Janja Hojnik

DRAVČANI

Zgodovina Dravcev in njenih prebivalcev



Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Univerza v Mariboru
Pravna fakulteta

Dravčani

Zgodovina Dravcev in njenih prebivalcev

Avtorica
Janja Hojnik

April 2025

Naslov *Title*
Dravčani

Podnaslov *Subtitle*
Zgodovina Dravcev in njenih prebivalcev
The History of the Village Dravci and Its Inhabitants

Avtorica *Author*
Janja Hojnik
(Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta)

Recenzija *Review*
Borut Holcman
(Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta)

Dejan Zadravec
(Zgodovinski arhiv Ptuj)

Lektoriranje *Language editing*
Karin Jureš

Tehnična urednika *Technical editors*
Marina Bajić
(Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)

Jan Perša
(Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)

Grafične priloge *Graphics material*
Viri so lastni, razen če ni navedeno drugače.
Hojnik (avtorica), 2025

Oblikovanje ovitka *Cover designer*
Jan Perša
(Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba)

Oblikovanje družinskih dreves *Designer of family trees*
Primož Urgl
(Ljubljana)

Grafike na ovitku *Cover graphics*
Na prvi strani ovitka Štefka in Ivan Vidovič (na domačiji Dravci 5) leta 1956, zasebni arhiv družine Vidovič. Zadnja stran ovitka Ana Tugomira Poslančec (okrog 1940), Kolarjevi sorojenci (okrog leta 1955) in Poroka Ivana in Marije Horvat (1931), zasebni arhivi družin Milošič, Horvat in Korpič.

Založnik *Published by*
Univerza v Mariboru
Univerzitetna založba
Slomškov trg 15, 2000 Maribor, Slovenija
https://press.um.si, zalozba@um.si

Izdajatelj *Issued by*
Univerza v Mariboru
Pravna fakulteta
Mladinska ulica 9, 2000 Maribor, Slovenija
https://www.pf.um.si, pf@um.si

Izdaja *Edition*
Prva izdaja

Izdano *Published at*
Maribor, april 2025

Vrsta publikacije *Publication type*
E-knjiga

Dostopno na *Available at*
https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/931

© Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba
/ University of Maribor, University Press

Besedilo / *Text* © Hojnik (avtorica), 2025

To delo je objavljeno pod licenco Creative Commons Priznanje avtorstva 4.0 Mednarodna.
/ This work is licensed under the Creative Commons Attribution 4.0 International License.

Uporabnikom je dovoljeno tako nekomercialno kot tudi komercialno reproduciranje, distribuiranje, dajanje v najem, javna priobčitev in predelava avtorskega dela, pod pogojem, da navedejo avtorja izvirnega dela.

Vsa gradiva tretjih oseb v tej knjigi so objavljena pod licenco Creative Commons, razen če to ni navedeno drugače. Če želite ponovno uporabiti gradivo tretjih oseb, ki ni zajeto v licenci Creative Commons, boste morali pridobiti dovoljenje neposredno od imetnika avtorskih pravic.

https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Univerzitetna knjižnica Maribor

94(497.412)(0.034.2)

HOJNIK, Janja
Dravčani [Elektronski vir] : zgodovina Dravcev in njenih prebivalcev / avtorica Janja Hojnik. - 1. izd. - E-knjiga. - Mariboru : Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba, 2025

Način dostopa (URL): https://press.um.si/index.php/ump/catalog/book/931

ISBN 978-961-286-966-3 (PDF)
doi: 10.18690/um.pf.5.2025
COBISS.SI-ID 231132931

ISBN 978-961-286-966-3 (pdf)
978-961-286-967-0 (trda vezava)

DOI https://doi.org/10.18690/um.pf.5.2025

Cena / *Price* Brezplačni izvod

Odgovorna oseba založnika / *For publisher* prof. dr. Zdravko Kačič, rektor Univerze v Mariboru

Citiranje / *Attribution* Hojnik, J. (2025). *Dravčani: zgodovina Dravcev in njenih prebivalcev*. Univerza v Mariboru, Univerzitetna založba. doi: 10.18690/um.pf.5.2025

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Kazalo

Uvodna poglavja **1**
Izvleček **3**
Abstract **7**
Zusammenfassung **9**
Résumé **13**
Összefoglaló **17**
Predgovor **19**
Kako sem se lotila raziskovanja? **23**
Zahvala **27**

Splošni del: Dravci in Dravčani skozi čas **31**

1 Geografska umestitev Dravcev **33**
1.1 Dravci – vas v Srednjih Halozah 33
1.2 Spremembe obsega vaškega ozemlja: Drafce per Dravi, Zgorne Drafce, Spodne Drafce in Tajna 41
1.3 Poimenovanje vasi skozi čas: od Drawecz Darffa do Dravcev 52
1.4 Dravska govorica 56

2 Dravci naseljeni že v prazgodovini in v rimski dobi **59**

3 Območje Dravcev v srednjem veku **61**
3.1 Mejno območje med Avstrijci in Madžari 61
3.2 Mlajša kolonizacija krajev ob Dravi s končnico -ci 61
Kronologija Dravcev – pomembnejše letnice 65

4 Dravčani v 16. stoletju **69**
4.1 Gospostvo Borl – *Ankenstein* 69
4.2 Življenje pod borlskimi zemljiškimi gospodi v 16. stoletju 72
4.3 Borlska imenjska cenitev 1542 s prvo znano omembo vasi Dravci 73
4.3.1 Upravna organiziranost borlskega gospostva 73
4.3.2 Vas Dravci (Drawez Darff) v borlskem cenilnem zapisniku iz leta 1542 76
4.3.3 Vas Tajna (Daynath Darff) v borlskem cenilnem zapisniku 1542 78
4.3.4 Vas Najdešnica (Naideschnicz Darff) v borlskem cenilnem zapisniku 1542 79
4.4 Zmanjševanje borlskega gospostva po smrti Luke Zekla 79

5 Dravčani v 17. stoletju **81**
5.1 Dravci pod završkim gospostvom 81
5.2 Sauerji ponovno priključijo Dravce in Tajno k borlskemu gospostvu 83
5.3 Dravci leta 1695 vključeni v fidejkomis Sauerjev 85
5.4 Kam so izginili Dravčani iz 16. stoletja? 85

6 Dravčani v 18. stoletju **89**
6.1 Prvo ljudsko štetje v borlskem gospostvu leta 1754 89
6.2 Dravčani ponovno pod završkim gospostvom (1756–1783) 91
6.3 Postopno osvobajanje kmetov v Dravcih 101

7 Dravčani v 19. stoletju: pod vplivom avstro-ogrskih reform **113**
7.1 Odmik Dravcev od Borla in usmeritev v Gradec ter Dunaj 113
7.2 Izseljenci iz Dravcev (1842–1914) 117

7.3 Katastrska občina Dravci od leta 1824 naprej ... 124
7.3.1 Uvedba katastrov ... 124
7.3.2 Dravci v katastru ... 125
7.4 Spremembe hišnih številk v Dravcih skozi čas ... 128

8 Upravna umestitev Dravcev ... 133
8.1 Fevdalna vas Dravci pod uradom Leskovec in z lastnim uradom (1542–1850) ... 133
8.2 Občina Dravci v stari Avstriji (1850–1918) ... 134
8.3 Dravci pod komasacijsko občino Sv. Vid pri Ptuju (1934–1941) ... 136
8.4 Čas 2. svetovne vojne: Dravci pod občino Leskovec ... 139
8.5 Povojna krajevna samouprava – Dravci pod KNOO in KLO Vareja (1945–1955) ... 141
8.6 Dravci pod KS Videm v veliki občini Ptuj (1955–1994) ... 147
8.7 Dravci pod novo občino Videm (1995–) ... 150

9 Demografski razvoj Dravc ... 153
9.1 Matične knjige Sv. Vida od leta 1715 naprej ... 153
9.2 Jezikovne različice osebnih imen Dravčanov v matičnih knjigah ... 162
9.3 Demografska slika Dravcev: rojstva, smrti in število prebivalcev ... 167
9.3.1 Gibanje prebivalcev v Dravcih skozi čas ... 168
9.3.2 Analiza rojstev v Dravcih ... 170
9.3.3 Analiza smrtnosti ... 171

10 Versko življenje Dravčanov ... 183
10.1 Župnija sv. Vida ob Dravinji ... 183
10.2 Videmski minoriti ... 186
10.4 Dravčani v Župniji sv. Vida ... 189
10.4.1 Zakaj Dravčani niso uvrščeni v Župnijo sv. Andraža? ... 189
10.4.2 Pomen župnije za zgodovino Dravcev ... 193
10.4.3 Krsti ... 194
10.4.4 Obhajila in birme ... 196
10.4.5 Pokopališče in pogrebi ... 203
10.4.6 Velikonočna žegnanja pri Korpičevi kapeli ... 211
10.5 Duhovnik Jakob Vidovič iz Dravcev ... 214
10.6 Dravski izstopniki iz katoliške veroizpovedi ... 215
10.7 Vraževerje in čudeži božji ... 216
10.8 Videmski in dravski katoličani pod fašisti in komunisti ... 217

11 Javno šolstvo ... 225
11.1 Podeželske šole pod staro Avstrijo ... 225
11.2 Tristo let javnega šolstva na Vidmu ... 226
11.3 Dravčani v šoli Videm ... 238
11.4 Videmske šolske redovalnice ... 241
11.5 Jožef Vidovič, učitelj in ravnatelj v Gradcu (1848–1897) ... 249
11.6 Šolanje Dravčanov po 2. svetovni vojni ... 251

12 Policija in pravosodje ... 255
12.1 Orožniki in miličniki ... 255
12.2 Krajevni javni tožilec po 2. svetovni vojni ... 261
12.3 Pristojna sodišča: od Borla do Ptuja, Maribora, Gradca in Zagreba ... 263
12.4 Kazenske zadeve ... 265
12.4.1 Uboj čevljarja leta 1915 ... 265
12.4.2 Belšak ogoljufa barona Twickla ... 268
12.4.3 Weisbacherjevi ljubitelji klobukov in dragih ženskih oblek ... 271
12.5 Civilne zadeve ... 272
12.5.1 Zemljiška knjiga ... 275
12.5.2 Zapuščinske zadeve ... 292
12.5.3 Ločitve od postelje in mize – a ne razveze ... 294
12.5.4 Osebni stečaji ... 295

13 Skrb za zdravje in socialna vprašanja ... 299
13.1 Magija, zelišča in molitev k svetnikom ... 299

13.2 Kuge 17. stoletja ... 300
13.3 Nalezljive bolezni in uvedba obveznega cepljenja ... 306
13.4 Rojevanje in umiranje doma ... 307
13.5 Socialna vprašanja ... 311
13.5.1 Skrb za dravske reveže – hlapci, dekle in viničarski problem ... 311
13.5.2 Institucionalno varstvo starejših ... 317

14 Javna infrastruktura ... 319
14.1 Infrastrukturna zapostavljenost Haloz ... 319
14.2 Ceste in mostovi ... 320
14.2.1 Skrb za okrajne in vaške ceste ... 320
14.2.2 Mostovi čez reke in potoke ... 330
14.2.3 Mitnina pri videmskem mostu ... 332
14.3 Avtobusna povezava ... 333
14.4 Železniška povezava ... 334
14.5 Pošta ... 334
14.6 Elektrika in vodovod ... 343

15 Narava: življenje ob rekah, potokih in gozdovih ... 347
15.1 Življenje ob reki Dravi in potokih ... 350
15.1.1 Vasica na polovici toka reke Drave ... 350
15.1.2 Izpiralci zlata na Dravi ... 354
15.1.3 Brod na Dravi v Dravcih ... 355
15.1.4 Dravski splavarji ... 356
15.1.5 Ribiči in ribiški nadzorniki ... 358
15.1.6 Utopljenci ... 358
15.2 Psičina in drugi potoki ... 362
15.3 Dravski gozdovi in lovci ... 364

16 Gospodarjenje ... 371
16.1 Življenje na zemlji ... 371
16.2 Vinogradništvo ... 379
16.3 Gospodarska škoda zaradi naravnih pojavov ... 385
16.4 Trgovina ... 388
16.5 Obrtniki ... 390
16.6 Bivalne razmere ... 393
16.7 Oblačenje ... 401
16.8 Posojila in zadolženost ... 402

17 Vojaščina in dve svetovni vojni ... 409
17.1 Vojaška bremena v 19. stoletju ... 409
17.2 Konflikti med Slovenci in Nemci v Halozah ... 412
17.3 Dravčani med prvo svetovno vojno ... 417
17.3.1 Začetek prve svetovne vojne ... 417
17.3.2 Dravčani kot avstrijski vojaki ... 417
17.3.3 Dravčani s 87. celjskim pešpolkom v Galiciji ... 423
17.3.4 Preusmeritev na Soško fronto ... 425
17.3.5 26. mariborski domobranski pehotni polk ... 425
17.3.6 Življenje med vojno doma ... 428
17.4 Maistrovi borci ... 430
17.5 Čas med obema vojnama ... 435
17.5.1 *»Dobili smo Jugoslavijo, ljudi pa bo kuga pobrala«* ... 435
17.5.2 Nezadovoljstvo s kraljevino in naraščajoče hitlerjanstvo ... 439
17.5.3 Dravski zet Blažek – ptujski župan ... 445
17.6 Dravčani med drugo svetovno vojno ... 453
17.6.1 Hitlerjeva okupacija ... 453
17.6.2 Prisilna mobilizacija Dravčanov v nemško vojsko ... 459
17.6.3 25-letnega Pozničarjevega Frančeka ubije Rdeča armada med pohodom na Berlin ... 465
17.6.4 Vinko Mohorko pade v Bukovini med romunskim preobratom poleti 1944 ... 469
17.6.5 V nemški vojski pade Leopold Poslančec ... 472
17.6.6 Pignarjeva Ljuba umre v 13. (zavezniškem) bombardiranju Maribora ... 474
17.6.7 Narodnoosvobodilni boj ... 476

17.6.8 Lekečinčev zet Jurij Podpečan umre v taborišču Dachau ... 479
17.6.9 Tejekov Jožef umre v taborišču na Češkem ... 482
17.6.10 Žlahtičevega Toneka okupator ubije na domačem dvorišču ... 486
17.6.11 Nemci Kolarjevim sežgejo dom ... 487
17.6.12 Partizansko nasilje ... 487

18 Dravčani po 2. svetovni vojni ... 491
18.1 Prva povojna leta ... 491
18.1.1 Vračanje mobilizirancev iz nemške vojske v Jugoslavijo ... 491
18.1.2 Vračanje izgnancev in velika povojna birma v Leskovcu ... 492
18.1.3 Obvezne oddaje živine in pridelka, živilske karte ter množična cepljenja proti nalezljivim boleznim ... 493
18.1.4 Pravda za staro agrarno skupnost Dravci – »gmejne ne damo!« ... 496
18.2 Odhod z domače zemlje ... 499
18.3 Modernizacija ... 504
18.4 Služenje vojske v JLA ... 513
18.5. Vaški dom, trgovina, gostilna ... 518
18.6 Dravci po slovenski osamosvojitvi: ohranjanje kulturne dediščine in razvoj turizma ... 521
18.6.1 Razvoj turistične ponudbe v Dravcih ... 521
18.6.2 Kulturno-turistično društvo Klopotec ... 523
18.6.3 Skrb za kulturno dediščino – etnografska zbirka »Od zrna do kruha« ... 531
18.6.4 Haloška in evropska planinska pot ... 534
18.6.5 Kolesarska dirka po Sloveniji čez Dravce ... 536
18.6.6 Spusti s kajaki in kanuji po Dravi in Dravinji ... 538

19 Sklepne misli: od preteklosti v prihodnost ... 539

Posebni del: dravske družine ... 543

1 Dravske družine ... 545
1.1 Status družin ... 545
1.2 Poroke ... 546
1.2.1 Poroke po cerkvenem pravu ... 546
1.2.2 Poročni čas ... 550
1.2.3 Najstniške neveste ... 551
1.2.4 Starostna razlika med zakoncema ... 555
1.2.5 Poroke znotraj in zunaj Dravcev ... 556
1.2.6 »Divji« zakoni ... 559
1.3 Dravčanke ... 559
1.3.1 Noseče neveste in nezakonske matere ... 562
1.3.2 Dolga rodna doba ... 564
1.3.3 Ženske posestnice ... 566
1.3.4 Postopna enakopravnost ... 569
1.4 Dravčani ... 570
1.5 Dravski otroci ... 573
1.5.1 Haloški otroci ... 573
1.5.2 Velike starostne razlike med otroki ... 576
1.5.3 Nezakonski otroci ... 577
1.5.4 Otroci v skrbstvu starih staršev ... 579
1.5.5 Otroški hlapci pri dravskih kmetih ... 581
1.6 Starejši Dravčani ... 583
1.7 Kmečko delavstvo: hlapci, dekle in dninarji ... 585
1.8 Sosedi ... 586

2 Vzhodni del Dravcev ob potoku Psičina ... 593
2.1 Hiša št. 1: od Voglarjev do Krčarjevih ... 593
2.1.1 Prvo obdobje (1750–1839): Voglarjevi ... 594
2.1.2 Drugo obdobje (1839–1858): Rakuševi ... 596
2.1.3 Tretje obdobje (1862–1925): Labiševi ... 598
2.1.4 Četrto obdobje (1901–2018): Krčarjevi ... 602
2.2 Hiša št. 2: Kolarjevi od leta 1945 ... 610
2.3 Tretja hiša na desni strani Psičine: Vespoharjevi in Labiševi ... 630
2.3.1 Vespoharjeva hiša – Dravci 14 (okrog 1765–1872) ... 630

2.3.2 Hiši Slatičevih (1955–): Dravci 2a in 2b ... 635

3 Drafze per Dravi: srednji del vasi ... 643
3.1 Hiša št. 3: Velik Vespoharjev rod ... 643
3.1.1 Tri Vespoharjeve hiše v Dravcih ... 643
3.1.2 Prva hiša ... 649
3.1.3 Martinov rod na naslovu Dravci 1 ... 649
3.1.4 Novejši čas (od 1862): Weisbacherji le pri eni hiši ... 653
3.1.5 Gabrovčevi pridejo v Dravce – 1961 ... 672
3.2 Hiša št. 4: Od Jagodičev do Korpičev ... 675
3.2.1 Prvo obdobje (1700–1780): Jagodičevi ... 675
3.2.2 Drugo obdobje (1780–1855): Mlakarjevi ... 681
3.2.3 Tretje obdobje (od 1869): Korpičevi ... 684
3.3 Hiša št. 5: Od Fegušev do novih Vidovičev ... 712
3.3.1 Prvo obdobje (18. stoletje): Feguševi ... 712
3.3.2 Drugo obdobje (od 1809): Tomaž Vidovič se priženi v Dravce ... 717
3.3.3 Druga polovica 19. stoletja: Videk Vidovič popelje družino v 20. stoletje ... 722
3.4 Zapuščena hiša za Vidovičevimi – nekdaj Dravci št. 4 ... 738
3.5 Hiša št. 6: Špetino ... 740
3.5.1 Prvo obdobje (1762–1791): Bedrač ... 740
3.5.2 Drugo obdobje (1791–1835): Mlakarjevi in Zavčevi ... 742
3.5.3 Tretje obdobje (1867–1883): Kozelovi ... 742
3.5.4 Četrto obdobje (1883–1893): Bratanič ... 743
3.5.5 Peto obdobje (1893–): Vidovičevo – Špetino in Cafutovo ... 743
3.6 Hiša št. 7: Stari Vidovičevi ob Dravi ... 744
3.6.1 Prvo obdobje (1680–1829): Vidovičevi ... 746
3.6.2 Drugo obdobje (1829–1881): Cafutovi ... 751
3.6.3 Tretje obdobje (od 1881): Korpičevi ... 753
3.7 Hiša št. 8: Žlahtičevo ... 761
3.7.1 Svobodni kmetje Habjanič (do 1793) ... 761
3.7.2 Stara družina Cafuta ... 763
3.7.3 Žlahtičevi (od leta 1854 naprej) ... 768
3.8 Hiši št. 9 in 10 – Tumpovi ... 797
3.8.1 Hiša št. 9: Spodnji Tumpovi – Jurijev rod ... 798
3.8.2 Hiša št. 10: Zgornji Tumpovi – Simonov rod ... 830
3.8.3 Horvatov Janez prevzame zgornje Tumpovo posestvo ... 837
3.9 Hiša št. 11 – od Krajnčevih do Horvatovih ... 847
3.9.1 Prvo obdobje (1650–1887): Krajnčevi ... 848
3.9.2 Drugo obdobje (1887–1905): Pišakovi ... 854
3.9.3 Tretje obdobje (od 1905): Horvatovi ... 855

4 Gorne Dravce: dravski breg ... 867
4.1 Hiša št. 12: Petelinovo ... 868
4.1.2 Drugo obdobje (1869–1935): Letičevi ... 875
4.1.3 Tretje obdobje (od 1927): Petelinovi ... 880
4.2 Hiša št. 13: Kovačevo ... 898
4.2.1 Andrej Krajnc in njegovi ... 898
4.2.2 Jurijev sin Matija Krajnc in Katarina (1773–1828) ... 899
4.2.3 Mihael Krajnc iz Slatine (1828–1869) ... 900
4.2.4 Prva delitev posestva: 1868–1869 ... 901
4.2.5 Graški vinski trgovec Hruby (1869–1908) ... 902
4.2.6 Številni Hrubyevi viničarji ... 903
4.2.7 Bračičevi se vrnejo v Dravce (1908–2024) ... 907
4.3 Hiša št. 14 – Pignarjevo ... 912

5 Dravski Rtič ... 929
5.1 Dravski Rtič pod Vareji ... 929
5.2 Hiša št. 17: Mlakarjevo ... 932
5.3 Hiša št. 15: Lekečinčevo ... 941
5.4 Hiša št. 16: Belšakov vrh ... 947
5.5 Dravci 13a: Belšakovi s pogledom na rojstne Stojnce ... 952

6 »Spodne Drafze« – Tajna pod Dravci ... 953
6.1 Dravci 15 – od Koroščevih do Tejekovih ... 954
6.1.1 Zgodnje obdobje ... 954
6.1.2 Tejekovi ... 959
6.1.3 Tejek starejši – veleposestnik iz Dravcev ... 962
6.1.4 Rodbina Tejeka mlajšega ... 971
6.1.5 Tejekov pastorek Pepi ... 991
6.2 Merčevi – Joštovi ali Tomažekovi ... 994
6.3 Dravci 14 – Petrovičevi (Kosovi) ... 999
6.4 Cafutovi – Pozničarjevi ... 1006
6.4.1 Pozničarjevi od prvih znanih začetkov do konca 19. stoletja ... 1006
6.4.2 Od stare Avstrije do nove Jugoslavije: Jurijev rod ... 1010
6.4.3 Mlajši brat Franček ostane doma – »Pozničarjev oča« ... 1015
6.5 Gabrovčevi – Kukmačevi ... 1026
6.6 Milošičevi – Žepekovi ... 1031

Status animarum ... 1039

Dravci 1: Voglar – Rakuš – Labiš ... 1041
1 Voglar – Vidovič – Rakuš ... 1041
2 Pfeiferjevi (po domače Labiševi) – Dravci 1, Dravci 2a in 2b ... 1042
3 Drugi prebivalci te hiše ... 1045

Dravci 2: Vindiš ... 1047
1 Vindiš (po domače Kolarjevi) ... 1047

Dravci 3: Weisbacher in Gabrovec ... 1051
1 Weisbacher ... 1051
2 Drugi prebivalci te hiše ... 1060
3 Drugi ... 1061

Dravci 4: Jagodič – Mlakar – Korpič ... 1063
1 Od Jagodičev do Korpičev ... 1063
2 Drugi prebivalci te hiše ... 1068

Dravci 5: Feguš – Vidovič ... 1069
1 Od Fegušev do Vidovičev ... 1069
2 Drugi prebivalci te hiše ... 1075

Dravci 4: danes neobstoječa hiša ... 1077

Dravci 6: Bedrač – Kozel - Cafuta ... 1079
1 Bedrač ... 1079
2 Zavec – Kozel ... 1079
3 Vidovič ... 1080
4 Drugi prebivalci te hiše ... 1080

Dravci 9 in 10: Belšak (po domače Tumpovi) ... 1083
1 Dravci 9 – Belšak (spodnji Tumpa) ... 1083
2 Dravci 10: Belšak (zgornji Tumpa) ... 1090

Dravci 8: Habjanič – Cafuta - Žlahtič ... 1093
1 Habjaničevi ... 1093
2 Cafutovi ... 1093
3 Žlahtičevi ... 1095

Dravci 7: Vidovič - Cafuta – Korpič ... 1101
1 Najstarejši člani družine Vidovič ... 1101
2 Drugi prebivalci te hiše ... 1103

Dravci 11: Krajnc – Horvat 1105
1 Najstarejši registrirani Krajnci v Dravcih 1105
2 Horvat 1108
3 Drugi prebivalci te hiše 1109

Dravci 12: Krajnc – Letič – Vaupotič 1111
1 Krajnc 1111
2 Letič 1113
3 Vaupotič 1114
4 Drugi prebivalci Petelinovega 1115

Dravci 13: Krajnc – Hruby – Bračič 1117
1 Krajnc 1117
2 Hruby 1119
3 Bračič 1119
4 Viničarji na Kovačevem 1119
5 Drugi prebivalci pri tej hiši 1121

Dravci 14: Pignarjevi 1123

Dravci 16: Belšakov Vrh 1125
1 Vidovič 1125
2 Belšak 1126
3 Belšakov Vikend – Dravci 13a 1126

Dravci 15 in 17: Habjanič – Milošič – Mlakar 1127
1 Dravci 17 Letonja - Habjanič 1127
Letonjevi 1127
2 Habjaničevi - Lekečinčevi 1128
3 Žlahtič – Mlakar 1129
4 Dravci 15 - druga Lekečinčeva hiša – Milošičevo 1129

Spodnji Dravci – Tajna 1133
1 Tejekovi v Sovičah 6 1133
2 Soviče 11 Šula - Tejeki 1134

Soviče 12: Merčevi 1139
1 Merčevi (po domače Joštovi ali Tomažekovi) 1139

Soviče 8 – 10: Gabrovec (po domače Kukmačevi) 1141

Soviče 9: Cafuta (po domače Pozničar) 1143

Soviče 10: Petrovič (po domače Kosovi) 1147
1 Petrovič (Kosovi) 1147
2 Krivčevi v Sovičah 6 1149

Soviče 7: Gnilšek – Habjanič 1151
1 Gnilškovi 1151
2 Žepekovi: Habjanič – Milošič 1152

Viri in literatura 1155

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Kratice in okrajšave

87. pp – 87. Celjski pehotni polk avstrijske vojske
A-O – Avstro-Ogrska
ČZN – Časopis za zgodovino in narodopisje
FNM – Fakulteta za naravoslovje in matematiko
JH – avtorica
JLA – Jugoslovanska ljudska armada
KNOO – Krajevni narodnoosvobodilni odbor
KLO – Krajevni ljudski odbor
Kraljevina SHS – Kraljevina Slovencev, Hrvatov in Srbov oz. Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev
KS – Krajevna skupnost
LD – Lovsko društvo
LRJ – Ljudska republika Jugoslavija
NN – lat. *Nomen Nescio* (slov. neznano ime) ali *Nomen Nominandum* (slov. ime, ki šele mora biti določeno)
NOB – Narodnoosvobodilni boj
OF – Osvobodilna fronta
PAM – Pokrajinski arhiv Maribor
RAD – nem. *Reichsarbeitsdienst*, slov. Državna delovna služba
RKC – Rimokatoliška cerkev
RS – Republika Slovenija
SFRJ – Socialistična federativna republika Jugoslavije
StLA – nem. *Steirische Landesarchiv*, slov. Štajerski deželni arhiv
ŠDZ – Štajerska domovinska zveza
UE – Upravna enota
UL – Uradni list
UM – Univerza v Mariboru
ZAP – Zgodovinski arhiv Ptuj
ZK – zemljiška knjiga

UVODNA POGLAVJA

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Izvleček



Slika 1: Dravci ob Dravi. Foto: Marko Vinidš, 2025.

Knjiga prikazuje zgodovino vasi Dravci v Halozah.

Arheološke najdbe kažejo, da je bila vas poseljena že v kameni in bakreni dobi, pa tudi v času rimskega imperija. V srednjem veku je bilo območje Dravcev del obmejnega območja, za katerega so se borili avstrijski in madžarski oblastniki. Grad Borl, na katerega gledajo Dravci, so zgradili Madžari najkasneje v 13. stoletju. Dravci so bili velik del svoje zgodovine del borlskega zemljiškega gospostva.

Prva znana pisna omemba vasi Dravci sega v leto 1542, ko so bili Dravci popisani v okviru borlskega imenjskega zapisnika. Rodbine, ki so vladale Borlu, so se spreminjale. Nekatere so gospodarile bolje, druge slabše. Slednje so zmanjšale obseg zemljiškega gospostva in dvakrat se je zgodilo, da so bili Dravci izločeni iz borlskega gospostva in vključeni v završko gospostvo. V Dravcih je bilo v drugi polovici 18. stoletja dvanajst podložnikov, nekateri kmetje v vasi pa so od završke gospodarice dobili status svobodnih kmetov. V 19. stoletju so se z odpravo podložništva in z zemljiško odvezo Dravci odmaknili od Borla in se usmerili v Ptuj in Gradec, kjer je bil sedež dežele Štajerske. Geografsko območje, na katerem so si Dravčani našli zakonske partnerje, se je iz ožje dravske okolice širilo. Dravčani so odhajali na služenje vojaškega roka v avstrijsko vojsko ter se borili v avstrijskih vojnah, avstrijski vojaki pa so s svojimi poveljniki hodili na vaje v Dravce. Prikazana je upravna umestitev vasi, pravosodne zadeve, problematika infrastrukture, izobraževanje Dravčanov, njihovo vključevanje v versko življenje, skrb za socialna vprašanja in zdravje, gospodarjenje ter odnosi med moškimi in ženskami skozi čas.

Ugotoviti je mogoče, da so v vasi prevladovali srednje veliki posestniki in da je bila vas izjemno samooskrbna. Opravljali so tlako za zemljiškega gospoda, plačevali davščine, služili v vojski, od države pa so dobili bolj malo. Javne infrastrukture, za katero bi bila odgovorna država, ni bilo vse do časa po 2. svetovni vojni, ko so v vas napeljali elektriko. Za ceste so vaščani skrbeli sami. Bile so neutrjene, v slabem vremenu pa celo neuporabne. Vaščani so večinoma hodili peš po vaških poteh med polji in po gozdovih. Za krst ali pogreb so duhovniku plačali. Tudi učitelje so lep čas plačevali. Davki, ki jih je od njih pobrala država, so šli za razvoj mest. Mesta so iz vasi tudi dobila kmetijski pridelek, s katerim so nahranila meščane in ga nadalje preprodajala.

Odmaknjenost od mesta je vasi po drugi strani prinesla določene prednosti. Dravčani se niso (ali pa so se le marginalno) soočali z narodnostnimi konflikti med Slovenci in Nemci, ki so sicer bili pogosti na Ptuju. Prav tako jih niso zelo prizadeli ukrepi v času komunizma, tako da so lahko še naprej praznovali božič, hodili v cerkev ali klali živino pri belem dnevu. Oblasti niso nikoli zaupali. Veljalo je prepričanje, da je enim in drugim treba reči, da ničesar ne vedo.

Življenje v Dravcih je potekalo po klerikalnih pravilih, otrok, rojenih izven zakona, ni bilo veliko. Postopoma se je pojavilo vse več nosečih nevest, ko je jugoslovanska zakonodaja omogočila razvezo zakonskih zvez, pa so se te tudi v Dravcih zelo razmahnile (zlasti v 60. in 70. letih 20. stoletja). Vzporedno s tem se je prenehalo zaupanje v institut zakonske zveze. Življenjska doba v vasi se je vse bolj daljšala in je danes višja od tiste na državni ravni. Po drugi strani življenje v vasi in njeno prihodnost pomembno zaznamujeta nizka rodnost in s tem zniževanje števila vaščanov.

V knjigi so popisani vsi tisti, za katere je bilo v različnem arhivskem gradivu mogoče najti podatke o tem, da so prebivali v vasi. Na podlagi teh podatkov je prikazano življenje v vasi ter dravske družine skozi čas – vsaj za zadnjih tristo let.

Iz zgodovinskih virov so razvidne zgodbe nesrečnikov in nesrečnic, kot sta bili Neža Korpič, ki ji je kmalu po porodu umrlo pet otrok, in viničarka Neža Potočnik, ki so ji v istem letu (1875) umrli kar štirje otroci. Razvidna so vztrajanja staršev, da imajo pri hiši Marijo, pa čeprav sta že dve hčerki s tem imenom umrli. Najdemo družino, kjer so se kar tri generacije Jožefov poročile z Gerami. Pa Dravčana, ki je v revolucionarnem letu 1848 odšel na študij v Gradec in postal učitelj slovenščine na znameniti graški

klasični gimnaziji. Vojni in medvojni čas je terjal preštevilne žrtve tudi v Dravcih. Burno je bilo obdobje poroke Korpičeve Julijane, ki se je po prvi svetovni vojni poročila s ptujskim županom Antonom Blažekom, a kmalu zahtevala razvezo – le da tega zakonodaja še ni dovoljevala. V zemljiški knjigi najdemo podatke o bankrotih – enkrat v zgodovini se je zgodil skoraj pri vsaki hiši v vasi, pa tudi o edinem veleposestniku v vasi – Tejekovemu Jožeku. Vaščani so se vojskovali za staro Avstrijo in z generalom Maistrom za severno mejo. Avstrijski generali so imeli vojaške vaje v Dravcih na Dravi in se pritoževali, zakaj vaščani bolje ne skrbijo za občinske ceste. Ker v Dravcih pod skalo v Melah Drava zavije ostro levo, so vaščani velikokrat naleteli na utopljence – takšne, ki so se ponesrečili, pa tudi tiste, ki so jih namerno utopili.

Gre torej za prikaz sreč in nesreč vaščanov majhne vasi ob veliki reki.



Slika 2: Stare zemljiške knjige gospoščine Borl za urad Leskovec.[1]

[1] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2024.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Abstract

The book shows the history of the village of Dravci in Haloze – region east from the oldest Slovenian town – Ptuj.

Archaeological findings show that the village was already inhabited in the Stone and Copper Ages, as well as during the Roman Empire. In the Middle Ages, the area of Dravci was part of the border area, for which the Austrian and Hungarian rulers fought. Borl Castle, which is overlooked by Dravci, was built by the Hungarians in the 13th century at the latest. For a large part of their history, Dravci were part of the Borl land lordship.

The first known written mention of the village of Dravci dates to 1542, when Dravci were listed in the Borl register of farms. The families that ruled Borl were changing. Some managed better, others worse. The latter reduced the scope of the land lordship, and it happened twice that Dravci were excluded from the Borl lordship and included in the Zavrč lordship. In the second half of the 18th century, there were twelve serfs in Dravci, and some farmers in the village were given the status of free farmers.

In the 19th century, with the abolition of serfdom and the release of land, the people of Dravci moved away from Borl and headed for Ptuj and Graz, where the seat of the Styria region was. The geographical area in which the people of Dravci found their marriage partners expanded from the narrower surroundings of Dravci. The people of Dravci went to do military service in the Austrian army and fought in the Austrian wars, and the Austrian soldiers came to Dravci with their commanders for exercises.

The administrative location of the village, judicial matters, infrastructure issues, education of the people of Dravci, their integration into religious life, concern for social issues and health, property management and relations between men and women over time are shown.

It can be concluded that the village was dominated by medium-sized landowners and that the village was extremely self-sufficient. They worked hard for the landlord, paid taxes, served in the army, but received little from the state. There was no public infrastructure for which the state would be responsible until

after the Second World War, when electricity was installed in the village. The villagers took care of the roads themselves. And they were unfortified and unusable in bad weather. Villagers mostly walked on village paths between fields and forests. The priest was paid for the baptism or funeral. Teachers were also paid for a good time. Taxes to the state went for the development of cities. The cities also received agricultural produce from the villages, which they fed the townspeople and the rest the latter resold.

Remoteness from the city, on the other hand, brought certain advantages to the village. The people of Dravci did not face ethnic conflicts between Slovenians and Germans to the same extend people in Ptuj did. They were also not greatly affected by the measures taken during the communist era, so they could continue to celebrate Christmas, go to church, or slaughter cattle in broad daylight. They never trusted the authorities. There was a belief that it was necessary to say to each authority that we do not know anything.

Life in Dravci was conducted according to clerical rules and there were not many children born out of wedlock. Gradually, more and more pregnant brides appear. When the Yugoslav legislation allows for the dissolution of marriages, many couples in Dravci get a divorce, too (especially in the 60s and 70s of the 20th century). At the same time, trust in the institution of marriage ceases. The life expectancy in the village has been getting longer and longer and today it is higher than that at the national level. On the other hand, life in the village and its future is significantly marked by the low birth rate and thus the decreasing number of villagers.

The book lists all the inhabitants of the village, for whom it was possible to find information about the fact that they lived in the village in various archival materials. Based on this data, life in the village and its families is shown over time – at least for the last three hundred years.

Historical sources reveal the stories of unfortunate people, such as Neža Korpič, whose five children died shortly after birth, and the vineyards' keeper Neža Potočnik, whose four children died in the same year (1875). The insistence of the parents to have Marija in the house is evident, even though two daughters with that name have already died. We find a family where as many as three generations of Jožefs married Geras. And a village boy, who in the revolutionary year of 1848 went to study in Graz and became a teacher of Slovenian language at the famous classical gymnasium in Graz. The time of war and conflict also took a heavy toll in Dravci. The period of the marriage of Julijana Korpič was stormy. After the First World War, she married Anton Blažek, the mayor of Ptuj, but soon asked for a divorce – but the law did not allow it yet. In the land register we find information about bankruptcies – once in history it happened to almost every house in the village. On the other hand, the only large landowner in the village – Tejekov Jožek – gained a lot of land. The villagers fought for old Austria and with General Maister for the northern border. Austrian generals held military exercises in Dravci on the Drava River and complained why the villagers don't take better care of the municipal roads. Since the Drava takes a sharp left turn in Dravci under the rock in Mele, the villagers have often encountered drowned people – those who drowned accidentally and those who were drowned on purpose.

It is therefore a depiction of the happiness and misfortunes of the villagers of a small village by a large river.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Zusammenfassung

Das Buch zeigt die Geschichte des Dorfes Draffzen in der Kollos – Region östlich der ältesten slowenischen Stadt – Pettau (Ptuj).

Archäologische Funde belegen, dass das Dorf bereits in der Stein- und Kupferzeit sowie während des Römischen Reiches besiedelt war. Im Mittelalter war das Gebiet von Draffzen Teil des Grenzgebiets, um das die österreichischen und ungarischen Herrscher kämpfte. Die von Draffzen überragte Burg Borl (Ankenstein) wurde spätestens im 13. Jahrhundert von den Ungarn erbaut. Für einen großen Teil ihrer Geschichte waren die Draffzen Teil der Grundherrschaft Ankenstein.

Die erste bekannte schriftliche Erwähnung des Dorfes Draffzen stammt aus dem Jahr 1542, als Draffzen im Bauernverzeichnis von Ankenstein aufgeführt wurde. Die Familien, die Ankenstein regierten, veränderten sich. Manche schafften es besser, andere schlechter. Letzteres schränkte den Umfang der Grundherrschaft ein, und es kam zweimal vor, dass Draffzen aus der Herrschaft Ankenstein ausgeschlossen und in die Herrschaft Sauritz eingegliedert wurden. In der zweiten Hälfte des 18. Jahrhunderts gab es in Draffzen zwölf Leibeigene, und einige Bauern im Dorf erhielten den Status freier Bauern.

Im 19. Jahrhundert, mit der Abschaffung der Leibeigenschaft und der Landfreigabe, zogen die Draffzen von Ankenstein nach Pettau und Graz, wo sich der Sitz der Steiermark befand. Das geografische Gebiet, in dem die Einwohner von Draffzen ihre Ehepartner fanden, erstreckte sich über die engere Umgebung von Draffzen hinaus. Die Einwohner von Draffzen leisteten Militärdienst in der österreichischen Armee und kämpften in den österreichischen Kriegen, und die österreichischen Soldaten kamen mit ihren Kommandeuren zu Übungen nach Draffzen.

Dargestellt werden der Verwaltungsstandort des Dorfes, Justizangelegenheiten, Infrastrukturfragen, die Bildung der Menschen in Draffzen, ihre Integration in das religiöse Leben, die Sorge um soziale Fragen und Gesundheit, die Immobilienverwaltung und die Beziehungen zwischen Männern und Frauen im Laufe der Zeit.

Daraus lässt sich schließen, dass das Dorf von mittelständischen Grundbesitzern dominiert wurde und dass das Dorf äußerst autark war. Sie arbeiteten hart für den Grundbesitzer, zahlten Steuern, dienten in der Armee, erhielten aber wenig vom Staat. Bis nach dem Zweiten Weltkrieg, als im Dorf Elektrizität installiert wurde, gab es keine öffentliche Infrastruktur, für die der Staat verantwortlich wäre. Die Dorfbewohner kümmerten sich selbst um die Straßen. Und sie waren unbefestigt und bei schlechtem Wetter unbrauchbar. Die Dorfbewohner wanderten meist auf Dorfwegen zwischen Feldern und Wäldern. Der Priester wurde für die Taufe oder Beerdigung bezahlt. Auch die Lehrer wurden für eine schöne Zeit bezahlt. Steuern an den Staat flossen in die Entwicklung der Städte. Die Städte erhielten auch landwirtschaftliche Produkte aus den Dörfern, mit denen sie die Bürger ernährten und den Rest weiterverkauften.

Die Abgelegenheit von der Stadt brachte dem Dorf hingegen gewisse Vorteile. Die Bevölkerung von Draffzen war nicht mit ethnischen Konflikten zwischen Slowenen und Deutschen konfrontiert, die in Pettau üblich waren. Sie waren auch von den Maßnahmen der kommunistischen Ära kaum betroffen und konnten daher weiterhin am helllichten Tag Weihnachten feiern, in die Kirche gehen oder Vieh schlachten. Sie vertrauten den Behörden nie. Es bestand der Glaube, dass man jeder Behörde sagen müsse, dass wir nichts wissen.

Das Leben in Draffzen verlief nach geistlichen Regeln und es gab nicht viele uneheliche Kinder. Nach und nach tauchen immer mehr schwangere Bräute auf. Wenn die jugoslawische Gesetzgebung die Auflösung von Ehen erlaubt, lassen sich auch viele Paare in Draffzen scheiden (besonders in den 60er und 70er Jahren des 20. Jahrhunderts). Gleichzeitig schwindet das Vertrauen in die Institution Ehe. Die Lebenserwartung im Dorf wird immer länger und liegt heute höher als auf nationaler Ebene. Andererseits wird das Leben im Dorf und seine Zukunft maßgeblich von der niedrigen Geburtenrate und damit der sinkenden Zahl der Dorfbewohner geprägt.

Das Buch listet alle Einwohner des Dorfes auf, für die in verschiedenen Archivmaterialien Informationen über die Tatsache gefunden werden konnten, dass sie im Dorf lebten. Anhand dieser Daten wird das Leben im Dorf und seinen Familien im Zeitverlauf dargestellt – zumindest für die letzten dreihundert Jahre.

Historische Quellen enthüllen die Geschichten unglücklicher Menschen, wie Neža Korpič, deren fünf Kinder kurz nach der Geburt starben, und die Weingartenhüterin Neža Potočnik, deren vier Kinder im selben Jahr (1875) starben. Das Bestehen der Eltern darauf, Marija im Haus zu haben, ist offensichtlich, obwohl bereits zwei Töchter dieses Namens gestorben waren. Wir finden eine Familie, in der bis zu drei Generationen von Jožefs Geras heirateten. Und ein Dorfjunge, der im Revolutionsjahr 1848 in Graz zu studieren ging und Lehrer für Slowenische Sprache am berühmten klassischen Gymnasium in Graz wurde. Die Kriegs- und Zwischenkriegszeit forderte auch in Drafzen zahlreiche Opfer. Die Ehezeit von Julijana Korpič war stürmisch. Nach dem Ersten Weltkrieg heiratete sie Anton Blažek, den Bürgermeister von Ptuj, forderte jedoch bald die Scheidung – das Gesetz erlaubte es jedoch noch nicht. Im Grundbuch finden wir Informationen über Insolvenzen – einmal in der Geschichte geschah es fast jedem Haus im Dorf. Andererseits gewann der einzige große Landbesitzer im Dorf – Tejekov Jožek – viel Land. Die Dorfbewohner kämpften für das alte Österreich und mit General Maister für die Nordgrenze. Österreichische Generäle hielten Militärübungen in Dravci an der Drau durch und beschwerte sich

darüber, dass die Dorfbewohner sich nicht besser um die städtischen Straßen kümmern. Da die Drau in Dravci unter dem Felsen in Mele eine scharfe Linkskurve macht, begegneten die Dorfbewohner oft Ertrunkenen – jenen, die zufällig ertranken, und jenen, die absichtlich ertränkt wurden.

Es ist daher eine Darstellung des Glücks und Unglücks der Dorfbewohner eines kleinen Dorfes an einem großen Fluss.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Résumé

Le livre retrace l'histoire du village de Dravci en Haloze – Région à l'est de la plus ancienne ville slovène de Ptuj.

Les découvertes archéologiques montrent que le village était déjà habité à l'âge de la pierre et du cuivre, ainsi qu'à l'époque de l'Empire romain. Au Moyen Âge, la région de Dravci faisait partie de la zone frontalière pour laquelle les dirigeants autrichiens et hongrois se battaient. Le château de Borl, surplombé par Dravci, a été construit par les Hongrois au plus tard au XIIIe siècle. Pendant une grande partie de leur histoire, les Dravci faisaient partie de la seigneurie foncière des Borl.

La première mention écrite connue du village de Dravci remonte à 1542, lorsque les Dravci étaient inscrits au registre des fermes de Borl. Les familles qui dirigeaient Borl changeaient. Certains ont mieux réussi, d'autres pire. Cette dernière réduisit la portée de la seigneurie foncière et il arriva à deux reprises que Dravci fut exclu de la seigneurie de Borl et inclus dans la seigneurie de Zavrč. Dans la seconde moitié du XVIIIe siècle, il y avait douze serfs à Dravci et certains agriculteurs du village obtinrent le statut d'agriculteurs libres.

Au XIXe siècle, avec l'abolition du servage et la libération des terres, les habitants de Dravci s'éloignèrent de Borl et se dirigèrent vers Ptuj et Grazc, où se trouvait le siège de la région de Styrie. La zone géographique dans laquelle les habitants de Dravci trouvaient leurs conjoints s'étendait à partir des environs plus étroits de Dravci. Les habitants de Dravci sont allés faire leur service militaire dans l'armée autrichienne et ont combattu dans les guerres autrichiennes, et les soldats autrichiens sont venus à Dravci avec leurs commandants pour des exercices.

La situation administrative du village, les questions judiciaires, les questions d'infrastructure, l'éducation des habitants de Dravci, leur intégration dans la vie religieuse, le souci des questions sociales et de santé, la gestion immobilière et les relations entre hommes et femmes au fil du temps sont présentés.

On peut en conclure que le village était dominé par des propriétaires fonciers de taille moyenne et qu'il était extrêmement autosuffisant. Ils travaillaient dur pour le propriétaire foncier, payaient des impôts, servaient dans l'armée, mais recevaient peu de l'État. Il n'existait aucune infrastructure publique dont l'État serait responsable avant la Seconde Guerre mondiale, lorsque l'électricité fut installée dans le village. Les villageois s'occupaient eux-mêmes des routes. Et ils n'étaient pas fortifiés et inutilisables par mauvais temps. Les villageois marchaient principalement sur les sentiers du village entre champs et forêts. Le prêtre était payé pour le baptême ou les funérailles. Les enseignants étaient également payés pour passer un bon moment. Les impôts de l'État étaient destinés au développement des villes. Les villes recevaient également des produits agricoles des villages, qu'elles nourrissaient les citadins et revendaient le reste.

L'éloignement de la ville, en revanche, apportait certains avantages au village. Les habitants de Dravci n'ont pas été confrontés aux conflits ethniques entre Slovènes et Allemands, qui étaient courants à Ptuj. Ils n'ont pas non plus été très touchés par les mesures prises pendant l'ère communiste, ils ont donc pu continuer à célébrer Noël, à aller à l'église ou à abattre du bétail en plein jour. Ils n'ont jamais fait confiance aux autorités. On croyait qu'il fallait se dire qu'on ne sait rien.

La vie à Dravci était régie par les règles cléricales et il n'y avait pas beaucoup d'enfants nés hors mariage. Peu à peu, de plus en plus de mariées enceintes apparaissent. Lorsque la législation yougoslave autorise la dissolution des mariages, de nombreux couples de Dravci divorcent également (surtout dans les années 60 et 70 du 20e siècle). Dans le même temps, la confiance dans l'institution du mariage cesse.

L'espérance de vie dans le village est de plus en plus longue et elle est aujourd'hui plus élevée qu'au niveau national. En revanche, la vie du village et son avenir sont fortement marqués par la faible natalité et donc la diminution du nombre de villageois.

Le livre répertorie tous les habitants du village, pour lesquels il a été possible de trouver des informations sur le fait qu'ils vivaient dans le village dans divers documents d'archives. Sur la base de ces données, la vie du village et de ses familles est représentée au fil du temps – au moins depuis trois cents ans.

Pendant une grande partie de cette histoire, les villageois étaient les sujets des propriétaires terriens de Borl. Ils étaient vendus comme des objets entre seigneuries. Peu à peu, ils ont acquis leur liberté et ont quitté les terres. Les sources historiques révèlent les histoires de personnes malheureuses, telles que Neža Korpič, dont cinq enfants sont morts peu après la naissance, et la gardienne des vignobles Neža Potočnik, dont quatre enfants sont morts la même année (1875). L'insistance des parents pour avoir Maria dans la maison est évidente, même si deux filles portant ce nom étaient déjà décédées. Nous trouvons une famille où jusqu'à trois générations de Jožefs ont épousé des Geras. Et un garçon du village, qui, lors de l'année révolutionnaire de 1848, est allé étudier à Graz et est devenu enseignant de langue slovène au célèbre gymnase classique de Graz. Le temps de guerre et de conflit a également fait de nombreuses victimes à Dravci. La période du mariage de Julijana Korpič a été orageuse. Après la Première Guerre mondiale, elle a épousé Anton Blažek, le maire de Ptuj, mais a rapidement demandé le divorce – la loi ne le permettant pas encore. Dans le registre foncier, nous trouvons des informations sur des faillites – cela est arrivé au moins une fois dans l'histoire à presque chaque maison du village. D'un autre côté, le seul grand propriétaire terrien du village – Tejekov Jožek – a acquis beaucoup de terres. Les villageois se sont battus

pour la vieille Autriche et avec le général Maister pour la frontière nord. Les généraux autrichiens ont effectué des exercices militaires à Dravci sur la rivière Drave et s'est plaint de la raison pour laquelle les villageois ne prennent pas mieux soin des routes municipales. Comme la Drave fait un virage serré à gauche à Dravci sous la roche à Mele, les villageois ont souvent rencontré des personnes noyées – celles qui se sont noyées accidentellement et celles qui ont été noyées intentionnellement.

C'est donc une représentation du bonheur et des malheurs des villageois d'un petit village près d'une grande rivière.



Slika 3: Stara zemljiška knjige urada Leskovec.[2]

[2] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2024.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Összefoglaló

A könyv a halozei Dravci falu történetét mutatja be – a régió legrégebbi szlovén városától, Ptujtól keletre.

A régészeti leletek azt mutatják, hogy a falu már a kőkorszakban és a rézkorban is lakott volt, valamint a római birodalom idején is. A középkorban Dravci egy határvidék része volt, amelyért osztrák és magyar uralkodók küzdöttek. A Dravcira néző Borl várat a magyarok építették legkésőbb a 13. században. Dravci hosszú időn keresztül a borli birtok része volt. A falu első írásos említése 1542-ből származik, amikor a borli birtok jegyzékében említették. Az uradalmat birtokló családok idővel változtak: egyesek jobban gazdálkodtak, mások kevésbé. Az utóbbiak csökkentették a birtok területét, és kétszer is előfordult, hogy Dravcit kivonták a borli birtokból, és a završki birtokhoz csatolták. A 18. század második felében Dravciban tizenkét jobbágy élt, és néhány gazda szabad paraszti státuszt kapott a završki földesúrtól. A 19. században a jobbágyság eltörlésével és a földek felszabadításával Dravci egyre inkább Ptuj és Graz felé orientálódott, ahol Stájerország tartományi központja volt. A Dravci lakosok egyre szélesebb területeken találtak házastársakat, és az osztrák hadseregbe is besorozták őket, ahol osztrák háborúkban harcoltak. Az osztrák katonák gyakran jártak hadgyakorlatokra Dravciba.

A könyv bemutatja a falu közigazgatási beosztását, az igazságszolgáltatási ügyeket, az infrastruktúra problémáit, a Dravci lakosok oktatását, vallási életüket, szociális kérdéseiket és egészségügyi helyzetüket, valamint a gazdálkodást és a férfiak és nők közötti kapcsolatokat az idők során.

Megállapítható, hogy a faluban közepes méretű birtokosok domináltak, és a falu rendkívül önellátó volt. A földesúrnak robotot végeztek, adót fizettek, katonáskodtak, de az államtól nagyon keveset kaptak. Az állami infrastruktúra csak a második világháború után épült ki a faluban, amikor bevezették az áramot. Az utakat a falusiak maguk tartották karban, de rossz idő esetén gyakorlatilag használhatatlanok voltak. A falusiak többnyire gyalog jártak a mezők és erdők között húzódó falusi utakon. A keresztelésért vagy a temetésért fizettek a papnak, és a tanítókat is sokáig maguk fizették. Az állam által beszedett adók a városok fejlesztésére mentek. A városok a faluból kapták a mezőgazdasági termékeket, amelyekkel ellátták a polgárokat, és azokat tovább értékesítették.

A falu távolsága a várostól bizonyos előnyöket is hozott. A dravciak nem, vagy csak minimálisan találkoztak a szlovének és németek közötti nemzetiségi konfliktusokkal, amelyek Ptujban gyakoriak voltak. A kommunizmus idején hozott intézkedések sem érintették őket jelentősen, így továbbra is ünnepelhették a karácsonyt, járhattak templomba, vagy levághatták az állatokat nappali világosságban. Az állami hatóságokban sosem bíztak. Az volt a hit, hogy mindkét félnek azt kell mondani, hogy semmit sem tudnak.

Dravciban az élet egyházi szabályok szerint zajlott, és nem sok házasságon kívül született gyermek volt. Az idők során egyre több menyasszony volt terhes, amikor a jugoszláv törvények lehetővé tették a válást, ez Dravciban is elterjedt (különösen a 20. század 60-as és 70-es éveiben). Ezzel párhuzamosan a házasság intézményébe vetett bizalom is csökkent. A falu lakosainak várható élettartama folyamatosan nőtt, és ma már magasabb, mint az országos átlag. Ugyanakkor a falu életét és jövőjét jelentősen befolyásolja az alacsony születési arány, ami a lakosság csökkenéséhez vezet.

A könyv tartalmazza mindazokat, akikről különböző levéltári anyagokban adatokat találtak, és akik a faluban laktak. Ezek alapján bemutatják a faluban zajló életet és a dravci családokat az elmúlt háromszáz évben.

A történelmi forrásokban fellelhetők a szerencsétlen sorsú emberek történetei, mint például Neža Korpič, akinek öt gyermeke halt meg röviddel születésük után, és a szőlőműves Neža Potočnik, akinek 1875-ben négy gyermeke halt meg ugyanabban az évben. Láthatjuk a szülők kitartását, akik ragaszkodtak ahhoz, hogy a családban legyen egy Mária nevű gyermek, annak ellenére, hogy két Mária nevű lányuk már meghalt. Van egy család, ahol három generáció Jožef nevű férfiak nősültek Gerákhoz. Van egy dravci lakos is, aki az 1848-as forradalom idején Grazba ment tanulni, és a híres grazi klasszikus gimnázium szlovén tanára lett.
A háborús és háború közbeni időszak Dravciban is számos áldozatot követelt. Izgalmas volt Korpič Julijana házassága is, aki az első világháború után Ptuj polgármesteréhez, Anton Blažekhez ment férjhez, de hamarosan válni akart – a törvény azonban ezt még nem engedélyezte.

A földhivatali iratokból kiderül, hogy egykor szinte minden házban volt csőd a faluban, és a Tejekov Jožek személyében egyetlen nagybirtokos is volt a faluban. A falusiak az osztrák monarchia alatt harcoltak, és Maister tábornokkal együtt a szlovén határért. Az osztrák tábornokok hadgyakorlatokat tartottak Dravciban, és panaszkodtak, hogy a falusiak miért nem gondoskodnak jobban az önkormányzati utakról. Mivel Dravciban a Melah szikla alatt a Dráva élesen balra kanyarodik, a falusiak gyakran találtak vízbefúltakat – akár balesetek áldozatait, akár azokat, akiket szándékosan fojtottak a vízbe.

A könyv tehát egy kis falu lakosainak szerencséit és szerencsétlenségeit mutatja be a nagy folyó mentén.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Predgovor

Raziskovanja Dravcev sem se lotila spontano in brez ambicioznih načrtov. Raziskave sem pričela, ko sem izvedela, da so stare matične knjige Sv. Vida objavljene na spletu, kar mi je omogočalo domače večerne raziskave. Kar naenkrat sem izvedela za ljudi, ki več niso zajeti z zgodovinskim spominom v vasi, in sem jih začela izpisovati. Čeprav sem sprva želela pripraviti kratko brošuro, ki bi jo delila z vaščani, sem se nato začela vse bolj poglabljati v tematiko. Tako sem se lotila enega mojih najbolj posebnih raziskovalnih projektov v življenju. Seveda zato, ker je to moja rodna vas. Pripadam pa generaciji dravski otrok, ki se še spomnijo pogovorov vaščanov o »starih časih«, kar mi je v določeni meri pomagalo pri raziskavah.

Dodatno spodbudo za raziskovanje je pomenilo dejstvo, da o zgodovini Dravcev ni nikjer drugje mogoče ničesar izvedeti – tudi v zborniku o zgodovini občine Videm so Dravci skoraj povsem spregledani.

Lokalna zgodovina je zelo pomembna za našo identiteto. Podobo o tem, kdo smo, si lahko v celoti oblikujemo šele takrat, ko vemo, kdo so bili naši predniki. Lokalne zgodovine pa se v naših šolah ne učimo – verjetno po eni strani zato, ker ni raziskana in zapisana na otrokom primeren način, po drugi strani pa tudi zato, ker želi vsaka oblast nadzor nad tem, kako učitelji v šolah prikazujejo zgodovino. Obenem »slovenska« zgodovina v šolah pretežno prikazuje zgodovino Kranjske, veliko manj pa zgodovino Štajerske, kaj šele zgodovino Ptuja ali Haloz. Kot maturantka ptujske gimnazije sem imela zgodovino na maturi. Podrobno smo se učili tudi datume z grške fronte med drugo svetovno vojno, zelo malo pa slovenske zgodovine – obenem pa ničesar o ptujski zgodovini. Državni načrt seveda tega ne zajema.

Sama sem prepričana, da ni to, kako so živeli stari Grki, nič bolj pomembno od tega, kako so živeli stari Dravčani. Ta knjiga poskuša podati vsaj delni vpogled v to – seveda ne iz časa Antike, za zadnjih tristo let pa je Dravčane mogoče dokaj natančno prikazati. Če bi bila vas večja, je tako podrobno (torej na ravni prikaza vseh ali vsaj velike večine prebivalcev vasi v zadnjih treh stoletjih) gotovo ne bi mogla predstaviti.

Pri tem ne gre za predstavitev znamenitih Dravčanov. Zame so namreč znameniti vsi ali pa nobeden. Menim, da poklicev ni mogoče primerjati med seboj – še manj jih je mogoče »rangirati«. Ali je bolj znamenit ravnatelj šole, župan, babica, ki pomaga pri porodih, ali mojster, ki iz blata izdela hišo za mlado družino, ki je pogorela?

Prav tako ne verjamem v koncept znanih družin. Zame so bile pri raziskovanju vse družine enakovredne – nekatere večje, druge manjše, nekatere bolj nesrečne kot druge, nekatere so morda več pozornosti namenjale gospodarjenju in kupovanju zemlje, druge pa več kulturnim dejavnostim; nekdo je lahko znan tudi po čem slabem. Skratka, nobena družina z mojega vidika ni pomembnejša od druge – čeprav sem za nekatere uspela najti več podatkov, za nekatere več fotografij kot za druge.

Pri delu me je motiviralo védenje, da bodo vaščani mojo raziskavo podprli s svojimi prispevki – s pojasnili, z zgodbami, predvsem pa s fotografijami. Danes je za njihovo objavo potrebno soglasje prav vseh in poznam jih toliko, da sem vedela, da bi bili prej užaljeni, če bi koga pozabila, kot pa zato, ker sem objavila kakšno njihovo fotografijo. Tudi zato je bilo takšen projekt mogoče izvesti za Dravce, ni pa mogoče za vsako drugo vas.

Knjiga je po uvodnem delu razdeljena na tri dele:

- Splošni del: DRAVCI in DRAVČANI SKOZI ČAS – splošne zadeve: Dravčani pod borlskimi in završkimi zemljiškimi gospodi, demografski vidiki (rodnost, smrtnost), izobraževanje, versko življenje, administrativne delitve, policija in pravosodje, zadolževanje, infrastruktura, vojaščina in podobno.
- Posebni del: DRAVSKE DRUŽINE – predstavitev dravskih družin po hišah od leta 1700 naprej z družinskimi drevesi.
- Tretji del: STATUS ANIMARUM – popis Dravčanov po družinah, ki lahko pomagajo pri nadaljnjem raziskovanju vasi.

V tolikšni meri, kot je vas majhna, je tudi specifična: geografsko je haloška vas, ki je hkrati dovolj ravna, da se je gospodarilo tako kot na Ptujskem in Dravskem polju čez Dravo in Dravinjo. Širokega problema viničarjev ni bilo, čeprav so v vasi bili tudi oni. Po eni strani so bili toliko oddaljeni od mesta, da so morali sami poskrbeti zase, brez zanašanja na oblast – in obenem tudi z jasno razvidnim nezaupanjem do oblasti. Po drugi strani pa so bili dovolj oddaljeni od mesta, da se oblast, tako prosvetna kot cerkvena, za njih ni preveč brigala – in Dravčani ne za oblast. Ker ni bilo tujih lastnikov, tudi obsežnega problema nacionalizacije, ki je bil prisoten drugje v Halozah, v Dravcih ni bilo – čeprav je bila nacionalizirana dravska »gmajna«.

Pri pisanju sem poskušala uravnotežiti dva cilja: zadostiti pogojem znanstvene natančnosti in pogojem zadostne razumljivosti za splošno javnost – to je (sedanjim in bodočim) Dravčanom, ki jim je knjiga v prvi vrsti namenjena. Upam, da bodo v knjigi našli zanimive podatke o svojih prednikih. Obenem je bil cilj knjige zbrati stare fotografije v vasi. Z vsako generacijo se namreč postopoma izgubljajo. Ker bo knjiga ostala v elektronski obliki na spletu založbe, v tiskanih izvodih pa bo tudi shranjena v slovenskih knjižnicah in arhivih, bodo slike, zajete v tej knjigi, ohranjene skozi generacije.

Zavedam se, da vsem prav vse zapisano ne bo všeč – morda bo kakšna tema predstavljena preskopo ali se kakšen podatek ne bo skladal z njihovim razumevanjem zgodovine – gre seveda za mojo razlago zgodovinskih informacij, ki ni nujno enaka, kot bi jo zavzel kdo drug. Za predstavitev drugačnih razlag je zmeraj mogoča objava nove knjige s strani drugih avtorjev.

Končno izpostavljam, da sem kljub Topliškovemu priporočilu, da je bolje ohranjati izvirne zapise imen, kar naj bi zlasti zagovarjali nemški rodoslovci,[3] sledila Hozjanovemu stališču, da je bolje nemška in latinska imena iz matičnih knjig posloveniti,[4] saj ni nobenega dvoma, da so v novem veku v Dravcih živeli slovenski ljudje in da vaščanke nedvomno niso bile Agnelise ali Gertraude, temveč Neže in Gere, vaščani pa ne Johanni ali Veiti, temveč Ivani (Hanzeki) in Vidi.



Slika 4: Arhivska knjiga v Zgodovinskem arhivu Ptuj.[5]

[3] Janez Toplišek, Rodoslovje: vodnik po poteh naših prednikov: kako izdelati družinski rodovnik, Lingula, 2. izdaja, Ljubljana, 2018, str. 28.
[4] Andrej Hozjan, Za doslednejše, bolj poglobljeno in resnejše pisanje zgodovine!, ČZN, let. 1998, št. 1, str. 155.
[5] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2024.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Kako sem se lotila raziskovanja?

Raziskovalno delo je potekalo v več fazah, nekatere so potekale tudi vzporedno: iskanje Dravčanov v matičnih knjigah, v drugih arhivskih dokumentih v Sloveniji in v drugih državah, študij literature, posvetovanja s kolegi ter terensko delo v vasi.

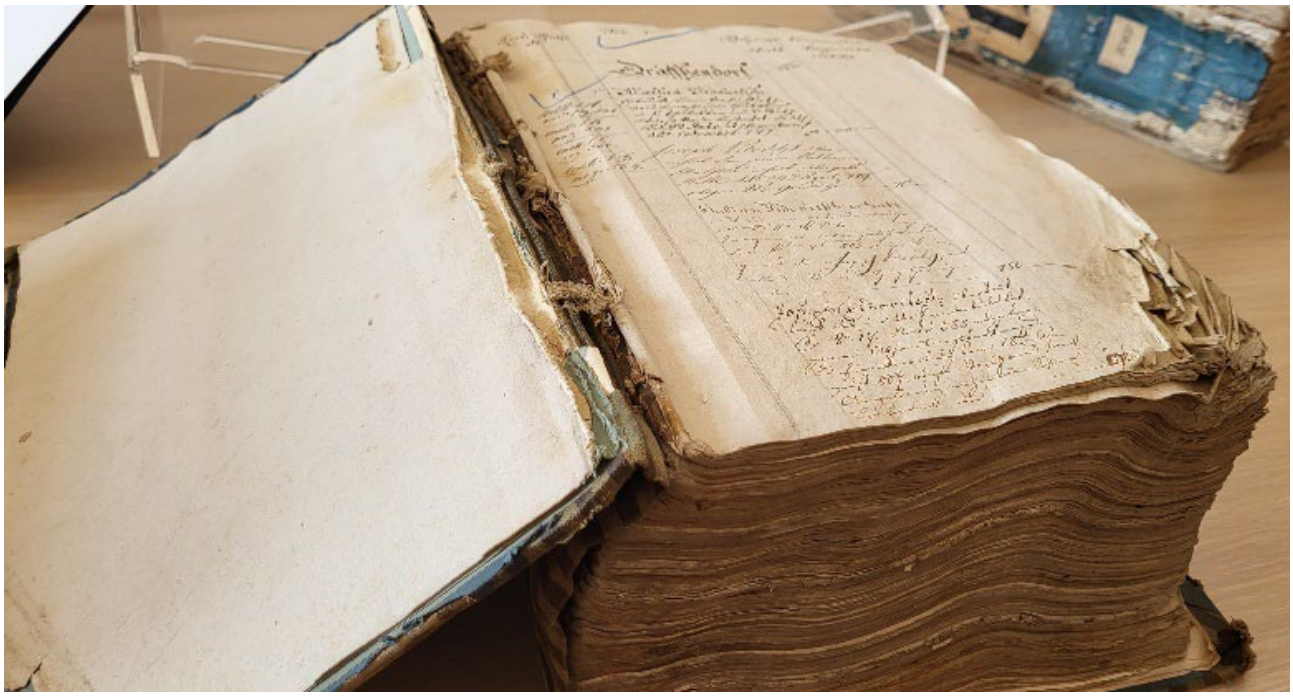

Slika 5: Stara zemljiška knjiga gospostva Borl.[6]

V prvi fazi sem izpisovala Dravčane iz matičnih knjig Župnije sv. Vida, ki so objavljene na spletni strani Matricula Online. Začela sem pri novejših in se premikala vse bolj v preteklost. Kar hitro sem naletela na gotico, ki sem se je morala priučiti, da sem lahko samostojno raziskovala. Nato sem prišla do starejših knjig, ki so sicer pisane v latinščini, a zelo nečitljivo, s pomanjkljivimi podatki in slabo organizirane.

[6] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2023.

Sčasoma sem se privadila tudi tega in preučila vse razpoložljive knjige. Nato sem začela podatke – krstne, poročne in mrliške – ki sodijo k isti osebi, povezovati. Vzporedno s tem sem ljudi združevala po hišah in poskušala na podlagi razpoložljivih podatkov ugotoviti, v kakšnem razmerju so – starši, otroci, snaha in tako dalje. Zapletalo se je tam, kjer je bilo v vasi več hiš z istim priimkom – dvojni Vidoviči in Belšaki, trojni Krajnci in Weisbacherji. Ko hišnih številk ni bilo, je bilo upoštevajoč ne preveč raznolika osebna imena razvrščanje ljudi k ustrezni hiši težavno in je zahtevalo nemalo domnev. Tako je postopoma nastal tretji del te knjige. Podatki za ta del ne temeljijo samo na matičnih knjigah Župnije sv. Vida, temveč tudi na matičnih knjigah številnih drugih (zlasti) okoliških župnij, kjer sem iskala neveste in izseljence iz Dravcev.

Preko matičnih podatkov se mi je začela izrisovati zgodba o življenju v Dravcih. Te zgodbe sem – da se ni treba vsakemu bralcu posebej poglabljati v zbrane podatke – opisala v obliki družinskih zgodb skozi čas, ki so zajete v drugem delu knjige.



Slika 6: Zemljiške knjige in zapuščinski spisi sodišča Borl.

Te zgodbe sem želela nadgraditi z nekaterimi splošnimi ugotovitvami o življenju v vasi skozi stoletja. Za to seveda niso zadostovali zgolj matični podatki, tako da sem se lotila arhivskega raziskovanja. Največ časa sem prebila v Zgodovinskem arhivu Ptuj (ZAP), kjer so ohranjene stare zemljiške knjige z Borla ter dokumenti s tamkajšnjega sodišča (denimo pravde in zapuščinski spisi). V ZAP-u tudi najdemo posestno dokumentacijo – stare posestne mape, delilne zapisnike, katastrske zemljevide iz 19. stoletja in podobno, pa tudi dokumentacijo, povezano z videmsko šolo (zlasti stare redovalnice, v katerih so zapisani Dravčani

– ne le otroci, ki so bili tam rojeni, ampak tudi tisti, ki so bili poslani k dravskim kmetom »na služenje«). Pri tem ne gre zgolj za posamezne dokumente, ampak sem pregledala več vozičkov arhivskih škatel. Nikjer ni ničesar zgoščeno napisanega o Dravcih. Počasi sem pridobivala drobce in jih sestavljala v zgodbo o vasi.[7]

Naslednje mesto, kjer sem preživela kar veliko časa, je Krajevni urad Videm, kjer so na izpostavi Upravne enote Ptuj shranjene tiste matične knjige, ki niso objavljene na spletu. V župnišču na Vidmu in v Leskovcu sem našla župnijski kroniki in družinsko knjigo za Dravce, pa tudi pogrebne protokole in drugo. V Škofijskem arhivu Maribor je ohranjena dokumentacija glede župnij – med drugim denimo pojasnilo, zakaj Dravčani niso sodili pod leskovško, temveč pod videmsko župnijo, pa tudi podatki o župnikih skozi čas.



Slika 7: Stare zemljiške knjige borlskega gospostva, pod katero so do odprave podložništva sodili Dravci.[8]

Velikokrat sem morala na Okrajno sodišče na Ptuju, kjer je ohranjena zemljiška knjiga od leta 1870 naprej. Podatki v njej so mi pomagali dodatno razjasniti dogajanje po hišah v Dravcih. V Pokrajinskem arhivu Maribor (PAM) so ohranjeni sodni spisi Okrožnega sodišča v Mariboru. V arhivu gimnazije Gradec so podatki o času, ko je pri njih kot učitelj slovenščine deloval Dravčan Jožef Vidovič. Slovenski šolski muzej razpolaga z informacijami o učiteljih. Štajerski deželni arhiv Gradec shranjuje nekatere dokumente glede gospoščine Borl. Vojake iz Dravcev sem iskala v Gradcu, pri nemški komisiji za vojne grobove, v muzeju novejše zgodovine, v Arhivu Republike Slovenije, pri Društvu mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko in tako dalje. Za raznovrstne dodatne informacije sem v spletni bazi ANNO preiskala časopisje iz stare Avstrije. Dravce so pokrivali veliko bolje kot kasnejši jugoslovanski časopisi. Nakupovala in izposojevala

[7] Podatki o Dravcih in Dravčanih so v majhnih drobcih razpršeni v obsežnem gradivu različnih arhivov in muzejev v Sloveniji in tujini.
[8] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2024.

sem si tudi različno zgodovinsko literaturo, ki je navedena na seznamu na koncu knjige. Nenazadnje sem potomce Dravčanov iskala tudi na Facebooku.

Tretja faza raziskav je predstavljala terensko delo pri vaščanih. Iskala sem zlasti stare fotografije ter opravljala intervjuje z vaščani za pridobitev določenih pojasnil o novejši družinski in vaški zgodovini. Ta del je vključeval tudi pridobivanja soglasij v povezavi z njihovimi osebnimi podatki. Vsem še živečim sem namreč poslala izjavo o soglasju za objavo osebnih podatkov in fotografij, ki so zaščitene z Zakonom o varovanju osebnih podatkov in z Uredbo EU.

Tega dela pa nikakor ne bi mogla zaključiti brez številnih posvetovanj s specialisti za posamezne teme, kot so vojaštvo, cerkvene zadeve in šolstvo.

Ker sem pri raziskavah izhajala iz matičnih podatkov, sem se zavedala velike možnosti napak. Župniki so napačno zapisovali starosti ob smrti in porokah – zlasti ob smrti so večkrat kar zaokroževali starost, pretežno navzgor. Ob krstih so večkrat napačno zapisali ime matere, ki pri krstu ni bila prisotna. Zato sem podatke večkrat preverjala s podatki iz drugih matičnih knjig ter s tistimi iz družinske knjige v župnišču, pa tudi z drugimi arhivskimi podatki, zlasti s posestnimi. Dogajale so se tudi druge vrste napak. Tako je denimo znana informacija, da je bil partner vaščanke Hrvat iz Založja. Ko sem poiskala kraj, je pokazalo, da leži v Bosni. Končno smo ugotovili, da gre za Zalužje na Hrvaškem, tik ob slovenski meji. Veliko je tudi napačnih informacij med vaščani, zato ustni viri niso najbolj zanesljivi – Žepekov Franček tako denimo ni umrl v Iraku, ampak pri Gospiću, Korpičev Tone ni bil edinec, ampak je imel njegov oče dvajset otrok z dvema ženama, Slatičev Janez se je od rojstva pisal Slatič in ne šele od poroke, Belšakov Tonek (po domače Tumpov) pa ni kupil sosednjega posestva od nekega Hrvata, ki je odšel na Hrvaško, ampak od bankrotiranega daljnega sorodnika Jožefa Belšaka. Anton Horvat ml. tudi ni mogel kolebati med poroko z Marijo Zemljak in Jožefo Korpič, saj je bila prva poročena že skoraj štiri leta, preden je Jožefa Korpič zanosila z Antonom – in ga s tem verjetno res nekoliko prisilila v zakon.

Izpostavljam tudi, da se v knjigi nisem mogla povsem izogniti ponavljanjem – prvič zaradi strukture knjige, kjer gre v prvem delu za skupne vidike življenja v vasi, v drugem delu pa za popis družin po hišah, in drugič zaradi povezanosti družin v vasi, do katerih so pripeljale poroke znotraj vasi. Z navzkrižnim sklicevanjem sem poskušala ponavljanje čim bolj omejiti, pa s tem bralce, ki se bodo omejili zgolj na branje opisa posameznih družin, usmeriti na dodatna poglavja, ki so pomembna za njihovo družino.

Čeprav sem imela s knjigo veliko več dela, kot sem načrtovala, mi je bilo raziskovanje domače vasi v veliko zadovoljstvo. Seznanila sem se namreč z življenjem ljudi, ki so v Dravcih živeli pred menoj. Dravci niso nič bolj moji kot njihovi. Če jim je to bilo dano, so hodili v šolo na Videm kot jaz ter gledali iste griče, potoke, reke in gozdove. Babica je govorila o Dravčanih, o Vidovičevi Hani in njeni hčerki, ki je umrla pri treh letih, o Petelinovi Micki in Žlahtičevem Jureku, ki niso v mojem spominu. A raziskovanje pisnih virov mi je omogočilo dognati veliko več od tega – kdo je bil Jurekov prapradedek in od kdaj so Petelinovi v Dravcih, kdo je bil tam pred njimi, kdo je bil Hanin tast, koliko otrok se je rodilo v Dravcih, koliko jih je umrlo, kdo je odšel v Ameriko in kdaj. V časopisih stare Avstrije sem našla pisma vojakov s fronte na Tirolskem med prvo svetovno vojno, pa kraja v Romuniji in na Poljskem, kjer sta v drugi svetovni vojni padla vaščana, in digitalizirano dokumentacijo iz taborišč za dva vaščana, ki sta tam izgubila svoji življenji. Ničesar od tega brez te raziskave ne bi vedela in vesela sem, da je sedaj drugače. Upam, da boste tudi bralci odkrili marsikaj novega.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Zahvala

Za to, da so mi omogočili raziskovanje Dravcev in iskanje drobcev, ki pričajo o življenju v njih, se zahvaljujem številnim institucijam in posameznikom.

Knjiga ne bi nastala brez podpore Upravne enote Ptuj, njenega načelnika mag. Metoda Graha in strokovne sodelavke Tatjane Stopajnik. Prav tako ne brez dr. Dejana Zadravca, Aleksandre Čater, Roka Dajnka in drugih sodelavcev Zgodovinskega arhiva Ptuj. Videmski župan Brane Kolednik mi je dovolil, da sem več dni sedela v občinskih prostorih in listala po matičnih knjigah. Videmski župnik p. Klemen Slapšak mi je dovolil, da sem pregledala ves župnijski arhiv tako na Vidmu kot v Leskovcu. Vodja zemljiške knjige na okrajnem sodišču Ptuj Milena Kureti Gašparac ter sodnik Beno Janžekovič sta mi omogočila pridobivanje podatkov iz zemljiške knjige pred digitalizacijo. Gospodu Leopoldu M. Avberšku iz Pokrajinskega muzeja v Mariboru se zahvaljujem za veliko odzivnost pri iskanju sodnih spisov. Brez mag. Lilijane Urlep iz Škofijskega arhiva v Mariboru pa se te raziskave sploh ne bi lotila.

Za najraznovrstnejše podatke o arhivih na splošno in starih časopisih sem se vsakodnevno obračala na dr. Miho Šimca s Teološke fakultete v Ljubljani. Dr. Branko Šuštar v Šolskem muzeju Slovenije mi je svetoval, kako naj se lotim iskanja učitelja Jožefa Vidoviča iz Gradca, nato pa mi ga je kar sam poiskal. Mislim, da ga sama ne bi nikoli našla, niti njegovih dveh bratrancev, ki sta bila tudi učitelja. Ravnatelj oz. profesor zgodovine, dr. Franz Hasenhütl, in Peter Gartlgruber z akademske gimnazije Gradec sta mi pomagala vpogledati v gimnazijske arhive. Margit Bugner, strokovna sodelavka nemške zvezne komisije za vojne grobove, mi je pomagala najti informacije o dveh padlih Dravčanih. Dr. Monika Kokalj Kočevar iz Muzeja novejše zgodovine v Ljubljani mi je pomagala pri iskanju podatkov o Dravčanih, ki so bili mobilizirani v nemško vojsko – in o njihovem vračanju domov. Mag. Nataši Kolar iz Pokrajinskega muzeja Ptuj se zahvaljujem, ker je poiskala povojne zapisnike o vojnih žrtvah, med drugim zapisnik intervjuja z Jurijem Žlahtičem, ki mu je okupator med vojno na domačem dvorišču ubil sina, in zanimiv življenjepis dravskega zeta Antona Blažka, ptujskega župana. Dr. Silvu Torkarju z ZRC SAZU se zahvaljujem za pomoč pri razjasnitvi priimka Schulla.

Na mojega kolega s Pravne fakultete Univerze v Mariboru, profesorja dr. Boruta Holcmana, sem se obračala pri težjih (tj. zlasti daljših) zapisih v gotici; obenem me je stalno spodbujal, da sem nadaljevala raziskavo, čeprav bi kdo morebiti nakazoval, da gre za geografsko zelo majhno območje in s tem ozek pomen. Dr. Andreja Senegačnik z Zavoda RS za varstvo narave me je podučila o zaščiteni naravi v Dravcih (Natura v Halozah in ob Dravi). Dr. Andrej Magdič z Zavoda za varstvo kulturne dediščine Maribor pa mi je priskrbel zapisnik o arheoloških raziskavah in njihovih izsledkih iz Dravcev. Za posvetovanja pri nastajanju knjige se zahvaljujem kolegici s fakultete profesorici dr. Petri Weingerl, dekanu profesorju dr. Tomažu Kerestešu pa za razumevanje o kakšni odsotnosti s fakultete, ko sem bila za obisk najavljena v zgodovinskih arhivih.

Dostopanje do vseh teh podatkov nikakor ni enostavno in je od vseh navedenih zahtevalo veliko časa. Veliko mi je tudi pomenila njihova podpora in razumevanje, da mi je ta raziskava pomembna, pa čeprav gre za majhno vas, daleč iz mesta.

Dravskega Rtiča ne bi nikoli razjasnila brez nočnega dopisovanja z Marijano Vaupotič. Ljudi na najstarejših ohranjenih fotografijah so mi pomagale prepoznati Ana Horvat, 93-letna teta Nanika, 82-letna Rozalija Habjanič, kateri je oče Franc večkrat predstavil starejše Dravčane na slikah v družinski zbirki, ter 83-letna Alojzija Gabrovec, po domače Žlahtičeva Lojzika. Vaščani (današnji in nekdanji) so mi dali fotografije, brez katerih bi bila knjiga veliko manj zanimiva za vsakega današnjega in bodočega bralca. Poleg fotografij se vaščanom zahvaljujem tudi za spodbude pri pisanju in izraženo veselo pričakovanje izida knjige. To je bil res skupen vaški projekt.



Slika 8: Stara zemljiška knjiga urada Leskovec pod borlsko gospoščino.[9]

Da so omogočili izid knjige, sem hvaležna lektorici Karin Jureš, ki je opravila jezikovni pregled knjige, Primožu Urglu za izdelavo družinskih dreves in potrpežljivost pri mojem stalnem dopolnjevanju podatkov, recenzentoma, dr. Borutu Holcmanu in dr. Dejanu Zadravcu za vsebinsko oceno dela, članom

[9] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2024.

založniškega odbora na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru za podporo projektu in strokovnima sodelavcema Univerzitetne založbe UM Janu Perši in Marini Bajić, ter ravnateljici mag. Dunji Legat za uredniško delo.

Nenazadnje se srčno zahvaljujem družini za razumevanje v teku nastajanja te knjige. Brskanje po matičnih knjigah in drugem arhivskem gradivu me je v določenih obdobjih dveletnega raziskovanja povsem mentalno in intelektualno okupiralo. V kakšni nočni uri, ko sem iskala Dravčane iz leta 1730, mi je mož rekel, da mi ti ljudje do jutra že ne bodo nikamor odšli, tako da lahko grem spat. A je razumel, zakaj želim to raziskovanje dokončati.

Pri vsem tem izpostavljam, da so vse napake, ki so ostale v tem delu, izključno moje. Delala sem z omejitvami v znanju, saj sem se raziskovanja lotila na začetku mojega raziskovalnega dela na področju zgodovine. Za silo sem se priučila gotice, a nedvomno bi lahko iz virov razbrala več, če bi imela več izkušenj z zgodovinskimi viri. Kljub temu sem delala poglobljeno in natančno, kot sem se sicer naučila raziskovati na področju pravne znanosti.

Knjigo posvečam svojim trem otrokom: Sofiji, Maksimu in Viti – da bi poznali svoje korenine.

Dravci, 22. oktobra 2024

SPLOŠNI DEL

DRAVCI IN DRAVČANI SKOZI ČAS

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

1 Geografska umestitev Dravcev

1.1 Dravci – vas v Srednjih Halozah

Dravci so le en kvadratni kilometer velika vas ob stiku Haloz z Dravskim in s Ptujskim poljem. Imajo lahko določljivo lego – jugovzhodno ob izlivu Dravinje (staro ime: Videnščnica) v Dravo, ki omogoča hitro opredelitev vasi tudi na starejših zemljevidih.



Slika 9: Panorama Dravcev iz Gradišč.[10]

Če sledimo Svetozarju Ilešiču, se »prave Haloze« začnejo južno od Dravinje. V tem pogledu so torej Dravci »prava« haloška vas, čeprav niso ne strma vas in ne pretežno posuta z vinogradi. Čeprav so dravski posestniki skozi vso zgodovino imeli tudi vinograde v okoliških vaseh (Gradišče, Repišče in tako dalje),

[10] Foto: Robert Jurgec, 2023

od njih niso bili življenjsko odvisni. Zato jih socialne težave, značilne za haloške gorice, niso prizadele v tolikšni meri kot prebivalce v vinorodnih Halozah. Relativno ravninski svet ob Dravi je omogočal poljedelstvo, gojenje žita in drugih poljščin, zemljo so lahko obdelovali z živino, pridelek vozili na vozovih in ne le prenašali v koših kot v strmejših delih Haloz. Ker z izjemo enega posestnika, ki je konec 19. stoletja močno povečal svojo kmetijo, v Dravcih ni bilo velikih kmetov, temveč zgolj srednji in majhni, se v vasi niso razvile velike socialne razlike. Družine so svojo zemljo obdelovale same in s pomočjo kmečkih delavcev (hlapcev in dekel) ter dninarjev. Posledično je tudi Anton Ingolič v romanu *Žeja*, ki predstavlja prvi del Vinskega vrha, zapisal, da se v Dravcih živi bolje kot na Vrhu:

»V mestu je sploh drugače kot tu!« se je oglasil Pepek. »A ne samo v mestu, že spodaj v Ilovcu, v Dolencih, Dravcih in drugod. Bolje je kot pri nas na Vinskem vrhu.«[11]

A kljub temu to ne pomeni, da je bilo življenje v Dravcih idilično: delo z nerazvito kmetijsko mehanizacijo na ilovnati zemlji je bilo težaško. Vaščani se niso izognili visoki umrljivosti otrok. Kar zadeva infrastrukturo, so bili od oblasti povsem pozabljeni vse do obdobja po 2. svetovni vojni. Dogajali so se jim tudi gospodarski pretresi. V 19. stoletju je skoraj pri vsaki hiši v vasi eden od gospodarjev posestvo izgubil na sodni dražbi, tako da so v vas prišli drugi lastniki. To niso bili tujci, kot je bila praksa v vinorodnih vaseh v okolici.

Predvojni ljubljanski publicist in učitelj Rudolf Dostal je leta 1938 zapisal, da večina Slovencev niti imena ne izgovarja pravilno, ker naglaša: *»Halóze, Háložani. Da bi te šment! Edino pravilno je: Haložáni«.* Najbrž sta pa obe pravilni, saj kar nekaj Haložanov naglašuje na prvi zlog.

Učitelj Dostal se je vprašal: *»Od kod pa ime Haloze?«* Ponudil je dva odgovora: *»Nekateri izvajajo Haloze iz latinske besede »colles« (griči), češ da je ostalo tako ime od starih Rimljanov, ki so imeli v bližnjem Ptuju (Poetovio) svojo trdno naselbino. Tako so izvajali svoje imenovanje za Haloze tudi Nemci – »Kollos«.* Tudi sodobni zgodovinarji štejejo to razlago za bolj verjetno.[12] Dostal pa je menil, da je bolj verjetno drugo mnenje, in sicer da je ime slovanskega izvora: *»Če pogledamo v Pleteršnikov slovar,*[13] *najdemo tam besedo 'haloza', ki pomeni grmičevje. In tega je tam še dandanes dovolj. Še več pa ga je bilo v davni preteklosti, ko Haloze še niso bile zasajene z vinsko trto«.*[14]

In zatem se je vprašal: *»Kje pa so te Haloze?«*[15]

»Če si se kdaj vozil po železniški progi s Pragerskega proti Čakovcu, vidiš na južni, v smeri vožnje, na desni strani Ptujskega polja od Boča pri Poljčanah in Donačke ali Rogaške gore pa tja dol do Zavrča morje gričev, ki prehajajo proti vzhodu polagoma v Varaždinsko ravnino. Zahodna meja Haloz je železniška proga Poljčane–Pragersko, proti severu mejijo na Ptujsko polje, proti vzhodu na Varaždinsko ravnino, proti jugu pa je njihov prehod brez prave meje v Hrvatsko Zagorje«.

[11] Anton Ingolič, Žeja, prvi del romana Vinski vrh, Slovenski knjižni zavod, Ljubljana, 1946, str. 60.
[12] Andrej Komac, Haloze v srednjem veku, Žetale in Žetalčani nekoč in danes, Žetale, 2004, str. 41.
[13] Maks Pleteršnik, Slovensko-nemški slovar, Knezoškofijstvo, 1893–1895, dostopno na: http://www.dlib.si/.
[14] Rudolf Dostal, Vinorodne Haloze, Gostilničarski vestnik, 24. 12. 1938, let. 8, št. 10/12, str. 2.
[15] Prav tam.

Priznani predvojni pedagog iz Dornave, Franjo Žgeč, ki je Haloze podrobno preučeval s sociološkega vidika, je glede lokacije Haloz zapisal: *»Od Ptuja do zapadnoga roba vinorodnih Haloz prideš ob desnem bregu Drave peš v dobri uri. Avtomobili ptujskih meščanov so v nekaj minutah v Halozah. Od tega roba se vleče 52 katastralnih občin v širokem pasu med hrvaško mejo in med Dravo proti vzhodu, proti panonski ravnini /…/ Drava in Dravinja jim namakata podnožje. Vzporedno ob Dravi se vlečejo raztrgani, razmetani grebeni, vse višji in višji proti hrvaški meji, proti Maclju, Ravni gori in Ivanjšici. Bele lise se svetlikajo na vrhovih in po pobočjih, borlska graščina na straži ob Dravi, cerkvica sv. Ane krasi povprečni greben. Zdi se mi, kakor da pošilja pozdrave Slovenskimi goricam onkraj Drave, onkraj spodnjega Ptujskega polja«.*[16]

Haloze niso nikoli bile poenotena regija, ampak so imele več manjših centrov (Zavrč, Cirkulane, Leskovec, Videm, Podlehnik, Žetale, Majšperk) in lastnikov (Draneški, Ptujski, Zekli …), večina njihovih delov pa je že stoletja gravitirala na Ptuj.

Starejši geografi so Haloze delili po teku voda, ki vse tečejo proti vzhodu, v tri dele: v Gornje, Srednje in Spodnje Haloze. Gornje Haloze se končajo ob cesti Ptuj–Krapina. Vzhodni rob Srednjih Haloz je cesta Borl–Cirkulane–Sv. Florijan. Spodnje Haloze pa segajo od tod do prehoda v Varaždinsko ravnino.

Delitev Haloz je pred 2. svetovno vojno Dostal opredelil tako:[17]

- Gornje Haloze so sestavljali zahodni del z župnijami: Sv. Trojica, Ptujska ali Črna gora, Majšperk, Stoperce, Žetale in Makole. Tu so politične občine: Nova cerkev, Sv. Trojica, Dolena, Ptujska gora, Majšperk, Sv. Bolfenk, Stoperce, Kočice, Dobrina, Žetale, Čermožiše, Sv. Ana, Jelovec, Dežno in Hrastovec.
- Srednje Haloze so zavzemale župnijo Sv. Andraž v Leskovcu, del župnije Sv. Vida pri Ptuju in del župnije Sv. Trojica v Halozah do ceste, ki vodi s Ptuja v Krapino. Tu so bile politične občine: Veliki Okič, Skorišnjak, Velika Varnica, Leskovec, Dravce, Vareje, Gruškovje, Sedlašek in Podlehnik.
- Spodnje Haloze je bilo poimenovanje za vzhodni del, kjer sta župniji Zavrč in Sv. Barbara. Tu so bile politične občine: Zavrč, Turški vrh, Gorenjski vrh, Gradišče, Sv. Barbara, Sv. Elizabeta, Slatina in Gruškovec.

Glede na staro delitev Haloz torej Dravci sodijo v Srednje Haloze. V novejši geografski literaturi se Srednje Haloze priključuje k Spodnjim Halozah, tako da je glavna razmejitvena črta med Zgornjimi (Zahodnimi) in Spodnjimi (Vzhodnimi) Halozami po avtocesti Ptuj–Gruškovje. Zgornje Haloze imajo višje vrhove in so gozdnate, Spodnje pa so vinorodne in sežejo do 320 metrov nad morjem.[18]

Geografi ob primerjavi Haloz s sosednjimi Slovenskimi goricami ugotavljajo podobnost v močno razširjenem vinogradništvu in nekdanjem velikem deležu zunanje zemljiške posesti (kmečka posest Polancev z Dravskega in Ptujskega polja, Ptujskih meščanov ali lastnikov, ki so bivali v še bolj oddaljenih krajih). Kljub vsemu pa je relief Haloz strmejši in višji kot v Slovenskih goricah in prav zato se kmetje nekdaj niso mogli tako trdno opreti na polja kot kmetje v Slovenskih goricah.[19]

[16] Franc Žgeč, Haloze – sociološka študija, Sodobnost, let. 3, št. 1, 1935, str. 22.
[17] Dostal, 1938, cit. zg.
[18] Boštjan Gradišar, Damir Josipovič, Problematika obmejnosti na primeru vinorodnih Haloz, Geografski obzornik, let. 46, št. 2, 1999, str. 18.
[19] Svetozar Ilešič, Pogledi na geografijo, Partizanska knjiga, Ljubljana, 1979.

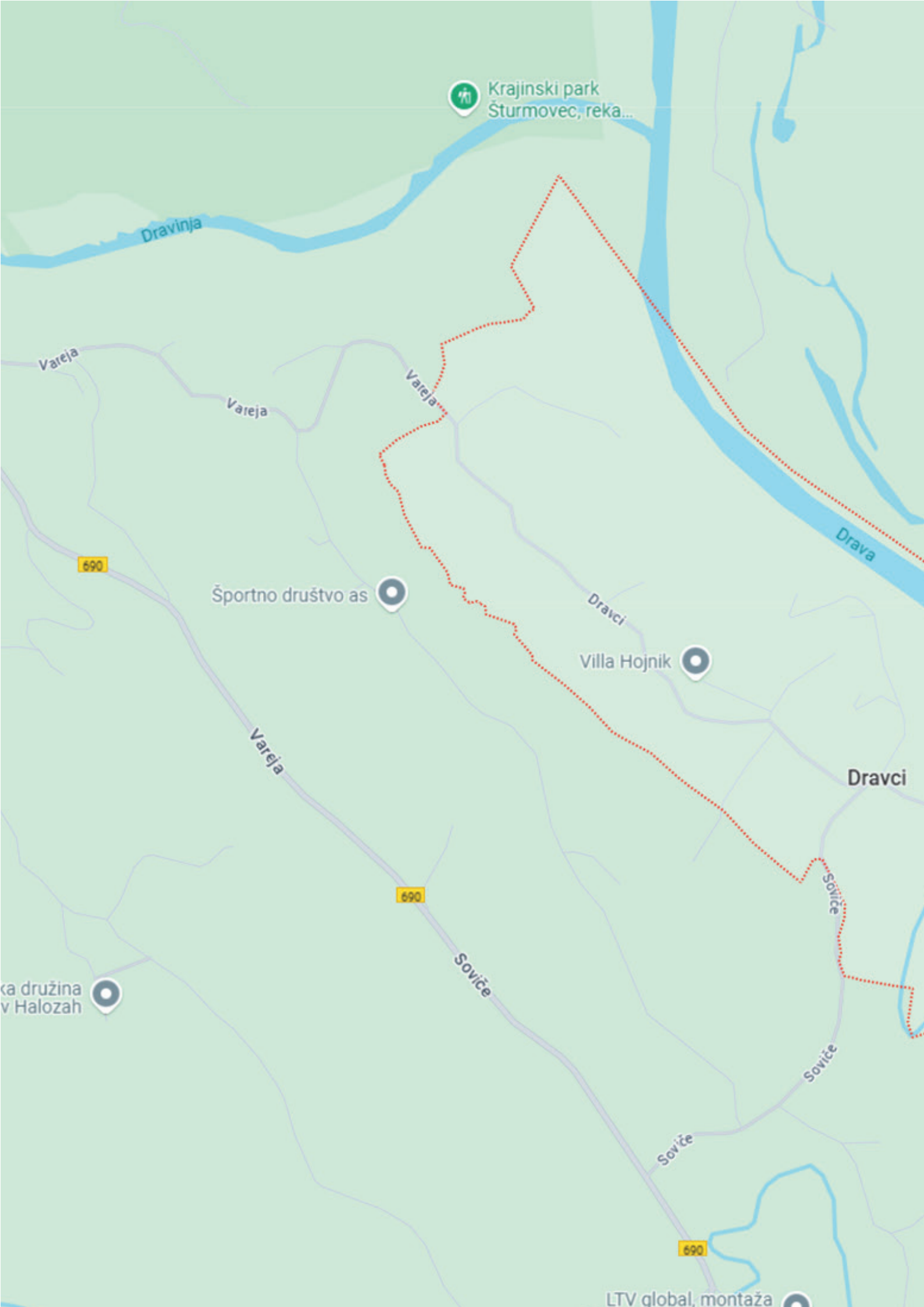
Krajinski park
Šturmovec, reka...
Dravinja
Vareja
Vareja
Vareja
Drava
690
Športno društvo as
Dravci
Villa Hojnik
Vareja
Dravci
690
Soviče
Soviče
Soviče
Soviče
690
LTV global, montaža

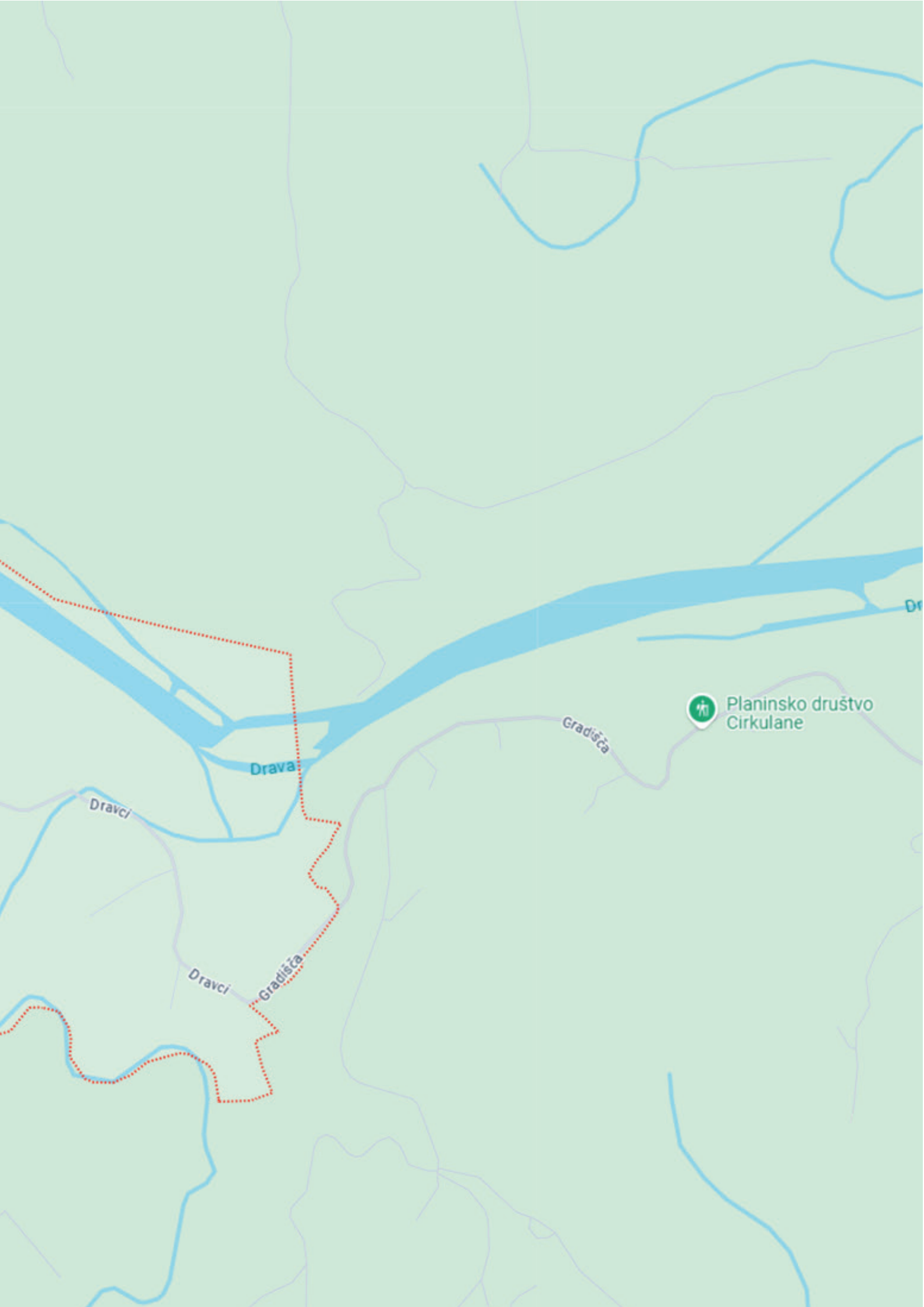
Planinsko društvo
Cirkulane
Gradišča
Drava
Dravci
Dravci
Gradišča


Krajinski park
Šturmovec, reka...
690
Drava
Športno društvo as
Villa Hojnik
TVO
LAK
Drav
690
Lovska družina
kovec v Halozah
Soviče
690


Kolenko
Kmetijsko
Drava
Planinsko društvo
Cirkulane
Drava
vci
Tadej

Slika 10 (stran 36-37): Zemljevid Dravcev na JV-robu Krajinskega parka Šturmovec ob izlivu Dravinje v Dravo, obdani z Vareji, Sovičami, Gradiščami in Bukovci.[20]

Slika 11 (stran 38-39): Zračni posnetek Dravcev.[21]

Po Vladimirju Bračiču, geografu iz Cirkulan, so Haloze *»znane po svoji izraziti reliefni razgibanosti, ki jih bistveno loči od umirjenih Slovenskih goric. Slemena potekajo v razne smeri, druga na drugo vzporedno, prečno in celo pravokotno. Njihova pobočja so vzdolž nagiba živahno razrezana z grapami in jarki, med njimi pa so krajši grebeni oziroma rebri. Tako je geomorfno pogojena živahna menjava smeri in nagibov površinskih ploskev, s tem pa hitro se menjajoča lokalna mikroklimatska ekspozicija in pretrganost agrarnoprodukcijskih površin. Le na nekaterih bolj vzporedno potekajočih slemenih dajejo prisojna pobočja dobre možnosti za večje kmetijske površine, ki so v danih razmerah postale prvovrstne vinogradniške površine«.*[22]



Slika 12: Razglednica z vinogradov nad Vidmom iz leta 1917.[23]

To ozemlje je bilo plitev zaliv Panonskega morja. Haloški laporji so stari okrog 25 milijonov let, mlajše pa so ilovnato peščene in vlažne naplavine, ki prekrivajo dolinska tla – tudi v Dravcih. Ta so še danes marsikje zamočvirjena in primerna samo za travnike.[24] Zemlja v Halozah je po večini lapornata. V nižjih haloških legah pa prevladuje ilovica. Dostal je leta 1938 navedel, da ilovico Haložani šaljivo imenujejo »biks«.[25]

[20] Google zemljevidi, 2024.
[21] Google zemljevidi, 2024.
[22] Vladimir Bračič, Vzhodni del Haloz v luči cenilnega zapisnika gospoščine Borl iz leta 1542, ČZN 1967, Založba Obzorja, Maribor, str. 25–74, na str. 64.
[23] Založil Davorin Tombach, leta 1917, dostopno na Kamri.si.
[24] Prav tam.
[25] Rudolf Dostal, Vinorodne Haloze, Gostilničarski vestnik, 24. 12. 1938, let. 8, št. 10/12, str. 2.

Josef Felsner je v prvem ptujskem turističnem vodiču iz leta 1895 v poglavju o Sv. Vidu izpostavil lepote Haloz kot *»eno najbolj priljubljenih izletniških destinacij krajanov Ptuja. Poleg tega, da je izletnik po polurnem izletu tukaj v dobrih rokah glede svojih telesnih potreb in lahko dodobra uživa v odličnem vinu haloških vinskih goric, že dobi vpogled v svojevrsten preplet haloških gričev in njihovih pobočij. Čeprav pogosto nagnjena do 45°, so pokriti z vinogradi, med katerimi se v pestri mešanici izmenjujejo majhni gozdovi, zaplate njiv, sadovnjaki, planinski travniki, pri čemer pestro število lepih kmetij, koč, lične gosposke vile in vinogradniške hiše dajejo prav svojevrsten, očarljiv prizor.«*[26]

1.2 Spremembe obsega vaškega ozemlja: Drafce per Dravi, Zgorne Drafce, Spodne Drafce in Tajna

Kot je zapisal Vladimir Bračič, Dravci ležijo na terasi, ki se z ostrim robom dviga nad Dravo.[27] Razdelimo jih lahko na tri dele: vzhodni del naselja je najbolj raven in leži ob izlivu potoka Psičina v Dravo, srednji del leži na razgibani terasi nad Dravo, zgornji del pa na višji planoti z »odcepom« proti Dravi – t. i. Rtič.



Slika 13: Izliv potoka Psičina v Dravo v Dravcih.[28]

Iz starih matičnih in posestnih podatkov je razvidno, da so se meje vasi skozi čas spreminjale, tako da so Dravci v preteklosti vključevali tudi del današnje vasi Soviče, po drugi strani pa danes vključujejo del, ki je v preteklosti sodil v vas Gradišče, in del, ki je sodil pod Vareja.

Na območju današnjih Dravcev z okolico tako zgodovinski viri iz 16. stoletja navajajo tri vasi: Dravce, Tajno in Najdešnico; krajevnega imena Soviče takrat še ni zaslediti. V letu 1743 pa ob Dravcih v matičnih knjigah najdemo tako Tajno kot tudi Soviče in Najdešnico. V drugi polovici 18. stoletja namesto teh treh

[26] Josef Felsner, Pettau und seine Umgebung, Blanke, 1895, str. 107–108. Dostopno na www.dlib.si. Prevod iz nemščine: JH, 2024.
[27] Vladimir Bračič, 1967, cit. zg., str. 55.
[28] Foto: JH, 2024.

postopoma prevlada zgolj krajevno ime Soviče, pri čemer je večji ali manjši del današnjih Sovič občasno sodil pod Dravce, zmeda s hišnimi številkami pa je bila v tistem času velika.



Slika 14: Tajna v stari zemljiški knjigi za rustikalno posest.[29]

Tajna (ali Tejna) je še danes ohranjeno domače krajevno ime za predel današnjih Sovič ob potoku Psičina (nemško *Taina Bach*). Na katastrskem načrtu Dravcev iz leta 1824 je Tajna sicer označena kot predel Dravcev na desni strani potoka Psičina,[30] a je bilo to na popravkih načrta iz leta 1877 prečrtano. Hiše z naslovom v Tajni niso bile na desni strani potoka Psičina pod Gradiščami, ampak v današnjih Sovičah – kasnejših *»Spodnjih Dravcih«*. V sredini 18. stoletja se Tajna (*Taina* ali *Theina*) pojavlja v videmskih matičnih knjigah, praviloma skupaj s Sovičami. Pod Tajno najdemo tri družine. Na naslovu Tajna 6 je bila domačija Cafutovih (po domače Tejekovih, pred njimi Krajnčevi) na lokaciji današnje družine Merc (Soviče 12). Na naslovu Tajna 11 je bila v 18. stoletju druga družina Cafuta (po domače Pozničarjevi), na istem mestu še danes (Soviče 9).[31] Tretja družina iz Tajne so bili Gnilškovi na naslovu Tajna 12, verjetno na mestu današnje domačije Milošič (po domače Žepekovi).[32] V matičnih knjigah najdemo Tajno do leta 1782, v 19. stoletju pa več ne. A še Krajevni leksikon Dravske banovine iz leta 1937 navaja, da se del Sovič imenuje Tajna.[33]

[29] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101. Foto JH, 2023.
[30] Katastrska mapa, k.o. Dravci, 1824, I_ZAP/0096/001/001/001/00027.
[31] Denimo Blaž Cafuta, rojen 20. 1. 1771, Tajna 11.
[32] Denimo Neža Gnilšek, rojena 23. 12. 1774, Tajna 12.
[33] Soviče, str. 519.


Launa Bach
Launa
Prüfer per Draht

Slika 15 (stran 43): Napačen prikaz Tajne na desni strani potoka Psičina na katastrskem zemljevidu iz leta 1850.[34]

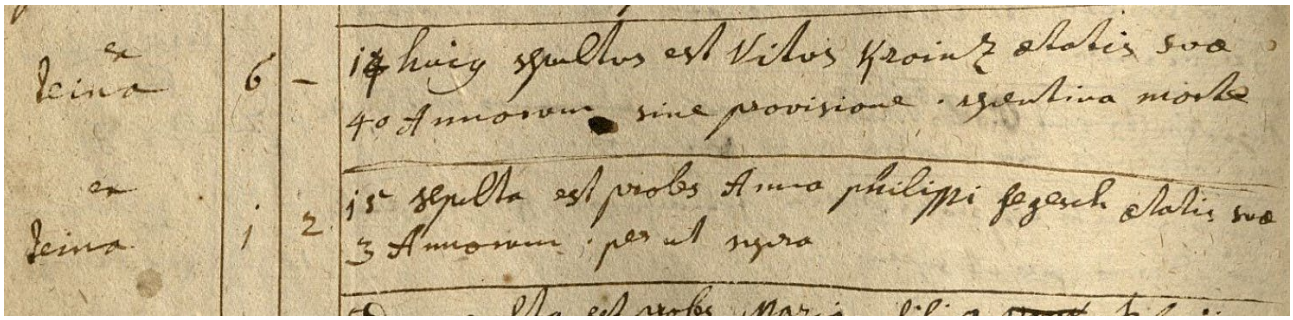

Slika 16: Dve smrti iz Tajne februarja 1744 (Vid Krajnc v Tajni 6 in Filip Feguš v Tajni 1).[35]

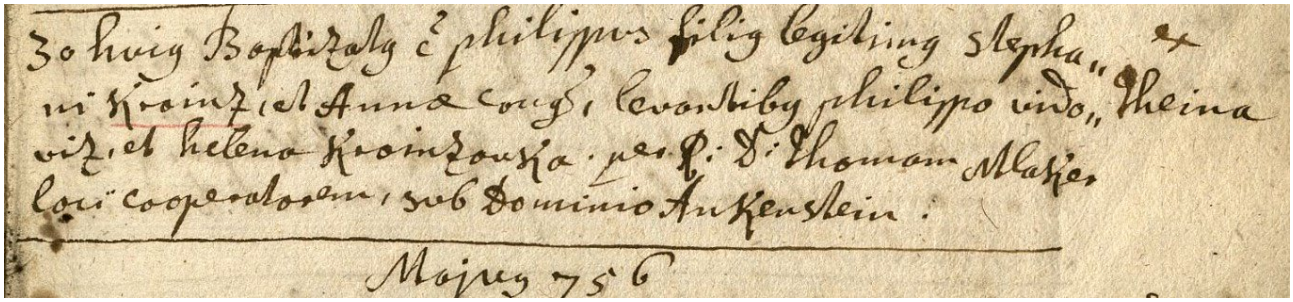

Slika 17: Krst Filipa Krajnca iz Tajne, 30. aprila 1756.[36]

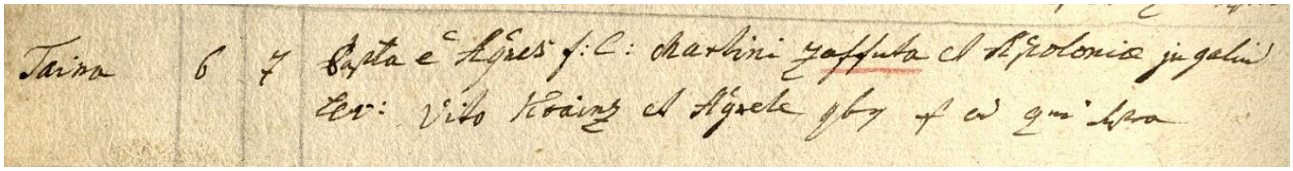

Slika 18: Krst Neže Cafuta (Tejekove) v Tajni 7. januarja 1782 je najkasnejša navedba Tajne v matičnih knjigah.[37]

Po drugi strani je krajevno ime Najdešnica (ali Nedešnica) danes med prebivalci povsem pozabljeno. V matičnih knjigah ga najdemo do sredine 18. stoletja (najkasneje leta 1744), ko je v tem kraju zavedena zgolj družina Voglar (ki je živela na desni strani potoka Psičina v današnjih Repiščah). Po letu 1744 Najdešnice v matičnih knjigah več ni, najdemo pa jo še v stari zemljiški knjigi gospoščine Borl.

V 60. letih 20. stoletja, ko je Vladimir Bračič iskal to vas, ki se omenja v borlskem imenjskem zapisniku iz leta 1542, je še našel prebivalce, ki jim je bilo to ime znano, in navedel je, da je precej veliko vas Najdešnica iz 16. stoletja zamenjal naziv Soviče, medtem ko je del Najdešnice na desni strani potoka Psičina danes v Repiščah.[38] Najdešnica je tako verjetno pomenila naselje na ravnini na obeh straneh potoka Psičina med Dravci in Tajno ter Leskovcem.

[34] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1718–1758, str. 226.
[35] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1718–1758, str. 226.
[36] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1756–1787, str. 6.
[37] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1756–1787, str. 303.
[38] Bračič, 1967, cit. zg., str. 56.

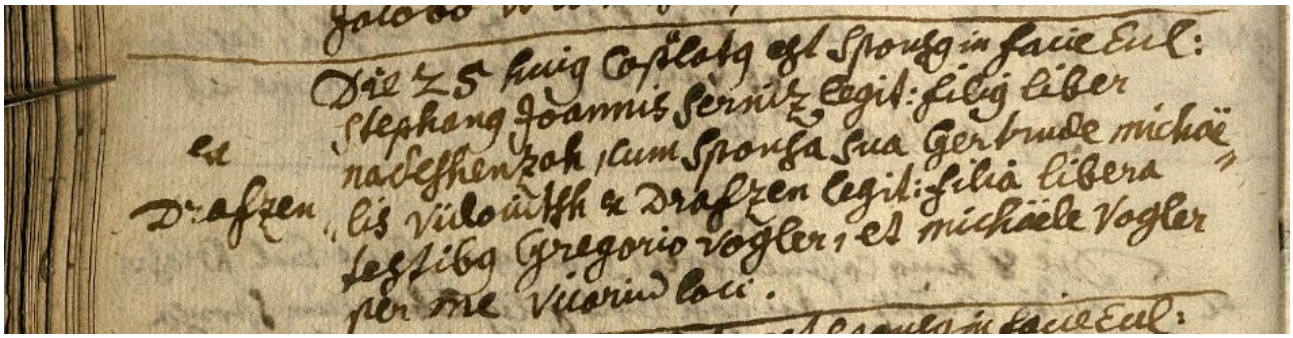

Slika 19: Poroka Štefana Zrnca iz Najdešnice z Gero Vidovič iz Dravcev, priči Gregor in Mihael Voglar, 25. novembra 1725.[39]

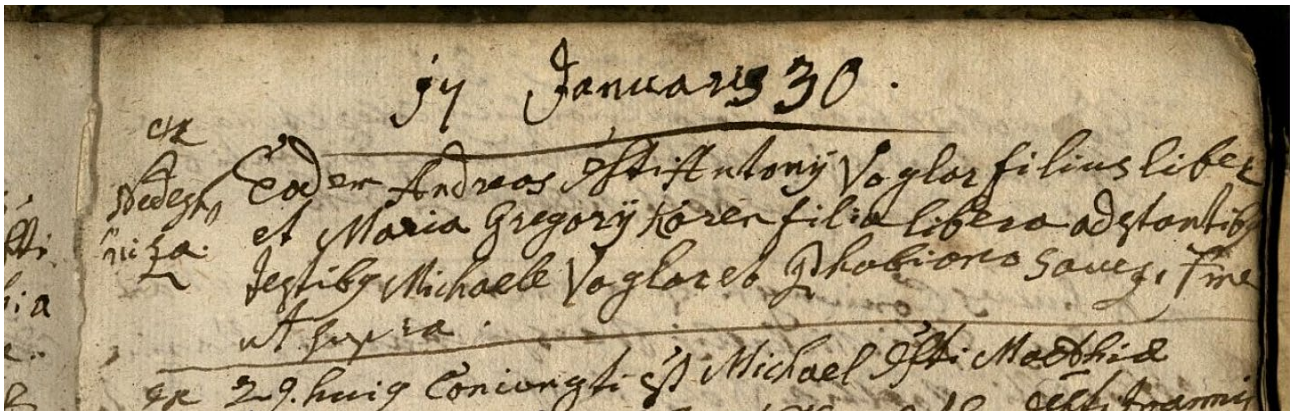

Slika 20: Poroka Andreja Voglarja in Marije Koren iz Najdešnice, 25. januarja 1730.[40]

Bračič tudi navaja, da je bilo v 60. letih 20. stoletja še ohranjeno staro skladišče borlskega gospostva ob cesti, ki se je po njegovem nahajalo v Najdešnici. Domnevam, da je Bračič mislil na Cafutovo (po domače Tejekovo) gospodarsko poslopje ob avtobusni postaji in gostilni, ki je bilo porušeno leta 1989. Glede na to, da iz katastrskih načrtov iz 19. stoletja izhaja, da je bila današnja cesta Videm–Leskovec vzpostavljena šele v drugi polovici 19. stoletja in da so se takrat tudi hiše lastnikov zemlje ob tej pomembni prometni povezavi premaknile bližje k cesti (tudi Cafutova domačija), na Cafutovem gospodarskem poslopju pa je bila po spominu Jožice Cafuta, poročene Selinšek, letnica 1888, menim, da tega gospodarskega poslopja pred letom 1850, ko je bilo odpravljeno podložništvo borlskemu zemljiškemu gospodu, na tem mestu še ni bilo. Posledično tudi težko zagotovo navedemo, ali je bilo območje kasnejše Tejekove domačije v 16. stoletju v Dravcih, v Tajni ali v Najdešnici.

[39] Poročna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1715–1750, str. 78.
[40] Poročna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1715–1750, str. 112.



Slika 21: Gospodarsko poslopje družine Cafuta (po domače Tejekovih) je bilo zgrajeno leta 1888, ob njem je bilo še v 2. polovici 20. stoletja napajališče konjev, ki so tod mimo prevažali potnike in tovor.[41]

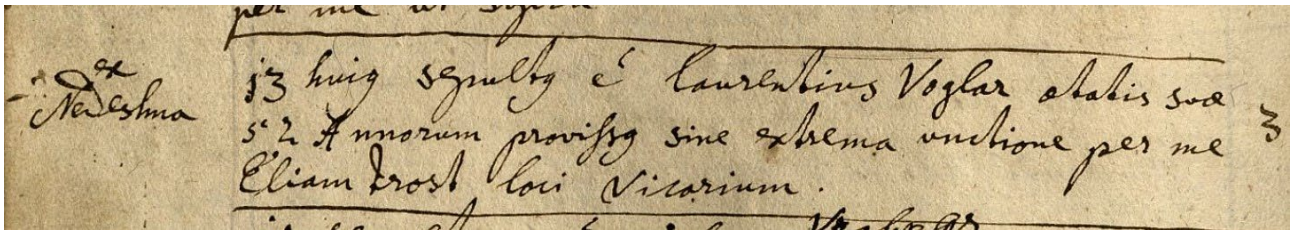

Slika 22: Lovrenc Voglar iz Nedešnice je umrl 13. maja 1737, star 52 let.[42]

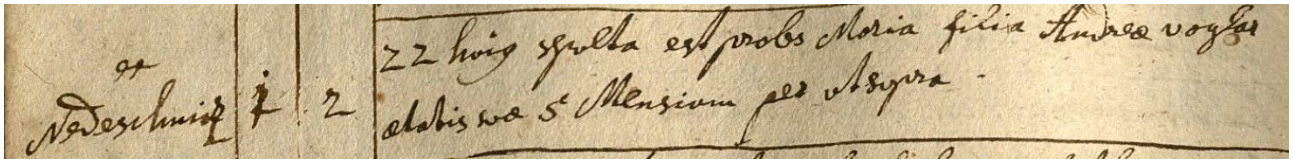

Slika 23: Marija, hči Andreja Voglarja iz Nedešnice, je umrla 22. maja 1744, stara 5 mesecev.[43]

[41] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.
[42] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1718–1758, str. 148.
[43] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1718–1758, str. 230.

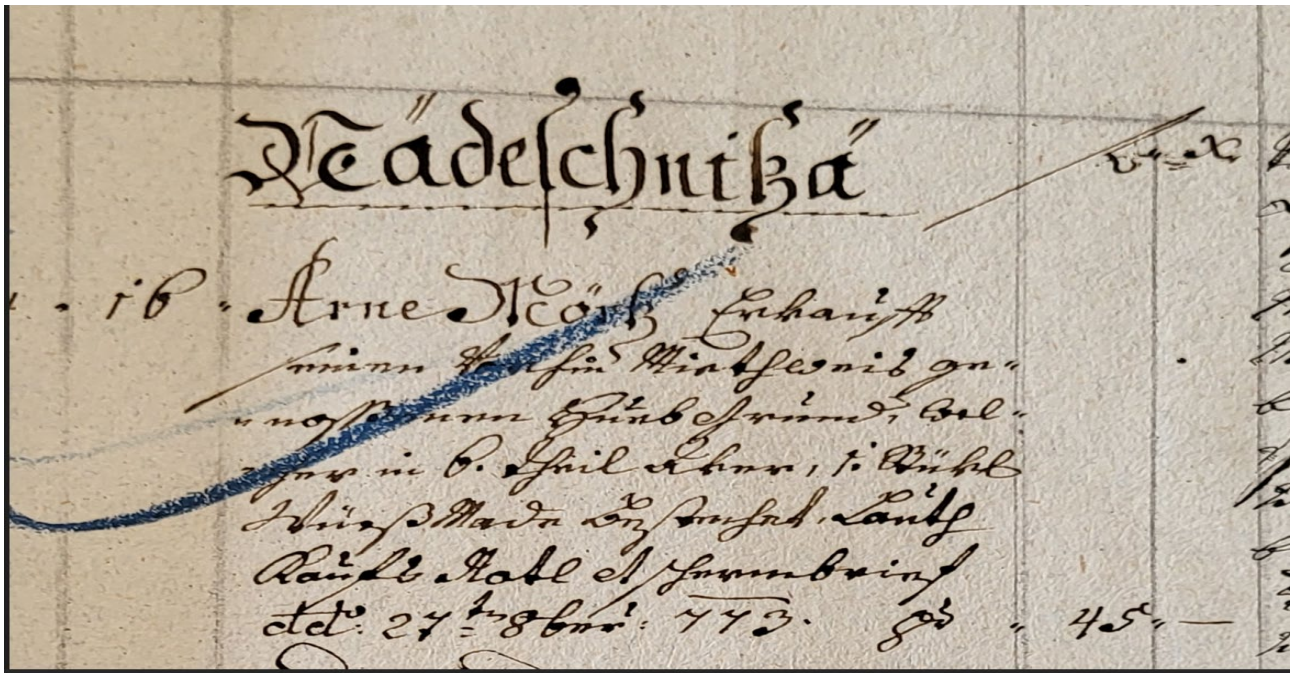

Slika 24: Izsek iz stare zemljiške knjige za Nedešnico, vpis za Arneja Merca.[44]

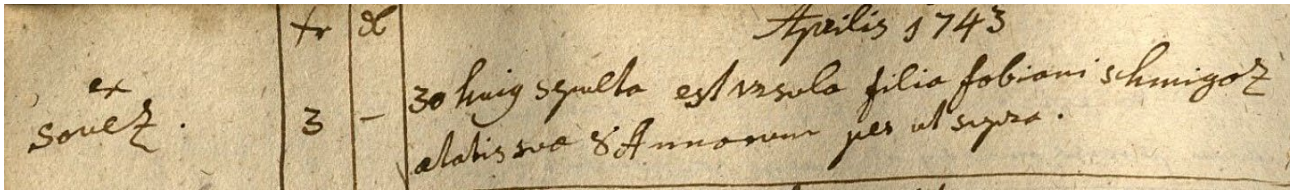

Slika 25: Fabijan Šmigoc iz Sovič 3 je umrl 30. aprila 1743, star 8 let.[45]

Da se je krajevno ime Tajna ohranilo do danes, medtem ko se Najdešnica ni, gre morebiti pripisati dejstvu, da je Tajna omenjena v novo uvedenem katastrskem načrtu iz leta 1824. Na tem načrtu so bili Dravci katastrsko razdeljeni na štiri dele: Drafze (ali Trafze) pri Dravi, Zgorne Drafce, Tajno in Spodne Drafce (danes del Sovič na levi strani ceste Videm–Leskovec). Za celotno sliko moramo gledati tako katastrski načrt za Dravce kot tudi za Vareja, saj so Zgorne Drafce označene zgolj na varejskem katastrskem načrtu, medtem ko je dravski Rtič takrat sodil še pod Vareja.

Slika 26 (stran 48): Katastrski načrt občine Dravci (okraj Turnišče, okrožje Maribor, Notranja Avstrija) iz leta 1824: Dravci ob Dravi, Spodnji Dravci in Tajna.[46]

[44] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00072.
[45] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1718–1758, str. 218.
[46] Katastrska mapa k.o. Dravci, 1824, SI_ZAP/0096/001/001/001/00027.


Draſzen
Traſze pis Drave
Taina
Spodne Draſze
II
II

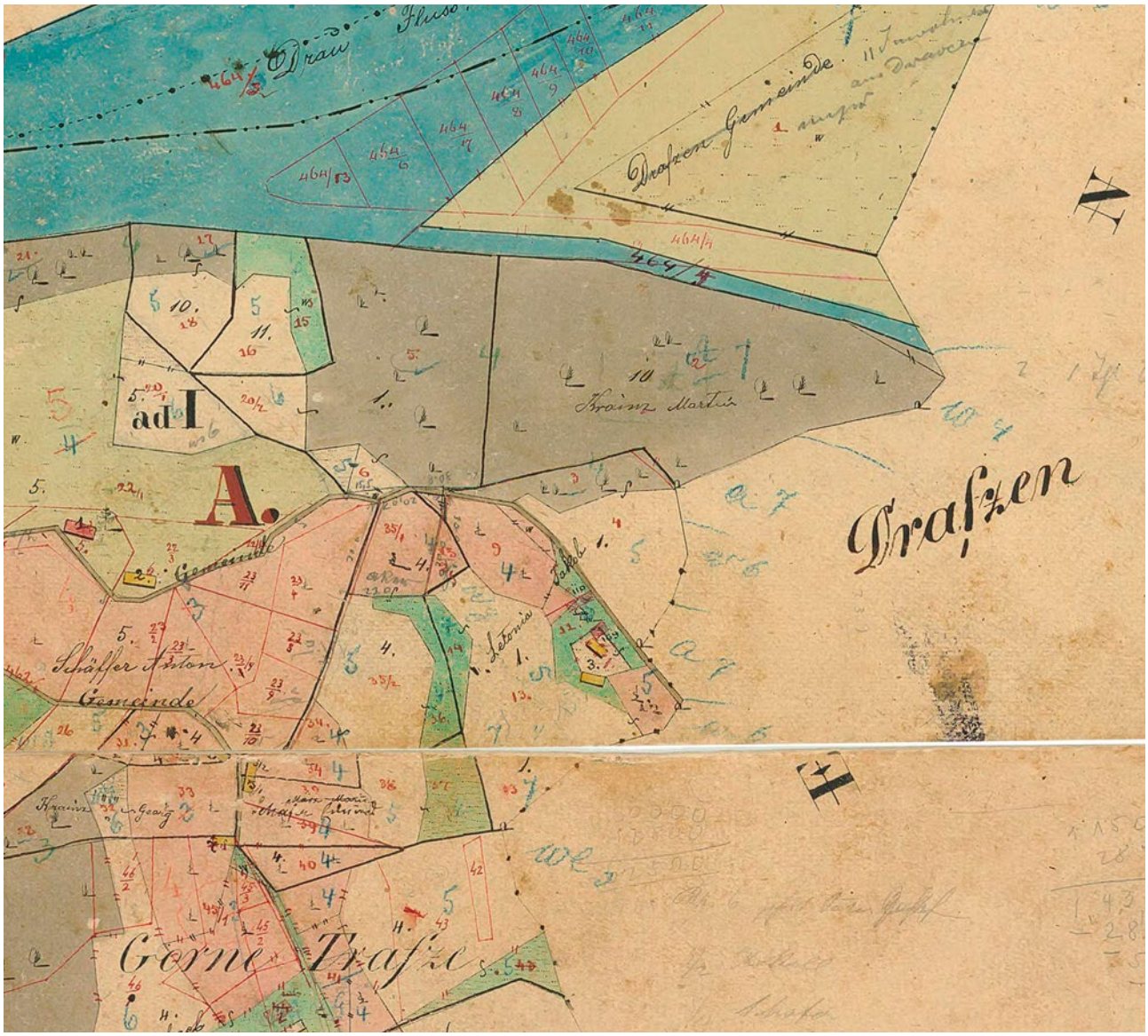

Slika 27: Katastrski načrt občine Vareja (okraj Turnišče, okrožje Maribor, Notranja Avstrija) iz leta 1824: Zgornji Dravci in Rtič, ki je bil takrat še pod Varejami.[47]

A že na katastrskem zemljevidu iz leta 1877 so popravki, iz katerih izhaja, da je okraj Turnišče zamenjal okraj Ptuj, Tajna ni bila več posebna enota, »*Spodne Drafze*« pa so bile priključene k Sovičam.[48] Kljub temu v šolskih redovalnicah in v matičnih knjigah do konca 1. svetovne vojne prebivalce iz tega dela Sovič pripisujejo pod Dravce, uradni dopisi pa še po 2. svetovni vojni.

Leta 1920 je Jožef Cafuta (v družinski knjigi na župnišču vpisan kot »Tejek starejši«) umrl. Na spomeniku ima zapisano, da je bil veleposestnik iz Dravcev. Njegova domačija je bila takrat že v Sovičah.

[47] Katastrska mapa k.o. Vareja, 1824, SI_ZAP/0096/001/001/001/00170.
[48] Indikacijska (terenska) karta katastrske občine Dravci, 1877, SI_ZAP/0064/030/001.



Slika 28: Soviče v stari zemljiški knjigi.[49]

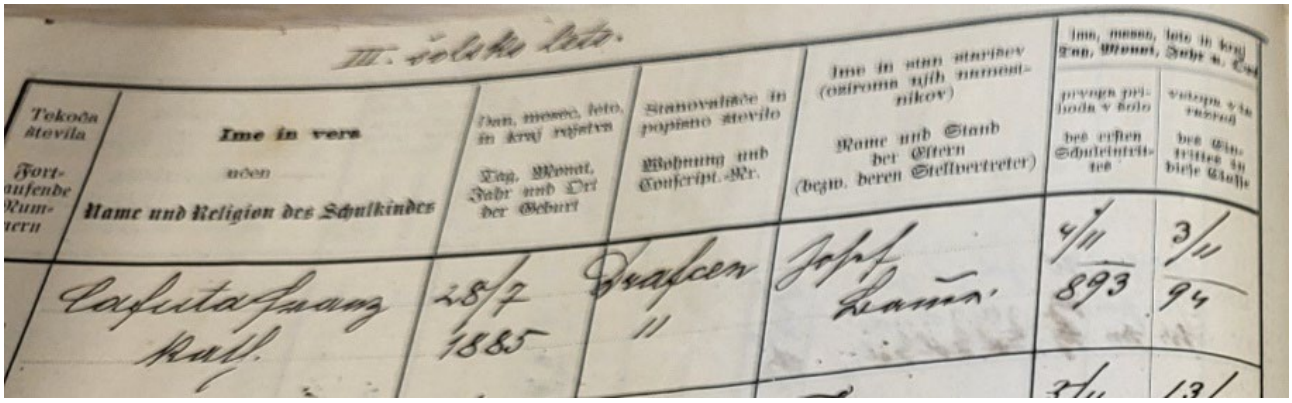

Slika 29: Franc Cafuta (po domače Pozničarjev), rojen leta 1885, iz Dravcev 11 (danes Soviče 9) v šolski redovalnici.[50]

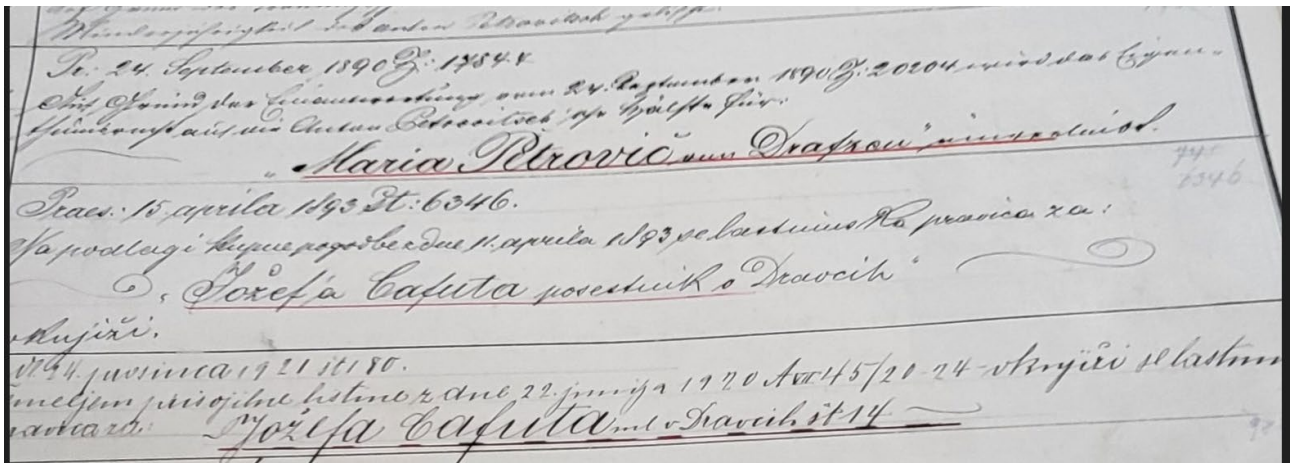

Slika 30: Izsek iz zemljiške knjige Petrovičevih (po domače Kosovih) iz Dravcev leta 1890; zatem je njihovo posest kupil Jožef Cafuta (Tejekov Pepi st.).[51]

[49] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00072.
[50] Katalogi in imeniki (redovalnice) Osnovne šole Videm, 1872–1936, SI_ZAP/0128/002.
[51] Zemljiška knjiga, k.o. Dravci., vl. 40.

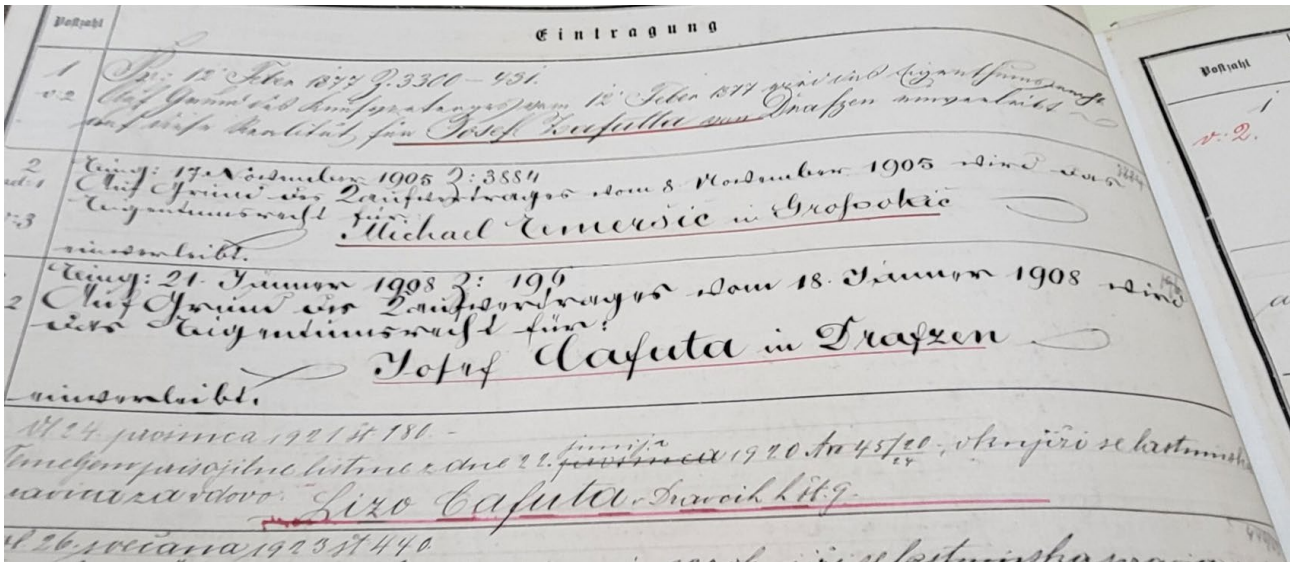

Slika 31: Izsek iz zemljiške knjige za Jožefa Cafuto (po domače Tejekov) leta 1908 pod Dravce.[52]

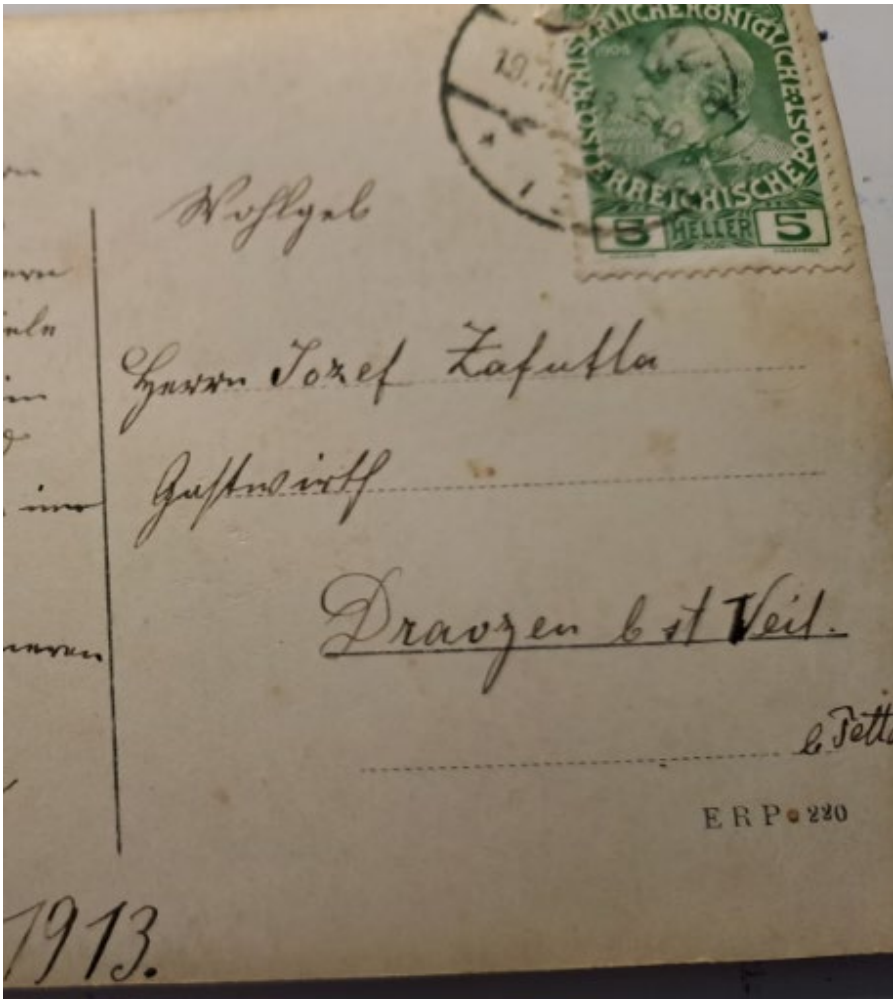

Slika 32: Kartica z voščilom za god Jožefu Cafuti, 19. marca 1913 – stanujoč v *»Dravzen b. st. Veit b. Pettau«* (domačija na »stari« avtobusni postaji v Sovičah).[53]

[52] Zemljiška knjiga, k.o. Dravci., vl. 40.
[53] Zasebni arhiv družine Korpič.

1.3 Poimenovanje vasi skozi čas: od Drawecz Darffa do Dravcev

Lega vasi ob Dravi je skozi vso njeno petstoletno zgodovino zaznamovala poimenovanje Dravcev. Kraj tako nikoli ni bil poimenovan po svetniku, županu, kmetu v vasi ali po cesarju, temveč zmeraj po reki Dravi.

Prvo znano ime za vas Dravci iz borlskega cenitvenega zapisnika iz leta 1542 je *Drawecz Darff*. V tistem času je več krajev v okolici imelo priponi »*-darff*« ali »*-dorf*«. V terezijanskem štetju prebivalstva iz leta 1754 pa sta s pripono »*-dorf*« označeni samo še dve naselji – *Dollandorf* (Dolane) in *Drafzendorf* (Dravci).[54]

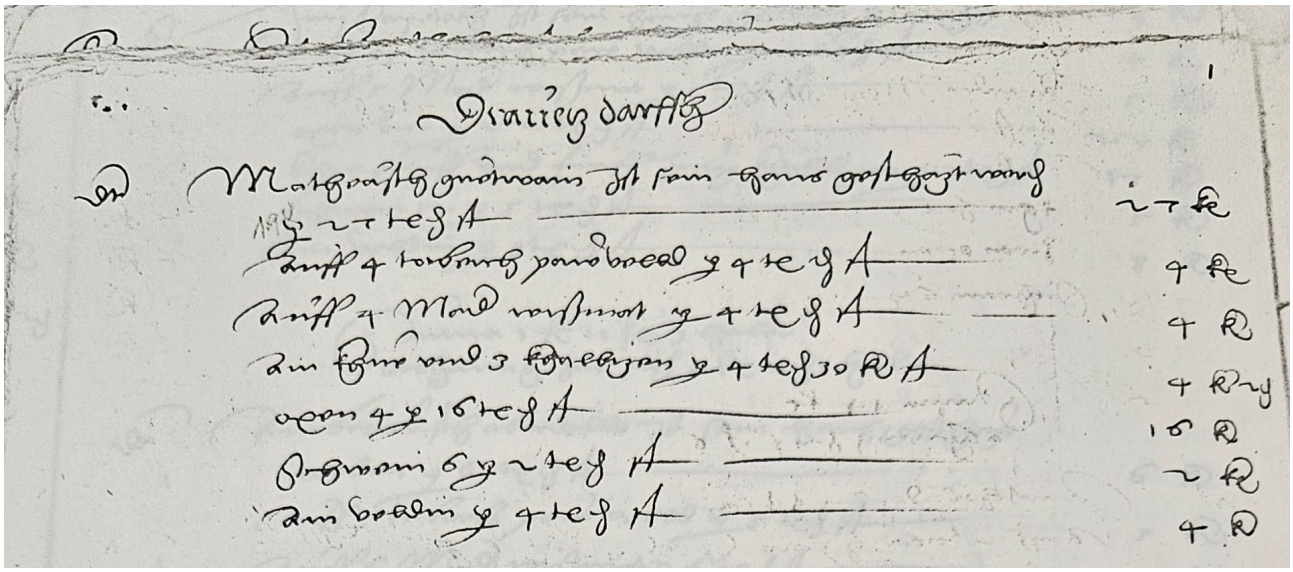

Slika 33: Izsek iz borlske imenjske cenitve leta 1542 – Dravci (*Drawecz Darff*).[55]



Slika 34: »*Draffzendorf*« v stari zemljiški knjigi – vpis Matije Vidoviča.[56]

V kasnejših zgodovinskih virih se pripona »*-dorf*« (slovensko: vas) opušča, čeprav jo najdemo vse do konca 18. stoletja. Obenem pa zasledimo tudi različne skrajšane nazive: Dravez, Draffzen, Traffzen, Drafce, Drauwang, Dravce in Dravci.

[54] Bračič, 1967, cit. zg., str. 61.
[55] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0381/009/001/009/001_00001.
[56] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00072.

V najstarejši krstni knjigi Župnije sv. Vida za leta 1756–1787 so Dravci poimenovani v nemški obliki (*Draffzen*) ali pa slovensko – krščenec je »z *Dravez*« (podobno gl. denimo vpis smrti sedemletne Neže Feguš 9. 6. 1758).

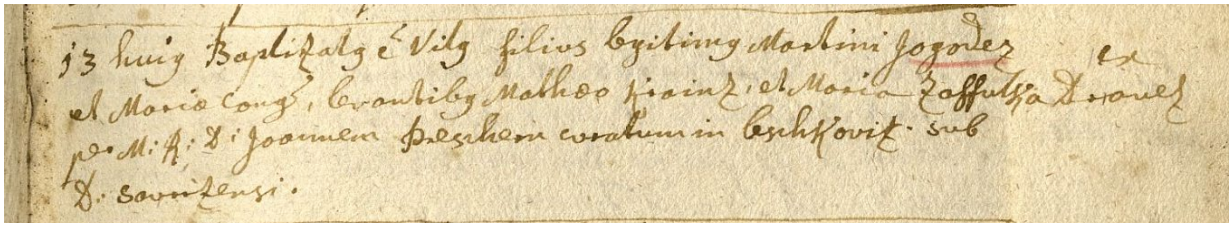

Slika 35: Krst Vida Jagodiča »z *Dravez*« pod završkih gospostvom, 13. junija 1760.[57]



Slika 36: »*Draffzen*« v župnijski knjigi darov, 1760.[58]

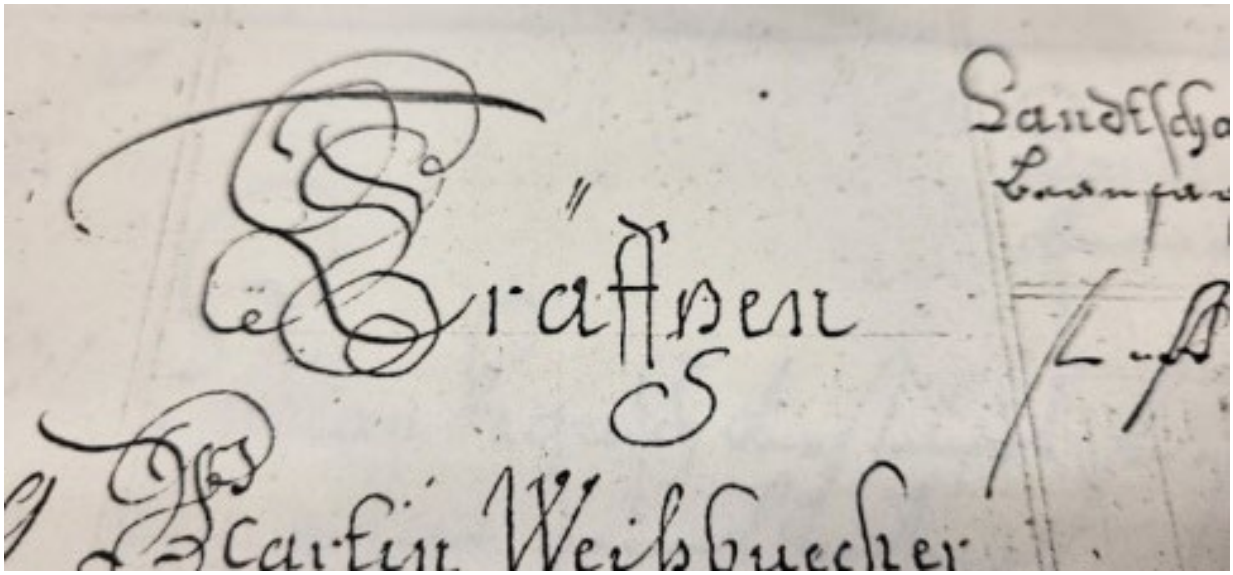

Slika 37: *Draffzen* v »urbarju« Dravci, 1784, knjiga št. 1087, prvi vpisani Martin Weisbuecher.[59]

[57] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1756–1787, str. 55.
[58] Župnija sv. Vida.
[59] Glavna zemljiška knjiga in urbar gospostva Borl za urad Dravci (rustikalna posest), št. 129–141, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

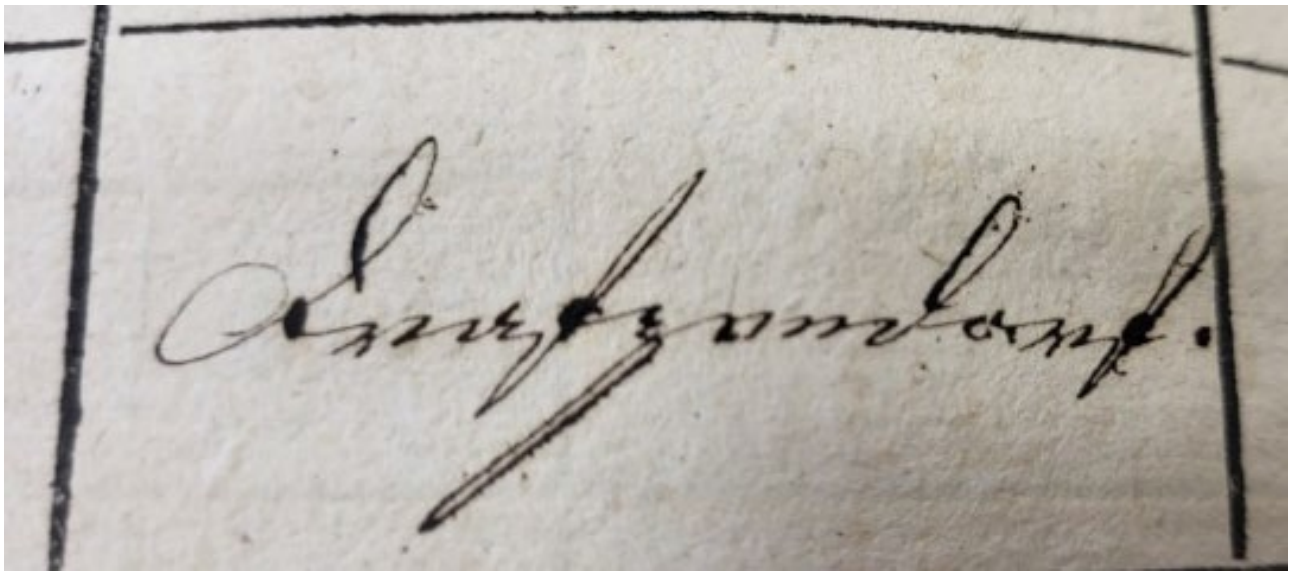

Slika 38: Zapis »*Drafzendorf*« v pisani gotici v stari zemljiški knjigi št. 1066.[60]

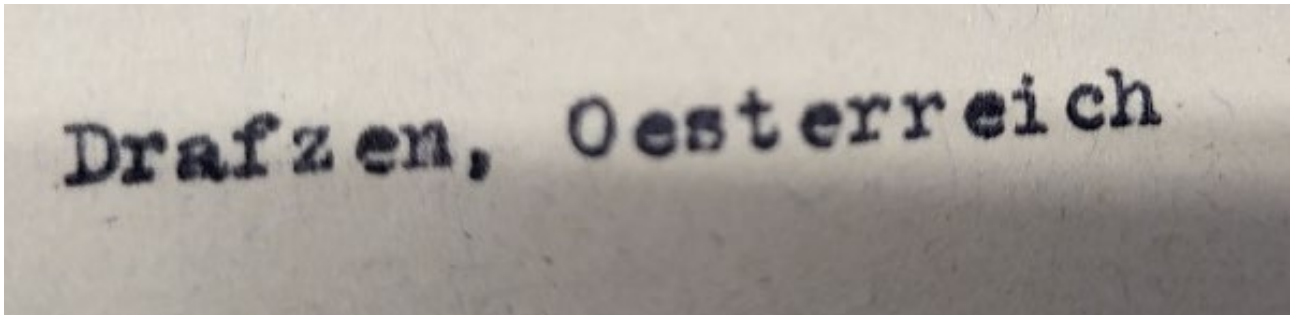

Slika 39: Dravci v Avstriji.[61]

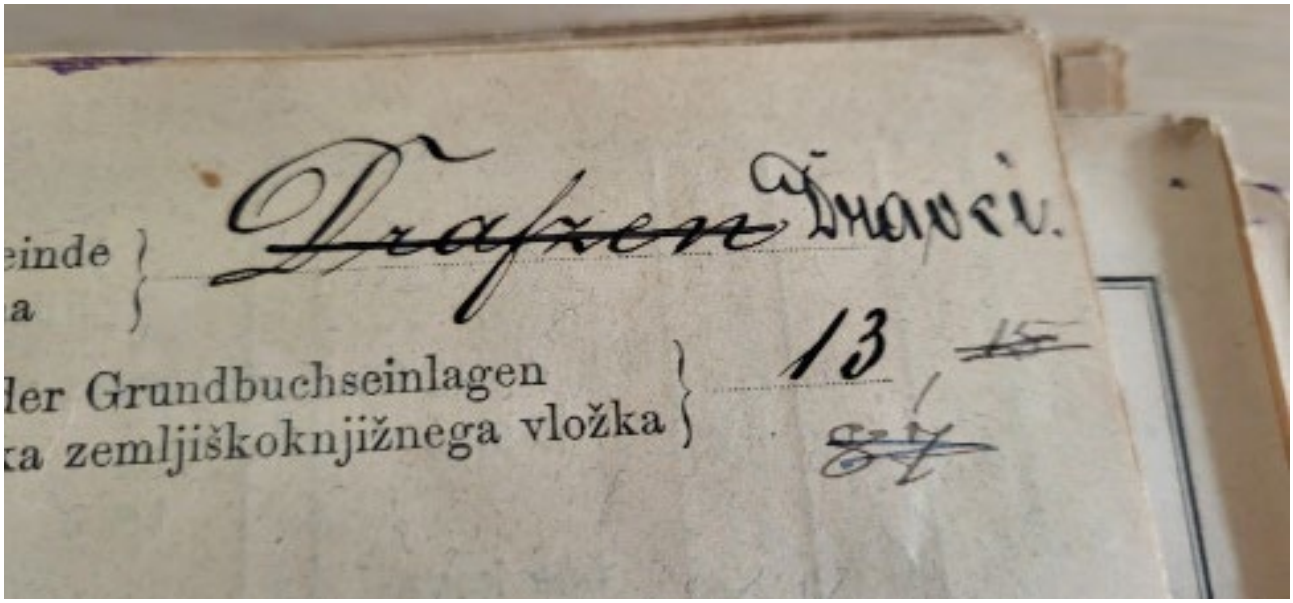

Slika 40: Sprememba poimenovanja vasi.[62]

[60] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (dominikalna posest), št. 1–170, 1798–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00080.
[61] Weissbacher, Johann [Dravci – Maribor] – zapuščinska zadeva A V 171/16, Okrajno sodišče Maribor, 1916, SI_PAM/0635/001/001/06783.
[62] Stari posestni listi katastrske občine Dravci, št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.

Nemški okupator je po zasedbi slovenske Štajerske odstranil vse slovenske napise na javnih ustanovah ter poskrbel za ponemčenje imen naših krajev. Pri tem je uporabil krajevni imenik (*Ortsverzeichnis*), ki ga je izdal Inštitut za jugovzhodno nemštvo v Gradcu leta 1940, pripravila pa sta ga Manfred Straka in Wilhelm Sattler. Kraje je po večini preimenoval s krajevnimi imeni iz Avstro-Ogrske. Do novih sprememb je prišlo že 25. septembra 1941. Šef civilne uprave na Spodnjem Štajerskem, Siegfried Uiberreither, je izdal odredbo o imenih političnih občin; z njo je bila odpravljena svetniška oblika krajevnih imen. Občino Sv. Vid so Nemci najprej preimenovali v St. Veit bei Pettau, nato v Treun, občino Sveti Andraž v Halozah, pod katero so med vojno spadali tudi Dravci, pa v St. Andrä in Leskowetz, nato pa v Haslach in der Kollos. Do končnih sprememb pri krajevnih imenih je prišlo 4. junija 1943.[63]

Za Dravce je najprej ostalo staro avstrijsko poimenovanje *Drafzen*, nato pa so bili preimenovali v *Drauwang*. Pod *Drauwang* je denimo v vojaški rojstni matični knjigi v Leskovcu pripisano rojstvo Gizele Ane Mohorko junija 1944.

Julija 1943 je v časopisu Marburger Zeitung Helmut von Carstanjen pojasnil: *»Drauwang für Drafzen ist eine dem deutschen Wort Schöffe«*[64] – torej da poimenovanje *»Drauwang«* za Dravce pomeni nemško besedo za sodnika porotnika. To pojasnilo nima razumljivega pomena, saj »*Schöffe*« v nemščini pomeni laičnega sodnika ali porotnika in nima geografskega pomena. Po drugi strani se beseda »*Drauwang*« ne zdi neposredno prevedljiva v standardni nemščini, saj ne ustreza nobenemu znanemu nemškemu izrazu. Prvi del besede (»*Drau*«) v nemščini pomeni Drava, drugi del (»*Wang*«) pa pomeni pobočje oziroma strmo pobočje. Posledično lahko *»Drauwang«* razlagamo kot *»pobočje ob Dravi«*, kar je precej bolj smiselno pojasnilo pomena besede *Drauwang*, kot ga je podal von Carstanjen.

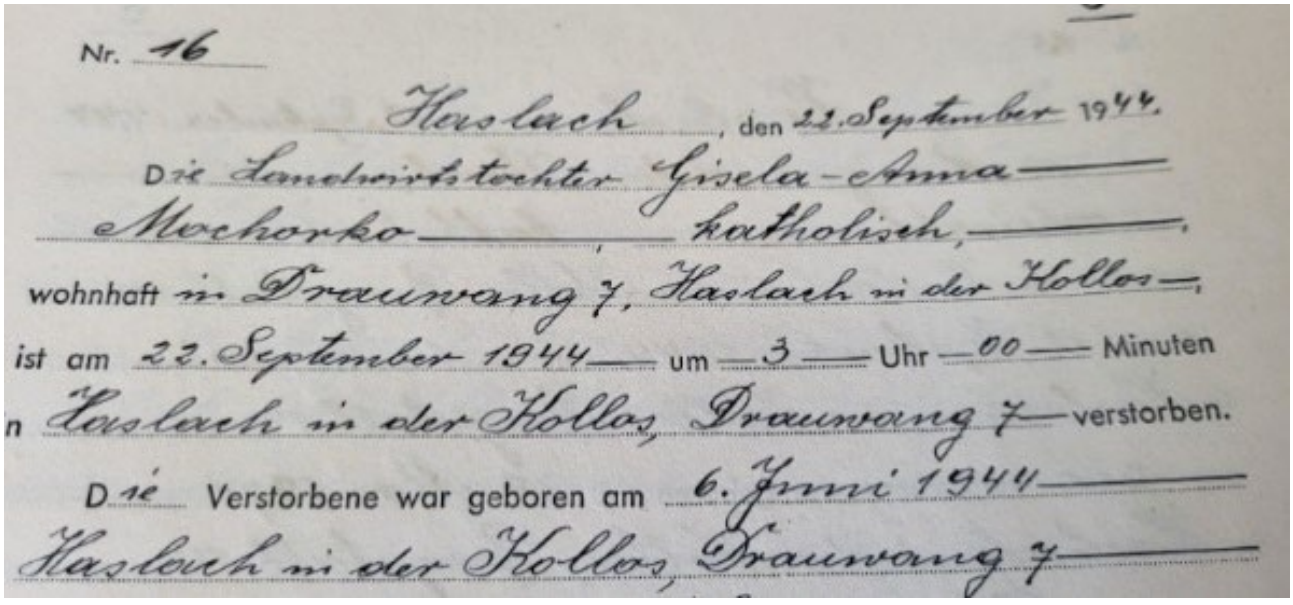
Nr. 16

Haslach, den 22. September 1944.

Die Landwirtstochter Gisela-Anna

Mochorko, katholisch,

wohnhaft in Drauwang 7, Haslach in der Kollos,

ist am 22. September 1944 um 3 Uhr 00 Minuten

in Haslach in der Kollos, Drauwang 7 verstorben.

Die Verstorbene war geboren am 6. Juni 1944

Haslach in der Kollos, Drauwang 7

Slika 41: Vpis smrti trimesečne Gisele-Anne Mochorko med 2. svetovno vojno, stanujoče na naslovu Drauwang 7.[65]

Še po drugi svetovni vojni v matičnih knjigah najdemo naziv »*Dravce*«, čeprav je bil že v drugi polovici 19. stoletja uradni avstrijski prevod za *Drafzen* »*Dravci*«.

[63] Irena Mavrič Žižek, Občina Videm pri Ptuju v času okupacije in narodnoosvobodilnega boja 1941–1945, Zbornik Občine Videm, 2011, str. 122, na str. 132.
[64] Helmut von Carstanjen, Deutsche Ortsnamen in der Untersteiermark, Marburger Zeitung, let. 83, št. 191/192, 10.–11. julij 1943, str. 4.
[65] Medvojna matična knjiga občine Leskovec za leto 1944, vpis št. 16.

Čeprav danes sredi Dravcev ni več črke F, ampak črka V, slednjo Dravčani v skladu s splošno štajersko narečno značilnostjo berejo kot F in ne kot U. Niso torej /'Drauci'/, ampak /'Drafci'/, njihovi prebivalci pa niso /'Draučani/, ampak /'Drafčani/.

1.4 Dravska govorica

Josip Pajek se je v svojih štajerskih črticah konec 19. stoletja skliceval na Jakoba Gomiljšaka, ki je za haloško govorico napisal naslednje:

»V nečem je naš Haložan tak čuden posebnež, da gotovo nima para na Slovenskem. To je njegov govor. Že od daleč ga spoznaš na Ptujskem trgu, kamor rad donaša sadje na prodajo. Človek urnega jezika je Haložan; poskakuje namreč pri vsakej tretjoj ali četrtej besedi z glasom na visoko in potem zopet nazaj; proti koncu stavka pa besede neprijetno zateza. To nenavadno, nenaravno naglašanje je krivo, da ga težko razumeš, in te lahko smeh posili, dasi drugače dobro slovenščino govori, in le nekoliko sosednje hrvaščine vplete«.[66]

Fran Ramovš je haloško narečje prišteval k severovzhodni štajerski (danes panonski) narečni skupini, Rudolf Kolarič pa haloški govor k štajerskemu narečju. Dialektologinja Zinka Zorko v knjigi iz leta 1998 ugotavlja, da je izpostavljena stavčna in tonemska zložna intonacija, ki je bila v 19. stoletju tako očitna, danes izginila in je slišna le še na haloškem vzhodu. Zorko je snemala in zapisovala haloške govore v okolici Cirkulan, Leskovca in v Žetalah.[67] Med drugim je v Paradižu posnela Dravčanko Ano Habjanič (v Dravcih po domače Vespoharjevo), poročeno Majcenovič. Izseka narečnega zapisa Vespoharjeve Anice, ki ga je objavila Zinka Zorko, se nahajata v poglavju o flosih na Dravi in v poglavju o žrtvah 2. svetovne vojne, kjer je Anica v partizanih izgubila moža.

Dravčani se po govorici jasno ločijo od vseh navedenih – pa čeprav so Gradišča sosednja vas. A ker sodijo v cirkulanško župnijo, so tam prevzeli »belanski guč«, ki se v Dravce ni razširil. Prav tako se dravski govor jasno razlikuje od leskovške govorice, ima drugačen ton in manj hrvaških besed. Dravski govor je zaznamovalo dejstvo, da so Dravčani vse od zgodnjega obdobja razvoja župnije in šolstva hodili v cerkev in kasneje tudi v šolo na Videm. Znotraj župnije so se tudi največ poročali – zlasti z vaščani sosednjih vasi Soviče in Vareja, katerih govorica je tudi najbolj podobna dravski.

Če se je Dravčan poročil z Gradiščanko in jo pripeljal v Dravce, je še desetletja ohranila svoj belanski guč, ki se je ločil od govora njenih sosedov v vasi. Dravčani namreč ne gučijo, ampak govorijo. Dravčani ne »ijejo domo«, dravske »dekline pa se ne »gizdijo«. Podobno Dravčani ne poznamo številnih drugih besed iz »Belanskega guča«.[68] A tako kot Belani tudi Dravčani »nucajo cejt«, se »vudrejo ednejstkrat po isten prsti« in »kunejo« ter »se omihlavljejo pri deli«. Ko jih zebe, jih »zima tere«, preklinjajo »vragtijefteli« in naposled »hmerejo«. Prav tako je bilo v Dravcih razširjeno, da so ženske uporabljale moško spolsko glagolsko obliko (»sn šo«, »sn napravo«, »sn skuho« in celo »sn ga rodil«.).

[66] Jakob Gomiljšak, Zora, 1875, str. 136–138, citirano v Josip Pajek, Črtice iz duševnega žitka Štajerskih Slovencev, Matica Slovenska, Ljubljana, 1884, na str. 55–56.
[67] Zinka Zorko, Haloško narečje in druge dialektološke študije, Slavistično društvo Maribor, 1998, str. 13.
[68] Gl. Martin Prašnički idr., Belanski narečni govor, Cirkulane, 2016.

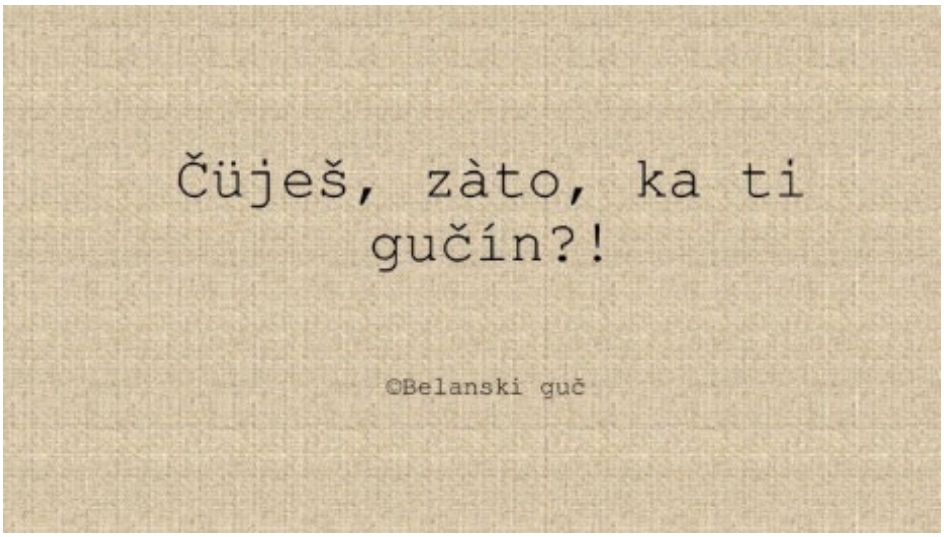

Slika 42: *»Dravčani ne gučijo kak Belani«.*[69]

Ob raziskovanju Dravcev v župnijskem arhivu mi je pater Benjamin Mlakar povedal zgodbo o paru iz Dravcev. Zapisala jo bom tako, kot bi jo povedali stari Dravčani:

»Negda je v Drafcah živel par, ki se je stalno krego. Ko je mel ded babe zadosti, ji je rêko: »Zadosti te mam, grén v Dravo«. In je šô proti vódi. Ker se je baba bala, da bi se ded v jezi res še ki ftopo, je šla za jim. Skrila se je za grm in ko je hoto ded v vódo, mu je rekla: »Ne delaj tega!« Ded pogledne naokoli, níkoga ne vidi, a si le premisli in gre nazej domu. Ob več naslednjih prepirih se zgodba ponovi. Končno enkrat ded glas izza grma fpraša: »Ja, kdo pa si ti, da me sfariš?« in glas odgovori: »Tvoj angel varuh.« Pa mu ded reče: »Ja, kí si pa biu, ko sn se šou žênit?!«



Slika 43: Kako si umetna inteligenca predstavlja Dravčana, ki se želi utopiti v Dravi, a ga žena od tega odvrača.[70]

[69] Belanski guč, spletni profil.
[70] Slika generirana z AI – DALL-E po navodilih Janje Hojnik, 2024.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

2 Dravci naseljeni že v prazgodovini in v rimski dobi

Dosedanja arheološka raziskovanja kažejo, da so bili Dravci naseljeni že v prazgodovini in v rimski dobi. Naselbinske ostaline, ki so bile najdene v Dravcih, so namreč uvrstili v obdobja neolitika, eneolitika in v rimsko dobo.[71] To ne preseneča, upoštevajoč, da so Dravci le 30 km oddaljeni od Krapine, v bližini katere so v 19. stoletju v jami na Hušnjakovem hribu odkrili fosilne ostanke pračloveka (lat. *homo sapiens neanderthalensis*).



Slika 44: Muzej krapinskega neandertalca.[72]

[71] Srečko Štajnbaher, Kulturna dediščina v Halozah, Haloze, Proteus let. 84, št. 4–7, dec. 2021 do mar. 2022, str. 348.
[72] Muzej krapinskih neandertalcev, foto: JH 2024.

Neolitik ali nova kamena doba je obdobje, ki se začne s pojavom poljedelstva in živinoreje ter na splošno sega v obdobje okoli 10.000 let pred našim štetjem. Neolitik predstavlja prelomnico v razvoju človeške družbe zaradi začetka kmetovanja in nastanka stalnih naselbin. Predstavlja prehod od nomadskega načina življenja lovcev in nabiralcev k bolj ustaljenemu kmetijskemu načinu življenja. Značilnosti neolitika vključujejo tudi gradnjo stalnih naselbin, razvoj keramike ter izboljšano kamnito orodje.[73] Ostanki v Dravcih, ki jih uvrščajo v to obdobje, tako kažejo, da je bilo območje Dravcev naseljeno že davno v prazgodovini.

Naselbinske ostaline iz Dravcev poleg neolitika arheologi uvrščajo tudi v eneolitik ali v bakreno dobo, ki je sledila neolitiku in označuje obdobje, v katerem so ljudje začeli uporabljati kovine, predvsem baker, za izdelavo orodja in orožja. To obdobje se pogosto obravnava kot prehodno med neolitikom in bronasto dobo. Eneolitik je datiran približno med 5.000 in 3.000 leti pred našim štetjem in je torej zaznamovan z začetkom uporabe kovin, kar pomeni pomemben tehnološki napredek.[74]

Leta 1995 je Marija Lubšina Tušek s ptujske enote Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine vodila ekipo, ki je po Halozah izvajala arheološke terenske preglede z namenom iskanja arheoloških ostalin. Pred začetkom raziskav je bilo izpostavljeno, da na območju Haloz še ni bilo temeljitih topografskih pregledov in terenskih preverjanj, kljub temu da je bilo znanih precej slučajnih arheoloških najdb in da je o arheoloških najdbah na območju Haloz poročal že topografski zvezek Blatt Ptuj iz leta 1936, ki je izhajal v okviru nemške Arheološke karte Jugoslavije.[75]

Avgusta 1995 je ekipa arheologov tri tedne opravljala obhod območja Haloz. Na osnovi keramičnih in drugih najdb so zabeležili nekaj povsem novih poselitvenih točk, za katere so izpostavili, da zahtevajo nadaljnje raziskave. Med drugim so med temi novimi poselitvenimi točkami opredelili Dravce ob potoku Psičina, Zgornji in Spodnji Leskovec na pobočju doline potoka Psičine ter Dolane.

Ob različnih prilikah so bili na različnih lokacijah na preoranih njivskih površinah odkriti odlomki lončenine, ki jo je bilo mogoče na podlagi značilne lončarske mase in načina žganja opredeliti v prazgodovino in v srednji vek, nekaj odlomkov pa je verjetno tudi rimskodobnih. Poročilo o najdbah pregleda leta 1995 je bilo objavljeno.[76] V poročilu so omenjena zemljišča s parc. št. 180 in 183 k.o. (460) Dravci in okoliške parcele. Gre za ravninsko območje ob desni strani izliva potoka Psičina v Dravo, v okolici domačije družine Slatič. Poleg tega so arheologi zasledili najdbe lončenine južno in zahodno od tod, ki pa doslej v strokovni objavi niso bile omenjene.

Arheološke raziskave, ki bi natančneje razjasnile arheološko preteklost območja Dravcev, doslej še niso bile opravljene. Arheologi pa ocenjujejo, da je arheološki potencial območja Dravcev velik in da je bil prostor, glede na odkritje odlomkov lončenine, poseljen gotovo že v prazgodovini. Kdaj točno in kako je takratna poselitev izgledala, pa brez natančnejših raziskav ni mogoče reči.[77]

[73] Zgodovina v slikah 1, Prazgodovina, Državna založba Slovenije, Ljubljana, 1974.
[74] Prav tam.
[75] Josip Klemene, Balduin Saria, Archäologische Karte von Jugoslawien, Blatt Ptuj, 1936.
[76] Marija Lubšina Tušek, Mapiranje in rekognosciranje izbranih področij v severovzhodni Sloveniji – področje Haloz in del Slovenskih goric, Letno poročilo 1995, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor, junij 1996, str. 18–19.
[77] Elektronska korespondenca avtorice z dr. Andrejem Magdičem, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Maribor, 6. 5. 2024.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

3 Območje Dravcev v srednjem veku

3.1 Mejno območje med Avstrijci in Madžari

Območje Dravcev je bilo stoletja srednjega veka mejno območje, na katerem so potekali ozemeljski spori. Nekaj časa je to povzročalo opustelost, kasneje pa dobilo pečat obmejnega območja.[78] Mesto, *»kjer Dravinja teče v reko Dravo«*,[79] je bilo leta 982 določeno kot vzhodna točka salzburško-ptujske zemlje. Ozemlje vzhodno od te točke je bilo pod okriljem Madžarov. Borlsko gospostvo, ki je do začetka 13. stoletja pripadalo Ogrski, je namreč segalo z vzhodne strani do izliva Dravinje v Dravo[80] ter do razvodja med potokoma Psičino[81] in Rogatnico.[82] Meja med Ogrsko in Štajersko je tako v srednjem veku potekala prav ob Dravcih. Kot argumentira Komac, grad Dranek s pripadajočim gospostvom (Dravinjski Vrh, Majski Vrh, Vareja in tako dalje) nikoli ni pripadal Ogrom, medtem ko se lastništvu Borla s pripadajočim gospostvom (vključujoč Dravce, Soviče, Ljubstavo, Leskovec in Varnico) nikoli niso odpovedali.[83] Pri Borlu je bil skozi ves srednji vek pomemben prehod s Štajerske na Ogrsko oziroma na Hrvaško, obenem pa so se na tem območju premikali tako ogrski kot štajerski vojaški kontingenti.

3.2 Mlajša kolonizacija krajev ob Dravi s končnico -ci

Kot navaja zgodovinar Milko Kos, so krajevna imena, ki se končajo s končnico *-ci*, tipične tvorbe za slovenske predele med Dravo in Rabo in so relativno mlajšega nastanka.[84] Značilne so za dele Dravskega polja na desnem bregu Drave, za Slovenske gorice vzhodno od črte Vurberk–Radgona, za ravnino okoli Apač in za slovensko Prekmurje – prav tako pa tudi za široke predele sosednjega hrvaškega Zagorja. V tekstih, ki so jih pisali Nemci ali pa temeljijo na nemškem jeziku, je slovenska oblika teh krajevnih imen

[78] Andrej Komac, Haloze v srednjem veku, Žetale in Žetalčani nekoč in danes, Žetale, 2004, str. 36.
[79] Theodor Sickel (ur.), Die Urkunden Otto des II., Monumenta Germaniae Historica – Diplomanta regnum et imperatorum Germaniae, Hannover 1888, št. 275.
[80] Milko Kos, K postanku ogrske meje med Dravo in Rabo, ČZN, let. 28, 1933, str. 144.
[81] Psična teče od Velike Varnice, čez Leskovec, Repišče in Soviče ter se v Dravcih izlije v Dravo
[82] Rogatnica izvira v Čermožišču in teče ob današnji avtocesti Gruškovje–Ptuj ter se v Jurovcih pod Majskim Vrhov izlije v Dravinjo.
[83] Andrej Komac, 2004, cit. zg., str. 38.
[84] Milko Kos, Srednjeveški urbarji za Slovenijo, Akademija znanosti in umetnosti, 1939, str. 14. Gl. tudi Mojca Horvat, Rodilniška oblika panonskih, štajerskih in belokranjskih krajevnih imen na *-ci, -ovci/-evci, -inci* (tip Beltinci – iz Beltinec/Beltincev), Pravopisna razpotja, Razprave o pravopisnih vprašanjih, ZRC SAZU, Ljubljana, 2015, str. 199.

ali ohranjena ali pa jim je bila dodana končnica *-dorf*. Vzhodne Slovenske gorice in Dravsko polje, kjer so taka imena zlasti številna, veljajo za predele z močnimi kolonizacijskimi premiki in so torej relativno mlajšega nastanka.[85] Medtem ko se zgolj čez Dravo od Dravcev vse vasi končajo s končnico *-ci* (Bukovci, Stojnci, Muretinci in drugi), je na desni strani Drave v Halozah ta pojav redek. Dravci tako sodijo med zgolj tri haloške vasi, ki se končajo s končnico *-ci* (poleg Trdobojcev in Kozmincev).

Iz poimenovanja vasi zgodovinarji sklepajo o obdobju naselitve. Haloze kot zelo vinorodno območje so bile po Kosovi oceni že zgodaj dokaj dobro poseljene.[86] V 12. stoletju naj bi bile že poseljene vasi, kot sta Cirkulane in Dežno. Dravci naj ne bi bili med njimi. Morebiti tudi zato, ker nimajo veliko primernih leg za vinogradništvo.

Na osnovi tega lahko sklepamo, da sodijo Dravci med tiste vasi v Halozah, ki so bile poseljene v mlajšem kolonizacijskem valu. Komac navaja, da naj bi to bilo v 13. stoletju.[87] Kljub temu v odsotnosti borlskih urbarjev do leta 1542 nimamo znanih pisnih dokazil o obstoju vasi Dravci.

Slika 45 (stran 63): Grad Borl.[88]
Slika 46 (stran 64): Grad Borl.[89]

[85] Milko Kos, Srednjeveški urbarji za Slovenijo, 1939, cit. zg., str. 1, 14, 15.
[86] Milko Kos, K postanku ogrske meje med Dravo in Rabo, 1933, cit. zg., str. 193.
[87] Andrej Komac, Haloze v srednjem veku, Žetale in Žetalčani nekoč in danes, Žetale, 2004, str. 41.
[88] Foto: Stanko Kozel, Visit Borl, 2024.
[89] Drava Bike, Stash Rudolf, 2024.





Kronologija Dravcev – pomembnejše letnice

1542

Prva omemba Dravcev v imenjskem zapisniku borlskega gospostva pod Zekli.

1622

Dravci prvič pod završkim gospostvom.

1695

Borlski zemljiški gospod Jurij Friderik Sauer je v oporoki iz leta 1695 Dravce vključil v fideikomis (omejitev dedičem, da bi posest odsvojili iz rodbine).

1754

Prvo (Terezijansko) štetje prebivalstva (hišnih gospodarjev) v gospoščini Borl.

1756

Dravci za četrt stoletja ponovno pod završkim gospostvom.

21. 3. 1767

Prvi vpis svobodnega kmeta iz Dravcev v zemljiško knjigo – Matija Vidovič.

17. 2. 1780

Pismo plemkinje Marije Ane Kliess, završke grofice von Hollenstein, s katerim je plemiškemu gospodu Pflegeritschu sporočila, da bo morala prodati svoje podložnike v uradu Dravci gospoščini Borl.

1783

Dravčani ponovno del borlske gospoščine.

15. 3. 1789

Vpis večine dravskih podložnikov v zemljiško knjigo kot posestnikov na dominikalni borlski posesti v Dravcih.

1791

Smrt osmih vaščanov Dravcev (približno desetine vseh prebivalcev vasi).

1798

Smrt petih dravskih dečkov, mlajših od petih let.

6.–7. 10. 1843

Avstrijski feldmaršal Piret iz brigade Wimpffen je izvedel vojaški manever na Dravi v Dravcih.

1872

Smrt petih otrok, starih manj kot tri leta.

1875

Smrt štirih otrok viničarske družine Potočnik.

1850–1934

Obdobje politične občine Dravci.

Junij 1901

Dravci so dobili poštni nabiralnik, kjer je pošto pobiral vsakodnevni poštni voz s pošte Leskovec.

1906

Spor dravskih kmetov z generalom pionirskega bataljona s Ptuja glede slabo utrjene regionalne ceste.

13. 6. 1911

Na volitvah v državni zbor so občani občine Dravci večinsko glasovali za nemško usmerjenega ptujskega župana Josefa Orniga.

5. 11. 1913.

Janez Korpič iz Dravc z ženo Rozo z ladjo prispe v New York, njun sin Jožef je ostal pri starem očetu v Dravcih

28. 6. 1914–11. 11. 1918 (1. svetovna vojna)

Dravčani so se borili v Galiciji in na Soški fronti.

27. 10. 1918

V avstrijski vojski je umrl 21-letni Anton Cafuta ml. (Tejekov Tonček); bil je član druge stotnije 87. celjskega pešpolka.

18. 11. 1918–27. 2. 1919

Jožef Krajnc (Tejekov Pepi) iz Dravcev se je boril v Maistrovi četi.

1919–1920

V dveh letih po koncu vojne je umrlo devet vaščanov Dravcev, kar je predstavljalo 15 odstotkov prebivalcev vasi.

26. 6. 1941

Rasno in politično ocenjevanje Dravčanov pred komisijo dr. Bruna Pfügerja na uradu v Leskovcu.

Poleti 1943

Mobilizacija večine Dravčanov v nemško vojsko.

20. 3. 1944

Smrt Jurija Podpečana v koncentracijskem taborišču Dachau.

18. 8. 1944

Smrt Vinka Mohorka kot mobiliziranca v nemški vojski na fronti v Bukovini nekaj dni po romunskem prevratu.

4. 9. 1944

Partizanski napad na orožniško postajo v Leskovcu in izpraznjenje vaške trgovine v Vregovi hiši, zaradi česar je okupator zaostril obravnavo sumljivih domačinov.

27. 9. 1944

Aretacija Jožefa Cafute (po domače Tejekovega) in njegovega 16-letnega sina Ivana s strani okupatorja zaradi domnevnega sodelovanja z odporniki; namestitev v mariborski zapor.

11. 10. 1944

Hrvaški orožniki so ustrelili Antona Žlahtiča na domačem dvorišču.

6. 12. 1944

v ameriškem bombardiranju mariborskih Studencev (13. bombardiranje Maribora med 2. svet. vojno) življenje izgubi Amalija Jauk, rojena Poslančec (po domače Pignarjeva Ljubica iz Dravc).

2. 2. 1945

Premestitev Jožefa Cafute iz koncentracijskega taborišča Flossenbürg v koncentracijsko taborišče Leitmeritz/Litoměřice, severno od Prage, kjer je umrl 17. 4. 1945.

19. 2. 1945

Smrt Franca Cafute (po domače Pozničarjevega Frančka) zaradi strelov Rdeče armade v Šleziji.

9. 5. 1945

Zadnji dan 2. svetovne vojne: bežeči okupator je požgal hiše v Gradiščah, videmski domačin pa je na polju ustrelil Ignaca Letiča, izpuščenega iz ptujskega zapora.

24. 7. 1945

Iz vojne se domov skupaj vrneta Anton Korpič in Janez Bedrač.

10. 8. 1945

Iz ruskega ujetništva se domov vrne Jožef Korpič.

1. 9. 1946

Protest Dravčanov na seji KLO-ja Vareja zoper napovedano nacionalizacijo agrarne skupnosti Dravci.

18. 1. 1949

Izdana odločba Izvršilnega odbora Okrajnega ljudskega odbora v Ptuju o nacionalizaciji agrarne skupnosti Dravci.

1953

Elektrifikacija Dravcev.

9. 6. 1983

Odprtje asfaltne ceste Soviče–Dravci.

Avgusta 1993

Ustanovljeno Kulturno-turistično društvo Klopotec, Soviče-Dravci.

15. 8. 1994

Odprtje asfaltne ceste Dravci–Vareja.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

4 Dravčani v 16. stoletju

4.1 Gospostvo Borl – *Ankenstein*

Vse do sredine 19. stoletja so bili Dravci gospodarsko tesno povezani z zemljiško gospoščino Borl. Središče gospoščine je predstavljal grad Borl, ki je mogočno postavljen na vrhu strme apnenčaste skale nad sotočjem reke Drave in potoka Bela, s katere že stoletja bdi nad pokrajino, tudi nad Dravci.[90]



Slika 47: Razglednica gradu Borl.[91]

[90] Kratka zgodovina gradu Borl, dostopno na: www.borl.si/p/kratka-zgodovina-gradu-borl.html.
[91] Zgodovinski arhiv Ptuj – SI_ZAP/0219/002_00007.

V srednjem veku je bil grad Borl pomembna utrdba, ki je varovala prehod čez Dravo, hkrati pa je bil tudi sedež gospoščine s posebnim neodvisnim statusom.[92] Po navedbah Zadravca je gospostvo Borl v slovenskem zgodovinopisju posebno, ker njegovi začetki segajo na Ogrsko in to vse do druge polovice 12. stoletja.[93] Med letoma 1160 in 1200 pa naj bi ozemlje iz ogrskih rok postopoma trgali gospodje Draneški, ki so prodirali preko potoka Psičina in s tem mejo Štajerske potiskali na vzhod ter se ustalili preko gradu Borl in Zavrča do Dubrave.[94] A tako ni ostalo dolgo.



Slika 48: Zemljevid Dravcev in Borla.[95]

Dokument iz leta 1255 kaže, da so Ogri Borl dobili nazaj, saj je tistega leta ogrski kralj Bela grad Borl dal v fevd Frideriku Ptujskemu. Dokumenti iz let 1291 in 1337 potrjujejo, da so Madžari Borl šteli za svojo lastnino, vendar so bili pri poskusih, da bi ga ponovno pridobili, neuspešni.[96]

V kasnejših dokumentih je razvidno, da je imela gospoščina Borl eksteritorialni status, kar pomeni, da gospodje Ptujski tega posestva niso podredili niti deželnim knezom Habsburžanom niti salzburškemu škofu, ampak so ga upravljali kot svobodno posest; desetina v žitu in vinu je bila izključno njihova. Po tem ko zadnji moški potomec gospodov Ptujskih, Friderik, ni imel moškega potomca, je gospoščino dedovala njegova sestra Ana, poročena z grofom Schaunbergom. Med letoma 1484 in 1480 so se zvrstili trije lastniki – grof Montfort-Bregenz, Bernard Griebinger in cesar Friderik III. Habsburški. Ko je slednji leta 1479 pričel vojno z ogrskim kraljem Matijo Hunyadijem (poznanim kot Matija Korvin), je ogrska vojska kmalu zasedla tudi gospostvo Borl in ga obdržala za približno desetletje. Grad je bil med vojno močno poškodovan.

[92] Igor Weigl, Grad Borl in družina Sauer von und zu Ankenstein, ČZN 1997, št. 2, str. 271.
[93] Dejan Zadravec, Gospostvo Borl od nastanka do leta 1801, Svet Belanov, Cirkulane, 2005, str. 69.
[94] Gl. tudi Jože *Curk*, *Trije gradovi – tri usode* (Ravno polje, Turnišče, Borl), Ptujski zbornik V, 1985, str. 364.
[95] Google zemljevidi, 2024.
[96] Povzeto po V. Bračiču, 1967, cit. zg., str. 25.



Slika 49: Pogled proti gradu Borl iz Dravcev.[97]



Napis na sarkofagu: SEPULTURA IACOBI ZEKEL DE KEWEND. DE ORMOSD ET D(E) MARGARITAE DE ZEECH CONIUGIS ET LIBERORUM OBIIT VIGESIMA SEPTIMA DIE AVGUSTI ANNO DOMINI MDIIII.

Prevod: Grob Jakoba Zekela iz Kewenda, iz Ormoža, in njegove žene Margarete de Zeech ter njunih otrok. Umrl je sedemindvajsetega avgusta leta Gospodovega 1504.

Slika 50: Risba nagrobnika Jakoba Székelyja (1440–1504) iz nekdanjega ormoškega frančiškanskega samostana; sarkofag je bil uničen leta 1786, ko je bila samostanska cerkev porušena.[98]

[97] Foto: JH, 2024.
[98] Zgodovinski arhiv Ptuj – SI_ZAP 381 Fotokseroteka, mikro št. 3848, dostopno na Kamra.

Med vojno je kot vojak krone sv. Štefana na Štajersko prišel Jakob Kövendi Székely in se na Borlu ustalil. Ko so Habsburžani premagali Ogre, ogrski kralj pa je leta 1490 umrl, se je Székely ponemčil (odtlej s priimkom Zekel/Zakhel)[99] ter prestopil na cesarjevo stran. Za to je bil nagrajen z baronskim stanom in s podelitvijo borlskega posestva v svobodno last. Obenem mu je bilo podeljeno tudi gospostvo Ormož, kjer so Zekli tudi živeli.[100] Poročen je bil z grofico Marjeto Széchy (Seči) z gradu Gornja Lendava (današnji Grad), pripadnico ene najpomembnejših madžarskih plemiških družin, večino svojega življenja pa je prebil v vojaških službah.

4.2 Življenje pod borlskimi zemljiškimi gospodi v 16. stoletju

Jakob Zekel je z nakupi ali zaradi vojaških zaslug pridobil še številna druga posestva na obeh straneh Drave: na Ptujskem polju denimo Gorišnico, Muretince, Gajevce, Svetince pri Destrniku, na Dravskem polju pa med drugim Breg, Treun pri sv. Vidu, Pabštajn (na Gorci) in Spodnji Podlehnik. Ptujsko posest na desni strani Drave je Jakobov naslednik Luka Zekel (v kroniki Župnije sv. Vid zapisan kot Lukež Ceheljn) združil v gospostvo s sedežem na Turniščah.[101]

Njegova posestva na polju in v Halozah so v letu 1532 močno poškodovali vpadi turških čet, vključno z uničenjem gradu Dranek nad Dravinjo in s poškodovanjem cerkve sv. Vida.[102] Kljub temu je bilo Zeklovo posestvo v času Luke Zekla največje in Zeklovi so v tistem času veljali za najpomembnejšo družino na Štajerskem. Okoli leta 1560 je Luka svojega najstarejšega sina Jakoba II. poročil z Zofijo, baronico Herberstein, in jima kot poročno darilo podelil gospostvo Borl, kjer je mladi par tudi živel.[103] V tistem obdobju je bilo gospostvo Borl največje po obsegu v vsej svoji zgodovini, na gospostvu pa je bilo zaposlenih 37 ljudi (oskrbnik, pisarji, kletarji, oboroženi hlapci, gozdar, kuhar in drugi).



Slika 51: Grb Borlskih (die von Ankhenstein).[104]



Slika 52: Izsek iz zapuščinskega spisa sodišča gospoščine Borl (Anhenstein).[105]

[99] V Kroniki Župnije sv. Vida, poslovenjen priimek Ceheljn, str. 6.
[100] Dejan Zadravec, Gospostvo Borl od nastanka do leta 1801, Svet Belanov, Cirkulane, 2005, str. 70–71 ter ZRC SAZU, Plemiška dediščina, Borl, dostopno na: plemiska-dediscina.zrc-sazu.si/gradovi/borl/.
[101] Andrej Hozjan, Vojak na krajini, prispevek k biografiji Luke Kövendi Székelyja/Zekela, barona ormoškega (1500–1574), Ormož skozi stoletja V, knjiga 1, Ormož, 2005, str. 240–241.
[102] Kronika Župnije sv. Vida, str. 7. Gl. tudi Grad Dranek, Gradovi Slovenije, dostopno na: http://www.slosi.info/01gradovi/02podrobnejse/stajerska/d-8/dranek.php.
[103] Hozjan, 2005, cit. zg., str. 231.
[104] Grb Borlskih – Fotokseroteka arhivskega gradiva 844-1979, Gospodje Borlski, grb (reprodukcije), škatla 18, ovoj 35, SI_ZAP/0381/010/003/002/001_00029.
[105] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0003/003/002.

Glede na vezanost Dravčanov na borlske zemljiške gospode ne preseneča, da najdemo najstarejše podatke o vasi Dravci v dokumentaciji o borlski gospoščini, med njimi tudi prvo znano omembo vasi.

4.3 Borlska imenjska cenitev 1542 s prvo znano omembo vasi Dravci

Leta 1542, v času zemljiškega gospostva Luke Zekla, je Zeklov oskrbnik borlskega gospostva Michael Arschiger opravil imenjsko cenitev, od katere se je ohranil zelo pomemben dokument: cenilni zapisnik. V njem najdemo prvo znano omembo vasi Dravci.

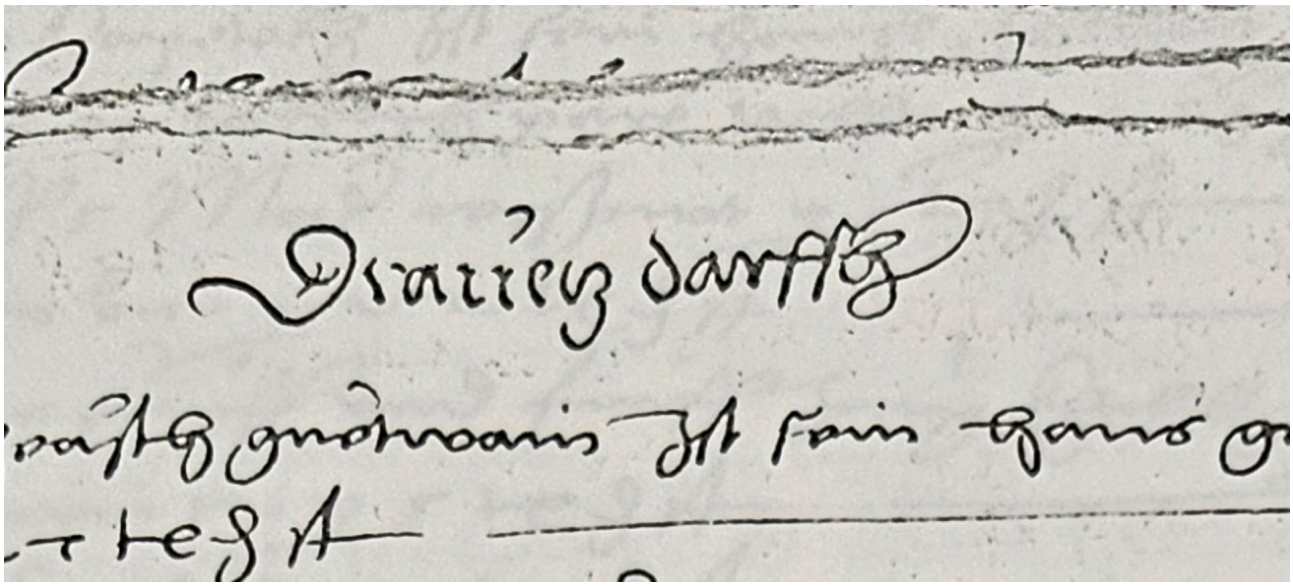

Slika 53: Prva omemba vasi Dravci (*Drawez darff*) v borlski imenjski cenitvi iz leta 1542.[106]

Ta dokument je še posebej dragocen, saj niso znani borlski urbarji. Zaradi dejstva, da je bila posest borlske gospoščine strnjena in skorajda brez tujih posesti, so tudi drugi dokumenti, ki bi nam lahko razkrili več o življenju na tem območju v preteklih obdobjih, izjemno redki. Tako cenilni zapisnik iz leta 1542 postane skorajda edinstven vir, ki nam razkriva podrobnosti o upravni razdelitvi borlskega zemljiškega gospostva tistega časa, krajevnih imenih, poseljenosti, imenih podložnikov ter o njihovem načinu gospodarjenja. Ta dokument je zato ključen za razumevanje zgodovine in življenja v borlski gospoščini in s tem v Dravcih v tistem času.[107]

4.3.1 Upravna organiziranost borlskega gospostva

Zapisnik je v deželnem arhivu Gradec našel in ga za naš prostor razložil domačin iz Cirkulan, prvi rektor Univerze v Mariboru, geograf in zgodovinar Vladimir Bračič. Po Bračičevih navedbah je haloški del gospoščine Borl kot strnjeno ozemlje 20 naselij in 20 vinskih goric obsegal dobrih 9.400 hektarjev zemlje.[108] Južna in vzhodna meja gospoščine je potekala po takrat verjetno že močno ustaljeni slovensko-hrvaški jezikovni meji, današnji meddržavni meji. Gospoščina Borl je bila torej v poznem srednjem veku

[106] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0381/009/001/009/001_00001.
[107] Vladimir Bračič, Vzhodni del Haloz v luči cenilnega zapisnika gospoščine Borl iz leta 1542, ČZN 1967, str. 25.
[108] Izven Haloz je gospoščina imela še ozemlja denimo v Podgorcih, v Gajevcih, v Muretincih in v Miklavžu na Dravskem polju.

na Štajerskem zaradi svojega obmejnega položaja, dolgoletne eksteritorialnosti, strnjenosti ozemlja in velikosti edinstvena ter izjemna.[109]



Slika 54: Potok Psičina v Dravcih.[110]

Prvotna naselitev v tem delu Haloz je zajela pleistocenske terase, ležeče ob srednjem in spodnjem toku potokov, ter sončna pobočja, kjer so se posamezne kmetije s svojimi domačijami naslonile na nekoliko dvignjen iztek slemen. V cenilnem zapisniku najdemo dve vrsti krajevnih imen: eno s pripono *-dorff* ali *-darff*, drugo pa s pripono *-perg*. Prva Bračič imenuje naselja, ker so tu bivali podložni kmetje, druga pa vinske gorice, kjer so imeli domači haloški in drugi sogorniki vinograde. Vsa imena vinskih goric so se ohranila, zato historično geografsko ni bilo težko opredeliti njihove lokacije. Po drugi strani so se ohranila le nekatera imena naselij.[111] V sklop cenitve sta bila zajeta tudi sam grad in sodišče na gradu. Na Dravi sta bila dva broda, eden pri Zavrču (*»zum Sauerizsch«*) in drugi pod gradom Borl. Glavni promet preko reke Drave je takrat potekal pri Zavrču, zato je bil završki brod pomembnejši od borlskega.

Ozemlje borlske gospoščine se je sredi 16. stoletja delilo na tri dele, in sicer pod urade:

- Zavrč (*Sauerizsch*), ki je obsegal osem vasi,
- Cirkulane (*Wölla – Bela*) s šestimi vasmi in
- Leskovec (*Lesskhouecz*) s šestimi vasmi.

Vsak od teh treh uradov je obsegal ozemlje, ki ga odmaka eden od treh potokov – Turški potok, Bela in Psičina (Tajna). Meja med uradi je potekala po razvodnici med navedenimi potoki.

[109] Bračič, 1967, str. 25.
[110] Foto: JH, 2024.
[111] Prav tam, str. 62.

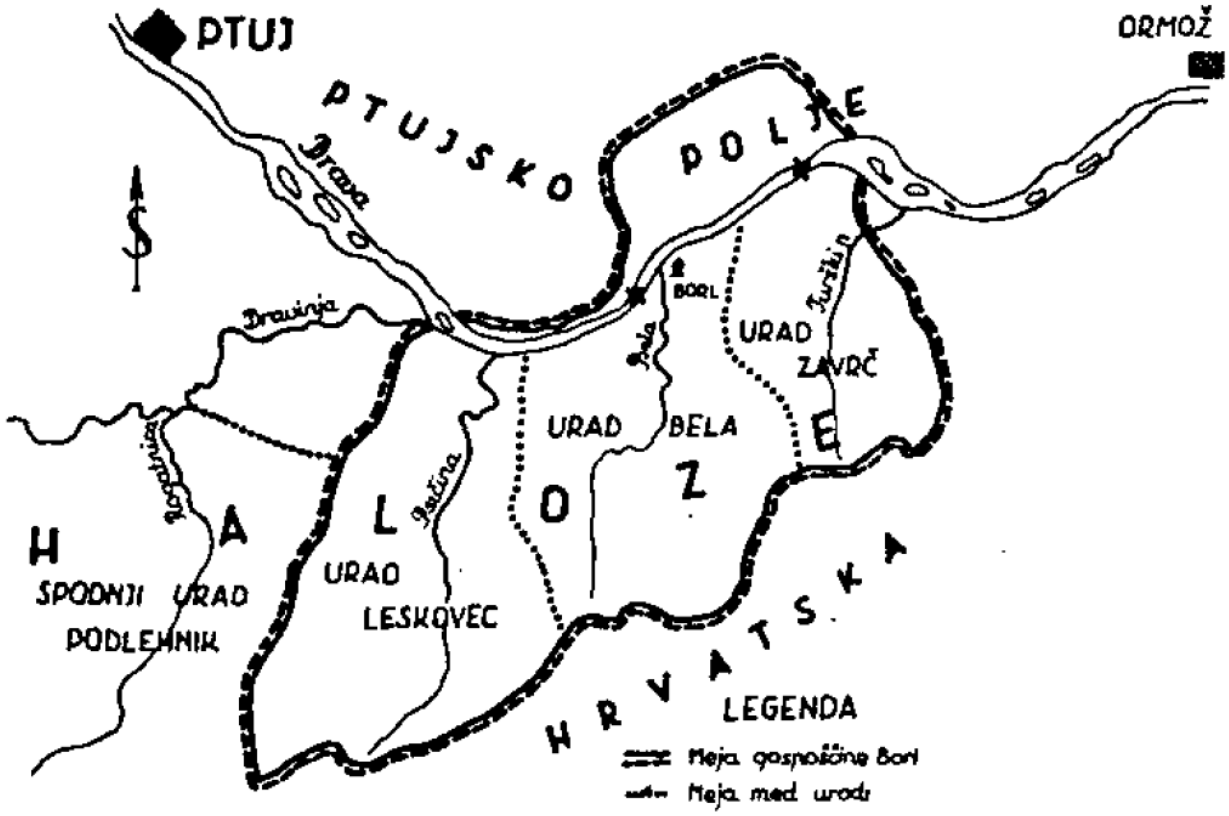

Slika 55: Skica Borlske gospoščine ob cenitvi leta 1542 z razdelitvijo na tri urade – Zavrč, Cirkulane in Leskovec.[112]

Na čelu urada je bil upravnik ali oskrbnik, ki je bil srednji ali velik kmet in je imel ob tem še dolžnost paziti na pravilno plačevanje davščin ter dajatev zemljiškemu gospodu v vaseh pod njegovo pristojnostjo. Ob cenitvi leta 1542 sta bila završki in leskovški upravnik Matjaža, belanski pa Stefan.[113]

Upravniki so zamenjali pred tem vzpostavljene župane, ki so izvajali najnižjo stopnjo uprave, običajno za območje ene vasi. V sredini 16. stoletja je borlsko gospostvo ohranilo župane zgolj na območjih izven Haloz, ki niso bila strnjena last Borlskih, v Halozah pa so jih že zamenjali upravniki, ki so pokrivali območje enega urada.[114] Naloga županov v srednjem veku je bila skrbeti, da so kmetje redno opravljali tlako in oddajali dajatve, bili so posredniki med kmeti in gosposko, imeli pa so tudi pravico soditi manjše spore. Župana je volila soseska iz svoje srede, potrditi pa ga je moral zemljiški gospod. Od 13. stoletja dalje so začeli župani izgubljati svoje pravice in s tem tudi veljavo. Ta proces propadanja županstva je viden tudi iz cenilnega zapisnika gospoščine Borl. Poleg župana Stefana sta v Leskovcu *(Lesskhouecz Darffu)* omenjena dva županova sinova – Jernej in Andrej.

Bračič posestva razdeli v štiri skupine, in sicer na kočarje, majhne, srednje in velike kmetije. Za kočarje je označil tiste, ki so imeli za 1–2 dnini ali njivi orne zemlje ali za 1–2 dneva košnje travnika, majhni kmetje 3–5, srednji kmetje 6–8, veliki kmetje pa nad osem oralov njiv in travnikov.

[112] Bračič, 1967, str. 29.
[113] Bračič, 1967, str. 65.
[114] Dejan Zadravec, Gospostvo Borl od nastanka do leta 1801, 2005, cit. zg., str. 74.

Primeri majhnih kmetov z dosti živine in velikih kmetov s sorazmerno malo živine so bili dokaj pogosti, kar je bilo znamenje dobrega ali slabšega gospodarja, ali pa tudi posledica nesreče pri živini.

Iz cenilnega zapisnika je tudi razvidno, da na vinskih goricah ni bilo podložnih kmetov, temveč samo sogorniki. To pomeni, da takrat v Halozah kot izrazito vinorodni pokrajini stalne kmečke naselitve na vinskih goricah med vinogradi še niso dovoljevali, podobno kot drugod v vinorodnih pokrajinah. Iz nekaterih študij o gorskem pravu vemo, da v starejših obdobjih pri vinogradih niso dovoljevali graditi kakršnih koli stavb, ki bi med drugim omogočila tudi naselitev. Pravico, da lahko zgradijo pri gorici zgradbo s kletjo in stiskalnico, so vztrajno zahtevali meščani, ki so imeli v bližnjih goricah svoje vinograde. Pa tudi oddaljeni kmetje so bili najbrž zainteresirani za takšno pravico. Ker je cenilec Erssynger tudi pri cenitvi vinogradov na haloških goricah napisal »z vso pripadajočo opremo« (nem. *mit aller zurgeherung*) in »s prešo in kletjo« (nem. *mit Press und Keller*), Bračič izpostavlja, da je to dokaz, da so pri vinogradih že bile zgradbe, čeprav takrat še zelo redke. Sredi 16. stoletja je tako med goricami bilo le malo stanovanjskih hiš in vinskih hramov – zidanic, ki jih v Halozah imenujejo »vrh«.[115]

4.3.2 Vas Dravci (Drawez Darff) v borlskem cenilnem zapisniku iz leta 1542

Dravci so v 16. stoletju sodili pod leskovški urad gospostva Borl. Pod ta urad je takrat sodilo šest naselij s 83 podložnimi kmeti in sedmimi osebenjki (kočarji)[116] ter s sedmimi vinskimi goricami s 77 sogorniki.[117] V Dravcih je bilo popisanih deset hiš – štiri male kmetije ter po tri srednje in velike.



Slika 56: Izsek iz Bračičeve skice – na SZ borlske gospoščine tik ob Dravi so Dravci (*Drauecz Darff*), pod njimi Tajna (*Daynath Darff*) in nadalje Najdešnica (*Nadeschniczi Darff*) z Ljubstavo (*Lucz Perg*).[118]

[115] Vladimir Bračič, Vzhodni del Haloz v luči cenilnega zapisnika gospoščine Borl iz leta 1542, ČZN 1967, na str. 63.
[116] Naselja so bila Leskovec, Varnica, *Thyrdoffze Darff* (na območju današnje Male Varnice), Najdešnica (na območju današnjih Sovič in ravninskega dela Repišč), Tajna (na območju današnjih Sovič) in Dravci.
[117] Gorice so bile v Trdobojcih, Skorišnjaku, Repiščah, Belavšku, Velikem Okiču, Ljubstavi in Gradiščah.
[118] Bračič, 1967, str. 31.

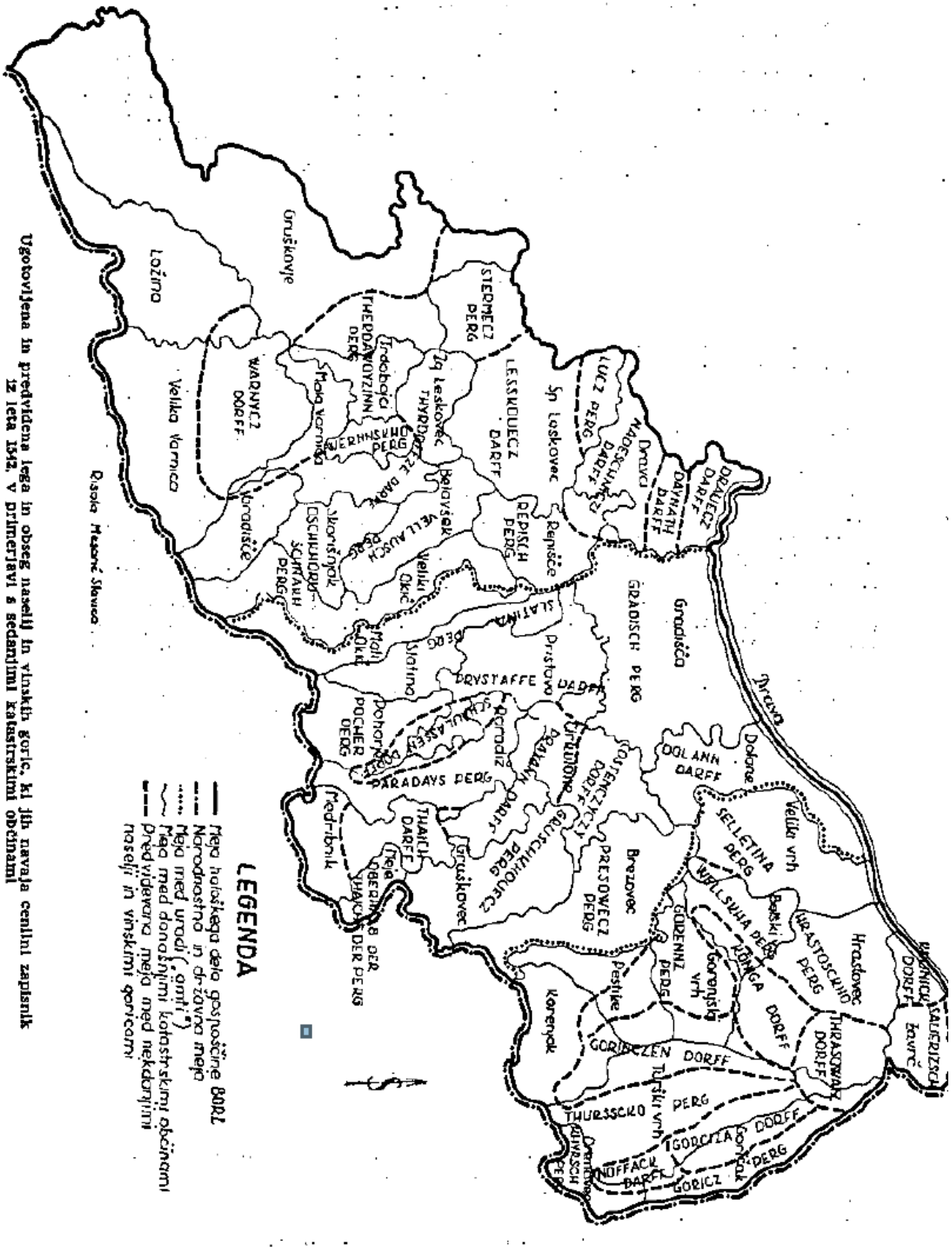

Slika 57: Bračičeva skica naselij borlske gospoščine v Halozah leta 1542.[119]

[119] Bračič, 1967, str. 31.

Na podlagi cenilnega zapisnika je Bračič ugotavljal, da je bila večina domačij v Dravcih nadpovprečno velika v primerjavi z drugimi vasmi pod borlskim gospostvom. Njiv so imeli povprečno po 3.3 orala na gospodarstvo, skoraj enako tudi travnikov. Vinograda ni imel samo eden, večina pa jih je imela po dva. Te vinograde so po večini imeli v Gradiščah – na drugi strani doline, na ozemlju urada Bela (Cirkulane). Med 18 vinogradi je bilo 17 srednjih in le eden majhen. Kmet Guetwein je imel vinograd celo v Hrastovcu, ki je bil dobri dve uri hoje oddaljen od Dravcev. Podložnik, ki ni imel vinograda, je bil izpiralec zlata (nem. *Goldwäscher*). Goveje živine so imeli skupno 69 glav ali povprečno skoraj sedem na gospodarstvo. Sorazmerno mnogo je bilo volov, povprečno dva na gospodarstvo. Krav so imeli manj od povprečja v borlskem gospostvu, konjev pa nad povprečjem. Svinj je bilo povprečno več kot šest na kmetijo. Skupno so torej kmetije v 16. stoletju imele mnogo več živine kot v 20. stoletju ali danes.

Tabela: Dravci v Borlskem imenjskem zapisniku iz leta 1542.[120]

Zap. št.	Ime in priimek	Število živine, njiv in travnikov								Vinograd			Vel.
		hiša	voli	krave	teleta	svinje	konji	njive	travniki	št.	vred.	kraj	
1	Matjaž Guetwein	37	-	1	3	6	1	4	4	2	25	Hrastovec	srednje
2	Matjaž Petrovič	13	-	3	2	6	1	3	3	2	26	Berinjak	srednje
3	Filip Černkovič	14	4	2	3	9	1	6	4	2	21	Gradišča	veliko
4	Jurij Zapotok	16	4	5	5	12	1	4	5	3	32	Gradišča	veliko
5	Ambrož Aberdolo	6	3	3	3	7	-	5	4	1	13	Gradišča	veliko
6	Habjan Aberdolo	10	2	3	-	6	1	2	3	2	23	Gradišča	malo
7	Gregor Pulko	5	1	3	2	5	-	2	3	2	22	Gradišča	malo
8	Jakob Kodrojma	2	-	1	2	-	-	2	2	1	7	Berinjak	malo
9	Izpiralec zlata Simon	2	-	3	1	2	-	2	1	-	-	/	malo
10	Lovrenc Zapotok	25	5	4	1	12	2	3	3	3	27	Gradišča	srednje
	Skupaj		**19**	**29**	**21**	**65**	**7**	**33**	**32**	**18**	**196**		

Poleg Dravcev sta v borlskem cenitvenem zapisniku tudi sosednji vasi Tajna *(Daynath Darff)* in Najdešnica *(Naideschniczi Darff)*. Soviče se v 16. stoletju še ne omenjajo.

4.3.3 Vas Tajna (Daynath Darff) v borlskem cenilnem zapisniku 1542

V 16. stoletju je Tajna predstavljala manjše naselje, sestavljeno iz osmih podložniških gospodinjstev. Glede na cenilni zapisnik 1542 je bil med njimi en velik kmet, trije srednji in štirje majhni kmetje. Povprečno so imeli na kmetiji okoli 3,5 orala njiv in le 2,5 orala travnikov. V naselju je bil čevljar Jurko, edini, ki ni imel vinograda in krave. Ostali prebivalci so imeli vsak po en vinograd, kar je bilo najmanj v primerjavi z drugimi naselji v borlski gospoščini. Od sedmih vinogradov v Tajni so bili štirje majhni in trije srednje veliki, pri čemer so bili slednji bližje majhnim kot velikim. Tudi za živino je Bračič ugotavljal, da so bili podložniki v Tajni pod povprečjem. Imeli so v povprečju manj kot tri krave na gospodarstvo,

[120] Prirejeno po tabeli 37 po Bračiču, 1967, str. 54.

medtem ko volov niso imeli. Konjev ni bilo, zato so verjetno orali s pomočjo sosedov iz Dravcev in Najdešnice.[121]

Tabela: Tajna (*Daynath Darff*) v Borlskem popisu 1542.[122]

Zap. št.	Ime in priimek	Število živine, njiv in travnikov								Vinograd			Vel.
		hiša	voli	krave	teleta	svinje	konji	njive	travniki	št.	vred.	kraj	
1	Matej Fister	37	-	2	3	-	-	3	2	1	15	Repišče	malo
2	Krojač Štefan	13	-	3	2	5	-	3	5	1	6	Gradišča	srednje
3	Andrej Celter	14	-	6	-	9	-	4	2	1	9	Gradišča	srednje
4	Filip Koren	16	-	4	1	-	-	6	3	1	12	Gradišča	veliko
Zap. št.	**Ime in priimek**	**Število živine, njiv in travnikov**								**Vinograd**			**Vel.**
		hiša	**voli**	**krave**	**teleta**	**svinje**	**konji**	**njive**	**travniki**	**št.**	**vred.**	**kraj**	
5	Peter Vogler	6	-	2	1	6	-	2	2	1	5	Repišče	malo
6	Mate Konus	10	-	2	1	2	-	3	3	1	5	Repišče	srednje
7	Čevljar Jurko	5	-	-	1	3	-	4	1	-	-	-	malo
8	Tomaž Vidovič	2	2	4	2	4	-	3	2	1	7	Berinjak	malo
	Skupaj		**2**	**23**	**11**	**29**	**-**	**26**	**20**	**7**	**61**		

4.3.4 Vas Najdešnica (Naideschnicz Darff) v borlskem cenilnem zapisniku 1542

Glede na to, da je bil konec 19. stoletja morebiti del nekdanje Najdešnice (*Nadeschnicz Darff*) pod Dravci, navajam tudi nekaj podatkov o tej vasi. Bračič navaja, da je Najdešnica leta 1542 imela 19 podložnikov. To pomeni, da je bila bistveno večja od Dravcev in Tajne. Pet podložnikov je bilo velikih, osem srednjih in šest majhnih kmetov. V povprečju so imeli na gospodarstvo tri orale njiv in štiri orale travnikov, po en vinograd in povprečno osem glav govedi, sedem pujsov ter štiri krave na gospodarstvo. Vinograde so imeli v večini v Repiščah, nekateri pa tudi po drugih hribih v okolici Leskovca (v Skorišnjaku, Trdobojcih in drugod). Družinska imena Najdešnice v času popisa so med drugimi vključevala dva priimka Koren (Jurij in Janez – Korenovi so do prve četrtine 19. stoletja živeli na *»Kucurskem bregu«* v Sovičah), Voglarja in Heraka, dva priimka Cafuta (Gregor in Andrej) in dva priimka Potočnik (Janez in Filip, oba sta bila velika kmeta). Na osnovi tega je razvidno, da so se nekatera družinska imena na območju današnjih Sovič in Repišč ohranila kar pol tisočletja.

4.4 Zmanjševanje borlskega gospostva po smrti Luke Zekla

Po smrti Luke Zekla leta 1574 se je začelo borlsko posestvo postopoma zmanjševati. Jakob II. je slabo gospodaril in se zadolževal. Po njegovi smrti leta 1585 je sin Jurij Zekl zaradi dolgov moral prodati dele posestva določenim plemičem in ptujskim trgovcem.

[121] Bračič, 1967, cit. zg., str. 55.
[122] Prirejeno po tabeli 37 po Bračiču, 1967.

Še pred koncem 16. stoletja sta precejšen delež gospostva Borl pridobila Jurijeva stara teta Helena Zekel, hči Luke Zekla iz njegovega prvega zakona s Katarino pl. Meinburg, in njen mož Jurij, grof Stubenberg. Slednji je njun delež borlskega gospostva že leta 1599 prodal Barbari, grofici Erdöry. Drugi velik delež nekdanjega borlskega posestva pa je pridobil ptujski trgovec Matija Quallandro.[123]

[123] Dejan Zadravec, Gospostvo Borl od nastanka do leta 1801, 2005, cit. zg., str. 74.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

5 Dravčani v 17. stoletju

5.1 Dravci pod završkim gospostvom

Jurija Zekla sta v 17. stoletju nasledila dediča Karel in Nikolaj. Karlov sin Franc Žiga je bil zadnji moški član družine Zekel, ki je veljal za borlskega zemljiškega gospoda (nem. *Herr auf Ankenstein*), a je bilo posestvo v primerjavi s časom njegovega prapradedka Luke bistveno zmanjšano. Zadravec navaja, da je Franc Žiga vsekakor posedoval završki del nekdanjega borlskega gospostva. Ta se je leta 1622 izločil iz borlske gospoščine in postal samostojna posest. Domnevam, da so se skupaj z Završčem takrat iz borlske gospoščine izločili tudi Dravci in postali del završke gospoščine. Zaradi dolgov sta morala leta 1628 Franc Žiga Zekel ter njegova žena Barbara, rojena Črnomeljska, predati posest ptujskemu trgovcu Matiji Quallandru, saj je ta kot upnik Zeklova uspešno tožil zaradi nepoplačila njunih dolgov in v last dobil završko gospostvo, vključno z Dravci.[124] Kot je ugotavljal tudi Vladimir Bračič, je iz urbarja gospoščine Završč iz leta 1630 razvidno, da so bili Dravci *(Draffzendorff),* vključno s Tajno *(Theindorff)* in Cirkulanami *(Zierkovlan Dorf),* del završkega gospostva.[125] Ker so bili Dravci in Tajna več kot uro hoda od Završča, je završko gospostvo za Dravce in Tajno oblikovalo poseben urad Dravci *(Amt Draffzen)* z upravnikom oz. županom.

Čeprav sta vasi Dravci in Tajna že v 17. stoletju ponovno vključeni v borlsko gospostvo in s tem nazaj pod urad Leskovec, kjer so ostali do leta 1848, ko je bila vzpostavljena zemljiška odveza, je do ukinitve borlskega zemljiškega gospostva v Dravcih ostal urad z določenimi nalogami in s pooblastili. To je leta 1850 vodilo do tega, da so bili Dravci vzpostavljeni kot politična občina v okviru Avstrije za vasi Dravci, Soviče in Ljubstavo.

Z dedovanjem je urad Završč podedovala vdova Ana Quallandro, rojena kot grofica von Hallenstein. Njen sin Matija Quallandro je doživel bankrot in celotno završko premoženje je padlo v roke upnikom, kar je vodilo do različnih lastnikov ter slabih življenjskih razmer za podložnike. Ti naj bi se leta 1648 uprli in

[124] Zastavni urbar gospostva Završč leta 1630, Matija Qualander, je tožil Franca Sigismunda Jägkhla, ki je tako izgubil zastavljene deleže v gospostvu Završč, ki jih je dobil po materi, Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_EV_URB_StLA/0043_00001.
[125] Bračič, 1967, str. 43.

zavrnili plačevanje deželnih davkov. Quallandri so zaprosili za pomoč vojsko, a razjarjeni Haložani so obračunali z vojsko, ki so jo z »razbitimi glavami« napodili nazaj na Ptuj.[126]

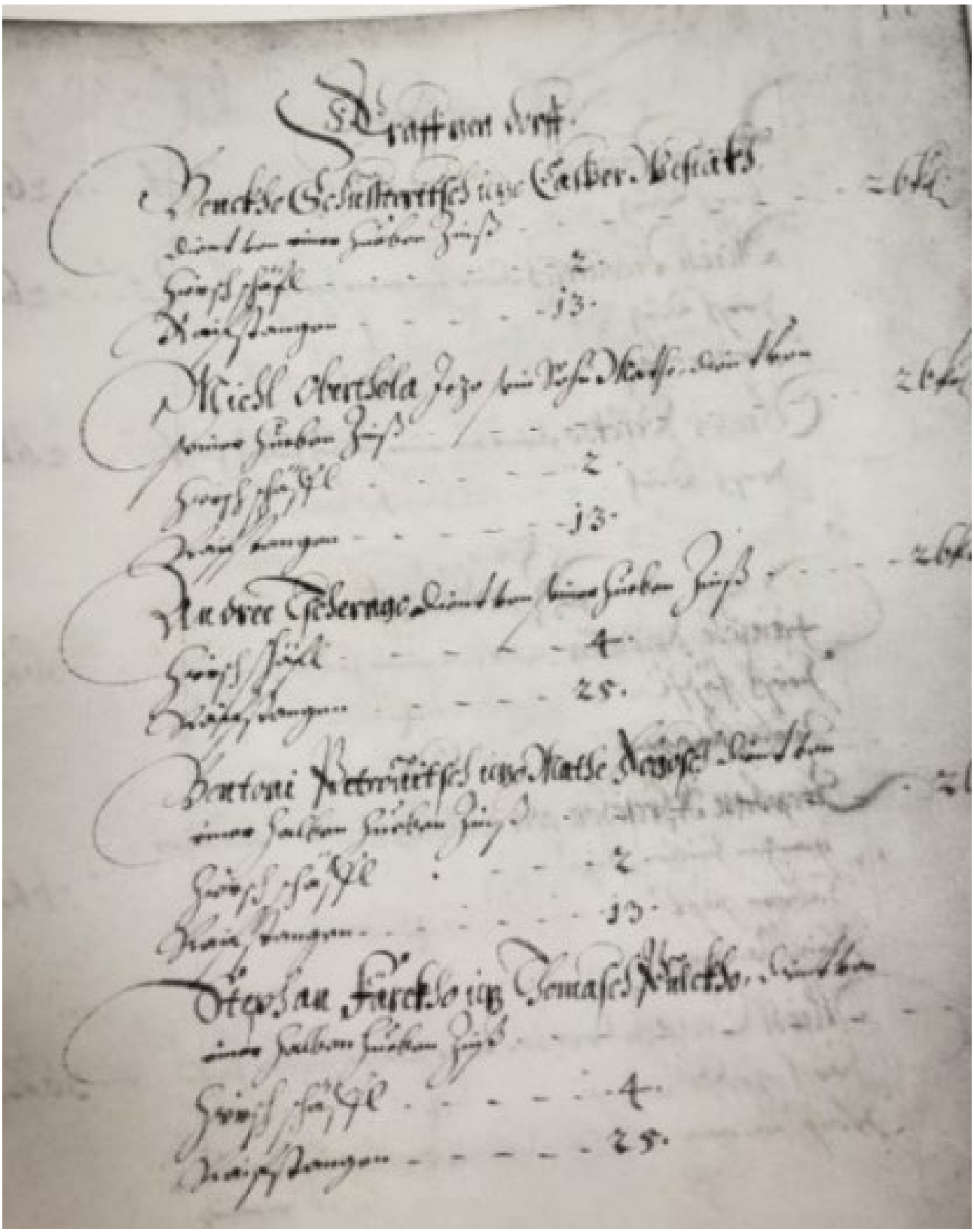

Slika 58: *Draffzen dorf*, Zastavni urbar gospostva Zavrč iz leta 1630.[127]

[126] VAČ, historiat gospostva Zavrč, SI_ZAP/0392.
[127] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_EV_URB_StLA/0043_00001.

5.2 Sauerji ponovno priključijo Dravce in Tajno k borlskemu gospostvu



Slika 59: Grad Borl (Anckhenstein), Vicher, iz leta 1680.[128]

Po drugi strani je delež borlskega posestva, ki je pripadel Heleni Zekel in ga je leta 1599 kupila Barbara, grofica Erdöry, leta 1610 pripadel njeni hčerki Marjeti ter njenemu drugemu možu Volku Vajkardu, grofu Herbersteinu. Po njuni smrti pa sta po sodnem postopku pridobili njeni hčerki iz prvega zakona Suzana in Zofija Stubenberg, grofici Thurn-Valsassina.



Slika 60: Jurij Friderik Sauer kot sv. Jurij na sliki glavnega oltarja v grajski kapeli na Borlu, 1678–1681.[129]

[128] Gradovi Slovenije, 2024.
[129] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP 289, Jože Vrabl, 1954–1970, mapa 109/3, slika 20.

Henrik Ludvik, grof Thurn-Valsassin, je bil lastnik Borla od leta 1613 naprej. S kupno pogodbo, ki je bila sklenjena v Gradcu 16. novembra 1639, je borlsko gospostvo za 96 funtov kupil Ivan Karel, baron Sauer.[130] Plemiška družina Sauer s Kozjaka je bila lastnica borlskega gospostva kar naslednjih 162 let, do začetka 19. stoletja.

Ivan Karel in njegov sin Jurij Friderik, ki je bil leta 1668 povzdignjen celo v grofa, sta obnovila borlski grad in njegovo okolico ter dokupila okoliška posestva. Tako sta borlsko posestvo približala njegovi nekdanji velikosti in statusu. Družina Sauer je grad Borl temeljito prenovila. Pod Jurijem Friderikom in njegovo ženo Mario Barbaro, rojeno Trautmannsdorf, je Borl dobil današnjo baročno podobo, v lasti družine Sauer pa je ostal do leta 1801. Poleg borlskega posestva so Sauerji konec 17. stoletja imeli v posesti Ravno polje (1681–1802), Dornavo (1666–1737), Velenje (1603–1797), Schönstein (Šoštanj) ter palačo na Ptuju.[131] Leta 1696 se je sin Jurija Friderika, Franc Anton, poročil z Marijo Ano, grofico Gaschin s Češkega, in bil v začetku 18. stoletja lastnik gospostva Borl.



Slika 61: Napis nad vhodom v grajsko cerkev na gradu Borl iz leta 1674.[132]

Napis je v latinskem jeziku in predstavlja plemiški naslov ter druge nazive Georga Friderika Sauerja:

»Illustrissimus Dominus, Dominus Georgius Fridericus, Sauer Comes ab et in Ankenstein, Liber Baro in Kosiak, Dominus in Wellan, Schenstain, Litgenberc et Dornav. Hae reditari. Dapifer per Carniolam, Marchiae, Sclavoniae. Sacrae Caesareae Majestatis Camerarius et Consiliarius nec non incliti Ducatus Styriae Confiniorum Sclavoniae et Paetriniae supremus annonae Provisor, ac eius chara Conjux Maria Barbara Nata Comitissa de Trautmanstorf.«

[130] Dejan Zadravec, Gospostvo Borl od nastanka do leta 1801, cit. zg., str. 79; Marija Hernja Masten, Grad Borl: gradbeno-zgodovinski oris in prispevek k zgodovini rodbine Sauer, Društvo za oživitev gradu Borl, 2010, str. 78.
[131] Igor Weigl, Grad Borl in družina Sauer von und zu Ankenstein, ČZN 1997, št. 2, str. 271.
[132] Foto: JH, na dan odprtja gradu Borl, 20. aprila 2024.

Prevod v slovenščino: *»Vzvišeni gospod, gospod Jurij Friderik Sauer, grof Borla, svobodni baron Kozjaka, gospod v Velenju, Šoštanju, Litgenbergu in Dornavi. Njegove dedne posesti. Strežnik v Kranjski, Marši in Slavoniji. Komornik in svetovalec Njegovega cesarskega veličanstva in vrhovni oskrbnik žitnih zalog vojvodine Štajerske, Slavonije in Paetrinije, ter njegova ljuba žena Marija Barbara, rojena grofica Trautmanstorfova.«*

5.3 Dravci leta 1695 vključeni v fidejkomis Sauerjev

Ob nakupu borlskega gospostva s strani Sauerjev leta 1639 to ni vključevalo Dravcev, a so jih Sauerji v letih krepitve gospostva odkupili nazaj. To potrjuje fidejkomis Sauerjev iz konca 17. stoletja.

Jurij Friderik Sauer je v želji *»ohraniti moje ime, rod in rodbino«* v oporoki iz leta 1695 na delu posestva Sauerjev ustanovil fidejkomis.[133] Fidejkomis je imel pomembno vlogo v dednem pravu, zlasti v času fevdalizma, pri ohranjanju premoženja znotraj določene družine ali rodbine. S fidejkomisom je zapustnik omejil pravice dedičev pri razpolaganju z dediščino, da bi preprečil delitev ali izgubo pomembnih družinskih posesti, ampak bi ta nedeljena prešla iz roda v rod.

Fidejkomis Jurija Friderika je poleg posesti gospostva Borl, ki sta ga pridobila z očetom, obsegal še polne pravice nad dvanajstimi podložniki v vasi Dravci in številno drugo premoženje.[134] A ne glede na ustanovljen fidejkomis so Sauerji lastništvo nad dravskimi podložniki v 18. stoletju vendarle izgubili in Dravci so bili v 18. stoletju ponovno del završkega gospostva.

5.4 Kam so izginili Dravčani iz 16. stoletja?

Kakšne posledice so imele velike kuge 17. stoletja za Dravčane, ne vemo, saj v tistem času Župnija sv. Vida še ni vodila matičnih knjig. Borlski cenilni zapisnik iz leta 1542 prikazuje deset podložnikov, za Dravce iz 17. stoletja pa vemo, da je v njih konec stoletja živelo dvanajst podložnikov. Fidejkomis grofa Jurija Friderika Sauerja iz leta 1695 namreč omenja dvanajst podložnikov v Dravcih. Kuge torej Dravčanov niso uničile.

Njihovih imen in priimkov iz fidejkomisa nimamo. O njih v glavnem sklepamo na osnovi najstarejše matične knjige Župnije sv. Vid, knjige, ki popisuje smrti od leta 1718 naprej s pripisano starostjo vaščanov ob smrti. V prvih letih sicer Dravci niso posebej opredeljeni, saj je župnik za vse farane iz Haloz ob vpisu smrti zapisal kar »*Kolloss*« (Haloze). Šele v kasnejših vpisih so smrti tudi za haloške farane popisane po vaseh.

Najstarejše družine v Dravcih, o katerih obstajajo pisni viri, vključujejo priimke Weisbacher, Jagodič, Feguš, Belšak, Vidovič in Krajnc. Te družine so bile ključne v oblikovanju lokalne skupnosti že v 17. in nato v 18. stoletju, kar kažejo številni zapisi o rojstvih, porokah in smrtih njihovih članov:

- Prvi znani Weisbacher v Dravcih je Gregor Weisbacher, ki je leta 1752 umrl pri 90. letih, kar pomeni, da je bil verjetno rojen okoli leta 1665. Njegova sinova, Matija in Martin, rojena okoli leta 1690, sta nadaljevala družinsko linijo.

[133] Zadravec, 2005, cit. zg., str. 81.
[134] Prav tam.

- Na domačiji današnjih Korpičev je bil v letih 1680–1700 rojen Jurij Jagodič, ki je imel več otrok, med njimi Marjeto, ki se je leta 1729 poročila s Pavlom Zednikom, in Gero, ki se je leta 1743 poročila z Janezom Brlekom. Jurijev sin Martin Jagodič je leta 1755 sklenil zakon s sosedo Marijo Weisbacher.
- Na Vidovičevi domačiji je najstarejša zabeležena prebivalka Neža Feguš, rojena leta 1670, ki je umrla leta 1742. Hkrati je bil njen sodobnik Anton Feguš, čigar sin Jurij se je leta 1724 poročil z Gero Vidovič in umrl leta 1764. Medtem je Sebastijan Feguš, rojen okoli leta 1698, umrl leta 1758.
- Pri Tumpovih je prvi zabeležen član družine Matija Belšak, rojen okrog leta 1692, ki je umrl leta 1762 in imel sedem otrok. Tumpovo posestvo se je po njegovi smrti razdelilo na tri dele (danes hiše Dravci 6, 9 in 10).
- Vidovičevi so bil med najstarejšimi družinami v vasi, saj sta Jurij in Helena Vidovič, rojena okoli leta 1670, starša več hčera, ki so se v 18. stoletju poročile z drugimi prebivalci Dravcev (danes Dravci 7).
- Najstarejši zabeležen Krajnc pa je Martin Krajnc, rojen okoli leta 1648, ki je umrl leta 1738, sledita mu Matija Krajnc, rojen leta 1667, in Jurij Krajnc, rojen leta 1689.

Iz navedenega je očitno, da se nobeden od teh priimkov ne sklada s priimki kmetov iz borlskega cenilnega zapisnika iz leta 1542. Če so bili v Leskovcu v 16. stoletju Zavčevi, Petrovičevi in Habjaničevi, v Varnici Kozeli, Forstneriči, Vidoviči, Kmetčevi, Drevenškovi in Merčevi, v Najdešnici pa dvojni Cafuti, Heraki in Voglarji, so bili v Dravcih v tem času povsem drugačni priimki. Borlski zapisnik iz leta 1542 namreč navaja Gütweina, po dva Zapotoka in Aberdola, Pulka, Černkoviča, Kodrojma in Petroviča. Nobenega od teh priimkov ni v Dravcih v najstarejših matičnih knjigah iz začetka 18. stoletja. Enako ugotavlja tudi Bračič za Cirkulane: imena vaščanov niso podobna tistim iz leta 1542.

Jasno je tudi, da so bili v 16. stoletju priimki v okoliških vaseh v večji meri slovenski kot v Dravcih in da so se tudi v večji meri ohranili do danes kot v Dravcih, kjer že leta 1800 ni bilo nobenega priimka iz srede 16. stoletja. Tudi Bračič ugotavlja, da je bilo prebivalstvo haloškega dela gospoščine Borl po etnični sestavi pretežno slovensko, kar sklepa iz priimkov, ki so se ohranili do danes (denimo Brodnjak, Drevenšek, Jurgec, Kelc, Kmetec, Kolednik, Koren, Korenjak, Kozel, Lisjak, Majcen, Merc, Mlakar, Murko, Potočnik, Vogler in Zavec).[135] Za Dravce tega ne moremo ugotoviti.

Tako je denimo priimek Gütwein (ki v nemščini dobesedno pomeni »*dobro vino*«) značilen predvsem za nemško govoreče regije, vključno z Nemčijo, Avstrijo in deli Švice ter v drugih državah, kamor so se ljudje s tem priimkom preselili ali emigrirali (denimo v ZDA in Kanado). Glede na njegov pomen verjetno izhaja iz regij, ki so znane po vinogradništvu, ali pa je morda v zgodovini bil povezan s trgovino z vinom, vinogradništvom ali gostinstvom, kar Dravci niso bili.

Morda je drugačno naravo priimkov Dravčanov iz 16. stoletja v primerjavi s sosednjimi haloškimi vasmi mogoče pripisati prej navedeni razlagi zgodovinarja Milka Kosa o tem, da so bili kraji na *-ci* kolonizirani kasneje in to iz nemške smeri. Ker so bili Dravci edina naseljena vas v haloškem delu borlske posesti s krajevnim imenom s končnico *-ci* (Trdobojci so bili namreč vinske gorice, kjer je bilo v 16. stoletju prepovedano graditi stalna bivališča), tudi ne moremo primerjati priimkov z drugimi podobnimi vasmi.

[135] Bračič, 1967, cit. zg., str. 69.

Nenazadnje se tudi slovenski priimki Petrovič, Pulko in Černkovič iz 16. stoletja v Dravcih v naslednjih dveh stoletjih niso ohranili.

Gütweina, Aberdola, Petroviča in ostale dravske podložnike iz 16. stoletja so v naslednjem stoletju najbrž nadomestili podložniki iz drugih vasi borlskega gospostva. Vidoviči, Cafuti, Weisbacherji, Feguši, Habjaniči, Voglarji in podobno so namreč vsi priimki, ki izvirajo iz bližnjih vasi – Sovič, Varej, Gradišč, itn.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

6 Dravčani v 18. stoletju

6.1 Prvo ljudsko štetje v borlskem gospostvu leta 1754

V prvi polovici 18. stoletja so bili Dravci še podložni borlskim zemljiškim gospodom, grofom Sauerjem. Leta 1706, ko je bil lastnik borlskega gospostva Franc Anton iz družine Sauer, je grad Borl pogorel. Domneva se, da je veliko sredstev za obnovo gradu prispevala njegova češka žena, grofica Marija Ana Gaschin. A domneva se, da so na Borlu opravili le najnujnejša dela, več pozornosti pa so namenili urejanju udobnejšega dvorca Dornava. Franc Anton je umrl že leta 1713, nasledil pa ga je sin Franc Jožef.

Leta 1754 je bilo v slovenskih deželah izvedeno prvo štetje prebivalstva. Bilo je povezano z davčnimi in s socialnimi reformami, ki jih je tedaj v avstrijski državi pripravljala Marija Terezija.[136] Podlago zanj je podal najvišji reskript iz 13. oktobra 1753, ki je določal, da naj bi se ugotovilo število oseb vsakega posameznega kraja po gospostvih in izkazalo v treh skupinah: seznam komunikantov, tj. oseb, ki so prejemale zakramente, spoved in obhajilo, seznam mladine, sposobne za verski pouk, ter seznam nedoletnih otrok. Seznami štetih oseb naj bi vsebovali navedbo spola, starosti in družbenega položaja.

Sprva je bilo predvideno, da bo štetje naloga župnikov in župnih upraviteljev, ki bi morali sezname poslati svojim ordinarijem, ti pa konec vsakega vojaškega leta deželnim vladam, da bi jih poslale naprej na dvor. A ta scenarij se ni uresničil in 19. januarja 1754 je bil izdan nov reskript, ki je določal, naj se zaradi večje zanesljivosti izvede štetje po posvetnih gosposkah in magistratih. Na Štajerskem se je popis omejil na seznam naseljenih hiš in hišnih gospodarjev, zato ne predstavlja ljudskega štetja v današnjem smislu besede.[137]

Tako je bilo štetje opravljeno tudi v okviru borlskega gospostva. V Zgodovinskem arhivu Ptuj je ohranjen del zapisnika, iz katerega izhaja, da so bili Dravci (še zmeraj v nemščini poimenovani *Draffzendorf*) leta 1754 del borlskega gospostva in da so sodili pod urad Leskovec. Navedenih je 12 oseb, kar polovica teh z družinskim imenom Vidovič, trije Krajnci, Feguš, Korošec in Potočnik.

[136] Vlado Valentinčič, Štetje prebivalstva leta 1754 v predjožefinski ljubljanski škofiji in njegovi rezultati, Zgodovinski časopis, let. XVI, 1962, str. 27.
[137] Jože Curk, Slovenska Štajerska v popisu iz leta 1754, Kronika, let. 35, 1987, str. 4.



Slika 62: Litografija Borla iz leta 1864 s plavajočim mlinom na Dravi.[138]

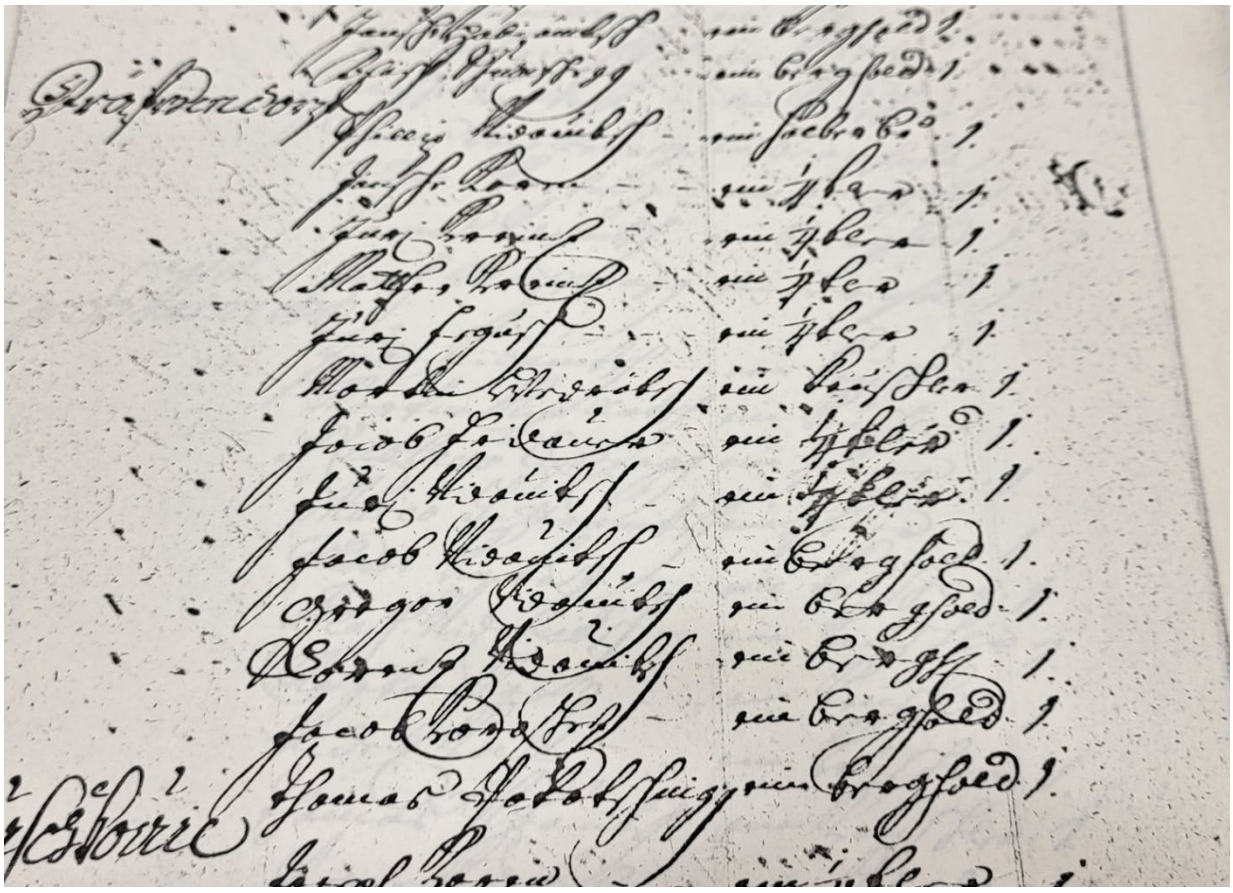

Slika 63: Terezijansko štetje hiš gospostva Borl.[139]

[138] Carl Reichert, Einst und jetzt, Album Steiermarks, Gradec, dostopno na Kamri.si.
[139] Urad Bela, urad Leskovec iz leta 1754, izsek za Dravce (»*Drafzendorfe*«), SI_ZAP/0381/009/001/009/001_00003.

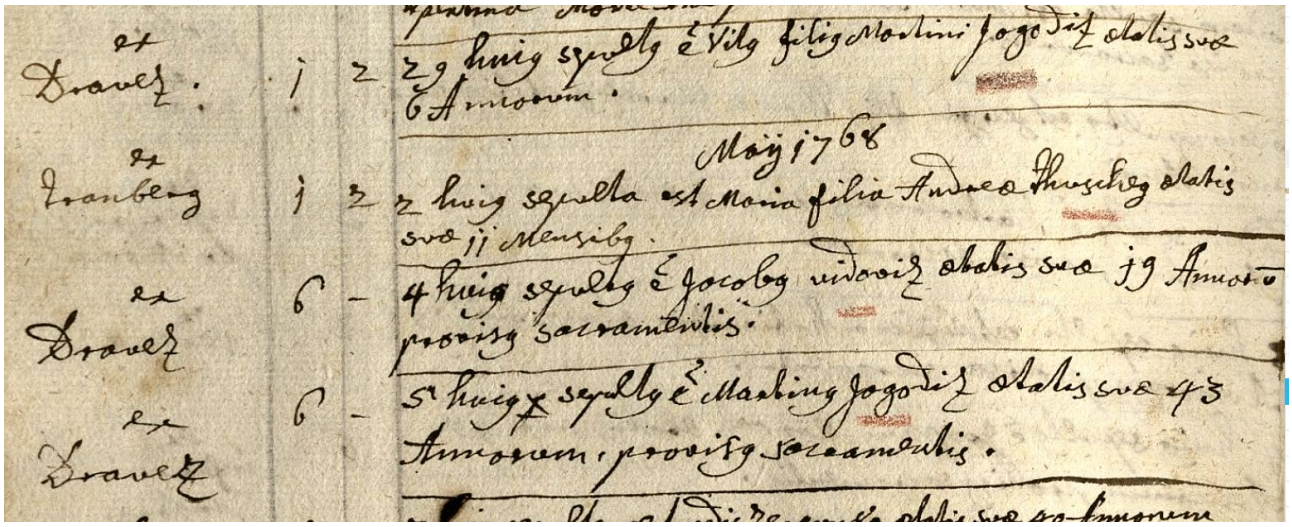

Slika 64: Leta 1768 je v Dravcih umrlo sedem vaščanov. Razviden je vpis treh smrti, in sicer Martina Jagodiča, njegovega sina Vida ter Jakoba Vidoviča.[140]

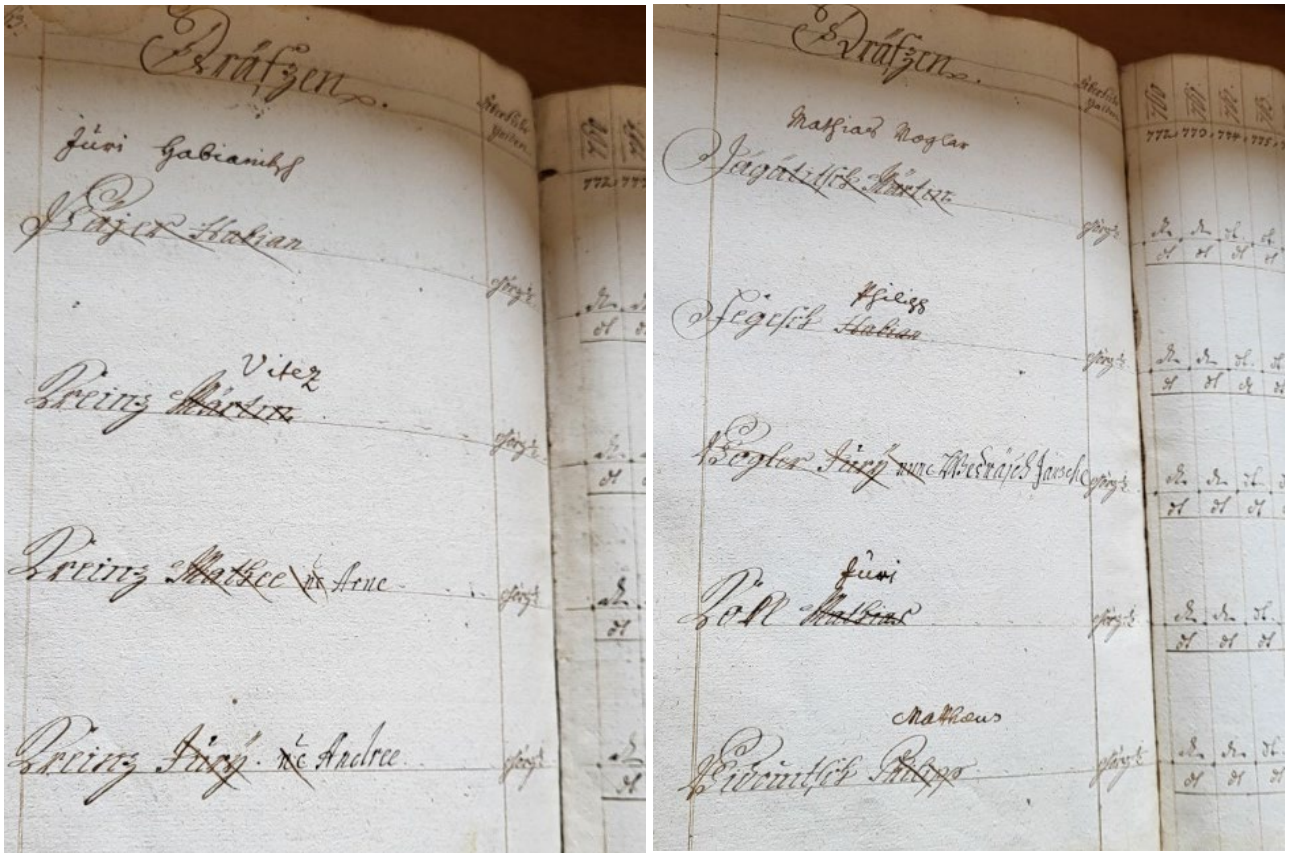

Slika 65: Imenski imenik h knjigi umrlih 1787-1803, pri katerem je v začetku seznam dravskih gospodarjev od leta 1772 naprej.[141]

6.2 Dravčani ponovno pod završkim gospostvom (1756–1783)

Kljub fidejkomisu je v drugi polovici 18. stoletja borlski zemljiški gospod Dravce ponovno prodal in vas je postala del završkega gospostva, katerega lastnika sta bila zakonca Kliess.

[140] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 2, 1759–1803, str. 64.
[141] Arhiv Župnije sv. Vida.

To je razvidno iz završkega urbarja iz leta 1780, v katerem se Dravci pojavljajo poleg vasi, kot so Dubrava, Goričak, Turški Vrh, Drenovec, Korenjak in Gorenjski Vrh.

Tako je iz zgodovinskih dokumentov gospostva Zavrč razvidno, da se je sprememba zgodila med letoma 1754 in 1758. Leta 1752 Dravci namreč še niso bili del završkega gospostva, kar izhaja iz rektificiranega urbarju gospostva Zavrč in Goričak iz leta 1752.[142]

Tudi pri omenjenem Terezijanskem štetju leta 1754 so bili Dravci še pod borlskim gospostvom. V subreparticijskem urbarju gospostev Zavrč in Goričak iz leta 1758 pa so Dravci (*Traffzen*) sodili pod to gospostvo.[143] Dravci so del gospostva Zavrč tudi v letu 1760.[144] V Štiftnem registru gospostva Zavrč in Goričak iz leta 1794 pa Dravci niso več bili del tega gospostva.[145]



Slika 66: Dravci (*Traffzen*) pod završkim gospostvom okrog leta 1760; naziv *Traffzen* je naveden tudi na prvem katastrskem načrtu Dravcev iz leta 1824.[146]

[142] Rektificirani urbar gospostva Zavrč in Goričak, SI_EV_URB_StLA/0043_00002, 1752.
[143] Subreparticijski urbar gospostev Zavrč in Goričak, SI_EV_URB_StLA/0043_00003, 1758.
[144] Subreparticijski urbar gospostev Zavrč in Goričak, SI_EV_URB_StLA/0043_00005, 1760.
[145] Štiftni register gospostva Zavrč in Goričak, SI_EV_URB_StLA/0043_00012, 1794–1806.
[146] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0392, Gospostvo Zavrč, 1630-1873, škatla 4, ovoj 19.

Tudi iz matičnih knjig je razvidno, da so postali Dravci del završkega gospostva najbrž v letu 1756. V krstni knjigi sv. Vida je namreč razvidno, da so bili Dravci ob rojstvu sina Matije Krajnca, 31. marca 1756, pod borlskim gospostvom.[147]

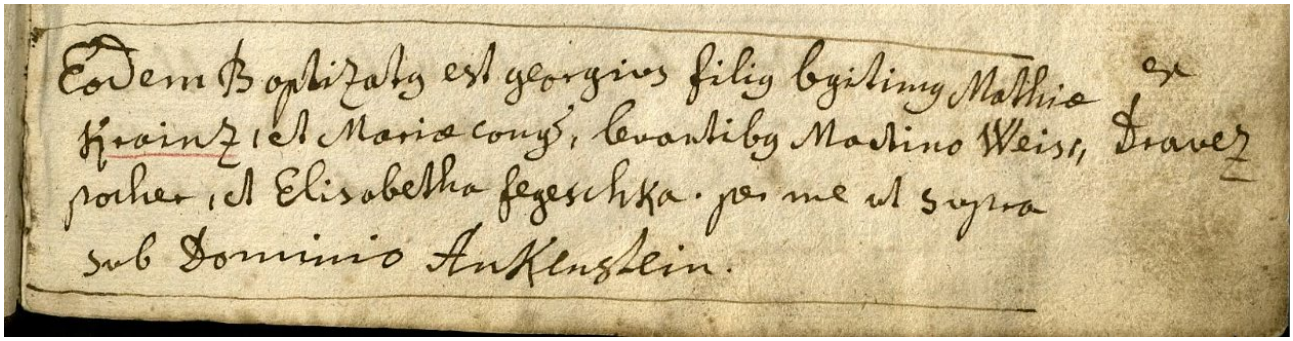
Eodem Baptizatus est georgius filius legitimus Mathiae ex
Krainz, et Mariae conjug. levantibus Martino Weiss, Dravez
pocher, et Elisabetha fegeschka. per me ut supra
sub Dominio Ankenstein.

Slika 67: Jurij Krajnc, rojen 31. marca 1756 v Dravcih pod borlskim gospostvom.[148]

A že ob naslednjem vpisu, dan kasneje (1. aprila 1756), je župnik pri Sv. Vidu zapisal, da so Dravci pod završkim gospostvom. Soviče, Tajna, Vareja in druge vasi so bile še zmeraj pod borlskim gospostvom.

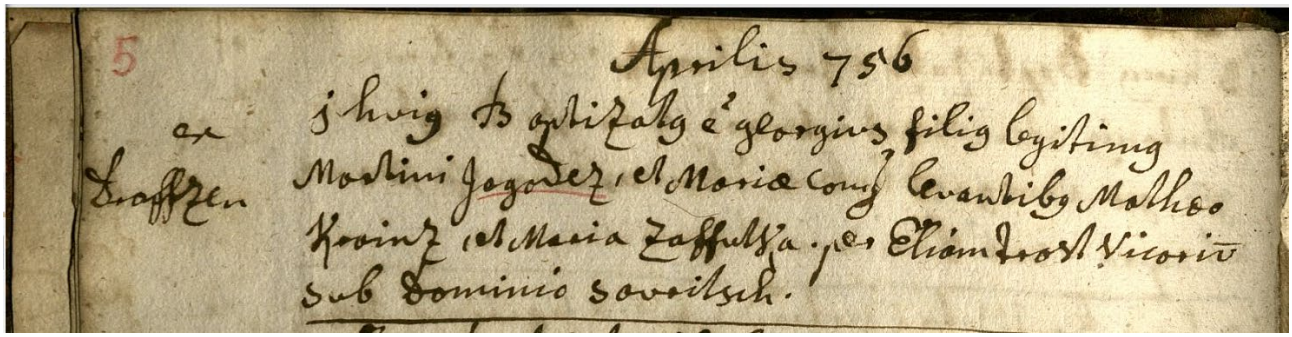
5
Aprilis 756
ex Draffzen
1 huius Baptizatus est georgius filius legitimus
Martini Jagodez, et Mariae conjug. levantibus Matheo
Krainz, et Maria Zaffutka. per Eliam Trost Vicarium
sub Dominio Sauritsch.

Slika 68: Jurij Jagodič, rojen 1. aprila 1756 v Dravcih pod završkim gospostvom.[149]

Kljub temu, da je iz matičnih vpisov razvidna sprememba gospostva okrog leta 1756, nadaljnji vpisi niso zanesljiv pokazatelj pripadnosti Dravcev zemljiškemu gospostvu in kažejo, da župnik na Vidmu ni bil ravno prepričan, pod katero gospostvo sodi katera vas v tistem času. Vpisi iz oktobra 1756, marca in maja 1757 so namreč ravno nasprotni tistim iz pomladi 1756: Tajna pod završkim in Dravci pod borlskim gospostvom. Rojstvo decembra 1757 je bilo v Dravcih pod završkim gospostvom, februarja 1758 pod Borlom, marca in novembra 1758 pod Zavrčem, decembra 1758 in junija 1759 pa pod Borlom, v letu 1760 pa ponovno pod Zavrčem in v letu 1762 pod Borlom. Bolj kot na spremembe pri zemljiških gospodih ti zapisi kažejo na župnikovo nedoslednost, ki pa je bila verjetno posledica sprememb pri zemljiških gospodih v tistem času in dejstva, da so bili pod Zavrčem samo Dravci, sosednje vasi pa še naprej pod Borlom. V zapisih med leti 1764–1770 je navedeno, da so bili takrat Dravci pod završkim gospostvom.[150]

[147] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1756–1787, str. 3.
[148] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1756–1787, str. 4.
[149] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1756–1787, str. 5.
[150] Marija Belšak, rojena 31. 1. 1764, starša Jurij in Marija, botra Matija Vidovič in Marija, Dominion Sauricz.
Filip Krajnc, rojen 28. 4. 1768, starša Andrej in Marija, rojena Habjanič, botra Matija Potočnik in Neža, gospostvo Zavrč (Dominion Sauricz).
Marius Vidovič, rojen okrog 1745, oče Vid iz »Dravez, Dominio Sauritsch«, poročen 26. 11. 1770 z Gero Bedrač iz Vareje.

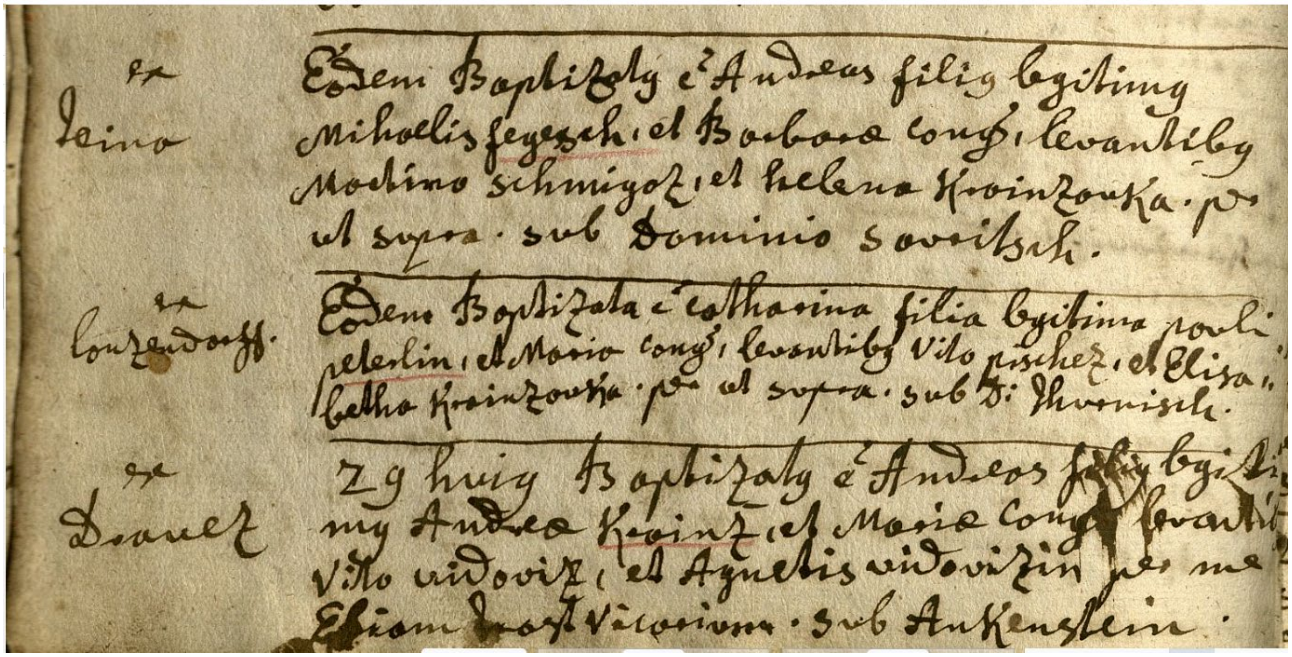

Slika 69: Rojstvi oktobra 1756 v Tajni pod završkim gospostvom in v Dravcih pod borlskim gospostvom (vmes vpis za Lancovo vas).[151]

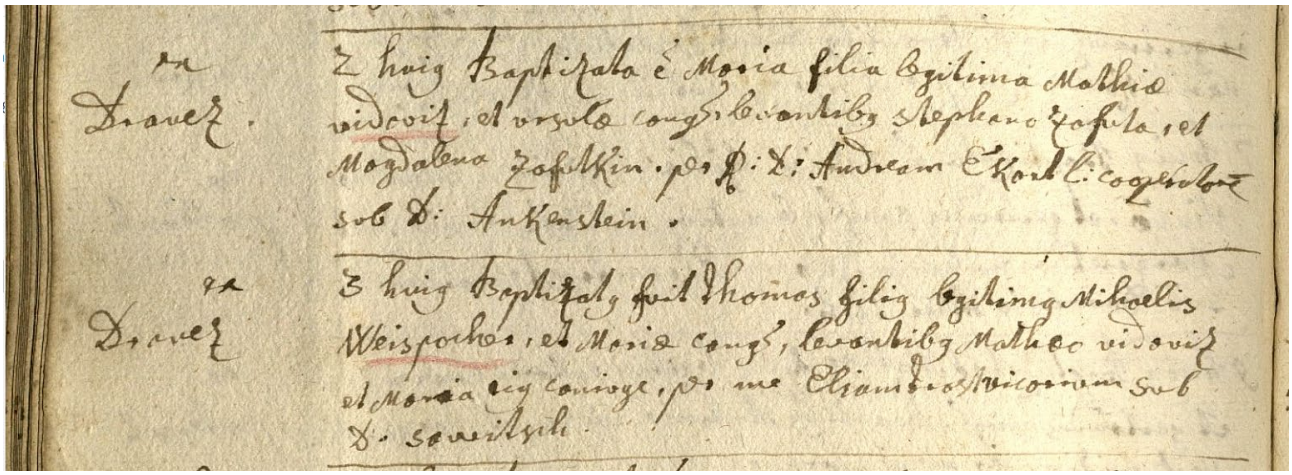

Slika 70: Krsta v Dravcih oktobra 1762 pod borlskim in završkim gospostvom.[152]

Iz dveh zaporednih vpisov krsta 2. in 3. oktobra 1762 izhaja, da naj bi bila družina Vidovič pod borlskim gospostvom, Weisbacher pa pod završkim. To bi lahko vodilo do sklepa, da je bila vas razdeljena med dve gospoščini, a sodeč po preostalih vpisih pri tem ni nobene doslednosti, kako naj bi bila ta delitev opravljena. Zato je bolj verjeten sklep, da so bile nekatere navedbe o pristojni gospoščini v župnijskih knjigah nepravilne.

[151] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1756–1787, str. 13.
[152] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1756–1787, str. 85.

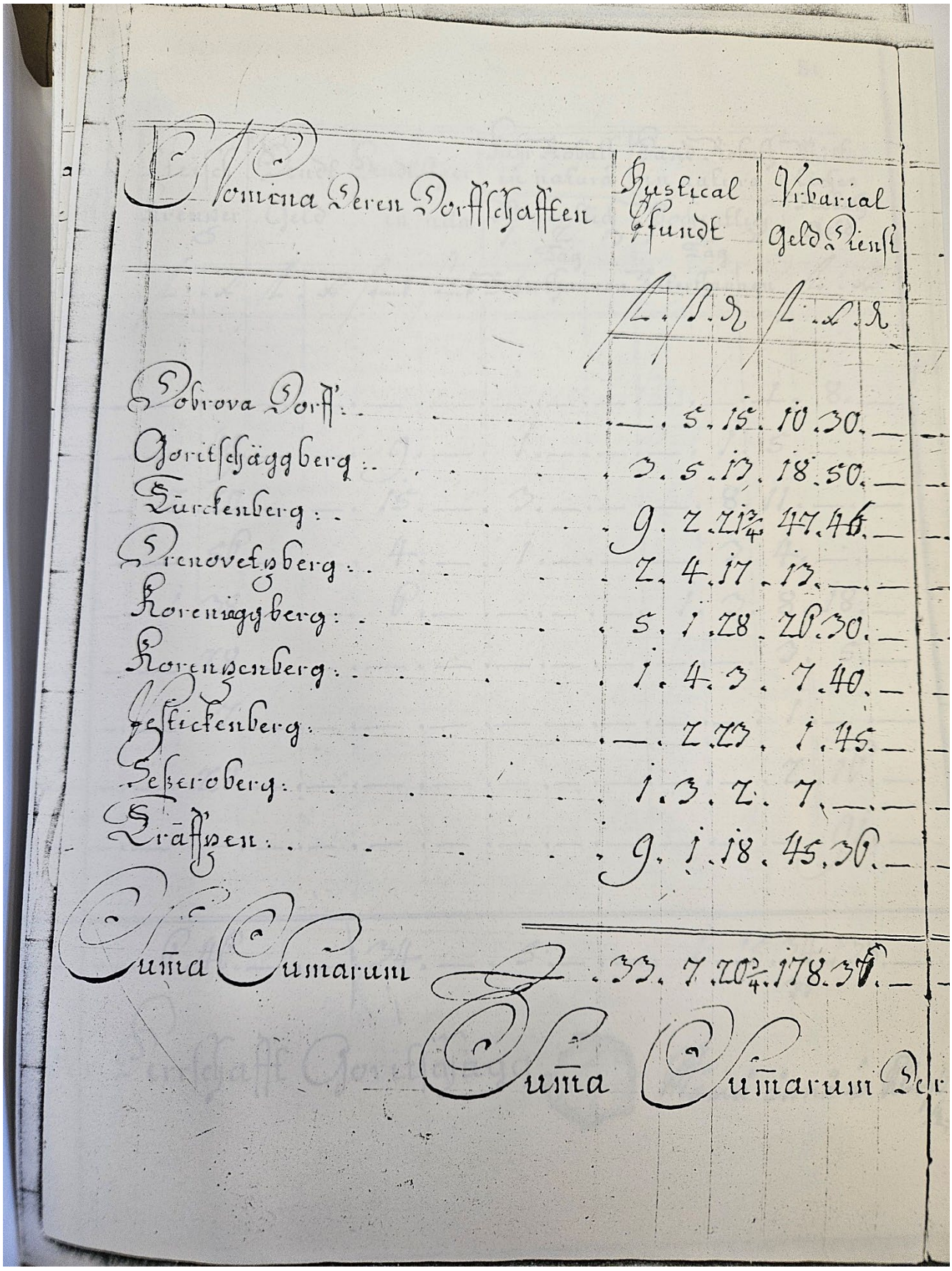

Nomina Deren Dorffschafften	Rustical Pfundt			Vrbarial Geld Dienst		
	fl.	ß.	d.	fl.	ß.	d.
Dobrova Dorff:	—	5	15	10	30	—
Goritschäggberg:	3	5	13	18	50	—
Türckenberg:	9	2	21¾	47	46	—
Drenovetzberg:	2	4	17	13	—	—
Koreniggberg:	5	1	28	26	30	—
Korenzenberg:	1	4	3	7	40	—
Jestickenberg:	—	2	23	1	45	—
Seßeroberg:	1	3	2	7	—	—
Träffzen:	9	1	18	45	36	—
Sum̄a Sumarum	33	7	20¾	178	37	—

Sum̄a Sum̄arum Der

Slika 71: Povzetek dajatev v završkem gospostvu – Dravci (*Traffzen*) na zadnjem mestu, Subreparticijski urbar gospostev Zavrč in Goričak, 1758.[153]

[153] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0392, Gospostvo Zavrč, 1630-1873, škatla 4, ovoj 19.

Anton Kliess je veljal za dobrotnika in donatorja, ki je ptujskim minoritom pomagal pri postavitvi glavnega oltarja v cerkvi sv. Petra in Pavla. Leta 1739 je postal lastnik završkega gospostva. A tudi Kliess je postal prezadolžen in naj bi v bedi umrl konec leta 1756.[154] Vdova Marija Ana Kliess, rojena von Hollenstein, je po njegovi smrti gospodarstvo izboljšala in dobro omožila dve hčeri, Jožefo in Cecilijo. Zdi se, da so bili Dravci del završkega gospostva že pred smrtjo njenega moža.

V času, ko so bili Dravci odcepljeni od borlskega gospostva in tako niso sodili pod urad Leskovec, je bil za njih vzpostavljen samostojen urad Dravci, kar je po odpravi podložništva vplivalo tudi na to, da je bila leta 1850 ustanovljena občina Dravci.



Slika 72: Naslovna stran zemljiške knjige urada Dravci (»*Grundbuch vom Amte Drafzen*«) iz leta 1785.[155]

Na podlagi urbarja iz Zavrča je bil po prodaji Dravcev borlski gospoščini leta 1780 urbar završke gospoščine predan borlski, ki je v isti knjigi za Dravce za urbarjem vzpostavila prvo rustikalno zemljiško knjigo, v katero je navedla svobodne kmetije iz Dravcev, ki so ta status dobile pred odkupom leta 1780.

Ta urbar in zemljiška knjiga Dravcev iz leta 1784[156] predstavljata posebnost, saj urbarjev za borlsko gospostvo sicer ni, za Dravce pa je ohranjen prav iz razloga, ker so bili Dravci tik pred zemljiško odvezo pod gospoščino Zavrč. Urbarialni del se prične z urbarialno številko 129, kar kaže, da so to številke z završke gospoščine, saj je pred Dravci urbarialna številka 128 za kmeta Lovrenca Belšaka iz Pestik, ki so prav tako sodile pod gospoščino Zavrč.

V okviru završke gospoščine je ohranjen zapis kupcev posestev v letu 1773. To so bile urbarialne številke 131–137, 139 in 141, se pravi je odkup vključeval deset kmetov (pri številki 132 je bil že leta 1773 manjši poddel določen za Simona Belšaka). Glede na zapise v zemljiški knjigi so se odkupi v Dravcih pod završko

[154] Gospostvo Zavrč (*Herrschaft Sauritsch*), Historiat, 1630–1873, VAČ, SI_ZAP/0392.
[155] Gospostvo Borl, Urbar in zemljiška knjiga Dravci, knjiga 1087, vložki št. 129–141, SI_ZAP/0003/001/023_00101.
[156] Glavna zemljiška knjiga in urbar gospostva Borl za urad Dravci (rustikalna posest), št. 129–141, 1784–1885, knjiga 1087, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

gospoščino dogajali že od leta 1767 naprej. Zemljiški gospodje so podeljevali svobodno posest kmetom iz različnih razlogov, eden od glavnih razlogov je bil reševanje finančnih težav in dolgov. Zemljiški gospodje, ki so se znašli v finančnih težavah ali dolgovih, so pogosto prodajali del svojih zemljišč, da so pridobili potrebna sredstva. Prodaja zemlje je bila eden od načinov za hitro pridobitev gotovine, kar jim je omogočilo, da so poravnali dolgove ali financirali druge potrebe, zlasti če so ocenili, da jim ta odprodaja ne bo dolgoročno škodovala. Kmetom, ki so že obdelovali ta zemljišča, so pogosto ponujali možnost, da postanejo svobodni lastniki v zameno za določeno plačilo. Upoštevajoč znane finančne težave završkih zemljiških gospodov ne preseneča, da prvi dravski svobodni kmetje izvirajo prav iz časa, ko so bili Dravci del te gospoščine. Z dodelitvijo svobodne posesti so zemljiški gospodje kmetom omogočili večjo avtonomijo in motivacijo za izboljšanje gospodarjenja. A če sledimo zemljiškim podatkom, je razvidno, da so bila posestva svobodnih kmetov v Dravcih majhna in so zajemala močvirnato zemljo, ki je bila najmanj primerna za kmetovanje.

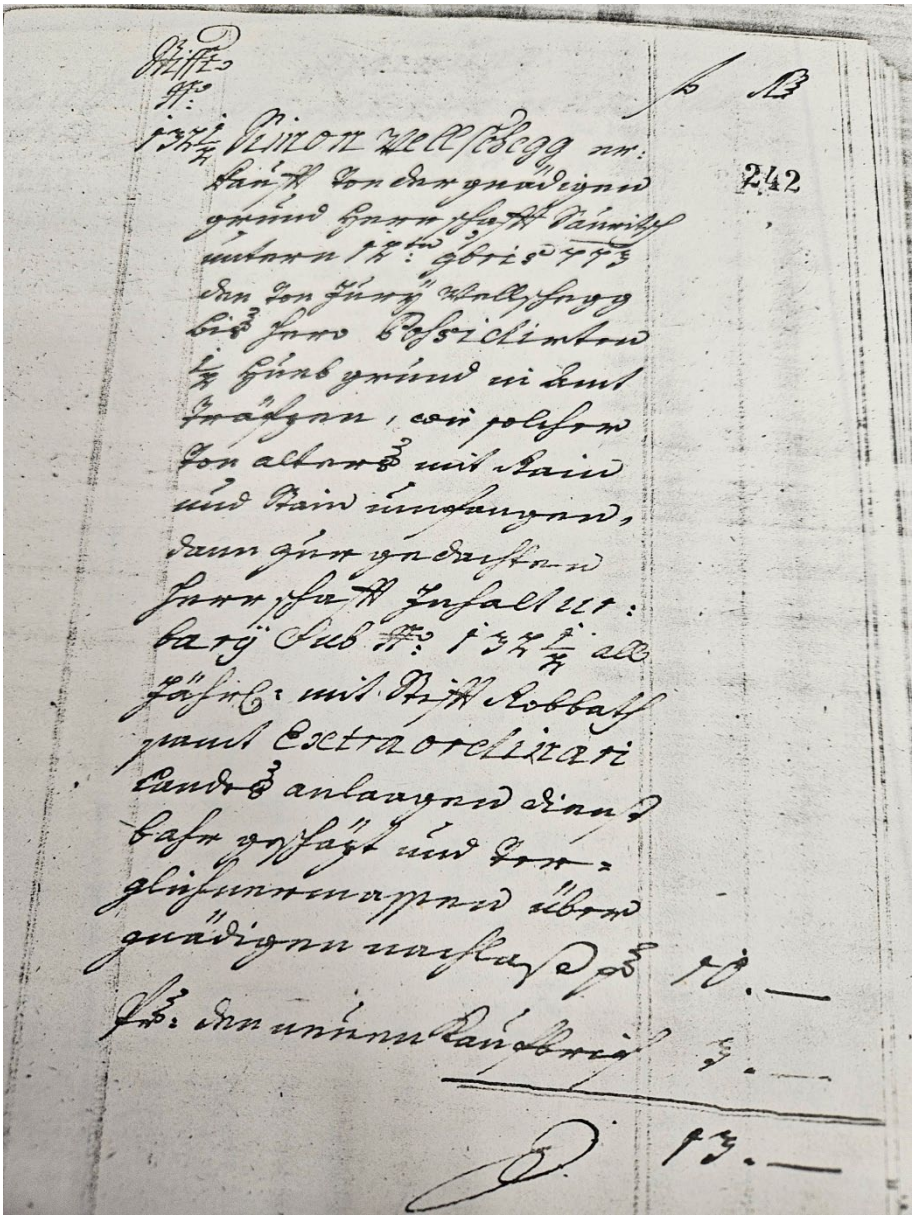

Slika 73: Simon Belšak iz Dravcev je leta 1773 vpisan na delu posesti završkih gospodov.[157]

[157] Prav tam.

Da so bili Dravčani v drugi polovici podložni družini Kliess, je razvidno tudi iz pisma o nameri njihove prodaje, ki je ohranjeno v Zgodovinskem arhivu Ptuj. Gre za pismo z dne 17. februarja 1780, s katerim plemkinja Marija Ane Kliess plemiškemu gospodu Pflegeritschu sporoča, da bo zaradi dolgov morala prodati svoje podložnike v uradu Dravci gospoščini Borl.

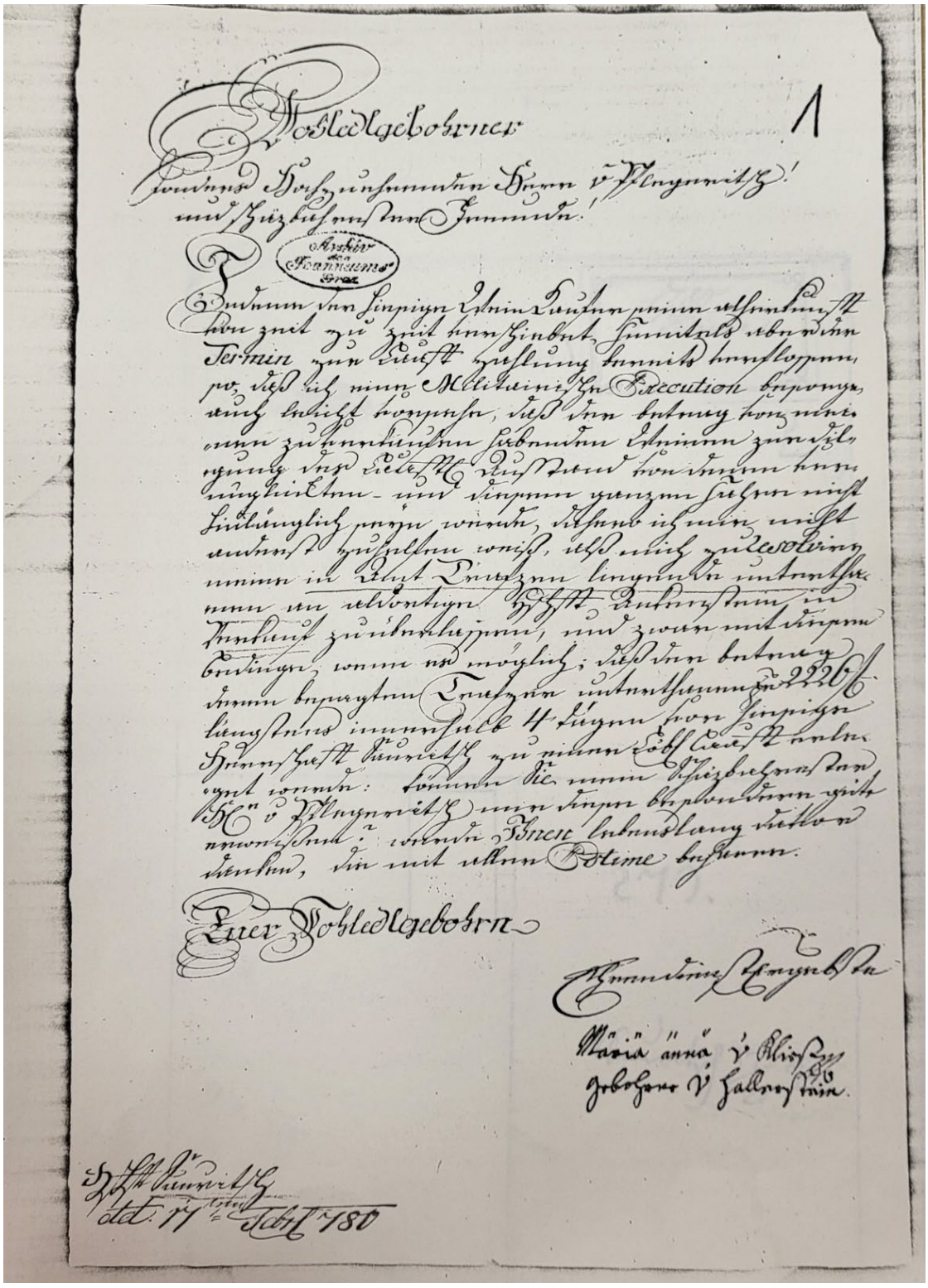

Slika 74: Pismo plemkinje Marije Ane Kliess z dne 17. februarja 1780, s katerim plemiškemu gospodu Pflegeritschu sporoča, da bo morala prodati svoje podložnike v uradu Dravci gospoščini Borl.[158]

[158] Zgodovinski arhiv Ptuj, škatla 3, ovoj 15, posestne zadeve.

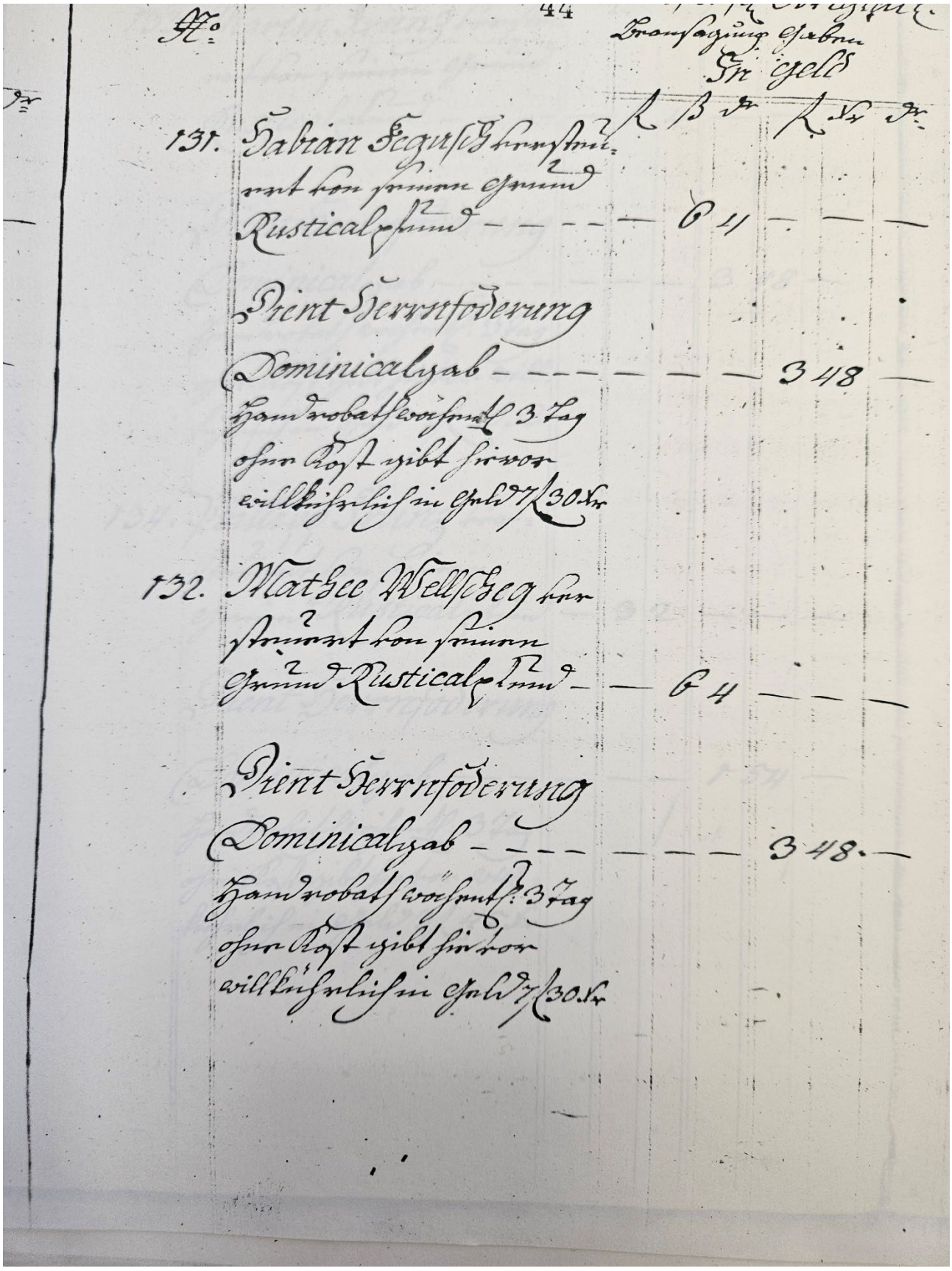

Slika 75: Dva od 12 podložnikov iz Dravcev pod završko gospoščino – Habijan Feguš in Mate Belšek; njuni potomci še danes živijo na istem mestu kot onadva.[159]

[159] Subrepacijski urbar završke gospoščine, zv. 20.

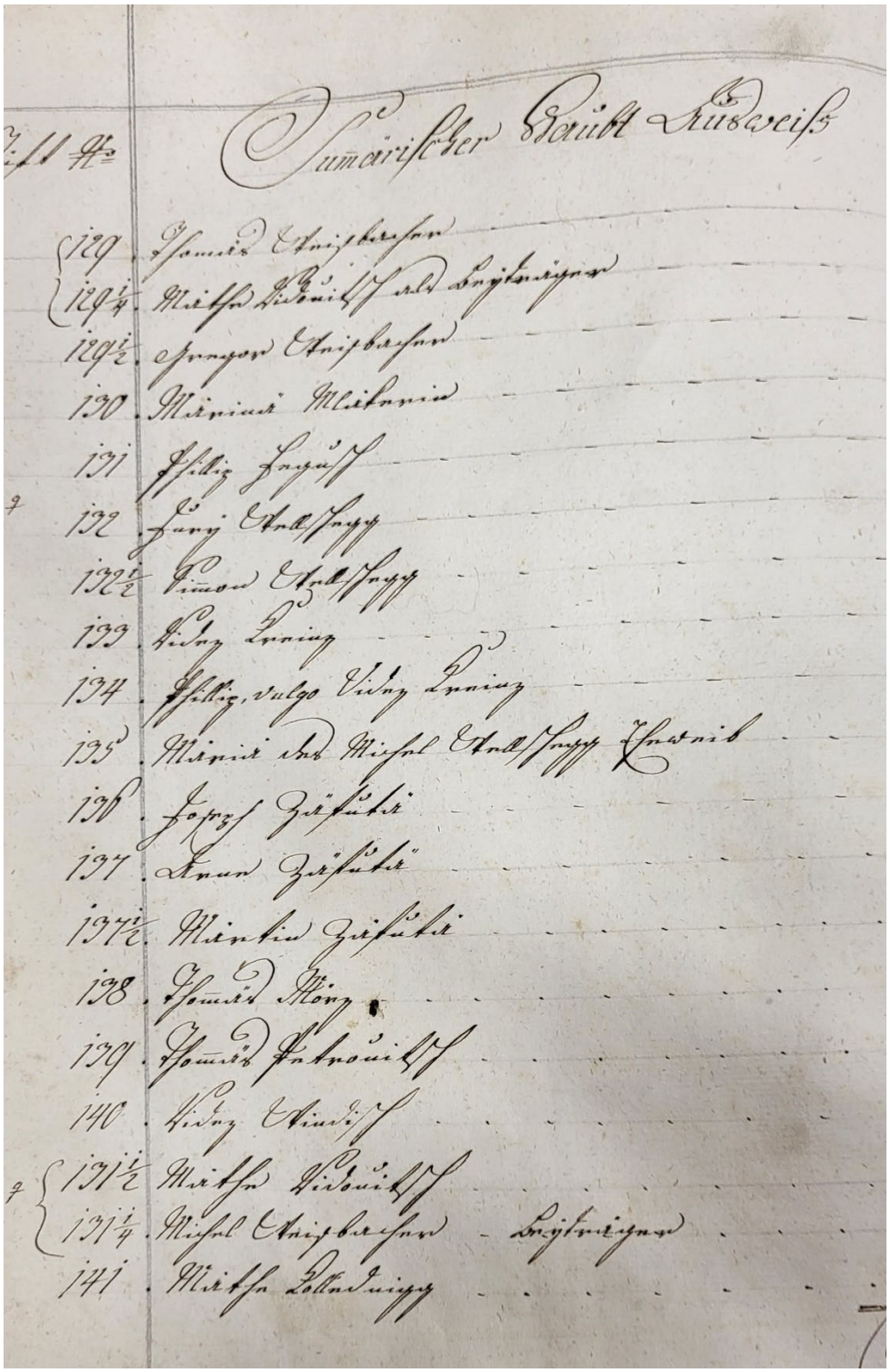

Slika 76: Dravski kmetje v glavni zemljiški knjigi in urbarju gospostva Borl za urad Dravci.[160]

Vsled vsega navedenega je nerazumljiva navedba Bračiča, da so v obdobju od 1542 do 1758 naselja ob Psičini nazadovala: *»Dravci so imeli leta 1542 deset podložnikov, leta 1758 pa samo pet. Tajna je imela leta 1542 osem podložnikov, leta 1758 pa samo enega (…)«.*[161] Če se je število podložnikov zmanjšalo, je bilo to zato, ker so postali svobodni (kar se ni zgodilo pred letom 1758, ki ga omenja Bračič), niso pa Dravci in Tajna v

[160] Glavna zemljiška knjiga in urbar gospostva Borl za urad Dravci (rustikalna posest), št. 1087, vl. 129–141, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.
[161] Vladimir Bračič, Vzhodni del Haloz v luči cenilnega zapisnika gospoščine Borl iz leta 1542, ČZN 1967, str. 56.

tem času nazadovali v smislu števila prebivalcev. Če borlski imenjski zapisnik iz leta 1542 za gospoščino ocenjuje povprečno 14 ljudi na km^2, jih je bilo leta 1758 (glede na velikost Dravcev) več kot 70 na km^2. Tudi v Tajni je sredi 18. stoletja živelo več družin kot ena, obenem pa je to območje postopoma prevzelo bodisi krajevno ime Dravci, bodisi Soviče.

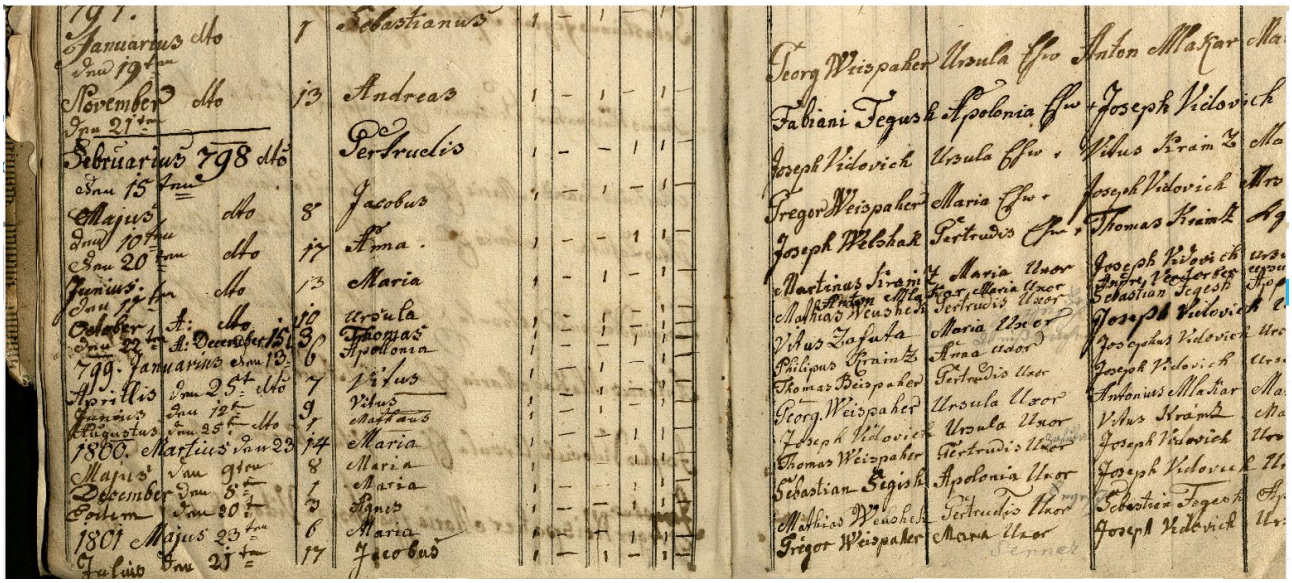

Slika 77: Dravčani konec 18. stoletja: hišne številke, otrokovo ime in desno starši ter boter.[162]

6.3 Postopno osvobajanje kmetov v Dravcih

Čeprav velja, da se je srednji vek v Evropi končal v obdobju med letoma 1453 (padec Konstantinopla v roke Otomanov) in 1492 (Kolumbovo odkritje Amerike in vzpon znanstvenih ter intelektualnih dosežkov),[163] so v Dravcih še v 18. stoletju živeli zelo srednjeveško. Čeprav je bilo namreč podložništvo značilno za srednji vek, so se podložniške prakse, tako kot v mnogih drugih delih Evrope, tudi na območju borlske gospoščine nadaljevale še v novem veku – in to še dolgo časa po začetku obdobja, ki ga zgodovinsko uvrščamo v novi vek.

V fevdalnem sistemu je bila ključna razlika med svobodnimi in podložnimi kmeti v njihovem pravnem in socialnem statusu, pa tudi v njihovih obveznostih in pravicah.[164]

Zemlja zemljiških gospodov se je delila v osnovi v dve kategoriji: zemljo, ki so jo obdržali zase, in zemljo, ki so jo dali kmetom v obdelavo. Prva se je imenovala gosposka (dominikalna) posest, druga pa kmečka (rustikalna) posest. Gosposka posest je obsegala dvor in okoliško zemljiško zemljo. Ta zemlja je bila obdelovana s strani nesvobodne delovne sile, ki deluje po navodilih gospoda. Celoten pridelek gre gospostvu, ki pa mora poskrbeti za svojo delovno silo. Lahko pa so to zemljo obdelovali tudi skromni kmetje, ki so dobili odmerjen kos zemlje, toliko, kolikor so je bili sposobni obdelovati in kolikor je bilo potrebno za njihovo preživetje. Ta posest je bila v zajemu (nem. *Leihe*). Zemljiški gospod je imel na tej

[162] Krstna knjiga Župnije sv. Vida za leto 1798, foto JH.
[163] Lynn Thorndike, The History of Medieval Europe: From the Decline of the Roman Empire to the Beginning of the 16th Century, Good Press, 2023, 1. poglavje.
[164] Anton Klasinc, Haloze v boju za staro pravdo, Ptujski zbornik V, Založba obzorja Maribor, 1975, str. 37.

zemlji določene lastninske pravice, kmet pa je moral za posest plačati določene fevdalne dajatve, ki so bile prvotno v naturalnih dajatvah, kasneje pa v denarju.[165]

V času fevdalizma se je za pojem kmetije izoblikoval poseben naziv »*huba*«. Gre za takšno velikost posestva, ki ga je povprečna kmečka družina bila sposobna obdelovati, hkrati pa je zadostovala njihovemu lastnemu preživljanju in poplačilu gosposkih zemljiških rent. Razna bremena se niso izračunavala na podlagi parcel, ki so sestavljale hubo, temveč na podlagi hube kot enote. Z delitvijo hube sta nastali dve kmetiji, ki pa sta vsaka zase veljali le za pol hube.[166]

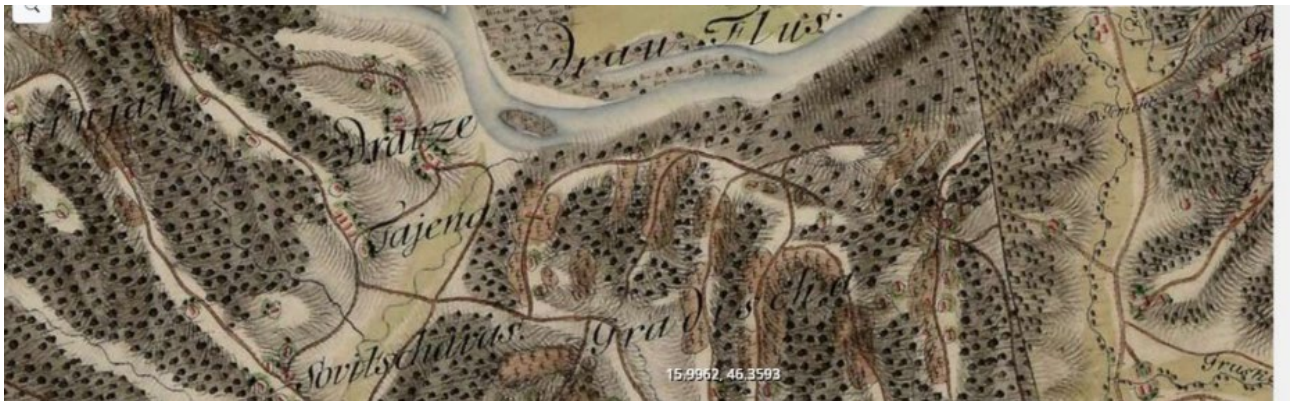

Slika 78: Vojaški zemljevid Evrope v 18. stoletju: *Dravze*, *Tajena*, *Sovitsch* in *Drau Flus*.[167]

Podložništvo se je kazalo v vezanosti posameznika na zemljo, ki je vplivala na omejitev gibanja, omejeno ženitno svobodo in omejeno svobodo pri izbiri poklica. Tudi tlaka kot podložnikova delovna obveza je bila del omejitev. Izmera tlake pridvornih nesvobodnjakov je bila prepuščena samovolji gospodarjev, tlaka na hubah pa je bila po navadi manjša, a je bila v posameznih obdobjih tudi tlaka na hubah prepuščena gospodu. Ločevali so ročno (delo z motiko, s srpom in podobno), vozno, gradbeno in drugo tlako. Ko se je začela pojavljati ponudba proste delovne sile, pa so zemljiški gospodje delo raje opravljali z najeto delovno silo, ki je bila bolj storilna od tlačanov. Tlako podložnikov pa so spremenili v denarne dajatve in robotnino. Za razne dajatve zemljiškemu gospodu, tako v denarju kot v naturalijah (jajca, kokoši in podobno), ki jih je bilo treba redno plačevati, se je v slovenščini oblikoval izraz pravda. Poleg tega so plačevali še desetino cerkvi in deželnim gospodom.[168]

Sčasoma so zemljiški gospodje začeli zviševati bremena kmetov (tlako tudi na šest dni v tednu), kar je pripeljalo do kmečkih uporov pod geslom »za staro pravdo«. Kot odziv na to sta Marija Terezija in Jožef II. s t. i. robotnimi patenti uvedla maksimalno tlako.[169]

Ljudevit Pivko, učitelj in politik iz Nove vasi pri Markovcih, je pojasnil skrb Marije Terezije za kmeta takole:

[165] Sergej Vilfan, Pravna zgodovina Slovencev: od naselitve do zloma stare Jugoslavije, Slovenska matica, Ljubljana, 1961, str. 384.
[166] Prav tam.
[167] Arcanum maps: https://maps.arcanum.com/de/geoname/slovenia/videm-pri-ptuju-3339111/
[168] Prav tam.
[169] Sergej Vilfan, Uvod v pravno zgodovino, Uradni list RS, 2012, str. 108.

»Cesarica Marija Terezija je izdala mnogo novih zakonov. Imela je dobro voljo storiti vse za svoje narode, da bi jih povzdignila gmotno in duševno. Sicer pa se ne sme pozabiti, da so se brigale v tej dobi vse vlade za napredek narodov, a ne zato, da bi se jim bolje godilo, ampak, da bi se naučili dobro gospodariti in več pridelovati, da bi lažje plačevali državam večje davke«.[170]

Poskus reforme sistema robote, ki je kmetom nalagal prisilno delo za njihove zemljiške gospode, je povzročil močan odpor štajerskega plemstva, ki se ni želelo odpovedati svojim privilegijem. Na strani štajerskega plemstva je bil prav grof Sauer najbolj odločen zagovornik bolj postopnega uvajanja sprememb, ki bi temeljilo na prostovoljnih dogovorih med gospodarji in kmeti. Menil je, da bi samo takšni dogovori lahko bili uspešni. Nasproti temu so štajerske oblasti podprle cesarico in zagovarjale zaščito kmetov, ki so bili glavni davkoplačevalci. Kljub prizadevanjem štajerskega plemstva, da bi reformo blokirali, je Marija Terezija leta 1778 podpisala nov dekret o roboti za Štajersko, ki je določal največ tri dni tedensko obveznih delovnih storitev, z letnim maksimumom do 165 dni. Ta ukrep je bil podoben tistemu, ki je bil sprejet na Češkem leta 1775.[171]

*

V borlski zemljiški knjigi št. 1087, ki je bila odprta leta 1784, so zapisani potomci dravskih podložnikov, ki so plačevali obveznosti završkemu zemljiškemu gospodu in nato postali svobodni kmetje (lat. *liberi*), ta status pa so jim z vpisom v zemljiško knjigo priznali na borlski gospoščini.[172]



Slika 79: Stare zemljiške knjige za Dravce.[173]

[170] Ljudevit Pivko (Pavel Poljanec), Kratka zgodovina slovenskega naroda, Ljubljana 1908, str. 89.
[171] Helen Liebel-Weckowicz, Frank Szabo, Modernization Forces in Maria Theresa's Peasant Policies, 1740–1780, Social History, let. 15, št. 30, 1982, str. 328.
[172] Glavna zemljiška knjiga in urbar gospostva Borl za urad Dravci (rustikalna posest), št. 129–141, 1784–1885 – knjiga 1087, SI_ZAP/0003/001/023_00101.
[173] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2024.

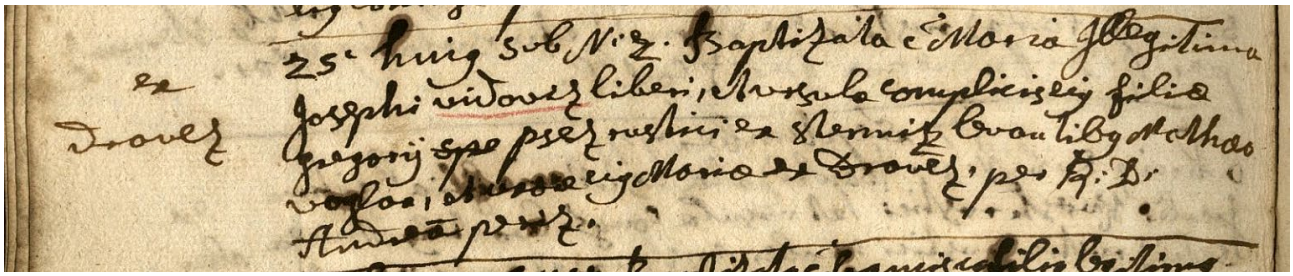

Slika 80: Vpis rojstva Marije Vidovič, hčerke svobodnega kmeta Jožefa in njegove žene Urše iz Dravcev, 25. september 1777.[174]

Obenem so v času, ko so bili Dravci del završkega gospostva, dobili svobodno zemljo tudi nekateri drugi, ki niso bili zapisani v urbar. Gre za šest vpisov (s tremi podvložki) za Dravce (geografsko so sodili ne le v vas Dravci, ampak tudi v današnje Soviče), ki so bili leta 1783 vpisani v borlsko zemljiško knjigo pod urad Leskovec in iz katerih je razvidno, da so v letih 1771–1779 (torej vse do prodaje Dravcev nazaj borlskim gospodom v letu 1780) vpisani na posestvih v Dravcih.

Tabela: Svobodni kmetje v Dravcih v 18. stoletju.[175]

Urb. št.	Vl. št. v novi ZK	Završki urbar 1760	Odkup od zemljiških gospodov	Borlska ZK 1784
129	20	Martin Weisbacher	3. 9. 1783[176]	Tomaž Weisbacher Martin Weisbacher, 1829
129 ½			3. 9. 1783	Gregor Weisbacher Matevž Weisbacher, 1830 Martin Weisbacher, 1856
129 ¼	47	/	15. 3. 1777	Matija Vidovič Jožef Vidovič, 1791 Vid Šula, 1847
130	3	Martin Jagodič	7. 7. 1780	Marija Mlakar Anton Mlakar, 1787 Jožef Mlakar, 1829 Jožef Korpič, 1856
131	4	Habian Feguš	15. 11. 1773	Filip Feguš Sebastijan Feguš, 1788 Tomaž Vidovič, 1811 Vid Vidovič, 1842
131 ½	5	/	21. 3. 1767	Matija Vidovič Mihael Vidovič, 1783 Jožef Vidovič, 1796 Jožef Kokol, 1827
131 ¼	16	/	28. 11. 1785	Mihael Weisbacher Blaž Weisbacher, 1844 Martin Petrovič, 1828
132	9	Matija Belšek	15. 9. 1773	Jurij Belšak Jožef Belšak, 1786 Andrej Belšak, 1869
132 ½	17		12. 11. 1773	Simon Belšak Jožef Belšak, 1829 Jožef Belšak, 1868
133	13	Martin Krajnc	15. 11. 1773	Videk Krajnc Filip Krajnc, 29. 10. 1839 Anton Krajnc, 1869

[174] Krstna matična knjiga Župnije sv. Vida, 1756–1787, str. 255.
[175] Prirejeno po podatkih iz Subreparticijskega urbarja gospostev Zavrč in Goričak iz leta 1760, s.d. SI_EV_URB_StLA/0043_00005, in samostojne rustikalne zemljiške knjige Dravci 1087 iz leta 1784, Zgodovinski arhiv Ptuj.
[176] To je po podložniškem patentu (1781), kar pomeni, da so Weisbacherji v celoti odkupili posest leta 1783.

Urb. št.	Vl. št. v novi ZK	Završki urbar 1760	Odkup od zemljiških gospodov	Borlska ZK 1784
134	35	Filip Krajnc	11. 3. 1775	Filip Krajnc Videk Krajnc Jurij Krajnc, 1798
135	18	Blaž Krajnc	11. 3. 1773	Habian Korošec Neža Korošec, 1818 Vid Šula, 1842 Matija in Marija Cafuta, 1850 – Tejekova
136	37	Arne Stermec (Zrnec) Jožef Cafuta	12. 11. 1773	Jožef Cafuta – Pozničar Blaž Cafuta, 1786 Martin Cafuta, 1824 Jožef Cafuta, 1867
137	Urb 266	Janž Cafuta	15. 11. 1773	Arne Cafuta Martin Cafuta, 1808
137 ½		Martin Cafuta	18. 9. 1773	Martin Cafuta – potem Merčevi
138		Jakob Merc	1. 9. 1783	Habian Merc Jakob Merc, 1786 Martin Merc, 1824 Jožef Merc, 1867
139		Lovrenc Weisbacher Martin Petrovič	23. 3. 1782 22. 11. 1773	Tomaž Petrovič Arne Merc, 1805
140		Jakob Koren	16. 3. 1773	Videk Vindiš Habian Vindiš, 1798 Fabian Bedrač, 1813
141		Gregor Kolednik Matija Kolednik	15. 11. 1773	Matija Kolednik Marija Bedrač, 1788 Jurij Vindiš, 1835 Sparkasse, 1882

Odkupi so bili najbrž posledica odloka, sprejetega 6. februarja 1770; ta je kmete na rustikalnih zemljiščih spodbujal, da postanejo lastniki zemljišč. Kmetje, ki so imeli zakupna zemljišča, so bili vpisani v zemljiške knjige in so pridobili pravico zahtevati možnost odkupa svojih zakupov od zemljiškega gospoda. Lastništvo je pomenilo neodvisnost, saj je kmetu omogočalo večjo varnost in pravico, da svojo zemljo zapusti svojim otrokom. Pogodbe o lastništvu, ki so bile dogovorjene z zemljiškimi gospodi, so morale biti registrirane pri okrožnem uradu. Takšne pogodbe so morale vsebovati seznam vseh hiš, polj, vrtov, travnikov in gozdov, ki so prešli v last, ter ime kmeta in njegov kraj bivanja. Če je bila nakupna cena nepremičnine 200 guldnov, je kmet potreboval le 10 gouldov za začetno plačilo, kar je bil velikodušen pogoj. Preostanek je bil plačan po obročnem načrtu. Letna renta za takšno lastnino je bila minimalna, in sicer en gulden in 15 krajcarjev. Ta odlok je tako predstavljal pomemben korak k ekonomski neodvisnosti kmetov, saj je spodbujal prehod iz sistema zakupa v lastništvo zemlje, kar je povečalo njihovo finančno in socialno varnost.[177]

Ob podrobni preučitvi vpisov je mogoče ugotoviti, da so to bila posestva z nižjim številom parcelnih številk in s slabo lego – močvirnati predeli, kjer so danes bodisi ribniki ali pa je šlo za močvirnati zahodni predel vasi ob Dravi.[178] Posledično ne čudi, da je večina njih kmalu propadla, njihovo svobodno posest pa so kupili drugi. Razlogi za to, da je zemljiška gospoščina prodajala slabšo ali manj donosno zemljo, so

[177] Liebel in Szabo, 1982, cit. zg., str. 316.
[178] Janez Bedrač je imel del ob današnjem Bedračevem ribniku, Dravci 9; Matevž Krajnc današnje Milošičevo Dravci 14 in del Poslančecevega, Dravci 16, Mihael Weisbacher okrog Vidovičevega ribnika, Dravci 3; Habjaničevi pod Žlahtičevim pri Dravi, Dravci 8; Vidovič ob Dravi proti Rtiču, Dravci 7; Arne Krajnc slabši del Petelinovega.

razumljivo v manjši donosnosti in manjšem tveganju. Slabša zemlja je običajno prinašala manjši pridelek in s tem manjši dohodek za zemljiške gospode. Zaradi tega so bili bolj pripravljeni prodati to zemljo, saj ni bila ključna za njihovo gospodarstvo. Obenem so s prodajo slabše zemlje zemljiški gospodje zmanjšali tveganje, da bi izgubili ključne vire dohodka.

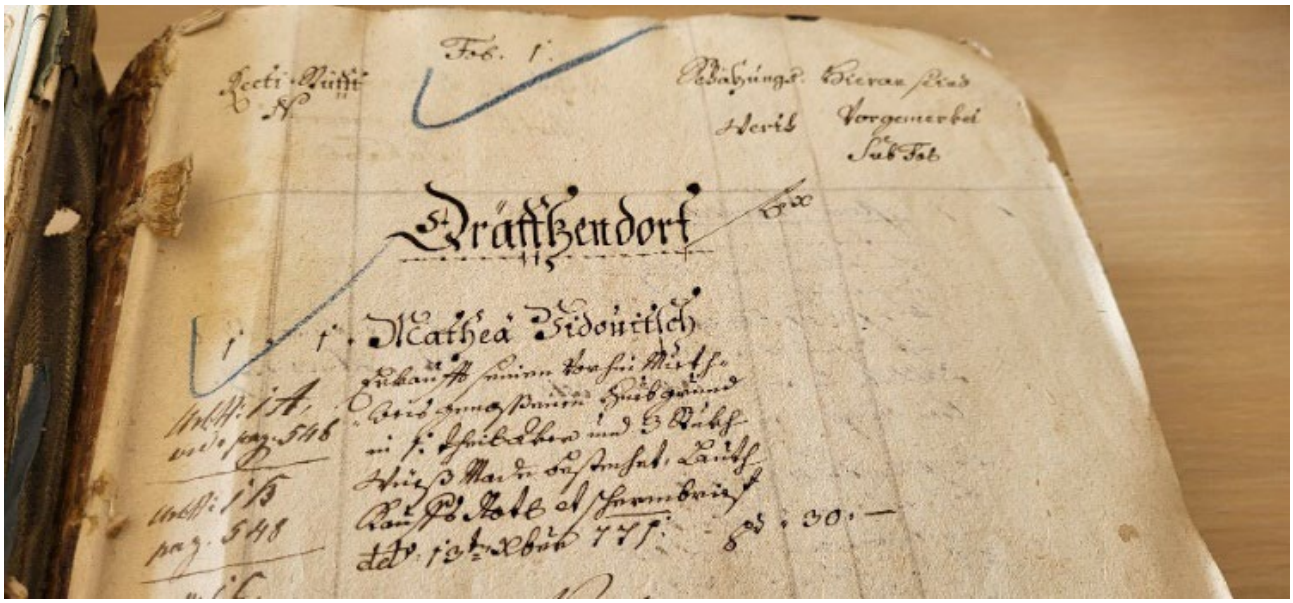

Slika 81: Matija Vidovič iz Dravcev, prvi vpisani v rustikalno zemljiško knjigo.[179]

Tabela: Rustikalna (svobodna) posest leta 1771.[180]

Št. vl. v stari ZK	Posestniki	Datum odkupa od zemljiških gospodov	Vl. v novi ZK	Lokacija
Vl 1	Matija Vidovič Jožef Vidovič 24. 4. 1789 Marija Vidovič, por. Cafuta 7. 6. 1828 Lovrenc Cafuta 16. 8. 1870 Jožef in Neža Korpič 11. 1. 1881	13. 12. 1771	Vl. 12 Delno vl. 7 Andraž Belšak	Štumbergerjevo – Dravci 7
Vl 2	Jurij Habjanič Vid Cafuta 1783 Jakob Cafuta Tomaž Cafuta 1832 Janez Žlahtič 1854	13. 12. 1771	Vl. 10	Žlahtičevo – Dravci 8
Vl 3	Matija Krajnc Jakob Krajnc 1816 Mihael 1828 Jožef in Ana Krajnc Adalbert in Juliana Hruby 30. 12. 1869	14. 7. 1773	Vl. 15	Kovačevo – Dravci 13
Vl 4	Arne Krajnc Martin Krajnc Andrej Krajnc Simon in Ana Bračič 1848 Blaž in Neža Letič 1870	22. 11. 1773	Vl. 14	Petelinovo – Dravci 12 in 12a
Vl 5	Janž Bedrač	30. 12. 1771		Cafutovo – Dravci 6

[179] Rustikalna zemljiška knjiga št. 1058, Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2024.
[180] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885, knjiga 1058, Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0003/001/023_00072.

Št. vl. v stari ZK	Posestniki	Datum odkupa od zemljiških gospodov	Vl. v novi ZK	Lokacija
	5 ½ kupi Anton Mlakar 1791 Jožef Zavec Vid Kozel Otto Bratanitsch 18. 5. 1883 Janez in Marija Vidovič 1893			Del Bedračevo – Dravci 9 Del Korpičevo – Dravci 4
Vl 5 ¼	Mihael Weisbacher Jurij Weisbacher Jurij Petrovič Martin Petrovič Jožef Belšak 6. 2. 1872	9. 6. 1772		
Vl 5 ¼	Mihael Weisbacher 1. 9. 1775 – Jožef Belšak, 6. 2. 1872; 1885 združeno z Dom. 5 ¼ = vl. 16 nove ZK	9. 6. 1772	Vl. 16	Slatičevo – Dravci 2a in 2b
Vl 6	Štefan Krajnc Simon Krajnc 1803 Vid 1838 Jožef Cafuta 1840 Neža Cafuta 1846 Jakob Žlahtič Jurij in Gera Žlahtič	8. 1. 1772	Vl. 36	Tejekovo – Soviče
Vl 6 ¼	Videk Krajnc Martin Petrovič 1789 Martin Petrovič Anton in Marija, roj. Žlahtič, 1861 Jožef Cafuta	8. 1. 1774	Vl. 40	Kukmačevo – Soviče 10



Slika 82: Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (dominikalna posest), v kateri so vpisani tudi dravski podložniki, št. 1066, vl. 1–347 (vknjižbe in izbrisi), 1819–1885.[181]

[181] Dominikalna knjiga urada Leskovec, št. 1066, , SI_ZAP/0003/001/023_00080.

Ob navedenih dveh rustikalnih zemljiških knjigah, ki razkrivata prve svobodne kmete v Dravcih, se je ohranila tudi dominikalna zemljiška knjiga gospostva Borl iz leta 1798, ki navaja vse tiste dravske kmete, ki so ostali podložniki po prodaji Dravc s strani završke gospe borlski gospoščini. Nekateri med njimi so bili pred tem že svobodni kmetje, a očitno le deloma, tako da so deli njihovih posesti ostali pod pridvorno posestjo – od tod podvajanje imen dravskih kmetov v rustikalni in dominikalni knjigi.

Večina dominikalne posesti v Dravcih je bila pripisana dravskim kmetom 15. marca 1789. Bogo Grafenauer navaja, da pri tem ni šlo za odkupe zemlje, ampak za posledico razkroja zemljiškega gospostva, ki ga je s svojimi reformami sprožil cesar Jožef II. V času razsvetljenstva in reform, kot so bile reforme Jožefa II. konec 18. stoletja, je prišlo do pritiskov na zemljiške gospode, da izboljšajo položaj kmetov. Podelitev svobodne posesti je bila lahko način prilagoditve novim razmeram in izogibanja konfliktom. Vrnitev Dravcev od završkega pod borlsko gospostvo po letu 1780 tako sovpada z obsežnimi cesarskimi reformami, ki so postopoma spremenile tudi življenje kmetov v Dravcih.

Cesar Jožef II. je v okviru svojih prizadevanj za odpravo nevoljništva in izboljšanje položaja podložnikov v Avstrijskem cesarstvu med drugim uvedel naslednje reformne ukrepe:

1. **Odprava osebne odvisnosti (nevoljništva)**: Leta 1782 je bil izdan t. i. nevoljniški patent, ki je odpravil osebno odvisnost podložnikov od zemljiških gospodov. To pomeni, da so kmetje in njihovi otroci postali osebno svobodni, tako niso več veljali za lastnino zemljiških gospodov.
2. **Svoboda otrok in osebna svoboda podložnikov**: Otroci podložnikov so dobili pravico do izobraževanja in učenja obrti brez dovoljenja zemljiškega gospoda. Prav tako so se kmetje lahko svobodno poročali, ne da bi potrebovali dovoljenje gospoda. Čeprav je bila osebna odvisnost odpravljena, so podložniki ostali stvarno vezani na zemljiško posest. To pomeni, da so še vedno morali izpolnjevati obveznosti do zemljiškega gospoda, kot so tlaka (prisilno delo), dajatve in druge običajne dolžnosti, dokler so živeli na kmetiji.
3. **Odprava službovanja na gospodovem dvoru**: Službovanje podložnikov na dvoru zemljiškega gospoda je bilo odpravljeno, razen za sirote, ki so morale služiti tri leta.
4. **Pravica do odselitve**: Podložniki (rojenjaki) so dobili pravico, da se odselijo s svojega zemljišča, če so našli zmožnega naslednika za obdelavo posestva in izpolnili svoje obveznosti do gospoda. Za to jim ni bilo treba plačevati posebnih dajatev, če te niso bile uvedene že prej.
5. **Zakonodaja o dedovanju**: Reformirana je bila tudi zakonodaja o dedovanju na kmečkih posestvih, kar je okrepilo posestno pravico podložnikov.
6. **Pravica do zadolževanja**: Podložniki so dobili pravico, da se zadolžijo do dveh tretjin vrednosti svojega posestva, kar jim je omogočilo boljši dostop do finančnih sredstev.

Te reforme so bile del širših prizadevanj Jožefa II. za modernizacijo družbe, zmanjšanje fevdalnih omejitev in izboljšanje pravnega ter socialnega položaja kmetov v Avstriji.[182] V Dravcih pa je bila najbolj vidna sprememba v tem, da je bila večina zemlje v vasi odtlej vpisana v zemljiško knjigo na dravske posestnike. Zakupne kmetije so se namreč hitro spremenile v kupne (dedne). Podložništvo je po tem obsegalo le premoženjske obveznosti do gospoda ter dolžnost, da kmet najde ustreznega naslednika, če se odseli z gospostva.[183]

[182] Podrobneje v Bogo Grafenauer, Začetki slovenskega narodnega gibanja v okviru propadajočega fevdalizma (do 1848), v: Zdenko Čepič (ur.), Zgodovina Slovencev, Cankarjeva založba, Ljubljana, 1979, str. 351–441.
[183] Sergej Vilfan, Pravna zgodovina Slovencev: od naselitve do zloma stare Jugoslavije, Slovenska matica, Ljubljana, 1961, str. 384.



Slika 83: Spomenik Jožefu II. v ptujskem parku, 1913.[184]

Tabela: Dominikalna posest Dravci v stari zemljiški knjigi.[185]

Vl. št. v stari ZK	Stari lastniki	Datum prvega vpisa	Vl. v novi ZK	Lokacija
Vl 1	Arne Krajnc – Martin Krajnc, 1788 – Jožef in Neža Kokol, 1841	22. 9. 1773	Vl. 16 Vareja	Vareja gozd, vl. 16, k.o. Vareja
Vl 2	Janez Bedrač – Anton Mlakar, 24. 11. 1791 – Marija Mlakar, 20. 3. 1835 – Vid Šula, 1847	15. 3. 1789	Vl. 35 Dravci	Tejekovo – Kukmačevo, Soviče 10 & Kukmačeve njive pri Slatičevi domačiji
Vl 3	Simon Belšak – Jožef Belšak, 14. 5. 1794 – Jožef Belšak II., 16. 6. 1829 – Jožef Belšak III., 10. 3. 1883	15. 3. 1789	Vl. 17 Dravci	Horvat Danica, Dravci 10
Vl 4	Matija Belšak – Jožef Belšak, 29. 4. 1828 – Andrej Belšak, 4. 8. 1869 – Anton Belšak I., 29. 10. 1885	15. 3. 1789		Jelka Bedrač, Dravci 9
Vl 5	Jakob Krajnc – odkupi 15. 3. 1789 – Gera Letonja, roj. Krajnc, 16. 7. 1808 – Jakob in Marija Habjanič, 28. 1. 1864	15. 3. 1789	Vl. 22 Dravci	Mlakarjevo, Dravci 17
Vl 6	Martin Krajnc	15. 3. 1789	Vl. 50 Dravci	Petelinovo, Dravci 12

[184] Foto dokument Ptuj nekoč, KMCS. Njegov avtor je bil Richard Kauffungen in je bil eden od približno sto spomenikov Jožefu II., ki so bili uliti po istem modelu. Kip je bil odstranjen leta 1919. Hrani Pokrajinski Muzej Ptuj-Ormož.
[185] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (dominikalna posest), št. 1–170, 1798–1885, knjiga 1066, SI_ZAP/0003/001/023_00080.

Vl. št. v stari ZK	Stari lastniki	Datum prvega vpisa	Vl. v novi ZK	Lokacija
	– Andrej Krajnc, 24. 5. 1823 – Simon in Ana Bračič, 1848 – Jakob Žlahtič, 1870 – Jurij in Gera Žlahtič, 1874			
Vl 7	Matevž Krajnc – Jakob Krajnc, 12. 6. 1816 – Mihael Krajnc, 28. 8. 1828 – Ana Krajnc, 20. 8. 1866 – Terezija Cafuta, 9. 11. 1868 – Jožef in Neža Habjanič, 6. 2. 1882 – Franc in Marija Poslančec, 1931	15. 3. 1789	Vl. 53	Pignarjevo – Deloma pod Dravci 14, deloma pod Dravci 16
Vl 8	Jožef Vidovič – Marija Vidovič, poročena Cafuta, 4. 12. 1829 – Lovrenc in Marija Cafuta, roj. Milošič, 24. 3. 1865 – Del pri Rtiču: Jakob in Marija Habjanič, 1871 – Del pri Dravi: Jožef in Neža Korpič, 1882	15. 3. 1789	Vl. 94 Vareja Vl. 22 in vl. 12 Dravci	Vidovičevo – Vareja Mlakarjevo – Dravci 17 Korpičevo – Dravci 7
Vl 9	Videk Krajnc – Filip Krajnc, 14. 5. 1794 – Filip Krajnc, 29. 10. 1839 – Marija Vidovič, 23. 11. 1873 – Jožef Belšak, 1907	15. 3. 1789	Vl. 23 Dravci	Tine Poslančec – Dravci 16 »Belšakov vrh«
Vl 10	Vid Cafuta – Jakob Cafuta, 16. 7. 1816 – Tomaž Cafuta, 20. 10. 1832	15. 3. 1789	Ni vl.	Leta 1843 združeno s prejšnjo številko
Vl 11	Mate Gnilšek – Vid Žuran, 1872		Vl. 38 Dravci	Milošičevo – Žepekovo
Vl 12	Johan Koren – Andrej Žlahtič, 1830 – Franc Žlahtič, 1840 – Janez Milošič			
Vl 13	Štefan Krajnc – Elizabeta Duh		Vl. 42 Dravci	
Vl 14	Martin Petrovič – Anton in Marija Petrovič – Jožef Cafuta, 1893			
Vl 15	Habian Korošec – Gera Korošec, 13. 2. 1807 – Neža Šula, 30. 7. 1818 – Matija in Marija Cafuta, roj. Šula, 4. 9. 1853	14. 3. 1789	Združeno z Urb. št. 264 Ankenstein	Tejekovo – Soviče 9
Vl 16	Jurij Krajnc			
Vl 17	Matija Gnilšek – Filip Rakuš – Jakob Žlahtič – Jurij Žlahtič		Vl. 49 Dravci	
Vl 18	Blaž Cafuta – Martin Cafuta, 24. 2. 1824	14. 3. 1789		Pozničarjevo – Soviče 11

Vl. št. v stari ZK	Stari lastniki	Datum prvega vpisa	Vl. v novi ZK	Lokacija
	– Jožef Cafuta, 25. 11. 1867			
	Apolonija Cafuta – Bartolomej Cafuta, 1822 – Jožef in Apolonija Merc, 23. 4. 1854	15. 3. 1789	Vl. 30	Merčevo – Soviče 6

Vpliv podložništva na slovenskega kmeta je Ljudevit Pivko opisal tako:

»Tisoč let sužnosti in tlačanstva je pustilo sledove v slovenskem ljudstvu, ki se ne dado naglo zbrisati. Sosedi so nam vzeli polovico nekdanje slovenske zemlje, kjer se je potujčilo naše ljudstvo. Ponemčevanje se je zlahka vršilo, saj ni imel naš kmet nikjer zagovornika, ampak povsod le zatiralce v gmotnem in duševnem miru. Poleg davkov je tlačila posebno Slovence še tlaka, zaradi katere je zanemarjal kmet lastno delo, zamujal ugodno vreme. Na tlaki pa se je privadil malomarnosti in lenobi. Še več je škodovala tlaka našim kmetom v duševnem oziru. Od mladih nog se je moral kmet klanjati gospodu in njegovim uradnikom, vsakemu pisarju se je smel bližati le z bojazljivim spoštovanjem. Ves moški ponos se je ubijal v človeku, ki je nagovarjal graščinsko gospodo z naslovom 'Vaša gnada' in ki je na vsako vprašanje odgovarjal: 'Zahvalim za vprašanje'«.[186]

Za dve desetletji konec 18. stoletja so torej Dravčani od završkega gospostva ponovno prešli v last grofov Sauerjev, vse do leta 1801, ko je bilo borlsko gospostvo prodano knezu Stanislavu Poniatowskemu, ta pa ga je že dve leti kasneje prodal vdovi Viljemini Leslie, grofici Wurmbrand-Stuppach. Ta je na gradu živela do svoje smrti leta 1851, ko je bilo podložništvo že odpravljeno.[187]

Uradno je bilo konec fevdalnega družbenega reda tudi na območju Dravc šele z zemljiško odvezo, ki je bila formalno sprejeta z Zakonom o odpravi tlačanstva, ki sta ga 7. septembra 1848 sprejela cesar Ferdinand I. in avstrijski parlament. Ta pomemben dogodek je bil del širših revolucionarnih gibanj v Evropi v letu 1848, ko so se po vsej celini odvijale revolucije in upori, ki so zahtevali več političnih svoboščin in konec fevdalnih obveznosti.[188] Ukinitev podložništva je vključevala odpravo fevdalnih obveznosti, kot so tlaka in drugi prispevki, ki so jih kmetje morali plačevati svojim zemljiškim gospodarjem. Vendar pa je bilo izvajanje teh reform kompleksno in ni vedno pomenilo takojšnjega izboljšanja položaja kmetov, saj so bile zemljiške razmere in lastništvo še vedno zapletene.

[186] Ljudevit Pivko (Pavel Poljanec), 1908, cit. zg., str. 104–105.
[187] Mira Petrovič idr., Grad Borl: gradbeno zgodovinski oris in prispevek k zgodovini rodbine Sauer, Društvo za oživitev gradu Borl, Cirkulane 2010, str. 27.
[188] Barbara Leber Vračko, Svobodni kmet in država med 1750 in 1940, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, str. 3.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

7 Dravčani v 19. stoletju: pod vplivom avstro-ogrskih reform

7.1 Odmik Dravcev od Borla in usmeritev v Gradec ter Dunaj

Ljudevit Pivko izpostavlja, da je začetek 19. stoletja v Avstriji zaznamovalo prebujanje narodne zavesti njenih narodov:

»Cesar Jožef II. je dosegel s svojimi ponemčevalnimi naredbami samo to, česar ni hotel: v vseh avstrijskih narodih je zbudil narodno zavest in odpor proti ponemčevanju. Zavednost narodov je naraščala, vlada pa jo je dušila. /…/ Ko se je oglašalo na Francoskem klicanje po svobodi in zahtevanje narodnih pravic, bilo je našo vlado strah, da bi ne odmevalo isto tudi po Avstriji«.[189]

Knez Stanislav Poniatowsky je gospoščino Borl 1. oktobra 1803 prodal grofici Wilhelmini Leslie, rojeni Wurmbrand-Stuppach, ki je na gradu živela do svoje smrti.[190] Leta 1843 je dala grad prepisati na svojega nečaka grofa Ferdinanda Wurmbrand-Stuppacha, ki ga je dejansko prevzel po njeni smrti 20. februarja 1851. Ferdinand je dal leta 1854 grad z nemajhnimi stroški obnoviti in preurediti v prijetno poletno rezidenco. Okrog leta 1860 je na Borlu bival njegov sin, grof Ladislaus Gundaker Wurmbrand-Stuppach (1838–901), ki predstavlja znamenito osebnost avstrijske zgodovine, z vojaškimi, znanstvenimi in političnimi izkušnjami. Bil je soustanovitelj dunajskega antropološkega društva, član zgodovinske komisije za Štajersko in štajerski minister za trgovino. Na gradu Borl, ki ga je prevzel leta 1864, naj bi se predajal duhovnosti in filozofiji.[191]

[189] Ljudevit Pivko (Pavel Poljanec), Kratka zgodovina slovenskega naroda, Ljubljana 1908, str. 100.
[190] Branko Vnuk, Grad Borl: Podatki, pomembni za nadaljnje proučevanje gradbeno zgodovinskega razvoja grajskega kompleksa, Grad Borl, Društvo za oživitev gradu Borl, Cirkulane, 2010, str. 27–28.
[191] Fritz Posch, Die Landeshauptleute am Abend der Monarchie, Sonderbände der Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark, let. 6 (1962), str. 53–54.

V času, ko so bili lastniki borlskega gradu grofje Wurmbrandski, je bilo podložništvo odpravljeno in obdobje vezanosti Dravčanov na Borl se je končalo. Kljub vsemu pa so borlski grofje še po 1. svetovni vojni pomembno vplivali na življenje v vzhodnem delu Haloz, tako z vidika šolstva kot tudi verskega življenja in gospodarjenja.

Ljudevit Pivko je pojasnil, da so bili Slovenci sredi 19. stoletja vodeni iz treh središč:

»Slovenska politika se je vodila leta 1848 iz treh središč, iz Dunaja, Gradca in Ljubljane. Na Dunaju in v Gradcu sta se osnovali društvi „Slovenija", ki sta priganjali Slovence na delo in sestavili slovenski program. Predsednik dunajske „Slovenije« je bil dr. Miklošič, graške pa dr. Muršec«.[192]

V Muršečev krog je sodil tudi Dravčan Jožef Vidovič, ki je spomladi 1848 prišel študirat v Gradec in ga je juršinski župnik Anton Strajnšek napotil k Muršecu za pomoč pri preživljanju v Gradcu.

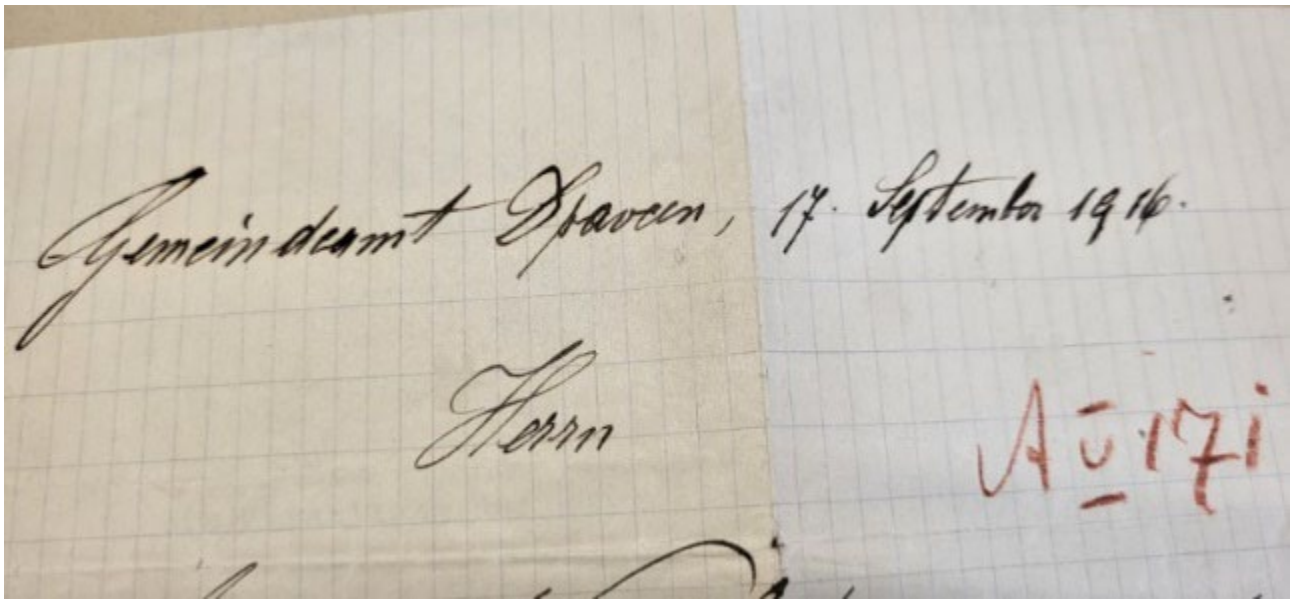

Slika 84: Občina Dravci (*Gemeindamt Dravcen*), 17. septembra 1916, pismo župana občine Dravci na Dunaj.[193]

Obenem se je v 19. stoletju krepil vpliv cesarskih reform na življenje v Dravcih. Te reforme so bile del splošnega družbenega in političnega razvoja v Evropi, ki je zahteval odpravo zastarelih fevdalnih ustanov.

Na podlagi zakona iz leta 1849 ter odloka oblastva iz Gradca iz leta 1850 so bile tudi na Štajerskem oblikovane soseske ali politične občine. Določene so bile po načelu, naj krajani v okviru soseske sami rešujejo svoje osnovne probleme. Ena od teh majhnih občin je bila tudi občina Dravci, ki je obsegala vasi Dravci, Soviče in Ljubstavo. Sprva je sodila pod okraj Turnišče, nato pa pod okraj Ptuj. Uredili so se zemljiški katastri, hišne številke in matične knjige. Na Ptuj je prišla železnica, v Leskovec in nato še na Videm pa pošta. Mladi Dravčani so služili v avstrijski vojski, kjer so jim krepili zavezanost monarhiji.

[192] Ljudevit Pivko (Pavel Poljanec), 1908, cit. zg., str. 109.
[193] Weissbacher, Johann [Dravci – Maribor] – zapuščinska zadeva A V 171/16, Okrajno sodišče Maribor, 1916, SI_PAM/0635/001/001/06783.



Slika 85: Razglednica Ptuja iz leta 1915 s sliko cesarja in prestolonaslednika, ki skuša pomagati pri novačenju vojakov v 1. svetovno vojno *»Gut und Blut für unsern Kaiser«*.[194]

V času cesarske Avstrije je bila tudi v naših krajih dobro poznana Cesarska pesem, ki je bila himna Avstro-Ogrske monarhije. Uraden naziv himne je bil *»Gott erhalte Franz den Kaiser«* (*»Bog ohrani cesarja Franca«*). Besedilo je napisal Lorenz Leopold Haschka, glasbo pa je leta 1797 skomponiral Joseph Haydn. Pesem je bila napisana v čast cesarja Franca II., zadnjega Svetega rimskega cesarja in prvega cesarja Avstrije. *»Cesarska pesem«* je bila avstrijska cesarska in kraljeva himna vse do konca monarhije leta 1918. Njeno besedilo je izražalo zvestobo cesarju in poudarjalo božjo zaščito za cesarja ter njegovo vladavino.[195]

Cesarska pesem
I.
Bog ohrani, bog obvarji
Nam cesarja Avstrijo!
Modro da nam gospodari
S svete vere pomočjo!
Branimo mu krono dedno
Zoper vse sovražnike
S Habsburškim bo tronom
Vedno sreča trdna Avstrije.
II.
Za dolžnost in za pravico
Vsak pošteno zvesto stoj,
Če bo treba pa desnico
Z umetnijo znanostmi!
Slava naj deželi klije.
Blagor bod pri nas doma
Vso kar solnce jo obsije
Cveti mirna Avstrija!
IV.
Trdno dajmo se skleniti
Sloga pravo moč rodi
Vse lahko nam bo storiti
Ako združimo moči.
Brate vodi vez edina
Nas do cilja enega
Živi cesar domovina
Večna bodi Avstrija!

[194] W. Blanke, Ptuj, 1915, dostopna na Kamra.si.
[195] Herbert Hopfgartner, Die Kaiserhymne – eine Haydnarbeit, AGMOE: Musikerziehung, Dunaj, 2009.

S srčnim upom dvigni v boj!
Naša vojska iz viharja
Prišla še brez slave ni
Vse za dom in za cesarja,
za cesarja blago kri!
III.
Meč vojščaka naj varuje
Kar si pridnost zadobi
Bistri duh pa premaguje

V.
In s cesarjem zaročnica
Ene misli in krvi
Vlada mila cesarica
Polna dušne žlahtnosti.
Kar se more v srečo šteti
Večni Bog naj podeli
Franc Jožefu, Lizabeti
Celi hiši Habsburški.

Kot izhaja iz otroške pesmi *»Naš cesar – živio!«*, je bila v obdobju Avstro-Ogrske monarhije v vzgoji in izobraževanju otrok spodbujena lojalnost in spoštovanje do monarha. Otrok je cesarja občudoval, čeprav ga osebno še ni srečal. Takšne pesmi so bile del kulturne dediščine in so služile kot orodje za vzgojo in izražanje narodne zavesti.

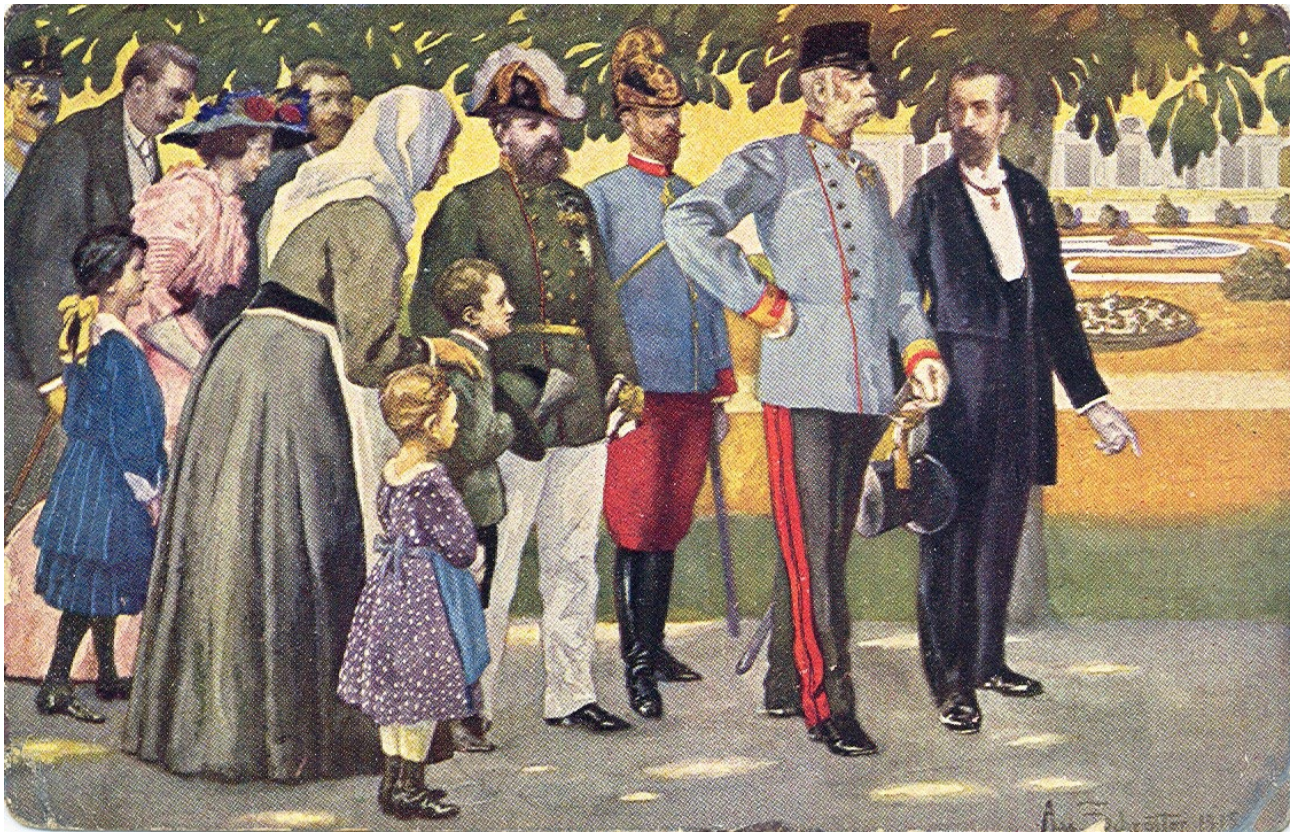

Slika 86: Cesar Franc Jožef v zdravilišču Rogaška Slatina, 1915.[196]

Kot izhaja iz otroške pesmi *»Naš cesar – živio!«*, je bila v obdobju Avstro-Ogrske monarhije v vzgoji in izobraževanju otrok spodbujena lojalnost in spoštovanje do monarha. Otrok je cesarja občudoval, čeprav ga osebno še ni srečal. Takšne pesmi so bile del kulturne dediščine in so služile kot orodje za vzgojo in izražanje narodne zavesti.

[196] Arhiv Knjižnice Rogaška Slatina.

Naš cesar — živio!
Ludovik Černej
Cesarja prav še ne poznam,
premajhen sem, premlad,
in vendar ga že rad imam,
pa videl bi ga rad!

On baje ljubi vse ljudi
in kakor oče sam
za nas podložnike skrbi –
zato ga rad imam!

Oh, ko bi stopil zdaj med nas,
to bilo bi lepo;
zaklical bi mu prav naglas:
"naš cesar – živio!"

7.2 Izseljenci iz Dravcev (1842–1914)

Čeprav je na splošno mogoče zaključiti, da so se Dravčani držali domače zemlje in vasi niso zapustili, če je le bilo mogoče ostati, zgodovinski viri pričajo, da so od sredine 19. stoletja naprej postopoma širili območje svojega delovanja. Na sejem niso odhajali le na Videm, v Cirkulane ali na Ptuj, temveč tudi v Gradec. Ko zemljiški gospod ni več dajal soglasij k porokam, si zakonskih partnerjev niso izbirali le znotraj in iz nekaj sosednjih vasi, ampak so partnerje našli širše v župniji in v 20. stoletju tudi izven župnije.

Tako so nekateri zaradi poroke, izgube posestva na dražbi ali ker niso bili določeni za naslednika domačega posestva, odšli v bližnje kraje – v Vareja, v Cirkulane, v Lancovo vas, v Bukovce, Stojnce ali na Ptuj.

Redkejši so šli dlje. Tako je Jožef Vidovič po očetovi smrti leta 1842, ko mu je bilo zgolj 16 let, odšel v Juršince in nato v revolucionarnem letu 1848 v Gradec na realko, na kateri se je izšolal za učitelja. Med leti 1853 in 1857 je bil učitelj slovenščine na gimnaziji v Gradcu, nato pa učitelj in zatem ravnatelj osnovne šole v Gradcu, kjer je 1897 umrl. Anton Strajnšek iz kroga Stanka Vraza ga je opisal kot izjemnega slavista.

Upravno-politična vloga Gradca je bila deželna in naddeželna. Tu je bila vrsta upravno-sodnih in finančnih organov razvijajoče se deželne in državne uprave, ki je zaposlovala tudi številne ljudi slovenskega rodu.[197] Tu so se sestajali štajerski deželni stanovi, glavni nosilci štajerske deželne zavesti, ki se je izredno razširila tudi po slovenskem etničnem ozemlju ter se oplajala tudi na meddeželnem antagonizmu. Štajerski Slovenci zato Gradca niso občutili kot tujega, nemškega, ampak kot svoje štajersko glavno mesto, ki je postalo življenjski cilj mnogih ambicioznih, tudi slovenskih, deželanov.[198] V njem se je dobro uveljavil tudi Jožef Vidovič iz Dravcev.

Večina sodobnikov pa je v glavnem mestu Štajerske videla le še tuje mesto. O tem pričajo tudi zapleti z (Janezom) Johannom Pu(c)hom, ki ga vrsta slovenskih zgodovinarjev ni pripravljena sprejeti za Slovenca, ker je kot iznajditelj in podjetnik živel ter deloval v Gradcu.

Nečak Jožefa Vidoviča Jakob Vidovič je v zadnjih dveh desetletjih 19. stoletja služboval kot kaplan in župnik po različnih župnijah od Radgone do Laškega, leta 1904 pa je umrl v Gradcu.

[197] Ludwig Karničar, Vincenc Rajšp, Gradec in Slovenci, Dunaj, Gradec, Ljubljana, 2011.
[198] Stane Granda, Gradec in Slovenci, Traditiones, let. 35, št. 2, 2006, str. 99–103, na str. 101.

Janez Weisbacher, rojen leta 1861, ki je sprva služboval kot šolski sluga na Ptuju in bival v Kaniži, se je po ločitvi od Ane Sitzenfrei preselil v Gradec, kjer je delal kot delavec. Njegov sin Adolf je bil ob očetovi smrti v ptujski bolnišnici februarja 1916 zaposlen kot natakar na Dunaju.



Danksagung.

Für die herzliche Theilnahme während der Krankheit und anlässlich des Hinscheidens unseres innigstgeliebten Gatten, bezw. Vaters, Schwieger- und Grossvaters und Bruders, des Herrn

Josef Vidovič

städt. Volksschul-Directors i. R.

für die vielen schönen Kranzspenden und die so überaus zahlreiche ehrende Begleitung des Verewigten zur letzten Ruhestätte sagen den tiefstempfundenen Dank

4-77 **die trauernden Hinterbliebenen.**

Slika 87: Zahvala družine Vidovič v Grazer Tagblattu ob Jožefovi smrti, 25. maj 1897, str. 11.

Tam je bil kot kočijaž zaposlen Jurij Hlupič ml., sin istoimenskega očeta, ki je okrog leta 1865 prišel iz okolice Krapine v Dravce ter se poročil z ženo iz Tržca. V Dravcih se je staršema rodila hči Marija, sin Jurij ml. pa je bil kot otrok hlapec pri Žlahtičevih. Pred poroko je delal kot kočijaž na Dunaju in se nato zaposlil pri Južnih železnicah, dokler mu ni zaslužek omogočal nakupa posestva v Mestnem Vrhu, kjer je med 2. svetovno vojno umrl.[199]

Medtem ko so tisti, ki so odšli v Gradec, ostali v deželi Štajerski, je selitev v Ljubljano pomenila selitev v drugo avstrijsko deželo - Kranjsko. Tako je Elizabeta Belšak kot gostilničarka bivala na Ambroževem trgu 7, v bližini zloglasne Cukrarne v Ljubljani, kjer se je nekaj mesecev pred začetkom prve svetovne vojne poročila s kočijažem (fijakarjem ali izvoščkom) Pavlom Petkovškom. Te so prav v tistem času začeli nadomeščati avtofijakarji (taksiji) in jih do konca 2. svetovne vojne povsem izrinili.[200]

Podoben poklic kot mož Elizabete Petkovšek je imel tudi mož Marije Kuhar, Pignarjeve Marije iz Dravcev, ki se je na začetku 20. stoletja v Reki poročila s Francem Poslančecem iz okolice Krapine, ki je opravljal poklic voznika tramvaja s konjem. Ko so ta poklic nadomestili taksisti in je gospodarstvo zajela kriza, sta se z otroki vrnila v Dravce.

[199] Pogovor avtorice z Jurijem Hlupičem IV., 2024, več o njih v 2. delu knjige – pod današnjo hišo Dravci 3.
[200] Več o tem: Barbara Pešak Mikec, Ljubljanski fijakarji, Kronika, let. 53, 2005, str. 1–14.



Slika 88: Franc Poslančec (levo) z ženo Marijo, bratom in svakinjo na Reki.[201]

[201] Foto: Sušak, arhiv Marte Milošič.



Slika 89: Oglas v časopisu Südsteirische Post z dne 13. decembra 1884 (na str. 9), ki je ponujal pomoč pri odhodu v Ameriko.

Tudi številni Korpičevi otroci so se razselili po okoliških vaseh, na Ptuj in v Maribor. Janez Korpič, ki se je izučil za pekovskega mojstra, se je poročil v Gradec in leta 1913 z ženo Rozo odšel v ZDA. 5. novembra 1913 sta z ladjo RMS Saxonia skupaj s številnimi Hrvati in Grki prispela v največji in najbolj znani imigracijski center v ZDA, na otok Ellis pri New Yorku, kjer danes deluje muzej v spomin ljudem, ki so na tem mestu prispeli v ZDA, med drugim tudi zakoncema Korpič. Nedaleč od tam je danes postavljen znameniti Kip svobode.[202] Na ladjo sta se vkrcala v Trstu, dodatne potnike pa so pobirali še v Reki, na Patrasu na Peloponezu, v Messini na Siciliji, v Neaplju, Almeri in Gibraltarju. Petletnega sina Jožefa sta dala v varstvo Janezovemu očetu Jožefu Korpiču st. v Dravce. Ko sta pozimi 1919 umrla najprej Janezov oče, nato pa od črnih koz še takrat enajstletni sin, sta se Janez in Roza Korpič vrnila iz Amerike v Dravce. A iz ladijskih zapisnikov izhaja, da sta v letu 1920 ponovno prispela v New York.[203]

[202] Več o tem The Statue of Liberty and Ellis Island Foundation, spletna stran https://www.statueofliberty.org/statue-of-liberty/, dostopno 24. marca 2024.
[203] Več o tem v poglavju o družini Korpič v drugem delu knjige.

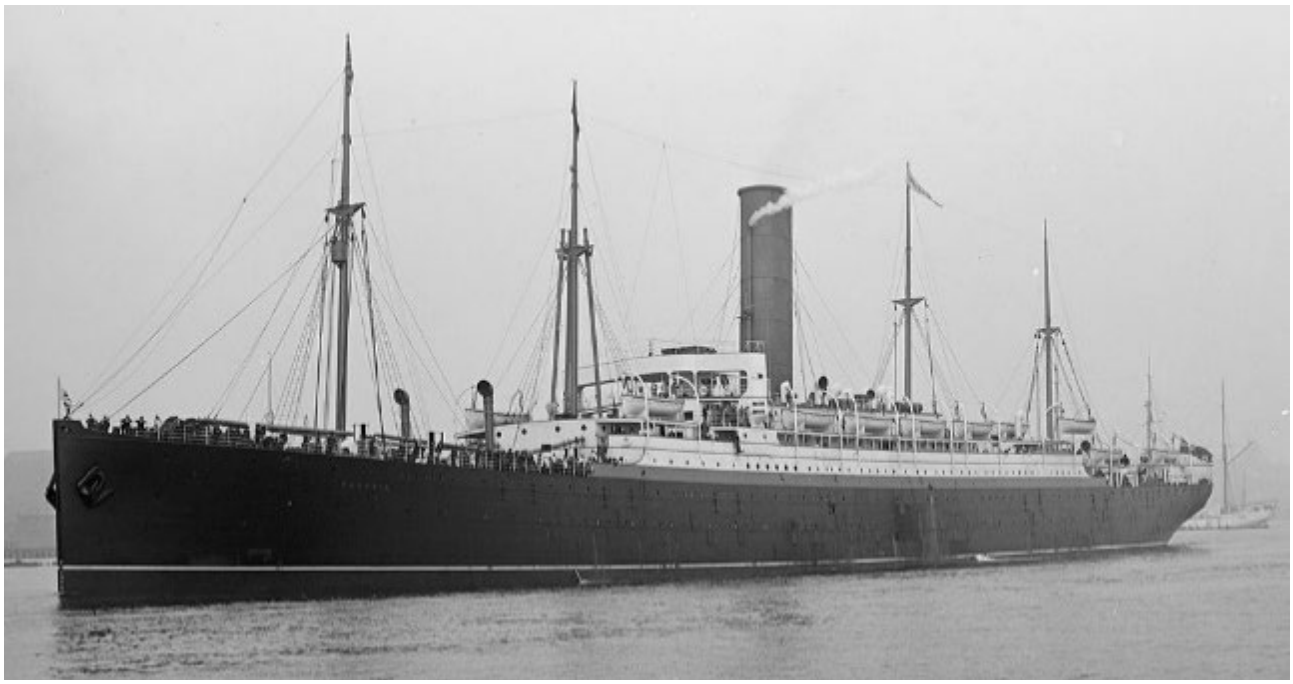

Slika 90: Ladja Saxonia je plula pod britansko zastavo in je imela redno linijo od Trsta do Bostona; na njej sta leta 1913 v New York prispela Dravčana Janez Korpič in njegova žena Roza.[204]

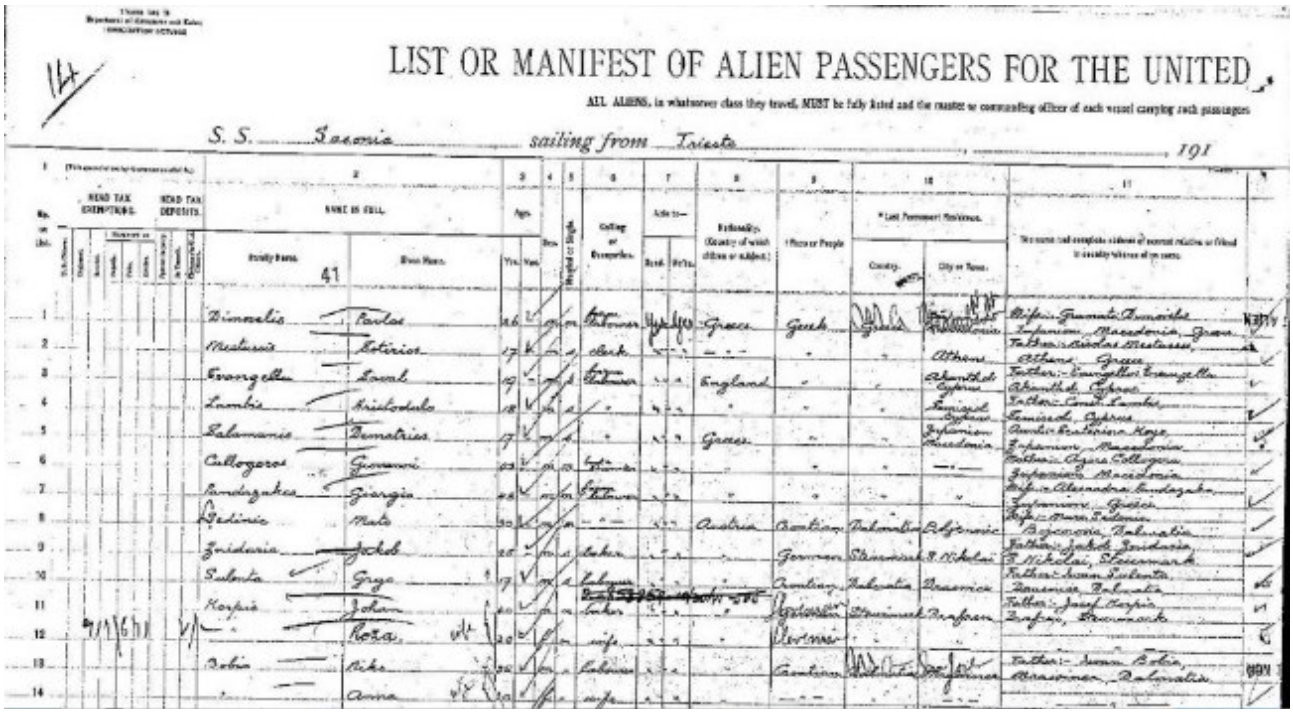

LIST OR MANIFEST OF ALIEN PASSENGERS FOR THE UNITED

ALL ALIENS, in whatsoever class they travel, MUST be fully listed and the master or commanding officer of each vessel carrying such passengers

S. S. Saxonia sailing from Trieste 191

No.	Name in full	Age	Sex	Married or Single	Calling or Occupation	Able to read	Able to write	Nationality	Race or People	Last Permanent Residence: Country	Last Permanent Residence: City or Town	Final Destination
1	Dimalis Paulos	26	M	M	Laborer	Yes	Yes	Greece	Greek	Greece	Athens	Pittsburg, Pennsylvania
2	Mastouris Eleftirios	17	M	S	Clerk	—	—	—	—	—	Athens	Athens, Greece
3	Evangelou Jacob	19	—	S	Laborer	—	—	England	—	—	Akrotheli, Cyprus	Father: Evangelos Evangelou, Akrotheli, Cyprus
4	Lambis Aristodulo	18	M	S	—	—	—	—	—	—	Limassol, Cyprus	Father: Constantine Lambis, Limassol, Cyprus
5	Salamanis Demetrius	17	M	S	—	—	—	Greece	—	—	Dojranion, Macedonia	Dojranion, Macedonia
6	Callogeros Giovanni	23	M	S	Laborer	—	—	—	—	—	—	Father: Agara Callogeros, Dojranion, Macedonia
7	Pandazakes Giorgio	22	M	S	Laborer	—	—	—	—	—	—	Brother: Alexandros Pandazakes, Dojranion, Greece
8	Gedinic Mate	30	M	M	—	—	—	Austria	Croatian	Dalmatia	Belgrenic	Brother: Ivan Gedinic, Bajcevnic, Dalmatia
9	Znidarcic Jacob	20	M	S	Laborer	—	—	—	German	Slavonia	St. Nikolai	Father: Jakob Znidarcic, St. Nikolai, Steiermark
10	Sulenta Gaja	17	F	S	Laborer	—	—	—	Croatian	Dalmatia	Benenica	Father: Ivan Sulenta, Benenica, Dalmatia
11	Korpic Johan	40	M	M	Laborer	—	—	—	Slovenian	Steiermark	Drafzen	Father: Josef Korpic, Drafzen, Steiermark
12	— Roza	20	F	M	wife	—	—	—	Slovenian	—	—	—
13	Bobic Mike	20	M	S	Laborer	—	—	—	Croatian	—	—	Father: Ivan Bobic, Obrovinac, Dalmatia
14	— Anna	18	F	M	wife	—	—	—	—	—	—	—

Slika 91: Ladijski zapisnik ladje Saxonia, ki je iz Trsta plula v New York z zakoncema Korpič na krovu (Johan in Roza Korpic, Steiermark, Slovenia, Drafzen, predzadnji par na seznamu).[205]

[204] RMS Saxonia (1899), Vir: avtor: Detroit Publishing Company, Wikipedia.org, 2014.
[205] Fundacija Ellis Island.

Po drugi svetovni vojni so se tudi Dravčani razpršili po slovenskem in jugoslovanskem ozemlju, pa tudi odhajali na delo v Nemčijo.



Slika 92: Anica Poslančec (desno) s prijateljico v Prokupljah na jugu Srbije že pred začetkom vojne, 12. 8. 1937.[206]

[206] Arhiv Marte Milošič.



Slika 93: Janez Vidovič med delom v gozdovih v Nemčiji.[207]



Slika 94: Mirko Podpečan v Nemčiji.[208]

[207] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[208] Zasebni arhiv Zlatka Podpečana.

7.3 Katastrska občina Dravci od leta 1824 naprej

7.3.1 Uvedba katastrov

Veliko koristnih informacij o Dravcih in njenih prebivalcih je mogoče dobiti iz katastrskih podatkov.

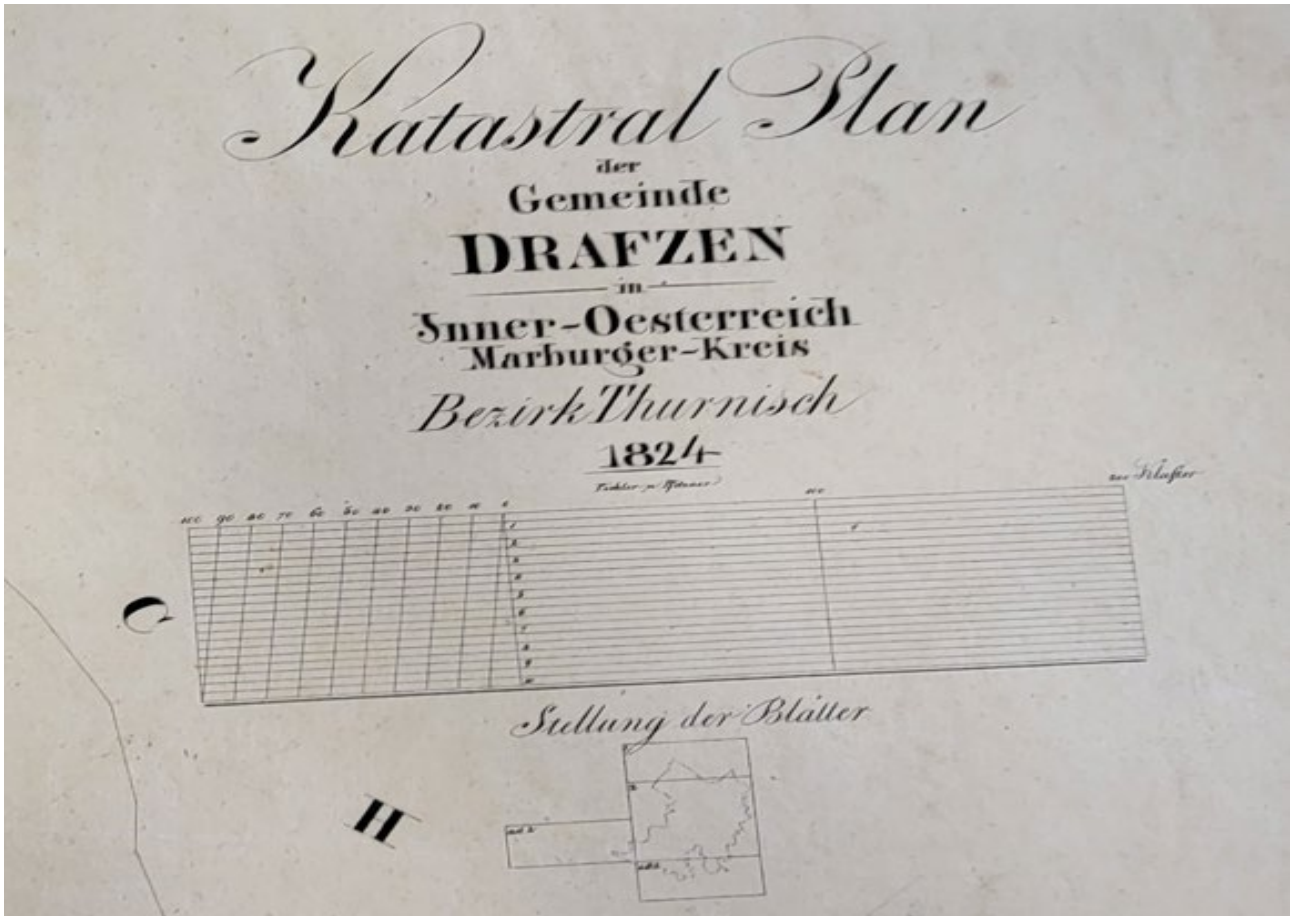

Slika 95: Izsek Katastrskega načrta občine Dravci v Notranji Avstriji, okrožje Maribor, okraj Turnišče.[209]

Kataster je javni register, ki vsebuje podrobne informacije o nepremičninah. V katastru so zabeleženi podatki, kot so lokacija, velikost, meje, vrednost in vrsta rabe zemljišč ali nepremičnin. Ta sistem se uporablja za identifikacijo in evidenco zemljišč in nepremičnin, kar omogoča učinkovito upravljanje zemljiških virov, načrtovanje, obdavčenje in pravne transakcije, povezane z nepremičninami. Kot navaja Toplišek, so bile predhodnice katastrov imenjske knjige, v katerih so popisana zemljiška gospostva in ocenjeni dohodki od podložnikov. Avstrijski katastri do konca 19. stoletja pa so bili izrazito davčne evidence in ne predvsem geodetske, kot so danes.[210]

V avstrijski monarhiji so bili katastri uvedeni v 18. in 19. stoletju, v obdobju razsvetljenega absolutizma, ko so se izvajale številne reforme, vključno s sodobnimi upravnimi in z davčnimi reformami. Prvi katastrski sistem, imenovan »Terezijanski kataster« (nem. *Theresianischer Kataster*), je bil uveden v času vladavine cesarice Marije Terezije v sredini 18. stoletja. Ta kataster je bil osredotočen predvsem na

[209] Katastrska mapa k.o. Dravci, 1824, SI_ZAP/0096/001/001/001/00027.
[210] Janez Toplišek, Rodoslovje, 2018, cit. zg., str. 140.

zemljiško obdavčitev in je bil uveden kot del širših reform, ki so vključevale tudi modernizacijo državne uprave in vojske. Na podlagi reform sina Marije Terezije Jožefa II. je bil leta 1817 objavljen Zemljiški kataster, znan tudi kot Stabilni ali Jožefinski kataster. Ta kataster je bil prvi obsežen popis zemljiških parcel na ozemlju večjega dela Habsburške monarhije, vključno z današnjo Slovenijo. Kataster je bil zasnovan tako, da je zagotovil natančno evidenco zemljiških parcel in njihove vrednosti, pri čemer je upošteval dejanske rabe zemljišč, kot so kmetijstvo, gozdarstvo in vinogradništvo. Kmalu za tem je bila pod cesarjem Francem I. Avstrijskem (Franc II. Svetega rimskega cesarstva), ki je vladal v letih med 1792 in 1835, izvedena še ena večja katastrska reforma, ki je privedla do uvedbe t. i. »Franciscejskega katastra« (nem. *Franziszeischer Kataster*). Ta kataster, ki je bil natančnejši in podrobnejši od prejšnjih, je bil osredotočen na podrobno kartiranje zemljišč ter ocenjevanje njihove vrednosti za namene obdavčitve. Ti katastri so predstavljali pomemben korak k modernizaciji upravljanja zemljiških virov in obdavčitve v Avstrijski monarhiji, hkrati pa so postavili temelje za sodobne katastrske sisteme, ki so v uporabi danes.[211] V okviru te reforme je bila tudi za Dravce izdelana katastrska karta.[212]

7.3.2 Dravci v katastru

Kasnejša upravna občina Dravci, ki je zajemala tudi vasi Soviče in Ljubstava, je temeljila na katastrski občini Dravci, ki je bila vzpostavljena pred tem. Medtem ko je Ljubstava kasneje postala od Dravcev ločena katastrska občina, Soviče vse do danes niso. Ohranila sta se dva katastrska zemljevida vasi Dravci, in sicer iz let 1824 in 1876.

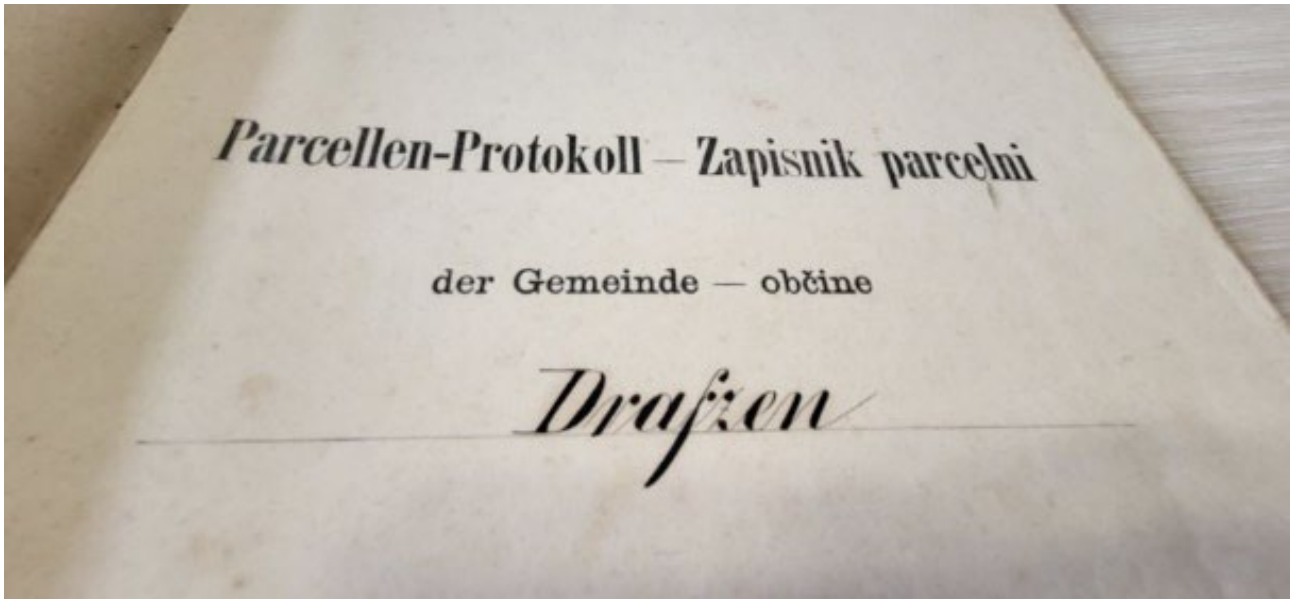

Slika 96: Parcelni zapisnik občine Dravci.[213]

Iz njiju je razvidno, katere parcele so pripadale kateri hiši – denimo parcele s pripisom D4 so pripadale lastniku hiše Dravci 4, parcele s pripisom S9 pa lastniku hiše Soviče 9. Parcele so do danes ostale pretežno nespremenjene, pogosto tudi lastništvo teh parcel še zmeraj pripada k istim hišam kot v 19. stoletju.

[211] Podrobneje o tem Toplišek, 2018, str. 140–147.
[212] Franciscejski kataster za Štajersko: katastrske karte, Katastrska mapa k.o. Dravci, 1824, SI_ZAP/0096/001/001/001/00027.
[213] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI ZAP 0064/030 GURS, k.o. Dravci, škatla 3.


Katastral Plan
der
Gemeinde
DRAFZEN
Stiermark
Unter Oesterreich
Marburger Kreis
Polit. Bezirk Pettau
Bezirk Thurnisch
1824-1877
Stellung der Blätter
Vaua
Rechdorf
Varca
Drafzen
A
P
E
R
H
D
O
I
II


Drafzen
A
Sowie
C
Tama
B
Reppitsch
Unter Leskowetz
Unter Leskowetz
C
Reppitsch
Gradisch
Gradisch

Slika 97 (stran 126-127): Katastrski načrt občine Dravci (Štajerska, okrožje Ptuj) iz leta 1877.[214]

Iz zemljevida so razvidne hišne številke. Zemljevid denimo potrjuje, da je bila hiša Dravci 13 sosednja od hiše Dravci 6, kjer sta sredi 18. stoletja živela brata Belšak (Zgornji in Spodnji Tumpa).

Razviden je tudi potek cest in lega gozdov. Vse to se do danes ni kaj bistveno spremenilo. Izjema je glavna cesta Videm – Leskovec, ki je na katastrskem zemljevidu iz leta 1824 še ni, na zemljevidu 1876 pa je ročno vrisana. Pred tem je pot z Vidma v Dravce vodila od današnjih Kovačevih v Varejah v hrib in čez Vareja mimo Schäfferjevih za Dravce.

Opazne so tudi določene druge spremembe – denimo na drugem zemljevidu je na območju današnje hišne številke Dravci 14 vrisana hiša, ki je na prvem zemljevidu še ni.

Kar zadeva pozidavo, se v vasi prav tako ni veliko spremenilo – lega hiš je podobna, le tu in tam je kakšna nova, kakšna pa se je tudi podrla. Večina domačij tako leži na mestih, kjer so bile že pred dvesto leti.
Ob katastrskem načrtu za Dravce je relevanten tudi načrt za Vareja, saj je dravski Rtič do prve četrtine 19. stoletja sodil pod Vareja – z edino hišo na Rtiču, ki je imela številko Vareja 1 (kasneje Dravci 18, danes Mlakarjevo, Dravci 17). Iz tega načrta je tudi bolj razumljivo, zakaj so del Sovič imenovali »*Spodne Drafze*« – »*Zgorne*« so bile namreč na drugi strani vasi proti Varejam.[215]

7.4 Spremembe hišnih številk v Dravcih skozi čas

Hiše v Dravcih sprva niso bile oštevilčene, v 18. stoletju pa so se hišne številke počasi uveljavile in (zlasti v 20. stoletju) tudi večkrat spreminjale. Prve hišne številke v Dravcih zasledimo pri vpisih v matične knjige okrog leta 1730, a ne pri vseh hišah – to se je uveljavilo šele v zadnji četrtini 18. stoletja. Kot navaja Toplišek, se je prvo uradno številčenje hiš na Slovenskem začelo s patentom iz leta 1770 in je bilo tesno povezano z naborom vojakov.[216] To potrjujejo tudi zgodovinski dokumenti glede Dravcev.

Prvotno številčenje je zajemalo dvanajst hiš. O dvanajstih dravskih podložnikih priča tudi dokumentacija završkega in borlskega zemljiškega gospostva. Sredi 18. stoletja so se Dravci pričeli na drugi terasi nad Dravo, pri Weisbacherjevih, ki so imeli hišno številko Dravci 1 (danes Dravci 3), Jagodičevi (danes Korpičevi) so imeli hišno številko Dravci 2, Feguševi (danes Vidovičevi) Dravci 3, poleg njih je bila še ena hiša Dravci 4, kjer pa že od sredine 19. stoletja ni bilo prebivalcev in tudi stoletje pred tem ni videti, da bi imela stalne prebivalce. Bedrač je bil v Dravcih 5 (danes Cafutovi), Belšakovi – po domače Tumpovi na hišni številki 6 (danes Bedračevi), Cafutovi so živeli na naslovu Dravci 7 (kasneje Žlahtičevi), stari Vidovičevi ob Dravi pa v hiši št. 8 (kasneje Korpič – Štumberger). Krajnčevi so imeli domačijo na naslovu Dravci 9 (danes Horvatovi, Dravci 11), njihova družina pa je imela tudi vse preostale hiše po hribu (takrat Dravci 10, Dravci 11 in Dravci 12, danes 12-14).

[214] Indikacijska (terenska) karta katastrske občine Dravci, 1877, SI_ZAP/0064/030/001.
[215] Katastrska mapa k.o. Vareja, 1824, SI_ZAP/0096/001/001/001/00170 je v poglavju 1.2. (slika 27) o spreminjajočem obsegu ozemlja Dravc zgoraj.
[216] Janez Toplišek, Rodoslovje, 2. izdaja, 2018, str. 125.



Slika 98: Dravci 13 – »Kovačevo«.[217]

Na življenje v Dravcih je razumljivo pomembno vplivala kmečka politika Marije Terezije v obdobju 1760–1780. Njene reforme so bile namenjene modernizaciji podeželske družbe s spodbujanjem preoblikovanja kmetov najemnikov v zasebne lastnike. To naj bi dosegli s spodbujanjem zasebnih pogodb in s prestrukturiranjem izkoriščanja nižjih slojev kmetov, z uveljavitvijo zakonov, ki so omejevali delovne obveznosti (robote, tlako), ki so jih od kmetov zahtevali zemljiški gospodje.[218]

V letu 1775 je Marija Terezija izvedla reformo, znano kot regulacijo kmetij, ki je omogočila delitev kmetijskih zemljišč in njihovo dedovanje. Cilj te reforme je bil izboljšati gospodarske razmere kmetov, obenem pa je imela tudi vojaški vidik, saj je cesarica s tem povišala število sposobnih vojaških obveznikov.



Slika 99: Stare zemljiške knjige Urada Leskovec v Zgodovinskem arhivu Ptuj.[219]

Dopustitev delitve kmetij je v Dravcih vodila do dodatnih hiš v vasi: tako so Tumpovi sinu Simonu Belšaku postavili hišo št. 13 (danes Horvatovi, Dravci 10), Weisbacherjevi pa ob stari hiši še dodatni dve – Dravci 14 in Dravci 17. K Dravcem so prišteli tudi hišo v Tajni – hiša Soviče 15, ki je pripadala Kolednikom in nato Tejekovim, je imela bolj ali manj stalno od sredine 18. stoletja tudi naslov Dravci 15. Voglarjeva hiša v Gradiščah pa je v drugi polovici 18. stoletja pripisana pod Dravce – do 2. svetovne

[217] Foto: JH, 2024.
[218] Helen Liebel-Weckowicz, Frank Szabo, Modernization Forces in Maria Theresa's Peasant Policies, 1740–1780, Social History, let. 15, št. 30, 1982, str. 301.
[219] Foto: JH, 2024.

vojne je imela hišno številko 16, po vojni pa Dravci 1. To je predstavljalo dodatnih pet hiš v Dravcih – povečanje iz tradicionalnih 12 na 17.

Proti sredini 19. stoletja se je šele začela poselitev dravskega Rtiča (ki je bil sprva del Varej), kjer so nekateri dravski posestniki imeli »vrh«. Vidovičevi so imeli vrh na današnji Mlakarjevi domačiji (sprva Vareja 1 oz. Dravci 18, danes Dravci 17), Krajnčevi pa na sosednji parceli – v vasi še danes znana kot Belšakov vrh (sprva Dravci 19, danes Dravci 16). Na prehodu v 20. stoletje je bila zgrajena kasnejša Lekečinčeva domačija (sprva Dravci 18, danes Dravci 15).

V času vpliva Jožefa Cafute (Tejeka starejšega), ki je živel v Tajni na številki Dravci 15 in ki je nato v svojem najbolj ambicioznem obdobju razširil posestvo ob novi cesti Videm–Leskovec, so bile k Dravcem vključene še nekatere druge hiše v Tajni oz. v Sovičah. Ni jasno, kakšna stopnja formalnosti je bila v ozadju te priključitve. Nekaj let so bile praktično celotne Soviče pod Dravci, kar najbrž odraža hotenje Cafute, da bi bila tudi njegova spodnja hiša v Sovičah pod Dravci. A ves ta čas so imele te hiše dvojne naslove – Soviče/Dravci – z isto hišno številko v obeh vaseh. Čeprav uradno pojasnilo ne obstaja, je moja razlaga umestitve Sovič pod Dravce naslednja:

Leta 1825, ko so uvedli katastrske občine, je bila hiša Soviče 15 uvrščena pod Dravce – tam so živeli Šulovi. Njihova hči se je poročila s 23 let starejšim Matijo Cafutom, ki je prihajal iz hiše spodaj na polju (danes Merčevi). Otroci so se jima še rodili spodaj pri Cafutovih, potem pa sta zaradi smrti Šulovega sina njihova hči in njen mož Cafuta prevzela Šulovo domačijo. Naslov po novem Tejekove hiše je bil Dravci 15, hiše v bližini pa so sodile bodisi v Tajno bodisi v Soviče. Njun najstarejši sin Jožef Cafuta, rojen leta 1846 (župnik ga je v družinski knjigi poimenoval »Tejek Starejši«), je po svojem 30. letu starosti začel širiti družinsko posestvo. O tem, od kod je dobil denar za vse te nakupe, so med vaščani desetletja krožile različne anekdote. Okrog leta 1870 so vzpostavili novo cesto, ki povezuje Videm in Leskovec oziroma Ptuj in Trakoščan, in Cafuta je ocenil, da bi bilo pametno postaviti domačijo z gostilno ob glavni cesti, ki jo je najbrž nameraval zapustiti sinu Janezu, saj sta Jožef in njegova žena še naprej živela na stari domačiji. Ko je Tejek Starejši postal župan, se je kot Dravčan odločil, da bo vso to območje na levi strani glavne ceste sodilo pod Dravce. V letih na prehodu v novo stoletje, ko je bil Cafuta župan občine Dravci, je posledično iz matičnih knjig, šolskih redovalnic in druge dokumentacije razvidno, da so sodile hiše v »Tajni« pod Dravce – denimo Merčevi, Pozničarjevi, Žepekovi itd., čeprav so imele iste številke kot hiše v spodnjem delu Dravcev. Denimo: Dravci 6 so bili Tumpovi in Merčevi, Dravci 11 so bili Krajnčevi in Cafutovi (Pozničarjevi). Samo Dravci 15 (županova domačija) ni imela dvojnika v spodnjem delu Dravc. Ko Weisbacherjevi opustijo hišo s številko 14 (na mestu današnje Slatičeve domačije), to številko prenesejo k Petrovičevim (po domače Kosovim), sosednji hiši Tejekovih, ki jo je naposled od Petrovičeve vdove prav tako kupil župan Jožef Cafuta (današnja domačija Klinčevih). Po njegovi smrti prizadevanja za vključitev dela Sovič pod Dravce niso bila več tako intenzivna, čeprav se je po 1. svetovni vojni pojavila zamisel, da bi celotne Soviče vključili pod Dravce in s tem uskladili krajevno in katastrsko območje. Na spomeniku Jožefa Cafute na pokopališču pa še danes piše, da je bil veleposestnik iz Dravcev.

V času med obema vojnama in po drugi svetovni vojni je bila večina obstoječih hiš v Dravcih obnovljena ali nadomeščena z novimi. Zgrajeni sta bili dve novi hiši na desnem bregu potoka Psičina (Kolarjeva in Labiševa), čeprav menim, da so na njunem mestu obstajala gospodarska poslopja iz 19. stoletja ali še prej, v zadnjih letih pa še nova Petelinova in Tumpova (Hojnikova) hiša v zgornjih Dravcih.

Opis družin po hišah v drugem delu knjige kljub temu, da imajo današnje dravske domačije različno dolgo zgodovino, sledi današnji legi in številčenju hiš, proti toku reke Drave – od Gradišč proti Varejam (Drafce pri Dravi in Zgorne Drafce), ob njih pa predstavim še nekaj družin iz današnjih Sovič, ki so daljše ali krajše obdobje 19. stoletja sodile pod Spodne Drafce.

Čeprav so me bolj zanimali ljudje kot njihova posestva, se presoji slednjih nisem mogla izogniti, saj sem preko zemljiških knjig prišla do ugotovitev o tem, kje so dravske družine v preteklosti živele in kdo so bili nasledniki posestva. Za večino ni bilo dvoma – za nekatere pa to ni bilo tako jasno.[220]

Tabela: Spreminjanje hišnih številk v Dravcih v letih 1750–2024.

Družina	1750 (12 hiš)	1770	1824 (17 hiš)	1877 (19 hiš)	1900	1940[221]	1955 (17 hiš)	2023 (21 hiš)
DRAVCE PER DRAVI								
Labiš – Petrovič	(Gradišča)		Dravci 16	Dravci 16	Dravci 16	Dravci 1	Dravci 1	/
Vindiš – Ozvaldič	/		/	/	/	Dravci 17a	Dravci 2	Dravci 2
Weisbacher III - Slatič I	/		Dravci 14	/	/	/	Dravci 18	Dravci 2a
Slatič II	/		/	/	/	/	/	Dravci 2b
Weisbacher II – Gabrovec	/		Dravci 17	Dravci 17	Dravci 17	Dravci 2	Dravci 3	Dravci 3
Weisbacher I – Korpič	Dravci 1	Dravci 1	Dravci 1	Dravci 1	Dravci 1	/	Brez št.	Muzej
Jagodič – Korpič I	Dravci 2		Dravci 2	Dravci 2	Dravci 2	Dravci 3	Dravci 4	Dravci 4
Feguš – Vidovič II	Dravci 3		Dravci 3	Dravci 3	Dravci 3	Dravci 4	Dravci 5	Dravci 5
Vidovič - Feguš	Dravci 4		Dravci 4	Dravci 4	Dravci 4	/	/	/
Bedrač – Mlakar – Zavec - Kozel – Vidovič - Cafuta	Dravci 5		Dravci 5	Dravci 5	Dravci 5	Dravci 5	Dravci 6	Dravci 6
Belšak I – Bedrač	Dravci 6		Dravci 6	Dravci 6	Dravci 8	Dravci 8	Dravci 9	Dravci 9
Belšak II – Horvat II	/		Dravci 13	Dravci 13	Dravci 13 / Dravci 9	Dravci 9	Dravci 10	Dravci 10
Hojnik	/		/	/	/	/	/	Dravci 10a
Cafuta I – Žlahtič	Dravci 7		Dravci7	Dravci 7	Dravci 7	Dravci 7	Dravci 8	Dravci 8
Vidovič I - Cafuta II – Korpič II	Dravci 8		Dravci 8	Dravci 8	Dravci 6 (koča)	Dravci 6 (še 1953 ob delitvi)	Dravci 7	Dravci 7
Krajnc I – Horvat I	Dravci 9		Dravci 9	Dravci 9	Dravci 10	Dravci 10	Dravci 11	Dravci 11

[220] Zemljiškoknjižno rekonstrukcijo vasi glej v tabeli v poglavju o zemljiški knjigi pri pravosodju.

[221] Pred 2. svetovno vojno so bile hišne številke lastnikov dravske gmajne, ki je bila po vojni nacionalizirana, naslednje: Anton in Ana Habjanič (Vespoharjeva, Dravci 2), Anton in Marija Korpič (Dravci 3), Franc in Ivana Vidovič (Dravci 4), Liza Kokol (Dravci 5), Jurij in Marija Žlahtič (Dravci 7), Anton in Liza Belšak (Dravci 8), Anton in Margareta Horvat (Dravci 10), Jakob in Marija Vaupotič (Dravci 11), Franc in Katarina Bračič (Dravci 12), Franc in Marija Habjanič (Dravci 14).

Družina	1750 (12 hiš)	1770	1824 (17 hiš)	1877 (19 hiš)	1900	1940[222]	1955 (17 hiš)	2023 (21 hiš)
Krajnc II – Letič – Vaupotič I	Dravci 10		Dravci 10	Dravci 10	Dravci 11	Dravci 11	Dravci 12	Dravci 12
Vaupotič II	/		/	/	/	/	/	Dravci 12a
Krajnc III – Hruby – Bračič	Dravci 11		Dravci 11	Dravci 11	Dravci 12	Dravci 12	Dravci 13	Dravci 13
Krajnc IV – Habjanič II – Poslančec I	Dravci 12		Dravci 12	Dravci 12 porušena	Dravci 20	Dravci 15	Dravci 14	Dravci 14
Belšak IV	/		/	/	/	/	/	Dravci 13a
Habjanič III – Milošič	/		/		Dravci 21 Nova hiša	Dravci 14	Dravci 15	Dravci 15
Krajnc V – Vidovič – Belšak III – Poslančec II	/		Dravci 19	Dravci 19	Dravci 19	Dravci 16	Dravci 16	Dravci 16
Krajnc VI – Vidovič – Habjanič I – Mlakar	/		Dravci 18 / Vareja 18 / Vareja 1	Dravci 18	Dravci 18	Dravci 17	Dravci 17	Dravci 17
SPODNJE DRAVCE								
Cafuta (Pozničarjevi)	Tajna 11		Tajna 11	Dravci 11			Soviče 9	Soviče 9
Kolednik – Šula – Cafuta (Tejekovi)	Dravci 15/ Soviče 15		Dravci 15 / Soviče 15	Dravci 15	Dravci 15		Soviče 11	Soviče 11
Petrovič (Kosovi) – Cafuta Jakob – Gabrovec Ivan	Dravci 14			Dravci 14	Dravci 14/Dravci 22	Dravci 14	Soviče 24	Soviče 10
Žepekovi				Dravci 12	Dravci 12 / Soviče 12			Soviče 7
Cafuta (Tejek) - Merčevi	Tajna 6		Soviče 6 / Dravci 20	Dravci 6				Soviče 12

[222] Pred 2. svetovno vojno so bile hišne številke lastnikov dravske gmajne, ki je bila po vojni nacionalizirana, naslednje: Anton in Ana Habjanič (Vespoharjeva, Dravci 2), Anton in Marija Korpič (Dravci 3), Franc in Ivana Vidovič (Dravci 4), Liza Kokol (Dravci 5), Jurij in Marija Žlahtič (Dravci 7), Anton in Liza Belšak (Dravci 8), Anton in Margareta Horvat (Dravci 10), Jakob in Marija Vaupotič (Dravci 11), Franc in Katarina Bračič (Dravci 12), Franc in Marija Habjanič (Dravci 14).

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

8 Upravna umestitev Dravcev

8.1 Fevdalna vas Dravci pod uradom Leskovec in z lastnim uradom (1542–1850)

Z vzpostavitvijo fevdalnega sistema so bila območja današnje severovzhodne Slovenije razdeljena v fevdalne posesti, ki so se razlikovale po velikosti in stopnji strnjenosti. V tem zgodnjem obdobju fevdalizma je vas skupaj s svojim ozemljem postala osrednja upravno-gospodarska enota, znana kot župa ali županija. Vodenje teh žup je prevzel župan, ki je deloval kot nižji upravno-gospodarski uradnik. Sčasoma so združili več županij (vasi) v večjo upravno-gospodarsko enoto, imenovano urad (nem. *Amt*). Temu je predsedoval upravnik ali oskrbnik (nem. *Amtmann*), imenovan s strani fevdalnega gospoda. Uradi so običajno zajemali geografsko zaokrožena in strnjena območja, ki so tvorila naravne geografske enote.[223]

Iz borlskega cenilnega zapisnika 1542 izhaja, da so bili v gospoščini trije uradi, pri čemer je pod vsakega od njih spadalo več vasi. Vas Dravci (*Drawez Darff*) je sodila pod urad Leskovec (*Leskowecz*). Iz pisma grofice Kliess pa lahko sklepamo, da je bil do leta 1780 v Dravcih vzpostavljen ločen urad. Kliess namreč izraža namero o prodaji podložnikov, ki sodijo pod urad Dravci. To potrjuje tudi zapis v zemljiški knjigi, ki je bila odprta po vrnitvi Dravcev borlskemu uradu in pokriva samo urad Dravci.[224] Čeprav so bili nato Dravci ponovno pod borlskim gospostvom in s tem pod uradom Leskovec (razvidno tudi iz zapuščinskih spisov iz prve polovice 19. stoletja), je urad Dravci deloval vzporedno z uradom Leskovec.

V *Grazer Zeitung* je bila denimo leta 1835 objavljena poizvedba za Dravčanom Blažem Vidovičem, ki je bil že vrsto let pogrešan, in v oglasu ga pozivajo, naj se oglasi na sodišču ali pri Jožefu Mlakarju, uradniku v Dravcih, sicer ga bodo šteli za mrtvega.[225] Jožef Mlakar je torej v tem času vodil urad Dravci.

[223] Vladimir Bračič, Prostorski razvoj upravne in samoupravne razdelitve na območju SV Slovenije, ČZN, 1978, št. 2, str. 270.
[224] Gospostvo Borl, Urbar in zemljiška knjiga Dravci, knjiga 1087, vložki št. 129–141, SI_ZAP/0003/001/02300101.
[225] Iskanje pogrešanega Blaža Vidoviča iz Dravcev, Grazer Zeitung, 3. 8. 1835, str. 10.

8.2 Občina Dravci v stari Avstriji (1850–1918)

Na podlagi zakona o občinah (nem. *Gemeinde-Gesetze*), sprejetega 7. marca 1849, je cesarski notranji minister 4. februarja 1850 izdal t. i. »Visoki Odlok« št. 26.444, ki je določal imena novih občin (sosesk). Na osnovi tega odloka je cesarsko namestništvo v Gradcu 20. septembra 1850 z lastnim odlokom razglasilo ustanovitev novih občin (sosesk).[226]

Velika večina političnih občin ali sosesk je bila po površini majhnih. Na Ptujskem je bilo 85 občin – mestna občina Ptuj, ki je obsegala samo mestno jedro in predmestje Kaniža (danes predel okrog cerkve sv. Ožbalda), druge so bile vaške soseske. Vseh 85 občin je obsegalo 163 katastrskih občin z 207 naselji.

Na območju današnje občine Videm je bilo devet občin; Videm ni bil občina, ampak je sodil pod občino Pobrežje. Ena od teh občin je bila tudi politična občina Dravci, za katero Bračič navaja,[227] da je obsegala tri vasi (Dravce, Soviče in Ljubstavo), dve katastrski občini (Dravci in Ljubstava), da je obsegala 509 hektarjev površine in imela 355 prebivalcev, ki so živeli v 84 hišah. Glede na število prebivalcev je bila občina Dravci 18. najmanjša občina med 85. na Ptujskem, po številu hiš 24. najmanjša in po velikosti 30. najmanjša, torej že skoraj v povprečju, kar pomeni, da je bila v primerjavi z drugimi občinami redkeje poseljena od povprečja.

Kar zadeva število ljudi, ki so živeli pri eni hiši, je bila občina Dravci nekje v povprečju, saj je imela povprečno štiri člane na gospodinjstvo. Za samo vas Dravci sicer moji podatki kažejo, da je imela leta 1900 povprečno več kot pet članov na gospodinjstvo. Vaško povprečje sta v tistem času namreč močno dvignili družina Korpič, v kateri je bilo leta 1900 še veliko neporočenih otrok, starša in pomožno osebje (skupno 14 članov v gospodinjstvu), ter velika viničarska družina Lozinškovih pri gospodarju Hrubyu (kasneje Kovačevo), v kateri so bili poleg staršev še babica in sedem otrok. Sicer pa so bili pri večini hiš trije do štirje člani. K temu moramo prišteti še kmečke delavce (hlapce in dekle, vključno z otroki), ki niso v uradnih statistikah, a so prav tako živeli na dravskih domačijah.

Tabela: Politične občine z območja današnje občine Videm leta 1900.[228]

Občina leta 1900	Število naselij v občini	Število prebivalcev	Število hiš	Velikost v km²	Povprečno število ljudi v hiši	Število preb. na km²
Dolena	3	809	224	13,93	3,6	58
Dravci	3	355	84	5,09	4	69,7
Jurovec	2	400	79	3,57	5	112
Lancova vas	1	417	79	4,41	5,3	94,6
Veliki Okič	4	739	240	7,90	3	93,5
Pobrežje	3	899	173	8,27	5,2	108,3
Sv. Andraž v Halozah – Leskovec	5	546	182	7,39	3	73,9
Vareja	3	687	183	9,28	3,75	74
Velika Varnica	2	594	170	7,89	3,5	75,3

[226] Bračič, 1978, cit. zg., str. 272.
[227] Vladimir Bračič, Prostorski razvoj upravne in samoupravne razdelitve na območju SV Slovenije, ČZN, 1978, str. 314.
[228] Podatki pridobljeni po: Bračič, 1978, str. 314–315.

Iz časa avstrijske občine Dravci (*Draffzen*, prej *Drawcen*) se je ohranilo nekaj dokumentov, iz katerih je razviden žig občine, ki je bil pred 1. svetovno vojno že v slovenščini (občinski urad Dravce, okraj Ptuj). Razberemo lahko, da je bil konec 19. stoletja župan občine Jožef Cafuta (Tejek starejši), v času 1. svetovne vojne Anton Vindiš, po 1. svetovni vojni pa Anton Belšak. Občinski urad očitno ni imel pisalnega stroja. Uporabljali so obrazce, ki so jim bili posredovani z višje upravne ravni.

Občina je imela okrog 350 prebivalcev, kar je precej več, kot jih imajo te tri vasi danes: po podatkih Statističnega urada RS so imeli namreč Dravci leta 2023 59 prebivalcev, Soviče 120, Ljubstava pa 80.

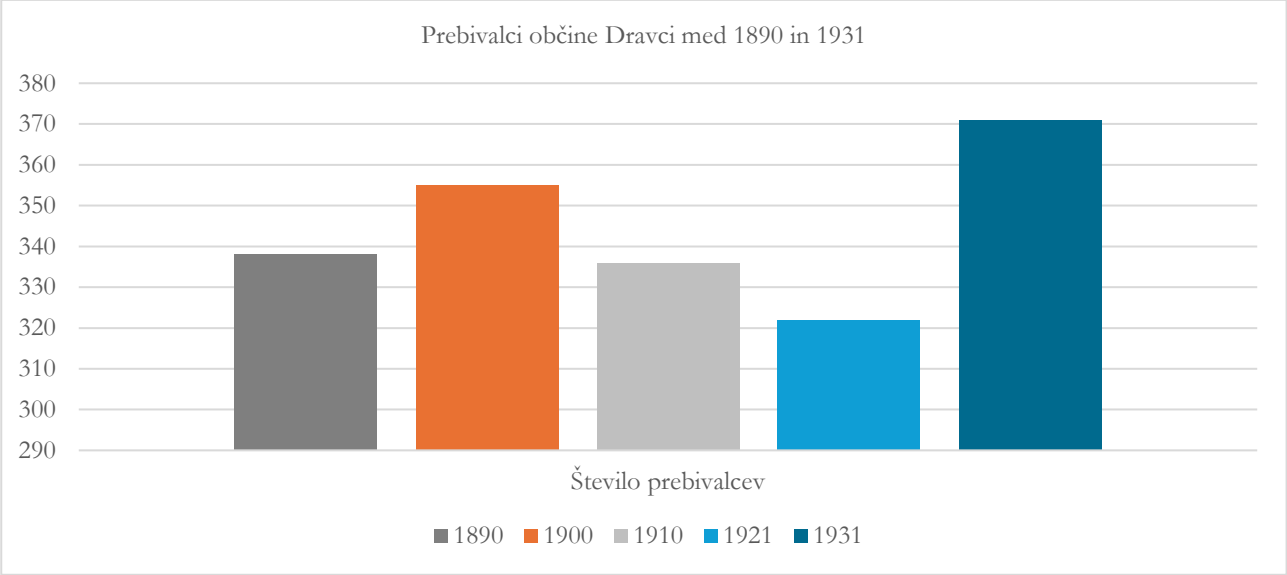

Grafikon: Prebivalci občine Dravci v obdobju 1890–1931.[229]



Slika 100: Povečan nemški žig občinskega urada Dravci leta 1895.[230]

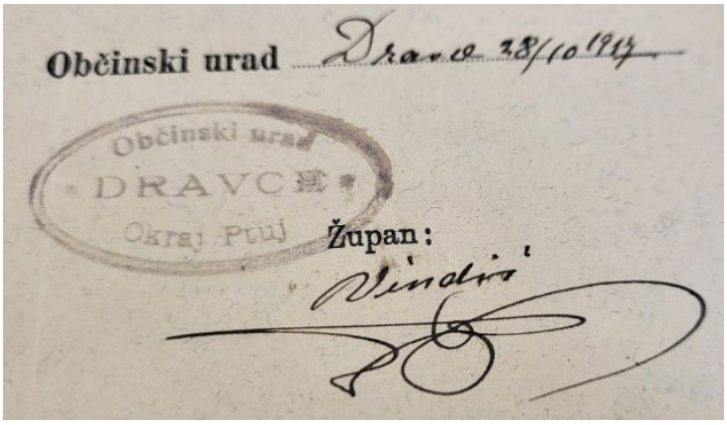

Slika 101: Žig, ki so ga dravski župani uporabljali v upravnih dopisih.[231]

[229] Ljubica Šuligoj, Zemljiško posestniški odnosi med svetovnima vojnama, Zbornik občine Videm, 2011, str. 112.
[230] Dosje iz Mariborske kaznilnice, Jakob Weissbacher, 1895, SI_PAM/0682/002/08627.
[231] Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor Vr VII 477/17 (Marija Vidovič iz Ljubstave), 1917, SI_PAM/0645/003/00235.



Slika 102: Razglednica Ptuja med 1. svetovno vojno (1916–1917), avstrijski vojaki na mostu.[232]

8.3 Dravci pod komasacijsko občino Sv. Vid pri Ptuju (1934–1941)

Če je bil za Dravčane Gradec stoletja pomembnejši od Ljubljane in se je na graški klasični gimnaziji v sredini 19. stoletja, ko je tam slovenščino poučeval Dravčan Jožef Vidovič, približno 30 Slovencev vsako leto učilo slovenščine, je nastanek Kraljevine Jugoslavije to bistveno spremenil. Navezanost štajerskih Slovencev na Gradec je začela upadati.[233]

Kraljevina SHS je po koncu prve svetovne vojne sprva ohranila večino predhodne organizacije občin in sosesk, tudi občino Dravci. To potrjujejo podatki iz prvega popisa prebivalstva leta 1921.[234]

Po uvedbi kraljeve diktature 6. januarja 1929, ko je kralj Aleksander I. Karađorđević razpustil parlament, prepovedal politične stranke in prevzel polno zakonodajno ter izvršno oblast, pa je prišlo do temeljite reorganizacije upravno-političnega sistema.

Med letoma 1933 in 1934 je bila tudi v Dravski banovini izvedena komasacija občin, proces združevanja manjših občin v večje enote. To je pomenilo, da je po komasaciji obstajalo manj kot četrtina prvotnega števila občin. V okolici Ptuja je po komasaciji ostalo le 31 občin in 27 župnij.

[232] NUK, dostopna na dlib.si in na KMCS.
[233] Stane Granda, str. 103.
[234] Bračič, 1978, str. 317.

Dravci, 60-44-17-23-4. Sr so du zdr Ptuj 10 km, žand fin Leskovec 3 km, žel Hajdina 8.5 km, o p š žup Sv. Vid 3 km. Nm ca 260 m. Raztresena vas po v. gričevju srednjili hlaloz, deloma ob bau. cesti Ptuj—Leskovec. Kmetijstvo, vinogradništvo in sadjarstvo. Prodaja sadja, vina, živine in jajc. Precejšnji gozdovi.

Slika 103: Zapis o vasi Dravci v Krajevnem leksikonu Dravske banovine.[235]

Te nove komasirane občine so bile bistveno večje, običajno so zajemale celotna območja župnij in šolskih okolišev večjih osnovnih šol. Sedeži teh občin so bili običajno v naseljih, kjer so bile župnije in osnovne šole, in pogosto so nosile imena po župnijah, torej po svetnikih. Na območju današnje občine Videm sta bili ustanovljeni občini Sv. Vid in Leskovec, Dolena pa je bila del občine Ptujska Gora. Občina Sv. Vid pri Ptuju je zajemala 17 naselij s 3.664 prebivalci, ki so živeli v 750 hišah.[236] Kljub temu se je vse do konca 2. svetovne vojne namesto naziva občina Sv. Vid uporabljal naziv »občina Pobrežje«, kar je sledilo stari ureditvi pred komasacijo, ko je politična občina Pobrežje vključevala Sv. Vid in Šturmovce. Dravci so bili eno od naselij v občini Sv. Vid, namesto župana pa so imenovali odbornike v občinski odbor.[237]

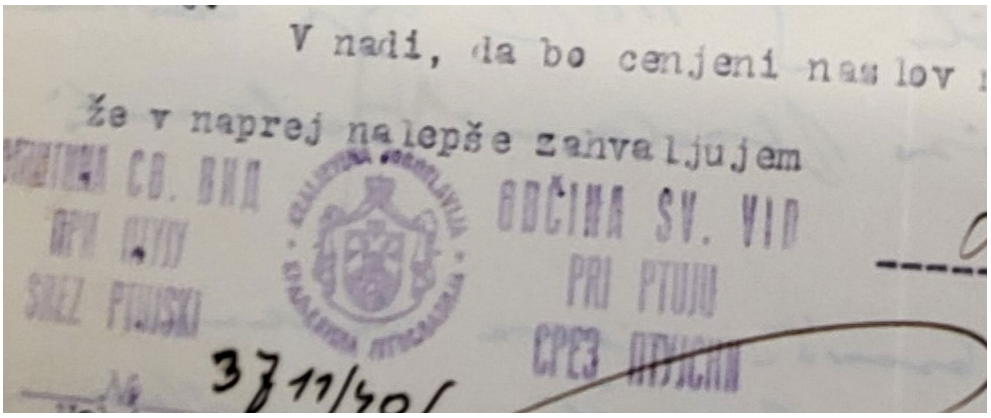

Slika 104: Štampiljka Občine Sv. Vid pri Ptuju na uradni prošnji vaščana Dravcev z dne 7. julija 1940.[238]



Slika 105: Štampiljka Občine Pobrežje iz okraja Ptuj, na dokumentu o dodelitvi prej javne ceste v Dravcih kmetu Antonu Belšaku, 12. maja 1935.[239]

[235] Foto: JH.
[236] Bračič, 1978, cit. zg., str. 275.
[237] Krajevni leksikon Dravske banovine, Ljubljana 1937, str. 519, gl. tudi Bračič, 1978, cit. zg., str. 318.
[238] Pokrajinski muzej Maribor, sodni spis Krp 1055/39, str. 26.
[239] Foto JH.



Slika 106: Odborniki občine Videm v letu 1935, odbornik iz Dravcev je bil Anton Korpič.[240]

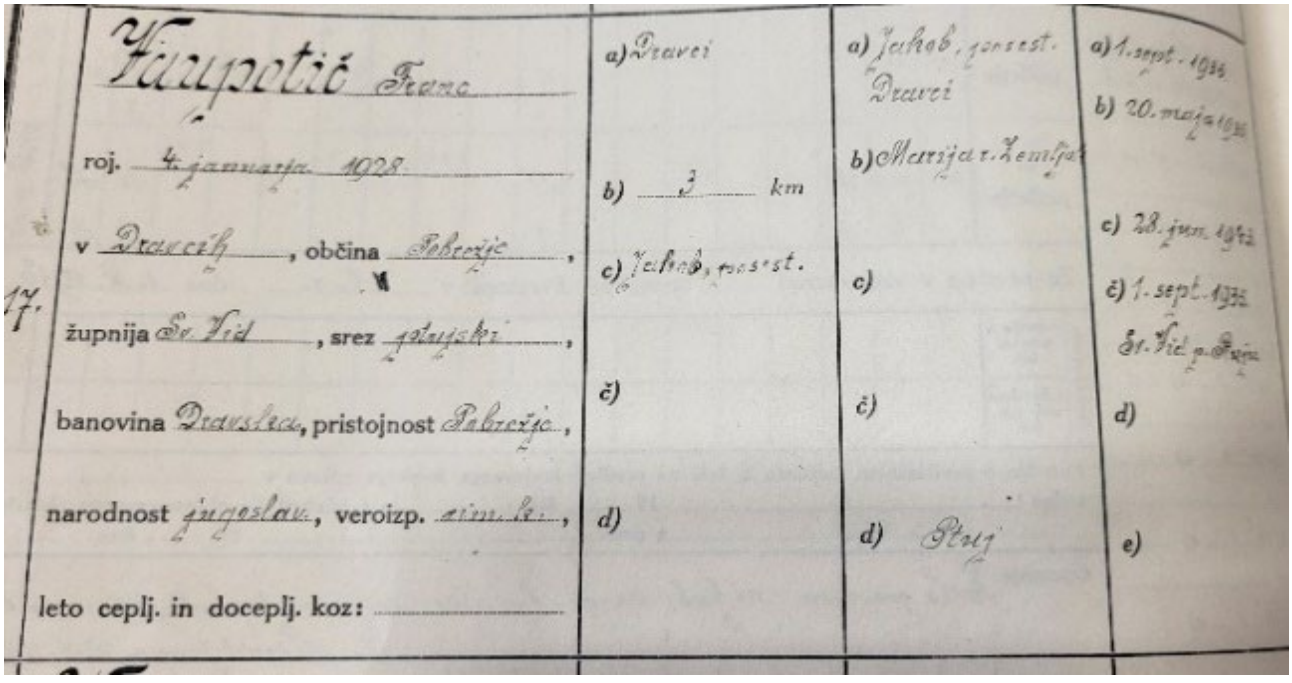

Slika 107: Zapis Dravčana Franca Vaupotiča (po domače Petelinov Francl) v šolski redovalnici, rojen v Dravcih, v župniji sv. Vida, občina Pobrežje, 1. september 1936.[241]

[240] Arhiv Občine Videm.
[241] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/007.



Slika 108: Druga sestava občinskega odbora Videm leta 1938, odbornik iz Dravcev je bil Jakob Vaupotič.[242]

8.4 Čas 2. svetovne vojne: Dravci pod občino Leskovec

Že 14. aprila 1941 je oblast na območju Ptuja prevzel šef civilne uprave Sigfried Überreiter, ki je isti dan razpustil občinske odbore in odstavil slovenske župane, politični komisarji pa so začeli postavljati nove župane predvsem iz vrst domačih »*Volksdeutscherjev*« in »*Kulturbundovcev*«. Pri tem so začasno zadržali staro upravno razdelitev. Toda že 18. junija 1941 je šef civilne uprave izdal uredbo o novi upravni razdelitvi, ki je pričela veljati 1. julija 1941.[243] Med drugo svetovno vojno sta tako bili na območju današnje občine Videm občini Videm (nem. *Treun*) in Leskovec v Halozah (nem. *Haslach in der Kollos*), Dolena je bila pod občino Ptujska Gora (nem. *Bergneustift*). Bivšo občino Sv. Barbara v Halozah (sedaj Cirkulane) so poimenovali po gradu Borl — Ankenstein in k njej iz občine Videm priključili Veliki Okič.[244]

Župan videmske občine je najprej postal Raimund Scheichenbauer, novembra 1941 pa ga je zamenjal Karl Maško, posestnik iz Majskega Vrha. Ta je županske posle opravljal vse do konca vojne. V občini Leskovec je bil za župana najprej imenovan Jožef Horvat, še pred koncem leta 1942 pa je županske posle prevzel Karl Simenčič.

[242] Arhiv občine Videm.
[243] Bračič, 1978, cit. zg., str. 276.
[244] Bračič, 1978, cit. zg., str. 317.

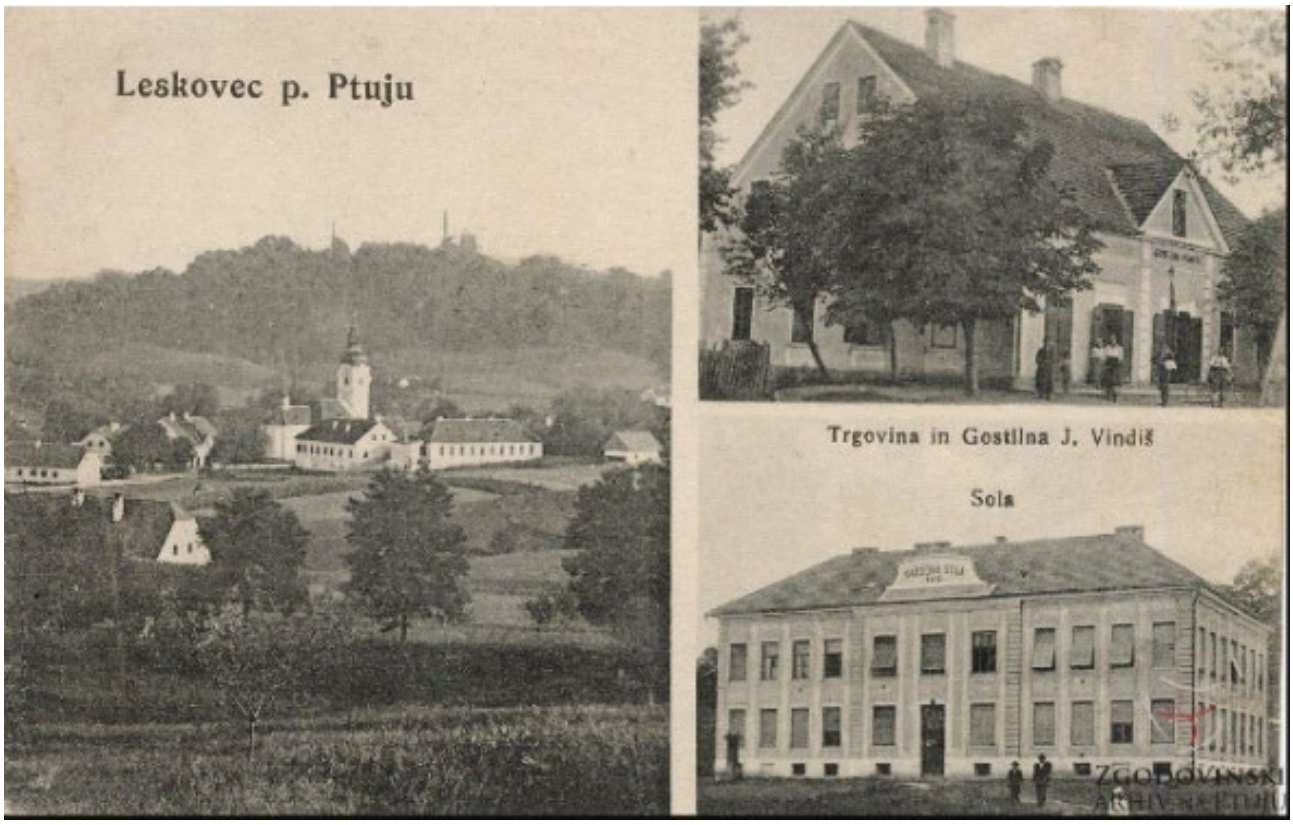

Slika 109: Razglednica Leskovca iz leta 1922.[245]

Večini krajev in katastrskih občin so določili nemška imena. Dokončno ponemčevanje krajevnih imen občin je bilo opravljeno šele junija 1943, ko so odpravili tudi vsa svetniška imena krajev. Občini Videm so odvzeli katastrsko občino Dravci z naselji Dravci in Tajna in jo priključili občini Leskovec. Posledično so se Dravčani med 2. svetovno vojno poročali v Leskovcu, tja so tudi sporočali smrti.

Tabela: Poimenovanja vasi v današnji občini Videm.

Jugoslavija	Avstro-Ogrska[246]	2. svetovna vojna
Barislovci	Variseldorf, Varislovci	Warisel
Belavšek	Wellanschegg, Wellauschek, Belovšek	Rettberg
Berinjak	Berinjak	Lesberg
Dolena	Dolena	Domein, občina Bergneustift (Ptujska Gora)
Dravci	Drafzen, Dravce	Drauwang, občina Haslach (Leskovec)
Dravinjski Vrh	Trannberg	Drannberg
Gradišče	Gradische, Gradiše	Burgstall i.d. Kollos
Jurovci	Jurowetz, Jurovec	Markldorf Jörgenfeld
Lancova vas	Lanzendorf, Lanca ves	Lantzendorf
Ljubstava	Lubstova, Ljubstova	Liebstau, občina Treun
Majski Vrh	Maiberg, Maizenberg	Maiberg
Mala Varnica	Kleinwarnitza	Warntal
Pobrežje	Pobresch	Wagrein
Popovci	Popendorf	Poppendorf

[245] R. Schretter, dostopno na Kamra.si.
[246] Krajevna imena povzeta iz Leksikona občin za Štajersko, izdelanega po rezultatih popisa ljudstva dne 31. grudna 1900, knjiga IV, Centralna statistična komisija, 1904.

Jugoslavija	Avstro-Ogrska[246]	2. svetovna vojna
Repišče	Repitsche, Repič, Repiče	Rehberg
Sela	Sela	Zell bei Pettau
Skorišnjak	Skorischniak	Rindenberg
Strmec pri Leskovcu	Stermetz, Stermec	Rachberg
Sp. Leskovec	Unterleskowetz	Unterhaslach
Soviče	Sovitsch, Sovič	Käutze, občina Haslach (Leskovec)
Šturmovec, Šturmovci	Sturmau	Sturman
Trdobojci	Terdoboitzen	Hartenegg
Trnovci	Ternowetz, Trnovec	Schneeweiss
Tržec	Markldorf, Tržec	Markldorf
Vareja	Warea, Varea	Schluttenberg
Velika Varnica	Grosswarnitza	Warnberg
Veliki Okič	Grossokitsch, Veliki Okič	Grossokitsch, občina Ankenstein (Borl)
Videm pri Ptuju	St. Veit, Sv. Vid	Treun
Zg. Pristava	Oberpristava	Oberpristowa, Obermeierhöfel
Zg. Leskovec	Oberleskowetz	Oberhaslach (občina je bila Haslach in der Kollos)



Slika 110: Žig občine Treun med 2. svetovno vojno s podpisom župana Karla Maška.[247]

8.5 Povojna krajevna samouprava – Dravci pod KNOO in KLO Vareja (1945–1955)

Poleti 1945 so bile izvedene volitve v vaške KNOO-je, tj. Krajevne narodnoosvobodilne odbore. To so bili lokalni organi oblasti, ustanovljeni med drugo svetovno vojno s strani partizanskega gibanja in Osvobodilne fronte. Delovali so kot oblike lokalne samouprave na osvobojenih ozemljih in so bili odgovorni za različne administrativne, gospodarske in obrambne funkcije. KNOO-ji so bili že leta 1946 preoblikovani v KLO-je (tj. krajevne ljudske odbore). KLO so bile lokalne oblasti, ki so nadomestile KNOO-je in druge oblike lokalne uprave, in so bile del širše strukture ljudske oblasti, ki jo je vzpostavil komunistični režim.

[247] Arhiv Občine Videm.

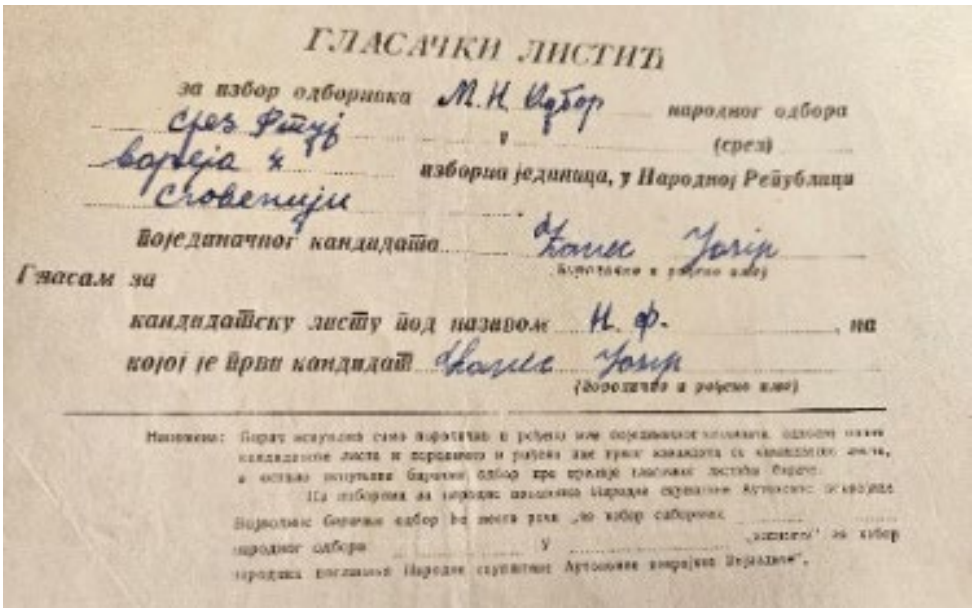

ГЛАСАЧКИ ЛИСТИЋ

за избор одборника М.Н. Одбор народног одбора

срез Фтуј у (срез)

Вареја 4 изборна јединица, у Народној Републици

Словенији

појединачног кандидата Жанис Josip

(Бородачко и рођено име)

Гласам за

кандидатску листу под називом Н. Ф., на

којој је први кандидат Жанис Josip

(Бородачко и рођено име)

Напомена: [illegible]

Slika 111: Glasaćki listić, Vareja, srez Ptuj, Josip Zavec.[248]



Slika 112: Volitve pred občino Dravci (ob Tejekovi domačiji) po 2. svetovni vojni, v ospredju poštar Ignac Milošič.[249]

V Zgodovinskem arhivu Ptuj so ohranjeni zapisniki in drugo gradivo KNOO in KLO Vareja.[250] Odbor je bil prvič sklican 22. septembra 1945 na domu njenega predsednika – Jakoba Vaupotiča v Dravcih 11.

[248] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.
[249] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.
[250] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.



Slika 113: Petelinova hiša v Dravcih, kjer je potekala prva seja KNOO Vareja po vojni.[251]

Odbor je pokrival območje vasi Vareja, Soviče in Dravci. Kasnejšemu predlogu o združitvi s KLO Majski Vrh so se uprli. Krajevni ljudski odbor (KLO) Vareja je deloval od leta 1945 do leta 1952, ko je bil ukinjen, njegovo območje pa vključeno v Občinski ljudski odbor (ObLO) Videm pri Ptuju.

Krajevni odbor je imel izjemno veliko zadolžitev, ki mu jih je nalagala oblast s Ptuja. Na vsakem sestanku so vodili zapisnik, morebiti odsotne člane odbora opominjali ter se prebijali skozi dokumente, ki so jim bili poslani v reševanje. Odbor je upravljal s proračunom, ki ga je namenjal za plačilo stroškov svoje dejavnosti (plačilo prevozov, nakupe blaga in storitev, potnih stroškov članov za udeležbo na različnih sestankih na Vidmu in Ptuju in podobno). Glede tega je vodil delovodske zapisnike in blagajniško knjigo.



Slika 114: Štampiljka Krajevnega narodnega odbora Vareja iz leta 1945.[252]

[251] Foto: Aljaž Vaupotič, 2024.
[252] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.

Takoj na prvi seji so sklenili, da bodo v bodoče sestanki potekali v dotedanji Schäfferjevi vili v Varejah, ki je takrat veljala za narodno premoženje. Izvolili so t. i. viničarske komisije, ki so kasneje zastopale interese agrarnih upravičencev, in sestavili spisek siromašnih oseb, katerim naj se prizna pravica do brezplačnega zdravljenja.

Še v prvem letu delovanja je odbor postavil krajevnega javnega tožilca[253] in začel s popisi živine. Za vsako vas sta bila določena do dva vaščana, ki sta bila zadolžena redno izvajati popis živali ter drugega pridelka zaradi odmere davkov in obveznega odkupa. V Dravcih sta bila to Franc Vidovič in Franc Habjanič, kasneje pa Jakob Vaupotič. O popisih živine je tekla beseda praktično na vsakem sestanku, sploh po opominu s Ptuja leta 1952, da KLO Vareja ni nabral dovolj davka in da se vaščani svojim obveznostim izogibajo, zato jih je potrebno o svojih obveznostih opomniti, v nasprotnem primeru bo sledila kazen. Posestnikom je bilo tudi določeno, da pred zimo v šolo zapeljejo vsak po meter in pol drv. V letu 1946 so denimo iz Dravcev to obveznost imeli Franc Horvat, Anton Korpič in Franc Habjanič. Obravnavali so tudi banalnosti, kot je bil primer Franca Mlakarja iz Varej, ki januarja 1950 ni prignal psa na obvezno cepljenje, zato sta ga obravnavala tako KLO kot postaja malice. Po toči v začetku avgusta 1950 so na KLO-ju določili pristojne za popis in oceno škode.

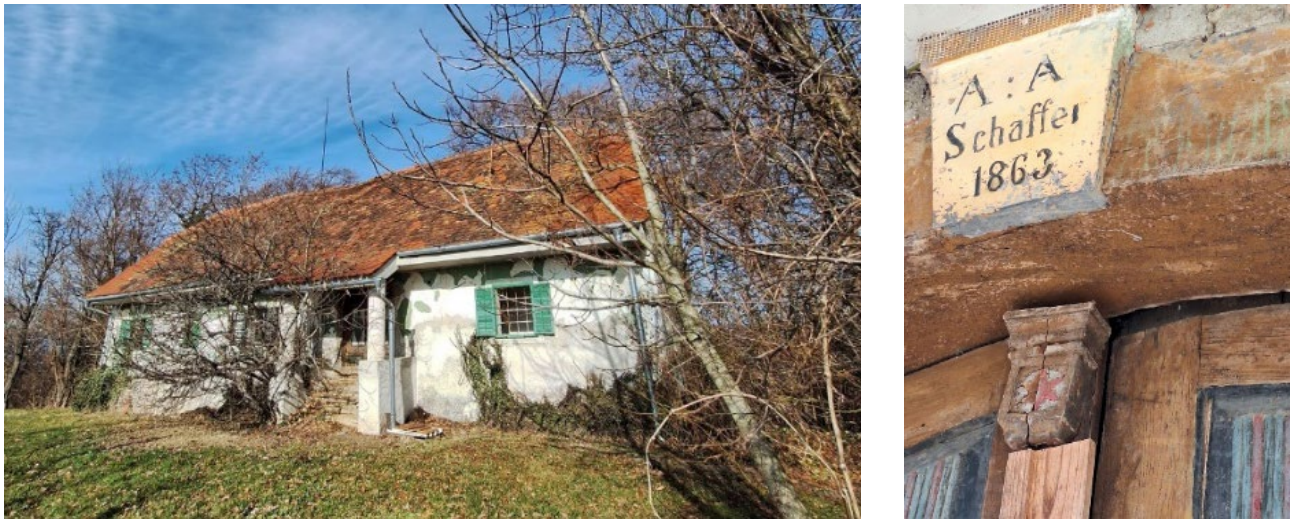

Slika 115: Schäfferjeva hiša v Varejah (z letnico 1863), v kateri je zasedal KNOO Vareja od druge seje naprej.[254]

Odbor je bil vaščanom naklonjen in je deloval za njihove interese. Za zmanjševanje davkov so popisovali škodo po neurjih. Odbor je bil tudi opozorjen z občinskega odbora na Ptuju, da očitno zavajajo oblasti in da bodo v bodoče bolj nadzorovani.

Leta 1946 so Dravčani na KLO-ju pričeli boj za »gmejno« – upor zoper načrtovano nacionalizacijo dravske agrarne skupnosti. Prvi korak v tej smeri je bil protest na sestanku KLO Vareja, kjer so vaščani s svojo prisotnostjo pokazali, da gmajne ne bodo dali. Zahtevali so, da se gmajna razdeli in bo v bodoče vsak pasel na svojem. Člani KLO-ja iz Dravcev v tistem času (Jakob Vaupotič, Franc Vidovič in Ivan Horvat) seveda niso mogli nasprotovati nacionalizaciji gmajne, saj so predstavljali »ljudsko« oblast, zato se na sodišče zoper sklep o nacionalizaciji niso pritoževali.[255]

[253] O tem poglavje o policiji in pravosodju v nadaljevanju.
[254] Zasebni arhiv družine Skaza.
[255] Več o tem v poglavju o prvih povojnih letih ob koncu prvega dela knjige.



Slika 116: Prejemni žig Krajevnega narodnega odbora Vareja iz leta 1945.[256]

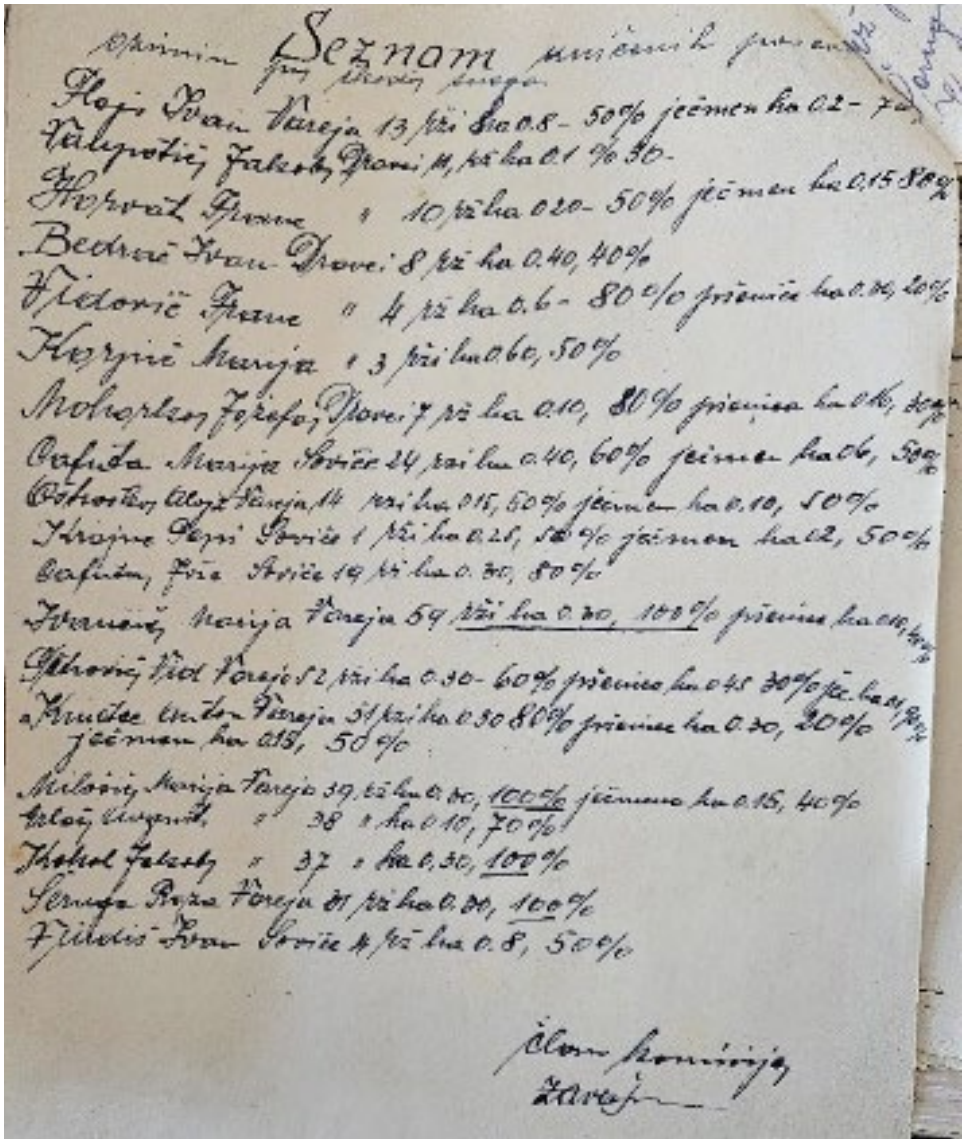

Slika 117: Popis uničenih pridelkov za znižanje davščin na območju KLO Vareja.[257]

[256] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.
[257] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.

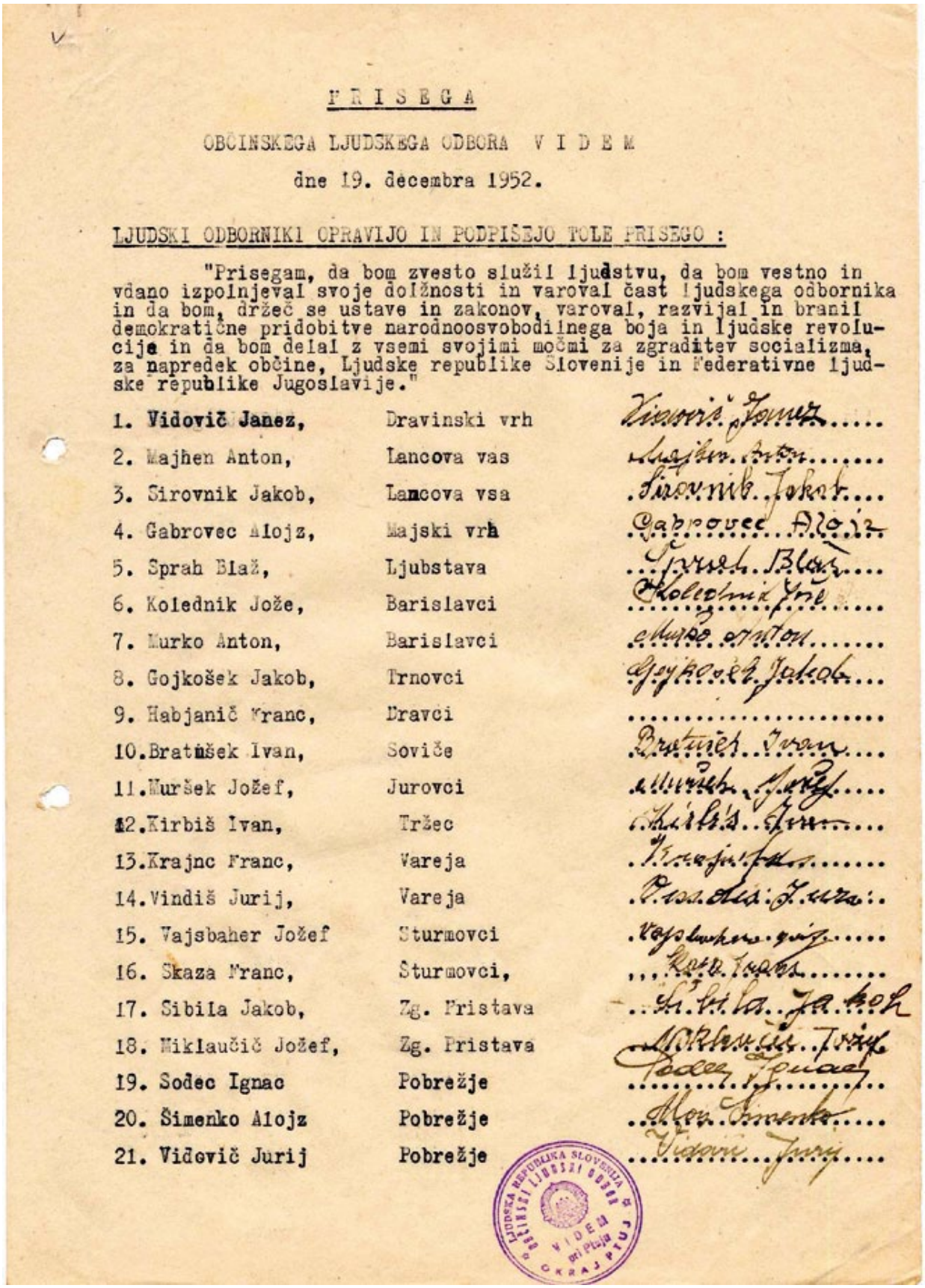

PRISEGA

OBČINSKEGA LJUDSKEGA ODBORA V I D E M

dne 19. decembra 1952.

LJUDSKI ODBORNIKI OPRAVIJO IN PODPIŠEJO TOLE PRISEGO :

"Prisegam, da bom zvesto služil ljudstvu, da bom vestno in vdano izpolnjeval svoje dolžnosti in varoval čast ljudskega odbornika in da bom, držeč se ustave in zakonov, varoval, razvijal in branil demokratične pridobitve narodnoosvobodilnega boja in ljudske revolucije in da bom delal z vsemi svojimi močmi za zgraditev socializma, za napredek občine, Ljudske republike Slovenije in Federativne ljudske republike Jugoslavije."

1. Vidovič Janez,	Dravinski vrh	Vidovič Janez
2. Majhen Anton,	Lancova vas	Majhen Anton
3. Sirovnik Jakob,	Lancova vsa	Sirovnik Jakob
4. Gabrovec Alojz,	Majski vrh	Gabrovec Alojz
5. Sprah Blaž,	Ljubstava	Sprah Blaž
6. Kolednik Jože,	Barislavci	Kolednik Jože
7. Murko Anton,	Barislavci	Murko Anton
8. Gojkošek Jakob,	Trnovci	Gojkošek Jakob
9. Habjanič Franc,	Dravci	
10. Bratušek Ivan,	Soviče	Bratušek Ivan
11. Muršek Jožef,	Jurovci	Muršek Jožef
12. Kirbiš Ivan,	Tržec	Kirbiš Ivan
13. Krajnc Franc,	Vareja	Krajnc Franc
14. Vindiš Jurij,	Vareja	Vindiš Jurij
15. Vajsbaher Jožef	Sturmovci	Vajsbaher Jožef
16. Skaza Franc,	Sturmovci,	Skaza Franc
17. Sibila Jakob,	Zg. Pristava	Sibila Jakob
18. Miklaučič Jožef,	Zg. Pristava	Miklaučič Jožef
19. Sodec Ignac	Pobrežje	Sodec Ignac
20. Šimenko Alojz	Pobrežje	Šimenko Alojz
21. Vidovič Jurij	Pobrežje	Vidovič Jurij

LJUDSKA REPUBLIKA SLOVENIJA OBČINSKI LJUDSKI ODBOR VIDEM pri Ptuju OKRAJ PTUJ

Slika 118: Prisega občinskega ljudskega odbora Videm 19. decembra 1952.[258]

[258] Občinski ljudski odbor (ObLO) Videm pri Ptuju 1952–1957, škatla št. 4, SI ZAP 36, Zbornik Videm, 2011, str. 154.

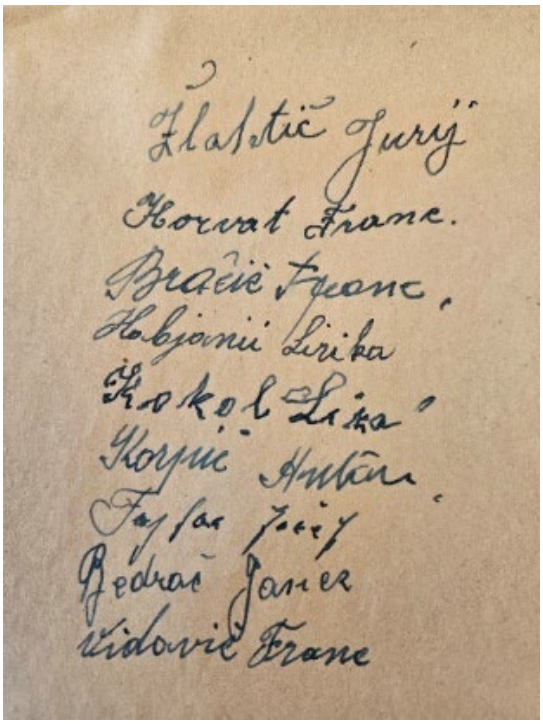

Slika 119: Borci za staro gmajno v Dravcih, prisotni na seji KLO Vareja, 1. 9. 1946.[259]

Ko so se KLO-ji združili v občinski KLO Videm, je iz Dravcev postal njegov član Franc Habjanič (po domače Vespoharjev), ki pa ni podpisal zaprisege.[260]



Slika 120: Štampiljka občinskega LO Videm, avgusta 1952, na zapisniku o smrti utopljenega Edvarda Križanca.

8.6 Dravci pod KS Videm v veliki občini Ptuj (1955–1994)

V letu 1955 so nastale nove občine, imenovane komune, ki so nadomestile starejšo organizacijo. Na Ptuju je bilo ustanovljenih deset takšnih občin, kar je nakazovalo na začetek procesa združevanja manjših občin v večje enote. Po letu 1966 so se območja in sedeži večine občin skladali z območji okrajnih sodišč iz leta 1850, kar je vodilo do ustanovitve enotne in obsežne občine Ptuj. Te občine so predstavljale *»temeljno celico upravno-politične državne in samoupravne teritorialne organizacije«*, čeprav njihova velikost ni omogočala močne

[259] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.
[260] Vir Zbornik, str. 154.

samoupravne aktivnosti občanov. Zato so bile v letih 1964 in 1965 v okviru občin organizirane osnovne samoupravne skupnosti – krajevne skupnosti (KS). Krajevne skupnosti so bile manjše od komasiranih občin iz Kraljevine Jugoslavije, a večje od KLO-jev iz petdesetih let 20. stoletja.[261]

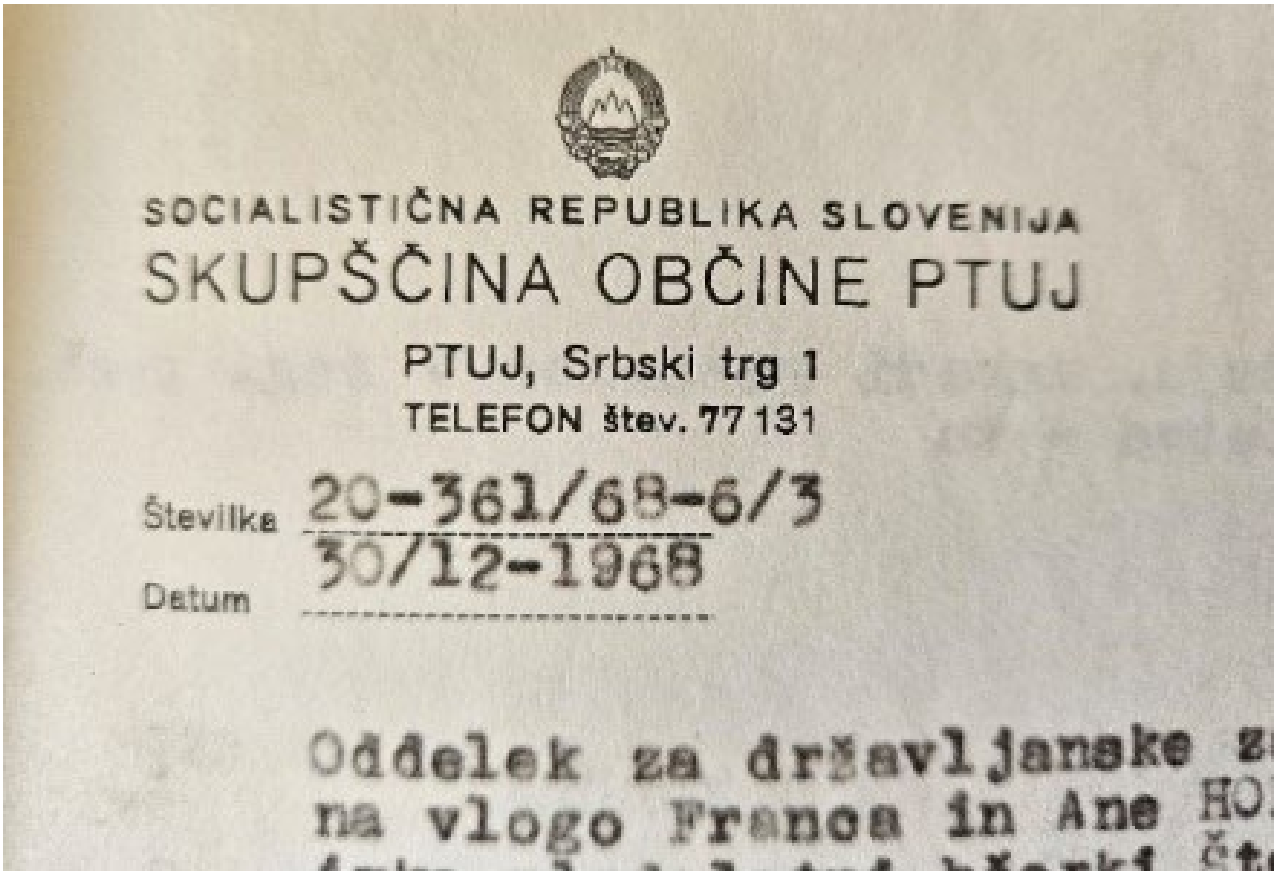
SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
SKUPŠČINA OBČINE PTUJ
PTUJ, Srbski trg 1
TELEFON štev. 77 131
Številka 20-361/68-6/3
Datum 30/12-1968
Oddelek za državljanske z
na vlogo Franca in Ane HO

Slika 121: Skupščina občine Ptuj.[262]



Slika 122: Upravni koleki po 2. svetovni vojni.[263]

[261] Bračič, 1978, cit. zg., str. 278.
[262] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.
[263] Foto JH.

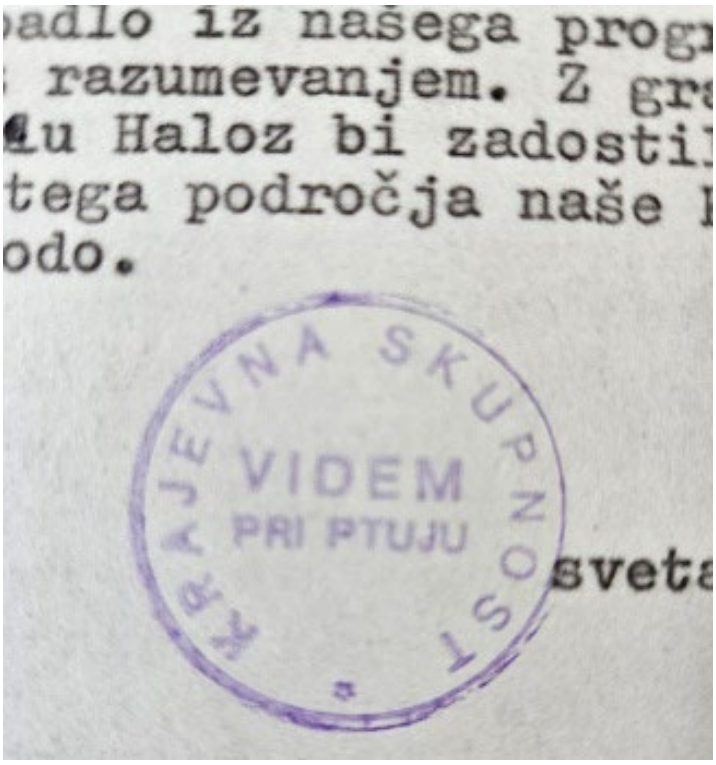

Slika 123: Žig krajevne skupnosti Videm pri Ptuju.[264]



Slika 124: Odborniki občine (komune) Videm leta 1955, na sliki manjka Franc Habjanič iz Dravcev.[265]

[264] Foto JH.
[265] Arhiv Občine Videm.

Leta 1955 je bilo na območju občine Ptuj ustanovljenih osem komun: Borl, Cirkovce, Gorišnica, Juršinci, Lešje, Ptuj in Videm. Do leta 1957 je prišlo do pomembnih sprememb; okraj Ptuj je bil ukinjen in priključen Mariboru, kar je povzročilo reorganizacijo občin. Na območju današnje občine Ptuj so tako ostale samo tri občine: Gorišnica, Lešje in Ptuj. Zadnja reorganizacija je bila izvedena oktobra 1958, ko sta bili ukinjeni občini Gorišnica in Lešje. Leta 1958 ustanovljena občina Ptuj je bila med 60 občinami v Sloveniji po velikosti na sedmem mestu. Razprostirala se je preko šestih pokrajinskih enot: Slovenske gorice, Haloze, Savinjski hrbet, Dravsko in Ptujsko polje ter Pesniška dolina. Od svoje ustanovitve leta 1958 je delovala kot temeljna družbeno-politična skupnost, ki je po vzpostavljenih agrarno-upravnih mikrocentrih organizirala matične urade.[266]

Z uvedbo odloka o krajevnih skupnostih leta 1965 je bilo območje občine Ptuj razdeljeno na 25 krajevnih skupnosti, ki so zadovoljevale osnovne potrebe na področju vzgoje in izobraževanja, kulture, preskrbe in deloma zdravstvene zaščite. Krajevne skupnosti so se skoraj povsem prekrivale s komasiranimi občinami iz leta 1934. Na območju današnje občine Videm so delovale tri krajevne skupnosti: KS Videm pri Ptuju, KS Leskovec in KS Dolena. Prva je vključevala devet vasi, druga dvanajst, tretja pa šest. Vas Dravci je spadala v Krajevno skupnost Videm pri Ptuju. Občine so bile opremljene s trgovino in z gostilno, osnovno šolo, s pošto s telefonom, nekatere pa tudi z zdravstveno postajo in milico.[267]

8.7 Dravci pod novo občino Videm (1995–)

Po sprejetju Zakona o lokalni samoupravi v Sloveniji leta 1993[268] in odpravi komunalnega sistema, ki je državo razdelil na 62 občin, je bila leta 1994 ustanovljena prva mreža 147 občin. V tej mreži so Krajevna skupnost Videm pri Ptuju, Krajevna skupnost Leskovec in Krajevna skupnost Podlehnik spadale v Občino Videm. Novoustanovljena občina je začela delovati 1. 1. 1995. Leta 1998, z ustanovitvijo druge mreže 192 občin, se je Občina Videm razdelila na dve novi občini. To je pomenilo, da so Krajevna skupnost Videm pri Ptuju, Krajevna skupnost Leskovec in Krajevna skupnost Dolena postale del nove, samostojne Občine Videm, Krajevna skupnost Podlehnik pa se je od nje odcepila.



Slika 125: Grb občine Videm od leta 1997.[269]

[266] Bračič, 1978, cit. zg., str. 280.
[267] Prav tam, str. 326.
[268] Uradni list RS, št. 72/1993.
[269] Ambroix, Wikipedia.org, 2009.

Občina je v ustavi opredeljena kot temeljna samoupravna lokalna skupnost, ki samostojno ureja in opravlja svoje zadeve v skladu z ustavo in zakoni, hkrati pa izvršuje tudi naloge, prenesene z zakoni. Območje občine vključuje naselja, povezana s skupnimi potrebami in interesi prebivalcev.[270] Občina Videm je sestavljena iz osmih krajevnih skupnosti. Ena od njih je KS Soviče-Dravci-Vareja, ki med drugim voli svojega predstavnika v občinski svet. Iz Dravcev in nekdanje Tajne, ki je bil v preteklosti del Dravcev, so bili svetniki v tem času Janez Cafuta, Janez Alt, Zvonko Korpič in Bojan Merc.



Slika 126: Središče Vidma danes.[271]



Slika 127: Vzhodni rob občine Videm v Dravcih.[272]

[270] 139. člen Ustave RS, Uradni list RS, št. 33/91 in nasl.
[271] Arhiv občine Videm.
[272] Foto: JH, 2024.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

9 Demografski razvoj Dravc

V tem poglavju prikazujem demografski razvoj Dravcev – rodnost, smrtnost in spremembe v številu in sestavi prebivalstva vasi skozi čas. Podatke sem črpala zlasti iz matičnih knjig domače in drugih okoliških župnij. Te podatke sem primerjala z uradnimi podatki štetja prebivalstva. Kot navaja Toplišek, so matične knjige »*izjemno pomemben vir tudi za zgodovinsko demografijo (ugotavljanje stopnje rodnosti in smrtnosti, življenjske dobe, poklicev, migracije prebivalstva, zdravstvenega stanja in podobno*«.[273] Podatki so iz vrste razlogov nepopolni, a kljub temu omogočajo določene zanesljive zaključke o demografski sliki vasi skozi čas. V tem smislu poskušam pritrditi navedbi Topliška, da je metoda družinske rekonstrukcije kljub določenim pomanjkljivostim virov za 19. in 20. stoletje izvedljiva.[274]

9.1 Matične knjige Sv. Vida od leta 1715 naprej

Matične knjige imajo dolgo zgodovino, saj so bile uvedene že sredi 16. stoletja, po tridentinskem cerkvenem zboru, ki je predpisal vodenje krstnih in poročnih matičnih knjig. Rimski obrednik, znan tudi kot Rimski ritual (lat. *Rituale Romanum*), ki predstavlja uradno knjigo Rimskokatoliške cerkve z nizom obredov in obrazcev, ki se uporabljajo pri izvajanju zakramentov in obredov, je nato leta 1614 predpisal vodenje mrliških knjig, a se duhovniki tega niso strogo držali.[275]

V avstrijskem cesarstvu so bile matične knjige uvedene kot del reforme civilnega statusa v drugi polovici 18. stoletja. Reforma civilnega statusa, ki je vključevala uvedbo matičnih knjig, je bila del širše reformne politike Habsburške monarhije v času cesarja Jožefa II. (vladal med letoma 1780 in 1790). Reforme so bile oblikovane tako, da bi povečale nadzor države nad civilnimi dogodki, kot so rojstva, poroke in smrti, ter zagotovile boljše evidenčne podatke o prebivalcih monarhije.

[273] Janez Toplišek, Rodoslovje, 2. izdaja, 2018, str. 46.
[274] Prav tam.
[275] Ema Umek, Matična knjiga, Enciklopedija Slovenije, Zv. 7, Ljubljana, Mladinska knjiga 1993, str. 23. Glej tudi Ema Umek, Cerkvene matične knjige, Vodnik po matičnih knjigah za območje SR Slovenije, Skupnost arhivov Slovenije, Ljubljana 1972, str. XVII–LXXIII.



Slika 128: Stare matične knjige v Župniji sv. Vida pri Ptuju.[276]

S posebnim patentom je Jožef II. leta 1784 predpisal dosledno vodenje matičnih knjig po župnijah in humanitarnih zavodih ter delo poveril duhovnikom. Začetek vpisov je bil postopen proces, ki se je raztezal preko več let in desetletij. V različnih delih Avstro-Ogrske so začeli z vpisi v različnih časovnih obdobjih. Vpisi v matične knjige so potekali na lokalni ravni in so bili pod nadzorom lokalnih oblasti. Zato so se pravila in postopki lahko razlikovali od kraja do kraja. Matične knjige so vsebovale podatke o rojstvih, porokah in smrtih, vključno z imeni in s priimki oseb, z datumi dogodkov, imeni staršev in drugimi pomembnimi podrobnostmi. Matične knjige so postale neprecenljiv vir genealoških informacij in so še danes pomembne za raziskovalce družinske zgodovine. Vsebujejo dragocene podatke o prebivalcih Avstro-Ogrske in njihovih družinskih dogodkih, ki omogočajo sledenje družinskim drevesom in raziskovanje preteklosti.

Pričujoče knjige brez zapisov v matičnih knjigah seveda ne bi bilo. Duhovniki so, kljub napakam in včasih nečitljivim ali nerazumljivim zapisom, s samim vodenjem matičnih knjig, pa tudi s skrbjo za njihovo ohranitev, ključno prispevali k temu, da lahko še danes izvemo za ljudi, ki so v majhni haloški vasici živeli pred tristo leti – za otroke, ki so živeli morda le kak dan, in za starejše, ki niso omenjeni v nobenem drugem zgodovinskem viru in bi bili sicer že davno pozabljeni. Preko matičnih knjig lahko dobimo ključne podatke o njihovem življenju, rojstvu, starših, poroki, kraju bivanja, kraju smrti in podobno. Čeprav iz tega ne moremo sklepati o kakovosti njihovega življenja, nam matični podatki prikažejo sestavo družin in najpomembnejše življenjske dogodke vaščanov.

[276] Foto: JH, 2023.

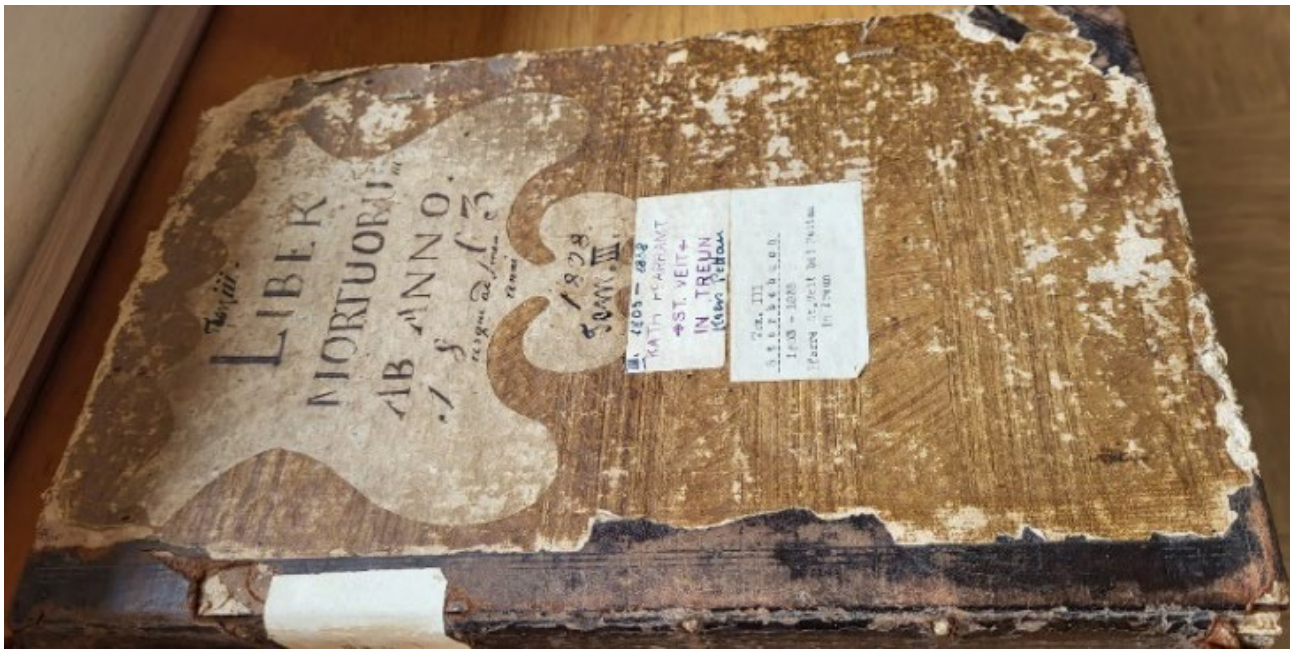

Slika 129: Mrliška knjiga Župnije sv. Vida iz obdobja 1803–1838.[277]

Matične knjige v Župniji sv. Vida, pod katero so skozi vso zgodovino sodili Dravci, niso med najstarejšimi na ptujskem območju. Medtem ko denimo najdemo v Gorišnici najstarejše matične knjige od leta 1682 naprej, pri Sv. Juriju na Ptuju od leta 1684, na Zavrču od leta 1692, na Hajdini pa celo od leta 1655 naprej, je najstarejša matična knjiga pri Sv. Vidu iz leta 1715. Originali teh knjig so se v času raziskave nahajali v Župnišču sv. Vida, kopije pa v Škofijskem arhivu v Mariboru.


Sterb=Register

der Pfarre St. Veit

vom Jahre 1894 bis 1915

Mrtvaška knjiga

župnije sv. Vida nevi Ptuju

od leta 1894 do 1915

Slika 130: Dvojezična mrliška knjiga Župnije sv. Vida iz časa stare Avstrije iz obdobja 1894–1915.[278]

[277] Foto: JH, 2023.
[278] Arhiv Župnije sv. Vid, foto JH 2023.

Tabela: Popis matičnih knjig Župnije sv. Vida pri Ptuju do 2. svetovne vojne (osenčene so na spletu,[279] neosenčene pa na krajevnem uradu UE Ptuj na Vidmu).

	Krsti	Poroke	Smrti
Knjiga 1:	1756–1787	1715–1750	1718–1758
Knjiga 2:	1787–1803	1751–1802	1759–1803
Knjiga 3:	1803–1823	1803–1834	1803–1838[280]
Knjiga 4:	1823–1840	1835–1855	1839–1859
Knjiga 5:	1841–1852	1856–1876	1860–1893
Knjiga 6:	1852–1870	1876–1887	1894–1915
Knjiga 7:	1871–1877	1888–1912	1915–1941
Knjiga 8:	1878-1888	1913–1934	
Knjiga 9:	1888–1902	1935–1941	
Knjiga 10:	1903–1922		
Knjiga 11:	1922–1938		
Knjiga 12:	1939–1941		

Knjige so se skozi obdobja spreminjale in postajale vse bolj uporabnikom prijazne. Medtem ko so starejše knjige zapisane v obliki prostega zapisa župnika, v nečitljivi pisavi in s pomanjkljivimi podatki, ki pogosto otežujejo individualizacijo subjekta zapisa (torej ni povsem jasno, kateri Filip Krajnc iz Haloz je umrl), so kasnejše knjige veliko bolj čitljive, zapisi so v formaliziranih tabelah in vsebujejo natančnejše podatke o hišni številki in starših posameznika. Dravci so bili občasno zapisani v nemški verziji »*Draffzem*«, občasno pa slovensko »*ex Dravez*«.

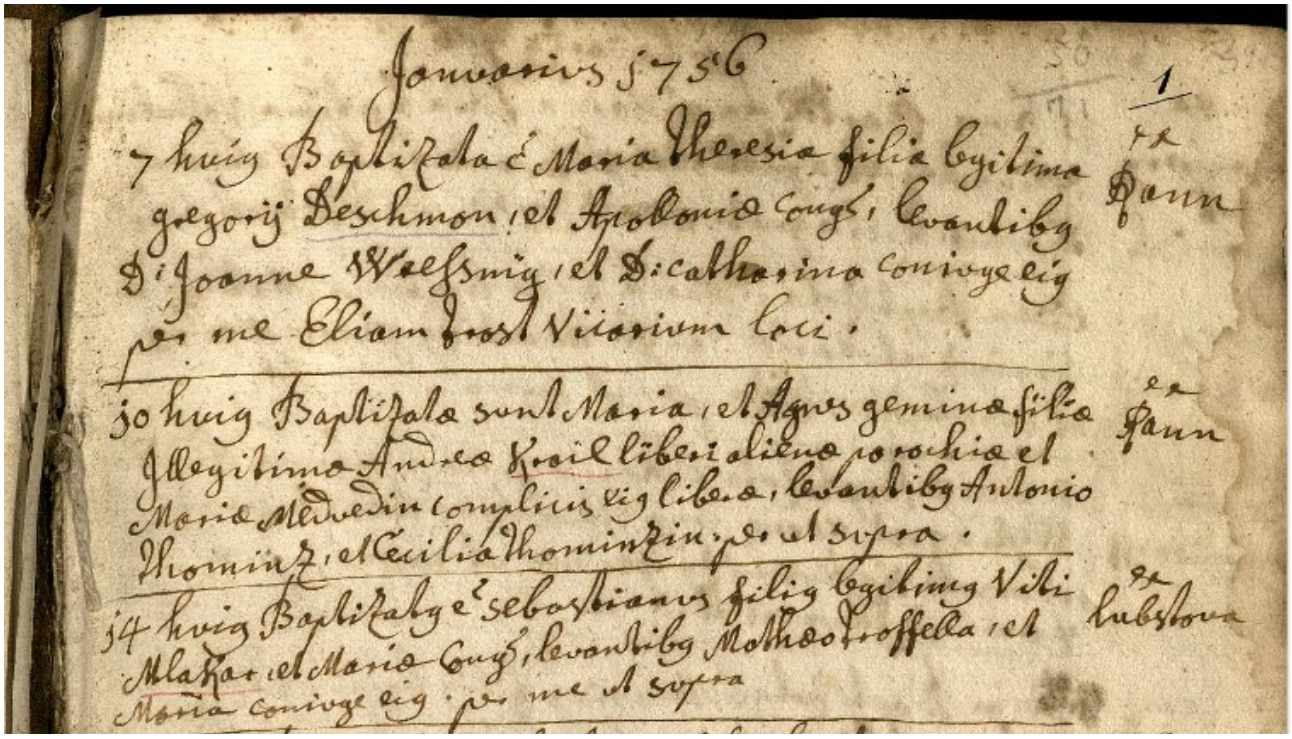

Slika 131: Starejši zapisi v matičnih knjigah na Vidmu so bili v latinici in brez uporabe tabel.[281]

[279] Gl. spletno stran: https://data.matricula-online.eu/sl/slovenia/maribor/sv-vid-pri-ptuju/.
[280] Knjiga ni original, pač pa prepis z več manjkajočimi vpisi, zlasti v letih 1807–1817, ko ni nobenega vpisa.
[281] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, 1756–1787, str. 1.

Obrazci v matičnih knjigah so bili seveda v nemščini in za razliko od matičnih knjig iz 18. stoletja, ki so bile zapisane v latinici, so bile matične knjige večji del 19. stoletja v gotici. Šele po letu 1878 so pri Sv. Vidu v matičnih knjigah ponovno pisali v latinici. Pisava je veliko bolj čitljiva – čeprav do leta 1895 (vsaj še delno) v nemščini. Med 2. svetovno vojno je okupator vodil ločene matične knjige, ki ne sledijo izgledu predhodnih knjig in so tudi manj popolne, pisane pa so razumljivo v nemščini in uporabljajo ponemčene krajevne nazive. Po 2. svetovni vojni niso dopolnjevali matičnih podatkov za vojni čas, postopno pa v rojstni knjigi Sv. Vida najdemo vse manj rojstev, saj so se rojstva »preselila« v ptujsko porodnišnico, to pa je tudi vodilo do vpisov v ptujske matične knjige.

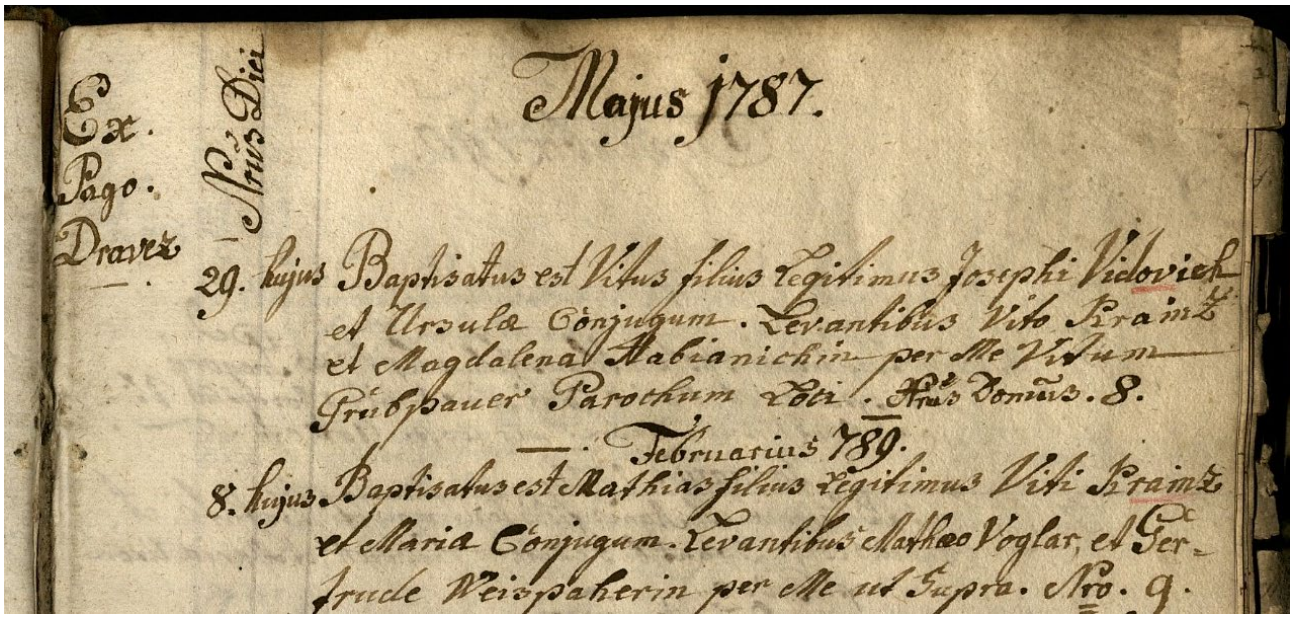
Majus 1787.

Ex. Pago. Dravez

Nrus Dici

29. hujus Baptisatus est Vitus filius Legitimus Josephi Vidovich et Ursulae Conjugum. Levantibus Vito Krainz et Magdalena Habianichin per Me Vitum Grubpauer Parochum Loci. Nrus Domus. 8.

Februarius 789.

8. hujus Baptisatus est Mathias filius Legitimus Viti Krainz et Mariae Conjugum. Levantibus Matheo Voglar, et Gertrude Weispaherin per Me ut Supra. Nro. 9.

Slika 132: Zapis v knjigi krstov v Dravcih leta 1787 v latinščini ter v delno tabelarični obliki – 29. maja 1787 je bil krščen Vid, zakoniti sin Jožefa Vidoviča in njegove žene Urše, iz hiše št. 8.[282]

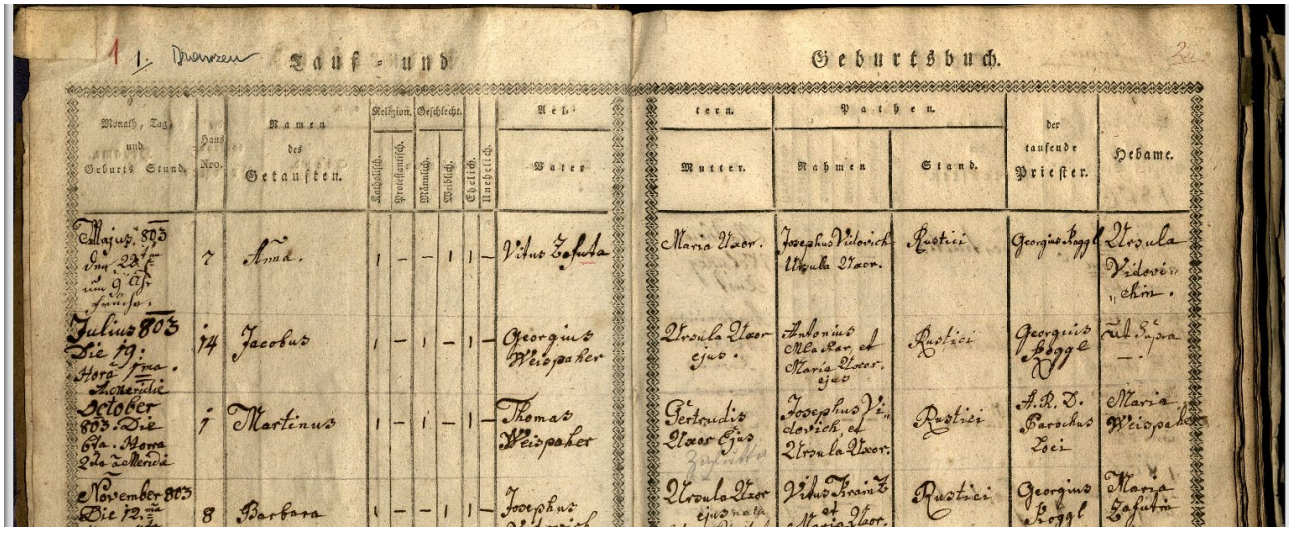
Tauf- und Geburtsbuch.

Monath, Tag und Geburts Stund.	Haus Nro.	Namen des Getauften.	Religion. Katholisch.	Religion. Protestantisch.	Geschlecht. Männlich.	Geschlecht. Weiblich.	Geschlecht. Ehelich.	Geschlecht. Unehelich.	Aeltern. Vater	Aeltern. Mutter.	Pathen. Nahmen	Pathen. Stand.	der tausende Priester.	Hebame.
Majus 803 den 22ten um 9 Uhr früh.	7	Anna.	1	–	–	1	1	–	Vitus Zafuta	Maria Uxor.	Josephus Vidovich Ursula Uxor.	Rustici	Georgius Koggl	Ursula Vidovichin.
Julius 803 Die 19. Hora 1ma. A. Meridie	14	Jacobus	1	–	1	–	1	–	Georgius Weispaher	Ursula Uxor ejus.	Antonius Mlakar, et Maria Uxor. ejus	Rustici	Georgius Koggl	Ut Supra
October 803. Die 6ta. Hora 2da a Meridie	1	Martinus	1	–	1	–	1	–	Thomas Weispaher	Gertrudis Uxor Ejus Zafuta	Josephus Vidovich, et Ursula Uxor.	Rustici	A. R. D. Parochus Loci	Maria Weispaher
November 803 Die 12ma	8	Barbara	1	–	–	1	1	–	Josephus [illegible]	Ursula Uxor ejus nata [illegible]	Vitus Krainz et Maria Uxor.	Rustici	Georgius Koggl	Maria Zafutin

Slika 133: Zapis krstov v Dravcih na začetku 19. stoletja, ko je avstrijska monarhija že poenotila izgled matičnih knjig.[283]

[282] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, 1787–1803, str. 1.
[283] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, 1803–1823, str. 1.

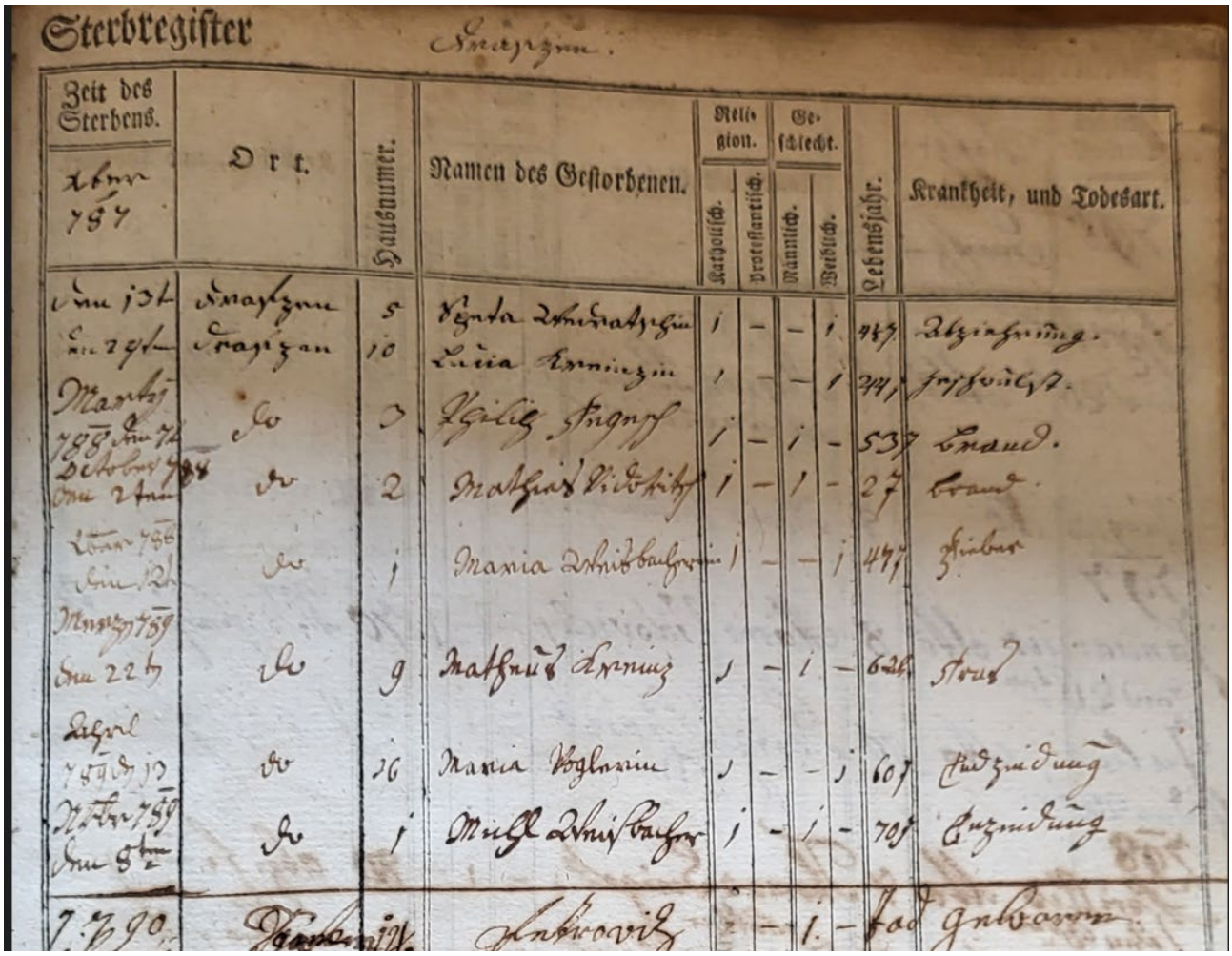

Slika 134: Smrti v Dravcih v letih 1787–1790, z dopisanimi hišnimi številkami: Špeta Bedračeva (tj. Elizabeta, 4 leta in pol), Lucija Krajnčeva (44 let), Filip Feguš (53 let), Matija Vidovič (27 let), Marija Weisbacher (47 let), Matevž Krajnc (62 let), Marija Voglarjeva (60 let), Mihael Weisbacher (70 let).[284]

Ko je postalo življenje v Dravcih bolj odprto in vaščani niso bili tako odvisni od zemljiškega gospoda, preučevanje zgolj matičnih knjig Župnije sv. Vida ni zadoščalo za polnejšo sliko o življenju prebivalcev Dravcev. Zato sem rojstva, poroke in smrti Dravčanov iskala tudi po številnih drugih župnijah – zlasti po župnijah Leskovec, Cirkulane, Podlehnik, Markovci, Hajdina, Majšperk, Sv. Jurij na Ptuju, Sv. Petra in Pavla na Ptuju, Poljčane, Gradec in Ljubljana. Nastalo je več zvezkov izpiskov podatkov o Dravčanih, ki sem jih nato uredila po hišah in analizirala, da bi prišla do določenih ugotovitev o življenju v vasi skozi čas.

Upoštevati je treba, da matične knjige niso popoln zgodovinski vir, pač pa so polne napak in nedoslednosti,[285] zato je treba podatke iz njih previdno presojati.

[284] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, 1787–1803, str. 1.
[285] Več o tem Irena Rožman, Analiza verodostojnosti zapisov v matičnih knjigah: metodološki vidiki, Acta Histriae, let. 19, 2011, št. 4, str. 743.

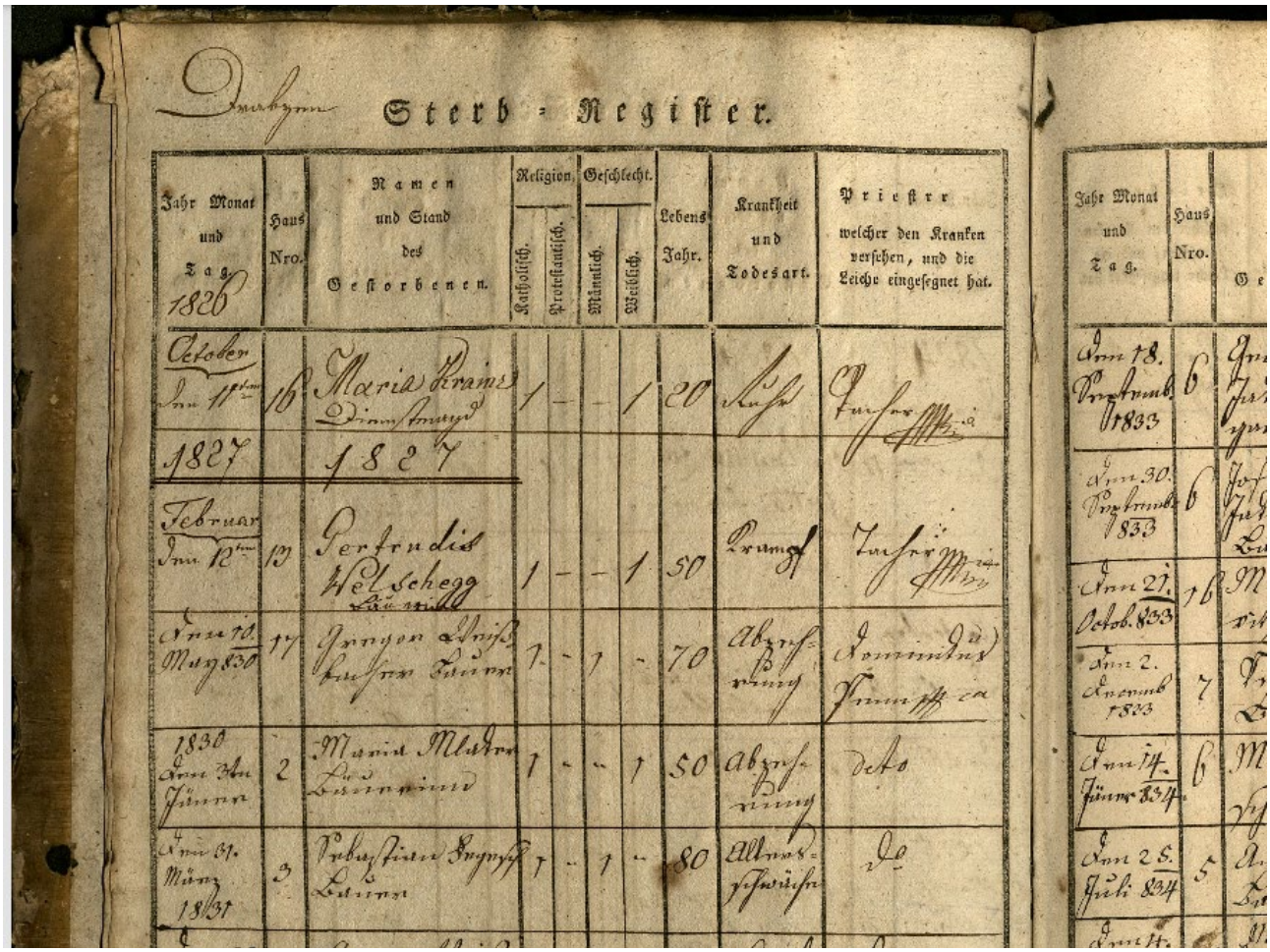
Sterb = Register.

Jahr Monat und Tag	Haus Nro.	Namen und Stand des Gestorbenen.	Religion: Katholisch.	Religion: Protestantisch.	Geschlecht: Männlich.	Geschlecht: Weiblich.	Lebens Jahr.	Krankheit und Todesart.	Priester welcher den Kranken versehen, und die Leiche eingesegnet hat.
1826 October Am 11ten	16	Maria Krains Dienstmagd	1	–	–	1	20	Lung	Pfarr Mi
1827		1827							
Februar Am 12ten	13	Gertrudis Welschegg Häusl	1	–	–	1	50	Brand	Pfarr Mi
Am 20. May 830	17	Jgnaz Anisch Inwohner Leim	1	–	1	–	70	abzehrung	Dominus Pfarr Mi ca
1830 Am 24. Jänner	2	Maria Mlakar Leinpeuin	1	–	–	1	50	abzehrung	Dito
Am 27. März 1831	3	Sebastian Zupanz Leimer	1	–	1	–	80	Altersschwäche	Do
Am 18. Februar 1833	6								
Am 30. Februar 1833	6								
Am 21. Octob. 833	16								
Am 2. Novemb 1833	7								
Am 14. Juny 834	6								
Am 28. Juli 834	5								

Slika 135: Prikaz, kako je župnik zaokroževal starosti ob smrti.[286]

Župniki so denimo pogosto zapisovali zgolj približno in zaokroženo starost ob smrti, kar lahko raziskovalcu povzroča kar veliko težav. Tako je župnik za kakšno gospo zapisal, da je bila ob smrti stara 60 let, čeprav je bila v resnici le 51. Domačih bodisi ni vprašal, koliko je bila gospa stara, bodisi ti tega niso natančno vedeli, v matični knjigi rojstev pa je župnik tudi ni iskal. Ta napaka skoraj desetih let lahko ob raziskovanju družine povzroča dvom v to, ali je bila gospa sploh lahko mama določenih otrok, saj bi bila glede na župnikove navedbe ob porodu stara že okrog 55 let, v resnici pa je bila stara 46 let.

Ker so otroke krstili na dan rojstva ali dan po rojstvu, se je tudi dogajalo, da mati ni bila prisotna pri krstu, župnik in prisoten boter pa niso bili pazljivi pri zapisu materinih podatkov, bodisi starosti, priimka ali celo njenega imena. Lahko je mati bila prisotna, pa ni bila pismena ali ni znala brati gotice, zato ob »podpisu« župnika ni mogla opozoriti na napako. To raziskovalcu zgodovine povzroča veliko težav, preden pride do edinega mogoče sklepa – tj. da je šlo za napačen vpis.

Kljub vsemu so cerkveni rituali v povezavi s fevdalnimi pravili omogočali določene domneve, ki olajšujejo raziskovanje zgodovine. Hčerke so se denimo vedno poročale v domači župniji in glede na kraj ženina lahko sklepamo, kje se je nadaljevalo njihovo življenje. Za sinove, ki niso prevzeli domačije, pa lahko bodisi domnevamo, da so v mladosti umrli (v primeru, ko je bil prevzemnik mlajši brat) ali pa so se kam oženili (v kateri župnijski matični knjigi bi lahko bila poroka zabeležena, težko ugibamo, nekatere sem

[286] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, 1826–1830, str. 4.

našla bolj ali manj naključno po bližnjih župnijah) oziroma ostali doma ali pri drugih kmetih neporočeni kot hlapci. Ponavljajoča imena otrok pri isti hiši so prav tako omogočala domnevo, da je starejši soimenjak pred rojstvom mlajšega umrl, čeprav so katere podvojitve imen pri živih otrocih nedvomno obstajale. Zanašala sem se tudi na domnevo, da je v primeru druge žene vaškega kmeta njegova prva žena umrla, saj kanonsko pravo ni dovoljevalo dvojnih porok.

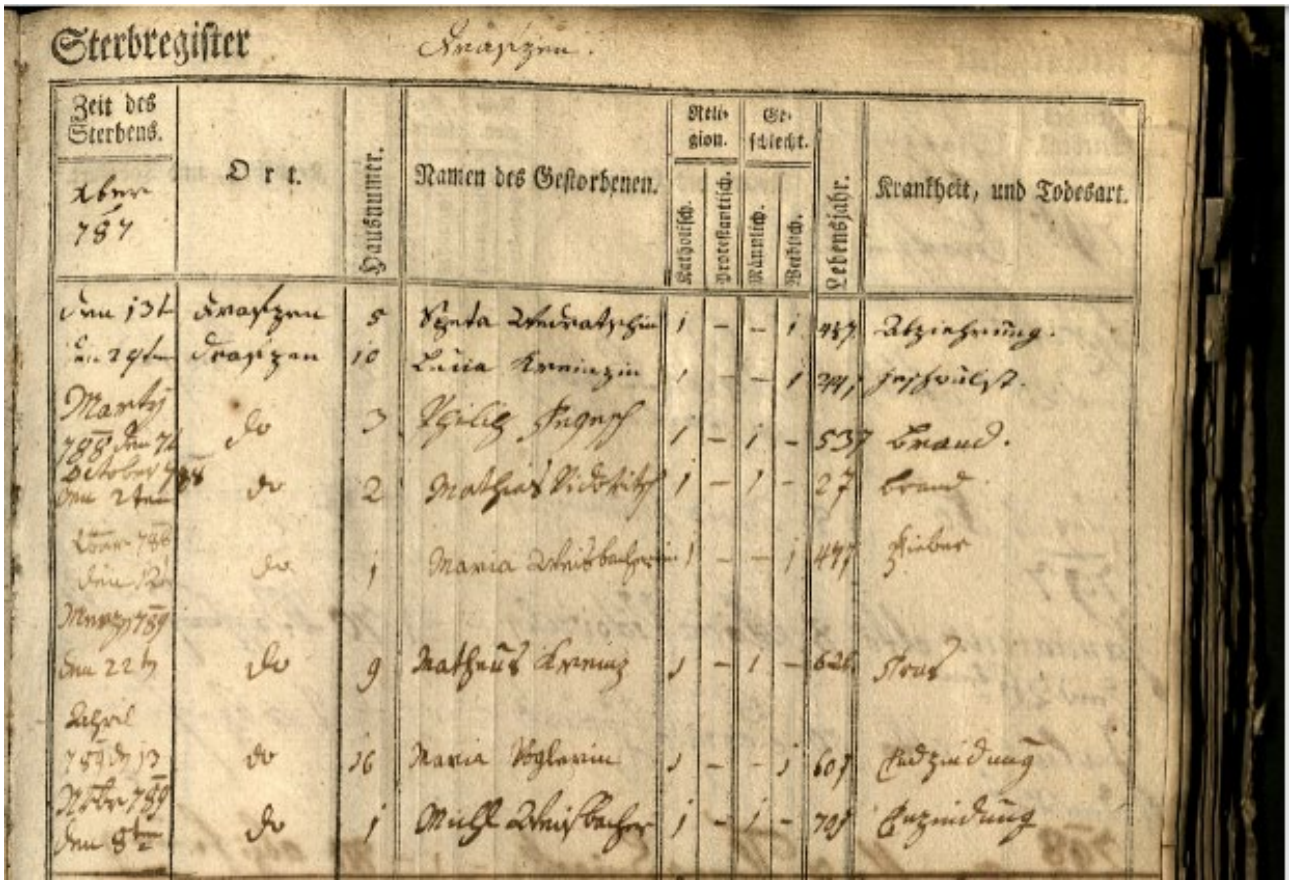

Slika 136: Občasno smrti otrok niti niso vpisovali, tukaj prikaz iz let 1787-89.[287]

Dravski matični rekorderji

Jožef Korpič (1846–1919) – oče 20. otrokom, ki so se rojevali v leti med 1870 in 1902

Andrej Žlahtič (1765-1842) – oče 12. otrokom, ki so se rojevali kar v obdobju 40 let (1786-1826)

Marija Kolednik, poročena Weisbacher – v letih med 1756 in 1782 je rodila 14 otrok

Jožefa Žlahtič, poročena Mohorko (1913–2000) – več kot 50 let vdova (od 1944)

Ivana Bedrač – umrla v 103. letu starosti v Dravcih (1908–2010)

Prva ločitev – leta 1924 Julijana Korpič (1890–1960) ločena od Antona Blažeka, ptujskega župana

[287] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 2, 1759–1803.

Prva razveza – leta 1942 Julijana Habjanič razvezana od Jožefa Ajde

Prva zlata poroka – leta 1974 med Jožefom in Ano Vindiš (po domače Kolarjeva)



Slika 137: Ivana Bedrač, najdlje živeča prebivalka Dravcev, umrla v starosti 102 leti.[288]

[288] Zasebni arhiv Ivana Ciglarja.

9.2 Jezikovne različice osebnih imen Dravčanov v matičnih knjigah

V zgodovinskih virih se imena in priimki Dravčanov do zadnjih let 19. stoletja ne pojavljajo v slovenščini. Ne najdemo Neže, Gere, Janeza ali Jurija, ampak Agnes, Gertraud, Johanna in Georga, niti ne Belšakov ali Žlahtičev, ampak Wellscheke in Schlachtische. Priimki so bili pisani predvsem v nemščini, imena pa v določenih obdobjih latinsko, v določenih pa nemško. Občasno lahko na isti strani matične knjige najdemo latinski, pri drugi osebi pa nemški zapis; tako je recimo mogoče na isti strani zaslediti Franza in Franciscusa ali Georga in Georgiusa in podobno.[289] Imena v pričujočem delu slovenim, saj so bili prebivalci Dravcev v preučevanem času slovenske narodnosti.[290]

Dravčani so imeli samo eno osebno ime, ne kot njihovi plemiški zemljiški gospodje, ki so pogosto imeli dvojna imena – denimo Ivan Karel ter Jurij Friderik Sauer in podobno. Več osebnih imen so dajali tudi »gospodi« – denimo družina Schäffer, ki je prebivala v Varejah, le streljaj od Dravcev, je leta 1875 dala hčerki ime Gisela Anna Apolonia Schäffer, njeni enajst let mlajši sestri pa Maria Ana Gisela Schäffer. Od Dravčanov je bil z dvojnim imenom leta 1919 krščen Anton Korpič ml., ki je imel ob krstu ime Anton Matevž, a je bilo tudi pri njem kasneje drugo ime v krstni knjigi prečrtano. Tudi Adalbert in Julijana Hruby, graška posestnika, ki sta bila konec 19. stoletja lastnika kasnejše Kovačeve domačije v Dravcih, svojim devetim otrokom nista dajala dvojnih imen. Edina izjema v Dravcih sta tako bila Franc in Marija Poslančec (po domače Pignarjeva), ki sta se pred letom 1930 v Dravce priselila iz Reke in sta nekaterim od svojih otrok dala dvojna imena: domačinom znana Pignarjeva Anica je tako bila denimo krščena kot Tugomira Anna Poslančec, njen leto dni starejši brat Pepič pa kot Josip Vilim Poslančec.

Poleg imena, ki je bilo zapisano v krstno knjigo in njegove slovenske različice, so Dravčani imeli tudi svoja domača imena. To je zlasti veljalo za Marije, ki so bile pri vsaki hiši in jih je bilo zato treba predrugačiti, da v dnevnem pogovoru ni bilo treba posebej izpostavljati, katero Marijo mislimo – na izbiro so bile: Micika, Micka, Marija, Marijica, Mimika, Mima, Marijana in tako dalje.

A tudi ostala imena so v domači rabi redko ostala v uradni različici. Iz zemljiških knjig je razvidno, da so do sredine 19. stoletja moška imena pogosto preoblikovali v obliko s končnico *-ž* ali *-š* (denimo Lukež, Matijaš, Andraš in Tomaš). Ko se je okrepilo gibanje za slovenščino na uradih, pa pogosteje zasledimo preoblikovanje moških imen v obliko s končnico *-ek*: Videk, Halček, Lovrek, Bartek, Hanzek, Tonek, Franček, Jurek, Pepek, Lojzek, Drašek, Tinek in drugi. Videk je sicer bil prisoten že v najstarejših zemljiških knjigah iz 18. stoletja. Ko je fant odrasel in dobil sina soimenjaka, je slednji dobil pravico do imena s končnico *-ek*, oče pa je prevzel »zrelejšo« obliko imena s končnico *-a*: Halča, Hanza, Tona, Jura, Tina in podobno. Za Johanna sta bili izmenično v rabi imeni Ivan in Janez. Tudi pri tistih, ki so bili v matične knjige vpisani že s slovensko različico imena, se ob odsotnosti osebnih izkaznic ni zagotovo vedelo, ali je dejansko Ivan ali Janez, zato se v različnih dokumentih uporabljata obe različici tega imena za isto osebo. Doma so bili vsi Hanzeki ali Hanzi. Nekaj nedoslednosti je vsled nečitljivemu rokopisu župnikov tudi pri imenih Matija (Mathias) in Matevž (Matheus).

[289] Gl. denimo krstno knjigo Župnije sv. Vida, 1852–1870, str. 55.
[290] Gl. tudi Andrej Hozjan, Za doslednejše, bolj poglobljeno in resnejše pisanje zgodovine!, ČZN, 1/1998, str. 155.

Ženska imena so doma pogosto preoblikovali v različico s končnico *-ika*: Micika, Nanika, Lizika, Pepika, Lojzika, Betika, Malika, Cilika, Katika, Tonika, Nežika, Trezika, Julika, Hanika in podobno. Tudi ženska imena so imela obliko za starejše ženske: Liza, Mica, Beta, Treza, Hana in podobno. Teh oblik v uradnih dokumentih ne zasledimo; zgolj za Elizabeto je bila občasno v zgodovinskih dokumentih uporabljena bolj meščanska oblika imena – Elisa.

Skozi tri stoletja so razvidne določene spremembe v rabi imen. Tako so denimo do konca 18. stoletja bila v rabi moška imena, kot so Sebastijan, Bartolomej, Matevž, Fabijan in Habijan, ki jih po odpravi podložništva več ne zasledimo. Franci in Alojzi se pojavijo v novejšem času. Po drugi strani pa so bili Jožefi, Janezi, Martini in Andreji popularna imena v različnih zgodovinskih obdobjih. Pri ženskah bi v kategorijo »zgodovinskih« imen, ki jih po koncu 18. stoletja v Dravcih redkeje zasledimo, sodili Apolonija in Urša (Uršula), sicer pa je bil vse do 2. svetovne vojne za ženske v Dravcih v rabi stalen in nespremenljiv nabor ženskih imen.

Katoliška Cerkev ima določena pravila in smernice glede izbire krstnih imen za otroke. Zakonik cerkvenega prava (lat. *Codex Iuris Canonici*) v kanonu 855 določa, da naj starši, botri in župnik skrbijo, da ne bo dano ime, ki bi bilo tuje krščanskemu duhu.[291] To pomeni, da bi moralo ime, izbrano ob krstu, biti v skladu s krščanskimi vrednotami in tradicijo, priporočljivo pa je, da je povezano s svetnikom ali svetopisemsko osebnostjo, ki bi otroku lahko služila kot vzor v veri. Priporoča se torej, da starši izberejo sveta imena, torej imena svetnikov ali oseb, znanih po svoji krščanski veri, saj naj bi ta otroku nudila vzor v življenju in duhovnega zavetnika. Prav tako imena ne smejo biti neprimerna ali nespoštljiva do krščanske vere; imena, ki so žaljiva ali nasprotujejo krščanskim vrednotam, niso dovoljena. Čeprav ni strogih pravil, ki bi preprečevala, da bi starši dali več otrokom isto ime, je to v praksi nenavadno, saj lahko povzroči zmedo v družinskem in družbenem okolju. Kljub vsemu v Dravcih najdemo takšne primere, kar lahko pripišemo pomoti pri krstu ali dejstvu, da je šlo za krst v sili, pa tudi morda za zmotno mnenje ob krstu, da bo otrok kmalu umrl in mu zato lahko dajo ime, kakršno je imel že drug otrok pri hiši.

Tabela prikazuje jezikovne različice imen Dravčanov v starih matičnih knjigah, ko so se vodile v nemščini in latinščini. Dodano je domače ime, v zadnjem stolpcu pa so navedena zlasti imena, ki jih najdemo v šolskih redovalnicah v času Kraljevine Jugoslavije, ko so učitelji nekatera imena otrok spremenili v hrvaško, srbsko ali ljubljansko obliko.

Tabela: Jezikovne različice imen Dravčanov in Dravčank.

Slovensko ime	Nemško ime	Latinsko ime	Domače ime	Druge oblike
Alojz	Alois	Aloisius	Lojz, Slavko, Lojzek	Lojze
Alojzija	Aloisia	Aloisia	Lojzika	
Amalija	Amalia	Amalia	Malčika, Malika	Ljuba, Ljubica
Ana	Anna	Anna	Anica, Nanika	
Andrej	Andreas	Andreus	Andraž, Draš, Drašek	
Anton	Anton	Antonius	Tonček, Tunek, Tonek, Zvonko, Toni, Tuna	Tone
Antonija	Antonia	Antonia	Tonika, Tunika	
Apolonija	Apolonia	Apolonia	Polona	
Bartolomej	Bartholomeo	Bartholomeus	Bartolo, Bartek	Arne[292]

[291] Stanko Ojnik, Alojzij Šuštar, Zakonik cerkvenega prava, Codex iuris canonici: razglašen z oblastjo papeža Janeza Pavla II, Ljubljana, 1999.
[292] Matevž Košir piše, da je Arne oblika imena Jernej (Svet Belanov, 2005, cit. zg., str. 103). Upoštevajoč matične in posestne podatke za Dravce pa je razvidno, da je bil v Župniji sv. Vida Arne Bartolomej (oz. Bartek).

Slovensko ime	Nemško ime	Latinsko ime	Domače ime	Druge oblike
Blaž	Blas	Blasius	Blažek	
Cecilija	Cäcilia, Zäzilia	Cecilia	Cilika, Cila	
Elizabeta	Elisabethe	Elisabeth	Špeta, Liza, Lizika, Beta, Betka, Betika	Elisa
Franc	Franz	Franciscus	Franček	Franjo, Frančišek, France
Gašper	Casper	Casparus		
Gera, Jera	Gertraud	Gertrudis	Jerica, Gerčka, Gerca, Gerika	Jedrt
Gregor, Gregorij	Gregor	Gregorius		
Ivana	Johanna	Ioanna	Hana, Hanika	Jovana
Jakob	Jacob	Jacobus	Jaka	
Janez, Ivan	Johann, Johanes	Joannes	Hanzek, Hanza	Janž
Jožef	Josef	Josephus	Pepek, Joža, Jožek	Josip
Jožefa	Josefa	Josepha	Pepika, Jožica, Zefa, Zefika	Josipina
Julijana	Julianna	Julianna	Julika	Julija
Jurij	Georg	Georgius	Jurek	Juri
Katarina	Katharina	Catharina	Katra, Katica, Kata, Katika	
Lovrenc	Lorenz	Laurentius	Lovro, Lovrek	
Luka	Lukas	Lucas	Lukež	
Marija	Maria	Maria	Micika, Micka, Mimika, Marica, Marijana	
Marjeta	Margaretha	Margareth	Margeta	Margarita
Martin	Martin	Martinus	Tina, Tinč, Tinek	
Matevž	Mathaus	Matthaeus		
Matija	Mathao	Mathias	Matijaš	Matias
Mihael	Michael	Michael	Miha, Halča, Halček	
Neža	Agnes	Agnelis	Nežika	
Pavel	Paul	Paulus	Pavlek	
Rozalija	Rosalia	Rosa	Roza, Rozika, Zalika	
Sebastijan	Sebastian	Sebastianus	Fabijan, Habijan	
Štefan	Stefan	Stephanus	Štef, Štefek	
Štefanija	Stefania	Stephania	Štefka	
Terezija	Teresia	Theresia	Treza, Trezika	
Tomaž	Tomas	Thomas	Tomaš, Tomažek	
Urša	Ursula	Ursula		
Vid	Veit	Vitus	Videk	Vito

Analiza rojenih v Dravcih pokaže, da je tako za moška kot ženska imena obstajal uveljavljen nabor imen, iz katerega so Dravčani izbirali imena za svoje otroke. Pri vsaki hiši so težili k temu, da so imeli vsaj Jožefa in Marijo. Ti dve sta najpogostejši imeni Dravčanov v preučevanem času. Pri tem zlasti ime Marija močno odstopa v priljubljenosti in je bila daleč najbolj pogosto žensko ime v vasi v vseh treh stoletjih, ki so zajeta v analizo. Dravčank z imenom Ana, ki je bilo drugo najbolj pogosto, je bilo tako bistveno manj. Marija je po drugi strani tudi ime, ki so ga Dravčani največkrat ponavljali pri novorojenkah tudi v primeru prej umrlih hčera s tem imenom. Jožef prednjači pri moških, a ne s takšnim naskokom kot Marija pri ženskah – Jurijev je bilo namreč skoraj enako kot Jožefov.

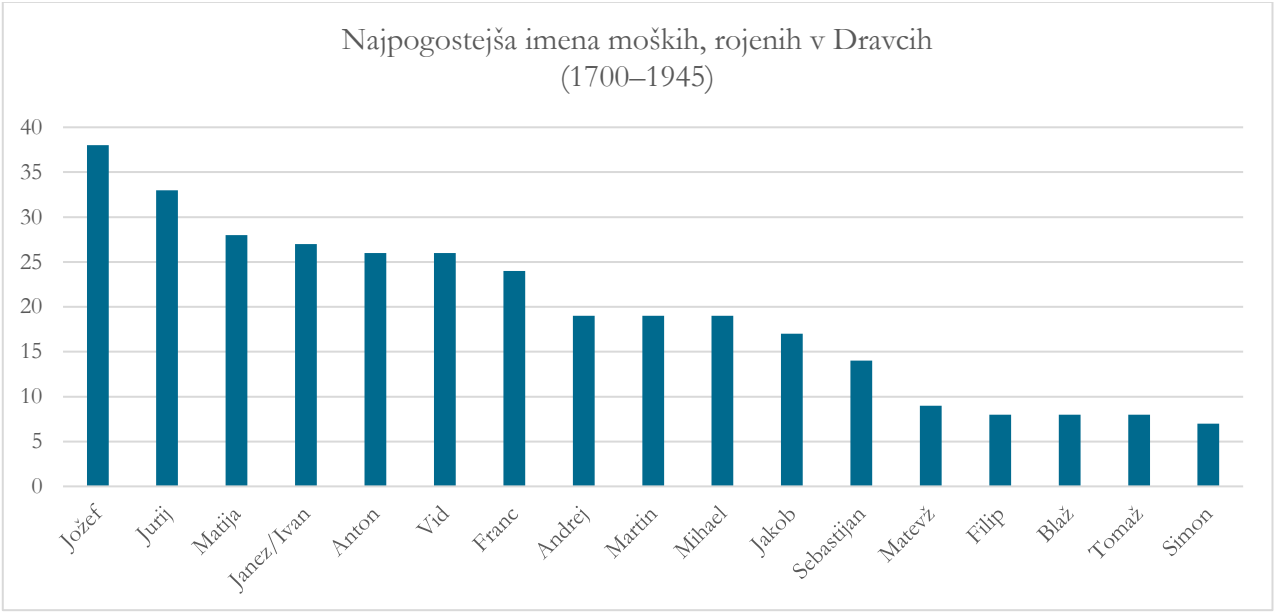

Grafikon: Najpogostejša imena moških, rojenih v Dravcih (1700–1945).

Nova imena so se uveljavila malo pred, zlasti pa po 2. svetovni vojni, ko so se v Dravcih rodili Stanko, Kristina, Milena, Mirko, pa nato v 1970-ih Boris, Janja, Peter, Renata, Darko, Dušan, v 1980-ih Sonja, Jelka, Silvija, Irena, Anita, Tadeja, Aleš, Tamara, Alen in podobno. Takrat priimki ob imenih večinoma niso bili več potrebni za razlikovanje Dravčanov med seboj. Več je bilo edino še Marij, ki so imele vsaka v svojem času svojo različico tega imena, ki jih je razlikovala od drugih Marij v vasi (Marijica, Marija, Micika, Mimika in tako dalje).

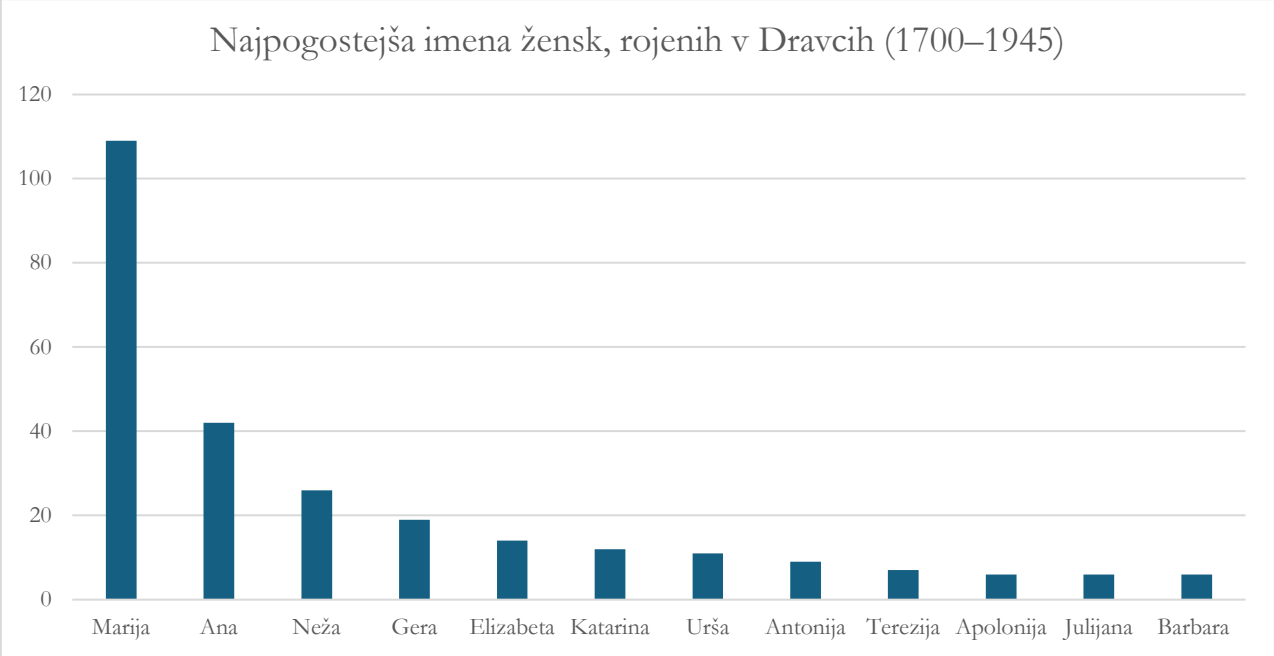

Grafikon: Najpogostejša imena žensk, rojenih v Dravcih (1700–1945).

V družinski knjigi na župniji so v drugi polovici 19. stoletja družinam pripisali tudi domače priimke. Kot pojasnjuje Janez Toplišek, hišno ali domače ime *»ostane pri hiši, čeprav se priimki v njej menjujejo«.*[293] Toplišek tudi pravi, da ni mogoče posploševati, ali so bila prej hišna imena ali priimki. Ugotoviti je mogoče, da v Dravcih domači priimki niso bili zelo razširjeni – vsekakor ne tako kot v sosednjih Sovičah. Da so bili Mohorkovi po domače Žlahtičevi, je stvar dveh generacij – še leta 1968 je bil namreč gospodar hiše Jurij Žlahtič, njegova hči Jožefa kot naslednica posestva pa se je leta 1939 poročila z Vinkom Mohorkom. Podobno velja za Habjaničeve, ki so bili po domače Vespoharjevi – leta 1903 se je namreč Ana Weisbacher iz Dravcev poročila z Antonom Habjaničem iz Varej in prevzela očetovo domačijo. Korpičevi, Vidovičevi, Letičevi in Horvatovi niso imeli posebnih domačih priimkov. Ne čudi tudi, da se je domačija Bračičevih imenovala »Kovačevo«, upoštevajoč, da so bili v več rodovih kovači. Posebne domače priimke so tako uporabljali za Belšakove (po domače Tumpove) in Habjaničeve na Rtiču (po domače Lekečinčeve). Leta 1927 se je v Dravce priženil Jakob Vaupotič (po domače Petelinov) in na domačijo v Dravce prenesel njihov domači priimek iz Lancove vasi, v približno istem času pa pridejo iz Rijeke v Dravce Poslančecevi, ki so bili po očimu mame Marije Poslančec Pignarjevi. Več posebnih domačih priimkov pa je bilo v Tajni: tam so bili eni Cafutovi po domače Tejekovi, drugi pa Pozničarjevi. Povezave med njimi nazaj vse do leta 1750 nisem uspela najti. Habjaničevi so bili po domače Žepekovi, Gabrovčevi so bili Kukmačevi, Merčevi pa Joštovi – ali po predniku tudi Tomažekovi.

Tako kot imena so bili tudi priimki ponemčeni (Kreinz, Wellschek, Weisbacher, Zaffuta in drugi). Medtem ko danes priimkov žensk ne sklanjamo, so bile v času, ko so bili priimki v matičnih knjigah ponemčeni, zapisani v ženski obliki: Mlakarin, Krainzin, Weisbacherin, ali pa so bili njihovi priimki delno poslovenjeni: Vidovichka, Krainzovka, Habianitschka, Zaffutka in podobno.

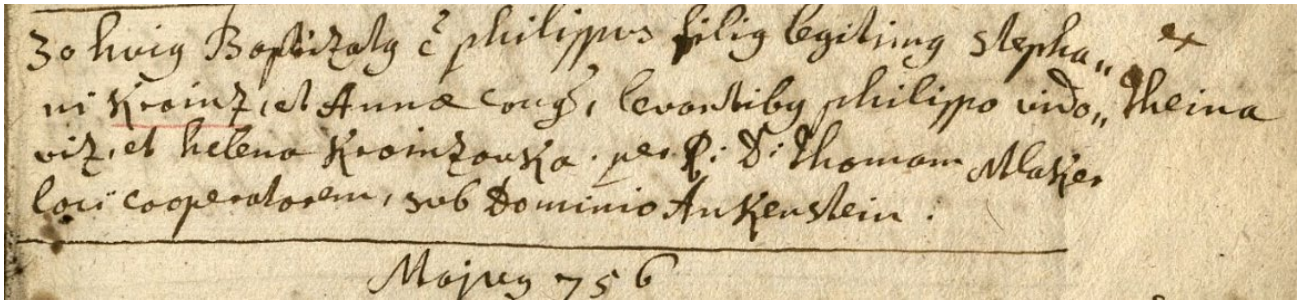

Slika 138: Vpis krsta Filipa Krajnca, sina Štefana in Ane iz Tajne, botra Helena Krainzovka z gospostva Borl, 30. april 1756.[294]

Slovenske zapise matičnih podatkov najdemo v zadnji četrtini 19. stoletja. Najprej so bili poslovenjeni priimki, ki so zapisani v slovenski obliki (denimo Gnilšek, Korpič) že od leta 1871. Tudi pri osebnih imenih je bil prehod v slovenščino postopen – najprej zasledimo Marijo namesto Marie, Franca pa namesto Franza. Postopoma so se v celoti uveljavili slovenski zapisi in tako so Gertraude postale Jerice, Josefi pa Jožeti.

Enako velja tudi za vasi. Nekatere vasi v župniji so bile poslovenjene (denimo Lancova ves), ko so bile druge še zapisane v nemščini (denimo *Tranberg* za Dravinjski Vrh). Ob rojstvu Antona Belšaka, pradedka avtorice tega zapisa, decembra 1896 so bili Dravci še vpisani kot *»Dravcen«,* ob rojstvu Antonije Vidovič

[293] Janez Toplišek, Rodoslovje, 2. izdaja, 2018, str. 30.
[294] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, 1756.

aprila 1897 pa so bili že vpisani kot *»Dravce«*. Tudi obrazci v matičnih knjigah so postali dvojezični. To je bila posledica vlade Eduarda Taafeja (na vladi v letih 1879–1893), ki se je zavzemal za večjo enakopravnost nenemških narodov v Avstriji z nemškimi, saj je menil, da bo le tako mogoče Avstrijo obdržati skupaj.[295]

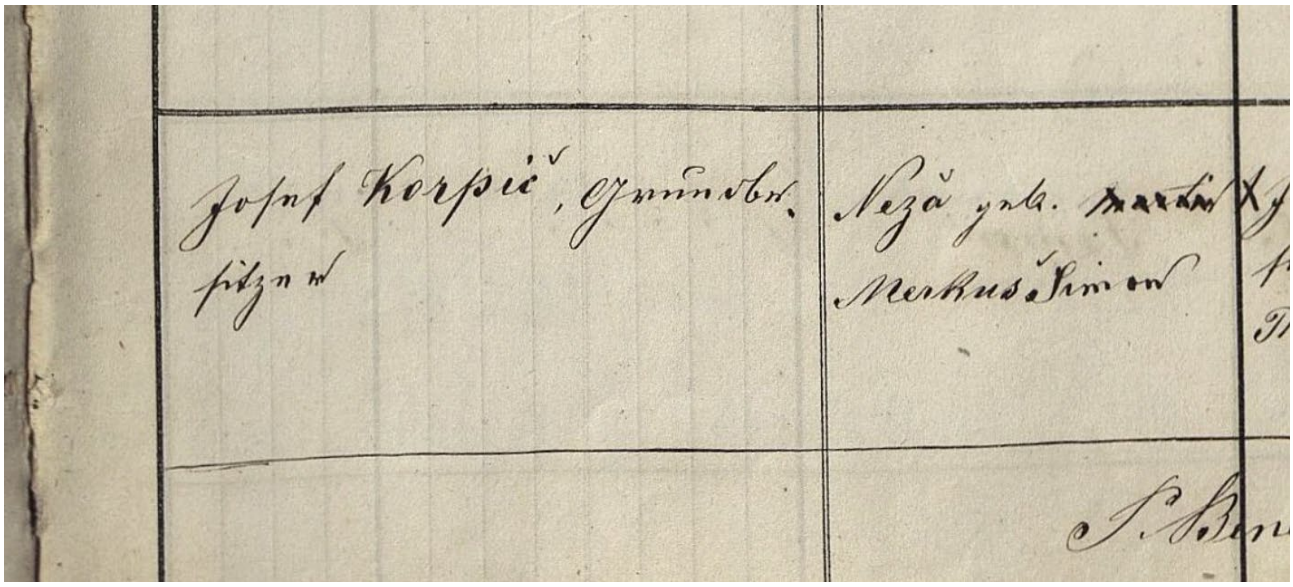

Slika 139: Postopno slovenjenje matičnih knjig Župnije sv. Vida – priimek Korpič je zapisan v latinici in poslovenjen, medtem ko sta ime Josef in posestnik (nem. *Grundbesitzer*) še v gotici in nemščini.[296]

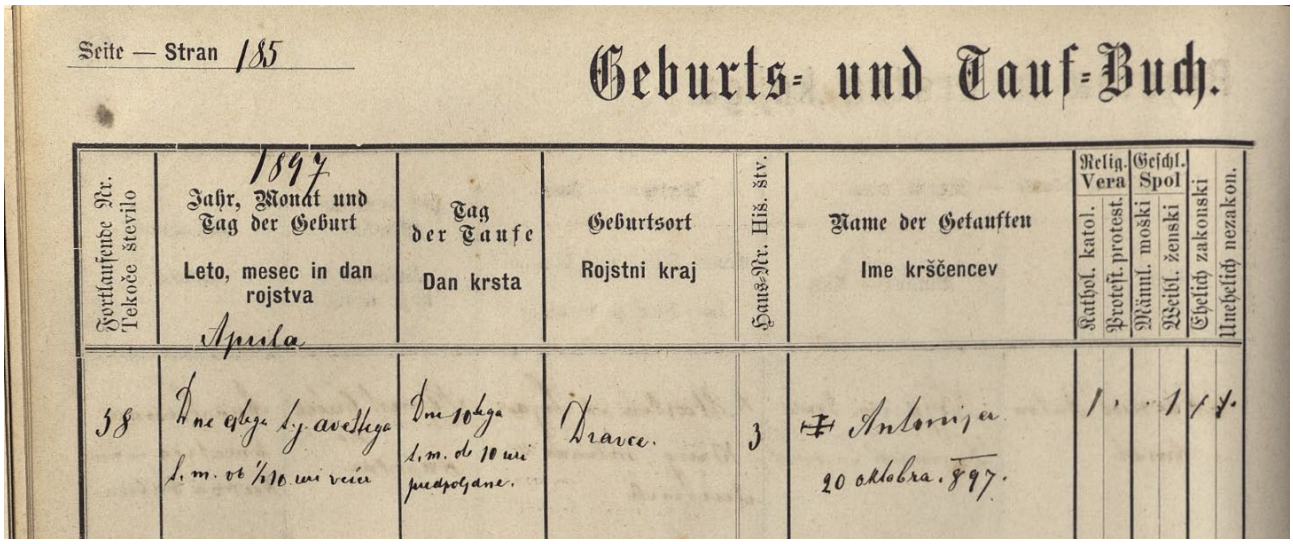

Seite — Stran 185

Geburts- und Tauf-Buch.

Fortlaufende Nr. Tekoče število	1897 Jahr, Monat und Tag der Geburt Leto, mesec in dan rojstva Aprila	Tag der Taufe Dan krsta	Geburtsort Rojstni kraj	Haus-Nr. Hiš. štv.	Name der Getauften Ime krščencev	Relig. Vera: Kathol. katol.	Relig. Vera: Protest. protest.	Geschl. Spol: Männl. moški	Geschl. Spol: Weibl. ženski	Ehelich zakonski	Unehelich nezakon.
38	Dne eglega t. j. avestega t. m. ob ½10 uri večer	Dne 10tega t. m. ob 10 uri predpoljdne.	Dravce.	3	✠ Antonija 20 oktobra. 897.	1	.	.	1	1	.

Slika 140: Rojstvo Antonije Vidovič aprila 1897 na naslovu »Dravce 3«.

9.3 Demografska slika Dravcev: rojstva, smrti in število prebivalcev

Na podlagi podatkov iz matičnih knjig, organiziranih s pomočjo družinskih knjig iz župnišča, šolskih redovalnic in posestne dokumentacije, ki so predstavljeni v tretjem delu te knjige, je mogoče narediti določene demografske analize Dravcev. Nekaj ugotovitev je predstavljenih v nadaljevanju.

[295] Gl. denimo Josip Vošnjak, Spomini, Slovenska Matica, Ljubljana, 1982, str. 373.
[296] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, 1871–1878, str. 18.

9.3.1 Gibanje prebivalcev v Dravcih skozi čas

V Dravcih je na enem km^2 skozi čas kljub različnim družbenim spremembam živelo okoli 60–70 ljudi. Na podlagi podatkov iz matičnih knjig sem ocenila število prebivalcev pri posamezni hiši na četrt stoletja in te podatke seštela za vso vas. Relativno zanesljive podatke glede prebivalcev po hišah sem lahko beležila šele od zadnje četrtine 18. stoletja naprej, pa še takrat zaradi manjkajočih podatkov o smrtih v matičnih knjigah lahko prebivalce le približno ocenimo.

Iz zemljevidov z župnijskimi okoliši dekanije Zavrč iz leta 1815 je na zemljevidu okoliša Župnije sv. Vida za Dravce (»*dorf Drafzen*«, označeni pod črko T) na legendi pripisano, da je v Dravcih živelo 94 ljudi.[297]

Orts-Gemeinde Drafzen.				
Drafzen (Dravci)	19	39	37	76
Lubſtova	49	83	77	160
Sovitſch (Sovič)	21	51	48	99
Summe . .	89	173	162	335

Slika 141: Štetje prebivalstva, občina Dravci (Dravci, Ljubstava, Sovič), na dan 31. 12. 1869 – kategorije prikazujejo število hiš v vasi, število moških, žensk, skupaj prebivalstva.[298]

Po letu 1850 so ti podatki vse bolj zanesljivi, a njihovo natančnost omejuje precejšnja fluktuacija prebivalstva. V vasi je bilo namreč več hiš, ki niso imele stalnih prebivalcev, ampak so pripadale posameznim družinam, ki so v te pomožne, verjetno tudi slabše vzdrževane, hiše nastanjale najete delavce (hlapce, dekle oz. pri eni hiši, kjer gospodar ni živel v vasi, viničarje). Ti so redko pri hiši ostali dlje časa, ampak so v upanju, da jim bo drugje boljše, pogosto migrirali po vaseh, zato jih je težko pravilno zajeti v demografsko analizo. V 20. stoletju nekatere hiše postanejo vikendi lastnikov, ki so imeli stalno prebivališče drugje (denimo v Varejah, Stojncih in podobno) in so samo občasno prihajali na »vrh«. Tudi danes se uradno število prebivalcev Dravcev glede na Statistični urad RS ne sklada z dejanskim številom prebivalcev v vasi.

Kljub tem pomanjkljivostim se podatki iz mojega »poskusa« ocene števila Dravčanov skladajo s prvimi uradnimi podatki. Tako denimo Krajevni leksikon Dravske banovine iz leta 1937 za »*srez Ptuj*« navaja, da imajo Dravci 60 prebivalcev,[299] kar potrjuje moj seštevek ljudi po hišah. Enako velja za čas po vojni – KNOO Vareja navaja, da je v Dravcih bilo 79 prebivalcev.

[297] Okoliš župnije sv. Vida, dekanat Zavrč, 1815, Škofijski arhiv Maribor.
[298] Orts-Repertorium des Herzogthumes Steiermark: auf Grundlage der Volkszählung vom 31. December 1869, Orts-Repertorium des Herzogthumes Steiermark (1872), str. 101. URN:NBN:SI:DOC-SYLMH7EV, dostopno na http://www.dlib.si.
[299] Krajevni leksikon Dravske banovine, srez Ptuj, Ljubljana, 1937, str. 504 in 519.

Tabela: Število prebivalcev Dravcev od leta 1775 do 2023.

Leto	D1	D2	D2ab	D3	D4	D5	D6	D7	D8	D9	D10	D11	D12+a	D13	D14	D15	D16	D17	∑
1775	4	/	/	7, 2+7	3	5-9	5	6	9	6	3	12	4	2	/	/	/	/	75+
1800	3	/	/	6-8, 13	5-6	6	0	8	7	4	5	3	6	7-8	/	/	/	2	75
1825	3	/	/	2, 8	6	7	0	8	7	5	5-7	6	4-8	4	/	/	/	4-8	69
1850	6	/	/	4, 5-6	/	2	3	5-6	6	7	4	5	5	5	/	/	/	2	59
1875	4	/	/	5	6	6	3-5	4	4	4	5-6	2	6	N	/	3	2	2	56
1900	3	/	/	5	14	6	0	N	3	4	3	3	4	10	/	3	N	3	61
1925	3	/	/	7	9	5	0	N	6	8	0	6	2	N	7	7	V	0	60
1950	4-5	8	/	5	6	3	1	2	5	4	6	6	7	N	2	6-7	3	N	78
1975	4	3	4	6	2	6	0	3	2	5	6	6	5	0	1	1	1	0	55
2000	0	4	6	2	4	5	0	5	3	4	5	4	5+4	0	1	3	V	4	59
2024	/	6	3	0	6	6	3	1	0	5	3	3	2+4	0	1	1	V	6	48*

Po podatkih SURS za 2023: 58 prebivalcev
V – vikend, brez stalnih prebivalcev
N – občasni najemniki

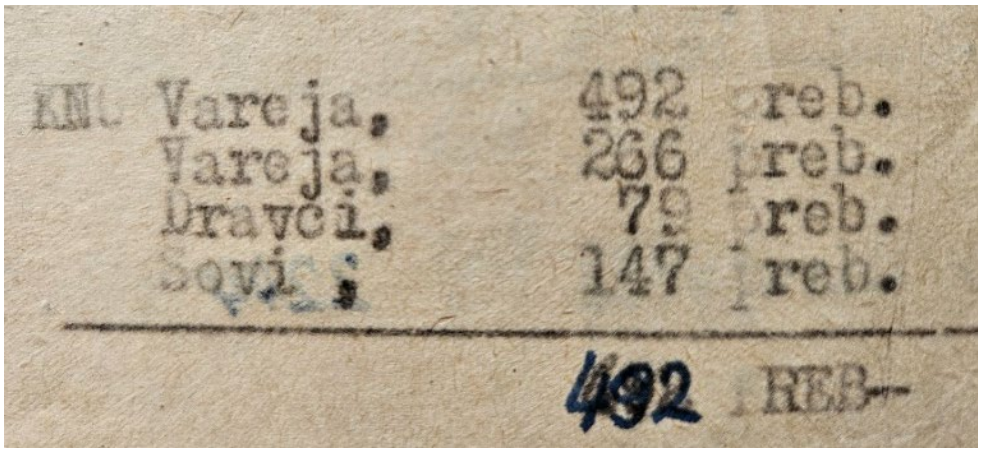

Slika 142: Število prebivalstva v KNOO Vareja, Poročilo Okrajnega narodnega odbora Ptuj, 20. december 1945.[300]

9.3.2 Analiza rojstev v Dravcih

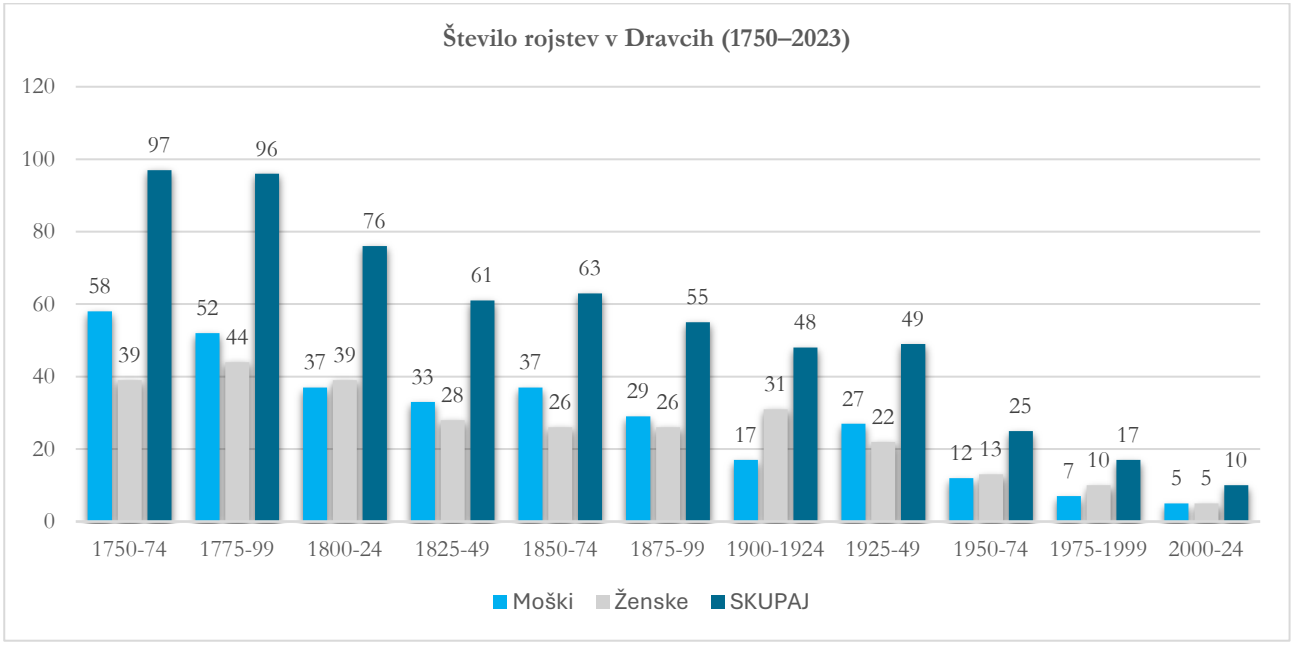

Grafikon: Število rojstev v Dravcih po spolu in skupno (1750–2023).

Za pričujočo raziskavo so bili iz krstnih in rojstnih matičnih knjig zbrani podatki o 598 ljudeh, ki so bili rojeni v Dravcih. Poleg njih so v raziskavo zajeti tudi številni potomci Dravčanov, ki se niso rodili v Dravcih, s čimer pokažem, kaj je bilo s temi, ki so se rodili v Dravcih in šli drugam. Poleg v Dravcih rojenih so v raziskavo zajeti tudi številni priženjeni v Dravce, ki so si tu ustvarili družino. K njim v Dravce so občasno prišli ostareli starši. Ob njih so v Dravcih živeli dekle in hlapci, viničarji, otroci v skrbstvu dravskih kmetov (na »služenju«) in drugi.

V 18. stoletju so se v Dravcih povprečno rodili skoraj štirje otroci letno, v prvi četrtini 19. stoletja pa trije. Do 2. svetovne vojne sta se povprečno rodila dva otroka na leto, kar je po letu 1950 padlo na enega letno, po letu 2000 pa se je v vasi skupno rodilo le 10 otrok. Odraz tega je, da so leta, ko se v Dravcih ne rodi

[300] Foto JH, 2024.

noben otrok, vse bolj pogosta: medtem ko sta bili v 2. polovici 18. stoletja takšni zgolj dve leti (pa še pri tem gre lahko za mojo napako, da sem koga izpustila), v 1. polovici 19. stoletja pa ni bilo niti enega leta, ko se v Dravcih ne bi rodil vsaj en otrok, so od 2. svetovne vojne naprej leta z rojstvom prej izjema kot pravilo. Povprečno letno število rojstev v 21. stoletju je tako skoraj 10-krat nižje od števila rojstev v drugi polovici 18. stoletja.

Opazno je tudi, da se je v 18. stoletju rodilo bistveno več dečkov kot deklic (približno v razmerju 3 : 2). V 19. stoletju se je to število v prvi četrtini sprva izenačilo, nato pa je število deklic ponovno zaostajalo za dečki. V 20. in 21. stoletju je bilo v Dravcih rojenih več deklic od dečkov.

Tabela: Leta brez rojstev v Dravcih (1750–2023) – v 19. stoletju le tri, v 20. stoletju tretjina, v 21. stoletju pa dve tretjini.

1752	1788	1859	1868	1893	1917	1918	1920	1936	1948
1949	1950	1953	1959	1961	1962	1963	1967	1969	1970
1972	1975	1977	1982	1986	1987	1988	1990	1991	1992
1994	1995	1996	1997	1998	2000	2001	2002	2003	2004
2005	2006	2007	2008	2010	2012	2013	2016	2021	2022
2023									

Tabela: Rojstva v Dravcih po mesecih v letu.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sept	Okt	Nov	Dec
1750–1774	11	6	13	8	6	5	2	3	2	6	8	10
1775–1799	15	9	10	10	5	5	5	5	6	5	7	4
1800–1824	10	7	10	7	9	3	5	7	5	2	3	4
1825–1849	5	9	11	3	3	2	2	2	6	2	8	6
1850–1874	1	6	13	8	5	4	7	3	4	0	4	4
1875–1899	3	7	4	6	7	5	1	1	7	1	6	7
1900–24	5	2	5	6	3	2	3	5	6	2	6	3
1925–1949	4	2	6	5	2	6	2	5	6	1	3	3
1950–74	3	0	2	2	2	1	1	1	3	2	2	2
Skupaj	57	48	74	55	42	33	28	32	43	21	47	43

Iz podatkov o mesecu rojstva izhaja, da ne drži razširjeno mišljenje, da so se v preteklosti »otroci delali« pozimi, ko ni bilo drugega dela na kmetiji in ne elektrike ob večerih. Podatki namreč kažejo, da je bilo največ otrok rojenih v mesecu marcu, najmanj pa oktobra. Tople junijske noči so posledično – ne glede na delo na kmetiji – nudile največ možnosti za izkazovanje ljubezni, januar pa je bil za to najmanj primeren mesec. Od 2. svetovne vojne naprej tovrstnih presoj zaradi manjšega števila rojstev ni več mogoče opravljati.

9.3.3 Analiza smrtnosti

Bolj zaokrožene podatke o Dravčanih sem dobila s tem, ko sem posamezna rojstva povezala z vpisi smrti v mrliških knjigah. To ni bilo zmeraj enostavno, saj so bili podatki o smrtih po navadi še bolj poenostavljeno zapisani kot podatki o rojstvu. Jasno razvidno je, da so bile mrliške knjige bolj namenjene izkazovanju tega, ali je umrli ob smrti imel vse zakramente, kot raziskovanju umrlih stoletja kasneje. Večkrat je bilo težko ugotoviti, kdo natančno je posamezni umrli, upoštevajoč, da sta bili v Dravcih dve družini Vidovič, dve družini Cafuta, tri družine Krajnc, dve družini Belšak, tri družine Weisbacher in tako dalje. V prvih matičnih knjigah tudi še niso bile uvedene hišne številke ali jih župnik ni dosledno zapisoval,

ob hkratnem nepoznavanju natančne starosti umrlega ali napačnem računanju. Dodatne težave povzroča dejstvo, da je obdobje 1807–1817 v mrliški knjigi nepopolno zabeleženo. Najbrž se je originalna mrliška knjiga za to obdobje delno uničila, župnik pa je nato prepisal strani, ki so bile še čitljive, povsem uničenih strani pa ni mogel obnoviti. Kljub vsemu lahko iz razpoložljivih podatkov o smrtih v Dravcih pridemo do določenih zanesljivih ugotovitev.

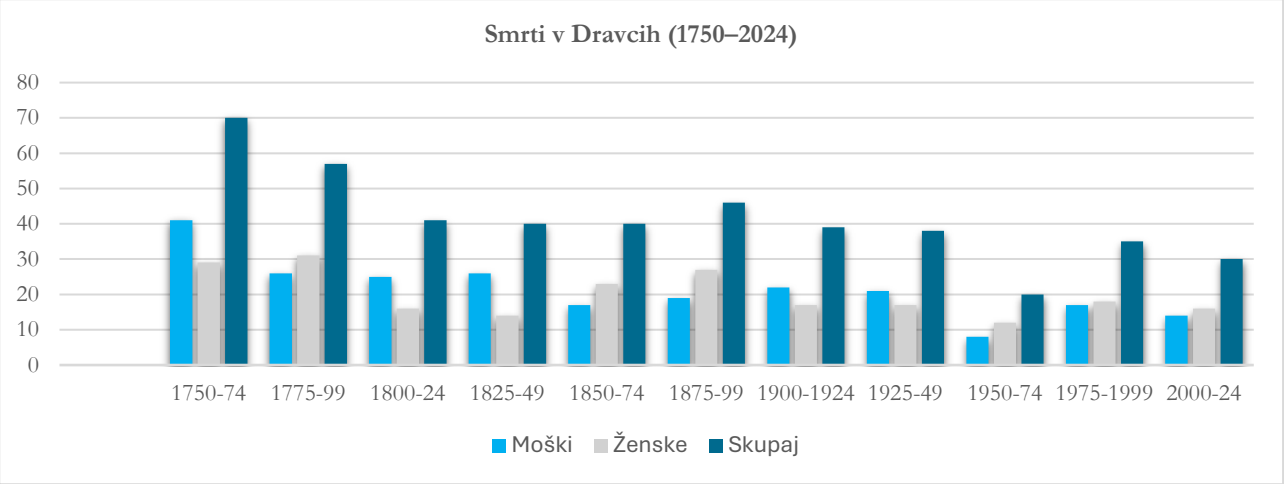

Grafikon: Število smrti v Dravcih (1750–2023).

Iz mesecev smrti ni mogoče zaključiti, da bi v katerem mesecu umiralo posebej veliko število ljudi. Je pa do leta 1950 opazno, da je **v hladnejšem delu leta (oktober–marec) umrlo več ljudi** kot v toplejšem delu leta (april–september) – to razmerje znaša približno 60 : 40%.

Tabela: Smrti v Dravcih po mesecih v letu.

	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sept	Okt	Nov	Dec
1750–1799	5	8	17	19	7	10	8	11	7	15	5	11
1800–1849	7	8	11	5	4	2	6	5	8	9	7	0
1850–1899	13	10	5	3	8	6	7	4	7	8	8	8
1900–1949	11	7	8	9	4	1	4	9	3	13	4	2
1950–1999	2	6	5	5	3	5	4	5	8	2	4	4

Podatki tudi kažejo visoko umrljivost otrok, in sicer je v vasi **vsako leto v povprečju umrl vsaj en otrok, mlajši od petih let**.

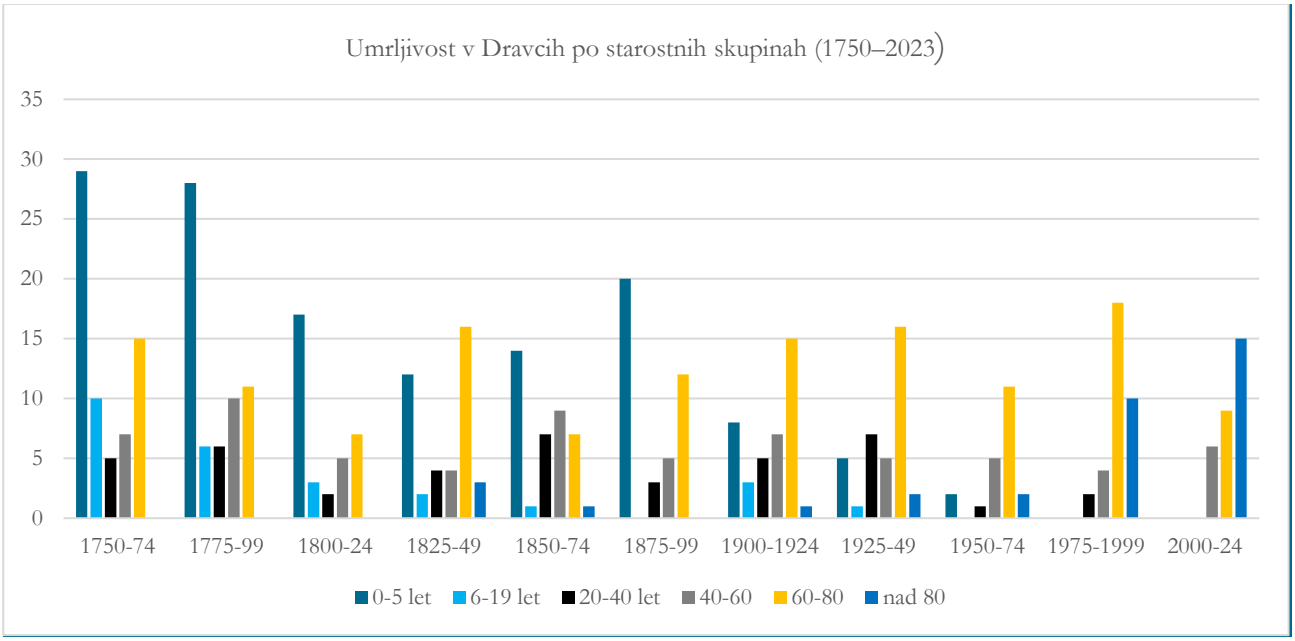

Grafikon: Umrljivost v Dravcih po starostnih skupinah, 1750–2023.

Glede na to, da se je v 18. stoletju rojevalo bistveno več ljudi kot v 19. in zlasti v 20. stoletju, sodi razumljivo v 18. stoletje tudi večina rekordnih let v smislu umrljivosti v Dravcih. K temu je v veliki meri prispevala visoka umrljivost otrok.

Tabela: Leta najvišjega števila smrti v Dravcih.

Leto	Število umrlih	Število umrlih otrok do 15. leta
1758	7	4
1766	6	5
1768	7	2
1782	6	3
1791	8	2
1798	5	5
1872	6	5
1886	6	4
1919	6	1

Leta 1798 v Dravcih umre pet dečkov starih do pet let. Leta 1872 umre pet otrok, starih do treh let, v letu 1886 pa štirje. Smrti otrok so bile pogoste vse do 1. svetovne vojne, po njej pa se njihovo število postopoma zmanjša in **po letu 1957 v vasi več ni bilo smrti otroka**. Zadnja otroka, ki sta umrla, sta bila Janez in Slavko Slatič, rojena leta 1954 oziroma 1957, pri katerih je kot vzrok smrti navedeno vnetje droba.

Zupanič Slavec navaja, da je bila umrljivost dojenčkov na Kranjskem proti koncu 19. stoletja okoli 20-odstotna. V desetletju 1881–1890 je bila v Avstriji najvišja umrljivost, in sicer je znašala 30,16 %.[301] Stanje v Dravcih je bilo podobno temu.

[301] Zupanič Slavec, Zgodovina zdravstva na Slovenskem, 2017, cit. zg., str. 76–77.



Slika 143: Pogrebov otrok je bilo v preteklosti povsod veliko; na fotografiji pogreb Marije Bedrač iz Dravcev, 1976.[302]

Zlasti slaba je bila preživelost dvojčkov. V Dravcih do 2. svetovne vojne beležimo dvanajst parov dvojčkov – kar dva para dvojčkov sta imela Filip in Gera Krajnc (na današnjem Horvatovem, Dravci 11). Redki dvojčki so preživeli prve mesece. Po letu 1919 v Dravcih več niso bili rojeni dvojčki, so pa se rodili Dravčanom, ki so živeli drugje (denimo Juliki Habjanič, poročeni Flajs, leta 1932 v Lancovi vasi, Antonu Bedraču leta 1984 v Zamušanih, Janezu Arnejčiču leta 1967 v Ljubljani, Alešu Ozvaldiču leta 2014 in Marti Petrovič v Ljubljani).

Tabela: Prikaz umrljivosti dvojčkov v Dravcih v letih 1767–1919.

Ime in priimek dvojčkov	Datum rojstva	Starša	Naslov	Smrt
Ana in Marija Weisbacher	12. 7. 1767	Mihael in Marija	Dravci 1	Marija umrla 9. 11. 1773, 6 let; za Ano ni podatka[303]
Blaž in Marija Belšak	1. 2. 1780	Jurij in Marija	Dravci 6	Ni podatka
Simon in Elizabeta Belšak	9. 5. 1805	Jožef in Gera	Dravci 13	Oba umrla stara 3 mesece – 25. 8. 1805
Helena in Filip Krajnc	28. 4. 1817	Filip in Gera	Dravci 9	Helena umrla isto leto – 22. 10. 1821; Filip naslednik posestva
Neža in Apolonija Krajnc	10. 1. 1823	Filip in Gera	Dravci 9	Apolonija umrla stara 3 dni – 13. 1. 1823, za Nežo ni podatka
Andrej in Barbara Letonja	29. 11. 1842	Nezakonska otroka Katarine	Dravci 16	Oba umrla naslednji dan po rojstvu
Jurij in Marija Šegula	15. 4. 1846	Nezakonska otroka Helene	Dravci 15	Oba umrla isto leto – Jurij 21. 6. 1846, Marija 26. 10. 1846
Mihael in Martin Korpič	24. 9. 1878	Jožef in Neža	Dravci 2	Oba umrla v 2. mesecu – Mihael 1. 11. 1878, Martin 2. 11. 1878

[302] Zasebni arhiv Ana Horvat.
[303] Leta 1774 je rojena soimenjakinja, verjetno dvojčica Ana umre pred tem.

Marija in Neža Vidovič	25. 12. 1891	Janez in Marija	Dravci 3	Obe umrli v 1. letu – Neža 23. 2. 1892, Marija 30. 9. 1892
Franc in Mihael Erlač	28. 8. 1902	Jurij in Ana Erlač, roj. Habjanič	Dravci 15	Oba umrla kot dojenčka, Franc 9. 10. 1902 od otročje slabosti, Mihael pa 8. 11. 1904
Antonija in Jurij Habjanič	12. 4. 1910	Anton in Ana (Weisbacherjeva)	Dravci 17	Jurij umrl star 2 meseca – 1. 7. 1910
Cecilija in Katarina Habjanič	21. 11. 1919	Franc in Marija (Lekečinčeva)	Dravci 20	Katarina umrla čez pol leta – 5. 6. 1920

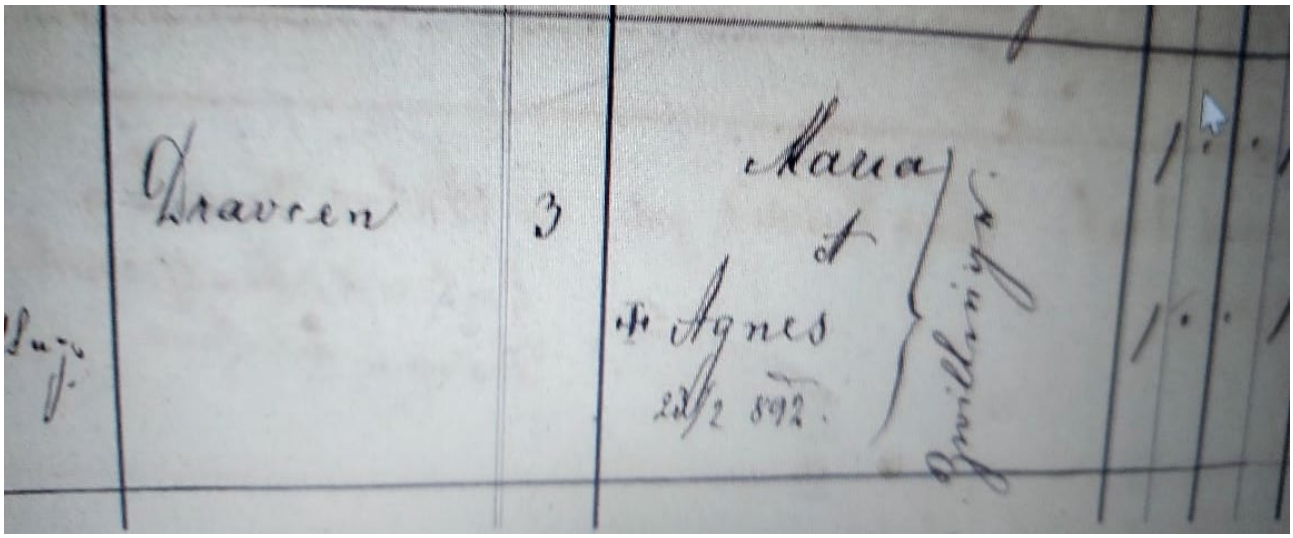

Slika 144: Vpis rojstva in dopis smrti dvojčič Marije in Neže Vidovič (1891-1892).[304]

Po drugi strani je skozi čas opazno **višanje starosti umrlih**. Če so do sredine 19. stoletja večinoma umirali pred 60. letom in je župnik pri vaščanki, ki je bila stara 61 let, kot vzrok smrti zapisal kar »ostarelost«, se v 19. stoletju življenjska doba postopno podaljša, tako da je vse več odraslih dočakalo 70 let. Tisti, ki bi doživeli 80 let, so bili vse do 2. svetovne vojne izjemno redki. Zlasti po letu 1975 pa se njihovo število v vasi hitro poveča. Če bi k njim prišteli še tiste, ki so umrli tik pred 80. rojstnim dnem, so v zadnji četrtini 20. stoletja že postali največja starostna skupina ob smrti. Po letu 2000 pa so tisti, ki so bili rojeni med obema vojnama, že lahko pričakovali, da bodo živeli vsaj 80 let, tako ženske kot moški.

Tabela: Rojeni med obema vojnama so v Dravcih dočakali visoko starost.

Anton Korpič	**86**		Marija Belšak	**82**
Jožef Korpič	**84**		Marija Mohorko	**82**
Ivan Vidovič	**81**		Jožefa Mohorko	**87**
Franc Horvat	**89**		Marija Gabrovec	**85**
Jože Poslančec	**82**		Anica Poslančec	**91**
Janez Slatič	**85**		Cecilija Slatič	**90**
Štefanija Vidovič	**79**		Julijana Cafuta	**87**

Medtem ko je v Sloveniji po osamosvojitvi povprečna starost umrlih znašala 74,1 leta (povprečje vrednosti povprečne starosti umrlih med leti 1991 in 2022 glede na podatke Statističnega urada RS), je ta starost v Dravcih znašala 78 let.

[304] Krstna knjiga Župnije sv. Vid, 1888-1902.

Kot izkazuje Statistični urad RS, se je od sredine prejšnjega stoletja razlika med številom živorojenih in številom umrlih v Sloveniji iz leta v leto skoraj neprestano manjšala. Število umrlih je v tem obdobju iz leta v leto nekoliko naraščalo, medtem ko je število živorojenih izrazito upadalo. V letu 1993 je prvič po 2. svetovni vojni več prebivalcev umrlo, kot pa se jih je tisto leto rodilo (prvič je bil izkazan negativni **naravni prirast**).[305] Čeprav za tako majhno vas, kot so Dravci, ne moremo naravnega prirasta računati letno, je iz četrt stoletnih podatkov razviden podoben trend, kot sicer velja za Slovenijo.

Vzroki za smrt so navedeni v matičnih knjigah, a kot navaja Matic Batič, ta rubrika ni popolnoma zanesljiva, saj so jo izpolnjevali vsakokratni župniki, ki niso bili šolani zdravniki.[306] Jerneja Ferlež in Alja Lipovic Oštir sta v obsežni študiji med drugim raziskovali vzroke smrti pri sv. Barbari med leti 1877 in 1897 ter jih primerjali s podatki iz Juršinc, Maribora, s Kozjaka in s Pohorja.[307] Pri tem sta ugotovili, da sta bili v Halozah v primerjavi z drugimi kraji iz študije bolj razširjeni zlasti tuberkuloza in vodenica. Leskovški kronist je za leto 1913 zapisal, da v Halozah razhaja kuga, zaradi katere mora opravljati vedno več spovedi na domu, nato je zbolel še sam župnik Škamlec in odpeljejo ga v Gradec na bolehanje.[308]

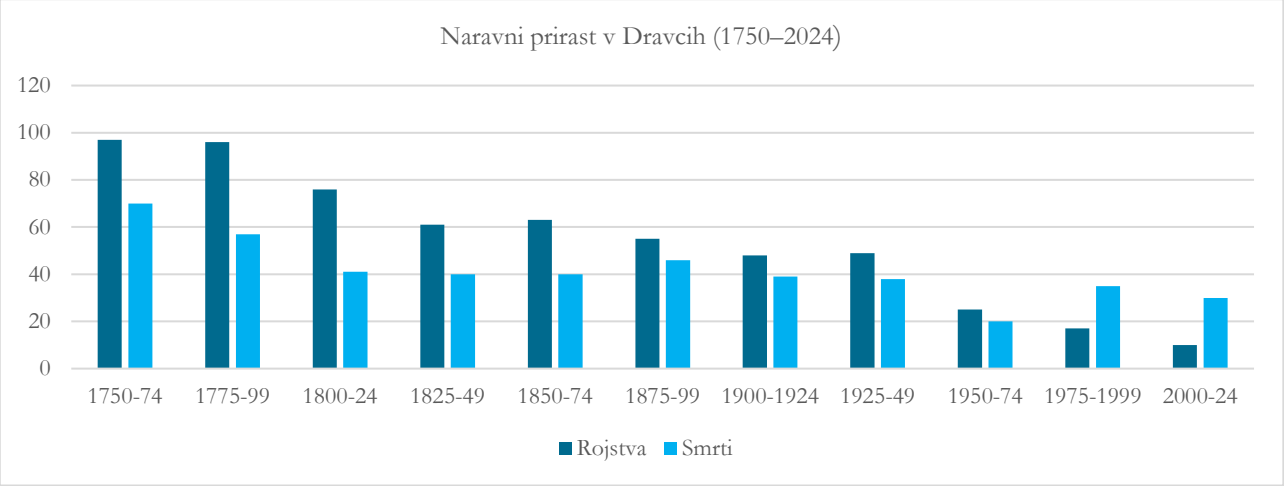

Grafikon: Naravni prirast v Dravcih – razlika med številom rojenih in umrlih.

Tabela: Deset najpogostejših vzrokov smrti pri Sv. Barbari (Cirkulane) med leti 1877 in 1897.[309]

Vzrok	Število umrlih	%
Tuberkuloza (nalezljiva pljučna bolezen)	247	16,4
Vodenica (nabiranje vode v telesu)	158	10,5
Prirojena oslabelost	150	10,0
Starostna oslabelost	113	7,5
Prisad (ogljenica)	93	6,2
Pljučnica	80	5,3
Kašel	75	5,0
Davica	66	4,4
Naduha (astma)	57	3,8

[305] Naravni prirast pozitiven v četrtini občin, Statistični urad RS. https://www.stat.si/obcine/sl/Theme/Index/PrebivalstvoNaravni, dostopno 17. 3. 2024.
[306] Matic Batič, Prebivalstvo župnije Batuje skozi matične knjige v zadnji četrtini 19. stoletja, Kronika 62, št. 2 (2014), str. 284.
[307] Jerneja Ferlež, Alja Lipovic Oštir, Vzroki za smrt in načini prebivanja med Kozjakom, Pohorjem in Halozami konec 19. stoletja, Studia Historica Slovenica, let. 23 (2023), št. 1, str. 47–104.
[308] Kronika Župnije sv. Andraža v Halozah, str. 75.
[309] Povzeto po Ferlež, Oštir, 2023, str. 84.

Tudi analiza vzrokov smrti v župniji sv. Vida je vsaj do prve svetovne vojne nezanesljiva, saj opredelitev smrti ni bila zdravniško potrjena in je zato izrazito nestrokovna, vezana na laični opis smrti s strani bližnjih. Tako se pogosto kot vzrok (ne kot simptom) smrti navajata slabost in otroška slabost, kot vzrok smrti je navedena »žalost«, srčni krč, slabe kosti, »smrt po porodu«, »gnilo srce in ribice«, starejše je ob smrti očitno pogosto dušilo, zato je kot vzrok smrti zapisana naduha (astma) ali pa kar starost oz. ostarelost. Zdravniški ogledi ob smrti se začnejo šele po 2. svetovni vojni. Tako denimo v primeru Ane Krajnc, ki je umrla leta 1948, mrliški oglednik Jakob Letič kot vzrok smrti potrdi vodeniko.

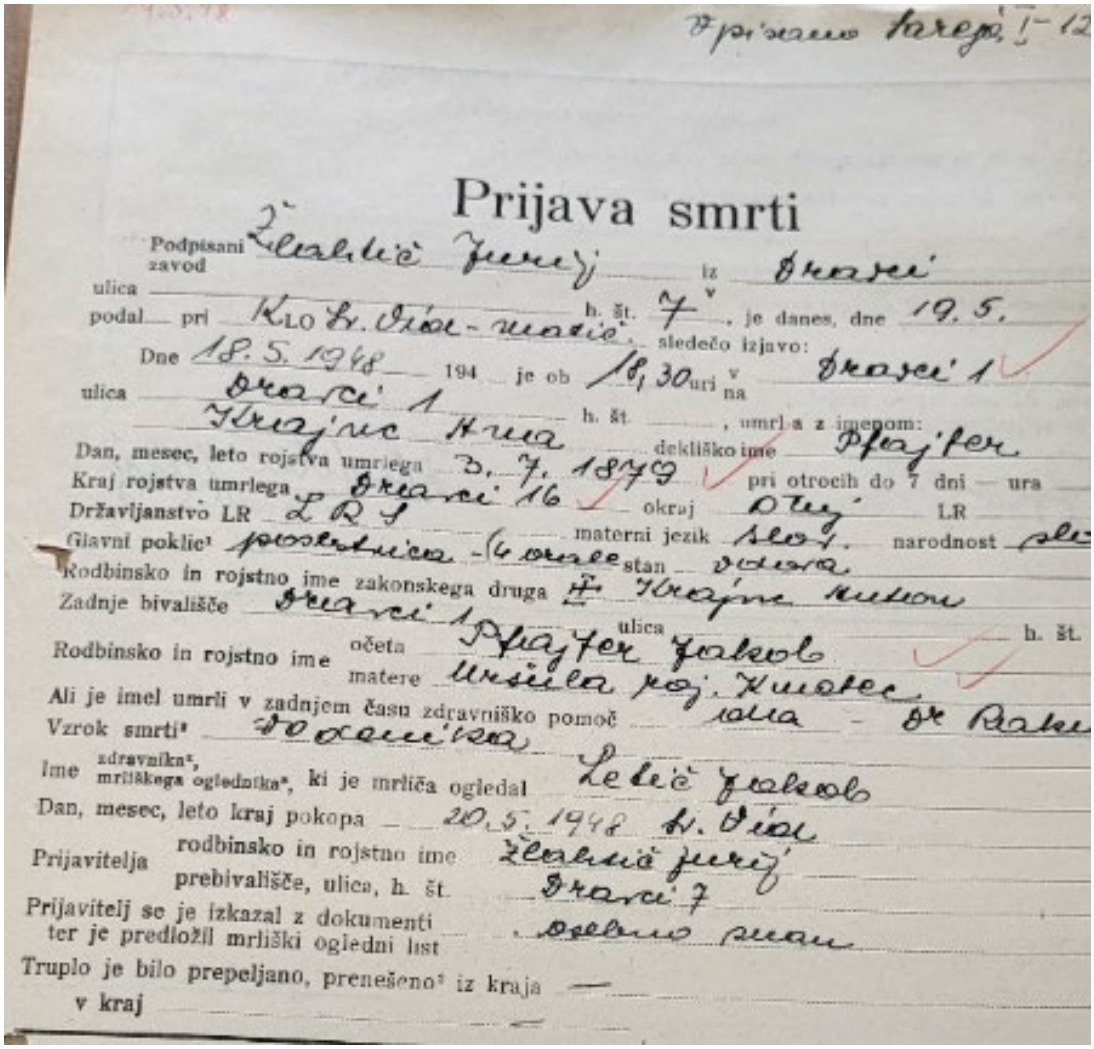

Vpisano Sarejo I-12

Prijava smrti

Podpisani zavod Žlahtič Jurij iz Dravci

ulica h. št. 7 v

podal pri KLO Sv. Vid-matič, je danes, dne 19. 5.

sledečo izjavo:

Dne 18. 5. 1948 194 je ob 18,30 uri v na Dravci 1

ulica Dravci 1 h. št. , umrl-a z imenom:

Krajnc Ana dekliško ime Pfajfer

Dan, mesec, leto rojstva umrlega 3. 7. 1879 pri otrocih do 7 dni — ura

Kraj rojstva umrlega Dravci 16 okraj Dlj LR

Državljanstvo LR LRS materni jezik slov. narodnost slo

Glavni poklic[1] poslestnica - (4 orale stan vdova

Rodbinsko in rojstno ime zakonskega druga II Krajnc Anton

Zadnje bivališče Dravci 1 ulica h. št.

Rodbinsko in rojstno ime očeta Pfajfer Jakob

matere Uršula roj. Kmetec

Ali je imel umrli v zadnjem času zdravniško pomoč dla - Dr Rak

Vzrok smrti[2] Vodenika

Ime zdravnika[3], mrliškega oglednika[3], ki je mrliča ogledal Letič Jakob

Dan, mesec, leto kraj pokopa 20. 5. 1948 Sv. Vid

Prijavitelja rodbinsko in rojstno ime Žlahtič Jurij

prebivališče, ulica, h. št. Dravci 7

Prijavitelj se je izkazal z dokumenti ter je predložil mrliški ogledni list osebno znan

Truplo je bilo prepeljano, prenešeno[3] iz kraja —

v kraj

Slika 145: Prijava smrti Ane Krajnc, rojene Pfajfer z dne 18. maja 1948, smrt prijavil Jurij Žlahtič.[310]

Dravske družine bi bile seveda bistveno večje in število prebivalcev vasi višje brez **visoke umrljivosti otrok**, ki je bila razširjena v 18. in 19. stoletju. Tako je nekaterim staršem umrla tudi več kot polovica otrok. Pri Potočnikovih, ki so živeli kot viničarji pri graškem vinogradniku Hrubyu, ki je kupil lepo domačijo z vinogradi v Dravcih po bankrotu Jožefa Krajnca, sta oče Matevž in mama Neža imela tri otroke, mama pa je bila še v četrto noseča. Februarja 1875 so od angine umrli vsi trije otroci, stari od treh do sedem let. Oktobra istega leta se je rodil še četrti otrok in umrl takoj ob rojstvu.

[310] Krajevni urad Videm.

Dogajalo pa se ni samo pri viničarjih – mlada gospodarica Neža Korpič je z možem Jožefom kupovala zemljo v Dravcih, ki je bila v vasi naprodaj in očitno sta uspešno gospodarila. Do svojega 34. leta je Neža rodila deset otrok – v letih 1877 in 1878 so umrli kar štirje od njih, februarja 1882 je kmalu po rojstvu desetega otroka umrla še sama in pol leta po rojstvu še zadnje rojeni sin.

Tabela prikazuje pregled vzrokov smrti v Dravcih glede na podatke v mrliški matični knjigi pred začetkom prve svetovne vojne.

Tabela: Vzroki smrti v Dravcih.[311]

Leto	Starost umrlih	Vzrok
1896	2	vodenika
1897	6 mes	kašelj
1899	64	naduha (astma)
1900	62, 78	sušica, ostarelost
1901	65	naduha
1902	58, 77, 60	naduha, starost, sušica na ledvicah
1903	1	otročja slabost[312]
1904	61, 62	ostarelost, /
1905	74	srčna kap
1906	45	srčna vodenika
1907	10, 64, 81	oslabel je, divji rak v sapniku, ostarelost
1908	70	prehlad, božjast
1910	7 mes, 2 mes	prehlad, vžgalnica
1911	70 let, 2 mes	ostarelost, naduha; sušica
1912	3 mes	vnetje droba
1913	39, 6	zlatenica, v želodcu vnetje, možganska blaznost; škrlatica
1914	66; 10 mes	naduha, tuberkuloza; vžgalina
1915	6 tednov	vžgalina

Tudi pri Vidovičevih se je v letih 1887–1903 očetu Janezu in mami Mariji rodilo osem otrok – šest hčera in dva sinova; med hčerkami je otroštvo preživela le Elizabeta (znana kot Špeta), pet njenih sester je umrlo. Pri Žlahtičevih je še v 20. stoletju od osmih otrok preživelo le pet, pri Korpičevih in Slatičevih pa od štirih po dva.

Skladno z ugotovitvami iz študij sodnih spisov, da nasilnih kaznivih dejanj v vasi ni bilo, tudi iz matičnih knjig niso razvidne nasilne smrti. En primer hude telesne poškodbe, ki jo je povzročil Dravčan, je razviden iz sodnih spisov Pokrajinskega arhiva Maribor.[313] Leta 1915 so mediji poročali o obsodbi za uboj v Dravcih, a je bil obsojeni čevljar Jurij Štumberger občan Dravcev in ne vaščan. Bil je namreč iz Sovič.[314] Samomor je bil opredeljen v dveh primerih. Leta 1953 je Jakob Vaupotič v domači cisterni na Petelinovi domačiji našel utopljenega 59-letnega preužitkarja Franca Emeršiča, ki je v zameno za preživljanje Vaupotičevim prepustil svojo zemljo v Okiču. Ker je Emeršič v vasi govoril, da ga gospodarica Marija ne mara pri hiši, so žandarji smrt sprva preiskovali kot umor, a nato kot vzrok smrti zapisali samomor. V letu 1980 pa je na toplo avgustovsko nedeljo samomor v gozdu naredila 86-letna Marija Milošič.

[311] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, 1894–1915.
[312] Franc Habjanič, Dravci 12, umre star eno leto od otročje slabosti.
[313] Kazenski spis Kzp VII 1055/39 Okrožnega sodišča Maribor, SI_PAM/0645/003/04879.
[314] Podrobneje o tem v poglavju o pravosodnih zadevah.



Slika 146: Visoka umrljivost otrok v Dravcih v letu 1798.[315]

Nekaj smrti med vaščani je bila posledica **nesreč**. Tako je triletna Marija Vidovič leta 1930 umrla od opeklin po padcu v vrelo vodo. 26-letni Janko Vaupotič je leta 1957 umrl v prometni nesreči. Kar nekaj je bilo utopitev – poleg že omenjenega Petelinovega preužitkarja. Dravčani so večkrat ob zavoju Drave v levo pod Gradišči našli utopljence, ki jih je voda prinesla iz Maribora in drugod ter na mesto poklicali leskovške žandarje. Malo pred božičem leta 1949 se je v Dravi med ribolovom utopil 78-letni Jožef Korpič (znan kot Brunkar). Dva meseca niso našli njegovega trupla, izvedli pogreb brez trupla, ko so truplo naposled našli v Varaždinu. Žandarji so smrt poskušali naprtiti njegovemu polbratu, pri katerem je Brunkar živel, a za to niso imeli nobenih dokazov, tako da so morali zapisati, da je šlo za nesrečo. Poleti 1952 so Dravčani prijavili dve naplavljeni trupli – v prvem primeru je šlo za mesarja iz Maribora, v drugem pa dijaka iz železničarskega dijaškega doma v Mariboru, ki je bil doma iz okolice Žetal. V pretresljivi nesreči med lovom na race se je leta 1969 v Dravi v Dravcih utopil 13-letni Zlatko Kos, šolar iz Leskovca.[316]

Marburger Zeitung je aprila 1906 poročal o 42-letni Mariji Weisbacher iz Dravc, ki je bila obsojena na tridnevno zaporno kazen, ker ji je za posledicami opeklin umrl otrok.[317] Leto in pol star Ferdinand Weisbacher je umrl, ker se mu je na peči vžgala obleka, medtem ko se je v hiši igral s triletnim bratcem Martinom, mama pa ju ni nadzorovala, ker je bila v hlevu. Nesreča se je zgodila v Razvanju pri Mariboru (Ranzenberg). Povezave te ženske, ki je bila rojena okrog leta 1864, z Dravci sicer nisem ugotovila, sploh zato, ker ženska ni bila rojena s priimkom Weisbacher, ampak bi se naj pred poroko pisala Zwovnik, takšnega priimka pa v Dravcih ni bilo.

[315] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, 1787–1803, str. 2.
[316] Več o utopljenih v Dravcih v poglavju o Dravi.
[317] Aus dem Gerichtssaale, Ein Kind verbrannt, Marburger Zeitung je 7. aprila 1906, str. 6.



Aus dem Gerichtssaale.

Ein Kind verbrannt. Die 42jährige, in Drafzen, Bez. Pettau geborene Maria Weißbacher, geborene Zwovnik, verehelichte Meierin in Ranzenberg, entfernte sich am 28. Februar d. J. aus ihrer Wohnung, um ihrer Arbeit im Stalle nachzukommen. Ihre 1½ und 3 Jahre alten Kinder Ferdinand und Martin ließ sie allein in der Wohnung zurück. Im Sparherde brannte ein Feuer. Während der Abwesenheit der Mutter kam der kleine Ferdinand dem Sparherde zu nahe, wodurch es geschah, daß die Kleider des Kindes Feuer fingen. Am nächsten Tage starb das Kind an den erlittenen Brandwunden. Maria Weißbacher wurde wegen der Vernachlässigung der pflichtgemäßen Obsorge des Vergehens gegen die Sicherheit des Lebens nach §§ 376 und 335 St.-G. angeklagt und vom Kreisgerichte unter Zubilligung mildernder Umstände zu 3 Tagen Arrest mit 1 Fasttage verurteilt.

Slika 147: Otrok je umrl zaradi opeklin, Marburger Zeitung, 7. aprila 1906, str. 6.

Nesreča je bila tudi smrt Jožefa Kokola, ki so ga našli v jarku. Še v času stare Avstrije je Grazer Volksblatt poročal, da je bil 31. marca 1905 v Dravcih v jarku najden umrli.[318] Izkazalo se je, da gre za posestnika Jožefa Kokola iz Varej, ki se je pozno zvečer mudil v Cafutovi gostilni v Dravcih in jo vinjen zapustil, naslednji dan pa so ga našli mrtvega ob cesti. Kaznivo dejanje je bilo izključeno, tako da so žandarji zaključili, da je šlo za nesrečo.

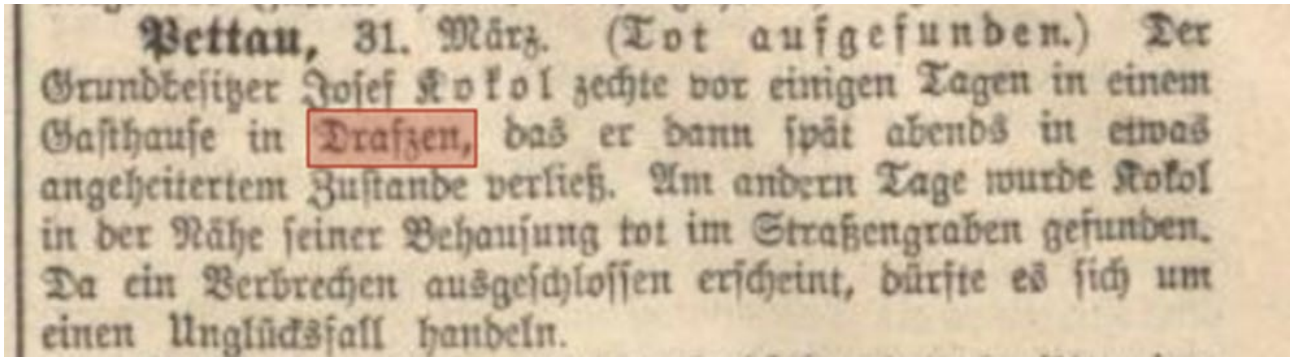

Pettau, 31. März. (Tot aufgefunden.) Der Grundbesitzer Josef Kokol zechte vor einigen Tagen in einem Gasthause in Drafzen, das er dann spät abends in etwas angeheitertem Zustande verließ. Am andern Tage wurde Kokol in der Nähe seiner Behausung tot im Straßengraben gefunden. Da ein Verbrechen ausgeschlossen erscheint, dürfte es sich um einen Unglücksfall handeln.

Slika 148: Tod aufgefunden, poročilo o mrtvem v Dravcih, Grazer Volksblatt, 2. april 1905.

V letih 1919–1920 je umrlo največ Dravčanov v vsem 20. stoletju, skupno kar devet, kar je predstavljalo **15 odstotkov vaščanov**. Komaj polletna Katarina Habjanič (Lekečinčeva z dravskega Rtiča) je umrla od epilepsije (božjast). Starejši vaščani so umirali od jetike, naduhe (astme) in pljučnice. Tudi Dravci so v tem času okrevali po prvi svetovni vojni in pandemiji gripe iz leta 1918 (znani kot španska gripa), ki sta prispevali k slabšemu zdravstvenemu stanju in večji dovzetnosti za druge nalezljive bolezni, vključno s črnimi kozami.

[318] Nesreča se je sicer morala zgoditi že prej, saj je Marburger Zeitung o njej poročal že 30. marca 1905.

Od **črnih koz**, ene od najsmrtonosnejših bolezni za človeštvo skozi zgodovino, je januarja 1919 umrl 10-letni Jožef Korpič III., katerega starša sta živela v New Yorku, sam pa je bil v Dravcih pri dedku. Cepivo proti črnim kozam je bilo sicer odkrito že v 18. stoletju s strani Edwarda Jennerja, vendar v letu 1919 še ni bilo široko dostopno in uporabljeno za preprečevanje črnih koz. Globalno izkoreninjenje te bolezni je s pomočjo obsežnih programov cepljenja uspelo šele v drugi polovici 20. stoletja.[319]

Od **španske gripe** je po vrnitvi s prve svetovne vojne umrl 24-letni Franc Letič. Čeprav se je vojna uradno končala 11. novembra 1918 in je pandemija španske gripe svoj prvi val doživela leta 1918 z najhujšimi izbruhi v letih 1918 in 1919, je v času zmanjševanja intenzivnosti te epidemije še zmeraj povzročala smrti. Španska gripa je bila ena najsmrtonosnejših pandemij v zgodovini človeštva in je po nekaterih ocenah terjala življenja med 50 in 100 milijonov ljudi po vsem svetu. Zaradi visoke mobilnosti vojakov in slabih sanitarnih razmer v vojaških taboriščih ter po vojni v povojnih razmerah, ki so vključevale masovne migracije in razseljene osebe, je virus gripe imel ugodne pogoje za širjenje. Čeprav so bile vojaške dejavnosti v glavnem končane, so posledice vojne, vključno z nadaljevanjem pandemije gripe še vedno močno vplivale na svetovno prebivalstvo, vključno z vojaki, ki so se vračali domov.[320]



Slika 149: Današnja srednja generacija Dravčanov več nima ponavljajočih imen.[321]

[319] Več o tem: Artur M. Silverstein, A History of Immunology, 2. izdaja, Academic Press, 2009, str. 293.
[320] Več o tem: John M. Barry, The Great Influenza: The Epic Story of the Greatest Plague in History, Viking Penguin, 2004.
[321] Foto: JH, 2024.

Stoletje kasneje so Dravčani mirno preživeli pandemijo koronavirusne bolezni. Smrti zaradi te bolezni v vasi ni bilo.

Podatki jasno kažejo, da je bilo v preteklosti v Dravcih bistveno več prebivalcev kot danes. Predvsem to velja za število rojstev, ki je bilo znatno višje od današnjega. Podatki namreč potrjujejo, da je bila umrljivost otrok visoka, kar je močno vplivalo na velikost družin in število prebivalcev vasi. Brez te visoke umrljivosti bi bile družine bistveno večje, kar bi tudi povečalo število prebivalcev vasi.

Čeprav je danes v vasi najmanj prebivalcev v njeni tristoletni zgodovini in je razviden jasen negativen naravni prirast vliva optimizem dejstvo, da je vas lepa in če se katera od praznih hiš ponudi za prodajo, se kupci hitro najdejo. Gre pa za majhno vas, z majhnim številom hiš, gospodinjstva danes več niso velika kot nekoč, neposeljenih gradbenih parcel v vasi je zelo malo. Zato je v prihodnje težko pričakovati velik porast prebivalcev vasi.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

10 Versko življenje Dravčanov

10.1 Župnija sv. Vida ob Dravinji

Posebno vrsto teritorialne organiziranosti pomeni rimskokatoliška cerkvena organizacija, ki sloni na temeljni teritorialni enoti — župniji ali fari. Prvotne pražupnije so obsegale zelo obsežno ozemlje (npr. Hoška pražupnija je segala od Puščave na Pohorju do slovensko-hrvaške meje v Halozah). Pražupnije so imele vikariate in podvikariate, ki so obsegali manjše ozemlje in so v kasnejšem razvoju cerkvene organizacije v glavnem prerasli v samostojne župnije. S cerkveno reformo cesarice Marije Terezije in cesarja Jožefa II., kjer med drugim določajo, da verniki ne smejo imeti več kot uro hoda do župne cerkve, je bilo konec velikih župnij.[322]

Najstarejša na videmskem območju je romanska cerkvica sv. Janeza (Janža) v Dravinjskem Vrhu, ki je bila verjetno sezidana okrog leta 1300 kot grajska kapela. Na griču nad cerkvico je namreč nekoč stal grad Dranek (Tranek), ki pa so ga leta 1532 razdejali Turki in je propadel.

A skupaj z obnovo cerkvice sv. Janža po turških napadih so farani po letu 1533 na levi strani Dravinje zgradili še drugo, večjo cerkev in jo posvetili sv. Vidu, kakor navaja v svoji cerkveni zgodovini Simon Povoden.[323] Sv. Vid ob Dravinji je bil nekoč vikariat, ki je omenjen leta 1320 in je spadal k hoški pražupniji, ta pa pod patronat oglejskega patriarha. Meja med slednjim in salzburško nadškofijo je bila namreč določena že v začetku 9. stoletja in je potekala po Dravi.

[322] Bračič, 1978, cit. zg., str. 270.
[323] Simon Povoden, Beitrag zu einer Steiermarkische Kirchengeschichte, 1823, str. 96 in v knjigi Burgerliches Lesebuch, 1. del, str. 373.



Slika 150: Napis na cerkvi Sv. Vida.[324]



Slika 151: Razglednica »St. Veit bei Pettau« s cerkvijo sv. Vida v središču, Jos. Kasimir, okrog leta 1911, za cerkvijo kapela sv. Roka, skrajno desno pa staro župnišče.[325]

[324] Arhiv Župnije sv. Vid.
[325] Dostopna na Kamra.si.



Slika 152: Razglednica sv. Janža proti Vidmu ok. leta 1930, založil trgovec Ivan Rašl.[326]



Slika 153: Cerkev sv. Vida.[327]

[326] Dostopna na Kamra.si.
[327] Foto: JH, 2024.

10.2 Videmski minoriti

Ker vikariat sv. Vida ni redno plačeval svojih obveznosti, je nadvojvoda Ferdinand upravljanje Župnije sv. Vida leta 1610 izročil mariborskemu župniku Juriju Pileatorju. Ta bi moral odpraviti slabo gospodarsko stanje, vzdrževati cerkveno opremo, plačati katastrski zaostanek in po preteku dvanajstih let župnijo vrniti Hočam v dobrem stanju. Pileator pričakovanj in zahtev ni izpolnil in hoška župnija je imela izgubo zaradi izpada dohodka od vikariata pri Sv. Vidu. Zato je obubožano župnijo leta 1617 dala v zakup graškim minoritom.

Leta 1819 so bili Šturmovčani z dovoljenjem Župnije sv. Marka vključeni v Župnijo sv. Vida. Tako je župnija leta 1830 štela 2782 oseb. Na jugu je mejila na Leskovec, na severu na reko Dravo, na zahodu na Podlehnik, na vzhodu na župnijo Sv. Marka. V lasti graškega minoritskega samostana je bila do leta 1934, ko so jo (upoštevajoč spremenjene državne meje) priključili ptujskemu samostanu.[328]



Slika 154: Pogled čez Dravinjo proti sv. Vidu.[329]

Videmski minoriti so imeli v Halozah nad Vidmom precej zemlje. O tem so v župniji ohranjene stare gospodarske knjige, v katere so zapisovali opravljeno tlako s strani podložnikov, katerim so bili minoriti zemljiški gospodje. Na Dravčane se to ni nanašalo, saj so sodili pod borlske zemljiške gospode in so za njih opravljali tlako. Zaradi posestva je župnija imela tudi svoje gospodarsko poslopje, ki pa je bilo po

[328] Kronika Župnije sv. Vida, str. 154.
[329] Foto: Alois Kasimir okrog 1900, Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0559/001/002/001.

drugi svetovni vojni nacionalizirano. Leta 1967 ga je župniji Zadruga Haloze vrnila in na njenem mestu je bilo še v istem letu s pomočjo faranov sezidano novo župnišče z minoritskim samostanom.



Slika 155: Haloški vinogradi nad Vidmom.[330]



Slika 156: Pogled z mostu na župnijsko gospodarsko poslopje, na mestu katerega je bilo leta 1967 zgrajeno novo župnišče.[331]

[330] Foto: U. Trček, 2024.
[331] Kronika Župnije sv. Vid, str. 203.



Slika 157: Staro župnišče, ki je bilo zgrajeno leta 1732, med poplavami Dravinje.[332]



Slika 158: Patri v minoritskem samostanu na Vidmu v 1970-ih letih.[333]

[332] Fotografija je v Kroniki Župnije sv. Vida, str. 208, foto: Jože Vrabl, 15. 7. 1972; hišo sta leta 1970 kupili sestri Darinka Brglez, poročena Planteu, in Ivanka Brglez.
[333] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

10.4 Dravčani v Župniji sv. Vida

10.4.1 Zakaj Dravčani niso uvrščeni v Župnijo sv. Andraža?

Upoštevajoč, da so Dravci vse od 16. stoletja upravno sodili pod urad borlske gospoščine v Leskovcu, utegne presenetiti njihova cerkvena uvrstitev v Župnijo sv. Vida, namesto v Župnijo sv. Andraža, kar je vodilo tudi k uvrstitvi Dravčanov v šolski okoliš na Vidmu. Utemeljitev za to je treba iskati v začetkih Župnije sv. Andraža. Ta je bila namreč podružnica Sv. Vida in vse do sredine 18. stoletja ni imela svojega župnika. Za farane sv. Andraža je bil odgovoren videmski župnik. To je z večanjem prebivalstva povzročalo vse več težav.

Že v času kug 17. stoletja tako zasledimo prošnjo borlskega grofa Sauerja, naj graški minoriti za Leskovec odobrijo dodatne duhovne moči, saj videmski župnik ne utegne pravočasno podeljevati zakramenta bolniškega maziljenja in opravljati pokopov. Čeprav je bila ta pomoč odobrena, po koncu epidemije župnik v Leskovcu ni ostal, ampak so prešli na staro prakso. To faranom sv. Andraža ni ustrezalo in kot izhaja iz župnijske kronike, niso vedeli, kako naj se lotijo zaprosila za svojega župnika, brez da bi s tem užalili videmskega. Tako so leta 1751 ob priložnosti obiska z goriške nadškofije, ki je bil namenjen pregledu cerkva in morebitnih težav, namesto na Videm šli v Cirkulane in tam nadškofa obvestili o svojih pastoralnih težavah.

Vizitacijski zapisnik goriškega nadškofa Karla Mihaela grofa Attemsa iz leta 1751[334] predstavlja jasen vpogled v razmere v Župniji sv. Andraža v tistem času, vključno s socialnimi in z duhovnimi izzivi, s katerimi se soočajo verniki, ter njihovo željo po boljši verski in duhovni podpori.

V zapisniku za Župnijo sv. Vida je navedeno, da je v njeni podružnici pri Sv. Andražu približno 400 vernikov, ki so razpršeni po vinogradih. Omenjeno je, da v skupnosti ni bistvenih škandalov, razen primera ženske, ki jo je njen mož zapustil in odšel na Hrvaško. V skupnosti obstaja pritožba glede težav s parohialnimi storitvami. Poročilo navaja, da so nekateri umrli brez zakramentov zaradi oddaljenosti od matične cerkve in pomanjkanja duhovnikov. Prav tako se je pogosto zgodilo, da so trupla pozimi ostala nezakopana 10 do 12 dni. Če ne bi bilo pomoči župnika Sv. Barbare in njegovih kaplanov, bi več odraslih umrlo brez zakramentov in več otrok brez krsta. Skupnost skromno prosi, da se njihova cerkev razglasi za sakramentalno in vikarijsko ter da se imenuje stalni župnijski duhovnik. Skupnost obljublja, da bo po svojih močeh prispevala k vzpostavitvi vikarijeve hiše in razsvetljavi Evharistije, ter obljublja zbiranje določenih sredstev za vzdrževanje vikarja, če druga sredstva ne bi bila na voljo. Omenjeno je tudi, da je nekdanji reverend Joannes Fernigori, župnik Sv. Barbare, ustanovil dobrodelni sklad v višini 20 florinov za 20 zimskih maš, ki jih zdaj prejema cerkvenjak Sv. Vida.

Visitatio parochiae ad Sanctum Vitum, 29. 5. 1751.[335]

V delu vizitacijskega zapisnika, ki se nanaša na leskovško podružnico Župnije sv. Vida, je v latinščini zapisano:

[334] Pri Sv. Vidu je bil 29. maja 1751.
[335] Anton Ožinger, Vizitacijski zapisniki Savinjskega arhidiakonata Goriške nadškofije, Arhiv RS, Teleološka fakulteta, Ljubljana, 1991, str. 182.

"Interrogati responderunt, vicinos esse circiter 400, omnes per vineas despersos, inter eos tamen nullum dari scandalum, praeterquam, quod una faemina a marito relicta est transfuga in Croatiam, circa parochialia conqueri, totam communitatem, iam aliquot est vicinia, mortus sine sacramentis ob matricis ecclesiae distantiam et sacerdotum inopiam, ac saepius factum, ut cadavera in jyeme, per 10 vel 12 dies insepulta remanserint, immo nisi parochus sanctae Barbarae cum suis capellanis succurerent, et plures adultos sine sacramentis et pueros sine baptismo decedere contigeret. Quapropter humillime instant, quatenus ecclesia fieret sacramentalis et vicarialis, ponoreturque sacerdos curatus, qui eidem stabiliter preeset, offerentes praedicti nomine communitatis se pro posse opem et media collaturos pro errectione domus vicarialis, ac pro illuminatione Venerabilis, promitentes pro vongrua vicarii sustentatione, certam collecturam, si alia deesent media. Coeterum fundatum est beneficium a quondam reverendo Joanne Fernigori, parocho sanctae Barbarae florenorum 20 pro 20 sacris hyemalibus, quos nunc percipit civarius sancti Vitti."

Nadškofija se je na zaznani problem hitro odzvala in že poleti 1751 so pri Sv. Andražu začeli voditi svoje matične knjige, vsaj krstne in mrliške. Tako prvi leskovški župnik 8. julija 1751 vpiše krst Jakoba Emeršiča z Okiča, 16. avgusta 1751 pa vpiše prvo smrt v župniji, in sicer štiriletne Helene Šmigoc iz Belavška. Najstarejša ohranjena poročna matična knjiga iz župnije je iz leta 1809, a na njeni naslovnici piše »Band IV«, tako da so očitno tri knjige pred to izgubljene.

Z zemljevidov dekanije Zavrč iz leta 1815 sta razvidna okoliša obeh župnij, kakršna sta še danes. V okoliš župnije sv. Andraža so bili uvrščeni Leskovec ter okoliški vinogradniški kraji JV od Leskovca. Kraji, ki so bili bližje Vidmu, so ostali pod župnijo sv. Vida, vključno z Dravci. Na zemljevidu okoliša župnije sv. Vida so Dravci »*dorf Drafzen*« označeni pod črko T, na legendi je tudi pripisano število prebivalcev posameznih vasi, in sicer je za Dravce navedeno 94 ljudi.

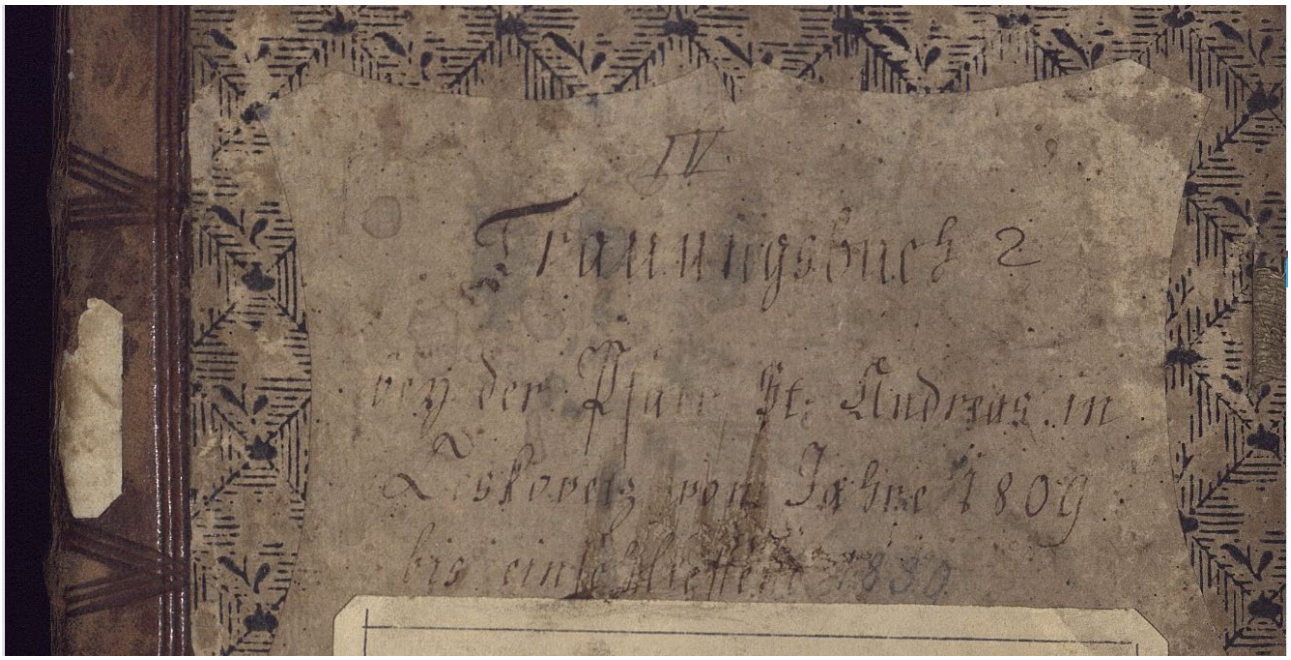

Slika 159: Najstarejša ohranjena poročna matična knjiga iz Župnije sv. Andraža v Leskovcu, 1809–1841 (zvezek IV).

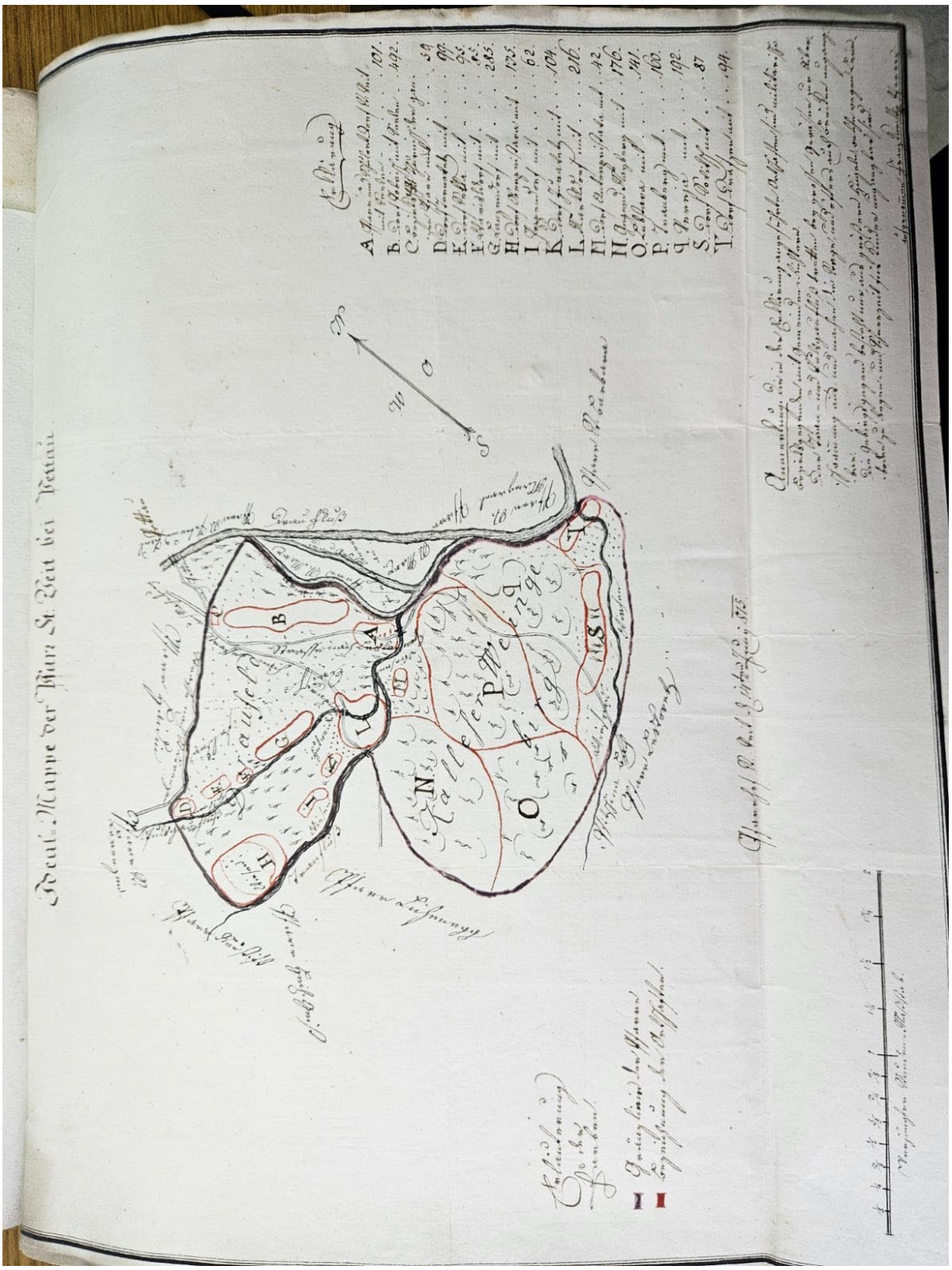

Slika 160: Okoliš župnije sv. Vida pri Ptuju, dekanat Zavrč, 1815.[336]

[336] Škofijski arhiv Maribor.

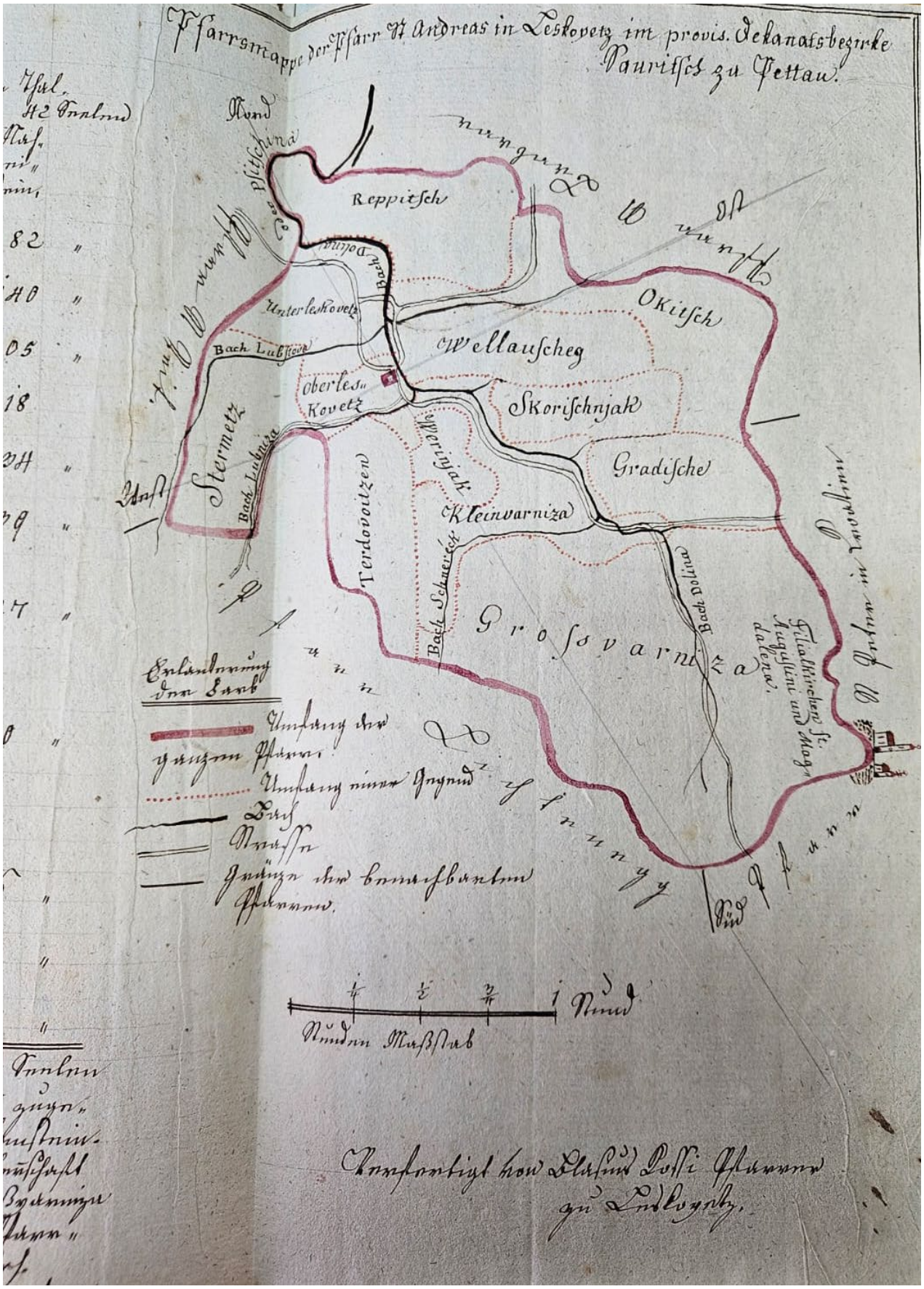

Slika 161: Okoliš župnije sv. Andraža v Halozah, dekanat Zavrč, 1815.[337]

[337] Škofijski arhiv Maribor.

10.4.2 Pomen župnije za zgodovino Dravcev

Zaradi zavetnika je bilo kot drugje po župniji tudi v Dravcih ime Vid zelo razširjeno. Tako sta v 18. stoletju skoraj pri vsaki hiši živela Jožef in Vid. V 19. stoletju jih je bilo nekaj manj, v 20. stoletju pa sta bila v Dravcih le še dva priženjena Vida. Zadnji v Dravcih rojeni Vid je bil Vid Kozel, rojen junija 1873 pri hiši št. 5 (danes hiša Cafutovih, Dravci 6), zadnji v Dravcih umrli Vid pa je bil Vid Vidovič, desetletja gospodar domačije pri hiši št. 3 (še danes hiša Vidovičevih, Dravci 5), ki je umrl jeseni leta 1905.

Za raziskovanje zgodovine majhne vasi so župnije ključen zgodovinski vir, saj so vodile matične knjige.[338] Dolgo časa so bili duhovniki med redkimi pismenimi ljudmi, obvladali so gotico in latinico, nemščino, latinščino in slovenščino. Krsti so se dolgo izvajali takoj po porodu, še isti dan, kar najbrž ni najbolje vplivalo na novorojenčkovo zdravje, sploh če so bili rojeni pozimi. Veliko krstov je bilo izvedenih v sili, morda že s skoraj mrtvim otrokom, samo da bi pridobil ime in s tem krščansko vero. Župniki so vplivali na imena otrok. Najdejo se obdobja, ko je bilo župniku bližje določeno ime, morda je bil tisti mesec pri mašah namenjen določenemu svetniku ali mučeniku in takrat so bili krščeni posebno številni Jožefi in Katarine.[339]

Poleg matičnih knjig so župniki na Vidmu vodili tudi družinske knjige, ki so organizirane po političnih občinah ali soseskah stare Avstrije. Iz njih izvemo domača imena družin (denimo zgornji in spodnji Tumpovi ali Likočinčevi v Dravcih), kdo se je kam odselil – denimo Janez Korpič v Ameriko; kdo je bil za hlapca ali deklo pri kateri hiši; iz družinske knjige je bilo razvidno, zakaj so Poslančecevim po domače govorili Pignarjevi in podobno. Razvidni so tudi viničarji in drugi najemniki bivalnih poslopij, ki jih v drugih evidencah iz tistega časa ni. Družinske knjige so relativno nerazločne, saj so po začetnem vpisu, ki je bil nekje v zadnji četrtini 19. stoletja, župniki postopoma ljudi prečrtali, mlade prevzemnike s svojimi družinami pa dodali. Služile so kot neke vrste redovalnice, v katere so župniki vpisovali ocene iz poznavanja katoliškega nauka med farani.



Slika 162: Počivališče pri Vidovičevem križu v Dravcih.[340]

[338] Gl. poglavje o demografski analizi zgoraj. Gl. tudi Mojca Zavec, Župnija sv. Vida pri Ptuju in njeno prebivalstvo na podlagi matičnih knjig med leti 1918 in 1929, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, 2008, str. 17 in nasl.
[339] Pri Hajdini, kjer je zavetnica podružnične cerkve sv. Kunigunde, je bilo veliko deklet krščenih s tem imenom, česar v drugih župnijah ne zasledimo.
[340] Foto: Tamara Drevenšek, 2024.

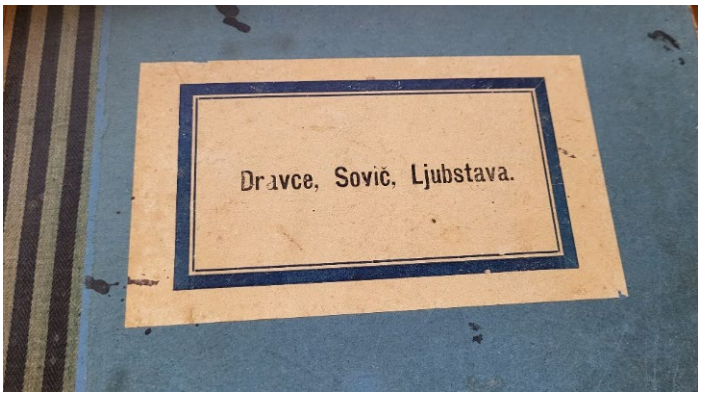

Slika 163: Naslovnica družinske knjige politične občine Dravci, ki je vključevala Dravce, Soviče in Ljubstavo.[341]

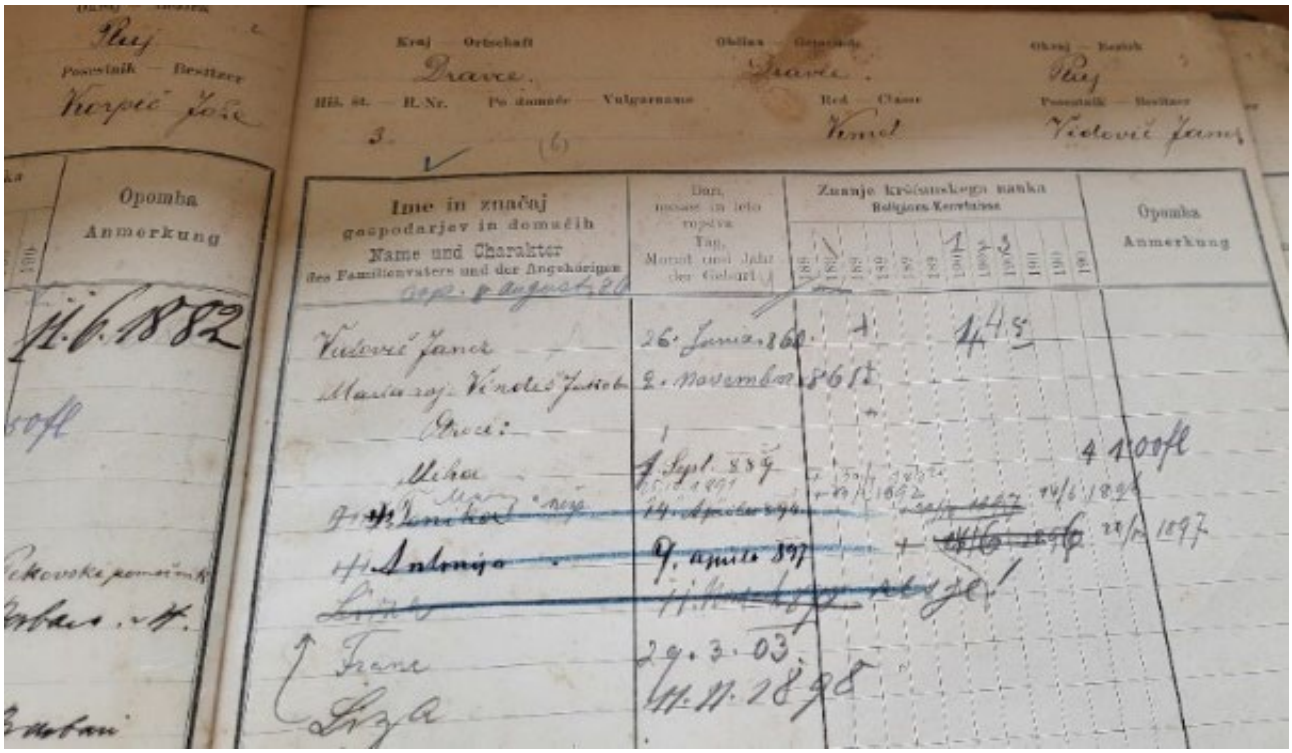

Slika 164: Vpis družine Vidovič iz Dravcev v družinski knjigi Sv. Vida.[342]

V posebnih beležkah so župniki zapisovali tudi darove za cerkev. Tako denimo med najbolj aktivnimi darovalkami v beležkah zasledimo Nežo Štumberger (rojena 1876), ki je darovala jajca, meso in druge pridelke. Leta 1918 je umrla od udara strele. Zapisani so tudi darovi vaščanov za posebne namene, denimo za vojsko.

10.4.3 Krsti

V cerkvenih matičnih knjigah so dejansko zapisi krsta, ne datumi rojstva, a razvidno je, da so farani novorojenčke nemudoma prinesli h krstu, tudi pozimi. Otroci so se rojevali doma vse do časa po 2. svetovni vojni, ko začenjajo tudi Dravčanke za porod odvažati v porodnišnico – sprva zlasti za prvega otroka, postopoma pa je bilo rojstev na domu vse manj. Ob porodnici je bila nekvalificirana babica (nem.

[341] Arhiv Župnije sv. Vida.
[342] Arhiv Župnije sv. Vida.

Hebamme) – to so bile ženske, ki so bile porodnici blizu – bodisi njena mama, tašča ali soseda. Izkušenj s porodi je imelo veliko vaščank, zato ni bila praksa, da bi ena od njih opravljala porode po vsej vasi. Ker tega niso opravljale poklicno, je bilo v matičnih knjigah zapisano, da so »neizkušene« ali »neizprašane«. Šele po drugi svetovni vojni je pri nekaterih porodih na domu kot babica zapisana Marija Šprah, najbrž strokovna babica, ki je tudi opravila registracijo rojstva na matičnem uradu.

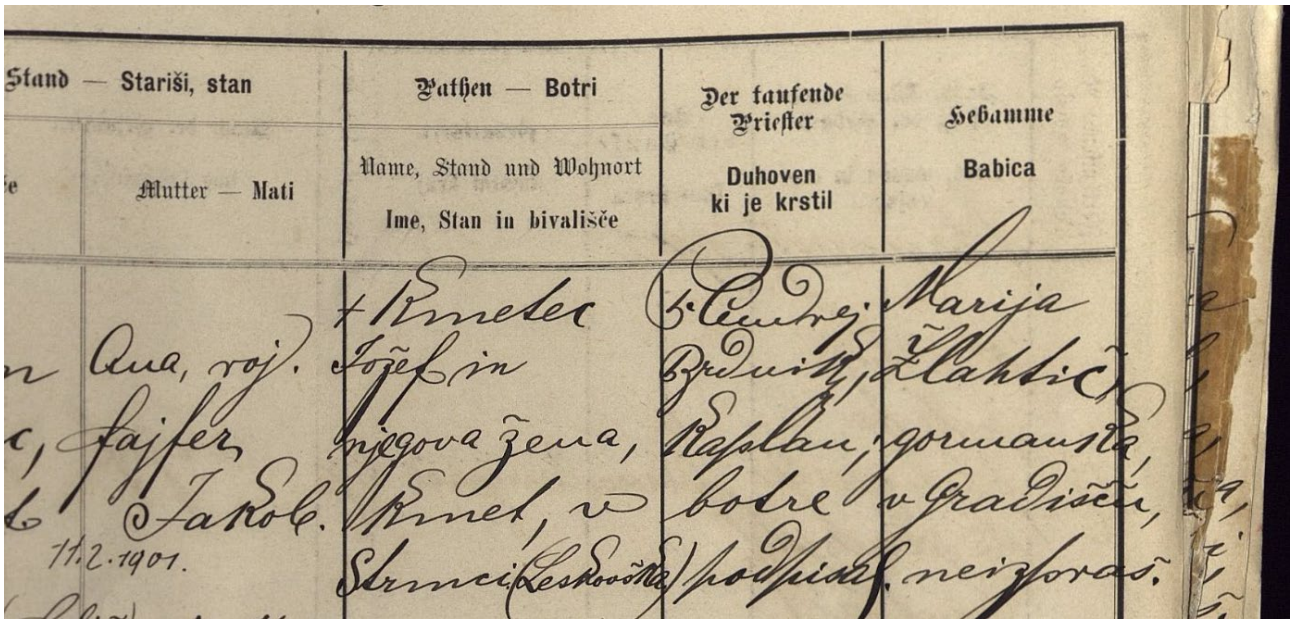

Slika 165: V zadnjem stolpcu vpis babice pri porodu, tukaj Marija Žlahtič iz Gradišč, porod Jožefa Krajnca (po domače Krčarjevega) iz Dravcev, 30. 1. 1902.[343]

Naslednje osebe za babico in domačimi, ki so videli otroka, so bili botri, ki so otroka nesli h krstu, ter župnik, ki je otroka krstil. Kot že omenjeno, je bil običajno krst še isti dan kot rojstvo ali najkasneje naslednji dan. Zlasti pozimi verjetno ni bilo najbolj varno otroka takoj po rojstvu nesti peš na Videm h krstu, a to je bilo nujno, saj so s čimprejšnjim krstom želeli preprečiti, da bi otrok umrl nekrščen (rek: *»da ne bo Jud«*). Kasneje je časovna razlika med rojstvom in krstom postopoma naraščala na več tednov ali mesecev po rojstvu.

Botra sta bila sprva dva, kasneje pa zgolj eden. Sprva so bili botri sovaščani, praviloma moški in ženska iz različnih hiš, nato pa pari. V 18. stoletju je opazna velika enoličnost botrov – skoraj vsi vaščani so za botra prosili iste osebe – denimo Matija in Marijo Vidovič, za njim njunega sina Jožefa Vidoviča in njegovo ženo Uršo. Morebiti sta imela status vaškega župana (v matičnih knjigah se pri njima pojavlja izraz *»operarij«*), pa je k funkciji *»sodilo«* tudi botrstvo. Neredka so bila tudi vzajemna botrstva (po načelu *»vidva našim otrokom, midva pa vašim«*).

V 2. polovici 19. stoletja se začenja večja raznolikost pri izbiri botrov – od videmskega gostilničarja Jožefa in nato Jakoba Ilovšeka, državnega uradnika Ožbalda Habjaniča, ptujskega župana Antona Blažeka, graškega šolskega ravnatelja Jožefa Vidoviča, do hčerk nemškega posestnika Eduarda Schäfferja in tako dalje. Če botri niso mogli osebno h krstu, so imenovali pooblaščenca. Čeprav nekateri botri niso bili sorodniki krščenca, so bili očitno v prijateljskih odnosih z njegovimi starši ali pa so botrstvo sprejeli iz

[343] Krstna knjiga Župnije sv. Vid, 1988–1902, str. 323.

vljudnosti. Ne zasledimo pa v Dravcih prakse, da bi za botra prosili oblastnike, denimo kralja Aleksandra Karadjordjevića, ki jo najdemo v matični knjigi Župnije sv. Vida v času kraljevine Jugoslavije.

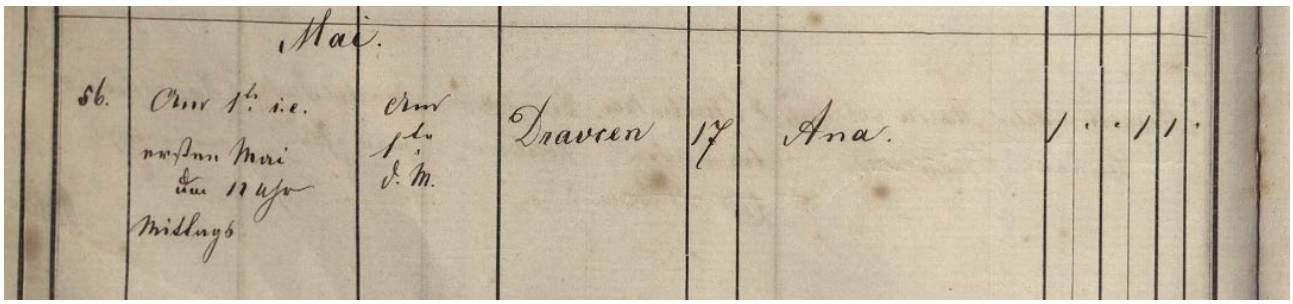

Slika 166: Leta 1878 se v Dravcih rodi Ana Weisbacher, hči Martina Weisbacherja in Marije Belšak (na mestu današnje hiše Dravci 3, takrat Dravci 17).[344]

Zaradi hitenja h krstu je mogoče sklepati, da matere niso bile (zmeraj) prisotne pri krstu. Posledično zasledimo napake pri zapisu imena matere otroka ali izbiro imena otroka, ki je bil že pri hiši (živ in zdrav).

10.4.4 Obhajila in birme

O obhajilih in birmah Dravčanov ni veliko ohranjenega. V krstne knjige podatkov o birmi – za razliko od nekaterih drugih okoliških župnij – videmski župniki niso vpisovali. Izmenjaje so hodili škofi k birmancem in birmanci k škofu. Ko so morali dravski otroci na birmo k škofu, so birmanca in botra peljali s kolesljem na vlak na Ptuj ali na Hajdino in so se z vlakom peljali do škofa v Mariboru. Ko je prišel škof v župnijo, je isto leto birmal več generacij otrok, tudi iz okoliških župnij.

Župnijski kronist zapiše, da se je leta 1912 vpeljala navada, da se šolarji na dan prve spovedi vpišejo v bratovščino Marijinega Srca, na dan prvega svetega obhajila v bratovščino Srca Jezusovega, na dan poroke pa se poročenca vpišeta v družbo krščanskih družin.[345] Kakšne evidence o tem niso ohranjene.

Med birmami je zlasti izstopala prva birma po drugi svetovni vojni. V leskovški kroniki je ohranjen zapis, da je velika povojna birma potekala v Leskovcu. Oktobra 1946 je bila velika slovesnost, na kateri je bilo kar 1307 birmancev, preko 20 duhovnikov in na kateri je igrala tudi leskovška godba.[346] Med številnimi birmanci je bilo tudi šest Vespoharjevih deklet, družina pa je organizirala skupno družinsko slavje.

[344] Krstna knjiga Župnije sv. Vid, 1878–1888, str. 14.
[345] Kronika Župnije sv. Vida, str. 132.
[346] Več o tem v poglavju o prvih letih po 2. svetovni vojni ob koncu prvega dela knjige.



Slika 167: Zadnje obhajilo pri Sv. Vidu pred začetkom druge svetovne vojne, 2. junij 1940.[347]



Slika 168: Sv. obhajilo pri Sv. Vidu leta 1974, med obhajanci Mirko Slatič in Bojan Merc, duhovnik Benjamin Mlakar.[348]

[347] Zasebni arhiv Ivan Gabrovec.
[348] Zasebni arhiv Mirko Slatič.



Slika 169: Množica za videmsko cerkvijo se odpravlja na fotografiranje proti šoli.[349]



Slika 170: Sonja Gabrovec pri obhajilu, s staršema in patrom Jagodičem, 1976.[350]

[349] Janez in Anton Vidovič z botrom, zasebni arhiv družine Vidovič.
[350] Zasebni arhiv Sonje Gabrovec Kociper.



Slika 171: Marija Vidovič pri obhajilu, 1980.[351]



Slika 172: Velika birma v Leskovcu 1946 s škofom Ivanom Tomažičem.[352]

[351] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[352] Kronika Župnije sv. Andraža v Leskovcu, str. 155.



Slika 173: Duhovniki in škof Tomažič na birmanski svečanosti v Leskovcu 21. oktobra 1946.[353]



Slika 174: Leskovška godba na birmi leta 1946.[354]

[353] Kronika Župnije sv. Andraža v Leskovcu, str. 156.

[354] Zasebni arhiv Julijane Cafuta, poročene Bračič, slika se nahaja tudi v kroniki Župnije sv. Andraža. Na sliki spredaj: ob škofu Ivanu Tomažiču sta leskovški župnik Janko Petan in videmski župnik Danijel Tomšič; v drugi vrsti stojijo: Anton Mlakar (Cucekov) z bobnom, Ivan Cafuta (Pozničarjev), neidentificiran, Franc Horvat st. iz Dravcev, Andrej Cafuta (Pozničarjev) in Jožef Voglar st. (Herek); v zadnji vrsti: drugi z leve Jožef Voglar ml.



Slika 175: Šest birmank na slavju Vespoharjevih in Tejekovih v Sovičah, oktobra 1946.[355]



Slika 176: Jakob Vaupotič kot birmanski boter sestrinega vnuka Bena Vidoviča leta 1974.[356]

[355] Z leve: NN, Marija Flajs, Štefka Vidovič, Rozalija Cafuta, Marija Vidovič in Antonija Cafuta. Ob njih sta dve botri – levo Marija Cafuta, rojena Habjanič, desno pa njena sestra Julijana Flajs, rojena Habjanič. Izsek iz fotografije, zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.
[356] Zasebni arhiv Beno Vidovič.



Slika 177: Štefka Vidovič kot botra na Vidmu.[357]



Slika 178: Praznovanje birme, ko se še ni praznovalo v gostiščih.[358]

[357] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[358] Zasebni arhiv družine Vidovič.

V posebnem spominu vaščanov je tudi birma leta 1980, ki je potekala natanko teden dni po smrti Tita. Ker so praznovanja vaščani organizirali doma, ne po gostiščih kot danes, so v nedeljo pred birmo, natančneje 4. maja 1980, vsi doma organizirali koline, ko je bilo s sirenami oznanjeno, da je po dolgotrajnem zdravljenju umrl Josip Broz Tito.



Slika 179: Anica in Janko Bedrač pri birmi 11. maja 1980, s staršema Angelo in Janezom Bedračem (levo) ter botroma Ano in Francem Horvatom iz Dravc.[359]

10.4.5 Pokopališče in pogrebi

Pater Alfons Svet, ki je bil videmski župnik v letih 1907–1923, v letu 1912 v župnijsko kroniko napiše, da je videmsko pokopališče največje in najlepše v celi dekaniji, ker je le pet minut oddaljeno od farne cerkve, je popolnoma ravno in ograjeno z lično leseno ograjo.[360] Popisal je tudi imenitne osebe, ki so pokopane na tem pokopališču. Ob njegovem zapisu je bilo na pokopališču 27 kamnitih in 370 železnih spomenikov. Navede, da je bilo staro pokopališče okoli farne cerkve in se je raztezalo proti Dravinji do mostnarjeve hiše, ki je bila mrtvašnica. Križ, ki še sedaj stoji pri cerkvi, je na mestu križa starega pokopališča.

[359] Zasebni arhiv Angele Bedrač. Na sliki je tudi mlajši brat birmancev Srečko Bedrač. Situacije s kolinami na dan Titove smrti se denimo spominja Sonja Gabrovec Kociper.
[360] Kronika Župnije sv. Vida, str. 303.



Slika 180: Križ pri cerkvi sv. Vida, okrog katerega je bilo staro videmsko pokopališče.[361]



Slika 181: Farani zbrani na cerkvenem dvorišču na pogrebu patra Pija Vakslja, septembra 1927.[362]

[361] Foto: JH, 2024.
[362] Kronika Župnije sv. Vida, str. 149.

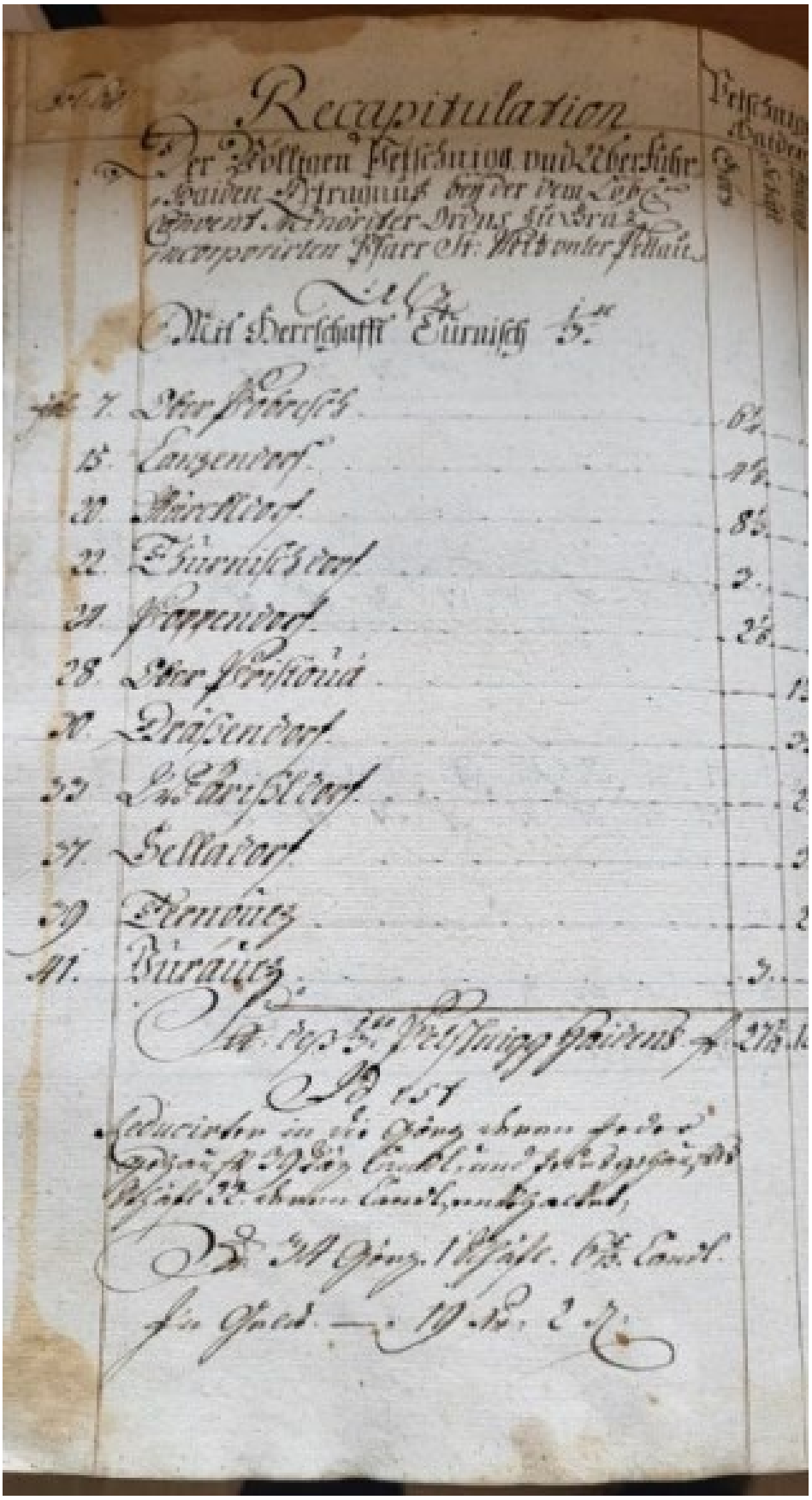

Slika 182: Nekatere vasi iz župnije sv. Vida v povzetku pogrebov iz pogrebne knjige.[363]

[363] Ober Pobersch, Lanzendorf, Markeldorf, Thurnischdorf, Poppendorf, Ober Pristoua, Drafzendorf, Barisldorf, Selladorf, Ternouez – Pogrebna knjiga Župnije sv. Vida, 1787–1803.



Slika 183: Farani med postavitvijo novega križa na pokopališču na Vidmu, 1947, križ je bil še pred 2. svetovno vojno vlit na Dunaju.[364]



Slika 184: Križ na videmskem pokopališču nad duhovniškim grobom.[365]

[364] Kronika Župnije sv. Vida, str. 182.
[365] Foto: JH, 2024.

Kronist navaja, da so od leta 1833 začeli umrle pokopavati na novem pokopališču, a tudi še na starem. Župnik tudi domneva, da so vsaj nekatere ljudi pokopali tudi v cerkvi. To sklepa iz tega, ker je v cerkvi plošča z naslednjim napisom:

»Lector pie! Hac sub urna iacet quondam praefectissa in Thurnisch Anna Maria Mayerin nata Kriegerin quae am varias inter aulae molestias 51 annis.«[366]

To bi lahko v slovenščino prevedli v naslednjem pomenu:

»Pobožni bralec! Pod tem nagrobnikom počiva nekdanja upraviteljica v Turniščah, Anna Maria Mayer, rojena Krieger, ki je med različnimi nadlogami na dvoru živela 51 let.«

Upraviteljica je umrla 30. marca 1737.

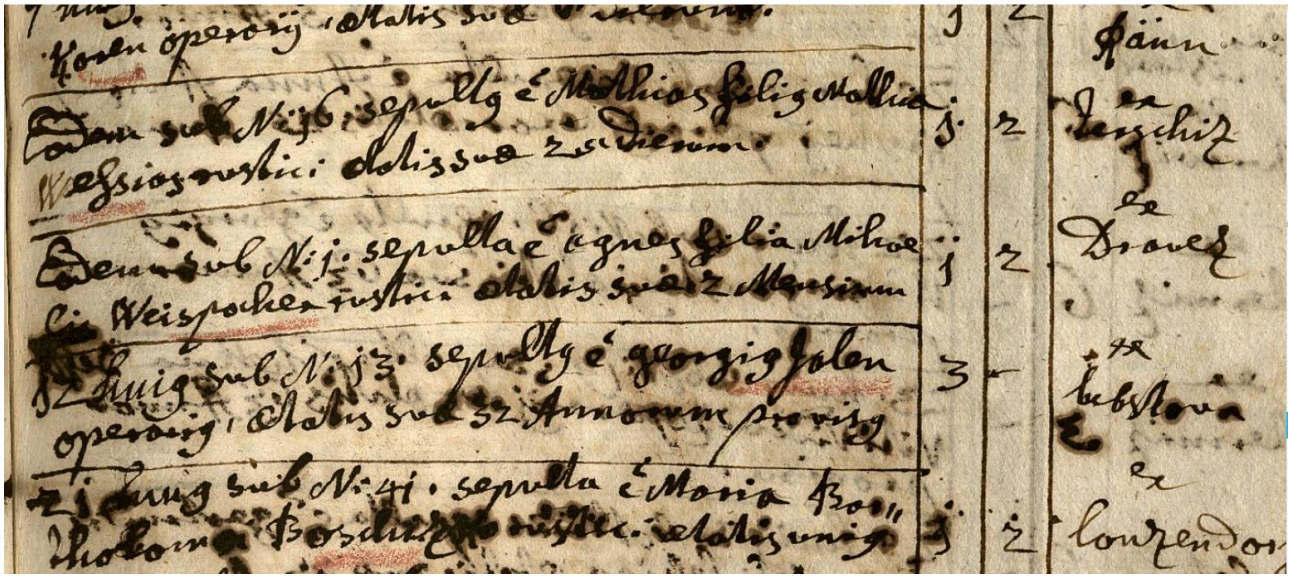

Slika 185: Nekateri župniki pisanja s črnilom niso najbolj obvladali, na sredini slike pod »*Dravez*« vpis smrti 2-mesečne Neže Weisbacher, hčerke Mihaela, ki je umrla 7. marca 1776.[367]

Na župniji so ohranjeni pogrebni protokoli, v katerih so zapisane podrobnosti pogrebov. V njih je župnik zapisal datum smrti in datum pogreba farana, koliko zvonjenj za pokojnika so svojci plačali: več zvonjenj, kot je bilo za pokojnika plačanih, lažje naj bi njegova duša prišla v nebesa.[368] Za otroke se ni plačevalo več kot enega zvonjenja, pri odraslih pa se včasih zdi, kot da so farani tekmovali med seboj, kdo bo plačal več zvonjenj za svojca. Ob tem je treba upoštevati, da se zvonjenja z Vidma v Dravce sploh ni slišalo. Da je prišel župnik na dom in spremljal krsto vse od Dravcev na Videm, je bilo potrebno posebej plačati in Dravčani sčasoma tega več niso počeli. Župnik je tako čakal pri cerkvi in tam opravil blagoslov, nakar je šel pogreb *(kondukt)* do pokopališča. Krsto so po stari praksi pogrebniki nosili iz Dravcev na Videm (več kot 4 km), šele po drugi svetovni vojni so jo peljali s konjsko vprego.

[366] Kronika Župnije sv. Vida, str. 307.
[367] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, 1759–1803, str. 115.
[368] Pogovor avtorice s patrom Benjaminom Mlakarjem v Župnišču sv. Vida, 19. aprila 2023.

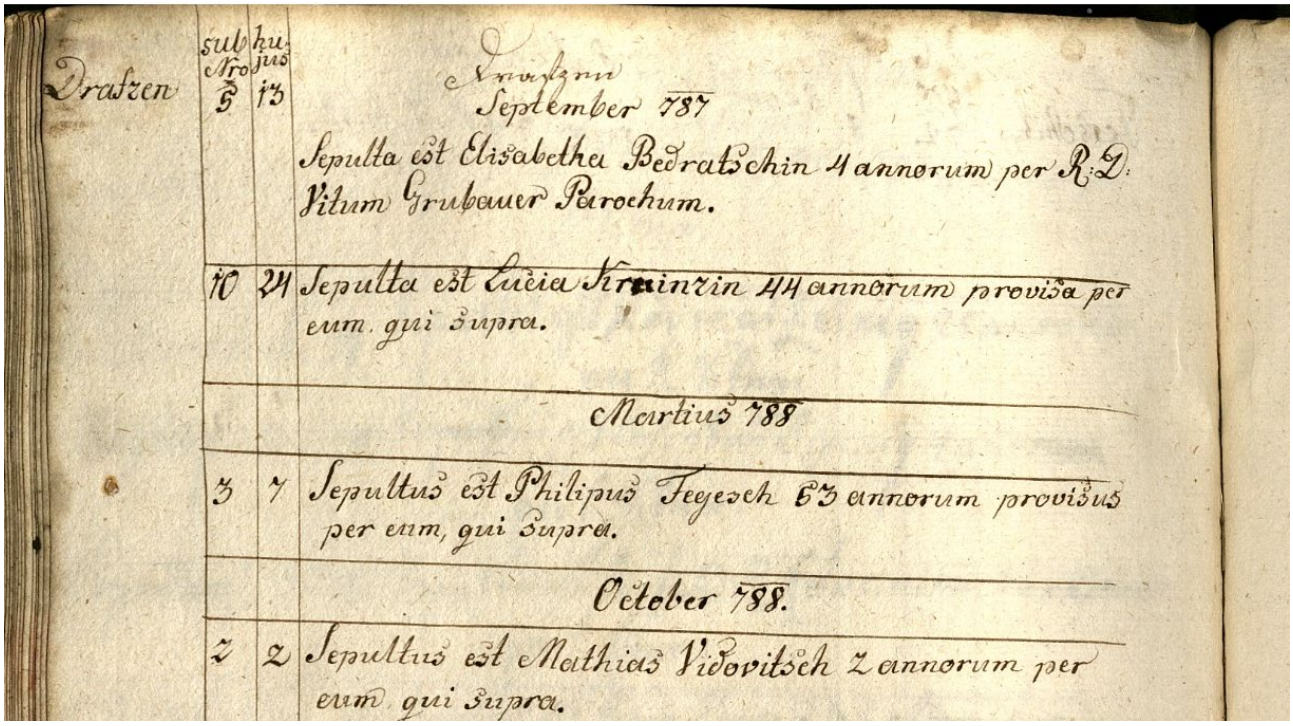

Drafzen | sub Nro 5 | hujus 13 | Drafzen September 787
Sepulta est Elisabetha Bedratschin 4 annorum per R. D. Vitum Grubauer Parochum.
10 | 24 | Sepulta est Lucia Kreinzin 44 annorum provisa per eum, qui supra.
Martius 788
3 | 7 | Sepultus est Philipus Fegesch 63 annorum provisus per eum, qui supra.
October 788.
2 | 2 | Sepultus est Mathias Vidovitsch 2 annorum per eum qui supra.

Slika 186: Nekateri župniki pa so črnilo veliko bolj obvladali, na sliki zgoščen prepis smrti v Dravcih od jeseni 1787 do jeseni 1788.[369]

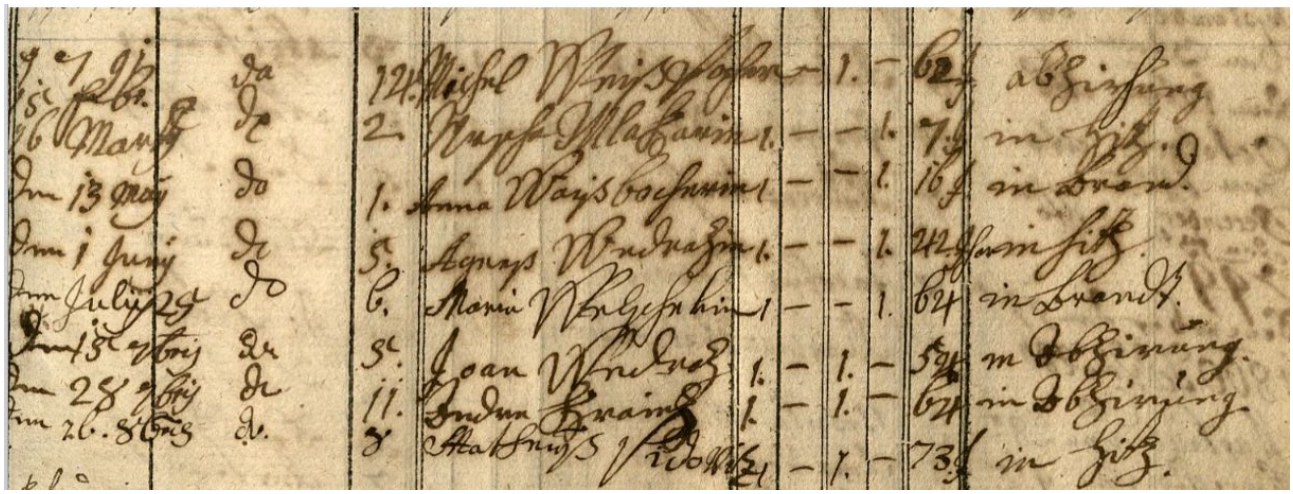

Slika 187: Osem smrti v Dravcih leta 1791.[370]

Razširjeno je bilo tudi premikanje urinih kazalcev ob smrti naprej, tako da je ustavljena ura kazala čas smrti naslednji dan. To so počeli zlasti takrat, ko je vaščan umrl ponoči, s čimer so dosegli, da je bilo njegovo truplo dan več doma. S tem so ne le imeli več časa za slovo, ampak tudi za pripravo pogreba. Sploh poleti so ob mrliču v hiši zračili prostore z odpiranjem oken, kar je k hiši privabilo sove, ki posledično niso bile najbolj priljubljene živali, saj so jih povezovali s smrtjo.

[369] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, 1759–1803, str. 196.
[370] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, 1787–1803, str. 1.



Slika 188: Pogreb Antonije Vidovič, rojene Habjanič (1910–1974), ki je umrla na domu hčerke Štefke Vidovič v Dravcih, voznik krste Janez Slatič.[371]



Slika 189: Pogreb Ane Vindiš, Kolarjeve, s Francem Horvatom kot voznikom, 23. avgusta 1976, vidi se slavnostna vprega, saj so konji vpreženi v »kšire« in ne v »hamote«.[372]

V zgodovini Dravcev posebej izstopa pogreb Neže Merkuš leta 1882. Rojena je bila leta 1848 v Dražencih in se je leta 1869 poročila z mladim dedičem posestva iz Dravcev Jožefom Korpičem. Ženin je bil rojen v Leskovcu in bil po smrti staršev v rejništvu pri kmetu Pihlerju v Tržcu. Posest v Dravcih sta mu zapustili njegova mama Treza Korpič, ki ga je dedovala po svojem drugem možu Jožefu Mlakarju, ter njuna hči Gera Mlakar, Jožefova polsestra, ki je umrla pred polnoletnostjo. Mlad par se je v Dravce preselil takoj po poroki in Jožefovi odsluženi vojaščini v avstrijski vojski. Neža je od leta 1870 do 1882 rodila deset otrok in dva dni po rojstvu zadnjega sina Antona umrla, stara zgolj 34 let. Pogreb je namesto videmskega župnika vodil njen starejši brat, pater Anton Merkuš, ki je bil tedaj župnik v Žetalah.

[371] Zasebni arhiv Mirka Slatiča.
[372] Zasebni arhiv Renate Štumberger. Opremo konjev pokomentiral Beno Vidovič.



Slika 190: Knjiga »Pogrebni protokol« Sv. Vida za leta 1787–1803.[373]

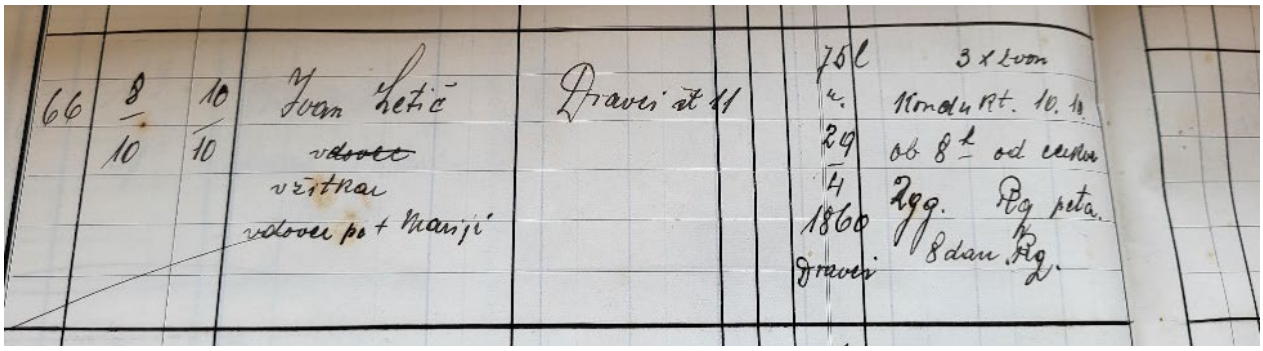

Slika 191: Ivan Letič, pogrebni sprevod od cerkve, 3x zvonjenje.[374]

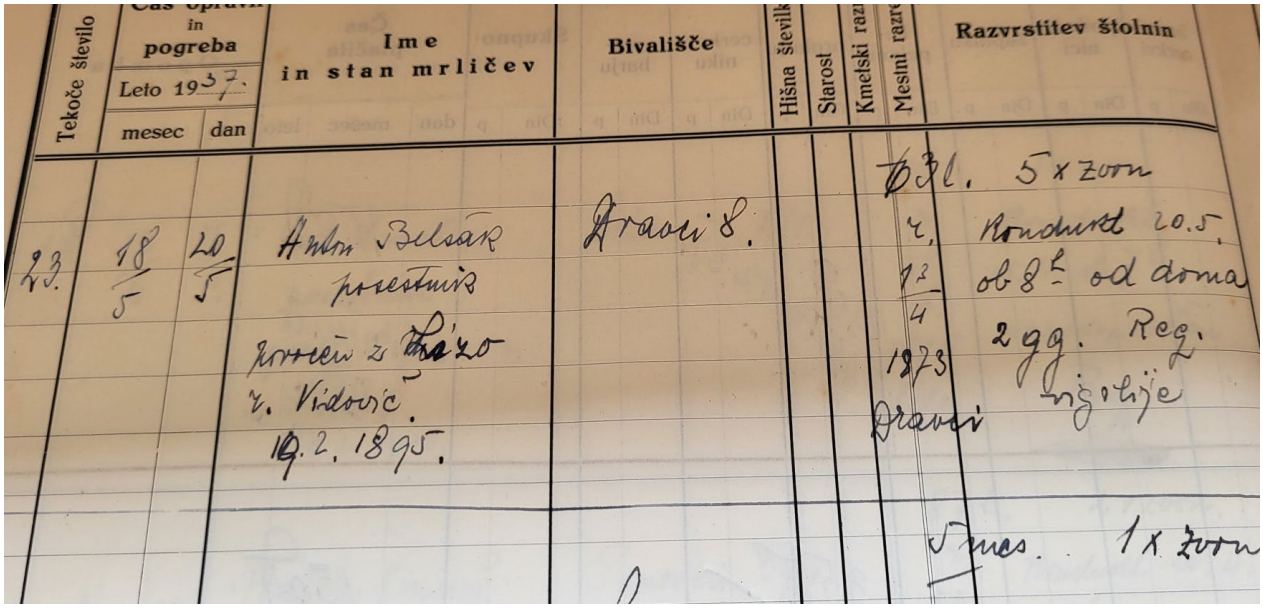

Slika 192: Anton Belšak, pogrebni sprevod od cerkve, 5x zvonjenje.[375]

[373] Arhiv Župnije sv. Vida.
[374] Pogrebni protokoli Župnije sv. Vida, 1935.
[375] Pogrebni protokoli Župnije sv. Vida, 1937.

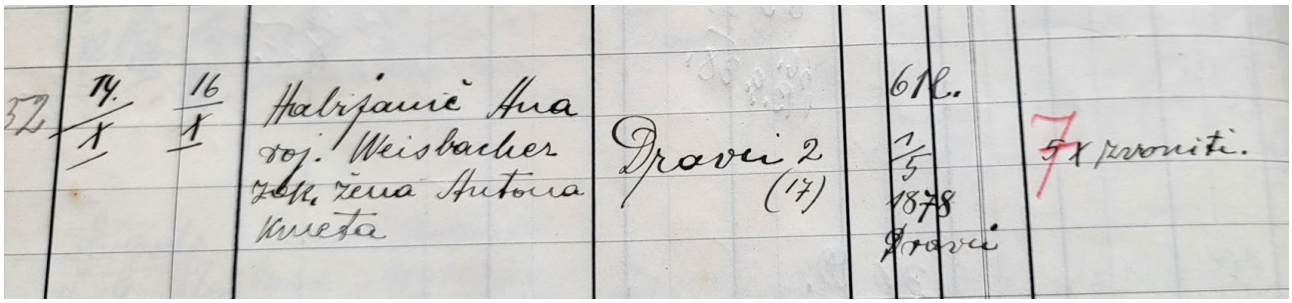

Slika 193: Doplačilo zvonjenja za Ano Weisbacher s 5 na 7x, »da bi lažje prišla v nebesa«.[376]

10.4.6 Velikonočna žegnanja pri Korpičevi kapeli

Danes so v Dravcih dve kapeli (Korpičeva in Bedračeva) in dva križa (Vidovičev in Flajsov). Pri Korpičevi kapeli vse od 2. svetovne vojne potekajo velikonočna žegnanja in fotografije, ki so ob tem po 2. svetovni vojni nastale s fotoaparatom, ki ga je v mladosti dobil Zvonko Korpič, so eden redkih zgodovinskih prikazov Dravčanov kot vaške skupnosti.



[376] Pogrebni protokoli Župnije sv. Vida, 1939.









Slike 194, 195, 196, 197, 198: Velikonočna žegnanja v Dravcih v letih 1968, 1974, 1978 in 1985.[377]

[377] Arhiv družine Korpič.



Slika 199: Velikonočno okrašena Korpičeva kapela v Dravcih.[378]

10.5 Duhovnik Jakob Vidovič iz Dravcev

Iz župnijske kronike je razvidno, da je bil eden od Dravčanov tudi duhovnik. Gre za Jakoba Vidoviča, ki je bil rojen 27. julija 1857 Vidu in Katarini Vidovič v Dravcih. Jakob je bil v mašnika posvečen leta 1886 kot bogoslovec 4. letnika in glede na zapis iz župnijske kronike je imel novo mašo v domači župniji.[379] O njem se v časopisih iz njegove dobe najdejo drobne novice o njegovi podpori dijaške kuhinje, ki je skrbela za obroke za revne dijake,[380] o opravi župnijskega izpita[381] in podobno.

Po poročilih časopisa Slovenec je bil Jakob Vidovič že konec leta 1886 premeščen k Sv. Petru v Radgoni, leta 1888 k Mali Nedelji, leta 1890 pa v Kapelo pri Radgoni. Kratko je bil tudi pri Sv. Marku pri Ptuju in od 16. septembra 1894 župnik pri Sv. Lenartu nad Laškim, kamor ga je postavil laški nadžupnik in dekan dr. Janez Žuža. Župnikoval je le štiri leta in pol, do 18. marca 1899, ko je komaj 41-letni zbolel za cirozo jeter.[382] Med boleznijo je bil nameščen v samostanu in nato v bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu umrl 19. septembra 1904.[383]

[378] Arhiv KTD Klopotec.
[379] Kronika Župnije sv. Vida, str. 119.
[380] Slovenski gospodar, let. 27, št. 46, 16. november 1893.
[381] Slovenec, 11. september 1893, str. 3.
[382] Edo Jelovšek, Jože *Maček, Vrh nad Laškim skozi stoletja, Celjska Mohorjeva založba, 2010.*
[383] Krankenhaus der Barmherzigen Brüder Graz, v kateri je umrl Jakob Vidovič, se še danes nahaja na Marschallgasse v Gradcu.



Slika 200: Razglednica Sv. Lenarta nad Laškim.[384]

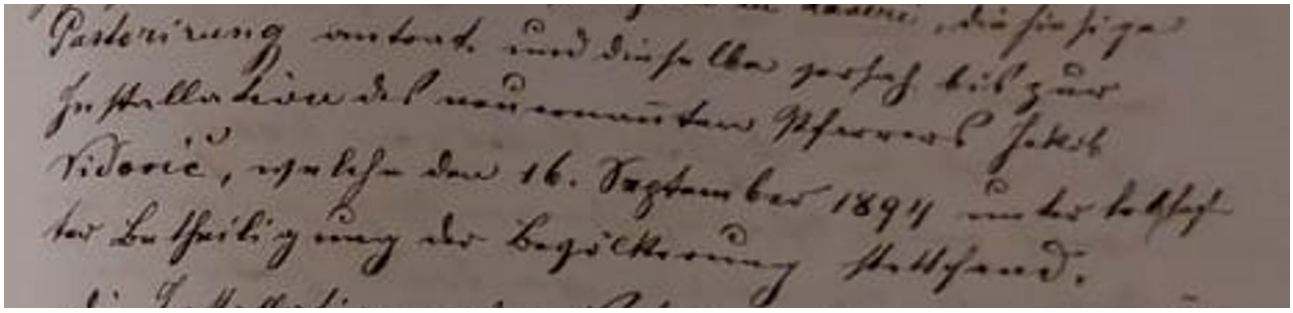

Slika 201: Izsek iz kronike Župnije sv. Lenarta nad Laškim, v kateri je leta 1894 zapisan prihod župnika Jakoba Vidoviča iz Dravcev, str. 187.

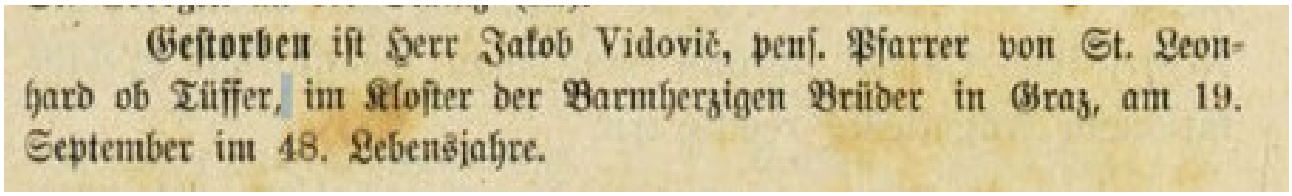
Gestorben ist Herr Jakob Vidovič, pens. Pfarrer von St. Leonhard ob Tüffer, im Kloster der Barmherzigen Brüder in Graz, am 19. September im 48. Lebensjahre.

Slika 202: Izsek iz *Pettauer Zeitung* o smrti duhovnika Jakoba Vidoviča, 23. september 1904.

10.6 Dravski izstopniki iz katoliške veroizpovedi

Iz matičnih knjig je razvidno, da so trije Dravčani izstopili iz rimokatoliške cerkve (RKC).

[384] Založil Josip Turin, museums.eu.

Prvi med njimi je bil Andrej Belšak, rojen leta 1869, katerega oče je bil iz Dravcev, sam Andrej pa je le po očetovi pristojnosti sodil pod Dravce. Glavarstvo v Gradcu je 14. julija 1904 izdalo odločbo o njegovem prestopu v protestantsko vero.[385]

18. februarja 1936 je iz RKC izstopila Julijana Habjanič (po domače Lekečinčeva), ki je bila v Dravcih rojena leta 1914. Ker se je šele leta 1942 poročila z Jožefom Ajdom, ni razvidno, da bi bil izstop povezan s to poroko. V vsakem primeru se je že pol leta po poroki od Ajda tudi razvezala. Po vojni je živela zunaj Slovenije.

Zaradi poroke z Mehmedom Civićem iz Bosne in Hercegovine, oktobra 1990, je iz RKC izstopila tudi Marta Petrovič, rojena v Dravcih 1 leta 1968.

10.7 Vraževerje in čudeži božji

Dravčani so bili kljub katoliški veri vraževerni. Vraže so širili zlasti ob smrti, ko so si ob večernih molitvah ob krsti izmenjevali in ponavljali stare vraže in čudeže, ki so jih slišali od prednikov. Tako je bilo denimo razširjeno prepričanje, če s sukancem ali drugo vrvjo premeriš krsto, v kateri leži mrlič, in s to vrvico premeriš čez cesto, konji z vprego ne bodo stopili čez to mesto.

Strašljiva je bila predvsem noč. Z nočjo so bile povezane različne zgodbe o prikaznih, tako v obliki duhov v belem kot tudi ognja različnih oblik. Verjeli so tudi v vračanje pokojnih, v njihovo prikazovanje v takšni ali drugačni obliki.

V času kuge v 17. stoletju se je v Halozah razširilo prepričanje, da je za ozdravitev od kužne bolezni potrebno skuhati juho s krastačo in juho spiti. Pomagal naj bi tudi prah stolčenega pajka ali kače in podobno.[386]

Obenem so verjeli v različne nadnaravne moči sosedov. Razširjeno je bilo prepričanje, da lahko točo odžene Pozničarjev Franček (»oča«), rojen leta 1885. Postopek je bil tak, da se mora postaviti na vogalu domače hiše in zmoliti »oče naš«, pri čemer pa je moral izpustiti zaključek »amen«. To je zanesljivo odgnalo točo.[387]

Nadnaravne moči naj bi imeli tudi različni člani družine Vidovič. Še po drugi svetovni vojni naj bi Vidovičev Hanzek po mnenju sosedov znal odgnati oblake, ki so grozili s točo – zlasti iznad njihov njiv. Njegova prababica Katica pa naj bi opazovala, kdaj gre soseda v hlev na molžo krav, da bi ob tistem času sama dojila na vrvi »v prazno« – in mleko preusmerila iz kravjega vimena v njeno vedro.[388]

Ko se je zgodilo kaj slabega – smrt otroka ali živali, so razloge iskali pri sosedih – a zgodb o tem, da bi se zaradi tovrstnih očitkov tožili na sodišču, ni. Anton Gričnik se spominja srečanja z leskovškim župnikom Mirkom Štabucem iz leta 1998, ko mu je poročal o še zmeraj prisotnem vraževerju:

[385] Pred tem je bil vrsto krat zaprt zaradi goljufij. Več o njem v poglavjih o pravosodnih zadevah in v drugem delu pri družini Belšak – Spodnji Tumpovi.
[386] Več o tem v poglavju o javnem zdravju.
[387] Pogovor avtorice z Jožico Selinšek, 11. 5. 2024.
[388] Gl. tudi Matevž Košir, Čarovniški procesi na Borlu in v Halozah, Svet Belanov, Cirkulane, 2005, str. 93.

»O Haložanih, ki jih je sicer cenil in tudi pohvalil, pa je povedal, da imajo še precej vraževerja, da se zaradi tega pogosto tožarijo med seboj, češ ta in ta je škodil otroku, ta in ta je zacopral živino, da je zbolela ali celo poginila. Zato so ptujski sodniki bili nejevoljni in že večkrat prosili župnike po Halozah, naj več pridigajo proti temu zlu iz starih, predkrščanskih, pa tudi napačno krščanskih časov. Res je bilo težko. Ljudje so se bali kakšne malo bolj posebne, samosvoje, zapuščene in zanemarjene sosede, kakšnega njenega slučajnega mimohoda, srečanja, celo kakšnega pogleda posebnih oči; verjeli so, da na vogalu mize ni dobro sedeti; petek naj bi bil slab začetek; mačka ti ne bi smela prekrižati poti, zlasti zjutraj; da se ne zarečeš, potrkaj po lesu; vse naj bi bilo usojeno, torej vnaprej določeno; vsaka nesreča naj bi bila božja volja; ker Bog vse vodi in določa, si sami ne moremo nič pomagati. Seveda so tudi zaradi tega še težje živeli in morali biti še večji heroji za preživetje.[389]

Obstoja nadnaravnih pojavov pa niso razširjali le Haložani, ampak tudi duhovniki. Videmski kronist za pomlad 1913 denimo poroča o naslednjem »čudežu božjem«:

»Vreme je to leto kaj čudno. Zime skoraj nič, spomladi se je za mesec poprej oglasila, da je bilo že v začetku aprila vse v enem cvetju po sadovnjakih in v gorici vse zeleno in bujno razvito, kakor najstarejši ljudje ne pomnijo. Toda dne 12. aprila je začelo deževati in snežiti, ponoči se je pa zjasnilo, tako da je vse pozeblo, sadja ne bo nič in v goricah še česa ne bo za drugo leto. Grozno, ker je ves les, kar je srečno pognalo, popolnoma pozeblo. Čez nekaj tednov pa je začelo zopet gnati, da se je prikazal tako lep les kakor že dolgo ne in tudi grozdje je pognalo, da je še bilo srednje branje. Res čudež božji!«[390]

Vraževernost pa jih ni odvrnila od tega, da ne bi Dravčani ponavljali imena otrok. Čeprav sta staršema umrli že dve hčerki z imenom Marija, sta poskusila še v tretje. Ker so Antonu Mlakarju umrli skoraj vsi otroci, ki jih je imel s prvo ženo Elizabeto, je z njihovimi imeni poskusil srečo še pri otrocih, ki jih je rodila druga žena Marija. Nekajkrat se je zgodilo, da so mlajšemu otroku dali ime, ki ga je imel še živeči sorojenec. To se je zgodilo najbrž zato, ker so pri novorojencu izvedli krst v sili, ko je bil komaj še pri življenju, bodisi ker so pričakovali, da bo eden od njiju (bodisi starejši, bodisi novorojenec) kmalu umrl, pa se to ni zgodilo.

10.8 Videmski in dravski katoličani pod fašisti in komunisti

Kot drugje po Evropi so tudi katoličani na Vidmu izkušali spremembe političnih režimov, ki so vplivale na njihov položaj. Kronika Župnije sv. Vida poroča o težavah patra Petra Žirovnika, ki je bil v času prve svetovne vojne kaplan pri Sv. Vidu ter upravitelj minoritskega posestva.[391] Avgusta 1914 so ga Nemcem naklonjeni Ptujčani napadli, orožnik ga je zasliševal in mu očital podporo srbskemu kralju, lažno izobešanje cesarske zastave ter ga označeval za srbskega psa. Množica na cesti ga je pretepla in kamenjala, bil je aretiran in odpeljan v Gradec, kjer je bil 19 dni zaprt, skupaj s 24 drugimi osebami brez zaslišanja, pazniki pa so jih zmerjali s črnimi lopovi, srbskimi svinjami in veleizdajalci. Nato je bil izpuščen.[392]

[389] Anton Gričnik, Hvalnica Halozam, samozaložba, 2023, str. 275.
[390] Kronika Župnije sv. Vida, str. 133.
[391] Kronika Župnije sv. Vida, str. 134–136.
[392] O tem tudi Martin Moll in Filip Čuček, Duhovniki za rešetkami: poročila škofu o poleti 1914 na Spodnjem Štajerskem aretiranih duhovnikih, Arhivsko društvo Slovenije 2006, str. 58.

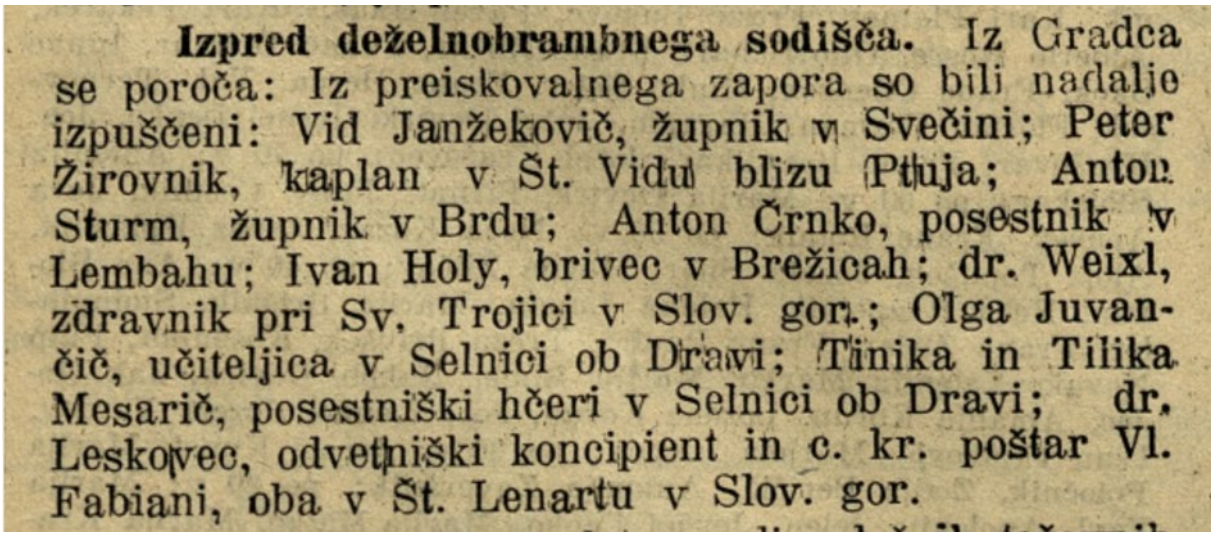

Izpred deželnobrambnega sodišča. Iz Gradca se poroča: Iz preiskovalnega zapora so bili nadalje izpuščeni: Vid Janžekovič, župnik v Svečini; Peter Žirovnik, kaplan v Št. Vidu blizu Ptuja; Anton Sturm, župnik v Brdu; Anton Črnko, posestnik v Lembahu; Ivan Holy, brivec v Brežicah; dr. Weixl, zdravnik pri Sv. Trojici v Slov. gor.; Olga Juvančič, učiteljica v Selnici ob Dravi; Tinika in Tilika Mesarič, posestniški hčeri v Selnici ob Dravi; dr. Leskovec, odvetniški koncipient in c. kr. poštar Vl. Fabiani, oba v Št. Lenartu v Slov. gor.

Slika 203: Poročilo o izpustitvi videmskega patra Žirovnika iz pripora v Gradcu.

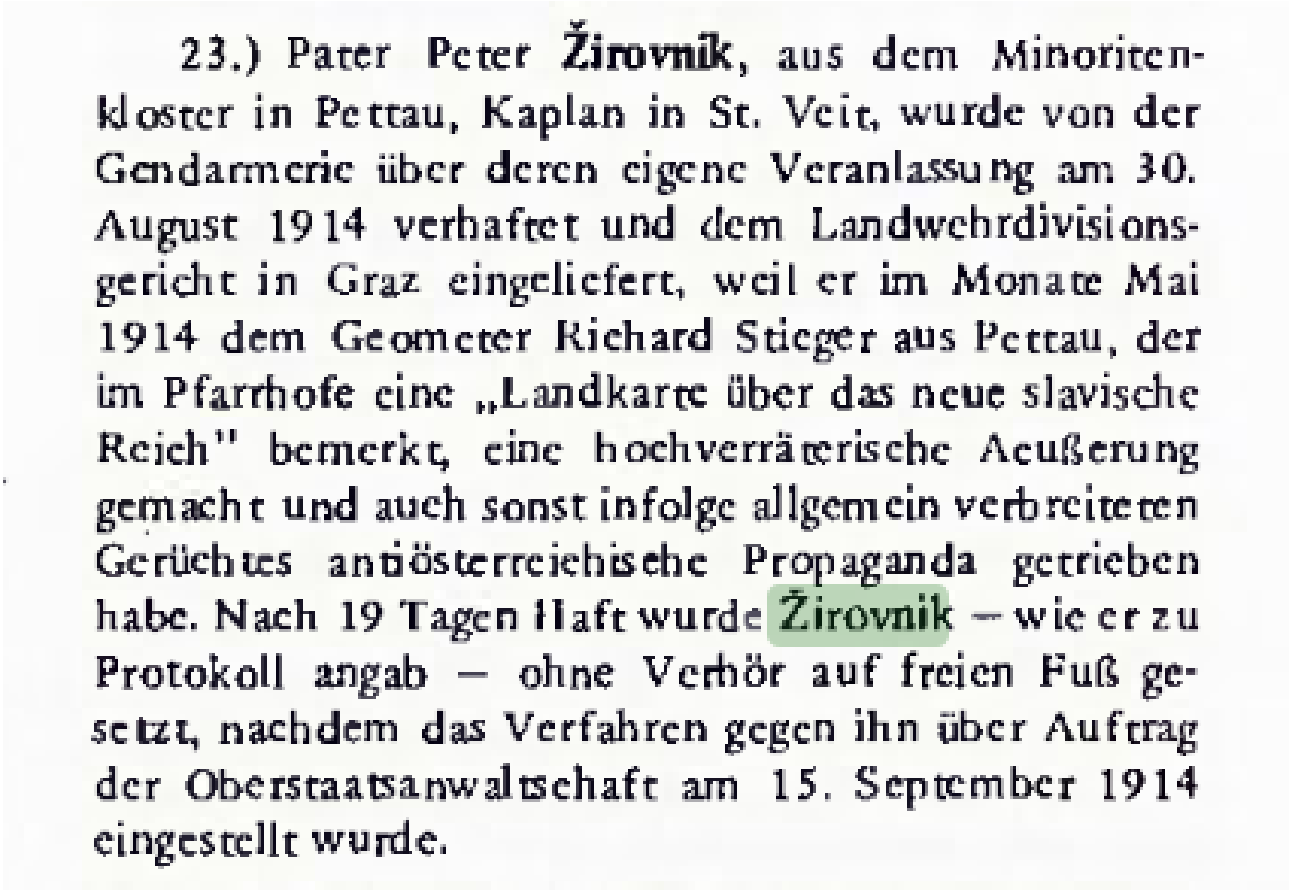

23.) Pater Peter **Žirovnik**, aus dem Minoritenkloster in Pettau, Kaplan in St. Veit, wurde von der Gendarmerie über deren eigene Veranlassung am 30. August 1914 verhaftet und dem Landwehrdivisionsgericht in Graz eingeliefert, weil er im Monate Mai 1914 dem Geometer Richard Stieger aus Pettau, der im Pfarrhofe eine „Landkarte über das neue slavische Reich" bemerkt, eine hochverräterische Aeußerung gemacht und auch sonst infolge allgemein verbreiteten Gerüchtes antiösterreichische Propaganda getrieben habe. Nach 19 Tagen Haft wurde Žirovnik — wie er zu Protokoll angab — ohne Verhör auf freien Fuß gesetzt, nachdem das Verfahren gegen ihn über Auftrag der Oberstaatsanwaltschaft am 15. September 1914 eingestellt wurde.

Slika 204: Poročilo o preganjanju patra Petra Žirovnika.[393]

Med drugo svetovno vojno so Nemci številne videmske izobražence, vključno z videmskim in leskovškim župnikom, izgnali v Bosno, na Hrvaško in drugam. Med vojno je bil župnik na Vidmu in v Leskovcu pater Josef Kurzman iz Avstrije, ko so ga izgnali, pa ga je zamenjal kaplan Josef Rechberger. Ker so bili v Leskovcu v župnišču nastanjeni nemški vojaki, je župnik Kurzman prebival pri faranih, pri katerih je

[393] Vir: Straža, 25.9.1914, let. 6, št. 68, str. 6.

bil glede na zapis v leskovški kroniki zelo priljubljen.[394] Posledično med vojno ni zapisov ne v videmski, niti v leskovški župnijski kroniki.

Takoj po vojni je župnija sv. Vida praznovala 500-letnico, župnija sv. Andraža pa 400-letnico, v okviru katerih so se zahvalili za to, da so preživeli oz. se vrnili iz izgnanstva.

Po vojni zakon loči cerkev od države. Medtem ko je leskovški kronist, partizanski župnik Janko Petan, pisal, da versko življenje poteka *»normalno, le v šoli se sme poučevati šele po končanem rednem pouku po eno uro verouk«*,[395] je bilo na Vidmu več trenj med oblastjo in cerkvijo.



Slika 205: Praznovanje 500-letnice Župnije sv. Vid.[396]

Tako sta bila denimo glede na poročilo iz župnijske kronike leta 1951 oba videmska dušna pastirja, pater Danijel Tomšič in pater Andrej Vatovec, upravno kaznovana s po 5000 din *»zaradi prekrška po čl. 4 Zakona o prekrških zoper javni red in mir«.*[397] Na pritožbo obeh je Ministrstvo obema kazen znižalo na din 4000. Kaznovana sta bila, ker nista imela dovoljenja za poučevanje verouka v šoli. Verouk je bil tako prenesen v cerkev. A tudi to ni bilo sprejemljivo za državno oblast, z razlago: *»Cerkev se smatra kot javna zgradba in je zbiranje pred ali po službi božji smatrati kot prirejanje javnih shodov, ki morajo biti po zakonitih predpisih v določenem roku prijavljeni pristojnemu javnemu organu«.*[398] Ker s pritožbo nista uspela, sta morala avgusta 1951 župnik in

[394] Kronika Župnije sv. Andraža, str. 149.
[395] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 161.
[396] Kronika Župnije sv. Vid, str. 178. V drugi vrsti z leve stojijo: drugi je medvojni duhovnik, Josef Rechberger, ki se je po vojni vrnil v Avstrijo, videmski organist Ivan Brglez, leskovški župnik Janko Petan, ptujski prošt Ivan Greif, nekdanji videmski kaplan, ki je bil leta 1956 umorjen s sekiro v minoritskem samostanu na Ptuju, Gavdenij Golob, videmski župnik Danijel Tomšič in ptujski vikar Marijan Gojkošek.
[397] Odločba dne 15. januarja 1951 poverjeništva za notranje zadeve pri JO OLO Ptuj št. 450/1 – 50 – UK.
[398] Kronika Župnije sv. Vida, str. 186.

kaplan plačati kazen po 4000 din, ker sta pri večernicah poučevala verouk. V naslednjih letih je tako verouk lahko potekal le v okviru maše namesto pridige.

A že januarja 1952 je bil kaplan Andrej Vatovec kaznovan s strani sodnika za prekrške na kazen 4.500 din, ker je na začetku adventa leta 1951 v pridigi o božičnih navadah omenil, da Dedek Mraz ni krščanska navada ter da upa, da se pri nas ne bo udomačil. Sodnik je njegovo izjavo štel za *»nedostojno vedenje na javnem kraju«.*[399]



Slika 206: Minoriti zbrani na Vidmu, drugi zadaj Andrej Vatovec, desno spredaj pa Danijel Tomšič, 1952.[400]

Januarja 1952 je bil za ravnanje pri isti maši konec novembra 1951 kaplan Andrej Vatovec kaznovan še z dodatnih 4000 din, ker je pri maši prebral škofovo okrožnico, ki izpostavlja, da imajo duhovniki težave in ovire pri verskem pouku mladine in da so bili zato tudi kaznovani. Ker pritožbi na kazen ni bilo ugodeno, je višji redovni predstojnik kaplanu predlagal, da kazni ne plača, ampak se raje podredi zaporu. To je videmski kaplan tudi storil in mesec dni prebil v ptujskih zaporih na Prešernovi ulici.[401]

[399] Prav tam, str. 188.
[400] Kronika župnije Sv. Vid, str. 190.
[401] Kronika Župnije sv. Vida, str. 188.

Kljub tem spremembam so Dravci in okoliške vasi ostale tradicionalno katoliške. Komunistov v Dravcih ni bilo. Zato tudi ne otrok, ki ne bi hodili k verouku. Po pripovedovanju vaščanov bi to pomenilo veliko sramoto za starše. K verouku niso zahajali zgolj otroci videmskih učiteljev in miličnikov ter morebiti še kakšnega občinskega odbornika iz okoliških vasi.



Slika 207: Pogled na novo ograjo okrog cerkve, zgrajeno leta 1958.[402]

Tisti Dravčani, ki so šli po vojni z zemlje v tovarne, so bili zaposleni na nižjih delovnih mestih in jih niso silili v vstop v komunistično partijo. Kot tradicionalno katoliška vas so tudi po letu 1945 v Dravcih praznovali božič in veliko noč, prijav oblastem glede tega ni bilo in tudi nadzora oblastnikov v vasi ne. Udeležba na žegnanju velikonočnih jedi je bila visoka. Prav tako tudi spoštovanje župnikov. Kljub temu da je bil predsednik Krajevnega ljudskega odbora (KLO-ja), je denimo Dravčan Jakob Vaupotič pel v cerkvenem pevskem zboru in se junija 1958 z zborom tudi udeležil praznovanja srebrne svete maše za patra Danijela Tomšiča in patra Andreja Vatovca, ki je potekala v Studencu pri Krškem, domači župniji patra Danijela. Trdega komunizma torej v Dravcih ni bilo.

[402] Kronika Župnije sv. Vida, str. 195.



Slika 208: Otroci 4. razreda pri verouku s patrom Jagodičem nekaj dni pred njegovo smrtjo, leta 1976, na sliki je tudi Dravčan Mirko Slatič (ob levem ramenu duhovnika).[403]



Slika 209: »KLO-jevec« Jakob Vaupotič s cerkvenimi pevci na praznovanju srebrne sv. maše p. Danijela in p. Andreja, junij 1958.[404]

[403] Kronika Župnije sv. Vida, str. 228.
[404] Kronika Župnije sv. Vida, str. 195. Jakob Vaupotič je v zadnji vrsti osmi z leve strani.



Slika 210: Pater Danijel Tomšič z dečki pri sv. obhajilu, leta 1969.[405]

V času komunizma so se Dravčani tudi udeležili množičnih pogrebov več videmskih duhovnikov, ki so umrli v tistem času. Pater Danijel Tomšič je imel v tem pogledu posebno dolgo dobo službovanja na Vidmu. Farani so po njem imenovali sinove. Čeprav so ga premeščali tudi drugam, se je vedno znova vrnil k Sv. Vidu, tudi ko je že obnemogel. Umrl je 21. julija 1979 in bil pokopan na videmskem pokopališču ob prisotnosti 56 duhovnikov, vključno s škofom Vekoslavom Grmičem. Temu ustrezen je bil tudi njegov pogreb.

[405] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca (na sliki z očali).



Slika 211: Pogreb Danijela Tomšiča na videmskem pokopališču, 1979.[406]

[406] Zasebni arhiv Rozalije Habjanič.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

11 Javno šolstvo

11.1 Podeželske šole pod staro Avstrijo

Obstoj župnije je imel velik vpliv tudi na razvoj šolstva na Vidmu. V času habsburških cerkvenih reform so namreč sprožili tudi šolsko reformo,[407] na podlagi katere so na podeželju začeli ustanavljati osnovne šole in praviloma so jih postavili v tisto vas, kjer je bil sedež župnije. Marsikje so bile prve učilnice v župnišču ali kaplaniji, šolski okoliši pa so se marsikje pokrivali z ozemljem župnije. Osnovnošolski zakon iz leta 1805 je takšno prakso uzakonil, ko je določil, da je treba ustanoviti osnovno šolo samo na sedežih župnije. Državni osnovnošolski zakon iz leta 1869 pa je določil, da je treba osnovno šolo ustanoviti povsod, kjer je v razdalji ene ure hoda (štiri kilometre) določeno število šoloobveznih otrok. Za SV Slovenijo Vladimir Bračič navaja, da je bila velika večina vaških osnovnih šol ustanovljena že pred uvedbo splošne osemletne šolske obveznosti, tj. pred letom 1869.[408] Za Videm to nedvomno velja.

Še več – vasi, kjer je bil sedež župnije in šole, so pridobile veljavo, postale so pomembnejše od drugih. Praviloma so bile te vasi v geografskem središču določenega naravnega okoliša, ob sotočju potokov ali na križišču poti. Ker so postale te vasi pomembna zbirališča prebivalcev, so se cerkvi, župnišču in šoli pridružile še trgovina, gostilna in kakšna obrtna delavnica. Ob cerkvenih praznikih (žegnanjih) so bili tu vaški sejmi. Tako so se v preteklem stoletju izoblikovala cerkvena, šolska in gospodarska vaška središča, ki so postopoma dobila bolj urbaniziran videz in neagrarno prebivalstvo.[409]

[407] Splošni šolski red (nem. *Allgemeine Schulordnung*) iz *leta 1774 – več o tem: Začetki državnega šolstva, Slovenski šolski muzej, dostopno na: https://solskimuzej.si/zacetki-drzavnega-solstva/*.
[408] Bračič, 1978, cit. zg., str. 271.
[409] Prav tam.



Slika 212: Videm konec 19. stoletja.[410]

11.2 Tristo let javnega šolstva na Vidmu

V župnijski kroniki, ki jo je leta 1887 začel pisati Matej Slekovec, je zapisano, da je v Vidmu že leta 1719 omenjen nadučitelj, Franc Anton Sutori. Poleti tega leta so namreč na Vidmu pokopali njegovega sina, devet dni za njim pa še nadučitelja. Bolj jasne podatke o šolstvu na Vidmu imamo nato od leta 1774. Ta letnica sovpada z letom, ko je bila v habsburški monarhiji s strani prosvetljene cesarice Marije Terezije in njenega sina Jožefa II. uvedena splošna šestletna šolska obveznost.

[410] Foto: Alojz Kasimir, Zgodovinski arhiv Ptuj, fotografija 7-38-2, SI_ZAP/0559/001/002/001.



Slika 213: Razglednica Vidma z ljudsko šolo, 1900.[411]

Župnijska kronika navaja, da je leta 1774 na Videm prišel za učitelja Janez Jurij Domanjko. Učiteljeval je do upokojitve leta 1798, ko se je njegova hči Katarina poročila z ormoškim učiteljem Martinom Ilovškom in mu je tast prepustil učiteljsko mesto na Vidmu, sam pa umrl tri leta kasneje.

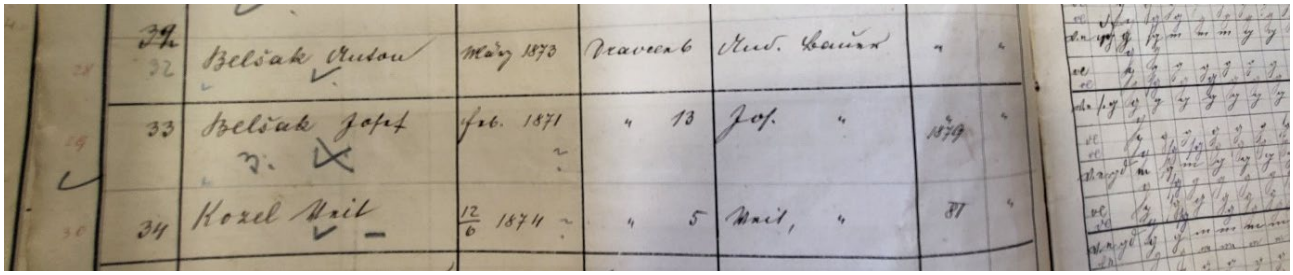

Slika 214: Trije sosedi iz Dravcev zapored vpisani v šolsko redovalnico: Anton Belšak, Jožef Belšak in Vid Kozel, rojeni med leti 1871 in 1874.[412]

Martin Ilovšek naj bi otroke poučeval v svoji hiši na Vidmu, saj je ob birmi leta 1811 knezškof Sekovski zapisal, da je učitelj Ilovšek na Vidmu star 43 let in poučuje 30 otrok. Njegova hiša je pogorela naslednje leto. Učitelj je v starosti 77 let umrl leta 1845. V začetku naslednjega leta ga je pri poučevanju na Vidmu zamenjal dotedaj dornavski učitelj Jakob Majerič, rodom iz Ormoža, ki je na Vidmu služboval do leta 1858, ko je v 54. letu starosti umrl. Nadomestil ga je lenarški podučitelj, Franc Nendl, rodom iz Malečnika

[411] Izdal trgovec Davorin Tombach, Zgodovinski arhiv Ptuj, dostopno na Kamri.si.
[412] Katalogi in imeniki Osnovne šole Videm, 1872–1896, SI_ZAP/0128/002/001.

pri Mariboru. Ker se pri njem seznam učiteljev, ki jih je Matej Slekovec popisal v kroniki leta 1887, konča, je bil Nendl najbrž videmski učitelj še v tem letu.

V času Kraljevine Jugoslavije šolski upravitelj državne mešane OŠ Sv. Vid pri Ptuju Ljudevit Musek za Šolski list leta 1929–1939[413] navaja, da je bila glede na ustno izročilo prvotna šola v leseni hiški blizu cerkve. Ko je ta leta 1813 pogorela, so šolo preuredili v dotedanji kapeli sv. Roka, ki so jo farani sv. Vida postavili v zahvalo za zaščito pred kugo in je tedaj služila kot shramba žita. Iz župnijske kronike izhaja, da je pouk kasneje potekal tudi drugod po Vidmu, denimo v Ilovškovi hiši. Leta 1868 so šolo spremenili iz enorazrednice v dvorazrednico, en razred je imel pouk v Flisovi hiši na Vidmu. Od leta 1869 je v Avstriji veljalo obvezno osemletno šolanje (do 14. rojstne dne); pouk naj bi potekal v nemščini in ne več v latinščini, kakor dotlej, vendar je marsikje v slovenskih deželah zaradi neznanja tega jezika potekal tudi v slovenščini.

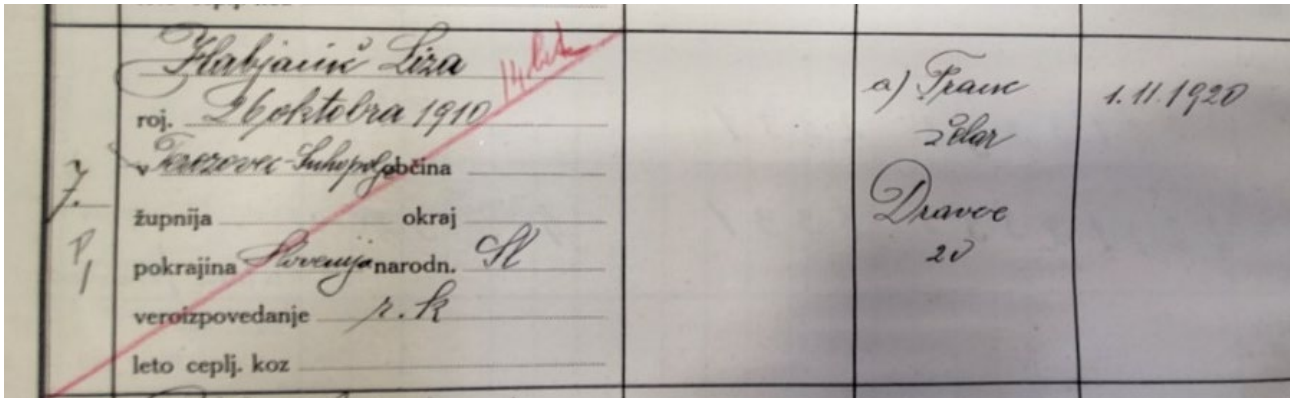

Slika 215: šolske redovalnice – prikaz učenke iz Dravcev (Lize Habjanič – po domače Lekečinčeve Lizike z Rtiča), ki je sredi šolskega leta ob dosegu 14 let starosti izstopila iz šole.[414]

Leta 1877 je bila šola na Vidmu spremenjena v trirazrednico, tretja učilnica pa je bila najeta v Šosteričevi hiši.

Novi šolski zakon iz 20. avgusta 1869 je dopuščal v osnovnih šolah zaposlovanje učiteljic, toda za poučevanje dečkov le v prvih razredih osnovnih šol, v drugih javnih šolah pa le za ženska ročna dela. Prve ženske učiteljice so na Videm prišle šele v letih 1894–1897, in sicer so to bile Amalie Pirch, Elisse Valenko in Marija Duller. Nobena ni ostala več kot leto dni. Za daljši čas se je obdržala učiteljica Ivanka Pernat, ki je poučevala še po drugi svetovni vojni in je pokopana na videmskem pokopališču.

Leta 1882 je okrajni šolski svet od gospoda Šosteriča kupil zemljišče v središču kraja, skupaj s hišami na njem. Ob starem šolskem poslopju so zgradili novo pritlično šolo. Nad glavnimi vrati je bila vzidana marmornata plošča z napisom: *»Narodna učilnica, postavljena v l. 1883«*. V novi šoli so bile tri učilnice z visokimi stropovi ter pisarna nadučitelja. Ker so leta 1885 šolo razširili v štirirazrednico, je bila četrta učilnica organizirana v stari šoli; tam je bila tudi soba za učitelja, stanovanje za organista ter kuhinja. V hiši v neposredni bližini šole je bilo nadučiteljevo stanovanje in stanovanje dveh učiteljev.

[413] Zgodovina šole, v: Šolski list št. 36, v: Zbirka Šolski listi in popisnice ptujskega sreza, SI_ZAP/201.
[414] Katalogi in imeniki Osnovne šole Videm, 1917–1923, SI_ZAP/0128/002/006.

Iz obdobja med leti 1884–1891 je ohranjen dnevnik Dravčana Martina Weisbacherja ml. (1837–1908), v katerega je zapisal, da je bil 26. aprila 1885 na seji v šoli: *»smo meli sejo v šoli zadelj dnarof katere smo prosili iz posojilnice za pomše šolskega puvanja smo zacerali.«*[415] Iz dnevnika je tudi razvidno, da je bila slovenščina močno ponemčena. Weisbacher denimo v dnevniku plačil piše, da je plačal *»dve kontrolsverzamlunge stroškov«* in *»Scholske stroške«,* ter da je *»plačal pri Kreinzi zajutrek Vindišom«.* Plačljiva pa ni bila le šola, ampak tudi verouk. V dnevniku Martina Weisbacherja ml. večkrat zasledimo navedbo, da je *»plačal gospodi župniki šolske stroške«.*

Ker je postopoma drugi razred obiskovalo že do 180 otrok, so pouk organizirali v dveh izmenah, dopoldanski in popoldanski, v šolskem letu 1897/98 pa je bila sprejeta odločitev, da novo šolo iz pritlične spremenijo v enonadstropno. Z dodatnim nadstropjem so dobili tri dodatne učilnice in stanovanje nadučitelja. Odprtje nove, šestrazredne šole je bilo 1. novembra 1898. S tem ko so potrebe po učilnicah naraščale, so iz šolskega poslopja izselili nadučitelja in njegovo šolsko pisarno, šola pa je obsegala osem učilnic, v katerih je do izgradnje nove šole v letu 1994 pouk potekal v dveh izmenah. V stari šoli je bila šolska uprava s kuhinjo, po letu 1994 pa so zgradbo porušili.



Slika 216: Grob prve stalne učiteljice na Vidmu, Ivanke Pernat.[416]

[415] Zasebni arhiv Rozalije Habjanič.

[416] Foto: JH 2024.



Slika 217: Otroci na OŠ Sv. Vid okrog leta 1928 z učiteljico in duhovnikom.[417]

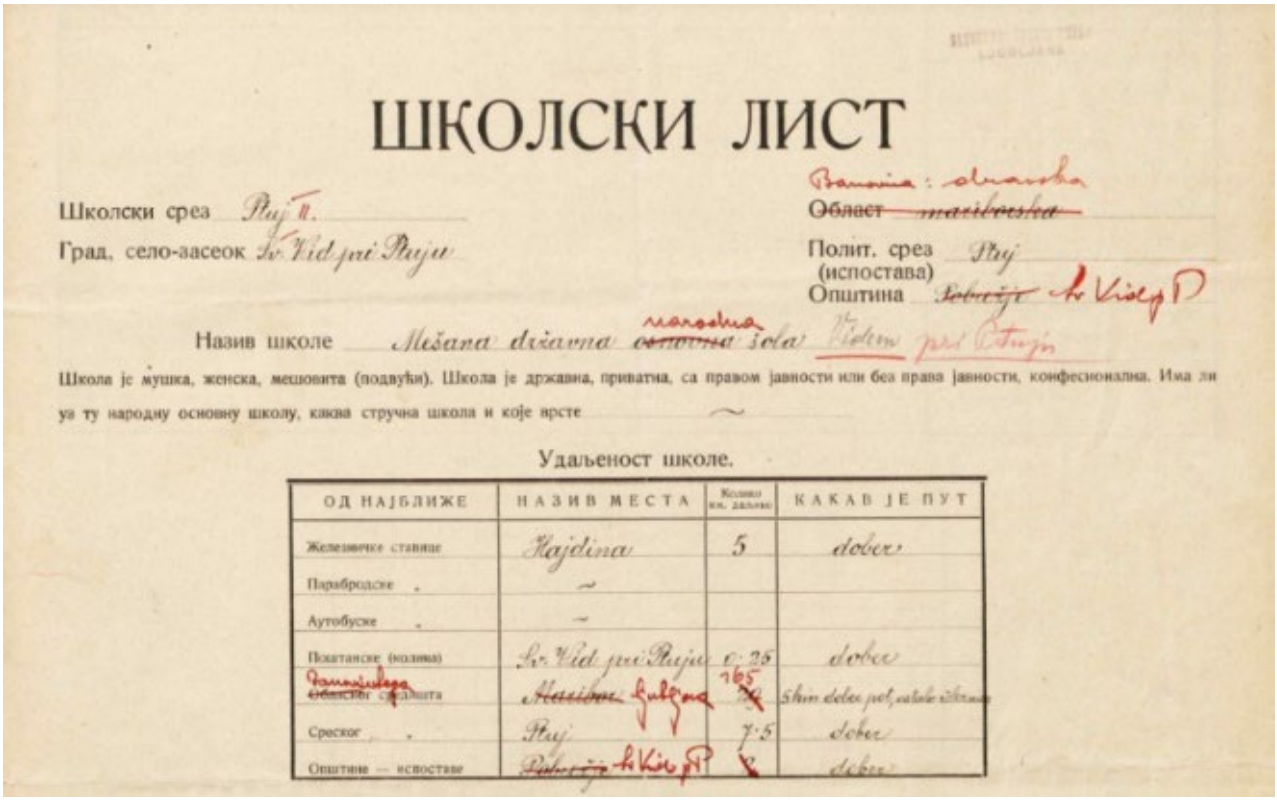

ШКОЛСКИ ЛИСТ

Школски срез Ptuj II.

Град, село-засеок Sv. Vid pri Ptuju

Banovina: dravska

~~Област mariborska~~

Полит. срез (испостава) Ptuj

Општина ~~Pobrežje~~ Sv. Vid pr P

Назив школе Mešana državna ~~osnovna~~ narodna šola Videm pri Ptuju

Школа је мушка, женска, мешовита (подвући). Школа је државна, приватна, са правом јавности или без права јавности, конфесионална. Има ли уз ту народну основну школу, каква стручна школа и које врсте ~

Удаљеност школе.

ОД НАЈБЛИЖЕ	НАЗИВ МЕСТА	Колико км. даљиво	КАКАВ ЈЕ ПУТ
Железничке станице	Hajdina	5	dober
Парабродске „	~		
Аутобуске „	~		
Поштанске (колица)	Sv. Vid pri Ptuju	0:25	dober
~~Областног средишта~~ Banovinskega	~~Maribor~~ Gubljana	~~20~~ 165	Skim dober pot, [illegible]
Среског „	Ptuj	7:5	dober
Општине — испоставе	~~Pobrežje~~ Sv. Vid pr P	~~2~~	dober

Slika 218: Šolski list s podatki o šoli Videm iz časa Kraljevine Jugoslavije, ko je srbohrvaščina veljala za uradni jezik, 1939.[418]

[417] Zasebni arhiv družine Korpič; iz Dravc je med učenci Marija Belšak skrajno desna, Anton Korpič spredaj desno od učitelja, ta letnik je bil tudi Franc Cafuta (Pozničarjev).

[418] Šolski list, SI_ZAP/0201/002_00036.



Slika 219: Razglednica Vidma z novo ljudsko šolo, St. Veit bei Pettau.[419]

Medtem ko se je šola v stari Avstriji imenovala Ljudska šola (nem. *Volksschule*), se je v času Kraljevine Jugoslavije imenovala Državna mešana osnovna šola sv. Vida pri Ptuju, od leta 1958 dalje pa Osnovna šola Videm pri Ptuju.



Slika 220: 1.a-razred OŠ sv. Vida leta 1938, ko se je verouk še poučeval v šoli – učiteljica in duhovnik.[420]

[419] Izdal Sciborski iz Celovca, 1905, Zgodovinski arhiv Ptuj, dostopna na Kamri.si.
[420] Zasebni arhiv Rozalije Habjanič.



Slika 221: Štirje Dravčani v razredu z učiteljico Marijo Benčina, poročena Šosterič, 1954.[421]



Slika 222: Učiteljica Potočnik s 50 učenci.[422]

[421] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec. V zadnji vrsti skrajno levo Maks Vaupotič. V vrsti pod njim drugi z leve Ivan (Janko) Horvat in skrajno desno Anton Bedrač. Spodaj tretja z desne Alojzija Mohorko, poročena Gabrovec.
[422] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca.

Med 2. svetovno vojno, ko so Nemci zasedli Štajersko, je bila šola preimenovana v »Volkschule in Treun«. V začetku maja 1941 so bili učitelji videmske in leskovške šole Viktor Mokorel, Ivanka Bartol, Marija Osterc, Marija Sitar, Ciril Vobič, Henrik Klenovšek, Maks Beloglavec, Boris in Marta Šijanec vpoklicani na t. i. *»tečaj prešolanja –Umschulungskurs«* v kapucinski samostan na Ptuj. Po nekaj dnevih so bili prepeljani na grad Borl, njihova *»prevzgoja«* pa se je spremenila v navadno jetništvo. Edino učitelj Hinko Klenovšek je ostal v domačem kraju, izstopil je iz učiteljske službe in med vojno ni bil zaposlen.[423]

Nemci so uničili učiteljsko in šolarsko knjižnico ljudske šole v Vidmu, Zgornjem Leskovcu in na Selih, ki so imele skupno okoli 2250 knjig. Večino knjig so zažgali na šolskih dvoriščih. Učiteljem na leskovški šoli je uspelo rešiti iz šolske knjižnice nekaj knjig, ki so jih še pred prihodom okupatorja razdelili med učence. Poleg knjig so nacisti uničili tudi ves šolski arhiv. Podobno usodo so doživele tudi knjige iz zasebne knjižnice kaplana Petana in dekana Škamleca v Leskovcu.[424] Pri pouku so napredovali počasi, saj otroci niso znali nemškega jezika. V 5. razredu so jih učili celo gotico. Učitelji so postali zlasti nervozni leta 1944, ko so se tudi na videmskem območju okrepili partizani, zaradi česar so bili manj tolerantni, če so otroci govorili slovensko. Dečki so po Vidmu veliko korakali in peli nemške pesmi.[425]



Slika 223: Šolarji pred staro Ljudsko šolo Videm, leta 1954, med njimi Marija Mohorko iz Dravcev (v drugi vrsti tretja z desne).[426]

[423] Irena Mavrič Žižek, Občina Videm pri Ptuju v času okupacije in narodnoosvobodilnega boja v letih 1941–1945, Zbornik Občine Videm, 2011, str. 122, na str. 134.
[424] Prav tam, str. 132.
[425] Spomini na šolska leta Franceta Forstneriča, Šola Videm skozi čas, str. 55–58.
[426] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

Medtem ko na videmskem območju pred vojno ni bilo otroškega vrtca, so decembra 1941 Nemci uredili otroška vrtca v Vidmu in v Leskovcu. Obisk otrok je iz leta v leto upadal, konec oktobra 1944 je vrtec v Leskovcu obiskovalo le še 15, v Vidmu pa 13 otrok.

Po vojni je Hinko Klenovšek pouk organiziral kar sam, na pomoč mu je priskočila že leta upokojena Ivanka Pernat in nekaj mesecev sta sama učila 300 otrok – brez učil, slik in knjig. Počasi so se učitelji vračali, z njimi pa tudi učenci.[427] Leta 1958 so Ljudski šoli, ki je bila zgrajena ob koncu 19. stoletja, dozidali sanitarije in v šolo napeljali vodovod, tri leta kasneje pa zgradili učiteljski blok.



Slika 224: Šola Videm po letu 1958.[428]



Slika 225: Šolarji pred prenovljeno šolo Videm, leta 1963, med njimi Dravčana Franc Bedrač (v drugi vrsti prvi z leve) in Milica Žlahtič (v drugi vrsti četrta z leve).[429]

[427] Šola Videm skozi čas, str. 27–28.
[428] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/015_00004.
[429] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 226: Učitelj Anton Sedlašek z učenkami, med njimi Marija Gabrovec iz Tajne (druga z desne).[430]



Slika 227: Konec 1960-ih je bilo v razredu že okrog 30 učencev.[431]

[430] Zasebni arhiv Ivan Gabrovec.
[431] Zadaj peti z leve Anton Vidovič iz Dravc, zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 228: Šolarji z ravnateljem Franjem Levstikom in učiteljico Justino Šmigoc, skrajno levo zgoraj Ivan Gabrovec iz Tajne, 1968.[432]



Slika 229: Šolarji z učiteljico Marijo Črnila, Dravčan Mirko Slatič v drugi vrsti tretji z desne, Bojan Merc pa zgoraj prvi z desne, leta 1974.[433]

[432] Zasebni arhiv Ivan Gabrovec.
[433] Foto Langerholc. Zasebni arhiv Mirko Slatič.



Slika 230: Leta 1985 vstopijo v (malo) šolo Videm štirje Dravčani, kar se za tem več ne ponovi.[434]

Marca 1994 je bila dokončana nova šola Videm, stara Šosteričeva hiša ob njej pa je bila pet let za tem porušena.



Slika 231: Šosteričeva hiša ob novi šoli Videm pred rušenjem leta 1999.[435]

[434] V prvi vrsti: Peter Korpič drugi z desne, Renata Štumberger šesta z desne in Janja Bedrač osma z desne, v drugi vrsti: Ema Horvat tretja z desne. Kar dva oddelka male šole je poučevala učiteljica Marija Trafela. Arhiv Renate Štumberger.
[435] Arhiv občine Videm.



Slika 232: OŠ Videm ob 30. obletnici nove šole, 21. marca 2024.[436]

11.3 Dravčani v šoli Videm

Ker so se šolski okoliši vezali na župnijski okoliš, so Dravčani od začetka razvoja šolstva hodili v osnovno šolo na Videm. Šolska popisnica iz leta 1923 označuje Sv. Vid kot *»mešano osnovno šolo«,* se pravi za dečke in deklice. Šolski okraj je zajemal naslednje vasi: Dravci, Ljubstava, Soviče, Jurovci, Tržec, Lancova vas, Pobrežje, Šturmovec, Sv. Vid, Vareja, Majski breg, Transki breg (ali Dravski Vrh), Sp. Pristava. Seveda niso bile v tem času upoštevane vasi, ki so od leta 1880 naprej sodile pod nižji razred oziroma pozneje pod nižje razrede šole v Selih. Vas Breg (nem. *Unterran*) je bila že nekaj let pred tem uvrščena v ptujski šolski okoliš.[437]

Otroci so služili pri kmetih in od tam hodili v šolo – na sliki razvidna Marija Rižnar, katere skrbnik je bil kmet Blaž Letič iz Dravcev. Iz šolskih redovalnic tudi izhaja, da so tako v šoli kot tudi domačini del Sovič, ki je pred letom 1874 sodil pod Dravce, še po letu 1900 šteli za Dravce.

[436] Arhiv OŠ Videm.
[437] Emeršič, Zbornik Videm, str. 257.

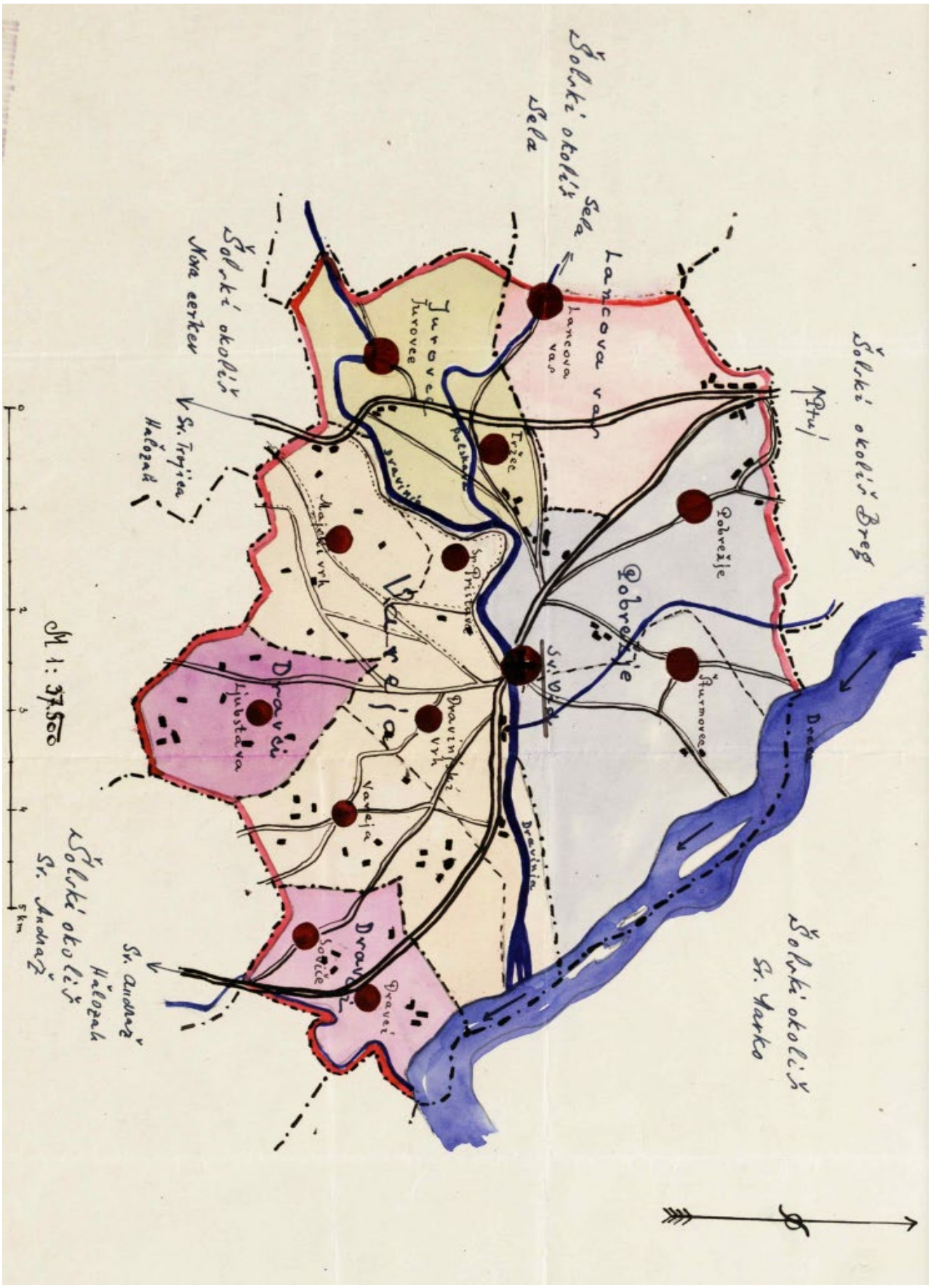

Slika 233: Šolski okoliš Sv. Vid pri Ptuju, skica iz Šolskega lista 1929.[438]

[438] Slovenski šolski muzej.

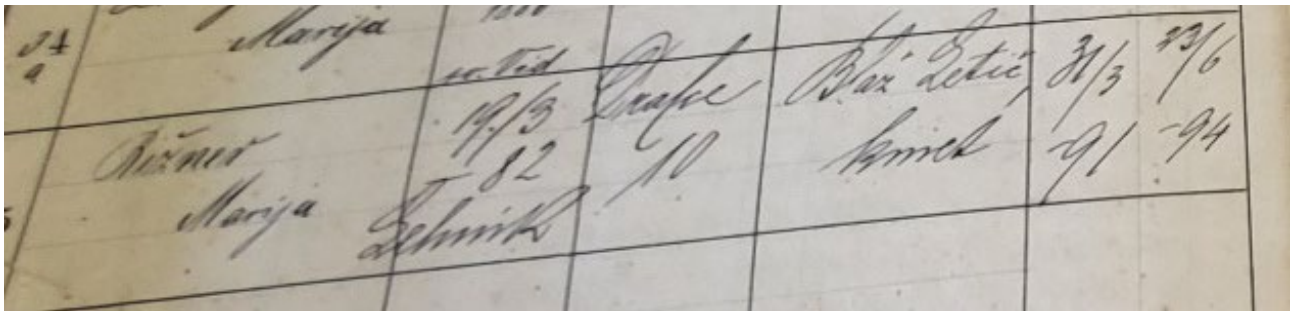

Slika 234: »*Drafce*« v šolski redovalnici v šolskem letu 1891/92 – Marija Rižner je služila pri Letičevih v Dravcih 10 (predhodniki Petelinovih).[439]



SLOVENSKI ŠOLSKI MUZEJ LJUBLJANA

Pregled k načrtu šolskega okoliša.

I. Šolski okoliš: Sv. Vid p. Ptuju. II. Všolane občine: Pobrežje.

III. Všolane vasi:

Tek. št.	Ime vasi ali naselja:	Upravna občina	Število hišnih številk	Oddaljenost v km najmanjša	Oddaljenost v km največja	Število šolo dolžnih otrok	Absolutna višina kraja	Terenske prilike, slaba pot, povodnje, snež. zameti	Opomba:
1	Pobrežje	Pobrežje	153	½	3·7	128	223	prav dobre	
2	Sv. Vid p. Ptuju	"	27	0	½	16	220	ugodne – v kraju šole	
3	Šturmovec	"	19	1½	1¾	23	218	dobre – povodenj	
4	Jurovec	"	55	2	4	34	226	dobro – slabo – povodenj	
5	Tržec	"	26	1	2½	32	224	dobro – slabo – povodenj	
6	Lancova vas	"	16	2	3	12	228	dobro – slabo	
7	Vareje	"	63	1½	4	43	293	slabo – snež. zameti – povod.	
8	Dravinjski vrh	"	62	0	3	47	338	slabo – snež. zameti	
9	Majski vrh	"	56	2	6½	38	362	slabo – snež. zameti	
10	Dravci – Soviče	"	21	4	6	29	222	slabo – snež. zameti	
11	Ljubstava	"	49	3	6½	27	321	slabo – povod. – snež. zameti	

Slika 235: Tabela iz Šolskega lista 1929, šolski okoliš Sv. Vid pri Ptuju s popisom števila otrok po vaseh.[440]

[439] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/001.
[440] Slovenski šolski muzej.

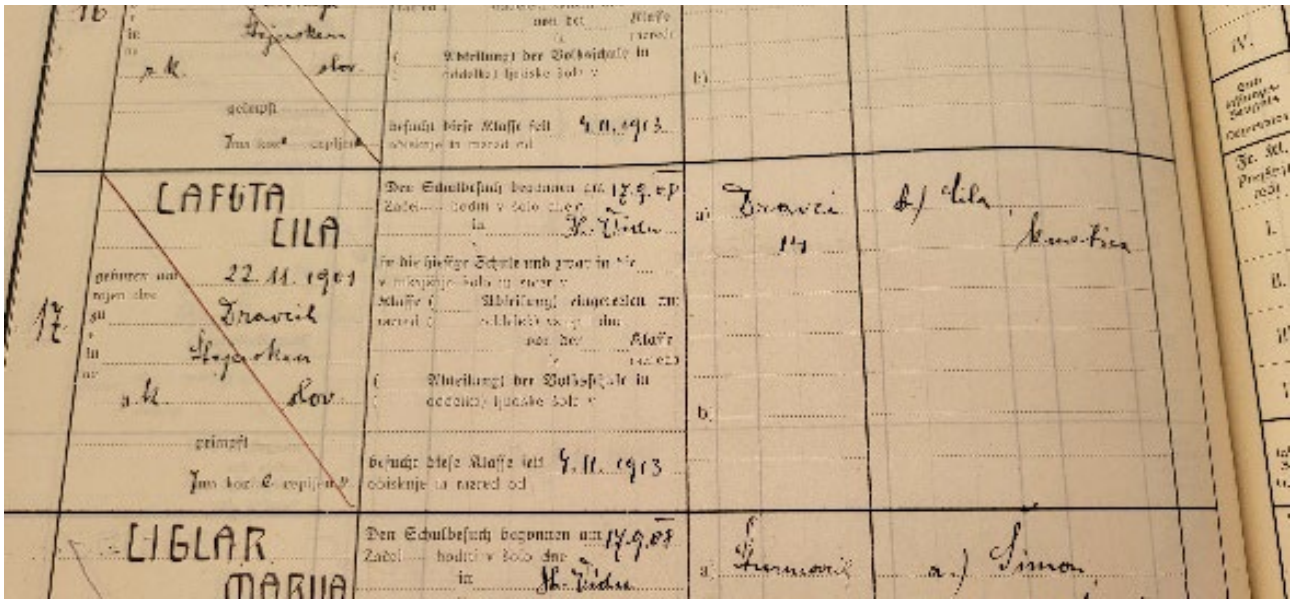

Slika 236: Tejekova Cilika, v letu 1908 v šolski redovalnici šteta pod Dravce.[441]

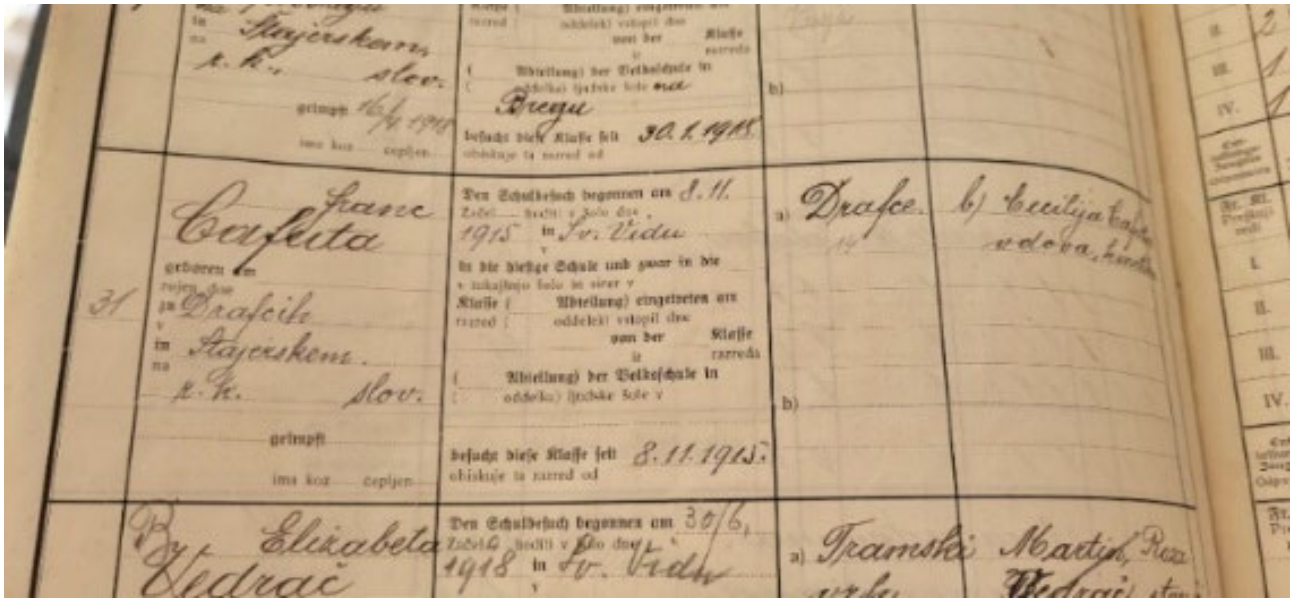

Slika 237: Tejekov Franček še po letu 1915 v šolski redovalnici pisan pod »*Draſce*«.[442]

11.4 Videmske šolske redovalnice

V Zgodovinskem arhivu Ptuj so ohranjene stare šolske redovalnice, iz katerih so razvidni tudi dravski otroci v šoli Videm. V starejšem obdobju so bili dečki v redovalnici navedeni v sprednjem delu, deklice pa ločeno od njih v drugem. Iz redovalnic izhajajo njihove ocene po predmetih, učni uspeh, vedenje, otrokove posebnosti pa tudi pogostost obiskovanja šole in nenazadnje njihov skrbnik. Na prehodu v 20. stoletje je namreč precej otrok »služilo« pri drugih hišah oz. kmetijah in gospodarji so tudi navedeni kot skrbniki otrok v redovalnici.

[441] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/003.
[442] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/005.



Slika 238 prikazuje naslovnico dvojezične šolske redovalnice za II. razred v šolskem letu 1882/83, ko je bil ravnatelj ljudske šole Sv. Vida Janez Robič, ki je bil tudi član komisije za izgradnjo nove šole – takrat je bila šola trirazredna.[443]

Redovalnice so bile v 19. stoletju še vsaj delno vodene v gotici. Enica za najboljše dosežke se je ohranila vse do leta 1924, nato so jo zamenjale štirice in kasneje petice.

[443] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/001.

Stopnja Stufe	Stopnje za presojanje -- Rangstufen der Beurteilung			
	Vedenje Betragen	Marljivost Fleiß	Napredek Fortgang	Zunanja oblika pismenih nalog Äußere Form der schriftlichen Arbeiten
1	hvalevredno lobenswert	vztrajna ausdauernd	prav dober sehr gut	prav lična sehr gefällig
2	povoljno befriedigend	dovoljna befriedigend	dober gut	lična gefällig
3	primerno entsprechend	zadostna hinreichend	zadosten genügend	malo lična minder gefällig
4	malo primerno minder entsprechend	nestanovitna ungleichmässig	komaj zadosten kaum genügend	nelična nicht gefällig
5	neprimerno nicht entsprechend	premala gering	nezadosten nicht genügend	nemarna nachlässig

Slika 239: Stopnje za presojanje šolskega uspeha pred letom 1918.[444]

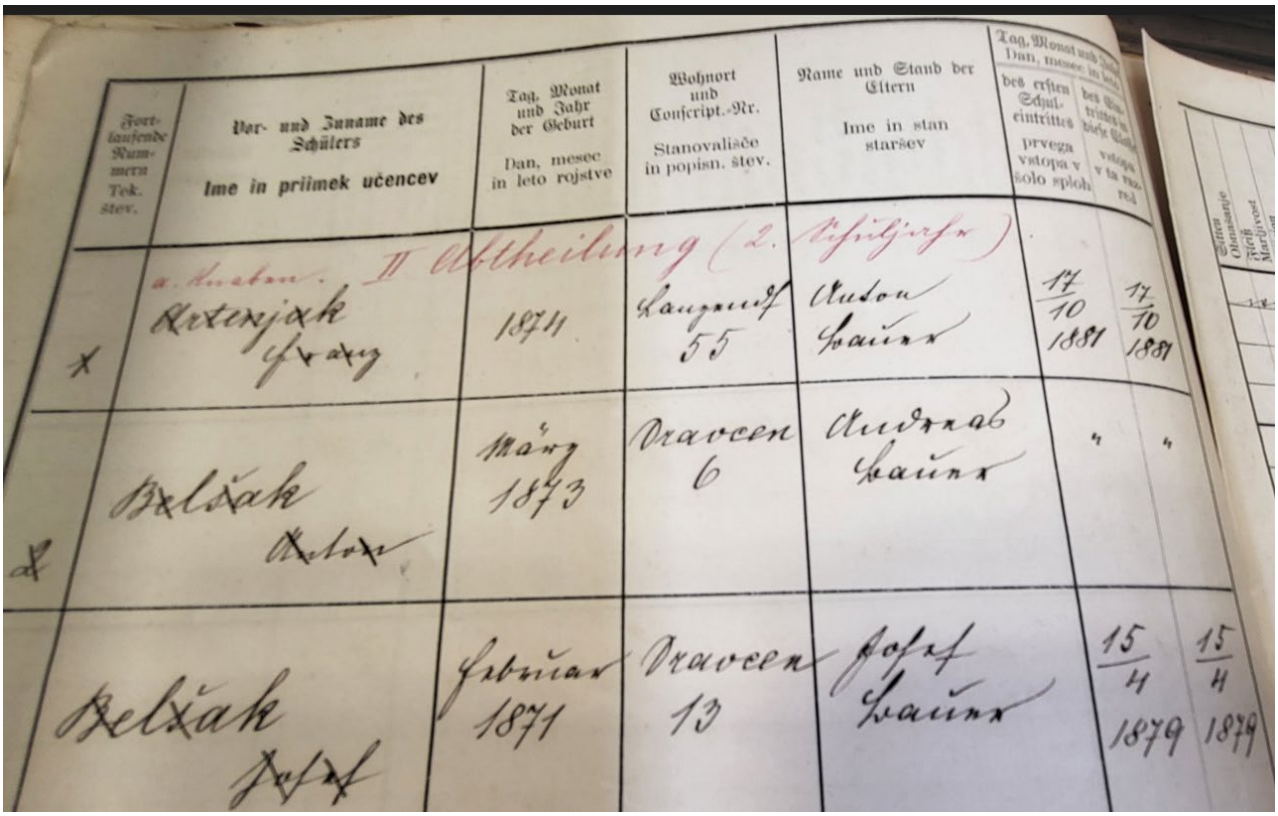

Slika 240: Medtem ko sta ime učenca in vas, iz katere prihaja, zapisana v latinici, so mesec njegovega rojstva in ime ter status očeta zapisani v gotici – Belšak Anton, rojen marca 1873, Dravcen 5, oče Andreas, Bauer (kmet).[445]

[444] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/003.
[445] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/001.

Smrti otrok so bile tako pogoste, da jim je bila namenjena kar posebna rubrika v redovalnici, v katero so učitelji vpisali znižanje števila učencev zaradi smrti.

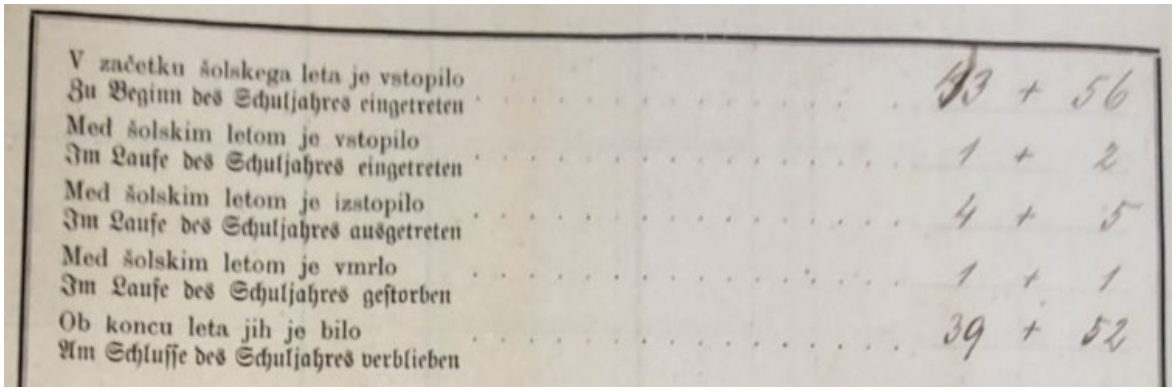
V začetku šolskega leta je vstopilo
Zu Beginn des Schuljahres eingetreten . . . . . 33 + 56
Med šolskim letom je vstopilo
Im Laufe des Schuljahres eingetreten . . . . . 1 + 2
Med šolskim letom je izstopilo
Im Laufe des Schuljahres ausgetreten . . . . . 4 + 5
Med šolskim letom je vmrlo
Im Laufe des Schuljahres gestorben . . . . . 1 + 1
Ob koncu leta jih je bilo
Am Schlusse des Schuljahres verblieben . . . . . 39 + 52

Slika 241: Izsek iz šolskih redovalnic pred letom 1918, v katerem so učitelji zapisali statistiko učencev po spolu ter spremembe števila med šolskim letom zaradi vstopa, izstopa ali smrti.[446]

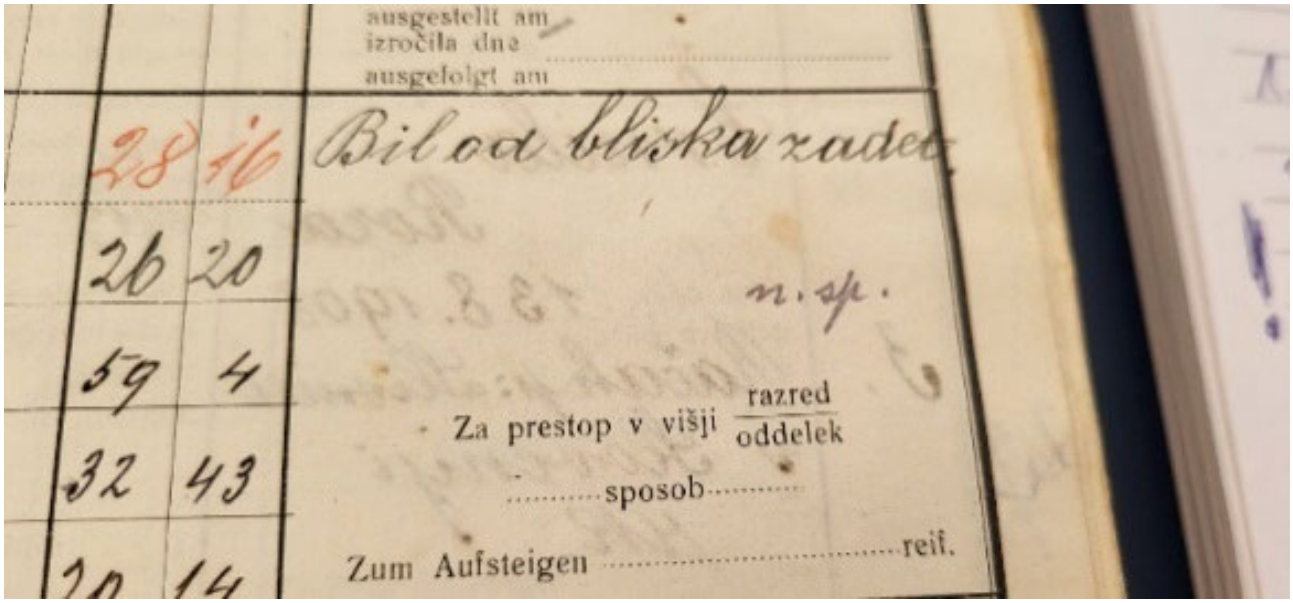

Slika 242: Izsek iz redovalnice videmske šole – deček *»bil od bliska zadet«*, zato ni bil sposoben za višji razred.[447]

Učenci so slabo napredovali v višji razred. Redovalnica II. razreda za šolsko leto 1895 denimo prikazuje, da je bilo za višji razred sposobnih 22 dečkov in 40 deklic, nesposobnih pa je bilo 17 dečkov in 10 deklic. To pomeni, da je kar 27 od 89 učencev v razredu (tj. 30 odstotkov) ponavljalo razred. 30-% ponavljanje se je obdržalo vse do začetka 50. letih 20. stoletja; konec 60. let se je zmanjšalo pod 20 % in od 70. let naprej pod 10 %. V šolskem letu 1980–1981 na šoli ni bilo nobenega ponavljalca.[448]

[446] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/001.
[447] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/007.
[448] Šola Videm skozi čas, 1994, str. 31–32.

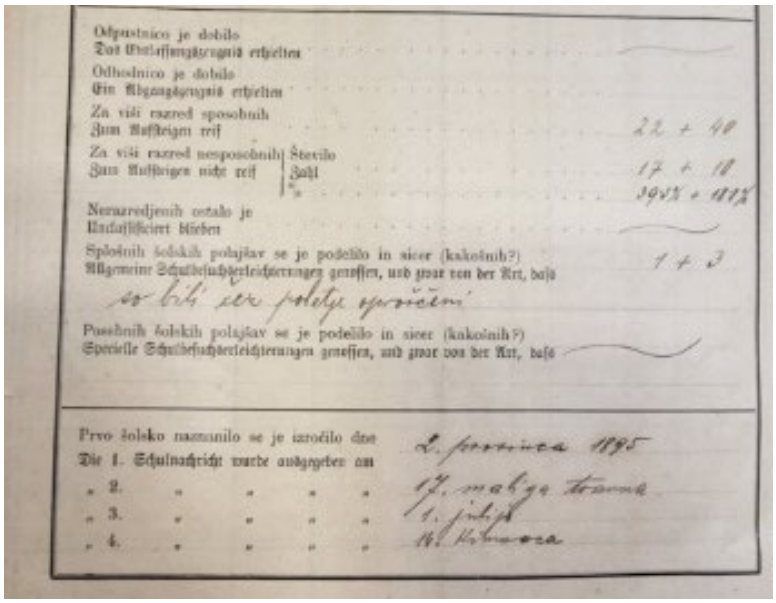

Slika 243: Slabo napredovanje, 27 od 89 učencev v razredu je zaostalo (šolsko leto 1895).[449]

Ob tem je za današnje čase nerazumljivo tudi samo zaključevanje ocen in določanje uspeha: učenec denimo ni napredoval, čeprav ni imel nobene nezadostne zaključene ocene, učenec iz Dravcev, ki je imel v 30. letih 20. stoletja štiri dobre, tri prav dobre in dve odlični oceni, pa je bil skupno dober.

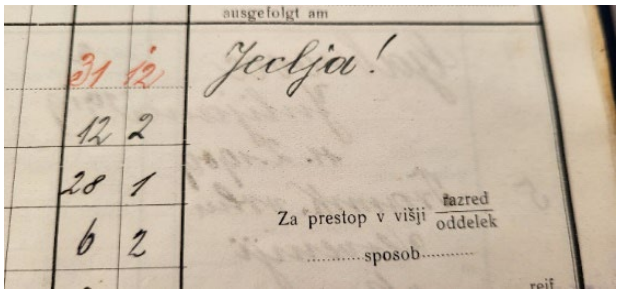

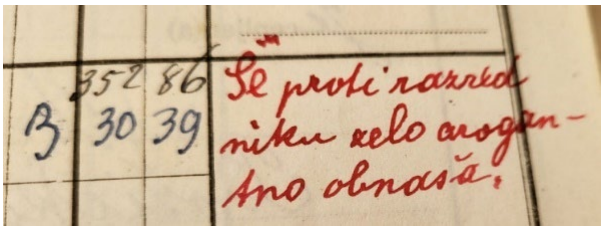

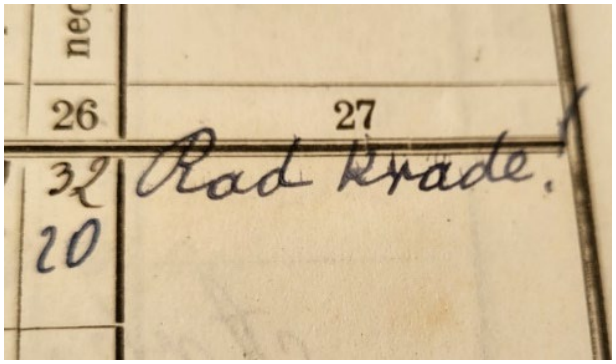

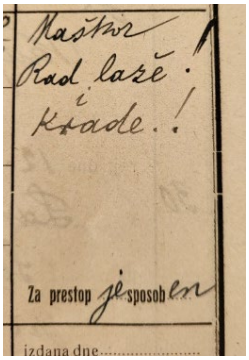

Slike 244, 245, 246, 247: Izseki iz redovalnic videmske šole z opisi vedenja učencev.[450]

V redovalnicah najdemo tudi bolj ali manj zanimive komentarje učiteljev za vedenje otrok, sposobnost njihovega govora in podobno. Tako so denimo zapisali, da nekdo jeclja, drug »rad krade!«, tretji »se proti razredniku arogantno obnaša« ali pa je *»Maškor. Rad laže. Krade …!«*.

[449] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/001.
[450] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002.

Tabela: Kategorije predmetov III. razreda v Avstro-Ogrski – iz videmske šolske redovalnice pred letom 1918.

I. kategorija	vedenje in marljivost
II. kategorija	verouk
III. kategorija	čitanje, pisanje in uradni jezik (nemščina)
IV. kategorija	drugi deželni jezik (slovenščina), računstvo v zvezi z geometrijskim oblikovanjem, prirodopis in prirodoslovje, zemljepis in zgodovina
V. kategorija	risanje, petje, telovadba, ročnost in ženska ročna dela
VI. kategorija	zunanja oblika pismenih nalog

V času Kraljevine Jugoslavije so redovalnice v celoti poslovenili, predmetnik pa je vključeval: vedenje in veronauk, narodni jezik: slovenski in srbohrvatski, zgodovina, zemljepis, računstvo in merstvo, poznavanje prirode, praktična gospodarska znanja, higiena, gospodinjstvo, ročno delo, risanje, lepopisje, petje in telovadbo po sokolskem sestavu.

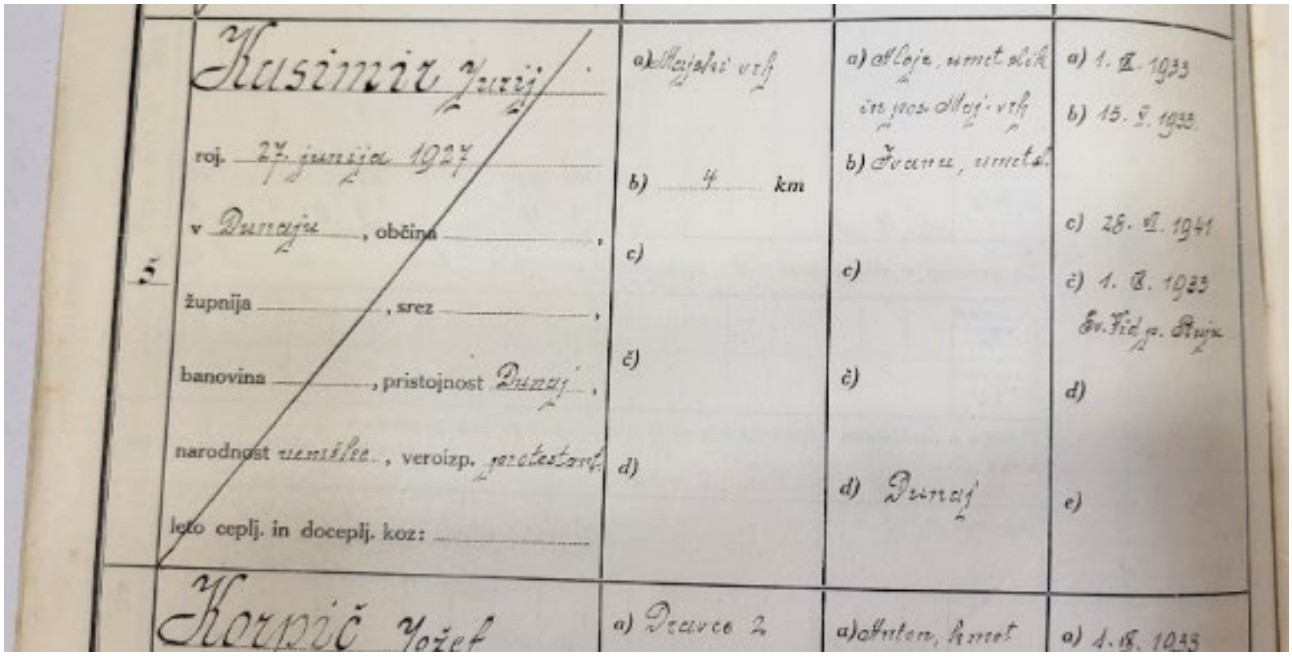

Slika 248: Jurij Kasimir, sin slikarja Luigija Kasimirja, z Majskega Vrha kot videmski učenec v šolskem letu 1932/33, ko se ob koncu šolskega leta z družino preseli na Dunaj, je bil eden redkih učencev, ki ni bil katoličan.[451]

Verska pripadnost učencev je bila v redovalnicah Kraljevine Jugoslavije prav tako zabeležena. Otroci so bili skoraj vsi katoličani, z izjemo otrok avstrijskega ali nemškega porekla, katerih starši so se izrekali za protestante.

[451] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/007.

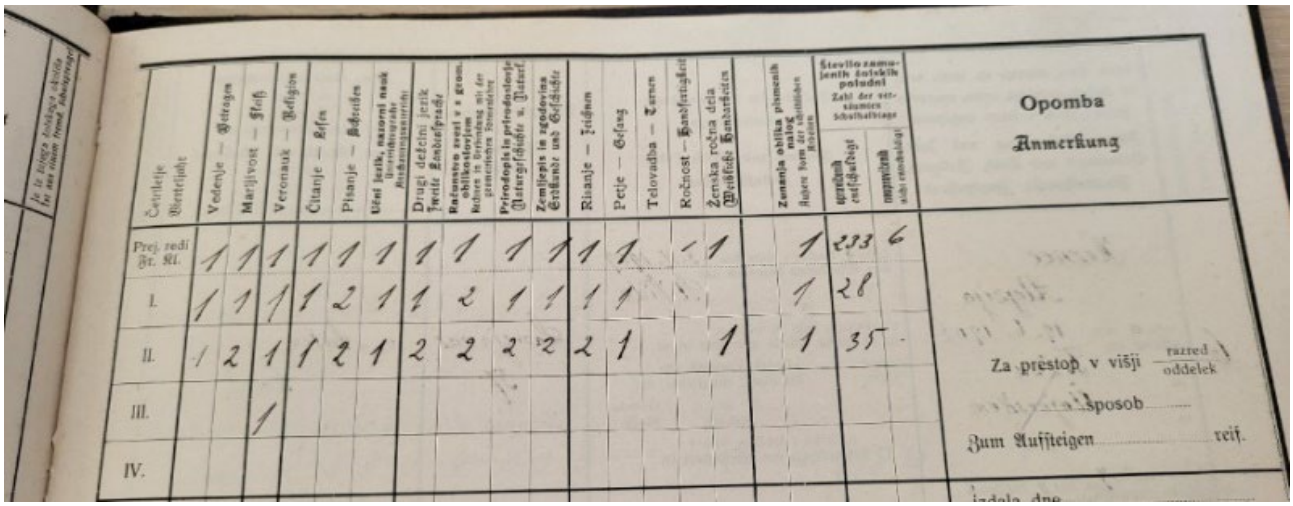

Slika 249: Izseki iz videmske šolske redovalnice, ki prikazujejo visoko odsotnost od pouka oz. da nekateri otroci sploh ne pridejo v šolo in so zato neocenjeni.[452]

Odsotnost od pouka je bila zelo visoka in učitelji so staršem po pošti pošiljali dopise o tem, da jih bodo prijavili pri oblasteh, če otroka nemudoma ne pošljejo nazaj v šolo. Odsotnost je vodila do denarne kazni.[453]

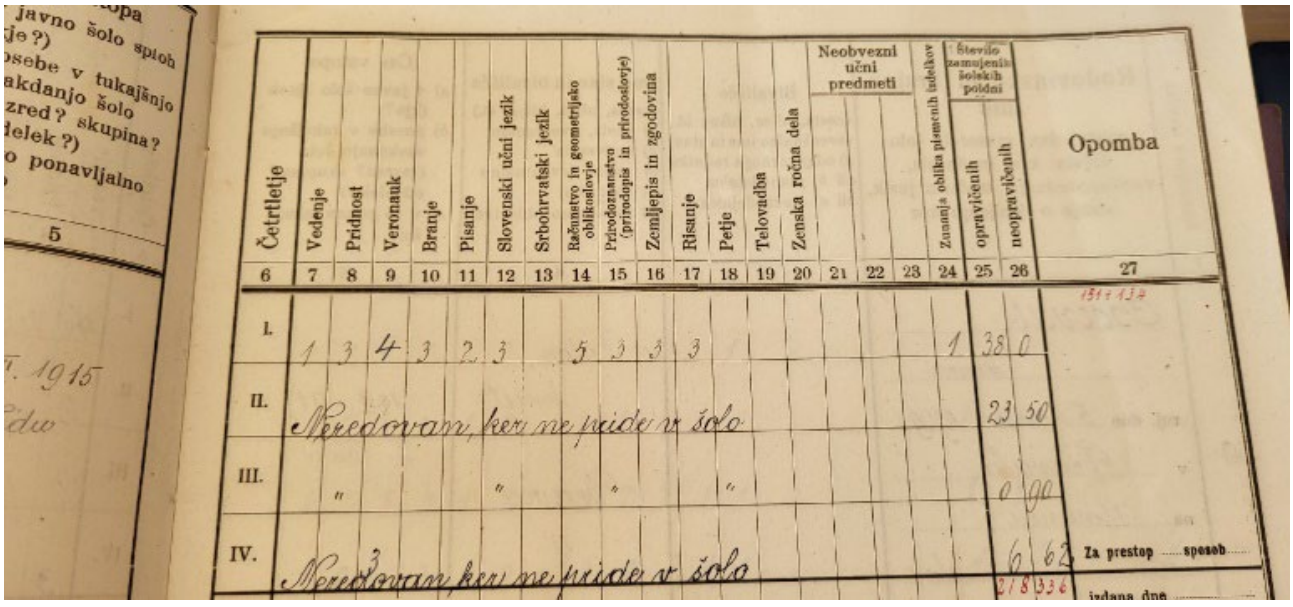

Slika 250: Opomin šole zaradi neopravičene odsotnosti otroka iz šole.[454]

Otroci iz Dravcev po pogostosti obiska in po ocenah niso odstopali od drugih otrok v šolskem okolišu. V glavnem so se dobro učili. Za nekatere je v začetku šolanja zapisano, da ne govorijo ali da jecljajo, nekateri so v prvem razredu zaostali, pa jim je potem šolanje steklo. Številni otroci, tako deklice kot dečki, so v redovalnici označeni za brihtne. Otroci, ki so živeli v edini viničariji v vasi, so se sredi leta pogosto preselili drugam in šolanje na Vidmu prekinili. Iz šolske redovalnice je bilo glede na datum vpisa njihovega najstarejšega sina Ivana v šolo mogoče razbrati, kdaj natančno so se Horvatovi iz Stanošine pri

[452] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/007.
[453] Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor Vr VIII 237/26 (Špindler Franc in Tereza – žalitev šolskega upravitelja, nepošiljanje otroka v šolo), 1926, denarna kazen, Spodnja Voličina, SI_PAM/0645/003/01352.
[454] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/007.

Podlehniku priselili v Dravce. Razvidno je tudi, da je bil Jožef Korpič, rojen leta 1908, med prvo svetovno vojno pri dedku v Dravcih, medtem ko sta bila starša v Ameriki.

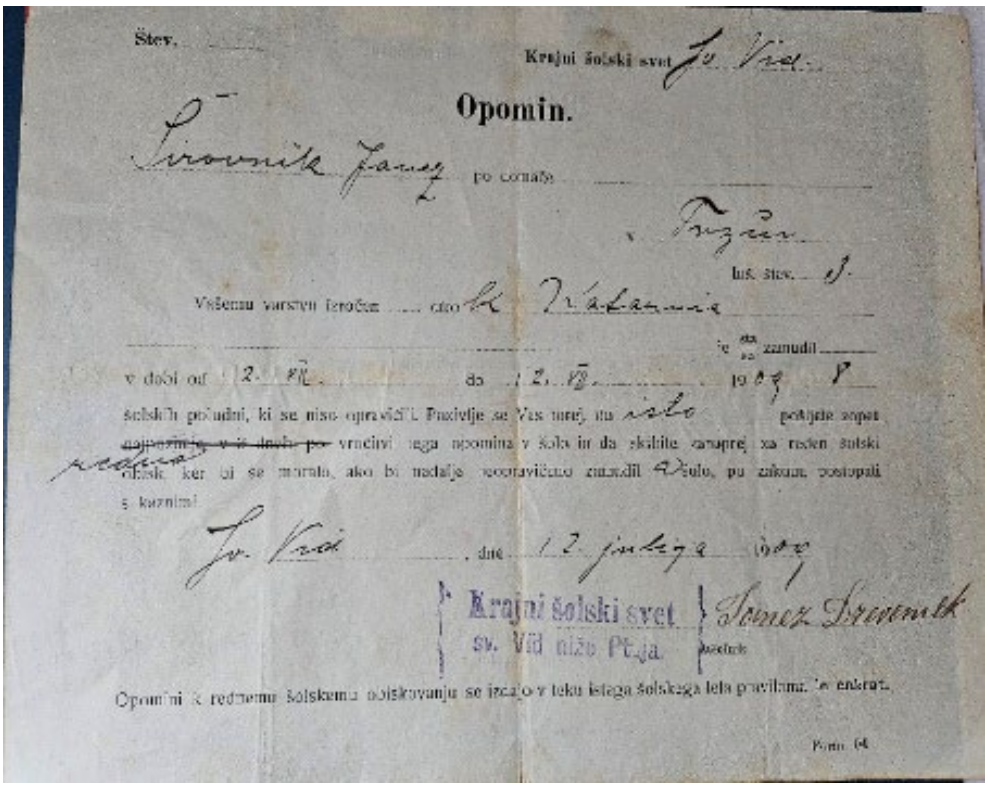

Štev. ____ Krajni šolski svet Sv. Vid

Opomin.

Širovnik Janez po domače ____

v Tržiču

luš. štev. 3

Vašemu varstvu izročen ____ otrok Katarina

je da/ne zamudil ____

v dobi od 12. VII. do 12. VII. 1909 8

šolskih poludni, ki se niso opravičili. Pozivije se Vas torej, da isto pošljete zopet ~~najpozneje v ti dnevi po~~ vrnčivi tega opomina v šolo in da skrbite zanaprej za reden šolski obisk, ker bi se morato, ako bi nadalje neopravičeno zamudil 4 šolo, po zakonu postopati s kaznimi.

Sv. Vid, dne 12. juliya 1909

Krajni šolski svet sv. Vid niže Ptuja — Janez Drevenik, ležnik

Opomini k rednemu šolskemu obiskovanju se izdajo v teku istega šolskega leta pravilama le enkrat.

Porto 64

Slika 251: Opomin zaradi izostanka Janeza Širovnika iz Tržiča[455]



Slika 252: Učitelj Hinko Klenovšek z otroki v vinogradu, arhiv OŠ Videm.

[455] Arhiv občine Videm.

11.5 Jožef Vidovič, učitelj in ravnatelj v Gradcu (1848–1897)

Medtem ko so na Videm prihajali učitelji iz drugih delov Štajerske, kasneje pa tudi z Dolenjske in drugod, so tudi Videmčani stopali v učiteljski poklic, zlasti po drugi svetovni vojni. Zgodovinski viri kažejo, da je bil en učitelj tudi iz Dravcev.

Gre za Jožefa Vidoviča, ki je bil rojen leta 1826 v Dravcih. Oče Tomaž je umrl, ko je bilo Jožefu zgolj 16 let. Kot najstnik se je preživljal z delom cestnega uradnika v Juršincih, kjer je bil priljubljen med prebivalstvom in je kazal veliko zanimanje za slovenščino. Posledično je juršinski duhovnik in filozof Anton Stranjšek menil, da je Vidovič eden najboljših študentov s Spodnje Štajerske. Ker ni imel več očeta, je Stranjšek pisal graškemu teologu in buditelju Slovencev na Štajerskem Jožefu Muršecu, naj Vidoviču pomaga pri študiju, tako da mu zagotovi kakšno delo, bodisi inštrukcije ali uradniško delo.[456]

Izobraževanje je Vidovič uspešno zaključil. Bil je učitelj slovenščine na graški realki, v letih 1853–1857 pa je slovenščino poučeval na prvi graški gimnaziji.[457] Gre za eno najstarejših šol na nemškem govornem območju in za najstarejšo srednjo šolo na Štajerskem, ki obstaja vse od leta 1573, ko se je na njej učilo sto učencev iz vse monarhije z namenom, da se pripravijo na univerzo.[458] Šolo so ustanovili Habsburžani, da bi kljubovali protestantski večini v Gradcu.

Iz letnih poročil, ki so ohranjena v arhivu gimnazije, izhaja, da je bil Jožef Vidovič za učitelja slovenščine imenovan septembra 1853.[459] Bil je pomožni učitelj – njegova glavna služba je bila v tistem času na nižji realki. Na gimnaziji je poučeval do leta 1857. Slovenščino so sprva imenovali *»windische Sprache«,* od leta 1855 pa *»slowenische Sprache«.* Za nemške dijake je bila izbirni predmet, za slovenske pa obvezen. Predpisanih je bilo osem ur slovenščine, od česar so imeli štiri ure slovenski, štiri ure pa nemški dijaki.

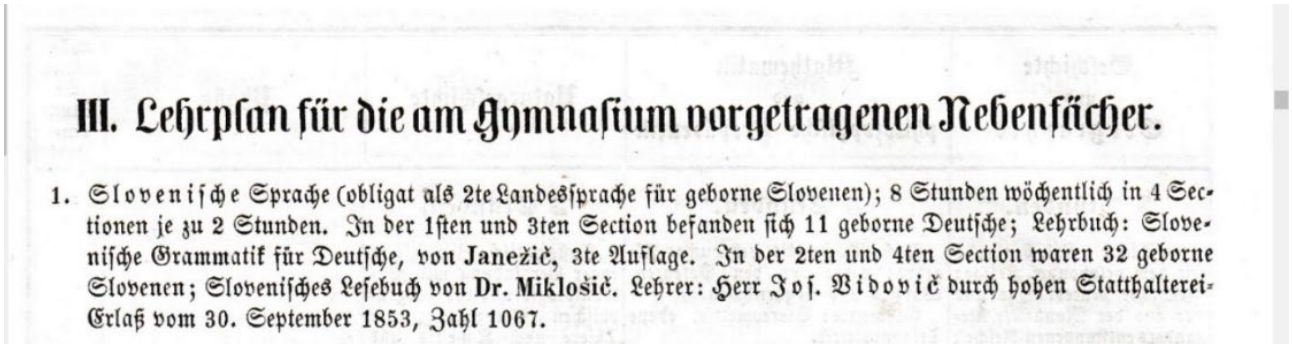

III. Lehrplan für die am Gymnasium vorgetragenen Nebenfächer.

1. Slovenische Sprache (obligat als 2te Landessprache für geborne Slovenen); 8 Stunden wöchentlich in 4 Sectionen je zu 2 Stunden. In der 1sten und 3ten Section befanden sich 11 geborne Deutsche; Lehrbuch: Slovenische Grammatik für Deutsche, von Janežič, 3te Auflage. In der 2ten und 4ten Section waren 32 geborne Slovenen; Slovenisches Lesebuch von Dr. Miklošič. Lehrer: Herr Jos. Vidovič durch hohen Statthalterei-Erlaß vom 30. September 1853, Zahl 1067.

Slika 253: Izsek iz letnega poročila za slovenščino na gimnaziji v Gradcu.[460]

[456] Zbornik znanstvenih in poučnih spisov, Ljubljana, 1904, pismo št. XIV, str. 163–164. http://www.dlib.si/stream/URN:NBN:SI:DOC-4UI8GKNI/46ff991f-35c9-459d-a08d-81ccd70b8f94/PDF.
[457] Danes imenovana Akademisches Gymnasium Graz. Več o tem pri družini Vidovič v posebnem delu knjige.
[458] Ältestes Gymnasium der Steiermark feiert 450 Jahre, Kleine Zeitung, 11. november 2023.
[459] Odlok Visokega guvernerja o imenovanju Jožefa Vidoviča za učitelja slovenščine na graški gimnaziji, z dne 30. september 1853.
[460] Arhiv Akademisches Gymnasium Graz.



Slika 254: Prva graška gimnazija, na kateri je v letih 1853–1855 poučeval Dravčan Jožef Vidovič.[461]

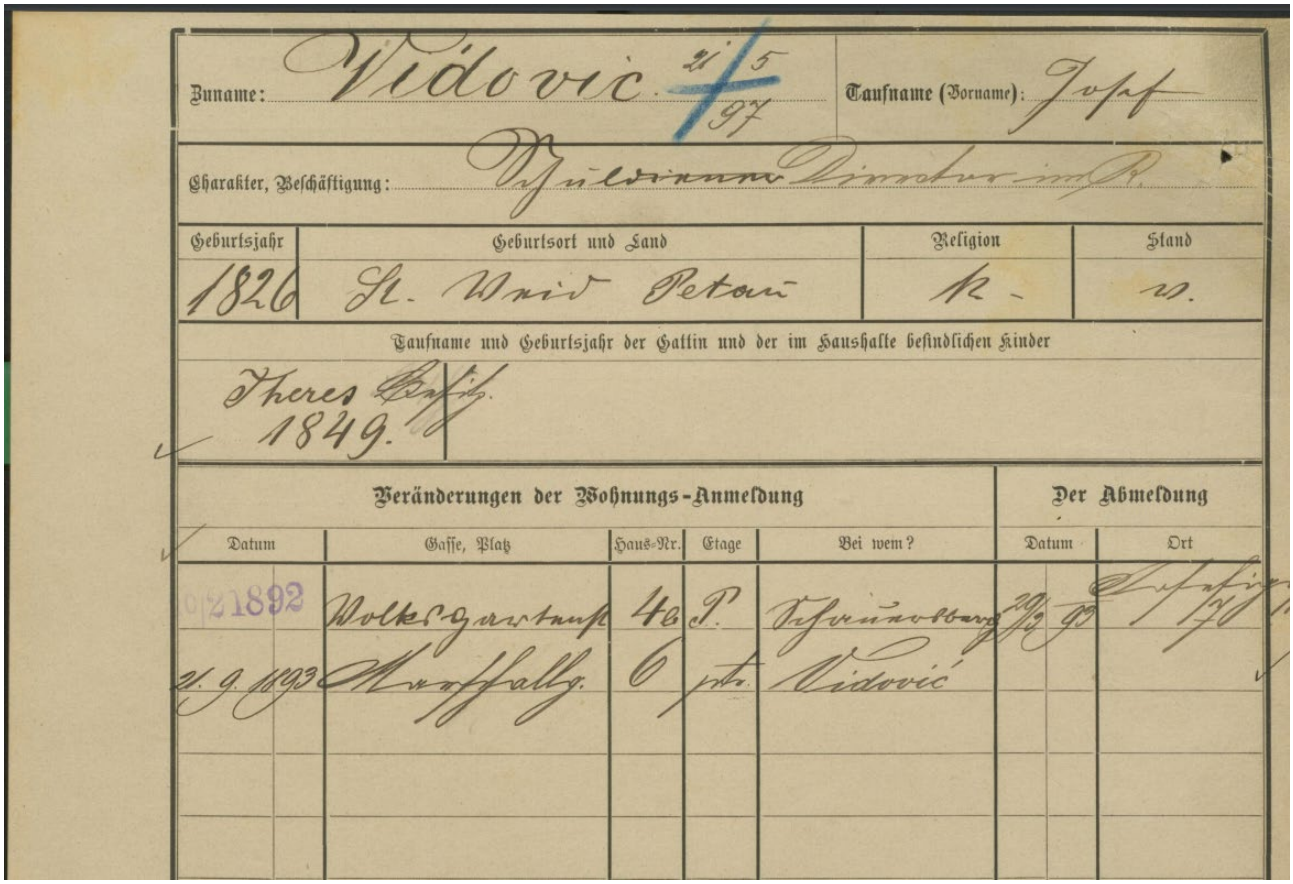

Zuname: Vidovic 21/5 97 Taufname (Vorname): Josef

Charakter, Beschäftigung: Schuldiener Director im R.

Geburtsjahr	Geburtsort und Land	Religion	Stand
1826	St. Veid Petau	k.	v.

Taufname und Geburtsjahr der Gattin und der im Haushalte befindlichen Kinder

Theres Besitz. 1849.

Veränderungen der Wohnungs-Anmeldung					Der Abmeldung	
Datum	Gasse, Platz	Haus-Nr.	Etage	Bei wem?	Datum	Ort
0/2 1892	Volksgartenst.	4 b	P.	Schauersberg	29/3 93	Gefängn. 17
21. 9. 1893	Marschallg.	6	pte.	Vidović		

Slika 255: Mapa Jožefa Vidoviča, šolskega direktorja iz vpisne knjige policijske uprave v Gradcu, ki se je vodila od leta 1875 naprej.[462]

[461] Ältestes Gymnasium der Steiermark feiert 450 Jahre, Kleine Zeitung, 11. november 2023.
[462] Stadtarchiv Graz.

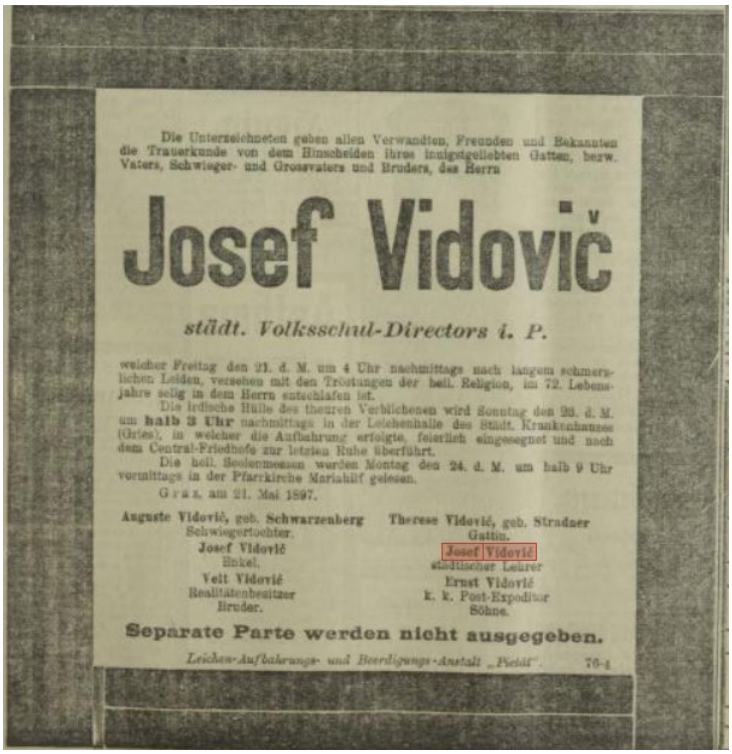

Die Unterzeichneten geben allen Verwandten, Freunden und Bekannten die Trauerkunde von dem Hinscheiden Ihres innigstgeliebten Gatten, bezw. Vaters, Schwieger- und Grossvaters und Bruders, des Herrn

Josef Vidovič

städt. Volksschul-Directors i. P.

welcher Freitag den 21. d. M. um 4 Uhr nachmittags nach langem schmerzlichen Leiden, versehen mit den Tröstungen der heil. Religion, im 72. Lebensjahre selig in dem Herrn entschlafen ist.

Die irdische Hülle des theuren Verblichenen wird Sonntag den 23. d. M. um **halb 3 Uhr** nachmittags in der Leichenhalle des Städt. Krankenhauses (Gries), in welcher die Aufbahrung erfolgte, feierlich eingesegnet und nach dem Central-Friedhofe zur letzten Ruhe überführt.

Die heil. Seelenmessen werden Montag den 24. d. M. um halb 9 Uhr vormittags in der Pfarrkirche Mariahilf gelesen.

Graz, am 21. Mai 1897.

Auguste Vidović, geb. Schwarzenberg, Schwiegertochter.
Josef Vidović, Enkel.
Veit Vidović, Realitätenbesitzer, Bruder.

Therese Vidović, geb. Stradner, Gattin.
Josef Vidović, städtischer Lehrer
Ernst Vidović, k. k. Post-Expeditor, Söhne.

Separate Parte werden nicht ausgegeben.

Leichen-Aufbahrungs- und Beerdigungs-Anstalt „Pietät". 76-1

Slika 256: Osmrtnica v Grazer Tagblatt, 22. maja 1897, str. 13.

Leta 1855 se je Jožef Vidovič poročil z učiteljico Wilhelmino Frühling in pričel poučevati na ljudski šoli v Gradcu ter bil nato njen dolgoletni ravnatelj. Še v letu njegove smrti najdemo v graških časopisih objave, da je bil kot upokojeni ravnatelj vabljen na šolske proslave. Bil je tudi aktiven v mestni politiki. Bil je narodno zaveden, svoj priimek je zapisoval s »ć«, enako sta se podpisovala tudi njegova sinova. Do smrti se je redno vračal k družini v Dravce in bil boter več otrokom svojega nečaka Janeza.

11.6 Šolanje Dravčanov po 2. svetovni vojni

V prvih desetletjih po drugi svetovni vojni so se Dravčani, ki niso ostali na domačijah, zaposlovali kot delavci v tovarnah in v drugih ustanovah, kjer niso potrebovali več kot osnovnošolske izobrazbe. Jožef Korpič se je zaposlil v novoustanovljeni Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem, Franc Horvat v Tovarni Olge Meglič na Ptuju in nato na njeni izpostavi v Dolanah, nekateri so bili zaposleni kot vozniki traktorja v Perutnini Ptuj ali v Kmetijskem kombinatu, drugi kot vozniki tovornjaka, poštarji in podobno.

Proti 70. letom se je razširilo spoznanje, da je za boljša delovna mesta potrebna dokvalifikacija s srednješolskim izobraževanjem (miličniška, prodajalska, kmetijska, pilotska in podobno), to pa se je v naslednjih desetletjih nadgradilo z univerzitetnim izobraževanjem. Ivan Gabrovec je leta 1984 diplomiral na Pravni fakulteti Univerze v Ljubljani in dve leti kasneje postal sodnik. Janja Vaupotič, hči pred njenim rojstvom umrlega Janka Vaupotiča, je leta 1989 magistrirala iz farmacije in leta 1995 doktorirala iz kemije na Univerzi v Ljubljani. Kot raziskovalka je zaposlena na Inštitutu Josefa Štefana v Ljubljani in habilitirana v redno profesorico na Univerzi v Novi Gorici. Na Univerzi v Ljubljani je leta 1991 diplomirala in leta 1998 doktorirala iz fizike njena sestrična, hči Maksa Vaupotiča, Nataša Vaupotič, ki je kot redna profesorica zaposlena na Fakulteti za naravoslovje in matematiko Univerze v Mariboru. Bila je tudi dekanica te fakultete in prorektorica Univerze v Mariboru, prav tako pa tudi prejemnica Zoisovega

priznanja za vrhunske raziskovalne dosežke. Leta 2002 je na Pravni fakulteti Univerze v Mariboru (UM) diplomirala in leta 2006 doktorirala avtorica te knjige, prorektorica UM je bila v letih 2018-2022. Silvija Alt in Irena Mlakar Cizerl sta diplomirali na Visoki zdravstveni šoli, Zvonko Korpič pa leta 2006 na Fakulteti za elektrotehniko, računalništvo in informatiko Univerze v Mariboru.

V novejšem času so diplomirali Sandi Vaupotič (Fakulteta za gradbeništvo, promet in arhitekturo UM, 2013), Aljaž Vaupotič (Fakulteta za računalništvo in informatiko UL, 2020) in Urška Franc (Fakulteta za turizem, 2022).



Slika 257: Sodnik Ivan Gabrovec na delovnem mestu, zasebni arhiv.



Slika 258: Janja Vaupotič po izvedenem predavanju na Hiroshima University na Japonskem, julija 2023.[463]

[463] Zasebni arhiv Janje Vaupotič.



Slika 259: Nataša Vaupotič kot dekanica Fakultete za naravoslovje in matematiko UM (2007-2015).[464]



Slika 260: Janja Hojnik kot prorektorica UM z dekanom Filozofske fakultete UM Darkom Frišem ob podelitvi častnega doktorata Dragu Jančarju, 2020.[465]

[464] Osebni arhiv Nataše Vaupotič.
[465] Zasebni arhiv avtorice.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

12 Policija in pravosodje

12.1 Orožniki in miličniki

Za javni red so v času fevdalizma skrbeli cesarska vojska ter policijski stražniki. Leta 1850 v okviru ostalih reform v avstrijskem cesarstvu cesar Franc Jožef I. po francoskem vzoru ustanovi orožništva, ki so nadzorovala cestni promet in zatirala kriminaliteto. Orožniki so morali biti mladi, gibčni in samski.[466] Z ustanovitvijo Kraljevine SHS so orožništvo ohranili, s tem da so odpustili vse, ki niso bili slovanskega izvora. Tudi v kraljevini je orožnik za poroko potreboval dovoljenje ministra oziroma predstojnika. Le manjšina orožnikov je bila poročena, saj so bili pogoji za pridobitev dovoljenja strogi. Pozornost je bila usmerjena tudi na nevesto. Ta je morala biti iz dobre družine, moralno neoporečna in tako dalje. Podobno je veljalo za redarje, kot je razvidno iz primera Elizabete Korpič, ki se je leta 1923 poročila z redarjem Antonom Štruclom iz Dražencev. Mlad par je za poroko potreboval soglasje osrednjega poveljstva kraljeve varnostne straže v Ljubljani.[467]

Na avstro-ogrske orožnike se je denimo obrnil 30 letni posestniški sin Janez Cafuta iz Dravcev, potem ko ga je v Mariboru okradla neka ženska iz Gradca. Marburger Zeitung piše, da je bil Cafuta iz Dravcev 27. aprila 1905 v Mariboru, tam se je seznanil s 33-letno Jožefo Perzer iz Gradca, šla sta v gostilno Kreuzberger, nato pa v hotel *»Stadt Wien«,* da bi prenočila. V denarnici v žepu srajce je imel Janez 610 kron, srajco je pred spanjem dal pod vzglavnik. Ko je okrog 1. ure ponoči preveril, Jožefe ni bilo več v sobi, denarja pa tudi ne. V Gradcu so jo aretirali 10. maja 1905. Povedala je, da je šla tisto noč peš do železniške postaje v Pragerskem, se odpeljala na Madžarsko in tam ves denar zapravila. Nato se je vrnila domov. Sodišče jo je obsodilo na tri leta zapora, pri čemer ji je bila enkrat mesečno ter tudi za vsako obletnico kraje (27. aprila) v času zapora določena samica. Avtor časopisnega članka se pošali, da je šlo za izjemno drago nočitev v hotelu – verjetno zanjo dražja kot zanj.[468]

[466] Od orožnika do policista, Zgodovina slovenske, primorske in pomorske policije, Pokrajinski muzej Koper, 2017, str. 2.
[467] Poročna matična knjiga Župnije sv. Vida, 1923.
[468] Ein Unangenehmes nächtliches Abenteuer in einem Hotel, Marburger Zeitung, 18. 5. 1905, str. 5.



Slika 261: Razglednica Maribora pred 1. svetovno vojno, na desni Hotel »Mesto Dunaj« (nem. *Stadt Wien*) na Tegetthoffstrasse, današnja Partizanska ulica.[469]

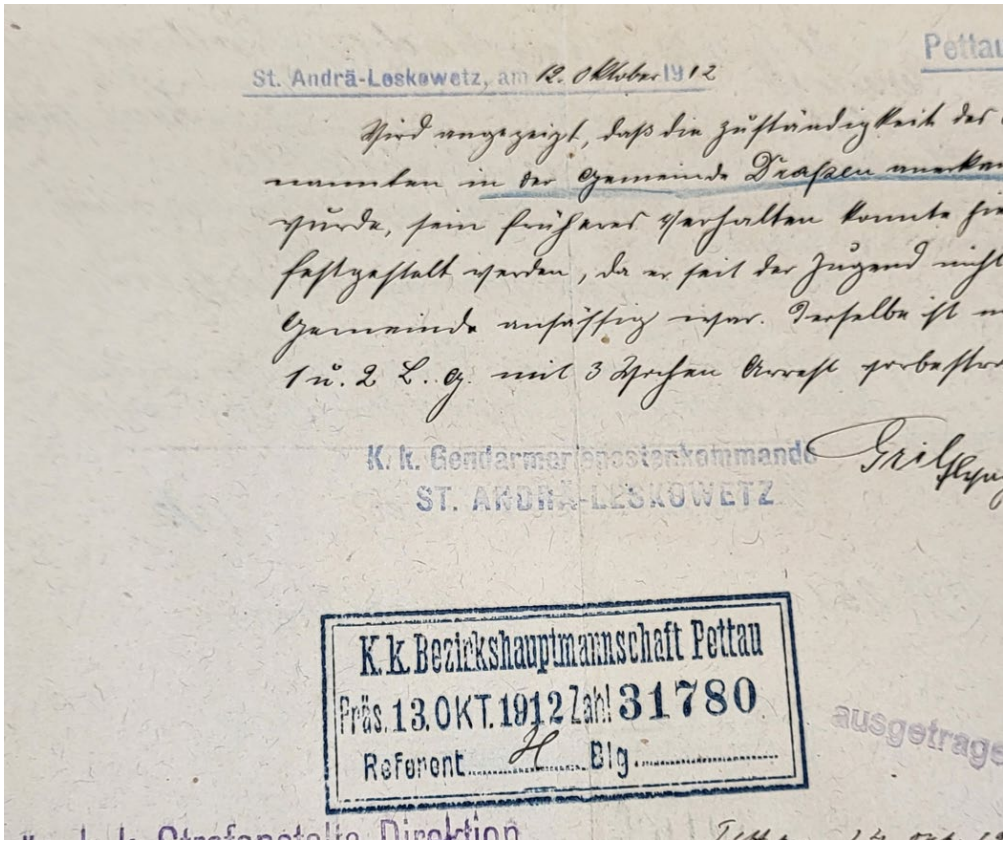

Slika 262: Štampiljka orožnikov v Leskovcu (nem. *Gendarmeriekommande*) v zadevi občana Dravcev iz Ljubstave, 1912.[470]

[469] KMCS Media.
[470] Pokrajinski arhiv Maribor, SI_PAM/0682/002/02924.

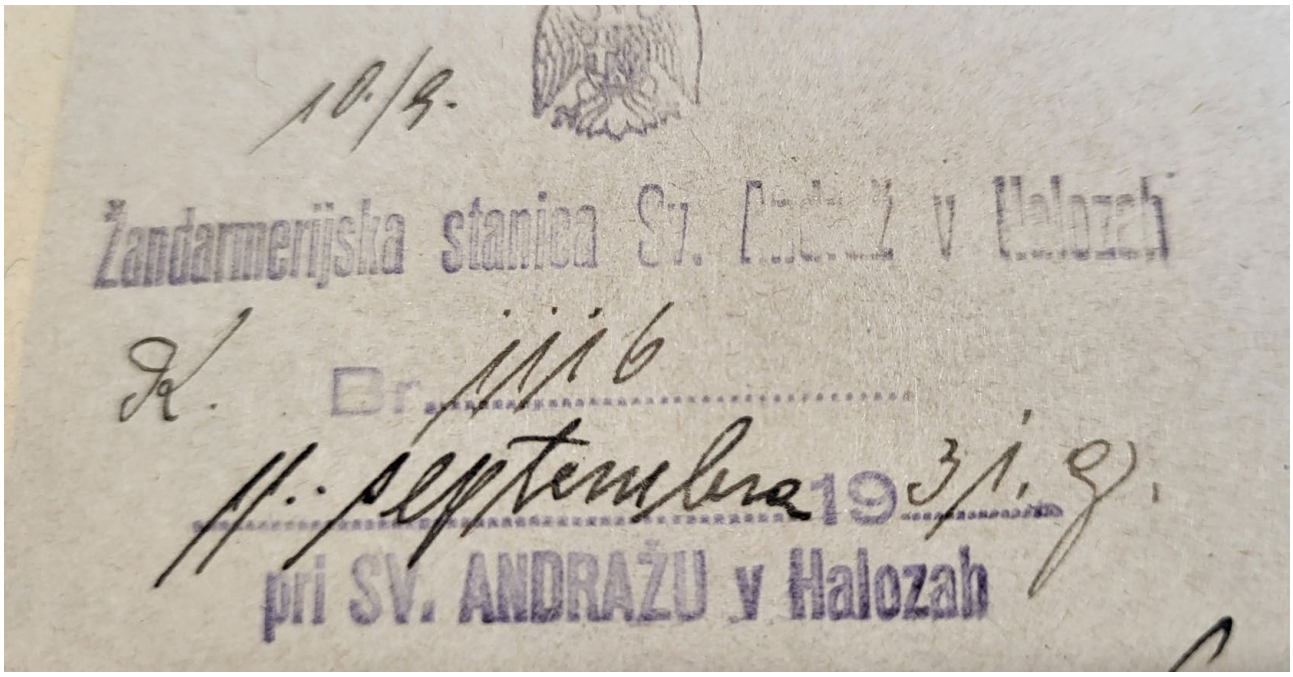

Slika 263: Srbsko hrvaška štampiljka žandarmerijske stanice Sv. Andraža v Halozah, 1931.[471]

Do druge svetovne vojne so bili za Dravce pristojni orožniki iz Leskovca. V primerih, ko so Dravčani našli utopljenca, ki ga je naneslo na obrežje Drave, so tako poklicali orožnike, utopljenca so naložili na voz in ga odpeljali na orožniško postajo v Leskovec. Dokler niso izključili, da je šlo za umor, so Dravčane, ki so utopljenca prijavili, zasliševali in jih spravljali v strah pred morebitno obtožbo. Za ravninski del današnje občine Videm je bila tedaj pristojna orožniška postaja na Bregu. Tam je bil ob začetku prve svetovne vojne tudi zaslišan in nato odpeljan v zapor v Gradec videmski kaplan, pater Peter Žirovnik, ki so ga ptujski Nemci krivili podpore srbskega kralja. Nemci so po zasedbi slovenskega ozemlja vzpostavili svoj policijski aparat, vodstvo Osvobodilne fronte pa je oktobra 1941 ustanovilo narodno zaščito, iz katere je po vojni nastala milica.[472]

Med drugo svetovno vojno je na območju današnje videmske občine delovala le ena orožniška postaja v Leskovcu. Neposredno je bila podrejena orožniškemu oddelku Breg pri Ptuju, ta pa Orožniškemu okrožju Ptuj in Orožniškemu glavarstvu Maribor. Svoje službene prostore je imela v leskovškem župnišču. Sprva je imela dva orožnika, število pa se je proti koncu vojne povečalo na sedem. Do maja 1943 jo je vodil Karel Meschek, orožniški stražmojster iz Fischbacha. Za pomoč orožnikom je bila jeseni 1942 ustanovljena deželna straža (nem. *Landwacht*). Okupator je vanjo vključil moške ustreznih letnikov, ki so morali pod vodstvom orožnikov ponoči patruljirati po terenu in varovati nemške ustanove. Za nadzor meje z Neodvisno državo Hrvaško (NDH) je v Leskovec prispelo tudi 30 graničarjev iz Avstrije, ki so jih naselili v Belavško št. 2, v hiši posojilnice. Njihova naloga je bila, da stražijo mejo ter odvzemajo tihotapljene stvari – sol, petrolej in galico, ki so jo dobivali domačini v zameno za moko, mast in meso od Hrvatov.[473]

[471] Dosje iz Mariborske kaznilnice, Anton Kelenc, SI_PAM/0682/002/02926.
[472] Od orožnika do policista, cit. zg.
[473] Irena Mavrič Žižek, Občina Videm pri Ptuju v času okupacije in narodnoosvobodilnega boja 1941–1945, Zbornik Občine Videm, 2011, str. 122, na str. 137.

Po drugi svetovni vojni je bila na Vidmu ustanovljena postaja milice. Sedež je imela v stari zgradbi pred cerkvijo, v kateri so bila tudi javna stanovanja.



Slika 264: Zgradba, v kateri je bila do leta 1974 postaja milice Videm.[474]

Razmere na postaji dobro opiše komandir postaje Cvetko Novak v dopisu na postajo milice Ptuj iz januarja 1967, v katerem prosi za terensko vozilo.

Navede, da je na postaji osem delavcev milice, da pokrivajo 120km^2 okoliša, a razpolagajo zgolj s tremi mopedi in z enim motornim kolesom, pri čemer je en moped karamboliran, vsa preostala vozila pa so iztrošena in neuporabna. V letu prej, torej 1966, so obravnavali štiri uboje, 32 prometnih nesreč ter številna druga premoženjska kazniva dejanja. Obrnili so se že na UNZ Maribor, vendar so jim odgovorili, da naj si pomagajo, kakor jim je mogoče, saj v doglednem času nimajo česa pričakovati. Komandir izpostavi nerodno situacijo, »*ko miličniki prihajajo na mesto prometne nesreče s kolesom ali peš, predvsem, kjer so udeleženi inozemci ali naši ljudje, ki delajo v inozemstvu, padajo opazke, kaj je to za ena policija in oblast, da ne zmore za eno primerno vozilo… miličnik, ki pride peš, ima občutek, da se mu vsi posmehujejo, ker jo je tako siromašno pricvahtal.*«[475]

S ptujske postaje so jim odgovorili, da bodo od občine dobili denar za nova vozila, tako da lahko postaji na Vidmu odstopijo staro – Fiat 750. Navkljub rešitvi problema je iz nje razviden odnos mesta do podeželja. Nova vozila so se kupovala za mesto, po Halozah pa lahko miličniki hodijo peš ali v njihovih odsluženih vozilih.

[474] Fotografija je iz leta 1987, v stavbi so bila tudi stanovanja, porušena je bila leta 2000, arhiv Občine Videm.
[475] Postaja milice Videm pri Ptuju – denarna pomoč za nabavo avtomobila, 1967, SI_ZAP/0069/002/033/00058.

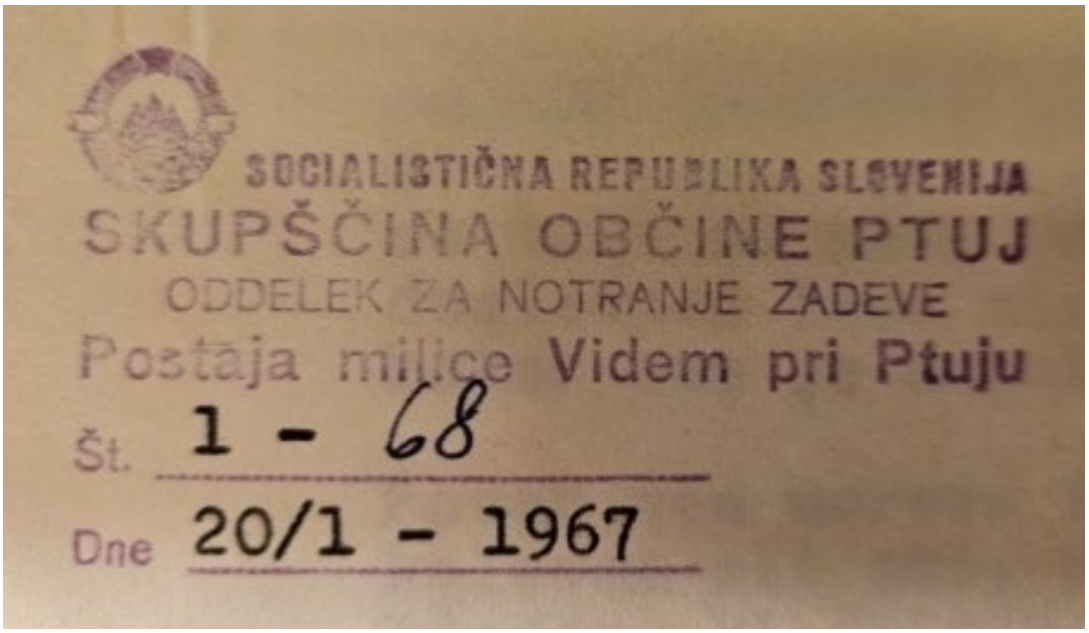

Slika 265: Postaja milice Videm pri Ptuju – denarna pomoč za nabavo avtomobila, 1967.[476]

V letu 1972 je bil sprejet sklep, da se postaja milice na Vidmu ukine in zgradi nova postaja v Podlehniku. Temu so najbolj nasprotovali krajani Leskovca, ki so sklicali posvet krajevne skupnosti in izrazili nestrinjanje z ukinitvijo postaje milice na Vidmu. Menili so, da bodo izpostavljeni nevarnim ljudem tako iz njihovega okoliša kot s hrvaške strani. Prikrajšani so bili že s tem, ko so bili orožniki v Leskovcu ukinjeni in preneseni na Videm, sedaj pa bi jih prenesli v Podlehnik. Njihov ugovor ni bil upoštevan, postaja milice Videm je bila ukinjena leta 1974.[477] Policijska postaja v Podlehniku še danes deluje. Na občini Videm je policijska pisarna.



Slika 266: Janez Vidovič iz Dravcev kot miličnik med urejanjem parkiranja v Ljubljani, okrog 1980.[478]

[476] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0069/002/033/00058.
[477] Postaja milice Videm – ukinitev milice, 1974, SI_ZAP/0069/009/011/00014.
[478] Zasebni arhiv Janeza Vidoviča.

Po drugi svetovni vojni so trije vaščani Dravc postali miličniki. Kmalu po vojni je postal miličnik Alojz Vindiš (po domače Kolarjev, rojen 1928), ki je bil nameščen na mejni prehod Cmurek. V času, ko je bila ukinjena postaja milice na Vidmu, pa sta se za poklic miličnika usposabljala brata Janez in Anton Vidovič, ki sta bila nato nameščena na postaji milice v Ljubljano in v Celje.



Slika 267: Miličnik Alojz Vindiš iz Dravcev.[479]

[479] Zasebni arhiv družine Vindiš.



Slika 268: Anton Vidovič iz Dravcev kot miličnik Postaje prometne milice Celje, pred predorom Golo Rebro 1986.[480]

12.2 Krajevni javni tožilec po 2. svetovni vojni

Kmalu po 2. svetovni vojni, ko je z delom pričel Krajevni narodnoosvobodilni odbor (KNOO), kasneje preimenovan v Krajevni ljudski odbor (KLO) Vareja, ki je bil pristojen za območje vasi Vareja-Soviče-Dravci, so na odboru imenovali javnega tožilca za to območje. Sprva je bil na to mesto imenovan Jakob Vaupotič, predsednik KNOO-ja, nato pa je to delo prepustil svojemu svaku, mizarju in posestniku Jožefu Krajncu iz Sovič (po domače Tejekov Pepi).[481] V gradivu odbora v Zgodovinskem arhivu Ptuj so ohranjeni njegovi zapisniki, iz katerih so razvidne njegove pristojnosti.[482]

[480] Zasebni arhiv Antona Vidoviča.
[481] O njem v poglavju o družini Cafuta (Tejekovi) v drugem delu knjige.
[482] Krajevni ljudski odbor Vareja, 1945–1952, SI_ZAP/0334.



Slika 269: Jožef Krajnc, povojni javni tožilec za Vareja-Soviče-Dravci.[483]

Reševal je denimo problem premajhnega odmika od javne ceste. Na Rtiču v Dravcih sta dva soseda vinograda preveč približala cesti. Jožef Poslančec na tri metre, njegova soseda Marija Habjanič pa na tri metre in pol. Petčlanska komisija, v kateri je bil tudi javni tožilec Krajnc, jima je ukazala, da morata vinograd bolj odmakniti od ceste. Družinski spori med materjo in sinom oziroma snaho so se prav tako reševali pred krajevnim tožilcem. Pred njim so si morali seči v roke in obljubiti, da ne bodo več v sporu, sicer bo tožilec zadevo predal milici.

Največ zadev pa se je nanašalo na razreševanje prijav razžalitve časti. V primeru, ko je vaščan o nekom »grdo« govoril ali ga česa obtoževal, je užaljeni podal prijavo na tožilca. Več prijav je denimo podal član krajevnega urada, ki je bil zadolžen za delitev živilskih kart, ker so vaščani trdili, da niso dobili vseh kart, do katerih bi bili upravičeni, ampak da naj bi uradnik karte pridržal zase. Namesto, da bi tožilec preiskoval resničnost obtožb, je zadevo obravnaval kot razžalitev časti uradnika, ki (seveda) nikoli ne bi pridržal živilskih nakaznic zase, namesto da bi jih razdelil med revne vaščanke.

[483] Izsek iz fotografije, zasebni arhiv Beno Vidovič.

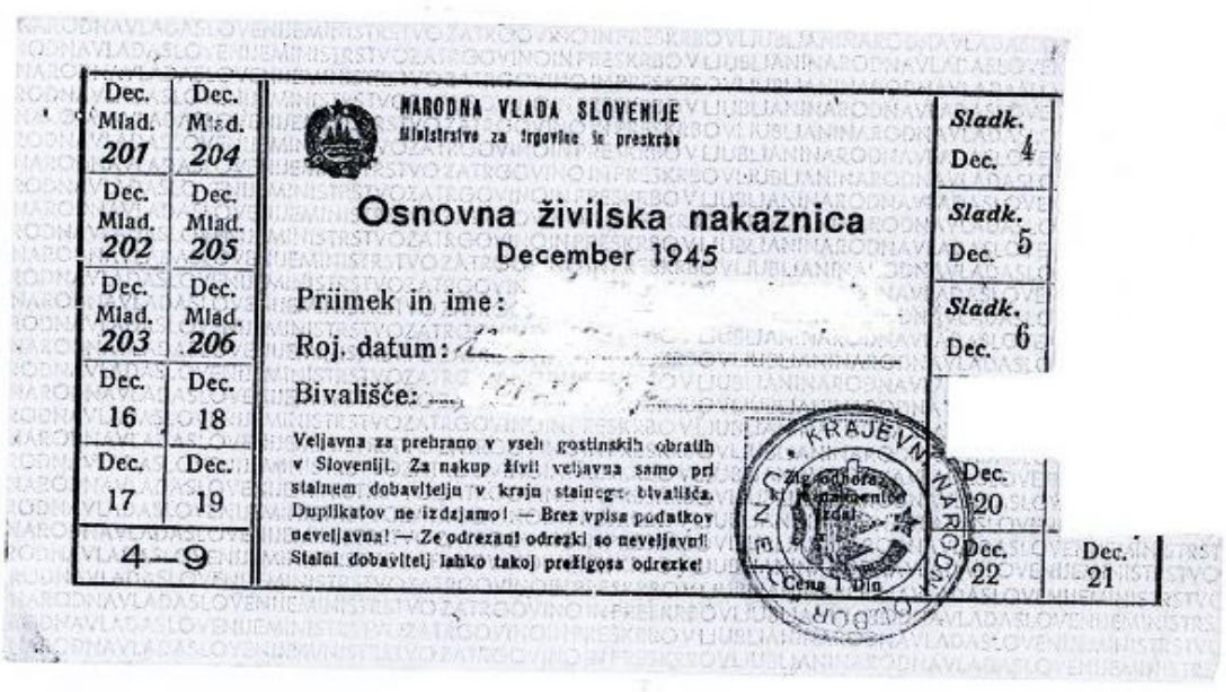

Slika 270: Osnovna živilska nakaznica, 1945.[484]

Zaradi razžalitve časti se je leta 1949 na krajevnega tožilca obrnila tudi vaščanka Dravcev, ki jo je soseda obtožila kraje kokoši in njenih 12 piščancev. Ker lastnica izginule kokoši ni imela dokazov, je pred tožilcem rekla, da tega ni nikoli trdila. Sosedi sta si morali pred tožilcem seči v roke in primer je bil rešen.

12.3 Pristojna sodišča: od Borla do Ptuja, Maribora, Gradca in Zagreba

Do zemljiške odveze leta 1848 sta bili za Dravčane pristojni deželsko sodišče (nem. *Landgericht*) in patrimonialno sodišče (nem. *Patrimonialgericht*), ki sta imeli sedež na zemljiškem gospostvu – torej na gradu Borl. Deželska sodišča so bila pristojna za sojenje v primeru hujših kaznivih dejanj (denimo za hude telesne poškodbe, požige, posilstva ali čarovništvo), imela pa so tudi policijsko ter upravno vlogo. Patrimonialna sodišča so bila pristojna za civilne zadeve (vodenje zemljiške knjige, zapuščinskih postopkov in civilnih sporov) in za manjše kazenske zadeve na ozemlju zemljiškega gospostva. Na deželskem sodišču je postopke vodil krvni sodnik (nem. *Banrichter*), na patrimonialnem pa upravnik (nem. *Verwalter*).[485]

[484] Razglednico hrani Muzej novejše zgodovine Celje, inventarna številka 745:CEL;PR-1430.
[485] Več o tem Borut Holcman, Patrimonialno sodstvo v obdobju pravnega (razsvetljenega) absolutizma (ob primeru zemljiškega gospostva Negova), doktorska disertacija, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2004.

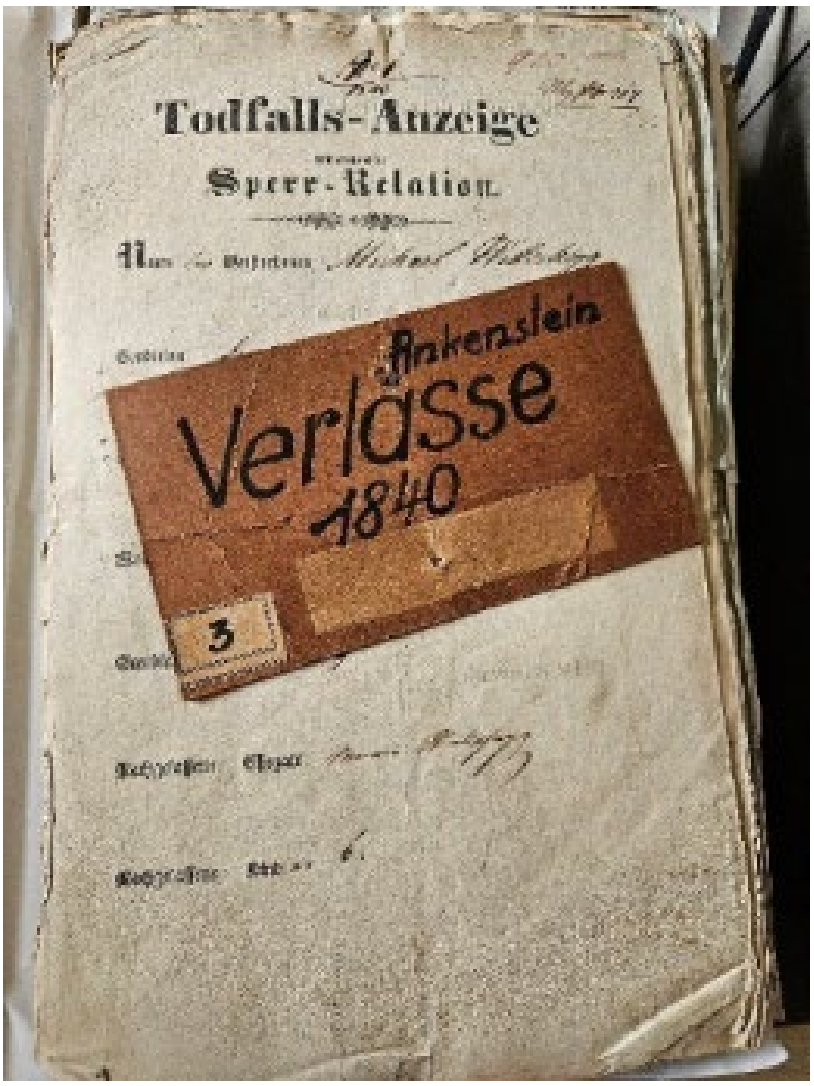

Slika 271: Zapuščinsko sodišče na Borlu.[486]

Na podlagi cesarskega patenta z dne 14. junija 1849 sta bila v Habsburški monarhiji ločena pravosodje in uprava. Zemljiške gospoščine so izgubile sodno oblast. Osnovne značilnosti nove sodne organizacije so se ohranile do danes. Na prvi stopnji so se oblikovala okrajna sodišča, ki so presojala o prekrških in delu težjih kaznivih dejanj (t. i. pregreških). V civilnih zadevah so obravnavala spore manjših vrednosti, pristojna so bila za zapuščinske postopke, za zemljiško knjigo in izvršbe. Za Dravce je bilo pristojno okrajno sodišče na Ptuju. Deželna sodišča so razsojala o pritožbah zoper okrajna sodišča in o težjih zadevah na prvi stopnji. Že leta 1853 so naziv deželno sodišče ohranila le sodišča v glavnih mestih dežel (za Dravce v Gradcu), ostala so imenovali okrožna sodišča (tudi okrožno sodišče v Mariboru). Ta so bila pristojna za težja kazniva dejanja in za pravde, v katerih je šlo za višje sporne vrednosti, ter o ločitvah, razvezah, veljavnosti oziroma neveljavnosti zakona, razglasitvah za mrtvega in podobno.[487] Sodni postopek je do konca prve svetovne vojne, pa tudi še kasneje, potekal v nemščini, šele v času jugoslovanske države se je uveljavila slovenščina. Najvišji organ za Slovenijo in Dalmacijo je takrat postal Stol sedmerice – oddelek B v Zagrebu, in sicer do leta 1939, ko se je za Slovenijo ustanovilo Vrhovno

[486] Stara zemljiška knjiga za sodni okraj Borl – zapuščinski spisi, SI_ZAP/0003/003/002.
[487] Sergij Vilfan, Pravna zgodovina Slovencev, Ljubljana, 1961, ponatis 1996. Emica Ogrizek, Arhivsko gradivo s področja pravosodja na pristojnem območju Pokrajinskega arhiva Maribor, v Hraniti in ohraniti, jubilejni zbornik, Maribor, 2003.

sodišče v Ljubljani. Medtem ko je bil arhiv okrajnega sodišča na Ptuju v veliki meri uničen, je arhiv okrožnega sodišča v Mariboru bolje ohranjen.



Slika 272: Potrdilo o plačilu sodne takse v dinarjih in parah v času Kraljevine SHS na Okrajno sodišče Ptuj, 1920.[488]

12.4 Kazenske zadeve

12.4.1 Uboj čevljarja leta 1915

Iz množice ohranjenih sodnih spisov pred drugo svetovno vojno izhaja, da so naši predniki zelo hitro prišli v spor, ki se je končal pred kazenskim senatom. Spor so imeli zaradi gnoja, zaradi kokoši ali le zaradi enega petelina. Spor zaradi kraje rib v ribniku, zaradi pijače ali zaradi žensk – pa čeprav je šlo le za pogled ali pozdrav. Spor je lahko nastal zaradi starih zamer, pogosto takih iz prejšnje generacije, kjer že nihče ni več prav dobro vedel, zakaj so sprti. Pa seveda zaradi dediščine ali zato, ker je sosed branil žensko pred njenim nasilnim možem, sin očeta pred nasilnim sosedom, ki ga je razjezil napačen korak čez mejo. Spor zaradi dolga, včasih tudi zaradi samega terjanja upnika, naj dolžnik vrne dolg. Najti je tudi napade, ker je nekdo na cesti vriskal in pel. Pa zaradi lajanja psa, zaradi »aufbiksa«, zaradi lastnega padca s kolesa, kar je vozača tako razjezilo, da je z najbližjim kolom namlatil mimo hodečega. »Kaj pa gleda!« Včasih pa sodišče ni moglo najti prav nobenega razloga za napad in tudi obdolženi ni znal pojasniti, zakaj je storil, kar je storil. V neki zadevi je pojasnil, da *»ni dobro premislil«*.[489] Vasovalci iz druge vasi so bili še ena ogrožena vrsta. Vlomi v kleti so bili zelo pogosti, jeza nad starši, ki niso predali premoženja, zelo velika. Kurenti so se pa sploh zelo radi pretepali: *»Dokler ni eden od njih umrl, niso dali miru«*, pove moja stara teta Nanika še danes. Tudi ženske se pojavljajo kot žrtve in kot storilke kaznivih dejanj.[490] Nekatere nemočne, boječe in

[488] Zgodovinski arhiv Ptuj, 6 II 90/20.
[489] Gl. denimo Kazenski spis Kzp VII 1143/37, Okrožnega sodišča Maribor, Anton Letič in ostali, SI_PAM/0645/003/04469.
[490] Mateja Ratej, Rožengrunt, Žensko nasilje v štajerskih kočarskih družinah med svetovnima vojnama, Beletrina, Ljubljana, 2023.

tihe pred svojim možem, druge pa moža sploh niso spustile v hišo, ko je prišel pijan domov, tako da je spal na senu v hlevu, tudi pozimi.

Sodni spisi iz tistega časa se šibijo pod umori, uboji, prekoračenim silobranom, resnimi telesnimi poškodbami in podobno, tako iz Haloz in Slovenskih goric, kot tudi iz Ptujskega in Dravskega polja.[491] Mišljenje, da je bilo v Halozah več takega razbojništva kot na polju, v starih sodnih spisih ni potrjeno. Ali pa ni zabeleženo. Morda je bilo Haložanom predaleč iti na policijo prijavit vsak udarec s kolom ali z motiko po hrbtu ali vsak vbod z nožem, sploh če je žrtev preživela.

Skoraj vsaka vas je imela kakšnega razbojnika, ki so se ga vsi bali. In ni šlo le za posameznike. Obstajale so vaške tolpe, ki so si ob vsaki priliki skočile v lase. Če ni bilo takšne prilike, pa so jo sami ustvarili. Fantje iz Lovrenca so denimo imeli pravo vojno s fanti iz Župečje vasi, fantje iz Male vasi pa so redno hodili na pretep v Muretince. Prav vse priložnosti za petje so bile hkrati priložnost za spopad. Tako da je mariborsko sodišče že zaključilo, da imajo *»veselje do pretepanja«.*[492] Ne samo priložnost, do spopada je tudi v resnici zelo pogosto prišlo – ne le z golimi pestmi. Da bi bolj zaleglo so si pomagali z raznim orodjem, ki jim je bilo pri roki. Zlasti pogosto sodniki navajajo motike, sekire, kose, srpe, kole, late, ročice pri vozu, polena in podobno. Veselica in kasneje že tudi tombola v ptujskem okolišu je težko minila brez resnega spopada z noži.

A čeprav sodni spisi iz časa pred 2. svetovno vojno izkazujejo veliko nasilja, tega za Dravce v arhivih na Ptuju in v Mariboru ni zaslediti.

Časopisi so leta 1915 poročali o uboju v Dravcih, ki naj bi ga zagrešil 56-letni čevljar Jurij Štumberger, rojen (leta 1859) v Gradiščah.[493] Ta se je dan po božiču leta 1914 sprl z Ivanom Podhostnikom iz Cirkulan, prav tako čevljarjem, o neki nepomembnosti. Oba sta bila opita. Podhostnik je Štumbergerja udaril po glavi, s čimer mu je povzročil lažje telesne poškodbe. Ko se je Podhostnik odpravil proti domu, je Štumberger vzel kladivo in šel za njim ter ga po poti udaril po glavi. Podhostnik je padel na tla, Štumberger ga je še enkrat udaril po glavi in odšel. Naslednje jutro je Podhostnik podlegel poškodbam. Okrožno sodišče v Mariboru je Štumbergerja dober mesec kasneje obsodilo na pet let težke ječe.

Šlo je verjetno za Štumbergerja iz Sovič (v občini Dravci). V Dravcih je sicer (na današnjem Mlakarjevem, Dravci 17) živel Janez Štumberger, ki pa je bil kakšnih 15 let mlajši od navedenega, rojen ni bil v Gradiščah, po poklicu je bil krojač in je od zlatenice umrl marca 1913, dobro leto pred navedenim incidentom. Tako v zgodovinskih virih ni izkazano, da bi se v vasi Dravci zgodil kak umor, čeprav govorice o tem obstajajo.

Nekaj let pred 2. svetovno vojno je izkazan kazenski spis težje telesne poškodbe, ki jo je nad konkurenčnim vasovalcem v Tržcu zakrivil vaščan Dravcev. Odrejena mu je bila zaporna kazen, katero je uspel odložiti zaradi bolezni očeta in posledične nuje po skrbi za domačo kmetijo. V tem času se je z dekletom poročil in na koncu uspel doseči amnestijo.[494]

---

[491] Gl. denimo Mateja Ratej, Vojna po vojni, *Štajerske kmečke družine v dvajsetih letih 20. stoletja, Modrijan in ZRC SAZU, Ljubljana 2016.*
[492] Kazenski spis Kzp VII 672/39, Okrožnega sodišča Maribor, Anton Sprah in ostali, SI_PAM/0645/003/04822.
[493] Grazer Tagblatt, uboj čevljarja v Dravcih, 7. februar 1915, str. 5.
[494] Kazenski spis Kzp VII 1055/39, Okrožnega sodišča Maribor, Franc Habjanič, 1939, SI_PAM/0645/003/04879.

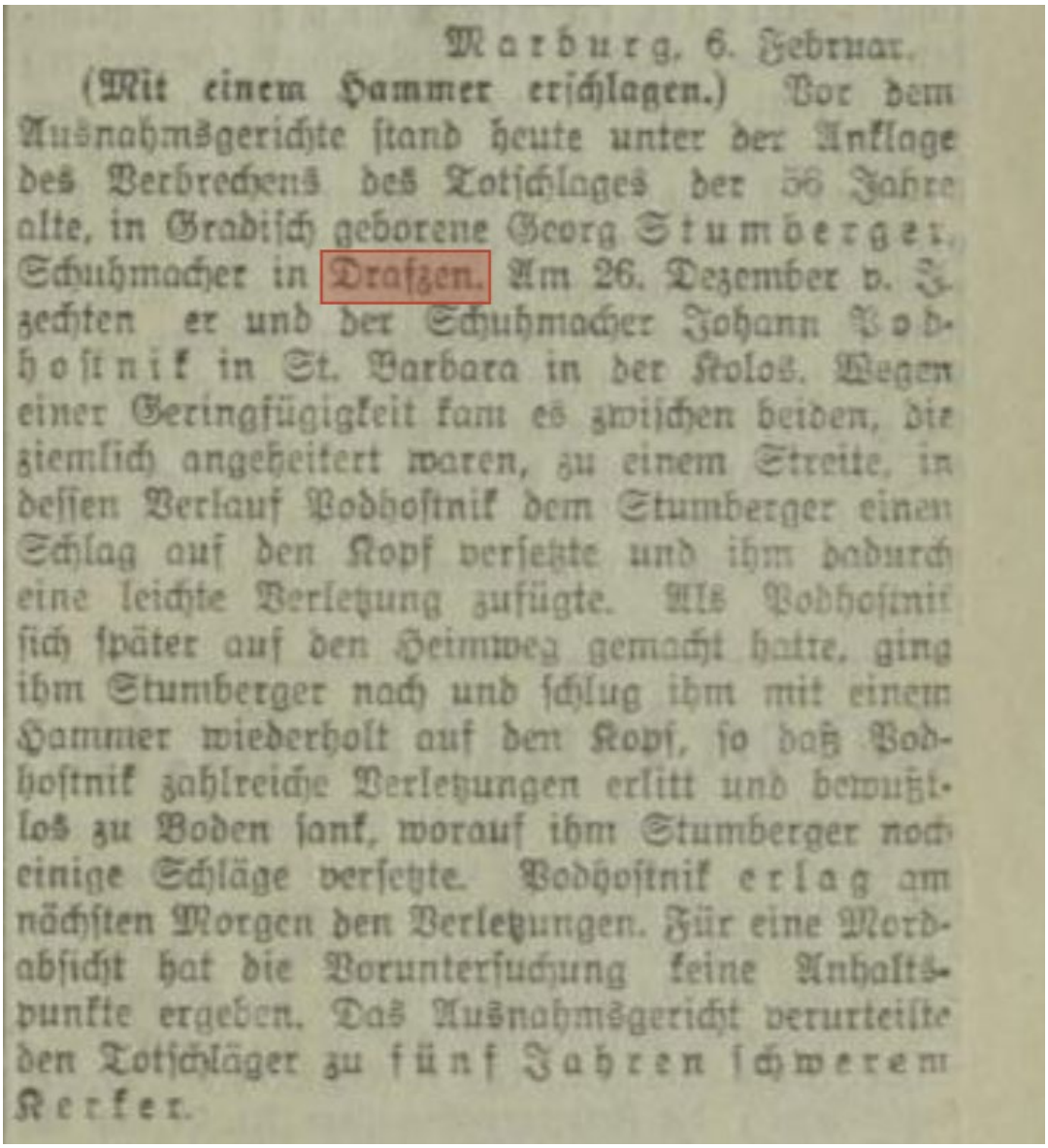

Marburg, 6. Februar.

(Mit einem Hammer erſchlagen.) Vor dem Ausnahmsgerichte ſtand heute unter der Anklage des Verbrechens des Totſchlages der 56 Jahre alte, in Gradiſch geborene Georg Stumberger, Schuhmacher in Drafzen. Am 26. Dezember v. J. zechten er und der Schuhmacher Johann Vodhoſtnik in St. Barbara in der Kolos. Wegen einer Geringfügigkeit kam es zwiſchen beiden, die ziemlich angeheitert waren, zu einem Streite, in deſſen Verlauf Vodhoſtnik dem Stumberger einen Schlag auf den Kopf verſetzte und ihm dadurch eine leichte Verletzung zufügte. Als Vodhoſtnik ſich ſpäter auf den Heimweg gemacht hatte, ging ihm Stumberger nach und ſchlug ihm mit einem Hammer wiederholt auf den Kopf, ſo daß Vodhoſtnik zahlreiche Verletzungen erlitt und bewußtlos zu Boden ſank, worauf ihm Stumberger noch einige Schläge verſetzte. Vodhoſtnik erlag am nächſten Morgen den Verletzungen. Für eine Mordabſicht hat die Vorunterſuchung keine Anhaltspunkte ergeben. Das Ausnahmsgericht verurteilte den Totſchläger zu fünf Jahren ſchwerem Kerker.

Slika 273: Članek v Grazer Tagblatt, ki poroča o uboju čevljarja v Dravcih, 7. februar 1915, str. 5.

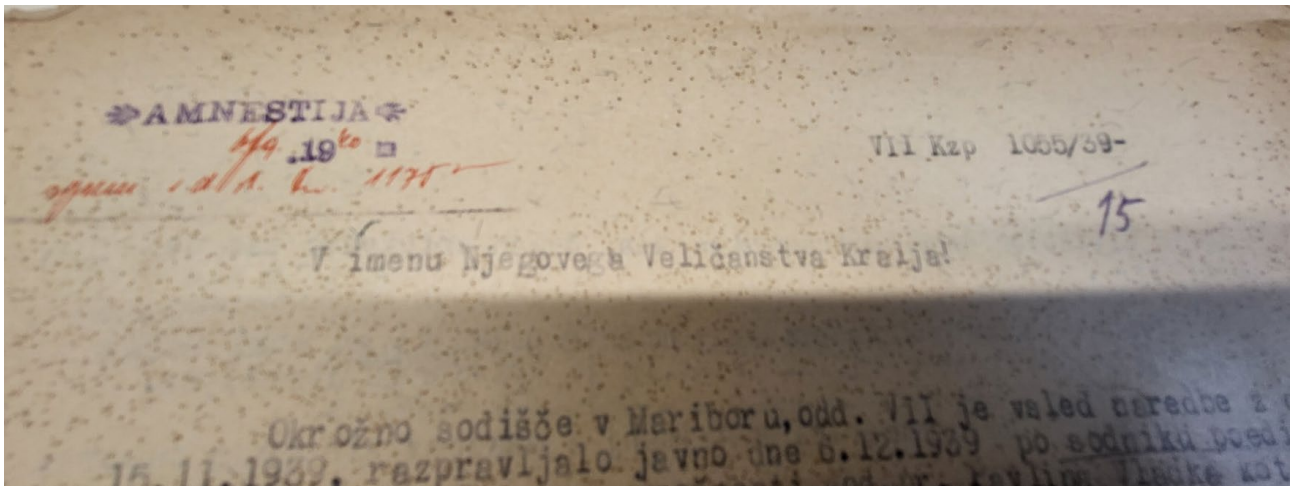

AMNESTIJA

VII Kzp 1055/39-

15

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja!

Okrožno sodišče v Mariboru, odd. VII je

Slika 274: Amnestija edinega znanega obsojenca iz Dravcev zaradi nasilnega kaznivega dejanja, 1940.[495]

[495] Zgodovinski arhiv Ptuj, Kzp 1055/39, str. 15.

Detomori, ki naj bi sicer v obdobjih socialne bede bili relativno pogosti, za Dravce prav tako niso izkazani.

Sicer pa drugi spisi, ki se nanašajo na Dravce, vključujejo nasilneže, ki so sodili pod občino Dravci in ne v samo vas Dravci – tako kot zgornji primer Janeza Štumbergerja. Nekatere zadeve so se nanašale na primere, kjer storilec kaznivega dejanja ni nikoli živel v Dravcih, ampak so bili od tam njegovi predniki.

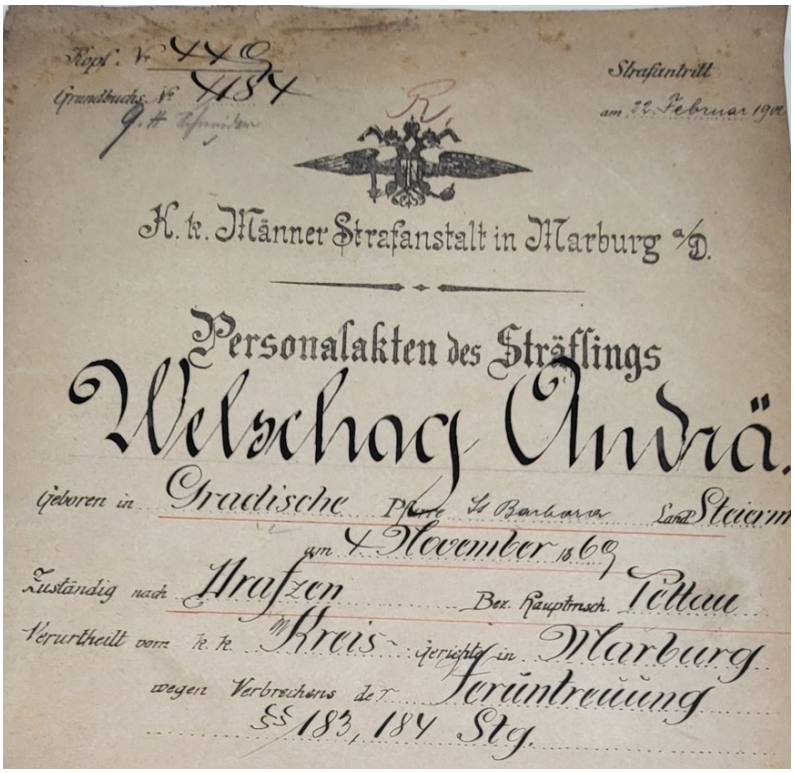

Slika 275: Zaporniška mapa mariborskih zaporov za Andreja Belšaka iz Gradišč, katerega oče Blaž je bil iz Dravcev, zato ga je sodišče uvrstilo pod Dravce, 1902.[496]

12.4.2 Belšak ogoljufa barona Twickla

Tak je bil primer mariborskega goljufa Andreja Belšaka, ki so ga šteli k Dravcem, čeprav je bil rojen v Gradiščah, nato z družino živel v viničarski hiši v Varejah in hodil v šolo na Videm. Ko je odrastel, je zvito ogoljufal različne upnike, vključno z mariborskim baronom Klemensom Avgustom Twicklom, lastnikom mariborskega mestnega gradu, zaradi česar je bil večkrat zaprt po različnih štajerskih zaporih.[497]

Andrej Belšak je bil simpatičen na pogled, urejen kot gospod, z belo srajco, telovnikom in uro na verigi, ki pa je na vsak način poskušal priti do denarja na lahek način. Z videzom gospoda je ogoljufal marsikoga in bil v letih1884–1903 zaradi tatvin in goljufij tudi večkrat obsojen in zaprt, tako na Ptuju, kot tudi v Mariboru in Celju. Zdi se, da je tudi na sodnike naredil dober vtis, da ni kak običajen kriminalec, zato so mu na podeljevali relativno nizke zaporne kazni, iz zapora je bil v kratkem izpuščen in nadaljeval s kaznivimi dejanji.

[496] Pokrajinski arhiv Maribor, SI_PAM/0682/002/08638.
[497] Gl. denimo Welscheg Andreas, hišna številka kaznjenca: 460, občina: Dravci, okrajno glavarstvo / sresko načelstvo, Ptuj: dosje iz Mariborske kaznilnice, 1896–1897, SI_PAM/0682/002/08638.



Slika 276: Zaporniška fotografija Andreja Belšaka, sina Blaža iz Dravcev, mariborski zapor 11. 3. 1902, najstarejša znana fotografija kakšnega Dravčana.[498]

Leta 1902 je bil zaposlen v mariborski pivovarni Thomas Goetz. Ko je bil aretiran, je šla njegova partnerka Alojzija Kukovec v pivovarno po njegovo plačo, saj je imela za preskrbeti tri njune otroke.

V zaporniškem spisu, ki se nahaja v Pokrajinskem arhivu v Mariboru, se nahaja tudi njegova fotografija, ki je najstarejša znana fotografija kakega Dravčana. Našla sem ga, ker je ne glede na to, da je bil rojen v Gradiščah, da je otroštvo preživel v Varejah in nato v glavnem bival v Mariboru, v sodnih spisih zmeraj pisalo, da sodi pod Dravce. V spisu je tudi omenjeni opis njegovih oblačil, saj je ta moral ob sprejemu v zapor predati zaporniškim oblastem.

Prav tako je v spisu dopis mariborskega sodišča, da njegov pregon za goljufijo barona Twickla prepuščajo mariborskemu sodišču. Ker so na sodišču spremljali zapornike in ocenjevali njihovo morebitno obžalovanje in poboljšanje, so jim v zaporu dali zapisati osebni moto. Za Andrejev moto se zdi, da tega ne odraža, temveč ravno nasprotno – tj. da je posebna odlika, če znamo o drugih pridobljene informacije obrniti v svojo korist.

Poleti 1904 deželno glavarstvo Gradec izda odločbo o njegovem prestopu v protestantsko vero.[499] Ali je to storil, ker se je poročil in se kmalu nato želel razvezati, pa to po katoliških pravilih ni bilo mogoče, ali iz kakšnega drugega razloga, ni znano. Iz kasnejšega zapuščinskega spisa je razvidno, da se je poročil z že omenjeno Alojzijo Kukovec.[500]

[498] Pokrajinski arhiv Maribor, spis iz kaznilnice, Vr VI 1128/52, SI_PAM/0682/002/08638.
[499] Vpis v krstno knjigo Župnije sv. Barbare ob rojstvu Andreja Belšaka, 4. november 1869.
[500] Več o njem v poglavju o Spodnjih Tumpovih v 2. delu knjige.

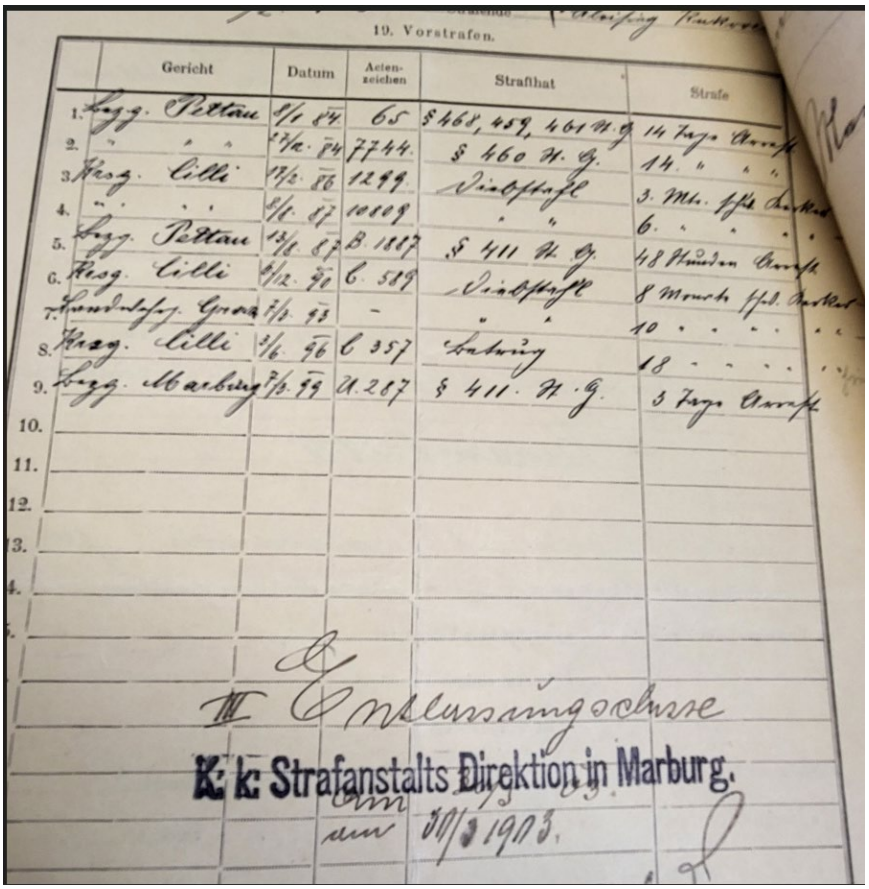

19. Vorstrafen.

	Gericht	Datum	Actenzeichen	Straftat	Strafe
1.	Bezg. Pettau	8/1 84	65	§§ 468, 459, 461 St. G.	14 Tage Arrest
2.	" "	2/12 84	7744	§ 460 St. G.	14 " "
3.	Bezg. Cilli	17/2 86	1299	Diebstahl	3 Mon. Hft. Arrest
4.	" "	8/6 87	10809	" "	6 " " "
5.	Bezg. Pettau	13/6 87	B. 1867	§ 411 St. G.	48 Stunden Arrest
6.	Bezg. Cilli	6/12 90	C. 589	Diebstahl	8 Monate Hft. Arrest
7.	Landesger. Graz	7/5 93	-	" "	10 " " " "
8.	Bezg. Cilli	3/6 96	C 357	Betrug	18 " " " "
9.	Bezg. Marburg	7/5 99	U. 287	§ 411. St. G.	3 Tage Arrest
10.					
11.					
12.					
13.					
14.					
15.					

Entlassungsschein

K. k. Strafanstalts Direktion in Marburg.

am 30/3 1903.

Slika 277: Popis dotedanjega prestajanja zapornih kazni Andreja Belšaka na Ptuju, v Celju in Mariboru v letih 1884–1899.



Slika 278: Pivovarna Götz v Mariboru, sedanja Partizanska, 1905, v kateri je bil pred prijetjem zaposlen Andrej Belšak.[501]

[501] Podobe starega Maribora, KMCS.

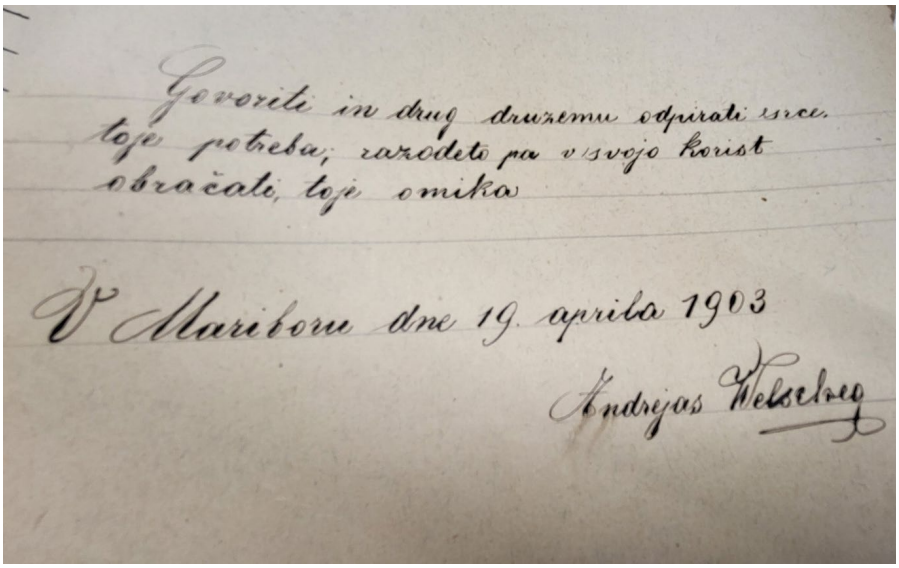

Slika 279: Moto zapornika Andreja Belšaka, ki naj bi ga spodbujal k temu, da se poboljša, iz zaporniškega spisa kaznilnice Maribor, 1903.[502]

12.4.3 Weisbacherjevi ljubitelji klobukov in dragih ženskih oblek

V drugih sodnih spisih sem našla dva Weisbacherja, za katera je sodišče zapisalo, da sodita v Dravce. Prvi je bil Jakob Weisbacher, rojen leta 1863 na Hajdini.[503] Po preverbi v matičnih knjigah sem ugotovila, da je bil sin Mihaela Weisbacherja iz Dravcev in njegove žene Elizabete. Prvič je bil poročen s Kunigundo Golc iz Gerečje vasi in z njo imel tri otroke: Cecilija je bila rojena leta 1888 v Gerečji vasi štiri leta pred poroko staršev in je bila naknadno pozakonjena; Jakob je bil najmlajši in je bil rojen leta 1894 na Spodnji Hajdini, umrl pa je leta 1969 v Muretincih. Srednji Matija, rojen 1893, je drugi Weisbacher, ki sem ga našla v sodnih spisih.[504]

Tako kot njegov oče Jakob je bil tudi Matija preganjan zaradi kraj. Kradla sta zlasti klobuke ter dražje ženske obleke, ki sta jih nato prodajala Mariborčankam po domovih. Pri tem pa obrv dvigne podatek v matični knjigi s Hajdine, da je Matija Weisbacher, rojen 21. februarja 1893, umrl oktobra istega leta. Kako je bil potem Matija Weisbacher z istim rojstnim datumom v letih 1912–1913 v mariborskem zaporu? Vpis smrti je bil s sklepom iz Ljubljane na Hajdino sporočen šele leta 1970. Domnevala sem, da je vpisana letnica smrti za 1893 napaka in da je dejansko umrl enkrat okrog leta 1970. V nasprotnem primeru bi situacija namreč pomenila, da sporni zapornik ni le kradel klobukov, temveč se je na sodišču tudi krivo identificiral – a kdo bi vedel natančen rojstni datum davno pokojnega Matije Weisbacherja?! Le kdo iz njegove ožje družine. Bolj verjetno pa je bilo, da je Matija Weisbacher umrl leta 1970 in je prišlo do napačnega zapisa letnice smrti v matični knjigi na Hajdini. To je naposled tudi potrdila UE Maribor.[505]

[502] Pokrajinski arhiv Maribor, spis iz kaznilnice, Vr VI 1128/52, SI_PAM/0682/002/08638.
[503] Weissbacher Jakob, hišna številka kaznjenca: 45, občina: Dravci, okrajno glavarstvo / sresko načelstvo: Ptuj: dosje iz Mariborske kaznilnice, 1895–1895, SI_PAM/0682/002/08627.
[504] Weisbacher Mathias, hišna številka kaznjenca: 251, občina: Dravci, okrajno glavarstvo / sresko načelstvo: Ptuj: dosje iz Mariborske kaznilnice, 1912–1913, SI_PAM/0682/002/08613.
[505] Dopis Petre Bračko, Upravna enota Maribor, 021-8/2023-6227-901, z dne 13. 2. 2024.

12.5 Civilne zadeve

Kar zadeva civilne zadeve, se zdi, da so bolje ohranjeni zapuščinski spisi in pravde iz časa borlskega patrimonialnega sodišča kot s civilnega oddelka okrajnega sodišča Ptuj do 2. svetovne vojne.

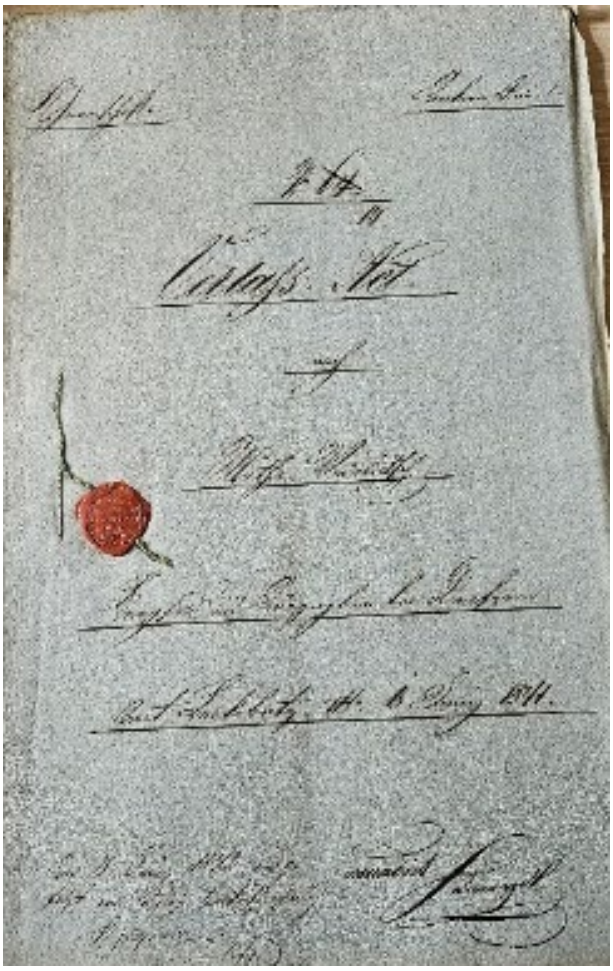

Slika 280: Zapuščinski spis sodišča Borl v zadevi pokojnega Matije Vidoviča iz Dravcev, urad Leskovec, umrl 18. junija 1841, v spodnjem levem kotu je kot njegov dedič zapisan Filip Rakuš.[506]

Tako zgolj iz pripovedovanja vaščanov izvemo o tem, da je Korpičeva mati tožila sina Tončeka, ker ni dosledno izpolnjeval svojih preužitkarskih obveznosti do nje in ji ni vsak dan prinesel izgovorjenega litra mleka. Posebno zanimivo pri tem je bilo, da je mati sina prosila, da jo je na sodišče kar sam peljal.

[506] Stara zemljiška knjiga za sodni okraj Borl – zapuščinski spisi, SI_ZAP/0003/003/002.



Slika 281: Izsek tožbe v nemščini na okrajno sodišče na Ptuju leta 1918.[507]

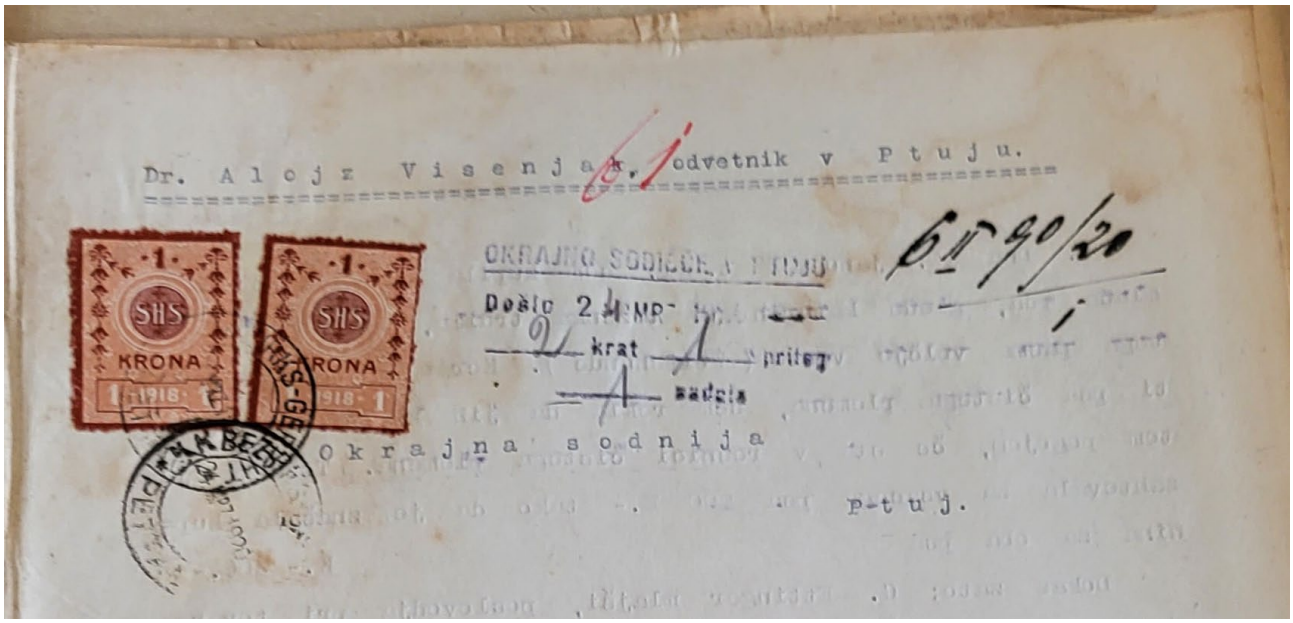

Slika 282: Izsek tožbe odvetnika Visenjaka v slovenščini na Okrajno sodišče na Ptuju leta 1920.[508]

[507] Zgodovinski arhiv Ptuj, Zadeva U II 165/18.
[508] Zgodovinski arhiv Ptuj, Zadeva 6 II 90/20.

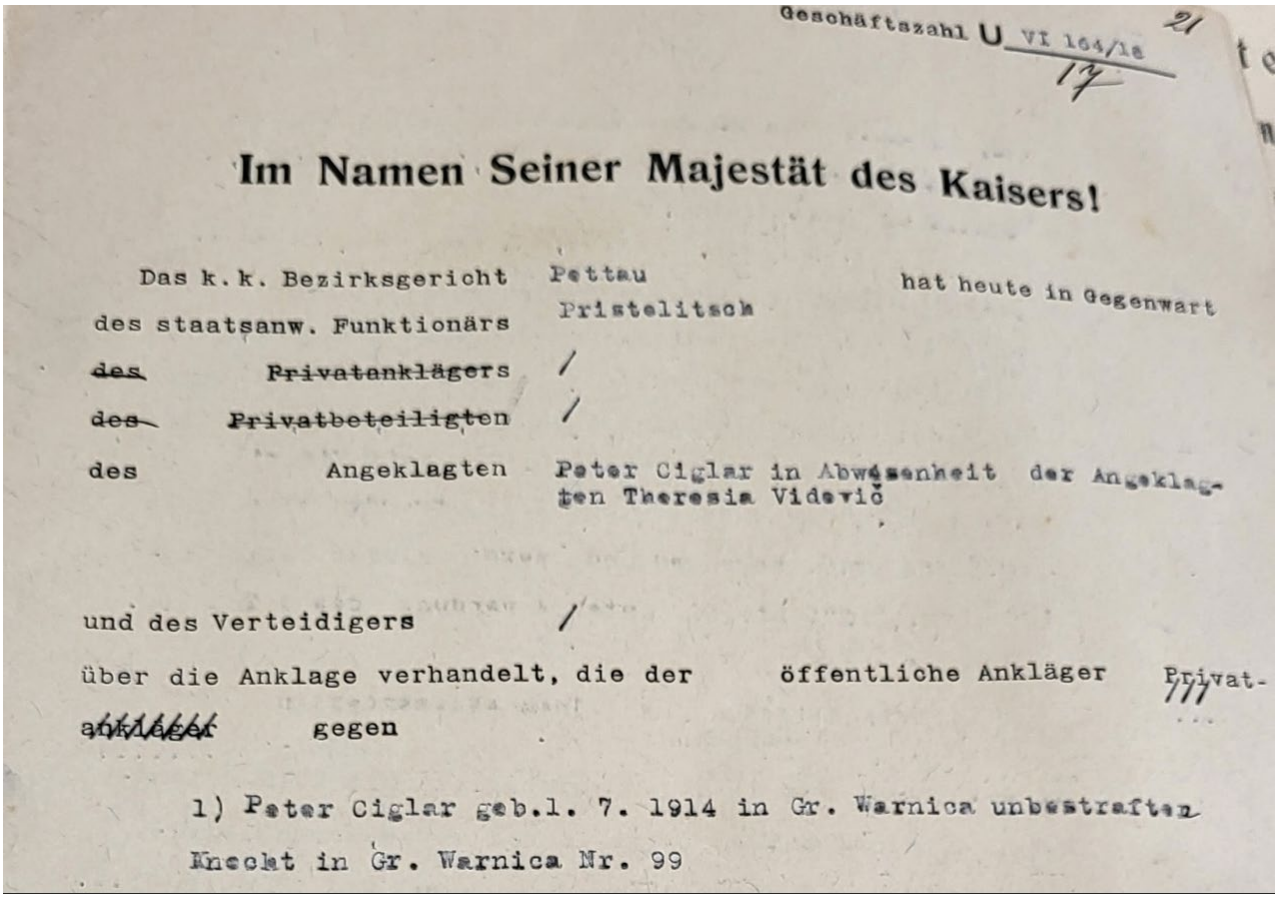

Geschäftszahl U VI 164/16 21
17

Im Namen Seiner Majestät des Kaisers!

Das k.k. Bezirksgericht Pettau hat heute in Gegenwart
des staatsanw. Funktionärs Pristelitsch
~~des Privatanklägers~~ /
~~des Privatbeteiligten~~ /
des Angeklagten Peter Ciglar in Abwesenheit der Angeklagten Theresia Videvič

und des Verteidigers /
über die Anklage verhandelt, die der öffentliche Ankläger Privat-
~~anklägers~~ gegen

1) Peter Ciglar geb.l. 7. 1914 in Gr. Warnica unbestraften Knecht in Gr. Warnica Nr. 99

Slika 283: Izsek sodbe v imenu cesarja v nemščini Okrajnega sodišča na Ptuju.[509]

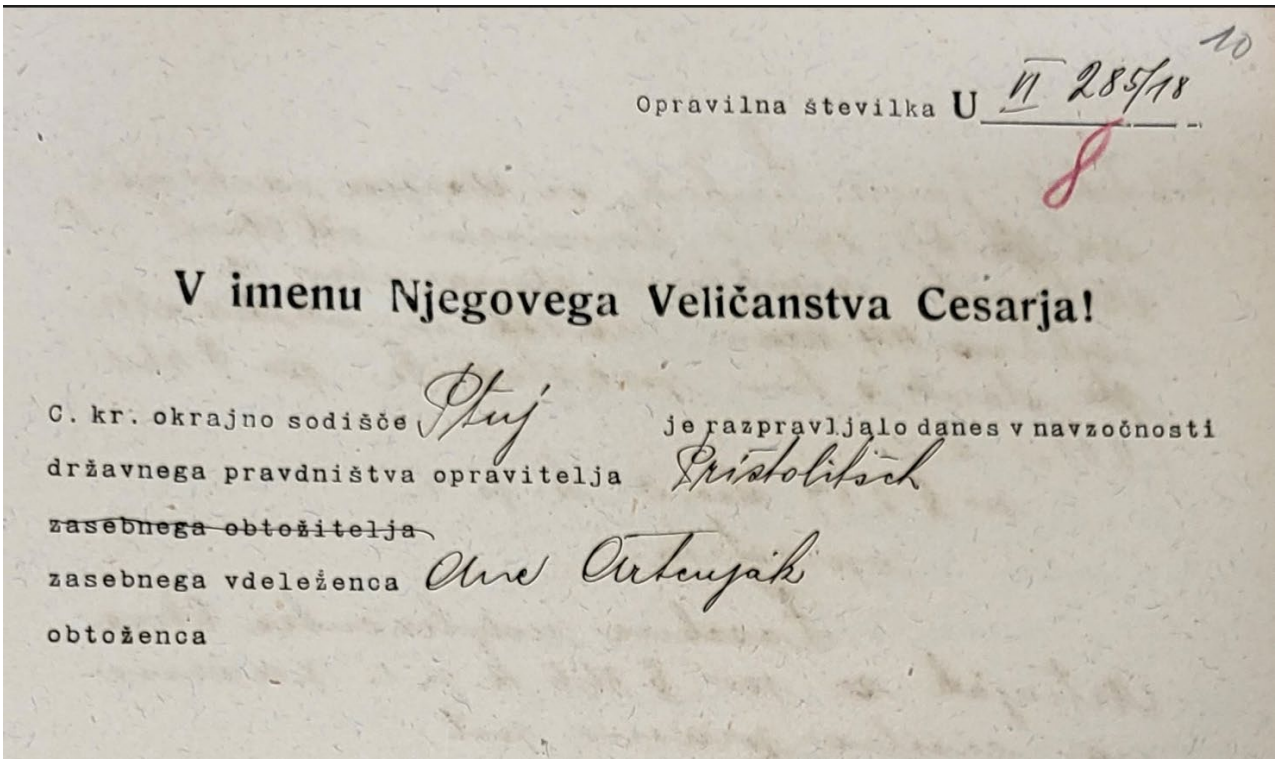

Opravilna številka U II 285/18 10
8

V imenu Njegovega Veličanstva Cesarja!

C. kr. okrajno sodišče Ptuj je razpravljalo danes v navzočnosti
državnega pravdništva opravitelja Pristolitsch
~~zasebnega obtožitelja~~
zasebnega vdeleženca Ana Artenjak
obtoženca

Slika 284: Izsek sodbe v imenu cesarja v slovenščini Okrajnega sodišča na Ptuju.[510]

[509] Zgodovinski arhiv Ptuj, Zadeva U VI 164/16.
[510] Zgodovinski arhiv Ptuj, Zadeva U VI 285/18.

12.5.1 Zemljiška knjiga

Promet z nepremičninami velja za enega najpomembnejših v pravnem prometu na sploh, zato so se o njem od nekdaj vodile pisne evidence. 19. novembra 1768 je bil sprejet patent o zemljiški knjigi za Štajersko, ki je zajemal zemljišča na podeželju, ki so bila podložna gospoščinam, ter za gospoščinske trge in mesta. Sedež Deželne deske za Štajersko je bil v Gradcu. Zemljiško knjigo za njena podložna zemljišča so vodili na sedežih zemljiških gospoščin. Tudi za Dravce najdemo v tem času prve evidence o spremembah lastništva na nepremičninah.

Najstarejši ohranjeni zemljiško-knjižni dokumenti glede Dravcev segajo v leto 1760, ko so bili Dravci del završke zemljiške gospoščine. V subrepacijskem urbarju gospostva Zavrč so od urbarialne številke 129 do 141 navedeni podložniki iz Dravcev (*Traffzen*).[511]

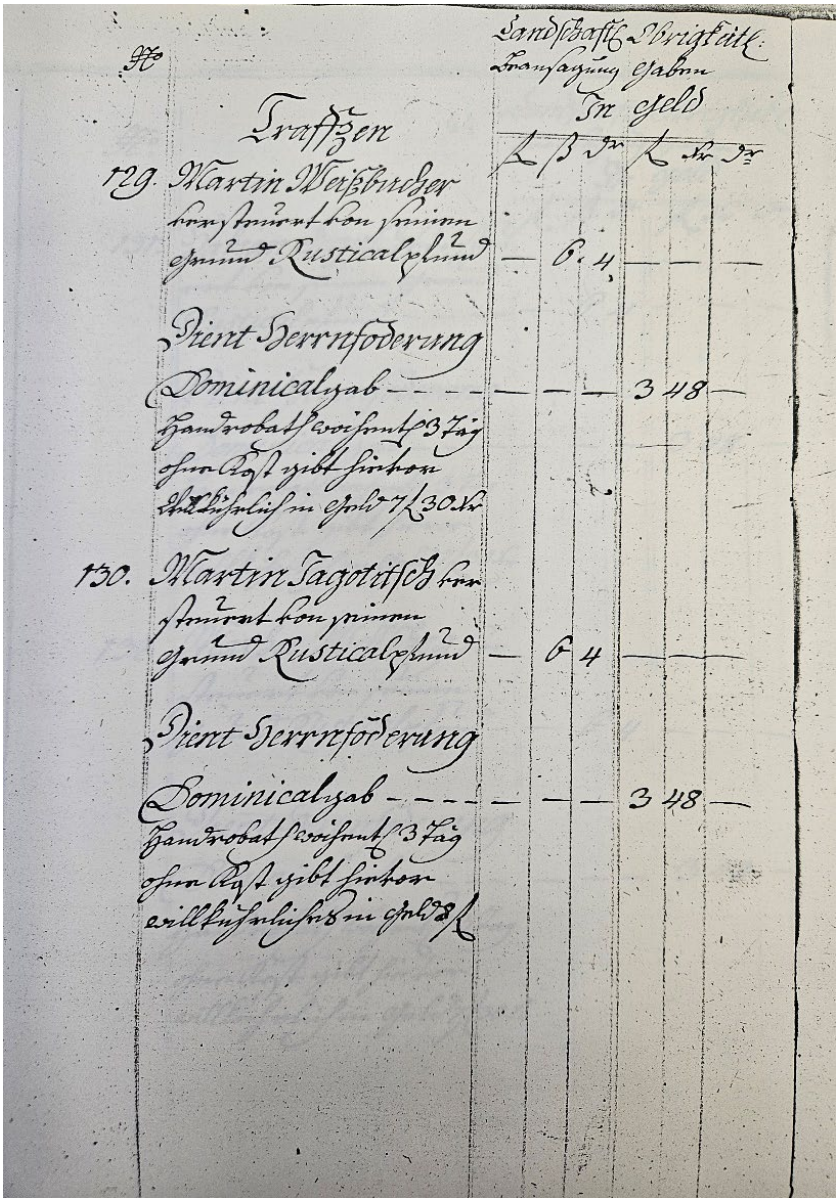

Slika 285: Traffzen, Subrepacijski urbar gospostva Zavrč, škatla 4, zv. 20, 1760 – prva dva podložnika na seznamu Martin Weisbacher (urbarialna št. 129) in Martin Jagodič (št. 130).

[511] Subrepacijski urbar gospostva Zavrč, ZAP, škatla 4, zv. 20, 1760, SI_EV_URB_StLA/0043_00005.

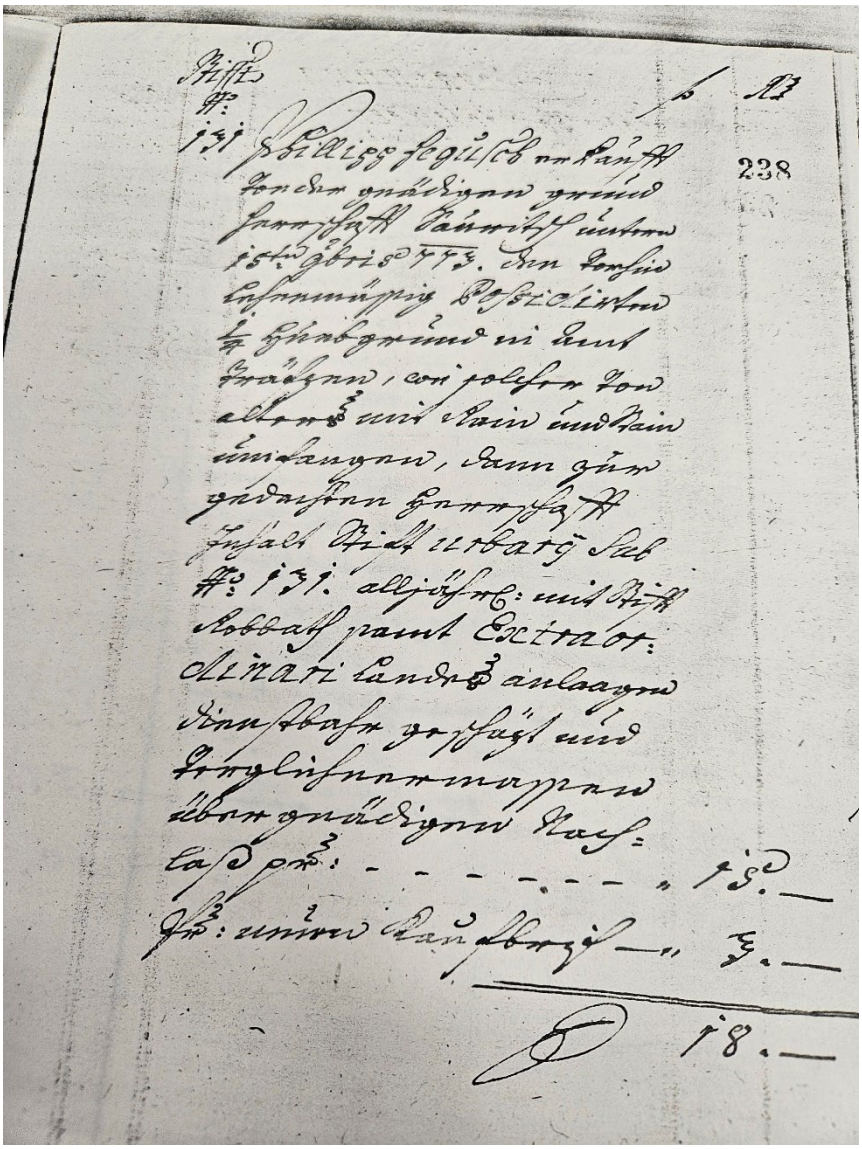

Slika 286: Zapis o odkupu zemlje kmeta iz Dravcev od gospoščine Završ v letu 1773 – Filip Feguš, eden od devetih tisto leto.[512]

S patentom iz leta 1768 so pričeli razdelitev dokumentacije zemljiške knjige na dva glavna dela, in sicer:

1. Zemljiška (nem. *Grundbuch*) ali glavna knjiga, v katero so vpisali ime lastnika, spremembe lastnikov in listino, na podlagi katere je sprememba nastala. Gospoščine so tako vodile evidenco za dominikalne posesti (ki jih je imelo gospostvo v lastni režiji in so jih dali v hasnovanje podložnikom), rustikalne posesti (ki so jih od nekdaj imeli podložniki) in gorskopravna zemljišča (vinogradi v zakupu po gorskem pravu).
2. Zbirko listin (nem. *Urkundenbuch*) ali knjigo zaznamkov, v katero so vpisovali bremena.[513]

[512] Subrepacijski urbar gospostva Završ, ZAP, škatla 4, zv. 20, 1760, SI_EV_URB_StLA/0043_00005, str. 238.
[513] Historiat, Zemljiška knjiga, stara vrsta, 1685–1857, SI_ZAP/0391.



Slika 287: Stare zemljiške knjige gospostva Borl.[514]

V Zgodovinskem arhivu Ptuj je ohranjenih več starih zemljiških knjig, ki so jih konec 18. stoletja vodili na zemljiškem gospostvu Borl. Če upoštevamo zgolj glavno zemljiško knjigo borlskega zemljiškega gospostva, se v Zgodovinskem arhivu Ptuj nahaja 20 starih zemljiških knjig, od tega 11 za Urad Leskovec, 9 pa za Urad Bela (Cirkulane). Ker so vpisi geografsko potekali od Cirkulan proti Leskovcu, se Dravci nahajajo na začetku knjig urada Leskovca. Za preučevanje posestnih položajev v Dravcih sta relevantni knjigi št. 1051 (rustikalna – svobodni kmetje) in št. 1066 (dominikalna – podložni kmetje) urada Leskovca.

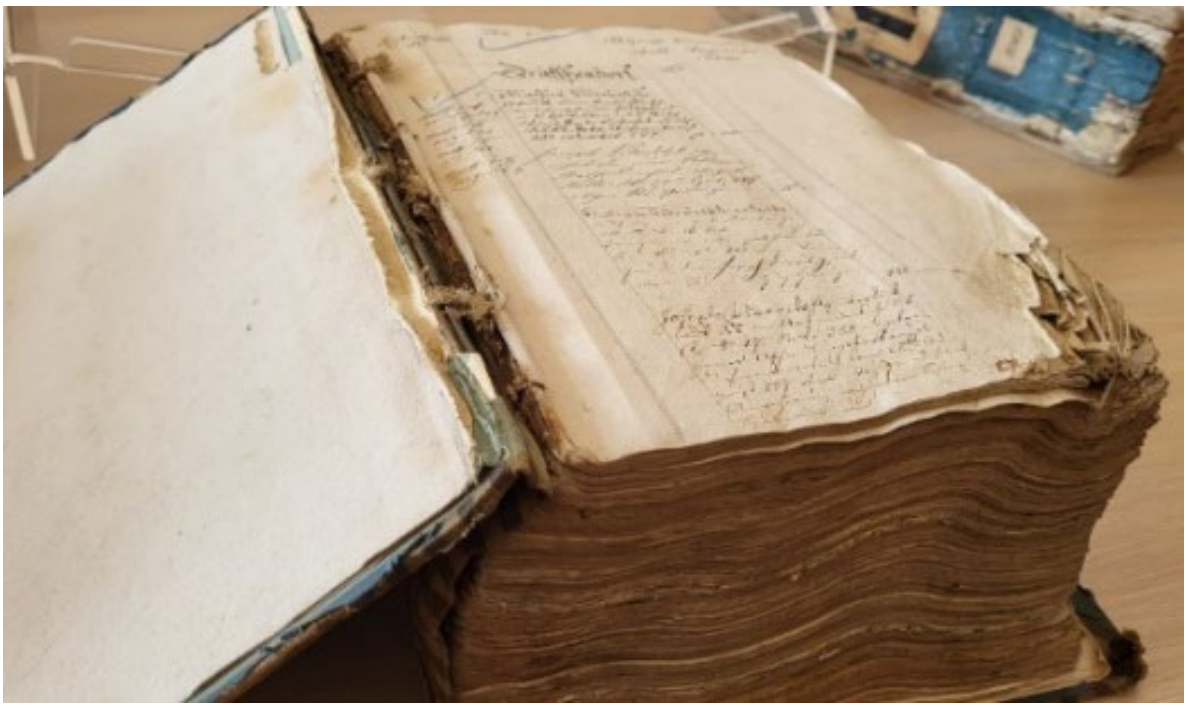

Slika 288: Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1058, vl. 1–358, 1783–1885, v kateri so tudi dravski svobodni kmetje.[515]

[514] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2024.
[515] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0003/001/023_00072.



Slika 289: Žig borlskega urada (Ankenstein) v rustikalni zemljiški knjigi.[516]

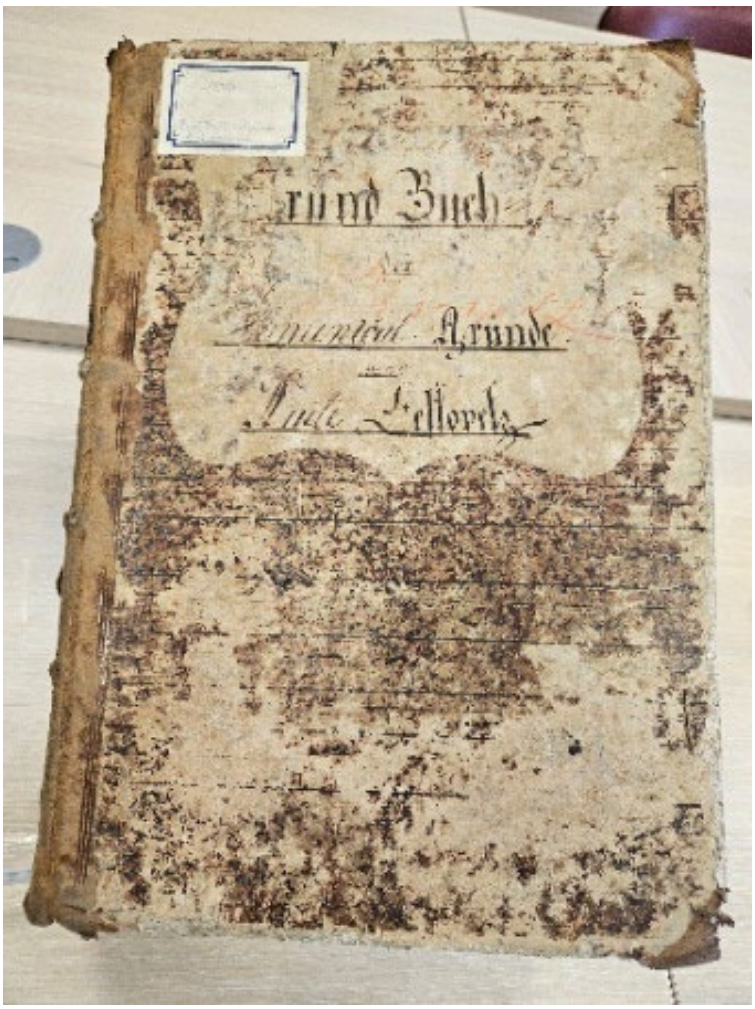

Slika 290: Naslovnica Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (dominikalna posest), št. 1066, vl. 1–170, 1798–1885.[517]

[516] Prav tam.
[517] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0003/001/023_00080.

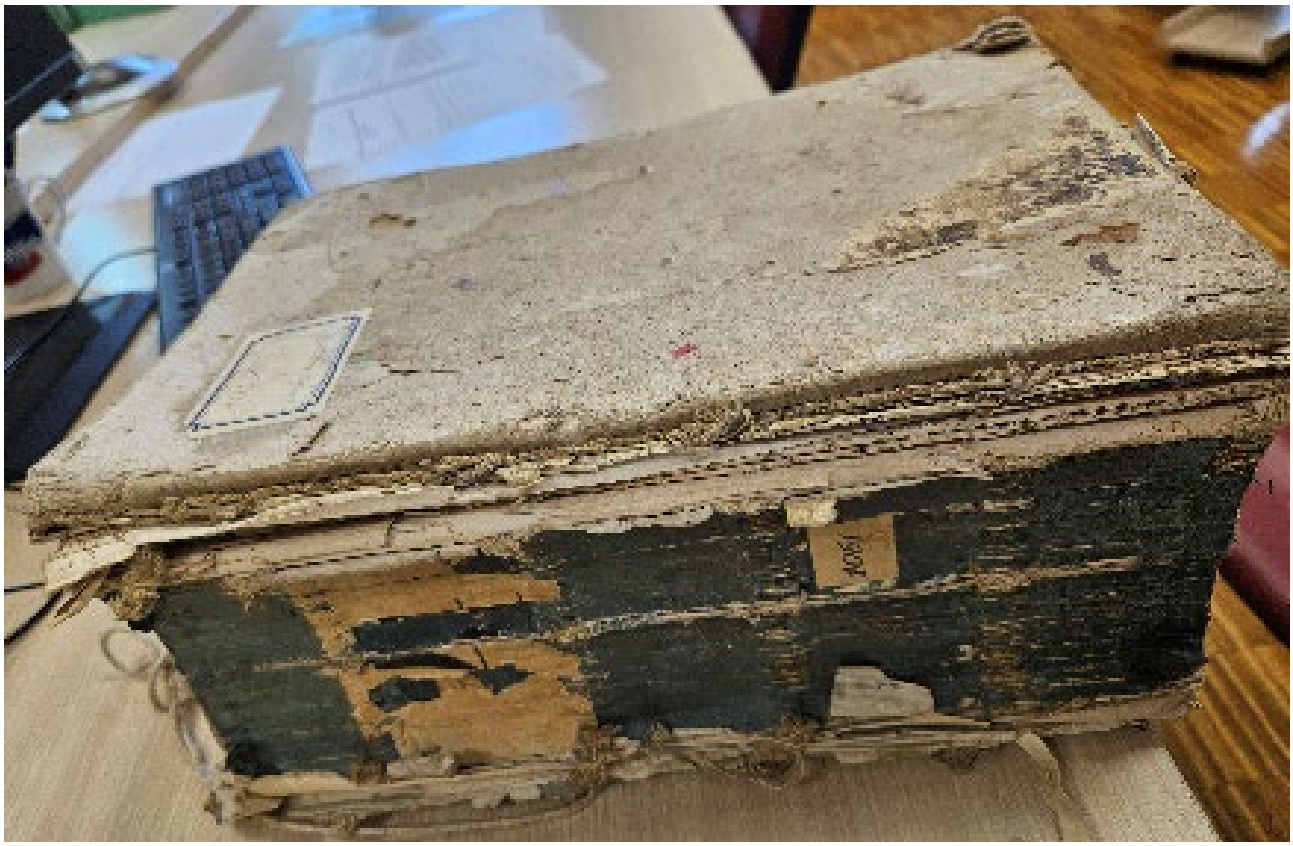

Slika 291: Gorskopravna knjiga št. 1061 Dravcev ne pokriva, temveč zgolj gorice v Repiščah, Okiču in drugod.[518]

Poleg teh je ohranjena Glavna zemljiška knjiga in urbar gospostva Borl za urad Dravci (rustikalna posest št. 1087) za vložne številke 129–141, ki kaže na izvzem Dravcev iz borlskega gospostva in njegovo prodajo završkemu gospostvu ter vrnitev po letu 1780. Knjiga je bila odprta ob vrnitvi Dravcev pod borlsko gospostvo leta 1784 in pokriva stare urbarialne vložne številke 129–141.[519] Knjiga pokriva posestva trinajstih kmetov in še nekaj podvložkov, tako da zajema vsa dravska posestva, razen tistih na Rtiču, ki so konec 18. stoletja še sodila pod Vareja.[520]

Vpisi dravskih posestnikov v rustikalni in dominikalno knjigo so natančneje analizirani zgoraj v poglavju o odpravi podložništva.

Vpise v starih zemljiških knjigah lažje razumemo, če izhajamo iz označb v zemljiških knjigah iz konca 19. stoletja, ki so ohranjene na Okrajnem sodišču Ptuj in na podlagi katerih so v sodobnem času izdelali vnose v elektronsko zemljiško knjigo. Na začetku posameznih vložnih številk v zemljiški knjigi iz konca 19. stoletja je označba Dom./Urb. s številko knjige in vnosa, na podlagi katere lahko ugotovimo, kdo so bili lastniki navedenega posestva stoletje pred tem.[521]

[518] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (gorskopravna posest), št. 1–1038, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00075.
[519] SI_ZAP/0003/001/023_00101
[520] Toplišek pravi, da je dodana ½ imela enak pomen kot danes črke – denimo hišna številka 12a – Janez Toplišek, Rodoslovje, 2018, cit. zg., str. 164.
[521] Že Davčni patent z dne 9. oktober 1748 je uveljavil delitev kmečkih gospodarstev na rustikalna in dominikalna – Liebel, Szabo, 1982, cit. zg., str. 308.



Slika 292: Glavna zemljiška knjiga in urbar gospostva Borl za urad Dravci (rustikalna posest), št. 1087, vl. 129–141, 1784–1885.[522]

Ko je bilo leta 1848 podložništvo popolnoma odpravljeno in so leta 1850 ob uvedbi državnih upravnih in sodnih oblasti na prvi stopnji vodenje zemljiške knjige prevzela okrajna sodišča, so jim vse gospoščine predale tudi vodenje zemljiške knjige. Toplišek ugotavlja, da je prenos zemljiških knjig na sodišča povečal njihovo enotnost in natančnost.[523]

Borlsko gospostvo je svoje zemljiške knjige predalo novonastalemu okrajnemu sodišču Ptuj. Ob zasnovi nove zemljiške knjige so na sodišču posestvom v Dravcih podelili nove vložne številke, vpis se prične z zadnje vpisanim lastnikom v stari zemljiški knjigi, v stari zemljiški knjigi pa je označeno, katero vložno številko je po novem dobil stari zemljiškoknjižni vložek. Njihovi posestni predniki so razvidni iz starih zemljiških knjig v Zgodovinskem arhivu Ptuj. Na vrhu vložka v zemljiški knjigi na okrajnem sodišču je označba, ki nam pomaga najti ustrezno staro zemljiško knjigo (»Dom.« za dominikalno z ustrezno urbarialno številko vložka, »Urb.« pa za rustikalno).

[522] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: JH, 2024.
[523] Toplišek, 2018, cit. zg., str. 138.



Slika 293: Zemljiška knjiga za katastrsko občino Dravce.[524]

Čeprav so okrajna sodišča leta 1850 začela opravljati vpise v zemljiške knjige, je okrajno sodišče Ptuj (vsaj za Dravce) nadaljevalo vpise v borlske zemljiške knjige. Šele leta 1886 so bile te zaprte in vložki v dveh rustikalnih in v dominikalni knjigi so bili združeno vpisani v novo zemljiško knjigo, odprto februarja 1886, ki jo še danes hrani okrajno sodišče Ptuj in je bila v zadnjih letih digitalizirana. Stare zemljiške knjige so bile predane v Gradec, kjer originale hrani Štajerski deželni arhiv, kopije pa je Zgodovinski arhiv Ptuj pridobil leta 1997.

Ne glede na to, ali gre za staro zemljiško knjigo, ki so jo vodili na borlskem gradu, ali za novejšo, ki so jo vodili na okrajnem sodišču Ptuj, je na mestu ugotovitev, da je bila zemljiška knjiga do 2. svetovne vojne za razliko od obdobja po vojni zgledno vodena in je veljala za zanesljiv zapis o pravnem prometu z nepremičninami ter njihovo obremenitvijo, na katero so se Dravčani dosledno zanašani in svoje pogodbe vpisovali vanjo. Iz zemljiške knjige je razviden tudi obstoj posojil in »plombe«, povezane s posameznimi civilnimi sodnimi spori.

Tako je denimo razvidno, da je Doroteja Fliš iz Gradišč posodila denar zgornjemu Tumpu – Jožefu Belšaku iz Dravcev. Medtem ko ji je prvo posojilo še vrnil, ji drugega ni. Zato je zoper njega vložila tožbo na sodišče, kar je zabeleženo v zemljiški knjigi.

[524] Okrajno sodišče Ptuj, foto: JH, 2024.

Iz zemljiške knjige so razvidne tudi nacionalizacije premoženja po 2. svetovni vojni. Tako je bil denimo junija 1963 del premoženja družine Petrovič (po domače Kosovi) razglašen za družbeno lastnino in takoj za tem dodeljen drugi družini, ki še danes stanuje na tistem mestu.

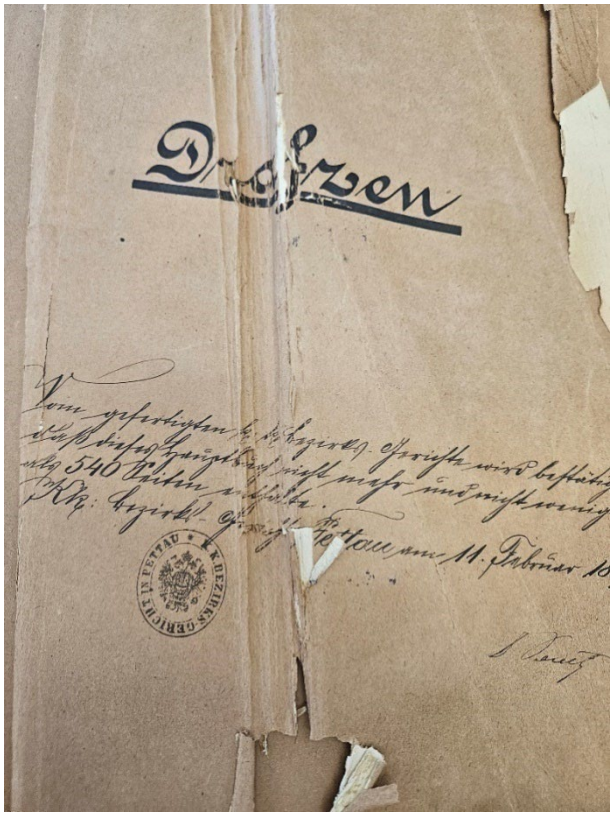

Slika 294: Dravci v zemljiški knjigi Okrajnega sodišča Ptuj.[525]

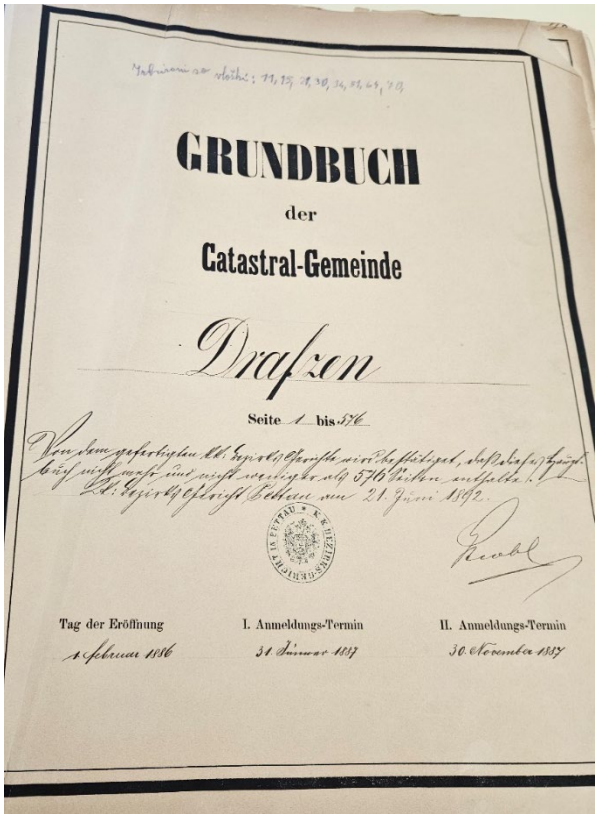

Slika 295: Naslovnica zemljiške knjige k.o. Dravci, datum odprtja 1. februar 1886, prvi vpis 31. januar 1887.[526]

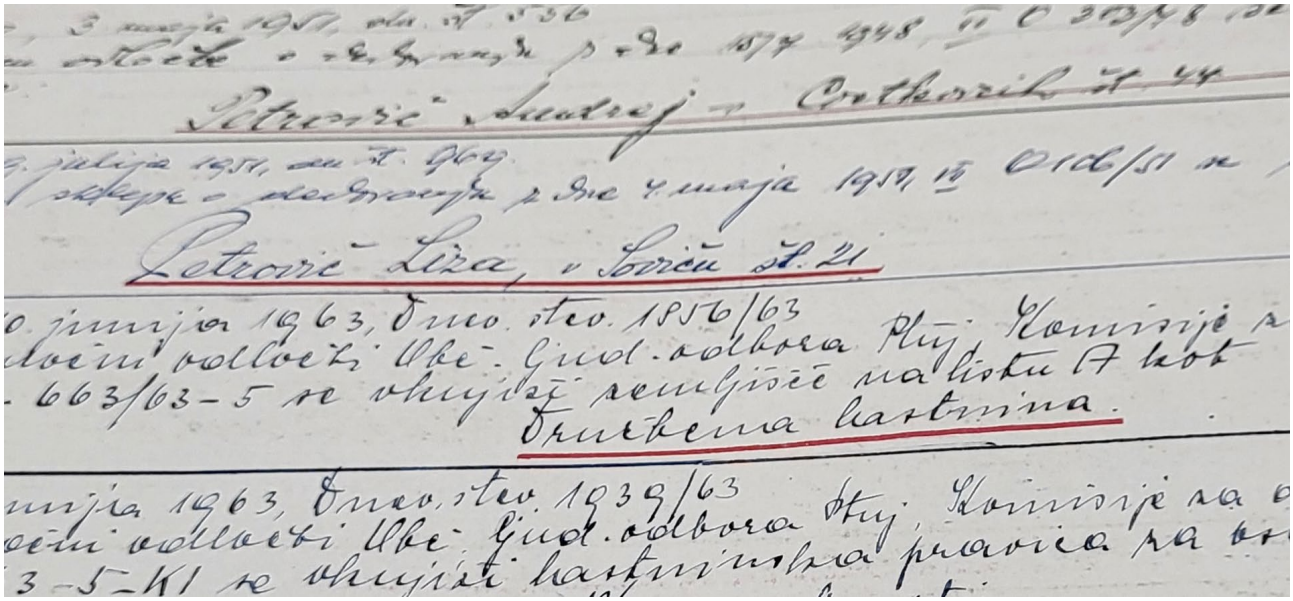

Slika 296: Izsek iz zemljiške knjige, nacionalizacija premoženja Andreja in Lize Petrovič.[527]

[525] Foto: JH, 2024.
[526] Okrajno sodišče Ptuj, foto: JH, 2024.
[527] Okrajno sodišče Ptuj, zemljiška knjiga za k.o. 460, Dravci, foto: JH, 2024.

Poseben primer nacionalizacije pa predstavlja agrarna skupnost Dravci, ki je bila nacionalizirana na podlagi Zakona o agrarnih skupnostih iz leta 1947.[528] Zoper upravno odločbo so se Dravčani pritožili na ministrstvo, a neuspešno.[529]

Tabela: Združeni pregled izvora posestev v Dravcih glede na vpise v novi zemljiški knjigi na Okrajnem sodišču Ptuj, k.o. 460 – Dravci.[530]

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom.[531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
1	Urb 1	Michael Weisbacher – Gregor – Blaž W. 1844 – Marija Weisbacher 1865	Dravci 14	Jožef in Neža Korpič 8. 2. 1872	Cecilija Slatič, roj. Korpič 1955 Mirko Slatič, Dravci 2b	Zaloke
2				Jožef in Neža Korpič 10. 11. 1871	Anton Korpič 1955 Zvonko Korpič, Dravci 4	Njive pod Korpičevo domačijo pri Dravi
3	Urb 259	Marija Mlakar 1780 Anton Mlakar 1787 Jožef Mlakar 1830	Dravci 2	Jožef Korpič deduje 1855	Anton Korpič 1955 Zvonko Korpič, Dravci 4	Osrednja Korpičeva domačija
4	Urb 260	Filip Feguš Tomaž Vidovič 1809	Dravci 3	Vid Vidovič deduje 1842 1928 Franc Vidovič	Marija Vidovič, Dravci 5	Osrednja Vidovičeva domačija
5	Urb 260 1/2	Matija Vidovič Mihael Vidovič 1793 Jožef Vidovič 1796 Jožef Kokol 1827	Dravci 4	Jurij in Katarina Kokol 1869; 1899 kupi Franc Korpič iz Dravcev; 1956 kupita njivo in gozd Franc in Ana Horvat	Petrovičevi (Kosovi), Vareja Horvatovi	Njiva in gozd pod Vidovičevim Njiva in gozd pri Dravi
6	Urb 5	Janez Bedrač 1772 – dražba – Anton Mlakar 1791 – Zavec – Vid Kozel – dražba – na dražbi kupi Otto Bratanitsch 1883	Dravci 5	11. 4. 1893 kupita Janez in Marija Vidovič – 1930 Liza Kokol; Drugi del 11. 4. 1893 kupi Andrej Belšak	Janez in Jožica Cafuta (del), Dravci 5	Cafutova posest

[528] Uradni list LRS, št. 52/47. Glej tudi Zakon o razpolaganju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti, Uradni list SRS, št. 7/65 .
[529] Podrobneje o tem v poglavju o prvih povojnih letih proti koncu prvega dela knjige.
[530] Poudarek je na posestvih v zgodovinski vasi Dravci (današnji Dravci in del Sovič), čeprav k.o. Dravci od začetka (1824) zajema tudi celotne Soviče.
[531] Urb. pomeni staro rustikalno zemljiško knjigo (svobodni kmetje); Dom. pomeni staro dominikalno zemljiško knjigo (podložniki). Za rustikalno posest obstajata dve glavni knjigi, ki pokrivata Dravce. Vse hrani Zgodovinski arhiv Ptuj.

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom.[531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
				Tretji del pa 11. 4. 1893 Gera Korpič (vl. 66)	Jelka Bedrač (del), Dravci 9 Anton Korpič 21. 5. 1976 menjalna pogodba Korpičevih s Habjaniči	vzhodni del posesti – ribnik in njiva travnik nad gozdom – Zvonko Korpič gozd ob Psičini – Franc Habjanič, Jurovci
7	Urb 1, 546	Mihael Weisbacher?	/	Andrej Belšak kupi 14. 5. 1879	Danijel Bedrač	JV del Tumpove posesti
8	Dom.	Zgornje Tumpovo Simon Belšak 1789 Jožef Belšak	Dravci 13	Jožef Belšak lastnik 1870 – 16. 9. 1904 Aleksander Pintarič 4. 2. 1905 proda Antonu in Lizi Belšak 23. 1. 1919 ob poroki sina delitev posestva	Danica Horvat, Dravci 10 Jelka Bedrač, Dravci 9 Janja Hojnik	Horvatovo in Bedračevo
9	Urb 261 in Dom. 4	Spodnje Tumpovo – Jurij Belšak Jožef Belšak 1828	Dravci 6	Andrej Belšak 4. 8. 1869 Anton Belšak Marija Belšak, por. Bedrač	Jelka Bedrač, Janja Hojnik	Bedračevo in Hojnikovo posestvo
10	Urb 2	Jurij Habjanič 1771 Jakob Cafuta Janez Žlahtič 1854	/	Janez Žlahtič 1854	Marijana Vaupotič	Žlahtičevo posestvo
11	Dom.	Jakob Cafuta	Dravci 7	Janez Žlahtič 1854	Marijana Vaupotič, Dravci 8	Žlahtičevo posestvo
12	Urb 1, 545	Matija Vidovič 1779 Marija Vidovič, por. Cafuta 1829 Lovrenc Cafuta 1865	Dravci 8	Jožef in Neža Korpič 11. 1. 1881	Jožef Korpič III. 1955 Renata Štumberger, Dravci 7	Štumbergerjevo posestvo
13	Urb 262, fol. 34	Krajnčevi	Dravci 9	Anton Krajnc vpisan 16. 9. 1883 – Vid Pišak	Dušan Horvat, Dravci 11	Horvatovo posestvo

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom.[531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
		Del na dražbi kupi Jožef Belšak 4. 7. 1883		– 22. 2. 1905 se vpišeta Anton in Marjeta Horvat		
14	Urb 4 – 551	Arne Krajnc 1773 Andrej Krajnc Simon in Ana Bračič – dražba	Dravci 10	Blaž in Neža Letič 22. 10. 1870 30. 12. 1964 odcepitev del posestva – vložek št. 138 – Slavko Vaupotič	Alen Vaupotič in Urška Franc, Dravci 12; Janko in Marijana Vaupotič, Dravci 12 a	Petelinovo posestvo
15	Urb 3	Matija Krajnc Mihael Krajnc Jožef Krajnc Ana Krajnc	Dravci 11	Adalbert Hruby 30. 12. 1869 – 1908, po njegovi smrti vložek razdeljen (vl 85–87): Adalbert Ružička 26. 8. 1908 (vl. 85) Jurij in Ana Bračič 26. 8. 1908 (vl. 86) Janez in Neža Štumberger 26. 8. 1908 (zaprt vl., del 22) Anton in Marjeta Horvat 18. 1. 1916 (vl. 87)	Bračičevi, Dravci 13 Jožef in Marija Milošič Franc in Marija Habjanič – Podpečan Mlakarjevi Stanko Horvat	Kovačevo posestvo – razširjeno Milošičevi, Dravci 15 Gozdovi Kovačevo – Dravci 13 Dravci 17 Horvatovo
16	Urb 260 ¾ in Dom. 5 ¼	Michael Weisbacher 1. 9. 1775 Blaž Weisbacher 1840 Marija Weisbacher 1865 proda	Dravci 14	Jožef Belšak 6. 2. 1872 – 1904 Aleksander Pinterič – 1905 Filip in Ana Pfeifer 1956 Janez Slatič 1965 Franc Pfeifer	Mirko Slatič	Njive pod Gradišči

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom.[531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
		3. 2. 1872 Jožefu Belšaku (zg. Tumpu)			Ida Vindiš Belšak	
17	Urb 261 ½	Zgornje Tumpovo – Simon Belšak	/	Jožef Belšak 4. 9. 1868 – Pinterič 1904 – Flip in Ana Pfeifer 26. 1. 1905 – Jožef Pfeifer 1933 Janez Slatič 1956	Mirko Slatič, Dravci 2b	Slatičevo posestvo
18	Urb 264	Habian Korošec Vid Šula Matija in Marija Cafuta	Dravci 15	Jožef Cafuta 3. 5. 1870, Jožef in Roza Cafuta 1921, Jožef Cafuta 1951 1951 Janez Cafuta, Dravci 6	Jožica Selinšek, Soviče Janez Cafuta, Dravci 6	Tejekovo
19	Urb 27	Matija Voglar – Matevž Vidovič – Filip Rakuš – Martin Weisbacher	Dravci 16	Jakob in Urša Pfeifer 1869, Anton Krajnc in Ana, rojena Pfeifer 1901, Marija Arnejčič 1952, Ana Arnejčič 1966	Jože Zupanič, Orehova vas	Krčarjeva posest
20	Urb 258 in 258 ½ (združena stara vložka 1 in 2)	Tomaž Weisbacher 1783 Martin Weisbacher 1829 Franc Rakuš 1859 Martin in Marija Weisbacher 1866	Dravci 17	Martin in Marija Weisbacher 1866, Anton in Ana Habjanič 1906 Posest razdeljena – 11. 4. 1961 prodaja dela posestva Antonu in Mariji Gabrovec (vl. 133)	Franc Habjanič, Jurovci Dediči Marije Gabrovec, Dravci	Vespoharjevo in Gabrovčevo, Dravci 3
21	Dom 8 ½	Lovrenc Cafuta	Dravci 20	Jakob in Marija Habjanič dokupita 18. 7. 1871 Jožef Habjanič 1901	31.3.1965 kupita Anton in Jožefa Milošič (vl. 139)	Milošičevo – prej Lekečinčevo – Dravci 15
22	Dom. 5	Jakob Krajnc 1789, Gera Letonja	Dravci 18	Jakob in Marija Habjanič kupita 13. 12. 1865	Franc in Milica Mlakar	Mlakarjevo na Rtiču – Dravci 17

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom.[531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
23	Dom. 9 in 10	Anton Krajnc (današnje posestvo Dravci 11)	Dravci 19	Marija Vidovič 3. 1. 1874 Neža Dolinšek 12. 3. 1892 Jožef Belšak 17. 5. 1907 Janez Belšak 1911	Martin Poslančec, Nemčija	Poslančecevo – Dravci 16
24	Urb 12 ½ ter Dom. 31 in 78	Tejekovo v Sp. Sovičah		Jožef Cafuta 12. 2. 1877 Jožef Krajnc in Marija 1923 1973 Liza Krajnc	Zvonko Korpič ml., Soviče	Krajnčevo posestvo v Sovičah
25	Urb 13	Arne Cafuta 1772 Habian, Anton, Andrej Cafuta,		Jožef Cafuta 9. 9. 1882 Terezija Cafuta, por. Zupanič in Matija Zupanič Julijana Cafuta in Jurij Cafuta do ½ 1920	Vindiševo	Vindiševo v Sovičah
26	Urb 11			Ljudmila Fürst – Filip Kozel 1894, Mihael Šmigoc 1946	Belčič	Belčič, Soviče
27	Urb 10			Simon Drevenšek 1864 Franc Drevenšek 1982	Drevenšek	Drevenškovi, Soviče 4
28	Dom. 26			Gera Selinšek 1882 Jurij Selinšek 1913 Andrej in Amalija Cafuta 1937 Janez in Jožefa Bračič 1970	Janez Bračič	Vaharjevo v Sovičah
29	Urb 266			Gera Selinšek 1882 Franc Habjanič in Marija 1907	Jakob Habjanič	Malekova domačija
30 in 31	Dom. 35 in Urb 266 ½	Bartolomej Cafuta (Tejekov) Apolonija Cafuta 1789 Jožef in Apolonija Merc, 23. 4. 1854	Soviče 6, Dravci 6	Tomaž Merc in Marija, roj. Orlač 1871	Bojan Merc	Merčeva posest, Soviče 12

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom.[531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
32	Urb. 6 in Dom. 25			Anton Vindiš in Marija, 1885 Franc Selinšek 1960 Ana Selinšek, roj. Bedrač 1984	Anica Geč	Petkova posest
33	Urb 9, Dom. 12	Korenovo posestvo, Andrej Žlahtič 1830 Franc Žlahtič 1842		Elizabeta Erlač, roj. Žlahtič 1879 Janez Milošič Franjo Vidovič in Jožica, roj. Milošič	Jožica Vidovič	Kucurski breg
34				Jožef in Liza Erlač Simon in Treza Drevenšek	Izbris	
35	Urb 263	Filip Krajnc 1789 Videk Krajnc Jožef Cafuta		Jožef Cafuta 1878 Jožica Selinšek	Ivan Gabrovec	Tejekovo
36	Urb 6	Štefan Krajnc Jakob Žlahtič		Jurij in Gera Žlahtič 1874 Jožef Cafuta 1892 Jožica Selinšek 1989 Delno odcepljeno ob prodaji Katarini in Simonu Mercu	Marica Klinc Stanko Žunec	Klinčevo v Sovičah – severna stran posesti proti Dravcem Žunec
37	Urb 265 in Dom. 18	Pozničarjevo v Tajnah	Tajna 11, Soviče 11, Dravci 11	Blaž Cafuta 1789 Martin Cafuta 1824 Jožef Cafuta 1867 Franc Cafuta 1919 Ivan Cafuta 1947	Štefanija Habjanič	Pozničarjevi, Soviče 9
38	Dom. 11	Gnilšek Krajnc Belšak		Vid Žuran 1854 Janez in Urša Habjanič 1891 Terezija Milošič, roj. Habjanič 1962	Miro Milošič	Žepekovo, Soviče 12
39	Dom. 12	Arne Cafuta 1789		Jožef Šmigoc 1867	Vlado Šmigoc	Francogovo, Soviče

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom.[531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
40	Urb. 6 ¼	Videk Krajnc	Soviče 14 Dravci 14 Dravci 24	Anton Petrovič in Marija, roj. Žlahtič 1861 Jožef Cafuta 1893 Jožica Selinšek 1993 Odcepljen del 1893 za Marijo Petrovič (kasneje nacionalizirano v korist družine Krivec) Leta 1934 odcepljen del za Katarino in Simona Merca	Marica Klinc, Jožica Selinšek Krivec Stanko Žunec	Kosovo – Tejekovo Marica Klinc Jožica Selinšek Krivec Žunec
41	Urb 11 ½			Jurij Vindiš 1885 Franc Vindiš 1925	Viktorija Vindiš	
42	Dom. 13			Marija Duh 1884 Anton Krajnc 1914 Amalija in Anton Krajnc ml. 1931	Rozalija Cafuta, roj. Krajnc	
43	Dom. 30			Tomaž in Ana Habjanič 1871 Barbara Habjanič 1937	Anica Habjanič	
44	Dom. 28	Arne Cafuta Arne Krajnc		Filip Kozel 1884 Julijana Kozel 1956	Jožef Kirbiš, Kranj	
45	Dom. 34 ½			Gera Selinšek Jurij in Marija Selinšek 1913 Janez Kmetec		
46	Dom. 29	Vid Petrovič Filip Rakuš in Ana		Mihael Bratušek 1874 Jožef Fridauer 1906 Apolonija Pignar 1906	Hvalec, Soviče	

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom.[531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
				Jožef in Frančiška Hvalec 1939		
47	Urb. 258 ¼	Matija Vidovič Jurij Feguš 1823 Matija Šula 1835 Vid Šula 1847		Jožef Krajnc in Terezija 1873 Jakob Cafuta in Marija, roj. Habjanič 1937	Marica Klinc – Kukmačeve njive pri Slatičevem	
48	Urb 1 & 3	Klinčevo pod Gradiščami		Jakob in Katarina Klinc, 1870 Janez Klinc 1887 Anton in Liza Belšak 1897 Jakob in Marija Vindiš 7. 10. 1904 Josip Vindiš 1936 1981 Antonija Vindiš	Jožica Ozvaldič, Dravci 2	Kolarjevo
49	Dom. 17	Tejekovo		1892 Jožef Cafuta 1921 Terezija Cafuta, por. Burg iz Tržca 1931 Marija Burg, por. Vaupotič	Avgust Vaupotič, Tržec	
50	Dom. 6	Žlahtičevo iz Varej		Jurij in Gera Žlahtič Jožef Cafuta 1892, dražba Ivan in Marija Letič, 1897	Janko in Marijana Vaupotič	Petelinovo
51	Urb 262			Marija Vnuk 1881 Franc Vertič 1912 Anton in Liza Belšak 1913 Franc Horvat	Štefka Vegan	Njiva ob Kolarjevem
52				Solastnina Jožefa Cafute, Jožefa Erlača, Antona Petroviča in Jurija Žlahtiča v Sovičah	Izbris	

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom.[531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
53	Dom. 7	Krajnčevo		Jožef in Neža Habjanič 1882 Ana Habjanič, por. Erlač 1922 Roza Erlač, por. Polanec 1926 Franc in Marija Poslančec 1931 Ana Poslančec 1956	Urban Milošič	Milošičevo, Dravci 14
54				Solastnina Jožefa Cafute, Ljudmile Fürst, Simona Drevenška v Sovičah	/	
55				Solastnina Andreja Belšaka, Janeza Žlahtiča, Jožefa Korpiča, Antona Krajnca itd. 1885	Izbris	Dravska gmajna – nacionaliziran a 1947
56	Urb 262	Labiševo		Andrej in Ana Pfeifer, Filip in Ana Pfeifer	Ivan in Majda Jurgec	
57					Polanec, Vareja	
58				Anton Habjanič, Vareja, poročen v Dravce Leta 1959 del kupita Andrej in Liza Petrovič (Kosova)	Franc Habjanič Petrovičevi	
59					Selinšek	
64				Jožef in Neža Habjanič 12. 3. 1892	Zdenka Milošič	
66				Gera Korpič 1893 Anton Korpič 1955	Zvonko Korpič	Travnik na južni strani Korpičevega gozda
67		Otto Bratanitsch		Andrej in Terezija Belšak 11. 4. 1893 Anton in Liza Belšak 1899	Jelka Bedrač	Vzhodni del Bedračevega posestva (ribnik in zgornja njiva)

Današnja vl. št. v ZK	Urb/Dom. [531]	Lastniki v stari ZK (arhiv, pred 1885)	Stara h. št.	Prvi lastnik v novi ZK (sodišče, 1885)	Novejši ZK lastniki	Lokacija
69		Del nekdanjega Kosovega posestva, ki ga je Marija Petrovič obdržala ob prodaji Cafuti		Marija Petrovič (Kosova) 15. 4. 1893 Jožef Petrovič 1898 Andrej Petrovič 1948 Družbena lastnina 1963 Martin in Terezija Krivec 1963 Justina Krivec 1968	Krivec	Krivčeva posest v Sovičah
103		Od Jožefa Cafute – Tejekovega		Simon in Katarina Merc 1934	Stanko in Darja Žunec	

12.5.2 Zapuščinske zadeve

Na sodišča so Dravčani seveda zahajali zlasti v zapuščinskih zadevah.

– *Zapuščinski spisi na borlskem sodišču*

V Zgodovinskem arhivu Ptuj je ohranjenih približno 20 škatel starih zapuščinskih spisov z borlskega sodišča. Gre za ročno pisane spise, v katerih je zapisan zapustnik, njegovi potomci in premoženje, eventualni upniki in sklep o delitvi zapuščine.



Slika 297: Sebastijan Feguš na zapuščinsko sodišče na Borlu prijavi smrt Štefana Feguša iz Dravcev, ki je umrl 7. februarja 1802.[532]

[532] Prav tam.

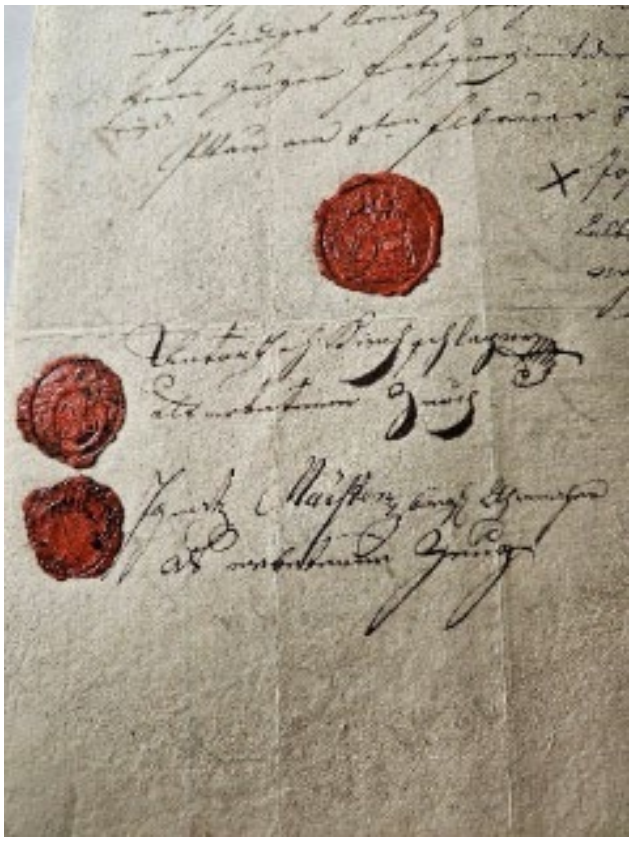

Slika 298: Izsek iz zapuščinske dokumentacije sodišča na Borlu.[533]



Slika 299: Vpisnik zapuščinskih zadev na sodišču Borl, 1819–1835.[534]

Eden bolj debelih spisov je spis po Jožefu Vidoviču, ki je bil konec 18. stoletja najvplivnejši Dravčan, bil boter skoraj vsem otrokom v vasi, z ženo Uršo pa je imel kar enajst potomcev. Pred smrtjo se je močno zadolžil in v zapuščinskem spisu je dolg seznam upnikov, ki so v zapuščinskem postopku priglasili svoje terjatve.

– *Zapuščinska zadeva Janeza Weisbacherja*

Ena bolj zanimivih zadev iz 20. stoletja, ki je ohranjena v Pokrajinskem arhivu Maribor, je zapuščinska zadeva po Janezu Weisbacherju iz Gradca, katerega oče je bil Mihael Weisbacher iz Dravcev.[535]

Iz dokumentacije izhaja, da je bil Janez Weisbacher iz Gradca krajši čas med prvo svetovno vojno, v začetku februarja 1916, nastanjen v hotelu Mohr v Mariboru (kasneje hotel Zamorc, danes hostel Uni), od koder je šel na obisk na Ptuj. Tam se je začel slabo počutiti in šel v bolnišnico, kjer je 14. februarja 1916 umrl. Ob sprejemu v bolnišnico je povedal, da ima v hotelu v Mariboru še tri kovčke, kar se kasneje večkrat izpostavi v okviru zapuščinskega postopka. Pri tem sodišče izpostavi, da je za Janeza pristojna občina Dravci.[536]

[533] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0003/003/002, foto: JH, 2023.
[534] Zgodovinski arhiv Ptuj, Gospoščina Borl, Zapuščinsko sodišče, knjiga št. 647.
[535] Zapuščinska zadeva A V 171/16, Weissbacher, Johann [Dravci – Maribor], Okrajno sodišče Maribor, 1916, SI_PAM/0635/001/001/06783.
[536] O domovinski pristojnosti gl. Miha Šimac, Pod cesarskim orlom, Reitenburg, Ljubljana, 2018, str. 77–79.

Sodišče tako dravskega župana Antona Vindiša pozove, da Janezovega sina Adolfa Weisbacherja, ki je natakar na Dunaju, obvesti, da mu je umrl oče. V spisu se nato nahaja dopis župana Dravcev v nemščini na Dunaj.

Do sem sploh ni bilo jasno, kakšno povezavo ima Janez Weisbacher iz Gradca z Dravci. Zato sem začela iskati po matičnih knjigah.

Ugotovila sem, da je bil šolski sluga na Ptuju in da so živeli v Kaniži (danes predel okrog Ciril Metodovega Drevoreda pri avtobusni postaji na Ptuju). Leta 1889 se je poročil z Ano Sitzenfrei iz Nove vasi – očitno pod pritiskom nosečnosti, saj se je štiri mesece po poroki na Ptuju rodil njun sin Janez Weisbacher ml. Slednji je umrl sredi druge svetovne vojne, poleti 1943 na Dunaju. Zakaj ni sodišče pozvalo dravskega župana, naj tudi Janeza obvesti o očetovi smrti, ni jasno. Obvestil je le Adolfa Weisbacherja, ki je bil Janezu in Ani Sitzenfrei rojen v Kaniži leta 1893, stanoval pa je v Felindorfu na Dunaju. Kako je dravski župan imel njegov naslov, prav tako ni jasno.

Poleg Janeza ml. in Adolfa je imel Weisbacher s kovčki v hotelu Mohr s ptujsko ženo še hči Marijo, rojeno leta 1897, za katero ne vemo, kaj je bilo z njo. V spisu pa je zapisano, da je bil Janez Weisbacher st. od žene Ane Sitzenfrei razvezan in da po razvezi več ni bil šolski sluga na Ptuju, ampak je bil zaposlen kot delavec v Gradcu. Koga je obiskal med svojim zimskim obiskom sredi vojne na Ptuju, a da tam ni mogel prespati, tako da si je raje najel sobo v mariborskem hotelu, lahko le domnevamo – morda je bila to prav hči Marija.

Kako se je razpletla zapuščinska zadeva, ni jasno – a kakšnega dediča Adolfa Weisbacherja v zemljiški knjigi katastrske občine Dravci ni zaslediti. Morda pa je dedoval kaj iz treh kovčkov v Mohru.

12.5.3 Ločitve od postelje in mize – a ne razveze

Za razliko od zakonov »nekatoliških kristjanov» (protestantov in pravoslavcev) in judov, ki so bili razvezljivi, je po §111 avstrijskega Občega državljanskega zakonika (ODZ)[537] za katoličane veljalo kanonsko načelo nerazvezljivosti zakona. *»Vez veljavnega zakona se more med katoliškima osebama samo s smertjo enega zakonskega družeta razdreti. Ravno tako nerazrešljiva je vez zakona, če je le ena stran že ob času sklenjenega zakona katoliške vere bila.«* Katoliški zakonci so se lahko ločili le od postelje in mize *(lat. divortitum aul separatio a thoro el meusa)*, in sicer vse do povojnega Osnovnega zakona o zakonski zvezi.[538]

Kljub omejitvam s strani katoliške cerkve je bilo število ločitev (in razvez) od preloma stoletja v stalnem porastu. Kot navaja Cirn,[539] je bilo naraščanje prisotno v vseh avstrijskih deželah, čeprav so bile med njimi velikanske razlike. Najbolj opazno je bilo v velikih mestih, še zlasti na Dunaju. V sodnem okolišu Višjega deželnega sodišča Dunaj se je »zgodilo« kar 40 % vseh razvez in med 50 in 60 % vseh ločitev v avstrijskem delu AO. Število ločitev (in razvez) je relativno hitro naraščalo tudi na Štajerskem, Tirolskem in v Bukovini, na drugi strani pa so bile denimo v Dalmaciji ločitve (razveze) zakonov ves čas izjemno redke. Po izbruhu prve svetovne vojne je število ločitev začelo upadati, toda že v letu 1918 se je spet

[537] Občni državljanski zakonik, Faksimile izdaje iz leta 1928, GV Založba, Ljubljana 2012.
[538] Uradni list FLRJ, št. 29/46.
[539] Janez Cvirn, Župnik je rekel, da bi bilo treba ženske zapečatiti, Vpliv prve svetovne vojne na ločitve zakonov, Zgodovina za vse, Inštitut za novejšo zgodovino, let. 4, 2004, št. 2, str. 72.

približalo stanju ob izbruhu vojne. Leta 1919 pa se je število zahtevkov (in tudi dejanskih ločitev) v primerjavi s stanjem pred vojno skoraj potrojilo.

Prva Dravčanka, ki se je ločila od svojega moža, je bila Julijana Korpič, ki ni bila zadovoljna z zakonom z Antonom Blažkom in je leta 1921 vložila tožbo za ločitev. Sodišče je prepričala, da je za ločitev kriv njen mož.[540] Drugo ločitev zasledimo med vojno – skoraj takoj po poroki se je leta 1942 ločila Julijana Habjanič (po domače Lekečinčeva), ki je bila poročena z Jožefom Ajdom. Ker je leta 1936 izstopila iz Rimokatoliške cerkve, domnevam, da je bil njen mož druge vere in je morebiti Julijana Habjanič tudi prva v vasi, ki je bila dejansko razvezana.

Po sprejemu nove jugoslovanske družinske zakonodaje, ki omogoča razveze in vnovične poroke, razveze kar dežujejo. V tej luči analiza porok v Dravcih skozi čas pokaže visok delež **razvez med Dravčani**, ki so se poročili med leti 1950–1970. Tako je od 35 zakonov, ki so bili sklenjeni med leti 1950 in 1970, propadlo kar 14 – kar je 40 odstotkov. Temu razmahu ločitev je sledil razmah zunajzakonskih skupnosti in manjše sklepanje zakonskih zvez.

12.5.4 Osebni stečaji

Končno so sodišča tudi v preteklosti izvajala sodne dražbe premoženja prezadolženih. V zgodovini Dravcev je bilo takih kar precej. Objave o načrtovanih sodnih dražbah v časopisih so tudi koristna razlaga, zakaj je pri kateri hiši v Dravcih prišlo do zamenjave lastnika – ni torej šlo za običajno prodajo, ampak prisilno.

Prvi primer sodne dražbe s sodišča na Borlu sega v leto 1817 in se nanaša na dolgove Andreja Mlakarja iz Dravcev, ki je bil prevzemnik današnje Korpičeve domačije.[541] Situacijo je reševal njegov oče Anton Mlakar, ki je bil sicer doma iz Velike Varnice. Za ubranitev domačije v Dravcih pred sinovimi upniki je prodal svojo zapuščino po starših v Varnici in v Strmcu in končno sina tudi razdedinil, na njegovo mesto prevzemnika domačije v Dravcih pa je postavil mlajšega sina Jožefa Mlakarja, preko katerega v drugi polovici 18. stoletja posestvo preide na Korpičeve.

Nadalje je v *Grazer Zeitung* poročilo s sodne dražbe posestva Jožefa Vidoviča z gospostva Borl v okrožju Maribor za njegovo zemljo in zgradbe v Dravcih ter v Repiščah, ki bi se naj odvila 20. aprila 1827. Iz zapuščinskega spisa Vidoviča je razviden dolg seznam upnikov, jasno pa je, da je bila družina po njegovi smrti zaradi očetovih dolgov bistveno revnejša kot prej. Končno znatno manjše posestvo, kot je bilo v času Jožefa Vidoviča, kupi Jožef Korpič in kasneje preide na njegovega vnuka soimenjaka (po domače Korpičev Pepek, Dravci 7).

Zelo pestro je bilo s sodnimi dražbami tudi v drugi polovici 19. stoletja. Takrat sodišče na Borlu ni več delovalo, njegove pristojnosti pa so bile prenesene na Okrajno sodišče na Ptuju in na Okrožno sodišče v Mariboru.

[540] Pravdna zadeva Cg Ia Ia/21, Julijana Blažek proti Antonu Blažku, Okrožno sodišče Maribor 1898–1941, 1921, SI_PAM/0645/005/01581.
[541] Grazer Zeitung, 27.4.1819, str. 15, objava dražbe krajevnega sodišča gospostva Ankenstein, Martin Petrovič kot upnik zoper dolžnika Andreja Mlakarja iz Dravcev.

18. avgusta 1860 je Grazer Zeitung najavil tri kroge sodnih dražb na Okrajnem sodišču na Ptuju zaradi dolgov Simona in Ane Bračič iz Dravcev (današnje Petelinovo).

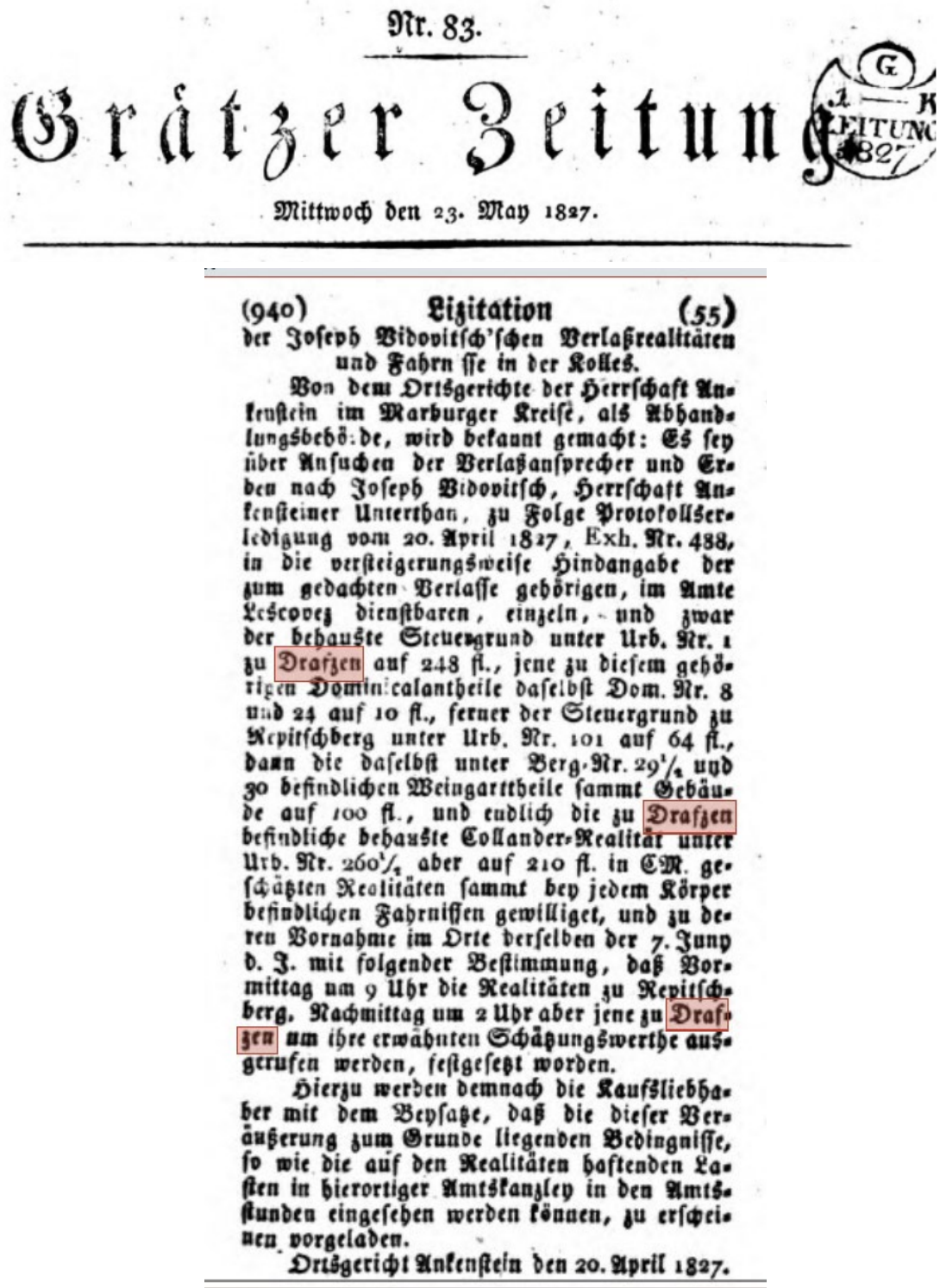

Nr. 83.

Grätzer Zeitung

Mittwoch den 23. May 1827.

(940) **Lizitation** (55)

der Joseph Vidovitsch'schen Verlaßrealitäten und Fahrnisse in der Kollos.

Von dem Ortsgerichte der Herrschaft Ankenstein im Marburger Kreise, als Abhandlungsbehörde, wird bekannt gemacht: Es sey über Ansuchen der Verlaßansprecher und Erben nach Joseph Vidovitsch, Herrschaft Ankensteiner Unterthan, zu Folge Protokollserledigung vom 20. April 1827, Exh. Nr. 488, in die versteigerungsweise Hindangabe der zum gedachten Verlasse gehörigen, im Amte Lescovez dienstbaren, einzeln, und zwar der behauste Steuergrund unter Urb. Nr. 1 zu Drafzen auf 248 fl., jene zu diesem gehörigen Dominicalantheile daselbst Dom. Nr. 8 und 24 auf 10 fl., ferner der Steuergrund zu Repitschberg unter Urb. Nr. 101 auf 64 fl., dann die daselbst unter Berg-Nr. 29¼ und 30 befindlichen Weingartantheile sammt Gebäude auf 100 fl., und endlich die zu Drafzen befindliche behauste Collander-Realität unter Urb. Nr. 260¼ aber auf 210 fl. in CM. geschätzten Realitäten sammt bey jedem Körper befindlichen Fahrnissen gewilliget, und zu deren Vornahme im Orte derselben der 7. Juny d. J. mit folgender Bestimmung, daß Vormittag um 9 Uhr die Realitäten zu Repitschberg, Nachmittag um 2 Uhr aber jene zu Drafzen um ihre erwähnten Schätzungswerthe ausgerufen werden, festgesetzt worden.

Hierzu werden demnach die Kaufsliebhaber mit dem Beysatze, daß die dieser Veräußerung zum Grunde liegenden Bedingnisse, so wie die auf den Realitäten haftenden Lasten in hierortiger Amtskanzley in den Amtsstunden eingesehen werden können, zu erscheinen vorgeladen.

Ortsgericht Ankenstein den 20. April 1827.

Slika 300: Objava dražbe posestva Jožefa Vidoviča iz Dravcev v Halozah, Grazer Zeitung, 23. maj 1827 – leto dni po njegovi smrti.

V letu 1864 je isti časopis ponovno najavil tri kroge dražb za Bračičevo na današnjem naslovu Dravci 12.[542] Navedeno je, da je zahtevo za dražbo podal upnik Jakob Forštnerič. Iz kasnejših člankov je razvidno, da prvi dve dražbi nista bili uspešni, saj je bila oklicana tretja dražba.[543]

Ob istem času leta 1864 je bila razpisana tudi dražba zaradi dolgov Bračičevega soseda Jožefa Krajnca (na kasnejšem Kovačevem), katerega upnik je bil Filip Šmigoc. Še stoletje kasneje so bile žive govorice o tem, da je bilo Kovačevo posestvo v preteklosti izgubljeno ob kartanju. Upoštevajoč, da je po tem, ko je Simon Bračič izgubil današnje Petelinovo posestvo, njegov sin Jurij Bračič pa je kasneje kupil današnje Kovačevo posestvo od dedičev Adalberta Hrubya, bi lahko posestvo v Dravcih zakartal bodisi Simon Bračič, bodisi njegov sosed Jožef Krajnc ali oba. Posestvo Simona Bračiča so kupili Letičevi, posestvo Krajnčevih pa sta Jožef in njegova mačeha kmalu za tem prodala – delno spodnjim sosedom Habjaničem (po domače Lekečinčevim), delno pa graškemu vinogradniku češkega rodu Adalbertu Hrubyu.

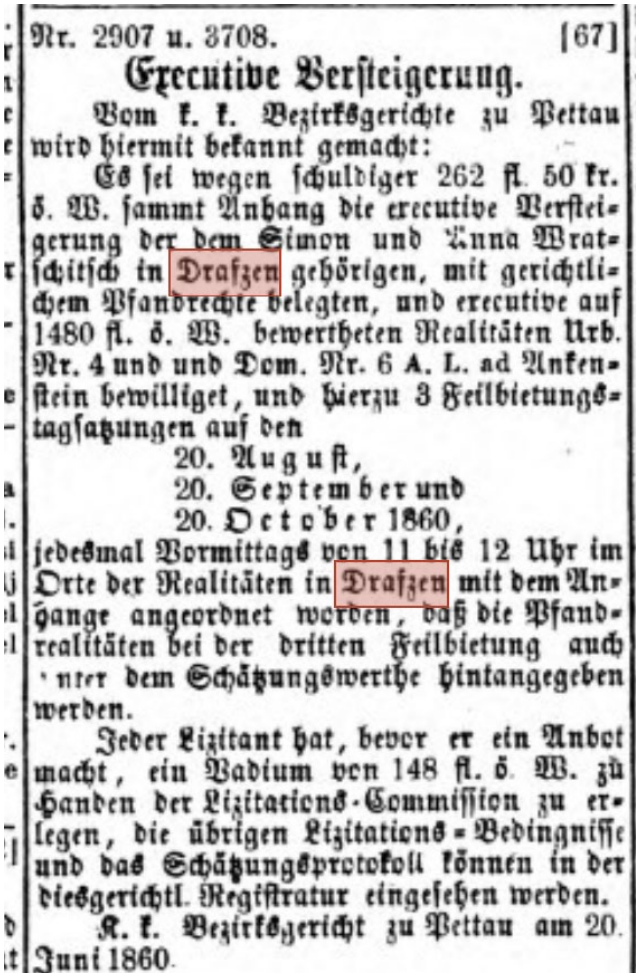

Nr. 2907 u. 3708. [67]

Executive Versteigerung.

Vom k. k. Bezirksgerichte zu Pettau wird hiermit bekannt gemacht:

Es sei wegen schuldiger 262 fl. 50 kr. ö. W. sammt Anhang die executive Versteigerung der dem Simon und Anna Wratschitsch in Drafzen gehörigen, mit gerichtlichem Pfandrechte belegten, und executive auf 1480 fl. ö. W. bewertheten Realitäten Urb. Nr. 4 und und Dom. Nr. 6 A. L. ad Ankenstein bewilliget, und hierzu 3 Feilbietungstagsatzungen auf den

20. August,
20. September und
20. October 1860,

jedesmal Vormittags von 11 bis 12 Uhr im Orte der Realitäten in Drafzen mit dem Anhange angeordnet worden, daß die Pfandrealitäten bei der dritten Feilbietung auch unter dem Schätzungswerthe hintangegeben werden.

Jeder Lizitant hat, bevor er ein Anbot macht, ein Vadium von 148 fl. ö. W. zu Handen der Lizitations-Commission zu erlegen, die übrigen Lizitations-Bedingnisse und das Schätzungsprotokoll können in der diesgerichtl. Registratur eingesehen werden.

K. k. Bezirksgericht zu Pettau am 20. Juni 1860.

Slika 301: Grazer Zeitung, 18. avgust 1860, najava treh krogov sodnih dražb na Okrajnem sodišču na Ptuju zaradi dolgov Simona in Ane Bračič iz Dravcev.

Poleg njih so bila v Dravcih zaradi preobsežnih dolgov izgubljena tudi druga posestva – denimo s strani Filipa Rakuše (kasnejša številka Dravci 1), ki je že pred svojo smrtjo posest prodal sosedu Martinu Weisbacherju, pri čemer se po prodaji od doma ni odselil, ampak je nekaj let kasneje tam umrl. To

[542] Oklic treh dražb na Okrajnem sodišču Ptuj, za 14. april, 14. maj in 14. junij 1864, Grazer Zeitung 12. april 1864.
[543] Časopisno obvestilo v Grazer Zeitung iz 5. junija 1864 o neuspešni dražbi za posestvo Simona B(o)račiča iz Dravcev, z najavo novega ogleda posestva dopoldne 14. junija 1864.

pomeni, da je bil najemnik na prej svoji zemlji. Po njegovi smrti se vdova z otroki odseli k njihovemu botru Antonu Petroviču v Soviče, najstarejši sin pa s svojo družino za nekaj let k Weisbacherju (najbrž kot hlapec).

Posestvo je zaradi dolgov v letu 1904 izgubil tudi Jožef Belšak (Zgornji Tumpa), na današnji številki Dravci 10. Naraščanje Belšakovih dolgov je podrobno zabeleženo v zemljiški knjigi, iz njih se je vse težje reševal, dokler ni zastavne pravice na njegovem posestvu v Dravcih uresničil ptujski trgovec Aleksander Pinterič. Del posestva preko potoka Psičina sta nato od Pinteriča kupila Filip in Ana Pfeifer, domačijo pa njegov sosed Anton Belšak (Spodnji Tumpa). Bankrotirani Jožef Belšak je s preostalo kupnino kupil manjši kos zemlje s hiško na dravskem Rtiču (do danes znano kot Belšakov vrh) in je danes v lasti Jožefovega pravnuka Martina Poslančeca (po domače Pignarjevega Tina).

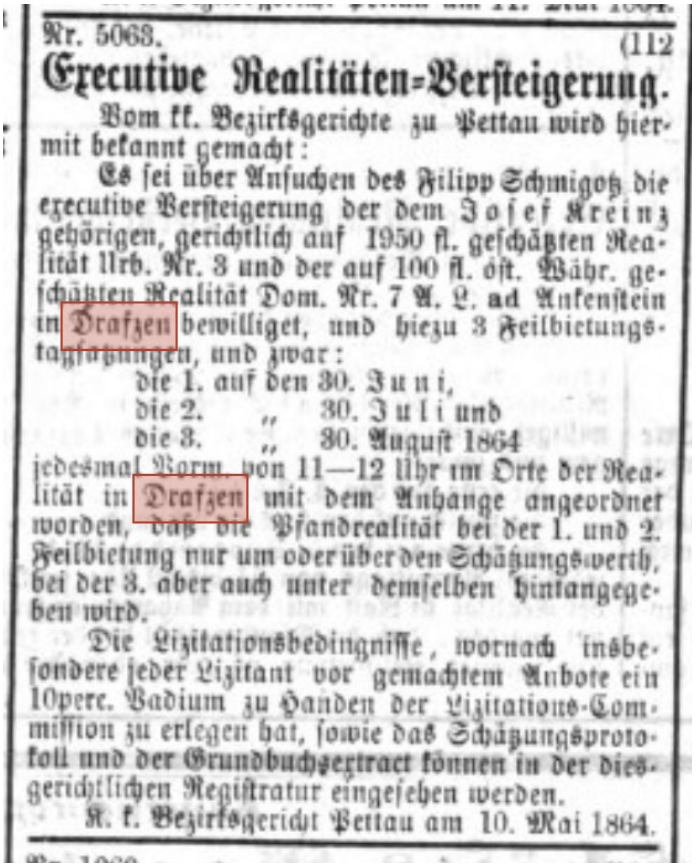

Nr. 5068. (112

Executive Realitäten-Versteigerung.

Vom kk. Bezirksgerichte zu Pettau wird hiermit bekannt gemacht:

Es sei über Ansuchen des Filipp Schmigotz die executive Versteigerung der dem Josef Kreinz gehörigen, gerichtlich auf 1950 fl. geschätzten Realität Urb. Nr. 3 und der auf 100 fl. öst. Währ. geschätzten Realität Dom. Nr. 7 A. L. ad Ankenstein in Drafzen bewilliget, und hiezu 3 Feilbietungstagsatzungen, und zwar:

die 1. auf den 30. Juni,
die 2. „ 30. Juli und
die 3. „ 30. August 1864

jedesmal Vorm. von 11—12 Uhr im Orte der Realität in Drafzen mit dem Anhange angeordnet worden, daß die Pfandrealität bei der 1. und 2. Feilbietung nur um oder über den Schätzungswerth, bei der 3. aber auch unter demselben hintangegeben wird.

Die Lizitationsbedingnisse, wornach insbesondere jeder Lizitant vor gemachtem Anbote ein 10pere. Vadium zu Handen der Lizitations-Commission zu erlegen hat, sowie das Schätzungsprotokoll und der Grundbuchsextract können in der diesgerichtlichen Registratur eingesehen werden.

K. k. Bezirksgericht Pettau am 10. Mai 1864.

Slika 302: Najava treh sodnih dražb leta 1864 po Jožefu Krajncu (današnje Kovačevo) na zahtevo Filipa Šmigoca, ki se bodo odvile na Okrajnem sodišču Ptuj, Grazer Zeitung, 22. junij 1864.

Od vseh dravskih domačij je bilo največkrat prodano posestvo na današnjem naslovu Dravci 6 (prej Dravci 5), kjer so posestvo že konec 18. stoletja takoj po smrti Janeza Bedrača prodali njegovi dediči. Kupil ga je sosed Anton Mlakar in ga zapustil svoji hčerki Mariji, pri kateri je v zadnjem času pred smrtjo Anton tudi živel. Marijin sin Jožef Zavec je kmalu umrl in njegova žena Marija se je poročila z Vidom Kozelom, ki je leta 1883 posestvo izgubil, saj ni mogel poplačati terjatev do ptujskega trgovca Ota Brataniča. Ta je leta 1893 večji del posestva prodal sosedoma Janezu in Mariji Vidovič in ga leta 1919 dodelita hčerki Elizabeti (Špeti) Vidovič. Zahodni del posestva je Bratanič prodal sosedu Andreju Belšaku (Tumpov), gozd in njivo ob potoku Psičini pa Geri Korpič. Z vsemi Dravčani je Bratanič prodajne pogodbe sklenil na isti dan in so še danes v lasti njihovih potomcev.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

13 Skrb za zdravje in socialna vprašanja

Zdravje je bilo v vseh časovnih obdobjih bistvenega pomena za ljudi, obenem pa so jih spremljali tudi številni izzivi s tega področja, ki so jih po eni strani strašili, po drugi strani pa silili v iskanje metod zdravljenja.

13.1 Magija, zelišča in molitev k svetnikom

Ko so bili prepričani, da bolezen povzročajo zli duhovi in druge nadnaravne sile, so jo poskušali izgnati s čarovnim zdravljenjem oziroma magijo. Za zaščito ljudi in živine pred zli duhovi so uporabljali različne varovalne predmete, od soli, blagoslovljene vode, kamnov in podobno.[544] Še v prvi polovici 20. stoletja je bilo na Slovenskem razširjeno zdravljenje z zelišči, čaji in izvlečki ter čaranjem. Zlasti za živali so verjeli, da so jih uročili hudobni ljudje zaradi nevoščljivosti, maščevanja ali »hudega pogleda«. Uročeni naj bi bili mladi prašički ali krave, da ne bi dajale mleka, da bi bilo mleko pokvarjeno ali da se ni napravilo maslo.[545]

V videmski župnijski kroniki Matej Slekovec navaja, da je v okolici Leskovca v Halozah jeseni 1680, ko je razhajala kuha, neka ženska možu, ki je obolel za kugo, svetovala, naj v kisu skuha žabo krapavico (krastačo). Kmet je ubogal, jedel krastačo in spil juho, v kateri se je kuhala. Nato se je hudo potil, naslednje jutro pa je bil zdrav. To se je brž razvedelo po soseski in krapavica je zaslovela kot najzanesljivejše zdravilo proti kugi. Po vseh Halozah so poslej lovili krapavice, jih kuhali in tudi žive nosili s seboj. Proti kugi so uporabljali tudi jelenove rogove in žveplo, »večna pratika« je priporočala nositi okoli vratu vrečice s prahom stolčenega pajka ali krastače in kačji kamen.[546]

Zelo staro je tudi ljudsko zavedanje o zdravilni vrednosti zelišč – tako so denimo uporabljali skorjo vrbe, iz katere je nastalo zdravilo aspirin in druga naravna zelišča, iz katerih so pripravljali različne pripravke in zdravljenje z njimi na podlagi izročila prednikov in lastnih izkušenj.[547] To se je v vaseh, kakršni so Dravci, kjer zdravniki niso bili lahko dostopni, ohranilo zelo dolgo v sodoben čas.

---

[544] Zvonka Zupanič Slavec, Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem, Medicina skozi čas, javno zdravstvo in farmacija, Slovenska matica, Ljubljana, 2017, str. 42.
[545] Prav tam, str. 43.
[546] Natančneje Monika Kropej Telban, Pripovedi o kugi in zdravilne prakse proti tej bolezni v ljudskem izročilu, Kronika, let. 70, 2022, str. 35.
[547] Prav tam, str. 48.

Ob zdravstvenih težavah so ljudje tudi molili k svetnikom. Zaradi domnevno zdravilnih moči so mnogi zdravilci po smrti postali svetniki. Tak je bil denimo sv. Vid, ki velja za zaščitnika pred horejo, epilepsijo, gluhonemostjo, nespečnostjo, ugrizi strupenih živali in očesnimi boleznimi. Živel je v času rimskega cesarja Dioklecijana, ki ga je poklical v Rim, da bi njegovega sina ozdravil epilepsije. Ko je pri tem uspel, ga je cesar vrgel v ječo, kjer je umrl. V Sloveniji mu je posvečenih kar 76 cerkva, ena od njih je tudi cerkev sv. Vida, pod katero že stoletja sodijo Dravci.

Ob kužnih boleznih so se ljudje zatekali k sv. Roku, ki velja za zaščitnika pred kužnimi boleznimi, boleznimi v nogah, steklino, živinsko kugo in vsemi nesrečami. Na Vidmu so mu po velikih epidemijah kuge v 17. stoletju postavili kapelo.

Za zavetnico vseh bolezni je veljala Marija in tudi Dravčani so še po 2. svetovni vojni romali k njeni cerkvi na Ptujski Gori, da bi jih zavarovala pred boleznijo ali v zahvalo za ozdravitev. Sicer pa je prvo ime med zdravitelji telesa in duše Jezus Kristus.

13.2 Kuge 17. stoletja

V 17. stoletju je Štajersko večkrat prizadela kuga, pri čemer so bili najbolj uničujoči izbruhi med letoma 1679 in 1683. V tem obdobju je bolezen zlasti močno prizadela območje Ptuja in njegove okolice. Epidemija je v posameznih krajih povzročila obsežno smrtnost, zaradi česar so nekatera naselja dobesedno izgubila velik del prebivalstva. Prvi znani izbruhi kuge na slovenskem Štajerskem so se zgodili v letih 1600–1603, nato pa je regijo bolezen prizadela še v letih 1608, 1614–1617, 1623–1625, 1641, in 1644–1647.[548]

Za kugo je leta 1645 Matej Slekovec v kroniki Župnije sv. Vida zapisal, da je kuga začela spet *»hudo daviti, zatepla se je po neprevidnosti meščanov tudi k sv. Vidu in v Haloze. Enega za drugim je prijel strašen krč v želodcu. Nektere je v prsih hudo bodlo, drugi so dobili po životu bule z rdeče krvavimi pikami in večina obolelih je po nepopisljivih slabostih že v 24 urah umrla; le malokdo je več dni bolehal in zelo redek je bil, ki bi ozdravil. Truplo vsakega umrlega je mahoma očrnelo, da ga je bilo groza gledati in nestrpljiv smrad je iz njega puhtel. To je pomor – šlo je zdaj iz ust do ust in vse je bilo po koncu. Nekteri Vidovčani so hotli takoj pobegnati – toda kam? V Halozah ni bilo nič boljše. (…) Meseca julija l. 1645 je bila pri sv. Vidu že polovica hiš okuženih. Bolnim so jedila, pijače, zdravila in druge potrebščine dajali skoz okno, kajti hiše za kugo obolelih so zaprli in z velikim belim križem zaznamovali. Je v hiši kdo umrl, so ga domači celo na tihem, navadno po noči doma za hišo pokopali. (…) Ker jih je l. 1645 kuga posebno pri sv. Vidu mnogo pobrala, zaostalo je delo v vinogradih in na polju in ubogi ljudje, kterim je bila smrt prizanesla so hudo pomanjkovanje trpeli in niso imeli s čim davkov plačati. Zato je župnik pri sv. Vidu, Tomaž Zahely prosil pri deželni vladi znižanja davkov za svoje farane. Vlada je prošnjo rada uslišala«.*[549]

[548] Kuga na Štajerskem in Ptuju v letih 1678–1683, dostopna na Kamra.si.
[549] Kronika Župnije sv. Vida, str. 35.



Slika 303: Eno od treh kužnih znamenj za minoritskim samostanom na Vidmu.[550]

Najhujša epidemija v zadnjem delu stoletja se je začela leta 1679, ko je bilo v Sloveniji ugotovljenih več kužnih žarišč. V avgustu tega leta so v Celje prinesli kugo trije študenti iz Gradca, od koder se je bolezen hitro razširila na širše območje. Do maja 1680 so bile s kugo okužene Haloze, Dravsko polje ter območje Ptuja z okolico.[551] Ta obdobja so bila zaznamovana z velikim trpljenjem in spremembami v družbeni strukturi, saj je kuga neizogibno vplivala na lokalno prebivalstvo in gospodarstvo.



Slika 304: Paul Fürst, Der Doctor Schnabel von Rom, 1656.[552]

[550] Foto: JH, 2024.
[551] Kuga na Štajerskem in Ptuju v letih 1678–1683, dostopna na Kamra.si.
[552] Vir: avtor: Struthious Bandersnatch, Wikipedia.org, CC-BY, 2021.

Kronika Župnije sv. Vid navaja, da je kuga *(»angelj morije«)* trajala tri leta in obiskala več ali manj vsak še tako skrit kotiček vinorodnih Haloz. Navaja, da je bilo leta 1680 najhuje okoli Sv. Trojice, kamor *»je vlada poslala dva frančiškana iz Ormoškega samostana, da bi kot kužna duhovnika za kugo vzbolelim sv. zakramente delila. Pa bolnih je bilo vedno več, poti pa daljni in zelo težavni, zato je komisija meseca septembra l. 1680 prosila samostanskega prednika še za tri redovnike, da ubogi okuženi ljudje ne bodo brez tolažbe in sv. zakramentov umirali. Proti jeseni je davila zelo hudo okoli Leskovca. Ker še niso lastnega duhovnika imeli, ampak so morali k sv. Vidu hoditi, prosil je lastnik Borla, Jurij Friderik grof Sauer dne 20. novembra 1680 provincijala minoritov, naj bi v Leskovec posebnega dušnega pastirja postavil, da njegovi podložni ne bodo brez sv. zakramentov umirali.«*[553]



Slika 305: Prikaz kuge na Vidmu v 17. stoletju s pomočjo umetne inteligence.[554]

Vidovska kronika nadaljuje: *»Na zimo je kuga skoraj povsod ugasnila. Ko se je pa l. 1681 začela v sosednjih deželah zopet prikazovati, na Hrvaškem, osobito v Varaždinu in v Zagorju pa precej hudo moriti, zaukazala je vlada hrvaško mejo takoj zapreti. Tudi minoriti v Ptuju so dne 18. avgusta t.l. dobila od cesarja Leopolda povelje, da morajo pod kaznijo 1000 cekinov vse ceste proti Hrvaškem, posebno pa ono iz Krapine čez Macel k sv. Trojici skrbno zavarovati dati in da ne smejo nikogar prek meje pustiti, ki ni bil poprej v postavni kontumaciji. A vsi ti ukazi došli so, kakor prejšnja leta, žalibog zopet prepozno, kajti meseca avgusta je kuga že v Ptuju davila in pobirala, kar je bila v preteklem letu pustila. V Halozah oglasila se je morivka v spomladi l. 1682. Že meseca februarja t.l. so onkraj Žetal umrli nekateri s sumljivimi znamenji, zato je vlada dne 11. marca gosposki ukazala, skrbno na to paziti, da noben človek iz Haloz v mesto ne pride. Vsled tega so cesto pri Žetalah zaprli, pri sv. Vidu pa stražo postavili. Pa meseca majnika so že tudi pri sv. Trojici in na Gori nekteri prav naglo umrli in zares je bilo se vsak čas bati, da morivka po stari navadi razhajati začne. Vkljub toliki nevarnosti hoteli so ljudje vendarle navadna proščenja in sejme imeti in ostre prepovedi od strani vlade je bilo treba, da se*

[553] Kronika Župnije sv. Vida, str. 37.
[554] Slika generirana z AI – DALL-E po navodilih Janje Hojnik, 2024.

pri sv. Vidu ni na Vidovo navadno žegnanje obhajalo. Tudi minoritom, ki so še vedno na svoja posestva v Halozah zahajali, je bilo dne 19. maja l. 1682 pod kaznijo 1000 cekinov zaukazano v samostanu ostati, da ne bodo kuge v Ptuj prinesli. A vkljub toliki pazljivosti oglasila se je morivka že v drugi polovici meseca maja.«[555]

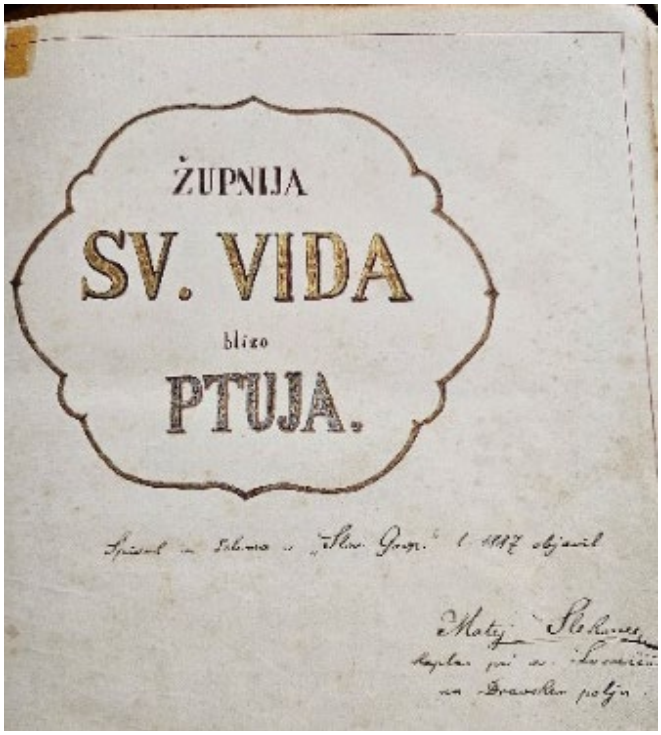

Slika 306: Naslovnica kronike Župnije sv. Vida, vir: arhiv župnije.[556]

O tem, da bi pri Sv. Vidu hodil dr. Kljun, sicer ni poročil, župnijska kronika pa poroča, da je bil nastavljen kužni nadzornik, ki je, kakor hitro je slišal, da je v tej ali oni hiši kdo za kugo umrl, šel s pogrebniki tja in odprl hišna vrata, pogrebniki so potegnili mrliča s krampom iz hiše in ga vrgli na voz ter ga peljali k veliki jami, v katero so vrgli mrliča. Kronika omenja, da so v Tomajni (pri Podlehniku) za plotom našli truplo ženske brez oblačil, ki so ga že trgali psi. Veliko trupel je tudi trohnelo po hišah, ker jih ni nihče pokopal.

Preživeli farani Župnije sv. Vid so v zahvalo, ker jih je obvaroval kuge, leta 1682 tik ob farni cerkvi postavili večjo kapelo sv. Roka, zavetnika zoper kužne bolezni.[557] Kasneje je služila kot shramba žita, dokler ni vaška šola pogorela, kapelo sv. Roka pa so preuredili v šolo. Po nekaterih navedbah naj bi kapelo za šolo namenil cesar Jožef II. konec 18. stoletja, po drugih pa naj bi bil požar šele leta 1813. Statvo sv. Roka so iz kapele prenesli v farno cerkev.[558] Na dan sv. Roka je cesar Ferdinand leta 1838 soseski Videm podelil pravico do četrtega letnega živinskega sejma, ki je potekal ob kapeli.[559] Potem ko je kapela sv. Roka vrsto let samevala, je danes preoblikovana v Dom patra Mihe Drevenška z Vidovo kletjo.

[555] Kronika Župnije sv. Vida, str. 37.
[556] Prvi del kronike je zapisal Matej Slekovec (1846-1903), ki je bil od leta 1887 župnik v sosednji župniji Sv. Marka in je že leta 1883 del o razhajanju kuge, ki ga je objavil v videmski kroniki, objavil tudi v Slovenskem gospodarju - Matej Šlekovec, Kuga na slovenskem štajerskem, Slovenski gospodar, št. 17/18, 3. 5. 1883, str. 142.
[557] Tereza Mohar, Sv. Rok, zaveznik zoper kužne bolezni, Družina, 16. 8. 2021, dostopno na: https://www.druzina.si/clanek/sveti-rok-zavetnik-zoper-kuzne-bolezni (dostopno 27. 5. 2024).
[558] Kronika Župnije sv. Vida, str. 40.
[559] Nataša Kolar, Zbornik Videm, 2011, cit. zg., str. 93.



Slika 307: Kapela sv. Roka med cerkvijo in župniščem, razglednica iz 1900.[560]



Slika 308: Kapela sv. Roka iz leta 1692 (danes Dom Mihe Drevenška in Vidova klet).[561]

[560] Zgodovinski arhiv Ptuj, dostopno na Kamri.si.
[561] Foto: JH, 2024.

Matej Slekovec, ki je bil med drugim tudi pisec župnijske kronike sv. Vida, opiše strah ob razhajanju kuge, objavljeno v članku Za poduk in kratek čas, Slovenski gospodar, letnik 17, št. 16, 12. 4. 1883, str. 142:

Kjerkoli se je prikazala morivka kuga, ondi je bilo joj in gorje. Pred njo in za njo je šel nepopisljiv, — grozen strah. Misel: »tudi tebe se bo lotila«, je vsakega še tako pogumnega moža prevzela, da se je začel po vseh udih groze tresti, kakor šiba na vodi. To je pa navadno bil tudi vže začetek bolezni in le prehitro so sledila še druga, gotova znamenja kuge. V glavi je začelo hudo trgati, v prsih in med plečami pa tako tiščati in bosti, da ni dalo dihati. K tem bolečinam so se pridružile navadno še silne težave v želodci in trebuhu in vse truplo je v kratkih urah postalo nekako mrtvo in pobito. Kmalu potem so pod pazduhama, za ušesama, na vratu in pod kolenama narastle podolgaste, zelo boleče otekline, iz kterih so se razvile velike kužne bule. Nekteri so pa namesto teh dobili po celem životu le majhne bele mozole, ki so eno uro potem, ko so bili prav se razvili, očrneli in žgali, ko žareče oglenje. In med groznimi znotranjimi bolečinami in težavami je v dveh, treh ali k večemu v sedmih dnevih sledila navadno gotova smrt; — le malokdo je ozdravel.

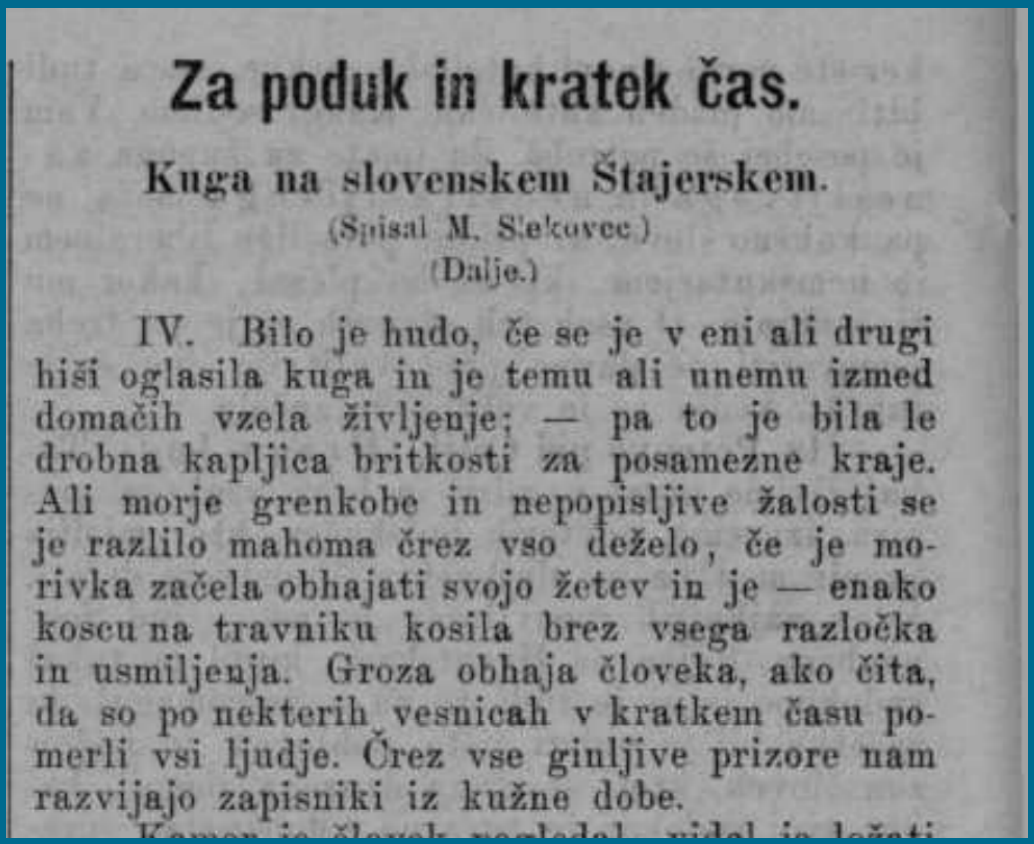

Za poduk in kratek čas.

Kuga na slovenskem Štajerskem.

(Spisal M. Slekovec.)

(Dalje.)

IV. Bilo je hudo, če se je v eni ali drugi hiši oglasila kuga in je temu ali unemu izmed domačih vzela življenje; — pa to je bila le drobna kapljica britkosti za posamezne kraje. Ali morje grenkobe in nepopisljive žalosti se je razlilo mahoma črez vso deželo, če je morivka začela obhajati svojo žetev in je — enako koscu na travniku kosila brez vsega razločka in usmiljenja. Groza obhaja človeka, ako čita, da so po nekterih vesnicah v kratkem času pomerli vsi ljudje. Črez vse ginljive prizore nam razvijajo zapisniki iz kužne dobe.

Slika 309: Izsek iz članka videmskega župnijskega kronista Mateja Slekovca v Slovenskem narodu, 1883.[562]

[562] Matej Slekovec, Kuga na slovenskem Štajerskem, Slovenski gospodar, št. 17/18, 3. 5. 1883, str. 142.

13.3 Nalezljive bolezni in uvedba obveznega cepljenja

Kljub industrializaciji, ali pa zlasti zaradi nje, so se v tem času pojavljali novi zdravstveni izzivi. Bolezni zob so bile zelo razširjene. V razvijajočih se mestih ni bilo komunalne infrastrukture, zato so bile higienske razmere tam slabše kot na podeželju. Slaba higiena je povzročala epidemije črevesnih nalezljivih bolezni. Z razvojem mednarodne trgovine in vojn so se razširile nalezljive bolezni, kot so črne koze, kolera, tifus, griža in podobno. Ob koncu 1. svetovne vojne se jim je pridružila še španska gripa.[563] Zelo tragična je bila še v 20. stoletju tudi jetika (tuberkuloza), ki je ob koncu 19. stoletja predstavljala vzrok za približno četrtino smrti.

Med otroki so razhajale davica, oslovski kašelj, škrlatinka in ošpice. Čeprav je bilo od sredine 19. stoletja dokazano, da je cepljenje najboljša in neškodljiva zaščita pred črnimi kozami, so v Dravcih otroci umirali od te bolezni še v prvih desetletjih 20. stoletja. Ko je bilo cepljenje šolarjev uzakonjeno, so ga preverjali v šolah, kjer je bila (ne-)cepljenost zavedena v šolskih redovalnicah.[564]

Iz časopisnih virov je zaslediti tudi, da so leta 1907 v Dravcih izvedli prvo cepljenje psov.[565] Istega leta je Wiener Zeitung tudi poročal o epidemiji rdečice pri prašičih (nem. *Rotlauf der Schweine*) in med kraji, iz katerih se poroča o tej bolezni, navaja tudi Dravce.[566]

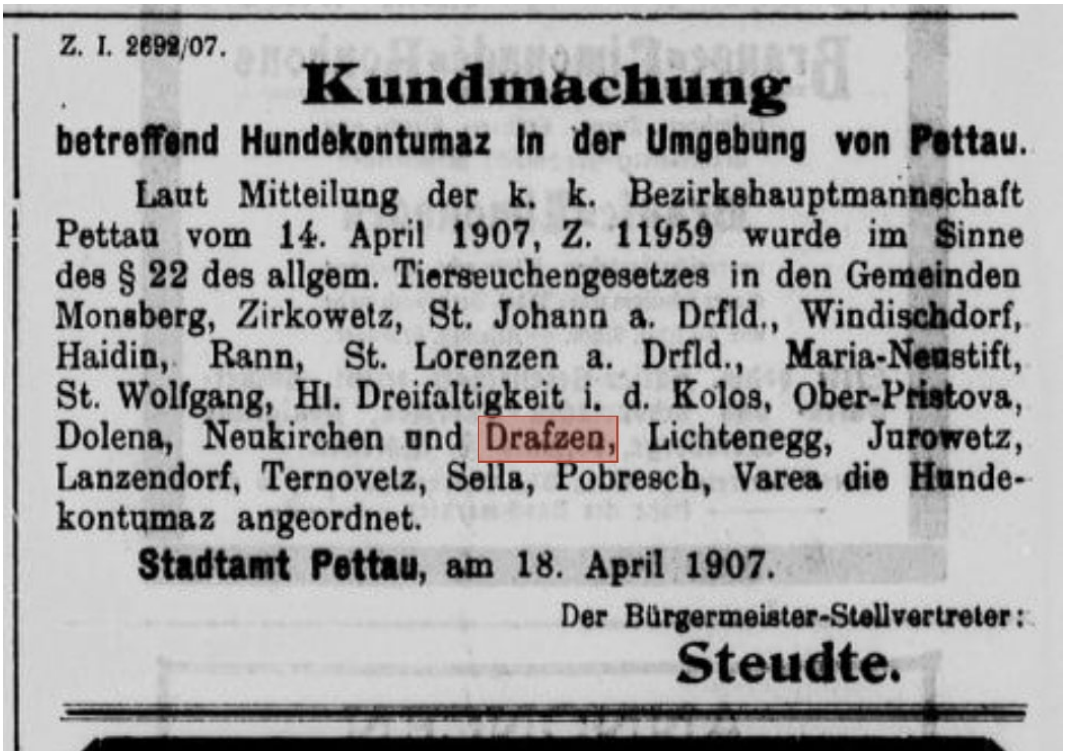

Z. I. 2692/07.

Kundmachung

betreffend Hundekontumaz in der Umgebung von Pettau.

Laut Mitteilung der k. k. Bezirkshauptmannschaft Pettau vom 14. April 1907, Z. 11959 wurde im Sinne des § 22 des allgem. Tierseuchengesetzes in den Gemeinden Monsberg, Zirkowetz, St. Johann a. Drfld., Windischdorf, Haidin, Rann, St. Lorenzen a. Drfld., Maria-Neustift, St. Wolfgang, Hl. Dreifaltigkeit i. d. Kolos, Ober-Pristova, Dolena, Neukirchen und Drafzen, Lichtenegg, Jurowetz, Lanzendorf, Ternovetz, Sella, Pobresch, Varea die Hundekontumaz angeordnet.

Stadtamt Pettau, am 18. April 1907.

Der Bürgermeister-Stellvertreter:

Steudte.

Slika 310: Poročilo o prvem cepljenju psov v Dravcih, Pettauer Anzeiger, 21. april 1907.

[563] Zupanič Slavec, cit. zg., str. 68.
[564] Več o umrljivosti v Dravcih v poglavju o demografski analizi vasi.
[565] Poročilo o prvem cepljenju psov v Dravcih, Pettauer Anzeiger, 21. april 1907.
[566] Tako 4.7. kot 31.10.1907, ter nato spet 13.12.1917.

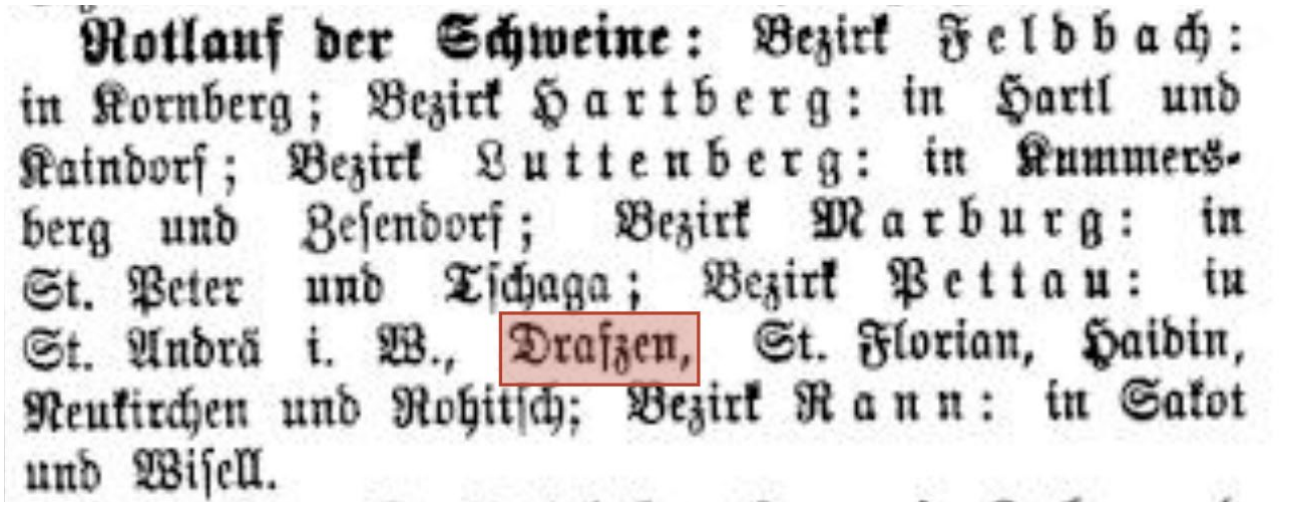

Rotlauf der Schweine: Bezirk Feldbach: in Kornberg; Bezirk Hartberg: in Hartl und Kaindorf; Bezirk Luttenberg: in Kummersberg und Zesendorf; Bezirk Marburg: in St. Peter und Tschaga; Bezirk Pettau: in St. Andrä i. W., Drasen, St. Florian, Haidin, Neukirchen und Rohitsch; Bezirk Rann: in Sakot und Wisell.

Slika 311: Poročilo o rdečici (erizipel) pri prašičih, Wiener Zeitung, 31. oktober 1907, str. 2.

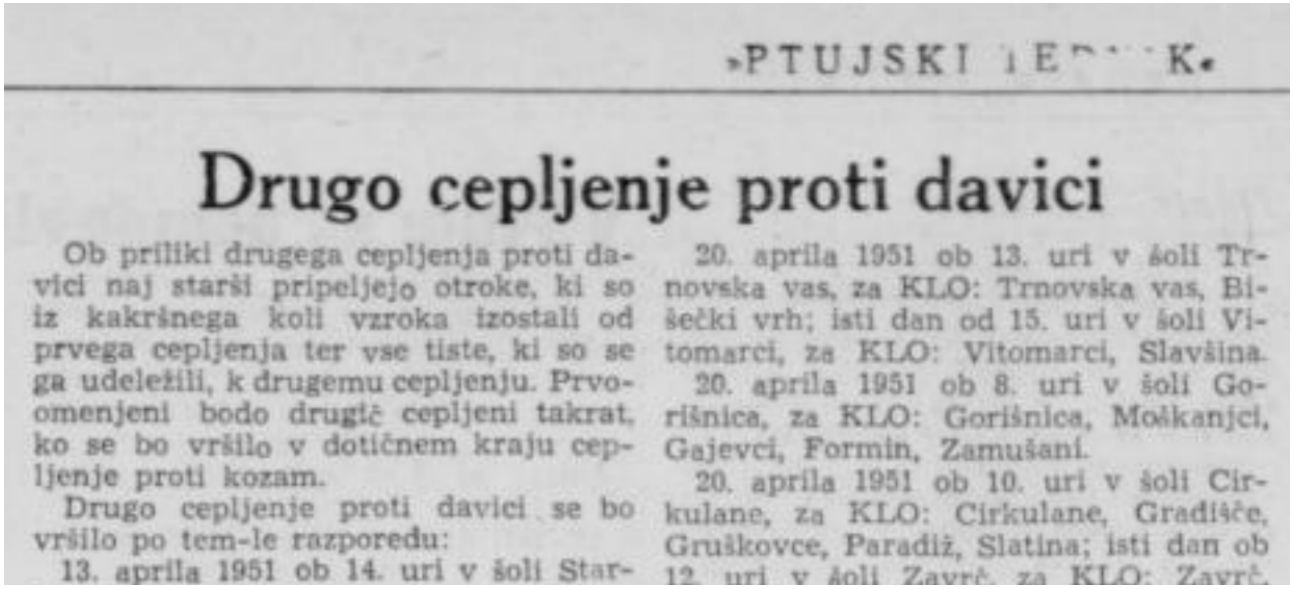

»PTUJSKI ... K«

Drugo cepljenje proti davici

Ob priliki drugega cepljenja proti davici naj starši pripeljejo otroke, ki so iz kakršnega koli vzroka izostali od prvega cepljenja ter vse tiste, ki so se ga udeležili, k drugemu cepljenju. Prvoomenjeni bodo drugič cepljeni takrat, ko se bo vršilo v dotičnem kraju cepljenje proti kozam.

Drugo cepljenje proti davici se bo vršilo po tem-le razporedu:

13. aprila 1951 ob 14. uri v šoli Star-

20. aprila 1951 ob 13. uri v šoli Trnovska vas, za KLO: Trnovska vas, Bišečki vrh; isti dan od 15. uri v šoli Vitomarci, za KLO: Vitomarci, Slavšina.

20. aprila 1951 ob 8. uri v šoli Gorišnica, za KLO: Gorišnica, Moškanjci, Gajevci, Formin, Zamušani.

20. aprila 1951 ob 10. uri v šoli Cirkulane, za KLO: Cirkulane, Gradišče, Gruškovce, Paradiž, Slatina; isti dan ob 12. uri v šoli Zavrč, za KLO: Zavrč,

Slika 312: 18. aprila 1951 so v šoli Videm organizirali obvezno cepljenje otrok proti davici, Ptujski tednik, 13. april 1951, str. 4.

13.4 Rojevanje in umiranje doma

V avstrijskem cesarstvu do vladavine Marije Terezije ni bilo organizirane zdravstvene oskrbe prebivalstva. Bolnišnic ni bilo, prav tako tudi ne usposobljenih strokovnjakov. Z zdravljenjem so se ukvarjali redovniki, ranocelniki in brivci. Mnenja o tem, ali je kmečko prebivalstvo pred koncem 19. stoletja sploh iskalo pomoč zdravnika, so med zgodovinarji deljena – nekateri menijo, da sploh niso iskali zdravnika, medtem ko drugi menijo, da so kmetje radi poklicali zdravnika, sploh če njegove storitve niso bile drage. Pomembni dejavniki pri tem so nedvomno bili prisotnost zdravnika, oddaljenost, cena, obstoj vrača v vasi in podobno.[567] Čeprav je reforma Marije Terezije odpravila špitale in uvedla bolnišnice, se prva mestna bolnišnica na Ptuju organizira nad špitalom v Dravski ulici šele leta 1806.

[567] Jerneja Ferlež, Alja Lipovic Oštir, Vzroki za smrt in načini prebivanja med Kozjakom, Pohorjem in Halozami konec 19. stoletja, Studia Historica Slovenica, let. 23 (2023), št. 1, str. 47–104. Gl. tudi Marija Makarovič, Zdravstvena kultura agrarnega prebivalstva v 19. stoletju, Slovenski etnograf, let. 33/34, št. 1, 1988/90, str. 482 in Peter Borisov, Od ranocelništva do začetkov znanstvene kirurgije na Slovenskem, Ljubljana, 1977, str. 187.



Slika 313: Ptujski špital in najstarejša bolnišnica v Dravski ulici na Ptuju do selitve leta 1874 na današnjo Potrčevo cesto.[568]



Slika 314: Ptujska hiralnica na Potrčevi ulici leta 1930 (danes interni oddelek bolnišnice), prva Dravčanka (Terezija Cafuta, rojena Šula) je tukaj umrla leta 1896.[569]

[568] Foto: JH, 2024.
[569] Ptuj in okolica na razglednicah 1891–1945, št. 97. Vir: Razglednici: Zbirka razglednic Franca Goloba (1922-2020), hrani Zgodovinski arhiv na Ptuju, SI_ZAP/0428/023.



Slika 315: Ptujska bolnišnica na Potrčevi ulici leta 1930 (danes kirurški oddelek bolnišnice), prvi Dravčan (Pavel Vidovič) je tukaj umrl leta 1890.[570]

Leta 1874 sta bili tako ustanova za skrb za onemogle (»hiralnica«) kot tudi bolnišnica preneseni na novo lokacijo v Kaniži (danes Potrčeva ulica). Hiralnica je bila v sedanjem internem, bolnišnica pa v kirurškem oddelku današnje bolnišnice. Sprva je bolnišnica imela le enega zdravnika in malo osebja, postopoma pa so kadre krepili. Tudi bolnikov v prvih letih ni bilo zelo veliko – tako se je leta 1876 v ptujski bolnišnici zdravilo 343 bolnikov, leta 1880 pa 644.[571] Leta 1896 je v tukajšnji hiralnici v starosti 70 let umrla Terezija Šula iz Dravcev, dvakratna vdova brez otrok.

Čeprav podatkov o zdravljenju Dravčanov v ptujski bolnišnici nimamo, je iz matičnih knjig razvidno, da so se vse do konca 2. svetovne vojne, pa tudi še v 50-ih in 60-ih letih 20. stoletja, otroci v Dravcih pretežno rojevali doma. Ko ni bilo strokovnega porodništva, so porodnicam pomagale kmečke ženske. Iz matičnih knjig je razvidno, da je bilo laično babištvo v Dravcih zelo razširjeno, tako da je skoraj vsaka hiša imela svojo babico. To vlogo je največkrat prevzela mama porodnice, če ta ni živela v bližini, pa njena tašča, botra ali soseda. Babice pri številnih porodih v vasi so bile denimo Urša Vidovič, ki je bila večini dravskih otrok v drugi polovici 18. stoletja tudi botra, pri Krajnčevih v »Gornih Dravcih« (danes Petelinovi) je to vlogo dolgo opravljala Uršina hči Barbara Vidovič, poročena z Andrejem Krajncem, v drugi polovici 19. stoletja Marija Žlahtič, pa nato Apolonija Pignar in druge. Laično babištvo se je v Dravcih torej ohranilo še dvesto let po tem, ko je Marija Terezija podprla zamisli nizozemskega zdravnika Gerharda van Swietna iz sredine 18. stoletja o uvedbi babiških šol.[572]

[570] Ptuj in okolica na razglednicah 1891–1945, št. 98. Vir: Razglednici: Zbirka razglednic Franca Goloba (1922-2020), hrani Zgodovinski arhiv na Ptuju, SI_ZAP/0428/023.
[571] Mitja Mrgole, Ob stoletnici bolnišnice dr. Jožeta Potrča v Ptuju, Ptujski zbornik IV, 1975; str. 17.
[572] Prav tam, str. 61.

Iz matičnih knjig je razbrati nekaj primerov smrti mater kmalu po porodu. Tako je denimo 34-letna Neža Korpič umrla 17. februarja 1882, le dva dni po svojem desetem porodu, pri katerem se je rodil sin Anton. Slednji je umrl še isto poletje. Dve leti pred Nežo Korpič je bila rojena Marija Weisbacher, ki je poleti 1873, v starosti 27 let, rodila nezakonskega sina Franca in umrla štiri mesece kasneje. Sin ni dočakal tretjega rojstnega dne.



Verstorbene in Graz.

Vom 23. Jänner 1902.

Perschin Johann, Hausbesitzer, 71 J., Lendplatz 35.
Dovecar Johann, Schlosserskind, 1 J., Rösselmühlgasse 44/a; Lungenentzündung nach Keuchhusten.
Krein Adolfine, Thierarztenswitwe, 81 J., Damm 53; Altersschwäche.
Kulmer Aloisia, Baupoliersgattin, 36 J., Krengasse 2; Krebs.
Herlt Anton, Fleischermeister, 52 J., Plüddemanngasse 11; Lebercirrhose.
Hechtl Marie, Köchinskind aus St. Stephan a. G., 1 J. 5 M., Keuchhusten;
Ofner Josef, Arbeiterinskind, 3 W., Lebensschwäche; beide im Kinderspital.
Markovic Margarete, Keuschlersgattin aus St. Andrä, 64 J., Allg. Krankenhaus; Cachexie.
Weisbacher Josef, Keuschlerssohn aus Drafzen, 38 J., Barmherzigenspital; Magenkrebs.

halbjährig
ganzjährig
beträgt.
Die Verwaltung des „

Haar
verhindert das Au
Haarboden und be
Original-Flacon sam
2 Kronen
Landsch
Graz.

Slika 316: Poročilo o smrti Jožefa Weisbacherja, 1902 v Gradcu, Grazer Volksblatt 25. 1. 1902, str. 9.



Slika 317: Alojzija Mohorko (roj. 1941) več mesecev v bolnišnici v Mariboru spomladi leta 1965.[573]



Slika 318: Janez Bedrač (1945-2002) ob izpustu iz bolnišnice po daljšem zdravljenju v času služenja vojaškega roka.[574]

[573] Zasebnih arhiv Marijane Vaupotič.
[574] Arhiv Angele Bedrač.

Obenem so vse do 1. svetovne vojne za resne zadeve Dravčane še odvažali v **graško bolnišnico**. Časopis Südsteirische Post je tako denimo leta 1890 poročal o nesreči v gozdu, v kateri se je težko poškodoval 20 letni mizar Janez Krajnc iz Dravcev. Odpeljali so ga v graško bolnišnico.[575] Šlo je najbrž za občana Dravcev in ne prebivalca vasi Dravci. V bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu[576] je leta 1902 od raka na želodcu umrl 38-letni Jožef Weisbacher iz Dravcev. Dve leti kasneje je v isti bolnišnici umrl tudi Jakob Vidovič iz Dravcev, ki je bil sicer župnik v Župniji sv. Lenarta nad Laškim.

Sicer pa so šele po 2. svetovni vojni pogosteje zavedene smrti v ptujski ali mariborski bolnišnici – graška več ni bila dosegljiva. V mariborski bolnišnici je denimo leta 1957 umrl Janko Vaupotič, ki se je pri zgolj 26. letih ponesrečil z motorjem.

Tako kot so se Dravčani rojevali doma, so tam pretežno tudi umirali. Prvi Dravčan, ki je umrl v **ptujski bolnišnici**, je tako bil Pavel Vidovič, rojen leta 1839, dninar z dravskega Rtiča, ki je umrl za cirozo jeter poleti 1890. Mrliča niso prepeljali na videmsko pokopališče, ampak je pokopan pri Sv. Juriju na Ptuju.

13.5 Socialna vprašanja

13.5.1 Skrb za dravske reveže – hlapci, dekle in viničarski problem

Tematiko gospodarjenja na kmetiji neizbežno spremlja tudi boleča problematika kmečkega delavstva, ki je predstavljalo socialno najšibkejšo skupino slovenskega prebivalstva. Kot navaja Mateja Ratej, so bili ostareli kmečki delavci prepuščeni t. i. javni dobrodelnosti, prostovoljnemu socialnemu skrbstvu soseske.[577] Z njimi so slabo ravnali vsi, vključno z otroki. Že Prežihov Voranc je leta 1940 opisal življenje ostarele »občinske reve«, ki so jo vsi tepli.[578]

Zgodovinsko gledano je bilo v Dravcih v zgodnjem obdobju 10 do 12 hiš. Glede na borlsko imenjsko cenitev iz leta 1542 samo eden od takrat desetih podložnikov ni bil prvenstveno kmet, ampak se je ukvarjal s pranjem zlata v Dravi, ob kateri je živel, ob tem pa je imel le malo zemlje okrog hiše. Ostali so bili kmetje. V drugi polovici 18. stoletja so v dveh hišah v vasi živeli kočarji – in sicer v hiši pod Gradišči (sprva Dravci 16, nato Dravci 1), ter v hiši na Rtiču (sprva Vareja 1/Dravci 18). Nato sta bili na Rtiču poseljene še dve hiši, katerih lastnike so v matičnih knjigah označevali za *»gormane«, »gornike«* oziroma za kočarje. Ti so živeli od malo zemlje, ki je bila v njihovi lasti, in opravljali dnino pri sosedih v Dravcih in Varejah.

Po bankrotu Jožefa Vidoviča, posestnika in ribiča iz Dravcev (živeli so na mestu današnje hiše Dravci 7), leta 1826 in nadaljnjem gospodarskem nazadovanju družine njegove hčerke in njenega moža Janeza Cafuta so bili gormani tudi njuni otroci. Vnuk Jožefa Vidoviča Lovrenc Cafuta je na koncu odšel v Rodni Vrh, kjer je delal kot viničar, njegova sestra Terezija pa se je leta 1872 poročila s 14 let starejšim vdovcem iz Rodnega Vrha. Domačijo v Dravcih je Lovrenc naposled prodal Jožefu in Neži Korpič.

[575] Izsek časopisne novice o nesreči v gozdu v Dravcih, Südsteirische Post, 29. marec 1890, str. 5.
[576] Nem. Krankenhaus der Barmherzigen Brüder ali le Barmherzigenspittal.
[577] Mateja Ratej, Rožengrunt, Beletrina, Ljubljana, 2023, str. 13.
[578] Prežihov Voranc, Dekle z mandolino, Študentska založba, Ljubljana, 2011, str. 137–147.

Z večjim številom hiš na Rtiču se tako tudi v Dravcih delež kočarjev glede na skupno število prebivalcev poveča. Kljub vsemu v kočarskih družinah ni razvidno večje število otrok, zato delež prebivalcev s statusom kočarja v Dravcih ni bil tako visok kot v nekaterih drugih haloških občinah.[579] Raziskava Socialno-ekonomskega inštituta v Ljubljani iz leta 1938 je ugotavljala, da so bili dninarski in kočarski zaslužki v vzhodnem delu slovenskega prostora med najnižjimi. *»V takih družinah je hudo pomanjkanje in neredko pravo stradanje. Mesece in mesece v takih rodbinah nimajo kruha… slabo so se hranili in slabo stanovali.«*[580] Ko denimo leta 1890 v ptujski bolnišnici umre 51-letni Pavel Vidovič z dravskega Rtiča, so v matično knjigo zapisali, da je bil najemniški delavec (dninar). Ana Vidovič, leta 1939 rojena nezakonska hči Elizabete Habjanič z dravskega Rtiča, se spominja, da je njena mama hodila na dnino k posestnikom v Dravcih in da jo je jemala s seboj predvsem zato, da se je tam najedla.[581]

To pa ne pomeni, da so pri posestniških družinah vsi dobro živeli. Posestni naslednik očeta je pogosto dobil breme izplačila dediščine oziroma dote sorojencem, kar je obremenilo posestvo in ga sililo v zadolžitev. Sorojenci pa ob velikem številu otrok prav tako niso dobili premoženja, ki bi jih preskrbelo. Zlasti posestniške hčerke, ki niso dobile visoke dediščine, so velikokrat ostale samske, rodile nezakonske otroke in bile posledično odrinjene na družbeno obrobje.

Tako je denimo Ana Belšak, rojena leta 1796 pri Spodnjih Tumpovih, ki so sicer imeli veliko posestvo, kot neporočena umrla v starosti 81 let (leta 1877) pri Weisbacherjevih. Morda je bila dekla pri Weisbacherjevih ali pa jo je k sebi vzela nečakinja Marija, ki se je k Weisbacherjevim poročila leta 1862.

Nadalje je za Marijo Vidovič, rojeno leta 1853, zapisano, da je na svoj 74. rojstni dan (leta 1913) umrla na Kovačevem (v Dravcih 13) kot *»samska občinska reva«*. Ker ni nasledila zemlje, je bila očitno vaški *»socialni problem«* in je bivala po hišah v vasi. Podobno je veljalo za zgoraj omenjeno Terezijo Cafuta, ki je umrla v ptujski hiralnici.

Druge so se poročile z revnejšim možem, hlapcem ali viničarjem, kar jim prav tako ni omogočalo lagodnega življenja. Druga Marija Vidovič je bila rojena leta 1801 kot Marija Belšak (sestra že omenjene Ane Belšak) pri Spodnjih Tumpovih. Posestvo je nasledil njen brat Jožef, Marija pa se je šele v 35. letu starosti poročila z viničarjem Matevžem Vidovičem iz Varej. Iz časopisnih člankov je razvidno, da je brata Jožefa leta 1844 tožila za dediščino in zadevo pripeljala do sodne dražbe na delu Tumpovega posestva, iz katerega se je poplačala.[582] Kdaj, če sploh, je Marija dobila nujni delež, ni razvidno. Z možem Matevžem sta namreč šele trideset let po tej tožbi kupila majhno hiško na Rtiču, kamor sta se okrog leta 1875 preselila s sinom Pavlom Vidovičem, ki se je do zgodnje smrti preživljal kot dninar. Revni vaščani so tako do smrti oziroma do onemoglosti opravljali kmečka dela po vasi in si s tem služili hrano. Ko tega niso več zmogli, so postali socialni problem skupnosti.

Življenje žensk se je dodatno poslabšalo, ko so postale vdove. Marca 1902 je denimo kot *»vdova beračica«* v starosti 77 let v Dravcih umrla Elizabeta Weisbacher – najbrž žena pokojnega Mihaela Weisbacherja. Umrla je pri hiši Dravci 9, kjer sta tedaj živela Vid in Urša Pišak (danes Horvatovi, Dravci 11).

---

[579] Po komasaciji občin v letih 1933/34 je bilo v novi politični občini Sv. Andraž v Halozah s sedežem v Leskovcu 21,4 odstotkov kočarjev, v Zavrču pa 25,7 odstotkov.
[580] Franjo Baš, Socialni problemi slovenske vasi, 2. zvezek, Socialno ekonomski institut, Ljubljana, 1938, str. 27.
[581] Pogovor avtorice z Ano Habjanič, poročeno Vidovič, maj 2024.
[582] Najava dražbe zoper Jožefa Belšaka na prošnjo Marije Vidovič iz Dravcev, Grazer Zeitung, 13. 6. 1844, str. 10.

V posebej težkem položaju so bili invalidi, denimo vojni invalidi. Starejši vaščani Dravcev se tako denimo spomnijo pripovedovanj o lesenem Juri, možakarju z leseno nogo, ki je bil dodeljen v vaško oskrbo, tako da je bil vsak teden pri drugi hiši. Iz podatkov težko sklepam, ali je bil vaščan Dravcev ali pa je šlo za človeka od drugod.



Slika 319: Mož z leseno nogo.[583]

Posebna kategorija prebivalcev so bili preužitkarji. To so bili bivši gospodarji, ki so si v zameno za predajo posestva nasledniku izgovorili dosmrtno oskrbo na kmetiji. Preužitkarstvo je bilo praksa na vseh kmetijah v vasi, izvajalo pa se je z več ali manj zapleti. Večinoma je šlo za preužitek na breme potomcev, v nekaterih primerih pa tudi za bolj oddaljene sorodnike ali sorodstveno povsem nepovezane prevzemnike posestva.

Iz časa po drugi svetovni vojni je znana anekdota o tem, da je preužitkarica iz Dravcev na sodišču tožila sina, ker ji ni vsak dan dostavil litra mleka, ki si ga je izgovorila, saj je bil sin mnenja, da mati dobi dovolj mleka pri hčerki, pri kateri je bivala. Za prevoz do sodišča je preužitkarica prosila kar samega sina, ki ga je tožila. Preužitkar Ivan Letič je leta 1928 zapustil svoje posestvo v zameno za dosmrtno oskrbo nečakinji njegove pokojne žene in njenemu novemu možu Jakobu Vaupotiču. Slednja pa sta v oskrbo prevzela tudi sorodstveno nepovezanega Franca Emeršiča, ki jima je prepustil nekaj zemlje v Okiču. Pri Horvatovih sta Urša in Vid Pišak, ki sta se poročila že v višjih letih in nista imela otrok, posestvo prepustila Uršini mlajši sestri Marjeti in njenemu možu Antonu Horvatu, ki sta ob prihodu v Dravce pozimi 1905 že imela dva sinova.

[583] Adrian Ludwig Richter; After Jacques Callot, Beggar with Wooden Leg, after Callot, Harvard Art Museums/Fogg Museum, Gift of Belinda L. Randall from the collection of John Witt Randall, Photo © President and Fellows of Harvard College, 1898.216.A.

Po 2. svetovni vojni je bila primarna skrb za reveže na Krajevnem ljudskem odboru (KLO) Vareja. Odbor je že na prvi seji leta 1945 pripravil seznam revnih, ki naj dobijo brezplačno zdravljenje. Leta 1947 je krajevni odbor z občine Ptuj dobil navodilo, da pripravi popis starcev in onemoglih oseb. KLO je kljub temu, da so institucije (hiralnice) za ostarele na Ptujskem že obstajale, dobil v reševanje skrb za ostarele brez otrok. V enem od takih primerov so sprejeli sklep, da je gospod še sposoben lažjih opravil, sicer pa naj zanj skrbijo tisti posestniki, pri katerih je delal v mlajših letih, ko je bil še za delo sposoben.[584]

Januarja leta 1948 je bil pri KLO Sv. Vid pri Ptuju ustanovljen socialnozdravstveni svet – predsednica je postala učiteljica Ivanka Pernat, katerega naloga je bila med drugim skrb za denarne podpore ter zaščita pravic otrok. Po poročanju Ptujskega tednika se je jeseni leta 1954 pri tem svetu oglasila tudi starejša vaščanka Dravcev, da bi ji pomagali urediti preživnino od sina cestarja, kateremu je prepustila dve tretjini zemlje, sin pa jo je nato odklonil preživljati. Občinski svet je pri tem zaključil, da se tako s starejšimi ne dela, ali je gospa dobila socialno podporo, pa iz objave ni razvidno.[585]

Po drugi svetovni vojni so v arhivih KLO Vareja razvidne prošnje vaščanov Dravcev za otroške dodatke. Marija Bedrač je denimo zaprosila za dodatek zaradi skrbi za invalidno hčerko, saj potrebuje stalno oskrbo in jo to omejuje pri delu na posestvu. Prošnja je bila zavrnjena. Leta 1980 so vaščani KS Videm tudi zahtevali organizacijo vrtca na Vidmu, saj niso imeli na razpolago varstva s strani starih staršev. Tudi to v tistem času ni bila realna pobuda.

Iz družinske knjige v župnišču je razvidno, da so vaščani Dravcev hiše, ki jih niso potrebovali za bivanje, tudi oddajali v najem. Tako so denimo Hlupičevi okrog leta 1875 imeli v najemu staro Weisbacherjevo hišo. Zakonca Kristovič iz Šturmovca sta konec 19. stoletja imela v najemu Korpičevo kočo ob Dravi, Petrovičevi pa so imeli v 1970ih v najemu Žlahtičevo hišo na Rtiču. Ni znano, ali so za bivanje plačevali najemnino ali pa so za gospodarja opravljali kakšna kmečka dela.

Kljub temu da so v Dravcih prevladovali manjši posestniki in da so imeli relativno visoko nataliteto, iz različnih zgodovinskih virov razberem, da so imeli relativno veliko hlapcev in dekel, ki so redno živeli pri njih. Iz matičnih in iz družinskih knjig denimo zasledimo, da so imeli hlapca Flajsa pri Krajnčevih (danes hiša Dravci 11), kjer pa gospodarja nista imela potomcev. Krajnčevi nasledniki Horvatovi so že s seboj iz Stanošine pri Podlehniku pripeljali služkinjo, gospodaričino sorodnico, in tudi kasneje je njun naslednik Franc Horvat k hiši pripeljal deklo Marijo Topolovec, ki je opravljala kmečka dela in varovala otroke gospodarjev. Župnik zapiše, da so deklo Marijo Vindiš konec 19. stoletja imeli tudi Korpičevi. To je bil čas, ko je imela gospodarica veliko otrok (od leta 1883 do leta 1902 je rodila deset otrok, ob njih pa so bili pri hiši še otroci iz gospodarjevega prvega zakona, ki so se počasi poročali in odhajali od hiše, in vnuk, katerega starša sta se odselila v Ameriko). Zato je bila pomoč v in pri hiši očitno potrebna. Še po drugi svetovni vojni je iz volilnega imenika razvidno, da so bili pri petih hišah v Dravcih nastanjeni kmečki delavci.

[584] Krajevni ljudski odbor Vareja, 1945–1952, SI_ZAP/0334.
[585] Iz Vidma, Ptujski tedni, 13. november 1954, str. 2.



IZ VIDMA

V Vidmu vsi ne vedo, da obstaja Temeljni zakon o razmerju med starši in otroci, ki v 32. čl. pravi:

»Starši so dolžni preživljati svoje otroke, otroci pa svoje starše.«

Pred nekaj dnevi se je oglasil na občini v Vidmu Anton Kranjc, star možak iz Pobrežja, ki je svoječasno bil lastnik male hišice in nekaj arov zemlje v Pobrežju. Vse je izročil svojemu sinu in snahi. Prevzemnika sta hišico in zemljo prevzela, jo popravila, izboljšala gospodarstvo in izplačala tudi nekaj dednih odpravkov prevzemnikovim bratom. Oče Kranjc si je izgovoril skupno hrano in stanovanje ter vso preskrbo. Kasneje pa je od tega odstopil, ter si zadržal v hasnovanje »Dobrovoljsko njivo«. Sin prevzemnik je umrl. Na posestvu je ostala snaha, ki se ji ne more ničesar očitati; ima 7-članska družino, od tega je samo snaha sposobna za delo, vsi ostali so za delo nesposobni. Pri hiši je tudi 100% voj. invalid, snahin oče. Ker je oče odstopil od svojih pravic in si zadržal njivo, snaha ni dolžna dajati drugega užitka razen stanovanja, ki ga oče tudi ima. »Dobrovoljska njiva« pa bo prodana, ker ni bila last Kranjčevih.

Tako se je zgodilo, da je ostal stari Kranjc brez vžitka. Pa so na občino poklicali vse njegove otroke, zlasti dva sinova, ker sta oba v dobrem gmotnem položaju. Eden poseduje hišico in nekaj zemlje, je stalno zaposlen in prejema otroški dodatek, drugi, ta je pa najboljši, je prejel od države agrarno zemljo, ki redi po več glav živine. **Njemu je prav vseeno, četudi oče umre od gladu, kakor je umrla mati. On ni od očeta ničesar prejel in mu tudi ne bo ničesar dal.** Če bi oče izročil hišo in tistih nekaj arov zemlje njemu, bi ga preživel.

Sedaj naj ostane le na skrbi snahe? Edino ona je dolžna vzdrževati očeta?

In še en tak primer so obravnavali. Podporo na občini je prejemala tudi Marija Poslančec iz Dravc št. 14. Po moževi smrti je izročila skoro 2 tretjini posestva svojemu sinu, cestarju v Vidmu. Ostala ji je samo hišica in ena tretjina zemlje. Pri njej živi polnoletna hčerka, ki s svojim delom preživlja sebe in mater. Ker bi ne bilo prav, da prejema Poslančeceva mati podporo na občini, ko je sinu izročila posestvo, so sina pozvali na občino, da mu dopovedo, da je tudi njegova dolžnost skrbeti za mater, zlasti še ker ima 2 tretjini posestva in da bi bilo prav, da bi oba s sestro skrbela za mater. Pa je dični sin odklonil vsako obveznost. Tudi ni hotel pristati, da bi mesečno kupil materi 1 kg masti, 1 kg sladkorja in ji dal dnevno pol litra mleka. Zahteval je, da vzdržuje mater samo sestra, ki ima 1 tretjino vse zemlje. Iz prevzetih 2 tretjin noče dati materi ničesar, češ da še ni dedoval po materi. Oba nehvaležna sinova sta odklonila vsaj delno vzdrževanje svojih staršev.

V obeh teh primerih se bo verjetno nekoč izpolnilo kar pravi stari pregovor: »Ti očeta do praga, sin tebe čez prag.« Otroci vidijo, kako starši postopajo s svojimi starši in ni čudno, če bodo nekoč tako ...

Slika 320: Objava iz Ptujskega tednika o tem, da v Vidmu vsi ne vedo, da morajo otroci preživljati svoje starše, 13. november 1954, str. 2.

Posebne vrste najemnikov v tistem času v Halozah so bili viničarji. To so bili vinogradniški oskrbniki, včasih v zgodovinskih virih označeni kot vinogradniški pazniki, ki so v zameno za skrb za vinograd imeli pravico bivanja v skromni koči na posestvu in manjše plačilo. Včasih so bili viničarji nekdanji lastniki posestva, ki so slednje zaradi prezadolženosti izgubili, nov lastnik pa jih je po prevzemu posestva obdržal kot viničarje. Pretežno pa je šlo za revne posameznike in mlade družine, ki niso imele boljše izbire, kot da se naselijo v skromni koči kot viničarji in skrbijo za gospodarjev vinograd. Tudi ugotovitve iz Dravcev potrjujejo Topliškovo navedbo, da je viničarstvo za rodoslovne raziskave »zahtevno okolje«. Izpostavlja,

da so se pogosto selili iz koče v kočo, čeprav so bili v glavnem iz domačih okolij. Le redki so se ustalili za več generacij.[586]

»Voz z vsem njihovim imetjem je škripal po cestah in klancih, med lepimi in svetlimi hišami, med bregovi bogatih vinskih goric, mimo temnih in revnih viničarij, kjer je doma delo in molk na ustih. Tako se selijo vsako jesen viničarji: njihova polomljena in v črvojedini razpadajoča ropotija škriplje po ozkih in blatnih stezah, da celo voz ponekod obtiči v blatu. Gredo iz koče v kočo, nikdar na svoje… Najbolj domača jim bo šele zadnja selitev.«

Jože Krivec, Viničarjeva selitev, Dom med goricami, Ljubljana, 1942, str. 113.

Kot navaja Ljubica Šuligoj, srž viničarske problematike izhaja iz izjemno nizkega plačila, ki so ga viničarji prejemali in ki jim ni omogočalo preživetja. Tako je denimo lastnica »s pola« s pet hektarjev velikim posestvom v Velikem Okiču viničarju leta 1931 za delo v vinogradu nudila stanovanje in dva ara deputatne zemlje. Posestnica iz Pobrežja pa je viničarju v Spodnjem Leskovcu za delo v vinogradu velikosti 64 arov plačala 100 dinarjev in mu dala nekaj živeža (krompirja, moke in podobno). Pri tem je treba upoštevati, da je za 100 dinarjev viničar v tistem času dobil le 30 kg kruha ali 6 kg sladkorja. 11 ur dela je bilo plačano 6 dinarjev (za kar je delavec dobil manj kot 2 kg kruha) ter pol litra jabolčnika. Ker so za kg masti morali delati kar teden dni, so jim primanjkovale osnovne življenjske potrebščine, za plačilo zdravnika pa sploh niso imeli. Posledično je bilo »haloško vprašanje« pred drugo svetovno vojno »najbolj pereče socialno in kulturno vprašanje na Slovenskem«.[587]

V Dravcih so bili vinogradi le v zgornjem delu vasi ter na Rtiču, viničarje pa zasledimo zgolj pri današnji hiši Dravci 13 (Kovačevo). Po tem, ko sta leta 1869 prvotna lastnika Jožef Krajnc in njegova polsestra Ana prodala zadolženo posestvo, je Jožef nekaj časa ostal na njem kot viničar graškemu vinogradniku češkega porekla Adalbertu Hrubyu. Za njim se na posestvu izmenja vrsta viničarskih družin. Viničarske družine so ostale še pod naslednjim lastnikom Jurijem Bračičem, pod njegovim sinom Francem pa se ta praksa konča in Bračičevi so po 2. svetovni vojni v tednih pred trgatvijo sami bivali v Dravcih, opravljali dela v vinogradu in pazili grozdje.

Viničarji so bili v glavnem mladi ljudje, ki so se v Dravce priselili iz drugih delov Haloz, zlasti iz leskovškega okraja. Nekateri viničarski otroci so neredno hodili v šolo, drugi so bili med najboljšimi učenci. Vsem pa je skupno, da niso ostali dolgo na enem mestu. Še najdlje so v Dravcih ostali Breznikovi, a tudi ti so v upanju, da jim bo pri drugi hiši bolje, nato šli do posestnika v Vareja in tako dalje.

Z izjemo te hiše in kakšne posamezne njive ali gozdne parcele tako drugo posestvo v Dravcih ni bilo v lasti nevaščanov. V tem smislu so bili Dravci neprimerljivi z bližnjim Dravinjskim Vrhom, kjer so imeli tujci v lasti 83 % vinogradov, ali z Majskim Vrhom, kjer so imeli kar 94 % vinogradov. Ker so v Dravcih, kot še danes, prevladovale njive, pašniki in gozdovi, z zaostrovanjem viničarske problematike v Halozah

[586] Janez Toplišek, Rodoslovje, 2018, cit. zg., str. 166; Vladimir Bračič, Viničarstvo, Gorice in vino, Pokrajinski muzej, Ptuj, 1976, str. 73; Jožef Čuš, Viničarji, Gorice in vino, Ptuj, 1976, str. 88; Majda Čeh, Vinogradništvo v Halozah, Ptujski zbornik V, Založba Obzorja Maribor, 1975, str. 392; Jože Rozman, Viničarju v boju za nov in pravičen viničarski red, Ptujski zbornik V, Založba Obzorja Maribor, 1975, str. 270.
[587] Ljubica Šuligoj, Kmečko vprašanje in viničarski odnosi, Svet Belanov, Cirkulane, 2005, str. 107.

ta v Dravcih ni bila razširjena. Za Jožefa Breznika je celo župnik v družinski knjigi zapisal, da je posestnik, ter šele naknadno popravil, da gre za viničarja, posestnik pa je Adalbert Hruby.

Končno v Dravcih zasledimo tudi pozitivne viničarske zgodbe. Tak je bil denimo Blaž Letič, viničarski sin iz Dravinjskega Vrha, ki se je leta 1848 poročil z deklo Nežo Štrucl. Na neznani način (verjetno s posojilom in po nizki ceni, ker je iz časopisnih objav razvidno, da je bilo posestvo Simona Bračiča na vrsti sodnih dražbah neuspešno prodano) jima je uspelo kupiti Bračičevo posestvo v Dravcih – sprva sicer le del, njun sin Ivan pa je nato zemljo še dokupil. Letičema so se v Dravinjskem Vrhu v letih 1854–1860 rodili štirje otroci in v letih 1864–1869 so se preselili v Dravce. Od tu so se tudi poročili in si ustvarili družine, najmlajši Ivan pa je nasledil domačijo in jo okrepil v donosno posestvo. Oče Blaž, nekdanji viničar, je v Dravcih umrl kot posestniški vdovec preužitkar leta 1907, v starosti 81 let.

13.5.2 Institucionalno varstvo starejših

Institucionalno varstvo starejših je bilo sicer na Ptujskem območju vzpostavljeno še pred znanimi začetki vasi Dravci, a podatkov o tem, da bi bili vaščani nameščeni v takih ustanovah, vse do obdobja po 2. svetovni vojni ni.

Na Ptuju so gospodi Ptujski že leta 1315 ustanovili špital, najstarejšo socialno-zdravstveno ustanovo na Ptuju, v kateri do smrti zagotovili brezplačno hrano, stanovanje in oskrbo za dvanajst oskrbovancev. Špital je stal v Dravski ulici, kjer je danes Glasbena šola Karola Pahorja. Ptujski status iz leta 1376 je določal, da se pekom, ki pečejo premajhen kruh, ta zapleni in pošlje revežem v špital (91. člen), tja pa so odpeljali tudi vino, ki so ga tujci prevažali čez Ptuj po Martinovem (138. člen).[588] V kasnejših stoletjih je špital doživel boljše in slabše čase. Leta 1806 je bila v prvem nadstropju zgradbe ustanovljena mestna bolnišnica. V letu 1875 je bila zgrajena nova velika hiralnica (današnji interni oddelek) ob novi bolnišnici na območju Kaniže, danes na Potrčevi ulici. Obe ustanovi sta imeli skupno upravo in proračun. Ob koncu 1. svetovne vojne je bilo v hiralnici 134 postelj, v bolnišnici pa 110 postelj. Hiralnica v sklopu ptujskem bolnišnice je bila ukinjena med 2. svetovno vojno, nekaj njenih oskrbovancev pa je bilo poslanih v grad Muretinci.

V krajši notici Simon Povoden navaja, da je v Vidmu še leta 1825 kot socialna ustanova za ostarele in obubožane krajane deloval ubožni špital.[589]

V Muretincih je že leta 1927 velikonedeljski križniški red, ki je imel v lasti grad iz 14. stoletja, ustanovil hiralnico za varstvo onemoglih. Predlog za to je dal kaplan pri Sv. Barbari Ivan Verbajnšek, ki je po drugi svetovni vojni opazoval naraščajoče število starih ljudi, ki so bili brez svojcev in so onemogli. Grad v Muretincih je med 1. svetovno vojno služil za namestitev židovskih beguncev iz Galicije, med katerimi pa je v Muretincih izbruhnila epidemija legarja, ki je pomorila številne begunce. Križniki so zato Verbajnškov predlog po odprtju hiralnice v gradu sprejeli. V hiralnico so prihajali zlasti ljudje s podeželja – hlapci, dekle, dninarji, ljudje brez potomcev in prihrankov. Do leta 1930 je hiralnica sprejela 106

[588] Kristina Dokl, Zgodovina institucionalnega varstva starejših ljudi na širšem ptujskem območju do leta 1955, Dom upokojencev – 80 let delovanja Doma upokojencev Ptuj, 2007, str. 30–31.
[589] Simon Povoden, Hauptpfarrliches Geschichtenbuch, 1833, ZAP, R-42,ZAP 70, R-41, str. 223–224.

oskrbovancev, od tega 60 odstotkov moških, do vojne pa je bilo sprejetih že preko 300 oskrbovancev.[590] Po drugi svetovni vojni je grad prevzela jugoslovanska državna oblast.

Šele v povojnem obdobju zasledimo vaščane Dravcev, ki so stanovali v Domu onemoglih Muretinci. Leta 1961 je tam umrl Anton Blažek, svak Kolarjevega Pepija iz Dravcev in nekdanji ptujski župan, ki je bil poročen z Dravčanko Julijano Korpič. Ko je povojna jugoslovanska zakonodaja to omogočala, sta se razvezala, otrok pa nista imela. Zadnji dve leti življenja pred smrtjo leta 1985 je v Domu bivala tudi Marija Topolovec, ki je bila dekla pri družini Horvat v Dravcih. Nazadnje je v Muretincih prebivala Ana Petrovič, po domače Krčarjeva Anica, zadnja prebivalka hiše Dravci 1. Umrla je leta 2018 v domu v Juršincih.



Slika 321: Razglednica hiralnice Muretinci.[591]

[590] Prav tam, str. 35.
[591] Zgodovinski arhiv Ptuj, dostopna na Kamri.si.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

14 Javna infrastruktura

14.1 Infrastrukturna zapostavljenost Haloz

Med vsemi doslej navedenimi javnimi storitvami je področje infrastrukture tisto, na katerem so bili Dravci najdlje prepuščeni sami sebi. V času fevdalizma so morali podložniki nameniti zahtevano število delovnih dni za infrastrukturna popravila, ki jih je zahteval zemljiški gospod. To je vključevalo popravilo cest, ki so bile pomembne za fevdalca, utrjevanje rečnega nabrežja, gradnjo mostov in podobno. Namen ustanovitve majhnih političnih občin pod staro Avstrijo je najbrž v tem pogledu bil zlasti v tem, da se vaškemu županu in sami soseski prepusti skrb za vaške probleme. To je v prvi vrsti zadevalo vaško infrastrukturo. Šele desetletja po 2. svetovni vojni lahko govorimo o javnih prizadevanjih po povezavi vasi Dravci z ožjim in širšim okolišem.

Vladimir Bračič je še leta 1989 infrastrukturno situacijo v Halozah opisal tako:

»Do sedemdesetih let v Halozah še ni bilo asfaltiranega cestišča, razen odseka magistralne ceste med Borlom in Zavrčem. Sedaj ima asfaltno prevleko 2/3 regionalnih cest, toda samo 1/3 lokalnih cest (na Ptujskem polju je asfaltiranih 95 % lokalnih cest). Velika večina krajevnih poti je v zelo slabem stanju, čeprav si krajevne skupnosti prizadevajo s pomočjo samoprispevkov, da jih občasno gramozirajo, tako da so prevozne za traktorje in manjše avtomobile. Jesensko deževje in sneg pa naredita marsikatero krajevno pot neprevozno. Pomemben dosežek zadnjih dvajsetih let je povezava krajevnih središč z občinskim na Ptuju z asfaltiranimi cestami. T o je pospešilo razvoj avtobusnega prometa. Neposredno po vojni niso imele Haloze nobene avtobusne zveze s Ptujem. Ljudje so prihajali v 15–20 km oddaljeni Ptuj z vozovi ali peš. Pred dvajsetimi leti so imela krajevna središča dnevno po eno avtobusno zvezo s Ptujem, sedaj jih imajo po pet in več. S tem je omogočen delavcem prevoz na delo, mladini pa šolanje v srednješolskem centru.

Haloze so tudi danes s svojo specifičnostjo neprijetni madež na sicer svetli razvojni podobi Slovenije. Čeprav razglašajo nekateri to za pesimizem, pa dejansko stanje kaže, da se Haloze samo z lastnim prizadevanjem ne bodo mogle izvleči iz nerazvitosti. Pri tem poudarjamo nesporno dejstvo, da je tolikokrat razglašena posebna skrb širše družbene skupnosti za manj razvita območja Halozam prinesla zelo malo. Vsi odgovorni se sprenevedajo, namesto da bi se problema lotili z vso

odločnostjo. Ob dejstvu, da Slovenija že desetletja plačuje ogromna sredstva v nenasitni sklad za razvoj manj razvitih republik in pokrajin, so slovenska manj razvita območja na čelu s Halozami slovenska nacionalna sramota.«[592]

14.2 Ceste in mostovi

14.2.1 Skrb za okrajne in vaške ceste

Čeprav se je v habsburški monarhiji v 19. stoletju cestni promet zelo povečal, je bila večina cest slabo vzdrževanih. Za te bi morala skrbeti dežela, ki pa cest na tem območju ni postavljala med prioritetne, saj so povezovale Ogrsko in Hrvaško z deželo Štajersko. Dravci so bili med najbolj odročnimi kraji na Štajerskem in z Vidmom so jih povezovale vaške in tovorne poti. Za njihovo vzdrževanje je bila zadolžena politična občina Dravci. Ljudje so pretežno hodili peš in za ta namen vzpostavili pešpoti in bližnjice – med njivami, po gozdovih in drugod. Te so se ohranile še po 2. svetovni vojni, ko se je tudi v Dravcih vzpostavil avtomobilski promet. Konjske vprege so vozile po tovornih poteh, ki pa so bile ob slabem vremenu težko prevozne. V Dravcih je bilo več težavnih klancev, ki so še v obdobju po 2. svetovni vojni bili tudi s konjsko vprego ob dežju in zlasti ponoči za voznika tvegani, saj se je lahko na njih voz prevrnil, potniki pa popadali z njega.

Na prvem katastrskem zemljevidu iz leta 1824 današnje ceste Videm–Leskovec še ni, vidna je šele na zemljevidu iz leta 1876. Do takrat je cesta iz Vidma do Dravcev vodila od Bračičeve kovačije navkreber čez Vareja, kjer se je cesta razcepila za Soviče in Repišče ter severno mimo Schäfferjevega posestva do Dravcev.

Leta 1906 je bil v časopisu objavljen dopis iz Dravcev, ki poroča o sporu med vojaškim generalom in dravskimi kmeti glede stanja cest.[593] General, ki je na Ptuju nadziral pionirski bataljon, s pomočniki in z vojaškim zemljevidom obišče območje Dravcev, po regionalni cesti Ptuj–Leskovec. Članek navaja, da je general stal dva metra od kamna, ki je kazal 13 km razdaljo od Ptuja, vendar je postal nezadovoljen s stanjem lokalnih cest, ki da so ključnega pomena za vojaško uporabo. Kmetje ga opozorijo, da dlje od tam ne more iti, saj je cesta namenjena prevozom s kmečko vprego, ne pa težkim vojaškim vozilom. General se je soočil s kmeti in zahteval znatne izboljšave njihovega vzdrževanja. Kmetje pa so izrazili frustracijo in občutek nemoči, saj so se počutili preobremenjeni z generalovimi visokimi standardi, ki so se jim zdeli nerealni glede na njihove omejene vire. Poskušali so se spopasti z generalovimi zahtevami s spoštovanjem, čeprav so notranje čutili ogorčenje in nemogočnost izpolnjevanja takih zahtev. General je vztrajal pri strogi vojaških standardih za ceste, ne da bi razumel ali priznal omejitve, s katerimi so se kmetje na podeželju soočali, ter dejstvom, da kmetje plačujejo davke državi, ki pa ne poskrbi, da bi imeli boljše ceste.

[592] Vladimir Bračič, Haloze v zadnjih desetletjih, Dela – Oddelek za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani, 1989, št. 6, str. 52–63, na str. 58–59.
[593] General v sporu s kmeti (Ein General in Berkehr mit Bauern), Arbeiterwille, 2. 9. 1906, str. 3.

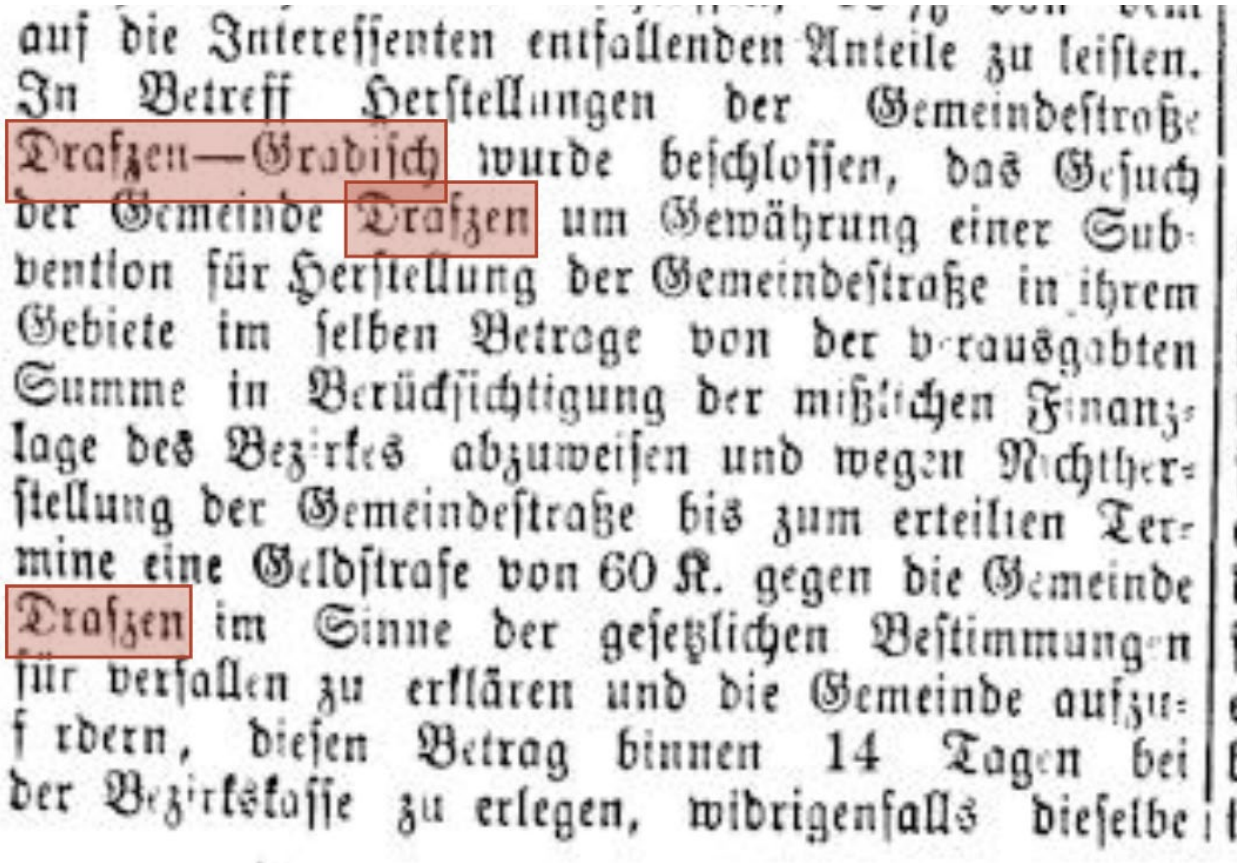

auf die Interessenten entfallenden Anteile zu leisten.
In Betreff Herstellungen der Gemeindestraße
Drafzen—Gradisch wurde beschlossen, das Gesuch
der Gemeinde Drafzen um Gewährung einer Sub-
vention für Herstellung der Gemeindestraße in ihrem
Gebiete im selben Betrage von der verausgabten
Summe in Berücksichtigung der mißlichen Finanz-
lage des Bezirkes abzuweisen und wegen Nichther-
stellung der Gemeindestraße bis zum erteilten Ter-
mine eine Geldstrafe von 60 K. gegen die Gemeinde
Drafzen im Sinne der gesetzlichen Bestimmungen
für verfallen zu erklären und die Gemeinde aufzu-
fordern, diesen Betrag binnen 14 Tagen bei
der Bezirkskasse zu erlegen, widrigenfalls dieselbe

Slika 322: Izsek iz časopisa Marburger Zeitung, 8. 10. 1910, str. 4, kjer piše o prizadevanjih po pridobitvi subvencije za ureditev občinske ceste Dravci–Gradišča.

Območje Župnije sv. Vida je v 19. stoletju s svetom ob tovornih in vaških poteh povezovala *okrajna videmska cesta*, zato so jo morale vzdrževati okrajne občine. Bila je stranska cesta ptujske poštne in komercialne ceste. Speljana je bila skozi Turnišče in Sv. Vid, kjer je za naseljem prečkala reko Dravinjo, nato je vodila skozi Podlehnik do carine pred hrvaško mejo. Cesta je bila gramozna, do mostu čez Dravinjo je bila širša, nato pa polovico ožja.[594] V drugi polovici 19. stoletja so imele občine za vzdrževanje okrajne ceste s Ptuja skozi Sv. Vid in Leskovec na Hrvaško 25 % občinskih doklad, a se situacija ni bistveno spremenila. Slovenski gospodar tako omenja, da si vinski kupci zaradi slabih cest niso več upali priti v Haloze kakor v preteklosti, ker so se bali, da ne bi kje na okrajni cesti ali v vodi utonili ali pa se pogreznili v blato. *»Neki kupec se je izrazil, da je sv. Vid: turški brod, a Haloze: Bosna glede stez, pisatelj teh vrst pa še zatrjuje, da je še gorše, nego v Bosni.«*[595]

[594] Nataša Kolar, Videm v 19. stoletju, Zbornik Videm, 2011, str. 94.
[595] Haloze, Slovenski gospodar, 13. 3. 1879, list 11, str. 84.



Slika 323: Cesta čez Videm ob pogrebu patra Pija Vakslja, septembra 1927.[596]

[596] Kronika Župnije sv. Vida, str. 149.



Slika 324: Cesta Videm – Leskovec v 60. letih 20. stoletja, v ozadju nizozemska turistka.[597]



Slika 325: Jožef Cafuta po 2. svetovni vojni s konji prevaža krsto po težko prevozni cesti od Sovič proti Vidmu.[598]

[597] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.
[598] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.



Slika 326: Praznični prevoz s konji po 2. svetovni vojni, družina Franca in Marije Vidovič.[599]

Prvi avtomobili so Haložane začeli presenečati že pred 1. svetovno vojno. V Štajercu je tako leta 1912 zabeleženo nesrečno srečanje med Varejčanko in avtomobilom: *»68 letna kmetica Tereza Krajnc se je peljala iz Ptuja v Varejo. Na cesti jo je srečal automobil. Konj se je splašil in kmetica je padla iz voza. Ranjena je smrtno nevarno. Proti neprevidnemu automobilistu se je napravilo naznanilo.«*[600] V Pokrajinskem arhivu Maribor je ohranjen spis iz sodnega postopka proti videmskemu trgovcu in posestniku Davorinu Tombaku (rojen leta 1878 v Šentjurju pri Celju), ki je aprila 1927 skupino Videmčanov, vključno s kaplanom, peljal na velikonočni pasijon na Ptuj. V Pobrežju je povozil mladega Franca Ostroška, ki je za posledicami nesreče umrl. Med številnimi pričami je bil zaslišan tudi Jožef Krajnc (Tejekov Pepi) iz Sovič, pred vojno stanujoč v Dravcih, ki je sodišču zagotovil, da je Tombak vozil previdno in počasi. Cesta naj ne bi dovoljevala vožnje nad 25 km/h, avto pa je, čeprav je Tombak že kupil rabljenega, imel prevoženih komaj 5000 km. Kako se je nesreča zgodila, orožnikom in sodišču ni uspelo natančno dognati in Tombak je bil oproščen.[601]

Ocene kakovosti ceste so bile sicer različne: medtem ko je ravnatelj videmske šole v šolskem listu iz leta 1929 cesto od šole Videm proti Leskovcu označil kot slabo, pozimi ne spluženo, zaradi česar otroci težko pridejo v šolo,[602] je leskovški ravnatelj cesto od Vidma proti šoli ocenil kot zelo dobro.[603]

[599] Zasebni arhiv Beno Vidovič.
[600] Štajerc, 4. avgust 1912, str. 6.
[601] Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor Vr VIII 934/27, Davorin Tombak, prometna nesreča s smrtjo, 1927, SI_PAM/0645/003/01555.
[602] Šolski list Osnovne šole Sveti Andraž v Halozah (Leskovec), 1929–1938, SI_ZAP/0201/002_00001.
[603] Šolski list Osnovne šole Sveti Vid pri Ptuju (Videm pri Ptuju), 1929–1939, SI_ZAP/0201/002_00036.

Pred 2. svetovno vojno je bila uvedena avtobusna povezava Trakoščan – Maribor, kljub temu da je bila cesta še v 60. letih makadamska. Videmska župnijska kronika poroča, da je leta 1973 mariborsko cestno podjetje pričelo priprave na asfaltiranje ceste čez Videm.[604] Fotografija Jožeta Vrabla iz 1974 prikazuje prvo asfaltno plast.



Slika 327: Cesta v Leskovcu med Velikonočno procesijo leta 1964.[605]

[604] Kronika Župnije sv. Vida, str. 218.
[605] Kronika Župnije sv. Andraža v Halozah, str. 203.

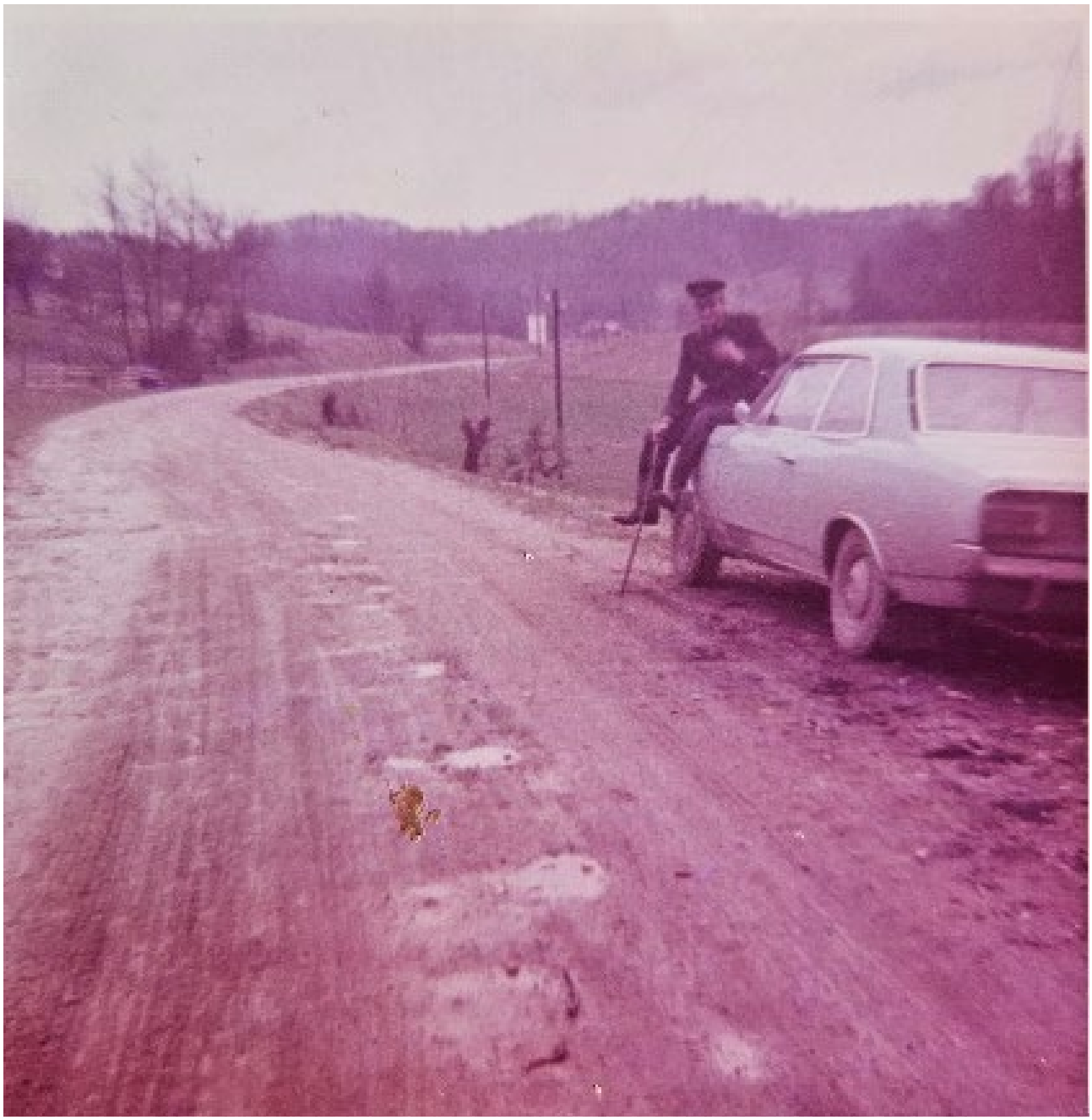

Slika 328: Poštar Janez Bedrač iz Dravc pred Tejekovo domačijo ob glavni cesti Videm-Leskovec, sedi na avtomobilu posestnika Josipa Muzeka iz Gradišč.[606]

[606] Zasebni arhiv Angele Bedrač.



Slika 329: Videm s prvo grobo plastjo asfalta na cesti leta 1974.[607]

Po 2. svetovni vojni, ko je bil za Dravce pristojen Krajevni narodnoosvobodilni odbor (KNOO) Vareja, so že na njegovi prvi seji 22. septembra 1945, ki je potekala v hiši Petelinovih v Dravcih, odločali o popravilu okrajnih cest. Sprejet je bil sklep, da se postavi cestar, ki bo popravljal ceste na območju Varej, Sovič in Dravcev za plačilo 40 dinarjev dnevno, pri čemer bo delal devet mesecev v letu, po dva dni na teden. V letu 1950 so očitno ugotovili, da ta rešitev ni dobra, in odločili, da bodo odslej za ceste in mostove skrbeli *»na udarniško moč«.*[608]

Kljub temu, da očitno ni bilo denarja za cestarje, se je po drugi svetovni vojni ta poklic zelo razširil. V Dravcih sta bila po drugi svetovni vojni dva, več jih je zaslediti tudi v sosednjih vaseh.

Za utrjevanje ceste Soviče – Dravci je bil leta 1970 uveden krajevni samoprispevek, a ker so avtomobili postajali bolj razširjeni, je cesta v klancih v slabem vremenu šoferjem še zmeraj povzročala težave. Ana Horvat se spomni zlate poroke njenih staršev leta 1974, ko so v Dravce prišli gostje z avtomobili in je bila cesta do Dravcev tako slaba, da so v klancu kolesa avtomobilov zalagali s suho koruznico, da so lahko speljali. Težava je bila delno rešena leta 1983, ko je bila cesta s samoprispevkom vaščanov Soviče – Dravci in »družbeno pomočjo« asfaltirana. V Zgodovinskem arhivu Ptuj je ohranjen predračun Cestnega podjetja Maribor, TOZD Ptuj z dne 5. 5. 1982 v višini 1.700.000 din za 5 cm debel sloj asfalta.[609] Obenem so vaščani uredili tudi dva mostova čez potok Psičino. Leta 1983 je bila v Dravcih na Vidovičevem velika proslava odprtja asfaltirane ceste Soviče–Dravci, ki je predstavljala tudi praznovanje 5. praznik KS Videm, saj je 1,5 km asfalta predstavljal glavni dosežek KS v tistem letu.

[607] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: Jože Vrabl (1924-1981), hrani Zgodovinski arhiv na Ptuju, SI_ZAP/0289/002/001/010_00001_04, Videm pri Ptuju, škatla 7, ovoj 17.
[608] Krajevni ljudski odbor Vareja, 1945–1952, SI_ZAP/0334.
[609] Tehnična dokumentacija, Cestno podjetje Ptuj, ureditev ceste Soviče Dravci, 1982, SI_ZAP/0578/021/00200.

TEDNIK

YU ISSN 0040–1978

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

LETO XXXVI, ŠT. 22 Ptuj, 9. junija 1983 CENA 9 DINARJEV

Sliki 330, 331: Članek s prireditve v Dravcih, Tednik, 9. junij 1983, str. 4.[610]

SKLEPNA PRIREDITEV V KS VIDEM

Praznik za vaščane Dravc

Po uspešni organizaciji in množični udeležbi na vseh prireditvah, ki so potekale od 28. maja do 5. junija, so v nedeljo uspešno sklenili praznovanje 5. praznika krajevne skupnosti Videm. Zaključne prireditve so potekale v Dravcih, v najmanšem zaselku v ptujski občini. Praznik slavijo namreč vsako leto v tistem delu krajevne skupnosti, kjer so v minulem obdobju dosegli pri svojem razvoju največje uspehe. V Dravcih in Sovičah so lani s prispevki krajanov, s sredstvi iz samoprispevka in z družbeno pomočjo asfaltirali 1,5 kilometra vaške ceste in zgradili dva mosta prek potoka Psičina. Vse do lanskega leta pa je bilo pri razvoju teh krajev narejenega zelo malo. To dokazuje tudi majhna naseljenost, saj je v Dravcih le 18 hiš, medtem ko jih je bilo prva leta po vojni 12.

Nedeljsko zaključno slovesnost so pričeli gasilci z vajo, nato pa je bila slavnostna seja skupščine krajevne skupnosti. Tu je predsednik skupščine KS Jože Smigoc predstavil razvojna prizadevanja v krajevni skupnosti, in opozoril na nerazvitost haloškega območja.

Slavnostni govornik, — predsednik SO Ptuj Franc Tetičkovič pa je spregovoril o trenutni situaciji v domovini in svetu ter omenil naše najpomembnejše naloge v tem času, pohvalil pa je razvojne uspehe v krajevni skupnosti Videm.

Sledila je podelitev bronastih priznanj osvobodilne fronte, ter posebnih priznanj krajevne skupnosti, ki so jih prejeli Skupnost za ceste občine Ptuj in Milan Pavlica za sodelovanje pri modernizaciji cest in gradnji mostov na območju KS, Mirko Vidniš za pomembne uspehe na športn področju. Posebno priznanje je dobil tudi Franc Bedrač za aktivno sodelovanje v pripravi prireditev ob krajevnem prazniku, Maksu Vaupotiču pa so podelili kipec tovariša Tita in priznanje za njegov požrtvovalno delo na kulturnem in družbenopolitičnem področju.

Kulturni program so izvajali godba na pihala iz Bukovec, pevski zbor prosvetnega društva Videm in pionirji osnovne šole, domačini pa so za zaključek pripravili še zanimive kmečke igre in tovariško srečanje.

JB



Z zaključne slovesnosti v Dravcih

[610] Arhiv Milice Bedrač.



Slika 332: Odprtje asfaltirane ceste Dravci – Vareja, 15. avgusta 1994.[611]

Po drugi strani je bila cesta Dravci – Vareja asfaltirana šele dobro desetletje kasneje.[612] Takrat so bile asfaltirane tudi stranske vaške ceste do posameznih domačij in težave s težko prevoznimi cestami v vasi ni bilo več.



DELO Novice Gospodarstvo Mnenja Šport Kultura Kresnik Magazin Sobotna

Najožje prometno grlo razširjeno

Odsek od Draženc do Gruškovja tretjino cenejši Napihnjen investicijski program ali slaba izvedba?

Odpri galerijo

Ta prometna pot je bila doslej najožje prometno grlo v turistični sezoni, ko so ob koncih tednov turisti na poti na jug čakali po šest ali celo osem ur na prestop meje. FOTO: Tadej Regent

Slika 333: Delo poroča o odprtju zadnjega odseka štajerske avtoceste od Dražencev do Gruškovja, 30. november 2018.

[611] Zasebni arhiv Antona Vidoviča. Deklici sta Tamara Drevenšek in Nastasija Vidovič, s Krajevne skupnosti Videm pa njen predsednik Franc Koderman.
[612] Cestno podjetje Ptuj, Lokacijsko dovoljenje za obnovitvena dela na odseku ceste Vareja–Dravci, katastrska občina Vareja, 26. 6. 1991, SI_ZAP/0069/021/151_00005.

Leta 2018 je bila izgrajena avtocesta Maribor–Gruškovje, ki Avstrijo in Nemčijo povezuje s hrvaškim Jadranom, Hamburg pa s Solunom. Dravci so od te avtoceste oddaljeni pet minut vožnje. Maribor je tako danes od Dravcev oddaljen pol ure, Gradec in Zagreb pa po eno uro vožnje. V kratkoročnih načrtih občine je tudi izgradnja kolesarske poti od Vidma, kar bo povečalo prometno varnost pešcev in kolesarjev ter turistično zanimivost haloškega dela videmske občine.

14.2.2 Mostovi čez reke in potoke

Cesta od Ptuja čez Videm do Leskovca je prečkala Dravo, Dravinjo in več potokov. Mostovi čez potoke so bili večinoma leseni.[613] Ključen za povezanost Dravčanov z Vidmom in Ptujem je bil most čez Dravinjo. Tudi ta je bil lesen vse do jeseni leta 1985, ko je bil izgrajen sedanji most.



Slika 334: Most pri Sv. Vidu konec 19. stoletja.[614]

KNOO Vareja je na seji 1. septembra 1946 obravnaval pobudo Dravčanov, ki jo je predstavil odbornik Ivan Horvat, da je potrebno popraviti most čez potok Psičina v Dravcih. Sprejet je bil sklep, da odbor pobudo podpira. Most naj popravijo posestniki v Dravcih, *»kateri bodejo dali potreben les in delo, katerega*

[613] Nataša Kolar, Videm v 19. stoletju, Zbornik Videm, 2011, str. 94.
[614] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: Alojz Kasimir, fotografija 21-30-2, SI_ZAP/0559/001/002/001.

prevzame v nadzorstvo in izvršitev Horvat Ivan, posestnik v Dravcih«.[615] Od oblasti torej tudi po vojni ni bilo kakšne koristi: lahko si dal pobudo, a si bil potem zavezan projekt sam izvesti.



Slika 335: Razglednica z lesenim mostom čez Dravinjo na Vidmu (levo Slomškov dom, desno kapela sv. Roka).[616]



Slika 336: Današnji most čez potok Psičino.[617]

[615] Krajevni ljudski odbor Vareja, 1945–1952, SI_ZAP/0334.
[616] Založil Ivan Rašl, ok. 1936, Zgodovinski arhiv Ptuj, dostopna na Kamri.si.
[617] Foto: JH, 2024.



Odprt most v Vidmu

Med pomembne delovne zmage in pridobitve ob dnevu republike v ptujski občini sodi tudi nov betonski most v Vidmu pri Ptuju, ki so ga delavci Gradisovega tozda Nizke Gradnje iz Maribora zgradili v dobrih treh mesecih. Investicija je veljala 55 milijonov, gradnjo mostu pa je v celoti financirala skupnost za ceste SR Slovenije.

Krajani so novega mostu zelo veseli, saj je bil dosedanji leseni že čisto dotrajan, za težja vozila pa celo neprevozen. Sicer pa je z manjšimi popravili zdržal dobrih 40 let.

Novi most je dolg 52, širok pa 10 metrov. Samo vozišče je široko 6,80 m, kar je dovolj za normalno srečevanje vozil. Na obeh straneh vozišča so široki pločniki in železna ograja, most pa podpirajo štirje betonski stebri.

Slovesnost ob odprtju te pomembne pridobitve bo v soboto, 23. novembra ob trinajstih, združili pa jo bodo s praznovanjem dneva republike. Slavnostni govornik bo sekretar predsedstva OK ZKS Ptuj Gorazd Žmavc.

PTUJSKI TEDNIK - 21. 11. 1985, str. 8. M. Ozmec

Čez novi most v Vidmu bo odslej promet nemoteno potekal.

Slika 337: Najava odprtja betonskega mostu v Vidmu, Ptujski tednik, 21. novembra 1985, str. 8.[618]

V Dravcih mostu čez Dravo, ki bi Dravce povezoval z Bukovci, ni. Še po 1. svetovni vojni je vasi povezoval brod, s katerim so tovorili tovor čez Dravo. Kot izhaja iz ločitvenega spisa zakoncev Blažek, so se z brodom čez Dravo v Bukovce vozili tudi Ptujčani na obisku v Dravcih. Ko je bil brod ukinjen, so vaščani Dravcev uporabljali čoln, na katerega so lahko naložili kolo ali drug manjši tovor. Tako se je avtoričin oče Franc Bedrač iz Dravcev vozil na vaje bukovske godbe še v 1970ih.

14.2.3 Mitnina pri videmskem mostu



Slika 338: Mitnica na Vidmu, v njej naj bi bila tudi mrtvašnica, 1899.[619]

[618] Arhiv družine Korpič.
[619] Zgodovinski arhiv Ptuj, foto: Alojz Kasimir, fotografiji 037, 038, SI_ZAP/0559/001/002/001.

Imenje Sv. Vid je še v drugi polovici 19. stoletja pobiralo mitnino. Prihodek od mitnine je bil zelo različen, odvisen od letnega pretoka prometa po okrajni cesti, pa tudi od vremenskih in drugih neprilik, ki so zahtevale določena popravila mostu in gramoziranje ceste ob mostu. Plačati je bilo potrebno tudi mitničarja.[620]

14.3 Avtobusna povezava

Ptujski občinski svet je maja 1900 razpravljal o prošnji inženirja Schmidta za koncesijo, s katero bi mu bilo dovoljeno z avtobusom prevažati potnike od ptujske železniške postaje do mariborske južne železniške postaje, in mu jo tudi odobril.[621]



Slika 339: Avtobus »ščuka« od Minoritskega samostana zavija proti Vidmu, 1961.[622]

Iz Krajevnega leksikona Dravske banovine iz leta 1937 je razvidno, da je imel Ptuj pred 2. svetovno vojno v primerjavi z drugimi slovenskimi mesti slabše razvite avtobusne povezave. Za Ptuj je navedena zgolj povezava s Poljčanami in načrtovane povezave Ptuja s Halozami.[623]

Za Dravce je bila zelo pomembna uvedba avtobusne povezave med Mariborom in Trakoščanom, ki je bila vzpostavljena pred drugo svetovno vojno in nato ukinjena, po vojni pa ponovno vzpostavljena, ter nato redne linije do Ptuja. Avtobus je bil sprva plačljiv za vse, zato se otroci z njim niso vozili v šolo. Šele

[620] Nataša Kolar, cit. zg., Zbornik Videm, 2011, str. 96.
[621] Pettauer Zeitung, 13. maj 1900, str. 3.
[622] Foto dokument št. 33, Ptuj nekoč. KMCS.
[623] Krajevni leksikon, 1937, str. 66–67.

v 1960-ih je bil za otroke, ki so bili vsaj pet kilometrov oddaljeni od šole, uveden brezplačen avtobusni prevoz na rednih linijah. Od takrat so se torej dravski otroci na Videm vozili in ne več pešačili.

14.4 Železniška povezava

Za širšo povezljivost kraja je bila zelo pomembna vključitev Ptuja v železniško omrežje Avstro-Ogrske. Medtem ko sta bila Maribor in Celje z Gradcem in Dunajem povezana leta 1846, je progo Budimpešta–Velika Kaniža s priključkom na dvotirno progo Dunaj–Trst v Poljčanah cesar dovolil graditi avgusta 1856. Na progi od Pragerskega do Velike Kaniže so zgradili tri kolodvore: v Pragerskem, na Ptuju in v Veliki Kaniži, proga pa je bila za splošni promet odprta 24. aprila 1860. Dobila je ime »Orient železniška proga«. Prvi vlak je na železniški postaji na Ptuju pričakala zelo velika množica ljudi.[624] Vlak so uporabljali za prevoz ljudi, od delavcev, vojakov do birmancev, ki so v določenih obdobjih morali k birmi na sedež škofije, kot tudi za prevoz živine in najrazličnejšega tovora.



Slika 340: Razglednica z železniške postaje Ptuj, 1912.[625]

14.5 Pošta

Medtem ko je bila pošta od 16. stoletja naprej v Notranji Avstriji organizirana kot zasebna dejavnost izbranih družin, so jo Habsburžani v začetku 18. stoletja, ko se je poštni promet zelo povečal in s tem pridobil na pomenu, podržavili. V času cesarjev Marije Terezije in Jožefa II. je bila reformirana, njeno izvajanje pa odgovornost deželnih uradov. Pošiljanje pošte mimo rednih poštnih zvez je bilo

[624] Nataša Kolar, Železnica na Ptuju od 1860 do 1918, Kronika, št. 46, 1998, str. 47–50.
[625] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0219/056_00064.

prepovedano.[626] Pošto so prevažali poštni uradniki s konji in kočijami, na katere so lahko prevzeli tudi manjše pakete in potnike, identiteto katerih so morali poročati na urade. Na slovenskem Štajerskem je bilo v času Marije Terezije le osem poštnih postaj, Dravcem najbližji sta bili Ptuj in Zavrč. Postaja Zavrč je bila pomembna obmejna pošta, kjer je bila tudi carina. Na zgradbi je bil znameniti portal poštne postaje iz leta 1742 s poštnim rogom.



Slika 341: Stara poštna postaja v Zavrču, Zavrč 3.[627]

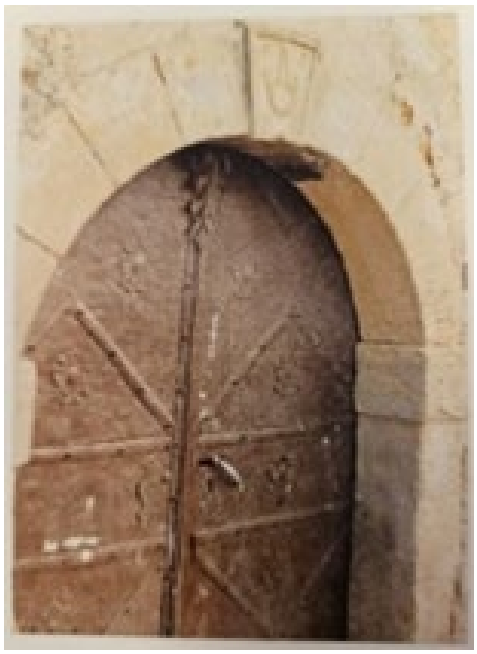

Slika 342: Poštni portal v Zavrču iz leta 1742.[628]

[626] Majda Žontar, Vladimir Klinar, Andrej Hozjan, Razvoj poštnega prometa na Slovenskem od podržavljenja leta 1722 do 1918, Pošta na slovenskih tleh, Pošta Slovenije, 1997, str. 100.
[627] Google Street View.
[628] Pošta na slovenskih tleh, 1997, str. 120.

Razvoj pošte na našem ozemlju v 19. stoletju je bil povezan z razvojem železnice, reforma pošte pa je uvedla plačevanje poštnine vnaprej z uvedbo poštne znamke. Obračunavanje poštnine po oddaljenosti med pošiljateljem in naslovnikom so zamenjali z enotno tarifo znotraj države ter jo pocenili. Poštnina za navadno pismo je stala pet krajcarjev, leta 1869 pa so uvedli še dopisnice za kratka sporočila z natisnjeno znamko za dva krajcarja. Leta 1885 so se pojavile tudi razglednice, katerih poštnina je prav tako znašala dva krajcarja. V tem času so tudi uveljavili poštne nabiralnike za lažje pobiranje pošte.[629]

Stare poštne prostore so konec 19. stoletja začele nadomeščati prave poštne palače, ki so jih zasnovali priznani arhitekti avstrijskega cesarstva. V letu 1894 je bilo tako odprtje novega poštnega poslopja v Mariboru na Trgu Franca Jožefa (danes sedež Pošte Slovenije, Slomškov trg 10), kot tudi nove poštne stavbe na Ungarthorstrasse na Ptuju (danes Lackova ulica 8). V zadnjih desetletjih 19. stoletja je Avstro-Ogrska monarhija odprla številne nove poštne urade. Poštni urad Leskovec v Halozah je bil kot mejni urad za povezavo s Trakoščanom odprt leta 1874, poštni urad na Vidmu pa leta 1892.


Zu Nr. 179. Abend-Ausgabe. 11. Jahrgang.

Grazer Tagblatt

Deutschen Volkspartei für die Alpenländer.

Montag, 1. Juli 1901.

— In Drafzen, Poſt St. Veit bei Pettau Die täglich einmalige Verbindung mit dem zuſtändigen Poſtamte in St. Veit bei Pettau wird von der zwiſchen St. Andrä in Leskowetz und St. Veit bei Pettau verkehrenden Fußbotenpoſt beſorgt. — In

Slika 343: 1. julija 1901 je časopis Grazer Tagblatt poročal, da je bil v Dravcih nameščen poštni nabiralnik, iz katerega bodo pošto vsakodnevno pobirali ob poštni povezavi Videm–Leskovec.

[629] Prav tam, str. 146–154.



Slika 344: Jožica Cafuta, poročena Selinšek, v 1950ih ob poštnem nabiralniku.[630]

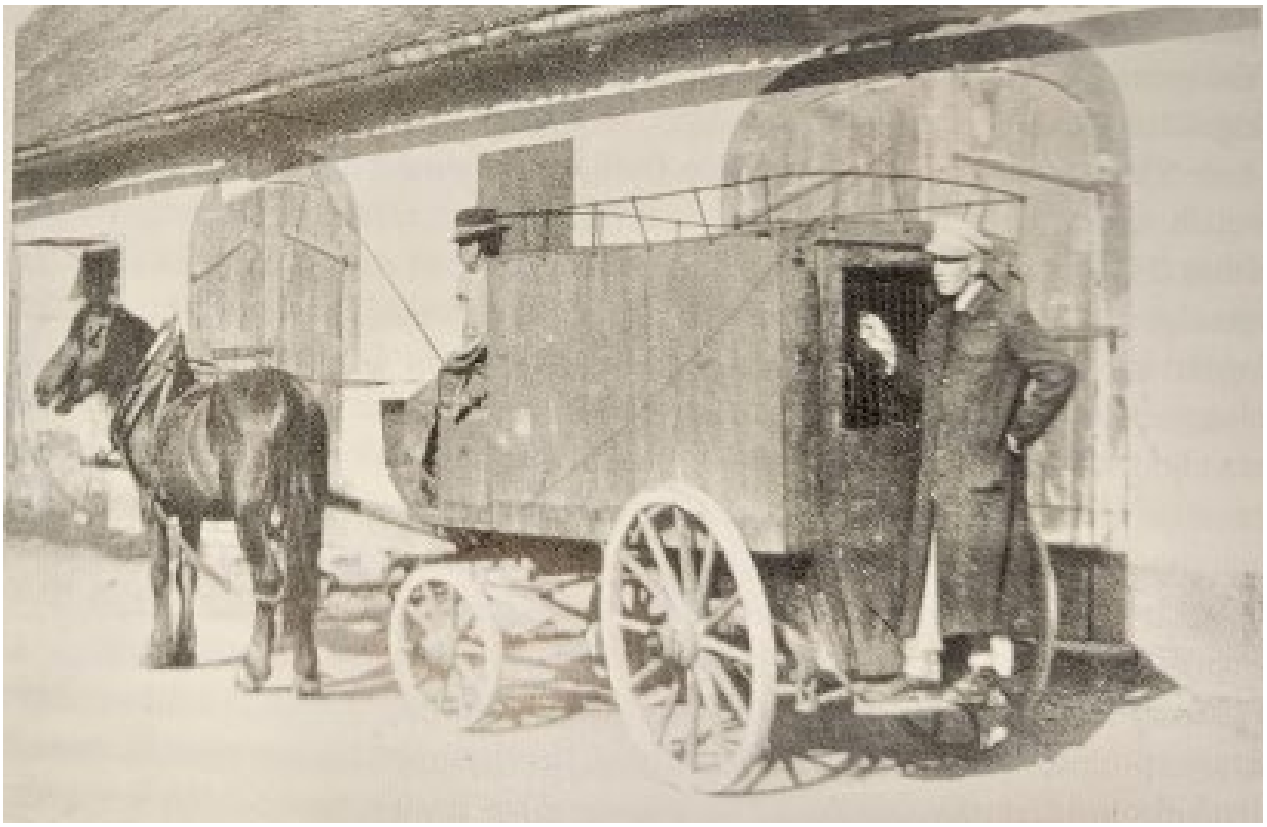

Slika 345: Poštni voz na Ptuju in v Ormožu, v rabi še leta 1958.[631]

[630] Poštni nabiralnik je bil v Dravcih na Tejekovi domačiji nameščen leta 1901, zasebni arhiv Jožice Selinšek.
[631] Pošta na slovenskih tleh, 1997, str. 246.

Poštnim uradom so se v drugi polovici 19. stoletja pridružili še telegrafski uradi, ki so bili sprva upravno ločeni od pošte. Pred letom 1850 je bila namreč uporaba telegrafa dovoljena le za državne in vojaške potrebe, kasneje pa so dovolili javno uporabo telegrafa. S pomočjo Morsejevega telegrafa, kjer pisalnik, ki ga sproža elektromagnet, piše na papirni trak črte po Morsejevi abecedi, so omogočili hiter prenos sporočil. Na Ptuju je bila telegrafska postaja ustanovljena v povezavi z železniškim razvojem leta 1862.[632]

Nadgradnjo telegrafov je pomenila uvedba telefona. Država je v pomembnih mestih gradila telefonske centrale, banke in industrijska podjetja, ki so želela telefonsko povezavo z državnim omrežjem, pa so si naročile izgraditev telefonske napeljave. Število naročnikov je na prehodu v 20. stoletje po avstrijskem cesarstvu hitro naraščalo. Ker je PT direkcija v Gradcu sprejela usmeritev, da bodo krajevne telefonske centrale gradili le tam, kjer bo vsaj 20 naročnikov, so kraji na slovenskem Štajerskem vključitev v telefonijo dobili v različnih obdobjih. Medtem ko je telefonska centrala Maribor pričela delovati leta 1897, je bil telefon na Ptuju šele tik pred začetkom 1. svetovne vojne (leta 1913). Tega leta so na Ptuju organizirali tudi javno govorilnico.[633] Leskovški župnik Škamlec v kroniki zapiše, da je Leskovec dobil telefonsko povezavo s Ptujem in Sv. Barbaro 1. julija 1936.[634]

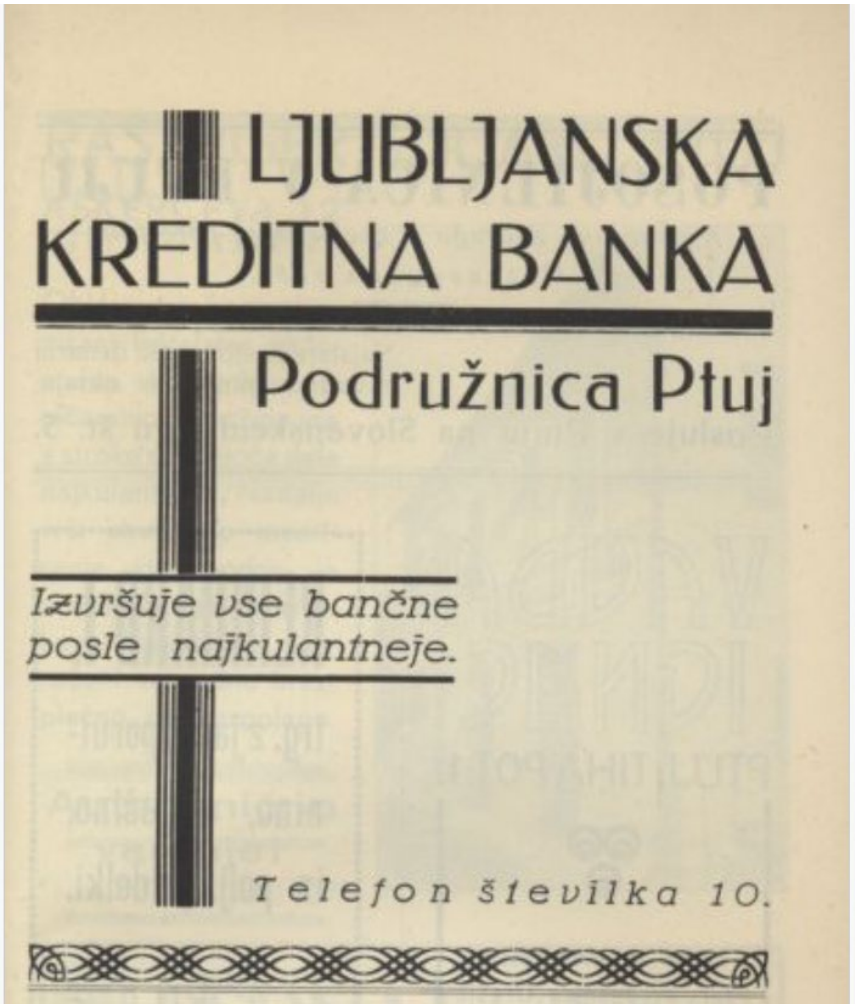

Slika 346: Oglas Ljubljanske kreditne banke, Podružnica Ptuj s telefonsko številko 10.[635]

[632] Prav tam, str. 156–157.
[633] Prav tam, str. 161.
[634] Kronika Župnije sv. Andraža, str. 135.
[635] Ptuj z okolico, Olepševalno in tujsko prometno društvo v Ptuju, 1920, http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-F47VHEDI.

Poštni urad Zgornji Leskovec je bil ustanovljen leta 1876 (St. Andrä in Leskowetz, Sveti Andraž v Halozah).



Slika 347: Poštni žig St. Andrä Leskowetz, 1919.[636]



Slika 348: Poštni žig Sv. Andraža v Halozah, 1920.[637]

Ustanovitev poštnega urada Videm pri Ptuju leta 1892 je omenjena na seznamu poštnih postaj in poštnih uradov (1800–1918). Poštni urad je pogosto spreminjal svojo lokacijo. Prvi poštni urad je bil v Šosteričevi hiši (Hegediš), nato v Novakovi hiši, pa v hiši družine Koletnik (na lokaciji pred učiteljskim blokom, kjer je bila do konca 2. svetovne vojne gostilna), nato v gostilni Ilovšek (danes gostilna Pri treh lipah), od 1980ih let naprej je bil v novi stavbi ob gasilskem domu, poleti 2021 pa preseljen v novo lokacijo na Videm 6.[638]

Krajevni ljudski odbor Vareja, ki je bil po 2. svetovni vojni pristojen za vasi Vareja-Soviče-Dravci, je na seji dne 18. decembra 1950 sprejel sklep, da kontaktirajo pristojne, ki jim naj *»za nujni slučaj«* uredijo elektriko in telefon v hiši v Varejah, v kateri se je sestajal odbor *(»Šeferjevo«)*. Odbor je bil najbrž prej ukinjen, kot so dobili telefon.

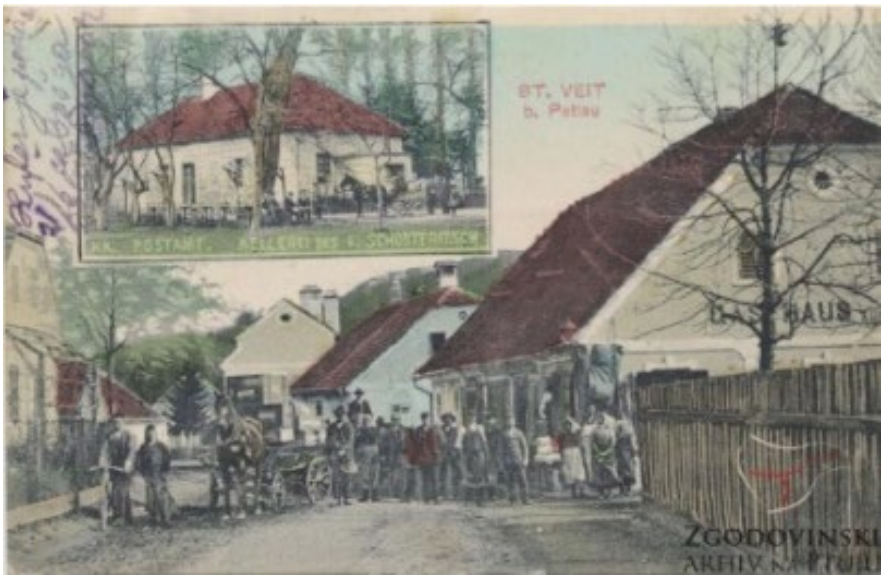

Slika 349: Razglednica s poštnim uradom in gostilno Šosterič – Sv. Vid pri Ptuju, 1908.[639]

[636] Vir: arhiv Pošte Slovenije
[637] Prav tam.
[638] Elektronska komunikacija z Alojzom Šmigocem iz Pobrežja.
[639] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0219/078_00004.



Slike 350, 351, 352, 253, 354, 355, 356: Žigi pošte Videm od stare Avstrije preko kraljevine Jugoslavije in nemške okupacije.[640]

Z ustanovitvijo Kraljevine SHS leta 1918 so bile uvedene »prve« slovenske znamke. Prikazovale so *»sužnja, ki trže verige stoletnega jarma«*. Ko se je Kraljevina SHS preimenovala v Jugoslavijo, so tudi v Sloveniji (Dravski banovini) uporabljali znamke Kraljevine Jugoslavije.[641] Z osamosvojitvijo Slovenije se

[640] Zasebni arhiv Aleksandra Kumra.
[641] Veselko Guštin, Poštne poti na Slovenskem skozi stoletja, Nova filatelija, let. 37, št. 2, 2021, str. 16–22.

osamosvoji tudi politika poštnih znamk, državna pošta pa zlasti od vstopa Slovenije v EU dobiva tudi konkurenco zasebnih podjetij za dostavo pošiljk.



Slika 357: Poštna tabla v času Kraljevine Jugoslavije z napisom v latinici in cirilici.[642]

Pošta v Dravcih je vsaj do osamosvojitve Slovenije potekala na tradicionalen, počasen način. Pisma, račune in voščilnice ob praznikih, zlasti pa pokojnine v gotovini so Dravčanom prinašali poštarji na kolesih in kasneje na motornih kolesih, ki so si za vaščane vzeli čas, se z njimi pogovorili, poskusili domačo klobaso in v krušni peči pečen kruh. Dolga leta je v Dravce pošto nosil Ignac Milošič iz Varej, ki je bil znan po tem, da je otroke priganjal v šolo, saj jim je rekel, da bo staršem povedal, če bodo v času pouka pohajkovali po Vidmu. Marsikateri vaščan je kasneje rekel, da brez Ignaca ne bi zaključil šole. Zelo znana je bila tudi edina ženska med poštarji – Justina Krivec iz Sovič. Na pošti na Vidmu se je konec 60. let prejšnjega stoletja zaposlil Janez Bedrač (po domače Devekov Hanzek) iz Dravcev, ki je vrsto let pošto raznašal v rojstno vas.

[642] Pošta na slovenskih tleh, 1997, str. 178.



Slika 358: Videmski poštar Ignac Milošič, ki je vrsto let nosil pošto tudi v Dravce.[643]



Slika 359: Poštar Janez Bedrač iz Dravc v Šturmovcih.[644]

[643] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[644] Zasebni arhiv Angele Bedrač.

Haloze so na telefon čakale bistveno dlje kot Ptuj. Telefon so Dravčani vse do osamosvojitve Slovenije lahko uporabljali na pošti ali v telefonski govorilnici na Vidmu ali v Leskovcu. Večina gospodinjstev v Dravcih je bila v telefonsko omrežje vključena šele v prvih letih po osamosvojitvi Slovenije (spodnji del vasi leta 1993, zgornji pa leta 1997). Dlje od drugih krajev Haloze čakajo tudi na napeljavo optike za hiter internet. Ta se v Dravcih v zadnjih letih vendarle ureja. Z razširjanjem interneta ter z državno pošto in z zasebnimi dostavnimi službami je tudi Dravčanom na voljo spletno naročanje proizvodov z vsega sveta, ki so jim dostavljeni na domači prag.

14.6 Elektrika in vodovod

Haloze niso bile med prioritetami niti pri elektrifikaciji in napeljavi javnega vodovoda.

Iz leskovške kronike razberemo, da je 12. februarja 1949 v Leskovcu zasvetila elektrika.[645] Že oktobra 1945 naj bi dal leskovški župnik pobudo, da je potrebno v Leskovec pripeljati elektriko in kraj je v ta namen oblikoval odbor, ki je začel s pritiski na oblast. Kronist piše, da je ljudska oblast zagotovila daljnovod od Sv. Vida ter stroje za transformator brezplačno, ostali material pa so morali občani kupiti po uradnih cenah. Ljudje so brezplačno vozili material in opravljali težaška dela. Za instalacije in priklop, neupoštevajoč hrano za delavce, je župnija plačala znesek v višini 1000 litrov vina.



Slika 360: Električni transformator Soviče, ki je po vojni omogočil dovod elektrike v Dravce, zgrajen leta 1953.[646]

Električni transformator za Dravce je bil v Sovičah izgrajen leta 1953 in tega leta tudi v Dravcih zagori prva luč. V zadnjih letih občina Videm v Dravcih gradi cestno električno razsvetljavo, ki povečuje prometno varnost v kraju. Vaščani na svoje strehe nameščajo sončne elektrarne.

[645] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 162.
[646] Foto: JH 2024.

Medtem ko je Ptujski tednik spomladi leta 1974 poročal o zapozneli priključitvi Vidma na vodovod, so bila gospodinjstva v Dravcih na javni vodovod priključena skoraj 20 let za Vidmom. V zgornjem delu Dravc, kjer je šel dovod z varejske strani leta 1989, v spodnjem delu pa šele po osamosvojitvi Slovenije, leta 1991. Dotlej so uporabljala vodo iz domačih studencev, ki so se praviloma nahajali na dvoriščih domačij.



Slika 361: Stari vodnjak v Varejah.[647]

Glavni vaški »studenček« je bil ob cesti na nižini blizu izliva potoka Psičine v Dravo. Tja so vaščani hodili po vodo, ko so domači vodnjaki usahnili. Slednji so bili v Dravcih skoraj pri vsaki hiši. Ob daljši suši so tisti, ki niso bili zelo globoki, usahnili, in vaščani so tekmovali v tem, kdo bo zjutraj po dežju prvi pri vaškem studenčku, saj je tudi v tem poleti primanjkovalo vode. »Če nisi prišel dovolj zgodaj, si zajel samo še blato«, pove 93-letna Ana Horvat. Kljub vsemu izpostavi, da v Dravcih po vodo ni bilo treba tako daleč kot v Gradiščah, kjer je bila rojena. Pri nošnji vode je bilo najtežje, ker je bilo za živino potrebno veliko vode in so zlasti otroci s težavo prinesli puto vode, ki pa jo je potem krava takoj vso popila. Zgodilo se je tudi, da so mlade mamice prinesle dojenčka v bolnišnico in bile tam okregane, ker ni bil umit. V takšni situaciji so mamice osebju v bolnišnici rekle, naj pridejo pogledat, kam morajo doma v Gradiščah po vodo. V Dravcih takih težav naj ne bi bilo. Tudi Franc Vaupotič izpostavi, da so s sosedi Pignarjevimi in Lekečinčevimi skupaj hodili po vodo na izvir nad Dravo, ki se je imenoval »Lendača«. Kakovost te vode naj bi bila odlična in vodovoda niso pogrešali.

[647] Foto: Alojz Kasimir, SI_ZAP/0559/001/002/001.



Slika 362: Cilika Slatič nosi vodo v vedrih iz domačega vodnjaka.[648]

Medtem ko so v preteklosti Dravčani imeli malo odpadkov, se je v zadnjih desetletjih njihov obseg povečal. Sprva so bila v vasi črna odlagališča – jame za odpadke, v katerih so se nahajali stari štedilniki, gume in plastika. Medtem ko je bilo po osamosvojitvi mogoče naročiti zabojnik za smeti in ga odvažati na zbirno točko, je od leta 1996 vzpostavljeno javno pobiranje odpadkov in črnih jam ni več. Narava v Dravcih je tako lepša in čaka zgolj še na izgradnjo kanalizacije in optike za internet.



VIDEMČANI IN OKOLIČANI DOBIJO VODOVOD

Naposled se bo prebivalcem Vidma in okolice uresničila večdesetletna želja, da bodo dobili v svoje domove zdravo pitno vodo, ki jim bo pritekla iz mestnega vodovoda. S tem bodo za vedno usahnili hišni vodnjaki, v katere se je stekala voda z dvorišč, marsikje pomešana z vsemogočimi fekalijami, ki ni bila dobra, še manj pa zdrava.

Glavne vodovodne cevi je Komunalno podjetje, ki je glavni investitor, napeljalo do Vidma že lanske jeseni. Zima je delo nekoliko zavrla, vendar dela kljub temu napredujejo. Vse več je domačij, ki so že priključene na glavno vodovodno omrežje. Ponekod imajo vodo že v stanovanjih.

Za napeljavo vodovoda mora vsaka domačija prispevati po 4000 novih dinarjev. Poleg tega si morajo interesenti sami skopati od glavnega vodovodnega omrežja kanal, v katerega delavci komunale položijo priključek vodovodnega omrežja ter vodo napeljejo v domačijo. Notranjo napeljavo vodovodnega omrežja si morajo interesenti sami napeljati, oziroma se ta dela posebej obračunajo.

Naj omenimo, da so že pred tem dobili prebivalci Lancove vasi, in Tržca vodovod, letos pa se bo ta želja uresničila tudi prebivalcem v Vidmu, Pobrežju in bližnji okolici. Tako bodo sčasoma dobili prebivalci pod vznožjem Haloz zdravo pitno vodo. Njih želja bo uresničena. Ostane pa še seveda vprašanje, kdaj bodo pili zdravo pitno vodo tudi prebivalci v hribovitih predelih Haloz, kjer jim že od nekdaj marsikdaj zmanjkuje celo deževnice, ki jo lovijo s svojih slamnatih streh v vodnjake . . .

F. H.

Slika 363: Videmčani in okoličani dobijo vodovod, Tednik, 7. marec 1974, str. 7.

[648] Zasebni arhiv Mirko Slatič.

* * *

Sklenemo lahko, da vse do obdobja po 2. svetovni vojni, večinoma pa vse do osamosvojitve Slovenije, od mesta bolj oddaljeni kraji, kakršni so bili Dravci, niso od države dobili nobene relevantne infrastrukture. Župnijske storitve so plačevali, v začetku tudi šolanje otrok. Sicer pa so davki, ki so jih plačevali vaščani, šli v razvoj mest. Meščani in mesta so imela tudi korist od poceni odkupa haloškega pridelka, vina in drugih dobrin. Odgovornosti do vasi oblast, še manj zasebni trgovci, niso čutili. Z označevanjem, da so nerazviti in odročni, so jim zmanjševali pogajalsko moč v njihovih prizadevanjih, da jim oblast izgradi potrebno infrastrukturo. Leta 1953 v vasi napeljejo električno napeljavo in električni drogovi so bili prva sprememba vasi v stoletjih. Pa še ta projekt je bil izpeljan ob krajevnem samoprispevku in lastnem delu vaščanov.

Danes potekajo prizadevanja po njihovi odstranitvi in povrnitvi naravnega videza vasi. Na strehah stavb se tudi v Dravcih pojavljajo sončne elektrarne. V letih po osamosvojitvi Slovenije so bile čez vas urejene ozke asfaltirane ceste. Hiše so bile posodobljene, večjega števila novogradenj pa ni bilo. Zato bolj oddaljen pogled na vas danes kaže zelo podobno podobo, kot je bila pred tristo leti – z izjemo nižje gladine vode v reki Dravi. Mir in neokrnjena narava postajata vse večja prednost življenja v Dravcih, ob hkratni neposredni bližini avtoceste, ki Dravčane hitro pripelje do mest in letališč.

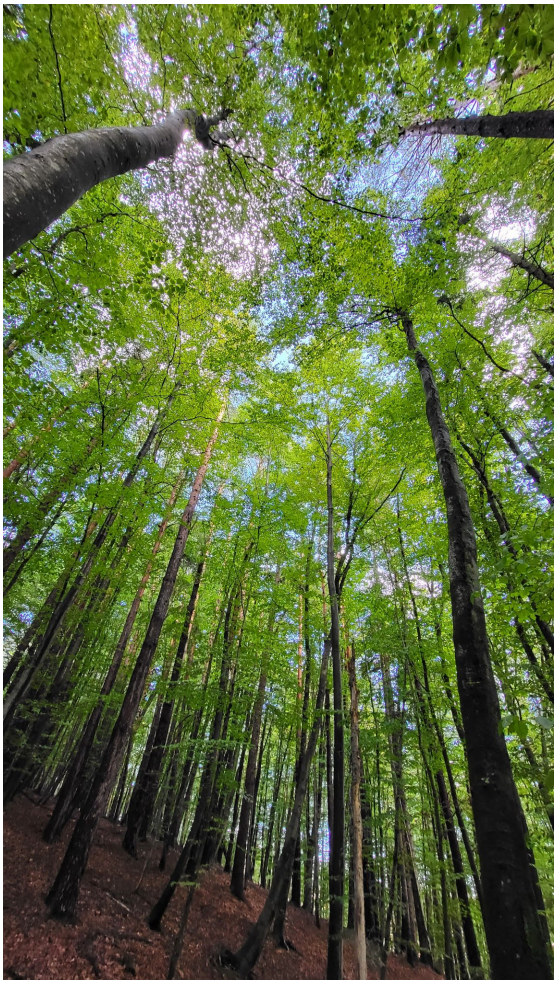

Slika 264: Dravski gozd.[649]

[649] Foto: JH, 2022.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

15 Narava: življenje ob rekah, potokih in gozdovih

Dravci so del širšega naravovarstvenega območja Natura 2000 Vinorodne Haloze.[650] Svet ob Dravi pa je vključen v Natura 2000 Drava.[651] Območje zaščite je označeno na kartah. Naravovarstveno pomembno (ob)dravsko območje ima še druge naravovarstvene statuse – naravne vrednote, gre za ekološko pomembno območje in podobno.[652]



Slika 365: Dravski travniki z ohranjeno rastlinsko raznovrstnostjo.[653]

[650] Po Habitatni direktivi EU – Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, UL EU L 206, 22.7.1992, str. 7.
[651] Po Habitatni in Ptičji direktivi EU – Direktiva 2009/147/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic, UL EU L *20, 26.1.2010, str. 7–25.*
[652] Več o tem v tematski številki Proteusa, ki je v celoti posvečena Halozam – Haloze, Proteus, let. 84, št. 4–7, dec. 2021–mar. 2022.
[653] Foto: JH, 2021.

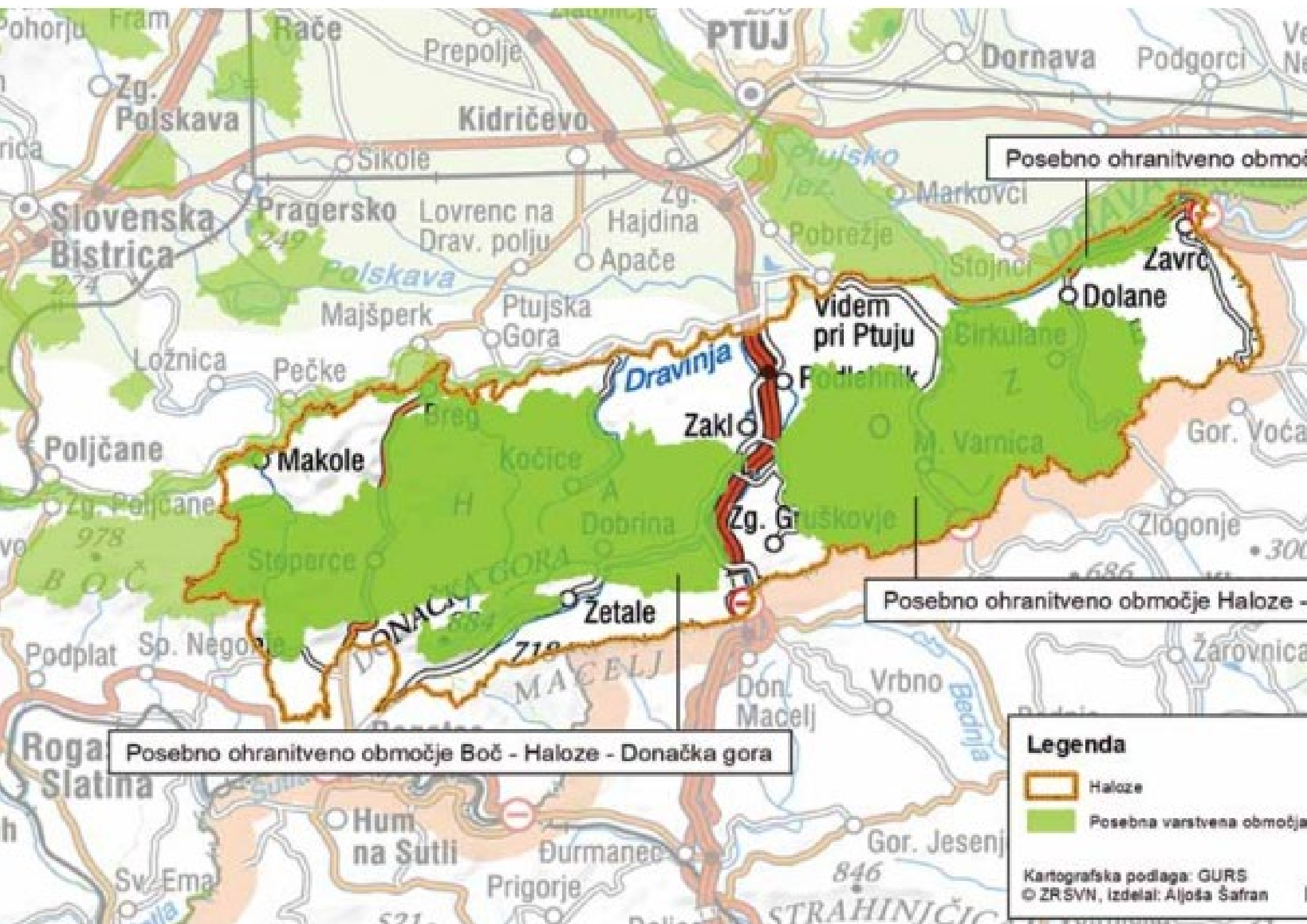
Posebno ohranitveno območ
Posebno ohranitveno območje Haloze -
Posebno ohranitveno območje Boč - Haloze - Donačka gora
Legenda
Haloze
Posebna varstvena območja
Kartografska podlaga: GURS
© ZRSVN, izdelal: Aljoša Šafran
PTUJ
Dornava
Podgorci
Rače
Prepolje
Zg. Polskava
Kidričevo
Sikole
Slovenska Bistrica
Pragersko
Lovrenc na Drav. polju
Zg. Hajdina
Apače
Markovci
Pobrežje
Stojnci
Zavrč
Dolane
Videm pri Ptuju
Majšperk
Ptujska Gora
Ložnica
Pečke
Dravinja
Podlehnik
Zakl
Poljčane
Makole
Kočice
Dobrina
Zg. Gruškovje
M. Varnica
Gor. Voća
Zlogonje
Stoperce
Žetale
Podplat
Sp. Negonje
Don. Macelj
Vrbno
Žarovnica
Hum na Sutli
Đurmanec
Prigorje
Gor. Jesenj
Sv. Ema
Bednja
Polskava
Ptujsko jez.
Dravinja
Bočka gora
Donačka gora
Macelj
Strahinjčica

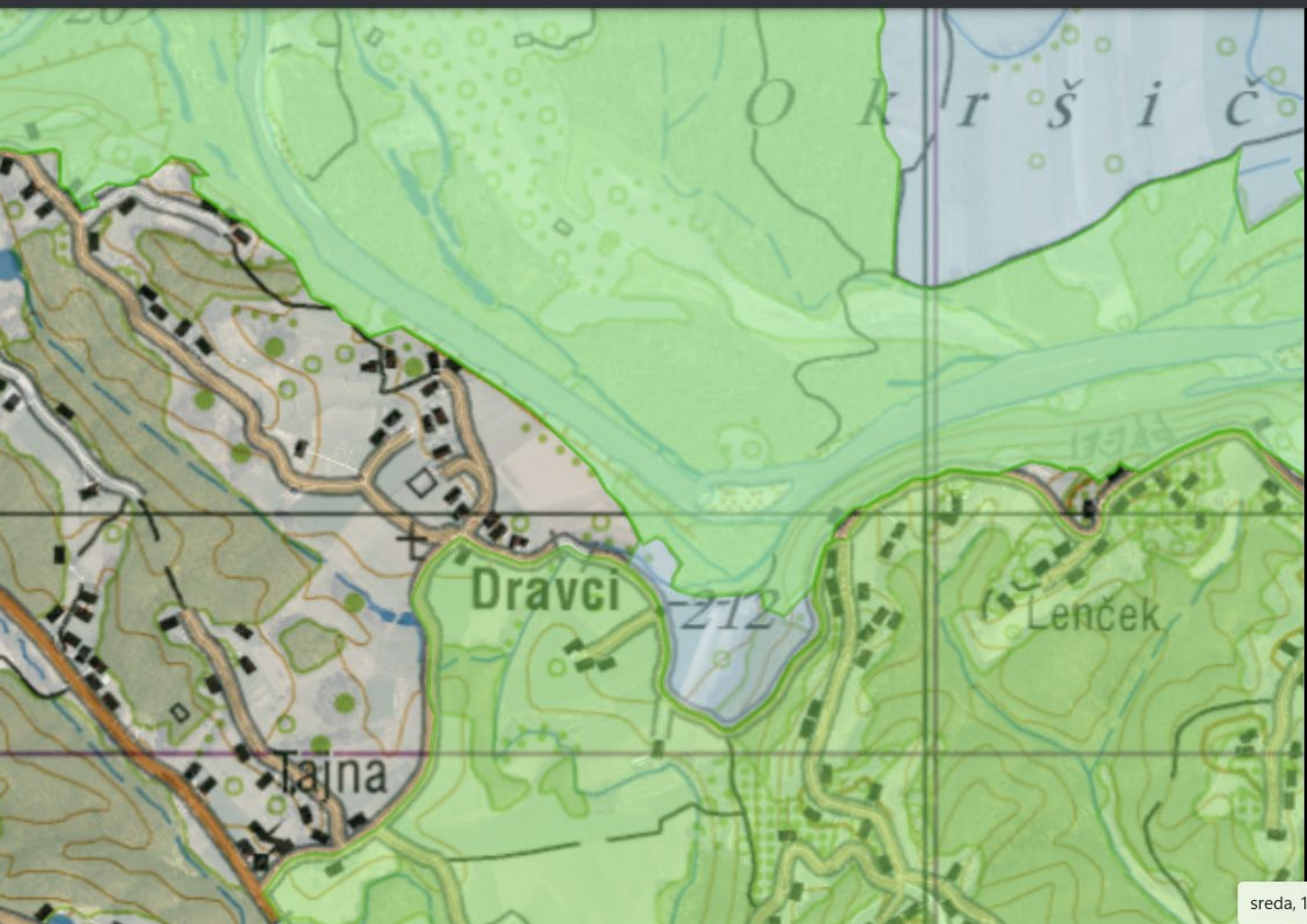
Dravci
Tajna
Lenček
sreda, 1

Slika 366 (stran 350): Posebna varstvena območja v Halozah – Natura 2000.[654]

Slika 367 (stran 351): Posebno varstveno območje Natura 2000 v Dravcih.[655]

15.1 Življenje ob reki Dravi in potokih

15.1.1 Vasica na polovici toka reke Drave

Kot je razvidno že iz imena kraja, je Drava močno zaznamovala življenje v vasici ob njej. Dravci se nahajajo približno na polovici toka 750 km dolge reke Drave, ki izvira v severovzhodni Italiji na Toblaškem polju pri mestecu San Candido *(nem. Innichen)* na Južnem Tirolskem blizu meje z Avstrijo. Teče skozi Avstrijo, Slovenijo, Hrvaško, po hrvaško-madžarski meji in se pod Osijekom pri vasi Aljmaš izliva v Donavo.

V bližini Dravcev se nahaja pomembna geografska točka, saj se tu Dravinja izliva v Dravo. Čez Dravo se nahaja Ptujsko polje, čez Dravinjo pa Dravsko polje. Združitev voda dveh rek pa je dom številnim vodnim pticam, ribam in drugim življenjskim oblikam.[656] Obenem je območje pred izlivom Dravinje v večjo reko poplavno ogroženo. V Dravcih so bile že pred stoletji hiše postavljene na dvignjeni terasi nad reko Dravo, s čimer so se izognili poplavni ogroženosti. Preden bi Drava poplavila Dravce, bi bilo namreč pod vodo celotno Ptujsko polje.



Slika 368: Pogled na Dravo in Dravce z razgledne točke v Gradiščah.[657]

[654] Proteus – Haloze, 2021–2022, str. 151.
[655] Elektronska komunikacija z Andrejo Senegačnik, Zavod RS za varstvo narave, 9. april 2024.
[656] Drava, Proteus, feb.–maj 2023, str. 257 in nasl.
[657] Foto: JH, 2024.



Slika 369: Drava v Dravcih pred izgradnjo Ptujskega jezera.[658]



Slika 370: Labodi na reki Dravi v Dravcih pozimi.[659]

Čeprav je reka Drava, skozi katero v Dravcih ni mostu, ki bi kraj povezoval z Bukovci, pomenila pomembno oviro za življenje Dravčanov, pa je kraj tudi bogatila. Reka je prinašala gradbeni material, po njej so splavarji s Koroške prevažali razne dobrine, v reki so bile raznolike ribe, na rečnem območju pa

[658] Zasebni arhiv Antona Vidoviča.
[659] Foto: Renata Štumberger, 2023.

so se zadrževale race, ki so jih lovili dravski lovci. Predstavljala je tudi priložnost za plavanje in poletno zabavo za mlade, v novejšem času pa tudi za športno rekreacijo s kajaki in kanuji.

V času stare Avstrije je bila vaščanom podeljena posebna pravica do uporabe vode iz reke *(nem. Draubanleistung),* denimo za delovanje rečnih mlinov. V starih časopisih tudi najdemo novice o načrtovani regulaciji Drave pri Dravcih do Stojncev.

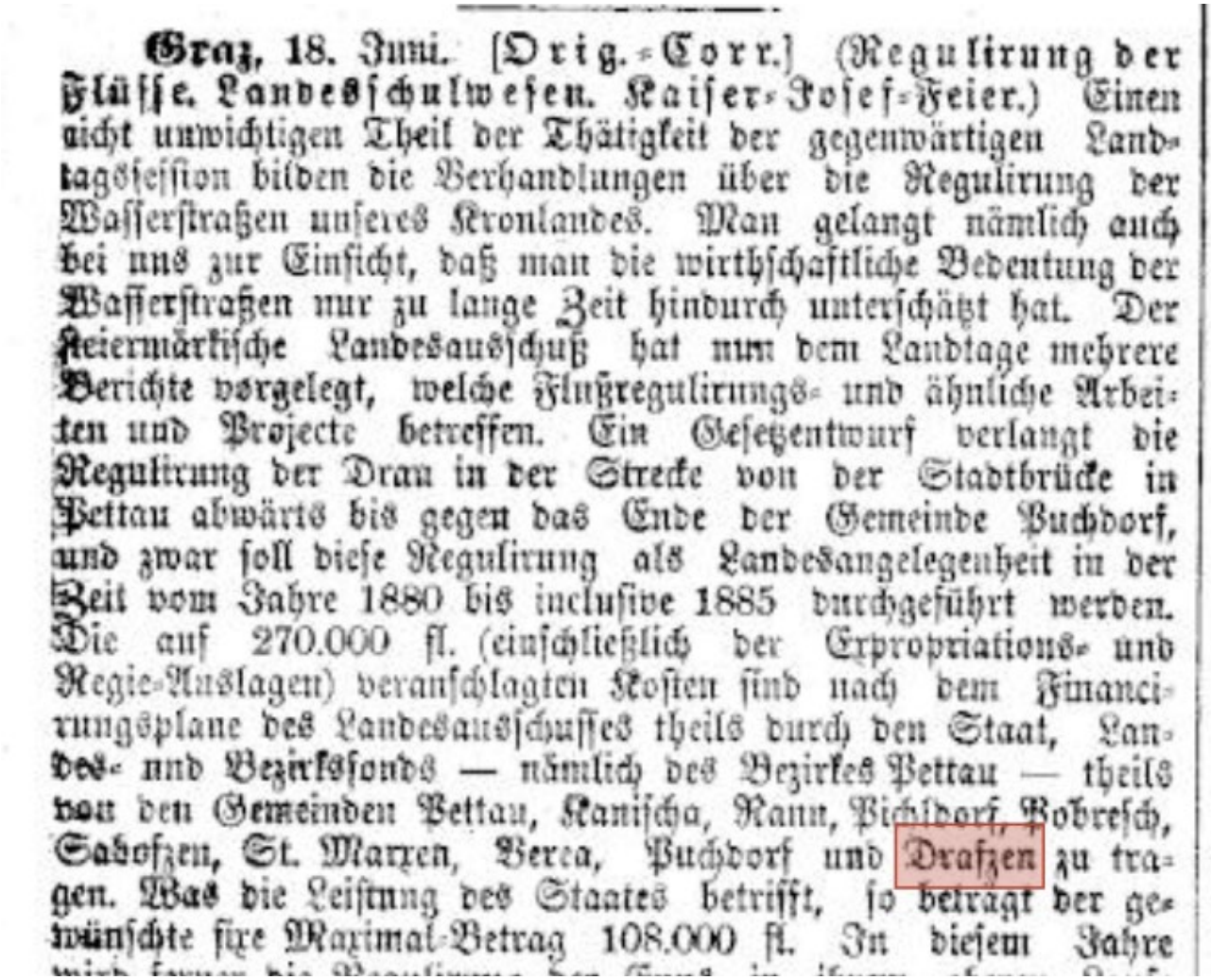

Graz, 18. Juni. [Orig.-Corr.] (Regulirung der Flüsse. Landesschulwesen. Kaiser-Josef-Feier.) Einen nicht unwichtigen Theil der Thätigkeit der gegenwärtigen Landtagssession bilden die Verhandlungen über die Regulirung der Wasserstraßen unseres Kronlandes. Man gelangt nämlich auch bei uns zur Einsicht, daß man die wirthschaftliche Bedeutung der Wasserstraßen nur zu lange Zeit hindurch unterschätzt hat. Der steiermärkische Landesausschuß hat nun dem Landtage mehrere Berichte vorgelegt, welche Flußregulirungs- und ähnliche Arbeiten und Projecte betreffen. Ein Gesetzentwurf verlangt die Regulirung der Drau in der Strecke von der Stadtbrücke in Pettau abwärts bis gegen das Ende der Gemeinde Puchdorf, und zwar soll diese Regulirung als Landesangelegenheit in der Zeit vom Jahre 1880 bis inclusive 1885 durchgeführt werden. Die auf 270.000 fl. (einschließlich der Expropriations- und Regie-Auslagen) veranschlagten Kosten sind nach dem Financirungsplane des Landesausschusses theils durch den Staat, Landes- und Bezirksfonds — nämlich des Bezirkes Pettau — theils von den Gemeinden Pettau, Kanischa, Rann, Pichldorf, Robresch, Sabofzen, St. Marxen, Berca, Puchdorf und Drafzen zu tragen. Was die Leistung des Staates betrifft, so beträgt der gewünschte fixe Maximal-Betrag 108.000 fl. In diesem Jahre

Slika 371: Izsek članka v časopisu Die Presse, ki poroča o načrtovani regulaciji reke Drave pri Dravcih, 20. junij 1880, str. 2.

Kasneje je bilo celotno rečno bogastvo v Dravi označeno za Državni zaklad Kraljevine Jugoslavije, po 2. svetovni vojni pa za splošno ljudsko premoženje *(»Drava odnaša in nanaša«).*[660] Kljub temu so Dravčani iz reke odvažali mivko in kamenje za gradnjo hiš ter utrjevanje cest.

Bistveno se je življenje ob Dravi spremenilo leta 1978, ko je z zajezitvijo reke pod Ptujem nastalo največje umetno jezero v Sloveniji, 346 hektarjev veliko Ptujsko jezero. Jezerska voda se v Markovcih loči na odvod, ki teče po kanalu do hidroelektrarne na Forminu, drugi del pa steče po stari strugi Drave naprej. Razumljivo je z zajezitvijo reke nivo vode v stari rečni strugi bistveno nižji kot v preteklosti. Avtorji prispevka v Proteusu navajajo, da je danes pretok vode dvajsetkrat manjši kot pred izgradnjo elektrarn

[660] Dopis Roze Flajs za zmanjšanje katastrskega dohodka, ker ji Drava odnaša zemljo, SI ZAP 0064/030 GURS.

na Dravi,[661] prodonosnost Drave med Markovci in Zavrčem pa kar štiristokrat manjša kot pred postavitvijo Hidroelektrarne Formin.[662] To daje kraju povsem drugačen videz od nekdanjega, za vaščane pa današnja Drava ni več enaka stari. Kljub vsemu je širše območje reke Drave življenjski prostor dvesto sedemdeset vrst ptic, petdeset vrst rib, štirideset vrst kačjih pastirjev, vrsti dvoživk, plazilcev in sesalcev ter več kot šesto različnih vrst rastlin.[663]



Slika 372: Stara struga reke Drave v Dravcih ob nizkem vodostaju.[664]



Slika 373: Reka Drava v Dravcih pozimi.[665]

[661] Andrej Grmovšek, Simon Veberič in Dominik Bombek, Drava včeraj, Drava danes, Drava jutri, Proteus – Drava, 2023, str. 254.
[662] Luka Božič, Ptice reke Drave, Proteus – Drava, 2023, str. 357.
[663] Prav tam, str. 257.
[664] Foto: Renata Štumberger, 2023.
[665] Foto: Renata Štumberger, 2024.

15.1.2 Izpiralci zlata na Dravi

Drava je veljala tudi za zlatonosno reko. Zapisi o prvih nahajališčih zlata na Štajerskem sicer segajo že v 6. stoletje pred našim štetjem. Takrat je bilo dravsko nabrežje bogato nahajališče za izpiranje zlata iz rečnih naplavin. Stalne dovolilnice za izpiranje zlata na Dravi je leta 1776 izdala cesarica Marija Terezija, razveljavili so jih šele po drugi svetovni vojni. Med letoma 1907 in 1908 je na Dravi zlato izpiralo kar 200 posameznikov, ki naj bi bili pridobili tudi do 12 kilogramov zlata na sezono.[666]



Slika 374: Prikaz izpiranja zlata na Dravi.[667]

[666] Priročnik Drava – od splavarjenja do kolesarjenja, Časnik Večer, 2020, str. 6.
[667] Fotografija posneta v 1980ih, avtor Milan Bidovec, digitalizacija Sašo Šantl.

Tudi borlski imenjski zapisnik izkazuje, da je bil eden od prebivalcev Dravcev leta 1542 izpiralec zlata *(nem. Goldwascher)*. Za celotno 18. stoletje je izkazano, da je ta dejavnost še živela. Leta 1729 naj bi salzburška nadškofija podelila pravico do izpiranja zlata v Dravi Erazmu Frideriku Sauru, grofu Borla, leta 1784 pa njegovemu sinu Kajetanu.[668] Zgodovinar Simon Povoden, ki je gospostvo Borl opisal še leta 1825, potrjuje, da so nekoč na obeh straneh Drave izpirali zlato, vendar so v 19. stoletju to dejavnost opustili, ker se ni izplačala.[669] Sašo Šantl navaja, da je iz več razlogov danes zlata v Dravi še manj kot nekoč, v raziskovalnih projektih pa so na dravskih prodiščih ugotovili 0,07 do 0,75 grama zlata na kubični meter proda. To pomeni, da če bi izprali ves prod, bi med Mariborom in Ptujem pridobili 1.700 do 17.000 kg zlata – za kar bi pa morali izprati 270 milijonov m^3 proda.[670] Danes v občini Starše v sklopu projekta Zlata Drava obujajo zgodbe o zlatokopih, s katerimi želijo na naslednje rodove prenesti kulturno-zgodovinsko izročilo o izpiranju zlata v Zlatoličju.

15.1.3 Brod na Dravi v Dravcih



Slika 375: Brod čez Dravo v Markovcih.[671]

Iz potrebe po povezanosti s Ptujskim poljem na drugi strani reke je še po 1. svetovni vojni deloval brod, ki je povezoval Dravce in Bukovce. Uporabljali so ga Dravčani, ki so želeli na Ptujsko polje, in Polanci, ki so imeli vinograde v Gradiščah in v Repiščah. O brodu beremo še v ločitvenem spisu zakoncev iz Dravcev iz leta 1923, v katerem je navedeno, da sta ob neki priložnosti s prijatelji iz Ptuja obiskala starše

[668] Marija Hernja Masten, 50 let lovske družine Leskovec: 1946–1996, Lovska družina Leskovec, 1997.
[669] O tem Marija Hernja Masten, Rodbina Sauer, baroni Kozjaški, grofje Borlski, Grad Borl: gradbeno zgodovinski oris in prispevek k zgodovini rodbine Sauer, Društvo za oživitev gradu Borl, Cirkulane, 2010, str. 80.
[670] Šantl, cit. zg., str. 411.
[671] Slovenski Etnografski muzej.

v Dravcih in v Gradiščah, nato pa se je druščina s kolesi odpravila z brodom čez Dravo v Bukovce in od tam nazaj na Ptuj.[672]

15.1.4 Dravski splavarji

Čez Dravce je vse do začetka 2. svetovne vojne letno vozilo več sto splavov iz Dravske doline. Prvi zgodovinski zapisi o splavarstvu na reki Dravi segajo v leto 1280. Splavarstvo se je razvijalo predvsem zaradi trgovine z lesom. Trgovci so ugotovili, da Podravina in pozneje Vojvodina potrebujeta večje količine lesa, tudi za utrdbe proti Turkom, in so se odločili les tja prepeljati po reki. Na začetku je šlo za bolj primitivna plovila, pozneje pa so si splavarji omislili »šajke« ali barke, ki so bile dolge do 16 metrov. Šajka je služila predvsem za prevoz lesa in tudi drugih stvari, od sadja do gradbenega materiala, ki so ga vozili vzdolž reke Drave. Služile so tudi za vojaške namene. Tak način prevoza je trajal vse do konca 19. stoletja, ko so splavarji pričeli sestavljati splave ali »flose« po italijanskem vzorcu, imenovanem »taljanšek«. Vanje je bilo mogoče vgraditi več kvalitetnega, rezanega lesa, ki je bil tržno bolj zanimiv. [673]

Mitnino je bilo treba plačevati v Mariboru, na Ptuju in na Borlu. Na Ptuju je bila v pristaniškem redu 1858 predpisana za pristajanje in iztovarjanje splava pristojbina 40 krajcarjev, za splav, ki je samo pristal, pa pristojbina 20 krajcarjev. V tej dejavnosti je bilo zaposlenih več sto splavarjev, ki so bili v glavnem iz Dravske doline. Med prvo in drugo svetovno vojno je skozi mesto Maribor na leto preplulo kar 1000 do 1500 takih splavov. Dogajale so se tudi nesreče med vožnjo.[674]

Ana Habjanič (po domače Vespoharjeva Anica) iz Dravcev, ki se je leta 1939 poročila v Paradiž, je v spominih na mladost Zinki Zorko, ki je snemala haloško narečje, povedala, da sedaj živi na hribu v Paradižu, mladost pa je preživela ob Dravi: *»Kak sn jas živela? Da sen krave pasla, ka so se flosari okoli mene pelali, či še vete, ka je to flos. Jas sn to doživlala. (…) Samo kaka je tista moja mladost bila in kako je tistokrat blo. Čujte. Drava je šla okoli nas. Čez našo posestvo pa tan. Pa flosari so se pelali. Gnes pa splošno ne več vode tan«.*[675]

Po pripovedovanju vaščanov Dravcev so tudi oni od splavarjev kupovali različne predmete, denimo dele za krušne peči, pohorsko steklo, deske, sode z apnom ali lončarske izdelke. Pogosto so jih zamenjali tudi za sode vina. Čeprav je bila uradna postaja na Borlu, je bilo izkrcanje blaga plačljivo, zato so se splavarji na črno ustavili kar v Dravcih. Nemška zasedba slovenskega ozemlja leta 1941 je napravila konec dravskemu splavarstvu.[676]

Kot proti koncu romana Na splavih zapiše Anton Ingolič, ki se je tudi sam pridružil splavarjem na potovanju:

»Splavi so čakali pod Mihovo hišo, a ni bilo nikogar, da bi jih odvezal in odplul z njimi na jug. Prve dni po Knezovi smerti jih je deroča reka trgala od brega, polagoma pa je upadla in se umirila, splavi so se le še nalahno pozibavali na njej in pokojni čakali splavarjev«.[677]

[672] Blažek, Julijana: Blažek, Anton, pravdna zadeva Cg Ia Ia/21, Okrožno sodišče Maribor 1898–1941, 1921, SI_PAM/0645/005/01581.
[673] Angelos Baš, Splavarstvo na Slovenskem. Traditiones (Ljubljana), let. 32, št. 2, 2003, str. 7–31.
[674] Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor Vr XI 554/23 (Stopajnik, Mihael – nesreča splava na Dravi s smrtnim izidom), 1923, SI_PAM/0645/003/00920.
[675] Ana Majcenovič (roj. 1916) v Zinka Zorko, Pojoči dialekt vzhodnih Haloz, Svet Belanov, Cirkulane, 2005, na str. 411.
[676] Baš, 2003, cit. zg., str. 7–31.
[677] Anton Ingolič, Na splavih, Modra ptica, Ljubljana, 1940, str. 302.



Slika 376: Splavarska ekipa z Antonom Vindišem (Kolarjevim) iz Dravcev, okrog leta 1955.[678]

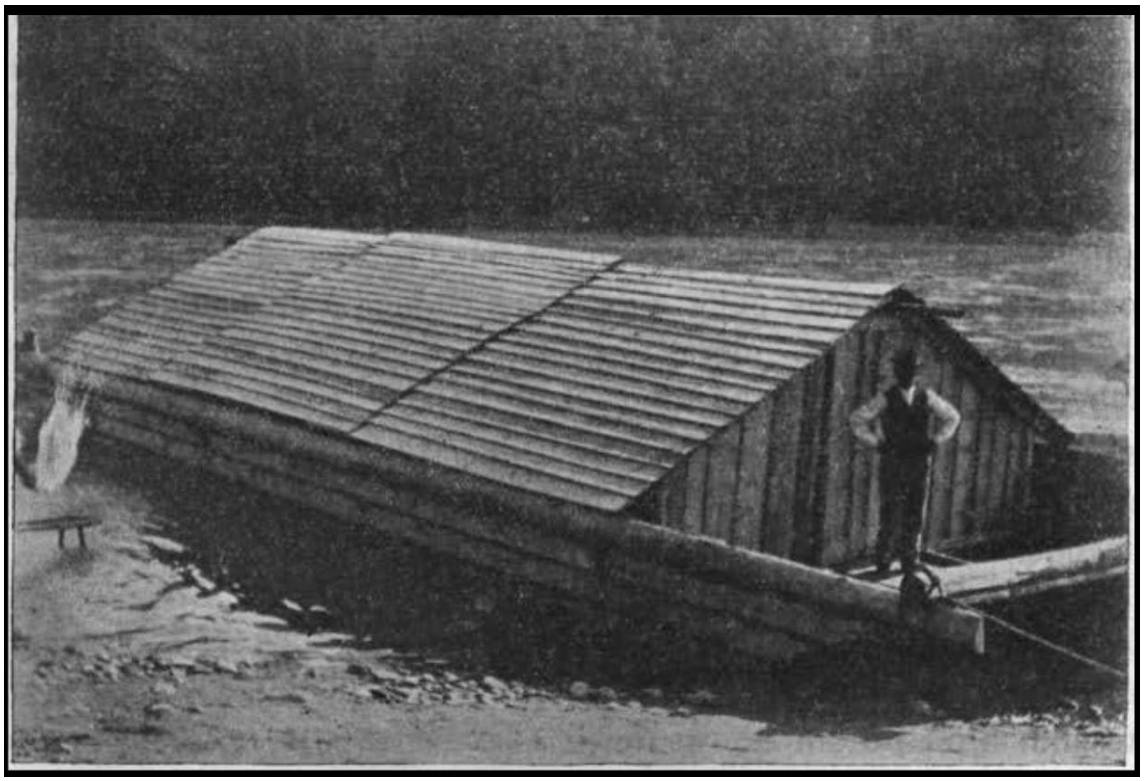

Slika 377: Šajka ali plitka na reki Dravi, 1914.[679]

[678] Zasebni arhiv Slavice Vindiš.
[679] Avtor: Sporti, Wikipedia.org, 2016.

Čeprav je po drugi svetovni vojni splavarstvo po Dravi močno usahnilo, je občasno vendarle še potekalo. O tem priča tudi fotografija, na kateri je med splavarji Anton Vindiš (Kolarjev Tonček) iz Dravcev, ki je bil rojen leta 1937.

15.1.5 Ribiči in ribiški nadzorniki

Čeprav je bil ribolov vse od fevdalizma omejen in sprva pridržan zemljiškemu gospodu, kasneje pa je bil državno nadzorovan, so Dravčani stoletja svojo prehrano dopolnjevali tudi z ribami. Ribiči so uplenjali klene, podusti, mrene, sulce, krape, ploščiče, ščuke in druge ribe. Pri tem so jih nadzirali ribiški nadzorniki, ki so bili aktivni tudi v tem delu Drave. Ti so predvsem želeli preprečiti ribolov z mrežami (»šerami«), a so vaščani vzpostavili sistem medsebojnega obveščanja ob pojavu nadzornika v vasi. Na Dravi so lovci tudi lovili divje race.



Slika 378: Korpičev Tonček ženi Naniki kaže ščuko.[680]

15.1.6 Utopljenci

Preden je bilo izgrajeno Ptujsko jezero, je bila reka Drava tudi zelo nevarna reka, v kateri so se dogajale utopitve. V Dravcih so našli utopljence, ki so se utopili v vasi, in tiste, ki jih je Drava prinesla od drugod. Ker reka v Dravcih pod pečino zavije ostro levo proti Borlu, je v rečnem ovinku utopljence pogosto izvrglo na desni breg, kjer so jih našli vaščani Dravcev in o tem obvestili orožnike v Leskovcu.

[680] Zasebni arhiv družine Korpič.

Že poleti 1857 je časopis Tagespost Graz poročal o neznanem utopljencu, starem 25–28 let, ki so ga našli v Dravcih.[681]

Če se je kdo utopil, so ljudje govorili, da je *»šel v Ormož po klobase«*. V Ormožu so leta 1944 našli takrat 36-letnega Ivana Vidoviča, po domače Medvedovega, iz Varej, ki so ga z utopitvijo v Dravi ubili domači odporniki.

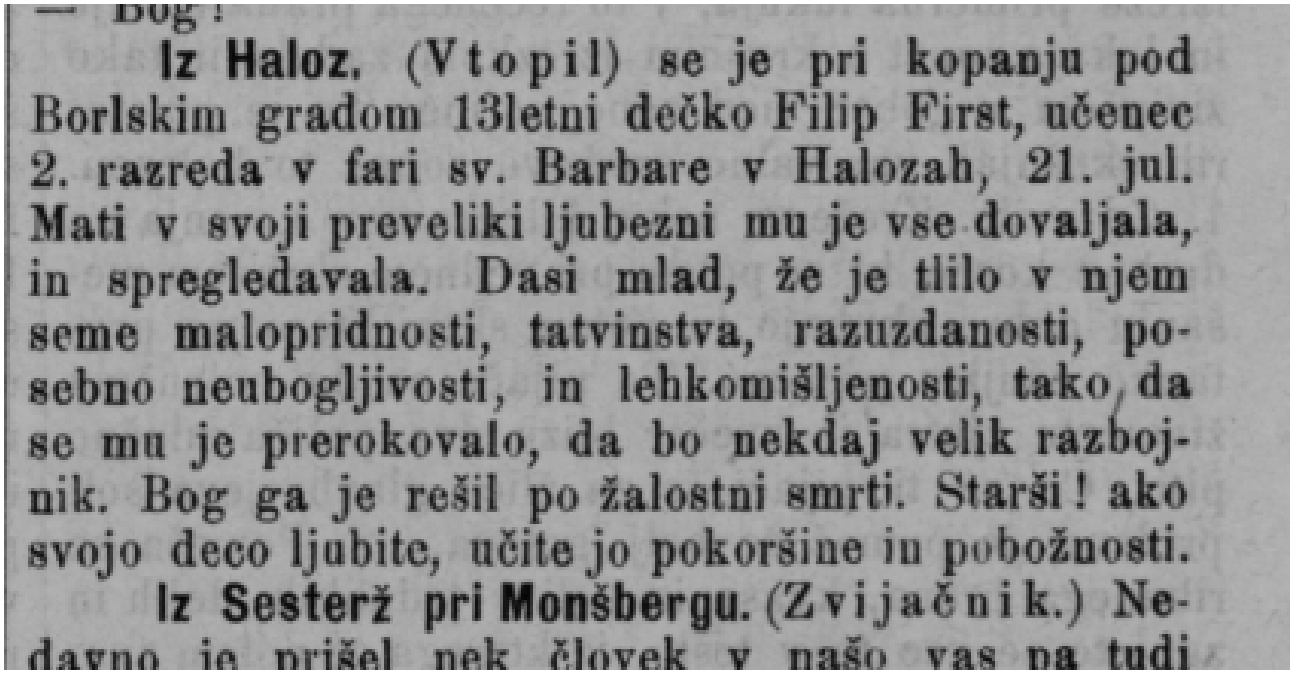

— Bog!

Iz Haloz. (Vtopil) se je pri kopanju pod Borlskim gradom 13letni dečko Filip First, učenec 2. razreda v fari sv. Barbare v Halozah, 21. jul. Mati v svoji preveliki ljubezni mu je vse dovaljala, in spregledavala. Dasi mlad, že je tlilo v njem seme malopridnosti, tatvinstva, razuzdanosti, posebno neubogljivosti, in lehkomišljenosti, tako, da se mu je prerokovalo, da bo nekdaj velik razbojnik. Bog ga je rešil po žalostni smrti. Starši! ako svojo deco ljubite, učite jo pokoršine in pobožnosti.

Iz Sesterž pri Monšbergu. (Zvijačnik.) Nedavno je prišel nek človek v našo vas na tudi

Slika 379: Izsek iz časopisa o utopljenem fantu pod borlskim gradom, ki krivi mater.[682]

Po vojni je dva meseca v Dravcih odmevalo skrivnostno izginotje 78-letnega Jožefa Korpiča – Brunkarja. Decembra leta 1949 se je odpravil na ribolov, pri katerem mu je zdrsnilo in Drava ga je odplavila proti hrvaški meji. Po petih tednih čakanja so na Vidmu organizirali pogreb brez krste, nakar so ga februarja leta 1950 vendarle našli v Dravi v Varaždinu in organizirali prevoz krste na Videm in njegov pokop na pokopališču.

Iz matičnih zapisnikov izhajata dve utopitvi iz 50. let prejšnjega stoletja, kjer je voda trupli prinesla v Dravce. Tako so 25. julija 1952 zjutraj na desnem bregu reke Drave v Dravcih našli truplo 48-letnega Ludvika Rojka iz Hoč pri Mariboru, ki se je preživljal kot mesar na Pobrežju pri Mariboru.[683] Rezultati preiskave vzrokov utopitve niso znani. Utopljenca so našli mladi dravski fantje, ki so se tudi tisto poletno jutro namenili na kopanje v Dravo. Ko so o najdenem utopljencu obvestili orožnike v Leskovcu, so z vaškim vozom truplo odpeljali na orožniško postajo, orožniki pa so jih obravnavali kot potencialne storilce.

[681] Tagespost Graz, 14. julij 1857, str. 2.
[682] Slovenski gospodar, 1. avgust 1878.
[683] Zapisnik o prijavi smrti Ludvika Rojka iz Hoč pri Mariboru, 25.7.1952, matični urad Videm.

17. avgusta 1952, le tri tedne za Rojkom, so na istem mestu v Dravcih našli utopljenega tudi komaj 15-letnega Edvarda Križanca iz Čermožišč pri Žetalah.[684] Bil je gojenec industrijske šole državnih železnic v Mariboru in je bival v železničarskem dijaškem domu na Studencih. Raziskava je pokazala, da se je utopil med kopanjem.



Slika 380: V Dravi utopljeni Jožef Korpič II. (Korpičev Pepi ali Brunkar, 1871–1949).[685]

Dravčane in širšo okolico pa je najbolj pretresla utopitev 13-letnega Zlatka Kosa, učenca 7. razreda OŠ Leskovec. Na lepo nedeljo, 19. oktobra 1969, je bil skupaj z očetom in bratom član leskovške lovske družine, ki je šla na lov. Med drugim so tudi lovili divje race in fazane ob Dravi v Dravcih. Ko je lovec iz Maribora ustrelil in je ptič padel v vodo, je Zlatko stekel, da ga pobere iz vode. Pri tem je padel in reka ga je odnesla s seboj. Prisotni lovci so ga poskušali doseči in rešiti iz vode, a so že mrtvega potegnili iz vode 200 metrov nižje, kjer so mu neuspešno poskušali rešiti življenje. Za vse v skupini, zlasti pa za njegovega očeta in brata, je bil to šokanten dogodek. Vaščani Dravcev se še spomnijo, kako so mladega fanta prinesli do ceste, od koder so ga z avtomobilom mariborskega lovca odpeljali na njegov dom v Leskovec. V časopisnem članku je bilo opisano, kako so njegovo smrt sprejele njegova mati in sestre, ter kako so bili na pogrebu vsi leskovški šolarji in širši okoliš. V kraju še danes organizirajo nogometni turnir za »Zlatkov pokal« njemu v čast. Po besedah njegovega razrednika Ivana Laure je dogodek vse na šoli zelo prizadel, na Zlatka pa se v Društvu upokojencev Leskovec z njegovimi nekdanjimi sošolci med pohodi spominjajo še danes.

[684] Zapisnik o prijavi smrti Edvarda Križanca iz Čermožišč pri Žetalah, 17.8.1952, matični urad Videm.
[685] Izsek s poročne fotografije njegove polsestre Jožefe Korpič, 1931, zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 381: Portret Zlatka Kosa (1956–1969).[686]



Zlatka ni več med nami

V lepem razpoloženju, kot po navadi ob lepih jesenskih nedeljah, so se 19. oktobra 1969. podali člani leskovske lovske družine na lov. Vese-

larji s šopki cvetja v spremstvu učiteljskega kolektiva, člani lovske družine, njegovi prijatelji in številni vaščani.

Ob odprtem grobu so se od pokojnika poslovili predstavniki: cerkve, šole in lovske družine, pa tudi pokojnikov

Zlatko Kos — deroča Drava je vzela mlado življenje

jo so lovci in gonjači zasledovali divjad. Med njimi je bil tudi, skupno z bratom in

Naša pisr

Alenka, ker si me vprašala, zato ti po pravici povem, da pišem pesmice sam, saj mi pri tem nihče ne more pomagati. Odkril pa ti bom še eno mojo skrivnost. Pišem tudi pravljice in pripovedke. Ker so predolge, jih ne morem objavljati. Zato ti pošiljam le pesmice, saj so moje edino razvedrilo.

Za danes sem napisal pesmico drugačne vsebine kot so ostale. Vem, da jo boš razumela.

Borut Petrovič iz Ptuja

OKTOBRSKA NOČ

Lasje so ti črni kot oktobrske noči,
kam greš od doma, lepo dekle?

Slika 382: „Zlatka ni več med nami“, časopisni članek o tragični zgodbi Zlatka Kosa.[687]



Slika 383: Na Žlahtičevem obrežju Drave Marijana Vaupotič zadnja leta ureja park.[688]

[686] Zasebni arhiv Dragice Kos.
[687] Tednik, 23. oktober 1969.
[688] Foto Marijana Vaupotič, 2023.

Drava je poleg življenj povzročala tudi drugačne vrste škode. Zaradi močnega toka je občasno trgala kmetijsko zemljo ob bregu. Tako v arhivu najdemo dopis Roze Flajs, da njena parcela ob Dravi ni več tolikšna, kot je navedeno v evidencah, saj jo je Drava postopoma odnesla, posledično pa tudi ne more plačevati prvotno odmerjenega davka od te zemlje.[689]

15.2 Psičina in drugi potoki

Manj izpostavljen kot Drava, a kljub temu zgodovinsko pomemben, je bil za Dravce tudi potok Psičina *(nem. Taina)*. Od izvira v Veliki Varnici do izliva v Dravo v Dravcih pod gradiško skalo (pogovorno v Melah) je določal območje borlskega zemljiškega gospostva, ki je sodilo pod urad Leskovec. Arheološka izkopavanja so pokazala, da je bilo območje ob Psičini naseljeno že v prazgodovini, pa tudi v času rimskega imperija – tako v Dravcih kot višje ob potoku proti Leskovcu.

V zgodnjem novem veku območje na drugi strani potoka ni sodilo pod Dravce, temveč pod Gradišče. Od sredine 18. stoletja je bila edina takratna hiša na desni strani potoka pripisana k Dravcem, zemljišča pa so postopoma od Gradiščancev pokupili Dravčani. V drugi polovici 18. stoletja je na desni strani potoka zgrajena tudi nova Weisbacherjeva hiša (po prvotnem številčenju Dravci 14, sredi 19. stoletja opuščena in po 2. svetovni vojni ponovno vzpostavljena – tokrat domačija Slatičevih). Prvotne hiše in potomcev družine Voglarjevih pod Gradiščami danes več ni, na desni strani Psičine pa živita dve družini. Obe sta zgodovinsko povezani tako z Gradišči kot z Dravci.



Slika 384: Potok Psičina *(nem. Taina)* tik pred izlivom v reko Dravo v Dravcih.[690]

Leta 1970 so bili lastniki zemljišč ob Psičini s strani Krajevne skupnosti pozvani, da morajo očistiti obrežje potoka, a se na te pozive niso odzivali.[691] Po drugi strani pa so se Dravčani istočasno pritoževali, da gozdno podjetje Maribor pretirano obremenjuje cesto IV. kategorije Dravci – Gradišča, tako da je bila povsem neuporabna. Kot odziv na pritožbe je podjetje obljubilo nekaj tovornjakov gramoza.[692]

[689] Dopis Roze Flajs na geodetsko upravo, ker ji Drava odnaša zemljo, SI ZAP 0064/030 GURS.
[690] Foto: JH, 2024.
[691] Krajevni urad Videm pri Ptuju – Čiščenje potoka Psičina, pravna pomoč po 2. točki 40. člena zakona o splošnem upravnem postopku, 1970, SI_ZAP/0593/005/00015.
[692] Krajevni urad Videm pri Ptuju – Cesta IV. reda Dravci – Gradišča, prekomerno izkoriščanje, 1970, SI_ZAP/0593/005/00014.

Območje vzporednega toka Drave in Psičine je danes zaščiteno, lastnikom zemljišč ob vodah ni dovoljeno čiščenje, saj v grmičevju gnezdijo ptice in se zadržujejo druge živali. Tu v zadnjih letih tudi ponovno gospodarijo bobri. V Psičino se iztekajo še nekateri dravski gozdni potoki in skupaj predstavljajo poseben ekosistem. Tako denimo izliv Psičine v Dravo predstavlja enega najbolje ohranjenih sonaravnih odsekov reke Drave.[693]



Slika 385: Dravski potok, ki se izliva v Psičino.[694]

Poleg Drave in potokov je v zadnjih letih v Dravcih tudi vse več ribnikov. V času pisanja jih je že pet. Korpičev ribnik je bil kot zanimivost izpostavljen tudi v reviji Proteus.[695]



Slika 386: Korpičev ribnik spomladi.[696]

[693] Luka Božič, cit. zg., str. 357.
[694] Foto: JH, 2023.
[695] Matjaž Bedjanič, O kačjih pastirjih Haloz, Proteus – Haloze, 2021–2022, str. 273.
[696] Foto: JH, 2024.



Slika 387: Hojnikov ribnik pozimi.[697]

15.3 Dravski gozdovi in lovci

Velik del vasi Dravci prekriva gozd. V preteklosti je bil ta delež še višji, a so del gozda postopoma spremenili v pašnike in vinograde. Kljub temu Dravci ohranjajo obsežne gozdove. To je pomembno iz vrste razlogov. V preteklosti so gozdovi Dravčanom zagotavljali surovine, kot so les za gradnjo, drva za kurjavo, listje za steljo, smole in druge naravne proizvode. V gozdovih, v katerih prevladujejo bukova, hrastova in kostanjeva drevesa, so se pasli prašiči, ki so pobirali plodove teh dreves. Tam se je nahajala tudi divjad, ki so jo vaščani legalno in ilegalno lovili. Z gobami in kostanji so dopolnjevali svojo prehransko raznolikost. V današnjem času so gozdovi v prvi vrsti pomembni zaradi ohranjanja biotske raznovrstnosti, ohranjanja rodovitnosti tal in zmanjševanja globalnega segrevanja, saj absorbirajo in shranjujejo ogljikov dioksid, kar pomaga pri uravnavanju koncentracije toplogrednih plinov v ozračju.

[697] Foto: JH, 2021.



Slika 388: Marija Korpič v skrbi za drva.[698]



Slika 389: Jurček v Dravcih.[699]

[698] Zasebni arhiv družine Korpič.
[699] Foto: JH, 2022.

V preteklosti so Dravčani v gozdovih preživeli precej več časa kot danes. Iz gozda so pridobivali drva za kurjavo in steljo za živino. Pogosto so se v njem nahajali zaradi lova. V dravskih gozdovih so se dogajale nesreče pri delu in vsaj en samomor. Časopis Südsteirische Post je tako denimo leta 1890 poročal o nesreči v gozdu, v kateri se je težko poškodoval 20 letni mizar Janez Krajnc iz Dravcev. Odpeljali so ga v graško bolnišnico.[700] Šlo je najbrž za občana Dravcev in ne za prebivalca vasi Dravci.

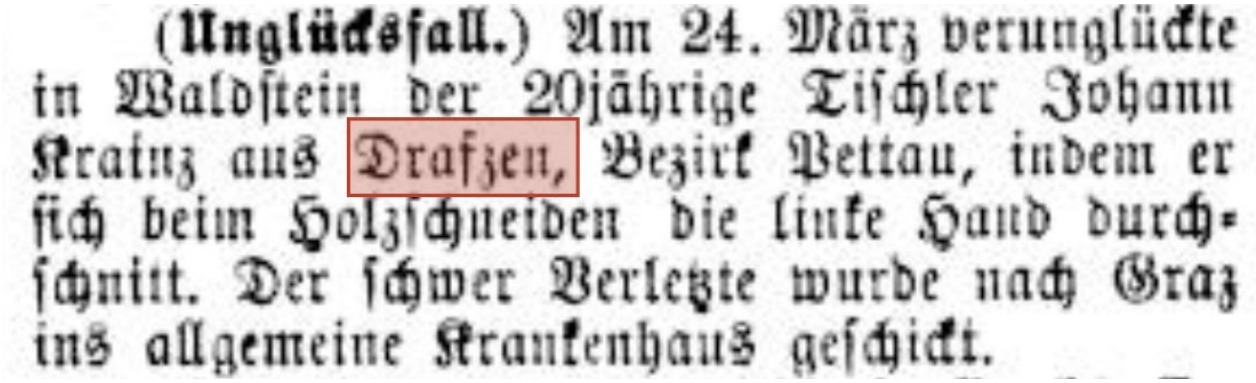
(Unglücksfall.) Am 24. März verunglückte in Waldstein der 20jährige Tischler Johann Krainz aus Drafzen, Bezirk Pettau, indem er sich beim Holzschneiden die linke Hand durchschnitt. Der schwer Verletzte wurde nach Graz ins allgemeine Krankenhaus geschickt.

Slika 390: Izsek časopisne novice o nesreči v gozdu v Dravcih.[701]

Podobno kot izpiranje zlata iz Drave je bila tudi pravica do ribolova in lova pridržana zemljiškim gospodom, v Dravcih torej večinoma borlskemu grofu. Za podložnike je bil lov breme v več pogledih. Po eni strani zato, ker so gosposki lovci kmetom pogosto povzročali škodo na polju, saj so jim med pohodi na divjad poteptali pridelek. Škodo jim je povzročala tudi divjad. Zaradi slednje so kmetje svoja zemljišča pričeli ograjevati s plotovi. Lovski red za Štajersko iz leta 1695 je prepovedal previsoke in koničaste plotove, lovski red iz leta 1753 pa je zahteval, da morajo biti plotovi na Štajerskem odprti od trgatve do 24. aprila. Po drugi strani pa so podložniki morali del tlake opraviti tudi pri lovu na divje zveri, posebno na volkove, pri katerem so bili gonjači, nastavljali so mreže in pasti, vozili lovsko orodje, orožje, plen in podobno. Za vas Soviče je denimo v urbarju za Turnišče iz leta 1753 zapisana lovna tlaka določenih podložnikov v obsegu osmih dni. Podložniki so lovili bodisi z dovoljenjem zemljiškega gospoda ali pa so bili divji lovci, saj so šteli lov za svojo nepisano pravico. Zahteva za priznanje pravice do lova je bila tudi ena od zahtev med kmečkimi upori.[702] Ptujski zgodovinar Simon Povoden je v začetku 19. stoletja pisal, da je bilo območje Haloz v preteklosti močno gozdnato, polno različnih divjih živali, ki so pozimi prečkale Dravo in na polju iskale hrano. Omenja srnjake, jelene in celo medvede. Na bregovih Drave in Dravinje naj bi bili bobri, za katere navaja, da jih v času pisanja ni več, tako da tudi znamenitih lovov na bobra, ki so bili znani v 17. stoletju, ni bilo več.[703] Dvesto let po njegovem pisanju so bobri ob izlivu Psičine v Dravo ponovno prisotni.

Avstrijski zakon iz leta 1849 je spremenil fevdalno lovno pravo in kmetom priznal širše pravice do lova. V času kraljevine Jugoslavije je bil sprejet zakon o lovu, ki je lastnikom vsaj 200 hektarjev zaokroženega zemljišča priznaval lastno pravico do lova, preostali so lahko lovili na t. i. občinskih loviščih, če so pridobili pravico do zakupa – in jo seveda tudi plačali.

[700] Izsek časopisne novice o nesreči v gozdu v Dravcih, Südsteirische Post, 29. marec 1890, str. 5.
[701] Südsteirische Post, 29. marec 1890, str. 5.
[702] Marija Hernja Masten, 50 let Lovske družine Leskovec, 1997, str. 20.
[703] Povoden, 1823, cit. zg.

Decembra 1905 je Marburger Zeitung poročal o trimesečni zaporni kazni za Franca Habjaniča iz Dravcev, ki ga je tisto jesen lovski čuvaj Jurij Žlahtič večkrat zasačil pri krivolovu v gozdu Matije Jungra v Varejah.[704]

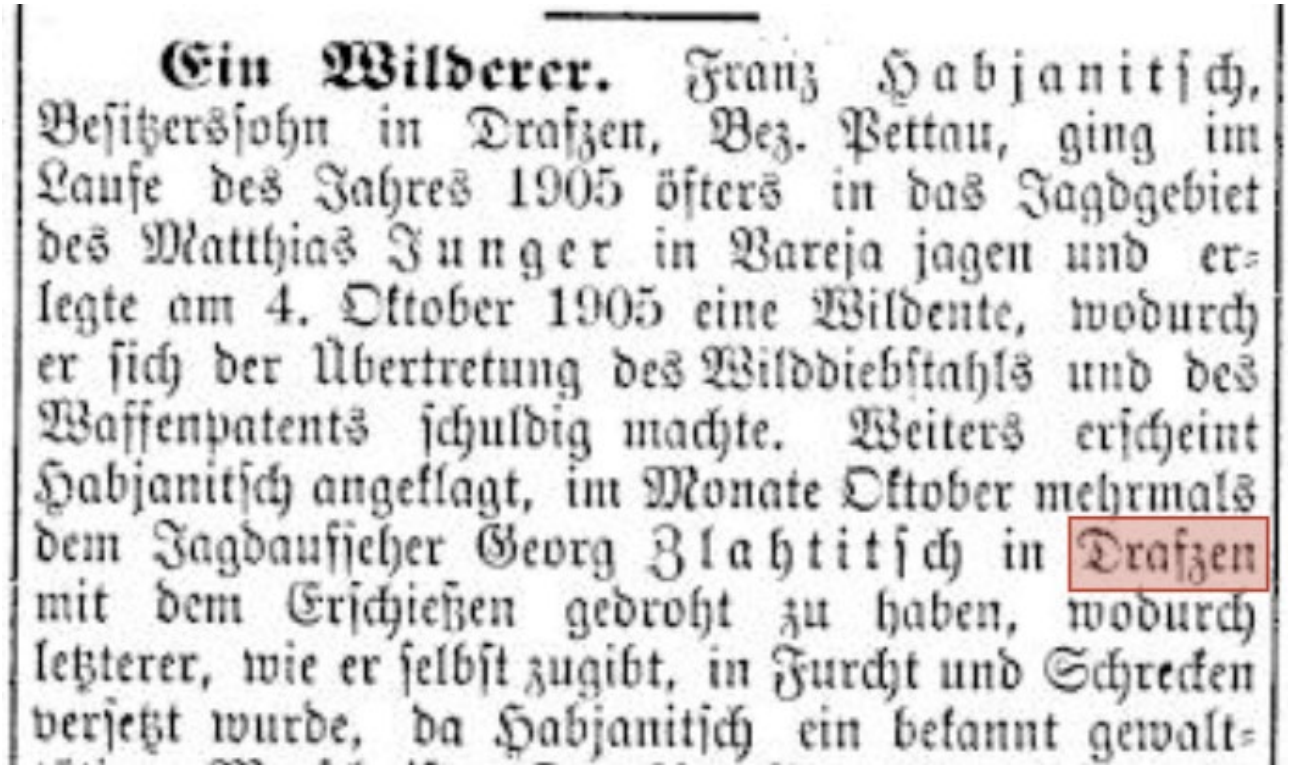

Ein Wilderer. Franz Habjanitſch, Beſitzersſohn in Drafzen, Bez. Pettau, ging im Laufe des Jahres 1905 öfters in das Jagdgebiet des Matthias Junger in Vareja jagen und erlegte am 4. Oktober 1905 eine Wildente, wodurch er ſich der Übertretung des Wilddiebſtahls und des Waffenpatents ſchuldig machte. Weiters erſcheint Habjanitſch angeklagt, im Monate Oktober mehrmals dem Jagdaufſeher Georg Zlahtitſch in Drafzen mit dem Erſchießen gedroht zu haben, wodurch letzterer, wie er ſelbſt zugibt, in Furcht und Schrecken verſetzt wurde, da Habjanitſch ein bekannt gewalt-

Slika 391: Izsek iz članka o krivem lovu Franca Habjaniča iz Dravcev.[705]

Leta 1923 je bilo ustanovljeno Slovensko lovsko društvo Ptuj, v katerega so se včlanjevali lovci s celotnega ptujskega okraja. Predstavljalo je slovenski odziv na Ptujsko lovsko društvo *(nem. Pettauer Jagdgesellschaft),* ki so ga ustanovili ptujski Nemci. 19. septembra 1930 je prošnjo za članstvo v Slovensko lovsko društvo predložil Jožef Krajnc iz Dravcev 18 (verjetno po domače Tejekov Pepi). Kmalu za tem je lovski izpit položil tudi njegov svak Jakob Vaupotič (Petelinov Jaka). Člani tega društva z videmskega okraja so leta 1940 ustanovili samostojno lovsko društvo z imenom Lovsko društvo sv. Vid pri Ptuju. Njegova ustanovna člana sta bila med drugim videmski župnik Danijel Tomšič in Dravčan Jakob Vaupotič.[706]

Ob začetku vojne so morali oddati lovsko orožje. Povojna oblast je že septembra 1945 določila, da imajo pravico do lova le osebe z lovsko dovolilnico. Na območju Ptuja je bilo takšnih dovolilnic 246. Poleg lovcev z dovolilnicami je bilo veliko tudi krivolova, tako da so fazane in zajce skoraj povsem iztrebili. Lovsko društvo Videm se je prvič po vojni sestalo konec januarja 1946 v prostorih videmske šole. Za predsednika so izvolili Jakoba Vaupotiča, član društva je bil tudi ravnatelj osnovne šole Hinko Klenovšek. Soglašali so s tem, da se poda prošnja za vrnitev lovskih pušk tistim, ki so jim bile odvzete.[707]

Določili so pravila, pristopnino in začeli urejati meje okoliša. Dravci so bili uvrščeni v lovski okoliš Dravinjski Vrh in zakupna pravica je bila s strani okrajnega ljudskega odbora Ptuj podeljena videmski

[704] Ein Wilderer, Marburger Zeitung, 14. december 1905, str. 5.
[705] Marburger Zeitung, 14. december 1905, str. 5.
[706] Ein Wilderer, Marburger Zeitung, 14. december 1905, str. 5.
[707] Ein Wilderer, Marburger Zeitung, 14. december 1905, str. 5.

lovski družini. Lovsko območje Dravci je bilo veliko 269 hektarjev, od tega je bilo 56 hektarjev gozda. Glede na to, da je vas Dravci velika en km^2, se pravi 100 hektarjev, je lovsko območje presegalo samo vas Dravcev, tako da je obsegalo območje celotne katastrske občine Dravci (torej vključujoč Soviče).



Slika 392: LD Leskovec po lovu v Trdobojcih, Devek je skrajno levo, Petelin pa tretji z desne zadaj.[708]



Slika 393: Lovci v Dravcih, verjetno pri Vidovičevih, Devek drugi z leve.[709]

[708] Arhiv Lovske družine Leskovec.
[709] Arhiv Lovske družine Leskovec.

Oktobra 1946 je bila ustanovljena še Lovska družina Leskovec. Soočali so se s pomanjkanjem nabojev in smodnika. Čeprav so iskali novega gospodarja, je to vlogo ves čas opravljal Jakob Vaupotič iz Dravcev.[710]

V letu 1949 so bili lovski okoliši na novo formirani in lovski društvi Videm-Dravinjski Vrh in Leskovec sta bili združeni. V združeno LD Leskovec je po letu 1950 vstopil še en vaščan Dravcev, Janez Bedrač (po domače Devekov Hanzek), rojen v Repiščah. Bil je gospodar in starešina LD Leskovec ter mentor mladim, prejel je Znak za lovske zasluge in Red za lovske zasluge III. stopnje, za njegovo delo v lovski družini je bil imenovan za častnega člana.[711]

Častni član LD Leskovec je bil tudi že omenjeni Jakob Vaupotič (Petelinov Jaka) iz Dravcev, ki je bil prvi povojni predsednik LD sv. Vid, nato pa njen starešina.

Slika 394 (stran 372): Zemljevid lovnega območja LD Leskovec po letu 1949.[712]

[710] Marija Hernja Masten (ur.), 50 let LD Leskovec, 1997, str. 29.
[711] Emil Milan Masten, Člani LD Leskovec nekoč in danes, Zbornik LD Leskovec, 1997, str. 43.
[712] Arhiv Lovske družine Leskovec.


LD-Ptuj
K.o. NOVA VAS PRI MARKOVCIH
LD-Sp. Ptujsko polje -Sobetinci
PRI PTUJU
VIDEM pri Ptuju
DRAVINJSKI VRH
K.o. DRAVINJSKI VRH
Vareja
K.o. VAREJA
Dravci
K.o. DRAVCI
Tajna
Soviče
K.o. MAJSKI VRH
MAJSKI VRH
Ljubstava
K.o. LJUBSTAVA
K.o. PODLEHNIK
PODLEHNIK
K.o. SPODNJI LESKOVEC
Repišče
K.o. REPIŠČE
Sp. Leskovec
Strmec pri Leskovcu
K.o. BELAVŠEK
Belavšek
Zg. Leskovec
K.o. ZG. LESKOVEC
K.S. LESKOVEC
LD-Leskovec
Trdobojci
Berinjak
K.o. MALA VARNICA
Skorišnjak
K.o. SKORIŠNJAK
LD-Podlehnik
M. Varnica
Dolgo
K.o. V. OKIČ
Tukov breg
K.o. GRADIŠČE
Gradišče
Jermek
V. VARNICA
K.o. VELIKA VARNICA
K.o. LOŽINA
Ložina
Brezova Gora
Avguštin
Sv. Avguštin
Parlinici
Kramari
Bubnjari
Stupici
JAZBINA ČVETLINSKA
LD-Urkula

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

16 Gospodarjenje

Jože Pajek v črtici o Haložanih iz leta 1884 zapiše, da Haložani veljajo za slabe gospodarje. Tako naj bi časopis Steiermarkische Zeitschrift Haložane imenoval za surove hribovce in omenjal stari rek, da *»si Haložani v mesto (Ptuj) grede jabelka lupijo, domu grede pa olupe pobirajo in jih žvečijo, kar neki meri na lahkoživost njihovo.«*[713] Navede tudi, da je leta 1853 Franc Hrašovec iz Ormoža v Novice pisal o Haložanih, ki si po njegovem poročilu morajo *»kupovati potrebno žito iz drugih krajev, in njihovo največe premoženje tiči v vinskih goricah, kterih pridelek pa je podvržen mnogim nezgodam. Za tega voljo tarejo hude nadloge naše Haložane, ako vince spodleti, kterega se v dobrih letih dosti pridela in je tudi dobro, posebno Koroščem priljubljeno. . . Hudo pa jih derejo mestni barantači, ki so prave pijavke za ta kraj, ako slabe letine silijo ljudi, da morajo zastavljati vinski pridelek za eno ali celo dve leti... Haložani so dobrovoljno pa tudi precej lahkomiseljno ljudstvo; malo dobrega vajeni, so prosti v obleki in zadovoljni z malim. Kedar imajo vina v hramu ali denarcev pod palcem, se vadi prevzemejo in tudi pobahajo, — kedar pa jim poteče vince in ne rožlja pod palcem več petica, jim uide brž pogum.«*[714]

Dravci so bili v gospodarskem smislu drugačni od vinorodnih Haloz. Vinogradov je bilo v vasi malo, ravninskih leg je bilo dovolj za pridelavo žita in drugih poljščin. Nekatere kmetije so se ohranile v isti družini skozi 300 let. To pomeni, da so predniki dobro gospodarili in se izogibali tveganjem. Nekatere kmetije pa so tudi večkrat zamenjale lastnike.

16.1 Življenje na zemlji

Dravčani so se od naselitve na območju ob Dravi do desetletij po 2. svetovni vojni za preživetje ukvarjali s kmetijstvom. Iz imenjskega zapisnika gospostva Borl iz leta 1542 je razvidno, da so kmetje na njivah gojili razna žita — pšenico, rž, oves in proso. Nedvomno pa so poleg njih pridelovali še repo, bob in zelje ter lan, saj je bila stara haloška noša iz lanenega platna, pa tudi pri desetini se omenja lan.[715] Goveje živine so imeli podložni kmetje na območju haloškega dela borlske gospoščine skupno 1339 glav ali poprečno po 6,4 glave na gospodarstvo. Leta 1964 je prišlo v tem delu Haloz na gospodarstvo poprečno samo po

[713] Josip Pajek, Črtice iz duševnega žitka štajerskih Slovencev, Matica Slovenska, Ljubljana, 1884, str. 54.
[714] Prav tam.
[715] Bračič, 1967, str. 66.

1,28 glave, na Dravskem polju pa 2,62. Kar precej so imeli volov, poprečno po enega na gospodarstvo. Leta 1964 je prišel en vol na pet gospodarstev. Torej so v 16. stoletju njive predvsem orali. Tudi število konj je bilo precej visoko, saj pride konj v poprečju na vsako tretje gospodarstvo. Leta 1964 je prišel poprečno po en konj na vsako dvanajsto gospodarstvo. Številke tudi kažejo, da so Haložani gojili sorazmerno veliko svinj, ki so jih domnevno predvsem pasli po gozdovih, v katerih sta bila zelo razširjena hrast in bukev.[716] Obrtna dejavnost po podatkih cenilnega zapisnika ni bila kdove kako razvita. Predli in tkali so verjetno kar doma, druge obrtniške izdelke pa so kupovali v Ptuju, kjer so prodajali vino. Tako je bilo vse do 20. stoletja.[717]



Velikanski krompir.

V nekaterih južno-amerikanskih in sploh orientalskih deželah je klima tako ugodna, da plodovi dosežejo velikost, kakor se nam dozdeva naravnost neverjetna. Naša slika kaže n. p. velikanski krompir iz nekaterih krajev Mehike. Seveda na navadnem polju taki krompir ne raste. Ali neki veleposestnik si je napravil veselje, da je tekom let prideloval vedno večji krompir in končno dosegel plod, kakor ga kaže naša slika.

Slika 395: Članek iz leta 1911 o velikem krompirju, ki naj bi rastel v Mehiki, Štajerc, let. 12, št. 21, str. 4.

Sklepajoč po pridelkih in ljudskem izročilu so bili v prehrani starih Haložanov pomembni razni močniki (župe), bob, repa, zelje, sir in mleko ter posušeno meso. Zraven mlina na Dravi, ki je bil last zemljiškega gospoda, je imel v 16. stoletju mlin samo še leskovški upravnik. Haložani so svojih nekaj mernikov žita mleli sami z žrmljami, ki so bile do nedavnega doma pri vsaki haloški hiši in so »pele« običajno v zgodnjih jutranjih urah.[718] Dravčani so tako bili v veliki meri samozadostni, večino stvari, ki so jih potrebovali, so pridelali in izdelali doma. Ker so jih obdajale hribovite vasi s pomanjkanjem njivskih površin, so posestnikom v Dravcih na pomoč pri delu prihajali vaščani Gradišč in Varej, v zameno za hrano in kak ogon zemlje, na katerem so si lahko pridelali svoje poljščine.

[716] Prav tam, str. 67.
[717] Bračič, 1967, cit. zg., str. 67.
[718] Prav tam.



Slika 396: Kmečko dvorišče v Dravcih po 2. svetovni vojni.[719]



Slika 397: Ivan Gabrovec z ženo Antonijo pri delu na travniku na vzhodni strani Dravcev, v ozadju Ivanova mama Antonija.[720]

[719] Zasebni arhiv Alojzija Gabrovec.
[720] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca.



Slika 398: Žrmlje v etnografski zbirki Dravci.[721]

Živali, ki jih niso potrebovali za delo oziroma prehrano, so prodali. V ta namen so bili v različnih okoliških krajih organizirani živinski sejmi. Z letom 1837 so bili s strani avstrijske vlade pri Sv. Vidu pri Ptuju potrjeni štirje živinski sejmi, in sicer 15. junija, 16. avgusta, 6. septembra in 6. novembra. Tržni sejemski red je med drugim določal, kdaj je bil lahko izpeljan tržni dan, lokacijo tržnega živinskega prostora, vrsto živine, sanitarno-policijski pregled, stojnino, nadzor nad sejemskim dogajanjem in drugo.[722]

Leta 1912 je časopis Grazer Tagblatt poročal, da je bila Dravčanka Marija Kokol priča zasedi, ki so jo veleposestniku Martinu Perneku iz Stanošine na ptujskem sejmu pripravili Romi iz Hrvaške.[723] Da bi od njega dobili denar, so mu zagrozili z orožjem, ko je pristopilo več ljudi, so Romi pobegnili proti hrvaški meji. Marija Kokol je zadevo prijavila na orožarski postaji na Bregu.

Ker so bili Dravčani življenjsko odvisni od zemlje, je v povezavi z njo nastajalo kar nekaj sporov. Nekaterih se vaščani spominjajo še danes. Tako se Ana Horvat spominja, kako je njen mož Franc Horvat med vračanjem z mopedom iz službe srečal jokajočo vaščanko, ki se je sprla z materjo, mati pa je v znak maščevanja podarila svojo njivo nečakinji. Odslej mladi sestrični, ki sta bili prej nerazdružljivi, nista več govorili. In po domnevi Ane Horvat ne govorita niti sedaj, ko sta že obe na drugem svetu.[724] Zaradi zemlje so k hiši sprejemali užitkarje, ki niso bili v sorodstvu z njimi in prevzemali tveganje njihove morebiti dolgotrajne oskrbe, kar je povzročalo nemajhen stres v družini.

[721] Foto: JH, 2024.
[722] Nataša Kolar, Videm v 19. stoletju, Zbornik Videm, 2011, str. 99.
[723] Räuberische Zigeuner, Grazer Tagblatt, 5. september 1912, str. 22.
[724] Pogovor avtorice z Ano Horvat, oktober 2024.

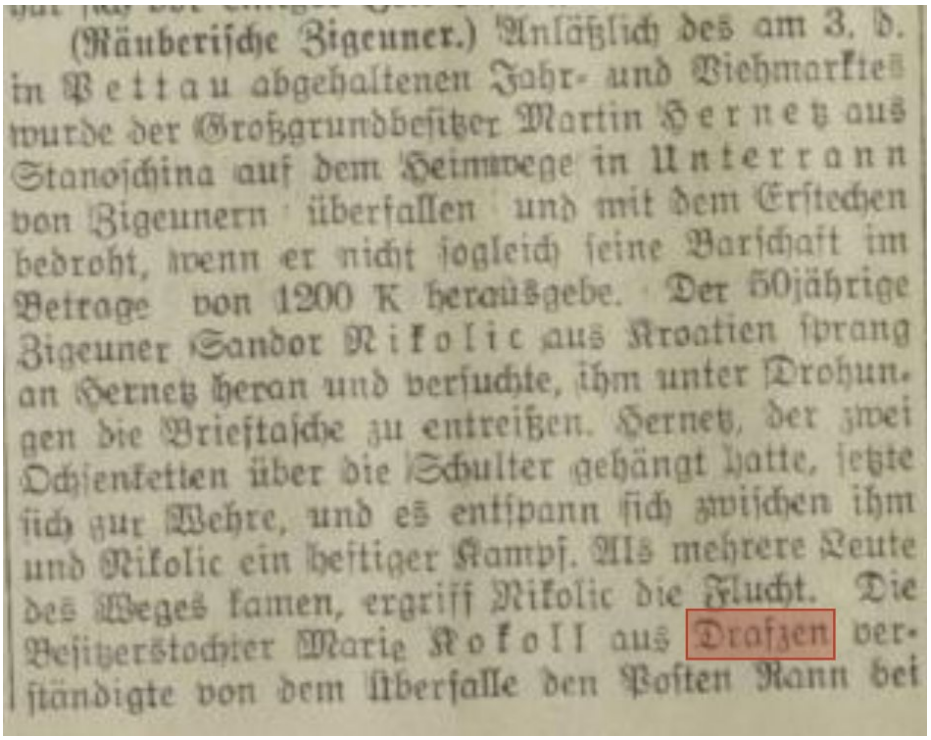

(Räuberische Zigeuner.) Anläßlich des am 3. d. in Pettau abgehaltenen Jahr- und Viehmarktes wurde der Großgrundbesitzer Martin Hernetz aus Stanoschina auf dem Heimwege in Unterrann von Zigeunern überfallen und mit dem Erstechen bedroht, wenn er nicht sogleich seine Barschaft im Betrage von 1200 K herausgebe. Der 50jährige Zigeuner Sandor Nikolic aus Kroatien sprang an Hernetz heran und versuchte, ihm unter Drohungen die Brieftasche zu entreißen. Hernetz, der zwei Ochsenketten über die Schulter gehängt hatte, setzte sich zur Wehre, und es entspann sich zwischen ihm und Nikolic ein heftiger Kampf. Als mehrere Leute des Weges kamen, ergriff Nikolic die Flucht. Die Besitzerstochter Marie Kokoll aus Drafzen verständigte von dem Überfalle den Posten Rann bei

Slika 399: Izsek iz časopisa Grazer Tagblatt, 5. september 1912, str. 22 o tatovih na ptujskem sejmu.

V naslednjih desetletjih so se kmetije zaradi delitev zmanjšale in s tem tudi povprečno število živali na kmetiji. Ljubica Šuligoj sicer še za čas po 2. svetovni vojni navaja, da je bilo v Dravcih nekaj večjih posestnikov, ki so imeli več kot devet hektarjev zemlje.[725]



Slika 400: Pripomoček ob kolinah – klop z mesoreznico.[726]

[725] Ljubica Šuligoj, Zemljiškoposestniški odnosi med svetovnima vojnama, Zbornik Videm, 2011, str. 107, sklicujoč se na ZAP 78/2, OLO Ptuj 1946, šk. št. 38, Okrajna agrarna komisija.
[726] Etnografska zbirka Dravci, foto: JH, 2024.



Slika 401: Ana Korpič s prašičem na domačiji okrog leta 1965.[727]

Iz arhivskega gradiva je razvidno, da so oblastem redno sporočali morebitne spremembe namembnosti kmetijskih zemljišč (denimo iz pašnika v njivo in podobno) in prosili geodetskega strokovnjaka, da pride na ogled, ko se bo nahajal na tem območju.

Leta 1952 so poleg vremenski težav dodatno škodo kmetom povzročale vrane. Zato so lovci pri ljudeh začeli s pobiranjem svežih jajc, ki so jih dostavljali na Okrajni lovski svet na Ptuju. Tam so jajca zastrupili in jih nato nastavljali po koruzi v obrambo pred vranami.[728]

Spomladi leta 1953 je koloradski hrošč okužil krompirjeve nasade v videmskem okolišu. Kljub škropljenju je bil tako trdovraten, da so bili leta 1955 okuženi že skoraj vsi krompirjevi nasadi v kraju, vsak odbornik občinskega ljudskega odbora pa je bil odgovoren za izvedbo trikratnega škropljenja krompirišč v vsaki volilni enoti. *»Vaški štabi za zatiranje koloradskega hrošča so dolžni voditi najstrožjo kontrolo glede zatiranja koloradskega hrošča in morajo svoja opažanja sproti javiti občinskemu štabu, ta pa mora proti kršilcem najostreje nastopiti.«*[729]

[727] Zasebni arhiv družine Korpič.
[728] Občinski ljudski odbor (ObLO) Videm pri Ptuju 1952–1957, SI ZAP 36, škatla št. 4, Zapisniki sej ObLO Videm.
[729] Katja Zupanič, Upravnoteritorialni, gospodarski ter družbeni razvoj na videmskem območju po letu 1945 do nastanka samostojne občine, Zbornik Videm, 2011, op. 14, str. 153.

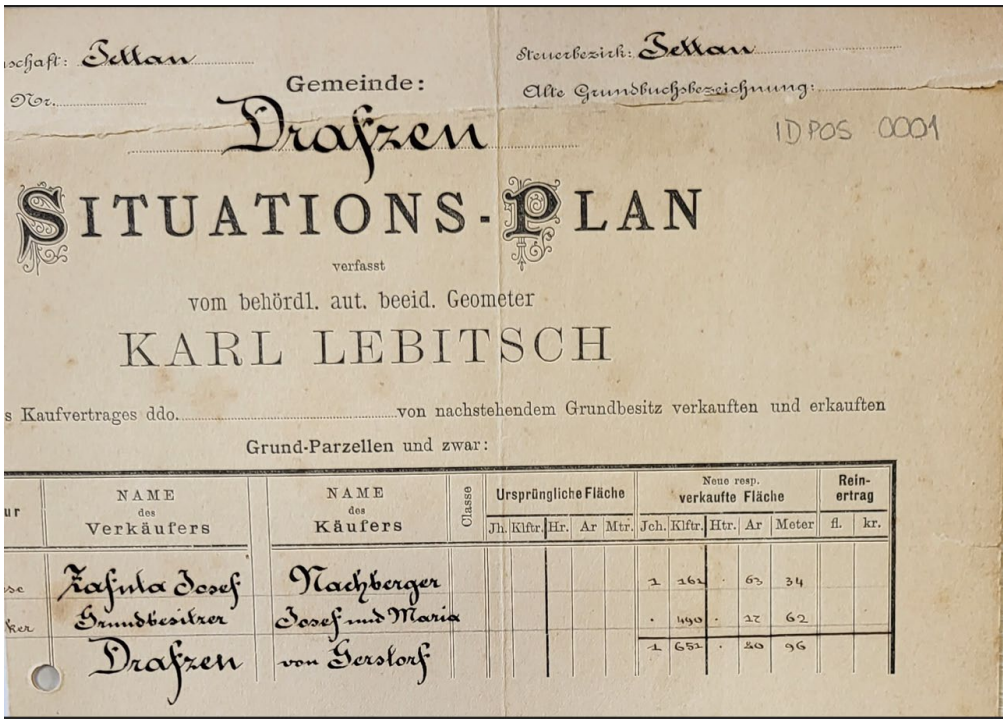
Steuerbezirk: Tellan
Alte Grundbuchsbezeichnung:
ID POS 0001
Gemeinde:
Drazen
SITUATIONS-PLAN
verfasst
vom behördl. aut. beeid. Geometer
KARL LEBITSCH
s Kaufvertrages ddo. von nachstehendem Grundbesitz verkauften und erkauften
Grund-Parzellen und zwar:

NAME des Verkäufers	NAME des Käufers	Classe	Ursprüngliche Fläche Jh. Klftr. Hr. Ar Mtr.	Neue resp. verkaufte Fläche Jch. Klftr. Htr. Ar Meter	Reinertrag fl. kr.
Zasula Josef Grundbesitzer Drazen	Nachberger Josef und Maria von Gerstorf			1 161 . 63 34	
				. 490 . 27 62	
				1 651 . 90 96	

Slika 402: Geometer Karl Lebič za Jožefa Cafuto (Tejek st.) pripravi odmero parcel za prodajo zakoncema Nachberger iz Gerečje vasi, 25. 4. 1889.[730]

Posebne vrste koloradskih hroščev pa najdemo tudi med vaščani. V Zgodovinskem arhivu Ptuj denimo zasledimo prijavo vaščana Dravcev na Občino Ptuj v jeseni 1959, da njegova soseda ni dosledno prijavila kulturnih sprememb na zemlji, tako da ima dejansko veliko večjo njivo, kot je zavedeno v posestnem listu. Zaradi tega je po njegovem mnenju država oškodovana. Občina je prijavo obravnavala kot skrivanje podatkov o obdelovalni zemlji in odredila nujno kontrolo pri vaščanki, ki je bila v prijavi navedena. Ali je sosed podal prijavo zaradi goreče vdanosti državi, škodoželjnosti sosedi, ki naj plača višji davek, ali v upanju, da mu bo ob višjem davku vaščanka vendarle prodala zemljo, ki jo je želel zase?! Slabi sosedje se razkrijejo, če ne prej, pa po smrti v zgodovinskih arhivih.

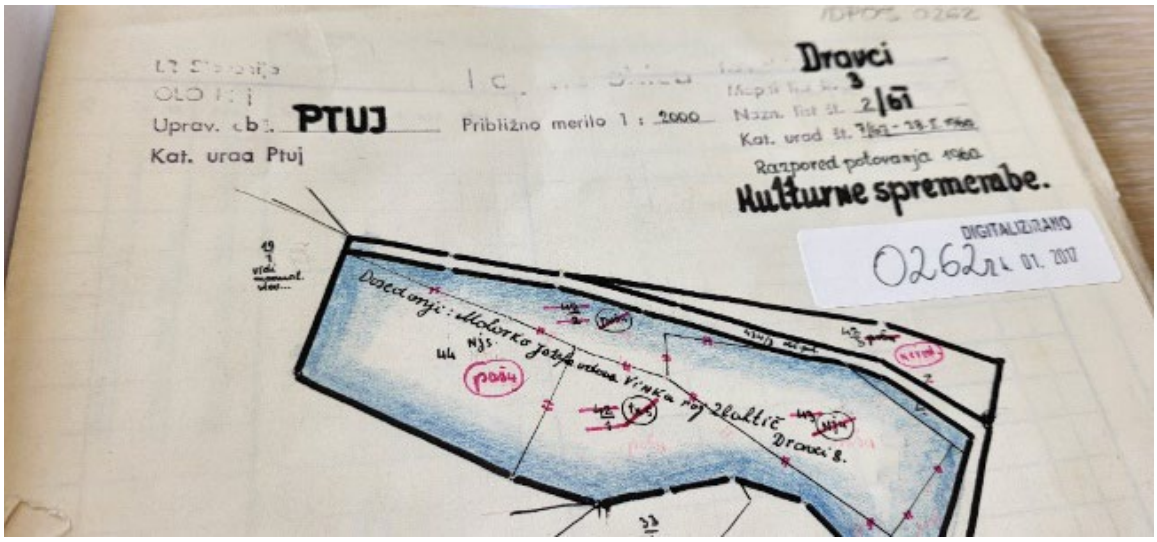
Dravci
Uprav. ob. PTUJ
Približno merilo 1 : 2000
Kat. ura Ptuj
Razpored potovanja
Kulturne spremembe.
DIGITALIZIRANO
0262 01. 2017

Slika 403: Prikaz spremembe namembnosti posesti v lasti Jožefe Mohorko, 1961.[731]

[730] Zgodovinski arhiv Ptuj, geodetske zadeve, k.o. Dravci, SI_ZAP/0064/030/002/00052.
[731] Zgodovinski arhiv Ptuj, geodetske zadeve, k.o. Dravci, SI_ZAP/0064/030/002/00052.

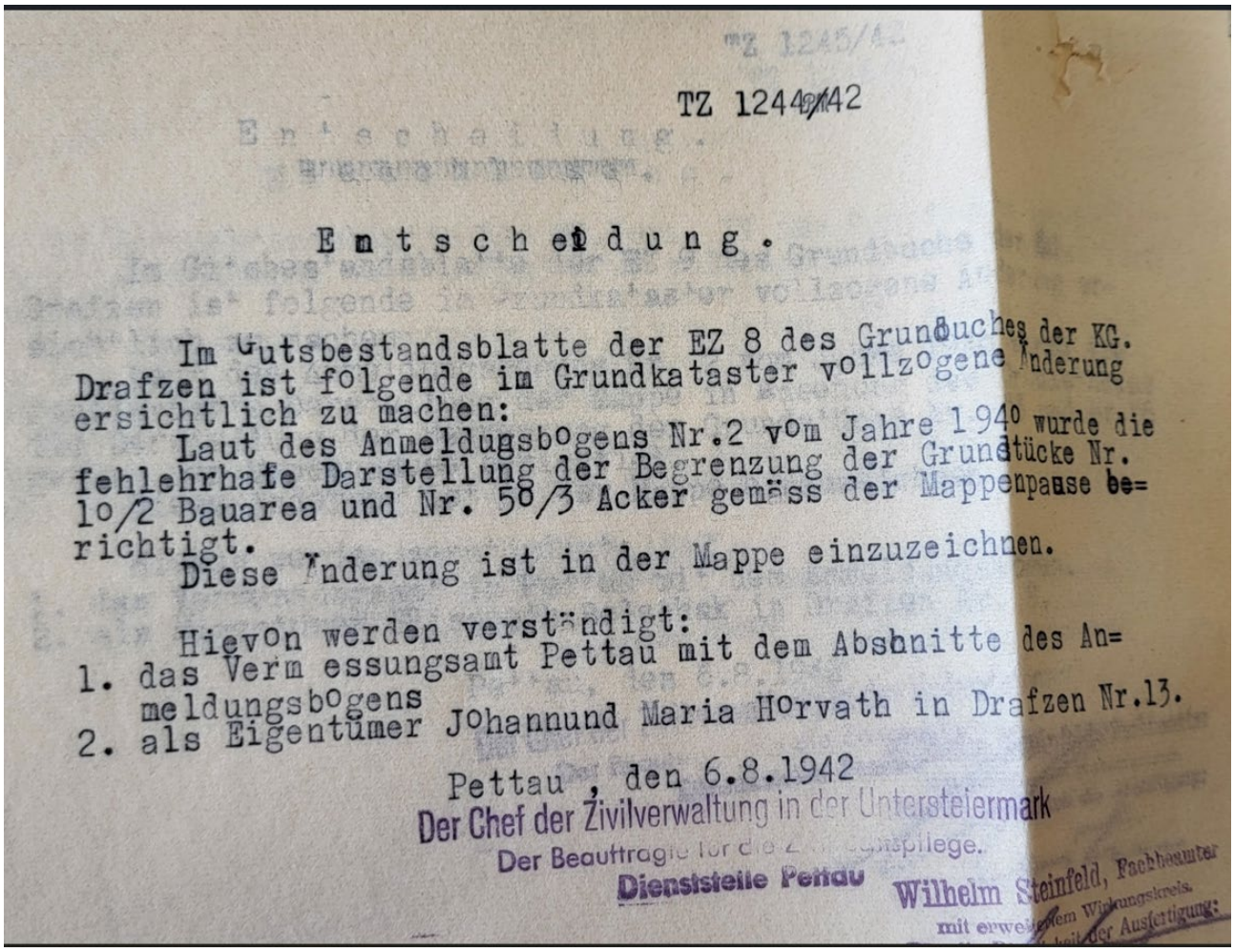

TZ 1244/42

Entscheidung.

Im Gutsbestandsblatte der EZ 8 des Grundbuches der KG. Drafzen ist folgende im Grundkataster vollzogene Änderung ersichtlich zu machen:

Laut des Anmeldungsbogens Nr.2 vom Jahre 1940 wurde die fehlehrhafe Darstellung der Begrenzung der Grundstücke Nr. 10/2 Bauarea und Nr. 50/3 Acker gemäss der Mappenpause berichtigt.

Diese Änderung ist in der Mappe einzuzeichnen.

Hievon werden verständigt:

1. das Vermessungsamt Pettau mit dem Abschnitte des Anmeldungsbogens
2. als Eigentümer Johannund Maria Horvath in Drafzen Nr.13.

Pettau, den 6.8.1942

Der Chef der Zivilverwaltung in der Untersteiermark

Der Beauftragte für die Z... ...spflege.

Dienststelle Pettau

Wilhelm Steinfeld, Fachbeamter mit erweitertem Wirkungskreis.

Slika 404: Tudi med vojno so dravski posestniki urejali mejna vprašanja na zemlji.[732]

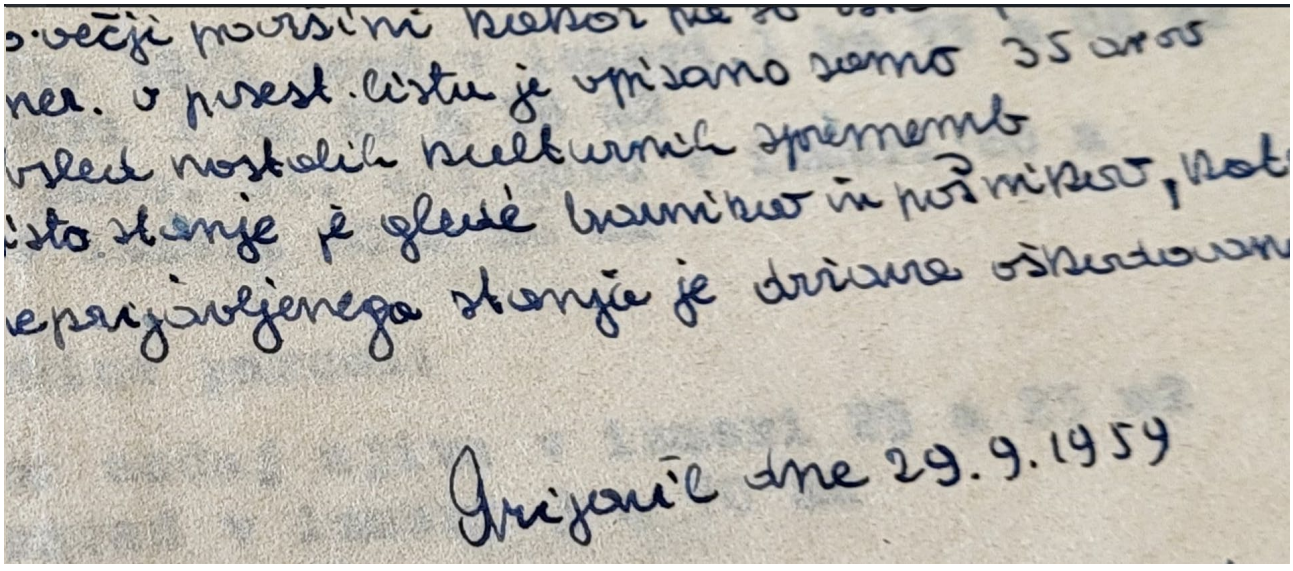

...večji površini kakor pa so ...
...ner. v posest. listu je vpisano samo 35 arov
...vsled nastalih kulturnih sprememb
...isto stanje je glede bavnikov in pošnikov, kot
...neprijavljenega stanja je državne oškodovan...

Prijavil dne 29.9.1959

Slika 405: Izsek iz prijave vaščana Dravcev na občino, da ima soseda večjo njivo, kot je zapisano na posestnem listu, 1959.[733]

[732] Elaborati katastrske občine Dravci, 1889–2010, SI_ZAP/0064/030/002.
[733] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0064/030/002/00047.

16.2 Vinogradništvo



Slika 406: Skrb za vinske sode pri Kazimirjevih v Majskem Vrhu.[734]

Že od 16. stoletja naprej so Dravčani praviloma imeli vsaj en vinograd na kmetijo. Vinogradi se niso nahajali v Dravcih, temveč v okoliških goricah – zlasti v Gradiščah in Repiščah, medtem ko bi naj en dravski kmet v 16. stoletju imel vinograd celo v Hrastovcu pri Cirkulanah. Bračič ugotavlja, da nam skupno število vinogradov in podatek, da je imel poprečno vsak podložnik po 1,56 vinograda, govorita, da je bilo vinogradništvo v tem delu Haloz za tisti čas močno razširjeno in da mu je veljala posebna skrb. Gotovo je bilo vino tržno blago in so ga Haložani prodajali ptujskim vinskim trgovcem, ki jim je bilo najbrž prav haloško vino glavni predmet trgovine. Kot je znano, so ptujski vinski trgovci takrat prodajali vino predvsem na Koroško in še naprej. Vino je bilo prav gotovo tudi glavna dajatev, ki jo je bil haloški podložnik sogornik dolžan dajati svojemu zemljiškemu gospodu.[735]

[734] Foto: Alojz Kasimir, Zgodovinski arhiv Ptuj, fotografija 7-38-1, SI_ZAP/0559/001/002/001.
[735] Bračič, 1967, cit. zg., str. 66. Gl. tudi Ivo Zupančič, Zgodovina vinogradništva na slovenskem Štajerskem, Gorice in vino, Pokrajinski muzej, Ptuj, 1976, str. 1.



Slika 407: Haloški vinogradniki so z vozovi pripeljali vino na polje, v ozadju cerkvica Sv. Roka na Hajdini.[736]

Iz leta 1925 je ohranjen spis Okrožnega sodišča Maribor, iz katerega izhaja, da je Dravčan Anton Belšak skupaj s posestnikom Jožefom Petrovičem iz Velike Varnice sprožil stečajni postopek zoper vinskega trgovca in posestnika Vinka Stoklasa iz Leskovca v Halozah, ker mu slednji ni plačal izročenega vina.[737] Kot izhaja iz Zbornika Videm, je bil Vinko Stoklas rojen leta 1865 in je bil učitelj in ravnatelj šole Leskovec, kjer je služboval od leta 1893 do leta 1924.[738] Leta 1902 je postal častni občan občine Sv. Andraž. Njegov sin je bil rojen leta 1889 v Žetalah in je bil poročen z Marijo Vindiš iz Belavška. Iz trgovinskega registra izhaja, da je 18. novembra 1921 registriral trgovsko podjetje, predmet katerega je bila trgovina z vinom. Sedež podjetja je bil v Belavšku (takrat občina Veliki Okič).[739] A z vinsko trgovino se je Stoklas zagotovo ukvarjal že pred letom 1921, saj je iz starih sodnih spisov razvidno, da ga je že leta 1920 zaradi dolga v višini 17.440 kron tožil vinski trgovec in posestnik iz Radovljice Anton Praprotnik.[740] Marca in aprila 1925 sta Belšak iz Dravcev in Petrovič iz Velike Varnice prodala Stoklasu vino, ki ga je ta prevzel in prodal naprej, plačal pa ne. Belšak je bil le eden od številnih haloških kmetov, ki so Stoklasu na tak način predali vino. V zadevnem času je bil Stoklas v resnih težavah, saj je bil po sporu z nekim sodarjem obsojen na zaporno kazen. Ker je vedel, da se bo moral kmalu zglasiti v zaporu in da ima neporavnane dolgove, je 30. aprila 1925 z izročilno pogodbo vse svoje premoženje prepisal na ženo

[736] Foto: Alojz Kasimir, Zgodovinski arhiv Ptuj, fotografija 7-52-2, SI_ZAP/0559/001/002/001.
[737] Stečajni spis S 21/25 Okrožnega sodišča Maribor, 1925, Stoklas, Vinko [Leskovec], trgovec z vinom in posestnik, SI_PAM/0645/007/00025. Končni izbris podjetja je bil v registru izveden šele 22. marca 1934.
[738] Jakob Emeršič, Zgodovina videmske, leskovške in selske šole, Zbornik Videm 2011, str. 261 in 312.
[739] Spis trgovskega registra pri Okrožnem sodišču Maribor, 1921–1934, Veletrgovina haloških vin Vinko Stoklas, Sv. Andraž v Halozah, SI_PAM/0645/001/00632.
[740] Pravdna zadeva Cg V 70/20, Praprotnik, Anton: Stoklas, Vinko ml., Okrožno sodišče Maribor 1898–1941, 1920, SI_PAM/0645/005/00996. A že 23. januarja 1909 je bil komaj 20-letni obsojen zaradi goljufije s strani sodišča v Gradcu na sedem mesečno zaporno kazen, ki jo je očitno prestajal v mariborskem moškem zaporu, od koder je pisal pismo staršem. V tej sodbi je navedeno, da je Stoklas po poklicu pisar *(nem. Schreiber).*

Marijo, ta pa je sorodniku Ignacu Vindišu priznala veljavnost zadolžnice v visokem znesku, s čimer je on vpisal zastavno pravico v zemljiško knjigo, zaradi katere bi imel v primeru tožb drugih upnikov prednost pred njimi. Ko je Belšak izvedel, da je Stoklas vse premoženje prepisal na ženo in pobegnil v Francijo, se je povezal s Petrovičem in skupaj sta junija 1925 vložila predlog za stečaj zoper Stoklasa.



Slika 408: Izsek iz razglednice Leskovca iz leta 1922 – Vinko Stoklas, Veletrgovina vin.[741]

Širša zgodba o Vinku Stoklasu sicer sodi v kakšno drugo delo. V povezavi z Belšakom iz Dravcev je relevantno to, da je bil v času, ko je Belšak sprožil stečajni postopek zoper Stoklasa, slednji po navedbah v spisu že v preiskovalnem zaporu v Salzburgu, za stečajnega upravitelja pa je bil postavljen ptujski odvetnik Matej Senčar. Sodišče je odredilo sodno prodajo dolžnikovih premičnin, vložena pa je bila tudi izpodbojna tožba zoper Stoklasovo ženo, na katero je Stoklas prenesel svoje nepremičnine, da bi se tako izognil izvršbi. Belšak in Petrovič sta pridobila status upnika III. razreda, kar je pomenilo, da sta iz stečajne mase (skupaj s številnimi drugimi upniki, ki jih je Stoklas oškodoval v Halozah, na območju današnje Slovenije, Avstrije in Francije) pridobila 20 odstotkov svojih terjatev.

Ob vinogradih se je uveljavila tradicija postavitve klopotca, lesene naprave, ki jo poganja veter in ki zaradi hrupa, ki ga ob vrtenju gredlja povzročajo kiji, ki udarjajo po suhi deski, odganja ptiče iz vinograda, s čimer zaščitijo pridelek. Tradicionalno se klopotec postavljajo ob Velikem Šmarnu sredi avgusta, pospravijo pa ga po trgatvi. Za razliko od prleškega, ki ima štiri krila (dva para), ima haloški klopotec šest kril (tri pare).

[741] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0219/034_00003.



Slika 409: Kolarjevi pri trgatvi v Gradiščah.[742]

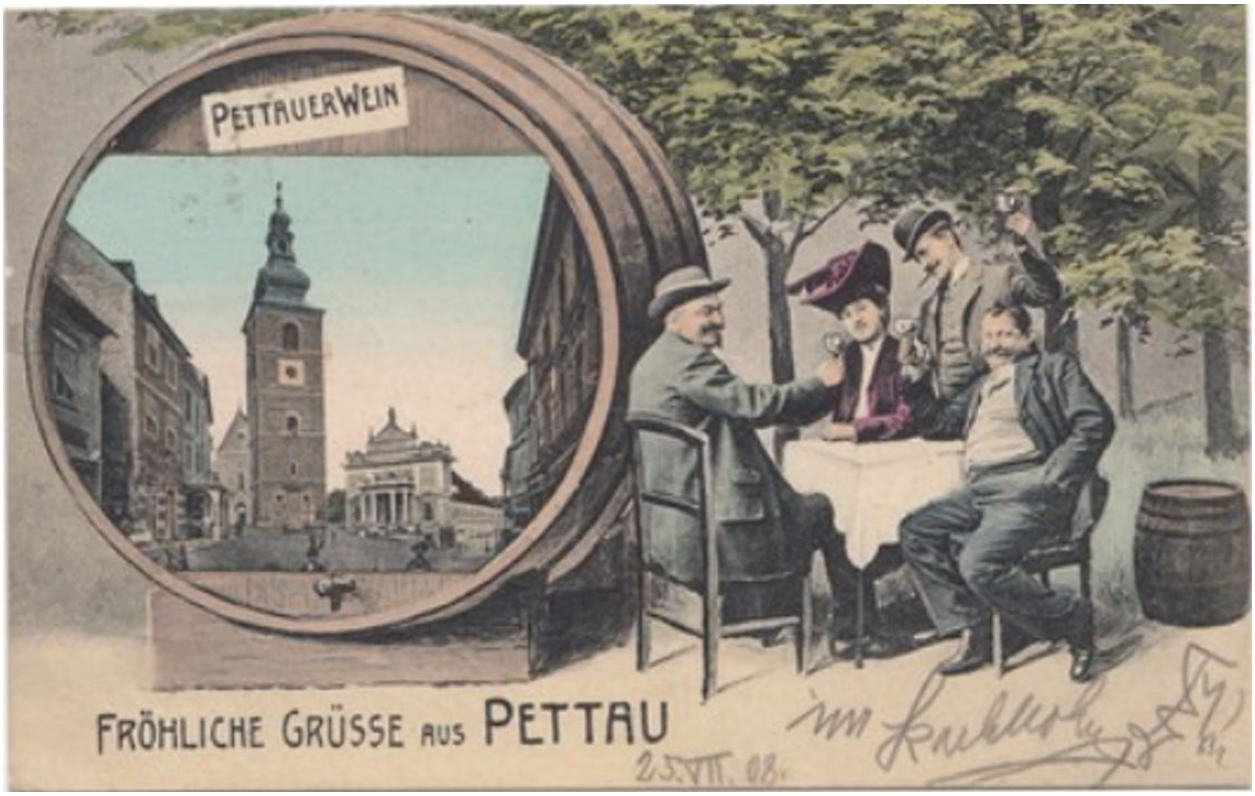

Slika 410: Razglednica – Ptuj, mesto vina, okrog 1908.[743]

[742] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[743] Zgodovinski arhiv Ptuj, hrani Knjižnica Ivana Potrča Ptuj, ima licenco: CC-BY-NC 4.0, dostopna na: https://gams.uni-graz.at/o:polos.838.



Slika 411: Putarji pri Kolarjevih.[744]



Slika 412: Velik haloški klopotec v Dravcih, ki ga je izdelal Franc Bedrač.[745]

[744] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[745] Foto: JH, 2023.



Slika 413: Postavljanje klopotca v Varejah, 1897.[746]

»Poženi ga! Poženi, da bomo čuli njegov glas!« so zaregljali ljudje spodaj. Nabrala se jih je kar lepa skupina. Stare mamice so stale bolj ob strani in sklanjale nagubane obraze skupaj, mali otročiči so se jih krčevito držali za krila. Možje so obstopili Draša in se čudili, da je naredil takega velikana. Fantje in dekline so se hihitali na sepu, deca se je suvala in ščipala in spet strmela v klopotec, da bi slišala njegov glas. Marsikateri je potipal tudi še na pol trde in zelene jagode grozdja. *»Klop-klop-klop…«* so zapeli kijci po zveneči deski. Množica je ostrmela, kakor da bi slišala skrivnostne glasove. *»Klop-klop-klop…«*

Jože Krivec, Zapel je klopotec, Dom med goricami, Slovenčeva knjižnica, Ljubljana, 1942, str. 11.[747]

[746] Foto: Alojz Kasimir, Zgodovinski arhiv Ptuj, fotografija 102, SI_ZAP/0559/001/002/001.
[747] Jože Krivec, rojen 16. marca 1916 v Varejah, pravnik, kulturnik, 1945 emigriral v Argentino, umrl 10. maja 1991 v Buenos Airesu.

16.3 Gospodarska škoda zaradi naravnih pojavov

Zlasti konec 19. stoletja so se v vinogradih pojavile bolezni, ki so ohromile vinogradniško dejavnost. Tako Pettauer Zeitung omenja občino Dravci v članku iz 9. avgusta 1896 v novici o pojavu filoksere *(nem. Reblaus, lat. philloxera)*. Filoksera ali trsna uš je majhna žuželka, ki povzroča veliko škodo v vinogradništvu.[748] Je parazit, ki se prehranjuje z listi in koreninami vinske trte, kar lahko privede do oslabitve in celo smrti rastlin. Filoksera je bila še posebej zloglasna zaradi svoje vloge v vinogradniški krizi v Evropi v 19. stoletju, ko je uničila velike površine vinogradov. Za boj proti filokseri so vinarji razvili različne metode, med njimi je prevladalo zlasti cepljenje evropskih sort vinske trte na odporne podlage iz ameriških sort, kar je omogočilo obnovo vinogradov in je še danes standardna praksa v vinogradništvu po vsem svetu. Druga pot je bilo sajenje šmarnice, samorodnica, ki je ni treba ne škropiti, ne žveplati.[749]

Marburger Zeitung je leta 1906 poročal o 41 hektarjih vinogradov v občini Dravci, ki so uničeni zaradi neurja (pa 128 hektarjih v Velikem Okiču, v Leskovcu na pol uničenih 94 hektarjev in tako dalje).[750]



Slika 414: Oglas za škropilnico proti peronospori v vinogradu, Pettauer Zeitung, 4. julija 1897.

[748] Ivo Zupančič, Zgodovina vinogradništva na slovenskem Štajerskem, Gorice in vino, Pokrajinski muzej, Ptuj, 1976, str. 1, na str. 20.
[749] Prav tam, str. 24.
[750] Marburger Zeitung, 14. junij 1906, str. 3.



Slika 415: v Dravcih ohranjena slika iz Banovinske šole Pekre z neznanim vaščanom, ki se je v času med obema vojnama šolal na Kmetijski in sadjarski šoli v Pekrah.[751]

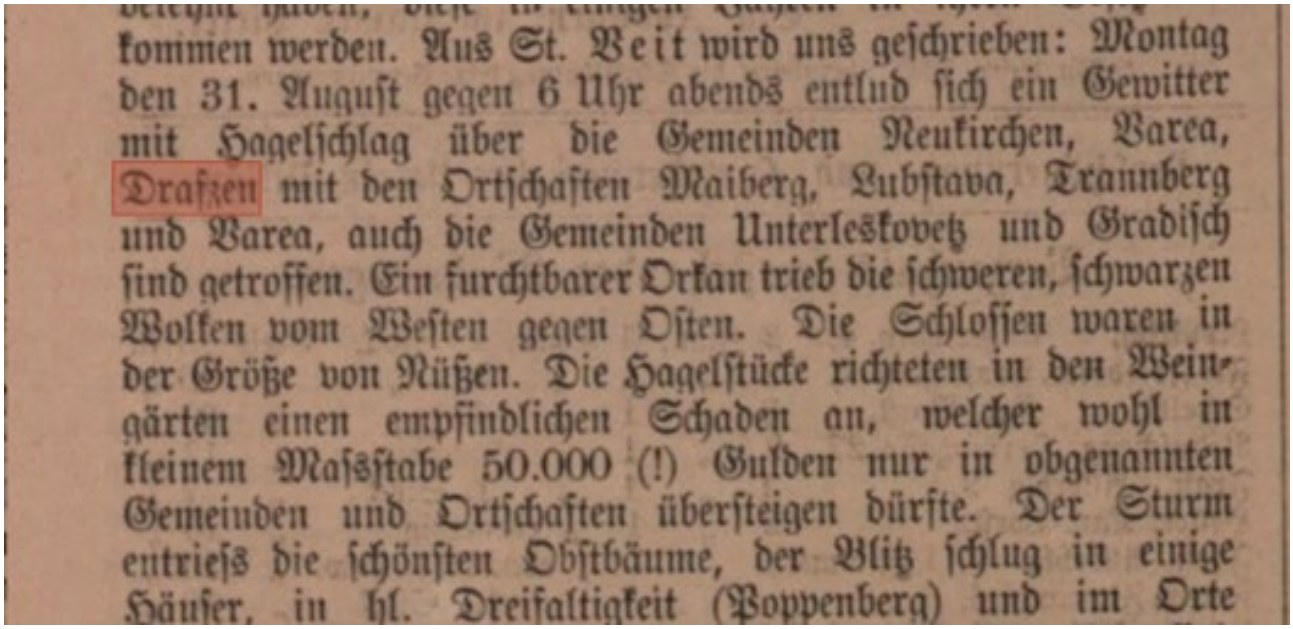

kommen werden. Aus St. Veit wird uns geschrieben: Montag den 31. August gegen 6 Uhr abends entlud sich ein Gewitter mit Hagelschlag über die Gemeinden Neukirchen, Varea, Drafzen mit den Ortschaften Maiberg, Lubstava, Trannberg und Varea, auch die Gemeinden Unterleskovetz und Gradisch sind getroffen. Ein furchtbarer Orkan trieb die schweren, schwarzen Wolken vom Westen gegen Osten. Die Schlossen waren in der Größe von Nüßen. Die Hagelstücke richteten in den Weingärten einen empfindlichen Schaden an, welcher wohl in kleinem Massstabe 50.000 (!) Gulden nur in obgenannten Gemeinden und Ortschaften übersteigen dürfte. Der Sturm entriess die schönsten Obstbäume, der Blitz schlug in einige Häuser, in hl. Dreifaltigkeit (Poppenberg) und im Orte

Slika 416: Poročilo o neurju s točo, Pettauer Zeitung, 11. september 1896.

[751] Zasebni arhiv družine Korpič. Da je bila v Pekrah kmetijska in vinarska šola, je razvidno iz članka Iva Zupančiča, 1976, cit. zg., str. 21.

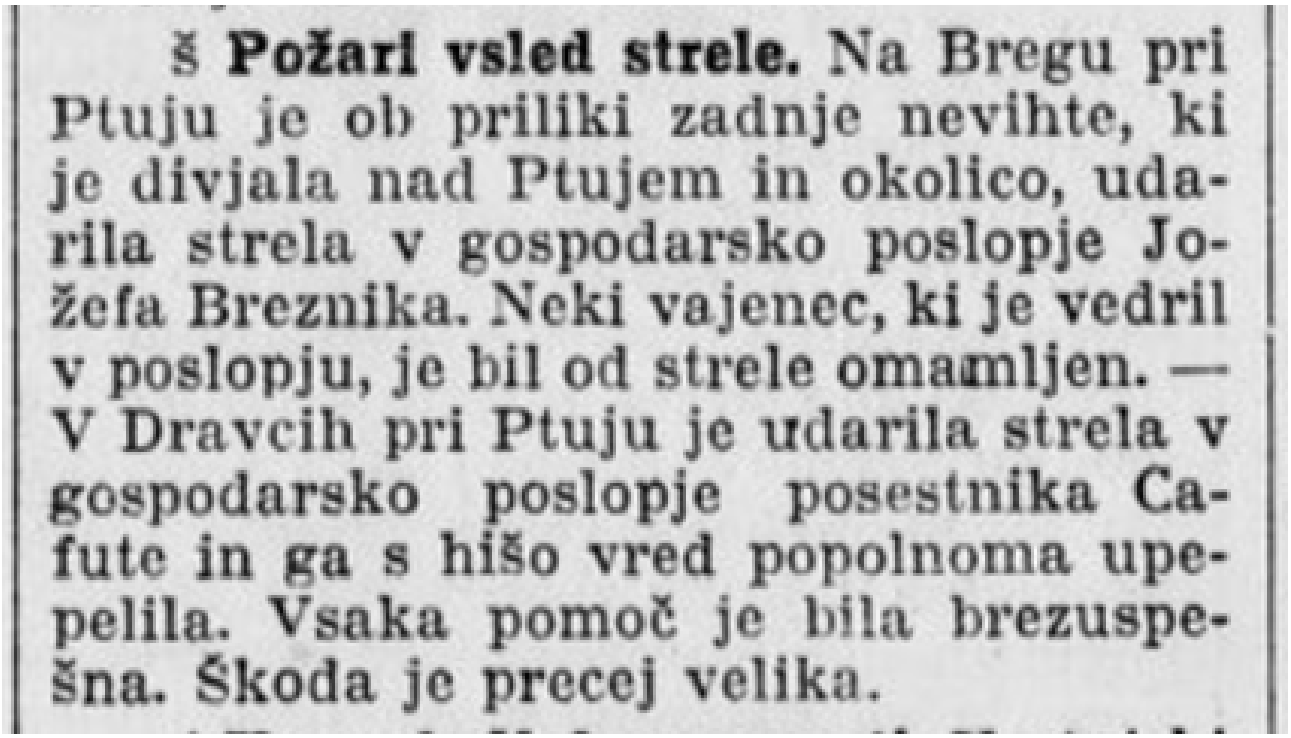

š **Požari vsled strele.** Na Bregu pri Ptuju je ob priliki zadnje nevihte, ki je divjala nad Ptujem in okolico, udarila strela v gospodarsko poslopje Jožefa Breznika. Neki vajenec, ki je vedril v poslopju, je bil od strele omamljen. — V Dravcih pri Ptuju je udarila strela v gospodarsko poslopje posestnika Cafute in ga s hišo vred popolnoma upepelila. Vsaka pomoč je bila brezuspešna. Škoda je precej velika.

Slika 417: Požari vsled strele, Slovenec, let. 42, št. 142, 25. junij 1914, str. 4.

Po 2. svetovni vojni je težavo predstavljal ameriški kapusar (ali preludnik), ki je delal škodo na sadnem drevju. Gre za gosenico, ki se hrani z listi različnih vrst dreves in grmov, vključno s sadnim drevjem, kar lahko povzroči obsežno defoliacijo (odpadanje listov). To lahko škoduje zdravju dreves in zmanjša pridelek sadja. Kmetje so jih morali podirati in čistiti, škropili pa jih takrat še niso, saj Kmetijska zadruga ni imela na razpolago škropiva.[752] Ker je bila v videmskem okolišu zgolj ena škropilnica, si je KLO Vareja škropilnico izposodil v Markovcih in jo tudi plačal.[753]

Poleg bolezni in škodljivcev je Dravčanom škodo v kmetijstvu povzročalo tudi vreme. Od konca 19. stoletja zasledimo časopisna poročila o hudih neurjih v Dravcih in okolici, zlasti v primerih toče. Tako je Pettauer Zeitung poročal o hudem neurju s točo poleti 1896 na območju Varej, Dravcev, Leskovca in Gradišč , ki je povzročilo veliko škodo v vinogradih tik pred trgatvijo. Leta 1906 in 1907 je o toči v Dravcih poročal Marburger Zeitung.

Junija 1914 je Slovenski gospodar tudi poročal, da je v Dravcih udarila strela v hišo posestnika Cafute, posledični ogenj pa je hišo spremenil v pepel.[754]

[752] Katja Zupanič, Videmski zbornik, 2011, cit. zg., str. 153.
[753] Blagajniški zapisek KLO Vareja, SI_ZAP/0334.
[754] Požari vsled strele, Slovenec, let. 42, št. 142, 25. junij 1914, str. 4.

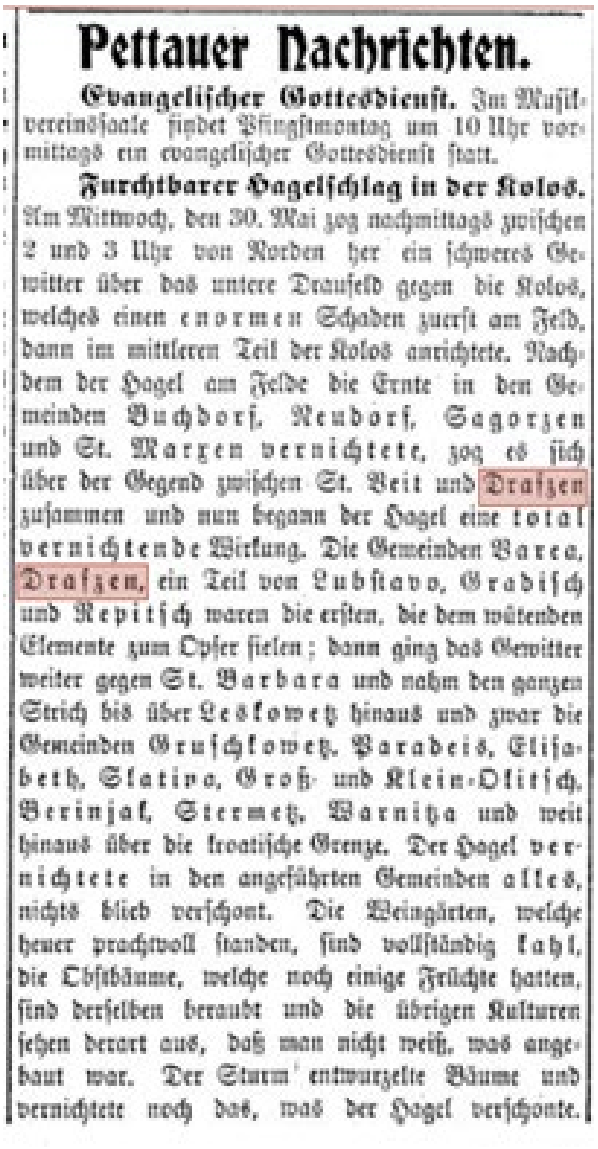

Pettauer Nachrichten.

Evangelischer Gottesdienst. Im Musikvereinssaale findet Pfingstmontag um 10 Uhr vormittags ein evangelischer Gottesdienst statt.

Furchtbarer Hagelschlag in der Kolos. Am Mittwoch, den 30. Mai zog nachmittags zwischen 2 und 3 Uhr von Norden her ein schweres Gewitter über das untere Draufeld gegen die Kolos, welches einen enormen Schaden zuerst am Feld, dann im mittleren Teil der Kolos anrichtete. Nachdem der Hagel am Felde die Ernte in den Gemeinden Buchdorf, Neudorf, Sagorzen und St. Marxen vernichtete, zog es sich über der Gegend zwischen St. Veit und Drafzen zusammen und nun begann der Hagel eine total vernichtende Wirkung. Die Gemeinden Varea, Drafzen, ein Teil von Lubstavo, Gradisch und Repitsch waren die ersten, die dem wütenden Elemente zum Opfer fielen; dann ging das Gewitter weiter gegen St. Barbara und nahm den ganzen Strich bis über Leskowetz hinaus und zwar die Gemeinden Gruschkowetz, Paradeis, Elisabeth, Slativa, Groß- und Klein-Okitsch, Berinjak, Stermetz, Warnitza und weit hinaus über die kroatische Grenze. Der Hagel vernichtete in den angeführten Gemeinden alles, nichts blieb verschont. Die Weingärten, welche heuer prachtvoll standen, sind vollständig kahl, die Obstbäume, welche noch einige Früchte hatten, sind derselben beraubt und die übrigen Kulturen sehen derart aus, daß man nicht weiß, was angebaut war. Der Sturm entwurzelte Bäume und vernichtete noch das, was der Hagel verschonte.

Slika 418: Poročilo o hudem neurju s točo v Halozah *(nem. Hageldschlag in der Kolos)*, Marburger Zeitung, 2. junij 1906, str. 3.



Pettauer Nachrichten.

Blitzschlag. Am 9. d. nachmittags 4 Uhr fuhr ein Blitzstrahl in das Herrenhaus der Weingerei der Frau Amalie Pirich in Marberg und richtete an dem Dache und dem Mauerwerke arge Verwüstungen an. Glücklicherweise entstand kein Brand. Frau Pirich ist bei der Grazer Wechselseitigen versichert.

Zum Hagelwetter in der Kolos. Das am 3. Juli in der Kolos, dem Weingebirge von Pettau niedergegangenen Hagelwetter, über das wir bereits mehrfach berichteten, richtete einen furchtbaren Schaden an, der umso tiefer empfunden wird, als diese Gegenden auch im Vorjahre vom Hagel heimgesucht worden sind. Sonntag kamen Hunderte von Bauern in die Bezirkshauptmannschaft weinend, klagend und Hilfe suchend, da nicht nur ihre Weinernte, mit der sie ihre Steuern zahlen sollten, sondern auch ihr Getreide, ihre Feldfrüchte usw. geradezu vernichtet worden sind. Die von den einzelnen Gemeinden Warna, Sauritsch, Leskowetz, Drafzen, Groß- und Klein-Okitsch, Skorischnig, Groß-Wariza, Sedlatschek, eingelangten Berichte sind geradezu trostlos. Viele Pettauer Bürger, die ihr Vermögen für die Neuherstellung ihrer Weingärten opferten, die schon Geld auf die zu erhoffende schöne Ernte aufgenommen haben, sehen ihre Hoffnung vernichtet. Die berufenen Kommissionen sollten unverzüglich stattfinden, da jetzt das Elend deutlich sichtbar ist, nach einigen Wochen aber so manches verwischt sein wird.

Slika 419: poročilo o neurju s točo v Halozah, 3. julij 1907, Marburger Zeitung 13. julij 1907, str. 3.

16.4 Trgovina

Čeprav so Dravčani na posestvih pridelovali različne dobrine (vino, meso, žito, les in podobno), so slednje prodajali trgovcem, medtem ko trgovine v Dravcih nikoli ni bilo. Dravcem najbližja trgovina je bila v 1980-ih ustanovljena v Sovičah, na območju, ki je desetletja pred tem sodilo v Dravce, a tudi ta ni prav dolgo delovala. Svoje nakupe tako Dravčani že stoletja opravljajo na Vidmu, na Ptuju, v Mariboru in drugod.



Slika 420: Razglednica Vidma s trgovino Rašl iz časa diktature kralja Karađorđevića, 1929.[755]



Slika 421: Trgovina Hegediš, Videm, 1932.[756]

[755] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0219/078_00008.
[756] Slovenski etnografski muzej.

Trgovina na Vidmu ima dvestoletno zgodovino. Za kramarja Disma Schosteritscha je namreč ohranjena prošnja imenja Sv. Vid, v kateri je prosilo 14. septembra 1810 okraj Maribor, da podeli trgovsko dovoljenje za odprtje trgovine v vasi in na imenju Sv. Vid; z obrazložitvijo, da ima za to dejavnost potreben prostor in tudi skladišče in da v okolici, župniji Sv. Andraž v Leskovcu, nato župniji Sv. Barbari ni nobene trgovine, ki bi zadovoljila vsakodnevne potrebe ljudi. Med drugim bi jim s tem prihranili šest ur časa, če bi šli po nakupih v mesto Ptuj, trgovcem v mestu pa s tem ne bi naredili veliko škode, kajti ti so zelo hitro prodali tovrstno blago. Tako bi lahko okoličani osnovne artikle kupili v Sv. Vidu. S tem predlogom se je strinjalo tudi državno gospostvo Turnišče. Okraj Maribor je 15. julija 1810 dodelil enoletno dovoljenje za trgovino Dismu Schosteritschu. Vendar je imenje 14. oktobra 1811 še enkrat prosilo za dovoljenje za daljši čas.[757]

Trgovina, ki jo je Disma Schosteritsch, podložnik imenja Sv. Vid, odprl, je bila tekstilna. Na seznamu blaga, ki ga je prodajal, se namreč nahajajo naslednji izdelki: svileni in žametni trakovi, polsvileni trakovi, bárhant (debela, na narobni strani kosmata bombažna tkanina) in bombažni molton (mehka, na pravi strani bombažna tkanina, navadno volnena tkanina tkanina), dvojni bárhant (tkan iz ene osnovne in dveh votkov in na obeh straneh kosmat), »manschesterski«, »belschesterski« in »duschesterski« batist (fina lanena ali bombažna tkanina), bombažno blago vseh vrst, polbombažni izdelki, tiskano in barvano fino, srednje ter grobo platno, navadno platno, nato fina bombažna volna, fin polovični karton, cele karte, svileni polovični ali končni izdelki, žametni in oblikovani svileni izdelki in blago, atlas in tapete vseh vrst, ravni in črtasti svileni izdelki, damast kot tudi nerezani žamet, svileni molton in polsvileni izdelki, volneni izdelki s kameljo dlako in svilo, sukanci različnih vrst, navadne, srednje fine in fine rute, bele in črne čipke, laneni trakovi, gumbi različnih materialov.[758]

Po prvi svetovni vojni sta bili na Vidmu vsaj dve trgovini. Iz razglednic iz tistega časa sta znani trgovina Rašl (kasneje trgovina Tombach in po drugi svetovni vojni Mercator) ter trgovina Hegediš, ki je delovala v eni sobi gostilne Šosterič (desno od današnje Kmetijske zadruge).

16.5 Obrtniki

Za lažje delo na zemlji in bivanje so vaški mojstri izdelali različno kmečko orodje iz lesa: vozove, lestve, vinske sode, klopotce, košare, koše, grablje, kose in podobno. Kovač Simon Bračič je bil v Dravcih do konca 60. let 19. stoletja, ko se je preselil v Vareja. Pek Janez Korpič se je na začetku 20. stoletja najprej preselil v Gradec, nato pa v New York. Franc Habjanič z dravskega Rtiča (po domače Lekečinčev) je bil izučen za logarja (gozdnega mojstra) in bil okrog leta 1910 napoten na delo v Slavonijo. Tja ga je spremljala žena Marija, tako da se jima je v Slavoniji tudi rodila prva hči Lizika. Družinsko življenje mlade družine je prekinil vpoklic Franca v avstrijsko vojsko in njegovo odposlanje na rusko fronto, kjer je bil tudi ranjen. Ob koncu 1. svetovne vojne so ponovno zaživeli v Dravcih, kjer sta se jima leta 1919 rodili dvojčici.

Številna bolj zahtevna dela (denimo izdelovanje vinskih sodov, koruzjakov in podobno) so opravljali z združenimi močmi, tako da je delo predstavljalo tudi priložnost za druženje, obenem pa je bila to priložnost za prenašanje izkušenj na mlajše. Znanja z različnih obrtniških področij so se prenašala iz roda

[757] Nataša Kolar, Zbornik Videm, 2011, cit. zg., str. 92.
[758] Prav tam.

v rod in se ohranila vse do sodobnosti. Veliko kmečkega orodja s tega območja je danes na razstavi v Etnografskem muzeju Dravci.



Slika 422: Lojtrni voz v Halozah, 1888.[759]



Slika 423: Past za miši, delovala je na koruzni zdrob.[760]

[759] Foto: Alojz Kasimir, Zgodovinski arhiv Ptuj, fotografija 7-45-2, SI_ZAP/0559/001/002/001.
[760] Etnografska zbirka Dravci, foto: JH, 2024.



Slika 424: Latjak – koš iz lat za prenašanje trave in sena.[761]



Slika 425: Stojalo za sušenje hlebcev kruha, ko so se spekli v peči – saj svežega kruha niso jedli.[762]

[761] Prav tam.
[762] Prav tam.

Tekstilne izdelke in obutev so občasno izdelovali mojstri iz drugih krajev, ki so potovali po vaseh in po domovih izdelovali obutev in oblačila po meri. V času izdelave so bivali pri gostiteljih. Po 1. svetovni vojni tega ni več zaslediti, saj iz arhivskega gradiva (denimo sodnih spisov) izhaja, da so čevlje in oblačila nakupovali v trgovinah na Ptuju.

16.6 Bivalne razmere

Posebno zahtevna so bila gradbena dela. Izdelava hiše z vsemi gospodarskimi poslopji ter njihova notranja ureditev so v vseh zgodovinskih obdobjih predstavljala eno bistvenih človekovih hotenj. Dom je predstavljal središče gospodarskega in družinskega življenja. Zasnovo, konstrukcijo in obliko stavb so narekovali naravno okolje, materiali ter človekove potrebe. Za Haloze, kjer so bila osnovna gradiva les, ilovica in slama ter kamen, so klimatske razmere narekovale specifično gradnjo v tlorisni zasnovi in konstrukciji. Stavbna dediščina, ki je v Halozah na sploh slabo ohranjena, priča o trdoživosti, domiselnosti in čutu za lepoto naših prednikov.[763]

Jelka Skalicky navaja, da so bile prvotno vse stavbe lesene. Pri gradnji so sodelovali tesarji (cimermani), ki so imeli za to delo primerno orodje in znanje, ki se je prenašalo iz roda v rod. Pogosto pa so tudi sami kmetje opravili različna preprostejša tesarska dela.[764]



Slika 426: »Kovačeva hiša«, ki je tik pred izidom te knjige dobila nove lastnike, je najstarejša hiša v Dravcih – GURS jo datira v leto 1834.[765]

Po spominih Ane Horvat, ki v času pisanja šteje 93 let, se je v Dravcih navzven videlo, ali gre za kočarja, malo ali veliko kmetijo. Hiše malih kmetij v Halozah so bile, kot navaja Jelka Skalicky, večinoma manjše in ozke, navadno lesene, ometane in pobeljene, krite s slamnato streho. Za zunanjost teh hiš so značilni leseni konstrukcijski elementi, vogali, stiki brun in različne opore. Hiše večjih kmetij so bile zidane, prostornejše in z bolj ambicioznimi detajli, z okenskimi obrobami, obrtniško lepo izdelanimi vrati, lesenimi polkni, obdelano fasado in podobno.[766] Notranja razporeditev prostor je bila tipična: v sredini

[763] Jelka Skalicky, O stavbni dediščini vinorodnih Haloz, Svet Belanov, Cirkulane 2005, str. 345.
[764] Prav tam.
[765] Foto: JH, 2024.
[766] Jelka Skalicky, Ljudsko stavbno izročilo na območju žetalske občine, Žetale in Žetalčani nekoč in danes, Žetale 2004, str. 138.

veža ali lojpa ter črna kuhinja, na eni strani »hiša«, ki je predstavljala glavni bivalni prostor, ter manjša soba »štiblc«. Dom kočarjev je bil manjši in po navadi ni imel »štiblca«, pa tudi gospodarska poslopja so bila manjša.[767]

Kot same hiše, je bila tudi oprema v njih skromna. V kuhinji so uporabljali lončeno in železno posodo. V kmečkih »hišah« so se nahajale krušne peči, na stropu so bili lepo izdelani leseni tramovi, v kotu nad mizo pa razpelo. Deske so bodisi izdelovali doma ali pa jih naročili dravskim splavarjem, od katerih so v zameno za sode vina tudi dobivali vreče apna, steklo za okna in plošče za krušne peči. Pohištvo so izdelovali pri lokalnih mojstrih in ga prenašali iz roda v rod.[768]



Slika 427: Na Vidovičevem dvorišču, okrog leta 1974.[769]

[767] Prav tam.
[768] Prav tam.
[769] Zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 428: Stara Žlahtičeva hiša, ohranjena do leta 1975.[770]



Slika 429: Stojalo za umivalnik.[771]

[770] Zasebni arhiv Sonje Gabrovec Kociper, ki je na fotografiji spredaj.
[771] Etnografska zbirka Dravci, foto: JH, 2024.



Slika 430: Stari šivalni stroj in likalnik na žerjavico.[772]



Slika 431: V hiši nista smela manjkati Jezus in Marija.[773]

[772] Prav tam.
[773] Etnografska zbirka Dravci, foto: JH, 2024.



Slika 432: Korpičeva domačija v Dravcih, 1940.[774]



Slika 433: Kmečka hiša iz Varej, konec 19. stoletja.[775]

[774] Zasebni arhiv družine Korpič.
[775] Foto Alojz Kasimir, Zgodovinski arhiv Ptuj, fotografija 111, SI_ZAP/0559/001/002/001.



Slika 434: Gospodarsko poslopje v Majskem Vrhu konec 19. stoletja.[776]

Poleg samega izgleda, prostornosti in udobja stavb je zelo pomemben tudi njihov pomen za zdravje. Kot izpostavlja Jerneja Ferlež, so prvinske bivalne zgradbe, imenovane dimnice, z različnimi dejavniki – zadimljenostjo, prepišnostjo, gosto naseljenostjo, prisotnostjo živali v bivalnem okolju in splošno nižjo higiensko ravnijo – vplivale na zgodnejše umiranje ljudi, kjer so se takšne zgradbe dlje časa ohranile.[777] Ključnega pomena so bile zlasti dimnice in kuhinje z odprtimi ognjišči. Dimnica je bila prvotno prebivališče ljudi, pa tudi živali, kjer so v istem prostoru, ki je bil edini ogrevan prostor na domačiji, kurili, kuhali, jedli, bivali, molzli krave in tako dalje. Iz zgodovinskih virov sklepamo, da so se ohranile do sredine 19. stoletja, ponekod pa tudi še dlje. Postopoma so nato kuhinjo premaknili v ločen prostor od bivalnih, kar je zmanjšalo izpostavljenost dimu, vsaj za tiste družinske člane, ki niso pripravljali obrokov. V kamnitih hišah so zgradili dimnike za boljše odvajanje dima na prosto, ter kasneje prešli na štedilnike, pri katerih je bil dim ujet v notranjost kuhalne naprave in speljan iz bivalnih prostorov.[778] Še v času, ko so bili štedilniki in s tem ukročen dim v mestih že razmeroma pogosti. Irena Keršič piše, da so se štedilniki v naših krajih začeli pojavljati v sredini 19. stoletja. Na podeželju je inovacija začela najprej prodirati pri vrhnjih slojih prebivalstva, množičnejše uvajanje štedilnikov v bivalne zgradbe na podeželju pa naj bi se začelo šele v 20. stoletju.[779]

[776] Prav tam.
[777] Jerneja Ferlež, Alja Lipovic Oštir, Vzroki za smrt in načini prebivanja med Kozjakom, Pohorjem in Halozami konec 19. stoletja, Studia Historica Slovenica, let. 23 (2023), št. 1, str. 47–104.
[778] Prav tam.
[779] Irena Keršič, Oris stanovanjske kulture slovenskega kmečkega prebivalstva v 19. stoletju, Slovenski etnograf, let. 33/34, št. 1, 1988/1990, str. 339.

Ana Horvat se spominja, da so v Gradiščah imeli tudi po drugi svetovni vojni, preden je prišla v Dravce, odprto kurišče, na katerem so kuhali v glinenih posodah. Če se je s kuho mudilo, so uporabljali tudi posodo na nogicah, ki so jo postavili neposredno na ogenj in je bila jed hitro pripravljena. Sicer pa so po hišah večinoma imeli zidane štedilnike in nato po vojni postopoma štedilnike iz emajliranega jekla s kuhalnimi ploščami iz litega železa.



Slika 435: Oglas za Maggi jušne kocke, Štajerc, 12. maj 1912, str. 4.



Slika 436: Zidan štedilnik obložen s keramiko pri Kasimirovih v Varejah na začetku 20. stoletja.[780]



Slika 437: Kozica na nogicah, ki so jo postavili neposredno na ogenj, ter glinena posoda za odprto kurišče.[781]

[780] Foto: Alojz Kasimir, Zgodovinski arhiv Ptuj, fotografija 104, SI_ZAP/0559/001/002/001.
[781] Etnografski muzej Dravci, foto: JH, 2024.

»Vsak dom, lesen ali zidan, visok ali nizek, svetel ali mračen, vsak, pa tudi še tako reven, je vreden velike ljubezni in vsega srca. Srečen oni, ki ga ima tako blizu, da ga dosežejo roke! Jaz nosim njegovo podobo s seboj. Te mi menda nihče ne bo ukradel…«.

Jože Krivec, Moj oče je točil, Dom med goricami, Slovenčeva knjižnica, Ljubljana, 1942, str. 64.

16.7 Oblačenje

Kar zadeva oblačenje, je bilo pozno v 20. stoletje uveljavljeno razlikovanje mesta in vasi. Jože Pajek se v štajerskih črticah iz leta 1884 dotakne tudi haloškega oblačenja:[782]

»Haložan, navadno oblečen, ima moder plašč, ali pa kožuh; pogostoma, osebujno v delavnikih, se vidi v surino zavit; dolge hlače, ali bolje, po sarah hlače, so pridobitev naših dni. Navadno se vidijo breguše, segajoče do polovice golnic, po zimi pa hlače v šare. Možki nosijo klobuke z nizko talovko. Dekline si ovijajo glavo večidel s pečo, zlasti ob svetkih; po zimi imajo toplejše robce. Haložani imajo kakor Ptujski poljanci o svetkih rudeče oprsnike, na njih bele gombe. Konečno rečem, da so Haložanom blizo v vsem Bizeljanci jako podobni.«

Pajek se sklicuje na zapis Franca Hrašovca, ki naj bi pisal o 200. letnici Marijine cerkve na Jeruzalemu, katere se je udeležilo kakih 12.000 Slovencev:

»Podravci, Haložani in Pesničarji, tudi visoke postave, pa suhega obraza, so imeli daljše breguše in tudi daljše prepasane robače, rudeče in modre prslike; nekteri nosijo tudi v poletnem času moder meten (plašč.) Bolje postarni so nosili dolge bele kožuhe, pa rudeče premaste kanjere ali torbe. Dekleta nosijo večidel čižme, nektere solne, kratke, bele rokavce; okolo vrata in črez prša imajo svilen robec, na glavi pa belo pečo; janjka je pisana, predprt iz tibeta. Nektera dekleta nosijo poletno obleko iz platna narejeno. V rokah nosijo robec, molitvene knjižice in pa pogačo.«[783]

Mateja Ratej se sklicuje na Franja Baša, ki je pred drugo svetovno vojno videl dve kmečki miselnosti na Slovenskem. Prvo je imenoval meščanski tip, za katerega je bilo značilno, da je v prehrani, obleki, stanovanju in duševnem življenju sledil meščanskemu življenju – užival je meso in kavo, obleko je imel ukrojeno po meščanskem vzoru, pohištvo izdelano po meri, redno je bral časopise, vključen je bil v kulturne in gospodarske organizacije in podobno. Na drugi strani je bila patriarhalna kmečka miselnost, ki ni podpirala individualnega pogleda na življenje, ravnala se je po Cerkvi ali gospodarju, od katerega so bili odvisni, brali so neredno, pri zajtrku niso poznali kave, ampak koruzne in krompirjeve juhe in na sploh imeli enoličen jedilnik.[784]

Med Dravčani so bili eni in drugi. Nekateri so živeli izrazito samooskrbno, nosili so oblačila, ki so jih podedovali, jedli, kar je bilo pri hiši. Drugi so zahajali k šiviljam in krojačem ter v mesto po različne stvari, tekstilne in prehranske. V Gradiščah je bila menda pred drugo svetovno vojno odlična šivilja, ki pa je veliko računala za oblačila po meri in željah naročnika. Kljub vsemu se je strank pri njej kar trlo. Prvi skupini dravskih posestnikov bi bilo škoda zapravljati denar za hrano v gostilni, tudi če so si jo sicer lahko

[782] Josip Pajek, Črtice iz duševnega žitka štajerskih Slovencev, Ljubljana: Matica Slovenska, 1884, str. 5, sklicujoč se na Raič, Novice, 1861, str. 64.
[783] Prav tam, str. 119–121.
[784] Mateja Ratej, Vojna po vojni, cit. zg. 2016, str. 20–22, sklicujoč se na Franja Baša, Socialni problemi slovenske vasi, 1. zvezek, 1938, str. 120.

privoščili, drugi pa so se tam radi kazali. Podobno je veljalo za naročnine na časopise, lepo pohištvo, koleselj in podobno.

Kljub vsemu pa so si posestniki lahko privoščili oblačila, v katerih so lahko odšli v mesto. Prva trgovina v začetku 19. stoletja na Vidmu je bila tekstilna. Anton Belšak kot priča v ločitvenem postopku zakoncev Blažek pove, da je zakonca srečeval, ker je hodil v mesto po čevlje za svoje otroke. Kljub temu pa, če so se na Kasimirjevi sliki z Vidma Videmčanke po cesti sprehajale s senčniki, Dravčanke tega najbrž nikoli niso počele.



Slika 438: Dravčanke v domačih oblačilih po 1. svetovni vojni, med njimi naj bi bila Liza Belšak.[785]

16.8 Posojila in zadolženost

Glede na odvisnost Dravčanov od zemlje so bogati in revni poskušali povečati svoje posestvo. Prva pomembna transakcija, ki so jo opravili, je bil odkup zemljišč od zemljiškega gospoda in s tem rešitev podložništva. Ko so enkrat pridobili pravico razpolagati s svojo zemljo, pa je iz stare in nove zemljiške knjige razvidno, kaj se je s to zemljo dogajalo. V glavnem so zemljo po smrti zapuščali svojim potomcem. V času visoke smrtnosti otrok so se nasledniki kmetije tudi večkrat menjavali, ali pa je k temu prispevala negospodarnost sprva predvidenega naslednika, zaradi česar si je oče premislil in za naslednika določil drugega od otrok.[786]

[785] Zasebni arhiv Marije Horvat.
[786] Glej poglavje o Antonu Mlakarju v 2. delu knjige pri hiši Dravci 4 (prej Dravci 2).

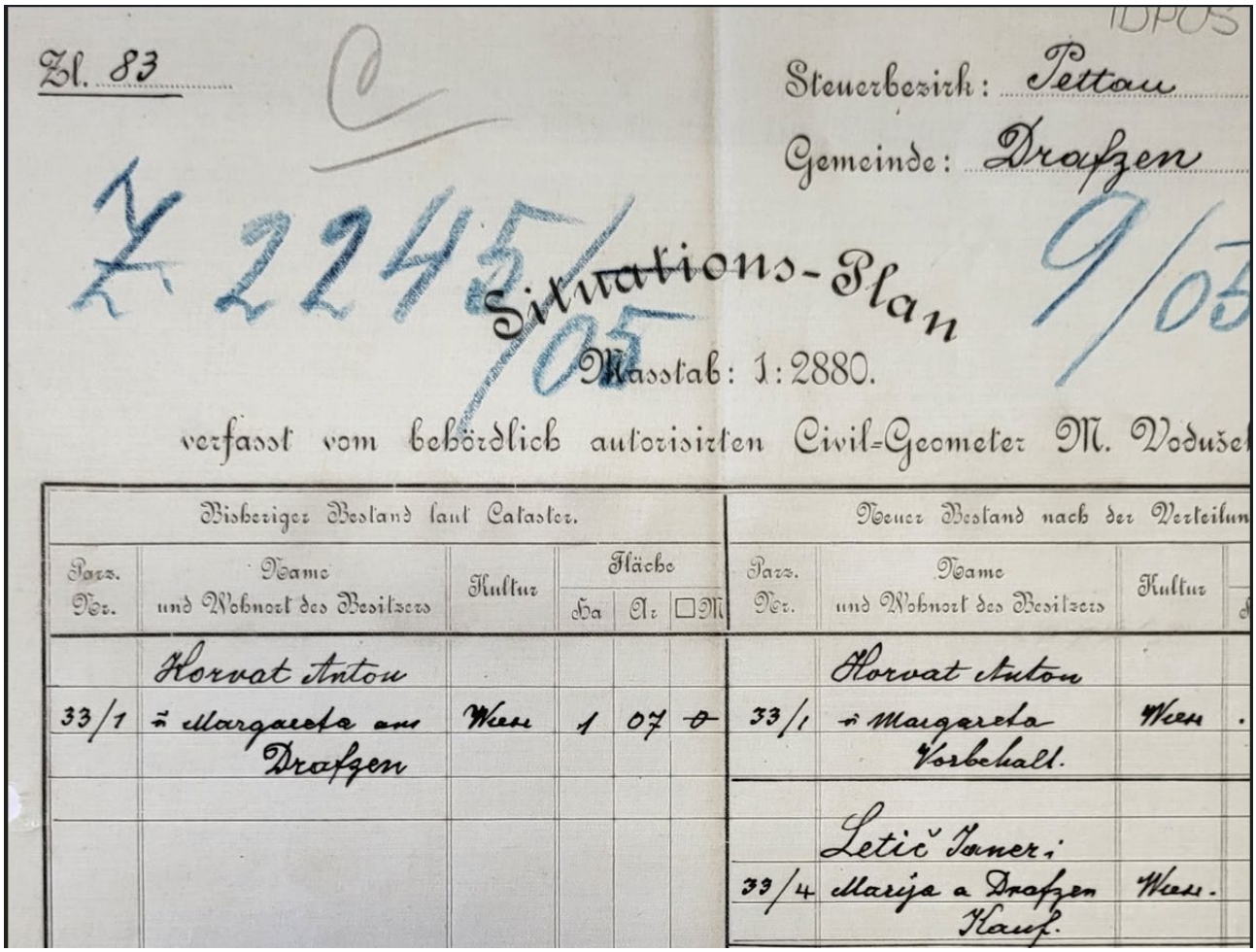
Zl. 83

Steuerbezirk: Pettau

Gemeinde: Drafzen

Z 2245/05

9/05

Situations-Plan

Massstab: 1:2880.

verfasst vom behördlich autorisirten Civil-Geometer M. Vodušek

Bisheriger Bestand laut Catast.						Neuer Bestand nach der Verteilun			
Parz. Nr.	Name und Wohnort des Besitzers	Kultur	Fläche Ha	Ar	□M	Parz. Nr.	Name und Wohnort des Besitzers	Kultur	
	Horvat Anton						Horvat Anton		
33/1	" Margareta am Drafzen	Wein	1	07	0	33/1	" Margareta Vorbehalt.	Wein	
							Letič Janez		
						33/4	Marija a Drafzen Kauf.	Wein.	

Slika 439: Situations-Plan, geodetski dokument ob prodaji zemlje Antona Horvata Janezu Letiču iz Dravcev.[787]

Občasno je bila iz tega ali drugega razloga zemlja v vasi na voljo in so jo kupili. V ta namen so si denar tudi izposojali – bodisi pri sosedih, videmskih gostilničarjih oziroma trgovcih ali pri ptujskih trgovcih. Denar so si izposojali tudi za izplačilo nujnega deleža sodedičem. Dedovanja so neizogibno poslabšala odnose med sorojenci, saj nobeden od njih svojega položaja ni štel za pravičnega: naslednik ne zato, ker ni mogel naslediti kmetije v stanju, kakršno je imel njegov oče, ampak obremenjeno z dolgom, njegovi sorojenci pa niso bili zadovoljni zgolj s pridobitvijo nujnega deleža.

Tudi v primeri posojil med sosedi so posojilna razmerja formalno urejali. Številna sosedska posojila so zavarovana s hipoteko v zemljiški knjigi – tudi s pripisano obrestno mero, ki je bila nižja od tiste, ki so jo ponujale posojilnice, zato so dravski posestniki denar tudi iskali najprej pri sosedih.

Tisti, ki so potrebovali večje zneske, so se obračali na posojilnice in hranilnice. Na Ptuju in v okolici je delovala vrsta različnih finančnih institucij. Od leta 1862 je delovala Mestna hranilnica Ptuj *(nem. Städtische Sparkasse Pettau).*[788] Leta 1883 je bilo ustanovljeno Hranilno posojilno društvo Ptuj (oz. Posojilnica v Ptuju). Leta 1910 pa je bila ustanovljena Kmečka hranilnica in posojilnica v Ptuju. V okolici Dravcev sta delovali tudi dve finančni zadrugi – Hranilnica in posojilnica Sveti Vid pri Ptuju (1909–1947)[789] in

[787] Parcelniki katastrske občine Dravci, 1897–1992, SI ZAP 0064/030 GURS, k.o. Dravci, škatla 3.
[788] Njen prvotni naziv je bil Sparkasse der Landesfürstlichen Kammerstadt Pettau – Hranilnica deželnoknežjega komornega mesta Ptuja.
[789] V zadnjem obdobju od leta 1942 do 1947 se je imenovala Raiffeisenkasse Treun. Fond je ohranjen v Zgodovinskem arhivu Ptuj.

Hranilnica in posojilnica Sveti Andraž v Halozah – Leskovec (1928–1947).[790] Po letu 1920 svojo poslovalnico na Ptuju odpre tudi Kreditna banka Maribor. Poleg navedenih so si Dravčani denar izposojevali tudi pri številnih drugih finančnih institucijah, od Gradca do Ljubljane.

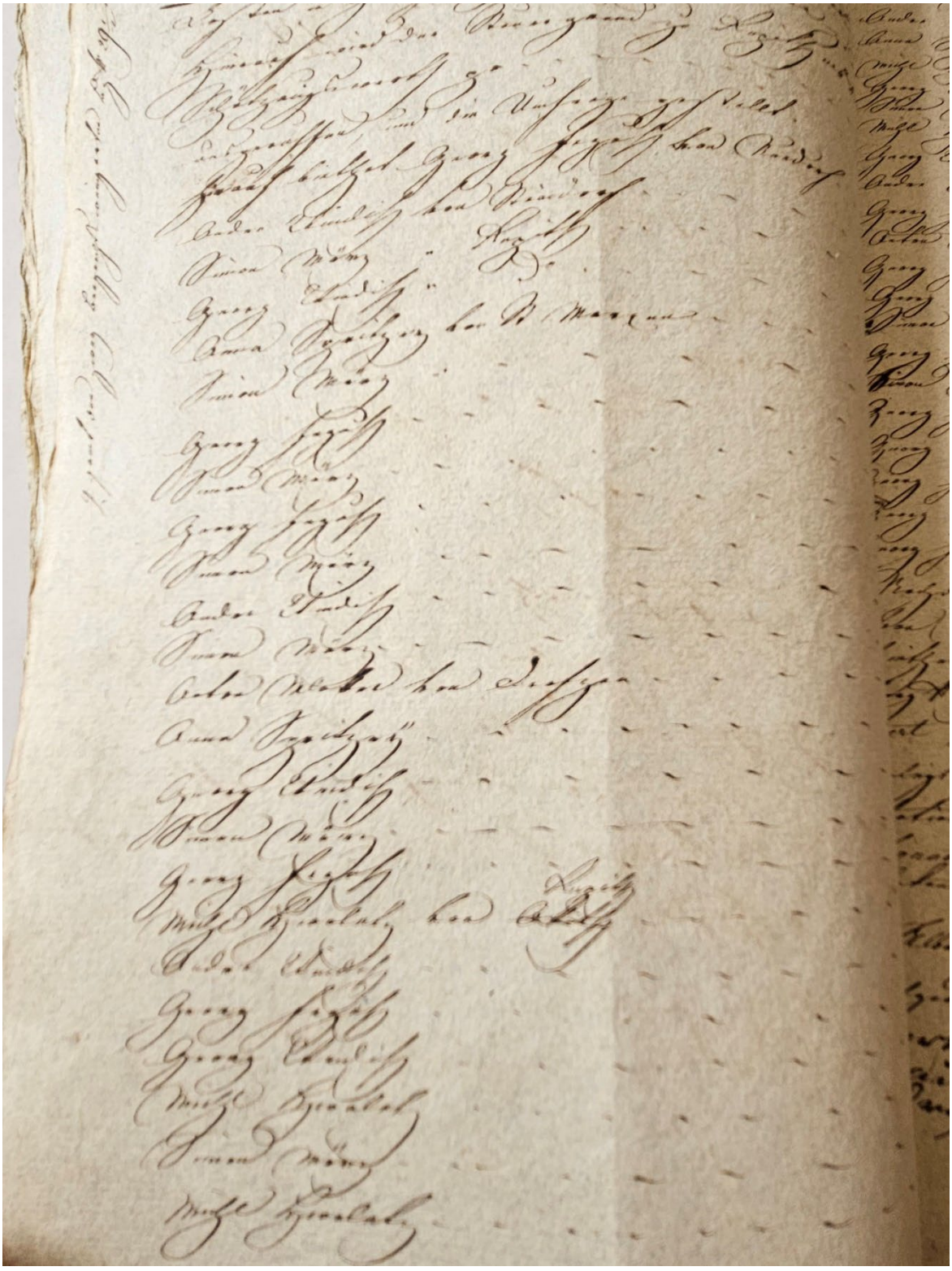

Slika 440: Seznam upnikov Dravčana Jožefa Vidoviča v zapuščinskem spisu (1827), gre za vaščane Dravcev, Sovič, Repišč in tako dalje.[791]

[790] Raiffeisenkasse Haslach ali Rajfajznovka Leskovec, Zgodovinski arhiv Ptuj.
[791] Zapuščinski spisi sodišča Borl, SI_ZAP/0003/003/002.



Slika 441: Zemljiškoknjižni vložki v Dravcih, na katerih sta imeli Sparkasse Steiermark Graz in Sparkasse Städtische Pettau vknjižene hipoteke (vsaka številka označuje kmetijo in ne parcele).[792]

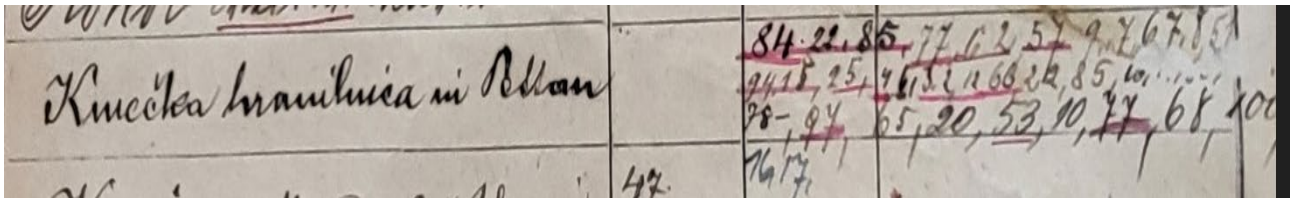

Slika 442: Zemljiškoknjižni vložki v Dravcih, na katerih je imela Kmečka hranilnica iz Ptuja vknjiženo hipoteko.[793]

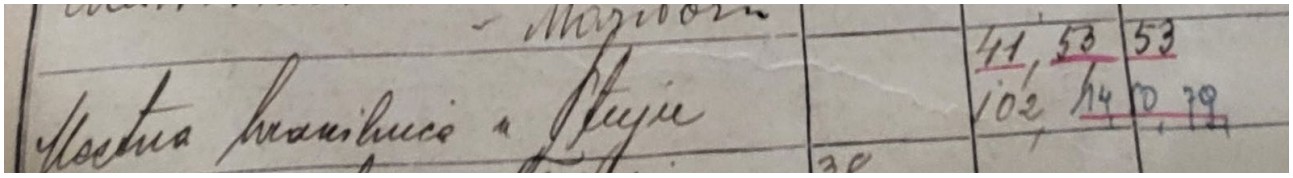

Slika 443: Zemljiškoknjižni vložki z vpisano hipoteko Mestne hranilnice v Ptuju.[794]

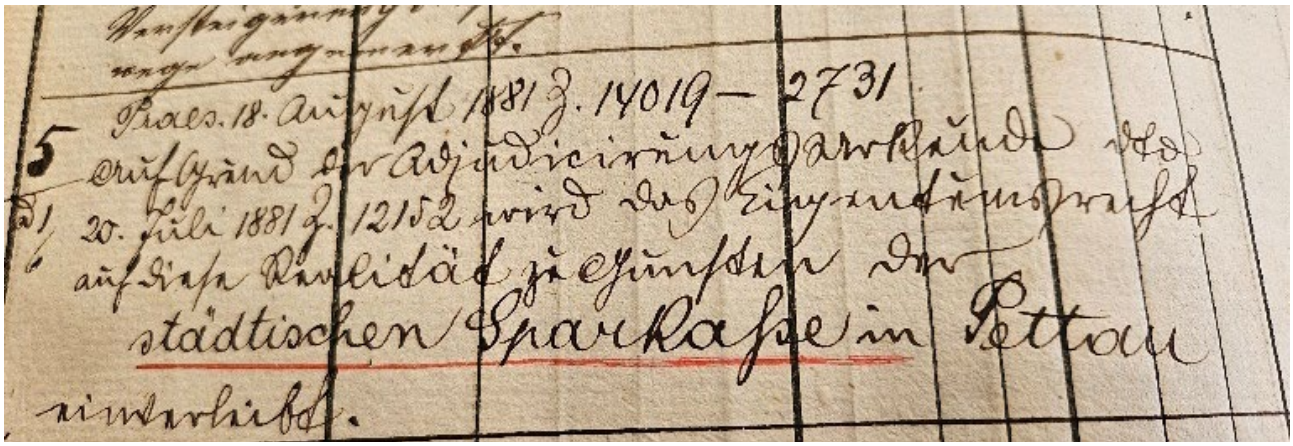

Slika 444: Vknjižba hipoteke na posestvo v Dravcih v korist deželne hranilnice na Ptuju.[795]

[792] Indeks zemljiške knjige, k.o. Dravci, foto: JH, 2023.
[793] Prav tam.
[794] Prav tam.
[795] Okrajno sodišče Ptuj, Zemljiška knjiga, k.o. Dravci.

Nemške posojilnice iz časa stare Avstrije so bile na slabem glasu, saj so veljale za institucije, ki so težile k ponemčevanju slovenskega podeželja, kar bi dosegli z visokimi obrestmi na posojila slovenskim kmetom, ki posledično posojila ne bi zmogli odplačati in bi posojilnica prevzela njihovo zemljo. A iz zemljiške knjige izhaja, da so dravski kmetje z višjo kreditno sposobnostjo posojila prejemali z okoli 4% obrestno mero, ki je v veljavi tudi danes.

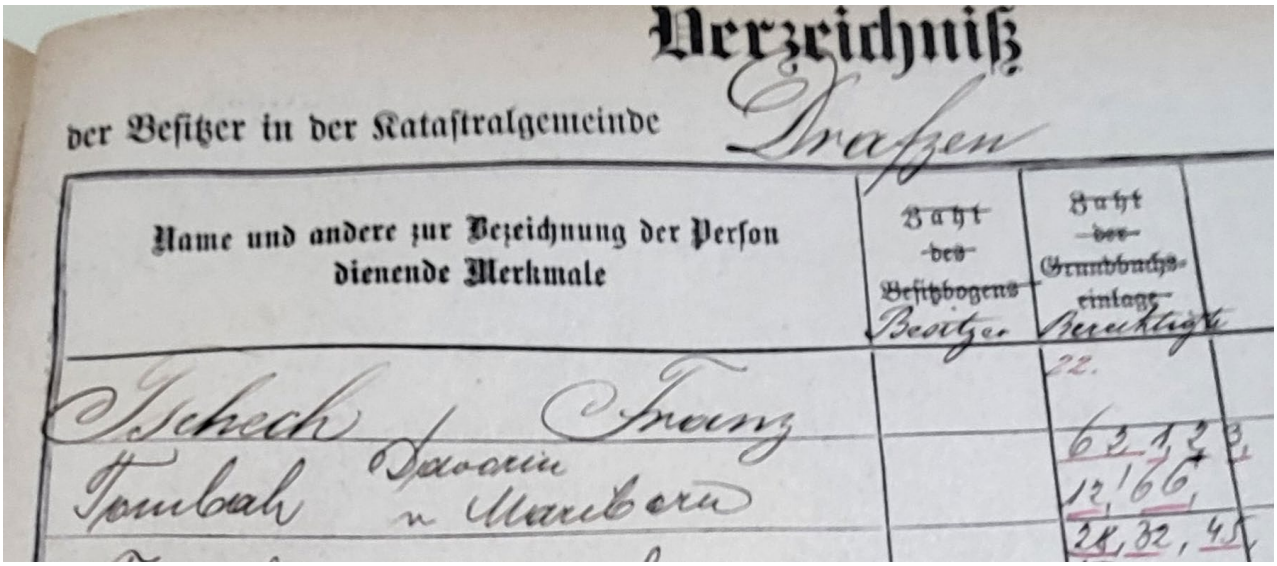

Slika 445: Hipoteke videmskega trgovca Davorina Tombaka na posestvih v Dravcih.[796]



Slika 446: Zgradba Mestne hranilnice Ptuj *(nem. Städtische Sparkasse Pettau)* v Slomškovi ulici, pri kateri so se zadolževali tudi Dravčani, slika iz leta 1935.[797]

[796] Indeks zemljiške knjige, k.o. Dravci.

[797] Ptuj in okolica na razglednicah 1891–1945, št. 63. V času Kraljevine Jugoslavije je zgradba postala sedež Sreskega načelstva, kasneje pa sedež Upravne enote Ptuj. SI_ZAP/0428/023, Zbirka razglednic Franca Goloba (1922-2020).

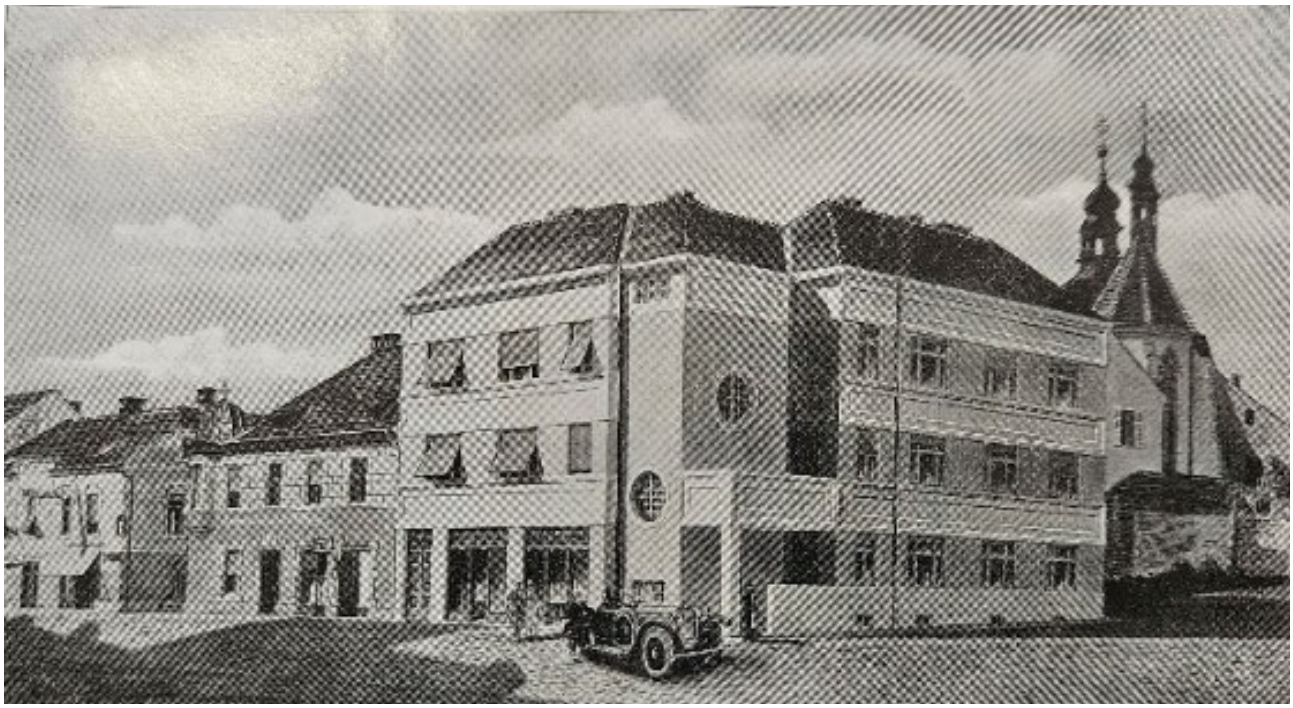

Slika 447: Kmečka hranilnica in posojilnica ob ptujski tržnici, 1931–1932.[798]



Slika 448: Prikaz sosedskega posojila s pomočjo umetne inteligence.[799]

[798] Ptuj in okolica na razglednicah 1891–1945, št. 59. SI_ZAP/0428/023, Zbirka razglednic Franca Goloba (1922-2020).
[799] Slika generirana z AI – DALL-E po navodilih Janje Hojnik, 2024.



Slika 449: Bankovec za 1000 dinarjev s sv. Jurijem (znan kot Jur), 1920.[800]



Slika 450: 25 par (četrt dinarja) v času Kraljevine SHS, 1921.



Slika 451: 1000.000 dinarjev ob hiperinflaciji leta 1989.[801]

Slike 449-451: Kot so se spreminjale države in politični sistemi, tako se je tudi spreminjal denar, ki so ga uporabljali.

[800] Bankovec za 1000 dinarjev, https://www.kamra.si/mm-elementi/bankovec-za-10-dinarjev-24/.
[801] Bankovec za 1000.000 dinarjev, 1989, https://www.kamra.si/mm-elementi/bankovec-za-10-dinarjev-33/.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

17 Vojaščina in dve svetovni vojni

17.1 Vojaška bremena v 19. stoletju

Zelo pomemben vidik življenja naših prednikov je predstavljalo vojaško služenje domovini. Do leta 1802 je trajalo 30 let ali praktično vse življenje, po tem letu pa 14 let. Cesar Ferdinand ga je leta 1845 skrajšal na osem let, Franc Jožef leta 1868 pa na tri leta. Leta 1912 so služenje za pehoto skrajšali na dve leti, medtem ko je konjenica še ostala pri treh letih in mornarica pri štirih letih.[802]



Slika 452: Topniška vojska stare Avstrije, razglednica s prve svetovne vojne.[803]

Dodatno so ljudi obremenjevale obveznosti vzdrževanja vojn. V času avstrijsko-francoskih vojn, leta 1809, so Francozi na pleča podložnikov prevalili zelo visok vojni prispevek. Napoleon je avstrijskim deželam še pred bitko pri Wagramu določil 196.000,000 frankov kontribucije. Štajerska deželna uprava

[802] Marija Stanonik, Pesnjenje v vojaški suknji in proti njej 1515–1918, ZRC SAZU, Ljubljana 2020, str. 40.
[803] Brüder Kohn, Österreichische Nationalbibliothek, 1915, http://www.bildarchivaustria.at/Preview/14678007.jpg.

je morala razpisati prisilno posojilo, saj je na obubožano deželo od skupne vsote odpadlo skoraj 45 milijonov frankov. V letu 1809 so bili Francozi v maju, juniju, septembru, decembru in januarju 1810 po nekaj dni na Ptuju. Ob denarju so zahtevali še hrano, obuvala za vojake, hrano za živino in drugo. Med 27. novembrom in 17. decembrom 1809 so okraji s ptujskega območja v ptujsko skladišče dobavili hrano za oskrbo francoske vojske.[804]

Zaradi številnih vojnih nalog, ki jih obstoječa avstrijska vojska ni več mogla izpolniti, so leta 1808 v avstrijski monarhiji ustanovili deželno obrambo. Štajerska je morala dati trinajst bataljonov (13.819 mož). Ptujsko kompanijo so sestavljali meščani in kmečki sinovi iz okoliških gospostev. Organiziral jo je major Vincenz grof Sauer z Borla. Ustanovljena je bila 10. junija 1808. Zastava ptujske deželne brambe je bila svečano posvečena 30. marca 1809 na polju pri Turnišču.[805]

Zaradi dolge vojaške obveznosti je bilo dezerterstvo zelo razširjeno. Iz časopisov je razvidno, da je iz avstrijske vojske dezertiral ali bil iz drugega razloga pogrešan Dravčan Blaž Vidovič. Grazer Zeitung je 5. januarja 1835 objavil (in nato še vse leto ponavljal) javni poziv borlskega gospostva z dne 30. avgust 1834 z naslednjo vsebino:

Javni poziv Blasiusu Vidovitsu

Gospostvo Ankenstein, v imenu njegovih sorodnikov, javno poziva Blasiusa Vidovitscha, za katerega se trdi, da je bil pred več kot 30 leti poslan v vojsko in od takrat naprej ni bil več znan. Blasius Vidovitsch je s tem uradno pozvan, da se v roku enega leta in 45 dni pojavi osebno ali obvesti sodišče ali uradnika Josepha Mlakarja iz Dravcev o svojem življenju. V nasprotnem primeru bo na nadaljnjo zahtevo razglašen za mrtvega, po tem pa bo njegovo premoženje preneseno na njegove dediče.

Datum: 30. avgust 1834, Gospostvo Ankenstein.

V letu 1841 najdemo članek v *Wiener Zeitung*, ki poroča o avstrijskih vojakih, ki so bili pogrešani ali ujeti med vojaškimi spopadi. Med pogrešanimi je naveden Bartolomej Kmetec, rojen 19. marca 1774, iz Dravcev, ki se je regimentu pridružil 10. decembra 1806 in je veljal za pogrešanega od 30. septembra 1809. Najbrž je šlo za vaščana Sovič, Dravci pa so bili njegova občina.[806]

Iz časopisnih člankov tudi izvemo za vojaške manevre, ki so potekali v Dravcih ob Dravi. Številni časopisi so poročali o vojaškem manevru v začetku oktobra 1843, ko naj bi feldmaršal baron Piret iz brigade generala Wimpffena izvedel izvidnico proti brigadi Brudenkopf, tako da je poskušal prečkati Dravo pri Dravcih.[807] Svoje sile je ob Dravi razdelil v več skupin in jih razpršil, nato pa jih ob napadu na nasprotnika ponovno združil. 7. oktobra 1843 zjutraj so združeni nasprotnika napadli v bližini Dravcev z veliko premočjo.

[804] Nataša Kolar, Zbornik Videm, 2011, str. 89.
[805] Prav tam, str. 90.
[806] Wiener Zeitung, 27.2.1841, str. 15.
[807] Denimo Klagenfurter Zeitung, 18.10.1843 in Laibacher Wochenblatt, 30.11.1843.

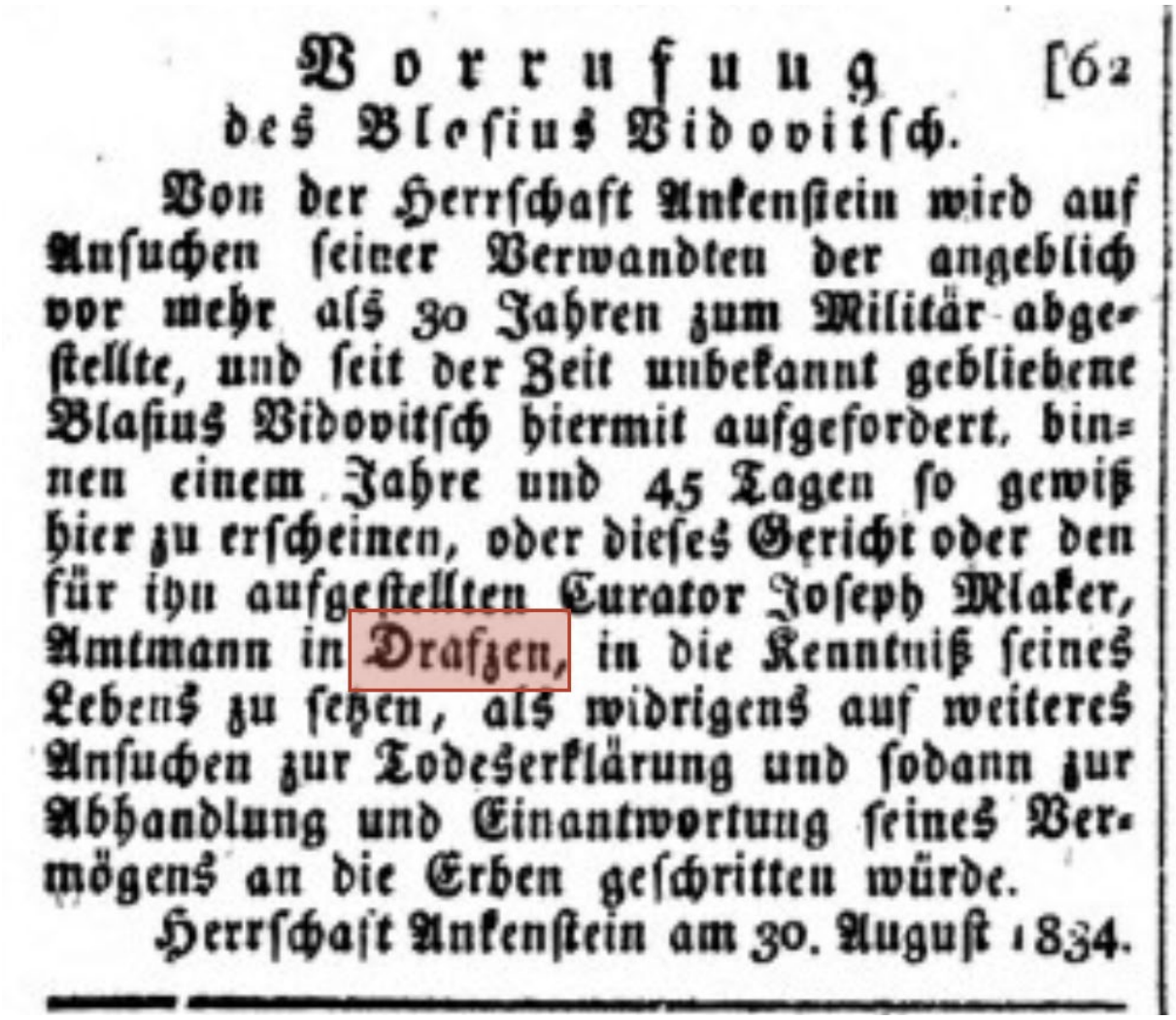

Vorrufung [62
des Blesius Vidovitsch.

Von der Herrschaft Ankenstein wird auf Ansuchen seiner Verwandten der angeblich vor mehr als 30 Jahren zum Militär abgestellte, und seit der Zeit unbekannt gebliebene Blasius Vidovitsch hiermit aufgefordert, binnen einem Jahre und 45 Tagen so gewiß hier zu erscheinen, oder dieses Gericht oder den für ihn aufgestellten Curator Joseph Maker, Amtmann in Drafzen, in die Kenntniß seines Lebens zu setzen, als widrigens auf weiteres Ansuchen zur Todeserklärung und sodann zur Abhandlung und Einantwortung seines Vermögens an die Erben geschritten würde.

Herrschaft Ankenstein am 30. August 1834.

Slika 453: Iskanje pogrešanega vojaka Blaža Vidoviča iz Dravcev, Grazer Zeitung, 5. januar 1835.

Iz matičnih knjig, zlasti poročnih, lahko tudi razberemo o služenju vojaške obveznosti Dravčanov v času Avstro-Ogrske. Tako je denimo od 4. avgusta 1867 v avstrijski vojski služil Jožef Korpič, ki je januarja 1869 zaprosil za začasni odpust zaradi poroke. Po poroki sta z njegovo nevesto Nežo prevzela posestvo v Dravcih. Leto mlajši od Korpiča je bil Jožef Weisbacher, ki je bil rojen leta 1847 v Dravcih in je imel naziv višji topničar *(nem. oberkanonier)* v avstrijski vojski. Gre za nižji vojaški čin, značilen za vojske, ki so imele razvito artilerijsko enoto. Predstavljal je vojaka z večjim znanjem in izkušnjami v upravljanju in vzdrževanju topništva. Kasneje je živel v Gradiščah.

Vrsto let je služenju v avstrijski vojski posvetil Janez Bračič (Kovačev), ki je bil rojen leta 1863 v Dravcih (na kasnejši Petelinovi domačiji). V vojsko je bil vpoklican v starosti 20 let. Bil je pripadnik trdnjavskega topništva št. 11, peta stotnija. Čeprav se je leta 1889 poročil in dobil hčerko, je bil še v letih 1891–1893 nastanjen v vojaški službi v Puli. Umrl je zaradi pljučne bolezni leta 1897 v ptujski bolnišnici, star 34 let. Veliko življenja izven vojske tako ni imel.

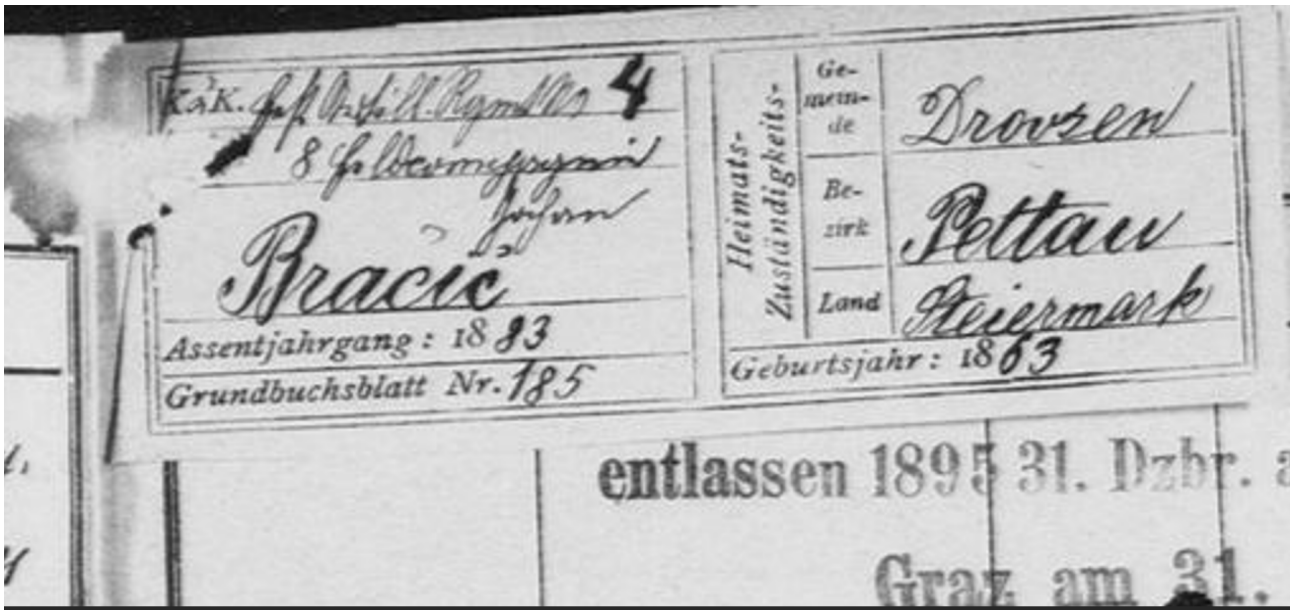

Slika454: Izsek iz vojaške knjižice topničarja Janeza Bračiča iz Dravcev.[808]

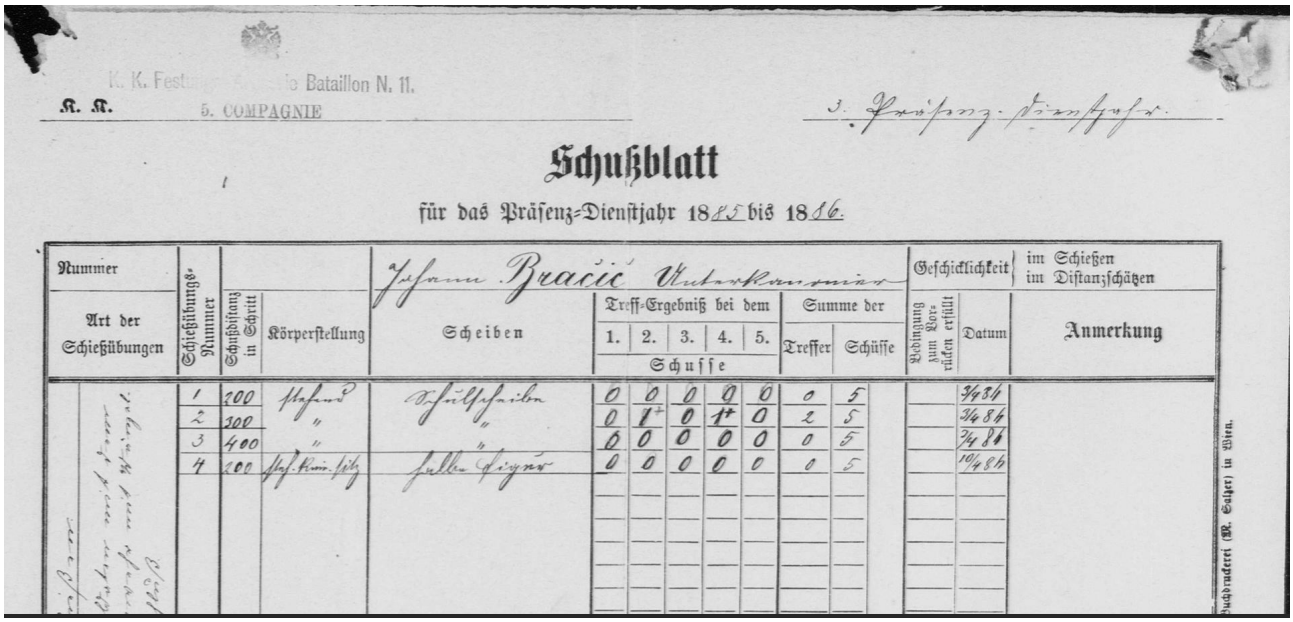

Slika 455: Kartoteka porabe streliva za Janeza Bračiča v letih 1885–1886.[809]

17.2 Konflikti med Slovenci in Nemci v Halozah

A če so Dravčani vse do konca leta 1918 zvesto služili cesarju, so se že pred 1. svetovno vojno na Ptuju in v Halozah krepili konflikti med zavednimi Slovenci in Nemci in njihovimi podporniki. Med slednjimi so bili zlasti lastniki trgovin in gostiln, tudi na Vidmu in v Leskovcu, slovenstvo pa so predvsem branili duhovniki.

[808] Avstrijski državni arhiv, AT-OeStA/KA Pers GB OuM KrL St AltR, Ktn. 4318, Bračič Johann.
[809] Prav tam.

Med bolj izostrenimi je bil konflikt med t. i. Štajercijanci (Nemci okrog ptujskega časnika Štajerc, katerega namen je bil na nemško stran pridobiti slovensko prebivalstvo, ki se je na Ptuju v začetku 20. stoletja vse bolj krepilo),[810] in leskovškim župnikom in dekanom Ognjeslavom Škamlecem, ki je v Leskovec prišel leta 1910 po zaporedni smrti dveh duhovnikov (kaplanom Antonom Novakom, ki umre leta 1909, in župnikom Davorinom Kraljem, ki umre leta 1910). Podobne konflikte je Štajerc krepil tudi z župnikom Janezom Vogrinom v Cirkulanah in župnikom Lenartom Vavpotičem v Podlehniku.



Kolarski učenec

se takoj sprejme v uk, posebno kateri ima veselje se tudi nemško naučiti, pri Francu Lenart, kolarski mojster, Eibiswald. 396

Zdravega, krepkega

učenca

z dobrimi šolskimi spričevali, zmožnega nemščine in slovenščine, sprejme E. J. Strauss, trgovina z manufakturo, špecerijo in železjem, Velikovec (Koroško). 349

Dekla za šank,

zmožna obeh deželnih jezikov, se takoj sprejme pri g.

Franz Hutter v Ptuju.

Slika 456: Oglasi za pripravništvo in delo, Štajerc, let. 13, št. 19, 12.5.1912, str. 5.



za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računi naročnino z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne štev. se prodajajo po 6 v. Uredništvo in upravništvo se nahajata v Ptuju, gledališko poslopje štev. 3

Slava Tebi, ki si nas kmete ljubil!

Štajerc

Kmečki s

Stev. 18 | V Ptuju v nedeljo dne 30. aprila 1911.

Volilci! Kmetje in somišljeniki!

Sporazumno s kmetskimi in obrtniškimi zaupniki vseh krajev postavili smo sledeče ljudske kandidate:

1. Za volilni okraj št. 24, kateri obsega sodnijske okraje Maribor (severni del, to je na levem bregu Drave), sv. Lenart, zgornja Radgona in Ljutomer:

Franc Girstmayr veleposestnik, **Leitersberg.**

*

2. Za volilni okraj št. 25, kateri obsega sodnijske okraje Maribor (južni del, to je na desnem bregu Drave), Slovenska Bistrica in Konjice:

Ludovik Kresnik posestnik **v Črešnjevcah.**

*

3. Za volilni okraj št. 26, ki obsega sodnijska okraja Ptuj in Ormož:

Josef Ornig okrajni načelnik **v Ptuju.**

*

Somišljeniki! Možje, katere vam kot kandidate priporočamo, stojè kot čisti značaji,

Sv. 1
srečno le
enega pož
dne 18. t
poslopje
mesec od
Soseda P
hvala Bog
bo sedaj?
strašeni i
se boji, d
katero po
Nekaj je
delajo pri
sebno lep
vse prošn
nihče ne
pomoči!
je, kakor
doleteti

Slika 457: Ponemčeni kandidat Josef Ornig za volitve 1911 je bil v konfliktu z župniki v Halozah in na Ptujskem.

[810] Ivan Rihtarič, »Štajerc« in »Nemcem prijazni Slovenci« v prvi svetovni vojni, Murska Sobota, 2004. Milena Doberšek in Erika Koritnik navajata, da bil Štajerc (1900–1908) glasilo stranke Štajerc-Partei, ki je bila ostra nasprotnica slovenskega narodnega gibanja, zlasti uporabi slovenskega jezika v uradih in šolah, kot tudi nasprotnica slovanskega političnega povezovanja. Časopis je bil podprt z nemških kapitalom, a pisan v slovenskem jeziku, da bi na ta način slovensko kmečko prebivalstvo pritegnil v nemštvo – Ptujsko časopisje, 1878–, 24. 9. 2013, dostopno na www.dlib.si.

Škamlec je bil rojen pri Sv. Juriju ob Ščavnici, pred prihodom v Leskovec pa je bil župnik v Ljutomeru. Ker so pred volitvami v državni zbor leta 1911 ptujski Nemci (z urednikom Štajerca Karlom Linhartom, ki je podpiral ptujskega župana Orniga, lastnika vile na Gorci) želeli tudi glasove s podeželja, so na leskovško območje močno računali. Zato so prišli v konflikt z župnikom Škamlecem. Janko Petan po vojni zapiše, da so ga ti dogodki kasneje tudi spravili v grob (ob začetku 2. svetovne vojne namreč Škamlecevo nasprotovanje ptujskim Nemcem ni bilo pozabljeno).

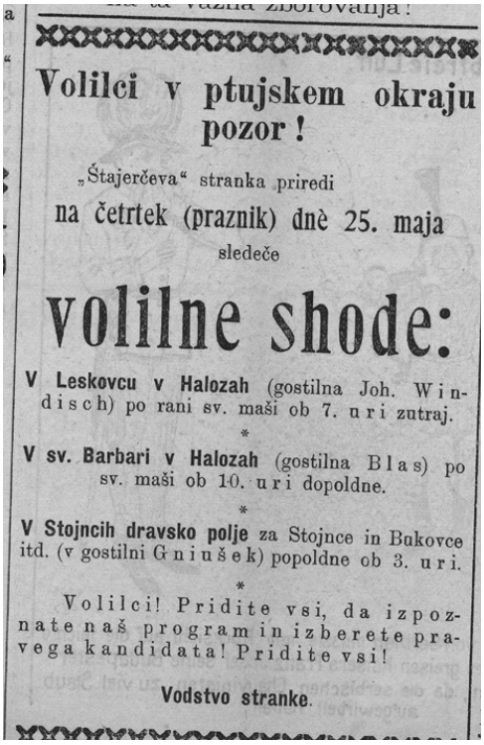

Volilci v ptujskem okraju pozor!

„Štajerčeva" stranka priredi

na četrtek (praznik) dnè 25. maja

sledeče

volilne shode:

V **Leskovcu v Halozah** (gostilna Joh. Windisch) po rani sv. maši ob 7. uri zutraj.

*

V **sv. Barbari v Halozah** (gostilna Blas) po sv. maši ob 10. uri dopoldne.

*

V **Stojncih dravsko polje** za Stojnce in Bukovce itd. (v gostilni Gniušek) popoldne ob 3. uri.

*

Volilci! Pridite vsi, da izpoznate naš program in izberete pravega kandidata! Pridite vsi!

Vodstvo stranke.

Slika 458: Najava volilnega shoda v Leskovcu, Štajerc, 25. maj 1911, str. 2.



Slika 459: Napis na leskovški šoli iz leta 1912 je bil le v slovenščini: »Narodna šola 1912«.[811]

[811] Ptuj in okolica na razglednicah 1891–1945, št. 179. Zbirka razglednic Franca Goloba (1922-2020), hrani Zgodovinski arhiv na Ptuju, SI_ZAP/0428/023.

Najprej se je zapletlo, ko je Škamlec nasprotoval nemškemu napisu na novi leskovški šoli. Časopis Štajerc je svoje ogorčenje izrazil s člankom, v katerem zapiše: *»v Leskovec je prišel iz Ljutomerja neki narodni zagrižence«.*[812]

Še bolj se je zapletlo pred volitvami v državni zbor. Škamlec v kroniki pojasni svoje videnje dogodkov:

»V torek 13. junija so se vršile volitve v državni zbor. Ker je Leskovec bil na glasu kot gnezdo Štajercijancev, sem se volitev bal. In bila je res huda vojska. Dne 25. maja 1911 je urednik »Štajerca« Linhart imel volilni shod v gostilni Johanu Windischu po sv. opravilu. Na prižnici se je čital od škofa poslani pastirski list o volitvah. Polagalo se je na srce volilcem, naj ne poslušajo zapeljivcev. Kandidati so bili: Mihael Brenčič, Jožef Ornig, Friderik Ploj. – Po pridigi je oznanil publikator Martin Habjanič: »G. župnik so se danes zlagali v cerkvi, vi pa pojdite vsi na shod poslušat Linharta!« Blaž Vindiš (Vidok) mu je zaklical: Kje ti si se pač sedaj zlagal«! Habjanič je namreč mislil, da sem jaz fingiral pastirski list. Kmalu nato je prinesel list »Štajerc« št. 23 naslednjo notico, ki naj bo tukaj ovekovečena poznim rodovom, da bodo znali soditi, s kako nesramnimi in zagrizenimi nasprotniki smo imeli opraviti:
»Leskovec v Halozah

Na četrtek dne 25.5. zjutraj ob 7. uri je bil v gostilni g. Windisch napovedan shod. Naš župnik je to pot pokazal, da ima tudi politično žilico, ki mu ni dala miru. Tega pač od župnika nismo pričakovali in rečemo naj samo to, da Leskovčani niso trpeli in ne bodejo nikdar trpeli politične hujskarije! Že večkrat nam je postal župnik Škamlec neprijeten ali v kršč. ljubezni smo mu do sedaj vse odpustili in smo vedno upali, da postane pameten. Pa menda noče. (…) Kar je pa fajmošter na dan shoda uganjal, to presežе vse meje. Pridigal je tako glasno, kakor še nikdar v svojem življenju, ni pridigoval samo o volitvah. Ljudje so začudeno drug drugega gledali in povpraševali: Ali spada tako govorjenje v cerkev. Pridiga je trajala skoraj do 8. ure, kar se tudi še nikdar ni zgodilo. Na koncu je fajmošter še en oče naš in češčeno Marijo za srečen izid volitev molil. Upamo, da Bog to molitev usliši, kajti najbolj srečen izid volitev bode, ako se izvoli vrlega našega Orniga za poslanca. Pri vsemu temu pa je to opomniti, da je fajmošter v svoji politični razburjenosti pozabil evangelij čitati. Takšni so politični duhovniki, hujskarijo poznajo, na evangelij pa pozabijo. No, naš shod se je vkljub temu izvrstno obnesel. Prišlo je čez 300 volilcev in je bila natlačeno polna.«[813]

Škamlec v kroniki pojasni, da ni šlo za njegovo pridigo, ampak je samo prebral škofijski pastirski list, glede obiska shoda pa navede, da je bilo kvečjemu 60–70 udeležencev. Izpostavi tudi, da majski shod na junijskih volitvah v Leskovcu ni obrodil sadov, saj je ptujski župan Ornig kljub podpori ponemčenih Leskovčanov dobil manj kot 10% glasov, predstavnik ljudske stranke, kmet in gostilničar iz Spuhlje, Mihael Brenčič pa več kot 80%.

Konflikti med kandidati ljudske stranke in ponemčenimi Štajercijanci so nastajali tudi na Vidmu. Po shodu v podporo Ornigu v Leskovcu je bil namreč organiziran še shod v podporo Brenčiču v gostilni Ilovšek na Vidmu. Štajercijanci so želeli shod onemogočiti tako, da so se ga množično udeležili in nasprotovali njegovi izvedbi. V podporo Ornigu je nastopal videmski gostilničar Šošterič. Ker so v ekipi ljudske stranke videli, da v takem ozračju ne bo mogoče izvesti shoda, med udeleženci pa sta bila tudi videmski župnik Peter Žirovnik in podlehniški župnik Lenart Vavpotič, so shod prenesli na dvorišče videmske župnije.[814]

---

[812] Iz Brezne Gore, izrezek iz Štajerca, brez datuma, Kronika Župnije sv. Andraža, str. 65.
[813] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 67–70. Celoten članek, ki ga citira leskovški kronist: Leskovec v Halozah, Štajerc, let. 12, št. 23., 4. 6. 1911, str. 4.
[814] Št. Vid pri Ptuju, Štajerc, let. 12, št. 23, 4. 6. 1911, str. 5.

V nasprotju z navedbo v župnijski kroniki je Štajerc poročal, da je Ornig v Leskovcu dobil 18 glasov, Brenčič 35, Ploj pa 3 glasove. V Cirkulanah naj bi Ornig dobil 9, Brenčič 13, Ploj pa 40 glasov.

Po drugi strani pa je Ornig močno zmagal na Vidmu, v Varejah in tudi v Dravcih. Gre za volilne rezultate občine Dravci, ki je vključevala Dravce, Soviče in Ljubstavo – 20 glasov je dobil predstavnik Nemcev Ornig, klerikalni Brenčič 14, liberalec Ploj pa tri glasove.

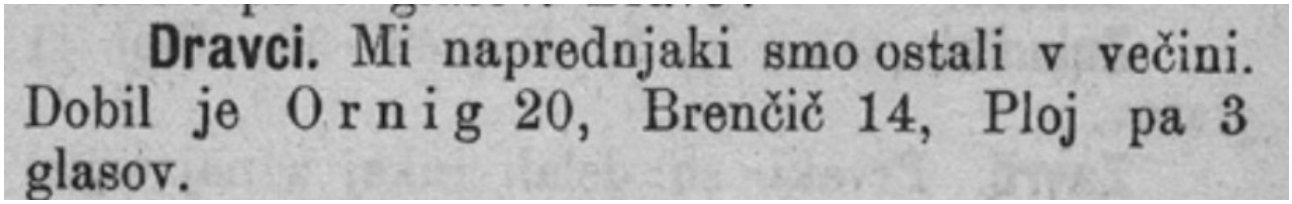
Dravci. Mi naprednjaki smo ostali v večini. Dobil je Ornig 20, Brenčič 14, Ploj pa 3 glasov.

Slika 460: Občinski volilni rezultati za državnozborske volitve junija 1911, Štajerc, let. 12, št. 25, 18. 6. 1911, str. 3.

Da je bil časopis Štajerc na območju Vidma in Haloz zelo razširjen, kaže tudi dejstvo, da so dravski in videmski vojaki (med njimi tudi kasnejši dravski posestnik Franc Bračič) med prvo svetovno vojno v njem objavljali poročila s fronte in pošiljali pozdrave Slovencem in Slovenkam.[815] Njihov poudarek na »Slovencih in Slovenkah« kaže, da časopisa očitno niso vzeli kot nemško usmerjenega. Ta isti vojaki so se po koncu vojne celo pridružili Maistrovim borcem, ki so se borili proti Nemcem za severno slovensko mejo in novo nastalo jugoslovansko državo.


Ali si se že na

„Štajerca"

naročil? Ako ne, stori to takoj!

Slika 461: Oglas za naročilo na časopis Štajerc, ki je imel v dobrih časih naklado 15.000 izvodov, Štajerc, let. 12, št. 24, 11.6.1911, str. 2.

[815] Pozdrav iz Tirolskega bojišča, Štajerc, 1. julij 1917, str. 4.

17.3 Dravčani med prvo svetovno vojno

17.3.1 Začetek prve svetovne vojne



— 2 —

Vojska med Avstro-Ogrsko in Srbijo.

Vojna napoved. — Naš cesar. — Preki sod in aretacije veleizdajic. Druge države in vojna. — Prve zmage.

Most med Semlinom in Belgradom razstreljen. Prvi boji in prva zmaga.

Dunaj, 29. junija. (Uradno poročilo.) Srbi so danes ob pol 2. uri ponoči **most med Semlinom in Belgradom v zrak spustili.** Naša infanterija in artiljerija je potem skupno z malimi donavskimi parniki (motorji) sovražnika obstrelila. Po kratkem boju so šli Srbi nazaj. Avstrijske izgube so malenkostne.

Včeraj se je posrečilo malemu oddelku avstrijskih pijonirjev skupno z moštvom finančne straže vjeti dva srbska par-

Anglija noče v srbsko-avstrijski spor vtikati, dokler je ta konflikt samo na te dve državi omejen. Če bi pa postalo razmerje med Avstrijo in Nemčijo ter Rusijo nevarno, potem gre za evropejski mir in to se tiče vseh. Sir Eduard Grey je potem predlagal nekako konferenco velesil, ki bi zajamčila evropejski mir. Nemčija je to prijazno odklonila in istotako je Avstro-Ogrska izjavila, da je prišel ta angleški predlog prepozno. Doslej se Rusija še ni vmešavala in svoje račune na Srbskem bode znala Avstro-Ogrska že sama poplačati. Seveda, ako bi se zapletla v prepir Rusija, potem bi zamogla nastati ona svetovna vojska, ki bi bila največja katastrofa, kar jih je Evropo zadelo. Za nas

podporo. Ta podpora znaša: za ženo in otroke nad 8 leti (oziroma tudi za stariše, sestre itd.) na dan 1 K 11 h, za otroke pod 8. letom pa na dan 55½ h. Rečimo en rezervist zapusti ženo, eno 12 letno hčerko, enega 10 letnega dečka in še dva manjša otroka v starosti 4 in 1 leto. Podpora za to družino znaša: žena in starejša otroka vsak po 1 K 11 h, to je 3 K 33 h; manjša otroka vsak po 55½ h, to je 1 K 11 h; vse skupaj 4 K 44 h; k temu pride še podpora za stanovanje, ki znaša polovico te svote (2 K 22 h), tako da dobi družina na dan podpore 6 K 66 h.

Zahtevo po podpori treba je naznaniti pri občinskem predstojništvu. Dobi se podporo vsacega 1. in 16. v mesecu zanaprej.

Slika 462: Prva izdaja časopisa Štajerc po začetku prve svetovne vojne, let. 15, št. 26, 2. avgust 1914.

Če so Štajercijanci s Škamlecem obračunali takoj na začetku druge svetovne vojne, so z videmskim kaplanom Petrom Žirovnikom že v prvih tednih prve svetovne vojne.[816]

Kot zapiše kronist Župnije sv. Vid, je v nedeljo 28. junija 1914 *»hudobna roka ustrelila prestolonaslednika nadvojvodo Franca Ferdinanda in nj. Soprogo vojvodinjo Zofijo Kohenberg, v par trenutkih sta bila mrtva. – Ker Srbija na noto avstr. vlade ni hotla dati povoljnega odgovora, se ji je napovedala vojska dne 28. julija 1914. Rusija se je potegnila za Srbijo in sedaj je stopila Nemčija na stran Avstrije, nastala je svetovna vojna, kakršne še svet ni videl. Avstrija in Nemčija skupaj, zoper te dve državi pa so se vzdignili in vojsko napovedali: Rusi, Srbi, Belgija, Anglija, Francija in Japonska!«*[817]

Današnja Slovenija, ki je bila ob začetku 1. svetovne vojne del Avstro-Ogrskega cesarstva, se je v vojno vključila kot del te večnacionalne države. Čeprav vojna ni potekala na širšem območju Dravcev, je začetek vojne tudi za Dravčane pomenil mobilizacijo v avstro-ogrsko vojsko, za tiste, ki so ostali, pa skrbi za usodo njihovih mladih vojakov ter pomanjkanje.

17.3.2 Dravčani kot avstrijski vojaki

Zanesljivih evidenc vojakov zaradi kaotičnih razmer med vojno in razpadom Avstro-Ogrske takoj ob koncu vojne nimamo. O njih sklepamo iz pripovedovanj svojcev in seznamov žrtev vojne. Glede na to je bilo v 1. svetovni vojni iz današnjih Dravcev zagotovo mobiliziranih šest fantov, iz dela Sovič, ki je zgodovinsko sodil pod Dravce, pa vsaj še dva.

[816] Več o tem v poglavju o verskem življenju zgoraj.
[817] Kronika Župnije sv. Vida, str. 133.

Najmlajši med njimi je bil Anton Cafuta ml. (po domače Tejekov Tonček), rojen 1. junija 1897 v Dravcih 14 (Sovič). V matični knjigi je zapisano, da je »kot črnovojniški pešec (nem. Landsturm-Infanterist) padel v vojski« 27. oktobra 1918, iz avstrijskega seznama vojnih izgub pa izhaja, da je bil ranjen že 3. januarja 1917.[818] Očitno je bil po tem vrnjen v boje, kjer ni živ dočakal konca vojne. Mladi Cafuta je bil namreč dne 17. septembra ponovno ranjen, in sicer med boji pri Lokvici na Krasu. Po septembru 1916 se je za njim izgubila vsakršna sled. Skoraj zagotovo je umrl za posledicami ran nekje v zaledju fronte. Kdaj in kje nisem uspela ugotoviti. Domnevamo lahko, da je umrl že nekaj dni po tistem, ko je bil ranjen in ne šele leto dni kasneje. Po vsej verjetnosti na kakšni sanitetni postaji, v sanitetni koloni ali zasilni mobilni bolnici v neposrednem zaledju soške fronte, denimo v Vipavski dolini. Lahko pa so ga odpeljali globlje v zaledje, denimo v Celovec, Pulj, Varaždin ali Reko, kjer je pozneje umrl. Glede na seznam izgub je bil pripadnik 87. pehotnega polka, 2. stotnije.[819] Mladi Tonček je edini med prvo svetovno vojno umrli vojak iz Dravcev. Njegov mlajši brat Jožef je ob koncu 2. svetovne vojne umrl v taborišču Leitmeritz/ Litoměřice severno od Prage.[820]

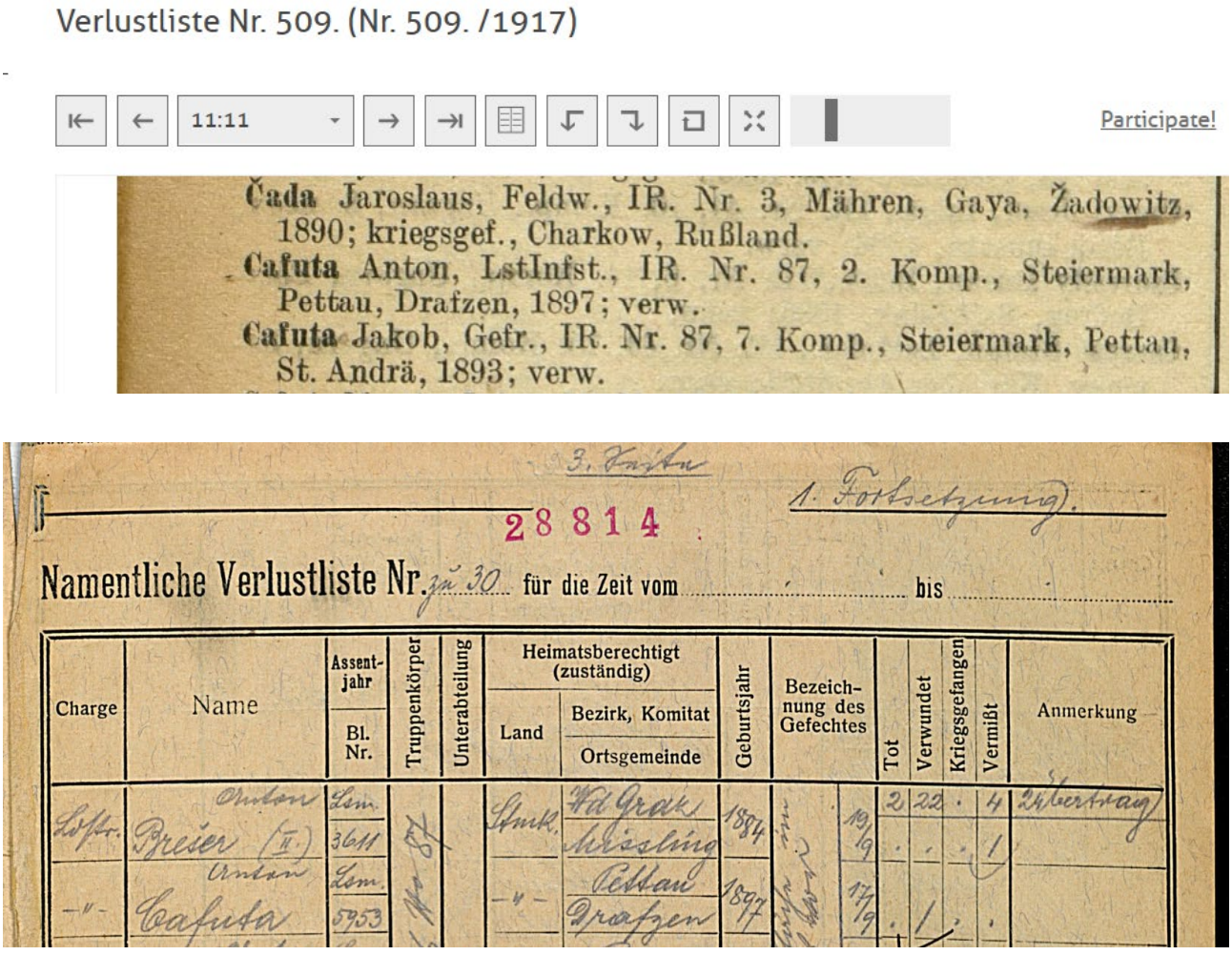

Slika 463: Anton Cafuta, rojen 1897 v Dravcih, Ptuj, Štajerska, pripadnik 87. pehotnega polka (IR 87), 2. stotnije, na seznamu ranjenih.[821]

[818] Verlustliste 1. Weltkrieg Österreich-Ungarn, https://www.genteam.at/de/militaer.
[819] LstInfst, IR87, 2.K.
[820] Gl. poglavje o 2. svetovni vojni v nadaljevanju.
[821] Verlustliste Nr 509 (1917).

Le pol leta starejši od njega je bil Anton Belšak (po domače Tumpov), rojen 11. decembra 1896 v Dravcih 6, avtoričin pradedek. Bil je pripadnik mariborskega 26. domobranskega pehotnega polka, 1./XVIII. pohodne stotnije. (LIR 26). Ranjen je bil med 15. in 30. junijem 1916 med tirolsko ofenzivo, ki je potekala med majem in junijem 1916 pri gori Monte Rasta (1214 m) pri Asiagu. Na seznam ranjenih avstroogrskih vojakov je bil dodan 19. septembra 1916 (star 19 let). Bitka pri Asiagu, znana tudi kot Trentinska ofenziva ali Strafexpedition, je bila neuspešna ofenziva avstro-ogrske vojske proti Kraljevi italijanski vojski na planoti Asiago v Benečiji med soško fronto. Avstro-ogrska vojska je sprožila presenetljivo ofenzivo, medtem ko so se Italijani pripravljali na nov napad ob reki Soči. Napredovanje Avstro-Ogrske je bilo upočasnjeno zaradi strmega in zahtevnega terena, poleg tega pa jih je odvrnila Brusilovova ofenziva na vzhodni fronti. Italijanske rezerve, ki so bile na novo prerazporejene, so zaustavile avstrijsko napredovanje. Kmalu po koncu vojne se je Anton Belšak poročil in z ženo Marijo imel šest otrok, bil je dravski župan, umrl je leta 1929, v starosti 32 let. V matični knjigi ob smrti piše, da je imel od vojne naboj v glavi.

Tabela: Dravski vojaki v prvi svetovni vojni.

Priimek in ime	Domač priimek	Rojstni datum	Naslov	Polk	Usoda v vojni
Belšak Anton	Tumpov	11. 12. 1896	Dravci 6	26. Domobranski (MB) pp	Ranjen v glavo 19. 6. 1916 v bitki na gori Monte Rasta pri Asiagu.
Bračič Franc	Kovačev	24. 10. 1895	Vareja 1/Dravci 11	26. domobr. (MB) pp, topničar	Ranjen
Cafuta Anton	Tejekov	1. 6. 1897	Soviče 14/Dravci 14	87. Celjski pp	Ranjen 3. 1. 1917 Padel 27. 10. 1918
Habjanič Franc	Lekečinčev	7. 9. 1884	Dravci 14		Ranjen na ruski fronti 25. 3. 1916
Horvat Ivan	Hrvatov	28. 8. 1896	Dravci 9		Italijansko ujetništvo, preživel
Korpič Anton		10. 3. 1886	Dravci 3		Preživel
Letič Franc		21. 5. 1895	Dravci 10		Umrl 6. 2. 1920 zaradi španske gripe
Merc Jožef	Tomažekov/Joštov	28. 2. 1896	Soviče 6/Dravci 6	87. celjski pp	Ranjen 19. 12. 1916
Žlahtič Jurij		2. 4. 1884	Dravci 7		Preživel
Morda mobilizirani, a brez zadostnih podatkov – vsi so vojno preživeli.					
Cafuta Franc	Pozničarjev	28. 7. 1885	Dravci 11/Soviče 11		
Cafuta Jurij	Pozničarjev	2. 4. 1876	Dravci 11/Soviče 11		
Habjanič Anton	Vespoharjev	22. 12. 1872	Dravci 1		
Krajnc Anton	Krčarjev	11. 5. 1873	Dravci 16		
Petrovič Jožef	Kosov	4. 3. 1876	Dravci 12/Soviče 12		
Vidovič Mihael		1. 9. 1889	Dravci 3		

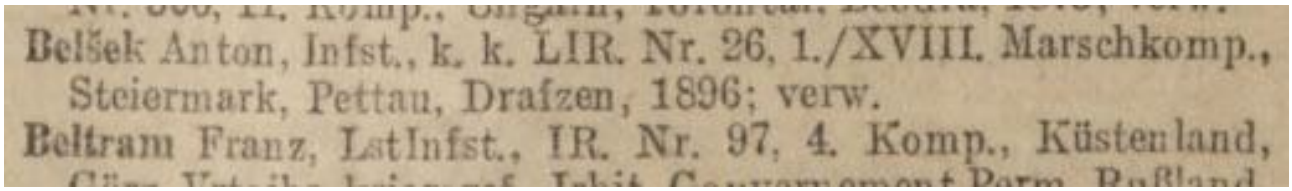
Belšek Anton, Infst., k. k. LIR. Nr. 26, 1./XVIII. Marschkomp.,
Steiermark, Pettau, Drafzen, 1896; verw.
Beltram Franz, LtInfst., IR. Nr. 97, 4. Komp., Küstenland,

Slika 464: Ranjen Anton Belšak, rojen 1896, Štajerska, Ptuj, Dravci, Verlustliste, 23. september 1916.

V 26. domobranskem pehotnem polku je bil tudi Franc Bračič (po domače Kovačev, rojen 24. oktobra 1895), sin Jurija Bračiča, ki je imel posestvo v Dravcih. Bil je med Videmčani, ki so pisali s Tirolske v časopis Štajerc.[822]



Slika 465: Ivan Horvat (drugi z desne), ki je v Dravce prišel kot otrok leta 1905, je preživel dve svetovni vojni.[823]

Prav tako je bil v italijanskem ujetništvu Belšakov sosed Ivan Horvat (rojen 28. avgusta 1896), ki se je po Belšakovi smrti poročil z njegovo vdovo s šestimi otroki. Povedal je, da so v ujetništvu zelo stradali, dobili naj bi le en kos kruha na teden, bili so dolgotrajno zaprti, brez stranišča, tako da so bili lačni v

[822] O tem v nadaljevanju v poglavju o 26. polku.
[823] Njegova žena Marija je na levi strani fotografije, sin edinec Franc Horvat pa v sredini zadnje vrste. Zasebni arhiv Angele Bedrač.

zaudarjajočem prostoru. Ob tem se je zaobljubil, da če ujetništvo preživi, ne bo nikoli v življenju izbirčen pri hrani.[824] Umrl je leta 1983 – v starosti 87 let.

Belšakov sošolec je bil Jožef Merc (rojen 28. februarja 1896, Soviče 6, občasno Dravci 6). Na seznamu izgub[825] je bil objavljen tri mesece za Belšakom – 19. decembra 1916, se pravi komaj 20-letni. Tako kot Tejekov Tonček je bil tudi Merc v 87. pešpolku, v 8. stotniji. Z vojne se je očitno vrnil, saj se je jeseni 1922 v Leskovcu poročil z Nežo Merc.

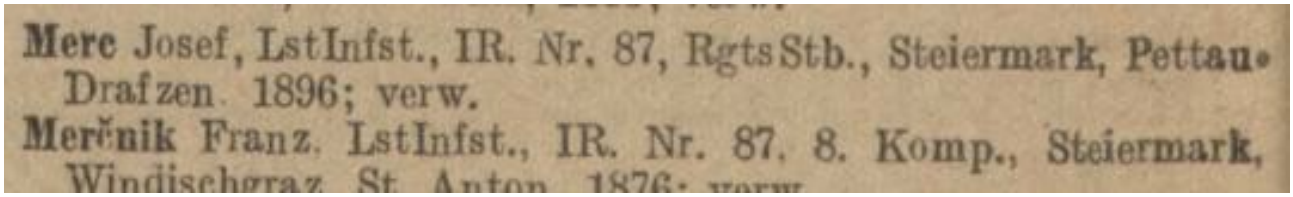
Merc Josef, LstInfst., IR. Nr. 87, RgtsStb., Steiermark, Pettau-
Drafzen. 1896; verw.
Merčnik Franz. LstInfst., IR. Nr. 87. 8. Komp., Steiermark,

Slika 466: Jožef Merc, Štajerska, Ptuj, Dravci, Verlustliste, 19. december 1916.

Še pol leta starejši od Merca je bil Franc Letič, rojen 21. maja 1895 v Dravcih 10. Podatkov o polku, v katerega je bil uvrščen, ni. Vemo pa, da se je iz vojne vrnil bolan in 6. februarja 1920 doma umrl od španske gripe, star 24 let. Bil je edinec, njegova starša pa sta po rani sinovi smrti kmetijo zapustila Frančevi sestrični Mariji Zemljak iz Pobrežja, ki je v Dravce prišla komaj polnoletna leta 1925 in se dve leti za tem poročila z Jakobom Vaupotičem.

Na dravskem Rtiču je bil vpoklican v vojsko Franc Habjanič (po domače Lekečinčev), rojen 7. septembra 1884, ki je bil po poklicu logar. Leta 1908 je bil poročen z Marijo Vindiš, službeno je bil napoten v Slavonijo, kjer se jima je rodila prva hči, skupno se jima je pred in po vojni rodilo pet hčerk in sin. S seznama ranjenih je razvidno, da je bil ranjen na ruski fronti marca 1916. Z vojne se je vrnil živ. Umrl je 7. marca 1937 v Dravcih, star 53 let. Kmalu po njegovi smrti je bil njegov sin soimenjak mobiliziran v nemško vojsko.

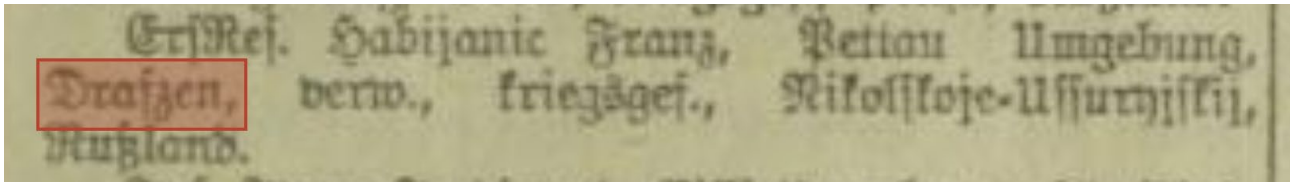
Ers.Ref. Habijanic Franz, Pettau Umgebung,
Drafzen, verw., kriegsgef., Nikolskoje-Ussurijskij,
Rußland.

Slika 467: Franc Habjanič, Dravci – Arbeiterwille, Verlustliste, 25. marca 1916, str. 11.

Naslednji Dravčan, ki je bil gotovo mobiliziran v avstrijsko vojsko v 1. svetovni vojni, je bil Anton Korpič, rojen 10. marca 1886 v Dravcih 3. Iz vojne se je vrnil, oče Jožef, ki je umrl dva meseca po koncu vojne, mu je zapustil posestvo, Anton je ob domači hiši v zahvalo za to, da se je vrnil iz vojne, postavil kapelo. Umrl je v Dravcih leta 1949, star 63 let.

[824] Pogovor avtorice z Ano Horvat, njegovo snaho, 2024.
[825] "Verlustliste" iz Prve svetovne vojne je nemški izraz, ki dobesedno pomeni "seznam izgub". Ti seznami so bili objavljeni med in po vojni ter so vsebovali imena vojakov, ki so bili ubiti, ranjeni, pogrešani ali ujeti med vojno. Seznami so bili pogosto objavljeni v časopisih in so služili kot uradno sredstvo za obveščanje javnosti in družin vojakov o usodi vojaškega osebja. V mnogih primerih so te sezname uporabljali tudi raziskovalci in zgodovinarji za dokumentiranje in analizo vojnih izgub. Več o tem Janez Toplišek, Rodoslovje, 2018, cit. zg., str. 188–189 in Miha Šimac, Pod cesarskim orlom, Reitenburg, Ljubljana, 2018, str. 67.

Najstarejši med dravskimi fanti v 1. svetovni vojni je bil Jurij Žlahtič, rojen 2. aprila 1884 v Dravcih 8. Ob začetku vojne je bil star 30 let. Že sedem let pred začetkom vojne se je poročil z Marijo Vidovič iz Pobrežja. Vemo, da je služil na Soški fronti. Iz vojne se je vrnil in dočakal starost 83 let. Po drugi svetovni vojni je imel odločilno vlogo pri pomoči hčerki Jožefi, ki je ostala vojna vdova s tremi hčerkami.

Med mobiliziranci je bil tudi Jurekov bratranec, sedem let mlajši Andrej Žlahtič iz Gradišč, ki je na seznamu ranjencev naveden med Dravčani. Bil naj bi pripadnik 87. pehotnega polka, 13. kompanije (IR87, 13.K), ranjen 9. februarja 1915, star 23. let. Iz vojne se je vrnil in si v Gradiščah ustvaril družino. Njegov sin Ludvik je kot partizan padel v 2. svetovni vojni.

Gradiška, Okučani, 1882, verw.
Zlahtič Andreas, Inft., IR. Nr. 87, 13. Komp., Steiermark,
Pettau, Drafzen, 1891, verw.
Zlaman Franz, Inft., IR. Nr. 78, 4. Komp., verw.
Zlatnik Josef, Korn Tit Feldw., IR. Nr. 18[illegible]1. Komp., Böhmen.

Slika 468: Ranjen Andrej Žlahtič iz Dravcev, Verlustliste 9. februar 1915.



Slika 469: Jurij Žlahtič v vojaški uniformi.[826]

[826] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

V 87. pešpolk, v 8. stotnijo, je bil vpoklican tudi Martin Weisbacher, rojen 31. oktobra 1889. Ranjen je bil pozimi leta 1916. Njegov dedek Mihael je bil rojen v Dravcih, njegov oče Anton pa je zgolj občasno živel v Dravcih. Denimo ob poroki leta 1922 za Martina piše, da je bil rojen v Lancovi vasi, a je na seznamu ranjencev voden pod Dravce. Z vojne se je vrnil, saj se je 29. januarja 1922 na Ptuju poročil z Marijo Maroh.

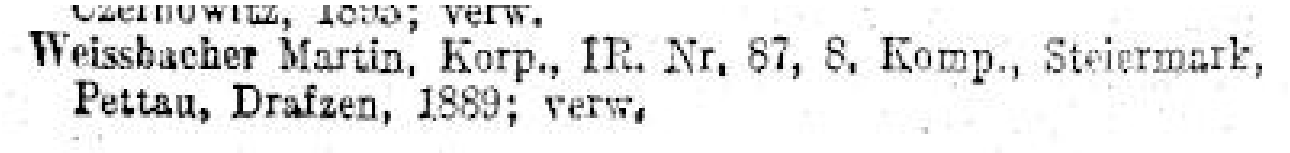
Czernowitz, leicht; verw.
Weissbacher Martin, Korp., IR. Nr. 87, 8. Komp., Steiermark, Pettau, Drafzen, 1889; verw.

Slika 470: Martin Weissbacher iz Dravcev, Verlustliste št. 356, 14. marec 1916.

Poleg navedenih so bili ustrezne starosti za mobilizacijo v tistem času še nekateri drugi Dravčani, za katere pa ni dovolj zanesljivih informacij o udeležbi v avstrijski vojski.

17.3.3 Dravčani s 87. celjskim pešpolkom v Galiciji

Iz zgornjega izhaja, da je bila večina Dravčanov vpoklicana v 87. pehotni polk (t. i. celjsko-štajerski). Naziv polka je odražal sedeže nabornih komisij. 87. pehotni polk je imel naborno upravo v Celju. Ker so bili v glavnem organizirani po domovinskem načelu, Martin Prašnički izpostavlja, da je v njih vladal močan občutek domačim slovenskim krajem in deželam.[827] Med prvimi so v vojno odkorakali mladeniči, ki jih je bila vojna doletela med služenjem obveznega vojaškega roka, za njimi so odhajali možje in fantje zrelih let, potem mlajši in starejši in še mlajši in še starejši.

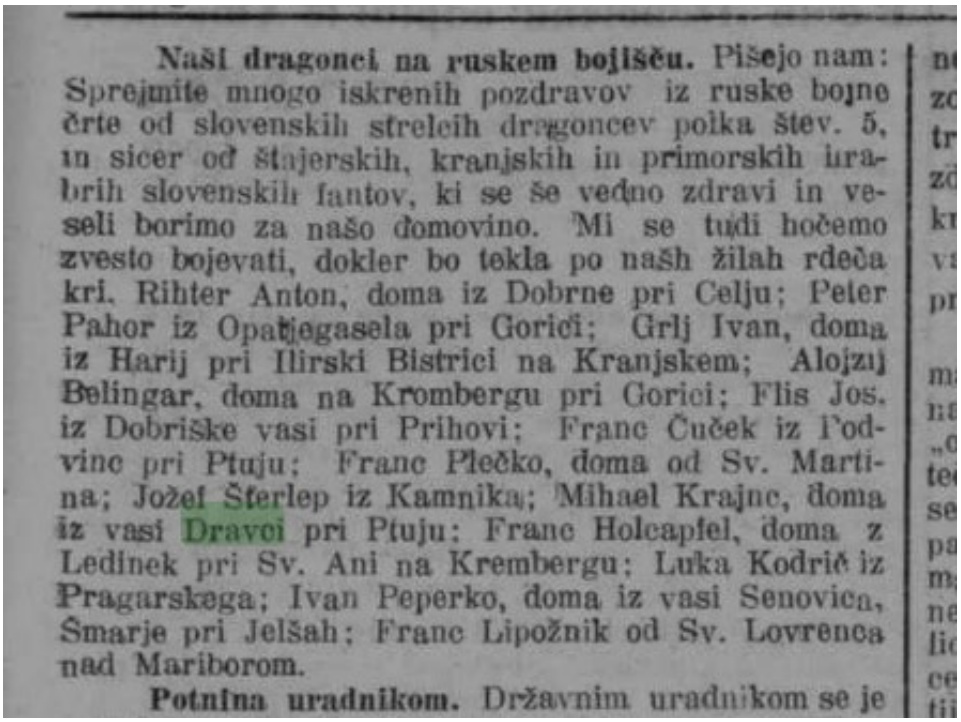
Naši dragonci na ruskem bojišču. Pišejo nam: Sprejmite mnogo iskrenih pozdravov iz ruske bojne črte od slovenskih strelcih dragoncev polka štev. 5, in sicer od štajerskih, kranjskih in primorskih hrabrih slovenskih fantov, ki se še vedno zdravi in veseli borimo za našo domovino. Mi se tudi hočemo zvesto bojevati, dokler bo tekla po naših žilah rdeča kri. Rihter Anton, doma iz Dobrne pri Celju; Peter Pahor iz Opatjegasela pri Gorici; Grlj Ivan, doma iz Harij pri Ilirski Bistrici na Kranjskem; Alojzij Belingar, doma na Krombergu pri Gorici; Flis Jos. iz Dobriške vasi pri Prihovi; Franc Čuček iz Podvinc pri Ptuju; Franc Plečko, doma od Sv. Martina; Jožef Šterlep iz Kamnika; Mihael Krajnc, doma iz vasi Dravci pri Ptuju; Franc Holcapfel, doma z Ledinek pri Sv. Ani na Krembergu; Luka Kodrič iz Pragarskega; Ivan Peperko, doma iz vasi Senovica, Šmarje pri Jelšah; Franc Lipožnik od Sv. Lovrenca nad Mariborom.

Potnina uradnikom. Državnim uradnikom se je

Slika 471: Mihael Krajnc omenjen na ruskem bojišču.[828]

[827] Martin Prašnički, Vojni luzerji, 1914–1918, Usoda slovenskih mož in fantov, Spominsko-dokumentarna zgodba o slovenskih vojakih 87. Pešpolka – IR 87, Maribor 2006, str. 9.
[828] Štajerc, let. 18, 4. 7. 1917, str. 3.



branitelje domovine! Uredništvo „Štajerca“.

Iz severnega bojišča se nam piše: Dragi čitatelji „Štajerca“! Mnogo lepih pozdravov Vam pošiljamo materam, očetom, bratom in ženam, posebno pa našim ljubicam iz, severnega bojišča. Vam želimo vse dobro in mislimo, da se bomo v kratkem vsi skupaj doma videli. Mi smo slovenski Štajerci, pa povsodi smo „tapfer“, kamor pridemo. Vsi nas poznajo, kako smo ponosni na naš peti dragonerski regiment. Tudi naše prijatelje pozdravimo, ki služijo pri 87. inf. regimentu, ki se tako hrabro borijo na južnem bojišču. „Slov. Gospodar“ piše, da smo „šnopsarji“. Ali hrabri so pa ti „šnopsarji“ najbolj. Živijo taki ptujski „šnopsarji“! Sam Bog jih naj živi! Sedaj Vas pozdravljamo vsi ti, ki se nahajamo tukaj na severnem bojišču: korp. Blasius Sajšek od Sv. Lovrenca na Dravskem polju pri Ptuju, drag. Franc Sillak iz Dornove pri Ptuju; drag. Mihael Krajnc od Sv. Vida (Dravce) pri Ptuju. Prihodnjič kaj več.

Iz bojišča smo sprejeli: „Jaz sem zdrav

Slika 472: Mihael Krajnc iz Dravcev piše iz Galicije za Štajerca, let. 18, št. 41, 14. 10. 1917, str. 5.

Prašnički je dognal, da so bili prvi trije bataljoni 87. polka takoj na začetku vojne poslani na severno bojišče proti Rusom, četrti bataljon se je premaknil v Bosno, ki se je na Balkanu borila proti Srbom.

Po razglasitvi mobilizacije konec julija 1914 se je vojaštvo rezervnega sestava IR.87 zbiralo v Celju. Vojaki na rednem služenju roka so vadili skupaj z vpoklicanimi rezervisti. Vadili so podnevi in ponoči. Tekali so in se preštevali. Po 6. avgustu, ko Avstro-Ogrska ni bila več samo v vojni s Srbijo, temveč tudi z Rusijo, so se pričeli pospešeni premiki glavnine celjskega pešpolka na severno bojišče v Galicijo.[829] Galicija je bila takrat del Avstro-Ogrskega cesarstva, ki geografsko pokriva območje zahodne Ukrajine in Južne Poljske. Glavno mesto Galicije je bilo Lviv, v času Avstro-Ogrske znan kot Lemberg, na SZ robu nekdanje Galicije je še eno veliko mesto – Krakov. Boji so se vso vojno odvijali predvsem v ruralnih in goratih območjih teh regij, z rovovskimi boji in večjimi bitkami. Fronta je bila zelo spremenljiva in se je med vojno večkrat premikala, odvisno od uspehov in porazov obeh strani. Zaradi tega je fronta v Galiciji vplivala na precejšen del današnje zahodne Ukrajine in južne Poljske. Fronta v Galiciji je bila eno izmed glavnih bojišč na vzhodni fronti, znana pa je bila po svoji brutalnosti in velikem številu žrtev na obeh straneh. Zaradi težkega terena, slabe infrastrukture in pogosto ekstremnih vremenskih razmer, zlasti v zimskih mesecih, so imeli velike težave v logistiki in oskrbi. Fronta je zato bila izjemno zahtevna za vojake. Težke razmere na fronti zelo nazorno in poglobljeno opisuje Martin Prašnički v navedenem delu. Galicija in Karpati so tudi v Dravcih še desetletja po vojni ostali sinonim za pusto in neživljenjsko pokrajino, na kateri so trpeli in tudi umirali.

[829] Prav tam, str. 20. Za podrobno analizo 87. pešpolka glej tudi Klemen Lužar, Zgodovina celjskega c. in kr. pešpolka št. 87: (1883–1919), diplomsko delo, Ljubljana, 2010 in 87. polk na Kamri.si: https://www.kamra.si/digitalne-zbirke/celjski-87-pehotni-polk-3/

17.3.4 Preusmeritev na Soško fronto

23. maja 1915 je Italija Avstro-Ogrski napovedala vojno. Kljub sumom o njeni zavezniški zvestobi je bil dvor zaradi tega šokiran. Cesar Franc Jožef naj bi vojno napoved označil z besedami, da *»nas je Italija v urah nevarnosti zapustila in je z vihrajočimi zastavami preskočila v sovražnikov tabor.«*[830] Vrhovno poveljstvo italijanskega bojišča je bilo sprva v Mariboru, v stavbi današnjega Muzeja narodne osvoboditve. Na Soško fronto so usmerjali tudi enote 87. celjskega pešpolka. Haloške domačije so tako odslej prejemale tudi pozive k služenju »za cesarja in domovino« na tej fronti. Neizurjeni mladeniči so se borili z enako neizurjenimi mladeniči na italijanski strani. Konec avgusta 1915 so iz Galicije na soško bojišče prepeljali tudi tri bataljone 87. celjskega pešpolka. Na fronti so bili nečloveško izčrpani, mnogi so tam tudi umrli. Šele dvanajsta ofenziva, znana kot preboj pri Kobaridu, je jeseni 1917 rešila Sočo.[831] Med vojaki ob Soči je bil tudi Jurij Žlahtič iz Dravcev.

Leta 1918 so na urjenje vpoklicali že letnik 1900. Glavnina 87. pešpolka je bila od junija 1918 v 57. pehotni diviziji pri Sv. Vitu v Italiji v rezervi Borojevićeve soške armade Isa, ki se je borila ob reki Piavi. Ob narasli reki so bili izčrpani in sestradani, primanjkovalo jim je hrane in strelivo. Odločeno je bilo, da se v takih razmerah umaknejo na levi breg reke. Večalo se je nezadovoljstvo in neposlušnost med vojaki, ki so izvedeli, da se govori o razpadu Avstro-Ogrske in razglasitvi neodvisnosti njenih narodov.[832] Konec oktobra 1918 se je 87. celjski pešpolk od Piave premikal proti Trstu, a 4. novembra 1918 je bilo sklenjeno premirje in celjski pešpolk se je podal proti Ljubljani in Celju, od tam pa so se vojaki porazgubili na vse strani.[833]

17.3.5 26. mariborski domobranski pehotni polk

Le malo drugačna je bila usoda mariborskega 26. domobranskega pehotnega polka, 1./XVIII. pohodne stotnije, katere pripadnika sta bila (Tumpov) Anton Belšak ml. in (Kovačev) Franc Bračič, verjetno pa tudi Ivan Horvat.

Sedež polka je bil v Mariboru, njegov drugi bataljon pa je bil nastanjen v Celju. Polk se je v spopade prve svetovne vojne vključil avgusta 1914 na vzhodni fronti in je bil nato jeseni leta 1915 premeščen na soško vojskovališče. Sodeloval je v bojih za Sv. Mihaela, na Doberdobu, spomladi leta 1916 v ofenzivi na Tirolskem in se je oktobra 1917 vrnil na Sočo. Svojo izkušnjo iz tega polka v knjigi spominov opisuje Franjo Lubej:[834]

»Novembra (1916) so me odposlali v Maribor k 26. domobranskemu pešpolku, k mojemu kadru. V Avstriji je veljal predpis, da so morali prosvetni delavci, učitelji, v domobranske polke, nastanjene v očetovem rojstnem kraju. (…) Ker Je bil oče Celjan, sem moral v štajerski domobranski pehotni polk. (…) Moj polk je 26. domobranski iz Maribora. Moštvo je čisto slovensko, podoficirji večinoma tudi, nižji oficirji do polovice, višji oficirji pa so z redkimi izjemami sami Nemci. Četni komandirji morajo znati oba jezike. (…) Slednjič gre torej zares. Fronta, ta doslej neopredeljeni pojem, začenja dobivati konkretno, grozljivo vsebino. (…) Opazoval sem obraze naših vojakov. Nemi, zamišljeni, brez šale in nasmeha.

[830] Prašnički, 2006, cit. zg. str. 53.
[831] Gl. denimo Vincenc Rajšp (ur.), **Soška fronta 1915–1917,** Kultura spominjanja, ZRC SAZU, Ljubljana, 2010.
[832] Podrobno o tem Andrej Rahten, Po razpadu skupne države, Celjska Mohorjeva družba, Celje, 2020.
[833] Prašnički, 2006, cit. zg., str. 71–76.
[834] Franjo Lubej, Za sokolskim praporom, Založba Borec, Ljubljana, str. 1985.

(…) Povedali so nam, da bomo zavzeli položaje bataljona, ki močno zdesetkan leži pred nami in težko čaka na zamenjavo. (…) V strahu smo pričakovali, kdaj bodo okrog nas zažvižgale krogle nevidnega sovražnika. In nismo čakali dolgo. Nenadoma je zasikalo po zraku, zagrmelo in treščilo med nas. Nisem še vedel, ali je bila granata ali šrapnel, samo videl sem, kako se je pred menoj prekucnilo nekaj vojakov. (…)«[835]

Medtem ko je bil Belšak ranjen junija 1916 in umaknjen iz bojev, je bil sin dravskega posestnika Franc Bračič odlikovan kot upravitelj mitraljeza. Ko se je njihova enota umikala pred italijanskimi vojaki višje v hribovje, sta Bračič in njegov kolega ostala zadaj in se nista več mogla umakniti. Zato sta počakala sovražnika, da je prišel na odprto in sta iz njunega zaklona pobila celo enoto sovražnika. Za to sta dobila priznanje in dodatek pri pokojnini. Kasneje je bil Franc Bračič v Alpah tudi ranjen, ko ga je granata zadela v hrbet. Ta rana se mu je še kasneje vsako leto odpirala.[836]

Poleti 1917 se je Franc Bračič s kolegi iz sv. Vida oglašal časopisu Štajerc z bojišča v tirolskih gorah. Štajerc je denimo 22. julija 1917 objavil njihovo pismo *»Iz bojišča se nam piše od strelskega regimenta«:*



Slika 473: Franc Bračič z vojaškimi odlikovanji.[837]

[835] Prav tam, str. 6, 50, 51, 61.
[836] Pogovor avtorice s Francem Vaupotičem, maj 2024.
[837] Zasebni arhiv Franc Vaupotič.

»Živim z nekaterimi tovariši raznih jezikov na visokih sneženikih. Od poletja ne počutimo nič dosti. Tukaj je malodane celo leto zima. Snežiti začne meseca avgusta in neha meseca junija drugega leta. Letošnje leto smo bili prav posebno obdarjeni s snegom in letnim dežjem, ki sta zahtevala obilo žrtev. Kjer ne more živeti nobena žival, kjer v mirnem času ne najdemo človeka, tam se nahajamo sedaj mi, da branimo domovino proti izdajalskemu polentarju. Da pa nam ni dolgočasno, pride k nam naš ptujski »Štajerc«. Prinese nam mnogo novic, krepčila in tolažbo za dušo in srce. Pred nekaj dnevi nas je sovražnik močno obstreljeval s vsakovrstnimi kalibri, ali njegova vroča kri se mu je hitro ohladila. Pa ohladili smo mu jo mi. Proučile so ga že pač premnoge izkušnje, da je proti avstrijskemu orlu vsak napad zastonj! Zato rajši premišljuje one zlate čase, ko je še hodil po naših krajih, brusil britve in škarje ter popravljal stare dežnike. Včasih nam pošlje od katere strani kakšen plesniv šrapnel ali prhko granato, ki se razpoči brez vse škode. Spremite srčne pozdrave, mladi in stari, posebno pa dekleta, od fantov iz Sv. Vida niže Ptuja: Johan Mihelač, Martin Žižek, Johan Fridauer, Franc Bračič, Albin Zupančič in Anton Šimenko. Nahajamo se vsi v visokih tirolskih skalah. Z Bogom!«[838]

Krajše pismo iste skupine v Štajerc je objavljeno tudi v drugem delu te knjige pri družini Bračič.

Lubej opiše konec vojne v 26. domobranskem pehotnem polku s prerivanjem med vojaki, ki so se hoteli natlačiti na vlak:

»Pravi Babilon pa je bil na železniški postaji. Res je stal tam dolg tovorni vlak z lokomotivo pod paro, vendar je bil tako natlačen, da sprevodnik ni hotel dati znamenja za odhod. Sicer pa so povedali, da vozijo vlaki venomer, kolikor je pač na voljo vagonov in kolikor prenese progra, ker hoče vrhovno poveljstvo pospešiti umik vojske s tega področja. Prometnik je še vedno odlašal, bal se je odgovornosti, saj so bili vojaki ne samo kot sardele drug ob drugem, marveč tudi drug nad drugim. Najpredrznejši ali pa najbolj neučakani so se spravili celo na strehe vagonov. Prometnik jih je podil dol in svaril, da jih lahko na ovinkih pomeče s streh, v predorih pa zmečka. A kaj je zaleglo, še smejali so se mu: »Bolje v smrt kot Lahom v kremplje«.«[839]

Hans Pölzer je nazorno primerjal bojevanje v Galiciji in na Soški fronti. Slednje je bilo za vojake menda veliko bolj peklensko kot rusko bojišče. Tako zapiše za Galicijo:

»Moj bog, to je bilo vojskovanje, kot se šika! Naši strelski jarki so bili od sovražnikovih oddaljeni 1000 korakov, na celotnem območju pa nisi niti potem, ko si se vkopal tri metre globoko, naletel na eno samo zrno peska. Na robu krasnega hrastovega in bukovega gozda smo v trdi humus izkopali utrdbe, ki smo jih lahko po pravici poimenovali za veličastne. Prednje smo dan za dnem polagali nove in nove vrste bodeče žice, s katero so nas v velikih količinah zalagali iz divizijskega poveljstva. Iz zaledja smo uživali močno podporo topništva – prav nič čudnega ni bilo torej, da smo se v naših podzemnih zavetjih počutili popolnoma varne in smo lahko tako ves svoj trud posvetili napredovanju ter utrjevanju položajev. Zaradi vsega naštetega nam je bila tamkajšnja nastanitev celo udobnejša kot v barakah na železniški postaji v Gradcu.«[840]

Povsem drugače pa je bilo na položajih ob Soči, kamor so bili poslani naknadno:

»O moj bog, moj bog! Res, kakšen raj je bil Dnjester! To naj bi bili naši položaji! O kakšnem zaslonu za trup ni bilo niti sledu, če seveda izvzamemo gomile trupel, ki so ponekod ležala v plasteh po štiri ali pet. Edino pravo kritje, ki smo ga imeli, je bil strelski jarek – pravzaprav niz med seboj povezanih kraterjev, ki je tekel poševno na pobočje. Kraterji 28

[838] Iz bojišča, Štajerc, 22.7.1917, str. 5.
[839] F. Lubej, 1985, cit. zg., str. 109.
[840] Hans Pölzer, Trije dnevi pekla na Soči, Karantanija, Ljubljana 2011, str. 7.

centimetrskih granat so se ne malo kje spremenili v prava jezera. Dokler se niso razpočila, so v njih plavala napihnjena trupla. Potem so bili tu še trske, tulci izstreljenih nabojev, kresilne gobe, zverižene puške, polomljeni bajoneti, apnenčev klorid, raztrgane vreče peska, skrivenčene zaščitne plošče, nahrbtniki, kosi vojaških uniform, klobučevinasti strešniki, korenine izruvanih črnih borov, ki so jih svoje dni zasadili s trudom in ljubeznijo, zdaj pa so jih eksplozije granat spremenile v trske, kose žic, zarjavelo železje in sam vrag ve, kaj še vse. Takšno je bilo stanje, ko smo zavzeli položaje.«[841]

17.3.6 Življenje med vojno doma

A trpljenje je bilo tudi doma. Razen oddaje konjev in vozov so Haložani na lojtrskih vozovih odvažali svoje najboljše može in sinove na Ptuj, kjer so jih predajali vojaškim oblastem. Kaj se je dogajalo po tem, so izvedeli iz pisem in razglednic. Iz njih so izvedeli, da gre za Galicijo in Bukovino izza gorovja Karpati. V časopisju so se brale spodbudne novice o tem, da avstrijske čete zmagujejo in napredujejo, slovenski polki pa odločilno pomagajo pri zavračanju sovražnih enot. Časa za počitek in priprave, da je dovolj, hrane in pijače v izobilju. Domači so čakali na pisma in molili, pred in po maši izmenjevali informacije, ki jih nikoli ni bilo dovolj. Ko se jim domači že dlje časa ni oglasil, so v Slovenskem gospodarju objavili iskalni oglas: *»Ali kdo kaj ve za vojaka…?«*[842]

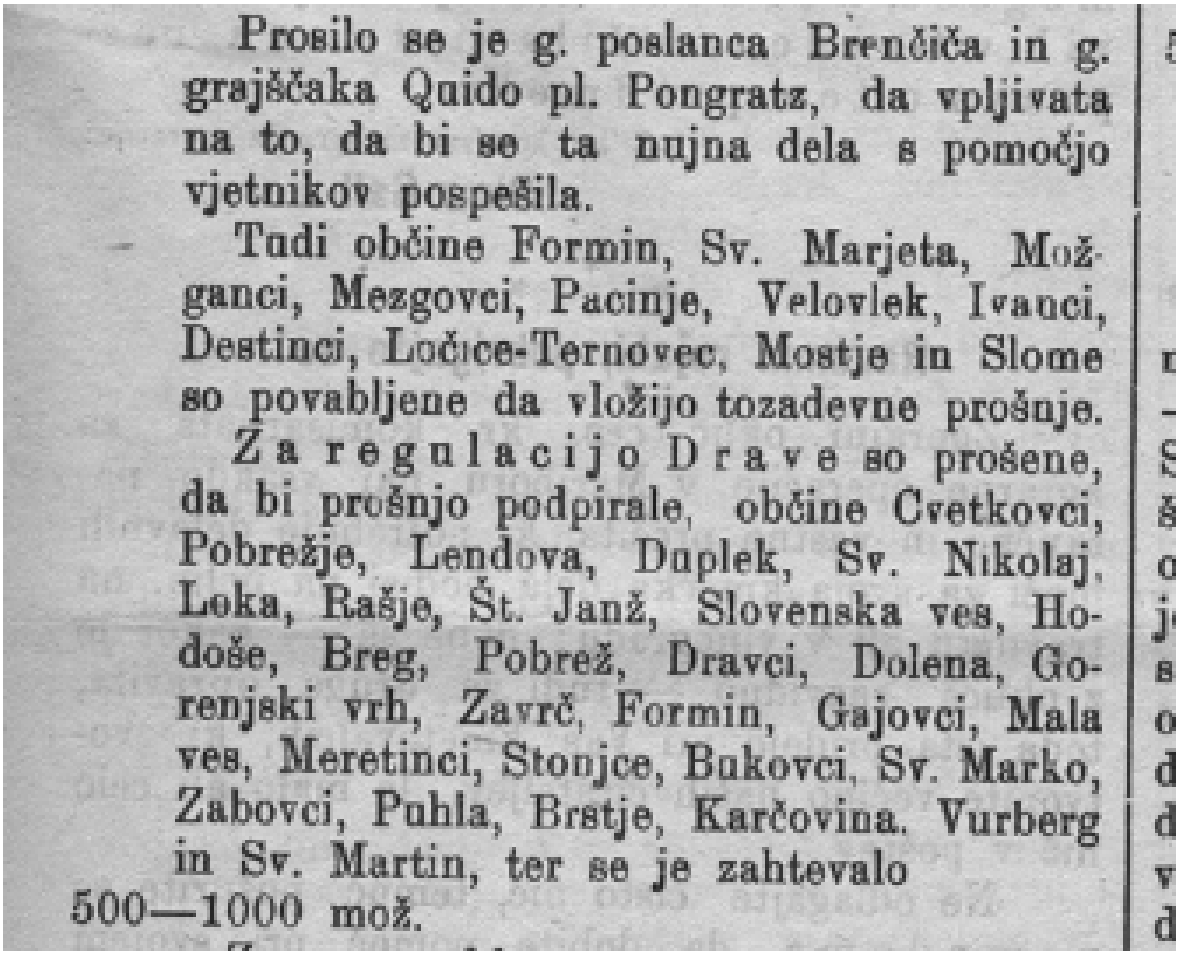

Prosilo se je g. poslanca Brenčiča in g. grajščaka Quido pl. Pongratz, da vpljivata na to, da bi se ta nujna dela s pomočjo vjetnikov pospešila.

Tudi občine Formin, Sv. Marjeta, Možganci, Mezgovci, Pacinje, Velovlek, Ivanci, Destinci, Ločice-Ternovec, Mostje in Slome so povabljene da vložijo tozadevne prošnje.

Za regulacijo Drave so prošene, da bi prošnjo podpirale, občine Cvetkovci, Pobrežje, Lendova, Duplek, Sv. Nikolaj, Loka, Rašje, Št. Janž, Slovenska ves, Hodoše, Breg, Pobrež, Dravci, Dolena, Gorenjski vrh, Zavrč, Formin, Gajovci, Mala ves, Meretinci, Stonjce, Bukovci, Sv. Marko, Zabovci, Puhla, Bratje, Karčovina. Vurberg in Sv. Martin, ter se je zahtevalo 500—1000 mož.

Slika 474: Prošnja občin ob Dravi za 500–1000 ujetnikov za regulacijo Drave, Štajerc, let. 16, št. 13, 28. marec 1915, str. 4.

[841] Prav tam, str. 14. Glej tudi Miha Šimac, Pod cesarskim orlom, Reitenburg, Ljubljana, 2018, str. 64 in nasl.
[842] Prašnički, 2006, cit. zg., str. 40–41.

Takoj na začetku vojne so orožniki in nemškutarji z očitki, da podpira Srbe, napadli videmskega kaplana, patra Petra Žirovnika, ki je bil po dogodkih na žandariji na Bregu za tri mesece brez zaslišanja ali obtožbe zaprt v Gradcu.[843] Za leto 1915 leskovški župnik Ignac Škamlec zapiše »*Vojska divja naprej z vso silo in vsemi grozotami*«. Julija 1915 so na Spodnjem Štajerskem za vojaško pošto uvedli cenzuro, da ne bi domači nasprotovali vojni.

Dravci so bili leta 1915 med občinami, ki so prosile za vojne ujetnike, ki bi delali na regulaciji reke Drave. S prošnjo niso bili uspešni.

Ptujski Štajerc 9. januarja 1916 naznani zasego zvonov: *»Vsled odredbe c. kr. Namestništva v Gradcu morajo vse cerkve dve tretjini svojih zvonov oddati vojaški upravi.«* Tudi na Vidmu in v Leskovcu so morali popisati zvonove in bakrene strehe. Iz Leskovca so na škofijo poročali, da bakrenih streh ni, a ko je prišla vojaška oblast v pregled, je ugotovila, da je streha na leskovškem zvoniku bakrena in jo snela, tako da so morali narediti novo iz opeke. Enako je bilo tudi s streho na sv. Avguštinu.[844]



Slika 475: Zaledna družba AO vojakov in dveh ruskih ujetnikov pri Kazimirjevih v Varejah.[845]

[843] Več o tem v poglavju o verskem življenju zgoraj.
[844] Kronika Župnije sv. Andraža, str. 80.
[845] Foto: Alojz Kasimir, Zgodovinski arhiv Ptuj, fotografija 096, SI_ZAP/0559/001/002/001. Ujetnika nosita srajci (gimnastorki), desni si je kapo zamenjal z vojakom za svojim hrbtom, ob strani Kazimirjeva vnukinja Ruth (Tatjana) Oeltjen. Več o tem: Nataša Kolar, Vojni begunci in vojni ujetniki v ptujskem okraju med prvo svetovno vojno, Ptuj v 20. stoletju, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, 2020, str. 67.

Istega meseca Štajerc objavi prepoved prepevanja pesmi *»Hej Slovani«* in razglasi normirano porabo doma pridelanega žita, in sicer na 300 gramov na dan na osebo. Barvanje pirhov za veliko noč leta 1916 je bilo strogo prepovedano. Na Štajerskem so junija 1916 rekvirirali 19 tisoč glav živine, zato je bilo meso zelo težko dobiti. Uvedli so t. i. cesarski post – dva oziroma tri brezmesne dneve v tednu. Marca 1916 so uvedli karte za sladkor, a ga kljub temu niso mogli dobiti. Za vojsko so urili tudi osebe, ki po normalnih merilih ne bi bili dolžni služiti vojske, ker so bili preslabotni, slabega vida ali celo delni invalidi, vojaška obveznost je bila podaljšana kar do 55. leta starosti.[846]

Za leto 1916 leskovška župnijska kronika poroča, da so vojne »žrtve nepopisne«, da je živež silno drag in da se je leskovški župnik Ognjeslav Škamlec s kaplanom pri sv. Lovrencu na Dravskem polju dogovoril za menjavo rži za vino. Vino je v Lovrenc odpeljal cerkveni ključar Jakob Kozel. Ko se je z ržjo vračal proti Leskovcu, so ga na varejskem hribu (v kroniki »Šentvidski breg«) prijeli orožniki in žito je moral v njihovem spremstvu odpeljati na postajo na Breg. V tistem času so orožniki namreč dobili navodilo, da zaradi pomanjkanja prejmejo vse voznike žita. Ker je orožnik župnika, ki je želel rešiti zaplet, obravnaval kot tatu, se je župnik obrnil na mestnega glavarja in zadeva je bila rešena. Leto 1916 župnik zaključi z zapisom:

»Jesen je bila zelo deževna. Sneg je padel že 21.10. Stelje ni bilo dobiti. Zima je bila huda. Konca vojske nikjer ni videti! – Bog se nas usmili in prečista Devica Marija!«[847]

Pomanjkanje delovne sile na podeželju je bilo vse bolj pereče. Zato so oblasti morale na delovni dopust domov (denimo za žetev ali trgatev) pustiti vojake, ki so se borili vsaj pol leta. V letu 1917 je bila inflacija že 100%, leskovški župnik pa poroča, da se že širi lakota.

17.4 Maistrovi borci

1. novembra 1918, ko se vsi dravski vojaki še niso vrnili iz vojne, je general Rudolf Maister (1874–1934) prevzel vojaško oblast v Mariboru in razglasil priključitev Spodnje Štajerske k Državi Slovencev, Hrvatov in Srbov. S tem je preprečil, da bi Maribor in okolico prevzele avstrijske oblasti.[848] Maister je začel organizirati prostovoljne enote, znane kot »Maistrove borce«, s katerimi je vzpostavil nadzor nad območjem Spodnje Štajerske. Do konca novembra 1918 je Maister uspel mobilizirati okoli 4000 prostovoljcev. Maistrove enote so se v zimskih mesecih v letih 1918–1919 spopadale z avstrijskimi enotami za nadzor nad Štajersko in Koroško. Najpomembnejši boji so potekali pri Radgoni in na Koroškem, vključno s Celovcem. Maister je uspel prevzeti nadzor nad deli Koroške, vendar je bil kasneje prisiljen umakniti se zaradi mednarodnih pritiskov in plebiscita. Kljub temu so imeli boji pod vodstvom generala Maistra ključno vlogo pri oblikovanju slovenske severne meje in pri zagotavljanju slovenskega narodnega ozemlja v času, ko so se meje nove države Kraljevine SHS šele vzpostavljale.[849]

Pri organizaciji prostovoljcev na Ptuju je sodeloval Anton Blažek iz Gradišč, kmalu po bojih poročen z Dravčanko Julijano Korpič. Ta čas je v spominih opisal na naslednji način:

[846] Prašnički, 2006, cit. zg., str. 72.
[847] Kronika Župnije sv. Andraža, str. 82.
[848] Podrobneje v Darko Friš, Gregor Jenuš in Ana Šela, Maribor med prevratom in senžermensko pogodbo: »Zasijalo nam je sonce svobode: Maribor je jugoslovanski!«, Prispevki za novejšo zgodovino, 2020, letn. 60, št. 3, str. 110–148.
[849] Podrobneje v Vinko Korošak, General Maister: 1874–1934: legenda, resničnost in ponos, Educa, Melior, Nova Gorica, 2009.

»Ko sem prišel po zlomu Avstrije in italijanske fronte prvič zopet v Ptuj leta 1918, sem ostal tukaj le par mescev še vedno v službi Narodne vojske. Razmere v Ptuju so bile obupno žalostne. Ustanovil se je sicer Narodni svet z gerentom Dr. Jurtelo na čelu. Ustanavljala se je tudi Narodna vojska, kamor so zlasti kmečki fanti zlasti v tej pozni jesenski dobi radi vstopali to pa zato ker je dobil vojak 5 Kr. dnevnice, zraven vsega drugega česar bi čez zimo doma nikjer ne dosegel. Vendar so tudi Nemci ustanovili svojo gardo in jo tudi dobro oborožili. Za razorožitev iste je nam mogel priti na pomoč en bataljon 17. ljublj. pešpolka.

Pri nas se dokaj časa niso znašli in sporazumeli častniki. Šlo se jim je predvsem za komandantska mesta in druga nadrejena mesta. (…) Med to dobo je bil zelo agilen kapetan Hameršak od Marka pri Ptuju. Pridno nam je dobavljal novo moštvo v zadostnem številu iz katerega sem večji del jaz administrativno sestavil 4 pešad. čete, ki smo jih postopoma predajali generalu Majstru v Maribor.«[850]

Med Maistrovimi borci za severno mejo sta iz Dravcev sodelovala Franc Bračič (po domače Kovačev, katerega oče Jurij je imel posestvo v Dravcih) in Jožef Krajnc (po domače Tejekov Pepi, katerega domačija očima Jožefa Cafute je takrat še sodila pod Dravce). Oba najdemo na seznamu Maistrovih borcev, o bojih Jožefa Krajnca pod Maistrom pa vemo nekoliko več kot o Francu Bračiču.



Slika 476: Značka Maistrovih borcev.[851]

Jožef Krajnc je vojaščini posvetil kar 12 let. Bil je nezakonski sin Elizabete Krajnc iz Miklavža na Dravskem polju, rojen v Mariboru. Kot otrok je z mamo prišel na Ptuj, kjer je mama delala kot kuharica v znani nemški gostilni Straschill na Bregu. Dravski posestnik Jožef Cafuta (Tejek starejši) je bil vdovec, ki je pred gostilno napajal konje in se tako seznanil s samsko kuharico Elizabeto Krajnc. V hajdinski

[850] Anton Blažek, Spomini, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, maj 1958, str. 5. Več o njem v poglavju o obdobju med obema vojnama ter v poglavju o Korpičevih v drugem delu knjige.
[851] Zasebni arhiv Bena Vidoviča

župniji sta se Cafuta in Krajnčeva poročila in s sinom je prišla na Cafutovo domačijo v Dravce (danes Soviče). Mali Jožef je sicer vse življenje nosil mamin dekliški priimek Krajnc, a v Dravcih so ga po krušnem očetu »Tejekovem Jožeku« poimenovali »Tejekov Pepi«.

Pepi je bil sposoben vojak, ki je kot avstrijski vojak vrsto let služboval v Puli in na Brionih. Ob koncu 1. svetovne vojne se je pridružil Maistrovim borcem. Bil je četovodja. Na fotografiji s konjem je njegova izkušnja iz Maistrovih bojev opisana tako:

»vedni spomin na koroško fronto pri Velikovcu, v Pliberku, v spodnjem Dravogradu, Libeličah in v Galiciji[852] *pri Topniškem polku 1. bateriji 128 Maribor. Od 18. novembra 1918 do 27. februarja 1919. Posestvu Wiegele Velikovec.«*[853]



Razglas.

Topniški polk št. 128 razprodaje gnoj. Kupci se vabijo. Za 150 kg sena ali za 200 kg slame se oddaja voz gnoja. Seno ozir. slama se naj takoj v vojašnico pripelje.

Slika 477: Razglas 128. topniškega polka, Male novice, Maribor, let. 1, št. 3, 13. november 1918.

Proti Velikovcu so se Maistrovi borci odpravili še isti dan, ko so v Mariboru razorožili zeleno gardo. Glede baterije 128 sam General Rudolf Maister – Vojanov v zapiskih, ki so objavljeni v Spominskem zborniku, piše:

»V topničarski vojašnici poljsko-havbični polk št. 106, brez slovenskih častnikov in poljsko topniški polk štev. 128, častnik – Slovenec, poročnik Tone Vovk. Moštvo skoraj sami Slovenci. Izredna sreča je bila, da je imel ta polk veliko število starejših zavednih slovenskih podčasnikov, ki so z žilavo vztrajnostjo in železno voljo opravljali službo v vojašnici in okoli nje. Glava in srce jim je bil Belokranjec, ognjičar Joško Slobodnik. S krepko samozavestjo je preudarno vodil prve dni po prevratu sam vse službene posle združenih slovenskih ostankov obeh topniških polkov.«[854]

Ta odlomek je bil objavljen tudi v članku »Razorožitev zelene garde!«, v katerem je navedeno, da je bil 128. topniški polk nastanjen v Jezdarski ulici. Prvi general v slovenski zgodovini je zbranim vojakom *»naznanil, da sem prevzel vrhovno vojaško poveljstvo, jim razložil nastali prevrat in jih pozval, da vztrajajo v službi Jugoslavije, dokler jih bomo potrebovali. (…) Toda sreča je bila tokrat na naši strani. Nemški mestni očetje so se podredili avtoriteti generala Maistra. (…) V Mariboru so ostali samo še slovenski vojaki in njihovi častniki pod vrhovnim poveljstvom generala Rudolfa Maistra. Uspeh se je zdel popoln. Skozi mesto ob Dravi pa so se valile trume vojakov, ki so*

[852] Občina Galicija se nahaja na Južnem Koroškem na meji med Rožem in Podjuno.
[853] Artilerijska baterija je osnovna organizacijska enota v artileriji, sestavljena iz poveljstva, poveljniškega in ognjenih vodov, samostojna ali v sestavi artilerijskega bataljona, polka in brigade, namenjena za ognjeno podporo ali protioklepni boj – Razlagalni vojaški slovar, ZRC SAZU, Ljubljana 2009, str. 8.
[854] *Spominski zbornik ob 60-letnici bojev za severno slovensko mejo 1918–1919,* izdali Klub koroških Slovencev in Sklad Prežihovega Voranca v Mariboru; Zveza prostovoljcev borcev za severno slovensko mejo 1918–1919 v Ljubljani, Maribor, 1979. 128. topniški polk omenja tudi Saša Vuga, Maistrova najdaljša mariborska noč, 1918, Sodobnost, 1963, let. 36, št. 1.

se vračali s front. Po južni železnici so se vračali z italijanske fronte, Čehi, Nemci in Madžari, s seveda jugoslovanski in italijanski polki in srbski ujetniki, po koroški železnici vojaki s soške fronte, preko Pragerskega pa vojaštvo s srbske fronte.«[855]



RAZORožITEV ZELENE GARDE!

Avstrijski major in poveljnik mariborskih črnovojnikov Rudolf Maister je 1. novembra 1918 prevzel vso vojaško oblast v Mariboru. Hkrati mu je slovenski mestni Narodni svet poveril tudi vrhovno vojaško poveljstvo nad vso Južno Štajersko in mu podelil naslov generala. Prvi general v slovenski zgodovini se takole spominja teh odločilnih trenutkov: »Zbranim vojakom sem naznanil, da sem prevzel vrhovno vojaško poveljstvo, jim razložil nastali prevrat in jih pozval, da vztrajajo v službi Jugoslavije, dokler jih bomo potrebovali. Zavedni slovenski vojaki so se polni vročega navdušenja vriskaje zgnetli okrog mene in stotnika Vaupotiča.« To se je zgodilo takoj po dramatičnem sestanku višjih oficirjev v pisarni postajnega poveljnika Holika, na katerem se je Rudolf Maister povsem na lastno pobudo oklical za vojaškega predstavnika pravkar ustanovljene države Slovencev, Hrvatov in Srbov. »Polkovnik Kobilanski mi je čestital k nastanku jugoslovanske države,« piše v svojih spominih general Maister. »Nekaj nemških častnikov je protestiralo, češ da gre za veleizdajo in začelo po svoje pregovarjati vojake za nemško Avstrijo. Na ta način se je vojaštvo v meljski vojašnici kar hitro razcepilo po narodnostih, in ko so Nemci uvideli, da so v manjšini, so začeli pospravljati svoje reči in se razhajati . . .« Maister je zatem izdal slovenskim častnikom nekaj nujnih povelj in odhitel v Narodni dom. »Za rešitev velike in res težke naloge, sem moral imeti tako visok vojaški čin, da bi mi zagotovil med civilnim prebivalstvom splošen ugled, med vojaštvom – tudi z razrahljano disciplino – pa potrebno pokorščino,« piše Maister in nadaljuje: »Zato sem od navzočih članov Narodnega sveta z a h t e v a l, da me imenujejo za generala. Po kratkem razgovoru – dr. Verstovšek se je nekaj obotavljal – dr. Rozina pa takoj potrdil brezpogojno potrebo tega imenovanja – so ugodili moji zahtevi. Dr. Rosina je takoj nareko-val imenovalno besedilo juristu Dobrav-cu, ki je iz veselega razburjenja dva-

Slovenci! Slovenke!

Govorite na trgu in v trgovinah samo slovenski!

Nemke so sklenile, da jim morate prodajati Vaše predelke v nemškem jeziku. Ne pustite se sramotiti od Nemcev, katere rešite Vi s svojimi žulji!

Vi ste gospodarji na svoji zemlji!

Prepričajte Nemce, da so oni le Vaši gostje, ki bi brez Vaših pridelkov morali poginiti lakote. Ne ponižujte se pred njimi! Dajte jim občutiti, da je

Maribor naš,

da so Vas imeli dolgo dovolj za hlapce in dekle, da so Vašim otrokom iz duše in srca s silo in zvijačo trgali tisti mili slovenski jezik, katerega govoriti jih je še danes sram.

Učite jih zdaj Vaš materin jezik spoštovati!

Govorite z Nemci samo slovenski!

Kdor Vas noče razumeti, naj gre v Gradec ali na Dunaj.

Ne ponemajte tistih, ki s spačeno nemščino ponižujejo sami sebe pred Nemci. To so hlapci Nemcev, to so naše izdajice. Glejte, da v vrstah teh izdajic ne vidimo in ne slišimo nikogar Vas — zavedne Slovence. Vas poštene Slovenke!

Narodna Obrana.

Eden izmed letakov, natisnjen v mariborski Cirilovi tiskarni, ki poziva Slovenke in Slovence, naj bodo ponosni na svoj materin jezik, kadar govore z Nemci, s bivšimi gospodarji, ki so se polastili njihove zemlje, njihovih rok in kruha. (Po

Meljska vojašnica. Šestindvajseti pešpolk osiroma njegov ostanek, ki so ga predstavljali zavedni slovenski vojaki, je Rudolf Maister prepustil stotniku Edvardu Vaupotiču, svoji desni roki. Energični častnik se je brez obotavljanja polastil vseh ključev v vojašnici, takoj posaklenil pisarne, skladišča, orožarno, skratka vse prostore, odkoder bi bilo moč karkoli odnesti. Pri tem delu so mu pomagali nadporočnika **Jože Malenšek** in **Franjo Luknar**, podčastniki **Ignac Zalokar**, **Zelenik**, **Bibič** in drugi. Njihovo delo ni bilo tako lahko. Večina nemških častnikov in podčastnikov se je do skrajnosti trdovratno upirala Slovencem. Toda do 11. ure dopoldne je imel stotnik Vaupotič, zahvaljujoč svoji odločnosti, oblast nad meljsko vojašnico v svojih rokah. V njej je ostalo sedem slovenskih častnikov in sedeminosemdeset podčastnikov ter pešcev. Ti vojaki so predstavljali prvo jugoslovansko stotnijo, sestavljeno iz samih Slovencev, njen poveljnik pa je postal nadporočnik **Jože Malenšek**.

»V Mariboru so se na dan prevrata nam 26. strelskega polka (ki so ga povečini sestavljali Slovenci) nahajali še deli drugih polkov . . .« piše general Maister, »bili so nastanjeni v Dravski vojašnici na Vojaškem trgu, v barakah blizu topniške vojašnice in v bližini številka 6 v sedanji Orožnovi ulici. Dragonski polk v konjiški vo-

128. poljski topniški polk. V njem je bil tudi poročnik Tone Vouk. Moštvo pa so sestavljali skoraj sami Slovenci.

Izredna sreča je bila, da je imel ta polk lepo število starejših zavednih slovenskih podčastnikov, ki so z žilavo vztrajnostjo in z železno voljo opravljali službo v vojašnici in okoli nje. Glava in srce jim je bil Belokranjec ognjičar **Joško Slobodnik**. S krepko samozavestjo je preudarno vodil prve dni po prevratu sam vse službene posle združenih slovenskih ostankov obeh topniških polkov.«

Mariborski Nemci in nemškutarji medtem niso mirovali. Mestni občinski odbor je bil v trdnih nemških rokah, vendar pod močnim vtisom dogodkov. Razsulo avstro-ogrske vojske ustanovitev samostojne države Češkoslovaške in SHS, nenadna pojava generala Maistra s slovenskim vojaštvom, slovenske zastave . . . Vse to je nemško vodilno, gospodarsko in politično oblast v mestu, ki jo je še zmeraj imela, močno omajalo v privzgojeni vsenemški nadutosti in samozavesti. Na sstrogo tajnie seji mestnih očetov je bilo med drugim rečeno:

»V vprašanjih prehrane se moramo s Slovenci brezpogojno pogajati . . . Ne bi bilo umestno, da nasprotii Slovencem še dalje igramo staro vlogo gospodov, kakor da bi bili Slovenci državljani druge vrste . . .«

Zgod. časopis 61, Lojze Udè.

47. pešpolk v Dravski vojašnici, ki je bil povečini nemški, je tistega odločilnega dne 1. novembra, pa tudi naslednje dni, še predstavljal nevarnost za slovensko vojaško oblast v Mariboru. Vse ostale vojašnice so Slovenci zasedli še do večera istega dne. Toda sreča je bila tokrat na naši strani. Nemški mestni očetje so se podredili avtoriteti generala Maistra, naslednje dni sicer samo na videz, ob odločilni uri pa le niso sprejeli pomoči nemških častnikov in vojaštva tega polka. Tretjega novembra so iz Dravske vojašnice vsi nemški častniki odkorakali v Lipnico, kakor jim je s posebnim ukazom velel general Maister. Slovenci so se oddahnili.

V Mariboru so ostali samo še slovenski vojaki in njihovi častniki pod vrhovnim poveljstvom generala Rudolfa Maistra. Uspeh se je zdel popoln. Skozi mesto ob Dravi pa so se valile trume vojakov, ki so se vračali z fronte. Po južni železnici so se vračali z italijanske fronte, Čehi, Nemci in Madžari, s severa jugoslovanski in italijanski polki in srbski ujetniki, po koroški železnici vojaki s soške fronte, preko Pragerskega pa vojaštvo s srbske fronte. Po 1. novembru je šlo po železnici skozi Maribor 430.000 vojakov na sever, 330.000 na

Slika 478: Izsek iz časopisa Tovariš, št. 15, april 1968, str. 14.



3 BOJ ZA SEVERNO MEJO

GENERAL MAISTER KORAKA NA MEJO

Maribor, 23. novembra 1918. Zadnji nemški vojak v mestu je bil razorožen. Prvi hip se je zdelo, da so Nemci potolčeni do konca. V ostalih mestih in trgih so oblast prevzeli narodni sveti. Narodne straže in orožništvo na vasi niso predstavljale resnejše vojaške sile.

Istega dne, ko je Maister z odločno in spretno izpeljano vojaško akcijo razorožil zeleno gardo, je Celjan Malgaj s svojimi možmi odkorakal v Podjuno in nastopil proti Velikovcu. Bil je v sporazumu z generalom. Dva dni zatem je Maistrov oddelek Srbov, bivših avstrijskih vojnih ujetnikov, kot antantna vojska zasedel Špelje nad Šentiljem. Takoj naslednjega dne je Srbe zamenjala slovenska posadka. Ponemčeno je bilo namreč, da je sporno ozemlje zasedala zavezniška vojska zmagovalcev v I. svet. vojni.

Medtem je v Mariboru izbruhnila stavka nemških železničarjev, ki je začasno zavrla Maistrovo napredovanje na narodnostno mejo. Kljub temu pa je že 1. decembra 6. četa Mariborskega pešpolka pod poveljstvom nadporočnika **Benedikta Zellhoferja** zasedla Radgono. Četo je sestavljalo 155 mož, ki so premogli dve strojnici.

Slika 479: Izsek iz časopisa Tovariš, št. 17, april 1968, str. 3.

[855] Niko Lapajne, Boj za severno mejo: Razorožitev zelene garde!, Tovariš, št. 15, 9.4.1968, str. 14.



Slika 480: Jožef Krajnc (Tejekov Pepi) kot Maistrov topničar, 1918.[856]

Jožef Krajnc je uniformo s sabljo iz tistega časa hranil, vse dokler ni bila prevzeta s strani muzeja, in jo vsako nedeljo negoval.[857] Njegov soborec iz topniške enote Matjaž Kelemina se je spominjal:



Slika 481: Jožef Krajnc (Tejekov Pepi) v uniformi iz časa, ko je bil Maistrov borec.[858]

[856] Zasebni arhiv Bena Vidoviča.
[857] Več o Jožefu Krajncu pri Tejekovih v drugem delu knjige.
[858] Zasebni arhiv njegovega vnuka Bena Vidoviča.

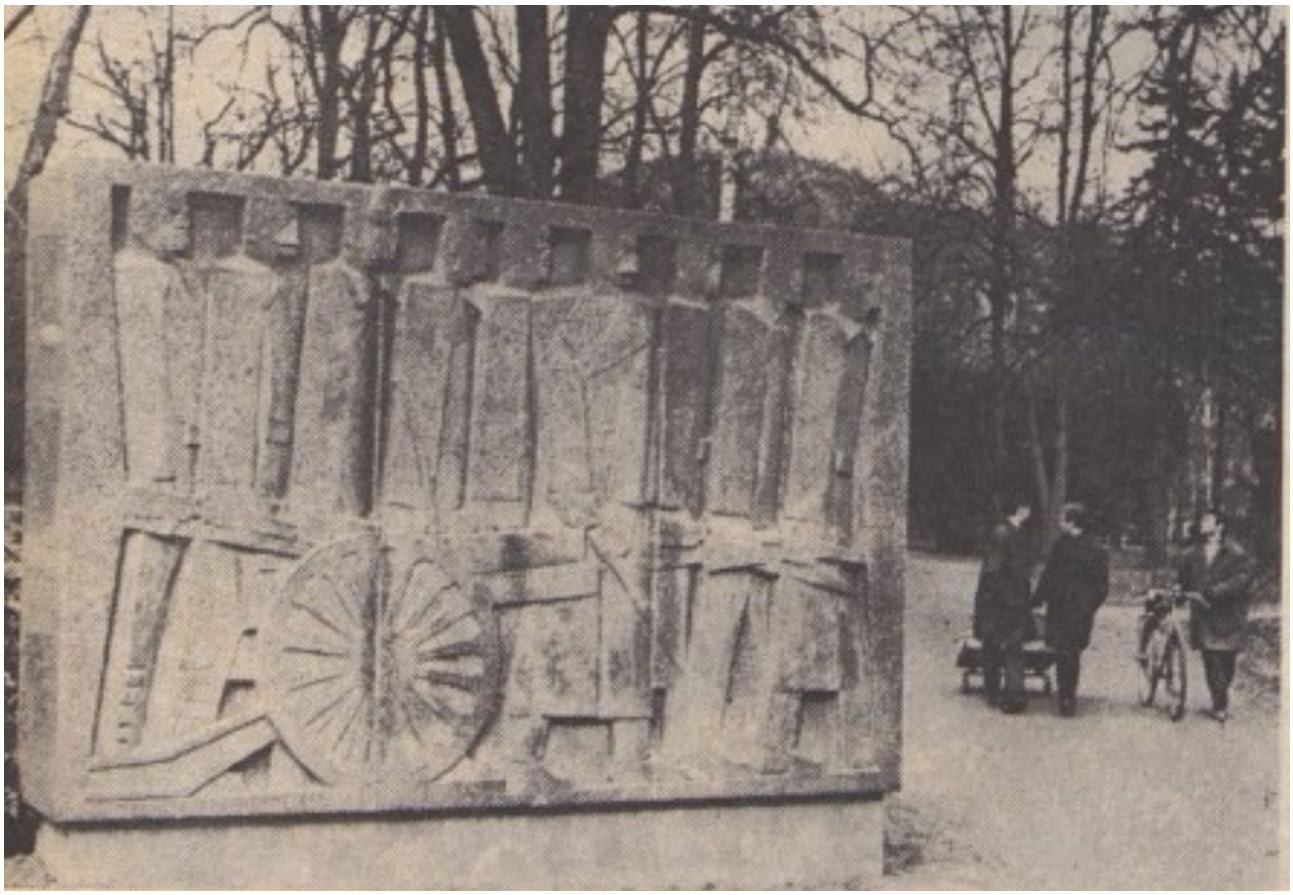

Slika 482: Spomenik Maistrovim borcem, postavljen leta 1958 v Mariboru.[859]

»Sredi novembra 18. leta je prišel Maistrov poziv. Vsi smo bili navdušeni. Avstrije je konec. Bil sem pri I. mariborski bateriji. Pri razorožitvi tiste zelene garde smo naše tri topove z dravskega mostu namerili na Dravsko kasarno… Imeli smo poljske topove, kalibra 8 cm, mislim. S topniškim regimentom sem bil v Dravogradu, od tam smo šli v Velikovec, Pliberk, Celovec in do Gospe Svete. Prve strele smo oddali proti Grebinju. En sam dan smo oddali preko 320 strelov.«[860]

17.5 Čas med obema vojnama

17.5.1 *»Dobili smo Jugoslavijo, ljudi pa bo kuga pobrala«*

Leskovški župnik in dekan Ognjeslav (uradno Ignacij) Škamlec je v župnijski kroniki podal svoje videnje vzrokov za razpad Avstro-Ogrske. Za leto 1918 piše:

»Z Avstrijo je bilo kakor s starim obrabljenim in vendar težko obloženim vozom. Vse je škripalo, tičalo v blatu. Teža velika, ni ga bilo, ki bi potegnil to polomljeno vozilo iz blata. Vojska je požirala ljudi in premoženje kakor nenasiten moloh. Pravic Slovencom niso dali. Napeli so strune še bolj. Ni čuda, da so bile blizu, da popokajo. In zgodilo se je. Oktobra mesca se je razsula stara Avstrija. Kakor godni ptički iz gnezda, tako so osvobojeni narodi sfrčali iz večstoletne ječe. Začelo se je delo za mir. Veliko in težavno urejanje mej med novimi državami.«[861]

[859] Tovariš, št. 15, 1968, str. 16.
[860] Niko Lapajne, General Maister koraka na mejo, Tovariš, št. 17, 23.4.1968, str. 21.
[861] Kronika Župnije sv. Andraža, str. 99.



Slika 483: Ognjeslav Škamlec, dekan in leskovški župnik med leti 1910 in 1941.[862]

Ob razpadu Avstro-Ogrske je Narodni svet Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki mu je predsedoval Škamlečev rojak iz sv. Jurija Anton Korošec, 29. oktobra 1918 razglasil Državo Slovencev, Hrvatov in Srbov, ki je bila kmalu za tem sklenila dogovor o združitvi s Kraljevino Srbijo.[863]



Slika 484: Videmska godba na pihala, ki jo je ustanovil Dravčan Jakob Vaupotič, okrog leta 1935.[864]

[862] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 138.
[863] Podrobno o tem Mateja Ratej, Triumfator, Beletrina, Ljubljana, 2022.
[864] V zadnji vrsti od desne Ivan Cafuta (Pozničarjev Hanzek), Jakob Vaupotič (Petelinov), Anton Korpič st., Franc Horvat st., Andrej Cafuta (Pozničarjev Drašek), v drugi vrsti na sredini pater Danijel Tomšič in župnijski upravitelj vikar Karel Jelušič; spredaj na levi Jaka Potisk, »dobošar«, ki je še po vojni z majhnim bobnom pod videmsko lipo naznanjal obvestila. Foto: M. Japelj Maribor, zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 485: Odvoz kipa cesarja Jožefa. II iz mestnega parka na Ptuju leta 1919.[865]

Razmere po vojni so bile težke. Leskovški župnik Škamlec po vojni zapiše, da so dobrine zelo drage, primanjkuje vsega, tudi posode za vino. Piše o »španski kugi«, ki se je v zadnjem letu vojne razširila med vojake in nato med ostalo prebivalstvo. Navede, da je imel zaradi te kuge 98 spovedi na dan, kaplan pa isto toliko. 40 mladih v leskovški župniji je umrlo od te bolezni. V Dravcih potrjeno zgolj mlad vojni veteran Franc Letič. Župnik zaključi: *»Dobili smo Jugoslavijo, ljudi pa bo kuga pobrala«.*[866]

Zaskrbljen je bil tudi zaradi izobrazbe mladih: *»Šola v vojnem času je hudo trpela. Manjkalo je učiteljstva, manjkalo drv in premoga, manjkalo obleke in obuvala. Kako bi potem naj tudi hodili v šolo?! Čas vojske bo nam dal mnogo analfabetov, dosti podivjane mladine. Fantje iz vojske so prišli pokvarjeni, mladina doma zanemarjena! Sedaj šele vidimo sadove vojske!«*

Socialne stiske na podeželju so bile velike, kmečko delavstvo, zlasti pa »odsluženi kmečki delavci« niso bili zaščiteni.[867] Kljub temu, da se je najmočnejša politična stranka med obema vojnama, Koroščeva SLS, socialnih težav na podeželju zavedala, jih ni uvrščala med prioritete svojega dela, zagovarjali so katoliške vrednote vdanosti v usodo, kočarji pa so zaradi tega vse bolj odtekali med hitlerjance in v komunistično gibanje, ki je na *»Korošca in njegove kujone«* gledalo kot na glavni steber kapitalistične diktature.[868]

[865] Hrani Pokrajinski muzej Ptuj, FZGO 2113
[866] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, 1919, str. 101.
[867] Ljubica Šuligoj, Socialna gibanja na ptujskem območju med svetovnima vojnama, Kronika, let. 47, 1999, str. 55.
[868] Mateja Ratej, Rožengrunt, Beletrina, 2023, str. 27, citira Lovra Kuharja – Prežihovega Voranca, Zbrano delo, 11. knjiga, DZS Ljubljana, 1989, str. 130.

Takoj po vojni je umrlo nadpovprečno veliko Dravčanov – v letih 1919 in 1920 kar devet (tj. 15 odstotkov vseh prebivalcev). A bilo je tudi veliko porok – prvi val takoj v letu 1919, drugi val pa potem v 1930ih.



Slika 486: Razglednica Vidma z neposeljenim zaledjem.[869]

Spor videmskega župnika z župani leta 1925

Iz obdobja Kraljevine SHS je v cerkveni kroniki zapis o sporu med župnikom, patrom Pijem Vaksljem, in župani videmskih občin glede stroškov obnove cerkve v letu 1925. Župnik je župane povabil na sestanek in povedal, da je potrebno prekriti streho na cerkvi in župnišču. Župani so obljubili, da bodo v svojih občinah pobrali potreben znesek. Župnik je naprosil gospoda Turnišč Warrena von Lippita za darovanje lesa za streho, farani pa so zastonj opravili vožnjo lesa. A ko je župnik predložil obračun stroškov in njihovo delitev po občinah, so župani odklonili plačati takšen znesek. Najprej so predlagali, da polovico stroškov nosijo graški minoriti, in ko je bilo to dogovorjeno, nekateri župani še zmeraj niso želeli slišati ničesar o dolgu do župnišča, zlasti ker so trdili, da župnik ni poiskal najcenejšega izvajalca. Župnik se je sicer strinjal, da izvajalec ni bil izbran na pravilen način, a je štel, da bi polovico zneska župani vseeno morali kriti. Občina Pobrežje tako ni župniku plačala nič, Jurovci pa le polovico. Občina Dravce je svoj delež dolga poravnala.[870]

[869] Založil F. Schoschteritsch z Vidma, dostopno na dlib.si.
[870] Kronika Župnije sv. Vida, str. 146–148.

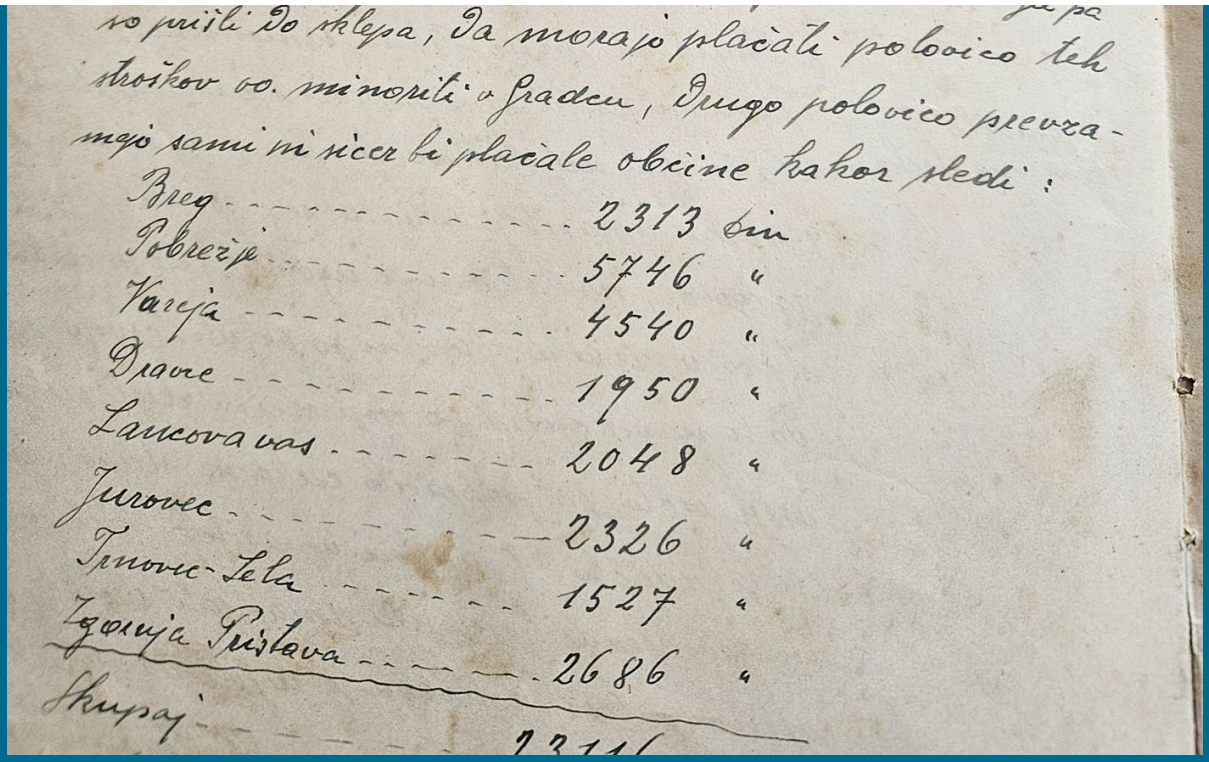

Slika 487: Račun, ki ga je županom izstavil videmski župnik za popravilo cerkvene strehe v letu 1925, po tem ko je pristal, da slabo polovico krijejo graški minoriti.[871]

17.5.2 Nezadovoljstvo s kraljevino in naraščajoče hitlerjanstvo

Med vojno so Dravčani služili v kraljevi vojski SHS/Jugoslavije. Napoteni so bili po območju celotne novonastale države. Medtem ko so v času Avstrije vojaki vojsko služili med Slovenci, je bil v Jugoslaviji marsikateri starš nezadovoljen, ker so njihove sinove pošiljali na jug države - med "Arnaute" (turški izraz za Albance). Anton Korpič ml. se je spominjal, da so muslimani in kristjani imeli ločene posode za pranje čutur in da so se zelo razlikovali v pismenosti ter drugih navadah.

Kar zadeva narodnostna nasprotja med Slovenci in Nemci, je Ptuj že desetletja veljal za najbolj Nemcem naklonjeno slovensko mesto, a po prvi svetovni vojni se je delež slovenskega prebivalstva v mestu krepil, s tem pa tudi narodnostni konflikti.[872] V mestnem svetu so se navkljub konfliktom med socialisti in klerikalci Slovenci vendarle dogovorili za tolikšno mero sodelovanja, da nemški kandidat ni bil izvoljen za župana. V dvajsetih letih je krajši čas Haložan Anton Blažek, krajši čas poročen z Dravčanko Julijano Korpič, sicer pa knjigovodja na čevljarski zbornici in mestni svetnik, kot član socialistov postal podžupan in nato ptujski župan. A politične razmere so bile nestabilne in menjave na čelu mesta pogoste.

[871] Kronika Župnije sv. Vida, str. 146.
[872] Gl. Ivan Rihtarič, Državnozborske volitve na slovenskem Štajerskem od 1879. do 1885. leta, ČZN, let. 57, št. 2, 1986, str. 277; Filip Čuček, Svoji k svojim, na poti k dokončni nacionalni razmejitvi na Spodnjem Štajerskem v 19. stoletju, Inštitut za novejšo zgodovino, zbirka Razpoznavanja, zv. 29, Ljubljana 2016, dostopno na https://hdl.handle.net/11686/file25768.



Slika 488: Neznani vojaki kraljeve vojske SHS/Jugoslavije.[873]



Slika 489: Težko topništvo v Slavonski Požegi.[874]

[873] Zasebni arhiv družine Korpič.
[874] Zasebni arhiv družine Korpič.

Zadovoljstvo z Jugoslavijo tudi med Slovenci na Ptujskem ni bilo veliko, prvotni optimizem je zamenjala nostalgija do stare Avstrije in cesarja. Vzporedno s tem se je krepila podpora Hitlerju in Tretjemu rajhu.[875]

Med Dravčani je bila znana ptujsko-dunajska družina Alojza Kazimirja, ki je imela vile tako v Majskem Vrhu, kot tudi v Dravinjskem Vrhu in v Varejah, vsaka je pripadla enemu otroku Alojza in njegove žene Terezije – Vareja kiparki Elzi (Elizabeti), ki je bila poročena z nemškim slikarjem Janom (uradno Johannom) Oeltjenom, Dravinjski Vrh njenemu bratu Luigiju Kasimirju, ki je bil dunajski grafik, Majski Vrh pa sestri Silvi Kasimir, ki je bila poročena z dunajskim slikarjem Otom Trublom.



Slika 490: Kazimirjeva knjižica ceremonialov Šlarafije – Schlaraffen-Spiegel Ceremoniale.[876]

Alois Kasimir (1852–1930) je bil član ptujske Šlarafije, društva, ki je bilo del velike organizacije s središčem v Pragi, ki se je predajala uživanju v umetnosti, humorju in bratstvu. Delovala jo po strogih pravilih in ceremonialu. Od leta 1899, ko jo bila ustanovljena, je bil v njej velik del avstro-ogrskih častnikov, različnih umetnikov in petičnih meščanov. Na Slovenskem so bila takšna društva poleg Ptuja ustanovljeni še v Mariboru in v Ljubljani. Ko so se leta 1933 nacionalsocialisti povzpeli na oblast, še posebej pa zasedbi Avstrije, se je v vseh treh društvih, v katerih je bil občevalni jezik nemščina, učvrstil nacizem.[877]

Čeprav je iz dopisovanj družine Kasimir razvidno, da so vsaj občasno komunicirali tudi v slovenščini, je znano, da je bila Elsa navdušena nad Hitlerjem in da je šla 14. marca 1938 celo na njegov sprejem na ulicah Dunaja.[878] Med 2. svetovno vojno sta z možem v glavnem bivala v Varejah. Elsa je od pljučne

[875] Mateja Ratej, Svastika na pokopališkem zidu, Beletrina, Ljubljana, 2021.
[876] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0559/001/004/007/002_00005.
[877] Bruno Hartman, Društvo Schlaraffia Marpurghia v Mariboru, ČZN, 2002, št. 2–3, str. 153–176.
[878] Maja Kač, Takih zgodb je veliko, svet pač ni črno-bel, Intervju z umetnostno zgodovinarko dr. Marjeto Ciglenečki o spregledani umetnici Elsi Oeltjen Kasimir, MMC, 11. 6. 2020.

bolezni umrla pred koncem 2. svetovne vojne v Varejah. Njen mož Jan se nad Hitlerjem zaradi slabih izkušenj iz 1. svetovne vojne, med katero je bil poslan v Galicijo, ni navduševal tako kot njegova žena. Za Hitlerja je zapisal, da *»so njegovi govori ljudstvu tako trapasti, kot je trapasto ljudstvo.«*[879] Po koncu vojne je bil odpeljan v taborišče v Strnišču, nato pa je bil izpuščen in zaposlen v ptujskem muzeju.



Slika 491: Sestri Silva in Elsa Kasimir.[880]

Še bližje Dravcem je bila družina ptujskih trgovcev in posestnikov Schäfferjev, ki je imela posest tik ob Dravcih, ob današnji hiši Dravci 13a. Tri članice te družine – Anna, Maria in Camila Schäfer – so bile članice Švabsko-nemške kulturne zveze (nem. *Kulturbund*) – kot tudi gostilničar Raimund Scheichenbauer in trgovec Schoschteritsch iz Vidma. Ob njih je bilo po vaseh še nekaj navdušenih nacističnih simpatizerjev.[881]

V Halozah je bilo veliko Nemcev in še več Slovencev, ki so se pretvarjali, da so Nemci. V Dravcih so se zlasti slednji občasno pojavili kot kupci posestev, a v glavnem je šlo za upnike, ki so posestvo prevzeli zaradi nevračila posojila, nato pa so ga takoj prodali vaščanom. Otto Bratanitsch, ki je kupil današnje Cafutovo posestvo v Dravcih, tu nikoli ni bival. Dlje časa je imel posestvo z viničarji v Dravcih le Adalbert Hruby, graški vinogradnik in gostilničar čeških korenin. A njegovi dediči so posestvo v Dravcih nemudoma po očetovi smrti prodali.

[879] Prav tam.
[880] Arhiv družine Kasimir, SI_ZAP/0559/003/002/001.
[881] Irena Mavrič Žižek, Občina Videm pri Ptuju v času okupacije in narodnoosvobodilnega boja 1941–1945, Zbornik Občine Videm, 2011, str. 122, na str. 125.

Brošura z naslovom »Hitlerjevci v Sloveniji«[882] iz leta 1937 je ocenjevala, da so prebivalci vinorodnih Haloz pod močnih vplivom hitlerjancev, k čemer je veliko prispevala »znana beda«, v kateri živijo Haložani, ter pritisk ptujskih Nemcev, v prvi vrsti odvetnik Sixtus von Fichtenau in industrialec Albert Scharner,[883] ki je po okupaciji prevzel tudi županstvo mesta Ptuj.[884]

V Dravcih je družina Schäffer imela travnik, na katerem so na Hitlerjev rojstni dan, 20. aprila 1938, le mesec dni po Hitlerjevi priključitvi Avstrije k rajhu *(nem. Anschluss),* zakurili kres, da bi s tem pokazali svoje veselje nad krepitvijo Hitlerjeve oblasti. Patrulje Sokolov in Zveze kmečkih fantov in deklet so tovrstno prižiganje kresov poskušale preprečiti, a kresa na Schäfferjevem travniku v Dravcih jim ni uspelo preprečiti.[885] V Dravcih je bilo sicer govora o tem, da kresa niso zakurili Schäfferjevi, ampak so jim ga zagodli njihovi nasprotniki, da bi jih spravili v težave z jugoslovansko oblastjo, tako da so požgali dračje, ki so ga Schäfferjevi imeli pripravljenega za velikonočni kres in bi ga zakurili le štiri dni za tem.

Isto noč, ko je gorel Schäfferjev travnik v Dravcih, so ptujski mladinci na stolpu proštijske cerkve na Ptuju izobesili pet metrov dolgo nacistično zastavo, ob njej pa le 30 cm dolgo jugoslovansko zastavo. Zbrali so tudi petarde in jih ob 4. uri zjutraj zmetali na ulico v čast rojstnega dne nemškega voditelja.[886] Na sodišču so se branili tudi z argumenti psihoze, ki je nastopila med jugoslovanskimi državljani nemške narodnosti po priključitvi Avstrije k rajhu. Sodnik mariborskega okrožnega sodišča Tomo Turato jih je obsodil na krajše zaporne in denarne kazni.

Konec maja 1939 je isti sodnik na zaporni kazni obsodil brata Ivana in Antona Murka, kovaškega oz. čevljarskega pomočnika, ker sta po prihodu s sezonskega dela v Nemčiji v prostorih občinskega urada Sv. Vida pri Ptuju razglabljala o skorajšnjem prihodu Hitlerja na Štajersko in se norčevala iz slabe opremljenosti jugoslovanske vojske ter razvlečenih uniform jugoslovanskih vojakov. Trdila sta, da so nemški vojaki elegantni, jugoslovanskim pa gleda pri razporku spolni ud iz hlač.[887]

V leskovški župnijski kroniki je Škamlec pričakovanje Nemcev s strani Haložanov opisal z naslednjimi besedami:

»Kakor pošastna senca je v teh letih legal na naše kraje »furor teutonicus«, hitlerizem ali nacionalni socializem. Spomladi 1938 je pogazil Avstrijo, jeseni 1938 sudetske pokrajine v Češki, spomladi 1939 ostalo Češko, a 1. sept. 1939 je navalil na Poljsko in s tem začel drugo svetovno vojno (1939–1945). Z mojstrsko propagando je kužil in osvajal svet. Najbolj besno je bilo njegovo sovraštvo do katoliške Cerkve, potem do Judov in Slovanov.

V Halozah je večina ljudi pričakovala Hitlerja kot nekakega odrešenika. Z njim so pričakovali povratek avstrijske »zlate dobe«. To je dosegla takozvana »peta kolona« (nemška propaganda v tujini) zato, ker so bile v Halozah res obupne gospodarske razmere. Neposredno so to mizerijo v veliki meri zakrivili nemški magnati (Gruigg, Pfimer, Fürst, Hansmanninger itd.), ki so imeli skoraj monopol nad vinsko trgovino v Halozah. Za primer navajam cene 1939. leta:

[882] Beno Andervald, Hitlerjevci v Sloveniji, Ljubljana 1937 – brošura je bila že januarja 1938 prepovedana.
[883] Mateja Ratej, Svastika na pokopališkem zidu, cit. zg., str. 95-96.
[884] Poročilo z dne 27. in 28. 5. 1941; županstvo prevzame Albert Scharner – 27. 5. 1941, SI_ZAP/0458/001/00031_00027.
[885] Ljubica Šuligoj, Zbornik Videm, 2011, cit. zg., str. 111.
[886] Kazenski spis Kzp VII 528/38, Okrožnega sodišča Maribor, Verzel, Ernest in ostali – obešanje zastave s kljukastim križem, metanje petard za rojstni dan Adolfa Hitlerja, sodba z dne 2. 11. 1938, SI_PAM/0645/003/04532. Povzeto po Mateja Ratej, Svastika na pokopališkem zidu, Beletrina, 2021, str. 101–102.
[887] Okrožno sodišče Maribor, KzP VII 409/39, PAM, sodba z dne 27. 5. 1939 na podlagi žandarmerijske stanice v Bregu z dne 18. 3. 1939. Povzeto po Mateja Ratej, Svastika na pokopališkem zidu, cit. zg., str. 135.

Vino 2,50–4, sol 2,50–, moka 4–, petrolej 7–, olje 12–, meso 10–, sladkor 16–, težaki 5–10 Din. Kapital je diktiral poljubne cene. Jugoslavija je zašla v silno odvisnost »osnih sil« Nemčije in Italije.

L. 1939 je bila odlična vinska in sadna letina. V promet ni šlo nobeno. Po trgatvi so začeli kupovati Nemci »samo industrijsko sadje« to mošt in marmelado po 50 par kg, tj. ½ škatlice šibic. Mnogo sadja je na tleh segnilo, ker se ga ni splačalo pobirati.«[888]



Slika 492: Konferenca dekanijskih duhovnikov leta 1939 v Leskovcu, povojni župnik in župnijski kronist Janko Petan je prvi z leve (spredaj stojita videmski župnik Karel Jelušič in ob njem takratni videmski kaplan Danijel Tomšič, med njima leskovški župnik in dekan Ognjeslav Škamlec).[889]

Razmere pred začetkom vojne leskovški kronist Janko Petan opiše takole:

»Leto 1940 je bilo mokrotno in slaba letina. Radi vojne in velikega izvoza iz Jugoslavije v Nemčijo ter skrivanja zalog je blago iz trgovin kar zginilo. Za Veliko noč 1940 se v Leskovcu ni dobilo niti kilograma moke. Vse boljše tekstilno blago in druge finejše stvari so špekulanti pokupili in poskrili.

Sredi leta so se začele cene naglo dvigati. Po Ptujskem polju so kopali protitankovske jarke. Vpoklici mož na orožne vaje so bili številni. V vojski je vladalo čudno nezadovoljstvo, desorganizacija in malodušnost. Vojaki so se nesmiselno šikanirali, vežbali pa nič. Niti orožja niso povsod dobili v roke. To je ogorčenje do obstoječe oblasti povečevalo, kar so hitlerjanci mojstersko izrabili zase. Edini, ki so v Halozah dosledno pobijali hitlerjansko propagando, so bili vsi duhovniki

[888] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 139.
[889] Prav tam, str. 140.

brez izjeme in – v Leskovcu vsaj tudi učitelji. Nekateri prejšnji "levičarji", posebno bivši "amerikanci" (ki so nekaj let živeli v Ameriki) so bili strastni agitatorji za hitlerizem. Hitler je med tem osvojil Dansko, Norveško, Holandijo, Luksemburg, Belgijo in Francijo ter poskušal vdor v Anglijo. Jasno je bilo, da se bliža Jugoslaviji odločilna ura, ker so bile poleg Italije tudi Madžarska, Romunija in Bolgarija v Hitlerjevem taboru, iz Albanije pa so „mussolinijevci" navalili na Grčijo. Tudi na Hrvaškem so prevladovali profašistični ustaško-mačkovski elementi, ki so močno vplivali tudi na Haložane."[890]

Komaj 23 let po vrnitvi vojakov s prve vojne so bili za vojskovanje že na vrsti njihovi sinovi.

17.5.3 Dravski zet Blažek – ptujski župan

Predstavitev obdobja med obema vojnama v Dravcih bi bila pomanjkljiva brez omembe Antona Blažka iz Gradišč, ki se je kmalu po prvi svetovni vojni poročil z Julijano Korpič, eno od številnih hčera Jožefa Korpiča I. iz Dravcev. Blažek je pomembno zaznamoval ptujsko zgodovino v 20. letih 20. stoletja, ko je bil ptujski mestni svetnik, podžupan in župan mestne občine Ptuj.

Z vidika Dravcev je Blažek kontroverzna osebnost. Z Julijano Korpič sta imela turbulenten zakon. Iz zgodovinskih virov je očitno, da je Blažek želel žensko, ki je bila poročena z njegovim knjigovodskim kolegom, a ker se z njo ni mogel poročiti, je zaprosil Julijano Korpič, ki jo je poznal iz otroštva v Halozah. Ker je Korpičeva kmalu po začetku skupnega življenja ugotovila, da ni njegova prva izbira, se je njun odnos začel zapletati. Blažek je bil vse manj doma, ko je bil, pa do žene ni bil prijeten. Osvajal je tudi njene sestre, ko so jo obiskovale na Ptuju. Po prvem tepežu sta se pobotala, po drugem pa je Julijana vložila tožbo za ločitev. Tako sta bila zakonca Blažek prva v vasi, ki sta se tudi uradno ločila *(»od postelje in mize«)*. A ker medvojna zakonodaja zaradi uporabe cerkvenega prava ni dopuščala razveze, sta ostala poročena vse do leta 1946, ko zakonodaja nove Jugoslavije omogoči razvezo. V ločitvenem postopku je nastal debel sodni spis, v katerem se kot priče zvrstijo številni Dravčani tistega časa in posredno tudi prikaže življenje tistega časa.[891] V Dravcih je po vojni živela tudi njegova sestra Ana Blažek z družino, katere potomci danes živijo kar pri treh hišah v vasi.

Kljub temu da se Anton Blažek kot mož ni izkazal, pa lahko njegovo politično delovanje ocenimo bolj pozitivno.

Anton Blažek je bil panslavist, zaveden Slovenec in socialist. Rojen je bil 4. januarja 1890 v Gradiščah. Nekaj let pred smrtjo je v svojih spominih zapisal, da je odraščal v revni haloški družini z veliko otrok, ki sta jih starša težko preživljala. Anton izpostavi, da mu je pešačenje do šole v Cirkulane in nazaj domov v Gradišča vsak dan vzelo veliko časa. Ker sta želela s starejšim bratom Janezom staršema olajšati preživljanje štirih mlajših sester, sta šla zgodaj od doma. Brat se je šel učit za pekovskega mojstra in je kasneje odšel v Ameriko, Anton pa si je bolj kot Gradca ali Dunaja želel spoznati slovanski svet, o katerem je menda že kot otrok veliko bral in tudi zaupal Prešernovi navedbi iz Krsta pri Savici: *»Največ sveta otrokom sliši Slava«*. Zato se je v začetku leta 1910 kot dvajsetletni odpravil na Češko in od tam načrtoval spoznati tudi Rusijo.[892]

[890] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 141.
[891] Podrobneje o tej ločitvi v poglavju o Korpičevih v drugem delu knjige.
[892] Anton Blažek, Spomini, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, maj 1958, str. 2.

Nastanil se je v majhnem mestu Valašské Meziříčí v okolici Olomuca na vzhodu Češke. Ker je tisti okoliš med Čehi znan kot hanska regija, je Blažek pogosto govoril o prijateljih Hanakih. Pri njih je imel sprva borno plačilo, a je po nekaj mesecih s pridnim delom to plačo podvojil. Na sploh je bil Blažek zelo občutljiv za vprašanje plačila za njegovo delo in se je o tem redno pogajal. V pol leta se je na Češkem naučil relativno dobro češkega jezika. Prijatelji so ga učili o čeških osebnostih in zgodovini, skupaj so obiskovali Masarykove poti, on pa je njim govoril o slovenski zgodovini in književnikih.[893]

Poleti 1910 se je odpravil na »cesarski Dunaj«. Tudi tam se je povečini družil s češkimi in poljskimi delavci, obenem pa izboljševal tudi znanje nemščine. Plača je bila tudi do štirikrat višja kot na Češkem. V dveh letih, ki jih je preživel na Dunaju, se je izučil pletarstva in z odlično oceno položil mojstrski izpit. Direkcija ga je priporočila za delo grofu Edmundu Attemsu (1847–1929) v Gradec, ki je bil zadnji štajerski deželni glavar pred razpadom Habsburške monarhije.



Slika 493: Anton Blažek kot AO vojak z mlajšim bratom Janezom (in verjetno s sestrama).[894]

[893] Prav tam.
[894] Zasebni arhiv Ane Horvat.

30. junija 1912 se je odpravil v Gradec in od tam v *»Viničarsko šolo v Silberberger«* pri Lipnici, kjer mu je Attems zagotovil zadovoljivo plačilo za njegovo delo deželnega pletarskega mojstra. A Blažek v spominih navaja, da je tam ostal le leto dni, saj je bil vpoklican na služenje vojaške obveznosti.

Uril se je v 87. pehotnem polku (Celjski polk). 1. oktobra 1913 je bil dodeljen kot vojak k 2. stotniji IR 87. Aktivno službo je začel osem dni pozneje. V teku vojne je 21. septembra 1914 postal poddesetnik (nem. *Gefreiter*). Napredovanja so si hitro sledila in že 11. novembra je bil desetnik (nem. *Korporal*), 1. avgusta 1915 pa četovodja. Prvo odlikovanje so mu podelili oktobra 1915, ko je za svoje junaštvo prejel bronasto medaljo za hrabrost. Do konca leta 1916 je bil nagrajen še z železnim zaslužnim križcem, ki ga je prejel na traku hrabrostne svetinje. Leta 1917 je njegov seznam odlikovanj dopolnil še Karlov četni križec. Križ je 3. oktobra 1916 osnoval cesar Karel I. Podeljevali so ga tistim pripadnikom oboroženih sil, ki so v času vojne vsaj 12 tednov preživeli na fronti in se v tem času udeležili vsaj ene bitke. Blažek je svojo vojaško kariero zaključil 31. oktobra 1918, ko je bil kot podčastnik odpuščen iz vojske, pri čemer je pred tem dosegel ustrezno povišanje.[895]

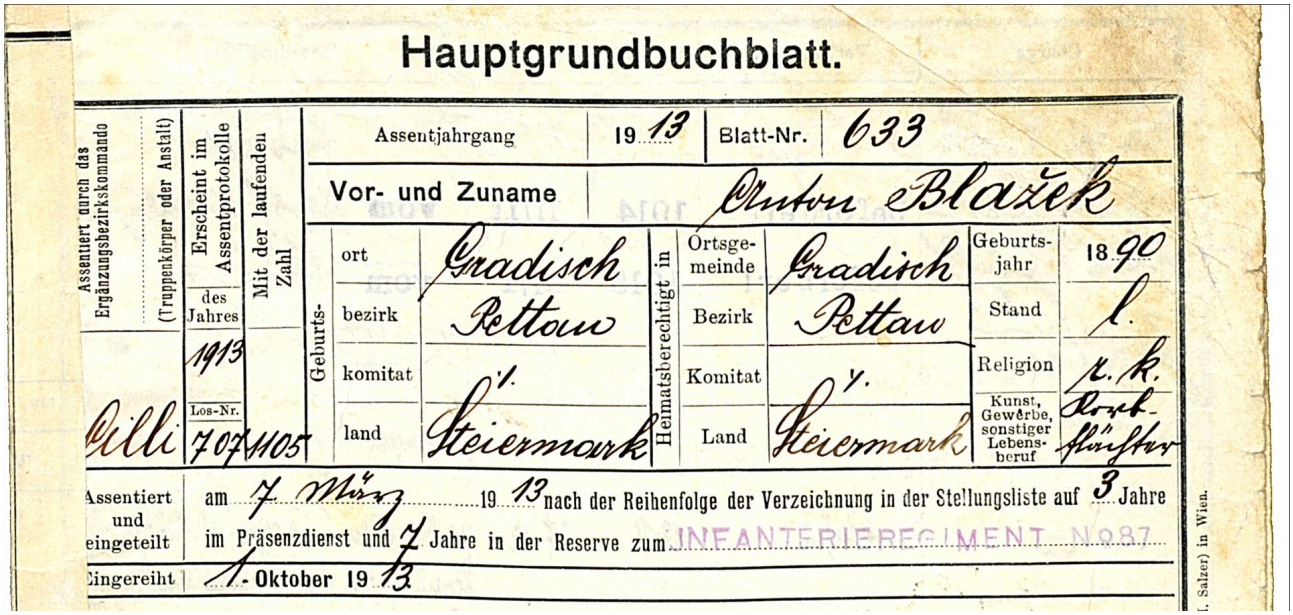
Hauptgrundbuchblatt.

Assentiert durch das Ergänzungsbezirkskommando (Truppenkörper oder Anstalt) Cilli

Erscheint im Assentprotokolle des Jahres 1913 Los-Nr. 707

Mit der laufenden Zahl 1105

Assentjahrgang 1913 Blatt-Nr. 633

Vor- und Zuname Anton Blažek

Geburts-		Heimatsberechtigt in			
ort	Gradisch	Ortsgemeinde	Gradisch	Geburtsjahr	1890
bezirk	Pettau	Bezirk	Pettau	Stand	l.
komitat	./.	Komitat	./.	Religion	r. k.
land	Steiermark	Land	Steiermark	Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf	Korbflächter

Assentiert und eingeteilt am 7. März 1913 nach der Reihenfolge der Verzeichnung in der Stellungsliste auf 3 Jahre im Präsenzdienst und 7 Jahre in der Reserve zum INFANTERIEREGIMENT No 87

Eingereiht 1. Oktober 1913

Slika 494: Vojaški karton Antona Blažka v 87. celjskem pešpolku od leta 1913 Landesharchiv Steiermark

Čeprav v spominih napove, da bo popisal tudi svoj vojaški čas, ti zapisi, če so obstajali, niso ohranjeni. Iz Julijanine ločitvene tožbe izvemo še, da je bil po vojni zaposlen v taborišču Strnišče, kjer naj bi se zbližal z begunko s Primorske in bil v letu 1920 poslan na vojaške vaje v Osijek.[896]

Zaradi razpada monarhije se na svoje staro delovno mesto pri Lipnici ni več mogel vrniti, zato se je izučil za računovodjo. Ta poklic je na Ptuju opravljal vse do leta 1952. Spoznal je kolega računovodjo Antona Steinbrücknerja, ki je delal za Fürste, in se zaljubil v njegovo ženo Rozo. Ko je razumel, da z Rozo ne bo mogel biti, ker razveza zakonsko ni bila dopustna, je šel do Julijane Korpič v Dravce, ki jo je poznal iz mladosti.

[895] Dne 14. oktobra 1915 je bilo v časopisu Slovenec (št. 235) objavljeno, da je četovodja Anton Blažek iz 87. pp odlikovan z Bronasto hrabrostno svetinjo. Torej izvemo, da je služil v 87. pehotnem polku (Celjskem).
[896] Pravdna zadeva Cg Ia Ia/21, Julijana Blažek proti Antonu Blažku, Okrožno sodišče Maribor 1898–1941, 1921, SI_PAM/0645/005/01581.

Ptujski kolegi s Soške fronte in iz Maistrove brigade so ga povabili v Narodno Socialistično stranko (NSS) in ga vključili v povojno politično delovanje v najstarejšem slovenskem mestu.

Razmere na Ptuju po 1. svetovni vojni so bile zahtevne. Nemci v mestu se dolgo časa niso mogli sprijazniti, da se je Ptuj znašel v novi državi, zato je bilo v mestu nekaj časa dvovladje. Nov Narodni svet je vodil gerent dr. Franc Jurtela, ustanavljali so narodno vojsko, v katero se je zaradi dobrega plačila želelo vključiti veliko podeželskih fantov, po drugi strani pa so ptujski Nemci ohranjali staro oblast in oboroževali svojo gardo.[897] Blažek navaja, da so jo razorožili šele s pomočjo 17. ljubljanskega pešpolka. Na Ptuju je imel Blažek po vojni predvsem vojaško vlogo, udeležen je bil v sestavljanje štirih čet, ki so jih poslali na pomoč generalu Maistru.

Počasi se je življenje v mestu umirilo, najbolj razočarani nad novo državo so odšli v Avstrijo (denimo predvojni župan Josef Ornig), ostali pa so gospodarili naprej. Kot pojasnjuje Ljubica Šuligoj, je bil Ptuj med obema vojnama gospodarsko nerazvit, s slabo izvozno močjo, proizvodnja v kmetijstvu, obrti in industriji je v glavnem oskrbovala lokalne potrebe. Delovnih mest je bilo malo, plače nižje kot drugje v Sloveniji, prebivalstvo pa v glavnem siromašno. Mestni proračun je bil šestkrat manjši kot pred vojno, zato je razvoj mesta stagniral.[898]

Časopis Jutro je objavil Blažekov odziv na poročanje časopisa Slovenec, iz katerega je razviden konflikt Blažeka s ptujskimi Nemci:

Jutro: dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko (08.07.1924), letnik 5, številka 159

PTUJ. »Slovenec« z dne 4. t. ni. me je napadel, ker sem na prošnjo Sokolstva pozval meščanstvo, naj ima tudi v nedeljo dne 29. junija ob priliki okrožnega sokolskega zleta razobešene narodne zastave. Ne mislim se ukvarjati s tem, ker sem prepričan, da sem storil kot župan tega poprej zagrizenega nemškega gnezda samo svojo narodno dolžnost. Upavičeno trdim javno, da je zahrbtnost, podlost in denuncijanstvo »Slovenčevega« dopisnika pri nas splošno znano, ter njegove klevete ne spravijo pri nas nikogar več iz ravnovesja. Dopisnik pa pozablja, da bi ravno njemu, ako bi imel vsaj malo morale, moral že čut hvaležnosti narekovati povsem kaj drugega, kakor pa neupravičene in podle napade na mojo osebo. Toliko v vednost dopisniku »Slovenca«. — Ptuj, dne 5. julija 1921. Župan: Anton Blažek.

Postopoma so se Nemci v mestu ponovno krepili in s svojimi društvi prihajali v konflikt slovenskim. Slovenske politične stranke so bile neenotne. Anton Blažek navaja, da je ob prijateljih Mikuletiču in Lenarčiču vstopil v NSS, bil izvoljen v mestni svet in se tam boril proti prevladi Nemcev v mestu. Čeprav so bili mestni svetniki večinoma bolj izobraženi in starejši od njega, se je Blažek z branjem trudil, da bi jim bil enakopraven govorec. Medtem ko je bil za župana izvoljen Tomaž Lozinšek, je NSS dosegel, da je Blažek postal podžupan. Bil je operativen in zagnan za delo, čeprav z Lozinškom ni dobro sodeloval, saj je veljal za naklonjenega Nemcem. Blažek je tako tožil, da hodi Lozinšek zgolj podpisovat dokumente ter da se bolj trudi za nemške interese v mestu kot slovenske. Medtem ko je bilo županske mesto plačano,

[897] Del njegovih spominov je objavljen v Drago Novak, Prlekija v NOB, Tednik, 20. oktober 1977, str. 7.
[898] Ljubica Šuligoj, Mestna občina Ptuj med obema vojnama, Kronika, let. 40, št. 3, 1992, str. 206–214. Glej tudi Jurij Perovšek, Politična podoba Ptuja v letih 1918–1941, Ptuj v 20. stoletju, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, 2020, str. 133.

podžupansko ni bilo, kar je Blažka precej obremenjevalo, saj je imel kot podžupan veliko zadolžitev, tako v jutranjih kot večernih urah, kruh pa si je moral služiti ob popoldnevih kot knjigovodja.[899]

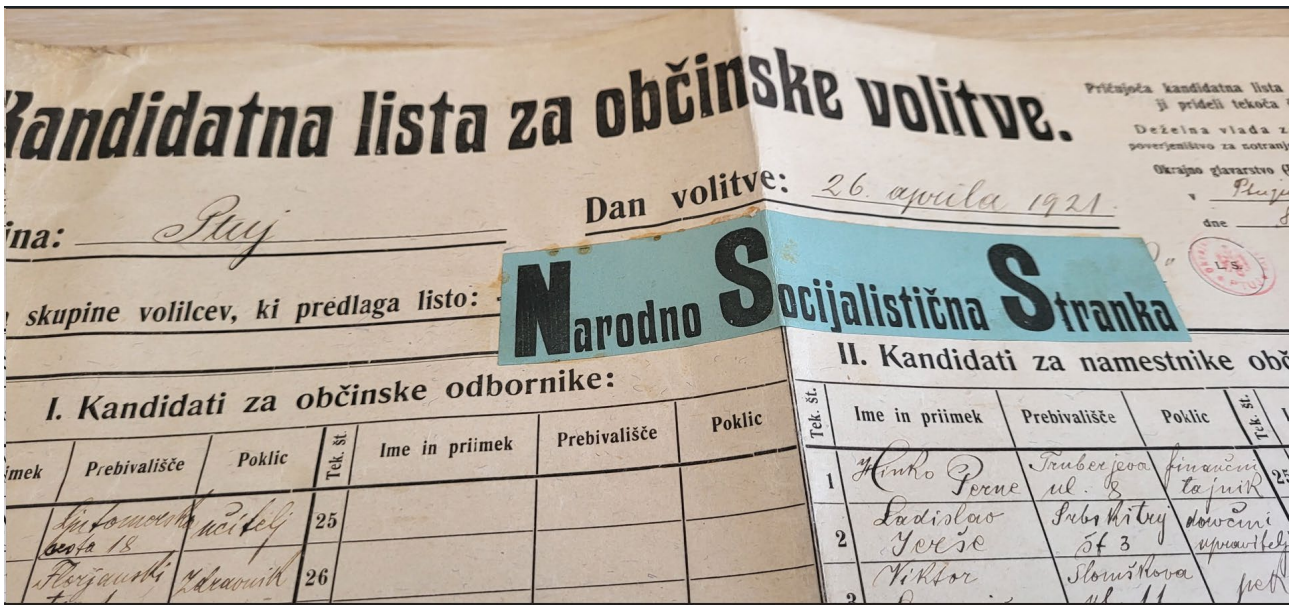

Slika 495: Kandidatna lista NSS, na kateri je kandidiral Anton Blažek, Zgodovinski arhiv Ptuj.[900]

Ob enomesečni odsotnosti Tomaža Lozinška v letu 1922, ko je imel Blažek županska pooblastila, je poskrbel za ptujsko Dramatično društvo. Slednje si je že dolgo prizadevalo pridobiti ustrezne prostore za svoje delo, medtem ko je v mestnem gledališču deloval *»Deutsches Teater«*. Blažek je ugotovil, da nemško društvo z občino nima nobene najemne pogodbe, zato je z upravnikom slovenskega Dramatičnega društva Mirkom Majcnom sklenil 10-letno pogodbo o najemu mestnega gledališča. Občina se je s pogodbo zavezala opraviti določene popravke v zgradbi, društvo pa pripraviti vsaj 20 predstav letno. Mestni svet je z veliko večino tako pogodbo odobril, Lozinšku pa je po vrnitvi ni uspelo razveljaviti.[901]

Kljub temu, da je bil Blažek ptujski podžupan in župan, se ni ohranila nobena njegova fotografija iz tega časa.

Jutro: dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko (21. november 1923), letnik 4, številka 273.

Novi župan Anton Blažek se je najprej v krasnem govoru zahvalil Nj. Vel. kralju za potrditev, čemur je sledil buren aplavz po vsej dvorani. Nato je pozval vse svetnike, da složno brez razlike strank sodelujejo pri velikih nalogah, ki čakajo ptujski mestni svet, zlasti pri sanaciji mestne hranilnice, elektrifikaciji mesta, pri vprašanju vojašnic in podobno.

[899] Anton Blažek, Spomini, cit. zg., 1958, str. 7.
[900] Mestna občina Ptuj, 1864-1941, škatla 1922-24, SI_ZAP/0005.
[901] Glej tudi Mestno gledališče Ptuj, https://sigledal.org/geslo/Mestno_gledali%C5%A1%C4%8De_Ptuj.

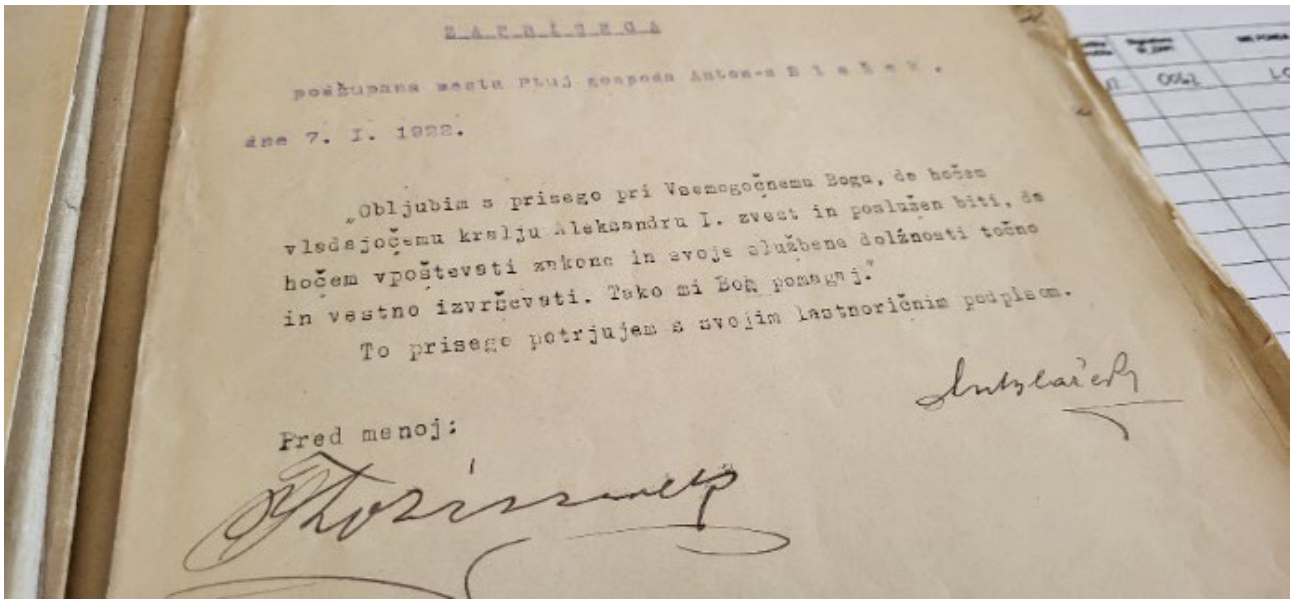

Zaprisega

podžupana mesta Ptuj gospoda Antona-a B l a ž k a .

dne 7. I. 1922.

„Obljubim s prisego pri Vsemogočnemu Bogu, da hočem vladajočemu kralju Aleksandru I. zvest in poslušen biti, da hočem vpoštevati zakone in svoje službene dolžnosti točno in vestno izvrševati. Tako mi Bog pomagaj."

To prisego potrjujem s svojim lastnoročnim podpisom.

Pred menoj:

Slika 496: 7. januarja 1922 je Anton Blažek zaprisegel kot podžupan.[902]

Drugi pomemben dosežek, ki ga v spominih izpostavlja Blažek, se nanaša na elektrifikacijo Ptuja. Tega se je lotil takoj po županski zaprisegi na mestnem svetu, oktobra 1923. V Jutru je bila novica o njegovi zaprisegi kot župan.

Blažek izpostavi, da so v mestu do tedaj za cestno razsvetljavo, za podjetja in večje zgradbe uporabljali plin, ki pa so se ga v mestu bali, zlasti odkar sta se v Glasbeni Matici s plinom zadušila zakonca. *»Večina privatnikov se je služila še vedno s petrolejkami«,* se je spominjal Blažek.[903] Po drugi strani je elektrika iz Fale že razsvetlila Maribor, a Ptuj za tako investicijo ni imel denarja. Blažek navaja, da niso imeli niti denarja za 25 metel za mestne cestarje, kar bi stalo 100 din, medtem ko je bil predračun za daljnovode s strani Elektrarne v Fali v znesku 5.000.000 din. S predsednikom Dramatičnega društva, odvetnikom dr. Ivanom Fermevcem, sta ustanovila zadrugo ter zanjo zbirala člane, ki bi v zadrugi imeli deleže v višini 500 din. Ko so projekt razširili na sosednje občine (Breg, Budina, Vičava, Krčevina in druge), so v nekaj mesecih zbrali dovolj članov. Ob jamstvu občine je posojilo za projekt dal Pokojninski zavod Ljubljana. Luči na ptujskem magistratu so zasvetile na proslavi 50-letnice dr. Frana Ksaverja Meška, 24. oktobra 1924.[904]

Njegov mandat je trajal do decembra 1924. Po volitvah 1924 je bil za župana imenovan Matej Senčar, katerega stranka je dobila največ glasov, Blažek pa je postal podžupan. Ker je bil Senčar odvetnik in v času županovanja ni zaprl svoje pisarne, se je Blažek spominjal, da je imel kot podžupan veliko dela – pri čemer za podžupanovanje ponovno ni dobil plačila in zaposlitev si je našel kot knjigovodja pri Ptujski tiskarni. Sodelovanje s Senčarjem sicer opiše v bolj pozitivni luči kot z Lozinškom, a je imel Blažek občutek, da mu je Senčar kdaj tudi namenoma zagodel. Takšna situacija je bila po njegovem ob nenadnem obisku kralja Aleksandra in kraljice Marije na Ptuju ob Binkoštih 1925. Senčar naj bi se z družino odpravljal v svojo vilo v Crikvenici in Blažka določil za sprejem kralja, a je bil o tem obveščen šele dve uri pred njunim prihodom:

[902] Mestna občina Ptuj, 1864-1941, škatla 1922-24, SI_ZAP/0005.
[903] Blažek, Spomini, cit. zg., 1958, str. 10.
[904] Pismo Antona Blažeka Franu Ksaverju Mešku, 1945.11.04, SI_PAM/1597/002/035_00001.

»Zamislite si moj položaj, v tako kratkem času in povsem nepričakovano. No nekako smo tudi to zmagali. Z policijskim aparatom sem alarmiral prebivalstvo mesta, okrasili smo na hitro vso mesto z zastavami, sklicali predstojnike in predstavnike raznih ustanov, šol, korporacij, društev etc., šole so zbrale precejšnje število otrok in mladine, tako da smo z okroglo 100 glavo množico vstavili pred magistratom kraljevsko ekipo ter jo tudi dostojno pozdravili. Kralj se je celo povzpel v magistralne prostore, v sejno dvorano, nakar smo ga z avti prepreljali čez Prešernovo ulico /mimo gradu/ po Rajčevi ulici, Ljutomerski cesti – Ciril Met. Drevoredu na kolodvor, kjer ga je čakal dvorni vlak… se mi zdi, da mi je dr. Senčar to težavno nalogo v tako kratkem času naprtil na glavo le iz nagajivosti«.[905]

A ugotoviti je mogoče, da se je Blažek tega dogodka nekoliko narobe spominjal. Časopis Tabor je objavil članek o tem dogodku leto prej – 11. junija 1924, tisto leto je bila binkoštna nedelja 8. junija 1924. Anton Blažek je bil ob obisku kralja Aleksandra še ptujski župan in ne podžupan.

V drugi polovici 20. let 20. stoletja župana niso več volili, ampak so ga po spremenjenih navodilih iz Beograda kar postavili. Nemštvo se je ponovno krepilo, politične stranke so bile v konfliktih, mesto pa ni napredovalo (Blažek iz tega časa omeni zgolj vgradnjo javnega stranišča na Slomškovi ulici). Sam se je leta 1928 odrekel mestu v mestnem odboru in ostal zgolj politični opazovalec ter knjigovodja.

Z začetkom vojne leta 1941 je Blažek pobegnil v Srbijo, bil je v Pakracu, Krndiji v okolišu Bjelovarja in v Čazmah, po vojni so ga oblasti v mestu, ki so ocenjevale politično nevarnost posameznikov v javni sferi, označile za nenevarnega in za politiko nezainteresiranega. Dobil je službo pomožnega knjigovodje za slabo plačo, zoper katero se je večkrat pritoževal na mestne organe, meneč, da opravlja bolj odgovorna dela in da mu prejeta plača ne omogoča normalnega življenja.[906]



Poštnina plačana v gotovini Cena današnje štev. 1 Din

TABOR

Posamezne številke: Navadne Din 1·— ob nedeljah Din 2·—

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 4, I. nadstropje. Telefon interurb. št. 276. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 4, pritličje, desno. Telefon št. 24. — SHS poštnočekovni račun štev. 11.787.

Na naročila brez denarja se ne ozira. — Rokopisi se ne vračajo.

Maribor, sreda 11. junija 1924. Leto: V. — Številka: 132.

ce ja
ana

ministra
gradu.
ambi politike
edinstva.
Na binkoštno
liki kazinski

Kralj in kraljica v Ptuju in Varaždinu.

Povsod veličasten sprejem in navdušene ovacije naroda.

Kraljevski par prisostvuje konjski dirki v Varaždinu. — Skozi celo mariborsko oblast ga spremlja veliki župan dr. Pirkmajer. — Povsod ob progi ljudstvo burno pozdravlja kraljevo dvojico.

Maribor, 9. junija.

Njiju Veličanstvi kralj in kraljica sta napravila danes, dne 8. junija, izlet v

K sprejemu so se sestali poleg velikega župana mariborske oblasti zastopniki prebivalstva, civilnih in vojaških oblasti, okrajnega zastopa in raznih društev.

ponedeljek. Ob pol 7. uri je bila budnica, ki je zdramila vse, ki so se morda predolgo zabavali na zabavišču. Ob pol 8. uri je bil na kolodvoru sprejem gostov, ki so prišli v obilnem številu, da se udeleže proslave. Že pred 10. uro je nepregledna množica zagrnila trg Tabor, kjer se je razvrstilo sokolstvo pred temeljnimi zgradbami bodočega svojega doma. Slavnost je otvoril predsednik stavbenega odseka dr. Kandare s primernim nagovorom. Za njim je povzel besedo starosta Sokola I., br. dr. Pestotnik, ki je v krasnem govoru naslikal

Slika 497: Naslovnica v časopisu Tabor o obisku kralja Aleksandra na Ptuju, ki ga je sprejel ptujski župan Anton Blažek, Tabor, 11. junij 1924, str. 1.

[905] Blažek, Spomini, 1958, str. 14.
[906] Prijava vojne škode s strani Antona Blažeka, 3. 9. 1945, SI_ZAP/0079_00055.

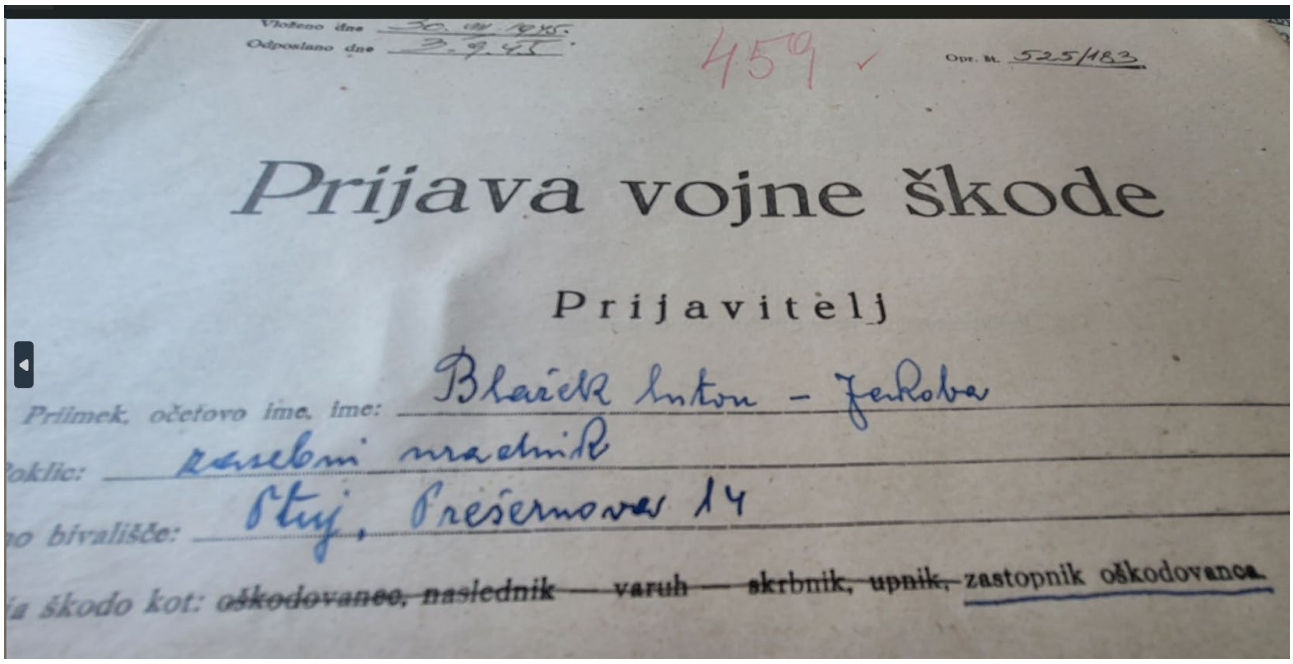
Vloženo dne 30. IX. 1945.
Odposlano dne 3. 9. 45.
459
Opr. št. 525/183
Prijava vojne škode
Prijavitelj
Priimek, očetovo ime, ime: Blažek Anton - Jerkova
Poklic: posebni mrachnik
no bivališče: Ptuj, Prešernova 14
ja škodo kot: ~~oškodovanec, naslednik — varuh — skrbnik, upnik,~~ zastopnik oškodovanca.

Slika 498: Prijava vojne škode s strani Antona Blažeka, 3. september 1945.[907]

Anton Blažek se je s povojnimi oblastmi tudi boril za mestno hišo na Prešernovi 14. Na hišo sta bili vsaj v 18. stoletju vezani realna puškarska in urarska pravica. Do konca 2. svetovne vojne si je lastniške ključe izmenjalo več kot 15 posameznikov in družin (glavnikar, tesar, pilar, čevljar in drugo).[908] Po prvi svetovni vojni je od Marice Toš hišo kupil Janez Blažek, ki je bil po poklicu pek. Ko se je izselil v Ameriko, je brata Antona pooblastil za njeno upravljanje. Med drugo svetovno vojno je bil Anton izgnan, med letoma 1943 in 1945 so Nemci hišo zasegli in v njej je bil sedež izpostave za utrjevanje nemštva na Spodnjem Štajerskem. Po vojni je bil Janez Blažek sicer ponovno priznan kot lastnik hiše, a ker je bil v Ameriki, so socialistične oblasti štele, da hiše ne potrebuje, zato je bilo njeno upravljanje preneseno na mestni stanovanjski sklad, ki je v hišo naselil najemnike. Anton je z bratovim pooblastilom dokazoval, da ima pravico do upravljanja hiše in tudi stanovanja v njej, najemnikom pa je izdajal odpovedi najemnega razmerja.[909] Priznana mu je bila manjša soba v hiši, zahteve, da bi Anton pobiral vsaj del najemnine od drugih stanovalcev v hiši, pa so bile zavrnjene. Glede zasega hiše med vojno pa je v bratovem imenu uveljavljal tudi vojno odškodnino.[910]

Ko se je Anton upokojil, se je pritoževal tudi nad višino pokojnine. Tako v nekem dopisu na mestne oblasti navede, da znaša njegova pokojnina pičlih 8000 din, od katerih mora plačevati 1200 din preživnine razvezani ženi Julijani, s katero je bil poročen le leto in pol, 600 din pa plačuje v dom starejših občanov za gospo, ki mu je več let gospodinjila. Ker stanuje v majhnem stanovanju, potrebuje gospodinjo, ki mu pospravlja, perico za pranje perila, prehranjevati pa se mora po gostilnah, saj doma nima kuharice. Navedenih 8000 din za vse to ne zadošča, zato je zahteval, da mu mestni stanovanjski sklad prizna del najemnine od stanovalcev v bratovi hiši na Prešernovi 14 na Ptuju.

[907] Prijava vojne škode, Blažek Anton, št. 460, 1945, SI_ZAP/0079_00055.
[908] Dejan Zadravec, Urarji, puškarji in utrjevanje nemštva, Kratka zgodovina hiše na Prešernovi ulici 14, Ptujčan, let. 2018, št. 7-8, str. 23.
[909] Gl. denimo Blažek Anton, Ptuj – Odpoved stanovanja Mežnar Francu (dopisi), 1953, SI_ZAP/0042/001/001/002/00332.
[910] Prijava vojne škode s strani Antona Blažeka, 3. 9. 1945, SI_ZAP/0079_00055.



Slika 499: Hiša na Prešernovi 14, Ptuj[911].

Anton Blažek je umrl leta 1961 v domu starejših občanov v Muretincih in je tam tudi pokopan. Kljub temu da je bil ptujski župan, ni bilo v ptujskem Tedniku nobene objave o njegovi smrti.

17.6 Dravčani med drugo svetovno vojno

17.6.1 Hitlerjeva okupacija

Na cvetno nedeljo, 6. aprila 1941, je Nemčija brez predhodne vojne napovedi napadla Jugoslavijo.



Slika 500: Nemška vojska na Ptuju, pred trgovino Artenjak & Schosteritsch (kasneje Ciciban), 8. aprila 1941.[912]

[911] Google Street View.
[912] Dokumenti o ljudski nacionalni in socialni revoluciji ptujskega okoliša v Pokrajinskem muzeju v Ptuju.

V zgodnjih jutranjih urah so nemška letala začela letati nad Vidmom, kjer so napadla ptujski most čez Dravo in kolone jugoslovanske vojske v bližini Turnišča. Že 8. aprila se je jugoslovanska vojska umaknila iz Ptuja na desni breg Drave in zasedla obrambne položaje ob vznožju Haloz. Med umikom so uničili tako cestni kot železniški most. Naslednji dan so nemške enote prečkale Dravo po začasni leseni brvi, zgrajeni čez porušeni železniški most, in tako dosegle desni breg reke. V prvih dneh vojne so se v Šturmovcu pojavili prvi begunci iz jugoslovanske vojske, ki so skušali preko Drave pobegniti v Slovenske gorice, Prlekijo in Prekmurje. Do 10. aprila je nemški vojski uspelo brez večjih spopadov zasesti kraje v videmski in leskovški občini. Manjši spopadi med nemško in umikajočo se jugoslovansko vojsko so se zgodili v Varejah in pri obrambi mostišča Dravinje pri Tržcu. V Podlehniku je bil kot vojak starojugoslovanske vojske ubit Varejčan Jožef Milošič.[913]

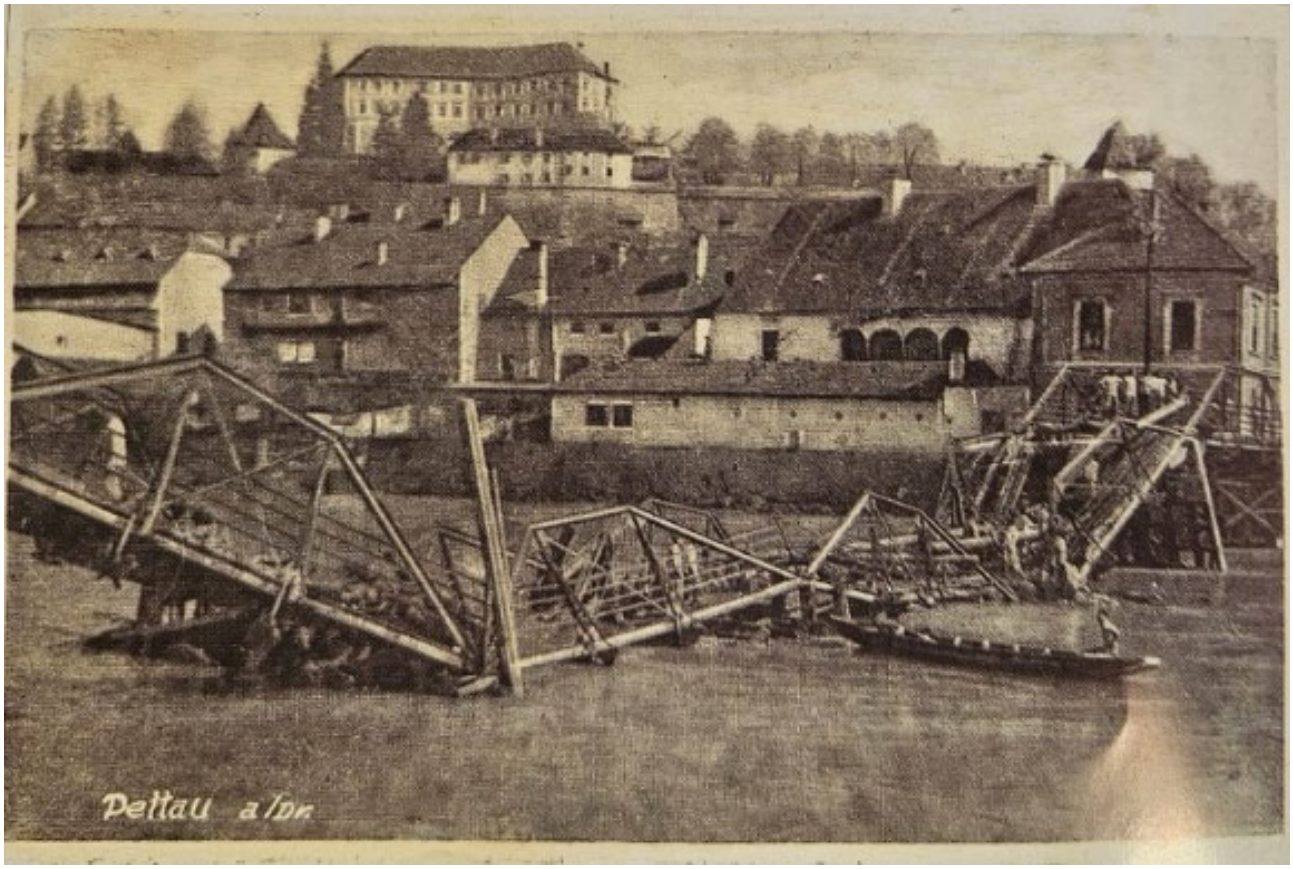

Slika 501: Zminirani ptujski most, 1941.[914]

Začetek vojne v Halozah zelo nazorno opiše leskovški župnijski kronist, tedanji kaplan Janko Petan:

»Na cvetno nedeljo dne 6. IV. 1941 je Hitler navalil na Jugoslavijo. V Leskovcu smo za vojno zvedeli okrog 9. ure. Nemški bombniki so leteli proti jugu, posamezni so krožili nad nami. V župnišče je zvečer prišel štab neke divizije. Ponoči so mobilizirali vprežno živino za nesmiselni prevoz težkih protonov iz Ptuja na Cvetlin. Kaos v jugoslovanski vojski je bil takoj s početka silen. Vojaštvo ni imelo ne hrane, ne municije, ne nobenih direktiv. Radio je pozival: »Vsakdo naj se bori, kakor ve in zna.« Že drugi dan vojne je bilo polno tavajočih vojakov brez cilja in javnih dezerterjev. Vojska in domačini so vdrli v nekatere velike kleti nepriljubljenih gospodarjev (Belavšek 2, Berinjak 4 i.t.d.), do onemoglosti pijančevali ter čakali Hitlerjevo vojsko.

[913] Mavrič Žižek, 2011, cit. zg., str. 126.
[914] Zbirka razglednic Franca Goloba (1922-2020), SI_ZAP/0428/023.

Ta je prišla dne 10. IV. na Veliki četrtek ok. 16. ure, od Sv. Vida preko bregov in po cesti. Dva naša mitraljeza sta z nenadnimi močnimi rafali iz Belavška le ranila par nemcev, stotine vojakov pa se je brez strela predalo. Uro pozneje je par nemcev gnalo iz Leskovca proti Ptuju najmanj 500 jugoslovanskih ujetnikov. Dekan Škamlec je ob pogledu na nje skrb obupno vzdihnil: Sedaj razumete besedo: sbujugare. A najbolj strašno je to, da vsi ti naši ljudje suženjski jarem nemštva in hitlerizma prostovoljno jemljejo nase«.

Par dni so se nemške kolone valile proti jugu, nato se je vse pomirilo. Vojska je na splošno korektno postopala. Kaplanu so vzeli motorno kolo Zündapp 250cm3, nekaj koles in par vozov. Hitlerjeva vojska je bila sijajno opremljena in odlično hranjena (v Leskovcu so vse pešadijske kolone počivale in se gostile s salamami, slanino, sirom, medom, kar je vse bilo iz Ptuja!). Vzbujala je občudovanje. Leskovški »purgerji«, ki so jo v prazniških oblekah pričakali, so plamteli od veselja in navdušenja, ki je prevladovalo tudi pri večini drugih ljudi.«[915]



Slika 502: Leskovški kronist vojnega časa Janko Petan n na birmi leta 1946 (levo) in na velikonočnem žegnanju v Repiščah v starejših letih (desno).[916]

Zapisal je tudi, da so leskovški hitlerjanci kar tekmovali, kdo se bo Nemcem bolj prikupil. Alojz Šmigoc je takoj postal Alois Schmigotz in po Leskovcu na Velikonočno nedeljo pobiral denar za hitlerjansko zastavo. V znak "hvaležnosti za osvoboditev" so jo s somišljeniki izobesili na zvonik. Civilna oblast je prevzela matične knjige, različne župnijske knjige pa so Nemci javno sežgali. Župnika Ognjeslava Škamleca in kaplana Janka Petana so Nemci aretirali in odpeljali na Markovo, 25. aprila 1941 ob treh zjutraj.[917] Najprej na Ptuj, teden dni kasneje pa sta bila prepeljana na Hrvaško, kjer je Škamlec konec leta 1941 v Zagrebu umrl. Petan je služboval po različnih krajih in se nato vključil v partizane, kjer je deloval

[915] Kronika Župnije sv. Andraža, str. 144–145.
[916] Prva fotografija: Izsek iz fotografije v zasebnem arhivu družine Korpič. Druga fotografija: zasebni arhiv Beno Vidovič.
[917] Za primerjavo gl. Špela Chomicki, Renato Podbersič, Darko Friš, »Vse, kar je lahko nemštvu na poti, mora izginiti – tudi duhovniki«: župnija Sv. Trojica v Halozah v obdobju druge svetovne vojne, *Bogoslovni vestnik,* 2024, let. 84, št. 1, str. 91–104.

do konca vojne.[918] Za duhovnikoma sta bili izgnani dekanova sestra in nečakinja ter vsi učitelji. Leskovški in avguštinski cerkovnik sta bila dlje časa zaprta na Borlu.

Čeprav iz tistega časa nimamo ohranjenih dnevniških zapisov, vemo, da so poleg »kulturbundovcev«, kakršna je bila družina Schäffer, tudi nekateri dravski posestniki podpirali Nemce. Ti so bili navdušeni nad prihodom okupatorja. Enako velja tudi za revnejše prebivalce vasi, ki so si od Nemcev obetali izboljšanje življenjskega položaja. Z razdelitvijo živilskih in oblačilnih kart se je velikim haloškim družinam res izboljšal socialni položaj. A le za krajši čas.



Slika 503: Deželna straža in vermani v Šturmovcih pri Vidmu, jeseni 1944.[919]

Kot že omenjeno, so Nemci Dravce preimenovali v Drauwang in vas priključili k leskovški občini (Leskovec v Halozah – nem. *Haslach in der Kollos*). Ker so tako leskovškega kot videmskega župnika izgnali, je bila med vojno župnijska dejavnost močno okrhana, za obe župniji (pa tudi za cirkulanško in podlehniško) je skrbel en nemški duhovnik. Leskovška župnija je bila tri mesece brez duhovnika, nato je konec julija 1941 v župnijo za vikarja prišel Josef Kurzmann iz graške škofije. Novo mašo je imel tik pred

[918] Sporočila škofijskega ordinariata duhovnikom lavantinske škofije (l. 1972, X/108, str. 64–65) podajajo kratek življenjepis tega pomembnega haloškega kronista. Janko Petan – rodil se je 31. 12. 1906 v Sromljah v današnji občini Brežice. V mašnika je bil posvečen v Mariboru 5. 7. 1931. Preden je prišel v Leskovec, je bil od 1. 7. 1932 do 30. 4. 1935 kaplan pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah (danes Cerkvenjak) in pri Sv. Lovrencu na Pohorju (do 31. 8. 1936). V Leskovec je tako prišel v začetku septembra 1936. Avgusta 1945, torej med okupacijo, je bil izseljen in je v zagrebški nadškofiji opravljal kaplansko službo v Donji Zeleni, v Vetovu pri Slavonski Požegi, v Dugem Selu pri Zagrebu, v Podgoraču pri Našicah in v Vočinu. Nazadnje je bil deset mesecev vojni kurat v 40. diviziji osvobodilne vojske. Po osvoboditvi se je 11. avgusta 1945 vrnil v Leskovec, kjer je postal župnijski upravitelj in 25. marca 1947 župnik. V zagrebški nadškofiji, posebno v Cvetlinu, je pomagal pri spovedovanju in ob slovesnostih. Rad je potoval, obiskoval romarska pota, kot so Rim, Lurd, Fatima, Jeruzalem idr., svoje vtise s potovanj pa je rad razlagal vernikom. Umrl je po kratki bolezni 10. oktobra 1972 v ptujski bolnišnici. Na njegovem pogrebu pri Sv. Andražu v Halozah, 12. oktobra 1972, je bila zbrana domala vsa leskovška župnija in tudi številni verniki iz sosednjih župnij. Pogrebni obred je opravil vikar dr. Josip Meško ob asistenci 56 duhovnikov, od katerih jih je bilo 12 iz zagrebške nadškofije.

[919] Zbornik Videm, str. 137.

začetkom vojne. Kronist ga označi za dobrega duhovnika, delavnega in pravičnega, pravi, da so ga ljudje vzljubili in spoštovali. Ker mu hitlerjanci v Leskovcu niso dali stanovanja, je bil brezdomec. Spal je po domačijah, tudi redne hrane ni imel zagotovljene. Na skrbi je imel tudi župnijo sv. Barbare, sv. Vida in sv. Trojice. Ker se je priučil kar dobro slovenskega jezika, je bil leta 1944 izgnan. Do konca vojne je nato nujna duhovniška opravila opravljal dotedanji kaplan Willibald Rechberger. Ker videmska kronika omenja Josefa Rechbergerja, ni jasno, ali gre pri tem za istega župnika ali dva z istim priimkom.



Slika 504: Josef Kurzmann, župnijski vikar v Leskovcu med leti 1941–1944.[920]



Slika 505: Občinski urad Videm – nem. *Gemeinde-Amt Treun*.[921]

Medtem ko je sprejemna komisija za Štajersko domovinsko zvezo (ŠDZ) v Vidmu opravljala rasni in politični pregled prebivalcev videmske občine med 17. in 20. junijem 1941, je ta pregled v Leskovcu potekal nekaj dni kasneje. 26. junija 1941 so rasno in politično pregledali najprej prebivalce Dravcev, Belavška, Zgornjega in Spodnjega Leskovca, naslednji dan, 27. junija, pa še prebivalce Gradišča, Velike Varnice, Trdobojcev, Velikega Okiča in Skorišnjaka. Komisijo je vodil Bruno Pfüger, o številu oseb

[920] Kronika Župnije sv. Andraža, str. 149.
[921] Izsek iz filma Svet na Kajžarju, 1952, SI_ZAP/0506/003/00028.

oziroma družin, ki so se zvrstile pred sprejemno komisijo, ni podatkov. Ohranjeni so nam le podatki o rasni oceni, ki jo je prejelo tukajšnje prebivalstvo.[922]

Nemci tudi uvedejo prave družinske knjige. Tista na župnišču je imela prvotno namen, da popiše ljudi po hišah z namenom, da se oceni njihovo poznavanje katoliških naukov. Nemška pa je bila namenjena nadzoru oseb.

Ko so bili naši kraji priključeni nemškemu Reichu, leskovški kronist piše, da *»se ljudem kot nemškim državljanom ni slabo godilo. Hrane je bilo dovolj, industrijskih izdelkov za potrebo. Silno donosno je bilo tihotapstvo na Hrvaško. Morali pa so haložani hoditi v velikem številu na prisilna dela«.*[923] Nemci so prišli tudi v Dravce na zaplembo živine in odvzem pridelka, a so bili razumevajoči do prebivalstva, zlasti do žensk in otrok. Ko sta dva nemška vojaka denimo videla, da je avtoričina babica na posestvu sama z majhnim otrokom in noseča, sta odšla, brez da bi kaj vzela. Ob drugi priliki sta prišla dva nemška vojaka ponoči v hišo in jo prosila za hrano. Šla je po meso v tunki in ker je sijala luna, je čez okno videla, da pred hišo stoji mož njene svakinje in čaka, da vojaka prideta iz hiše.



Slika 506: Naslovnica družinske knjige za urad Videm, ki je bila namenjena nadzoru ljudi.[924]

Kar zadeva kulturna vprašanja, kronist zapiše, da je bil službeni jezik *»od 10.IV.1941 izključno nemški. V tukajšnji šolski kroniki pa podaja šolski upravitelj Siegfried Weber zanimivo ugotovitev: »od 416 otrok niti eden ni znal nemški. 60% otrok ni hodilo v šolo. Ob koncu vojne je bilo malo šolarjev pismenih. Tečaji za pouk odraslih v nemščini se niso obnesli. 1942 so prenehali. Slovenske knjige so sežigali.«*[925]

[922] Mavrič Žižek, 2011, cit. zg., str. 128.
[923] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 147.
[924] Arhiv Krajevnega urada Videm.
[925] Prav tam, str. 147.

Kronist tudi izpostavi, da so Nemci ceste *»vzorno oskrbovali. Dokončali so cesto na Podlehnik. Napravili so nove odseke občinskih cest od Maclena proti Belavšeku in od Gradišča v Avguštinsko grabo.«* Pozitivni zapis pa zaključi: *»Navdušenje za Hitlerja je končno zginilo, ko so 1943 začeli moške mobilizirati za vojsko. Prej so vabili samo dobrovoljce«.*[926]

Stalni nemški državljani so takoj s pridobitvijo državljanstva postali vojaški obvezniki in so morali oditi v nemško vojsko. Državljani na preklic pa so najprej opravljali obvezno državno službo (nem. RAD – *Reichsarbeitsdienst*), nato pa so tudi njih postopoma mobilizirali v nemško vojsko.[927] Začeli so s fanti letnika 1923, nato pa s starejšimi. V letih 1942 in 1943 se je večina fantov odzvala pozivom v nemško vojsko ter tako zaščitila svoje družine pred preganjanjem.[928]

17.6.2 Prisilna mobilizacija Dravčanov v nemško vojsko

Iz gradiva zgodovinskega oddelka Pokrajinskega muzeja Ptuj-Ormož izhaja, da *»med okupacijo v Dravcih ni bil nihče izseljen. Ni bilo političnih in vojaških funkcionarjev. V vermane sta bila pozvana Franc Habjanič in Franc Horvat, ki sta bila lastika večjih posestev; kot gospodarja teh posestev se nista odzvala oziroma sta bila upravičeno zadržana.«*[929] Osnovna naloga vermanov (nem. *Wermannschaft*) je bila vojaška in politična vzgoja v nacionalsocialističnem duhu. Vermani so se na deželi ob nedeljah, v mestu pa tudi večkrat na teden zbirali na tako imenovane apele. Na teh je vodja enote preveril navzočnost, prebral okrožnice, temu je sledila ura politične vzgoje v duhu nacionalsocializma, apel pa se je zaključil z vojaškimi borbenimi vajami. Od jeseni 1941 dalje je nemški okupator vermane vključil v boj proti partizanom. Tako so vermani začeli sodelovati z orožništvom in s policijo v boju proti partizanskim enotam.[930] Franc Habjanič (po domače Vespoharjev, rojen 1913) je bil ob začetku vojne star 28 let, Franc Horvat (rojen 1909) pa 32 let. Prisilno mobiliziran na fronto je bil od te dvojice le Habjanič.

[926] Prav tam, str. 148.
[927] Četrta Haška konvencija iz leta 1907, ki se nanaša na zakone in običaje vojne na kopnem obravnava ravnanje s civilnim prebivalstvom v času okupacije. Ta konvencija vključuje »Pravila o vojni na kopnem«, ki določajo različne zaščite za civiliste in civilno premoženje. Konvencija je določala splošne omejitve in obveznosti okupacijske sile, ki so morale ravnati v skladu z že obstoječimi zakoni na okupiranem ozemlju in zagotavljati red in javni red. Prepoved prisilnega dela za vojne namene okupatorja je implicitno razvidna iz teh splošnih načel. Sicer pa konvencija ni določala prepovedi mobilizacije civilnega prebivalstva okupiranih ozemelj v okupatorsko vojsko. To je bilo določeno šele leta 1949 v Ženevskih konvencijah.
[928] Mavrič Žižek, 2011, cit. zg., str. 143.
[929] Elektronska komunikacija z Natašo Kolar, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, 29. januar 2024.
[930] Tone Ferenc, Wehrmannschaft v boju proti narodnoosvobodilni vojski na Štajerskem, Letopis Muzeja narodne osvoboditve LRS 1958, Ljubljana 1958, str. 81–156.

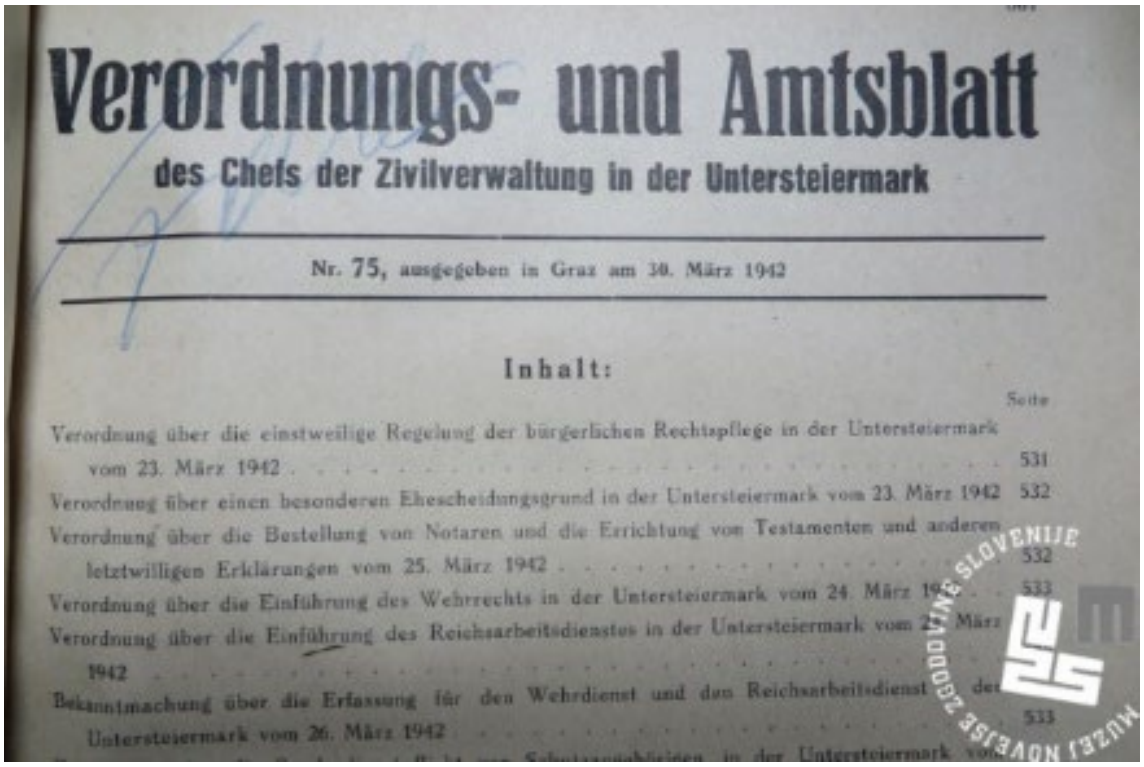

Verordnungs- und Amtsblatt

des Chefs der Zivilverwaltung in der Untersteiermark

Nr. 75, ausgegeben in Graz am 30. März 1942

Inhalt:

Seite

Verordnung über die einstweilige Regelung der bürgerlichen Rechtspflege in der Untersteiermark vom 23. März 1942 531

Verordnung über einen besonderen Ehescheidungsgrund in der Untersteiermark vom 23. März 1942 532

Verordnung über die Bestellung von Notaren und die Errichtung von Testamenten und anderen letztwilligen Erklärungen vom 25. März 1942 532

Verordnung über die Einführung des Wehrrechts in der Untersteiermark vom 24. März 19[illegible] 533

Verordnung über die Einführung des Reichsarbeitsdienstes in der Untersteiermark vom 2[illegible] März 1942 533

Bekanntmachung über die Erfassung für den Wehrdienst und den Reichsarbeitsdienst der Untersteiermark vom 26. März 1942 533

MUZEJ NOVEJŠE ZGODOVINE SLOVENIJE

Slika 507: Poziv na nabor, Uradni list civilnega vodje na Spodnjem Štajerskem, Gradec, 30. marec 1942.[931]



Slika 508: *»Entrikanje k vojakom«* s klobuki in šopki, 1943.[932]

[931] Muzej novejše zgodovine Slovenije.

[932] V zadnji vrsti s klobukom na glavi Ivan Cafuta (Pozničarjev Hanzek), na njegovi levi Anton Korpič ml., na desni morda njegov brat Franc Cafuta, ki je v vojni padel. Četrti z leve zadaj je Jakob Habjanič iz Lancove vasi, ki je v vojni padel (komunikacija avtorice z Alojzom Šmigocem iz Pobrežja). Zasebni arhiv družine Korpič.

Tabela: Žrtve 2. svetovne vojne iz Dravcev.

Mobiliziranci v nemško vojsko			
Priimek in ime	Domač priimek	Roj. datum	Usoda
Bedrač Janez	Devekov	17. 12. 1916	Vrnil se je domov 24. 7. 1945.
Belšak Anton	Tumpov	16. 4. 1921	Mobiliziran v nemško vojsko, predčasno pobegnil domov.
Cafuta Franc	Pozničarjev	12. 8. 1919	Padel 19. 2. 1945 v Pawlowem, Šlezija.
Cafuta Ivan	Pozničarjev	6. 5. 1916	Leta 1946 se je vrnil domov.
Habjanič Franc	Vespoharjev	24. 9. 1913	Skupaj s Francem Cafuto v Pawlowem, vrnil se je domov.
Habjanič Franc	Lekečinčev	4. 3. 1924	Vrnil se je domov.
Korpič Anton		24. 12. 1919	Vrnil se je domov 24. 7. 1945.
Korpič Jožef		27. 2. 1926	Ujet maja 1944, doma 10.8.1945.
Mohorko Vinko	Žlahtičev	14. 1. 1915	Padel 28. 8. 1944 v Gura Humorului, Bukovina.
Merc Konrad	Tomažekov	8. 2. 1914	Ujet s strani zaveznikov in preko Londona z ladjo vrnjen v Dubrovnik, od koder se je peš vrnil domov, kjer je že imel tri otroke.
Poslančec Leopold	Pignarjev	13. 10. 1920	Padel leta 1945 – po podatkih društva mobilizirancev.
Smrt v koncentracijskem taborišču			
Podpečan Jurij	Lekečinčev	4. 11. 1915	Umrl 20. 3. 1944 v Dachauu.
Cafuta Jožef	Tejekov	11. 2. 1899	Umrl 17. 4. 1945 v Leitmeritzah.

Talci			
Žlahtič Anton		12. 1. 1910	S strani okupatorja ustreljen doma 11. 10. 1944.
Letič Ignac	Kranjčev zet	13. 10. 1920	S strani domačinov iz Repišč ustreljen na Bregu 9. 5. 1945.
Medved Ivan	Vespoharjev zet	1908	S strani domačinov iz Varej utopljen v Dravi.
Druge žrtve			
Cafuta Ivan	Tejekov Hanza	9. 8. 1928	S strani okupatorja mučen v mariborskih zaporih.
Poslančec Amalija, poročena Jauk	Pignarjeva	22. 4. 1911	Ubita v bombardiranju Maribora 6. 12. 1944, doma v Studencih.
Družina Vindiš	Kolarjevi		Nemci so jim požgali dom 9. 5. 1945.

Mobilizacije v nemško vojsko ni bilo mogoče odkloniti, ne glede na majhne otroke in odsotnost moških moči na zemlji. Vaščani so si tudi delali pripravke, denimo raztopino krede, da jim ne bi bilo treba v vojno in si s tem povzročili tudi različne zdravstvene težave – a naposled so le morali v vojsko.

Med vojno je bilo po znanih podatkih prisilno mobiliziranih osem fantov iz dravskih družin (letniki 1915–1926) in dodatni trije iz Tajne, kar povprečno pomeni enega pri vsaki drugi hiši. Tisti, ki so postali polnoletni šele tekom vojne, so bili ob nastopu polnoletnosti prav tako mobilizirani. Pred odhodom so organizirali poseben obred, imenovan *»enrikanje«,* na katerem so se fantje poslovili od družine, prijateljev in skupnosti, preden so se podali v vojsko. Sam izraz *»enrikanje«* izhaja iz nemške besede *»Einrücken«,* ki pomeni »vstopiti« ali »biti vpoklican« v vojsko.

Prvi Dravčan, ki je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko, je bil najmlajši med dravskimi fanti v tistem času, ki je ravno dopolnil starost za služenje vojaškega roka – *Franc Habjanič* (po domače Lekečinčev Franček z Rtiča, rojen 4. marca 1924, Dravci 20). Ob mobilizaciji leta 1943 je bil star komaj 19 let. Že 15. in 23. julija 1943 je pošiljal ljubezenske dopisnice leto mlajši Anici iz Varej, v katerih ji je čestital za god, obenem pa ji je sporočal, da se mu v vojni hudo godi. Iz tega izhaja, da je bil mobiliziran pred jesenjo 1943. Na dopisnicah je poštni žig Ludwigsburga nad Stuttgartom, pri čemer piše, da gre za terensko pošto (nem. *Feldpost*). Vojno je vendarle uspel preživeti in se vrniti domov. Leta 1951 se je poročil, a ne z Anico iz Varej.





Sliki 509, 510: Ilustrirana dopisna karta in poštni žig z bojišča pri Ludwigsburgu, na katerem je bil komaj 19-letni Franc Habjanič iz Dravcev.[933]

Za njim pa so začeli mobilizirati tudi starejše od njega.

Tako je bil mobiliziran *Anton Korpič ml.*, rojen 24. decembra 1919, ki se je leta 1942 pred leskovško nemško upravo poročil z Ano Krajnc iz Varej. V letu 1940 sta že dobila prvo hči Ano, ki pa je po mesecu dni življenja umrla. Pred poroko v Leskovcu februarja 1942 se jima je rodila druga hči Marija. Tonček in Ana sta se z dojenčico vselila v skromno Korpičevo kočo v Dravcih ob Dravi, ko je bil 23-letni Tonček vpoklican v nemško vojsko. Ker je bil očetov soimenjak, je pošto pograbil (takrat 57-letni) oče in se odpravil na orožniško postajo v Leskovec, da povpraša, zakaj ga vpoklicujejo. Ko je častnik videl, da gre za moža v letih, ga je odrinil rekoč, *»kaj bomo pa še s teboj, starec?!«*. To je za nekaj časa odložilo vpoklic

[933] Zasebni arhiv Alojza Šmigoca.

Antona Korpiča ml., ki pa se je, ko so okupacijske oblasti ugotovile, da obstajata dva s tem imenom pri hiši, vendarle zgodil. Anton je umrl leta 2006.



Slika 511: Anton Korpič (levo) v nemški vojski.[934]

Takoj ob polnoletnosti je bil mobiliziran tudi Antonov mlajši brat *Jožef Korpič* (Korpičev Pepek, rojen 27. februarja 1926). Anton in Jožef Korpič sta bila pri topništvu, matična enota je bila v Ansbachu na Bavarskem.[935] Jožef je bil ujet maja 1944, ujeli so ga Rusi, domov pa je prišel (najbrž preko repatriacijskega centra v Subotici na severu Vojvodine) 10. avgusta 1945. Anton Korpič se je vrnil dva tedna pred mlajšim bratom, in sicer skupaj s sosedom Janezom Bedračem preko repatriacijskega centra na Gorenjskem. Doma je bil 24. julija 1945.[936] Jožef je umrl v Dravcih leta 2011.

Mobiliziran je bil tudi Korpičev sosed – *Franc Habjanič st.* (po domače Vespoharjev, rojen 24. septembra 1913). Bil je v isti enoti kot Franc Cafuta (po domače Pozničarjev), ki je v Šleziji padel (gl. spodaj). Franc Habjanič je bil med zadnjimi, ki je na fronti, ki se je umikala pred napredujočo Rdečo Armado, govoril s

[934] Zasebni arhiv družine Korpič.
[935] Najverjetneje enota Art. Ers. Abt. 53 – https://www.lexikon-der-wehrmacht.de/Gliederungen/ArtErsAbt/ArtErsAbt53-R.htm.
[936] Elektronska komunikacija z Moniko Kokalj Kočevar, 22. maja 2024.

Cafuto, in med prvimi, ki so ga sovojaki obvestili, da je njegov sovaščan izgubil življenje.[937] Franc Habjanič se je iz vojne vrnil živ in leta 1961 prodal posestvo v Dravcih ter se z družino preselil v Pobrežje, kjer je umrl leta 1992.



Slika 512: Anton Belšak III. (1921–1988) spodaj desno med mobilizacijo v nemški vojski.[938]

Sošolka Antona Korpiča Marija Belšak (Tumpova Micika), rojena 23. novembra 1919, se je februarja 1943 v Leskovcu poročila s tri leta starejšim *Janezom Bedračem* (Devekovim Hanzekom), rojenim 17. decembra 1916 v Repiščah. Že junija 1943 se jima je rodil prvi sin Tonek, ko je bil nato 26-letni Hanzek mobiliziran v nemško vojsko in Micika je ostala sama z dojenčkom in z ostarelo babico, katere posestvo je prevzela. Med vojno se je Micika pridružila skupini okoliških deklet, ki so šle z vlakom na obisk možem v vojni. Glede na to, da je dotlej ves njihov svet segal do Vidma, je bil to velik podvig za dekleta. Znana je le posledica tega njenega obiska, saj je še pred koncem vojne, 25. februarja 1945, rodila sina Janeza Bedrača ml. (Devekovega Hanzeka ml.). Janez Bedrač st. se je domov vrnil konec julija 1945, po tem ko je bil na Gorenjskem skupaj s sovaščanom Antonom Korpičem zajet s strani jugoslovanske vojske in zaprt v repatriacijski center. Umrl je leta 1994 v Dravcih.

Mobiliziran je bil tudi Micikin leto dni mlajši brat *Anton Belšak* (Tumpov Tone, rojen 16. aprila 1921), ki je ob začetku vojne komaj dopolnil 20 let. Bil je še neporočen, ko so ga prav tako vpoklicali v nemško vojsko. Njegova hči Marija Horvat se spominja, da je oče pripovedoval, da je iz nemške vojske predčasno pobegnil domov in se do konca vojne skrival v niši hiše sosedov Horvatovih. V svoje vrste so ga vabili odporniki, a se je vsakemu vračanju v vojskovanje izogibal. Po vojni je kmet Slatič iz Bukovc v Dravcih prodajal čebulček, sadilni material za čebulo, in Antonu povedal, da ima doma lepo hči Marijo.[939] Že novembra 1946 sta se mlada dva poročila in Anton Belšak se je preselil v Bukovce. Umrl je leta 1988.

[937] Pogovor avtorice z Rozalijo Habjanič, Pobrežje, maj 2024.
[938] Zasebni arhiv Marije Belšak, por. Horvat.
[939] Pogovor avtorice z Marijo Horvat, Bukovci, oktober 2024.

V nemško vojsko je bil mobiliziran tudi *Ivan Cafuta* (po domače Pozničarjev Hanzek), rojen 6. maja 1916 v Dravcih 14 (kasneje Soviče 9). Bil je v konjenici. Iz ruskega ujetništva se je po treh mesecih pešačenja do doma vrnil šele leta 1946.[940] Po vojni je bil znan lokalni trobentar na porokah in drugih prireditvah. Umrl je leta 1984.

Končno je bil v nemško vojsko leta 1943 mobiliziran tudi *Konrad Merc* (po domače Joštov ali Tomažekov), rojen 8. februarja 1914 v Sovičah. Bil je ruski ujetnik in bil nato predan Britancem, tako da je bil ob koncu vojne v Angliji. Tam so mu ponudili, da gre bodisi v ZDA, bodisi da ga z ladjo spravijo nazaj v Jugoslavijo. Ker je Konrad doma že imel tri otroke, se je odločil, da gre domov. Z ladjo so jih odpeljali do Dubrovnika, od tam pa so šli peš domov. Ker je bil v nemški vojski, je bil v strahu, kako bo sprejet doma. Takoj po vrnitvi z vojne je bil še za dve leti vpoklican služit Titu v JLA.[941] Umrl je leta 1989.

Preostali trije Dravčani, ki so bili mobilizirani v nemško vojsko, so v vojni padli in so natančneje predstavljeni v nadaljevanju.

17.6.3 25-letnega Pozničarjevega Frančeka ubije Rdeča armada med pohodom na Berlin

Manj sreče kot Pozničarjev Hanzek je imel njegov mlajši brat *Franc Cafuta* (po domače Pozničarjev Franček), rojen 12. avgusta 1919. Pred začetkom vojne je začel zvezo s komaj 20-letno Marijo Korpič iz Dravcev. Marija je zanosila in še preden sta se utegnila poročiti, sta jo starša zaradi sramote z nezakonskim otrokom napodila iz Dravcev. Zatekla se je k botri v Lancovo vas. Tam je rodila prvega sina Janeza Korpiča, oče Franc Cafuta se je novembra 1941 zglasil pri nemških oblasteh in ga priznal za svojega, a deček je kmalu umrl. Z Marijo sta se še kar videvala in spomladi 1943 je Marija ponovno zanosila. Ker še zmeraj ni bila poročena, se še ni mogla vrniti v Dravce. Nato pa je bil njen Franček mobiliziran v nemško vojsko. Drugi njun sin Janez je bil v Lancovi vasi rojen januarja 1944, za njegovim očetom pa se je izgubila vsaka sled. Njun sin Janez tako očeta ni nikoli videl, niti ni dobil njegovega priimka.

Marija se je po vojni poročila s Frančevim starejšim bratom Ivanom, ki se je živ vrnil iz vojne. Rodili so se jima dva sinova in hčerka. Na sodišču na Ptuju je Marija šele leta 1979 dokazovala smrt očeta njenega prvega sina. Brez posebnih dodatnih podatkov o njegovem vojaškem življenju ga je sodišče razglasilo za mrtvega eno leto po koncu vojne – s 26. majem 1946.

Z dodatnimi raziskavami v iskalniku grobov (nem. *Gräbersuche*)[942] Nemške komisije za vojne grobove (nem. *Der Volksbund Deutsche Kriegsgräberfürsorge e. V.*) pridemo do podatka, da je Franc Cafuta iz Sovič v resnici umrl 19. februarja 1945 z vojaškim nazivom desetnik (nem. *Obergefreiter*). Star je bil 25 let. Na fronti je bil skupaj s Francem Habjaničem (po domače Vespoharjevim) iz Dravcev. Noč pred njegovo smrtjo sta se pogovarjala. Ko je naslednji dan Franc Cafuta umrl, so ga obvestili, da je njegov sokrajan mrtev.[943]

[940] Pogovor avtorice s Srečkom Habjaničem, maj 2024.
[941] Pogovor avtorice z Bojanom Mercem, oktober 2024.
[942] Spletna stran: https://www.volksbund.de/erinnern-gedenken/graebersuche-online.
[943] Intervju z Rozalijo Habjanič, hčerko Franca Habjaniča, 15. junij 2024.

Desetnik: Franc Cafuta, 1919, Soviče
Oznaka čete: 10./Pz.Jg.Rgt.204
Oznaka na njegovi ploščici: -1847-Inf.Pz.Abw.Ers.Kp.1
Datum smrti: 19. 2. 1945
Sprva pokopan: katoliško pokopališče Pawlow, Sfdh.Rh.2 Gr.20, lt.Ausbettungsplan
Danes pokopan: vojaško pokopališče Siemianowice Slaskie, Block 11 Reihe 9 Grab 887

Natančen kraj njegove smrti ni znan, a je najbrž umrl na poljsko-češki meji, v bližini kraja Pawlow (gmina Pietrowice Wielkie) nedaleč od Krakova in Katovic, v Šlezijski nižini na JZ Poljske, kjer je bil sprva tudi pokopan.

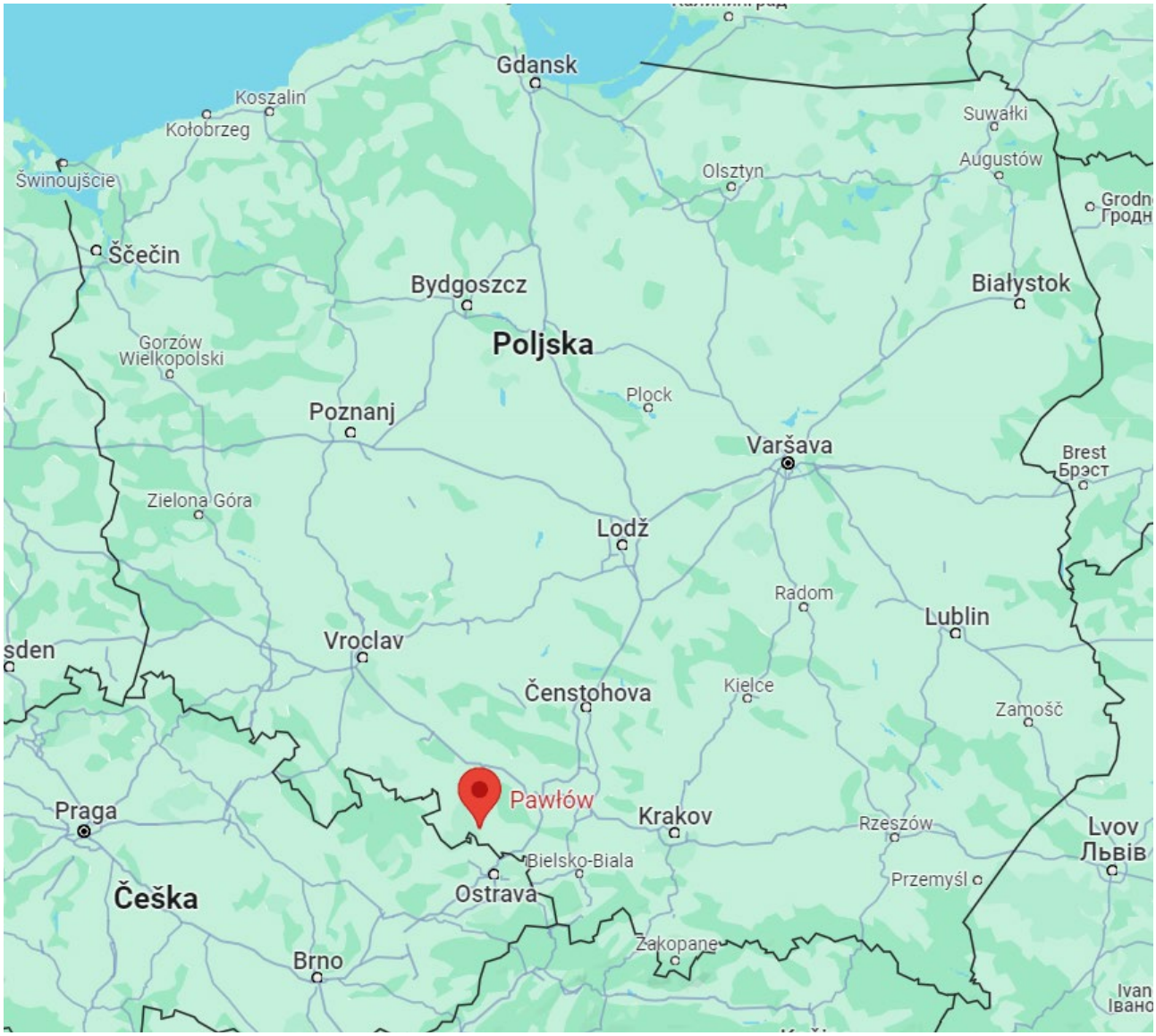

Slika 513: Šlezijski Pawlow na Poljskem, kjer je pozimi 1945 umrl Pozničarjev Franček.[944]

[944] Google zemljevidi.

Pogrebna služba Nemške komisije za vojne grobove je od leta 1997 naprej na katoliškem pokopališču Pawlow iz grobov izkopala 239 nemških vojakov, jih identificirala na podlagi ploščic (med njimi tudi Franca Cafuta) in jih prenesla na vojno pokopališče Siemianowice Slaskie (Laura Hut) blizu Katovic na jugu Poljske. Tamkajšnje vojno pokopališče je največje nemško vojaško pokopališče na Poljskem, na katerem je pokopanih več kot 34.000 vojakov nemške vojske, ki so umrli v 2. svetovni vojni v nekdanjih okrožjih Katowice, Bielsko Biala, Krakow, Tarnow, Kielce, Czestochowa, Piotrkow Trybunalski, Sieradz, Nowy Sacz in Lodž. Pokopališče se razteza na več kot treh hektarjih in je bilo za javnost odprto 10. oktobra 1998. Imena ekshumiranih vojakov so zapisana po abecednem vrstnem redu na naravnih kamnitih nagrobnih blokih, odvisno od statusa pokopov in identifikacije. Na robu grobnice 11 so zapisani podatki Franca Cafute (Block 11 Reihe 9 Grab 887). Njegovo ime je zapisano tudi v spominski knjigi.



Slika 514: Pokopališče Siemianowice Slaskie na Poljskem, kjer je pokopan Franc Cafuta.[945]

V tednih pred smrtjo je bil Pozničarjev Franček vključen v veliko ofenzivo na Vzhodni fronti, kjer so se sovjetske in nemške sile borile za nadzor. V začetku leta 1945 je namreč Rdeča armada sprožila mogočno ofenzivo, znano kot operacija Visla – Odra, s ciljem izgnati nemške sile iz Poljske in zavzeti Berlin. Sovjetske sile, ki so bile v petkratni premoči, so napredovale skozi Šlezijo (18. januarja so zavzele Krakov in 27. januarja osvobodile taborišče Auschwitz) in prisilile nemške sile, da se umaknejo ali pa so jih obkolile in uničile.[946] Februarja 1945 je bilo jasno, da so zavezniške sile na poti k zmagi, a boji so se še vedno nadaljevali. Nemške sile so poskušale preprečiti sovjetski prevzem Berlina. V teh bojih je na nemški strani 19. februarja 1945 v Pawlowu, 90 km zahodno od Auschwitza, življenje izgubil tudi 25-letni Pozničarjev Franček iz Sovič.

[945] German Military Cemetery Laurahütte (Siemianowice Śląskie), Wikimedia.org, 2018.
[946] Christopher Duffy, Red Storm on the Reich: The Soviet March on Germany, 1945, Routledge 1991, str. 51–59.

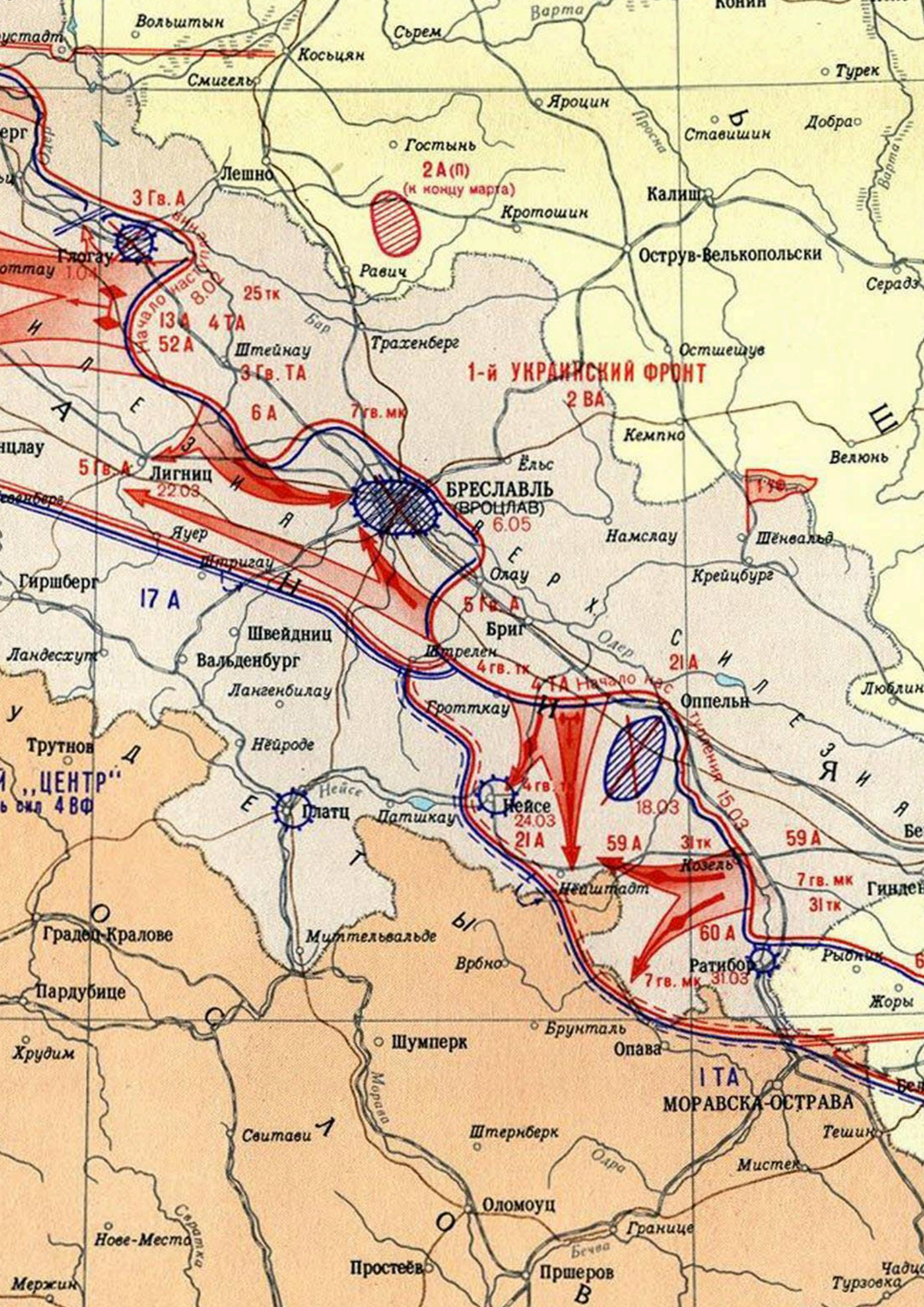

Вольштын
Сьрем
Варта
Конин
Косьцян
Смигель
Турек
Яроцин
Просна
Ставишин
Добра
Гостынь
2 А (П)
(к концу марта)
Лешно
3 Гв. А
Калиш
Кротошин
Глогау
1.04
Острув-Велькопольски
Равич
Серадз
25 тк
Начало наступления 8.02
13 А
4 ТА
52 А
Бар
Трахенберг
Остшешув
Штейнау
3 Гв. ТА
1-й УКРАИНСКИЙ ФРОНТ
2 ВА
6 А
7 гв. мк
Кемпно
Велюнь
5 Гв. А
Лигниц
22.03
Ёльс
БРЕСЛАВЛЬ
(ВРОЦЛАВ)
6.05
Намслау
Шёнвальд
Яуер
Штригау
Олау
Крейцбург
Гиршберг
17 А
5 Гв. А
Бриг
Швейдниц
Одер
Ландесхут
Вальденбург
Штрелен
4 гв. тк
4 ТА
Начало наступления 15.03
21 А
Лангенбилау
Гротткау
Оппельн
Люблин
Трутнов
Нёйроде
„ЦЕНТР"
Нейсе
Платц
Патшкау
Нейсе
24.03
18.03
21 А
59 А
31 тк
59 А
Козель
Нёйштадт
7 гв. мк
31 тк
Гинден
Градец-Кралове
Миттельвальде
60 А
Врбно
Ратибор
Рыдник
Пардубице
7 гв. мк
31.03
Жоры
Брунталь
Хрудим
Шумперк
Опава
1 ТА
МОРАВСКА-ОСТРАВА
Морава
Свитави
Штернберк
Тешин
Одра
Мистек
Оломоуц
Сватка
Нове-Место
Границе
Бечва
Простеёв
Пршеров
Мержин
Турзовка

Slika 515 (stran 470): Prikaz sovjetske trdnjave februarja 1945 na Vzhodni fronti pred pohodom na Berlin – Franc Cafuta se je nahajal na točki napadov pri Krakowu.[947]

17.6.4 Vinko Mohorko pade v Bukovini med romunskim preobratom poleti 1944

Jožefa Mohorko (Žlahtičeva Pepika) je bila šest let starejša od Pozničarjevega Frančeka in še pred vojno, leta 1939, se je poročila z dve leti mlajšim *Vinkom (Vincencem) Mohorkom* iz Trnovca pri Selah (rojen 14. januarja 1915), ki se je priselil k njej v Dravce. Leta 1943 sta imela dve hčerki, stari dve in tri leta, ob koncu poletja pa je Pepika še v tretje zanosila. Kmalu za tem so Vinka vpoklicali v nemško vojsko in nobeno od njegovih deklet ga ni več videlo. Po tem, ko je bil 27. septembra 1943 prisilno mobiliziran, je najprej služil v Salzburgu, nato pa je bil poslan v Romunijo. Zadnjič je Pepiki pisal avgusta 1944 iz Gure v Romuniji.



Slika 516: Vinko Mohorko (levo) v vojaški uniformi nemške vojske.[948]

[947] ElCet, Wikipedia.org, 2019.
[948] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

V Romuniji je fašistični general Ion Antonescu od leta 1940 do poletja 1944 sodeloval s Hitlerjem, s katerim ga je družilo sovraštvo do Židov, ki jih je bilo pred vojno v Romuniji preko 700.000; večina jih je živela na vzhodu države. Prav tja, na vzhod Romunije, je bil v podporo vojakom Antonescuja poslan tudi Vinko Mohorko iz Dravcev.



Slika 517: Maršal Ion Antonescu (1882-1946).[949]



Slika 518: Adolf Hitler z maršalom Ionom Antonescom v Wolfsschanze, leta 1942, ko je bil Vinko Mohorko še v Dravcih.[950]

[949] Avtor: Windwhistler, Wikipedia.org, 2008.
[950] Avtor: Alonso de Mendoza, Wikipedia.org, CC-BY-SA, 2016.

A 23. avgusta 1944 se je pod vplivom zavezniških sil v Romuniji zgodil državni udar, ki ga je izvedel kralj Mihaj I. ob podpori generala Constantina Sănătescuja. Odstavili so Antonescuja, romunske enote pa so se začele bojevati proti nemškim silam. Zaradi tega preobrata se je Romunija po vojni izognila najhujšim kaznim zaradi sodelovanja z nacisti, po drugi strani pa jo je to spravilo pod vpliv Sovjetske zveze. V intenzivnih bojih romunskih sil z nemškimi vojaki na romunskih tleh v zadnjih dneh avgusta 1944 je Vinko Mohorko iz Dravcev izgubil življenje.

Kmalu po državnem udaru v Romuniji so na občino Videm dobili obvestilo, da je Vinko Mohorko padel 28. avgusta 1944. Star je bil 29 let. Občinski uslužbenec Franc Draučbaher je obvestilo dostavil mladi vdovi Pepiki v Dravce. Pepika ga je ponovno dostavila na občino, a se je tam izgubilo. Zato je morala sedem let po vojni, ko se je začela omenjati pravica vdov do nemške pokojnine, na sodišču zaprositi za izdajo odločbe, s katero so Vinka razglasili za mrtvega. Poleg omenjenega občinskega uslužbenca je na sodišču pričal tudi Frane Kavčevič, ki je v Romuniji služil skupaj z Vinkom in tam izvedel, da je Vinko padel. Posledično je bilo odločeno, da je bil Vinko pogrešan na fronti v Romuniji in da je izginil v boju 28. avgusta 1944. Ta dan je bil določen kot datum, ki ga zanesljivo ni preživel.[951]

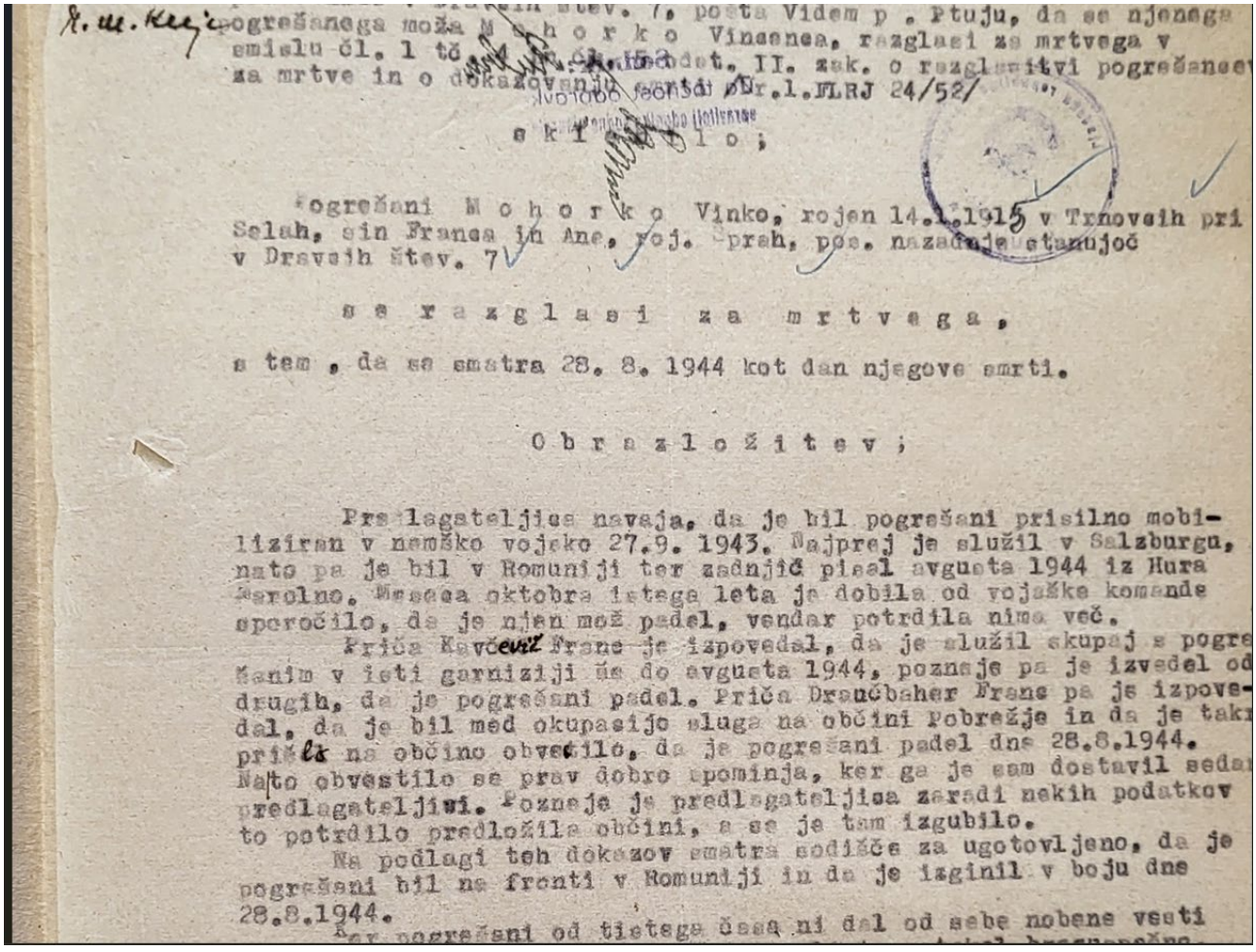

pogrešanega moža M h o r k o Vincenca, razglasi za mrtvega v
smislu čl. 1 tč. 4 [illegible] odst. II. zak. o razglasitvi pogrešanc
za mrtve in o dokazovanju smrti (Ur.l.FLRJ 24/52/

s k l e p i l o ;

Pogrešani M o h o r k o Vinko, rojen 14.1.1915 v Trnovah pri
Selah, sin Franca in Ane, roj. Prah, pos. nazadnje stanujoč
v Dravah štev. 7

s e r a z g l a s i z a m r t v e g a ,

s tem , da se smatra 28. 8. 1944 kot dan njegove smrti.

O b r a z l o ž i t e v ;

Predlagateljica navaja, da je bil pogrešani prisilno mobi-
liziran v nemško vojsko 27.9. 1943. Najprej je služil v Salzburgu,
nato pa je bil v Romuniji ter zadnjič pisal avgusta 1944 iz Hura
Mareolno. Meseca oktobra istega leta je dobila od vojaške komande
sporočilo, da je njen mož padel, vendar potrdila nima več.
Priča Kavčevič Frane je izpovedal, da je služil skupaj s pogre
šanim v isti garniziji vse do avgusta 1944, poznaje pa je izvedel od
drugih, da je pogrešani padel. Priča Draučbaher Frane pa je izpove-
dal, da je bil med okupacijo sluga na občini Pobrežje in da je taki
prišla na občino obvestilo, da je pogrešani padel dne 28.8.1944.
Nato obvestilo se prav dobro spominja, ker ga je sam dostavil sedaj
predlagateljici. Pozneje je predlagateljica zaradi nekih podatkov
to potrdilo predložila občini, a se je tam izgubilo.
Na podlagi teh dokazov smatra sodišče za ugotovljeno, da je
pogrešani bil na fronti v Romuniji in da je izginil v boju dne
28.8.1944.
Ker pogrešani od tistega časa ni dal od sebe nobene vesti

Slika 519: Odločba o razglasitvi Vinka Mohorka za mrtvega z dne 28. avgusta 1944, št. 380/52, z dne 13. novembra 1952.

[951] Odločba o razglasitvi Vinka Mohorka za mrtvega z dne 28. avgusta 1944, št. 380/52, z dne 13.11.1952.

Navedeni datum je kot datum njegove smrti zapisan tudi pri Nemški komisiji za vojne grobove, kot kraj smrti pa 2 km JV od kraja Gura Humorului v Bukovini, danes SV Romunija, nedaleč od ukrajinske meje (okrožje Suceava). V tem kraju, ki ima danes okrog 13.000 prebivalcev, se je od druge polovice 19. stoletja krepila židovska skupnost in na prelomu stoletja dosegla tretjino prebivalstva v mestu. Med njimi so prevladovali ortodoksni Židi. Med drugo svetovno vojno so Antonescujevi fašisti večino Židov v Guri izselili in pobili, za vpliv na območju pa so se intenzivno borile nemške in ruske sile.[952]

Ker Vinkove vojaške ploščice niso našli, njegovo truplo med delom navedene komisije ni bilo prekopano. Njegov dejanski grob do danes ni znan. Vinkovo ime je zapisano v spominski knjigi 150 km od njegovega kraja smrti oddaljenega nemškega vojaškega Pokopališča večnosti v Iasi (rom. *Cimitirul „Eternitatea" din Iaşi*), v bližini moldavske meje na vzhodu Romunije, kamor je Nemška komisija za vojne grobove prekopala identificirana trupla nemških vojakov iz regije. V mestu Iaşi je danes vojaški muzej, pobitim Židom v regiji je namenjeno posebno pokopališče, pri čemer dejanske razsežnosti židovskih žrtev med drugo svetovno vojno romunske oblasti pomagajo razkrivati šele v zadnjih letih.[953]

17.6.5 V nemški vojski pade Leopold Poslančec

S seznama žrtev 2. svetovne vojne izhaja, da je bil v nemško vojsko mobiliziran tudi Leopold Poslančec (po domače Pignarjev Polde), ki je bil rojen jeseni 1920. Njegovega rojstnega kraja sicer nisem uspela ugotoviti. Njegovi starejši sorojenci so bili rojeni na Reki, kjer je bil oče Franc Poslančec, po poreklu iz Krapine, voznik tramvaja s konji, mama pa dekla iz Dravc. Pred letom 1930 se je družina preselila nazaj v Dravce.[954] Njegova starejša sestra Ljubica (uradno Amalija) je bila poročena s ključavničarjem Friderikom Jaukom, ki je bil zaposlen v železničarskih delavnicah v mariborskih Studencih, in je najbrž uredila delo za mlajšega brata Poldeta, saj je iz zgodovinskih arhivov razvidno, da je bil Polde pred vojno hlapec v Pobrežju pri Mariboru.[955] Ob nekem zasliševanju pri orožnikih Polde pove svoj rojstni datum in navede, da je bil rojen pri sv. Vidu, a tam ga ni najti. Arhiv v Reki pa po mojih poizvedbah ni našel njegovega rojstva v župnijah v Reki, kjer so sicer vpisani njegovi starejši sorojenci. Očitno je v Dravce prišel v zgodnjem otroštvu.

[952] Schlomo Wininger, Gura Humorului (Romania), Geschichte der Juden in der Bukowina, Tel Aviv 1962, https://www.jewishgen.org/yizkor/bukowinabook/buk2_084.html.
[953] Več o tem Romania finds 'many' more human remains near site of Jewish mass grave, Reuters, 2. julij 2019.
[954] Več o njih v poglavju o Pignarjevih v drugem delu knjige – današnja hiša Dravci 14.
[955] Zadeva Kps VIII 422/40, Okrajno sodišče Maribor, Poslančec, Leopold [Maribor], 1940, SI_PAM/0635/004/002/12783.



Slika 520: Leopold Poslančec iz Dravc v nemški uniformi (1920-1945).[956]

Iz podatkov Društva mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko, na podlagi katerih je nastal Seznam žrtev 2. svetovne vojne, je razvidno, da je bil Polde mobiliziran v nemško vojsko in se iz nje ni vrnil.[957] Po podatkih društva je umrl leta 1945. Njegova starejša sestra Anica Poslančec je vse življenje hranila dve

[956] Zasebni arhiv njegove nečakinje Marte Milošič.
[957] Elektronska komunikacija avtorice z Arhivom Republike Slovenije, oktober 2024.

njegovi sliki v nemški uniformi, ki sva ju z njeno nečakinjo Marto Milošič našli v njenem arhivu in sta tukaj prvič objavljeni.

Drugih podatkov o kraju in datumu Poldetove smrti nisem uspela najti. V iskalniku grobov nemških vojakov ga nisem našla, čeprav sem iskala različne možne zapise njegovega priimka v nemški jezik in tudi samo med Leopoldi. Glede na zgodovinsko dogajanje najbrž ne drži Aničin zapis na sami fotografiji, da je bil Polde v nemški uniformi že leta 1941. Primerjajoč ostale fotografije v arhivu je Anica komentarje na fotografije dopisovala desetletja kasneje, ko jih je urejala v album. Staršem in sestri je po mobilizaciji sina v nemško vojsko ostala le fotografija, ki jim jo je poslal v spomin – kot da bi čutil, da ga živega več ne bodo videli.

17.6.6 Pignarjeva Ljuba umre v 13. (zavezniškem) bombardiranju Maribora

Med žrtve 2. svetovne vojne iz Dravc je potrebno prištevati tudi Amalijo Poslančec, čeprav doslej uradno ni bila uvrščena na ta seznam. Njena starša Franc Poslančec in Marija Kuhar (po domače Pignarjeva) sta se poročila pred 1. svetovno vojno na Reki in glede na podatke zgodovinskega arhiva na Reki je bila Amalija (po domače tudi Ljuba ali Ljubica) rojena spomladi 1911 v Zametu, v župniji Kastav nad Reko (Župnija sv. Helene). Starša sta se z družino preselila v Dravce in od Polančevega Franca in Roze leta 1930 kupila manjše posestvo v Dravcih. Iz dokumentacije je razvidno, da so Poslančecevi že pred nakupom živeli na tej domačiji, očitno kot najemniki. Amalija (domači so jo klicali Ljuba) se je poročila s ključavničarjem Friderikom Jaukom.[958]

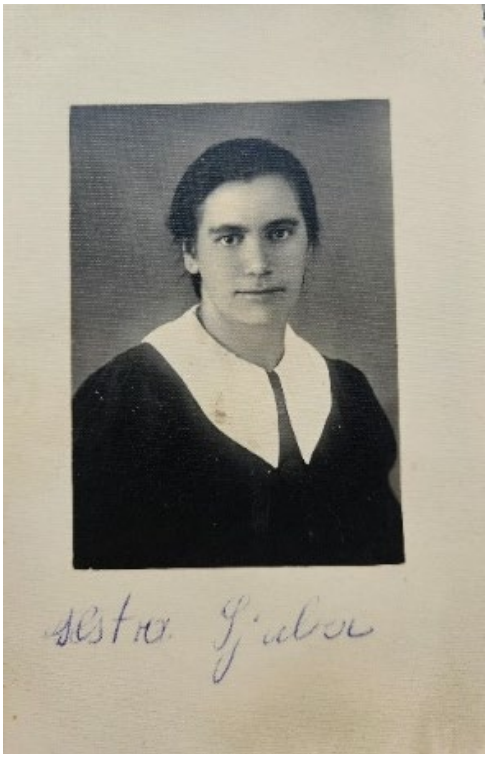

Slika 521: Ljuba (Amalija) Poslančec, poročena Jauk (1911-1944).[959]

[958] Glede na redkost priimka Poslančec sklepam, da je bil Josip Poslančec, rojen 3.7.1907, ki je z ženo Barbaro Podgrajski in otroki (Radom, Leopoldom in Hermanom, rojeni med leti 1931-1936) živel v Razvanju pri Mariboru, bil sorodnik Poslančecev iz Dravc in bil vez pri prihodu Ljube Poslančec v Maribor. Gl. zapuščinski spis v Pokrajinskem arhivu Maribor: Poslančec, Rado (Razvanje), smrtovnica VI O 622/36 Okrajnega sodišča Maribor, 1936, SI_PAM/0635/001/002/17529.

[959] Zasebni arhiv Marte Milošič.

Friderik Jauk je bil zaposlen v železničarskih delavnicah na Studencih v Mariboru. V koloniji ob delavnicah je živela tudi njegova žena Amalija. Šlo je za kolonijo v mestni četrti Magdalena v Mariboru. Železničarska kolonija, ki je bila izgrajena leta 1863, je najstarejše delavsko naselje v Sloveniji. Povezana je bila z izgradnjo Južne železnice na trasi Dunaj-Trst, za železničarje pa so ob delavnicah zgradili več sto stanovanj. Po podatkih popisa prebivalstva leta 1930 je v koloniji živelo 1266 ljudi.[960]

Med drugo svetovno vojno so bile železničarske delavnice na Studencih kar sedemkrat tarča bombnih napadov, največje opustošenje pa so utrpele ob bombardiranju 6. decembra 1944. Šlo je za že trinajsti bombni napad na Maribor. V tem napadu je 80 ameriških letal odvrglo na širokem mestnem območju 820 različnih rušilnih bomb. Ubitih je bilo po nekaterih podatkih 52,[961] po drugih pa 43 ljudi,[962] 30 pa ranjenih. Do zavezniškega napada na Maribor je prišlo iz razloga, ker so mesto videli kot pomemben člen nemškega vojnega stroja na Balkanu, upoštevajoč pomembna prometna vozlišča in industrijo.[963] Posledično ne preseneča, da so bile glavni cilj napada prav železničarske delavnice na Studencih.

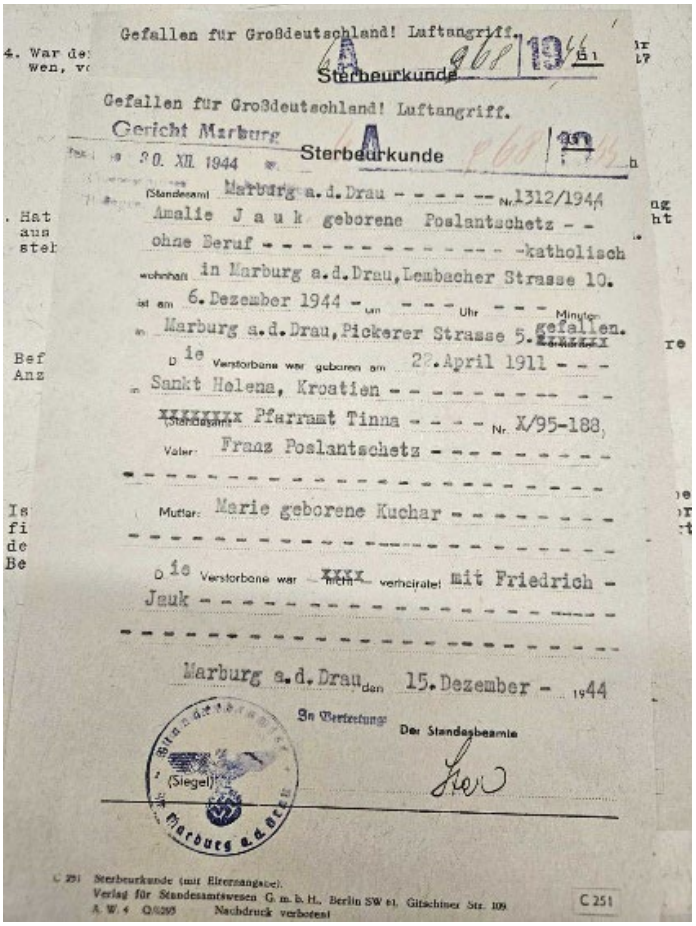

Gefallen für Großdeutschland! Luftangriff.

Sterbeurkunde

Gefallen für Großdeutschland! Luftangriff.

Gericht Marburg

Sterbeurkunde

30. XII. 1944

(Standesamt) Marburg a.d.Drau - - - - - Nr. 1312/1944

Amalie J a u k geborene Poslantschetz - -

ohne Beruf - - - - - - - - - - - - - katholisch

wohnhaft in Marburg a.d.Drau, Lembacher Strasse 10.

ist am 6. Dezember 1944 - um - - - Uhr - - - Minuten

in Marburg a.d.Drau, Pickerer Strasse 5. gefallen.

Die Verstorbene war geboren am 22. April 1911 - - -

in Sankt Helena, Kroatien - - - - - - - - - - - -

(Standesamt) Pfarramt Tinna - - - - Nr. X/95-188,

Vater: Franz Poslantschetz - - - - - - - - -

Mutter: Marie geborene Kuchar - - - - - - - -

Die Verstorbene war ~~nicht~~ verheiratet mit Friedrich - Jauk -

Marburg a.d.Drau, den 15. Dezember - 1944

In Vertretung Der Standesbeamte

(Siegel)

Marburg a.d.Drau

C 251 Sterbeurkunde (mit Elternangabe).
Verlag für Standesamtswesen G. m. b. H., Berlin SW 61, Gitschiner Str. 109
A. W. 4 Q/6295 Nachdruck verboten! C 251

Slika 522: Mrliški zapisnik za Amalia Jauk, roj. Poslančec z dne 15.12.1944.[964]

[960] Tone Petek, Kratek etnološki oris železničarske kolonije Studenci v Mariboru, Časopis za slovensko krajevno zgodovino, let. 31, 1983, št. 2-3, str. 197-202.

[961] Marjan Žnidarič, Cilj Maribor, Ob 60-letnici bombnih napadov na Maribor, Muzej narodne osvoboditve Maribor, 2004, str. 28.

[962] Sašo Radovanovič, Senka Dreu, Maribor pod točo bomb, Taborišče smrti, Založba Roman, Maribor, 2015, str. 48-49.

[963] Poškodovani so bili tudi mnogi drugi industrijski objekti in javne zgradbe, na primer kadetnica, poslopje deželnega svetnika, bolnišnica, dijaški dom v Prešernovi ulici, sanatorij Ipavec, mizarstvo Wesiak v Cankarjevi ulici itd. Veliko škode je bilo na električnem, vodovodnem in plinovodnem omrežju. Streho nad glavo je izgubilo 404 oseb, saj je bilo 41 stanovanjskih zgradb porušenih, medtem ko je bilo 69 stavb težko, 73 srednje težko in 522 lažje poškodovanih. O tem Helena Ponudič, Tovarna letalskih motorjev Maribor in podzemlje Cone Tezno, Raziskovalna naloga, II. gimnazija Maribor, Projekt Mladi za napredek Maribora, 2017. https://zpm-mb.si/wp-content/uploads/2017/07/S%C5%A0_Zgodovina_Tovarna_letalskih_motorjev_Maribor_2.pdf

[964] Jauk, Amalija (rojena Poslančec), Maribor, zapuščinska zadeva A VI 968/44, Sodišče Maribor 1941-1945 (smrtovnica), 1944, Pokrajinski arhiv Maribor, SI_PAM/0715/002/05122.

V tem napadu, ki je trajal 15 minut, je življenje izgubila tudi mlada Amalija (Ljuba) Poslančec iz Dravc.[965] Kot izhaja iz zapuščinskega spisa, v katerem se nahaja tudi mrliški list, Ljuba in Friderik otrok nista imela.[966] Ljubina sestra Anica v Dravcih je do smrti hranila njene slike.[967]



Slika 523: Opustošenje železničarskih delavnic na Studencih po bombardiranju 6. decembra 1944.[968]

17.6.7 Narodnoosvobodilni boj

Odporniško gibanje na videmskem območju ni bilo dobro razvito. Širiti ga je začel ptujski dijak Zvonko Sagadin – Tine, ki je v Jurovcih k sodelovanju pritegnil pekovskega vajenca Miho Vidoviča in kočarskega sina Jožefa Cafuto. Slednja sta zbirala orožje in strelivo, ki so ga odlagali ob Dravinji vojaki razsule jugoslovanske vojske. Do jeseni so dejavnosti OF povsem zamrle. Na leskovškem območju so odporniške skupine zamrle že po prvih aretacijah avgusta 1942. Jeseni 1943 ga je ponovno okrepil Franc Belšak – Tone iz Muretincev, ki je v Varejah k NOB pritegnil kmete Franca Dernikoviča, Andreja Feguša in Ivana Maroha. Njihove domačije so postale varne postojanke aktivistom OF videmskega okoliša. Na Vidmu se je v odporniško gibanje vključil Hinko Novak, sin pekovskega mojstra. Nemci so ga aretirali in namestili v taborišče Litomerice, a je uspel pobegniti in se skrivaj vrniti domov. Franc Belšak je bil ubit 4. februarja 1945 na Toplakovi domačiji v Gorišnici. Franc Dernikovič je bil dva dni mučen v hiši Kozelovih v Spodnjem Leskovcu in bil nato ubit 25. aprila 1945 v gozdu pri Leskovcu.

V Lancovi vasi so se odporniškemu gibanju priključili posestnik Mirko (Fric) Vaupotič, kovaški mojster Janez Mislovič in kmet Mihael Vogrinec ter njegov sin Franc. Partizani so se zadrževali v Vogrinčevem bunkerju. Ko ga je okupator 1. decembra 1944 odkril, je oba Vogrinca poslal v taborišče Dachau, kjer sta

[965] Jauk, Amalija (rojena Poslančec), Maribor, zapuščinska zadeva A VI 968/44, Sodišče Maribor 1941-1945 (smrtovnica), 1944, SI_PAM/0715/002/05122.
[966] Prav tam.
[967] Več o njih v poglavju o Poslančecevih (po domače Pignarjevih) v drugem delu knjige.
[968] Hrani Muzej narodne osvoboditve Maribor.

preminula.[969] Z lancovsko enoto je sodeloval tudi brat Mirka Vaupotiča – Jakob, ki je bil poročen v Dravce.



Slika 524: Vaupotičevi sorojenci iz Lancove vasi (od enajstih otrok jih je devet preživelo otroštvo): v drugi vrsti drugi z leve Jakob Vaupotič, ki je bil poročen v Dravce, 1968.[970]

Po podatkih Pokrajinskega muzeja Ptuj-Ormož v Dravcih do leta 1943 ni bilo sodelovanja. Po mesecu oktobru 1943 so se začeli premiki raznih vojaških beguncev in terencev OF iz Markovcev. Občasno so partizani prišli tudi v Dravce in povpraševali pri domačinih, če okupator zahaja v vas. Na območju Dravcev so tudi potekale nevarne kurirske poti čez Dravo. Dravci so bili vključeni v kurirsko postajo TV 8 S in TV 8a S, ki je bila ustanovljena avgusta 1944 in sta jo vodila najprej Rudi Korošec iz Zabovcev, nato pa Jože Roškar – Dušan iz Bukovcev. Svoje javke sta imela pri zanesljivih družinah na širšem območju Šturmovca, v Dravcih, v Varejah ter v obdravskih vaseh markovske občine.[971]

Kot navaja leskovški župnijski kronist, Janko Petan, se je situacija okupatorjeve premoči začela spreminjati, ko so partizani v Leskovcu izpraznili in zažgali vojaški magacin v Vregovi hiši, *»Nemci si niso upali nuditi odpora. V tem času so tudi Haložani v večjem obsegu pogumno začeli podpirati partizane«*.[972] Ta partizanski napad na orožniško postajo v Leskovcu in izpraznjenje vaške trgovine se je zgodil 4. septembra 1844.[973]

[969] Mavrič Žižek, 2011, cit. zg., str. 143.
[970] Zasebni arhiv Beno Vidovič.
[971] Prav tam.
[972] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 148.
[973] AMNOM, fasc. Orožniško glavarstvo Maribor, Bandenmeldung Untersteiermark, 18. 7. 1944, 8. 8. 1944, 20. 8. 1944, 22. 8. 1944, 29. 8. 1944 in 6. 9. 1944.

V akcijo sta bila po pripovedi sorodnikov vključena tudi brata Mirko in Jakob Vaupotič. Zaradi obtožb o sodelovanju z odporniki okupator zapre člana orožniške postaje Ignaca Letiča, ki je bil poročen z nečakinjo Vaupotičevih – Marijo (Maro) Krajnc. Jakob Vaupotič je bil poleti 1943 tudi na njuni poroki, kjer je mrgolelo okupatorskih oficirjev.



Slika 525: Poroka Ignaca Letiča in Marije Krajnc, 27. junija 1943.[974]

Med odporniki je bil tudi mož Ane Habjanič (po domače Vespoharjeve Nanike iz Dravcev), Jožef Majcenovič, s katerim je od leta 1939 živela v Paradižu pri Sv. Barbari. Zanj je Martin Prašnički zapisal, da je bil po domače znan kot kmet Belenec in da je avgusta 1944 odšel v partizane. Od januarja 1945 je bil pogrešan kot borec Zidanškove brigade v Hinjski dolini pod Kamnikom. Njegovo ime je na spomeniku v središču Cirkulan.[975] Sama Ana je v spominih Zinki Zorko povedala, da je mož padel v partizanih: *»sen se poročila, te pa sma štiri leta z možon bla fkup, pa je mogo v vojsko, nemško, tam so ga pa partizani zajeli, pa je pau f partizanih petinštiridesetega leta. Zdaj sem šestdeset let že vdova. (…) Samo fstrelili so ga pa najbrž*

[974] Zasebni arhiv Bena Vidoviča.
[975] Martin Prašnički, Žrtve svetovnih vojn z območja Cirkulan, Društvo za oživitev gradu Borl, 2013.

Taljani – v Strajni. Vete, ki je Stranje? Ge se tista Marija prikazuje. Tista Marija je tak pr cesti, moj mož, tistokrat so je samo prpelali, pa so je samo notri zagrnali. (…) Mojin sestran tren pa so može fstrelili. Šestdeset let sen že vdova«.[976]



Slika 526: Zapuščen grob neznanega partizana v Dravcih ob potoku Psičina.[977]

Med zadnjimi padlimi partizani v 2. svetovni vojni je bil vnuk Mihaela Žlahtiča iz Dravcev, Ludvik Žlahtič, katerega oče Andrej je bil veteran 1. svetovne vojne in so živeli v Gradiščah. Ludvik se je še ne 20-letni poleti 1944 pridružil partizanom. Mladosti navkljub je postal komandir zaščitne stanice Okrajnega odbora OF v Gornjih Halozah. Končal je tragično – Nemci so ga ujeli in ustrelili nekaj dni pred koncem vojne, 24. aprila 1945 na Planjskem blizu Majšperka. Kot ugotavlja Martin Prašnički, je njegovo ime na spomeniku sredi Cirkulan, a z napačno letnico rojstva.[978]

17.6.8 Lekečinčev zet Jurij Podpečan umre v taborišču Dachau

Prva znana žrtev nemških taborišč iz Dravcev je bil komaj 28-letni Jurij Podpečan. Rojen je bil 4. novembra 1915 v Stranicah pri Slovenskih Konjicah in je bil izučen mizar. Bil je partner štiri leta mlajše Cecilije Habjanič (po domače Lekečinčeve Cilike iz Dravcev) na dravskem Rtiču. Z Jurijem sta živela v Dravcih. Nekaj dni pred vojno se jima je rodila hči Marija, nato pa še ena hči, ki je umrla kmalu po rojstvu.

[976] Ana Majcenovič, rojena 1916 – v: Zinka Zorko, Pojoči dialekt vzhodnih Haloz, Svet Belanov, 2005, cit. zg., na str. 411.
[977] Nagrobnik je izdelal Janez Bedrač ml. (1945–2002), velikanska vrba nad njim se je podrla (bobri?), foto: JH, 2024.
[978] Martin Prašnički, Žrtve vojn, 2013, cit. zg., str. 42.



Slika 527: Jurij Podpečan (1915–1944).[979]

Oktobra 1943 je bil Jurij še v Dravcih. Vključeval se je v partizanski odpor in deloval kot partizanski kurir, ko ga je okupator aretiral in pri njem našel odporniško pošto. Bil je aretiran in odpeljan na zaslišanja v mariborske zapore. Od tam je bil poslan v taborišče Dachau, kamor je glede na evidence tega taborišča prispel 24. februarja 1944. Umrl je manj kot mesec dni kasneje.

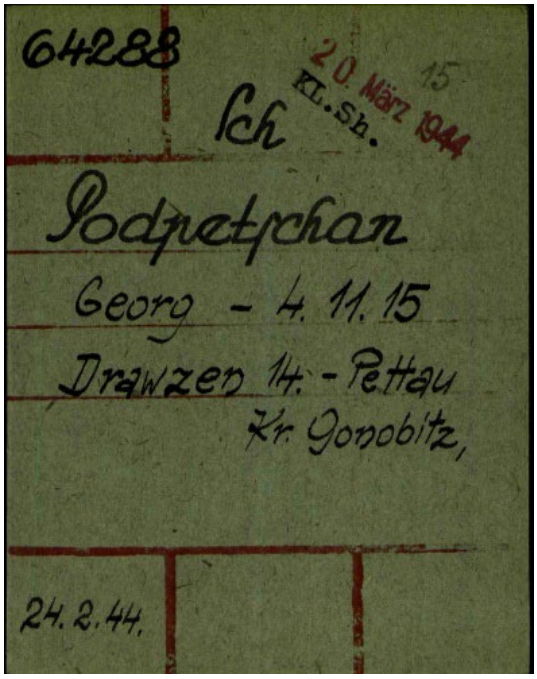

Slika 528: Taboriščnik št. 64288, Georg Podpetschan, roj. 4. 11. 1915, stanujoč na naslovu Drawzen 14 – Pettau, prispel 24. 2. 1944, umrl 20. 3. 1944.[980]

[979] Zasebni arhiv Zlatka Podpečana.
[980] Mednarodni center o nacističnemu preganjanju (Arhivi Arolsen), https://collections.arolsen-archives.org/de/search.

Njegova Cilika je tisto poletje v Dravcih rodila sina Mirka Podpečana, ki tako očeta ni mogel nikoli spoznati. Ko je Mirko (znan kot Fric) kasneje bival v Nemčiji, je iskal podatke o očetovi smrti, a jih ni mogel najti.[981] Jurij Podpečan je danes – brez natančnega kraja in datuma smrti – naveden na slovenskem seznamu žrtev II. svetovne vojne.[982]

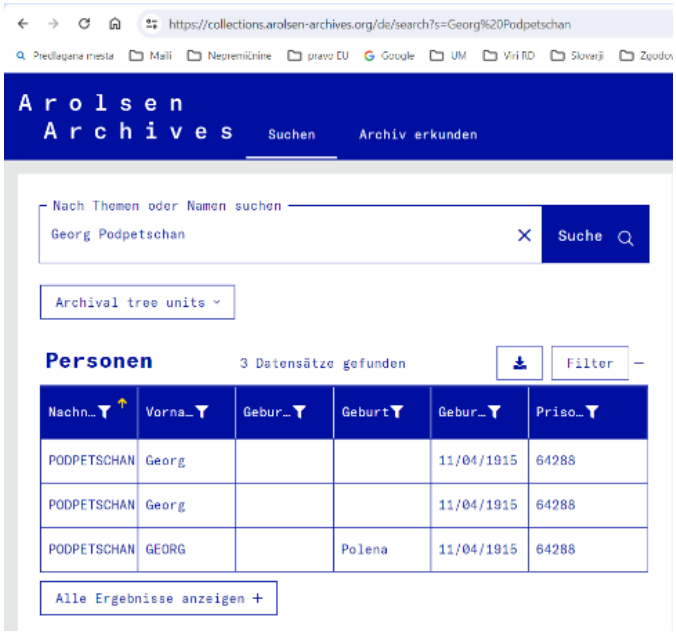

Slika 529: Jurij Podpečan v spletnem arhivu taborišča Dachau.[983]

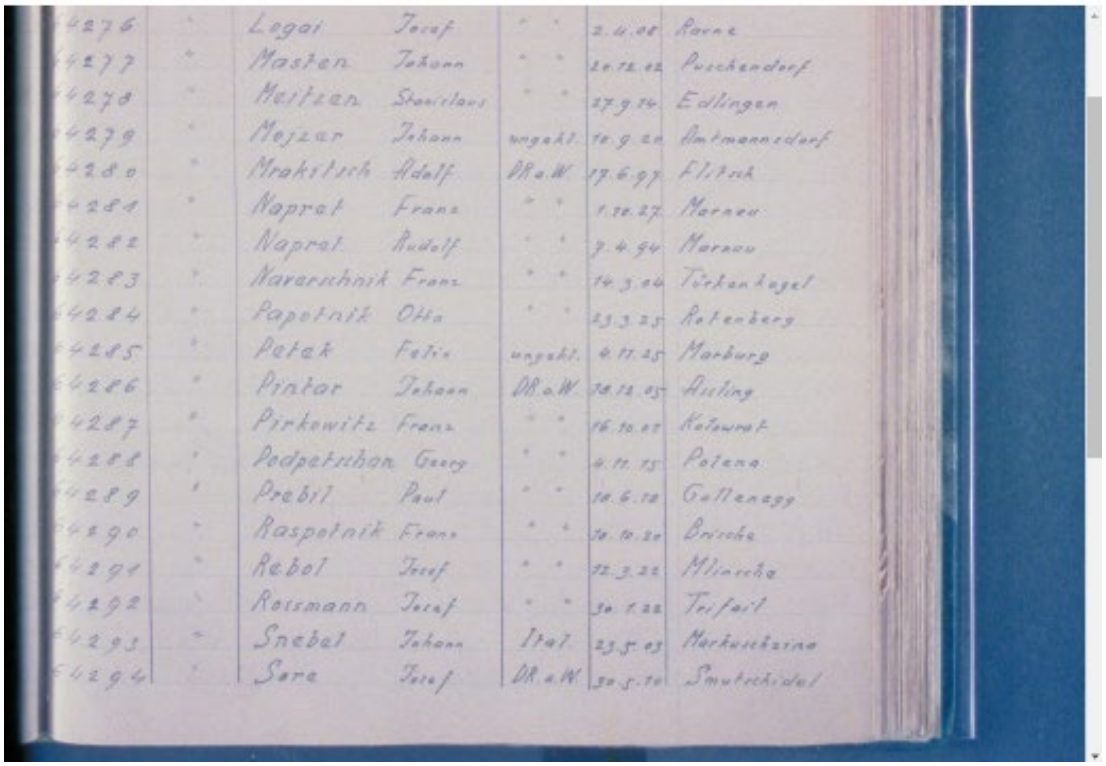

Slika 530: Jurij Podpečan vpisan v knjigo taboriščnikov Dachau.[984]

[981] Več o njih v drugem delu knjige.
[982] Dostopen na: https://www.sistory.si/zrtve.
[983] Prav tam.
[984] Arhivi Arolsen.

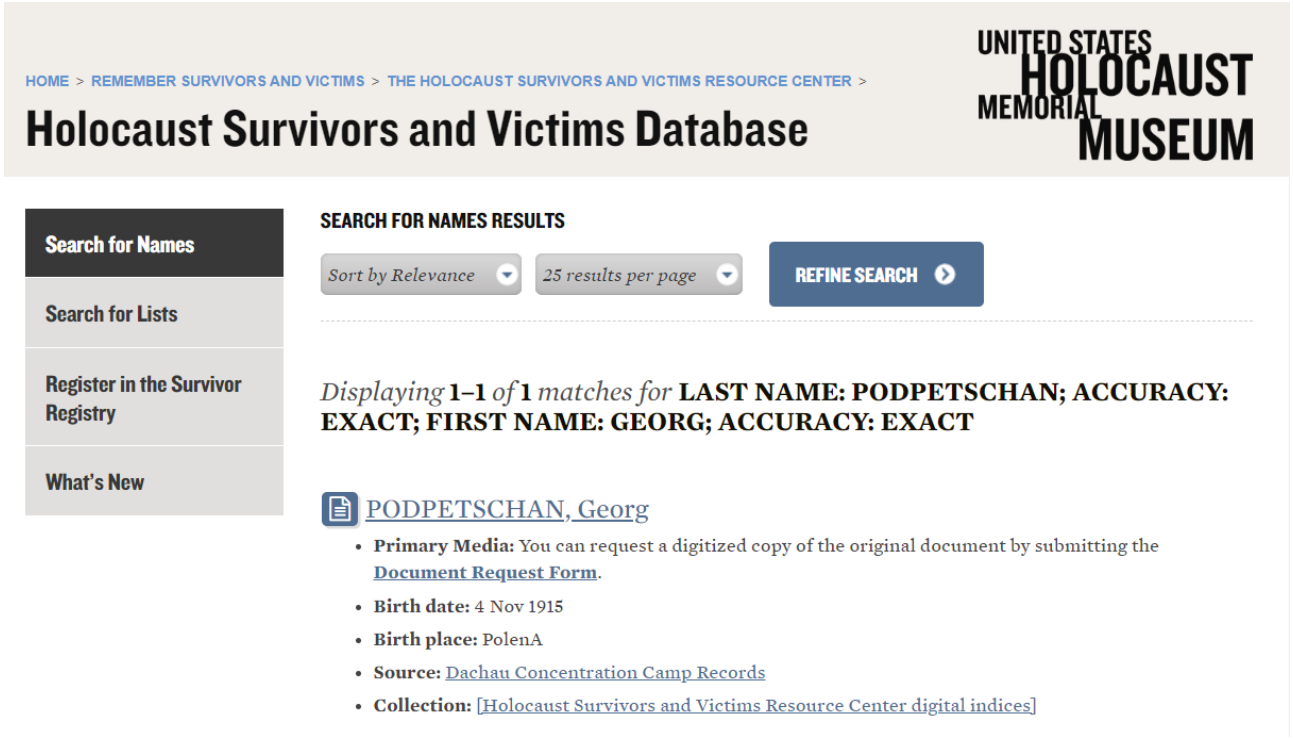

Slika 531: Jurij Podpečan na seznamu žrtev holokavsta.[985]

Koncentracijsko taborišče Dachau je bilo ustanovljeno že marca 1933 in je bilo prvo običajno koncentracijsko taborišče, ki ga je ustanovila nacionalsocialistična (nacistična) vlada. Heinrich Himmler, kot predsednik policije v Münchnu, je taborišče uradno opisal kot »prvo koncentracijsko taborišče za politične zapornike«. Prvo leto je imelo taborišče kapaciteto 5.000 jetnikov. Sprva so bili interniranci predvsem nemški komunisti, socialdemokrati, sindikalisti in drugi politični nasprotniki nacističnega režima. Število zapornikov v Dachauu med letoma 1933 in 1945 je preseglo 200.000. Število ujetnikov, ki so tam umrli, je težko oceniti. Na tisoče, ki so jih pripeljali v taborišče na usmrtitev, pred smrtjo niso niti popisali. Poleg tega število smrtnih žrtev med evakuacijo ni bilo ocenjeno. Strokovnjaki verjamejo, da je v Dachau umrlo najmanj 40.000 zapornikov.[986] Žal je bil med njimi tudi mlad Dravčan Jurij Podpečan, ki mu je bila s tem odvzeta možnost, da bi zares zaživel z družino, ki si jo je s Ciliko komaj začel ustvarjati.

17.6.9 Tejekov Jožef umre v taborišču na Češkem

Ko je umrl Jurij Podpečan, takrat 44-letni Jožef Cafuta (po domače Tejekov) iz Sovič, oče šestih otrok, ni mogel pričakovati, da bo podobna usoda čez nekaj mesecev doletela tudi njega.

V Šturmovcih pri Vidmu je bila postojanka partizanskih kurirjev, med katerimi je bil tudi Martin Hameršak iz Bukovc. Ta se je aprila 1943 poročil z Jožefovo hčerko Ano Cafuta iz Sovič in s partizanskim gibanjem povezal več članov Tejekove družine. S partizani sta bila povezana zlasti njena sestra Marija in brat Jožef.

[985] US Holocaust Memorial Museum, https://www.ushmm.org/.
[986] International Dachau Committee, *The Dachau Concentration Camp, 1933 to 1945: Text and Photo Documents from the Exhibition*, 2005. Glej tudi Harold Marcuse, *Legacies of Dachau: The Uses and Abuses of a Concentration Camp, 1933–2001,* Cambridge University Press, Cambridge 2001.

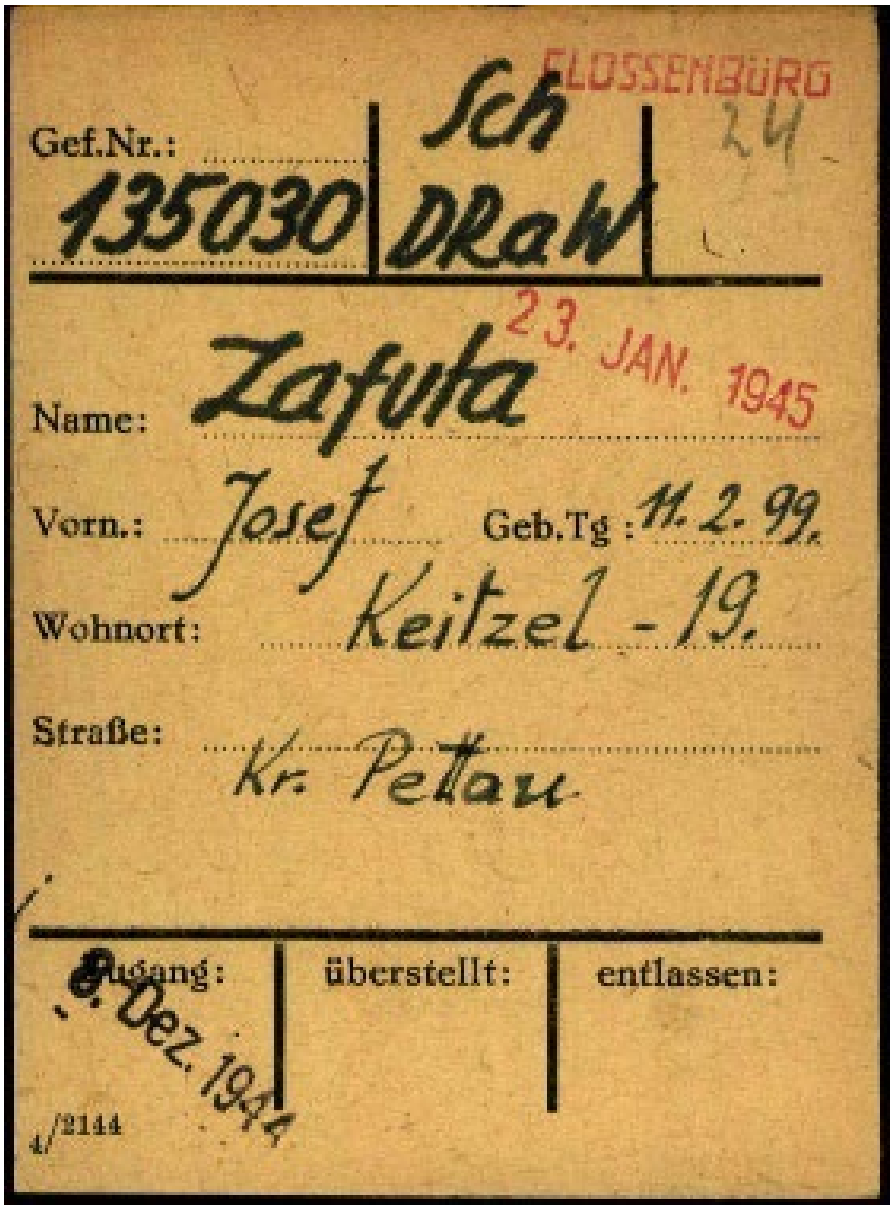

Slika 532: Zaporniški kartonček Jožefa Cafute v Dachauu, številka zapornika 135030, roj. 11. 2. 1899, Keitzel 19,[987] Pettau, spodaj levo datum prihoda v taborišče, zgoraj rdeče datum in kraj premestitve (Flossenburg).[988]

27. septembra 1944 so Tejekovi od leskovškega orožnika Ignaca Letiča preko Andreja Cafute (po domače Pozničarjevega Draška) prejeli nujno sporočilo, da k njim prihajajo Nemci. A Andrej je bil prepozen. Po pripovedovanju Jožice Selinšek sta njen ded Jožef Cafuta st. in oče Jožef Cafuta ml. pobegnila iz hiše čez cesto in tekla v strmi gozd proti partizanski postojanki na hribu nad njihovo domačijo. A ker starejši Jožef ni bil več najmlajši, v hrib ni mogel tako hitro kot njegov 18-letni sin. Med tekom je Jožefa Cafuto st. okupator ujel in aretiral, sin pa je pobegnil.

Po aretaciji je okupator Jožefa Cafuto st. (po domače Tejekovega Pepija, rojenega 11. februarja 1899, Dravce 14), ki je imel z ženo Rozo šest otrok, ob aretaciji starih med 12 in 22 let, najprej poslal v mariborske zapore. Iz gradiva, ki ga hrani Arhiv v Bad Arolsnu,[989] izhaja, da je dne 8. decembra 1944 prišel v Koncentracijsko taborišče Dachau. Pod datumom prihoda je dopisan kraj Marburg (Maribor).

[987] Napaka pri zapisu – Soviče so bile med 2. svetovno vojno »Käuze«.
[988] Arhivi Arolsen.
[989] Mednarodni center o nacističnemu preganjanju, https://collections.arolsen-archives.org/de/search.

Iz Dachaua je bil 23. januarja 1945 premeščen v Koncentracijsko taborišče Flossenbürg, v Bavarskem gozdu tik ob češki meji, nato pa v Koncentracijsko taborišče Leitmeritz/Litoměřice severno od Prage,[990] kamor je prišel 2. februarja 1945.


Zafuta 135030 Sch
Josef 11.2.99
L. Arbeiter Keitzel
8. Dez. 1944 w.o. 19
23. Jan 1945 Kr. Pettau
FLOSSENBURG v., 6., rk., DRaW

Slika 533: Drugi kartonček Jožefa Cafute iz Dachaua, ki prav tako prikazuje njegov datum prihoda in odhoda.[991]

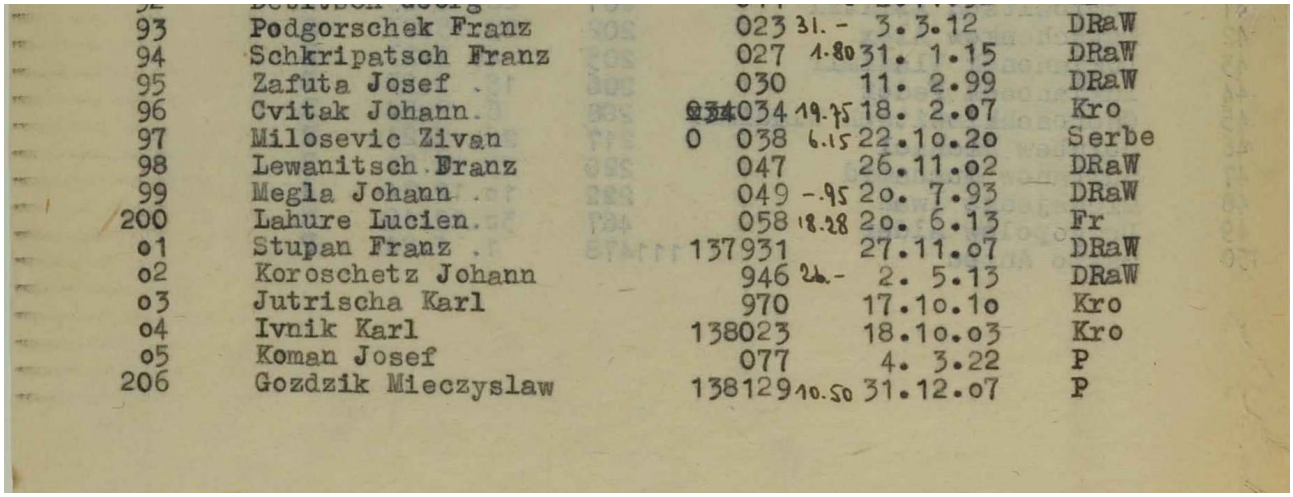
93	Podgorschek Franz	023	31. -	3. 3.12	DRaW
94	Schkripatsch Franz	027	1.80	31. 1.15	DRaW
95	Zafuta Josef	030		11. 2.99	DRaW
96	Cvitak Johann.	034	19.75	18. 2.07	Kro
97	Milosevic Zivan	038	6.15	22.10.20	Serbe
98	Lewanitsch Franz	047		26.11.02	DRaW
99	Megla Johann	049	-.95	20. 7.93	DRaW
200	Lahure Lucien.	058	18.28	20. 6.13	Fr
01	Stupan Franz	137931		27.11.07	DRaW
02	Koroschetz Johann	946	26.-	2. 5.13	DRaW
03	Jutrischa Karl	970		17.10.10	Kro
04	Ivnik Karl	138023		18.10.03	Kro
05	Koman Josef	077		4. 3.22	P
206	Gozdzik Mieczyslaw	138129	10.50	31.12.07	P

Slika 534: Premeščenci iz Dachaua v Flossenburg, str. 4, 23. januar 1945.

[990] Njegovo ime je omenjeno na transportnem seznamu pod zaporedno številko 205 (Zafuta Joseph, Sch DraW).
[991] Prav tam.

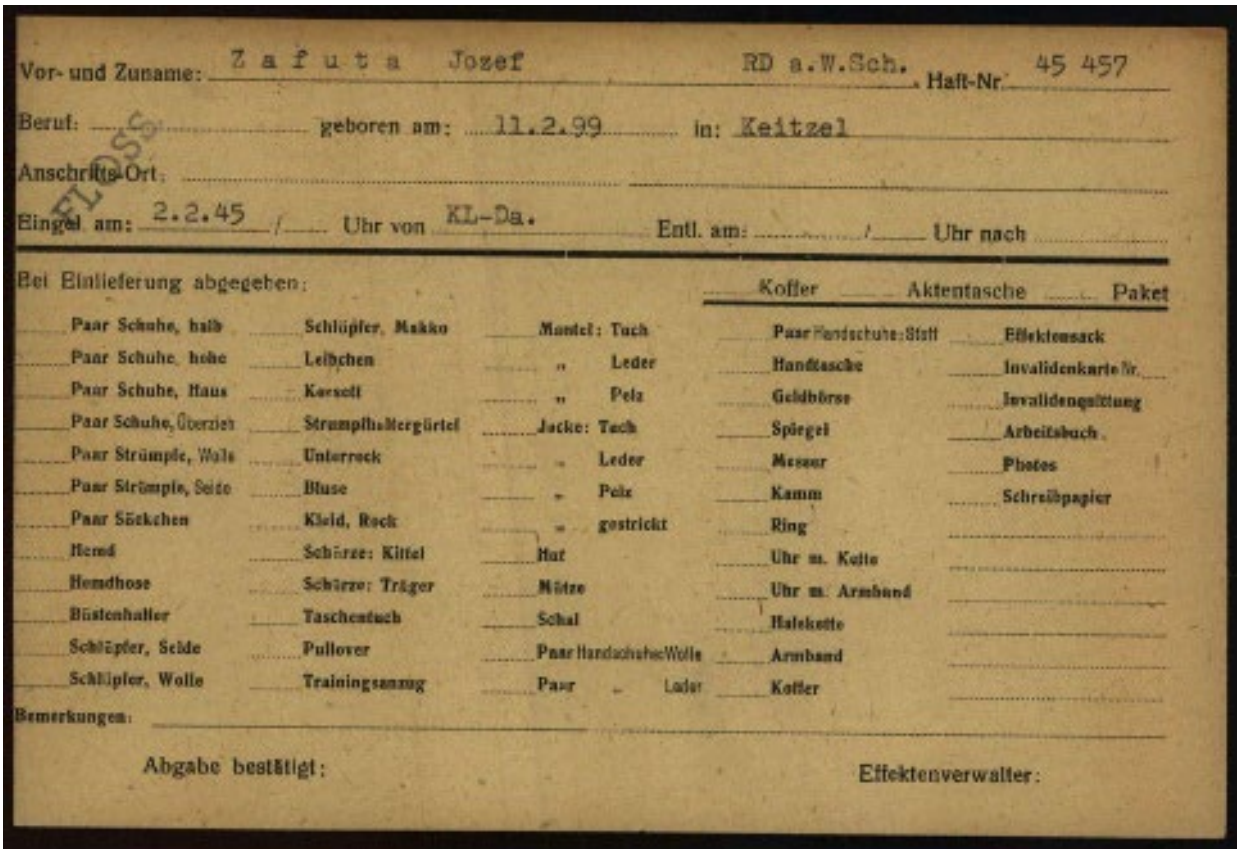

Vor- und Zuname: Zafuta Jozef RD a.W.Sch. Haft-Nr. 45 457

Beruf: ... geboren am: 11.2.99 in: Keitzel

Anschrifts-Ort: ...

Eingel. am: 2.2.45 / ... Uhr von KL-Da. Entl. am: ... / ... Uhr nach ...

Bei Einlieferung abgegeben: ... Koffer ... Aktentasche ... Paket

Paar Schuhe, halb	Schlüpfer, Makko	Mantel: Tuch	Paar Handschuhe: Stoff	Effektensack
Paar Schuhe, hohe	Leibchen	„ Leder	Handtasche	Invalidenkarte Nr.
Paar Schuhe, Haus	Korsett	„ Pelz	Geldbörse	Invalidenquittung
Paar Schuhe, Überzieh	Strumpfhaltergürtel	Jacke: Tuch	Spiegel	Arbeitsbuch
Paar Strümpfe, Wolle	Unterrock	„ Leder	Messer	Photos
Paar Strümpfe, Seide	Bluse	„ Pelz	Kamm	Schreibpapier
Paar Söckchen	Kleid, Rock	„ gestrickt	Ring	
Hemd	Schürze: Kittel	Hut	Uhr m. Kette	
Hemdhose	Schürze: Träger	Mütze	Uhr m. Armband	
Büstenhalter	Taschentuch	Schal	Halskette	
Schlüpfer, Seide	Pullover	Paar Handschuhe Wolle	Armband	
Schlüpfer, Wolle	Trainingsanzug	Paar „ Leder	Koffer	

Bemerkungen: ...

Abgabe bestätigt: ... Effektenverwalter: ...

Slika 535: Popis osebnih predmetov Jožefa Cafute ob prihodu v Dachau.[992]

V taborišču Litoměřice je umrl 17. aprila 1945.[993] Ta datum je bil kot domnevni dan smrti določen tudi s sodno odločbo z dne 31. maja 1950 in je potrjen s podatki iz taborišča.

Koncentracijsko taborišče Litoměřice je znano tudi kot Terezín II in je bilo med drugo svetovno vojno eno izmed nacističnih koncentracijskih taborišč, predvsem namenjeno Židom. Nahajalo se je v bližini mesta Litoměřice, ki je zdaj del Češke. Bilo je predvsem delovno taborišče, kar pomeni, da so tamkajšnje zapornike prisilili v težko fizično delo. Razmere v taborišču so bile izjemno težke. Zaporniki so trpeli zaradi izčrpanosti, lakote, bolezni in brutalnosti stražarjev. Zaradi teh nečloveških pogojev je bila stopnja smrtnosti v tem taborišču visoka.

Še preden so Tejekovega Jožeta pripeljali v to taborišče, so taborišče junija 1944 obiskali trije predstavniki Rdečega Križa, ki so se zadovoljili s sliko urejenih razmer, ki jih je uprava taborišča uprizorila za njih, z razigranimi otroki, židovsko molilnico in domnevno židovsko samoupravo, čeprav je v taborišču umrlo več deset tisoč ljudi. Da ne bi kazali podhranjenosti, so preslabotne pred obiskom Rdečega Križa odpeljali v taborišče Auschwitz.

V zadnjih mesecih pred koncem vojne so v getu skoraj podvojili število jetnikov, ki so bili v Litoměřice pripeljani iz drugih taborišč, in dvignili nove zahteve glede nastanitve, prehrane in predvsem zdravstvenega sektorja v getu. Ujetniki, ki so prihajali z evakuacijskimi transporti, so bili zelo slabega

[992] Prav tam.
[993] Mavrič Žižek, 2011, cit. zg., str. 143 – AMNOM, Kartoteka žrtev II. svetovne vojne.

zdravja, pogosto okuženi s hudimi boleznimi, kot je tifus, ki je grozil, da bo prerasel v epidemijo.[994] Jožef Cafuta je bil med njimi. Na koncu se je zgodilo ravno to. Z epidemijo so se najprej borili židovski zdravniki, zaprti v getu, kasneje tudi člani Češke akcije pomoči (CPA) in zdravniki Rdeče armade. Povsem mogoče torej je, da je Jožef Cafuta umrl od tifusa, sploh zato, ker so v zadnjih mesecih vojne o epidemiji tifusa poročali tudi iz taborišča Flossenbürg, kjer je bil Jožef pred premestitvijo v Litoměřice.

Pokopan je na Češkem. Le tri tedne kasneje, 6. maja 1945, so preživeli jetniki prejeli potrdilo o odpustu. 1200 jih ni bilo dovolj pri močeh, da bi odšli.[995] Danes je na mestu taborišča Spominski center (Terezin Memorial), ki obiskovalcem omogoča, da se spomnijo na trpljenje in izgube, ki so se zgodile tam, in služi kot opomin na grozote holokavsta in nacističnih zločinov. Med žrtvami je v Spominskem parku naveden tudi Jožef Cafuta.[996]

Njegov sin Jožef Cafuta III. (rojen 18. septembra 1926) se je tisto noč, ko je njegovega očeta blizu doma aretiral okupator, uspel prebiti do partizanske postojanke v Sovičah, od koder je bil napoten do Poljčan, kjer se je pridružil partizanom. Na koncu je bil v Kočevskem Rogu, od koder se je peš po gozdovih vrnil v Haloze. Rane zaradi vojnih grozot, zlasti očetove smrti, so ga bolele do smrti.

Mlajši brat Ivan Cafuta (rojen 9. avgusta 1928) je bil aretiran skupaj z očetom. Med mučnim zasliševanjem mu je okupator celo pulil nohte s prstov. Naposled so ugotovili, da šestnajstletnik v resnici ničesar ne ve o družinskem sodelovanju z odporniki in so ga izpustili.

17.6.10 Žlahtičevega Toneka okupator ubije na domačem dvorišču

Smrt Vinka Mohorka, ki je bil prisilno mobiliziran v nemško vojsko in je umrl na SV Romunije, ni bila edini davek te dravske družine med 2. svetovno vojno. Pepikin starejši brat, Anton (Tonek) Žlahtič, rojen 12. januarja 1910, ni bil mobiliziran v vojno. Njegov oče Jurek mu je »zapisal« hišo na Rtiču, ki jo je kupil po smrti mlade Neže Štumberger zato, da bi se tja po vojni preselil njegov sin. A se to ni zgodilo.

Kot izhaja iz uradnega zapisnika Zvezne popisne komisije, ki je popisovala vojne žrtve iz let 1941–1945 in je leta 1958 opravila intervju z njegovim očetom Jurijem (Jurek), so k Žlahtičevim večkrat hodili partizani. Čeprav Tonek ni bil v nobeni oboroženi formaciji, je od partizanov dobil pištolo in strelivo. Pištolo je imel pri sebi, strelivo pa v sobi.

11. oktobra 1944 sta 34-letni Tonek in njegov oče delala na polju. Oče ga je poslal domov po vole, ko je Tonek pri hiši zagledal okupatorjeve vojake. Ustrašil se je, da so izvedeli za strelivo, zato ga je poskušal skriti. Ob tem so vojaki opazili, da ima pri sebi pištolo in ga nemudoma ustrelili.

Z vozom so ga odpeljali na urad v Leskovec, kjer je brez krste pokopan za ograjo pokopališča. Domači so domnevali, da ga je sosed, ki je podpiral okupatorja, prijavil oblastem, saj so sosedi vedeli za to pištolo. Dogodek je družino izjemno pretresel, vaščani so se še desetletja po vojni spominjali, kako je z voza, na katerem so peljali njegovo truplo, tekla kri. Njegova nečakinja Marija je skoraj do smrti obiskovala njegov

[994] Martin Winstone, The Holocaust Sites of Europe: An Historical Guide, Bloomsbury Publishing, 2010.
[995] Last months of the Terezín Ghetto, Gestapo Prison and of concentration camp Litoměřice, Pamatnik Terezin, 25. 5. 2015.
[996] Spominski zapis je tudi na spletni strani centra: https://www.pamatnik-terezin.cz/prisoner/li-zafuta-joseph.

grob. Soseda Anica Habjanič (Lekečinčeva) je bila ob dogodku stara dobrih pet let in se spominja, da so tisti dan pri Žlahtičevih pobirali grozdje v njihovem vinogradu v Tajni. Ko so se berači vrnili na Žlahtičevo domačijo, so Toneka že odpeljali, doma pa je vladala velika panika.

V gradivu zgodovinskega oddelka Pokrajinskega muzeja Ptuj-Ormož piše, da je bil *»po naključju ubit od hrvaške žandarmerije«* in da *»je bil nekoliko duševno omejen«*. Iz šolskih redovalnic je razvidno, da je jecljal, sicer pa je uspešno napredoval v višje razrede šole. Oče je za popisno komisijo povedal, da je končal sedem razredov osnovne šole, kolikor je bilo takrat predpisano. Morebiti zaradi jecljanja ni bil mobiliziran v nemško vojsko. Tam bi bil najbrž bolj varen kot doma. »Naključno« ubit ni mogel biti, tudi če bi bil res duševno omejen, pa to ne zmanjšuje zločina njegovih morilcev. Voden je v registru talcev 2. svetovne vojne.

17.6.11 Nemci Kolarjevim sežgejo dom

Kot navaja leskovški kronist, je *»zadnji divji beg okupatorskih vojaških formacij iz Hrvaške proti severu v Leskovcu trajal tri dni, od 7 do 9. maja 1945. Zadnji od teh so zažgali Kozel Julijani v Sp. Leskovcu 18 gospodarsko poslopje, v Gradiščah pri Sv. Barbari pa nekih deset hiš. Našo šolo so podminirali, a so bile mine pravočasno odstranjene. Prva vojaška edinica N.O.V. je prišla v Leskovec 9. maja 1945 okrog 16. ure. Skoraj isti trenutek je bilo v svetu proglašeno sporočilo, da je Hitlerjanska vojska brezpogojno kapitulirala«.* [997]

Med omenjenim požigom so na zadnji dan vojne, 9. maja 1945, okupatorjeve sile torej v Gradiščah požgale več hiš. Po pripovedovanju vaščanov naj bi pripadniki OF iz Gradišč napadali bežeče okupatorje in izzvali ta zadnji odziv s požigom. V akciji je bil med drugim požgan dom družine Vindiš (po domače Kolarjevih), ki so imeli zemljo tudi pod Gradišči v Dravcih. Praznik konca druge svetovne vojne in kasneje dan Evrope je bila tako za to družino obletnica požiga njihovega doma.

Ana Vindiš, poročena Horvat, ki je bila takrat stara 13 let, se spominja, da so Nemci zadnji dan vojne prišli do njihove hiše in jim rekli, naj gredo hitro vsi ven. V naglici so pobrali nekaj svojih stvari in odšli, Nemci pa so nato z gorivom polili njihovo s slamo krito hišo, ki je takoj zagorela. Družina se je umaknila v Dravce in si tam po koncu vojne ustvarila nov dom (sprva s hišno številko Dravci 17a, danes Dravci 2). V Gradiščah so odtlej imeli le še vinograd in prešo.

17.6.12 Partizansko nasilje

Kompleksnost dogajanja med in po 2. svetovni vojni, kjer ni bilo samo dobrih in samo slabih, kaže usoda treh mož, ki so umrli zaradi partizanskega nasilja.

Prvi je bil Janez Vidovič (po domače Medvedov, rojen leta 1908) iz Slatine. Bil je poročen z Antonijo Habjanič (po domače Vespoharjevo Toniko) iz Dravcev. Njen svak je prej omenjeni padli partizan iz Paradiža Jožef Majcenovič. Ivana so doma v Varejah leta 1944 prijeli njemu znani lokalni aktivisti (partizani), ga odpeljali do Drave in ga vrgli vanjo ter dodatno k temu ustrelili. Našli so ga v Dravi v Ormožu, kjer je tudi pokopan. Hči Štefka, ki je bila poročena v Dravcih, je vrsto let obiskovala očetov grob. Danes je njegova spominska plošča na družinskem grobu na pokopališču na Vidmu.

[997] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 148.



Slika 536: Spominska plošča Janeza Vidoviča (Medvedovega) na videmskem pokopališču, na grobu njegove hčerke Štefanije.[998]

Pod streli odpornikov je umrl še en Vespoharjev zet, in sicer drugi mož Julijane Habjanič – Jožef Flajs. Ta naj bi se konec leta 1944 odpravil na obisk k hiši v Lancovi vasi, pri kateri so se zbirali odporniki, domnevno na izposojo vžigalic. Ko se je približal hiši, je opazil, da se pri hiši zbirajo partizani. Obrnil se je proti domu, ne da bi vstopil, in ženi povedal, kaj je videl. Žena je naslednji dan pri maši opozorila gospodinjo te hiše, naj bodo bolj pazljivi pri goščenju odpornikov, da jih ne bi Nemci opazili pri njih, kot jih je njen mož. 3. januarja 1945 so prišli po Jožefa in ni se več vrnil domov. Domnevno je bil ubit v Slokah pri Ptujski Gori. Vpisan je na seznam žrtev 2. svetovne vojne. Leta 1959 je bil s sodnim sklepom razglašen za mrtvega, očitno se ni vedelo, kaj je bilo z njim tisti dan po novem letu, ko so ga odpeljali od doma.[999]

Tretja pretresljiva zgodba se nanaša na Ignaca Letiča (rojenega 9. julija 1906 v Pobrežju staršema Janezu Letiču in Katarini, rojeni Skaza), ki je bil orožnik v Leskovcu. Poročen je bil z Marijo Krajnc (po domače Tejekovo Maro), hčerko Kranjčevega Pepija, posvojenca Tejekovega Jožeka iz Dravcev. Kot orožnik je bil osovražen med vsemi, ki jih je okupator kdaj zaprl v leskovški pripor, katerega ključe je imel tudi Ignac. Ignac jim je pojasnjeval, da jih ne more izpustiti, čeprav so bili domačini in jih je poznal, saj bi bil za kaj takega smrtno kaznovan. Kljub nevarnosti je Letič poslal Andreja Cafuto (po domače Pozničarjevega Draška), naj opozori Tejekove, da jih nameravajo orožniki aretirati zaradi suma sodelovanja s partizani.[1000] Ker je imel Ignac kot orožnik v Leskovcu dostop tudi do vojaškega skladišča (magacina), so se nanj obračali lokalni partizani, zlasti brata Vaupotič, ki sta bila strica njegove žene Mare. Ignac jim je skrivaj izdajal blago. Ko so Nemci septembra 1944 ugotovili, da je vojaški magacin prazen, so Ignaca z motorjem odpeljali na Ptuj, najprej na orožniško postajo na Bregu, nato pa v zapor. Za njim so zaprli tudi njegovo ženo Maro. Spominjala se je, da je bil vodja zapora Glušič do nje prijazen, saj je bila noseča. Iz tega razloga so jo tudi izpustili domov, kasneje pa dovolili, da je možu v zapor dostavljala

[998] Foto: JH, 2024.
[999] Pogovor avtorice z Rozalijo Habjanič, 2024.
[1000] Intervju z Rozalijo Habjanič, Pobrežje, 15. junij 2024.

kruh. A do njenega moža so bili manj prizanesljivi – zaradi sodelovanja z odporniki so ga kruto pretepali, Mara pa je na dom dobivala v pranje njegova prekrvavljena oblačila.[1001]



Slika 537: Na poroki Ignaca Letiča in Marije Krajnc je mrgolelo nemških časnikov – 10. 4. 1943.[1002]

Ob koncu vojne je bil Ignac Letič iz zapora izpuščen, a ga je po poti zajel nekdanji pripornik iz leskovškega pripora, ki je menil, da bi ga Letič lahko izpustil iz pripora, če bi le hotel. Da bi se mu maščeval, ga je odpeljal na žitno polje na Bregu in ga tam ustrelil. O tem je obvestil Jakoba Vaupotiča, ki je nečakinji Mari sporočil, kje se nahaja truplo njenega moža. S sestro Lizo sta šli s kolesljem ponj in ga pripeljali domov.

Ko so ga naložili v doma izdelano krsto z namenom, da ga naslednji dan pokopljejo, so se pri njih oglasili partizani z vprašanjem: *»Kaj pa dela gestapa na slovenski zemlji?«*

Tisto noč so partizani požgali njihovo hišo, da bi z njo zgorel tudi Letič v krsti. A je bil njegov tast – Krajnčev Pepi, Maistrov borec – na požig pripravljen. S sosedi iz Repišč in Sovič so z vodo napolnili vse razpoložljive sode in takoj po požigu, ko so partizani pobegnili, pogasili hišo.

Mara je z dojenčkom in s sestro Lizo tisto noč preživela v gozdu v Jurošaku. Po vrnitvi so krsto naložile na koleselj in ga peljale na pokopališče na Vidmu.[1003] Na seznamu žrtev 2. svetovne vojne[1004] je kot dan njegove smrti naveden zadnji dan vojne – 9. maj 1945, kraj smrti pa Ptuj. Mara se je po vojni vnovič poročila, njen sin, Ignac Letič ml., pa živi v Gornji Radgoni.

[1001] Intervju z Benom Vidovičem, Zg. Pristava, 4. maj 2024.
[1002] Med svati je bil tudi Marijin stric Jakob Vaupotič, ki je bil med odporniki (v drugi vrsti prvi levo), z ženo Marijo. Jakobova sestra je na sliki nad nevesto, nad ženinom pa Jakobov svak Jožef Krajnc (po domače Tejekov Pepi). Zasebni arhiv Bena Vidoviča.
[1003] Letiča so pokopali v grob – poleg Tejekovih, poglej grob 1945. Ignac ml. je dal grob stricu Franclu na Videm, sedaj ga ima Pepca na Vidmu. Sedaj je Ignac ml. v Gornji Radgoni.
[1004] Dostopno na: www.sistory.si.



Slika 538: Nekdanji grob Ignaca Letiča st. med grobom Tejeka st. (Jožef Cafuta) in Tejeka ml. (Anton Cafuta).[1005]

*

Vojna, ne glede na izid, prinaša neizmerne človeške, moralne in materialne izgube, ki presežejo vsako domnevno zmago. Uničeni so domovi, pretrgane družinske vezi in izgubljena so dragocena življenja. Povzroča trajne psihološke posledice in ruši družbeno strukturo, kar vodi v dolgotrajno trpljenje in nestabilnost. Pravičnost in humanost, temeljna vrednota človeške civilizacije, sta v vojni nepopravljivo omajani. Zato, ko se prah poleže in bitke končajo, je jasno, da v vojni ni resničnih zmagovalcev – le poraženci na obeh straneh.

Dravčani so v kratkem času preživeli dve svetovni vojni. V prvi svetovni vojni so se borili za avstrijskega cesarja v Galiciji proti Rusom in na Soški fronti proti Italijanom. Ko se ta vojna še niti ni končala, so se pod vodstvom generala Rudolfa Maistra borili proti nekdanjim avstrijskim tovarišem za vključitev Spodnje Štajerske v Kraljevino SHS.

Vendar pričakovanega boljšega življenja po osvoboditvi izpod avstrijskega jarma ni bilo. V težkih razmerah so dravski mladeniči služili vojsko za srbskega kralja, vse do Vardarske banovine. Po vzponu Adolfa Hitlerja je zato med Dravčani naraslo število podpornikov priključitve njihovih krajev k nemškemu rajhu. Okupacijo aprila 1941 so sprva sprejeli pozitivno, saj so upali, da bodo tudi pri njih uživali v hrani, kot so paštete in salame, ki so jih imeli nemški vojaki. A veselja je bilo hitro konec, ko so bili vsi bojev sposobni Dravčani vpoklicani v nemško vojsko.

Kot »nemški« vojaki so se borili na različnih bojiščih po Evropi in tam izgubljali življenja, medtem ko so drugi »nemški« vojaki v Dravcih iskali živež in sprostitev na porokah. Jeseni 1944 so odporniki izpraznili leskovški magazin, kar je povzročilo, da je okupator začel intenzivneje preganjati vse, ki so jih šteli za odpornike, in tudi pri nas se je začela prava vojna.

Po koncu vojne so bile preštete žrtve in vojna škoda. Šele ko so nehali pričakovati vrnitev tistih, ki se niso vrnili domov, so lahko začeli celiti vojne rane in graditi nove začetke. Vendar je bila cena neizmerna – uničena življenja, pretrgane družinske vezi in izgubljene priložnosti. V vojni ni zmagal nihče; vsi so bili na tak ali drugačen način poraženci.

[1005] Zasebni arhiv Bena Vidoviča.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

18 Dravčani po 2. svetovni vojni

18.1 Prva povojna leta

18.1.1 Vračanje mobilizirancev iz nemške vojske v Jugoslavijo

Kot navaja Monika Kokalj Kočevar, se je Evropa ob koncu vojne spremenila v mravljišče. Na sto tisoče interniranih, vojakov, beguncev, vojnih ujetnikov in drugih se je želelo čim prej vrniti domov. V ta namen so bile po Evropi organizirane zbirne baze, ki jih je vodila mednarodna organizacija UNRRA. Jugoslovanska vlada je z UNRRO podpisala mednarodni sporazum o vračanju in ustanovila Državno komisijo, ki je izdelala navodila, kako organizirati življenje v sprejemnih centrih za Jugoslovane v tujini in njihov transport domov. V Sloveniji so bili organizirani Štab za repatriacijo in številne repatriacijske baze. Najdlje sta delovali bazi na Jesenicah in v Kamniku, ki so ju zaprli šele leta 1947. Prek slovenskih repatriacijskih baz se je vrnilo več kot 16.000 prisilnih mobilizirancev v nemško vojsko.[1006] Med njimi so bili tudi mobiliziranci iz Dravcev.

Nekaj tednov po Letičevem umoru na Ptuju sta se iz nemške mobilizacije na slovensko ozemlje vrnila Dravčana Janez Bedrač in Anton Korpič ml. Jugoslovanska vojska jih je zajela in po spominih Antona Korpiča odpeljala v repatracijsko bazo v Begunjah. Anton Korpič ml. se je spominjal, da je bil z njima zajet tudi bratranec Josipa Broza Tita, ki so ga jugoslovanski vojaki zelo pretepali, ker je bil v nemški vojski. Iz baze so jih peš v spremstvu napotili čez Kamnik proti Trbovljam. V Kamniku so ljudje na ulicah spremljali sprevod in nekdo je spremljajočega partizana povprašal, koga to vodijo, in partizan je odgovoril, da »belčke«.

- *»Kaj pa boste z njimi?«*
- *»V Trbovljah jih bomo pobili.«*

[1006] Monika Kokalj Kočevar, Mobiliziranci v nemško vojsko z Gorenjske v letih 1943–1945, Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana, 2017, str. 314.

A ko so prišli v Trbovlje, so dobili drugačen ukaz, nemške mobilizirance so izpustili in ti so se razkropili na vse strani proti domu. Anton Korpič in Janez Bedrač sta se domov vrnila 24. julija 1945.

Stara teta Monike Kokalj Kočevar je pogosto govorila, da je šlo čez Kamnik v maju 1945 toliko različnih uniformiranih vojakov, kot bi šla cela Evropa čez Kamnik. Za košček kruha in vodo so ponujali zlate prstane in ogrlice.[1007]

Kokalj Kočevar tudi navaja, da je jugoslovanska vojska v prvih tednih po koncu vojne z vrnjenimi mobiliziranci iz nemške vojske precej slabše ravnala kot s tistimi, ki so se vrnili po splošni amnestiji 3. avgusta 1945, ki jo je ukazalo predsedstvo AVNOJ-a in je v veljavo stopil Ukaz o splošni amnestiji in pomilostitvi.[1008]

Izpostavljam tudi navedbo Monike Kokalj Kočevar, da *»je velika večina nekdanjih prisilnih mobilizirancev prišla v Slovenijo prek Subotice, saj se jih je največ borilo na vzhodnih bojiščih in so bili potem posledično tudi v sovjetskem vojnem ujetništvu. Ob odpustu iz repatriacijske baze so dobili t. i. objavo, na kateri je bilo zapisano, od kod se vračajo in da se morajo prijaviti pri oblasteh v domačem kraju. Nekaj so jih iz repatriacijske baze poslali na zaslišanje na OZNO oz. pozneje UDBO.«*[1009] V sovjetskem ujetništvu je bil tudi Jožef Korpič, ki se je domov vrnil 10. avgusta 1945.

Brata Anton in Jožef Korpič sta se po slovenski osamosvojitvi včlanila v Društvo prisilno mobiliziranih Štajercev, ki si je med drugim prizadevalo za priznanje, da so tudi mobiliziranci v nemško vojsko žrtve vojne in nasilja. Po drugi strani je bil Konrad Merc iz sovjetskega ujetništva predan Britancem, ki so ga odpeljali v London, tam pa je imel na izbiro, da bodisi z ladjo odide v Ameriko ali pa se vrne v Jugoslavijo. Ker je imel doma že tri otroke, se je odločil za slednje in bil z ladjo prepeljan do Dubrovnika, od tam pa se je peš podal do doma in nato še dve leti služil v Titovi vojski.[1010]

Po poročanju domačih se je Ivan Cafuta (po domače Pozničarjev Hanzek) z vojne vrnil šele v letu 1946.

18.1.2 Vračanje izgnancev in velika povojna birma v Leskovcu

Na Videm in v Leskovec so se iz vojnega izgnanstva vrnili nekateri učitelji. Na Vidmu je učence sprva učil sam Hinko Klenovšek, ki mu je pomagala že upokojena Ivanka Pernat. Vrnil se je tudi videmski župnik Danijel Tomšič in dal v znak hvaležnosti na cerkveni zvon vgravirati zahvalo. Julija 1945 se je tudi v župnijo v Leskovcu vrnil tudi kaplan Janko Petan, ki je za župnijsko kroniko natančno popisal začetek vojne in dogajanje med okupacijo. Oba sta začela na novo voditi matične knjige. Marca 1946 so iz Zagreba prepeljali truplo župnika Ognjeslava Škamleca in ga v prisotnosti 16-ih duhovnikov pokopali na leskovškem pokopališču.

Januarja 1946 je bil prvi povojni sestanek videmskega lovskega društva, na katerem so se v prostorih šole Videm zbrali tako člani, ki so bili med vojno v nemški vojski, kot tisti, ki so bili v odporniškem gibanju.[1011]

[1007] Elektronska komunikacija z Moniko Kokalj Kočevar, 22. maj 2024.
[1008] Uradni list DFJ, 3. 8. 1945, št. 56. Kokalj Kočevar, 2017, str. 315.
[1009] Kokalj Kočevar, 2017, str. 320.
[1010] Pogovor avtorice z Bojanom Mercem, oktober 2024.
[1011] Več o tem v poglavju o lovskem društvo v poglavju o Dravi in gozdovih v Dravcih zgoraj.

Oktobra 1946 je bila v Leskovcu velika birmanska slovesnost, na kateri je bilo kar 1.307 birmancev iz vseh okoliških župnij, tudi videmske. Birmani so bili vsi otroci, ki zaradi vojne niso imeli birme.[1012]

18.1.3 Obvezne oddaje živine in pridelka, živilske karte ter množična cepljenja proti nalezljivim boleznim

Po vojni je bila 22. septembra 1945 na Petelinovi domačiji v Dravcih sklicana prva seja Krajevnega narodnoosvobodilnega odbora (KNOO) za vasi Soviče-Dravci-Vareja. Že na prvi seji so odločili, da bo v bodoče krajevni urad na Schäfferjevi domačiji v Varejah, od koder so lastnice med vojno odšle in je bila predvidena za nacionalizacijo. Nekdanja občinska stavba občine Dravci v Sovičah pa je prešla v zasebno last. KNOO, ki se je kmalu zatem preimenoval v Krajevni ljudski odbor (KLO) in se nato povezal z drugimi KLO-ji v občinski KLO Videm, je predstavljal vez med vaščani in novoustanovljeno komunistično oblastjo.[1013]

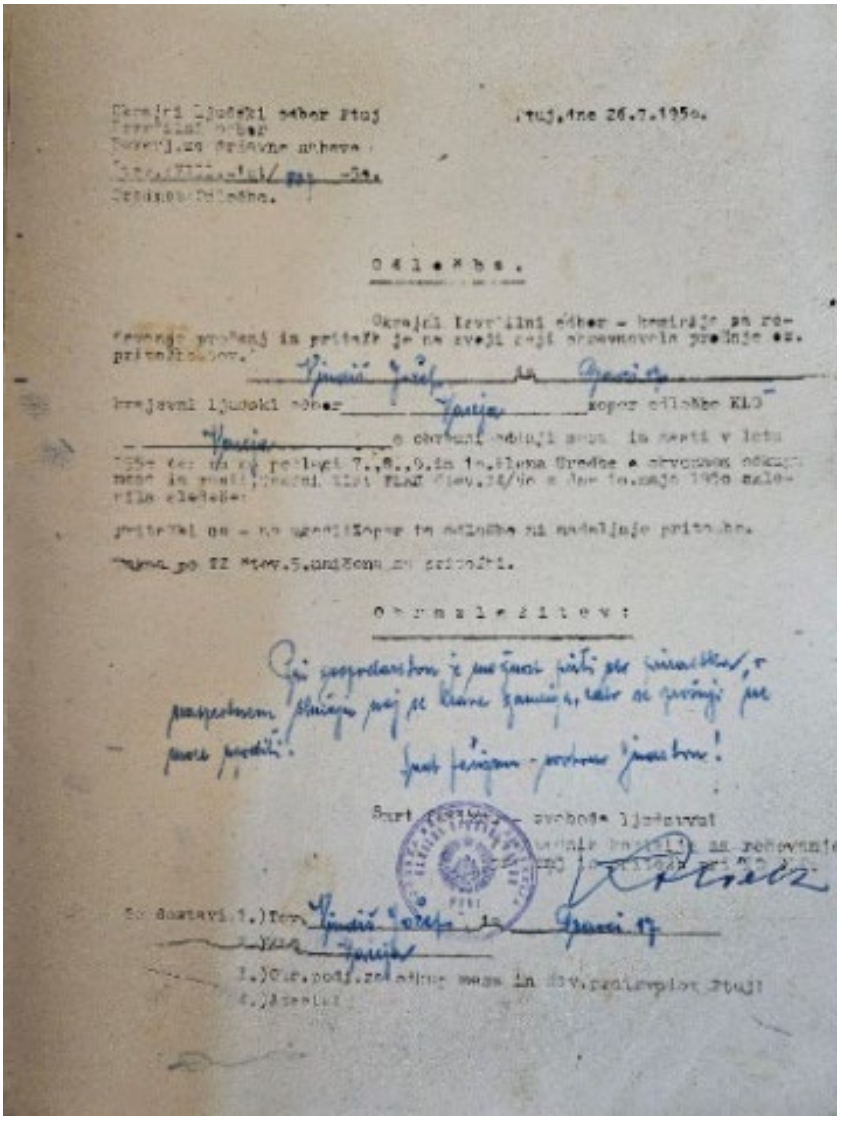

O d l o č b a .

Slika 539: Primer neugodne rešitve prošnje Kolarjevega Pepija iz Dravcev za znižanje obveznosti iz obvezne oddaje.[1014]

[1012] Več o tem dogodku v poglavju o verskem življenju zgoraj.
[1013] Več o delovanju KNOO in nato KLO Vareja v poglavju o upravni umestitvi (povojna samouprava) zgoraj.
[1014] KLO Vareja, SI_ZAP/0334.

Glavna naloga KNOO-ja in nato KLO-ja je bila popisovati živino in pridelek po vasi. Po 2. svetovni vojni je bila namreč uvedena obvezna oddaja pridelkov, ki je prizadela vse vaščane Dravcev. Obvezno količino pridelkov, ki so jih morali oddati, so določali po velikosti posestva. Obvezna oddaja je znašala 10 % pridelanega.

To vlogo so v Dravcih opravljali Franc Habjanič, Franc Vidovič in kasneje Jakob Vaupotič. Najbrž ni bila prijetna naloga, a iz občinskega opomina za KLO Vareja iz leta 1952 lahko razberemo, da popisi v Varejah, Sovičah in Dravcih niso bili najbolj dosledni. Občina je namreč ocenila, da glede na velikost posestev prijavljen prispevek ne ustreza pričakovanemu, in zagrozila s kaznijo tako vaščanom kot članom KLO-ja. Za tem so vaščani usklajeno na občino vlagali pojasnila o slabi letini, revščini, veliki družini, ki potrebuje hrano, da jim ne bi davka povišali. Revnejšim je občina sprva znižala obveznost oddaje (denimo s 3 kg masti na 2 kg), kasneje pa jim je obveznost oddaje odpravila. Bogatejšim posestnikom pa je vloge za znižano davčno obveznost zavrnila in zapisala, da je posestvo dobro stoječe in lahko brez posebnih težav izpolnijo svoje obveznosti.[1015]



Delitev sladkorja

Tudi tuberkulozni bolniki, ki niso oskrbovani z živilskimi kartami, lahko kupijo redno mesečno po 1 kg sladkorja po nižjih cenah proti oddaji bonov.

Kdor ima ugotovljeno TBC, ali sumi na to obolenje, naj dvigne nakazilo za sladkor v protituberkuloznem dispanzerju v Ptuju ali Ormožu in potrdilo od svojega KLO, da ni v garantirani preskrbi.

Sladkor se dobi v KZ Ormož in v prodajalni OZKZ Ptuj, Srbski trg.

Svet za ljudsko zdravstvo pri OLO Ptuj

PREDLOŽITE HRANILNE KNJIŽICE, da se vam izstavijo nove

Kako velikega pomena je ljudsko varčevanje v socialističnem gospodarstvu, nam kaže dejstvo, da je v našem petletnem planu znatno poudarjeno na- potrebno, da vse množične organizacije ob vsaki priliki tolmačijo ljudstvu potrebo varčevanja in prikazujejo koristi, ki jih donaša štednja vlagatelju in

Slika 540: 1 kg sladkorja na mesec po nižji ceni.[1016]

Hrana je bila po drugi svetovni vojni omejena, zato je oblast uvedla sistem racionalizirane preskrbe. Vsaka družina je dobila živilske nakaznice (živilske karte), papirnate vrednostne papirje, na katerih je bila navedena količina in vrsta dobrine, ki jo lahko dobijo. Prebivalci so bili razdeljeni v potrošniške razrede glede na poklic in starost. Najmanjša vrednost je bila na nakaznicah za upokojene, največja pa za fizične delavce. Poznali so še otroške in družinske nakaznice. Več kot je imela družina članov, več živilskih nakaznic je dobila. Glede nakaznic so potekali stalni spori med vaščani in odgovornimi osebami na KLO-ju za njihovo delitev. Vaščani so jih obtoževali, da jim niso izročili vseh nakaznic, ki jim pripadajo, ampak so si jih pridržali zase.[1017]

[1015] KLO Vareja, SI_ZAP/0334.
[1016] Ptujski tednik, 13. april 1951, str. 2.
[1017] Prav tam.



Slika 541: Prodajna karta za prodajo živilskih proizvodov po vezanih cenah, 1950.[1018]

Leta 1948 je Janko Petan v leskovško kroniko zapisal, da je *»po treh slabih žitnih letinah zoper zrasto dosti kruha, a v Halozah se čuti še pomanjkanje radi planskih uredb za socialistično presnovo gospodarstva. Tudi katekizmov in molitvenikov se skoraj več ne dobi«.*[1019]

Leta 1951 je Izvršilni odbor OLO Ptuj izdal odločbo, s katero je prepovedal vsak zakol živine izven klavnice na Ptuju, v Strnišču ter Ormožu.[1020] Na Vidmu je bila krajevna mesnica in klavnica, v kateri je meso in mesne izdelke kupovalo nad pet tisoč ljudi. Glede na to, da je bila v krajevni mesariji klavnica vzorno urejena, je bila podana prošnja KLO Sv. Vid Izvršilnemu odboru na Ptuju za obratovalno dovoljenje, ki je bilo odobreno.[1021] Kljub prepovedi klanja doma so v Dravcih zmeraj klali doma. Na

[1018] Arhiv Alojz Šmigoc.
[1019] Kronika Župnije sv. Andraža, Leskovec v Halozah, str. 161.
[1020] Katja Zupanič, Zbornik Videm, 2011, cit. zg., str. 151 – 4 SI ZAP 366, Krajevni ljudski odbor (KLO) Sv. Vid 1945–1952, škatla.
[1021] Prav tam, str. 152, KLO Sv. Vid 1945–1952, škatla št. 386, izdaja dovoljenja za klanje živine v krajevni mesariji Sv. Vid, dne 24. 7. 1951.

začetku nekoliko bolj skrivoma, po letu 1960 pa brez skrbi. Odročnost Dravcev je v tem pogledu očitno vaščanom koristila. Lažje so tudi lovili divjad in lovili ribe ter si tako zagotovili dovolj hrane.

18.1.4 Pravda za staro agrarno skupnost Dravci – »gmejne ne damo!«

Leta 1948 je leskovška župnija zaradi agrarne reforme izgubila skoraj 11 hektarjev zemlje, vključno z večino vinogradov, ki so pred vojno predstavljali glavni dohodek župnije. Velik del posestva je izgubila tudi videmska župnija.

Ko se je po vojni odločalo o nacionalizaciji posestev in njihovi dodelitvi viničarjem in kočarjem brez ali s premalo zemlje za preživetje, v Dravcih večjih posegov v premoženjske pravice ni bilo. Veliko Tejekovo posestvo je bilo že prej razdeljeno med potomce. Nacionaliziral se je le del posestva Petrovičevih (po domače Kosovih) v Sovičah (nekdaj Spodnje Dravce) in dodelil revnejši družini iz Podlehnika. Posestva dravskih kmetov pa niso presegala postavljenega praga za nacionalizacijo.

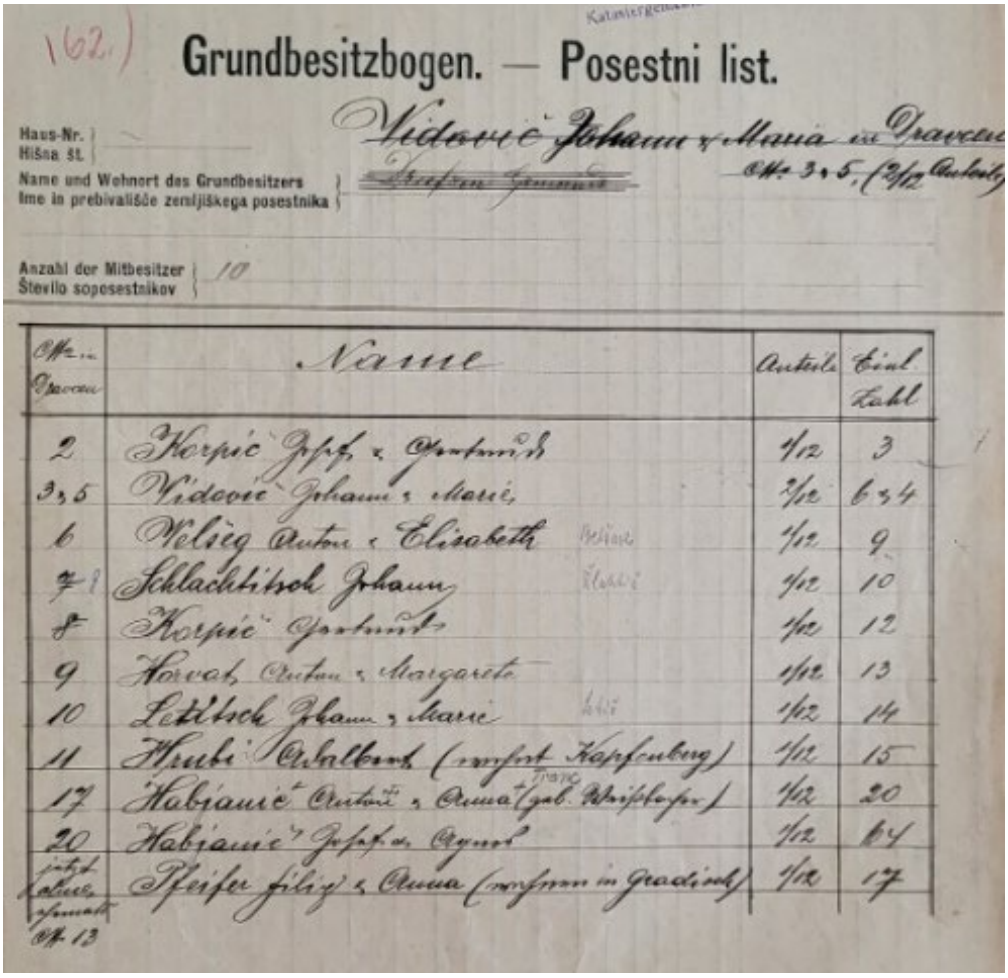

Grundbesitzbogen. — Posestni list.

Haus-Nr. / Hišna št.

Name und Wohnort des Grundbesitzers / Ime in prebivališče zemljiškega posestnika

Anzahl der Mitbesitzer / Število soposestnikov 10

Name	Anteile	Einl. Zahl
2	1/12	3
3, 5	2/12	6, 4
6	1/12	9
7	1/12	10
8	1/12	12
9	1/12	13
10	1/12	14
11	1/12	15
17	1/12	20
20	1/12	64
	1/12	17

Slika 542: Posestniki, ki so bili vključeni v dravsko agrarno skupnost.[1022]

Kmalu po vojni pa se je že izvedelo za načrt o nacionalizaciji agrarne skupnosti Dravci (t. i. gmejne). Šlo je za relativno strmo pobočje ob Dravi v velikosti dobrih šestih hektarjev, na katerem so Dravčani v preteklosti skupno pasli živino. Uradno je bila večina te zemlje opredeljena kot nerodovitna. To

[1022] Stari posestni listi katastrske občine Dravci od št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.

premoženje Dravčanom ni bilo odvzeto, ker bi imeli preveč zemlje, temveč zaradi splošne odprave agrarnih skupnosti v novem političnem sistemu po 2. svetovni vojni.

Septembra 1946, torej še preden je bil leta 1947 sprejet jugoslovanski zakon o agrarnih skupnostih,[1023] so šli Dravčani skupno na zasedanje KLO-ja v nekdanji Schäfferjevi vili v Varejah, da bi izrazili svoje nestrinjanje s podržavljanjem. Ker so bili v KLO-ju njihovi sovaščani, je odbor izrazil podporo njihovim zahtevam. KLO je tako sprejel sklep, da predlagajo, da se gmajna razdeli med posamezne kmete in da v bodoče vsak pase na svojem. Čez nekaj mesecev je zakonodajalec podržavil vse agrarne skupnosti, nekatere veliko večje od dravske (denimo v Alpah in na Krasu). Okrajni odbor na Ptuju je sledil zakonu in januarja 1949 so Dravčani s strani Izvršnega odbora prejeli odločbo o nacionalizaciji agrarne skupnosti Dravci, pri čemer je bila ta zemlja z isto odločbo izročena KLO-ju Vareja v upravljanje.[1024]

Zoper odločbo se je sedem dravskih posestnikov[1025] pritožilo na ministrstvo, kjer so navajali, da zemljo nujno potrebujejo za pašo in za drva, a pri tem niso bili uspešni.[1026] Že poleti 1949 je okrajni sodnik na Ptuju dovolil vknjižbo vložne številke 55, k.o. Dravci kot Splošno ljudsko premoženje, katerega upravitelj je KLO Vareja.[1027]

Na podlagi tega so bila imena Dravčanov črtana na posestnem listu Dravske gmajne. Ker je bil posestni list zastarel, so bila na njem imena lastnikov, ki so umrli že precej pred to nacionalizacijo: Jožef in Gera Korpič, Janez in Marija Vidovič, Anton in Elizabeta Belšak, Janez Žlahtič, Anton in Marjeta Horvat, Janez in Marija Letič (popravljeno v Jakob in Marija Vaupotič), Adalbert Hrubi, Anton in Ana Habjanič (roj. Weisbacher), Jožef in Neža Habjanič (popravljeno v Franc in Marija Habjanič – Lekečinčeva) ter Filip in Ana Pfeifer (iz Gradišč). Ker so bili vsi ti že pokojni, so bili borci zoper nacionalizacijo njihovi nasledniki: Franc Vidovič, Janez Bedrač pri Belšakovih, Jurij Žlahtič, Franc Horvat, Franc in Katarina Bračič (Kovačeva) kot kupca Hrubijeve posesti ter Jožef Pfeifer.

[1023] Zakon o agrarnih skupnostih, Uradni list LRS, št. 52/47; glej tudi Zakon o razpolaganju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti, Uradni list SRS, št. 7/65.
[1024] Odločba o nacionalizaciji 6 hektarjev velike dravske gmajne, 19. januar 1949, št. 483/10.
[1025] Franc Habjanič (Vespoharjev), Anton Korpič, Jožefa Mohorko, Marija Bedrač, Franc Horvat, Marija Habjanič (Lekečinčeva) in Franc Bračič (Kovačev). Trije dravski člani KLO-ja pri tem niso sodelovali – Jakob Vaupotič, Franc Vidovič in Ivan Horvat.
[1026] Ljudska republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo, odločba št. 71/1 z dne 19. 5. 1949, Agrarna skupnost Dravci.
[1027] Okrajno sodišče na Ptuju, zadeva Dn 1665/49 z dne 21. 7. 1949, sodnik dr. Lipič.

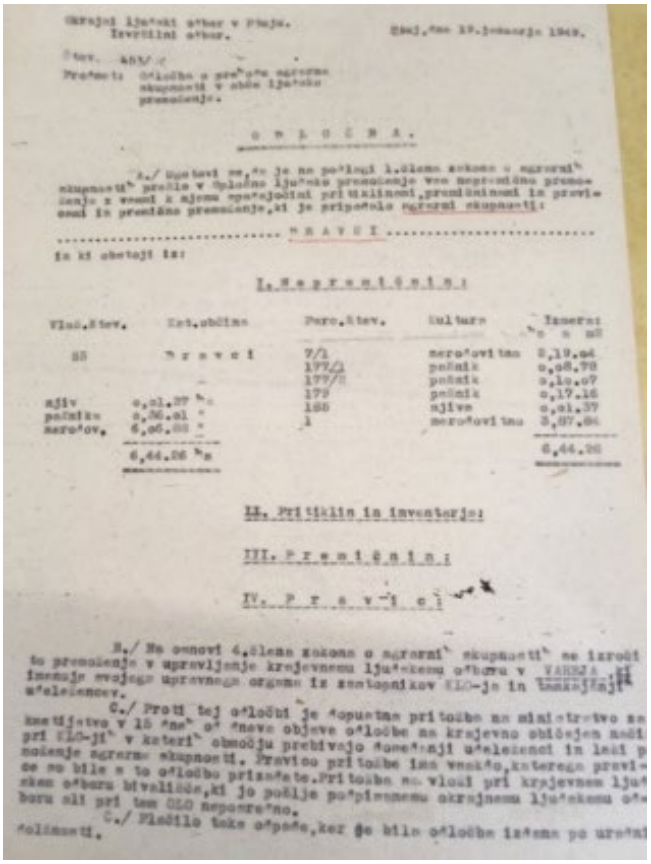

Okrajni ljudski odbor v Ptuju.
Izvršilni odbor.

Ptuj, dne 19. januarja 1949.

Štev. 483/10

Predmet: Odločba o prehodu agrarne skupnosti v obče ljudsko premoženje.

O D L O Č B A.

A./ Ugotovi se, da je na podlagi 1. člena zakona o agrarni skupnosti prešlo v Splošno ljudsko premoženje vse nepremično premoženje z vsemi k njemu spadajočini pritiklinami, premičninami in pravicami in premično premoženje, ki je pripadalo agrarni skupnosti:

..... D R A V C I .....

in ki obstoji iz:

I. N e p r e m i č n i n :

Vlož. štev.	Kat. občina	Parc. štev.	Kultura	Izmera: ha a m²
55	D r a v c i	7/1	nerodovitna	2,19.04
		177/1	pašnik	0,08.78
		177/2	pašnik	0,10.07
		179	pašnik	0,17.16
njiv	0,01.37 ha	185	njiva	0,01.37
pašnika	0,36.01 "	1	nerodovitna	3,87.84
nerodov.	6,06.88 "			
	6,44.26 ha			6,44.26

II. Pritiklin in inventarja:

III. P r e m i č n i n :

IV. P r a v i c :

B./ Na osnovi 4. člena zakona o agrarni skupnosti se izročito premoženje v upravljanje krajevnemu ljudskemu odboru v VAREJA, ki imenuje svojega upravnega organa iz zastopnikov KLO-ja in tankajšnji udeležencev.

C./ Proti tej odločbi je dopustna pritožba na ministrstvo za kmetijstvo v 15 dneh od dneva objave odločbe na krajevno običajen način pri KLO-ji v kateri območju prebivajo dosedanji udeleženci in leži premoženje agrarne skupnosti. Pravico pritožbe ima vsakdo, katerega pravice so bile s to odločbo prizadete. Pritožba se vloži pri krajevnem ljudskem odboru bivališče, ki jo pošlje podpisanemu okrajnemu ljudskemu odboru ali pri tem OLO neposredno.

C./ Plačilo take odpade, ker je bila odločba izdana po uradni dolžnosti.

Slika 543: Odločba o nacionalizaciji 6 hektarjev velike dravske gmajne, 19. januar 1949, št. 483/10.[1028]

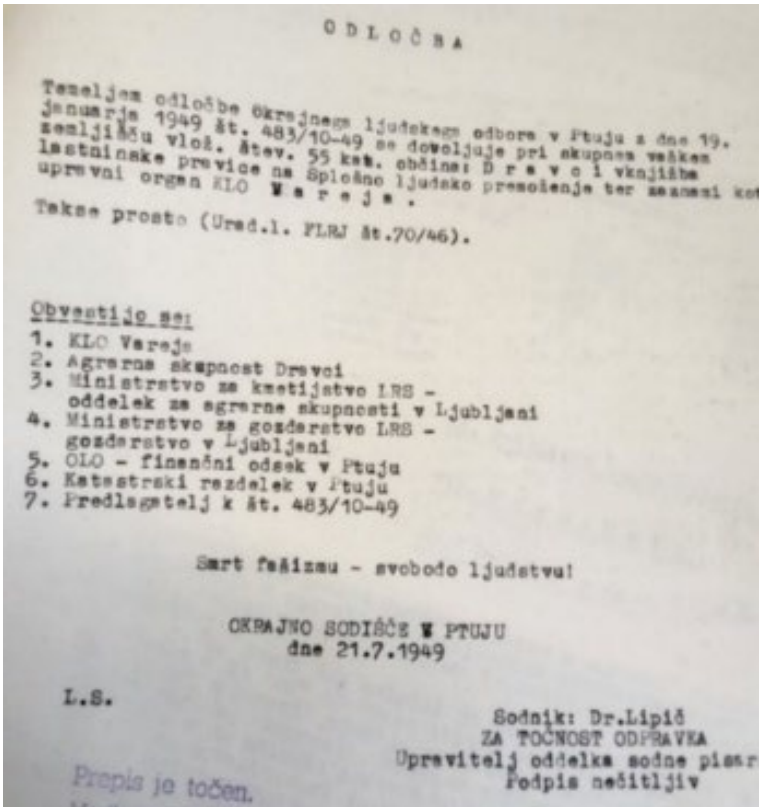

O D L O Č B A

Temeljem odločbe Okrajnega ljudskega odbora v Ptuju z dne 19. januarja 1949 št. 483/10-49 se dovoljuje pri skupnem vaškem zemljišču vlož. štev. 55 kat. občina: D r a v c i vknjižba lastninske pravice na Splošno ljudsko premoženje ter zaznami kot upravni organ KLO V a r e j a .

Takse prosto (Urad.l. FLRJ št.70/46).

Obvestijo se:

1. KLO Vareja
2. Agrarna skupnost Dravci
3. Ministrstvo za kmetijstvo LRS - oddelek za agrarne skupnosti v Ljubljani
4. Ministrstvo za gozdarstvo LRS - gozdarstvo v Ljubljani
5. OLO - finančni odsek v Ptuju
6. Katastrski razdelek v Ptuju
7. Predlagatelj k št. 483/10-49

Smrt fašizmu - svobodo ljudstvu!

OKRAJNO SODIŠČE V PTUJU
dne 21.7.1949

L.S.

Sodnik: Dr.Lipič
ZA TOČNOST ODPRAVKA
Upravitelj oddelka sodne pisar
Podpis nečitljiv

Prepis je točen.

Slika 544: Odločba o nacionalizaciji potrjena na sodišču, 21. 7. 1949.[1029]

[1028] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0221/001/002/001/020_00004
[1029] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0221/001/002/001/020_00004

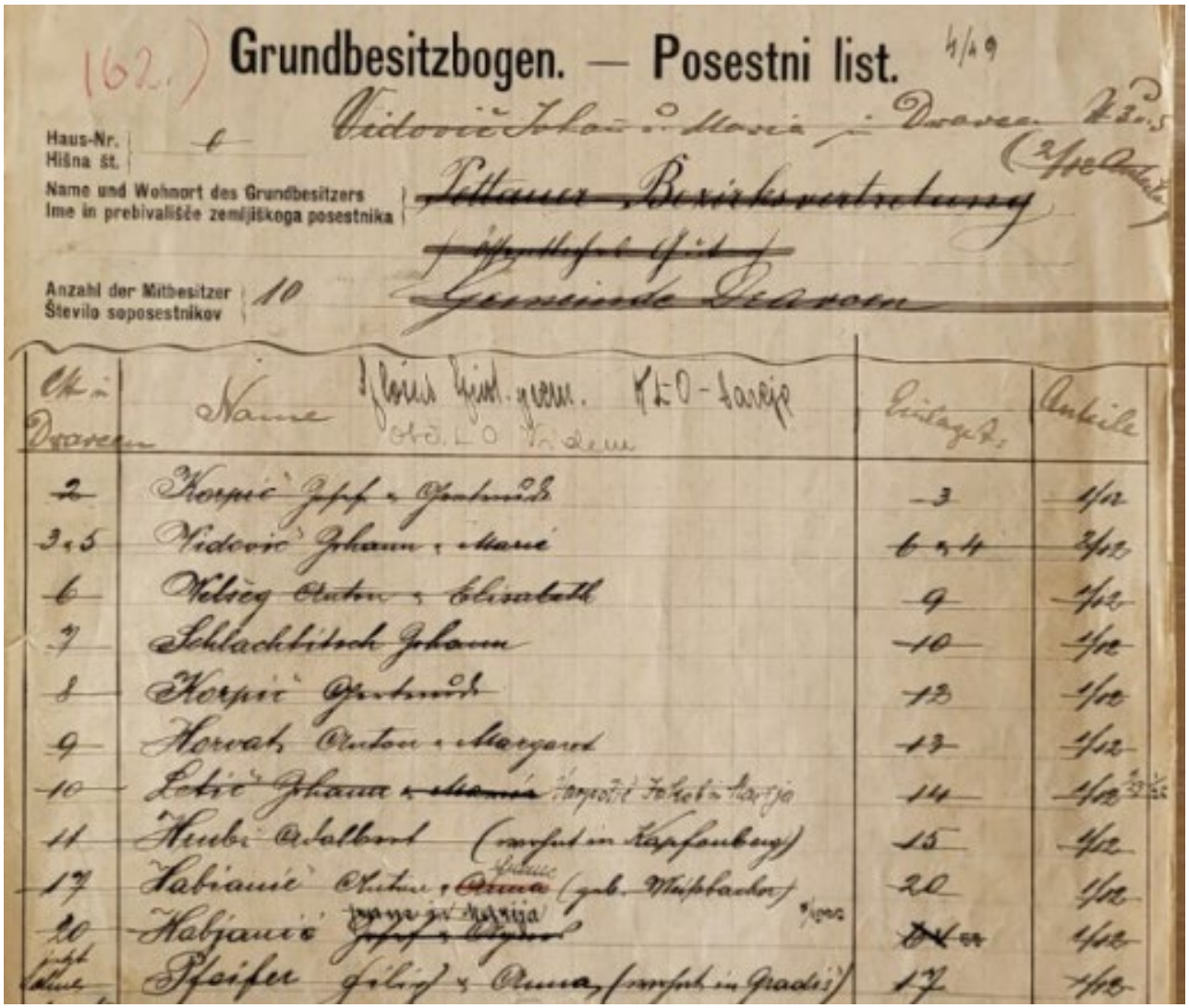

Slika 545: Posestni list za agrarno skupnost Dravci s prečrtanimi imeni vaščanov ob nacionalizaciji.[1030]

Po slovenski osamosvojitvi in sprejetju Zakona o denacionalizaciji[1031] si je Alojz Bračič prizadeval organizirati Dravčane, da bi zahtevali gmajno nazaj, a za to med vaščani ni bilo interesa.[1032]

18.2 Odhod z domače zemlje

A stara dravska gmajna mladine v vasi ni preveč zanimala. Svoje interese so usmerili izven vasi.

Prva možnost za mlade iz Haloz, ki so želeli kaj zaslužiti, je bilo pobiranje hmelja v Savinjski dolini. Tja so odhajali od prvih povojnih, pa vse do 70. let. Navada je bila, da so jih v prvih dneh po prihodu v Savinjsko dolino fotografirali, tako da so ob koncu bivanja že prejeli spominske fotografije. Teh se je v Dravcih pri različnih hišah ohranilo kar precej. Iz razgovorov z udeleženci teh ekspedicij v Savinjsko dolino razberem, da je ene skupine, v katerih so sodelovali tudi Dravčani (predvsem pa dekleta), organizirala Marija Emeršič, kasneje poročena Poslančec (po domače Drapanova) iz Varej, druge pa Ana

[1030] Stari posestni listi katastrske občine Dravci št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003
[1031] Zakon o denacionalizaciji, Uradni list 27/91.
[1032] Pogovor avtorice s Francem Vaupotičem, maj 2024.

Vindiš, kasneje poročena Horvat (po domače Kolarjeva ali Hrvatova) iz Dravc. Prva skupina je odhajala v Parižlje h kmetu Prislanu, druga pa v sosednje Braslovče.



Slika 546: Skupina mladih Dravčanov in Gradiščancev na pobiranju hmelja v Savinjski dolini, 1951.[1033]



Slika 547: Sestri Ana in Antonija Vindiš (druga in četrta z leve) iz Dravcev v Savinjski dolini leta 1951.[1034]

[1033] Ana Vindiš s svojim kasnejšim možem Francem Horvatom iz Dravcev – spredaj četrta in peti z leve; zasebni arhiv Ane Horvat.
[1034] Zasebni arhiv Ane Horvat.



Slika 548: Marija Gabrovec ml. (Čelajeva, levo), Marija Mohorko (Žlahtičeva, v drugi vrsti četrta z leve), nad njo Marija Gabrovec st., druga z desne Štefka Cafuta (Pozničarjeva), Franc Pfeifer (spodaj levo) in ob njem Kristina Horvat v Savinjski dolini leta 1964.[1035]



Slika 549: Dravčani med pobiranjem hmelja v skupini Marije Emeršič.[1036]

[1035] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

[1036] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec. Od leve zadaj: Frančka Emeršič (Drapanova), Marija Emeršič (Drapanova), Ivan Petrovič (Krčarjev), NN, Stanko Milošič (Kopinski), Ivanka Salarjeva, Marija Mohorko (Žlahtičeva), spodaj od leve: Visinska Micika iz Belavšeka, Terezija Merc, Alojzija Mohorko (Žlahtičeva), Marija Petrovič, Ana Petrovič (Krčarjeva).



Slika 550: Štiri Dravčanke v hmelju: Marija Mohorko, Marija Gabrovec ml. (poročena Habjanič), Marija Gabrovec st. in Kristina Horvat (poročena Letič).[1037]

Postopoma so se z gradnjo povojne jugoslovanske industrije pojavile možnosti zaposlitve, ki ni bila zgolj sezonska, tudi na Ptuju in v Mariboru.

Del Strnišča se je preimenoval v Kidričevo, kjer je novembra 1954 začela delovati Tovarna glinice in aluminija. Kmetijski kombinat Ptuj je prevzel velik del vinogradov iz Haloz izgnanih Nemcev, katerih premoženje je bilo nacionalizirano. Na Ptuju so v 1960-ih širili Perutnino Ptuj. Leta 1979 je bila zgrajena nova Kmetijska zadruga Videm. V vseh navedenih so se zaposlovali tudi Dravčani – večinoma kot nekvalificirani delavci, a marljivi in predani. Na delo so se s kolesi in z mopedi odvažali tudi v najslabših vremenskih razmerah.

[1037] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 551: Gradnja nove tovarne močnih krmil v Hajdini pri Ptuju, 1961, kjer je bil kasneje zaposlen Franc Bedrač.[1038]

Zaposlitev Dravčanov sta ponujali tudi veliki mariborski tovarni – Tovarna avtomobilov in motorjev Maribor (TAM) in Metalna.



Slika 552: Delavci v TGA Kidričevo, kjer je bil zaposlen tudi Dravčan Jožef Korpič, 1957.[1039]

[1038] Gradnja tovarne močnih krmil, avtor: Sporti, Wikipedia.org, 2013.
[1039] Zgodovina Kidričevega, https://zgodovinakidricevo.wordpress.com/.



Slika 553: TAM na razstavi kmetijskih strojev in pripomočkov 15. mariborskega tedna, julij 1958.[1040]

Tumpovi otroci so se odselili v okoliške kraje – na tej in na drugi strani Drave. Iz Dravcev so šle tudi Lekečinčeve hčerke. Odšel je Petelinov Jaka, vse manj so na domačijo k mami prihajali tudi Petelinovi sinovi. Viničarjev na Kovačevem ni bilo več.

Mlada Angela Žlahtič se je sama podala na Koroško, kjer se je zaposlila v železarni na Ravnah, Franc Vaupotič pa v Tovarni motorjev v Sežani (Tomos).

Nekateri so šli v tujino: dva bratranca Franca Horvata – eden v Nemčijo, drugi v tovarno v Gradec. Vespoharjevi so leta 1961 prodali posestvo v Dravcih in se izselili iz vasi.

18.3 Modernizacija

V desetletjih po vojni sta se vzporedno s siceršnjim družbenim razvojem Ptuj in Videm z okolico počasi modernizirala, s tem pa se je postopno spreminjal tudi tradicionalni način življenja v Dravcih.

Dravčan Franc Vaupotič (po domače Petelinov Francl) je leta 1951 statiral pri snemanju filma Svet na Kajžarju, drami o viničarju Vračku ter drugih prebivalcih Haloz, ki je bila delno posneta na Vidmu in v Dravinjskem Vrhu.[1041]

[1040] Arhiv Večera.
[1041] Franc Štiglic (režiser), Svet na Kajžarju, Triglav film, 1952. Glej tudi zahvalo Vladimirja Pogačnika občanom Vidma pri Ptuju za izvedbo projekta ob 50-letnici filma Svet na Kajžarju z dne 17. 6. 2002, SI AS 1973/4/10.



Slika 554: Naslovnica filma Svet na Kajžarju z Vidmom v ozadju, 1952.[1042]



Slika 555: Prikaz centra Vidma v filmu Svet na Kajžarju, 1952.

Leta 1953 je v Dravcih zagorela luč. V šoli na Vidmu so leta 1958 dozidali sanitarije in v šolo napeljali vodovod, leta 1961 pa zgradili učiteljski blog. Na Vidmu je do leta 1974 v težkih gmotnih razmerah delovala postaja milice, ki je bila nato preseljena v Podlehnik, ob bolj pomembno prometno povezavo Zagreb–Maribor.

[1042] Svet na Kajžarju, SI_ZAP/0506/003/00028.

Otroci so nehali pešačiti v šolo – vsaj od leta 1967 so se vozili z redno avtobusno linijo, za katero so dobili brezplačne vozovnice, ker so bili od šole oddaljeni več kot 4 km. Vojne vdove so po sodiščih dokazovale, da se njihovi možje res niso vrnili iz vojne, in poskušale shajati brez njih.

Zaposlitev je Dravčanom prinesla denar, ki jim je omogočal nakup nekaterih sodobnih dobrin. Po vojni so se v vasi razširili mopedi. Nato je Janko Horvat kupil prvi avtomobil v vasi. Antonija Vidovič je bila zaposlena v Avstriji in je hčerki Štefki ter zetu Ivanu v Dravcih pomagala pri nakupu prvega traktorja v vasi. Nekaj let kasneje je Korpičev Tonček kupil večji model traktorja. Kupili so tudi različno drugo kmetijsko mehanizacijo – denimo kožuhalnike koruze, puhalnike sena in podobno.



Slika 556: Alojzija Mohorko (po domače Žlahtičeva) s kolesom, avgusta 1963.[1043]

[1043] Zasebni arhiv Alojzije Mohorko, poročene Gabrovec.



Slika 557: Ivan Gabrovec (po domače Kukmačev Hanzek) na traktorju.[1044]



Slika 558: Radijski sprejemnik na stenski polici pri Vidovičevih v Dravcih, okrog leta 1970.[1045]

[1044] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.

[1045] Od leve: Antonija Habjanič, poročena Vidovič, Julijana Vidovič, poročena Cafuta, Marija Vidovič, Anton Vidovič, Štefka Vidovič, boter iz Maribora, Marija Vidovič, Ivan Cafuta, Franc Horvat, Ivan Horvat, Janez Vidovič, Janez Cafuta. Zasebni arhiv družine Vidovič.

Vaščani so gradili nove hiše in hleve. Le redko so obiskovali letovišče na Borlu. Tam je nekaj časa kot natakar delal vaščan Franc Vaupotič in v vasi govoril o francoskih turistkah, ki želijo spoznati lokalne prebivalce, a ne govorijo francosko.

V vasi so se razširili radijski sprejemniki. Okrog leta 1970 je Korpičev Pepek kupil prvi televizijski sprejemnik, okrog katerega so se zbirali vaščani. Dotlej so lahko filme gledali le v ptujskem kinu. V 1980-ih so sledili še pralni stroji.



Slika 559: Dvorišče gradu Borl okrog leta 1960, ko je delovalo letovišče.[1046]



Slika 560: Danilo Cafuta (Tejekov) z novim mopedom, okrog leta 1970.[1047]

[1046] Foto: Jože Vrabl, dostopna na Kamri.si.
[1047] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.



Kino Ptuj bo predvajal v juniju sledeče filme:

Od 8. do 11. junija: **»Zaklad Sierra Madre«**, amer. film.
Od 12. do 14. junija: **»Obmejna ulica«**, poljski film.
Od 15. do 18. junija: **»Pod rimskim soncem«**, italijanski film.
Od 19. do 21. junija: **»Slutnja«**, češki film
Od 22. do 25. junija: **»Kraljevi brivec«**, amerikanski film.
Od 26. do 28. junija: **»Tuja luka«**, švedski film.
Od 29. junija do 2. julija: **»Trst«**, jugoslovanski film.

Slika 561: Program Kina Ptuj junija 1951.[1048]



Slika 562: Kosov Lojz se z avtomobilom pripelje h Korpičevim v Dravce.[1049]

[1048] Ptujski tednik, 8. junij 1951, str. 4.
[1049] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 563: Star televizor pri Kovačevih v Dravcih, model Iskra TV 14, dimenzij 42 x 37 x 32 cm.[1050]



Slika 564: Nov mlatilni stroj pri Vidovičevih.[1051]

[1050] Foto: JH, 2024.
[1051] Zasebni arhiv družine Vidovič.

A cesta čez Dravce ni bila asfaltirana vse do leta 1983, kar je voznikom avtomobilov, ki so hitro nadomeščali prevoze s konjsko vprego, povzročalo nemalo težav. Vaščani so že desetletje prej plačevali samoprispevek za vodovod in cesto, a niso bili občinska prioriteta. Vodovod je prišel skoraj celo desetletje za asfaltom (1991).



Slika 565: Dan civilne zaščite na Vidmu pred novo nastajajočo kmetijsko zadrugo, 1979.[1052]

Mladi so opustili modre predpasnike in klobuke ter začeli slediti sodobni glasbi in modi. V dravske dnevne sobe so prihajali televizorji, smučanje in akcija Podarim – Dobim. Vaščani so se srečali s prvim odkrito istospolno usmerjenim vaščanom sosednje vasi – in dobro sprejeli njegovo drugačnost. Začeli so odhajati na dopust na Jadran in z otroki z rojstnodnevno torto na fotografiranje v atelje Franca Langerholca na Ptuju. Po valu ločitev parov, ki so se poročali po vojni, sklepanje zakonskih zvez ni bilo več popularno. Kljub pospešku sprememb se je še dolgo po vojni v Dravcih modernizacija prepletala s tradicionalnim načinom življenja.

[1052] Arhiv Občine Videm.



Slika 566: Nizozemski turisti se ustavijo pred Tejekovo domačijo, da bi fotografirali konjsko vprego na cesti, okrog leta 1965.[1053]



Slika 567: Mešanica modernizacije in tradicionalnega življenja vidna na dvorišču pri Vidovičevih, 1971.[1054]

[1053] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.
[1054] Na avtomobilu sedi Marija Vidovič, zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 568: Silvija Alt s torto za 2. rojstni dan, 1983.[1055]

18.4 Služenje vojske v JLA

Na služenje vojaškega roka v JLA so oblasti Dravčane pošiljale po celotni Jugoslaviji – od Kobarida do Makedonije. Franc Vidovič, sin Dravčana Mihaela, ki se je že med prvo svetovno vojno odselil v Gornjo Radgono, je iz vojske pisal, da je hrana slaba in gre raje v vodo, kot se še enkrat odzove na vpoklic. Kontrola pošte je to prebrala in Franc se je moral še leta kasneje redno javljati na uradu UDBE.[1056]



Slika 569: Ivan Gabrovec st. (po domače Kukmačev) v vojski v Sarajevu leta 1953, tik pred tržaško krizo,[1057] **zaradi česar je bil iz Sarajeva poslan na jugoslovansko-italijansko mejo.**[1058]

[1055] Zasebni arhiv Silvije Alt.
[1056] Več o tem v poglavju o družini Vidovič v drugem delu knjige.
[1057] T. i. Tržaška kriza je resno grozila z novo vojno med Jugoslavijo in Italijo. Končala se je leta 1954, ko je Josip Broz Tito pristal na Londonski memorandum, s katerim je bila potrjena ozemeljska razdelitev, po kateri je cona A (Trst z okolico) pripadla Italiji, cona B pa Jugoslaviji.
[1058] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.



Slika 570: Janez Slatič v vojski v Vrščcu v Srbiji, 1948.[1059]



Slika 571: Ivan Horvat iz Dravcev v mornarici JLA.[1060]



Slika 572: Janez Bedrač na služenju JLA.[1061]

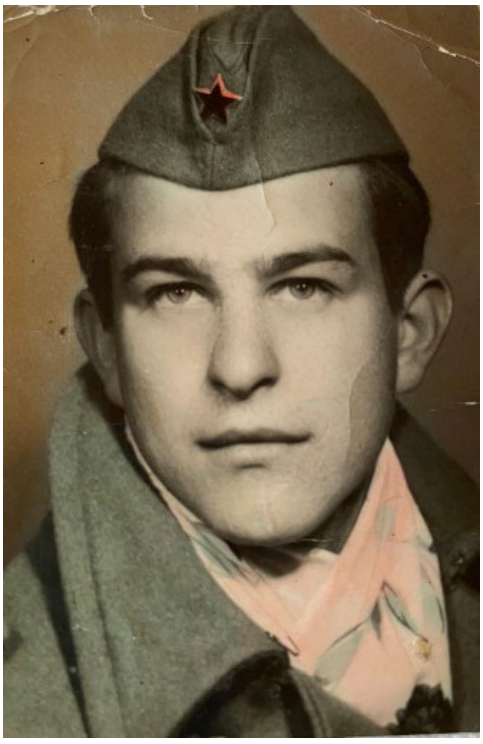

Slika 573: Mirko Podpečan (Fric) v vojski v Priština, 1964.[1062]

[1059] Zasebni arhiv Mirka Slatiča.
[1060] Zasebni arhiv Marije Horvat, roj. Belšak.
[1061] Zasebni arhiv Angele Bedrač.
[1062] Zasebni arhiv Zlatka Podpečana.



Slika 574: Stanko Horvat in Maks Vaupotič iz Dravcev pri vojakih JLA, 1961.[1063]



Slika 575: Franc Mlakar v Prizrenu (1970-71).[1064]

[1063] Zasebni arhiv Nataše Vaupotič.
[1064] Zasebni arhiv družine Mlakar.



Slika 576: Zvonko Korpič je služil v JLA v Varaždinu (16. november 1974–4. februar 1976).[1065]



Slika 577: Janez Vidovič je služil domovini na Reki in v Ljubljani, 1976-77.[1066]



Slika 578: Anton Vidovič kot telegrafist JLA v Ohridu, 1977-78. [1067]



Slika 579: Silvester Petrovič na služenju vojaškega roka v JLA, 1986.[1068]

[1065] Zasebni arhiv Zvonka Korpiča.
[1066] Zasebni arhiv Janez Vidovič.
[1067] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca.
[1068] Zasebni arhiv Meldilajde Civić.



Slika 580: Ivan Gabrovec med sovojaki v Beogradu, leta 1985.[1069]



Slika 581: Zaprisega vojakov v Beogradu.[1070]

[1069] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca.
[1070] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca, desno s temnimi očali.

18.5. Vaški dom, trgovina, gostilna

V 1980ih so vaščani Dravcev in Sovič vasi na pobudo zakoncev Janeza in Jožice Cafuta v Sovičah na parceli družine Habjanič ob glavni cesti gradili vaški dom. Pred dom je bila prestavljena tudi avtobusna postaja – od prej nekaj 100 metrov oddaljene postaje pred staro Tejekovo domačijo. V pritličju doma sta zakonca Cafuta odprla trgovino in gostilno. Trgovina je delovala krajši čas, gostilna Vrček pa dlje časa. Pri gostilni Vrček so bile v 1990-ih organizirane velike poletne vaške veselice.

Čeprav je bil dom zgrajen z delom in s samoprispevki vaščanov, tudi v obliki darovanega lesa, je bila lastnica vaškega doma KS Videm. Do leta 1993 je na tem področju deloval vaški odbor, ki je upravljal dom in nabavljal vse potrebno za srečevanje občanov. Da bi dosegli lastništvo doma s strani vaščanov, je KS Videm vaškemu odboru svetovala, da ustanovijo društvo. Iz tega razloga je bilo avgusta 1993 ustanovljeno Kulturno-turistično društvo (KTD) Klopotec Soviče-Dravci, ki je imelo svoj upravni odbor, vaški odbor pa je s tem prenehal delovati.

Danes je celotna zgradba v zasebni lasti, gostilna in trgovina ne obratujeta, vaški dom pa je bil prenesen na Poslančečevo domačijo v Varejah, kjer ima sedež več lokalnih društev.



Slika 582: Začetek gradnje vaškega doma Soviče – Dravci, 1983.[1071]

[1071] Arhiv KTD Klopotec.



Slika 583: Začetek gradnje vaškega doma Soviče – Dravci, 1983.[1072]



Slika 584: Dom krajanov Soviče – Dravci s trgovino in bistrojem Vrček, okrog leta 1993.[1073]

[1072] Prav tam.
[1073] KTD Klopotec.



Slika 585: Vaški odbor Soviče - Dravci, ki je upravljal z domom krajanov.[1074]



Slika 586: Širša zasedba vaščanov Sovič in Dravc pred voliščem v domu krajanov.

[1074] Zadaj z leve: Jakob Habjanič in njegov bratranec Franc Bedrač, Franc Drevenšek, Stanko Vegan, Janez Cafuta ml., Janez Alt, Franc Vindiš, Anton Štumberger, Janez Slatič, spredaj z leve: Janez Vidovič, Marjan Stopajnik, Anton Vidovič, Zvonko Korpič in Ivan Cafuta st.



TEDNIK

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA

LETO XXVII. ŠT. 3 PTUJ, 24. januarja 1974 CENA 1 DIN

Haložani si želijo trgovino

Kot vemo, je Ptuj v nekaj zadnjih letih postal že pravo trgovsko središče. Trgovske organizacije so večino svojih lokalov modernizirale ter opremile. Zgradilo se je nekaj novih trgovin, na primer Blagovnica, ki jo je v središču mesta zgradil Merkator. Tudi Metalka je zgradila v Ptuju večjo trgovino s skladišči in ne nazadnje, je v Ptuju zgradila svojo trgovino tudi ljubljanska Elektrotehnika in še bi morda lahko naštevali.

Kaj pa naše podeželje? Morda omenimo trgovino v Juršincih, ki jo že pred leti tu zgradilo trgovsko podjetje Izbira iz Ptuja. Drugod se ni kaj dosti spremenilo, razen, da so morda še kje modernizirali že obstoječe trgovske lokale.

Kot nam je pred časom dejal Ludvik Vidovič, so se o tem že pogovarjali v videmski krajevni skupnosti ter se domenili, da bi lahko imeli prebivalci tega dela Haloz svojo trgovino, ki bi naj bila na Kastnerjevem v Majskem vrhu nad Vidmom. Tu je sicer dokaj dobro vzdrževana hiša, primerna za trgovski lokal, kar pomeni, da sploh ni potrebna kakšna večja investicija, razen v trgovski inventar in pa seveda, da bi trgovske police dobro založili s potrošnimi dobrinami. Kot je običajno, bi tu pač naj bila trgovina z mešanim blagom, ki so za podeželje še vedno najbolj primerne.

V kolikor v Ptuju ne bi našli interesenta, bodo ponudili, da odpre svojo trgovino pač kakšno trgovsko podjetje iz Maribora kot je recimo Povrtnina, Mlekarna, ali kakšno drugo podjetje, saj je prebivalcem pač vseeno, kdo jih bo oskrbel s potrošnimi dobrinami.

F. H.

Slika 587: Tednik je leta 1974 pisal o tem, da si Haložani želijo trgovino.

18.6 Dravci po slovenski osamosvojitvi: ohranjanje kulturne dediščine in razvoj turizma

18.6.1 Razvoj turistične ponudbe v Dravcih

Dravci ostajajo podeželska vas, v kateri prevladujejo kmetijske površine. A kmetijstvo je usmerjeno v ekološko in veliki večini vaščanov več ne predstavlja edinega vira preživetja, niti ne poglavitnega. V ospredju je živinoreja; če so bile včasih živali v hlevih, so danes večino leta na paši v naravi. Vaščani se odločajo za zelo različne živali, zato je sprehod ali vožnja po vasi zanimiva za obiskovalce in sprehajalce.



Slika 588: Poniji na Vidovičevem pašniku.[1075]



Slika 589: Škotske krave na Hojnikovem ranču.[1076]

Od osamosvojitve Republike Slovenije je vas usmerjena v skrb za trajnostni razvoj kraja, razvoj turizma in skrb za kulturno dediščino.

Na prehodu v novo tisočletje so se Dravci vključili v projekt Turistične vasi Halonga, ki povezuje haloške občine v prizadevanjih po turističnem razvoju in oblikovanju povezane ponudbe.[1077] Kasneje so bili preko občine Videm vključeni v Lokalno akcijsko skupino (LAS) Haloze, ki spodbuja mikropodjetništvo, turizem, prehrano višje kakovosti, kratke dobavne verige in digitalizacijo poslovnih procesov.[1078]

[1075] Foto: Tamara Drevenšek, 2024.
[1076] Foto: JH, 2020.
[1077] Franc Milošič, Turiste prepričajo predvsem spokojnost, vino in hrana: turistična vas Halonga, Delo, let. 46, št. 198, 25. 8. 2004, str. 18.
[1078] Več o LAS Haloze na spletni strani https://www.haloze.org/.



Slika 590: Dobrodošlica udeležencem dirke po Sloveniji ob tabli turistične vasi Halonga v Dravcih.[1079]

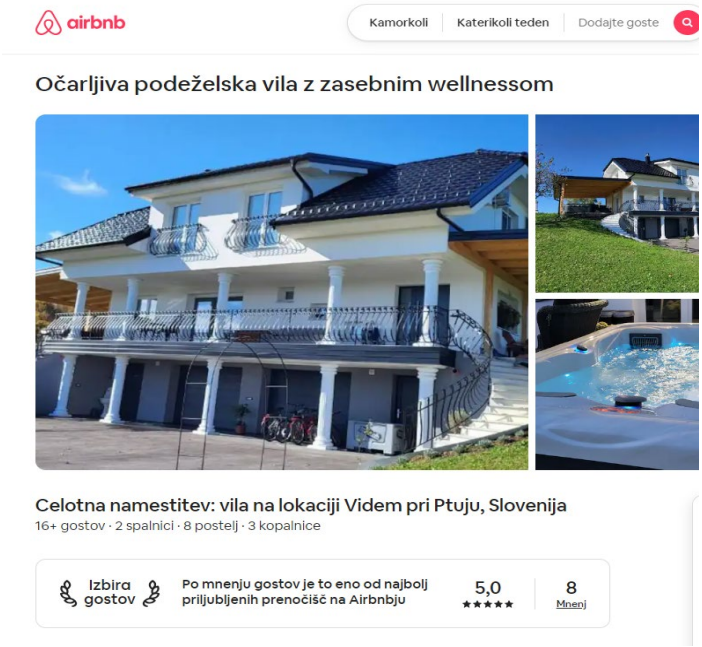

Slika 591: Villa Hojnik na spletni platformi Airbnb, 2024.

V Dravcih od leta 2023 turiste sprejema podeželska Villa Hojnik, v katero prihajajo turisti z vseh strani Evrope, iz Indije, Kalifornije in drugod. Uživajo v miru in se podajajo na pohode do gradu Borl, na poskušnje vina v Vidovo klet ter na kolesarske poti čez naravni park Šturmovec, ob Ptujskem jezeru na Ptuj in naprej po Dravski kolesarski poti (Drava Bike).

18.6.2 Kulturno-turistično društvo Klopotec

Številni vaščani Dravcev so vključeni v KTD Klopotec Soviče-Dravci. Gre za zelo aktivno društvo s 30-letno tradicijo, z naraščajočim članstvom in vrsto aktivnosti, ki potekajo skozi vse leto. Tega začnejo z novoletnim pohodom do Cirkulan. Nato se udeležujejo pustnih karnevalov na Ptuju, njegovi okolici, širše po Sloveniji in v tujini. V tem pogledu predstavljajo etnografske maske, kakršen je lik »baba deda nosi«,

[1079] Foto: JH, 2023.

kot tudi sodobnejše, karnevalske maske, ki jih je za društvo vrsto let snoval Dravčan Jani Alt. Za svoje prizadevanje na tem področju društvo prejema številne in tudi najvišje nagrade – denimo prvo mesto na ptujskem karnevalu za prikaz kuharjev in natakarjev v letu 2015.[1080]



Slika 592: Dravske maškare pred razcvetom pustnih karnevalov na Ptujskem – Korpičev Tonček in Vidovičev Hanzek.[1081]



Slika 593: Dravčani in Sovičani na ptujskem karnevalu, 25. februarja 1968 – maske: Pepi Krajnc, Stanko Horvat, Feliks Polanec in Anton Kmetec, voznik Ludvik Vidovič.[1082]

[1080] Zdenka Golub (ur.), KTD Klopotec, Dravci – Soviče, 30 let, 2023, str. 22.
[1081] Zasebni arhiv družine Korpič.
[1082] Zasebni arhiv Bena Vidoviča.



Slika 594: V veliki skupini Koranti Demoni iz Dravc sodelujejo Mirko Slatič, Janko Vaupotič ter Dušan, Nejc in Rene Cizerl, Videm 2023.[1083]



Slika 595: Jani Alt (levo) je na prehodu v 21. stoletje ponovno okrepil pustni duh v Dravcih.[1084]

[1083] Zasebni arhiv družine Cizerl.
[1084] Arhiv KTD Klopotec.



Slika 596: Praznovanje 30-letnice KTD Klopotec Soviče – Dravci, 2023.[1085]



4 Štajerski TEDNIK Kurentovanje 2015 torek • 17. februarja 2015

Ptuj • *Pustne norčije se za letos zaključujejo*

Pustna prestolnica brez primerjave

Ptuj je tudi letos dokazal, da naše mesto povsem upravičeno drži sloves najbolj pustnega mesta daleč naokrog. V preteklih dneh smo gostili več deset tisoč obiskovalcev, ki so navdušeno spremljali, kako vživeto in strastno se na našem koncu maskiramo. Med udeleženci povork pa so bili celo Afričani in Južnoameričani, kar priča o pomembnosti kurentovanja, ki v zadnjih letih ne presega zgolj meja naše države, ampak celo našega kontinenta.

Kopjaši iz Markovcev

Gostilna pod klopotcem Soviče Dravci je bila najboljša karnevalska skupina na Kurentovanju 2015.

Med gosti tokratnega kurentovanja je bil tudi veleposlanik ZDA v Sloveniji Brent R. Hartley (drugi z leve).

Slika 597: Gostilna pod klopotcem Soviče Dravci je bila najboljša karnevalska skupina na Kurentovanju 2015.[1086]

[1085] Arhiv KTD Klopotec.
[1086] Štajerski tednik, 17. 2. 2015, str. 4.



Slika 598: Janez Alt kot vodja karnevalske skupine Soviče-Dravci, ki je leta 2015 zmagala na ptujskem Kurentovanju.[1087]



Slika 599: Etnografski pustni lik »Baba deda nosi« na ptujskem karnevalu v izvedbi KTD Klopotec.[1088]

[1087] Arhiv KTD Klopotec.
[1088] Arhiv KTD Klopotec.



Slika 600: Člani KTD Klopotec s presmeci za cvetno nedeljo na videmskem mostu, 2024.[1089]

V velikonočnem času izdelujejo večje in manjše presmece ob cvetni nedelji, organizirajo prikaz tradicionalnega blagoslova velikonočnih jedi ter prikazujejo Kristusov pasijon.



Slika 601: Tradicionalno žegnanje velikonočnih jedi v Dravcih pri Korpičevi kapeli.[1090]

[1089] Arhiv KTD Klopotec.
[1090] Arhiv KTD Klopotec.

Prikazujejo aktivnosti vinogradnikov od rezi, priprave veziva za vinogradniško vez, do postavitve klopotca, trgatve in kletarjenja. V ta namen so postavili vzorčni vinograd, v katerega so posadili 17 avtohtonih vrst stare trte (ranfol, lipovino, narcis, haloški borliški rizling, zierfangl ter ostale domače vrste, ki so že skoraj izginile iz Haloz), vinograd pa uredili v starem slogu. Leta 2011 so zasadili modro kavčino – potomko najstarejše trte iz Maribora. Iz nje pripravijo vino za protokolarne namene in organizirajo martinovanje.



Slika 602: Prikaz vinogradniški opravil na vzorčnem vinogradu pred muzejem v Dravcih.[1091]



Slika 603: Postavitev klopotca v Dravcih, julij 2024.[1092]

[1091] Arhiv KTD Klopotec.
[1092] Foto: Marta Vrhovec, 2024.

Ob prvem maju postavijo majsko drevo. Prikazujejo tudi tradicionalne aktivnosti ob žitu – od setve do žetve.

Seznanjajo se z lokalno zgodovino in prikazujejo spor pri mitnici – izsek dogajanja pri mitnici čez Dravinjo v Tržcu v času zemljiških gospodov Turniških, ki so na tem mestu od Haložanov pobirali takso za prehod Dravinje. Osrednjo vlogo v prikazu imata Stanko Vegan kot grof Thurn Valsassin, v kateri je tudi nastopal kot 10. princ ptujskega karnevala, ter njegova žena Štefka Vegan, ki ima vlogo grofice Suzane Elizabete. Društvo je tesno povezano z Gradiščami, od koder prihajajo nekateri člani društva in kjer ima več članov društva vinograde. Posledično se povezujejo s turističnimi društvi iz Cirkulan in decembra sodelujejo na njihovem sejmu – Barbar'no. Pustna povorka v Cirkulanah leta 1994 je bila sploh prva, na kateri je KTD Klopotec sodelovalo.



Slika 604: Poleti kot rimski lončarji sodelujejo na Rimskih igrah na Ptuju, 2023.[1093]

Imajo tudi skupino muzikantov in skupino pevcev, ki z arhaičnim ljudskim petjem skrbi za ohranjanje haloških ljudskih pesmi. Vso dogajanje pa dopolnjuje skrbna priprava tradicionalnih jedil (denimo gerpe, gibanice in potice kot tudi tradicionalno pripravljenih mesnih izdelkov).

[1093] Arhiv KTD Klopotec.



Slika 605: KTD Klopotec organizira Martinovanje pred Etnografskim muzejem Dravci.[1094]



Slika 606: Gerpa – »haloška pizza« (testo z ocvirki), 2023.[1095]

18.6.3 Skrb za kulturno dediščino – etnografska zbirka »Od zrna do kruha«

Z namenom ohranjanja kulturne dediščine in starih običajev na območju Haloz je bilo leta 2003 ustanovljeno Društvo za ohranjanje dediščine Haloz – DOD Halonga, katerega predsednik je vse od ustanovitve Dravčan Zvonko Korpič. Osrednja naloga društva je zbiranje starih predmetov, ki so

[1094] Arhiv KTD Klopotec.
[1095] Arhiv KTD Klopotec.

razstavljeni na Korpičevi kmetiji v Dravcih v nekdanji kašči, ki je bila za namene društva v zadnjih letih precej razširjena. Društvo zbira stara kuhinjska, kmečka in ostala orodja.

Poseben poudarek etnološke zbirke je na prikazu orodij »od zrna do kruha«, ki od leta 2006 poteka v sodelovanju s Pokrajinskim muzejem Ptuj-Ormož. Na ogled so žrmlje, nečke, karničke, slamnjače, sita, leseni loparji za polaganje hlebcev v krušno peč, burkle, grebljica za papel, sklednik in podobno.[1096]



Slika 607: Etnološka zbirka Dravci z upraviteljem Zvonkom Korpičem.[1097]



Slika 608: Notranjost etnografskega muzeja Dravci.[1098]

[1096] Zdenka Golub (ur.), Društvo za ohranjanje dediščine Haloz, 20 let delovanja, Zbornik 2003–2023, 2023.
[1097] Foto: JH, 2024.
[1098] Foto: JH, 2024.



Slika 609: Stara harmonika v Etnografski zbirki Dravci.[1099]



Slika 610: Ničke za mesenje testa za kruh.[1100]

[1099] Foto: JH, 2024.
[1100] Etnografska zbirka Dravci, foto: JH, 2024.



Slika 611: DOD Halonga.[1101]

18.6.4 Haloška in evropska planinska pot

Čez Dravce poteka 58 km dolga Haloška planinska pot od Borla do Donačke gore, ki jo vzdržuje planinsko društvo Ptuj. Za celotno pot potrebujemo približno 21 ur oziroma dva do tri dni hoje. Pot je razdeljena na pet etap:

- Grad Borl–Cirkulane: 4–5 ur
- Cirkulane–Podlehnik: 5–6 ur
- Podlehnik–Naraplje: 5–6 ur
- Naraplje–Donačka gora: 5–6 ur
- Donačka gora–dolina: 2–3 ure

Dravci se nahajajo v drugi etapi te poti od Cirkulan do Podlehnika, in sicer pot poteka od Gradišč v dolino, kjer pohodniki v Dravcih prečkajo potok Psičina in v Gornjih Dravcih nadaljujejo pot čez Vareja in Dravinjski Vrh proti Podlehniku.[1102] Pohodi so mogoči v vseh letnih časih.

[1101] Arhiv KTD Klopotec.
[1102] Več o Haloški planinski poti na spletni strani Planinskega društva Ptuj: https://www.pdptuj.si/haloska-planinska-pot/.

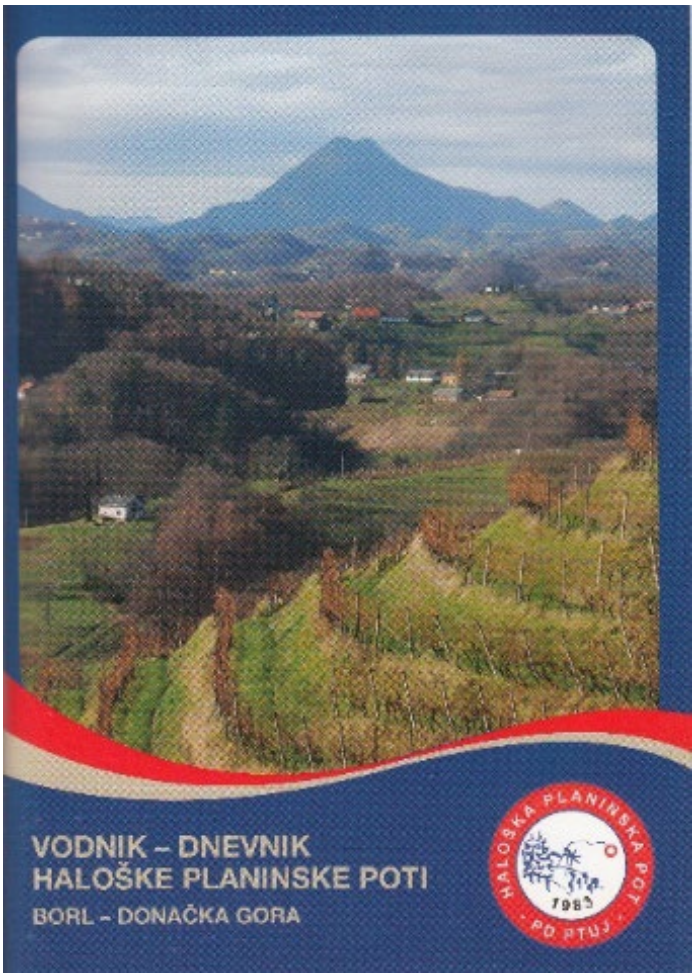

Slika 612: Vodnik po Haloški planinski poti čez Dravce, Planinsko društvo Ptuj.

Leta 1995 je bil odprt podaljšek Evropske pešpoti št. 7, ki poteka iz Italije preko Slovenije na Madžarsko. Slovenski del poti se imenuje tudi Naprudnikova pot od Soče do Mure. Del poti je speljan tudi po Haloški planinski poti, vključno z delom, ki poteka čez Dravce.



Slika 613: Znak Evropske pešpoti št. 7, ki delno poteka tudi čez Dravce.



Slika 614: Razglednica vasi Dravci – Slovenija. 2024.[1103]

18.6.5 Kolesarska dirka po Sloveniji čez Dravce



Slike 615: Utrinki s kolesarske dirke po Sloveniji čez Dravce, 15. junija 2023.[1104]

[1103] Zasebni arhiv Janja Hojnik.
[1104] Foto: JH, 2023.





Junija 2023 je čez Dravce potekala kolesarska dirka po Sloveniji.

Sicer pa Dravci ležijo tik ob Dravski kolesarski poti (Drava Bike), ki poteka ob reki Dravi skozi štiri države (Italija, Avstrija, Slovenija, Hrvaška) in je v celoti dolga približno 710 km.

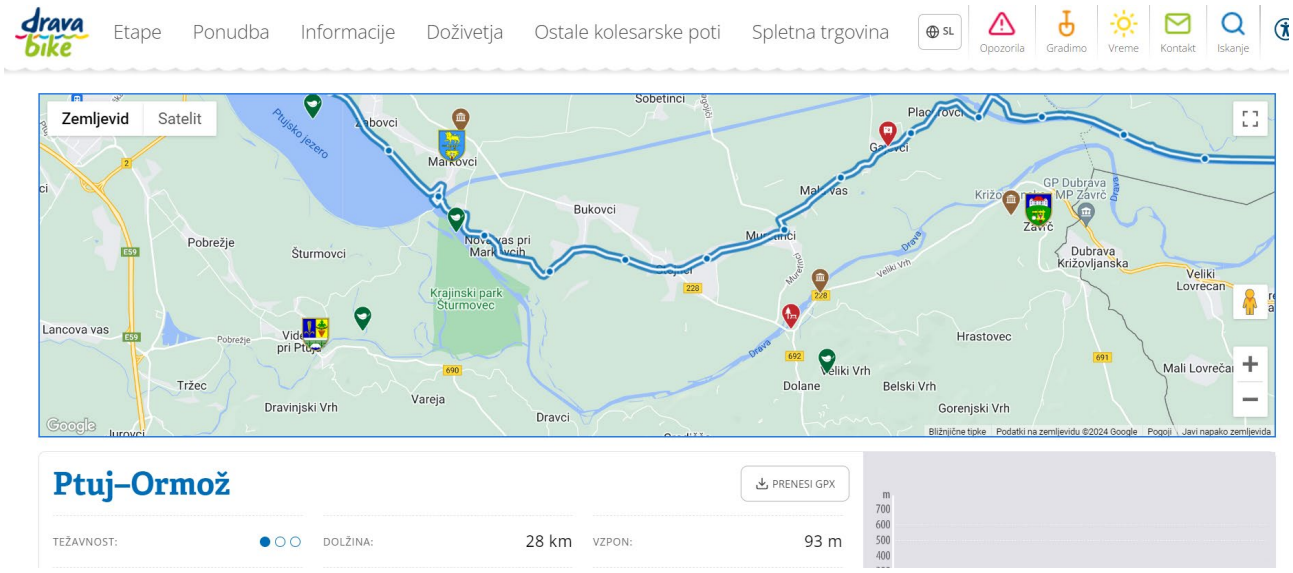

Slika 616: Dravska kolesarska pot med Ptujem in Ormožem, ki poteka nedaleč stran od Dravcev.[1105]

[1105] Drava Bike, https://dravabike.si/etape/ptuj-ormoz.

18.6.6 Spusti s kajaki in kanuji po Dravi in Dravinji

Zaradi mirnega toka in majhnih brzic je v zadnjih letih dozorelo spoznanje, da je stara struga reke Drave primerna za veslanje s kajaki in kanuji ter tudi z rafti. Posledično so se povezale številne Lokalno-akcijske skupine (LAS) v Podravju in na Hrvaškem ter leta 2020 začele izvajati projekt Naša Drava, katerega namen je oživitev športnega turizma na in ob strugi reke. V okviru projekta so organizirali spuste po Dravi. Ena od etap na spodnjem toku reke vsakoletno poteka od Nove vasi pri Markovcih mimo Dravcev do Borla in Zavrča. Ob spustu udeležencem lokalni vodnik predstavi zgodovino Borlskega gospostva in gradu Borl. Podobne spuste organizirajo tudi zasebni turistični ponudniki.

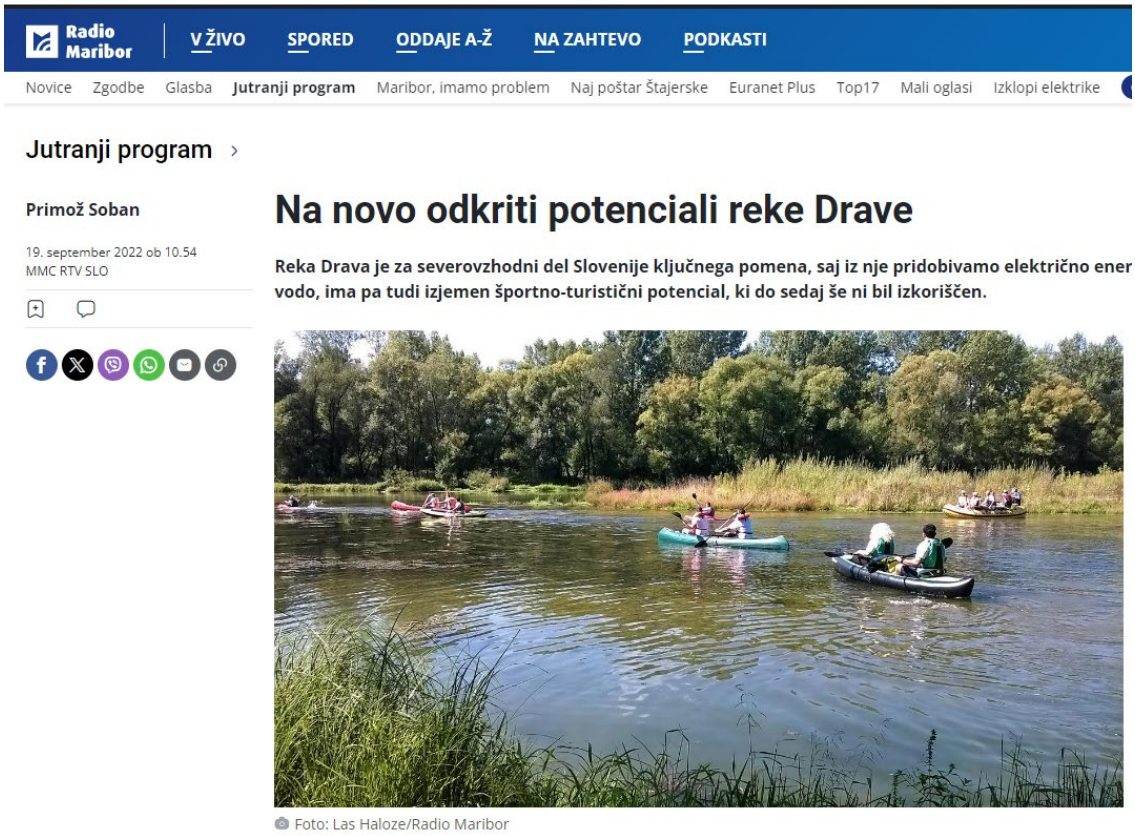

Slika 617: Na novo odkriti potenciali reke Drave, Radio Maribor, 19. september 2022.

Sonja Golc iz LAS Haloze je ob spustu leta 2022, ki je bil tudi dobro medijsko pokrit, pojasnila, da je *»izdelana idejna zasnova za vstopno-izstopna mesta ob Dravi in tudi po Dravinji. Ta bi naj občinam omogočila, da bodo dobila vsa dovoljenja in turistom olajšala vstop in izstop iz Drave. Na nekaterih mestih so za lažji pristanek predvideni pomoli, na drugih se bo še vedno pristajalo na prodiščih, če so seveda dovolj velika. Predvidene pa so tudi klopce in obvestilne table, ki so nujno potrebne ob vstopnih točkah, saj je ljudi potrebno informirati o tem, kako se morajo obnašati na sami reki.«*[1106]

[1106] Primož Soban, Na novo odkriti potenciali reke Drave, RTV SLO 19. 9. 2022, https://www.rtvslo.si/radio-maribor/jutranji-program/na-novo-odkriti-potenciali-reke-drave/640864.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

19 Sklepne misli: od preteklosti v prihodnost

Dravčani so skozi polovico tisočletja, kar vemo zanje, doživeli velike družbene spremembe. Prvih tristo let so preživeli kot podložniki zemljiških gospodov – večinoma borlskih, dvakrat pa za nekaj desetletij tudi završkih. V tem času so bili gospodarsko in osebnostno odvisni od svojih gospodov; prodani so bili skupaj z zemljo, skoraj kot stvari. Znotraj dovoljenega okvira so se poročali, rojevali in umirali so jim otroci.

Ko je bilo podložništvo odpravljeno, se je njihov življenjski krog počasi širil, poročali so se vse širše, administrativna avtonomija pa je pomenila, da so bili sami odgovorni za skrb za infrastrukturo, ki je bila posledično povsem nerazvita – mesto pa zato zelo daleč. Postopoma se je širila izobraženost – od zadržkov do osnovnega šolstva (in posledično velike odsotnosti od pouka) so se vaščani počasi vse višje izobraževali. Med njimi izstopa vaščan Jožef Vidovič, ki je bil sredi 19. stoletja učitelj slovenščine na znameniti graški klasični gimnaziji. V današnjem času iz Dravcev izhajajo kar tri redne univerzitetne profesorice.

Politika Dravčanov ni preveč zanimala; nobeni oblasti niso zaupali ali se zanašali nanjo. Veljal je rek, da moramo vsakomur reči, da ničesar ne vemo in da nismo nikogar videli. Fevdalne gospode so zamenjali avstrijski cesarji, njih srbski kralj in njega komunizem. Kljub temu, da so bili Dravčani postavljeni na različne bregove sporov in front, velikega razdora med njimi ni bilo. Ne glede na to, ali so bili v nemški vojski ali odporniki, so sodelovali v okviru KLO-ja, lovskega društva in peli v cerkvenem pevskem zboru.

Ker so bili oddaljeni od mesta in oblasti, so lažje usklajevali krščanske tradicionalne običaje in komunistične zapovedi. Kaznivih dejanj med vaščani v ohranjenih sodnih spisih ni zaslediti. Obenem pa drugi arhivski dokumenti kažejo, da pretirane ljubezni med sovaščani tudi ni bilo. Napetosti med njimi, tudi znotraj družin, so narekovali težki časi, v katerih so živeli. Nekateri so koga izdali iz strahu za lastno družino, drugi prijavili malenkosti najbrž iz škodoželjnosti.



Slika 618: Dravci v 21. stoletju – asfaltirani, s sončnimi elektrarnami in z manjšo Dravo, sicer pa ne veliko drugačni kot pred stoletji.[1107]

Skozi viharje časa so tako Dravčani pripluli do samostojne Slovenije in Evropske unije. Z asfaltiranimi cestami, internetom in s sončnimi elektrarnami na strehah. Drava, po kateri imajo Dravci ime, več ne določa življenja vaščanov v takšni meri, kot je nekoč. Dravčani še zmeraj skrbijo za svojo zemljo, a ta jim več ne daje kruha za preživetje. Poselitvena struktura Dravcev ostaja podobna kot pred dvesto leti. Če je bilo nekoč v hišah preveč otrok, tako da domačija ni mogla vsem zagotoviti preživetja, je danes osrednji izziv demografija. Let, ko se v Dravcih ne rodi noben otrok, je vse več. A če se kakšna dravska hiša pojavi na trgu, se takoj proda. Zaradi miru, razgledov in narave.

V Dravcih je tudi živahno društveno dogajanje. Blatnih cest več ni, jam z odpadki prav tako ne. Televizijske antene vaščani več ne vrtijo na strehah v iskanju vsaj kakšnega TV-kanala. Otroke v šolo odvaža šolski avtobus, ki jih pobira po vasi. Dravčani so pet minut oddaljeni od avtoceste, ki povezuje Gradec z Zagrebom, od najstarejšega slovenskega mesta pa so oddaljeni le deset minut. Z vsem tem Dravci nudijo odlične pogoje za kakovostno življenje, kar vasi zagotavlja prihodnost.

[1107] Foto: JH, 2022.



Slika 619: Prihodnost vasi: dravski otroci, 2024.[1108]

[1108] Zadaj od leve: Nejc Cizerl, Sofija in Maksim Hojnik, Mia in Neli Ogrizek, spredaj: Rene Cizerl, Svit Horvat, Vita Hojnik, Brin in Vita Korpič ter Tea in Lea Korpič. Foto: JH, 3. 11. 2024.

POSEBNI DEL

DRAVSKE DRUŽINE

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

1 Dravske družine

V vseh zgodovinskih obdobjih so bili Dravci predvsem skupnost družin. V preteklosti so bile družine razširjene; pri isti hiši je v 18. stoletju živelo več otrok s svojimi družinami. Z daljšanjem življenjske dobe se je višalo tudi število generacij pri isti hiši. Postopoma se je življenje več družin pod isto streho končalo – običajno tako, da se je mlajši otrok z družino odselil: sprva kam blizu, nato pa vse dlje od doma, nekateri pa so si razdelili posest ali si zgradili novo hišo v vasi.

1.1 Status družin

Osrednji del Dravcev so zgodovinsko sestavljale srednje velike kmetije podložnikov (v velikosti do 10 hektarjev). Te kmetije so tudi po odpravi podložništva ostale srednje velike in so omogočale samooskrbno življenje posestnikov. Zaradi neuspešnega odplačevanja dolgov so se nekatere med njimi zmanjšale, tako da so lastniki oz. posestniki postali kočarji. Tak primer je bil Jožef Vidovič, ki je bil okrog leta 1800 vpliven vaščan, upravnik (»operarij«), boter skoraj vsem otrokom v vasi. Množica znancev mu je posojala denar, ki ga proti smrti ni več uspel vrniti. Ko je Jožef leta 1826 umrl, se je zapuščinsko sodišče na Borlu ukvarjalo z dolgim seznamom upnikov. Ker situacija za njegove potomce ni bila rešljiva, je sodišče leta 1827 razpisalo sodno dražbo, ki je bila tudi objavljena v časopisih.[1109] Jožef Vidovič kot zapustnik je bil opredeljen le še kot ribič.[1110]

V 19. stoletju so k Dravcem priključili manjše dele sosednjih vasi, kjer pa niso živeli posestniki, temveč kočarji ali gormani. To je veljalo tako za Voglarjevo domačijo (kasneje Krčarjeva), ki je bila sprva pod Gradišči, kot tudi za dravski Rtič, kjer je bila do prve polovice 19. stoletja le hiša Vareja 1. Šele v drugi polovici 19. stoletja so na dravskem Rtiču živele tri kočarske družine, ki so se preživljale z dnino in obrtjo – to so bile tri generacije Lekečinčevih in Vidovičevi. **Otrok v kočarskih družinah je bilo malo. Veliko otrok so v Dravcih imele posestniške družine, ne kočarske, zato so kočarji v Dravcih predstavljali majhen delež prebivalcev vasi.**

[1109] Objava dražbe posestva Jožefa Vidoviča iz Dravcev v Halozah, Grazer Zeitung, 23. maj 1827.
[1110] Jožef Vidovič, Dravci, Zapuščinski spisi sodišča Borl, SI_ZAP/0003/003/002.

1.2 Poroke

1.2.1 Poroke po cerkvenem pravu

Dravčani so od leta 1812 sklepali zakonske zveze v skladu z Občim državljanskim zakonikom (ODZ),[1111] ki je veljal v vseh »nemških« dednih deželah, tudi na Spodnjem Štajerskem. Za področje zakonske zveze katolikov je bil leta 1856 v habsburški monarhiji sprejet nov zakon, ki je za sklepanje zakonskih zvez določil veljavo kanonskega prava. To je pomenilo sklepanje zakonskih zvez v okviru cerkve. ODZ se je na našem ozemlju ohranil tudi po 1. svetovni vojni, najprej v Državi SHS, nato pa tudi v Kraljevini Jugoslaviji. Po božji postavi je ženska manj vredna, zato mora biti podrejena moškemu kot »glavi družine«. Mož je upravljal z gospodinjstvom, ženo je moral dostojno vzdrževati. Žena je prevzela možev priimek in se morala ravnati po moževih navodilih. Mož je imel pravico upravljanja z ženinim premoženjem in ji o tem ni bil dolžan »polagati računov«. Žena ni bila enakopravna možu, saj je bila njena pravna in poslovna sposobnost omejena. Biti mu je morala pokorna, mož pa je veljal za njenega varuha. Če je bil vsaj eden od zakoncev katolik, po kanonskem pravu razveza zakonske zveze ni bila mogoča, ampak se je lahko zakonska zveza končala zgolj s smrtjo. V času življenja sta se lahko zakonca le ločila »od postelje in mize«.[1112]



Slika 620: Naslovnica dvojezične poročne knjige Sv. Vida 1913–1934.[1113]

Po drugi svetovni vojni je Temeljni zakon o zakonski zvezi uzakonil enakost med moškimi in ženskami, uvedel skupno premoženje zakoncev, možnost razveze ter izenačil otroke, rojene zunaj zakona, s tistimi, ki so se rodili v zakonski zvezi.[1114]

[1111] Občni državljanski zakonik, Faksimile izdaje iz leta 1928, GV Založba, Ljubljana, 2012.
[1112] Miroslava Geč – Korošec, Družinsko pravo SFRJ, 1. del, Ljubljana, 1981, str. 5.
[1113] Arhiv krajevnega urada Videm, UE Ptuj.
[1114] Temeljni zakon o zakonski zvezi, Uradni list FLRJ, št. 104/1947.



Slika 621: Izsek iz ženitne pogodbe (nem. *Ehe Vertrag*) Vida Šule iz Dravcev na sodišču na Borlu.[1115]



Slika 622: Medvojna poročna fotografija Antona Korpiča in Ane Krajnc, 1942.[1116]



Slika 623: Poročna fotografija Jožefa Cafute III in Marije Purg, januar 1950.[1117]

*

[1115] Zapuščinski spis sodišča Borl, 1849, SI_ZAP/0003/003/002.
[1116] Zasebni arhiv družine Korpič.
[1117] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.

Čeprav je najstarejša poročna matična knjiga v Župniji sv. Vida iz leta 1715, je začel župnik šele poleti 1722 k porokam pripisovati vas, iz katere je prihajala nevesta. Tako zasledimo prvi vpis poroke iz Dravcev novembra 1723, ko se je Ana Vidovič iz Dravcev poročila z Jakobom Kolednikom iz Varej.

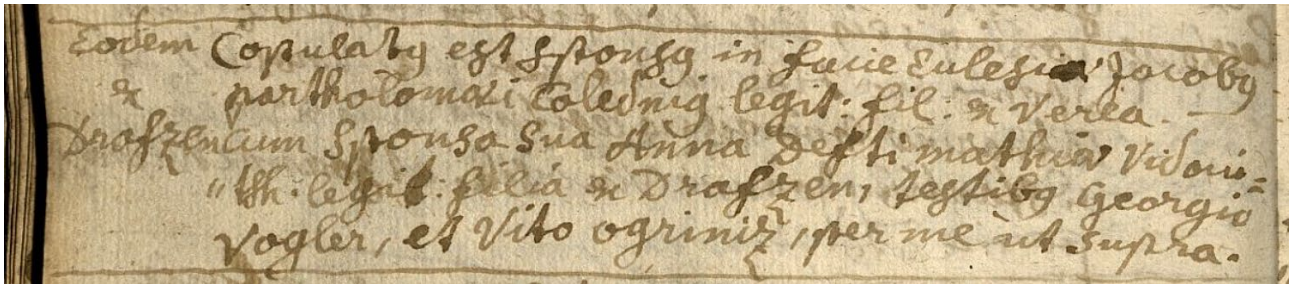

Slika 624: Vpis prve poroke iz Dravcev: Jakob Kolednik, sin Bartolomeja iz Varej, se 24. novembra 1723 poroči z Ano Vidovič, hčerko Matije iz Dravcev, priči Jurij Voglar in Vid Vogrinec.[1118]



Slika 625: Poroka Ivana Horvata z Marijo Zavec, vdovo Antona Belšaka, 25. januarja 1931.[1119]

[1118] Poročna knjiga Župnije sv. Vida, 1715, str. 64.

[1119] Od leve zgoraj: Jožef Korpič II. (Brunkar), Antonija Habjanič (Vespoharjeva, kasneje poročena Vidovič), druga žena Janeza Zavca – Marija, rojena Kaisersberger (nevestina mačeha, rekli so ji Komisjonka), Rudolf Zavec (nevestin brat) z ženo Ano, rojeno Krajnc, in s hčerko, Jurij Žlahtič, neznan moški; v drugi vrsti od leve: Anton in Marjeta Horvat (starša ženina), Anton Korpič, Rudi Klinc, Jakob in Marija Vaupotič, Jožefa Korpič; v tretji vrsti od leve: Jožefa Žlahtič (Pepika), Anton Habjanič (Vespoharjev oča), Ana Zavec (nevestina sestra) in Anton Horvat (ženinov brat), mladoporočenca Marija Belšak (roj. Zavec) in Ivan Horvat, Jožef Krajnc z ženo Marijo, roj. Vaupotič; spredaj od leve: Marijini otroci iz prvega zakona: Janez, Terezija in Anica Belšak, glasbeniki: klarinetist neznan, Franc Horvat st. (ženinov brat) na harmoniki in Andrej Cafuta (Pozničarjev Drašek) s trobento; desno otroci Jožefa in Marije Krajnc: Pepi, Mara in Liza – majhen fant nad njimi je najbrž Petelinov prvorojenec – Franc Vaupotič. Zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 626: Poroka Antona Horvata in Jožefe Korpič, 22. novembra 1931.[1120]



Slika 627: Poroka Franca Horvata z Ano Zavec iz Dolan pri Sv. Barbari, 13. februarja 1933.[1121]

[1120] Od leve zadaj: neznani, Marija Zavec, poročena Horvat, z možem Ivanom Horvatom, Hana in Franc Vidovič s hčerko Julijano, Jožef Korpič (Brunkar), ena od Korpičevih sester; druga vrsta od leve stojijo: dve neznani ženski, Julijana Korpič, poročena Blažek, Marjeta in Anton Horvat, ena od Korpičevih sester z otrokom, neznana ženska; v tretji vrsti sedijo od leve: Marija Korpič z otrokom in njen mož Anton Korpič, ki je bil poročna priča, neznani »protfirar«, ena od Korpičevih sester, ženin in nevesta Anton Horvat in Jožefa Korpič, Anton Štrucl, ki je bil poročna priča, njegova žena Liza, rojena Korpič in neznana ženska, spredaj: neidentificirani Korpičevi otroci in harmonikar. Zasebni arhiv družine Korpič.

[1121] Na vsaki strani orožnika iz Leskovca, ki sta skrbela za red, od leve zadaj: Marija Habjanič (Vespoharjeva, poročena Cafuta) in njen mož Jakob Cafuta, tri neidentificirane osebe, zgoraj Rudolf Zavec z ženo Anico in Rudi Klinc iz Dolan; v drugi vrsti od leve: dve neidentificirani ženski, Vespoharjev »vencek« (verjetno viničar, nem. Weinzer), neidentificirana ženska, Franc Habjanič (po domače Vespoharjev), dve neidentificirani ženski, Janez Zavec z drugo ženo Marijo Kaisersberger, ženinov brat Ivan Horvat, Jožef Petrovič (Bačev), v tretji vrsti sedijo od leve: neimenovana kuharica, Ana Habjanič (Vespoharjeva, nevestina teta) in njen mož Anton Habjanič, ki je bil poročna priča, dve neidentificirani deklici, »protfirar« Pekov Feliks (trgovec iz Leskovca, ženinov prijatelj), mladoporočenca Ana Zavec in Franc Horvat, Anton Korpič, ki je bil poročna priča, z ženo Marijo in sinom Tončkom; spredaj neidentificirani otroci,

Poroke Dravčanov sem lahko zajela v omejenem obsegu, saj se je le določen del porok izvedel pri Sv. Vidu. Poroka se je namreč odvila v župniji neveste in čeprav sem nekatere bolj ali manj naključno našla v matičnih knjigah drugih župnij, številnih nevest, ki so se priženile v Dravce, nisem uspela najti. **Kljub vsemu je iz zbranih podatkov za 225 porok med leti 1723 in 2006 mogoče priti do določenih opažanj**.

Poseben pomen za raziskovanje vasi Dravci imajo tri poročne fotografije bratov Horvat iz let 1931–1933, ki so se ohranile v Dravcih in na osnovi katerih sem s pomočjo Ane Horvat in Rozalije (Zalike) Habjanič uspela identificirati številne Dravčane iz tistega časa.

1.2.2 Poročni čas

Kar zadeva čas v letu, ki je bil namenjen porokam, je mogoče iz najstarejših poročnih matičnih knjig ugotoviti, da so v prvi polovici 18. stoletja prevladovale poroke v mesecu novembru, proti koncu 18. stoletja pa je november počasi nadomestil mesec februar. V 19. stoletju november več ni bil popularen poročni mesec; velika večina parov se je poročala v januarju in februarju.

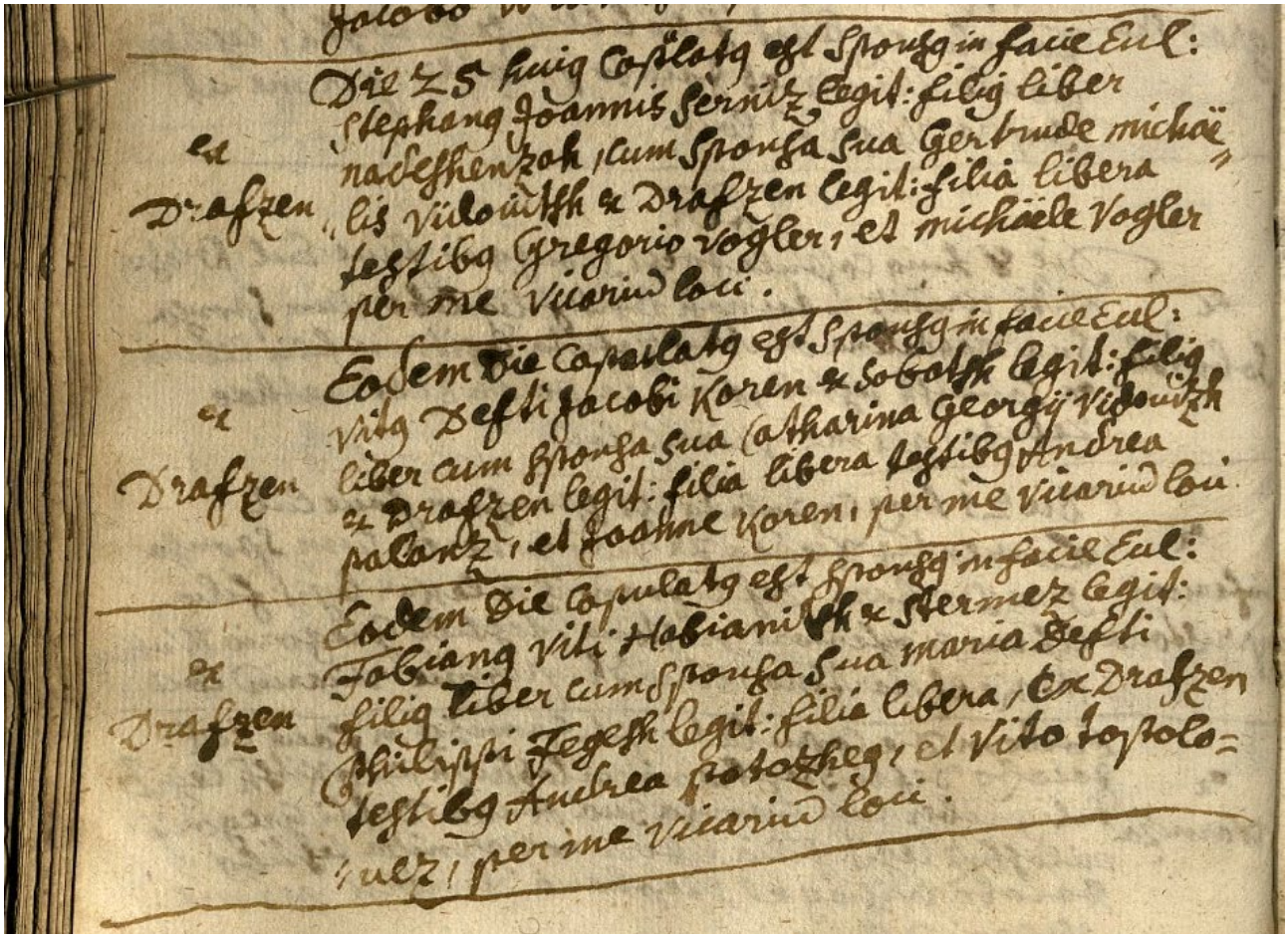

Slika 628: Tri neveste iz Dravcev so se poročile na isti dan, 25. novembra 1725.[1122]

glasbeniki: Andrej in Ivan Cafuta (Pozničarjeva bratranca) ter Jožef Voglar (Herekov Jožek) ter še dva neidentificirana otroka. Nevestina mama Marija Weisbacher, ki je bila poročena z Janezom Zavcem iz Gradišč, sestra Ane Weisbacher, poročene Habjanič iz Dravcev, je bila v času porok hčerk Marije in Ane v Dravce že desetletje pokojna. Zasebni arhiv družine Vidovič.

[1122] Poročna knjiga Župnije sv. Vida, 1715–1750, str. 78.

Predpustni čas je bil praktično pravilo za poroke, saj je pustu sledilo 40-dnevno obdobje posta, januar in februar pa sta bila v času brez elektrike in zamrzovalnikov najbolj primeren čas za koline, ko se hrana ni tako hitro pokvarila, kot bi se v primeru kolin in gostije poleti. V poletnem času so se v 19. stoletju tako v glavnem poročali vdovci, ki se najbrž v cerkvi niso želeli mešati med mlade pare iz celotne župnije, ki so se v nekaj predpustnih nedeljah zvrstili pred župnikom, pa tudi večje gostije verjetno niso organizirali.

Ugotovimo tudi lahko, da advent, ki bi bil sicer glede na zgoraj navedena merila ustrezen poročni čas (ni postno obdobje in običajno so bile decembra dovolj nizke temperature za koline in gostijo), ni bil čas za poroke – tudi v času, ko so se že pojavili zamrzovalniki, ne. Advent velja za božji čas, zato se v tem času naj ne bi poročali. Znotraj adventnega časa sta se v tristoletni zgodovini registriranih porok v Dravcih poročila le Ana Arnejčič in Vid Petrovič, in sicer 17. decembra 1966, pri čemer je župnik verjetno naredil izjemo zato, ker je šlo za »poroko v sili«, saj se je mladoporočencema takoj po božiču rodil prvi otrok. Sicer pa so se po 2. svetovni vojni trije pari iz Dravcev poročili takoj po božiču, torej po adventnem času, in sicer Janez Slatič in Cecilija Korpič (takoj po božiču leta 1954), Ivan in Štefanija Vidovič (po božiču leta 1956) ter Kristina Horvat in Ivan Letič (po božiču leta 1967).

Tabela: Mesec, v katerem so se poročali Dravčani.

Leta	Januar	Feb	Marec	April	Maj	Junij	Julij	Avg	Sept	Okt	Nov	Dec
1723–1799	0	17	2	0	3	0	1	2	0	0	11	0
1800–1849	2	12	0	0	3	1	1	1	2	1	1	0
1850–1899	6	15	0	0	1	8	0	2	3	2	3	0
1900–1949	6	18	3	0	3	3	3	0	1	5	7	0
1950–1975	5	5	4	4	0	1	2	1	2	4	3	4

1.2.3 Najstniške neveste

Medtem ko se fantje pred 20. letom niso poročali, pa zasledimo kar nekaj **najstniških nevest** – zlasti ob koncu 18. stoletja in po 2. svetovni vojni.

Leta 1773 se je denimo komaj 15-letna Marija Cafuta, hči Jurija Cafute iz Dravcev, poročila s sosedom Sebastijanom Habjaničem. Cafutovi so bili podložniki, Habjaniči pa svobodni kmetje.

Leta 1779 se je pri 16. letih poročila Elizabeta Jagodič. Njen mož Anton Mlakar iz Varnice je bil osem let starejši od nje. Mlada nevesta je umrla pri 24. letih starosti. Leta 1806 se je kot najstnica poročila tudi njuna hči Lucija Mlakar; njen ženin je bil Sebastijan Vidovič. Leta 1791 se je 30-letni Sebastijan Feguš z današnje domačije Vidovičevih poročil z 19-letno Apolonijo Vogrinec. Njuna hči Marija Feguš, ki je bila rojena leta 1792, pa se je sedemnajstletna poročila s 24-letnim Tomažem Vidovičem iz Varej.

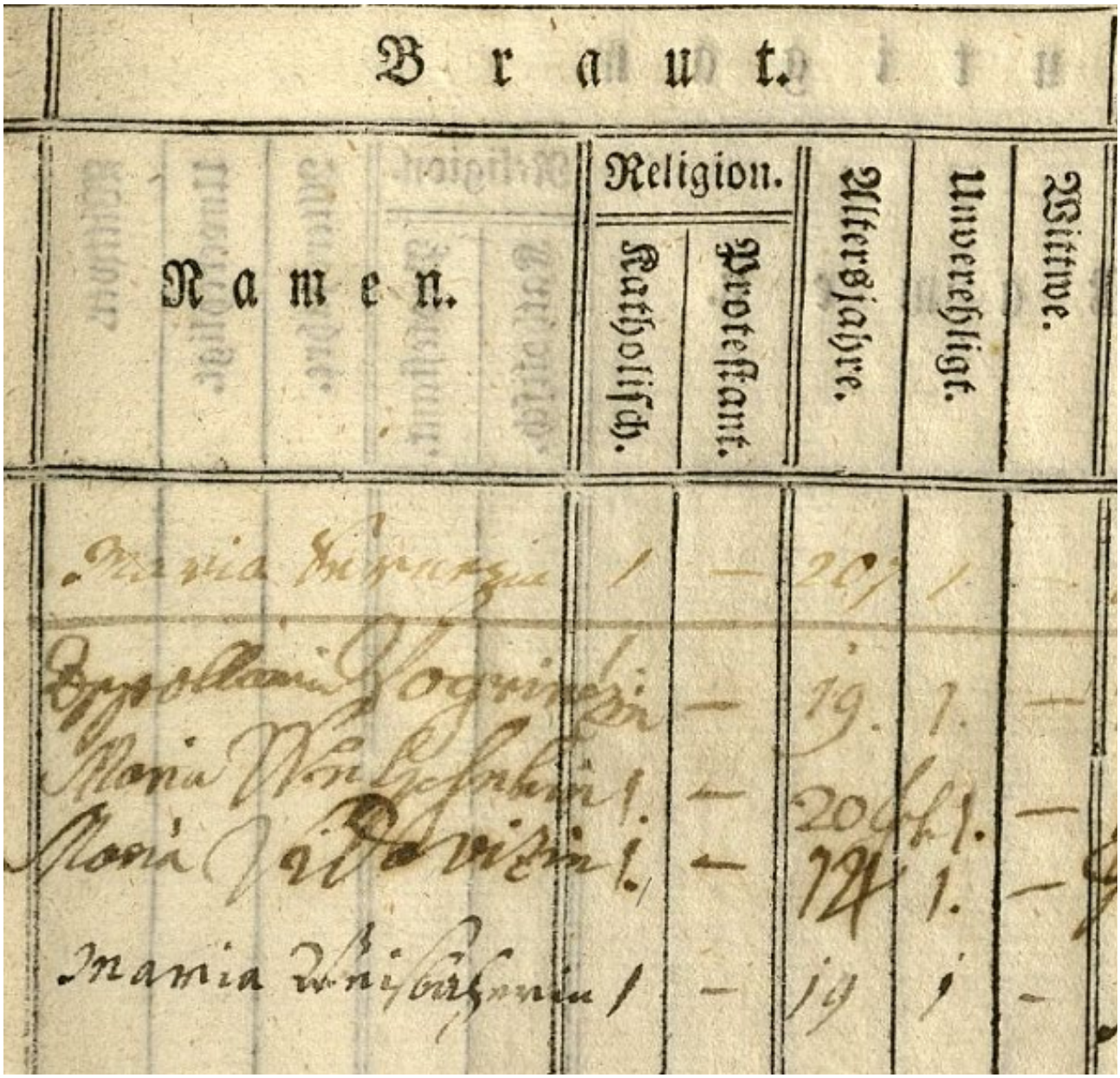

Slika 629: Mlade neveste iz Dravcev, vključno s »13-letno« Marijo Vidovič, poročene v letih 1791–1793.[1123]

Najmlajša nevesta v zgodovini Dravcev pa je bila Marija Vidovič, ki je bila rojena septembra 1777 in se je februarja 1791, to je pri 13. letih, poročila z 22-letnim ženinom. Župnik je v poročno matično knjigo zapisal, da je stara 14 let, a je bila komaj »v 14. letu«. Ker so polnoletnost dosegli pri 21. letih, so neveste, ki so se poročile pred tem, potrebovale soglasje skrbnika, ki je tudi vpisano v poročno matično knjigo – a to v knjigah iz 18. stoletja ni razvidno, s tem pa tudi ne »skrbnik«, ki je dal v zakon tako mlado dekle. Iz prepisa porok sta razvidni priči tej poroki: Filip Štrafela in Filip Medič – nobeden od njiju ni bil Dravčan. Glede na to, da je priimek Štrafela še danes razširjen v Župniji sv. Marka, tam tudi najdemo njenega ženina – bil je mlinar Jakob Lubec iz Markovc. Iz nekega razloga so jo skrbniki hitro želeli »spraviti od hiše«. V matičnih knjigah Župnije sv. Marko najdemo, da je Marija Vidovič, poročena Lubec, že v prvih dneh leta 1793, se pravi stara komaj 15 let, rodila prvega sina, Matijo Lubca. Za njim je do leta 1810, ko je bila stara 33 let, rodila še tri hčerke (same Marije) in tri sinove. Umrla je v Markovcih kot mlinarica marca 1821, stara 43 let.

[1123] Poročna knjiga Župnije sv. Vida, str. 1.

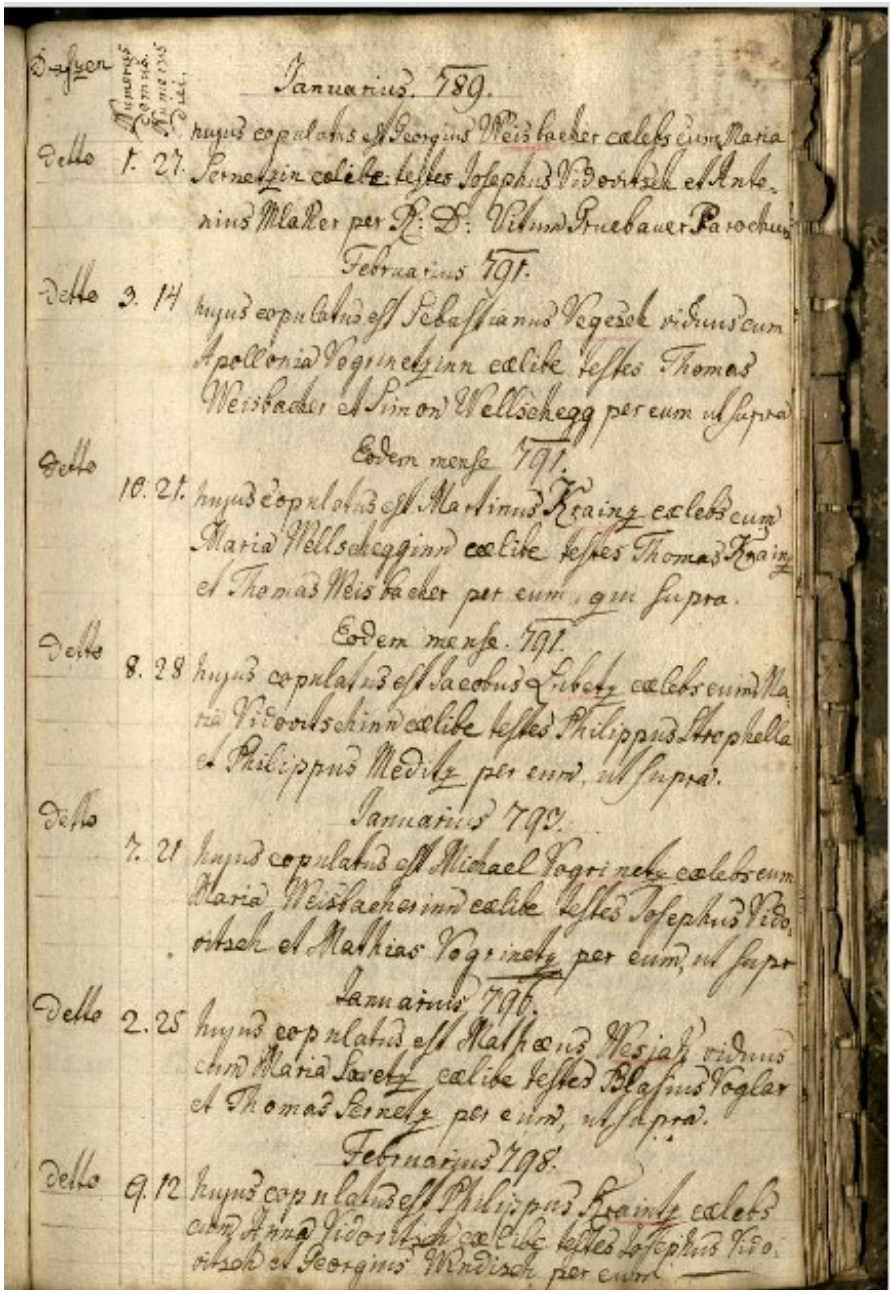

Slika 630: Zgoščen zapis porok v Dravcih konec 18. stoletja, ki vključuje sporno poroko 13-letne Marije Vidovič iz leta 1791.[1124]

Mlade neveste zasledimo tudi v 19. stoletju. Leta 1875 se je poročila le 17-letna Ludmila Weisbacher, ki je bila rojena v Dravcih, a je z mamo in s sestrama po očetovi smrti odšla iz Dravcev v Tržec. Očitno se je ovdovela mama trudila, da hčerke čim prej poroči. Njen ženin je bil Martin Rakuš, ki je bil prav tako rojen v Dravcih (pod Gradišči na kasnejši Krčarjevi domačiji), a se je po očetovi smrti z mamo preselil v Soviče. Po poroki se je preselil k Ludmili v Tržec in tam opravljal kolarski poklic.

Več najstniških nevest je bilo tudi v 20. stoletju. Tako se je denimo leta 1931 poročila 16-letna Katarina Gabrovec, leta 1935 18-letna Antonija Cafuta, leta 1956 19-letna Štefanija Vidovič, leta 1964 17-letna Marija Belšak, decembra 1972 pa 17-letna Milica Žlahtič.

[11241124] Poročna knjiga Župnije sv. Vida, 1751–1803, str. 115.



Slika 631: 19-letna nevesta Štefanija Vidovič pred ženinom Ivanom pred poroko na domačem pragu v Varejah, 26. december 1956.[1125]



Slika 632: Poroka Štefke Horvat iz Dravc in Stanka Vegana, 1979.[1126]

[1125] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1126] Zasebni arhiv družine Vidovič.

1.2.4 Starostna razlika med zakoncema

Na podlagi razpoložljivih podatkov iz matičnih knjig sem sledila **starostni razliki** med zakoncema. Čeprav so v vseh časovnih obdobjih prevladovale poroke z do petletno starostno razliko med zakoncema, katerim so sledile poroke z do desetletno razliko v letih, je razvidno, da je bilo v 19. stoletju več porok z višjo starostno razliko med zakoncema kot v 20. stoletju. Največja starostna razlika je bila med Matijo Cafuto (po domače Tejekov), ki se je leta 1845 pri 45. letih poročil s 23-letno Marijo Šula iz Dravcev. Prav toliko je bila od Blaža Weisbacherja mlajša tudi njegova druga žena Marija Vogrinec, s katero se je poročil leta (1854). 30 let starejši od njegove druge žene Gere Vidovič je bil tudi Mihael Krajnc (z današnjega Kovačevega v Dravcih), ki sta se poročila leta 1852. Večinoma so bili ženini sicer starejši od nevest, a med pari, ki sem jih zajela v raziskavo, je bilo tudi 25 nevest, starejših od ženinov. V več primerih so bile neveste tudi precej starejše od ženinov – tako sta se denimo Jakob Bračič (rojen leta 1854 na kasnejši Petelinovi domačiji v Dravcih) in Janez Žlahtič (rojen štiri leta za tem) poročila z 18 let starejšima ženama.

Tabela: Starostne razlike med zakoncema.[1127]

Razlika	0–5 let	6–10 let	11–15 let	Nad 15 let
1800–1849	13	11	0	1
1850–1899	18	13	2	5
1900–1949	27	5	4	0
1950–1975	8	7	0	0

Iz podatkov tudi izhaja, da so se **vdovci** praviloma znova poročili, tudi če so ovdoveli v starejših letih. Neredko so si našli precej mlajše neveste, ki so jim nato še rojevale otroke. Tako se je denimo Jožef Korpič I. po smrti prve žene Neže leta 1888 vnovič poročil s 16-let mlajšo Gero Širovnik iz Tržca, ki mu je – tako kot prva žena – rodila deset otrok. 73-letni Jakob Habjanič (po domače Lekečinčev) pa se je leta 1894 poročil z 21-let mlajšo vdovo, ki je s seboj v Dravce pripeljala 18-letno hčerko iz prvega zakona. Slednja je tudi podedovala del očimove domačije (danes Mlakarjevo).

Vdove so se redkeje vnovič poročale – razen če so ovdovele v mladih letih in so imele posestvo. Takšna je bila denimo Marija Belšak, z dekliškim priimkom Zavec, ki se je po smrti prvega moža v starosti 32 let leta 1931 vnovič poročila s samskim sosedom Ivanom Horvatom. Rekorderka med vdovami v Dravcih pa je nedvomno Terezija Furman iz Majšperka, ki je bila vdova kar trikrat – po smrti tretjega moža, Martina Korpiča, se ni več poročila, poroka z drugim možem, Jožefom Mlakarjem, pa ji je prinesla posestvo v Dravcih, ki ga je zapustila sinu iz tretjega zakona – Jožefu Korpiču I.

Z daljšanjem življenjske dobe so se v 20. stoletju pričela tudi praznovanja **zlate poroke**. Tako sta leta 1974 zlato poroko praznovala Kolarjev Pepi in Nanika, leta 1983 pa Franc in Anica Horvat.

[1127] Poročne matične knjige Župnije sv. Vida.



Slika 633: Prva zlatoporočenca v Dravcih – Ana in Jožef Vindiš (po domače Kolarjeva Nanika in Pepek) s šestimi otroki v cerkvi sv. Vida leta 1974.[1128]

1.2.5 Poroke znotraj in zunaj Dravcev

Opazno je tudi **širjenje ozemlja porok**. V 18. stoletju so prevladovale poroke med sosedi v Dravcih ter s partnerji iz sosednjih vasi, saj so zemljiški gospodje vplivali na izbiro partnerjev svojih podložnikov. S pridobitvijo osebne svobode pa se je v 19. stoletju število porok znotraj Dravcev bistveno znižalo, tako da jih po letu 1850 skorajda več ni bilo. V 3. četrtletju 19. stoletja so bile poroke v sosednjo oziroma iz sosednje vasi še relativno pogoste, v zadnjem četrtletju 19. stoletja pa so tudi te nadomestile poroke v druge vasi v župniji in izven župnije. V 20. stoletju se je trend porok preselil na partnerje zunaj videmske in leskovške župnije.

[1128] Zasebni arhiv Renate Štumberger.

Tabela: Izvor zakoncev Dravčanov.[1129]

	Dravci	Sosednje vasi (Soviče, Repišče, Vareja, Gradišča)	Druge vasi v župniji sv. Vida in sv. Andraža	Zunaj župnij sv. Vida in sv. Andraža
1723–1799	20	20	12	0
1800–1849	8	12	5	3
1850–1899	4	19	17	5
1900–1949	5	10	21	15
1950–1975	2	3	5	14



Slika 634: Poroka Zvonka in Marije Korpič, 1978.[1130]

Jože Pajek je v že omenjenih štajerskih črticah iz leta 1884 navedel, da naj bi se Haložani veliko poročali znotraj sorodstva:[1131]

»Haložani se večidel le samo med seboj ženijo, ne pa drugam; od tod pride, da je veliko, veliko rodovin, ki imajo enaka priimena. Najobširniša je rodovina „Petrovičev". Skoraj pri vsakej drugej hiši je Petrovič.«

Ne glede na to, da je bilo do sredine 19. stoletja veliko zakonskih zvez sklenjenih med sovaščani Dravcev, pa ne zasledimo **sorodstev med zakonci**. Na to so bili pazljivi tudi župniki. Tako denimo v družinski knjigi najdemo skico sorodstva med Antonom Belšakom iz Dravcev in Marijo Zavec iz Dolan, avtoričinim pradedkom in prababico, za katera je videmski župnik po njuni poroki v Cirkulanah leta 1919 preverjal, v kakšnem sorodstvu sta, saj je bila Marijina babica iz iste hiše kot Marijin ženin Anton.

[1129] Matična knjiga Župnije sv. Vida in drugih župnij, v katere so se poročali Dravčani.
[1130] Zasebni arhiv družine Korpič.
[1131] Josip Pajek, Črtice iz duševnega žitka štajerskih Slovencev, Ljubljana: Matica Slovenska, 1884, str. 54.

Mladoporočenca sta torej imela skupnega pradedka in prababico, kar ni preprečevalo poroke med njima.[1132]

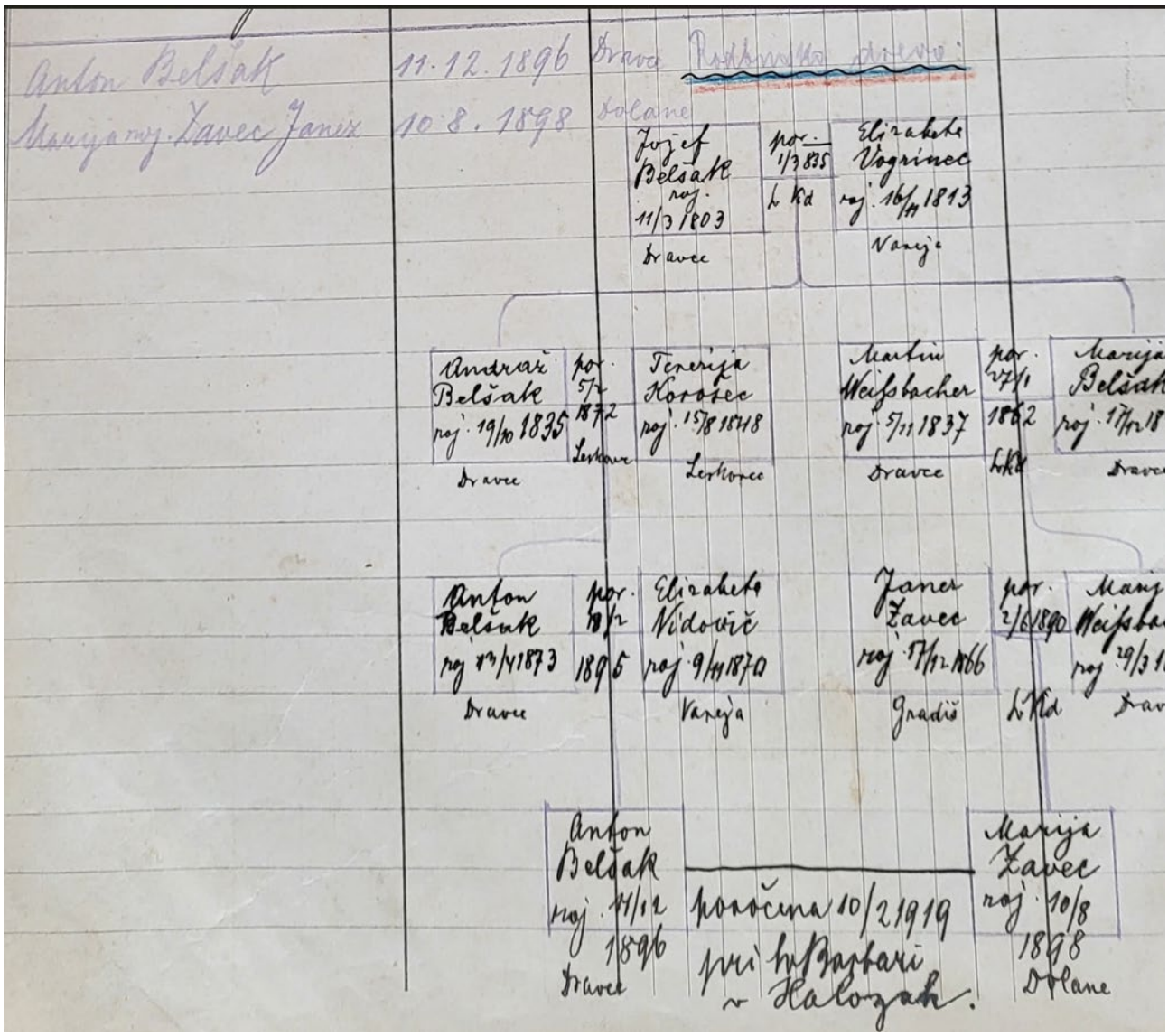

Slika 635: Rodbinsko drevo, s katerim je župnik preveril stopnjo sorodstva mladoporočencev Belšak.[1133]

Končno v vasi ni bil razširjen **priimek Petrovič**, ki sicer velja za najpogostejši haloški priimek. Ob borlskem cenilnem zapisniku iz leta 1542 je sicer v Dravcih bil podložnik Matjaž Petrovič, ob objavi prvih matičnih knjig pa v Dravcih družine Petrovič več ni. Družina s tem priimkom je živela v delu Sovič, ki je kasneje nekaj časa sodil pod Dravce, in še danes živi v Sovičah (po domače Kosovi). Poleg tega se je leta 1883 Janez Žlahtič iz Dravcev poročil z Nežo Petrovič iz Varnice, leta 1966 pa se je Ana Arnejčič poročila z Vidom Petrovičem iz Varej.

[1132] Več o tem pri Spodnjih Tumpovih.
[1133] Družinska knjiga Župnije sv. Vida, Dravci-Soviče-Vareja, pri hiši Dravci 6.

1.2.6 »Divji« zakoni

Življenje v partnerstvu brez sklenitve zakonske zveze ni bilo v skladu s katoliškim naukom. Če se je kje pojavljajo, so ga župniki označili za »divji zakon«. Tako je denimo za Marijo Žuran, ki je bila leta 1853 rojena na »Žepekovem« v današnjih Sovičah, župnik v družinsko knjigo zapisal, da živi v divjem zakonu v Župniji sv. Barbare.

Takšno skupnost sta imela tudi Barbara Vidovič in Andrej Krajnc, oba rojena v Dravcih – ona pri Dravi, on pa v Gornih Dravcih. Leta 1825 se jima je rodila hči Ana, poročila pa sta se šele osem let kasneje.

Matija Žlahtič, brat začetnika Žlahtičev v Dravcih – Janeza Žlahtiča, je bil rojen leta 1790 v Gradiščah, nato pa so se s starši preselili na kasnejši »Kirbišev breg« v Vareja. Matija je bil prevzemnik posestva in v Varejah je njegova prva žena, Neža Lamberšek, rodila osem otrok. Po njeni smrti je Matija pričel zvezo z dvajset let mlajšo Ano Emeršič iz Lancove vasi. Leta 1834 sta Matija in Ana dobila prvega skupnega otroka in nato še tri. Poročila sta se šele jeseni 1841, ko se je Matija preselil k Ani v Lancovo vas, posestvo v Varejah pa je nasledil njegov sin Jakob Žlahtič.[1134]

Leta 1904 se je Jožefu Petroviču (Kosovemu), ki je bil rojen leta 1876 v Dravcih 14 (danes Klinčevo, Soviče 10), in njegovi partnerki Ani Bračič v Cirkulanah rodil sin Andrej Petrovič. Poročila sta se šele leta 1919. Oče Jožef je v tem času živel kot najemnik v prazni Vidovičevi hiši v Dravcih (danes Dravci 6), po poroki pa sta z družino živela na posestvu v Sovičah, ki ga je leta 1915 kupil Jožef po finančno propadlem stricu Juriju Žlahtiču iz Varej.

V 20. stoletju, zlasti po drugi svetovni vojni, ko je nova jugoslovanska zakonodaja pravno izenačila moške in ženske ter zakonske in zunajzakonske otroke, je zakonska skupnost začela izgubljati prvotni pomen in tudi v Dravcih so se razširile zunajzakonske skupnosti. Posledično je med Dravčani, ki so se poročali v letih 1950–1970, od 35 zakonov propadlo kar 14 zakonov, kar predstavlja 40 odstotkov.[1135]

1.3 Dravčanke

Zbrani demografski podatki za Dravce kažejo, da se je vse do 20. stoletja rodilo znatno manj žensk kot moških. Razlogi za to razliko niso znani.

V drugi polovici 19. stoletja so tudi deklice hodile v šolo Videm, ki se je imenovala »mešana ljudska šola«. Sprva so bile deklice zabeležene v drugi polovici redovalnice, in sicer za dečki, na prehodu v 20. stoletje pa so bili dečki in deklice razvrščeni zgolj po abecedi in ne več ločeno. Na predmetniku so imele deklice dodaten predmet, ki ga dečki niso imeli, in sicer »ženska ročna dela«. Ko so odrasle, je bila njihova glavna naloga skrbeti za gospodinjstvo in rojevati otroke.

[1134] Več o tem v poglavju o Žlahtičevih, Dravci 8.
[1135] Več o tem v poglavju o pravosodnih zadevah (civilne zadeve), splošni del knjige.



Slika 636: Mama in hči – Ana in Danica Horvat, 1967.[1136]



Slika 637: Marijo in Danico Arnejčič je leta 1968 fotografiral ptujski reporter Jože Vrabl in fotografijo javno objavil ob tednu otroka.[1137]

[1136] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1137] Foto: Jože Vrabl, zasebni arhiv Danice Arnejčič.



Slika 638: Žlahtičeva dekleta, 1982.[1138]



Slika 639: Dravčanke v kuhinji pri Horvatovih, okrog leta 1982.[1139]

[1138] Zadaj z leve: Marija Mohorko s sestro Alojzijo Mohorko, poročena Gabrovec, Irena Mlakar, poročena Cizerl, Sonja Gabrovec, poročena Kociper, spredaj Brigita Gabrovec, poročena Panič, Marija Mlakar, poročena Vaupotič, z babico Jožefo Žlahtič, poročeno Mohorko. Zasebni arhiv Sonje Gabrovec Kociper.
[1139] Od leve: Ana Horvat, NN, Štefka Vidovič, Marica Alt, Lizika Korpič in Marija Kerec. Zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 640: Dravčanki Pignarjeva Anica in Vidovičeva Štefka s prijateljicami iz Sovič in Varej, okrog leta 1980.[1140]

1.3.1 Noseče neveste in nezakonske matere

Ženske so praviloma začele rojevati leto dni po poroki. **Spolni odnosi pred poroko** so se dogajali, a so bili za ženske zelo tvegani. Tako je Julijana Korpič kmalu po prvi svetovni vojni na sodišču pričala, da ji je Anton Blažek obljubil poroko, zato se mu je vdala že pred poroko, potem si je pa premislil. Ko je spet prišel k njej, je pristala v poroko, čeprav ni bila zelo navdušena nad njim, a ni imela izbire.[1141]

Noseče neveste – ki so se poročile manj kot devet mesecev pred prvim porodom – so bile do 20. stoletja v Dravcih redke. Tako je denimo Ana Bračič, ki je živela na kasnejšem Petelinovem, septembra 1848 rodila prvega sina, poroka pa je bila februarja pred tem. Jožefa Korpič in Anton Horvat sta se poročila konec novembra 1931,[1142] sin Anton pa se jima je rodil že v začetku maja 1932. Sredi vojne vihre sta se februarja 1943 poročila Janez Bedrač in Marija Belšak in že junija se jima je rodil prvorojenec Anton Bedrač. Kako so se trudili, da otroci ne bi bili rojeni izven zakona, je razvidno iz že izpostavljene poroke leta 1966, ko je župnik naredil izjemo in par poročil v adventnem času, kar sicer ni praksa, saj je bila nevesta tik pred porodom.

[1140] Od leve: Anica Poslančec, poročena Cafuta, Elizabeta Kranjc, poročena Korpič, Amalija Lesjak, poročena Cafuta, Ana Petrovič, poročena Vodušek in Štefka Vidovič. Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1141] Pravdna zadeva Cg Ia Ia/21, Julijana Blažek proti Antonu Blažku, Okrožno sodišče Maribor 1898–1941, 1921, SI_PAM/0645/005/01581.
[1142] Slika s poroke je objavljena na začetku tega poglavja – »Poroke«.

Slabše kot za omenjene noseče neveste se je izteklo za tiste ženske, s katerimi se oče otroka sploh ni poročil. **Nezakonske matere** so bile večkrat nagnane od hiše – denimo »na vrh« v kočo ob domačem vinogradu, kjer so z novorojencem živele v slabih življenjskih razmerah. Marijo Korpič, ki je zanosila neporočena, so še med drugo svetovno vojno nagnali od doma v Dravcih in zatekla se je k botri v Lancovo vas, kjer je rodila dva nezakonska sinova, ki ju je imela s partnerjem Francem Cafuto (po domače Pozničarjevim), ki je februarja 1945 umrl na bojišču v Šleziji.

Med nezakonskimi materami odstopa zgodba Marije Kristovič iz Bukovcev, ki je imela z dvema moškima, Janezom Slatičem in Jožefom Pfeiferjem, štiri otroke – dve hčerki in dva sinova, a čeprav je bila z obema moškima poročena, se je le ena hči (Marija, rojena leta 1926) rodila v zakonu. V zgodbo Dravcev je stopila po selitvi k Pfeiferjevim (po domače Labiševim) v Gradišča in dedovanju zemlje v Dravcih.

Pogosteje kot posestniške hčere so bile nezakonske matere **dekle**. Kot navaja historična antropologinja Mateja Ratej, dekle *»po večini nimajo ugodnih pogojev za nosečnost in porod. Nosečnost prikrivajo, dokler je mogoče, rodijo mnogokrat na skednju. Vse to je v kvar telesnemu in duševnemu zdravju otroka, kar se pozneje le stopnjuje. Za učenje nima časa, neredno hodi v šolo. Sedeti mora (pogosto, ker ima uši) v zadnji klopi, vsi ga zasmehujejo, zato postane molčeč, zakrknjen in trmast«.*[1143]

Na domačiji stare družine Vidovič ob Dravi se je leta 1834 rodila Ana Hvalec, nezakonska hči istoimenske mame. Kdo je oče, sta vedela najbrž le (morebiti dekla) Ana in drugim neznan oče njenega otroka – gospodar Janez, kak sosed, morda čevljar ali krojač, ki so se selili po kmetijah. K Žlahtičevim v Dravce se je zatekla Terezija Miložič, ki je januarja 1886 pri njih rodila nezakonskega sina Jožefa. Janez in Neža Žlahtič sta mu bila botra, a je otrok že naslednji dan, takoj po krstu, umrl. Naslednje leto je pri Žlahtičevih nezakonskega otroka Janeza rodila tudi Barbara Vidovič. Botra otroka sta bila Anton in Marija Petrovič, rojena Žlahtič iz Sovič, hčerka Janezovega bratranca Jakoba Žlahtiča.

Pozimi leta 1838 je pri zgornjih Tumpovih dekla Neža Šmigoc rodila nezakonskega sina Jožefa. Nosil je mamin priimek in gospodarjevo ime. Mlademu gospodarju Jožefu Belšaku II. žena Gera ni rojevala otrok vsako leto ali dve, kot je bila praksa drugje po vasi, imela sta le eno hčer. Tako ne bi presenečalo, če je dekla rodila gospodarjevega sina. Ta bi morda v primeru, da ne bi imel drugega potomca, priznal njega. A to se ni zgodilo – po nekaj letih je žena vendarle rodila sina.

Urša Emeršič iz Skorošnjaka je bivala pri Šulovih v Dravcih, kjer je leta 1842 posestvo prevzel sin Vid Šula, poročen z Nežo Krajnc. Še preden je Neža leta 1849 umrla v starosti 28 let, je dekla rodila Vidovo hčer Katarino (leta 1847). Po ženini smrti se je Vid poročil z deklo in že pol leta po poroki se jima je rodila druga hči Marija (1850). Vid je umrl dve leti kasneje in dekla, čeprav poročena, je morala z domačije, to pa je prevzela Vidova sestra Marija, poročena z Matijo Cafuto (po domače Tejek) in odtlej pa vse do 21. stoletja je bila na tistem mestu Tejekova domačija.

Šele po drugi svetovni vojni, ko je nova jugoslovanska zakonodaja izenačila pravni status otrok, rojenih znotraj in zunaj zakona, se je pritisk za poroko pred rojstvom otroka zmanjšal in rojstev otrok neporočenih staršev je bilo vse več.

[1143] Mateja Ratej, Rožengrunt, cit. zg., str. 17.

1.3.2 Dolga rodna doba

Medtem ko so neporočene ženske redko imele več otrok, so poročene ženske **rojevale vso rodno dobo** in v veliki večini rodile veliko otrok – slabo leto po poroki prvega in celo 15–20 let kasneje zadnjega.

Tabela: Dolga rodna doba žensk v Dravcih – razvrščeno po današnjih hišnih številkah.

Ime in priimek mame	Hiša	Leta rojevanja	Št. let	Št. otrok
Ana Rakuš, rojena Vidovič	Dravci 1	1840–52	12	4
Urša Pfeifer, rojena Belšak	Dravci 1	1869–79	10	3
Ana Vindiš, rojena Blažek	Dravci 2	1924–1937	13	8
Apolonija Weisbacher, rojena Krajnc	Dravci 3	1753–1770	17	6
Marija Weisbacher, rojena Zorec	Dravci 3	? –1801		6
Marija Weisbacher, rojena Kolednik	Dravci 3	1756–1782	26	14
Urša Weisbacher, rojena ?	Dravci 3	1797–1809	12	5
Gera Weisbacher, rojena Cafuta	Dravci 3	1789–1807	18	8
Marija Weisbacher, rojena Fridauer	Dravci 3	1842–1851	9	4
Marija Weisbacher, rojena Belšak	Dravci 3	1863–1887	24	7
Ana Habjanič, rojena Weisbacher	Dravci 3	1904–1916	12	7
Marija Mlakar, rojena Merc	Dravci 4	1792–1812	20	7
Neža Korpič, rojena Merkuš	Dravci 4	1870–1882	12	10
Gera Korpič, rojena Širovnik	Dravci 4	1883–1902	19	10
Marija Korpič, rojena Koren	Dravci 4	1919-1929	10	7
Marija Feguš, rojena Habjanič	Dravci 5	1758-1774	16	9
Apolonija Feguš, rojena Vogrinec	Dravci 5	1792-1808	16	5
Marija Vidovič, rojena Feguš	Dravci 5	1810-1831	21	9
Katarina Vidovič, rojena Emeršič	Dravci 5	1853–1860	6	4
Marija Vidovič, rojena Vindiš	Dravci 5	1887–1903	16	8
Marija Zavec/Kozel, rojena Strohmaier	Dravci 6	1862–1878	16	7
Marija Vidovič	Dravci 7	1749–1775	26	9
Urša Vidovič, rojena Vidovič	Dravci 7	1780-1803	23	11
Marija Cafuta, rojena Vidovič	Dravci 7	1815–1831	16	7
Marija Habjanič	Dravci 8	1773–1780	7	4
Marija Cafuta, rojena Krajnc	Dravci 8	1815–1831	16	7
Marija Žlahtič, rojena Pfeifer	Dravci 8	1856–1871	15	3
Marija Žlahtič, rojena Vidovič	Dravci 8	1908–1930	22	8
Elizabeta Belšak	Dravci 9	1734–1746	12	7
Marija Belšak, žena Jurija	Dravci 9	1764–1780	16	7
Gera Belšak, rojena Feguš	Dravci 9	1796–1819	23	10
Elizabeta Belšak, rojena Vidovič	Dravci 9	1838–1850	12	5
Marija Belšak/Horvat, rojena Zavec	Dravci 9	1919–1932	13	7
Gera Belšak	Dravci 10	1798–1814	16	8
Gera Belšak, rojena Mlakar	Dravci 10	1870–1885	15	7
Elizabeta Krajnc, rojena Lesjak	Dravci 11	1764–1785	21	5
Urša Krajnc	Dravci 11	1780–1800	20	6
Marija Krajnc	Dravci 11	1769–1790	21	10
Gera Krajnc, rojena Koren	Dravci 11	1813–1823	10	7
Marija Krajnc, rojena Bezjak	Dravci 11	1842–1850	8	5
Ana Horvat, rojena Zavec	Dravci 11	1933–1947	12	5
Marija Krajnc, rojena Belšak	Dravci 12	1792–1811	19	8
Ana Bračič, rojena Vidovič/Krajnc	Dravci 12	1848–1866	16	7
Marija Vaupotič, rojena Zemljak	Dravci 12	1928–1946	18	4
Katarina Krajnc, rojena Vidovič	Dravci 13	1775–1796	21	11
Marija Krajnc, rojena Habjanič	Dravci 13	1755–1768	13	6
Barbara Krajnc, rojena Kolednik	Dravci 13	1825–1838	13	6
Ana Krajnc, rojena Cafuta	Dravci 13	1856–1870	14	7
Ana Habjanič, poročena Erlač	Dravci 15	1897–1914	17	11
Marija Habjanič, rojena Vindiš	Dravci 15	1910–1924	14	6
Gera Letonja, rojena Habjanič	Dravci 17	1805–1829	24	10

Ime in priimek mame	Hiša	Leta rojevanja	Št. let	Št. otrok
Ana Cafuta, rojena Lesjak (Pozničarjeva)	Soviče 11	1869–1885	16	5
Terezija Cafuta, rojena Bedrač (Pozničarjeva)	Soviče 11	1905–1920	15	4
Julijana Cafuta, rojena Krajnc (Pozničarjeva)	Soviče 11 (Tajna 11)	1914–1928	14	4
Rozalija Merc, rojena Bedrač	Soviče 6	1940–1953	13	5
Apolonija Cafuta, rojena ? (Tejekova)	Soviče 6	1773–1784	11	5
Ana Cafuta, rojena Habjanič (Tejekova)	Soviče 6	1800–1821	21	9
Marija Cafuta, rojena Šula (Tejekova)	Soviče 6 in 11 (Dravci 15)	1846–1853	7	4
Marija Cafuta, rojena Kozel (Tejekova)	Soviče 11 (Dravci 15)	1869–1877	8	4
Lucija (Cecilija) Cafuta, rojena Brodnjak (Tejekova)	Soviče 10 (Dravci 14)	1894–1907	13	9
Rozalija Cafuta, rojena Cimerman (Tejekova)	Soviče 9	1922–1932	10	6
Cecilija Voglar, rojena Cafuta	Soviče 10 (Dravci 14)	1924–1939	15	8

Za več dravskih otrok zasledimo, da so bili **rojeni po očetovi smrti**. Tako se je denimo po očetovi smrti leta 1864 rodila Ana Zavec, leta 1929 Andrej Belšak, leta 1958 pa Janja Vaupotič.

Poročenih žensk, ki niso **rodile nobenega otroka**, je bilo malo. To so bile v glavnem ženske, ki so umrle kmalu po poroki, ali tiste, ki so se poročile v poznejših letih oziroma s starejšim partnerjem. Brez otrok sta bili denimo – kljub temu, da sta bili poročeni – Ana Weisbacher, prva žena Blaža Weisbacherja, ki je umrla maja 1831, stara 28 let, ter Neža Šula iz Dravcev 15, ki je v isti starosti umrla leta 1847. Brez otrok je bila tudi Ana Poslančec (po domače Pignarjeva Anica), ki se je v starosti 42 let poročila z vdovcem Ivanom Cafuto (po domače Pozničarjev Hanzek), s katerim nista imela otrok. Podobno velja za Marijo Mohorko. Le enega otroka pa je denimo rodila Marija Hvalec, ki je bila poročena z Martinom Weisbacherjem, ki sta leta 1837 dobila naslednika Martina Weisbacherja ml., nato pa je Marija umrla in njen mož se je vnovič poročil. Samo eno hčerko (Ano) je leta 1853 rodila tudi Gera Vidovič iz Gradišč, ki se je poročila s 30 let starejšim Mihaelom Krajncem iz Dravcev (današnje Kovačevo), ki je umrl štiri mesecev po hčerinem rojstvu.

Zakon brez potomcev je družina reševala tako, da je starejši posestnik za svojega naslednika namesto tistega, ki ni imel potomcev, določil tistega s potomci, pa čeprav slednji ni bil najstarejši. Tovrstnih zamenjav naslednika je bilo zlasti v 18. stoletju zelo veliko, saj smrti v mladosti niso bile redke. Status snahe, ki ni rodila otroka, je bil razumljivo slab in pogosto je tak par odšel na služenje na drugo kmetijo.

Če alternativnega otroka, ki bi imel potomce, ni bilo, je prišlo do **zaključka rodbine** na zadevnem posestvu. Takšna je bila situacija konec 19. stoletja na posestvu Krajnčevih v Dravcih 9 (danes Dravci 11), ki so bili do sredine 19. stoletja obsežna dravska rodbina, ki je poselila celotne »Gorne Dravce« in Rtič. A ko je v 2. polovici 19. stoletja posestvo nasledil edini sin Anton Krajnc, medtem ko so tri njegove sestre umrle, njegova žena Elizabeta, rojena Vidovič, pa ni rodila otrok, so v začetku 20. stoletja na njihovo posest v Dravce prišli novi lastniki – Horvatovi iz Stanošine pri Podlehniku, katerih potomci v Dravcih živijo še danes.

Zelo tvegano za prihodnost družine je bilo upoštevajoč visoko umrljivost tudi v družinah z **malo otrok**. Tako je Marija Mlakar, ki je bila poročena z Vidom Zavcem, leta 1836 rodila edinega otroka Jožefa. Jožef je preživel otroštvo, se poročil, a je umrl kmalu po poroki. Dolgo sta bila pri eni hčerki tudi Jožef II. in

Gera Belšak (zgornja Tumpova), ko se jima je naposled leta 1843 rodil sin in naslednik Jožef III. Pri sosedih (spodnjih Tumpovih) sta Andraž in Terezija Belšak leta 1873 dobila sina Antona, ki je ostal njun edinec. Tudi on ni imel veliko potomcev, a njegovi potomci na njegovem posestvu v Dravcih živijo še danes (Bedračevi, Dravci 9). Leta 1884 se je rodil sin edinec tudi pri Žlahtičevih. Potomci Jurija Žlahtiča so prav tako v Dravcih še danes. Drugače pa je z družino Letič – Ivan in Marija Letič sta po prvi svetovni vojni zaradi španske gripe izgubila sina edinca – Franca Letiča. Po Marijini smrti je v Dravce prišla njena komaj polnoletna nečakinja Marija Zemljak iz Pobrežja, kateri je Ivan Letič po njeni poroki z Jakobom Vaupotičem leta 1927 zapustil posestvo v preužitek.

V še težjem položaju kot poročene ženske, ki niso rodile naslednika, so bile ženske, ki so vse življenje ostale **samske in brez otrok**. Nekatere so ostale doma kot dekle lastnemu bratu, druge so odšle za dekle k drugim posestnikom (v glavnem v druge vasi v župniji). Take, ki jih nikjer niso hoteli, so postale beračice. Spomladi 1927 je denimo na svoj 74. rojstni dan v Dravcih umrla neporočena Marija Vidovič, starejša sestra Janeza Vidoviča, ki je prevzel domačijo pri hiši Dravci 3. Župnik je v družinsko knjigo zapisal, da je Marija živela pri bratu, v resnici pa je hodila po vasi in umrla na Kovačevem. Ob smrti so v matično knjigo zapisali, da je bila *»samska občinska reva«*.

Nič bolje ni bilo z vdovami dvakrat poročenih moških. Ker so se vdovci v drugo praviloma poročili s (precej) mlajšimi ženami, ni bilo redko, da so čez nekaj let postale vdove – na posestvu, katerega naslednik je bil možev otrok iz prvega zakona. Veliko razumevanja za mačehe posestniki niso imeli. Tako se je denimo leta 1871 64-letni Janez Cafuta poročil z 19 let mlajšo Terezijo Šula, sinu Lovrencu iz prvega zakona pa je podelil preužitek na posestvu. Ko je oče Janez umrl, je ostala vdova Terezija brez strehe nad glavo; umrla je leta 1896 v ptujski hiralnici.

Podobno se je zgodilo z Ano Cafuta, drugo ženo Gregorja Weisbacherja, ki mu je rodila zadnjega sina Mihaela, pri čemer je bil Gregorjev naslednik njegov sin iz prvega zakona – Blaž Weisbacher. Vdova Ana in sin Mihael tako po Gregorjevi smrti nista imela ekonomske zaščite, tako da je Mihael delal kot hlapec v Jurovcih in se pogosto selil, tudi ko je bil že poročen z Elizabeto Letonja in so se jima rojevali otroci. Tudi za Mihaelovo ženo Elizabeto iz matičnih knjig razberemo, da je v visoki starosti umrla pri Krajnčevih v Dravcih kot beračica.

Gera Krajnc, mlada druga žena Mihaela Krajnca, je leta 1853 rodila njegovo hčerko Ano. Zanjo je bila v zemljiški knjigi vpisana pravica do prevzema dela posestva ob polnoletnosti skupaj s starejšim polbratom Jožefom iz očetovega prvega zakona, ki je bil rojen leta 1838. A posestvo je bilo že pred Anino polnoletnostjo prezadolženo in solastnika – Jožef in Ana sta ga morala prodati – delno spodnjemu sosedu Jožefu Habjaniču (po domače Lekečinčevemu, šlo je za posest pri hiši Dravci 14, ki je danes v lasti Urbana Milošiča), večji del pa graškemu gostilničarju in vinogradniškemu posestniku Adalbertu Hrubyu in njegovi ptujski ženi Julijani (danes Dravci 13).

1.3.3 Ženske posestnice

Če je oče le imel moškega naslednika, ki je doživel odraslo dobo in je bil sposoben za ženitev, je bil določen za naslednika posestva. Izjema je bil le zapravljivec. Tako si je leta 1817 premislil v Dravce k Jagodičevim priženjeni Anton Mlakar. Njegov sin Andrej je namreč posestvo v Dravcih spravil na dražbo,

poročila o tem zasledimo v objavah borlskega sodišča,[1144] in oče Anton ga je le s težavo rešil – s prodajo posestev, ki jih je dedoval v domači Mali Varnici. Ko mu je kmetijo uspelo rešiti, je za naslednika določil drugega sina Jožefa Mlakarja.

Ženske so posestvo dedovale redko. Tako je isti Anton Mlakar na dražbi leta 1791 kupil prezadolženo Bedračevo posestvo v Dravcih (danes Cafutovo, Dravci 6) in ga zapustil hčerki Mariji, pri kateri je Anton poleti 1834 v starosti 80 let tudi umrl.

Vsaj do sredine 19. stoletja so v primeru, da oče ni imel moškega naslednika, hčerka pa se je omožila, očetje posestvo zapustili hčerkinemu možu in ne hčerki. Tako je leta 1811 Sebastijan Feguš, ki ni imel sina, posestvo zapustil zetu Tomažu Vidoviču, ki se je leta 1809 poročil z njegovo hčerko Marijo (danes Dravci 5). Navedeni Tomaž Vidovič je nato zapustil svojo dediščino v Varejah hčerki Mariji – čeprav je imel sinove. Podobno je leta 1839 na drugem posestvu v Dravcih (po vojni Dravci 1) posestvo zakoncev Vidovič nasledil Filip Rakuša, mož njune rejenke Ane Vidovič.

Proti koncu 19. stoletja se je ta praksa končala in čeprav so bili moški upravniki posestev, so bile ženske praviloma solastnice posestev in tako skupaj z moškimi vpisane v zemljiško knjigo ter na posestne liste.[1145] Solastnina je bila pogosto vzpostavljena kmalu po poroki.

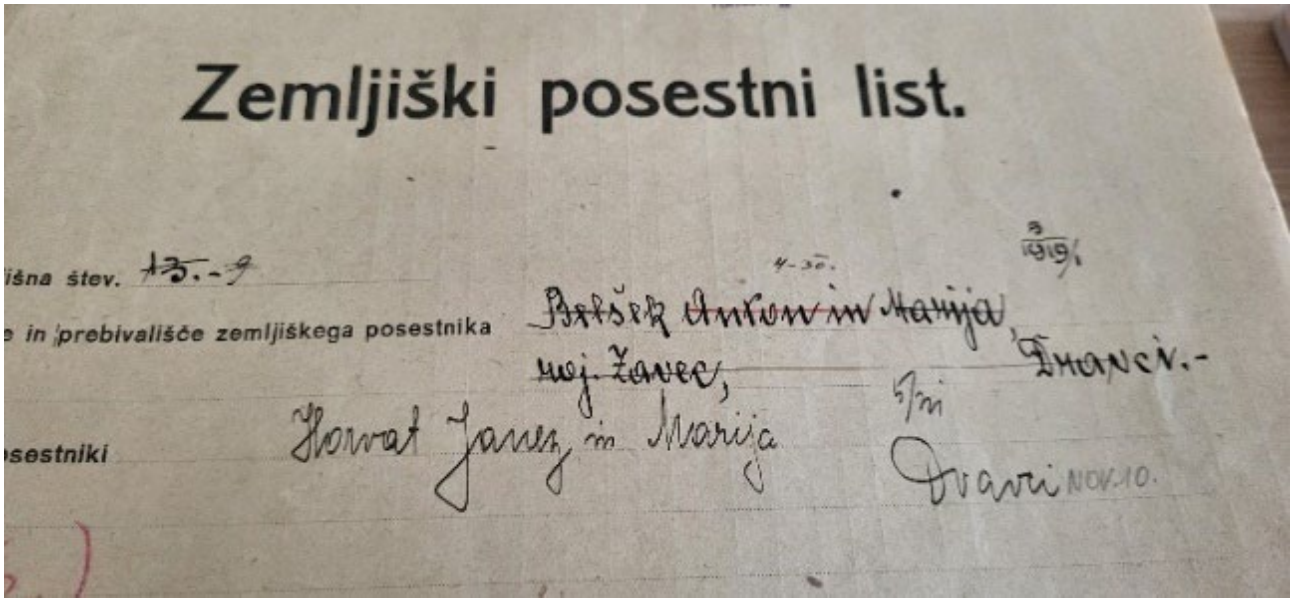
Zemljiški posestni list.

išna štev. 13.-9

e in prebivališče zemljiškega posestnika

sestniki

Slike 641: Posestni list, na katerem je Marija Zavec vpisana kot soposestnica najprej s prvim možem Antonom Belšakom (leta 1919), nato pa z Janezom Horvatom (leta 1932).[1146]

Proti sredini 20. stoletja pa so tudi ženske samostojno prevzemale posestva po prednikih. Pred 2. svetovno vojno je denimo za naslednico – čeprav je imel moškega potomca – izbral vnukinjo Marijo Belšak dravski posestnik Anton Belšak (Spodnji Tumpa, danes Dravci 9). Moškega potomca je imel tudi Jurij Žlahtič, pa je posestvo v Dravcih zapustil hčerki Jožefi, ki je bila povrhu vsega še vojna vdova. Čeprav je imela brata, je bila naslednica dravske domačije tudi Elizabeta Habjanič (po domače

[1144] Grazer Zeitung, 27. 4. 1819, str. 15, objava dražbe krajevnega sodišča gospostva Ankenstein, Martin Petrovič kot upnik zoper dolžnika Andreja Mlakarja iz Dravcev.
[1145] Stari posestni listi katastrske občine Dravci št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.
[1146] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0064/030/003.

Lekečinčeva Lizika, danes Dravci 15). Vse tri – Marija, Jožefa in Lizika – so bile prvorojenke. Za hčerko je poskrbel tudi Janez Vidovič, ki je hčerki Liziki (Špeti) zapustil znaten del posestva v Dravcih, ki ga je aprila leta 1893 odkupil od ptujskega trgovca Ota Brataniča (današnje Cafutovo, Dravci 5).

Še največ posestnic je bilo med vdovami. Tako je leta 1873 postala edina lastnica svoje hiše z malo zemlje na dravskem Rtiču Marija Vidovič. Bila je Tumpova hči – Belšakova, katere brat je prevzel dobro stoječo domačijo, ona pa je morala od doma. Poročila se je z viničarjem Matevžem Vidovičem iz Dravinjskega Vrha, s katerim sta kupila kajžo na dravskem Rtiču, a je še pred vpisom v zemljiško knjigo Matevž umrl. Zgodba se je ponovila pri njeni snahi: ko je umrl Pavel Vidovič, Marijin sin, je kajžo nasledila njegova 19 let mlajša žena Neža, ki je postala vdova pri 33. letih. A ta se je vnovič poročila in iz Dravcev odšla v Barislovce, domačijo v Dravcih pa je prodala.



Slika 642: Marija Korpič na traktorju, okrog leta 1980.[1147]

Iz Dravcev je v letih 1872–1873 s tremi še neporočenimi hčerkami odšla v Tržec tudi vdova Marija Weisbacher, ki je prav tako kmalu po smrti moža Blaža Weisbacherja prodala dediščino v Dravcih (med drugim hišo na današnjem Slatičevem ter del Korpičevega posestva).

V posebni situaciji je bila Terezija Furman, ki je bila kar trikrat vdova in je imela premoženja na pretek. Po prvem možu Janezu Vindišu je dedovala veliko posestvo v Leskovcu, po drugem možu Jožefu Mlakarju pa posestvo v Dravcih. V času zakona sta tako z Jožefom upravljala dve posestvi – v Leskovcu

[1147] Zasebni arhiv družine Korpič.

in v Dravcih. Njen tretji mož Martin Korpič je iz Majšperka prišel k njej v Leskovec in tudi on je kmalu umrl. Sinu Jožefu Korpiču iz tretjega zakona je mama Terezija po smrti leta 1860 zapustila posestvo v Dravcih, ki ga je Jožef prevzel po doseženi polnoletnosti in odsluženi vojaščini leta 1869.

1.3.4 Postopna enakopravnost

Čeprav je katoliški nauk ženske učil pokornosti možu, vse niso bile tako podrejene možem. To je včasih zgolj ujezilo moža, včasih pa je imelo tudi tragične posledice.

Julijana Korpič je moža Antona Blažka močno ujezila, ko je leta 1921 zoper njega zaradi zanemarjanja in nasilja vložila tožbo na ločitev. Po prejemu ločitvene tožbe je Tone Julijani napisal pismo, v katerem je navedel, da se mu je pristudila s svojim neprimernim obnašanjem, da nadleguje njegovo ljubico Rozo in da ga moti pri svobodnem življenju. Izrazil je prepričanje, da je že pred začetkom njunega razmerja občevala z drugimi moškimi, obenem pa je izpostavil, da ji ne namerava plačevati nobene preživnine. Če bo v to prisiljen, bo vse svoje premoženje prodal in živel kot brezdomec, samo da ona ne bo ničesar dobila – če pa bo še naprej pritiskala, si bo vzel življenje. Pismo je končal z zapisom, da za njiju več ni rešitve in je za to situacijo kriva izključno ona s tem, ko je hlinila ljubezen do njega.[1148] Ker je s tožbo uspela in so sodniki presodili, da je za razpad zakona kriv izključno Anton, ji je bil vrsto let zavezan plačevati preživnino.[1149]

Gotovo tudi ni kmalu po 2. svetovni vojni Anton Arnejčič dobrohotno sprejel dejstva, da sta ga zaradi slabega ravnanja in pijančevanja žena Mimika in njena mama Ana (po domače Krčarjevi) spodili od hiše.[1150]

Najbolj tragično pa se je končala emancipacija Marije Belšak, rojene Zavec, ki januarja leta 1929 možu Antonu po tem, ko se je pijan vrnil iz Cafutove gostilne, kjer je kot župan rad posedal s sovaščani, ni dovolila v hišo. Rekla mu je, da lahko spi kar v hlevu, kar je tudi storil – in v zimskem mrazu zmrznil v jaslih.[1151] Šlo je za zloglasno zimo 1929, o kateri je v več knjigah pisala tudi Mateja Ratej:

»Z najnižjo izmerjeno temperaturo, –26 stopinj Celzija, je bila mestna (tj. mariborska, op. a.) oblast v polni pripravljenosti na vremensko katastrofo. Župan Alojzij Juvan je pozival prebivalstvo k strpnosti in medsebojni pomoči, hkrati s tem je občinska oblast poskrbela za odprtje javne okrepčevalnice in ogrevanega prostora, kjer so se lahko premraženci za kratek čas ogreli; na več mestih je bilo moč dobiti brezplačen vroč čaj. Zaradi pomanjkanja premoga so bile najprej deloma, nato pa z mestnim odlokom v celoti zaprte osnovne in srednje šole ter nekateri javni uradi; prekinjene so bile železniške povezave, zaprta je bila tudi mestna tržnica. Grozilo je, da bo preskrba prebivalstva s hrano v mestu povsem zastala.«[1152]

V drugi knjigi pa omenjena avtorica popisuje zgodbo treh po nedolžnem obsojenih kaznjencev mariborskih zaporov, ki so jim v neogrevanih celicah hude zime 1929 zamrznili udi in so po tem, ko je sodstvo spoznalo svojo zmoto in jih izpustilo na prostost, dobili status delovnih invalidov.[1153] V takšnih razmerah nedvomno tudi živini v hlevih ni bilo lahko – Anton Belšak, ki je v tej zimi pijan spal v jaslih

[1148] Sodba v zadevi Cg Ia Ia/21, Okrožno sodišče Maribor 1898–1941, 1921, SI_PAM/0645/005/01581.
[1149] Več o tem v poglavju o družini Korpič v nadaljevanju.
[1150] Arnejčič Anton, Ptuj – Dodelitev socialne podpore (dopisa, potrdilo in odločba), 1955, SI_ZAP/0042/001/001/004/00174.
[1151] Pogovori avtorice z babico Marijo Bedrač, rojeno Belšak, hčerko pokojnega.
[1152] Mateja Ratej, Begunstvo profesorja Tofanta, Modrijan, Ljubljana, 2015, str. 19.
[1153] Mateja Ratej, Markuzzijev madež, Modrijan, Ljubljana, 2017, str. 142.143.

po ženini zapovedi, pa se očitno mraza niti ni zavedal. V mrliški knjigi je kot vzrok smrti naveden v vojni zadobljen naboj v glavi. Ta je bil morda vsaj delni razlog za Antonovo pijančevanje, ne pa neposredni razlog za smrt v jaslih v ledeni noči januarja 1929.

1.4 Dravčani

Ker prvi del knjige v poglavjih o gospodarskih, pravosodnih, upravnih in vojaških vidikih življenja zlasti poudarja moško udejstvovanje, je to poglavje krajše od prejšnjega, ki je namenjeno Dravčankam.

Kot že omenjeno, je bilo moških številčno do 20. stoletja v Dravcih opazno več kot žensk. Do časa po drugi svetovni vojni so imeli ne le dejansko, ampak tudi pravno višji status od žensk.

Dečki so se prej začeli izobraževati kot deklice in imeli v odraslem življenju več vlog v družbi kot ženske. Ko so postali polnoletni, so bili vpoklicani na služenje vojaškega roka, ki je lahko trajalo tudi več let. Čeprav naporno, so moški tako spoznali širši svet od zgolj domačega. Fantje s Spodnje Štajerske, vključno z dravskimi, so bili v času Avstro-Ogrske v glavnem vpoklicani na služenje vojaškega roka v Celje (v 87. pehotni polk) ali v Maribor (v 26. domobranski pehotni polk). Ob začetku prve svetovne vojne so bili – tisti, ki so bili primerne starosti – tudi vpoklicani za odhod na fronto v Galicijo in nato na Soško fronto ter na Tirolsko. V času Jugoslavije so vojaški rok služili po celotnem ozemlju nove države.[1154]

Kmalu po odsluženi vojaščini ali vrnitvi s fronte so se številni poročili. Februarja 1919, takoj po poteku roka iz cerkvenega oklica, so se poročili trije pari iz Dravcev: Anton Belšak ml. in Marija Zavec, Terezija Korpič in Franc Rakuša ter Anton Korpič in Marija Koren; leta 1920, po vrnitvi iz Maistrove čete pa še Jožef Krajnc in Marija Vaupotič.

V kratkem po poroki so zakonci postali starši. Kot posledica patriarhalnega tipa družine je otrok vedno dobil očetov priimek, oče je bil tudi tisti, ki je zastopal svojega mladoletnega otroka in odločal o njegovi vzgoji, izobrazbi in podobnem.[1155] Kot izhaja iz šolskih redovalnic, so bile ženske opredeljene kot otrokove skrbnice zgolj v primeru, ko je bil otrok rojen zunaj zakona ali če je bil njegov oče že mrtev.[1156]

Posestniki, ki so se v primeru ženine smrti vnovič poročili z mlajšo ženo, so lahko imeli tudi zelo veliko otrok. Jožef Vidovič je imel s samo eno ženo med leti 1780 in 1802 dvanajst otrok. Njegov sodobnik Anton Mlakar je imel z dvema ženama v letih 1781 do 1812 prav tako dvanajst otrok, Jožef Korpič pa je imel v letih med 1871 in 1902 z dvema ženama kar dvajset otrok.

Nekateri moški so se poročili z vdovami z veliko otrok in prevzeli skrb za njih. Pri tem najbolj izstopata Martin Korpič in Ivan Horvat. Martin Korpič iz Poljčan se je leta 1841 poročil z dvakratno vdovo Terezijo Furman, ki je imela pet otrok, Ivan Horvat pa leta 1931 z Marijo Zavec, ki je imela s prvim možem Antonom Belšakom šest otrok.

[1154] Več o tem v poglavju o vojskovanju v splošnem delu knjige.
[1155] Miroslava Geč – Korošec, Družinsko pravo, 2. del, Ljubljana, 1984, str. 23.
[1156] Primer Lucije Cafuta po smrti moža Antona (po domače Tejekov) leta 1914, ki je bila skrbnica šoloobveznega sina Franca. Njihov naslov je bil takrat Dravci 14, danes v Sovičah.



Slika 643: Oče in sin Anton in Zvonko Korpič, leta 1957.[1157]

Vdovci so se pogosteje vnovič poročili od vdov že zaradi kuhe. Ko se je Julijana Korpič ločila od svojega moža Antona Blažeka, je ta v zahtevku, da mu ptujske oblasti povišajo plačo knjigovodje, navedel, da mora plačevati preživnino bivši ženi, gospodinjo, ki mu pospravlja, in hrano v gostilni, saj nima najete kuharice.[1158] Sam je očitno znal le z računi.

Tisti, ki so bili prevzemniki kmetij, so imeli še razna bremena, ki jim poleg dela na zemlji niso olajševala mladih življenj – od dolgov, ki so jih zapustili starši, do dot, ki so jih morali izplačati neporočenim sestram, morebiti tudi nujne deleže sorojencem ter dolžnosti do smrti skrbeti za starše, ki so jim zapustili posestvo. Za izplačilo nujnega deleža sorojencem so se dodatno zadolžili in upali na dobro letino, ki bi pomagala odplačati nastali dolg. Ker je bil naslednik v slabšem ekonomskem položaju od očeta, je nemalokrat gojil zamero do sorojencev, slednji pa do naslednika. Nekaterim dolgov ni uspelo poplačati in zato je kmetija šla na sodno dražbo, po kateri je bil upnik poplačan za svojo terjatev, za preostali znesek pa si je bivši posestnik kupil kajžo ali postal viničar. Po tem, ko je denimo Jožef Belšak III. (»Zgorni Tumpa«) leta 1904 izgubil večje družinsko posestvo v Spodnjih Dravcih (danes Dravci 10), je kupil hiško z malo zemlje na dravskem Rtiču (še danes znan kot Belšakov vrh, sicer v lasti Jožefovega pravnuka Martina Poslančeca – Dravci 16). Po drugi strani je Jožef Krajnc po prodaji svojega posestva v Gornih Dravcih (kasneje »Kovačevo« – Dravci 13) nekaj časa bival na domačiji kot viničar novega lastnika Adalberta Hrubya.

[1157] Zasebni arhiv družine Korpič.
[1158] Blažek Anton, Ptuj – Pritožba zoper odmero višine najemnine (dopis in odločba), 1954, SI_ZAP/0042/001/001/003/00698.

Tisti, ki niso prevzeli kmetije, so iz posestniških sinov v odrasli dobi nazadovali po družbeni lestvici in postali kočarji ali viničarji – z njimi pa tudi njihovi potomci. Tako je bil denimo Jožef Weisbacher, ki je bil rojen februarja 1847 v Dravcih posestniku Martinu Weisbacher -ju in njegovi ženi Mariji, kot mlad fant *»oberkanonier«* v avstrijski vojski, po tem pa se je leta 1874 poročil s Terezijo Emeršič, s katero sta kot viničarja v težkih razmerah živela v Gradiščah, saj je posestvo v Dravcih nasledil Jožefov deset let starejši brat Martin. Zelo podobno je bilo tudi življenje Blaža Belšaka, ki je bil pri Spodnjih Tumpovih v Dravcih rojen leta 1841 kot mlajši brat Andreja Belšaka. Leta 1871 se je poročil z Ano Brlek iz Gradišč, s katero sta najprej živela kot viničarja v Gradiščah, nato pa v viničariji v Varejah 66, kjer je Blaž od pljučnega vnetja umrl leta 1896, star 55 let.

– Pobegli ženini



Slika 644: Jožef Krajnc z ženo Marijo in s sinom Jožefom ml., 1931.[1159]

Zapisi o nezakonskih otrocih pričajo, da moški vselej niso odgovorno postopali do svojih partneric in otrok.

»Da ne boš kot Tejekov Pepi«, je bil izraz, ki se je skozi 20. stoletje ohranil v Dravcih in okolici v spomin na podvig Jožefa Krajnca (po domače Tejekovega Pepija), ki je imel pred prvo svetovno vojno dve nezakonski hčerki – Marijo in Genovefo Šmigoc.[1160] Ker je bil vsled navedenega zavezan, da se poroči z mlado mamo svojih hčerk, je bilo vse pripravljeno na poroko. Pepi pa je zvečer pred poroko vzel konje

[1159] Izsek s fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.
[1160] Krajnc Jožef, Soviče 13 – Zapisnik o cenitvi zapuščine, 1969 – pri oceni sta sodelovali tudi njegovi hčerki Genovefa Sakelšek in Marija Lovrenčič, Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0593/003/002/00002.

in kočijo ter se odpeljal v Gradec, kjer je živel njegov stric, pri katerem se je izučil za mizarja. S poroko tako ni bilo nič. Sledila je prva svetovna vojna, po njej pa se je Pepi pridružil še Maistrovim borcem. Navsezadnje se je Pepi leta 1920, ko mu je bilo že 35 let, le poročil in s 14 let mlajšo ženo Marijo Vaupotič imel dve hčerki in dva sinova. Tejekov Pepi pa je v Dravcih in okolici kljub temu ostal sinonim za pobegle ženine.

1.5 Dravski otroci

1.5.1 Haloški otroci

O haloških otrocih se je med obema vojnama, ko se je začel krepiti socializem, začelo pisati tako v strokovnih revijah in v književnosti.[1161] Vladajoča Slovenska ljudska stranka se s temi težavami ni spoprijela, kar je bilo v skladu z miselnostjo, da imaš na zemlji položaj, kakršnega ti nameni Bog in se je s tem treba sprijazniti – v upanju na boljše življenje na drugem svetu.

Boris Fakin je v članku iz leta 1936 navedel, da v najslabših razmerah živijo otroci viničarskih družin. Matere so že v štirih ali petih dneh po porodu opravljale ne le gospodinjska, temveč tudi vsa preostala težaška kmečka dela: *»Koliko jih je, ki npr. kuhajo še jed za družino, ko imajo že porodne krče. Ne manjka jih, ki ob porodu nimajo niti človeškega ležišča – kup slame, pokrit z vrečevino. Neredki so slučaji, ko mati po porodu takoj vstane in sama pere onesnaženo perilo.«*[1162] Sodobna antropologinja Mateja Ratej dodaja, da so bili že pet- ali šestletniki *»vpreženi v kmečka opravila, v koših so na hrbtih prenašali hlevski gnoj na njive, sadili krompir ipd. Z dojenčki, ki so se rojevali skoraj enako pogosto, kot so umirali, se starši med celodnevnim delom niso imeli ne časa ne volje ukvarjati, zato so jih prepuščali v varstvo preužitkarskim starcem ali pa so jih zaklepali v bajte in jih omamljali. Ženske zaradi preslabe prehranjenosti niso mogle dojiti.«*[1163]

V Dravcih je bila sicer od zadnje četrtine 19. stoletja le ena srednje velika viničarska kmetija, viničarske družine pa so se pri njih hitro menjavale. Prevladovale so srednje velike kmetije, ki so se ukvarjale s poljedelstvom in živinorejo, ob tem pa so skrbele še za kak vinograd za lastno porabo in manjši zaslužek s prodajo vina. Praviloma so dravske posestniške družine imele odrasle dekle in hlapce, otroške hlapce so najemali zlasti tisti posestniki, ki so imeli malo otrok. Iz šolskih redovalnic izhaja, da se ta služenja praviloma niso dolgo obdržala – pogosto ne več kot eno šolsko leto, čeprav so bile tudi izjeme.[1164]

Do reform cesarice Marije Terezije, ki je v drugi polovici 18. stoletja dovolila **delitev kmetij**, je lahko bil naslednik domačije le eden od otrok. Praviloma je to bil najstarejši sin. Le visoka umrljivost med otroki v 18. stoletju je prispevala k temu, da ni bilo več sorojencev, ki niso dedovali ničesar ali pa so kvečjemu dobili manjši nujni delež. Če ta ni zadostoval za poroko, so ostali doma kot hlapci in dekle svojemu starejšemu bratu ali pa so enako vlogo prevzeli pri kakšnem drugem posestniku. Takšna praksa se je ohranila še dolgo po reformi Marije Terezije, saj bi ob višjem številu otrok delitev kmetij pomenila njihovo prekomerno drobitev, ki ne bi omogočala preživetja.

[1161] Boris Fakin, Haloški otroci, Sodobnost, 1936, 432; Fran Žgeč, Beda haloške dece in nje sociološki vzroki, Obzorja, 1939; Anton Ingolič, Vinski vrh, Slovenski knjižni zavod, Ljubljana, 1946; Jože Krivec, Dom med goricami, Dom in svet, Ljubljana, 1939.
[1162] Boris Fakin, Haloški otroci, Sodobnost, 1936, str. 432.
[1163] Mateja Ratej, Rožengrunt, cit. zg., str. 21.
[1164] Več o tem zgoraj v poglavju o socialnih zadevah v splošnem delu knjige.



Slika 645: Otroci v Halozah.[1165]



Slika 646: Zvonko Korpič na senenem vozu, 1960.[1166]



Slika 647: Brata Anton in Janez Vidovič z botrom, okrog leta 1967. - fanta s kolesi[1167]

[1165] Foto: Alojz Kasimir okrog leta 1900, SI_ZAP/0559/001/002/001.
[1166] Zasebni arhiv Zvonka Korpiča.
[1167] Zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 848: Marija Vidovič na domačem dvorišču, 1972.[1168]



Slika 649: Danica Horvat, Marija Vidovič in Slavica Vindiš v Dravcih, 1974, zasebni arhiv družine Vidovič

[1168] Zasebni arhiv družine Vidovič.

1.5.2 Velike starostne razlike med otroki

Zaradi zgoraj omenjene dolge rodne dobe pri materah je bila med otroki istih staršev pogosto velika razlika v starosti – če so seveda preživeli otroštvo. Še zlasti velike starostne razlike so bile med otroki istega očeta v primeru, ko se je vdovec v zrelih letih poročil z mlado nevesto.

Tako se je Andrej Žlahtič prvič poročil leta 1786, drugič pa leta 1820 z 20 let mlajšo Gero Krajnc z današnjega Kovačevega. Prvi otrok Matija se mu je rodil leta 1790, zadnji (hči Ana) pa leta 1826 – kar predstavlja kar 36 let razlike med otroki istega očeta. Njegov sin Janez Žlahtič, rojen leta 1821, ki je leta 1854 prevzel Cafutovo posestvo v Dravcih, je imel pri poroki za poročno pričo Jakoba Žlahtiča, Matijevega sina. Čeprav je bil Jakob starejši od Janeza, je bil Janez njegov stric, medtem ko je bila Jakobova polsestra Urša kar 30 let mlajša od njega. Tudi Matija Žlahtič je imel dve ženi, druga je bila dvajset let mlajša od njega. Prva hči se mu je rodila leta 1811, zadnji sin Anton pa kar 38 let kasneje, leta 1849.



Slika 650: Brat in sestra Korpič – Zvonko (roj. septembra 1956) in Marija (roj. januarja 1942).[1169]



Slika 651: Alojzija Mohorko (rojena 1941) drži v rokah sestro Milico (rojena 1955), ob njej sovaščanka in prijateljica Ana Petrovič, 1957.[1170]

Tudi pri Korpičevih so bile velike starostne razlike. Po smrti prve žene Neže, ki je do 34. leta rodila deset otrok (in pri zadnjem porodu tudi umrla), se je namreč Jožef Korpič leta 1882 poročil s 16 let mlajšo Gero Širovnik, ki mu je rodila še deset otrok. Jožefovi otroci so se tako rojevali v letih med 1870 in 1902. Ob rojstvu zadnje hčerke Jožefe je bil njen oče star 56 let, njena polsestra Marija pa 32 let. Ob njegovi

[1169] Zasebni arhiv družine Korpič.
[1170] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.

smrti leta 1919 je bilo še pet Korpičevih hčerk neporočenih in za njihovo doto je moral poskrbeti njihov brat Tone, ki je bil prevzemnik posestva. Obenem je imel pri hiši starejšega polbrata Jožefa, ki se ni poročil.



Slika 652: Anton in Alojzija Bedrač sta imela šest otrok (1965-1984), na sliki mlajši trije: Tatjana in dvojčka Leon in Lea.[1171]

1.5.3 Nezakonski otroci

Kot navaja Mateja Ratej, so bili *»posebej stigmatizirana in zapostavljena skupina nezakonski otroci«*. Življenje nezakonskih deklet je *»krojilo zgodnje materinstvo, ki je uspešno podaljševalo spiralo vseobsegajoče revščine in zaostalosti«*.[1172]

V pravnem pogledu zunaj zakona rojeni otroci niso bili enakopravni zakonskim. Sorodstveno razmerje je obstajalo le med otrokom in materjo ter njenimi sorodniki, ne pa tudi med otrokom in njegovim nezakonskim očetom ter njegovimi sorodniki.[1173] Čeprav je lahko otrok po ODZ od nezakonskega očeta zahteval odškodnino, so bile v praksi s tem velike težave in na ptujskem območju zasledimo več primerov, ko je tak oče otroka raje ubil kot zanj plačeval preživnino. Sankcije za umor nezakonskega otroka so bile neznatne.[1174]

[1171] Zasebni arhiv Tatjane Bezjak, roj. Bedrač.
[1172] Mateja Ratej, Rožengrunt, cit. zg., str. 17.
[1173] Miroslava Geč – Korošec, Družinsko pravo, 2. del, 1984, Ljubljana, str. 23.
[1174] Gl. denimo Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor, Vr VIII 3/28, Žnidarič, Franc, 1928, SI_PAM/0645/003/01593 – Franc Žnidarič iz Muretincev je bil obtožen kaznivega dejanja umora svojega nezakonskega otroka, za katerega ni hotel plačevati preživnine. Rešitev zadeve: tri mesece zapora za nošenje orožja, oprostitev za umor.

Iz podatkov o rojstvih v Dravcih zabeležimo približno 25 nezakonskih otrok. Pri tem so zajeti le otroci od začetka 19. stoletja naprej, ko so tabelarični prikazi staršev otrok nazorno prikazali, kateri otrok je imel neznanega očeta (»NN«). Zajeti niso otroci, katerih mame so bile ob nosečnosti morebiti izgnane in niso rodile v Dravcih, po drugi strani pa so zajeti otroci, katerih neporočene mame niso bile iz Dravcev, a so se pred porodom zatekle h kateri od dravskih družin in tam rodile otroka oz. so bile morebiti dekle pri njih.

Zupanič Slavec navaja, da je bil v 19. stoletju na Kranjskem delež nezakonskih rojstev okrog 8-odstotni, medtem ko je bilo povprečje v Avstriji 15-odstotno.[1175] Glede na to, da demografska analiza v tej knjigi beleži blizu tisoč v Dravcih rojenih ljudi, je bil delež nezakonskih otrok v vasi najbrž znatno nižji od navedenih povprečij. To zaključujem kljub nepopolnim podatkom o življenjski usodi številnih dravskih deklet, ki se niso poročila in zato nisem mogla ugotoviti vsaj osrednjih (matičnih) mejnikov njihovega življenja, in kljub upoštevanju, da so bile nekatere Dravčanke svoje nezakonske otroke prisiljene roditi izven vasi.

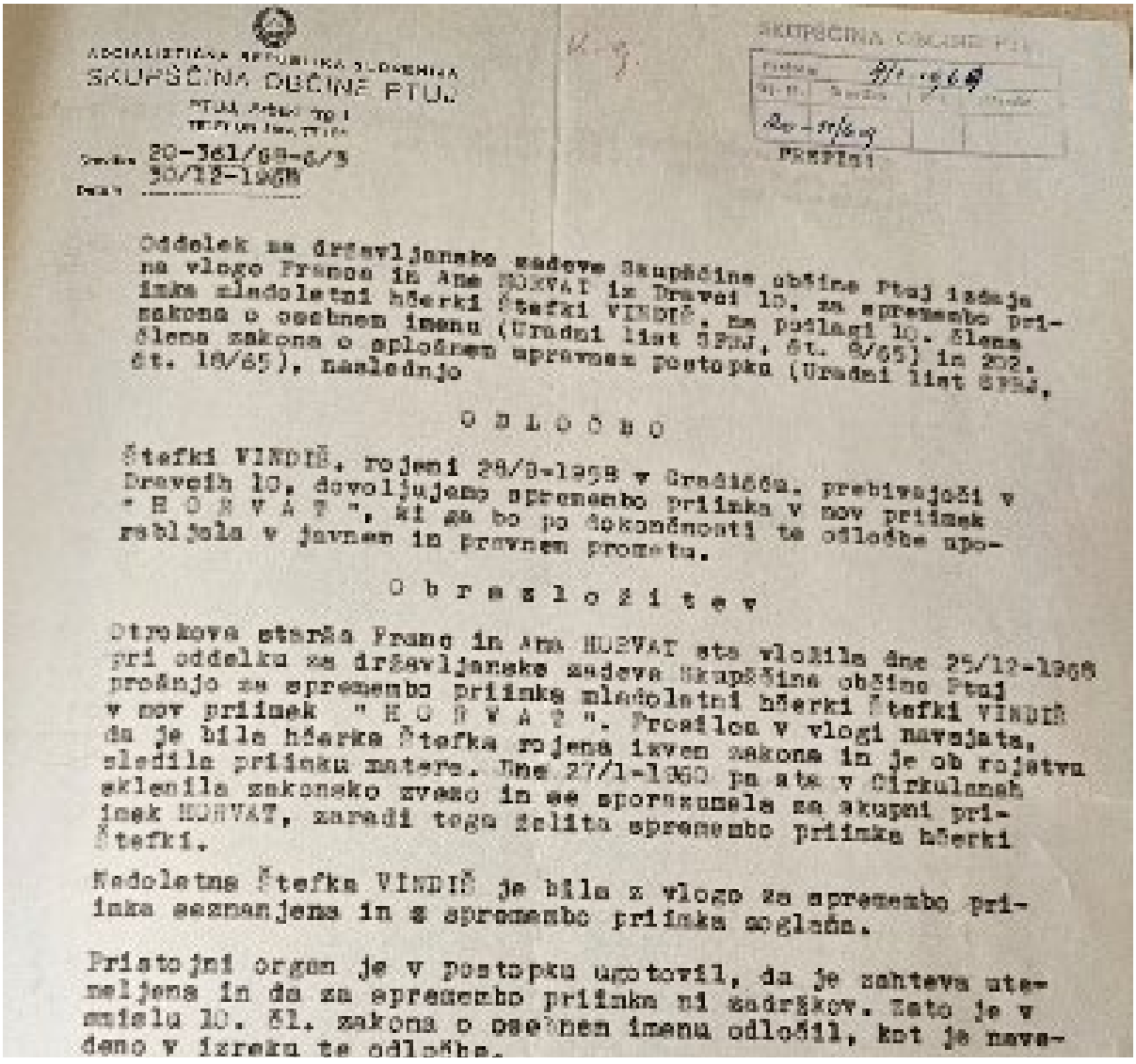

SOCIALISTIČNA REPUBLIKA SLOVENIJA
SKUPŠČINA OBČINE PTUJ
Oddelek za državljanske zadeve Skupščine občine Ptuj izdaja na vlogo Franca in Ane HORVAT iz Dravci 10, za spremembo priimka mladoletni hčerki Štefki VINDIŠ, na podlagi 10. člena zakona o osebnem imenu (Uradni list SFRJ, št. 8/65) in 202. člena zakona o splošnem upravnem postopku (Uradni list SFRJ, št. 10/65), naslednjo

O D L O Č B O

Štefki VINDIŠ, rojeni 28/8-1958 v Središču, prebivajoči v Dravcih 10, dovoljujemo spremembo priimka v nov priimek " H O R V A T ", ki ga bo po dokončnosti te odločbe uporabljala v javnem in pravnem prometu.

O b r a z l o ž i t e v

Otrokova očetka Franc in Ana HORVAT sta vložila dne 25/12-1968 pri oddelku za državljanske zadeve Skupščina občine Ptuj prošnjo za spremembo priimka mladoletni hčerki Štefki VINDIŠ v nov priimek " H O R V A T ". Prosilca v vlogi navajata, da je bila hčerka Štefka rojena izven zakona in je ob rojstvu sledila priimku matere. Dne 27/1-1960 pa sta v Cirkulanah sklenila zakonsko zvezo in se sporazumela za skupni priimek HORVAT, zaradi tega želita spremembo priimka hčerki Štefki.

Mladoletna Štefka VINDIŠ je bila z vlogo za spremembo priimka seznanjena in s spremembo priimka soglaša.

Pristojni organ je v postopku ugotovil, da je zahteva utemeljena in da za spremembo priimka ni zadržkov. Zato je v smislu 10. čl. zakona o osebnem imenu odločil, kot je navedeno v izreku te odločbe.

Slika 653: Izsek iz odločbe o spremembi priimka Štefke Vindiš v Horvat, 30. december 1968.[1176]

[1175] Zvonka Zupanič Slavec, Zgodovina zdravstva na Slovenskem, 2017, cit. zg., str. 76–77.
[1176] Krajevni urad Videm, SI_ZAP/0593/007/00001.

Pri tem lahko ugotovimo, da so župniki zapisali »NN«[1177] v vsakem primeru neporočenih staršev, tudi če sta starša dejansko živela skupaj in se je vedelo, kdo je oče otroka. Tak primer je denimo Ana Vidovič, rojena leta 1825, katere oče je bil Andrej Krajnc iz Dravcev in katere mama Barbara Vidovič je s hčerko živela pri njem. Ko se je Ana poročila s Simonom Bračičem in na Krajnčevi domačiji v Dravcih rojevala otroke, je župnik občasno pomotoma kot njen dekliški priimek zapisal »Krajnc«. Starša sta se poročila, ko je bila Ana stara osem let, a ni bila »pozakonjena« in je še ob svoji poroki leta 1848 imela mamin dekliški priimek Vidovič.

V 20. stoletju so župniki redkeje zapisovali »NN« pri očetu in so v primeru, da starša nista bila poročena, zapisali ime očeta otroka. Če v 19. stoletju najdemo 22 nezakonskih otrok iz Dravcev, jih je bilo v 20. stoletju bistveno manj – do konca 60. let 20. stoletja samo štirje. Do takrat je bila namreč še praksa, da če starša nista bila poročena, je otrok dobil mamin priimek in šele če sta se naknadno poročila, je otrok postal »pozakonjen« in je s tem dobil očetov priimek. Tako se je zgodilo, da sta starša po naknadni poroki pozabila urediti formalnost pozakonitve pred poroko rojene hčerke, v šolo sta jo vpisala z očetovim priimkom, kjer pa so ugotovili, da ima v krstni knjigi drugačen priimek.[1178]

1.5.4 Otroci v skrbstvu starih staršev

Kljub krajši življenjski dobi in s tem relativno pogosti situaciji, da so bili ob poroki otrok starši že pokojni, zasledimo nekaj situacij, kjer so za vnuke skrbeli stari starši.

Marija Weisbacher, ki je po smrti moža Blaža Weisbacherja prodala posest v Dravcih in s tremi hčerkami odšla v Tržec, je tako denimo skrbela za vnuka Franca, ki ga je leta 1873 rodila njena hči Marija in kmalu po smrti umrla. Otrok je bil rojen zunaj zakona in ni imel zakonitih sorodnikov po očetovi strani. Umrl je dve leti po mami.

Več primerov skrbništva starih staršev zasledimo v 20. stoletju. Tako je za Jožefa Korpiča, ki je bil peku Janezu Korpiču iz Dravcev in njegovi ženi Rozi rojen leta 1908 v Gradcu, potem ko sta starša pri njegovih petih letih emigrirala v ZDA, skrbel njegov dedek, soimenjak Jožef Korpič iz Dravcev. Vpisal ga je v šolo na Videm, kjer je naveden kot njegov skrbnik. Pozimi leta 1919 sta v razmiku nekaj tednov umrla oba – dedek in vnuk Jožef Korpič.

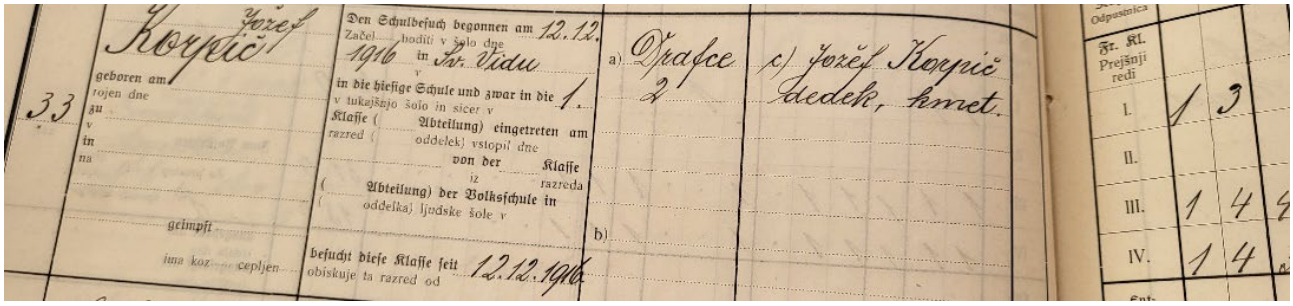

Slika 654: Jožef Korpič iz Gradca v redovalnici OŠ Videm v šolskem letu 1916/17, ko je bil v skrbništvu svojega dedka soimenjaka.[1179]

[1177] Gre za latinsko kratico, ki pomeni bodisi »Nomen Nescio« (neznano ime) ali pa »Nomen Nominandum« (ime, ki šele mora biti določeno).
[1178] Odločba o spremembi priimka Štefke Vindiš v Horvat, 30. december 1968, Krajevni urad Videm, SI_ZAP/0593/007/00001; podobno za Janeza Voglarja, ki je bil po poroki staršev leta 1977 preimenovan v Janeza Cafuto, SI_ZAP/0593/007/00025 Voglar Janez.
[1179] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0128/002/005.

Tudi pri Jožefu Habjaniču (po domače Lekečinčevem) na dravskem Rtiču sta bila v skrbništvu njegova vnuka – sinova njegove hčerke Ane, poročene z varejskim posestnikom Jurijem Erlačem, s katerim je imela enajst otrok. Čeprav starša nista živela daleč od Jožefa, je stari oče prevzel skrb za dva vnuka – Avguština (rojen leta 1900) in Antona Erlača (rojen leta 1911). V šolskih redovalnicah je tudi zavedeno, da je dedek Jožef Habjanič njun skrbnik. Anton je pri 18. letih pri dedku umrl od jetike, za starejšega Avguština pa se zdi, da se je po mladosti odselil iz župnije sv. Vida.

Ko je pozimi leta 1929 od mraza umrl Anton (Tunek) Belšak ml. in je ostala žena Marija sama s petimi otroki ter obenem še noseča, je Anton Belšak st. (Spodnji Tumpa) prevzel skrb za dva starejša vnuka – Marijo in Antona. Vdova Marija se je kmalu vnovič poročila, njen bivši tast pa je na njenega novega moža prepisal premoženje, ki je pripadalo njegovemu pokojnemu sinu ob pridržku lastninske pravice v korist Antona Belšaka st. Pri tem je stari Belšak snahinega novega moža zemljiškoknjižno zavezal k skrbi za vseh šest Belšakovih otrok, tako da je vpisal preživnine v njihovo korist – in v breme njihovega očima.

Po drugi svetovni vojni, v kateri je ostala Jožefa Žlahtič, poročena Mohorko, vojna vdova, ji je njen oče Jurij Žlahtič pomagal pri vzgoji treh hčera. Ena je med vojno umrla in Jurij je pri nemških upravnikih na občini Leskovec prijavil njeno smrt.
Ko se je Terezija Belšak odločila, da ne bo čakala očeta svoje hčerke Marije – Janeza Slatiča, ki je bil na služenju vojaškega roka, si je našla novega partnerja in mala Marija Belšak (rojena leta 1947) je bila do vstopa v šolo v skrbništvu pri svoji babici Mariji Horvat v Dravcih.



Slika 655: Antonija Vidovič z vnukinjo Marijo, 1971.[1180]

[1180] Zasebni arhiv družine Vidovič.

Iz 70. let 20. stoletja je v Zgodovinskem arhivu Ptuj ohranjen spis, iz katerega izhaja, da je komisija za socialo predlagala, da se zakoncema iz Dravcev, ki sta se vdajala pijači, odvzame otroka in se ju nastani v rejništvo. To se ni zgodilo, starša sta se razvezala, otroka pa sta bila večinoma pri njuni babici v Varejah.[1181]

1.5.5 Otroški hlapci pri dravskih kmetih

Iz šolskih redovalnic je razvidno, da je bila konec 19. in v začetku 20. stoletja razširjenja praksa otroških hlapcev. Pri otroku je bil zabeležen skrbnik, ki je bil odgovoren za pošiljanje otroka v šolo. Čeprav so to bili pretežno očetje, nezakonske mame ali mame vdove, so bili neredko skrbniki tudi drugi ljudje – kmetje, pri katerih so bili otroci nastanjeni v zameno za pomoč na kmetiji, zlasti za pašo. Večletne redovalnice pokažejo, da so se otroci pri kmetih dokaj hitro izmenjevali in da so v Dravce prihajali z relativno širokega območja – od Podlehnika, Pobrežja, Šturmovca do Zavrča. Če viničarji na Kovačevem niso imeli dovolj hrane, so kakšnega od svojih otrok dali na služenje k sosedoma Ivanu Letiču ali Jožefu Cafuti. Oba sta imela precejšen seznam otroških hlapcev. Več otrok je bilo tudi na služenju pri Janezu Žlahtiču, Janezu Vidoviču in pri Jožefu Cafuti. Medtem ko sta imela Letič in Žlahtič le enega otroka in sta s služečimi otroki nadomeščala manko potomcev, je imel Cafuta več otrok, a veliko kmetijo in še gostilno, tako da so bili otroški pomočniki zmeraj dobrodošli.

»Že dolgo je, kar te mi je tvoj oče ponujal za pastirja. Pa takrat še nisem vedel, kako bom naredil. Zdaj si pa mislim, da bi vendar bilo dobro koga imeti. Jaz sem že star, zima bo kmalu in bolezni me bodo gotovo spet nadlegovale do pomladi. Moj sin je pred enim tednom odšel k vojakom. Sam vendar ne bom mogel opravljati vsega!« Malo je umolknil, kakor bi pričakoval Cencovega odgovora. Cena pa ni niti zinil. Samo zardel je v obraz.

Jože Krivec, Mladost je mimo šla, Dom med goricami, Ljubljana, 1942, str. 128.

Pri Ivanu (Janezu) Vidoviču je konec 19. stoletja služil najstnik Jakob Drobnič, ki je bil rojen leta 1884 v Zgornji Pristavi. V Dravcih je bil do konca leta 1897, ko se je preselil na Sela. Janez in Marija Vidovič sta tedaj imela le enega sina, osemletnega Mihaela, medtem ko jima je kar pet hčerk v razmiku nekaj let umrlo. Po odhodu mladega Jakoba Drobniča iz Dravcev sta se Vidovičema vendarle rodila še dva otroka – Lizika (Špeta) in Franc.

Pri Jožefu Habjaniču (po domače Lekečinčevem) na Rtiču je služila Ivana Kojc, rojena leta 1889 pri Sv. Andražu (Leskovec). V Dravce je prišla od Franca Polanca iz Varej. K Polančevim se je v približno istem času poročila Jožefova vnukinja Roza Erlač.

Malo potomcev je bilo tudi pri Žlahtičevih. Ivan (Janez) Žlahtič II. je imel namreč zgolj enega sina – Jurija. Glede na podatke iz šolske redovalnice je v zameno za pomoč na kmetiji pri njih živel Jurij Hlupič, rojen leta 1873, kasneje kočijaž na Dunaju in uslužbenec Južnih železnic v Ormožu ter drugod. Poleg Hlupiča iz šolskih redovalnic tudi izhaja, da je pri Ivanu Žlahtiču v šolskem letu 1902/03 služil Janez

[1181] Socialne zadeve KS Videm, SI_ZAP/0042/001/001/002/00666.

(Ivan) Hrga, rojen leta 1891 v Šturmovcih. Po prvi svetovni vojni se je poročil z Barbaro Voglar (Herekovo iz Repišč), s katero sta leta 1944 v bitki za Normandijo izgubila komaj 16-letnega sina Janeza.



Slika 656: Janez Hrga (1891–1967) iz Šturmovcev je kot najstnik služil pri Žlahtičevem Ivanu v Dravcih, nato pa preživel vojskovanje v prvi svetovni vojni.[1182]

Največ otrok je bilo v Dravcih na služenju pri Ivanu Letiču (predhodniku Petelinovih), ki je imel le enega sina. Leta 1881 je bil pri Letičevih rojen Janez Bratušek in ko je bil leta 1888 vpisan v OŠ Videm, je bil še zmeraj pri njih, njegov skrbnik pa je bil Ivanov oče – Blaž Letič. Z Gorce je prišla v Dravce k Ivanu Letiču Marija Rižnar, ki je že po letu dni *»odišla k Novi cerkvi«* (tj. v Podlehnik).[1183] Ko je šel Jakop Trafela, rojen leta 1884, v šolo, je že služil pri Ivanu Letiču, nato pa je odšel služit k Juriju Erlaču v Vareja.[1184] Da so bili otroci na služenju pri Ivanu Letiču daljše časovno obdobje, je razvidno iz tega, da je bil Letič skrbnik Antona Zavca (rojenega leta 1885), Andreja Jungra (rojenega leta 1899), kot tudi brata in sestre Hentak (deček Franc je bil rojen leta 1901, deklica Alojzija pa leta 1908).

Družina Hentak je prišla v Dravce iz Zavrča in je bila viničarska družina pri Adalbertu Hrubyu (kasneje Kovačevo). Alojzija Hentak je pri Letičevih služila leta 1915, Franc pa je ostal še po vojaščini in po poroki – vse do leta 1927, ko je Ivan Letič posestvo po sinovi smrti zapisal Mariji in Jakobu Vaupotiču. Franc je najbrž računal, da bi utegnil Letič posestvo zapustiti njemu in ko se to ni zgodilo, je Hentak Vaupotičeva tožil za odškodnino. Izključeno tudi ni, da ni prav Hentak povzročil požiga Petelinove domačije leta 1929, ki se je zgodil le teden dni pred obravnavo v pravdi med njimi na sodišču.[1185]

[1182] Zasebni arhiv Ivana Ciglarja.
[1183] Zapis v šolski redovalnici OŠ Videm, SI_ZAP/0128/002.
[1184] Erlačeva žena Ana je bila pred poroko Letičeva soseda v Dravcih – Lekečinčeva na Rtiču.
[1185] Več o tem v poglavju o Vaupotičevih pri hiši Dravci 12.

1.6 Starejši Dravčani

Status starejšega vaščana se je v preteklosti zaradi krajše življenjske dobe dobil prej kot danes. Za vaščane, ki so umrli pri 60. letih, je župnik kot vzrok smrti že zapisal »ostarelost«. Po 60. letu je cerkveni nauk dovoljeval, da se farani več ne postijo – niti na dneve strogega posta. Spoštovanje staršev je ena od osrednjih božjih zapovedi. To je vključevalo tudi skrb za njih. A pravno zaščiten status oskrbovanca so imeli le preužitkarji – to so tisti, ki so pred smrtjo potomcem zapustili svoje premoženje pod pogojem, da do smrti skrbijo za njih.



Narodno gledališče v Mariboru

Predstava 83. Sezona 1922-23. Abonement C. (Kuponi.)

V petek, 5. januarja 1923 ob 19½.

PRVA VPRIZORITEV.

UŽITKARJI

Kmetska tragedija v treh dejanjih. Spisal Alojzij Remec. Režira Valo Bratina.

OSEBE:

Užitkar	Bratina
Njegova žena	Šuštarjeva
Njiju snaha	Bukšekova
Njen sinček, užitkarjev vnuk	Rasbergerjeva
Sosed	Grom
Njegov sin, snahin ženin	Janko
Mešetar	Kovič
Sodnik	Rasberger
Star kancelist	Jerman
Mlada gospodična	Šavinova
Troje kmetskih žensk	Kraljeva, Petkova, Harastovičeva

Dejanje se vrši v današnjem času od adventa do pusta.

Cene prostorom:

Lože		Balkonski sedeži:	
Lože v parterju na sredi	D 60.—	I. vrsta	D 12·—
„ posamezni sedež	„ 13·—	II. in III. vrsta	„ 9·—
„ v I. nadstropju na sredi	„ 60·—	IV.—VI. vrste	„ 6·—
„ posamezni sedež	„ 13·—	**Galerijski sedeži:**	
„ v parterju spredaj	„ 50·—	I. vrsta spredaj	D 3.—
„ posamezni sedež	„ 11·—	I. vrsta na sredi	„ 4.—
„ v I. nadstropju spredaj	„ 50·—	II. vrsta na sredi	„ 3·—
„ posamezni sedež	„ 11·—		
Parterni sedeži:		**Stojišča:**	
Parterni sedež I.—III. vrste	D 12·—	Parterno stojišče	D 2·—
„ „ IV.—VI. vrste	„ 9·—	Dijaško stojišče	„ 1·—
„ „ VII.—IX. vrste	„ 7·—	Galerijsko stojišče	„ 1·—

Blagajna se odpre ob 19. Začetek predstave ob 19½. Konec okrog 21.

V soboto, 6. januarja ob 15. H. Špicar: **Pogumni Tonček.** Izven ab. mladinska predstava.

V soboto, 6. januarja ob 19½. Ch. Gounod: **Faust.** Izven ab. Gostovanje g. **Zv. Knittla,** člana zagrebškega gledališča.

Mariborska tiskarna d. d.

Slika 657: Plakat za predstavo Užitkarji.[1186]

[1186] Po dramskem besedilu Alojzija Remca, 5. januarja 1923 v Narodnem gledališču Maribor, dlib.si.

Ta skrb je bila natančno opredeljena – zagotovili so si posteljo v ogrevani sobi, prehrano, vsako leto določene kose novih oblačil, zlasti predpasnik in nova pokrivala (klobuk, rute). V primeru, da je preužitkar živel v samostojnem gospodinjstvu, so si od mladih izgovorili del pridelka s kmetije, recimo določeno število vreč krompirja na leto, koline in liter kravjega mleka na dan. Roza Cafuta, rojena Cimerman, je denimo v preužitku od sina Jožefa Cafute (po domače Tejekov) zahtevala tri voze gnoja za njive, ki si jih je pridržala. Če mladi teh zavez niso izpolnjevali, so jih preužitkarji neredko na izpolnitev zavez tožili na sodišču, pa čeprav le za nov predpasnik. Marija Bedrač je skrbela za svojo babico Lizo Belšak, katere posestvo je nasledila, pri čemer je od 60. leta naprej skoraj dve desetletji cele dneve preležala na peči, kamor so ji podajali hrano in kahlo. Po pripovedovanju njenega pravnuka je s peči šla zgolj takrat, ko ni bilo nikogar v hiši in se ji je zaželela vina, pri pitju katerega so jo kdaj zalotili.[1187]

Po drugi svetovni vojni so se preužitkarji, ki niso prejeli odmerjene oskrbe, obračali na socialni odbor KS Videm, ki je potomce opozarjal, da morajo za starše bolj vestno skrbeti. Primer glede tega, ki se nanaša prav na preužitkarico iz Dravcev, je bil objavljen tudi v Ptujskem tedniku.[1188] Čeprav iz Dravcev ni znan tak primer, so iz ptujskega okoliša znani celo primeri umorov preužitkarjev s strani mladih, ki so se tako želeli rešiti obveznosti do njih.[1189]

Preužitkarji pa niso bili zmeraj le sorodniki mladih prevzemnikov kmetije. Lastniki zemlje, ki niso imeli potomcev, so v zameno za hrano in posteljo do smrti to zemljo zapustili tudi takim, s katerimi niso bili v sorodu. Tako je pri Korpičevih leta 1920 umrla 68-letna Urša Vindiš, rojena Hameršak. Župnik je zapisal, da je bila vdova preužitkarica. Pri Vaupotičevih je leta 1953 kot samski preužitkar umrl 57-letni Franc Emeršič iz Pohorja pri Cirkulanah. Vaupotičeva sta bila dolžna zanj skrbeti do njegove smrti v zameno za njegovo zemljo na Okiču.

Starejši, ki niso imeli posestva, so bili v težjem položaju, saj otrokom poleg strehe nad glavo niso mogli nuditi kaj dosti več. Potomci so se preživljali s poljedelskim delom v zameno za obrok pri posestniku in del njive, na katerem so posejali svoj krompir. Če starejši niso imeli lastne strehe nad glavo, so se v starosti potikali po hišah kot berači. Liza Weisbacher je denimo marca leta 1902 pri 77. letih kot vdova beračica umrla pri Krajnčevih, pa čeprav je rodila kar osem otrok. Marija Vidovič pa je leta 1927 pri 74. letih umrla pri Kovačevih kot *»samska občinska reva«*. Terezija Šula, ki je bila druga žena Janeza Cafute iz Dravcev, je leta 1896 umrla v ptujski hiralnici, saj je njen mož posestvo predal sinu Lovrencu iz prvega zakona, ki je zemljo v Dravcih prodal in odšel na Rodni Vrh.[1190] Še leta 1980 pa se je v dravskem gozdu, domnevno zaradi slabega ravnanja s strani zeta, pri katerem je živela, 86-letna vaščanka celo obesila.

Nekateri vaščani, pretežno moški, so se v starejših letih vnovič poročali. Tako se je Janez Cafuta kot vdovec Marije Vidovič leta 1871 vnovič poročil pri 64. letih s pravkar omenjeno Terezijo Šula, Jakob Habjanič (po domače Lekečinčev na dravskem Rtiču) pa leta 1894, ko mu je bilo 73 let. V 20. stoletju se je v višji starosti poročil Anton Korpič – prvič pri 60. letih (leta 1980) z Elizabeto Krajnc, pri 80. letih (leta 2000) pa še z Elizabeto Zavec.

[1187] Pripoved njenega pravnuka Janeza Bedrača.
[1188] Iz Vidma, Ptujski tednik, 13. november 1954, str. 2.
[1189] Gl. denimo Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor Vr VIII 1847/21 (Muhič, Anton in ostali), 1921, SI_PAM/0645/003/00700.
[1190] Več o tem v poglavju o hiši Dravci 7.

1.7 Kmečko delavstvo: hlapci, dekle in dninarji

Iz družinskih knjig lahko tudi razberemo, da so bili pri številnih hišah v Dravcih najeti hlapci in dekle.

Že sredi 19. stoletja je bilo v poročni matični knjigi označeno, da je bila Apolonija Weisbacher (rojena leta 1807 v Dravcih) pred poroko leta 1848 dekla pri Foršnariču v Sovičah. Pri 41. letih se je poročila s 50-letnim vdovcem iz Lancove vasi. Po drugi strani je leta 1871 pri Krajnčevih v Dravcih (danes Horvatovi, Dravci 11) umrl 71-letni Franc Forštnerič. Bil je bodisi hlapec ali pa preužitkar. Več kot 30 let kasneje je na to kmetijo kot prevzemnica kmetije prišla Marjeta Forštnerič. Med njo in prej omenjenim Francem nisem uspela najti povezave.

Na Kovačevem lastnik ni stalno bival vse od leta 1869, ko so Krajnčevi bankrotirali in je posest kupil graški gostilničar ter vinogradnik češkega porekla Adalbert Hruby, ki je imel ženo Julijano s Ptujskega. Posest so obdelovali viničarji, označeni tudi kot »vinogradniški pazniki«, ki so živeli v pomožnem poslopju na posestvu. Ker so se jim v Dravcih rojevali otroci in ker so tam tudi umirali, podatke o njihovem bivanju zasledimo v matičnih knjigah Župnije sv. Vida.[1191]

Pred prvo svetovno vojno sta najbrž krajši čas v Dravcih (na Kovačevem) živela Jožef Galovič in Lena Jurgec (ali pa vsaj slednja). 25-letna Lena je leta 1908 v Dravcih 11 rodila sina Franca.

V Dravcih 10 (najbrž pri Horvatovi) je tik pred prvo svetovno vojno (od 15. decembra 1916 do poroke maja 1917) živela dekla Barbara Bigec iz Dravinjskega Vrha, ki je bila že vdova, ko se je leta 1917 poročila z Antonom Bedračem iz Dravinjskega Vrha.

Po prvi svetovni vojni je bila dekla pri Letiču Neža Vindiš iz Ljubstave, ki je leta 1924 tam rodila sina Ivana. Otrokov oče je bil Janez Jurgec, ki je tudi priznal očetovstvo. Kasneje (vsaj leta 1926) je bila Neža že dekla pri Weisbacherjevih, saj iz matičnih knjig izvemo, da se je Neža pozimi 1926 poročila z očetom svojega sina in da je takrat bivala na naslovu Dravci 2. Nekaj mesecev pred Ivanom Jurgecem se je pri hiši Dravci 12 (Kovačevo) rodila Marija Žlahtič (v Dravcih znana kot Mrgečka Mica). Po drugi svetovni vojni sta se Ivan Jurgec in Marija Žlahtič poročila, družino sta si ustvarila v Gradiščah, Marija pa je vrsto let zahajala na velikonočna žegnanja v Dravce, kjer je bila tudi fotografirana med Dravčani.

O drugih hlapcih in deklah, za katere v Dravcih ni zaveden kateri od dogodkov, ki se beležijo v matične knjige, izvemo iz družinske knjige Župnije sv. Vida za Dravce. Župnik je hlapce in dekle vpisal čisto na spodnji rob strani, ki je bila namenjena posamezni hiši. Tako je bil denimo Janez Fleis, rojen leta 1866, hlapec pri Krajnčevih (današnji Horvatovi, Dravci 11).

Poleg hlapcev in dekel je bila razširjena oddaja manjših delov njiv v zakup revnejšim družinam z veliko otrok iz sosednjih vasi, zlasti iz Gradišč in Varej, kjer je bilo manj ravnih površin, primernih za poljedelstvo. Te družine so v zameno za zemljo v Dravcih, na kateri so ustvarili svoj pridelek, in za obrok določeno število dni v letu pomagali pri delu na preostalem posestvu dravskih posestnikov (dninarji).

[1191] Več o viničarskih družinah v poglavju o hiši Dravci 13.

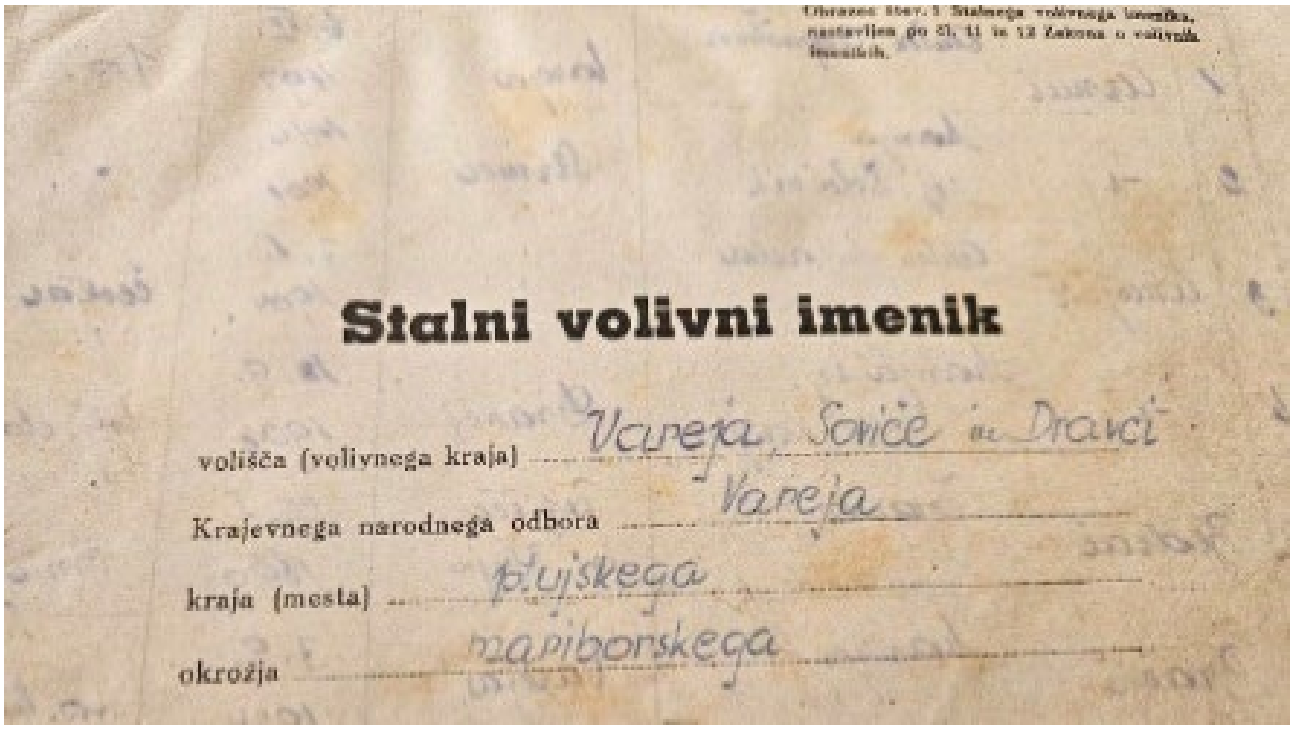

Stalni volivni imenik

volišča (volivnega kraja) Vareja, Soviče in Dravci

Krajevnega narodnega odbora Vareja

kraja (mesta) ptujskega

okrožja ptujskega

Slika 658: Stalni volilni imenik okraja Vareja-Soviče-Dravci, 1945–1947, v katerem so zapisani vsi prebivalci Dravcev z volilno pravico.[1192]

Še po drugi svetovni vojni so imeli pri štirih družinah v Dravcih hlapca oziroma deklo. Tako iz volilnih imenikov za povojne volitve 1945–1947 najdemo, da so imeli volilno pravico tudi naslednji prebivalci Dravcev:

- Ana Cafuta, rojena 8. 7. 1882 v Gradiščah, je bila po letu 1945 dekla pri Weisbacherjevih (takrat naslov Dravci 2);
- Marija Topolovec, rojena 15. 9. 1907 v Trdobojcih, je bila dekla pri Horvatovih (po vojni naslov Dravci 10);
- Marija Fajfer, rojena 1. 3. 1928 v Gradiščah, je bila dekla pri Vaupotičevih (takrat naslov Dravci 11);
- Ivan Vaupotič, rojen 9. 12. 1880, je bil hlapec pri Vidovičevih (takrat Dravci 4).

1.8 Sosedi

Zgodovinska študija Dravcev hitro pokaže, da je bila vas izrazito samooskrbna. Od gradnje hiš, izdelave vinskih sodov, vozov in druge opreme, do večjih kmečkih del pa do porok, pogrebov in rojstev otrok – povsod je bila sosedska pomoč bistvena. Babice pri porodu so bile večinoma iz vasi, botri otroka sosedi, ki so nekaj ur po rojstvu otroka odnesli h krstu na Videm. Poročne priče in botri so bili do 20. stoletja v glavnem sosedi. Kot pravi Toplišek, botri in priče *»niso bili naključne osebe, temveč sorodniki, sosedje in znanci, ki so bili z družino tesneje povezani«.*[1193]

[1192] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0078/005/004/001/00068.
[1193] Janez Toplišek, Rodoslovje, 2. izdaja, 2018, str. 44.

Vsakodnevno so vaščani skupaj opravljali kmečka dela – kar je spremljalo ljudsko petje in razširjanje vraževernih zgodb.



Slika 659: Sosedi Pozničarjevi in Krapševi pri delu na njivi v Borštu – levo Ivan Cafuta, desno Simon Merc.[1194]

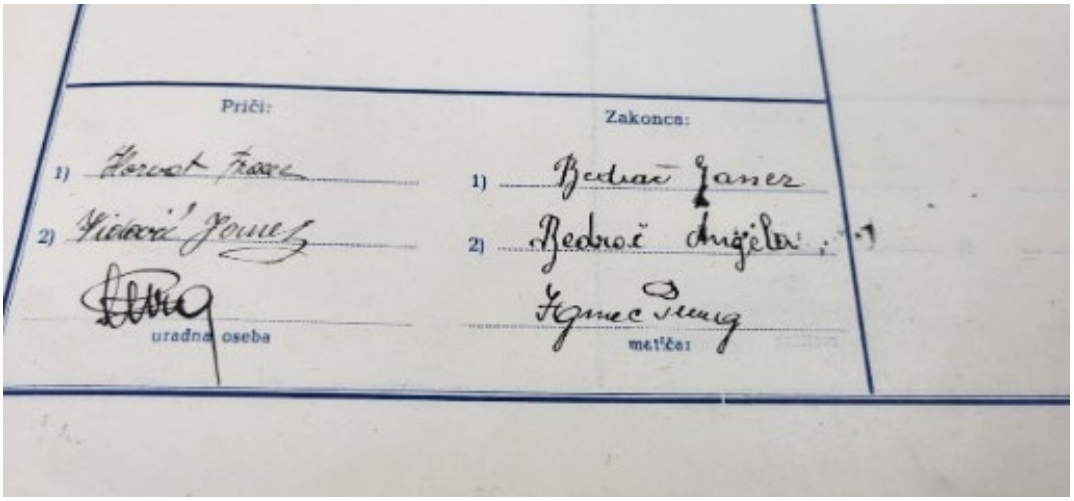

Slika 660: Poroka Janeza Bedrača in Angele Štrafela s sovaščanoma kot pričama, 14. 11. 1970.[1195]

Še bolj kot pri porokah, ki se niso zmeraj praznovale »na veliko«, so vaščane povezale smrti. Pogreb je bil pomemben vaški dogodek, pri katerem je vas »stopila skupaj«. Sedmina se je opravila doma in v kratkem času je bilo treba hišo prilagoditi za kosilo številnih pogrebcev. Dobri sosedski odnosi so razvidni tudi iz posojil denarja – kar je pa kljub sosedstvu spremljala previdnost, saj so tudi sosedska posojila zapisali v zemljiško knjigo.

[1194] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.
[1195] Poročna knjiga, Krajevni urad Videm.



Slika 661: Bojan Merc in Mirko Bračič, leta 1970 pri Jožetu Voglarju v Sovičah.[1196]



Slika 662: Dravčanka Marija Poslančec na obisku pri sosedi Ani Horvat in njeni hčerki Kristini okrog leta 1960.[1197]



Slika 663: Žlahtičevi sestri in soseda Marija Korpič med pobiranjem hmelja v Savinjski dolini, okrog leta 1970.[1198]

[1196] Zasebni arhiv Julijane Bračič.
[1197] Zasebni arhiv Kristine Letič.
[1198] Zasebni arhiv Renate Štumberger.

V starih sodnih spisih ni najti kaznivih dejanj med vaščani – kar je izjemno, upoštevaje v preteklosti zelo razširjeno nasilje v ptujskem okolišu. To pa ne pomeni, da med njimi ni bilo napetosti in določenih trenj tudi ob (za današnji čas) manjših težavah, kot je hoja po sosedovi zemlji, pa tudi iz zavisti in ljubosumja ter drugih vzgibov. Slabo utemeljene zamere so se vlekle čez več generacij. Avtoričino zbiranje fotografij v vasi so spremljale številne informacije o sporih zaradi žalitev, kraje jajc in skokih čez plot, kar so spremljale desetletja dolge zamere.



Slika 664: Marija in Zvonko Korpič s sosedama Štefko Vidovič in Marijo Mohorko.[1199]



Slika 665: Kosova Mica in Hrvatova Nanika, 2023.[1200]

[1199] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1200] Zasebni arhiv Daniele Arnuš.



Slika 666: Soseda Milica Bedrač in Mirko Kramberger, okrog leta 2000.



Slika 667: Brata Janko in Srečko Bedrač z Marijo Vidovič (na sredini), okrog leta 1980.[1201]

[1201] Zasebni arhiv družine Vidovič.

***

V nadaljevanju predstavljam prebivalce po posameznih hišah v Dravcih skozi čas.

Poglavje sledi geografski razdelitvi Dravcev v nasprotni strani toka reke Drave, kot je zgodovinsko tudi tekla oštevilčenost hiš. V tem smislu je poglavje o dravskih družinah razdeljeno na pet delov:

a) Vzhodni del Dravcev
b) Drafce per Dravi – Srednji del Dravcev
c) Gorne Drafce
d) Dravski Rtič
e) Spodne Drafce ali Tajna – danes del Sovič.

Vseh družin nisem mogla enako podrobno predstaviti. Poglobljenost predstavitve je odvisna od več dejavnikov, po katerih se družine razlikujejo – po eni strani od velikosti družine (večje družine so predstavljene obširneje kot manjše), nekatere so v Dravcih živele stoletja, druge desetletja, odvisno je od obsega ohranjenega pisnega gradiva o družini v arhivih, sodelovanja sedaj živečih članov družine pri nastajanju te knjige ter obsega ohranjenega fotografskega materiala. Kjer ni posebnega gradiva, kot so časopisni članki ali ohranjenost posameznikov v spominu še živečih članov družine, so mi ostali matični podatki in zemljiškoknjižni vpisi, ki so lahko relativno suhoparni.

Začetki so po družinah različni, nekatere hiše so novejše, večina pa jih stoji na istem mestu že vsaj dvesto let, kolikor so ohranjeni katastrski zemljevidi. Za vsak del vasi veljajo določene specifike: vzhodni del sprva ni sodil pod Dravce, ampak pod pridvorno posest borlskih gospodov Gradišče, šele v 2. polovici 18. stoletja so eno hišo pod Gradiščami pripisali Dravcem. V srednjem delu Dravcev so vse hiše starega izvora. Bila je še kakšna zraven – denimo pri Weisbacherjevih sta bili namesto kasnejše ene hiše dve hiši. Rtič je bil poseljen od 19. stoletja, tako da z Rtiča nimamo prebivalcev iz leta 1700, kot jih imamo popisane v srednjem delu Dravcev. Tajna je pa sploh specifična: tam je bila okrog leta 1820 le ena hiša pod Dravci. Okrog leta 1900 pa so k Dravcem pripisali vse hiše v Sovičah na levi strani ceste Videm–Leskovec, nekaj let kasneje pa kar celotne Soviče. Tega ni spremljalo celovito preštevilčenje hiš, pač pa so hiše v Sovičah obdržale svoje stare številke, kar je pomenilo, da so bile hišne številke v razširjenih Dravcih dejansko podvojene. Tako je bila ena hiša denimo Dravci 6 Tumpova v Dravcih ob Dravi, druga hiša Dravci 6 pa Merčeva v Tajni. V Tajni je bilo tudi več menjav družin med hišami, tako da se je en priimek zaradi poroke ali sodne dražbe iz ene hiše preselil v sosednjo. Zato spodnji del Dravcev in Rtič popisujem po hišah, Tajno pa po družinah.

Neposrednih naslednikov najstarejših dravskih družin je zaradi prodaj in sodnih dražb malo. Edini nasledniki nekdanjih Dravčanov, ki so na istem mestu živeli okrog leta 1700, so Vidovičevi v Dravcih 5 (krvni nasledniki stare družine Feguš), Bedračevi v Dravcih 9 (krvni nasledniki stare družine Belšak, po domače Tumpovi) ter Habjaničevi v Sovičah 9 (krvni nasledniki Cafutovih – po domače Pozničarjevih). Tudi Kovačevi, ki so bili do leta 2024 lastniki posestva v Dravcih 13, so krvni nasledniki dveh najstarejših dravskih družin – Krajnčevih in Vidovičevih. Te družine so tako izkazane s pisnimi zgodovinskimi viri

že v času, ko so na gradu Borl še potekali čarovniški procesi, mučenje in sežiganje.[1202] Ostale današnje dravske družine so se priselile v Dravce naknadno: Žlahtičevi leta 1854, Labiševi leta 1869, enako kot Korpičevi, Horvatovi leta 1905, Vaupotičevi leta 1927, Poslančecevi okrog leta 1930, Kolarjevi takoj po 2. svetovni vojni, Gabrovčevi pa leta 1961. Med zadnjimi novimi lastniki v Dravcih sta Aljaž Vaupotič in Urška Franc, ki sta leta 2022 kupila del stare Petelinove domačije (Dravci 12), in Rosanda Jelen in Sebastjan Zadravec, ki sta leta 2024 kupila Kovačevo posestvo (Dravci 13).

Ta del knjige je nastal na podlagi dveh osrednjih virov: matičnih in zemljiških knjig. Zaradi obsežnosti podatkov, na katerih temelji ta del knjige, viri niso sproti citirani. Natančni podatki so navedeni v tretjem delu knjige, ki je knjigi priložen z namenom pomoči pri nadaljnjem raziskovanju dravskih družin tistim, ki bi jih to zanimalo. Čisto na koncu knjige pa so navedeni Dravčani, ki jih nisem znala umestiti k ustreznim družinam. Morda bo to uspelo komu od bralcev.

[1202] Matevž Košir, Čarovniški procesi na Borlu in v Halozah, Belani, Cirkulane 2005, str. 95 – navaja, da so čarovniški procesi na Borlu potekali do leta 1702, gl. str. 107.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

2 Vzhodni del Dravcev ob potoku Psičina

2.1 Hiša št. 1: od Voglarjev do Krčarjevih

Iz katastrskega zemljevida iz leta 1824 je razvidno, da so bile v tistem času na desni strani potoka Psičina tri hiše. Poimenovanje tega dela kot »Taina« je bilo na popravkih zemljevida iz leta 1876 črtano, saj je bila Tajna dejansko v delu današnjih Sovič in posledično ne na desni strani potoka Psičina. Sprva je to ozemlje sodilo pod Gradišče, od tretje četrtine 18. stoletja pa ga pripišejo k Dravcem. Medtem ko je hiša skrajno desno na zemljevidu kasnejša Krčarjeva hiša (s hišno številko 16 oz. od leta 1935 številka 1), je hiša na legi današnje Slatičeve domačije pripadala Weisbacherjevim in je imela hišno številko 14, vse do leta 1873, ko je bila domačija prodana Korpičevim in tam več ni bilo znanih stanovalcev. Tretje stavbe v bližini Krčarjeve hiše nisem mogla identificirati in po mojem mnenju v 19. stoletju ni imela hišne številke. Na katastrskem načrtu iz leta 1877 ima od teh treh hiš hišno številko le prva, hiša št. 16.



Slika 668: »Tajna« na desni strani potoka Psičina.[1203]

[1203] Katastrska mapa k.o. Dravci, 1824, SI_ZAP/0096/001/001/001/00027.

2.1.1 Prvo obdobje (1750–1839): Voglarjevi

Najstarejši znani stanovalec prve hiše v Dravcih pod Gradišči je bil Matevž Voglar, Jakobov sin. Ker je bilo v Gradiščah več Voglarjev in Voglerjev, je bil Matevž Voglar, ki je stanoval v Dravcih, najbrž tisti, ki je v matični knjigi v Cirkulanah zabeležen pri krstu leta 1732. Iz podatkov o rojstvih otrok je razvidno, da je bil poročen z Marijo Weisbacher, vendar podatka o njuni poroki v matičnih knjigah ni, zato ne moremo zagotovo vedeti, katera Marija Weisbacher je to bila. Vemo pa, da je Marija umrla leta 1789 v Dravcih 16. Njen mož Matevž je odkupil posest od završkih zemljiških gospodov že leta 1773.

V matičnih knjigah je zabeleženo, da sta se jima rodila dva otroka. Pozimi 1770 je bil rojen sin Matija Voglar ml., ki je bil, tako kot njegov oče, poročen z Marijo Weisbacher, s tem da za njo vemo, da je bila iz Dravcev, saj je bila hči Mihaela Weisbacherja in Marije Kolednik. Najbrž nista imela potomcev, saj je domačijo leta 1813 nasledila Matijeva sestra Marija Voglar ml., rojena konec leta 1771.

Matija in Marija Voglar sta bila tudi botra Marije Vidovič, ki se je leta 1777 v Dravcih rodila Jožefu in Urši Vidovič. Sicer sem najprej domnevala, da sta bila njena starša Jožef in Urša Vidovič iz Dravcev, ki sta imela veliko otrok in bila botra večini otrok v vasi, a iz letnice rojstva te Marije izhaja, da to vendarle ni mogoče. Kasneje sem potrdila, da je bila njena mama Urša Vidovič iz Strmca. Hčer Marijo so dali za deklo k drugi hiši v vasi in jo rekordno zgodaj poročili. Še pred 14. rojstnim dnevom se je namreč leta 1791 poročila z 22-letnim mlinarjem Jakobom Lubcem iz Markovc in pri 15. letih tam rodila prvega otroka.

Hči Matije in Marije Voglar – Marija Voglar ml., ki je tudi nasledila domačijo v Dravcih, se je leta 1813, ko je bila stara že preko 40 let, poročila z Matevžem Vidovičem, sinom Matije Vidoviča (rojen leta 1765) z domačije v Dravcih ob Dravi. Domačijo je podedoval njegov starejši brat Jožef, Matevž pa je naslednico Voglarjeve domačije poročil, ko mu je bilo že 47 let. Potomcev nista imela, sta pa dočakala relativno visoka leta za tisti čas – Marija je v Dravcih 16 umrla leta 1833, ko je bila po župnikovih izračunih stara 60 let (dejansko 62 let), Matevž pa leta 1841, ko je bil star 76 let.

Ker nista imela potomcev, je k njima prišla – najbrž Matevževa sorodnica – Ana Vidovič, ki je bila rojena leta 1814 na Okiču, njen oče je bil Gašper Vidovič. Iz poročne matične knjige izvemo, da je pred poroko stanovala pri Matevžu Vidoviču, gormanu v Dravcih. Koliko časa pred poroko je živela v Dravcih, ni znano.

Voglar - Vidovič - Rakuš

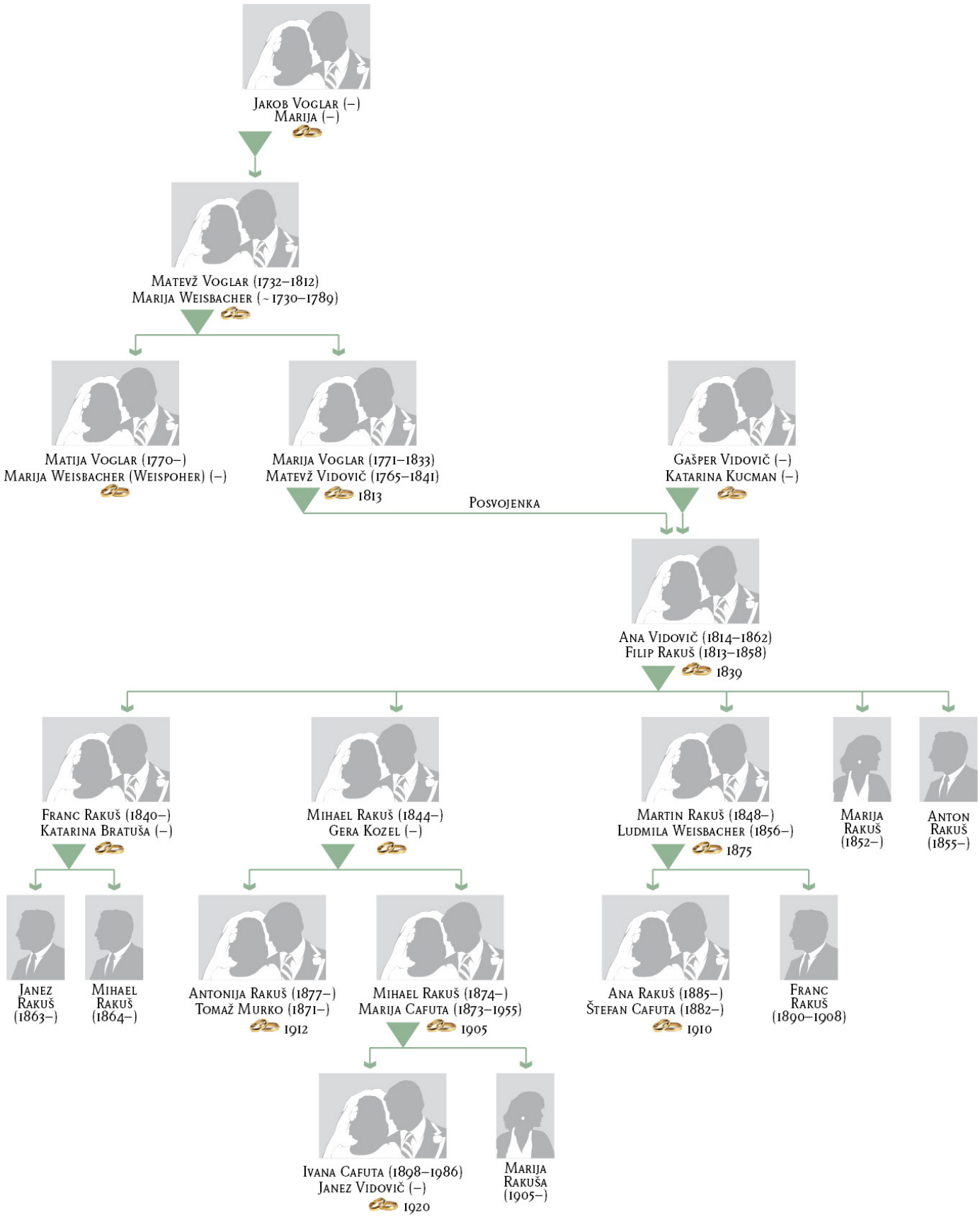

2.1.2 Drugo obdobje (1839–1858): Rakuševi

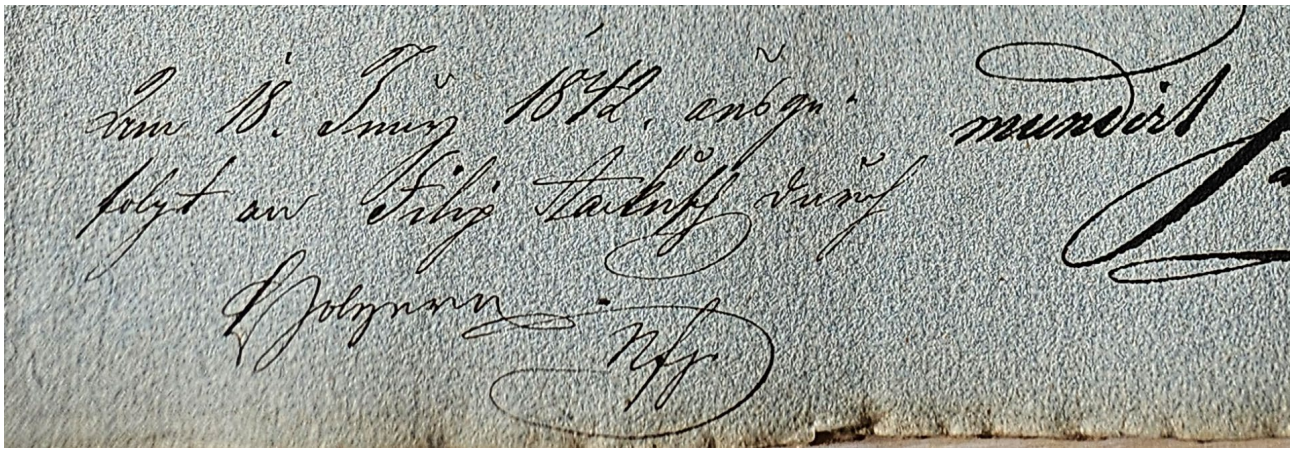

Slika 669: Ob spodnjem robu naslovnice zapuščinskega spisa je kot naslednik Matevža Vidoviča z dne 18. 6. 1842 določen Filip Rakuš.[1204]

Ana Vidovič se je leta 1839 pri Sv. Barbari v Cirkulanah poročila s Filipom Rakušem iz Gradišč; verjetno zato, ker je bila iz Okiča in je zato cirkulanška župnija štela za njeno domačo in ne župnija sv. Vida. Prevzemnica domačije po Matevžu in Mariji Vidovič pa ni bila njuna posvojenka Ana Vidovič, pač pa njen mož Filip Rakuš.

Tako Ana kot Filip sta bila pri poroki stara 25 let in se jima je med leti 1840 in 1855 rodilo pet otrok, štirje sinovi in ena hčerka.

Najstarejši Franc Rakuš se je poročil s Katarino Bratuša in v Dravcih (najbrž pri Weisbacherjevih, ki so odkupili Rakuševo domačijo) sta se jima v letih 1863 in 1864 rodila dva sinova. Iz zemljiške knjige izhaja, da je kasneje živel v Repiščah.
Drugi sin Mihael Rakuš se je poročil z Gero Kozel iz Sovič, kjer sta se jima v letih 1874–1877 rodila sin Mihael in hči Antonija. Mihael ml. se je poročil s sosedo Marijo Cafuto iz Sovič. Antonija Rakuš pa se je pri starosti 35 let poročila z vdovcem Tomažem Murkom iz Pobrežja, sicer rojenim v Trnovcu.

Tretji sin Martin Rakuš se je leta 1875 poročil z Ludmilo Weisbacher, ki je bila rojena v Dravcih, a je z mamo in s sestrama po očetovi smrti odšla iz Dravcev v Tržec. Poročila se je zgolj 17-letna, Martin Rakuš pa se je iz Sovič preselil k njej v Tržec in tam opravljal kolarski poklic. V Tržcu sta se jima v letih 1885 in 1890 rodila hči Ana in sin Franc. Ana Rakuš se je leta 1910 poročila s Štefanom Cafuto iz Sedlaška, ki je dve leti pred poroko delal kot kolarski pomočnik v Trstu. Njen mlajši brat Franc pa je umrl leta 1908, star 18 let.

Kaj je bilo z najmlajšima otrokoma Filipa in Ane Rakuš, Marijo in Antonom, ne vemo. Marija je bila rojena v Dravcih leta 1852, Anton pa konec leta 1855 v Sovičah, tri mesece po tem, ko so Rakuševi prodali dravsko posestvo.

[1204] Zapuščinski spisi sodišča Borl, SI_ZAP/0003/003/002.

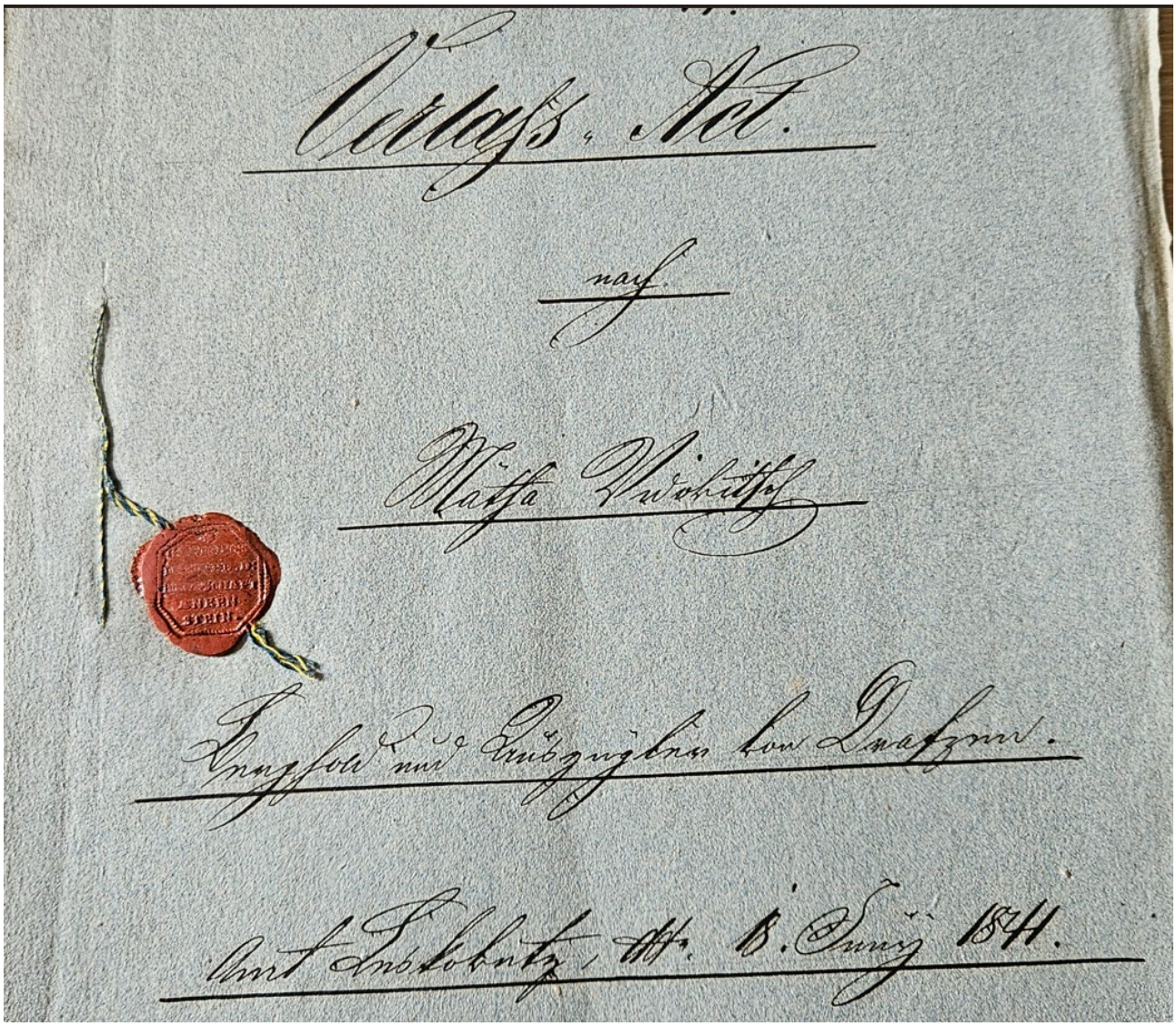

Slika 670: Naslovnica zapuščinskega spisa za pokojnega Matevža Vidoviča iz Dravcev.[1205]

- Filip Rakuš mora prodati domačijo

Iz posestne dokumentacije je razvidno, da je Filip Rakuš jeseni 1855 domačijo v Dravcih prodal sosedu Martinu Weisbacherju. Konec leta 1855 je bil najmlajši sin Filipa in Ane, Anton Rakuš, rojen v Sovičah in ne v Dravcih kot njegovi sorojenci. Kljub temu je dobri dve leti kasneje Filip Rakuš umrl na domačiji v Dravcih. Iz tega bi lahko izbrali, da je vsaj Filip ostal najemnik (ali viničar) na svoji pretekli domačiji, kar kaže, da je moral biti razlog za prodajo posestva prezadolženost.

Najstarejši sin Filipa in Ane, Franc Rakuš, je bil ob očetovi smrti star 18 let in je najbrž šel služit k Martinu Weisbacherju, kupcu Rakuševe domačije v Dravcih, saj sta se mu tam rodila otroka. Nadaljnja usoda družine Franca Rakuše v Dravcih ni razvidna.

Zapise v matičnih knjigah pa spremlja ena napaka, in sicer je župnik ob Filipovi smrti zapisal, da je bil star 55 let, čeprav je bil dejansko star 44 let.

[1205] Urad Leskovec, 1841, Zapuščinski spisi sodišča Borl, SI_ZAP/0003/003/002.

2.1.3 Tretje obdobje (1862–1925): Labiševi

V začetku leta 1862, ko je bil Franc Rakuš hlapec pri Martinu Weisbacherju, njegova mama in sorojenci pa so živeli pri njegovem botru Petroviču v Sovičah, je Martin Weisbacher hišo pod Gradišči, ki jo je kupil od prezadolženega Filipa Rakuše, prodal Jožefu in Katarini Pfeifer iz Gradišč (po domače Labiševa). Ta sta jo po poroki leta 1869 podarila njunemu 20-letnemu sinu Jakobu.

* * *

V župniji sv. Barbare je v 19. stoletju živelo več družin s priimkom Pfeifer. Zaradi tega je župnik pri njih dopisoval domače priimke. Tako so bili denimo Pfeiferji v Medribniku po domače »Kostanjovci«, Pfeiferji v Gruškovcu so bili po domače »Kerzhoski« in »Schutezi«, Pfeiferji so bili tudi v Mejah, ena družina Pfeifer pa tudi v Gradiščah (»Labüši« oz. Labiši).

Zapis priimka Pfeifer je večinoma nemški, včasih poslovenjen v Fajfar, Fajfer ali v kaj podobnega, denimo Pfajfer. Zgodilo se je tudi, da sta ženin in nevesta pri podpisu na istem poročnem listu različno črkovala priimek Pfeifer. Očitno se nevesta pred poroko ni zanimala, kako se črkuje možev priimek, vedela je le, da prihaja v Labiševo družino.

Najstarejši znani Labiš iz Gradišč je bil že omenjeni Jožef Pfeifer, rojen leta 1810 v Gradiščah. Leta 1832 se je poročil s tri leta mlajšo Katarino Galonič. Med leti 1831 in 1842 sta se jima rodila dva sinova in hči – Andrej, Jakob in Marija. Vsi trije so dosegli odraslo dobo in se poročili. Čeprav so bili rojeni v Gradiščah, so, vsaj po potomcih, vsi trije povezani z Dravci.

- Andrej Pfeifer prapraded Labiševega Franca in Hanza

Današnjim Dravčanom še znana potomca po Jožefovem sinu Andreju sta bila Franc Pfeifer, ki je imel otroka z Marijo Korpič (rojena 1942) iz Dravcev, in Janez Slatič, ki se je poročil z Marijino teto Cecilijo Korpič (rojena 1929) iz Dravcev. O Andreju in njegovih potomcih pišem v nadaljevanju v poglavju o hišah Dravci 2.a in 2.b.

- Marija Pfeifer se poroči z Žlahtičem iz Dravcev

Andrejeva mlajša sestra Marija Pfeifer je bila rojena v Gradiščah leta 1835. Leta 1855 se je pri Sv. Barbari poročila z Janezom Žlahtičem, ki je bil rojen v Grajeni, nekaj časa je bival na »Kucurskem« bregu v Sovičah, nato pa leta 1854 prevzel domačijo Cafutovih v Dravcih. S tem je imel pogoje za poroko z mlado nevesto, Labiševo Marijo. S poroko z Žlahtičem se je Labiševa Marija, hči Jožefa in Katarine Pfeifer iz Gradišč, preselila v Dravce.[1206]

- Jakobu starša kupita Rakuševo hišo v Dravcih

[1206] O njunih potomcih pišem v poglavju o hiši Dravci 8.

Tretji otrok Jožefa in Katarine Pfeifer – Jakob, rojen leta 1842, se je poročil z Uršo Kmetec iz Varej. Njena mama je bila Neža Belšak iz Dravcev (spodnja Tumpova, hči Matevža Belšaka in Gere Feguš), oče pa Janez Kmetec iz Varej. Labiševemu Jakobu sta starša ob poroki podarila hišo z nekaj zemlje pod Gradišči v Dravcih (takrat Dravci 16, kasneje Dravci 1), ki sta jo kupila od Martina Weisbacherja in je pred tem pripadala finančno propadlemu Filipu Rakušu. Jakob je na tej domačiji umrl kot želar (majhen – četrtinski kmet) leta 1907, Neža pa leta 1925, stara 82 let.

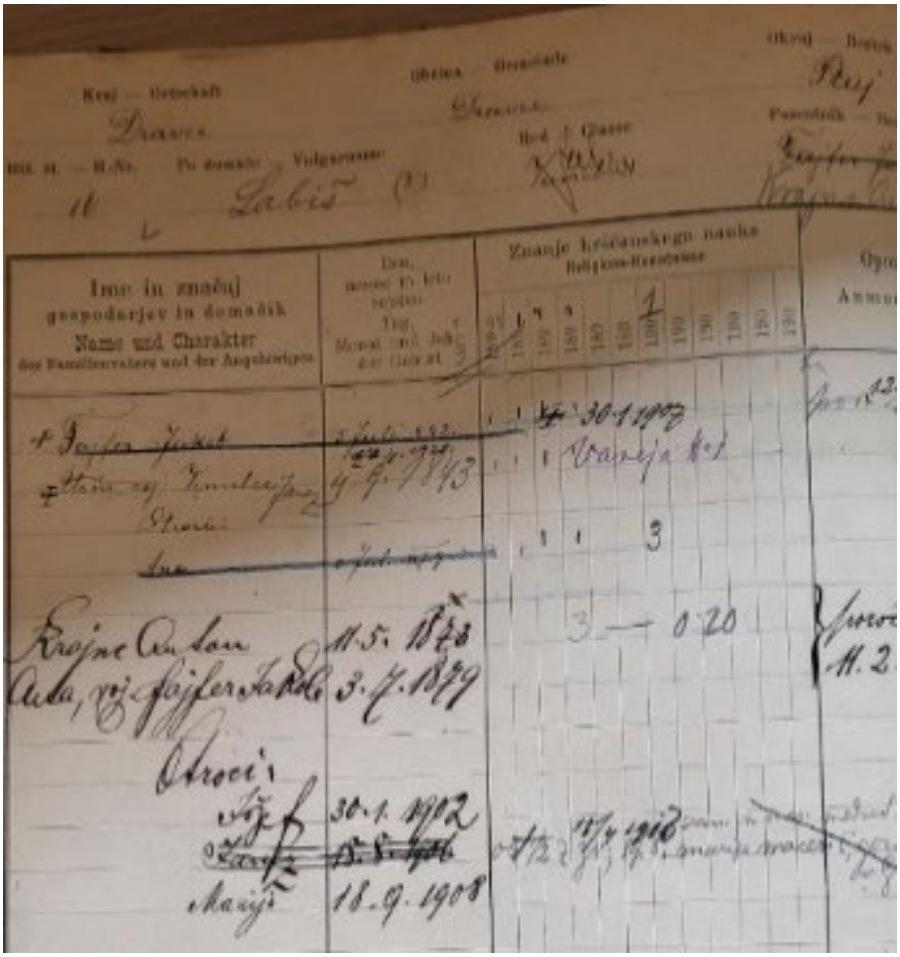

Slika 671: Manjka poimenovanje slike in njen vir

Jakob in Neža Pfeifer sta med leti 1869 in 1879 imela tri otroke. Prvi Vid je bil rojen leta 1869. Aprila 1877 je bil vpisan v OŠ Videm, kjer je zabeležen v redovalnicah. Umrl je leta 1884, star komaj 15 let. Še krajše življenje je imel njegov mlajši brat Janez, ki je bil rojen aprila 1876 in je umrl poleti naslednje leto. Tako je Labiševemu Jakobu in Urši ostala samo najmlajša hči Ana, ki je bila rojena po smrti njenega brata Janeza, poleti 1879. Pri starosti osmih let je bila vpisana v OŠ Videm med prvimi učenkami te šole.

Pfeifer

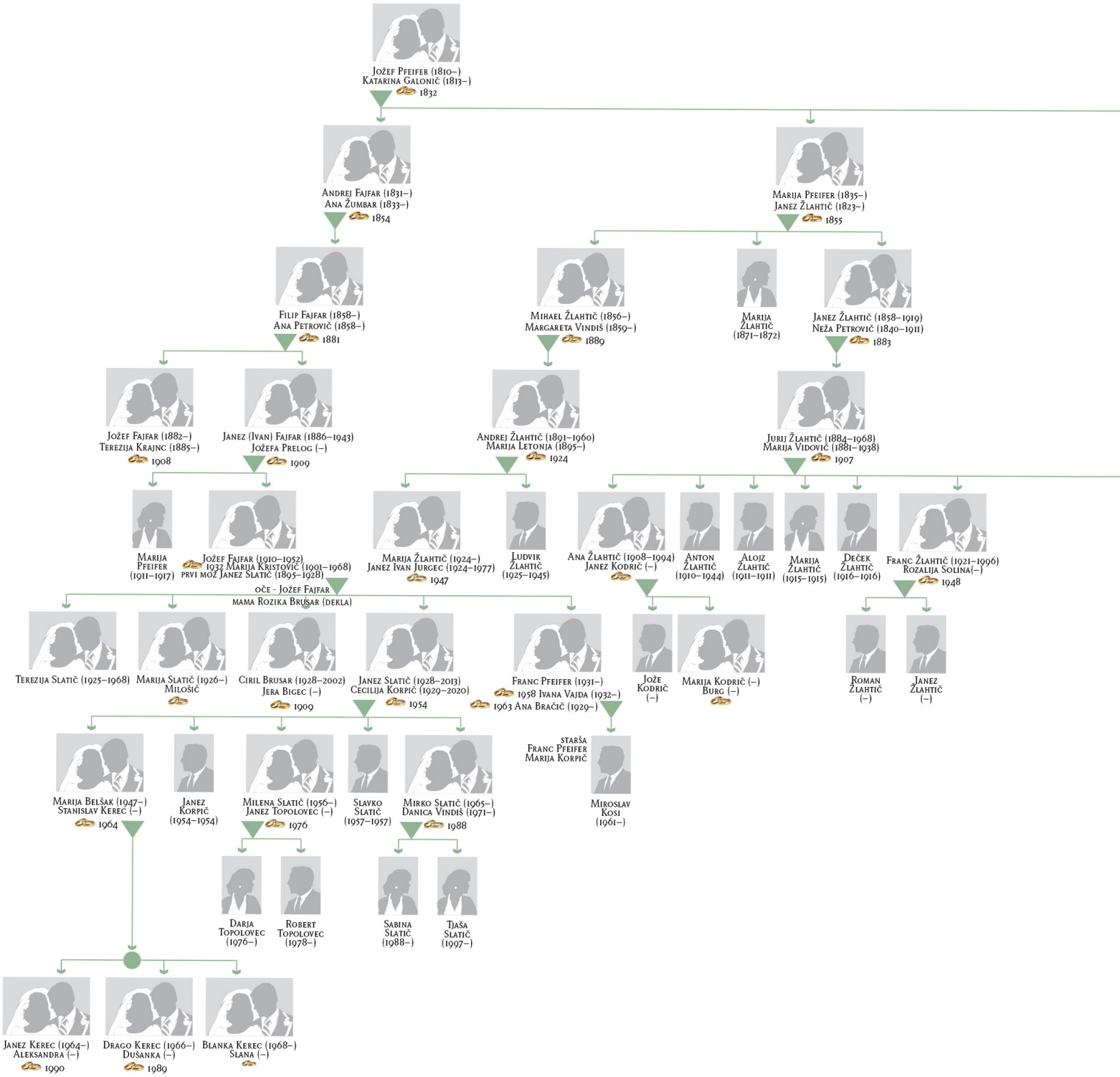
Jožef Pfeifer (1810–)
Katarina Galonič (1813–)
1832
Andrej Fajfar (1831–)
Ana Žumbar (1833–)
1854
Marija Pfeifer (1835–)
Janez Žlahtič (1823–)
1855
Filip Fajfar (1858–)
Ana Petrovič (1858–)
1881
Mihael Žlahtič (1856–)
Margareta Vindiš (1859–)
1889
Marija Žlahtič (1871–1872)
Janez Žlahtič (1858–1919)
Neža Petrovič (1840–1911)
1883
Jožef Fajfar (1882–)
Terezija Krajnc (1885–)
1908
Janez (Ivan) Fajfar (1886–1943)
Jožefa Prelog (–)
1909
Andrej Žlahtič (1891–1960)
Marija Letonja (1895–)
1924
Jurij Žlahtič (1884–1968)
Marija Vidovič (1881–1938)
1907
Marija Pfeifer (1911–1917)
Jožef Fajfar (1910–1952)
1932 Marija Kristovič (1901–1968)
prvi mož Janez Slatič (1895–1928)
Marija Žlahtič (1924–)
Janez Ivan Jurgec (1924–1977)
1947
Ludvik Žlahtič (1925–1945)
Ana Žlahtič (1908–1994)
Janez Kodrič (–)
Anton Žlahtič (1910–1944)
Alojz Žlahtič (1911–1911)
Marija Žlahtič (1915–1915)
Deček Žlahtič (1916–1916)
Franc Žlahtič (1921–1996)
Rozalija Solina(–)
1948
oče - Jožef Fajfar
mama Rozika Brusar (dekla)
Terezija Slatič (1925–1968)
Marija Slatič (1926–)
Milošič
Ciril Brusar (1928–2002)
Jera Bigec (–)
1909
Janez Slatič (1928–2013)
Cecilija Korpič (1929–2020)
1954
Franc Pfeifer (1931–)
1958 Ivana Vajda (1932–)
1963 Ana Bračič (1929–)
Jože Kodrič (–)
Marija Kodrič (–)
Burg (–)
Roman Žlahtič (–)
Janez Žlahtič (–)
Marija Belšak (1947–)
Stanislav Kerec (–)
1964
Janez Korpič (1954–1954)
Milena Slatič (1956–)
Janez Topolovec (–)
1976
Slavko Slatič (1957–1957)
Mirko Slatič (1965–)
Danica Vindiš (1971–)
1988
starša
Franc Pfeifer
Marija Korpič
Miroslav Kosi (1961–)
Darja Topolovec (1976–)
Robert Topolovec (1978–)
Sabina Slatič (1988–)
Tjaša Slatič (1997–)
Janez Kerec (1964–)
Aleksandra (–)
1990
Drago Kerec (1966–)
Dušanka (–)
1989
Blanka Kerec (1968–)
Slana (–)

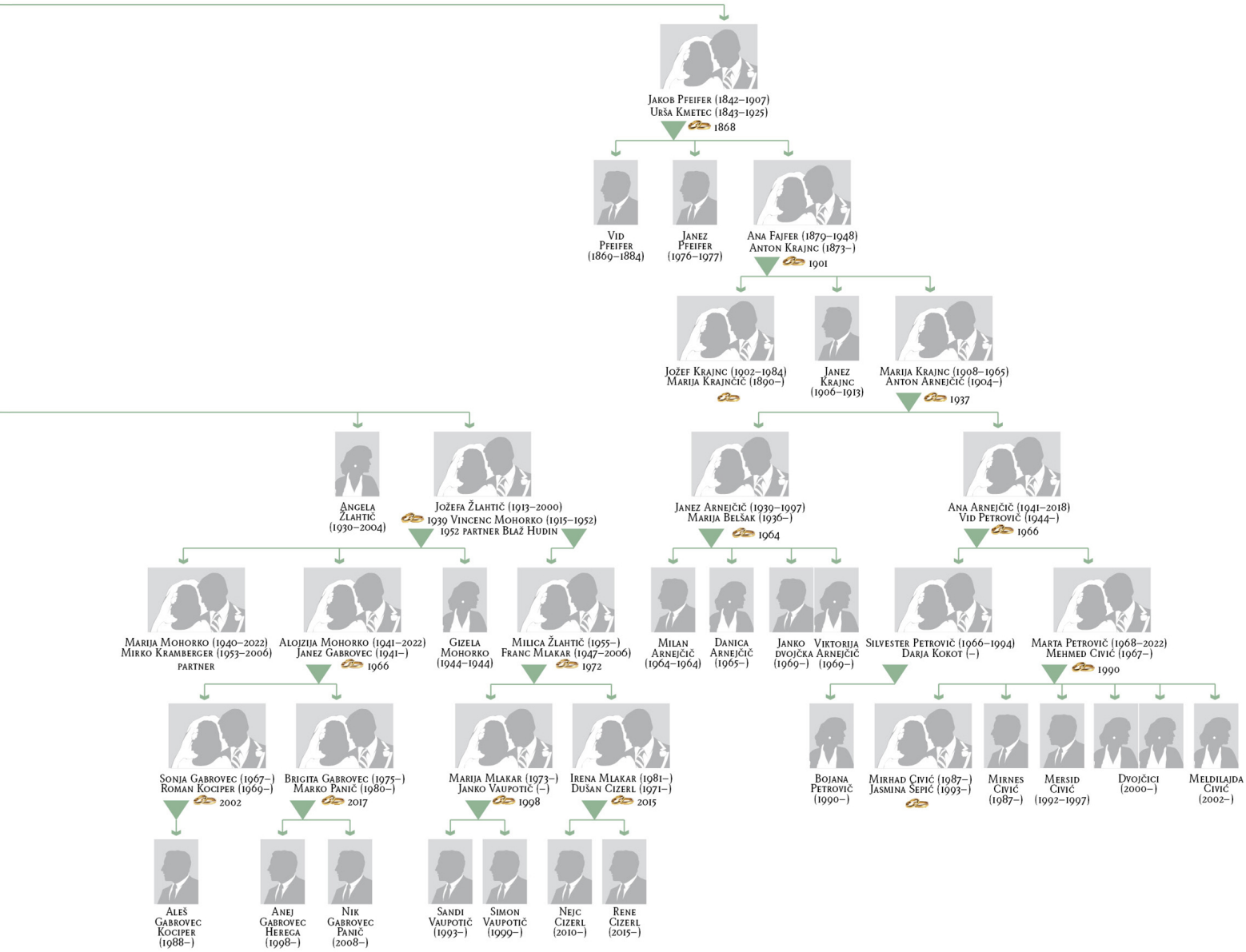
Jakob Pfeifer (1842–1907)
Urša Kmetec (1843–1925)
1868
Vid Pfeifer (1869–1884)
Janez Pfeifer (1976–1977)
Ana Fajfer (1879–1948)
Anton Krajnc (1873–)
1901
Jožef Krajnc (1902–1984)
Marija Krajnčič (1890–)
Janez Krajnc (1906–1913)
Marija Krajnc (1908–1965)
Anton Arnejčič (1904–)
1937
Angela Žlahtič (1930–2004)
Jožefa Žlahtič (1913–2000)
1939 Vincenc Mohorko (1915–1952)
1952 partner Blaž Hudin
Janez Arnejčič (1939–1997)
Marija Belšak (1936–)
1964
Ana Arnejčič (1941–2018)
Vid Petrovič (1944–)
1966
Marija Mohorko (1940–2022)
Mirko Kramberger (1953–2006)
partner
Alojzija Mohorko (1941–2022)
Janez Gabrovec (1941–)
1966
Gizela Mohorko (1944–1944)
Milica Žlahtič (1955–)
Franc Mlakar (1947–2006)
1972
Milan Arnejčič (1964–1964)
Danica Arnejčič (1965–)
Janko Dvojčka (1969–)
Viktorija Arnejčič (1969–)
Silvester Petrovič (1966–1994)
Darja Kokot (–)
Marta Petrovič (1968–2022)
Mehmed Civić (1967–)
1990
Sonja Gabrovec (1967–)
Roman Kociper (1969–)
2002
Brigita Gabrovec (1975–)
Marko Panič (1980–)
2017
Marija Mlakar (1973–)
Janko Vaupotič (–)
1998
Irena Mlakar (1981–)
Dušan Cizerl (1971–)
2015
Bojana Petrovič (1990–)
Mirhad Civić (1987–)
Jasmina Sepić (1993–)
Mirnes Civić (1987–)
Mersid Civić (1992–1997)
Dvojčici (2000–)
Meldilajda Civić (2002–)
Aleš Gabrovec Kociper (1988–)
Anej Gabrovec Herega (1998–)
Nik Gabrovec Panič (2008–)
Sandi Vaupotič (1993–)
Simon Vaupotič (1999–)
Nejc Cizerl (2010–)
Rene Cizerl (2015–)

2.1.4 Četrto obdobje (1901–2018): Krčarjevi

- Labiševa Ana se poroči s Krčarjevim Tončkom iz Strmca

Ana Pfeifer se je pozimi leta 1901 poročila z Antonom Krajncem, po domače Krčarjevim iz Strmca pri Leskovcu. Imela sta tri otroke – Jožefa, Janeza in Marijo.

Sin Jožef se jima je rodil leta 1902 v Dravcih, zabeležen je med učenci OŠ Videm. Poročen je bil z dvanajst let starejšo Marijo Krajnčič iz Bukovc, s katero nista imela potomcev. Ko sta se leta 1971 z ženo razvezala (žena je bila takrat stara že 81 let!), se je Jožef vrnil v Gradišče in živel v koči, ki jo je v zameno za skrb zanj po smrti prepustil sorodnikom Labiševim.[1207]



Slika 672: Krčarjev Pepi (1902-1984).[1208]

Mlajši Jožefov brat, Janez Krajnc, je bil v Dravcih rojen leta 1906 in je pri šestih letih umrl.

Najmlajša je bila hči Marija Krajnc, znana kot Krčarjeva Mimika, rojena leta 1908. Leta 1937 se je v Leskovcu poročila z Antonom Arnejčičem z Velikega Okiča. Njuni poročni priči sta bila Dravčana – Anton Korpič st. (rojen 1886) in Franc Horvat (rojen 1909). V času zakona sta se jima v Dravcih rodila sin Janez in hči Ana. Kasneje sta se Anton in Mimika razvezala. Mimika in njena mama Ana sta Antona spodili od hiše zaradi pijančevanja in nasilja.[1209]

[1207] Pogovor avtorice z Danico Arnejčič, november 2023.
[1208] Foto: Danica Arnejčič, 2024.
[1209] Socialne zadeve KS Videm, SI_ZAP/0604/004/00033.



Slika 673: Krčarjeva Mimika s sinom Hanzekom in hčerko Anico pri Kopinskih v Slatini, 1965.[1210]



Slika 674: Med delom pri Krčarjevih od leve: Janez Arnejčič z ženo Marijo, mama Marija Arnejčič in sovaščanka Marija Mohorko.[1211]

[1210] Zasebni arhiv Danice Arnejčič.
[1211] Zasebni arhiv Danice Arnejčič. Osebe na fotografiji najbrž niso vedele, da imajo skupnega prednika Jožefa Pfeiferja in da so, čeprav so bili leta 1965 eni Krčarjevi, Marija pa Žlahtičeva, vsi dejansko Labiševi potomci.

– Krčarjev Hanzek se poroči v Slatino



Janez Arnejčič je bil rojen leta 1939. Hiša, ki je skoraj dve stoletji nosila številko 16, je ob novem številčenju dravskih hiš ob rojstvu Janeza Arnejčiča imela številko 1. Leta 1964 se je Janez v Cirkulanah poročil z Marijo Belšak iz Slatine. Tako kot njeni mami je bil tudi Janezu poročna priča Franc Horvat st. iz Dravcev. Družina je stanovala v Slatini. Janez in Marija Arnejčič sta imela sina Milana, ki je umrl ob predčasnem rojstvu, do katerega je prišlo zaradi Marijinega nesrečnega padca v visoki nosečnosti. Mlajša hči Danica Arnejčič pa je bila v Slatini rojena leta 1965 in danes z družino stanuje v Velikem Okiču.[1212]

Slika 675: Janez Arnejčič – Krčarjev Hanzek (1939-1997) leta 1956, ko je bil star 17 let.[1213]



Slika 676: Janez Arnejčič z ženo Marijo Belšak, 1964.[1214]

[1212] Pogovor avtorice z Danico Arnejčič, november 2023.
[1213] Zasebni arhiv Danice Arnejčič.
[1214] Zasebni arhiv Danice Arnejčič.



Slika 677: Janez Arnejčič z ženo Marijo in novorojenko Danico na dan krsta pri Kopinskih v Slatini, 1965.[1215]



Slika 678: Marija in Danica Arnejčič, 1968.[1216]

[1215] Zasebni arhiv Danice Arnejčič.
[1216] Foto: Jože Vrabl, zasebni arhiv Danice Arnejčič.

Janez in Marija Arnejčič sta se razvezala leta 1975 in Janez se je odselil v Ljubljano, kjer se je vnovič poročil s telefonistko iz UKC. V drugem zakonu sta se jima rodila dvojčka Janko in Viktorija. Tudi drugi zakon se Janezu ni obnesel. Umrl je na Golniku leta 1997.

- Krčarjeva Anica ostane v Dravcih



Slika 679: Ana Arnejčič, poročena Petrovič – Krčarjeva Anica (1941-2018).[1217]



Slika 680: Anica Arnejčič (desno) s sovaščankami med pobiranjem hmelja v Savinjski dolini okrog leta 1960, izsek iz fotografije.[1218]

[1217] Zasebni arhiv Danice Arnejčič.
[1218] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec (na sliki druga z leve).

Janezova mlajša sestra Ana Arnejčič (v Dravcih po dedku znana kot Krčarjeva Anica) je bila rojena po začetku druge svetovne vojne, junija 1941.



Slika 681: Vid in Ana Petrovič na sredini.[1219]

Konec leta 1966 se je (kot edina Dravčanka, ki jo je župnik poročil v adventnem času) poročila s tri leta mlajšim Vidom Petrovičem (po domače Hrgačevim) iz Varej. V zakonu sta se jima rodila sin Silvester in hči Marta. Zadnja leta pred razvezo sta imela Vid in Ana težave s socialnimi službami, ki so predlagale odvzem njunih otrok zaradi uživanja alkohola in zanemarjanja otrok, a jima otroka nista bila odvzeta.[1220] Leta 1978 sta se razvezala in Vid je odšel najprej k mami v Vareja, nato pa v Podlehnik. Otroka sta bila v veliki meri prepuščena sama sebi, občasno sta bila z enim in drugim staršem ali pa pri babici v Varejah, dokler nista odrasla in odšla po svoje.

Ana po razvezi od Vida ni več stalno prebivala v Dravcih in hiša Dravci 1 je vse bolj propadala. Rada pa se je uredila, nosila bele rokavice in lep plašč. Zato so jo v gostilnah oblegali moški, tudi premožni tujci. V vasi kroži anekdota, da jim je Ana govorila, da živi v vili v Dravcih. Dravčani se spominjajo prihoda tujih moških z mercedesi, ki so v vasi spraševali, kje se nahaja vila Ane Petrovič.[1221]

Zadnja leta je bila Ana nastanjena v domu starejših občanov v Muretincih, od koder je bila premeščena v dom v Juršincih, kjer je leta 2018 umrla. Njeno zemljo v Dravcih je občina prodala; hiše Dravci 1 zadnjih dvajset let več ni.

[1219] Zasebni arhiv Meldilajde Civić.
[1220] Zadeva 151/77, Komisija za socialno varstvo pri KS Videm z dne 30. junija 1977.
[1221] Pogovor avtorice z Milico Bedrač, avgust 2023.



Slika 682: Ana Petrovič z družino.[1222]



Slika 683: Hči Marta Petrovič, poročena Civić, s sinom pri očetu Vidu.[1223]

[1222] Zasebni arhiv Meldilajde Civić.
[1223] Zasebni arhiv Meldilajde Civić.

– Silvester Petrovič utopljen

Le nekaj dni po poroki Ane in Vida Petroviča decembra 1966 se je rodil sin Silvo. Otroštvo je preživljal v Dravcih, po razvezi staršev pa je živel pri očetu v Podlehniku. Pred smrtjo je z materjo živel v zapuščeni hiši na Borlu in prijateljeval s fanti iz Stojncev. Z enim od njih sta šla sredi julija 1994 ribarit iz čolna po Dravi in se prevrnila. Silvo je bil najden v jezeru pri Markovcih in je pokopan na novem ptujskem pokopališču. S partnerko Darjo Kokot je imel hčer Bojano, ki danes z družino živi na Ptuju. Bojano sem našla na družabnem omrežju Facebook, kjer mi je poslala fotografijo očetove osebne izkaznice, ki predstavlja enega njenih redkih spominov na očeta.



Slika 684: Silvo in Marta Petrovič, 1971.[1224]



Slika 685: Silvo Petrovič (1966–1994).[1225]

[1224] Zasebni arhiv Meldilajde Civić.
[1225] Zasebni arhiv Meldilajde Civić.

– Marta Petrovič med Ljubljano in Bosno

Dve leti za Silvom je Krčarjeva Anica rodila hčer Marto Petrovič. Njeno otroštvo je bilo težavno, saj sta se starša vdajala alkoholu in se naposled razvezala, tako da Marta ni imela stalnega doma. Večino časa je bila pri babici v Varejah, za mamo pa je menila, da jo je zapustila.[1226] V takšnih razmerah je Marta opustila srednješolsko izobraževanje in odšla na delo v tovarno v Škofjo Loko. Tam je spoznala Mehmeda Civića iz Cazina v Bosni in Hercegovini, ki je bil zaposlen v drugi škofjeloški tovarni.

Martina starša nista dobro sprejela njenega moža, zato sta Marta in Mehmed opustila obiske v Dravcih. Kljub temu, da je zgodaj odšla iz Dravcev, se Dravčani Marte spominjajo, zlasti njeni sošolci iz OŠ Videm.[1227] Njena sestrična Danica Arnejčič pa se spominja, da je Marta gojila veliko mero nostalgije do Dravc in Haloz in želje, da se vrne v rojstne kraje, čeprav to ni bilo mogoče.[1228]

Marta in Mehmed sta se poročila jeseni leta 1990 in po rojstvu sina Mirhada v Kranju sta iz Škofje Loke še pred začetkom jugoslovanskih vojn odšla v Bosno, v Mehmedov rojstni kraj v bližini Bihaća. V času vojne je bil Mehmed zaposlen v Nemčiji. V Bosni se jima je rodilo preostalih pet otrok. Trije njuni otroci so imeli srčne bolezni kot njihova mama, zaradi katerih so zgodaj umrli.

Leta 2009 sta se Marta in Mehmed vrnila v Ljubljano, kjer je Marta od srčnih zapletov umrla poleti 2022. Dva njuna sinova, Mirhad in Mirnes, danes živita v Avstriji, hči Meldilajda in Martin mož Mehmed pa v Ljubljani.

2.2 Hiša št. 2: Kolarjevi od leta 1945

Hiša Dravci 2 je bila postavljena s strani družine Jožefa Vindiša (po domače Kolarjevega) ob koncu druge svetovne vojne. Zemljiški podatki kažejo, da je bil v začetku 20. stoletja lastnik te zemlje Janez Klinc iz Gradišč in da sta zemljo od njega kupila Anton Belšak st. in njegova žena Elizabeta (Spodnja Tumpova) iz Dravcev.[1229] Leta 1918 sta Belšakova od Vertičev kupila tudi sosednji dve parcelni številki (ki sta jo Vertiča le nekaj mesecev prej dobila po Neži Štumberger iz Gradišč). Sorodstvene povezave med Vertiči iz Stojncev in Nežo Štumberger kljub poizvedbam ne morem pojasniti.

Čeprav je nekdanja posest Janeza Klinca in Neže Štumberger v naravi skupaj in je torej pred prvo svetovno vojno v celoti pripadala Antonu Belšaku st., se je kasneje ponovno razdelila: en del je Belšak prodal Jakobu Vindišu iz Gradišč in danes na njej stoji hiša Jakobove pravnukinje Jožice Ozvaldič (Dravci 2). Drugi del pa je Anton Belšak podaril svojemu sinu Antonu Belšaku ml. in snahi Mariji Zavec, ki je bila iz Dolan, po njej pa ga je dedoval Marijin sin iz drugega zakona, Franc Horvat. Danes gre za njivo v lasti vnukinje Marije Zavec – Štefke Vegan. Čeprav sta Jožica Ozvaldič in Štefka Vegan sestrični, obe Kolarjevi in sta lastnici sosednjih zemljiških parcel, je posest torej prišla v last Kolarjevih po različni poti – en del z dedovanjem po Jakobu Vindišu, drugi pa s poroko Franca Horvata z Ano Vindiš.

[1226] Elektronska komunikacija avtorice z njeno hčerko Meldilajdo Civić, marec 2024.
[1227] Pogovor avtorice s Srečkom Habjaničem in z Mirkom Slatičem, 2023.
[1228] Pogovor avtorice z Danico Arnejčič, oktober 2024.
[1229] O njima v poglavju o spodnjih Tumpovih.



Slika 686: Kolarjeva domačija v Dravcih.[1230]

– Jakob in Marija Vindiš prideta iz Leskovca v Gradišče (1896)

Jakob Vindiš je bil rojen v Gradišču pri Leskovcu leta 1860 staršema Vidu in Elizabeti in se je leta 1886 pri Sv. Andražu poročil s šest let mlajšo Marijo Zavec iz Velike Varnice. Teden dni po poroki, 8. septembra 1886, se jima je v Mali Varnici rodila prva hči Marija Vindiš. Nato sta Jakob in Marija kupila posest Mihaela Rakuša v Gradiščah pri Cirkulanah (danes je na tem mestu hiša Silvije Alt, ki je prapravnukinja Jakoba Vindiša). Kasneje je Jakob kupil še več drugih posesti – tako v Gradiščah kot v Dravcih in v Pristavi. V Gradiščah pri Cirkulanah sta se Jakobu in Mariji Vindiš rodila še dva otroka: hčerka Klara (rojena leta 1899) in sin Jožef (rojen leta 1903).

Čeprav najmlajši, se je Jožef med tremi otroki Jakoba in Marije Vindiš poročil prvi; 18. februarja 1924 se je poročil z Ano Blažek iz Gradišč, po vojni sta se z otroki preselila v Dravce.

Njegova sestra Klara Vindiš se je le teden dni kasneje, 25. februarja 1924, poročila z Andrejem Foršnaričem iz Repišč (po domače Betlehemov). Čeprav je šlo za bogato družino, tam menda ni bila prav srečna, saj sta bila njena tašča in tast zelo stroga, do nje kot priseljenke v družino vzvišena, ko je šla družina jest, pa so ji dali različne zadolžitve, da ni mogla k mizi.[1231] Z Andrejem sta imela štiri otroke – dva sinova, od katerih se je Janez odselil v ZDA, Anton pa je prevzel domačijo, ter dve hčerki, Marijo in Angelo.

Najstarejša sestra Marija Vindiš se je poročila šele pri starosti 44 let, in sicer leta 1931 z Jakobom Mihelačem iz Belavška, ki je petnajst let pred poroko živel v Velikem Okiču. Živela sta na Marijinem domu v Gradiščah 11. Otrok nista imela in po njuni smrti je domačijo dedovala Marijina nečakinja Ana Vindiš. Danes je na tem mestu posest Anine hčerke Štefke in Stanka Vegana.

[1230] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1231] Pogovor avtorice z nečakinjo Ano Vindiš, poročeno Horvat, iz Dravcev, 2024.

Vindiš

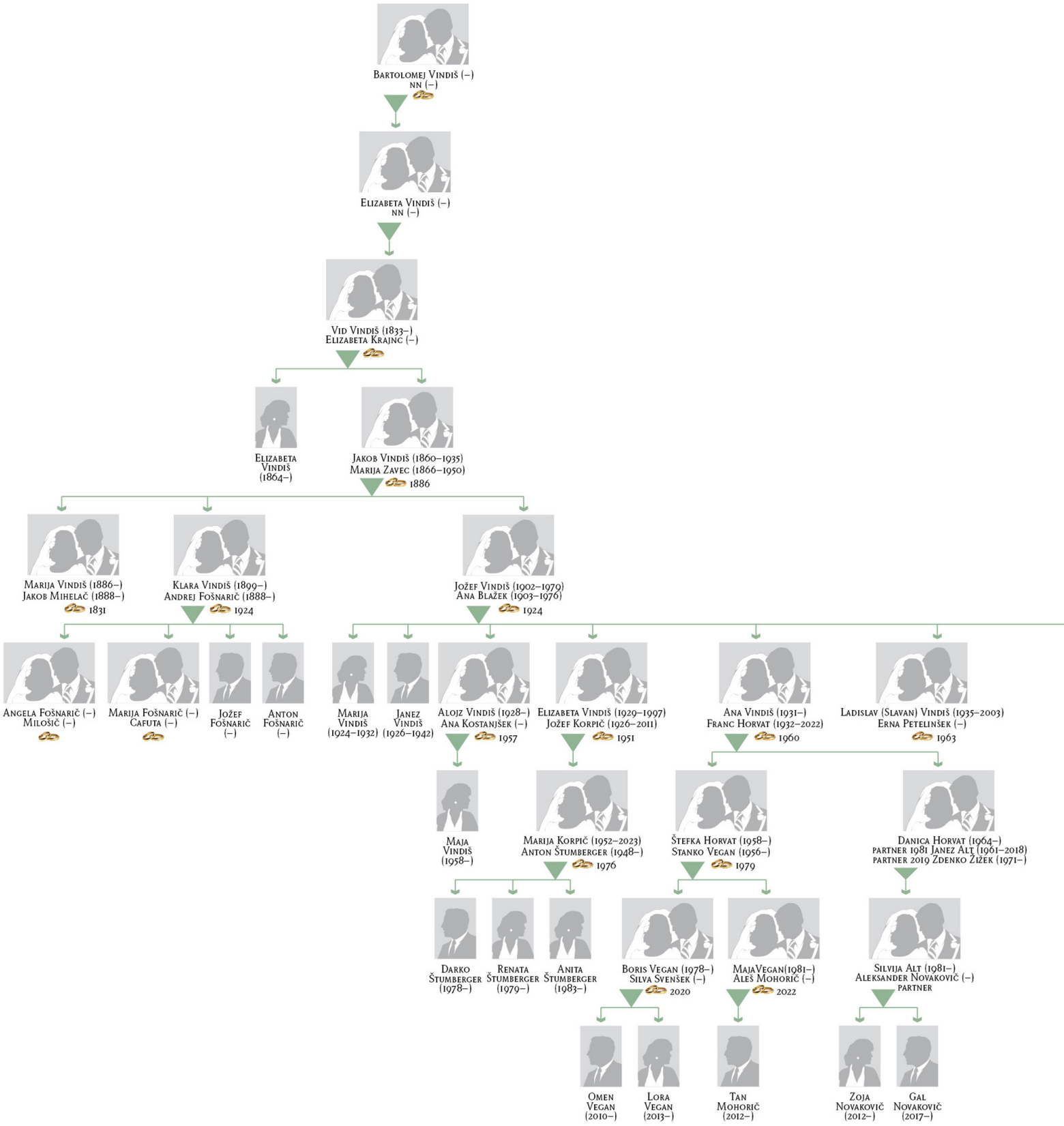
Bartolomej Vindiš (–)
nn (–)
Elizabeta Vindiš (–)
nn (–)
Vid Vindiš (1833–)
Elizabeta Krajnc (–)
Elizabeta Vindiš (1864–)
Jakob Vindiš (1860–1935)
Marija Zavec (1866–1950)
1886
Marija Vindiš (1886–)
Jakob Mihelač (1888–)
1831
Klara Vindiš (1899–)
Andrej Fošnarič (1888–)
1924
Jožef Vindiš (1902–1979)
Ana Blažek (1903–1976)
1924
Angela Fošnarič (–)
Milošič (–)
Marija Fošnarič (–)
Cafuta (–)
Jožef Fošnarič (–)
Anton Fošnarič (–)
Marija Vindiš (1924–1932)
Janez Vindiš (1926–1942)
Alojz Vindiš (1928–)
Ana Kostanjšek (–)
1957
Elizabeta Vindiš (1929–1997)
Jožef Korpič (1926–2011)
1951
Ana Vindiš (1931–)
Franc Horvat (1932–2022)
1960
Ladislav (Slavan) Vindiš (1935–2003)
Erna Petelinšek (–)
1963
Maja Vindiš (1958–)
Marija Korpič (1952–2023)
Anton Štumberger (1948–)
1976
Štefka Horvat (1958–)
Stanko Vegan (1956–)
1979
Danica Horvat (1964–)
partner 1981 Janez Alt (1961–2018)
partner 2019 Zdenko Žižek (1971–)
Darko Štumberger (1978–)
Renata Štumberger (1979–)
Anita Štumberger (1983–)
Boris Vegan (1978–)
Silva Svenšek (–)
2020
Maja Vegan (1981–)
Aleš Mohorič (–)
2022
Silvija Alt (1981–)
Aleksander Novakovič (–)
partner
Omen Vegan (2010–)
Lora Vegan (2013–)
Tan Mohorič (2012–)
Zoja Novakovič (2012–)
Gal Novakovič (2017–)

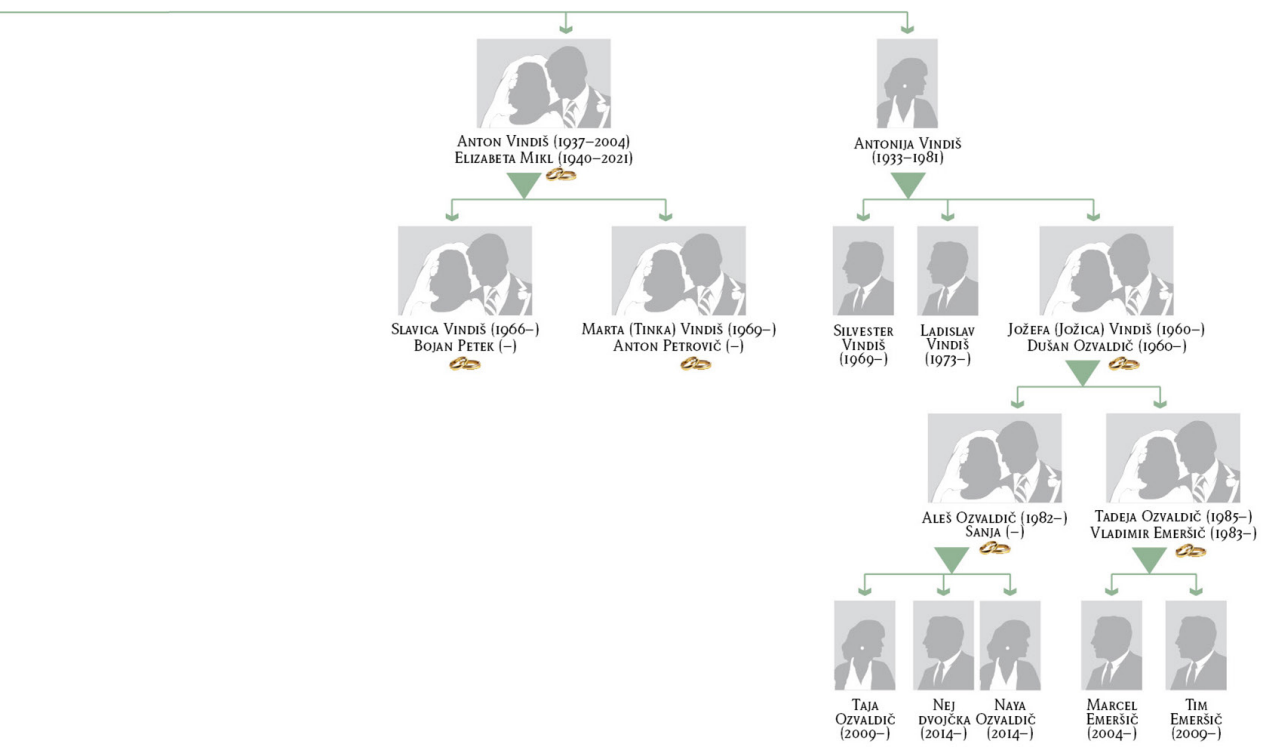
Anton Vindiš (1937–2004)
Elizabeta Mikl (1940–2021)
Antonija Vindiš
(1933–1981)
Slavica Vindiš (1966–)
Bojan Petek (–)
Marta (Tinka) Vindiš (1969–)
Anton Petrovič (–)
Silvester Vindiš (1969–)
Ladislav Vindiš (1973–)
Jožefa (Jožica) Vindiš (1960–)
Dušan Ozvaldič (1960–)
Aleš Ozvaldič (1982–)
Sanja (–)
Tadeja Ozvaldič (1985–)
Vladimir Emeršič (1983–)
Taja Ozvaldič (2009–)
Nej dvojčka Ozvaldič (2014–)
Naya Ozvaldič (2014–)
Marcel Emeršič (2004–)
Tim Emeršič (2009–)



Slika 687: Sin Jožef (Kolarjev Pepek) je bil rojen leta 1902 in se je leta 1924 v Cirkulanah poročil z Ano Blažek.[1232]

[1232] Zasebni arhiv Renata Štumberger.

– Jakob Vindiš leta 1904 od Antona Belšaka kupi zemljo v Dravcih

V Dravcih je Jakob Vindiš kupil njivo od Antona Belšaka iz Dravcev, ko se je slednjemu ponudila možnost za združitev nekdanjega Tumpovega posestva in je raje povečal ozemlje okoli domačije kot ohranil njivo na drugi strani potoka Psičina. Po pripovedovanju Jakobove vnukinje Ane Horvat je Jakob Vindiš Belšaku kar na dom prinesel hranilno knjižico in povedal, da mu lahko za njivo da toliko, kot je zapisano v knjižici. Belšak je to sprejel, za preostali znesek, ki ga je potreboval za nakup sosednjega posestva od ptujskega obrtnika Aleksandra Pinteriča, pa je vzel posojilo. Kasneje je Belšak umrl prav med oranjem pri Kolarjevih, torej na nekoč njegovi njivi.[1233]



Slika 688: Jožef in Ana Vindiš z zetom Francem in s sinom Tončkom.[1234]

Jakob in Marija Vindiš sta njivo v Dravcih zapustila sinu Jožefu s pridržkom, da jima mora sin vsako leto odstopiti pol pridelka. Sčasoma je bil ta delež vse manjši, saj je imel Pepek z ženo Naniko Blažek nemalo otrok in so pridelek potrebovali za preživljanje. Ded Jakob je leta 1935 umrl, star 75 let, tako da je bila do dela pridelka upravičena le še Pepekova mama Marija, ki je umrla leta 1950 v starosti 84 let, ko so bili Vindiševi otroci po večini že odrasli.

[1233] O tem v poglavju o spodnjih Tumpovih.
[1234] Zasebni arhiv Ane Horvat.



Slika 689: Zlatoporočenca Ana in Jožef Vindiš, 1974.[1235]



Slika 690: Zlatoporočenca Vindiš s svojimi šestimi otroki, 1974.[1236]

[1235] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1236] Zasebni arhiv Renate Štumberger.

Ko so ob koncu druge svetovne vojne Nemci, ki so se iz Leskovca vračali proti Mariboru, požgali hiše po vrhu Gradišč, si je družina Kolarjevega Pepeka na posesti spodaj v Dravcih zgradila novo hišo (danes hiša Dravci 2), v Gradiščah pa so po koncu vojne postavili prešo in ohranili vinograd ob njej. To posest je po smrti Pepeka in Nanike dedovala njuna hči Elizabeta Vindiš, poročena Korpič, in jo po smrti zapustila nečakinji Danici Horvat. Družina Vindiš pa je torej od konca druge svetovne vojne živela v novi hiši v Dravcih 2.

– Blažekova Nanika in njena brata

Žena Kolarjevega Pepeka – Nanika je bila iz velike družine Blažekovih iz Gradišč. Njen brat Janez (Ivan) je bil pekovski mojster. 24. oktobra 1925 je Janez Blažek izdal pooblastilo bratu Antonu za urejanje njegovih zadev in odšel v New York ter prevzel ameriško državljanstvo.[1237] Naveden je med potniki na ladji President Grant. Bil je lastnik mestne hiše na Prešernovi ulici 14 na Ptuju, za katero je po njegovem odhodu v ZDA skrbel njegov brat Anton in ki je bila med vojno nacionalizirana.[1238]



Slika 691: Pekovski pomočnik Janez Blažek pred odhodom v ZDA.[1239]

Brat Anton Blažek je bil odlikovan četovodja iz prve svetovne vojne, knjigovodja in ptujski župan ter podžupan, trn v peti ptujskim Nemcem, med drugo svetovno vojno je pobegnil v Srbijo, bil je v Pakracu, Krndiji v okolišu Bjelovarja in v Čazmah ter je po vojni navajal, da je bil pod ustaškim terorjem: *»Bil sem vse življenje socialist, ilegalni borec OSF, ustaši so me že imeli pod vislicami«.*[1240]

[1237] Spomini Antona Blažka, 1958, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož.
[1238] Kot navaja Dejan Zadravec, je Marica Toš leta 1921 hišo na Prešernovi 14, ki je v 18. stoletju pripadala puškarju Andreju Kolaču, prodala Janezu Blažeku, leta 1943 pa jo zapleni Urad za utrjevanje nemštva na Spodnjem Štajerskem. Blažek je bil tedaj že 10 let v Ameriki – Dejan Zadravec, Urarji, puškarji in utrjevanje nemštva, Kratka zgodovina hiše na Prešernovi ulici 14, Ptujčan, let. 2018, št. 7–8, str. 23. Glede na spomine Antona Blažeka in pooblastilo iz leta 1925 sklepam, da je bil že vse od tega leta.
[1239] Zgodovinski arhiv Ptuj, Pekarstvo na Ptuju, razstava, 2023.
[1240] Spomini Antona Blažka, cit. zg.

Po vrnitvi v Slovenijo je bil oškodovan z agrarno reformo. V Zgodovinskem arhivu Ptuj in v Pokrajinskem arhivu Maribor je o njem ohranjenega precej gradiva. Posebej debel spis je ohranjen glede njegove ločitve od prve žene Jožefe Korpič iz Dravcev, v katero so bili vpleteni številni Dravčani in Gradiščanci, pa tudi Ptujčani, kjer je zakonski par v kratkem zakonu živel. Iz spisa je mogoče razbrati več informacij o družinah Blažek, Korpič ter o Dravcih in Ptuju po prvi svetovni vojni.[1241] Po drugi svetovni vojni ni bil politično aktiven, imel je 8000 din pokojnine, od katere je po lastnih navedbah ženi Julijani plačeval 1200 din (po njenih trditvah pa 1000 din); nekdanji gospodinji Beatrici Kanz naj bi plačeval 600 din podpore, ob tem pa je trdil: *»rabim postrežnico, periljo, hraniti pa se moram po gostilnah, kje naj najdem kritje za vse te potrebe?«*[1242]

– Osem Kolarjevih otrok

Nanika Blažek je med leti 1924 in 1937 v zakonu s Kolarjevim Pepekom rodila osem otrok, in sicer štiri sinove in štiri hčerke. Po drugi svetovni vojni so živeli v Dravcih 2.



Slika 692: Šest Kolarjevih otrok: Lojzek, Lizika, Nanika, Tonika, Slavan in Tonček.[1243]

Najstarejša Marija je bila rojena konec leta 1924 v Gradiščah, njen boter je bil Anton Blažek, ki je bil tisto leto ptujski župan, umrla pa je leta 1932 v starosti sedmih let od pljučnega vnetja.[1244]

Drugi Kolarjev otrok je bil Janez, rojen leta 1926, ki je umrl med vojno, star 16 let. Pri Suhi veji se je usposabljal za lončarja. Ker so glino gnetli z nogami, se je v glini zbodel na žeblju in od tetanusa rosno mlad umrl.[1245]

[1241] O Antonu Blažku več v poglavju o času med obema vojnama v prvem delu knjige, o ločitvi od Julijane pa v poglavju o Korpičevih v nadaljevanju.
[1242] Anton Blažek, Ptuj – Prošnja za izplačilo razlike plače (dopisi), 1949, SI_ZAP/0012/001/009/003/00015.
[1243] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1244] Matična knjiga umrlih, Župnija sv. Barbare, Cirkulane, 1932.
[1245] Pogovor avtorice z Ano Horvat, Dravci, 2023.

Alojz Vindiš (Lojzek) je bil rojen leta 1928 in se je izučil za policista. Delal je v Slovenj Gradcu, kjer je spoznal Ano Kostanjšek, zaposleno na mejnem prehodu Cmurek. Poročila sta se leta 1957. Rodila se jima je hči Maja.



Slika 693: Šest Kolarjevih otrok na trgatvi.[1246]



Slika 694: Alojz in Ana Vindiš s hčerko Majo.[1247]

[1246] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1247] Zasebni arhiv družine Vindiš.



Slika 695: Kolarjevi otroci s partnerji na trgatvi.[1248]

Elizabeta Vindiš (Lizika) je bila rojena leta 1929 in se je leta 1951 poročila z Jožefom Korpičem iz Dravcev, ki je bil zaposlen v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem. Leta 1952 se jima je rodila hči Marija. Pri Lizikini družini je zadnja tri leta življenja stanoval njen oče Pepek, po tem ko mu je leta 1976 umrla žena Nanika. Lizika je umrla leta 1997.[1249]



Slika 696: Elizabeta Vindiš s hčerko Marijo, 1955.[1250]

[1248] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1249] Več o njih v nadaljevanju v poglavju o hiši Dravci 7.
[1250] Zasebni arhiv Renate Štumberger.



Slika 697: Partnerji Kolarjevih otrok.[1251]



Slika 698: Ana Vindiš (druga z desne) s prijateljicami iz Gradišč med pobiranjem hmelja v Savinjski dolini.[1252]

[1251] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1252] Zasebni arhiv Ane Horvat.



Slika 699: Ana Vindiš – Kolarjeva Nanika, poročena Horvat.[1253]

Ana Vindiš ml. (Nanika) je bila rojena leta 1931 in se je leta 1960 poročila s Francem Horvatom iz Dravcev. V mladosti je organizirala mladino iz Gradišč in Dravcev, ki je odhajala na obiranje hmelja v Savinjsko dolino (zlasti v Braslovče). Nanika je živela na domačiji njene tete Marije v Gradiščah, ki jo je po smrti tete in njenega moža nasledila, in bila posledično emancipiranih nazorov. Zato tudi sprva ni želela v Dravce, kjer sta na moževem domu živela njegova starša. V Gradiščah sta se jima tako rodili obe hčerki, Štefka in Danica. Štefka se je rodila leta 1958 in ker starša še nista bila poročena, je prva leta svojega življenja imela mamin dekliški priimek Vindiš. Tudi druga hči Danica je bila (januarja 1964) Naniki in Frančeku rojena v Gradiščah in šele, ko je Štefka morala v šolo, se je Nanika odločila, da pride živet v Dravce na možev dom. Tu živi še danes, v času pisanja je stara 93 let in z različnimi pojasnili veliko prispeva k nastajanju tega dela.[1254]

Za Naniko je bila pri Kolarjevih leta 1933 rojena Antonija Vindiš (Tonika). Stanovala je v Mariboru in ni bila poročena. Rodila je tri otroke – Jožico, Silva in Ladislava. Umrla je leta 1981, stara 48 let. Njena hči Jožica je v otroštvu veliko časa preživela v Dravcih pri dedku in babici. Zato jo tudi najdemo na fotografijah vaškega velikonočnega žegnanja. V Dravcih je imela tri sestrične pri maminih sestrah, s katerimi se je družila. Po smrti starih staršev je začela skrbeti za njuno domačijo. Poročila se je z Dušanom Ozvaldičem. V 1990-ih se je družina Ozvaldič iz Maribora preselila v Dravce in še danes stanuje na naslovu Dravci 2.

Za Tončko se je Kolarjevemu Pepeku in Naniki leta 1935 rodil sin Slavan (Ladislav). Kot delovodja je služboval v Impolu v Slovenski Bistrici, kjer je spoznal uslužbenko Erno Petelinšek in se z njo leta 1963 tudi poročil. Oba sta bila Dravčanom znana, saj sta redno obiskovala obe Slavanovi sestri v Dravcih – Liziko in Naniko. Slavan je umrl leta 2003, star 68 let. Erna vse do danes obiskuje Dravce.

[1253] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1254] Več o njih v poglavju o hiši Dravci 10.



Slika 700: Antonija Vindiš s prijateljicama.[1255]



Slika 701: Slavan Vindiš z ženo Erno pri starših v Dravcih.[1256]

[1255] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1256] Zasebni arhiv Renate Štumberger.



Slika 702: Antonija Vindiš s hčerko Jožico.[1257]



Slika 703: Jožica Vindiš, poročena Ozvaldič pri birmi.[1258]



Slika 704: Ladislav (Slavan) Vindiš (1935-2003).[1259]



Slika 705: Ladislav (Slavan) Vindiš (1935-2003).[1260]

[1257] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1258] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1259] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1260] Zasebni arhiv Renate Štumberger.

Za Slavanom je bil leta 1937 rojen Anton Vindiš (Tonček), ki je služboval na Petrolu v Mariboru, kjer je spoznal Elizabeto Mikl iz Dogoš in se z njo poročil. Rodili sta se jima hčerki Slavica (leta 1966) in Tinka (Marta, leta 1969). Tonček je umrl leta 2004, star 67 let.



Slika 706: Franc Horvat, Anica Petrovič (po domače Račka) in Tonček Vindiš.[1261]



Slika 707: Poroka Tončka in Elizabete Vindiš.[1262]

[1261] Zasebni arhiv Slavice Vindiš.
[1262] Zasebni arhiv Slavice Vindiš.



Slika 708: Poroka Tončka in Elizabete Vindiš.[1263]



Slika 709: Izsek iz poročne fotografije Tončka in Elizabete Vindiš, poročna priča svak Franc Horvat z ženo Ano, zadaj Tončkova starša in sestra Elizabeta (desno).[1264]

[1263] Zasebni arhiv Slavice Vindiš.
[1264] Zasebni arhiv Slavice Vindiš.



Slika 710: Tonček in Elizabeta Vindiš doma.[1265]

Vseh šest Kolarjevih otrok, ki je doživelo odraslo življenje, je bilo nadpovprečno povezanih. Iz njihove mladosti in zrelejših let je ohranjenih veliko fotografij, ki pričajo o njihovih srečanjih v Dravcih, v Gradiščah in drugod. Srečevali so se ob porokah, krstih, trgatvah in se tudi sicer redno obiskovali.



Slika 711: Vnukinje Kolarjevega Pepeka in Nanike, okrog leta 1965.[1266]

[1265] Zasebni arhiv Slavice Vindiš.
[1266] Zasebni arhiv Renate Štumberger.



Slika 712: Vnuki in vnukinje Kolarjevega Pepeka in Nanike ob njuni zlati poroki, 1974.[1267]



Slika 713: Poseben družinski dogodek je bila zlata poroka njihovih staršev pozimi leta 1974.[1268]

[1267] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1268] Zasebni arhiv Renate Štumberger.



Slika 714: Dve leti po zlati poroki je Kolarjeva Nanika umrla, stara 73 let.[1269]



Slika 715: Srečanje Kolarjevih v novem tisočletju.[1270]

Kolarjev Pepek se je po njeni smrti preselil k hčerki Liziki in umrl tri leta za ženo, novembra 1979.

[1269] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1270] Zasebni arhiv Ane Horvat.

2.3 Tretja hiša na desni strani Psičine: Vespoharjevi in Labiševi

Iz najstarejših katastrskih zemljevidov Dravcev je razvidno, da je na mestu današnje domačije Slatičevih že v 19. stoletju stala hiša. Njeno zgodovino določata dve ločeni in nepovezani zgodbi.

2.3.1 Vespoharjeva hiša – Dravci 14 (okrog 1765–1872)

Prva zgodba te hiše je povezana z družino Weisbaher (po domače Vespoharjevih). O njih podrobneje pišem v 3. poglavju, saj začetki družine sodijo na levi breg potoka Psičina, kjer je Vespoharjeva domačija imela hišno številko Dravci 1. Tam so dodani tudi na družinsko drevo.

A leta 1772, ko so Dravci sodili pod završko zemljiško gospostvo, je bila Mihaelu Weisbacherju v Dravcih podeljena svobodna posest. Tega leta se je namreč vpisal v rustikalno zemljiško knjigo kot svobodni kmet. Zemljo je imel glede na rekonstrukcijo stare zemljiške knjige v različnih predelih Dravcev – polja pod Weisbacherjevo hišo nad Dravo, v t. i. Zalokah ter (kasnejše Tumpovo) na desni strani Psičine. Tam je bilo še po drugi svetovni vojni ohranjeno gospodarsko poslopje in težko si je predstavljati, da bi bila hiša Mihaela Weisbacherja kje drugje kot ob gospodarskem poslopju. To je bila druga od treh hiš, ki so vsaj do leta 1873 v Dravcih pripadale družini Weisbacher. Da je bila Vespoharjeva hiša Dravci 14 prav na tem mestu, je mogoče sklepati tudi preko zapisov v zemljiški knjigi, kjer je razvidno, da je zadnja lastnica hiše Dravci 14 parcele s hišo leta 1872 prodala Jožefu Belšaku (Zgornjemu Tumpovemu) iz Dravcev (takrat hiša št. 13, danes Dravci 10), sosednjo njivo pa zakoncema Jožefu in Neži Korpič. Na katastrskem zemljevidu iz leta 1877 je razvidno, da sta dve zgradbi stali prav na Belšakovem posestvu v vzhodnem delu Dravcev. A leta 1877 hišne številke več ni bilo, hiša ni bila naseljena, številka Dravci 14 pa je bila preseljena v Soviče k hiši Petrovičevih (po domače Kosovih, ki jo je leta 1893 od Marije Petrovič kupil Jožef Cafuta – Tejek, za najstarejšega sina Antona).

- Družina mlajšega Mihaela Weisbacherja (1728–1791) in njegove Apolonije na naslovu Dravci 14

Kot je razvidno iz ozadja družine Weisbacher v nadaljevanju, sta sredi 18. stoletja v Dravcih živela dva Mihaela Weisbacherja. Na mestu današnje Slatičeve domačije je živel mlajši od obeh, rojen leta 1728, ki se je pozimi leta 1752 poročil z Apolonijo Krajnc, hčerko Videka Krajnca iz Dravcev (današnja domačija Horvatovih, Dravci 11). Med leti 1753 in 1770 sta imela šest otrok. V mrliški knjigi je zabeleženo, da je njun prvi sin Matija umrl v starosti petih let. Za štiri sinove in hčer ni poleg rojstnih nobenih drugih podatkov. Iz zemljiških podatkov pa je razvidno, da je Mihaela nasledil sin Gregor Weisbacher.

Mihael je umrl leta 1791, star 64 let, žena Apolonija Weisbacher pa leta 1803, stara 74 let. Oba sta umrla na naslovu Dravci 14, medtem ko je samo pri sinu Gregorju pripisano, da se je rodil na naslovu Dravci 1, pri njegovih sorojencih pa hišna številka ni zapisana. To potrjuje, da je bil oče Mihael Weisbacher rojen na naslovu Dravci 1, po letu 1764, ko se mu je že rodil sin Gregor, verjetno pa po letu 1772, ko je bila posest podeljena Mihaelu Weisbacherju kot svobodna posest, pa so Weisbacherji zgradili novo hišo Dravci 14. To pomeni, da so Weisbacherjevi na tem mestu živeli natanko sto let (1772–1872).

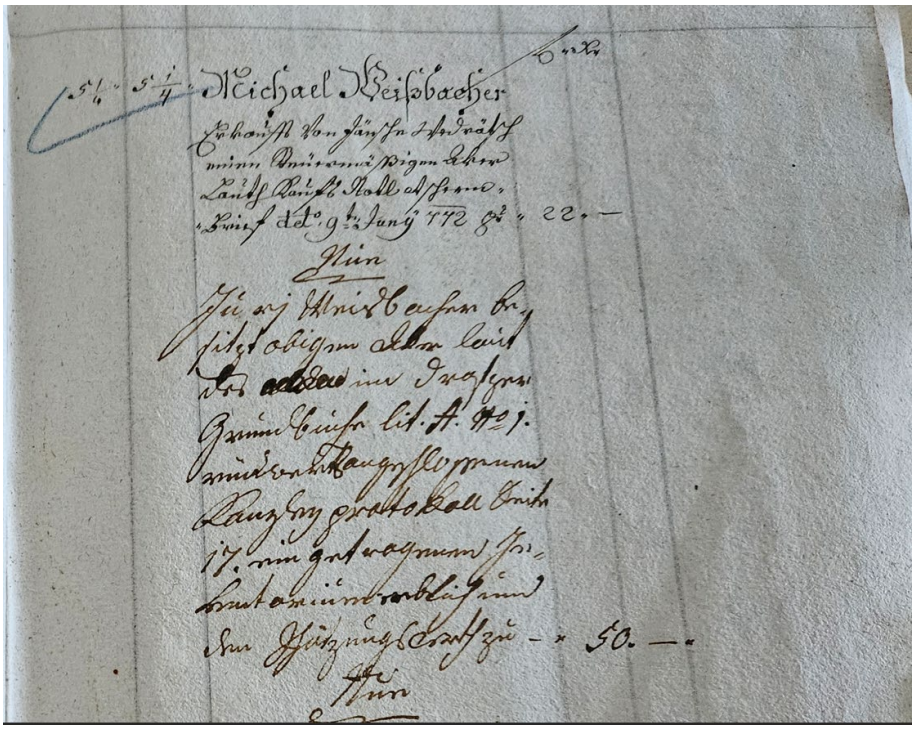

Slika 716: Mihael Weisbacher kot šesti svobodni kmet v Dravcih, 9. 6. 1772.[1271]

– Gregor Weisbacher (1764–1823)

Mihaelov sin Gregor Weisbacher je bil rojen leta 1764 in je imel dve ženi. Prvič se je poročil leta 1789 z Marijo Zorec (Šeurec), s katero je imel šest otrok. Zadnjega Mihaela je imel z drugo ženo – Ano Cafuta. Umrl je pri 50. letih na naslovu Dravci 14.

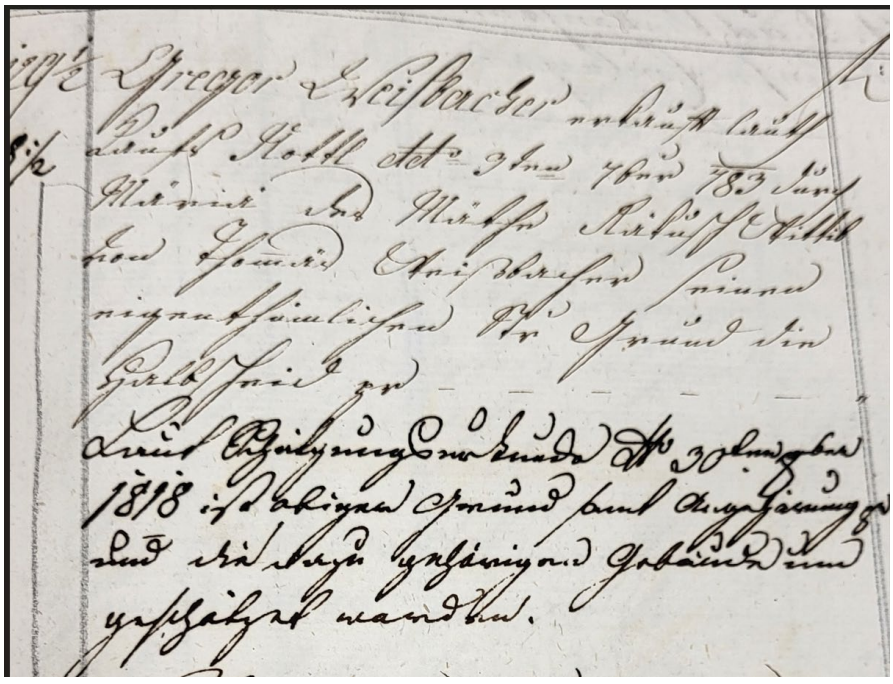

Slika 717: Na delu posestva Tomaža Weisbacherja je bil v urbar vpisan Gregor Weisbacher.[1272]

[1271] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885 – knjiga 1058, SI_ZAP/0003/001/023_00072.
[1272] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

Najstarejši Gregorjev sin je bil Matevž Weisbacher, rojen leta 1790. Vemo, da je umrl v starosti 73 let v Dravcih kot vdovec Marije Milošič, a njune poroke in podatkov o njunih potomcih v okoliških župnijah ni mogoče najti. Morda sta osrednji del življenja preživela zunaj Dravcev. Zakaj kot najstarejši sin Matevž ni bil naslednik domačije, ni znano – morda zato, ker ni imel potomcev.

Za njegovo mlajšo sestro Marijo Weisbacher, rojeno leta 1792, je razvidno, da se je januarja 1817 poročila z Jožefom Žuranom. Od kod je bil ženin, v matični knjigi ni navedeno.

Za njeni dve mlajši sestri, Gero in Ano, nimam drugih podatkov o življenju, prav tako ne za Gregorjevega sina Jakoba. Podatke pa sem našla za Blaža in najmlajšega Mihaela, ki se je Gregorju rodil v njegovem drugem zakonu z Ano Cafuta.

- Blaž Weisbacher (1796–1863) v poznih letih dobi tri hčerke

Blaž Weisbacher se je rodil leta 1796 na naslovu Dravci 14 očetu Gregorju in njegovi prvi ženi Mariji, rojeni Zorec (Šeurec). Kot večini Dravčanov v tistem času sta bila tudi njegova botra Jožef in Urša Vidovič. Imel je dve ženi. Prva je bila Ana, ki je stara komaj 28 let umrla maja 1831. Da bi imela skupne otroke, iz matičnih knjig ne izhaja.

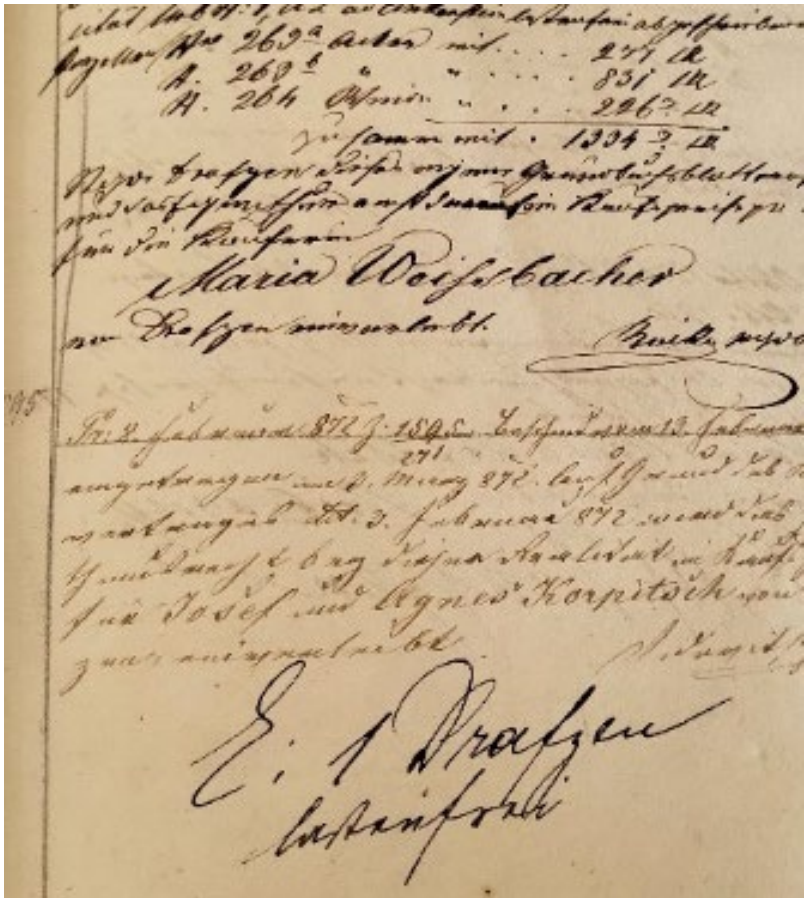

Slika 718: Marija Weisbacher je leta 1872 del domačije prodala Jožefu in Neži Korpič.[1273]

[1273] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885 – knjiga 1058, SI_ZAP/0003/001/023_00072.

Drugič se je Blaž poročil 14 let po njeni smrti, ko je bil star 49 let. Njegova druga žena je bila 23 let mlajša Marija Vogrinec iz Varej, ki je pred poroko stanovala na Vidmu. Marija je v zakonu z Blažem Weisbacherjem med leti 1846 in 1856 rodila tri hčerke – Marijo, Ano in Ludmilo Weisbacher. Njihova botra sta bila Martin in Terezija Korpič iz Leskovca – oziroma pri zadnji sama Terezija, ki je bila takrat že vdova in je bila po drugem možu Jožefu Mlakarju naslednica njegovega posestva v Dravcih. Blaž in Marija sta dosledno registrirana na naslovu Dravci 14 in tam so bile rojene tudi vse tri hčerke.

Poleti leta 1863 je Blaž Weisbacher umrl. Hčerke so bile takrat stare med sedem in sedemnajst let, vdova Marija pa 44 let. Leta 1872 je njihovo imetje v Dravcih prodala in s hčerkami odšla iz Dravcev. Kupci posesti Blaža Weisbacherja so bili sovaščani Jožef Belšak (zgornji Tumpa) in novinca – leta 1869 v Dravce priseljena zakonca Jožef in Neža Korpič. Leta 1877 je bila izdelana posodobitev katastrskega načrta iz leta 1824 z dopisano pripadnostjo parcel dravskim hišam. Nekdanja Weisbacherjeva hiša je ležala na posestvu Jožefa Belšaka, Korpičeva pa sta kupila Weisbacherjeve njive, delno pod Korpičevo domačijo na polju ob Dravi, delno pa na današnjem Slatičevem, ki je zaradi zakona med Janezom Slatičem (Pfeiferjevim) in Cecilijo Korpič združevala nakupe s strani Pfeiferjevih in Korpičevih leta 1872 v enotno posestvo.

- Vdova Marija Weisbacher (1819–1890) hčerke odpelje v Tržec

Iz podatkov v matičnih knjigah izhaja, da je Blaževa vdova Marija Weisbacher s hčerkami odšla v Tržec – morda k Blaževemu bratu Mihaelu, a je to težko zagotovo potrditi. Glede na to, da je Blaž Weisbacher umrl leta 1863, ni povsem jasno, kdaj so se vdova in hčerke odselile iz Dravcev, a to zagotovo ni bilo pred jesenjo 1869, saj sta takrat Korpičeva šele prišla v Dravce, obenem pa zagotovo pred poletjem 1873. V zemljiški knjigi je kot datum prodaje naveden 2. februar 1872. Verjetno so kmalu po tem tudi odšle. Najstarejša hči Marija Weisbacher ml. je namreč poleti 1873 v Tržcu rodila nezakonskega sina Franca. Jeseni istega leta je umrla, stara 27 let, zaradi tifusa (črevesna bolezen). Njena mama Marija Weisbacher st. je prevzela skrb za njenega sina, a je mali Franc umrl dve leti kasneje.

Druga hči Blaža in Marije – Ana Weisbacher – se je pozimi leta 1874 poročila z Jakobom Plajnškom z Rodnega Vrha. Sedem let mlajša sestra Ludmila Weisbacher pa se je poročila z Martinom Rakušem, s sinom Filipa in Ane Rakuš, ki so živeli v Dravcih pod Gradiščami (takrat Dravci 16, po drugi svetovni vojni Dravci 1), a se je mama Ana po moževi smrti z manjšimi otroki preselila v Soviče.

Ker posledično Marija Weisbacher st. leta 1875 ni imela pri sebi več nobene hčerke, se je preselila v Pobrežje. Tam je umrla poleti leta 1890, stara 70 let.

- Vandrajoči Blažev brat Mihael Weisbacher (1809) razširi Weisbacherje po Podravju

Blažev mlajši brat Mihael Weisbacher se je rodil leta 1809 očetu Gregorju in njegovi drugi ženi Ani Cafuta. Živel je na naslovu žene v Tržcu. Bodisi je bil tam hlapec ali pa je bil prej že poročen. Poročil se je star 39 let s 14 let mlajšo Elizabeto Letonja. Kljub temu da je dobil prvega otroka pri 40. letih, sta z Elizabeto skupno imela osem otrok – sedem sinov in eno hčerko. Rojeni so bili v Tržcu, v Jurovcih in v Dravinjskem Vrhu, kar pomeni, da se je družina večkrat selila. Vsem otrokom sta bila botra Jožef in Marija Ilovšek z Vidma. Za več otrok Mihaela Weisbacherja najdemo v zgodovinskih arhivih

dokumentacijo, ki ne glede na to, da niso bili rojeni v Dravcih, navaja, da sodijo pod Dravce. Tako sem jih tudi našla. Občasno so pa nekateri od Mihaelovih sinov tudi živeli v Dravcih. Medtem ko za Mihaela nimam podatka o smrti, je njegova žena Elizabeta Weisbacher umrla pozimi leta 1902 na naslovu Dravci 9 (pri Pišakovih, kasneje Horvatovi, Dravci 11), kot vdova beračica, stara 77 let. Mož je očitno umrl pred njo.

Trije sinovi Mihaela in Elizabete Weisbacher – Jakob, Janez in Jožef – so zgodaj umrli, za hčer Terezijo, ki je bila rojena 1852, pa nimam podatkov o nadaljnjem življenju. Za preostale štiri sinove – Antona, Jurija, Janeza in Jakoba – sem v arhivih našla nekaj podatkov.

Anton Weisbacher, ki je bil rojen leta 1851 v Jurovcih, je ob poroki leta 1877 stanoval v Dravcih. Poročil se je z Marijo Gabrovec iz Sovič in imel z njo sina Jakoba, ki se je rodil leta 1884 v Jurovcih, a je še ne dveleten umrl. Kasneje sta imela še sina Martina, ki je bil rojen leta 1889 v Lancovi vasi. Med 1. svetovno vojno je bil tako kot večina Dravčanov vojak 87. Celjskega pešpolka, bil je v 8. stotniji in bil kot vojak iz Dravcev objavljen na seznamu ranjenih.[1274] Po vojni se je na Ptuju poročil z Marijo Maroh.

Mlajši Jurij Weisbacher je bil rojen leta 1854 v Jurovcih in se je leta 1880 poročil s Terezijo Golčman s Hajdine. Njegov brat Anton Weisbacher je bil njegova poročna priča. S Terezijo sta imela dve hčerki in sina. Vsi trije so bili rojeni na različnih naslovih v hajdinski župniji. Najstarejša Antonija se je rodila na Spodnjem Bregu (nem. *Unterran*) – Turnišče leta 1889 in leta 1911 na Ptuju rodila nezakonsko hčer Wilhelmine Weisbacher. V krstni knjigi je zapisano, da mama sodi pod Dravce pri Ptuju. Antonijin brat Avgust je bil rojen leta 1891 v Dražencih in je umrl že po dobrem letu. Najmlajši je bilo ime Kunigunda Weisbacher. To je bilo priljubljeno ime v hajdinski župniji konec 19. stoletja, upoštevajoč, da je zavetnica cerkve v Kungoti pri Ptuju sv. Kunigunda, ta cerkev pa je podružnična cerkev hajdinske župnije. Leta 1920 se je Kunigunda Weisbacher poročila s Silvestrom Hermanom.

Za Mihaelovega sina Janeza Weisbacherja, ki je bil rojen leta 1861, najdemo v Pokrajinskem arhivu Maribor zanimiv zapuščinski spis.[1275] V začetku februarja 1916 je bil namreč nastanjen v hotelu Mohr v Mariboru, od koder je šel na obisk na Ptuj. Tam se je začel slabo počutiti in šel v bolnišnico, kjer je 14. februarja 1916 umrl. V okviru zapuščinskega postopka je sodišče izpostavilo, da je za Janeza pristojna občina Dravci. Ugotovila sem, da je bil tudi Janez sin Mihaela Weisbacherja iz Dravcev in da je bil rojen leta 1861 v Dravinjskem Vrhu. Dravski župan Anton Vindiš je Janezovega sina Adolfa Weisbacherja, ki je bil natakar na Dunaju, obvestil, da mu je umrl oče. Da bi Adolf kdaj kaj dedoval v Dravcih, ni razvidno. Poleg Janeza ml. in Adolfa je imel Weisbacher s kovčki v hotelu Mohr s ptujsko ženo še hčer Marijo, rojeno leta 1897, za katero ni nobenih podatkov. V spisu pa je zapisano, da je bil Janez Weisbacher st. od žene Ane Sitzenfrei razvezan in da po razvezi več ni bil šolski sluga na Ptuju, ampak je bil zaposlen kot delavec v Gradcu.[1276]

V drugih sodnih spisih sem našla še dva Weisbacherja, za katera je sodišče zapisalo, da sodita v Dravce. Prvi je bil Jakob Weisbacher, rojen leta 1863 na Hajdini. Po preverbi v matičnih knjigah sem tudi zanj ugotovila, da je bil sin Mihaela Weisbacherja iz Dravcev in njegove žene Elizabete. Prvič je bil poročen s

[1274] Verlustliste 13. 1. 1916 in ponovno 16. 3. 1916.
[1275] Zapuščinska zadeva A V 171/16, Weissbacher, Johann [Dravci – Maribor], Okrajno sodišče Maribor, 1916, SI_PAM/0635/001/001/06783. Več o tem zgoraj v poglavju o pravosodju.
[1276] Več o tem v splošnem delu, v poglavju o pravosodju – zapuščinske zadeve.

Kunigundo Golc iz Gerečje vasi in z njo imel tri otroke: Cecilija je bila rojena leta 1888 v Gerečji vasi štiri leta pred poroko staršev in je bila naknadno pozakonjena; Jakob je bil najmlajši in je bil rojen leta 1894 na Spodnji Hajdini, umrl pa je leta 1969 v Muretincih. Srednji Matija, rojen 1893, je tretji Weisbacher, ki sem ga našla v sodnih spisih. Tako kot njegov oče Jakob je bil tudi Matija preganjan zaradi kraj.[1277] Kradla sta zlasti klobuke ter dražje ženske obleke, ki sta jih nato prodajala Mariborčankam po domovih.[1278]

*

Ko so Mihaelovi potomci hodili v Dravce, so stanovali pri Weisbacherjevih na Dravci 17 in ne na stari domačiji Dravci 14, saj je bila slednja prodana. Ob tem je jasno, da hiša po prodaji Jožefu Belšaku ni več imela hišne številke. Številka Dravci 14 je bila prenesena na Petrovičevo hišo v današnjih Sovičah (po domače Kosova) in nato Tejekova hiša (danes znana kot Kukmačeva) v Tajni (Soviče 10).

Kupec Weisbacherjeve domačije na Dravci 14 – Jožef Belšak – je leta 1904 bankrotiral, posest je prevzel njegov upnik Aleksander Pinterič, ki je posestvo nemudoma tudi prodal. Nekdanja domačija Blaža Weisbacherja je bila tako prodana Filipu in Ani Pfeifer (po domače Labiševa) iz Gradišč. Njun naslednik po drugi svetovni vojni je bil njun pravnuk Janez Slatič (po domače Labišev Hanza), ki je na tem mestu začel graditi zgodbo njegove družine. Ker se je Janez poročil z vnukinjo lastnika sosednje njive, Jožefa Korpiča, ki ji je z dednim dogovorom s sorojenci pripadla prav nekdanja zemlja Blaža Weisbacherja na desni strani potoka Psičina, sta **Janez in Cecilija Slatič s poroko ponovno združila nekdanjo domačijo Weisbacherjevih na Dravci 14**. V vmesnem času osmih desetletij hiše na tem mestu ni bilo – ali pa je bila zapuščena in brez hišne številke. Zgodovinski spomin o obstoju hiše na tem mestu je najbrž obstajal in bil povod za to, da sta Janez in njegova žena Cecilija Slatič po vojni zgradila hišo prav na tem mestu sredi polja.

2.3.2 Hiši Slatičevih (1955–): Dravci 2a in 2b

Zgodbo Slatičevih v Dravcih nadaljujem pri zgornjem prikazu Labiševih iz Gradišč, kjer zapišem, da sta Jožef in Katarina Pfeifer hčer Marijo poročila z Janezom Žlahtičem v Dravce, sinu Jakobu pa sta po poroki podarila prvo hišo pod Gradiščami (takrat Dravci 16, od 2. svetovne vojne pa Dravci 1). Cecilija je bila po drugi strani Korpičeva – njeno družinsko ozadje je opisano pri hiši št. 4.

- Andrej in Ana Pfeifer

Najstarejši sin Jožefa in Katarine Pfeifer je bil Andrej Fajfar, ki je bil rojen leta 1831 v Gradiščah. Leta 1854 se je poročil z Ano Žumbar. Kot najstarejši je Andrej prevzel domačijo v Gradiščah, kjer se jima je rodil sin edinec, Filip Fajfar.

[1277] Weissbacher Jakob, hišna številka kaznjenca: 45, občina: Dravci, okrajno glavarstvo / sresko načelstvo: Ptuj: dosje iz Mariborske kaznilnice, 1895–1895, SI_PAM/0682/002/08627 in Weisbacher Mathias, hišna številka kaznjenca: 251, občina: Dravci, okrajno glavarstvo / sresko načelstvo: Ptuj: dosje iz Mariborske kaznilnice, 1912–1913, SI_PAM/0682/002/08613.
[1278] Več o tem v poglavju o pravosodju, splošnega dela knjige.

– Filip in Ana

Filip je bil rojen leta 1858, bil je višji topovodnik v avstrijski vojski, topniškega polka velikega vojvode Vilhelma št. 6. Po odsluženi vojaščini se je pozimi leta 1881 poročil z 22-letno Ano Petrovič iz sosednjih Dolan. Takoj po poroki sta mu starša v zemljiški knjigi zapisala domačijo v Gradiščah.

Filip in Ana Pfeifer sta od Aleksandra Pinteriča, upnika zgornjega Tumpa – Jožefa Belšaka, kupila zemljo na desni strani potoka Psičina v Dravcih, ki sta jo kasneje nasledila njuna pravnuka Franc Pfeifer in Janez Slatič.

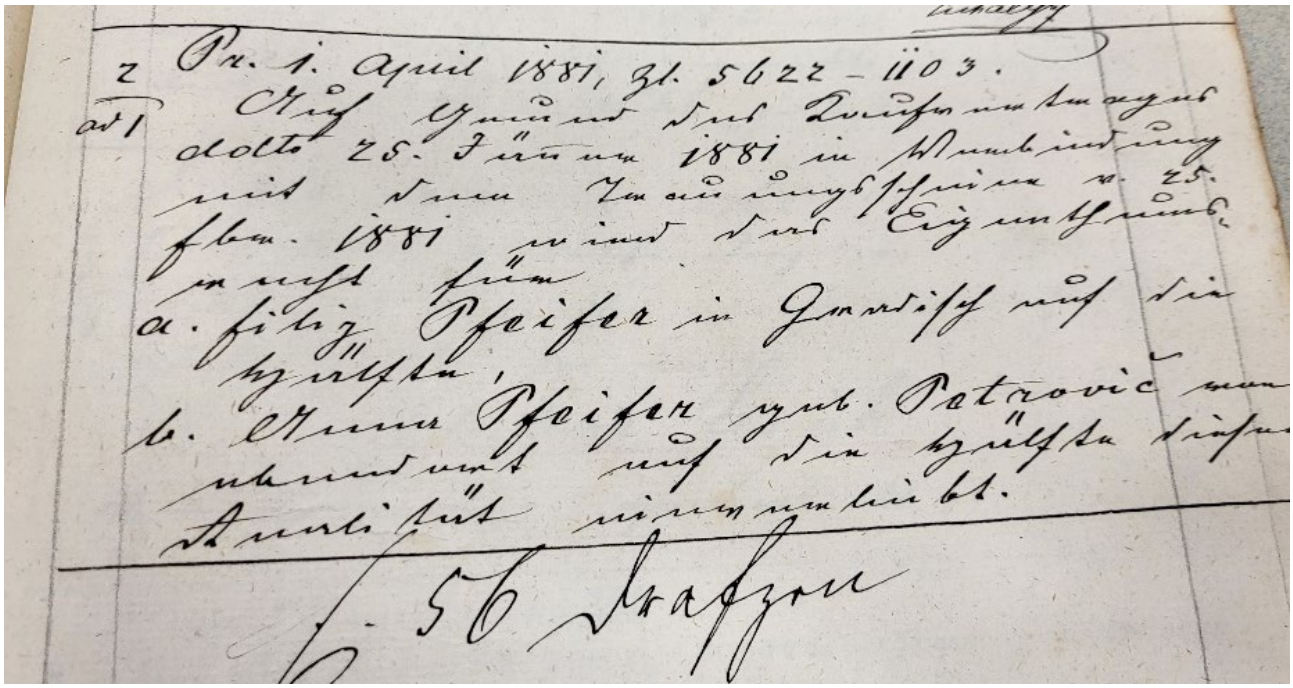

Slika 719: Filip in Ana Pfeifer iz Gradišč vpisana v zemljiško knjigo v Dravcih.[1279]

Filip in Ana Fajfar sta imela dva sinova, Jožefa in Janeza. Jožef je bil rojen leta 1882 in se je leta 1908 pri Sv. Vidu poročil s Terezijo Krajnc. Kje sta živela, ni znano.

– Ivan in Pepika

Mlajši sin Filipa in Ane – Janez (Ivan) – je bil rojen leta 1886 in se je leta 1909 poročil z Jožefo Prelog z Velikega Vrha. Z Jožefo sta se jima na Ivanovi domačiji Labiševih v Gradiščah rodila sin Jožef (leta 1910) in hči Marija (leta 1911). Slednja je umrla v starosti šestih let, jeseni 1917.
Labišev Ivan je umrl sredi druge svetovne vojne, spomladi leta 1943 v Gradcu; njegovo smrt so leta 1944 vpisali nacisti v matično knjigo na borlskem gradu.

[1279] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101. Foto JH, 2023.

– Jožef Pfeifer (Labišev Pepi ali Josip) hodi v zelje Janezu Slatiču

Mladi Labišev Pepi (rojen leta 1910) se je še ne 18-letni zbližal z Labiševo deklo, Roziko Brusar. Takoj ko je Pepijev oče Ivan ugotovil, da je dekla noseča, je morala iz Gradišč. Šla je na Hrvaško in avgusta leta 1928 v Cvetlinu rodila nezakonskega sina Cirila Brusarja. Kot njegov oče je bil po sodbi sodišča določen Jožef Pfeifer. Rozika Brusar je Jožefa tožila za preživnino, pri čemer je bila uspešna. Na osnovi sodbe iz aprila 1929 je bila leta 1934 v zemljiški knjigi na polovici Josipa Pfeiferja na zemlji v Dravcih, ki sta jo njegova stara starša Ana in Filip Pfeifer leta 1904 kupila od Aleksandra Pinteriča (upnika propadlega Jožefa Belšaka – zgornjega Tumpa), vknjižena zastavna pravica za zavarovanje preživnine za Cirila Brusarja v znesku 13.000 din. Kasneje je Ciril živel v Repiščah in imel dva sinova ter dve hčerki.

V času, ko se morda še niti ni vedelo, da je Labiševa dekla noseča z mladim Pepijem, se je slednji zbližal še z Marijo Kristovič iz Bukovc, ki je k Labiševim hodila na »taberhe« in je bila devet let starejša od Pepija (rojena leta 1901). Pepijeva mama Pepika je bila namreč botra pri Slatičevih v Bukovcih, zato so se Labiševi in Slatičevi poznali. Marija Kristovič je bila takrat že poročena s šest let starejšim Janezom Slatičem, ki je bil rojen leta 1895 v Šalovcih v tedanji občini Središče (pred Hodošem). Janez in Marija Slatič, rojena Kristovič, sta že imela dve hčerki – Terezijo, ki je bila rojena pred njuno poroko, in Marijo, rojeno leta 1926. Aprila 1928 je Janez Slatič umrl zaradi posledic vnetja potrebušnice in novembra istega leta je Marija v Bukovcih rodila sina Janeza. Zaradi zakonske domneve, da je otrok, ki je rojen 300 dni po smrti očeta, rojen v zakonu, je bil novorojenemu Janezu v rojstno matično knjigo vpisan pokojni mož Marije Kristovič – Janez Slatič, s pripisom »posthumus«.[1280] A Janeza je za svojega sina priznaval Jožef Pfeifer (Labišev Pepi) in tudi sinu so, navkljub drugačnemu vpisu v matični knjigi, pripisovali priimek Pfeifer.

– Labišev Pepi se vendarle poroči z Marijo Kristovič

Leta 1931 se je Jožefu in Mariji v Bukovcih rodil še drugi sin Franc Kristovič. Dva meseca po njegovem rojstvu, februarja 1932, sta se Jožef in Marija pri Sv. Barbari poročila in sin Franc je bil pozakonjen ter dobil priimek Pfeifer.

Čeprav Jožef ob poroki še ni dopolnil 22 let, je bila torej za njim razburljiva mladost in že trije sinovi z dvema ženskama. Kljub poroki med staršema je Janez do devetega leta ostal pri starih starših v Bukovcih, šele nato se je preselil k mami in očetu v Gradišča.

Kot je zgodaj začel z odraslim življenjem, je Labišev Pepi tudi zgodaj umrl – kmalu po vojni, leta 1952, ko mu je bilo komaj 42 let. Njegova Marija Kristovič je v Gradiščah umrla 16 let kasneje, stara 67 let. Njun mlajši sin Franc Pfeifer je v Dravcih dedoval nekaj kmetijske zemlje, z mlado Korpičevo Marijo (rojeno 1942) iz Dravcev imel sina Miroslava, se nato dvakrat poročil, zakona se nista obnesla in Franc je do smrti živel v Gradiščah.

[1280] Hči Marija je živela na Borlu. Poročena je bila z Milošičem (po domače Kopinski iz Slatine) in so ji govorili »Labiševa Mica«, čeprav ni bila Labiševa. Njena sestra Terezija je bila prvič poročena Jager, drugič pa Brlek. Umrla je leta 1968, teden dni pred mamo. Bila je mama Danka Brleka iz Gradišč, ki je že vrsto let član kulturno-turističnega društva Klopotec v Dravcih.



Slika 720: Franc Pfeifer (roj. Kristovič) z mamo Marijo Kristovič, poročeno Pfeifer.[1281]

– Labiševemu Hanzu videmski župnik spremeni priimek

Njegov starejši brat Janez (znan kot Labišev Hanza) je med preživljanjem otroštva v Gradiščah, čeprav je hodil v šolo v Cirkulane, seveda poznal mlada dekleta iz Dravcev. Tako se je še pred služenjem vojaškega roka zbližal s Terezijo Belšak (rojeno 1927 v Dravcih)[1282] in leta 1947 se jima je rodila hči Marija Belšak, ki je do šole živela pri babici Mariji Horvat v Dravcih, nato pa jo je mama Terezija vzela k sebi.

Terezija Belšak ni čakala, da bi se Janez vrnil s služenja vojaškega roka, in po vrnitvi se je Janez zbližal s Cecilijo Korpič (rojeno 1929 v Dravcih).[1283] Cilika je bila teta Marije Korpič, s katero je bil v kratki zvezi Janezov brat Labišev Franc.

Na pripravah na poroko Janeza in Cilike pa se je zapletlo.

Ker je moral Janez iz Župnije sv. Marka na Videm prinesti krstni list, je župnik ugotovil, da je v letu 1928 v matični knjigi v Markovcih ob Janezovem rojstvu kot oče vpisan takrat že umrli prvi mož Marije Kristovič – Janez Slatič in ker od njegove smrti do Janezovega rojstva ni minilo več kot 300 dni (temveč sedem mesecev), je Janez Slatič veljal za zakonitega očeta mladega Janeza. To je pomenilo, da njegov

[1281] Zasebni arhiv Danice Arnejčič.
[1282] O njej v poglavju o spodnjih Tumpovih – Dravci 9 in 10.
[1283] O njeni družini pišem v poglavju o Korpičevih – Dravci 4.

priimek ni Pfeifer, kot so zapisovali neuradno, temveč Slatič, ne glede na to, da je Jožef Pfeifer Janeza priznaval za svojega sina. Leta 1954, ko sta se Janez in Cilika poročila, pa Jožef Pfeifer ni bil več živ, da bi lahko kakorkoli spreminjali zakonsko domnevo očetovstva, ki je bila opravljena ob Janezovem rojstvu. Obenem je župnik izpostavil, da je bil le tri mesece pred Janezom rojen drugi sin Jožefa Pfeiferja Ciril Brusar, kar je kazalo na to, da je bil Jožef v zadevnem času v razmerju s Cirilovo in ne z Janezovo mamo. Ciril Brusar je imel sodno določeno očetovstvo Jožefa Pfeiferja, čeprav ne tudi očetovega priimka – Janez Pfeifer pa v markovski matični knjigi kot očeta navedenega materinega prvega moža, čeprav ga je njen drugi mož priznaval za svojega. Janez Pfeifer je bil tako ob poroki s strani župnika seznanjen, da je njegov uradni priimek Slatič. Če tega ni želel, je imel možnost, da ob poroki prevzame ženin priimek Korpič.



Slika 721: Janez Slatič (1928–2013).[1284]

Čeprav je torej Janez do 26. leta nosil očetov priimek Pfeifer, ga od poroke po božiču leta 1954 naprej ni več smel. Med priimkoma Korpič in Slatič je Janez izbral priimek Slatič.

Odtlej je v Dravcih družina Slatič, pa čeprav so dejansko Pfeiferjevi – po domače Labiševi. Janez Slatič pa ni bil polbrat, kot je prevladujoče mnenje Dravčanov zaradi razlike v priimku, temveč brat Franca Pfeiferja.

– Hiši 2a in 2b – Slatičevi

Hiši Dravci 2a in 2b sodita med najnovejši hiši v Dravcih. Janez Slatič je po očetu, Labiševem Pepiju, dobil zemljo, ki sta jo leta 1907 kupila Janezov praded in prababica, Filip in Ana Pfeifer, po bankrotiranem Jožefu Belšaku (Zgornjem Tumpovem iz Dravcev, ki jo je ta leta 1872 kupil od Marije Weisbacher). Na

[1284] Zasebni arhiv Mirka Slatiča.

posesti je sredi 20. stoletja še stalo staro Weisbacherjevo gospodarsko poslopje.[1285] Tu sta Janez in Cilika Slatič po poroki leta 1955 zgradila novo hišo in dobila hišno številko 18. Kasneje, ko sta si ob njej hišo zgradila njun sin Mirko in njegova žena Danica, pa sta bili hiši številčno postavljeni v dravski red – proti toku reke Drave.

Po smrti Cilikinega očeta Antona Korpiča, leta 1949, so se Korpičevi otroci dogovorili o delitvi dediščine. Ob dogovoru, da najstarejši Tonček deduje domačijo in prevzame obveznost dosmrtne oskrbe mame Marije, Pepek kočo ob Dravi, Cilika pa zemljo v Zalokah ter ob Labiševem na drugi strani potoka Psičina, se je njihova mama Marija odločila, da bo raje kot s Tončkom in z njegovo ženo Naniko živela pri hčerki Ciliki – Tonček pa ji je moral vsak dan pripeljati liter mleka. Mama je pri Slatičevih živela vse do smrti leta 1961. Umrla je tako kot mož Anton – zaradi raka na želodcu.



Slika 722: Zlata poroka Cecilije in Janeza Slatiča, 2004.[1286]

[1285] Pogovor avtorice z Mirkom Slatičem, avgust 2024.
[1286] Zasebni arhiv Mirka Slatiča.



Slika 723: Družinsko srečanje družine Slatič, Janez Slatič s harmoniko in Cecilija ob njem.[1287]



Slika 724: Družinsko srečanje družine Korpič.[1288]

[1287] Zasebni arhiv Mirka Slatiča.

[1288] Od desne proti levi: Janez in Cecilija Slatič, njena sestra Marija, poročena Cafuta, brat Tonček Korpič, skrajno levo Zvonko in Marija Korpič, nasproti Janeza Alojz Habjanič. Zasebni arhiv Mirka Slatiča.

Janezu in Ciliki Slatič so se rodili štirje otroci – trije sinovi in hčer. Najstarejši sin Janez je bil rojen dva meseca pred njuno poroko, oktobra 1954, na Korpičevi domačiji v Dravcih 4. Od vnetja droba je umrl manj kot mesec dni kasneje. Milena Slatič je bila rojena spomladi 1956 na novi domačiji Slatičev na drugi strani potoka Psičina. Poročena je z Janezom Topolovcem in živi na Ptuju. Leto in pol za njo se je rodil Slavko Slatič, ki je – tako kot njegov brat Janez – umrl od vnetja droba nekaj tednov po rojstvu. Zadnji sin Mirko se jima je rodil precej kasneje, maja 1965, in z družino živi v Dravcih 2b. Janez Slatič je umrl leta 2013, Cilika pa leta 2020.



Slika 725: Cecilija Slatič s sinom Mirkom, 1967.[1289]

[1289] Zasebni arhiv Mirko Slatič.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

3 Drafze per Dravi: srednji del vasi

3.1 Hiša št. 3: Velik Vespoharjev rod

3.1.1 Tri Vespoharjeve hiše v Dravcih

Na današnji Gabrovčevi (po domače Čelajevi) domačiji v Dravcih 3 (prej Dravci 1), ki v času pisanja čaka na nove stanovalce, je od prvih zapisov dravskih prebivalcev pa do začetka 60. let 20. stoletja stanovala obsežna rodbina Weisbacher (v knjigah tudi Weispoher, Vespohar).

Čeprav družine Weisbacher zadnjih 60 let v Dravcih več ni, zgodovinsko gledano sodi med najstarejše in najobširnejše dravske družine. Njeni člani so v določenem obdobju živeli v treh dravskih hišah in bili zelo številni. V drugi polovici 19. stoletja pa se je začelo njihovo število zniževati, dve stanovanjski hiši sta bili opuščeni in v zadnji četrtini 19. stoletja so Weisbacherjevi bivali le še v eni hiši v Dravcih. Leta 1961 so prodali tudi to in odšli iz Dravcev, na njihovo mesto pa so prišli Gabrovčevi.

Ob prvem številčenju hiš v vasi so Weisbacherjevi imeli prvo hišo na levem bregu potoka Psičina – na naslovu Dravci 1. V njej je živel najstarejši registrirani član te družine – Gregor Weisbacher.

Weisbacher

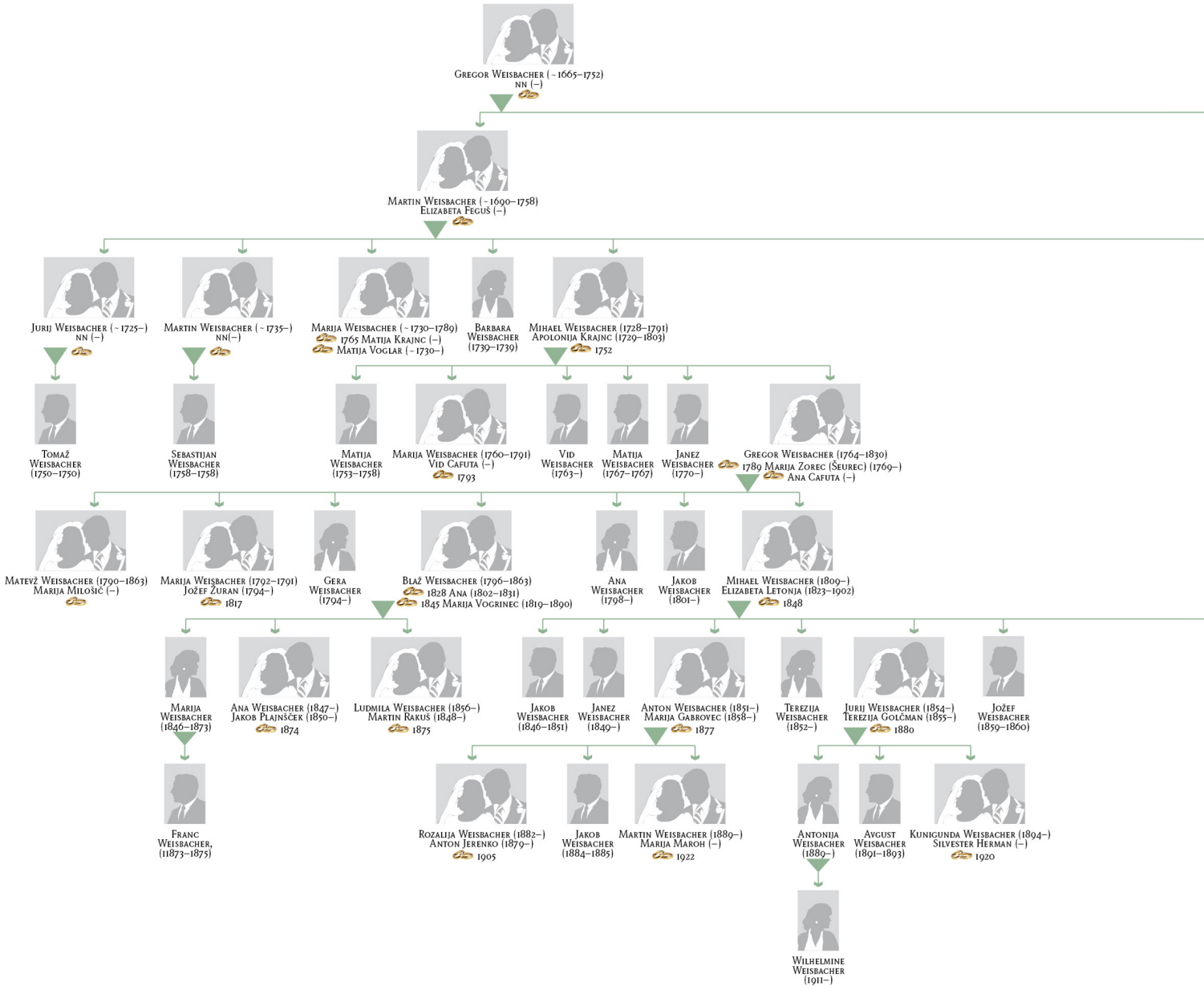
Gregor Weisbacher (~ 1665–1752)
NN (–)
Martin Weisbacher (~ 1690–1758)
Elizabeta Feguš (–)
Jurij Weisbacher (~ 1725–)
NN (–)
Martin Weisbacher (~ 1735–)
NN(–)
Marija Weisbacher (~ 1730–1789)
1765 Matija Krajnc (–)
Matija Voglar (~ 1730–)
Barbara Weisbacher (1739–1739)
Mihael Weisbacher (1728–1791)
Apolonija Krajnc (1729–1803)
1752
Tomaž Weisbacher (1750–1750)
Sebastijan Weisbacher (1758–1758)
Matija Weisbacher (1753–1758)
Marija Weisbacher (1760–1791)
Vid Cafuta (–)
1793
Vid Weisbacher (1763–)
Matija Weisbacher (1767–1767)
Janez Weisbacher (1770–)
Gregor Weisbacher (1764–1830)
1789 Marija Zorec (Šeurec) (1769–)
Ana Cafuta (–)
Matevž Weisbacher (1790–1863)
Marija Milošić (–)
Marija Weisbacher (1792–1791)
Jožef Zuran (1794–)
1817
Gera Weisbacher (1794–)
Blaž Weisbacher (1796–1863)
1828 Ana (1802–1831)
1845 Marija Vogrinec (1819–1890)
Ana Weisbacher (1798–)
Jakob Weisbacher (1801–)
Mihael Weisbacher (1809–)
Elizabeta Letonja (1823–1902)
1848
Marija Weisbacher (1846–1873)
Ana Weisbacher (1847–)
Jakob Plajnšček (1850–)
1874
Ludmila Weisbacher (1856–)
Martin Rakuš (1848–)
1875
Jakob Weisbacher (1846–1851)
Janez Weisbacher (1849–)
Anton Weisbacher (1851–)
Marija Gabrovec (1858–)
1877
Terezija Weisbacher (1852–)
Jurij Weisbacher (1854–)
Terezija Golčman (1855–)
1880
Jožef Weisbacher (1859–1860)
Franc Weisbacher, (11873–1875)
Rozalija Weisbacher (1882–)
Anton Jerenko (1879–)
1905
Jakob Weisbacher (1884–1885)
Martin Weisbacher (1889–)
Marija Maroh (–)
1922
Antonija Weisbacher (1889–)
Avgust Weisbacher (1891–1893)
Kunigunda Weisbacher (1894–)
Silvester Herman (–)
1920
Wilhelmine Weisbacher (1911–)

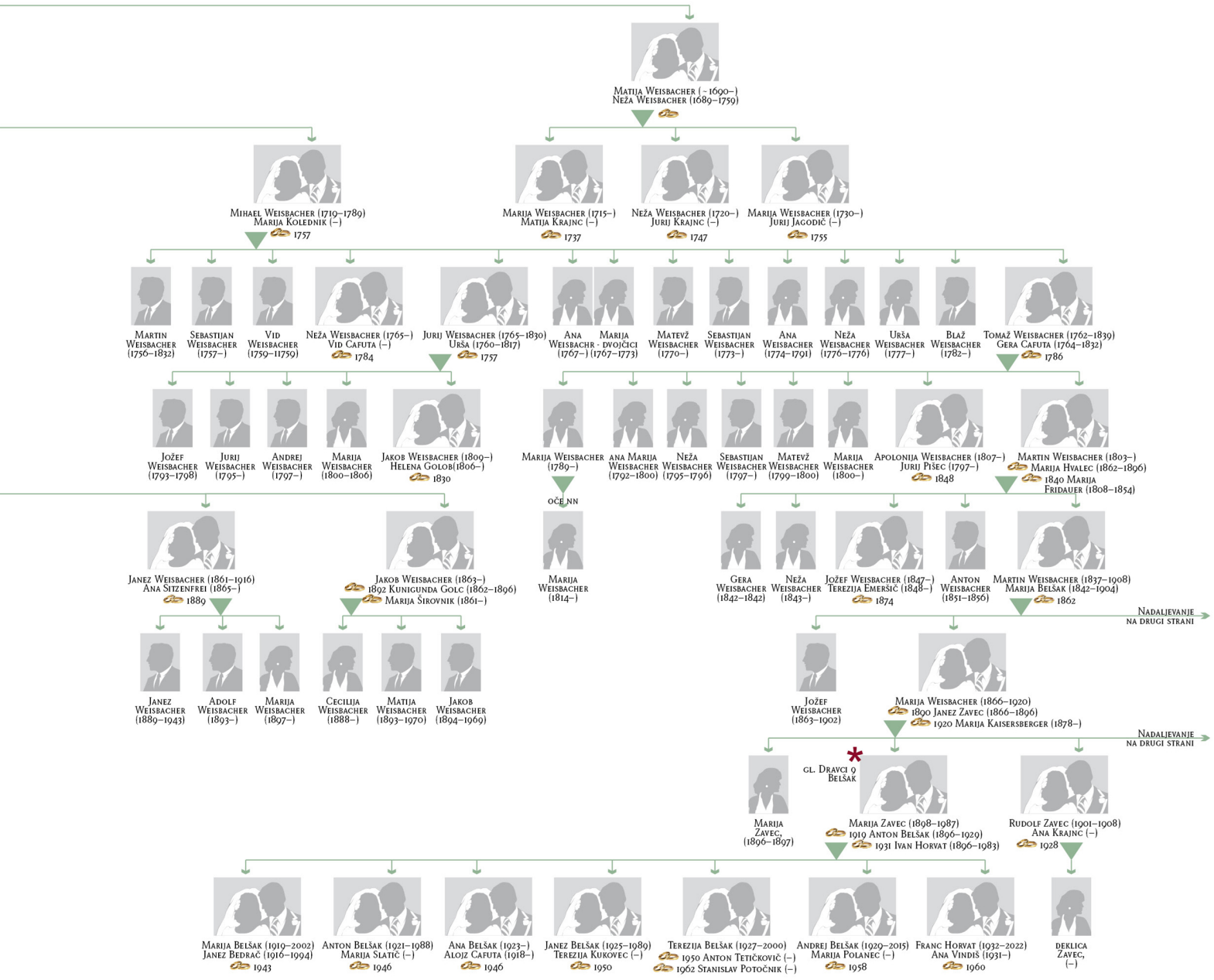
Matija Weisbacher (~ 1690–)
Neža Weisbacher (1689–1759)
Mihael Weisbacher (1719–1789)
Marija Kolednik (–)
1757
Marija Weisbacher (1715–)
Matija Krajnc (–)
1737
Neža Weisbacher (1720–)
Jurij Krajnc (–)
1747
Marija Weisbacher (1730–)
Jurij Jagodič (–)
1755
Martin Weisbacher (1756–1832)
Sebastijan Weisbacher (1757–)
Vid Weisbacher (1759–11759)
Neža Weisbacher (1765–)
Vid Cafuta (–)
1784
Jurij Weisbacher (1765–1830)
Urša (1760–1817)
1757
Ana Weisbachr (1767–)
Marija (1767–1773)
Matevž Weisbacher (1770–)
Sebastijan Weisbacher (1773–)
Ana Weisbacher (1774–1791)
Neža Weisbacher (1776–1776)
Urša Weisbacher (1777–)
Blaž Weisbacher (1782–)
Tomaž Weisbacher (1762–1839)
Gera Cafuta (1764–1832)
1786
Jožef Weisbacher (1793–1798)
Jurij Weisbacher (1795–)
Andrej Weisbacher (1797–)
Marija Weisbacher (1800–1806)
Jakob Weisbacher (1809–)
Helena Golob(1806–)
1830
Marija Weisbacher (1789–)
oče NN
ana Marija Weisbacher (1792–1800)
Neža Weisbacher (1795–1796)
Sebastijan Weisbacher (1797–)
Matevž Weisbacher (1799–1800)
Marija Weisbacher (1800–)
Apolonija Weisbacher (1807–)
Jurij Pšec (1797–)
1848
Martin Weisbacher (1803–)
Marija Hvalec (1862–1896)
1840 Marija Fridauer (1808–1854)
Janez Weisbacher (1861–1916)
Ana Sitzenfrei (1865–)
1889
Jakob Weisbacher (1863–)
1892 Kunigunda Golc (1862–1896)
Marija Širovnik (1861–)
Marija Weisbacher (1814–)
Gera Weisbacher (1842–1842)
Neža Weisbacher (1843–)
Jožef Weisbacher (1847–)
Terezija Emeršič (1848–)
1874
Anton Weisbacher (1851–1856)
Martin Weisbacher (1837–1908)
Marija Belšak (1842–1904)
1862
Nadaljevanje na drugi strani
Janez Weisbacher (1889–1943)
Adolf Weisbacher (1893–)
Marija Weisbacher (1897–)
Cecilija Weisbacher (1888–)
Matija Weisbacher (1893–1970)
Jakob Weisbacher (1894–1969)
Jožef Weisbacher (1863–1902)
Marija Weisbacher (1866–1920)
1890 Janez Zavec (1866–1896)
1920 Marija Kaisersberger (1878–)
Nadaljevanje na drugi strani
*
gl. Dravci 9 Belšak
Marija Zavec, (1896–1897)
Marija Zavec (1898–1987)
1919 Anton Belšak (1896–1929)
1931 Ivan Horvat (1896–1983)
Rudolf Zavec (1901–1908)
Ana Krajnc (–)
1928
Marija Belšak (1919–2002)
Janez Bedrač (1916–1994)
1943
Anton Belšak (1921–1988)
Marija Slatič (–)
1946
Ana Belšak (1923–)
Alojz Cafuta (1918–)
1946
Janez Belšak (1925–1989)
Terezija Kukovec (–)
1950
Terezija Belšak (1927–2000)
1950 Anton Tetičkovič (–)
1962 Stanislav Potočnik (–)
Andrej Belšak (1929–2015)
Marija Polanec (–)
1958
Franc Horvat (1932–2022)
Ana Vindiš (1931–)
1960
deklica Zavec, (–)

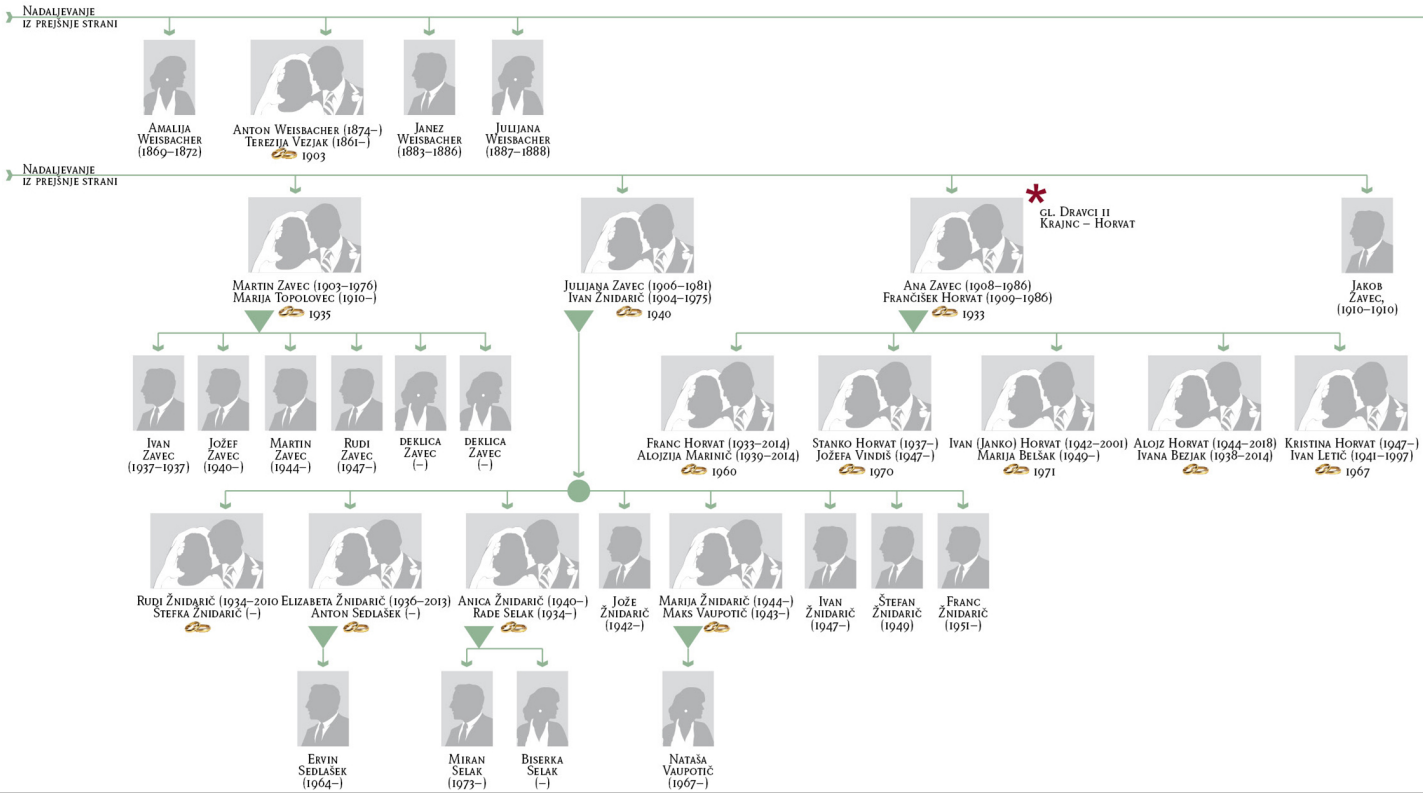
Nadaljevanje iz prejšnje strani
Amalija Weisbacher (1869–1872)
Anton Weisbacher (1874–)
Terezija Vezjak (1861–)
1903
Janez Weisbacher (1883–1886)
Julijana Weisbacher (1887–1888)
Nadaljevanje iz prejšnje strani
Martin Zavec (1903–1976)
Marija Topolovec (1910–)
1935
Julijana Zavec (1906–1981)
Ivan Žnidarič (1904–1975)
1940
Ana Zavec (1908–1986)
František Horvat (1909–1986)
1933
gl. Dravci II
Krajnc – Horvat
Jakob Zavec, (1910–1910)
Ivan Zavec (1937–1937)
Jožef Zavec (1940–)
Martin Zavec (1944–)
Rudi Zavec (1947–)
deklica Zavec (–)
deklica Zavec (–)
Franc Horvat (1933–2014)
Alojzija Marinič (1939–2014)
1960
Stanko Horvat (1937–)
Jožefa Vindiš (1947–)
1970
Ivan (Janko) Horvat (1942–2001)
Marija Belšak (1949–)
1971
Aloiz Horvat (1944–2018)
Ivana Bezjak (1938–2014)
Kristina Horvat (1947–)
Ivan Letič (1941–1997)
1967
Rudi Žnidarič (1934–2010)
Stefka Žnidarič (–)
Elizabeta Žnidarič (1936–2013)
Anton Sedlašek (–)
Anica Žnidarič (1940–)
Rade Selak (1934–)
Jože Žnidarič (1942–)
Marija Žnidarič (1944–)
Maks Vaupotič (1943–)
Ivan Žnidarič (1947–)
Štefan Žnidarič (1949)
Franc Žnidarič (1951–)
Ervin Sedlašek (1964–)
Miran Selak (1973–)
Biserka Selak (–)
Nataša Vaupotič (1967–)

Weisbacher

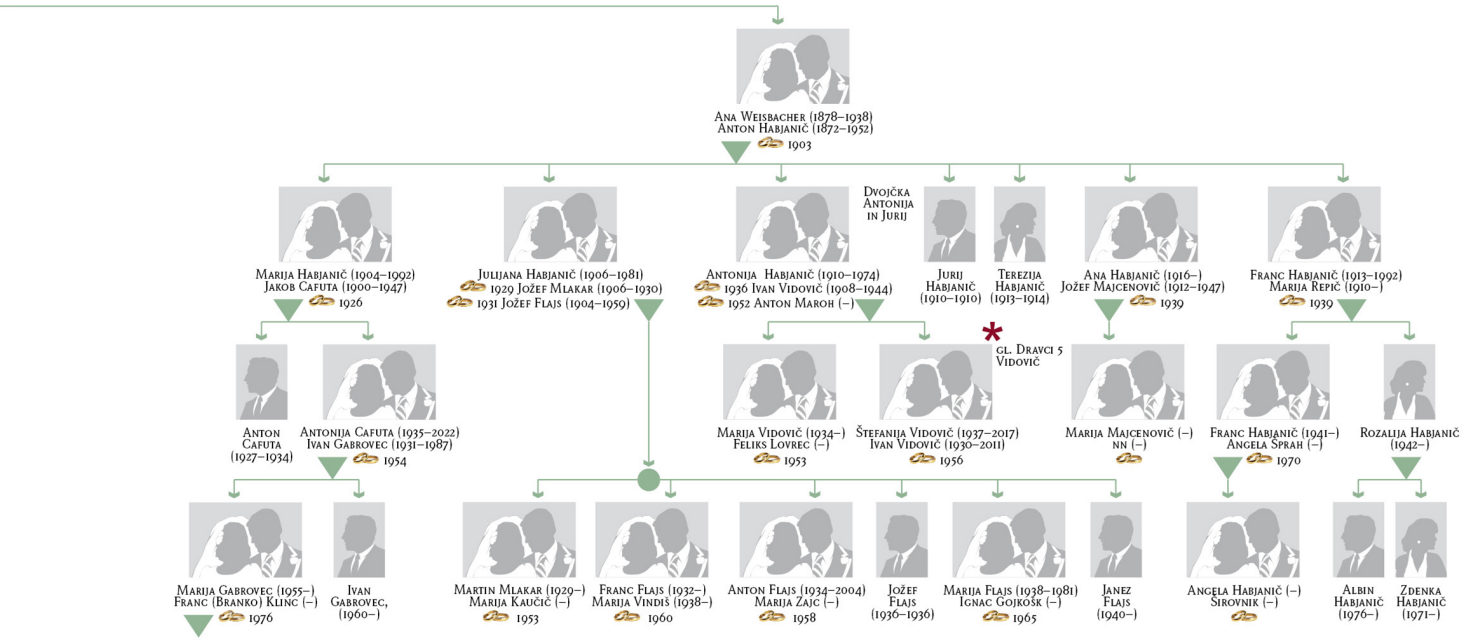
Ana Weisbacher (1878–1938)
Anton Habjanič (1872–1952)
1903
Marija Habjanič (1904–1992)
Jakob Cafuta (1900–1947)
1926
Julijana Habjanič (1906–1981)
1929 Jožef Mlakar (1906–1930)
1931 Jožef Flajs (1904–1959)
Antonija Habjanič (1910–1974)
1936 Ivan Vidovič (1908–1944)
1952 Anton Maroh (–)
Dvojčka Antonija in Jurij
Jurij Habjanič (1910–1910)
Terezija Habjanič (1913–1914)
Ana Habjanič (1916–)
Jožef Majcenovič (1912–1947)
1939
Franc Habjanič (1913–1992)
Marija Repič (1910–)
1939
Anton Cafuta (1927–1934)
Antonija Cafuta (1935–2022)
Ivan Gabrovec (1931–1987)
1954
Gl. Dravci 5 Vidovič
Marija Vidovič (1934–)
Feliks Lovrec (–)
1953
Štefanija Vidovič (1937–2017)
Ivan Vidovič (1930–2011)
1956
Marija Majcenovič (–)
nn (–)
Franc Habjanič (1941–)
Angela Sprah (–)
1970
Rozalija Habjanič (1942–)
Marija Gabrovec (1955–)
Franc (Branko) Klinc (–)
1976
Ivan Gabrovec, (1960–)
Martin Mlakar (1929–)
Marija Kaučič (–)
1953
Franc Flajs (1932–)
Marija Vindiš (1938–)
1960
Anton Flajs (1934–2004)
Marija Zajc (–)
1958
Jožef Flajs (1936–1936)
Marija Flajs (1938–1981)
Ignac Gojkošk (–)
1965
Janez Flajs (1940–)
Angela Habjanič (–)
Sirovnik (–)
Albin Habjanič (1976–)
Zdenka Habjanič (1971–)

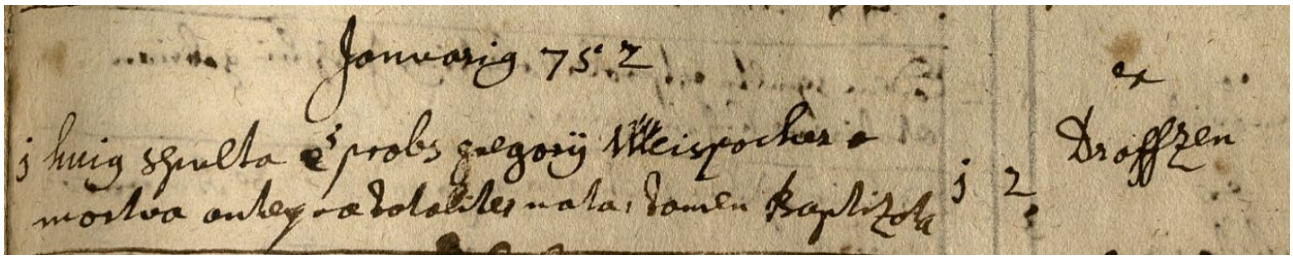

Slika 726: Vpis smrt Gregorja Weisbacherja iz Dravc, 1. januarja 1752.[1290]

V naslednji generaciji se pojavljata sinova Matija in Martin Weisbacher. Ker do tretje četrtine 18. stoletja v Dravcih nimamo ustaljenih hišnih številk, Weisbacherjevi pa so takrat bili že v treh družinah, njihova razdelitev po hišah ni najbolj jasna. Ko so hišne številke že bile podeljene, težave povzroča večkrat napačno zapisovanje hišnih številk s strani župnika v matične knjige. Za Martinom župnik kar za dva Mihaela zapiše, da sta sinova Martina Weisbacherja iz Dravcev, kar še dodatno otežuje raziskovanje te družine. V času dveh Mihaelov Weisbacherjev konec 18. stoletja se v matičnih knjigah že omenja dodatna hiša Weisbacherjevih – na naslovu Dravci 14, ki se je nahajala na mestu današnje Slatičeve domačije.[1291] Tretja Weisbacherjeva hiša je bila ob prvotni domačiji in je imela hišno številko Dravci 17.

Tabela: Tri hiše Weisbacherjev v Dravcih.

Hiša		1740–1800	1765–1820	1800–1850	1875	1900	1950
Dravci 17	Martin W. in Liza Feguš	Mihael W. in Marija Kolednik	Jurij in Urša	Jakob se poroči v Markovce	Martin Weisbacher ml.	Ana Weisbacher, por. Habjanič	Franc Habjanič, nato Anton Gabrovec
Dravci 1			Tomaž in Gera	Martin Weisbacher	Najemnik Jurij Hlupič	»zgorela je« prodana Korpičem leta 1974	Muzej
Dravci 14		Mihael W. in Apolonija Krajnc	Gregor in Marija	Blaž in Marija	Jožef Belšak & Jožef in Neža Korpič (1872)	Filip in Ana Pfeifer Jožef in Gera Korpič (1904)	Janez Slatič Cecilija Korpič

V drugi polovici 18. stoletja imamo pri Weisbacherjevih tri poročene sinove – Jurija, ki je bil poročen z Uršo, Tomaža, poročenega z Gero, in Gregorja, poročenega z Marijo. Živeli so v treh hišah: Dravci 1 (Tomaž), Dravci 14 (Gregor) in Dravci 17 (Jurij). V naslednji generaciji, okrog leta 1830, se je Jurijev sin Jakob odselil v Markovce, Gregorjeva snaha Marija pa je leta 1872 po smrti Gregorjevega sina Blaža prodala Gregorjev del premoženja v Dravcih in s hčerkami odšla v Tržec. Čeprav so nekaj časa v izpraznjenih hišah še imeli najemnike, je od leta 1872 v Dravcih le še ena hiša Weisbacherjev, in sicer družina Tomaževega sina Martina Weisbacherja.

[1290] Mrliška knjiga Župnije sv. Vida, knjiga 1, 1718–1758.
[1291] O tem v prejšnjem poglavju.

3.1.2 Prva hiša

- Gregor Weisbacher (okrog 1665–1752)

Najstarejši v pisnih virih zabeleženi Weisbacher iz Dravcev je Gregor Weisbacher, ki je v starosti 90 let v Dravcih 1 umrl na novoletni dan leta 1752. 90 let je najbrž navzgor zaokrožena starost, a je bil kljub temu verjetno rojen okrog leta 1665.

V naslednji generaciji, rojeni okrog leta 1690, zasledimo v Dravcih dva Weisbacherja, najbrž Gregorjeva sinova – Matijo in Martina, rojena okrog leta 1690.

Matija je imel dve hčerki Mariji in Nežo. Starejša Marija se je leta 1737 poročila z Matijo Krajncem, mlajša pa leta 1755 z Jurijem Jagodičem iz Dravcev. Hči Neža se je leta 1747 poročila z Jurijem Krajncem.

3.1.3 Martinov rod na naslovu Dravci 1

V prvi Weisbacherjevi hiši na mestu današnjega etnografskega muzeja Dravci je živel Martinov rod.

- Martin Weisbacher (okrog 1690–1758)

Za Martina Weisbacherja iz mrliške matične knjige izvemo, da je umrl poleti 1758, star okrog 70 let. Poročen je bil z Elizabeto Feguš. Ker je v Dravcih živela družina Feguš in ker je bilo v tistem času porok znotraj vasi veliko, je bila tudi Elizabeta najbrž Dravčanka. Skupaj sta bila botra pri Krajnčevih, kjer je bila poročena njuna hčerka.

Iz matičnih knjig razberemo, da je imel Martin (najbrž vse z ženo Elizabeto, čeprav mame v tistem času niso vpisane v knjigo krstov) štiri otroke: hči Marija se je leta 1756 poročila z Matijo Krajncem s kasnejšega Kovačevega v Dravcih in tam rodila tri otroke. Druga Martinova hči Barbara Weisbacher je umrla dva tedna po rojstvu, konec leta 1739. Dva Martinova sinova naj bi bila Mihaela, oba sta se poročila in imela potomce. Poleg njih sta bila okrog leta 1730 rojena tudi Jurij Weisbacher, kateremu se je leta 1750 rodil sin Tomaž, ter Martin Weisbacher ml., kateremu se je pozimi 1758 rodil sin Sebastijan. Ali je bil Martin oče Jurija in Martina ml., ni potrjeno. Oba njuna otroka sta umrla v prvih dneh življenja.

- Vprašanje dvoženstva Mihaela Weisbacherja

Med leti 1753 in 1782 se je v Dravcih rodilo 20 otrok, katerih oče je bil Mihael Weisbacher. Materi tem otrokom sta bili Apolonija Krajnc in Marija Kolednik. Pri nekaterih pa mati ni pripisana, temveč zgolj oče Mihael. Čeprav imamo dobrih sto let kasneje v Dravcih Jožefa Korpiča, ki je bil oče 20 otrokom, se pri Mihaelu Weisbacherju rojstva otrok pri eni in drugi ženi prepletajo, niso se torej najprej rodili otroci ene in nato druge matere.

Možnosti sta dve: ali je imel Mihael Weisbacher obenem dve ženi ali pa sta ob istem času v Dravcih živela dva Mihaela Weisbacherja.

Glede na to, da katoliška cerkev že od svojih začetkov uči, da je zakonska zveza med enim moškim in eno žensko sveta in neločljiva in da je prepovedano, da bi oseba, ki je že poročena po cerkvenem zakonu, sklenila drug zakon, dokler prvi zakon velja, bi bilo morebitno dvoženstvo Mihaela Weisbacherja iz Dravcev v drugi polovici 18. stoletja v nasprotju s kanonskim pravom.

Codex Iuris Canonici

Kanon 1055 §1 CIC določa: »Zakon se ustanovi s svobodno privolitvijo občestva moškega in ženske.«

Kanon 1089 CIC določa: »Ničen je zakon, ki se skuša skleniti s tistim, ki je že v zakonu veljavnem kanonu, razen v tistem primeru, ko je zakon postal neveljaven ali je prenehal obstajati.«

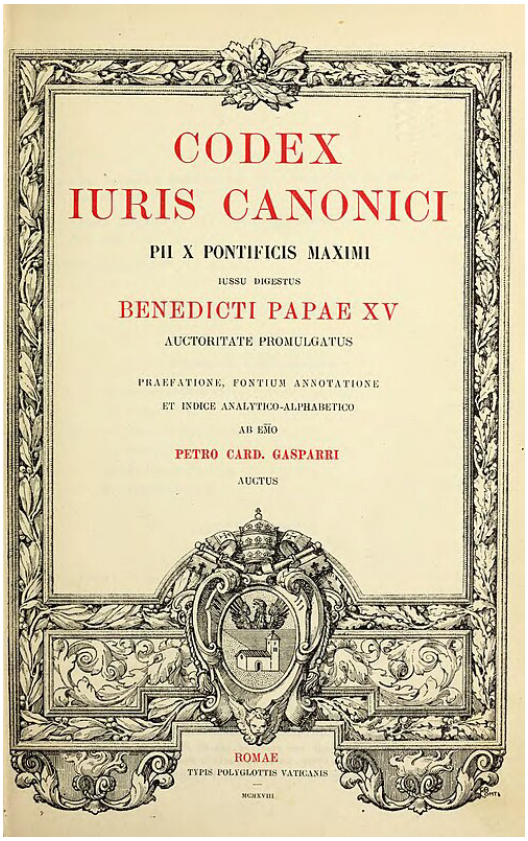
CODEX
IURIS CANONICI
PII X PONTIFICIS MAXIMI
IUSSU DIGESTUS
BENEDICTI PAPAE XV
AUCTORITATE PROMULGATUS
PRAEFATIONE, FONTIUM ANNOTATIONE
ET INDICE ANALYTICO-ALPHABETICO
AB EÑO
PETRO CARD. GASPARRI
AUCTUS
ROMAE
TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS

Slika 727: Codex Iuris Canonici – zakonik cerkvenega prava.[1292]

Da je vendarle šlo za dva Mihaela, se potrdi v mrliški matični knjigi. Tam je najprej zabeležen prvi (starejši), ki je umrl 8. novembra 1789, star 70 let, in nato še nekaj let mlajši Mihael Weisbacher, ki je umrl 15. februarja 1791, star 64 let. Prvi je bil tako rojen leta 1719, drugi pa leta 1728. Pri obeh pri smrti piše, da sta sinova Martina Weisbacherja iz Dravcev. Ali sta sodila k istemu Martinu, ni mogoče z gotovostjo dognati, saj pri Sv. Vidu ni krstnih knjig iz časa njunega rojstva. Gotovo pa je, da sta vsaj 64 let pri isti družini v Dravcih živela dva Mihaela Weisbacherja. Tistih otrok, pri katerih je pri starših naveden zgolj oče Mihael, ne pa tudi mama, tako ne moremo zagotovo umestiti k pravim staršem.

[1292] Vir: avtor: Veverve, Wikipedia.org, 2021.

Razvidno pa je, da je mlajši Mihael leta 1772 dobil svobodno posest v Dravcih in da si je ob delitvi posestva postavil novo hišo – na naslovu Dravci 14. Glede na kasnejše lastnike se zdi, da se je ta hiša nahajala na mestu današnje domačije družine Slatič. Vrisana je tudi v katastrska načrta Dravcev iz 19. stoletja. Njegovi potomci so iz Dravcev odšli približno sto let pred potomci starejšega Mihaela Weisbacherja in jih popisujem zgoraj pri stari hiši Dravci 14 (predhodnici Dravcev 2a).

– Starejši Mihael Weisbacher (1725–1789)

Martinov sin Mihael Weisbacher se je pozimi 1757 poročil z Marijo Kolednik iz Varej. Imela sta zagotovo vsaj 12 otrok, poleg teh pa sta v matičnih knjigah še Martin (rojen 1756) in Ana (rojena 1765), ki sta jima bila morda starša onadva ali pa Mihael in Apolonija iz druge Weisbacherjeve hiše. Zagotovo ne moremo vedeti, ker je zapisan le oče Mihael Weisbacher, to pa sta bila v tistem času v Dravcih dva. Bolj verjetno je, da sodi Martin sem, ker je bil rojen na naslovu Dravci 17 kot njegovi sorojenci, in ne na naslovu Dravci 14. Lahko pa je šlo za župnikovo napako. Če sodita Martin in Ana res sem, je Marija Kolednik, poročena Weisbacher, rekorderka po številu rojstev med vsemi Dravčankami (doslej).

Najstarejši Martin je umrl leta 1832, star 76 let. Podatkov o morebitni poroki ali potomcih ni. Sledita dva sinova Mihaela in Marije, ki sta bila rojena le v petih mesecih razmika – Sebastijan konec leta 1757, Vid pa sredi maja 1758. Ker je matična knjiga pisana na papir in ne digitalno kot danes, je napaka pri zapisu datuma rojstva izključena – bolj verjetno je, da je napaka pri zapisu matere, tako da otrok dejansko sodi v družino drugega Mihaela Weisbacherja. A to je le domneva. Sicer pa imamo za večino otrok Mihaela in Marije zgolj rojstne podatke, tako da ne vemo, kaj je bilo z njimi. V odraslem življenju sta v Dravcih živela dva njuna sinova – Jurij in Tomaž.

– Jurij Weisbacher (1765–1830): dobi hišo Dravci 17

Mihaelov sin Jurij se je poročil z Uršo, s katero sta imela pet otrok. Ona je umrla leta 1817, 13 let pred možem. Vsem njunim otrokom sta bila botra soseda Anton in Marija Mlakar. Za najstarejšega Jožefa, ki je bil rojen leta 1793, imamo podatek, da je umrl v starosti petih let, njegova sestra Marija, ki je bila rojena leta 1800, pa je umrla leta 1806 – po župnikovem računanju stara štiri leta. Za Jurija imamo le podatek o datumu rojstva. Za najmlajšega Jurijevega sina Jakoba, ki je bil rojen leta 1809, najdemo v Župniji sv. Marka na drugi strani Drave podatek, da se je leta 1830 tam poročil s Heleno Golob iz Nove vasi. Njegova priča je bil brat Andrej Weisbacher, ki je tako očitno tudi dosegel odraslo dobo.[1293]

– Weisbacherjevi v Šturmovcih in v Pobrežju

Potomci Jakoba Weisbacherja iz Dravcev so v naslednjih generacijah živeli v Šturmovcih in v Pobrežju, vendar se v zapisih v matičnih knjigah pojavljajo določene nedoslednosti. Jakobov sin Franc je bil tako v Novi vasi rojen 22. marca 1841, po podatkih ob smrti pa 22. marca 1839. Njegova mama naj bi bila Magdalena Golob – kar je morda prej omenjena Jakobova žena Helena Golob, ki jo je župnik malo preimenoval.

[1293] Poročna knjiga Župnije sv. Marka niže Ptuja, 1790–1838, str. 37.

Tudi Franc Weisbacher je bil poročen z Golobovo kot njegov oče – njegova prva žena je bila namreč Veronika Golob iz Pobrežja. Z njo je Franc imel dve hčerki: Marija je umrla v Pobrežju leta 1873, stara dva leti, Marjeta pa se je rodila v Pobrežju, a so se pri njenih štirih letih preselili v Kicar. Leta 1911 se je poročila z 12 let mlajšim hlapcem Jožefom Volgemutom iz Gerncev pri Destrniku. Druga Frančeva žena je bila osemnajst let mlajša Marija Feguš. Z njo sta imela hčer Nežo in sina Jožefa. Slednji je bil rojen leta 1901, ko je bil Franc star že 60 let. Jožef se je leta 1923 poročil z Marijo Mlakar, živela sta v Šturmovcih in imela sedem otrok. Franc Weisbacher je umrl leta 1913 v Šturmovcih. Weisbacherji iz Dravcev so se od sredine 19. stoletja torej razpršili po širšem ptujskem območju.

– Tomaž Weisbacher (1762–1839) nadaljuje rodbino v Dravcih – v stari hiši!

Jurijev starejši brat Tomaž se je poročil in preko potomcev nadaljeval družino Weisbacher v Dravcih še nadaljnjih dvesto let. Poročil se je z Gero Cafuta, s katero sta imela osem otrok. Trije od njih so umrli v zgodnji mladosti – v letu 1800 kar dva: pozimi komaj trimesečni Matevž, poleti pa še njegova sedemletna sestra Ana. Za dva (sina Sebastijana in mlajšo Marijo) nimamo drugih podatkov od rojstnih in najbrž sta tudi onadva umrla v otroštvu.[1294] Otroštvo so tako od osmih preživeli le trije otroci: starejša hči Marija, rojena 1789, se ni poročila in je leta 1814 rodila nezakonsko hčer Marijo. Njena mlajša sestra Apolonija je bila pred poroko dekla pri Mihaelu Foršnariču v Sovičah, ko je bila stara že več kot 40 let, pa se je poročila s 50-letnim vdovcem Jurijem Pišecem iz Lancove vasi. Tomaževo domačijo v Dravcih je tako nasledil njegov sin Martin Weisbacher. Tomaž je umrl leta 1839, star 77 let, njegova žena Gera pa sedem let prej.

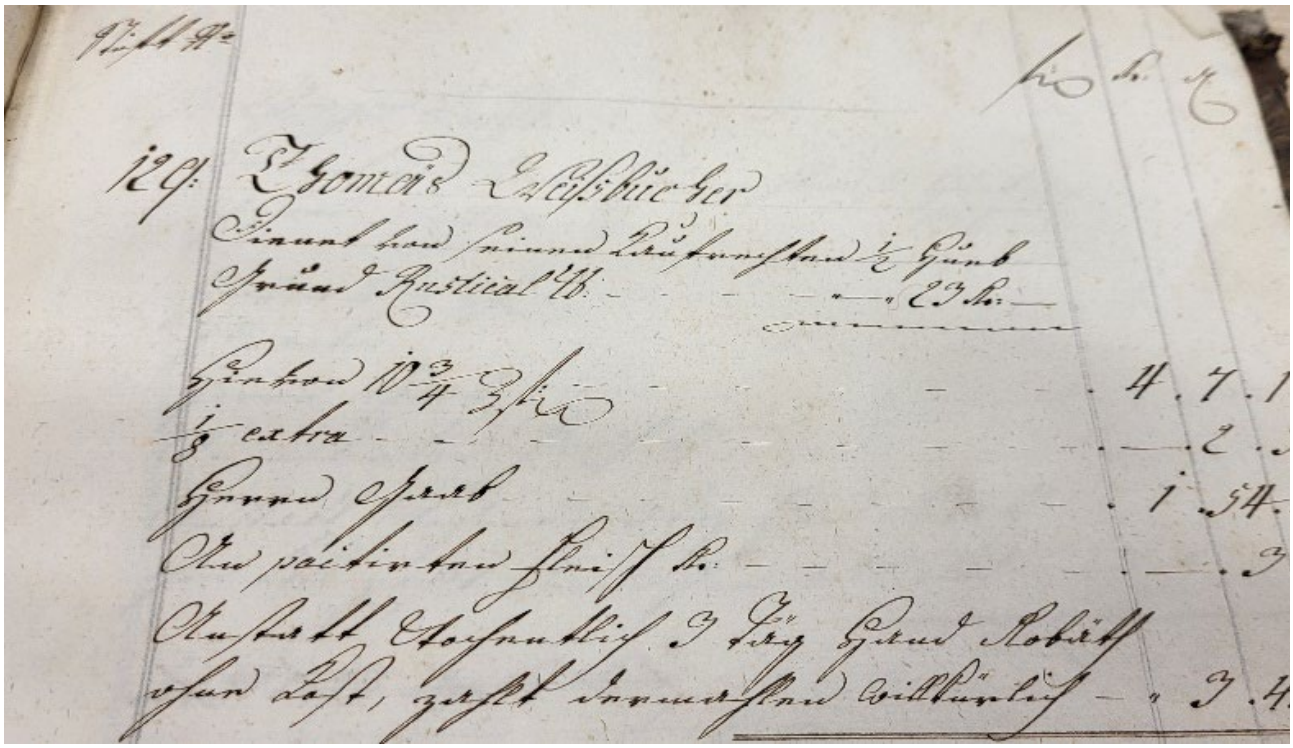

Slika 728: Tomaž Weisbacher je bil v Urbarju Dravci vpisan prvi.[1295]

[1294] Za Sebastijana to sklepam zato, ker je bil naslednik posestva njegov mlajši brat Martin, za Marijo pa zato, ker je imela že starejšo sestro Marijo in je to ime najbrž dobila zato, ker je bila krščena v sili.
[1295] Gospostvo Borl, Urbar in zemljiška knjiga Dravci, knjiga 1087, vložki št. 129–141, SI_ZAP/0003/001/02300101.

– Martin Weisbacher st. (1803–?)

Tomažev in Gerin sin Martin Weisbacher je bil rojen leta 1803 in je bil poročen dvakrat – obe njegovi ženi sta bili Mariji. S prvo ženo Marijo Hvalec sta leta 1837 dobila sina Martina Weisbacherja ml., ki je tudi nasledil očetovo domačijo. Kmalu po njegovem rojstvu je njegova mama, Marija Hvalec, umrla in oče Martin se je pozimi leta 1840 vnovič poročil, in sicer z Marijo Fridauer iz Ljubstave. Z njo sta imela štiri otroke – dve hčerki in dva sinova. Najstarejša Gera je umrla pozimi leta 1842, stara dva tedna, najmlajši Anton pa leta 1856, star pet let. Za Nežo nimamo drugih podatkov. Martinov sin Jožef pa je pred poroko stanoval v Gradiščah kot viničar, imel je naziv *»oberkanonier«* iz avstrijske vojske in leta 1874 se je v Cirkulanah poročil s Terezijo Emeršič iz Gradišč. Tudi Martinova druga žena Marija ni živela prav dolgo – umrla je pozimi 1854, stara 45 let.

Kdaj je umrl Martin, nisem mogla ugotoviti, a nedvomno je ob smrti druge žene še živel, saj je leto za tem (leta 1855) Martin od soseda Filipa Rakuša kupil domačijo pod Gradišči (verjetno zaradi prezadolženosti, saj so po prodaji Rakuši še živeli na nekdanji domačiji v Dravcih). Kupec pa najbrž ni bil komaj 18-letni Martin Weisbacher ml. Rakuševo domačijo je Martin nedolgo zatem prodal Jožefu in Katarini Pfeifer iz Gradišč. Najstarejši Filipov sin, Franc Rakuš, pa je najbrž šel za hlapca k Weisbacherjevim, saj sta se jima z ženo Katarino v Dravcih 1 (tedaj pri Weisbacherjevih) leta 1863 in 1864 rodila sinova Janez in Mihael. Preostala družina Rakuš se je odselila v Soviče.

3.1.4 Novejši čas (od 1862): Weisbacherji le pri eni hiši

– *Martin Weisbacher ml. (1837–1908)*

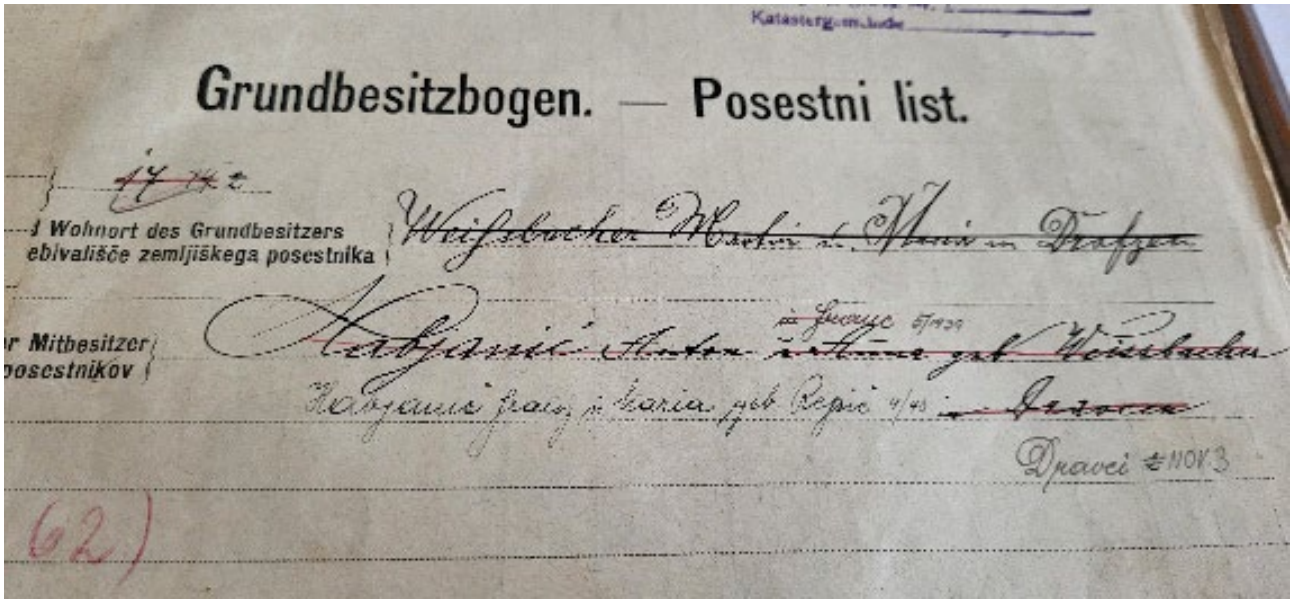

Slika 729: Posestni list Martina Weisbacherja ml. in njegove žene Marije z naslednikoma Antonom Habjaničem in njegovo ženo Ano, rojeno Weisbacher.[1296]

[1296] Stari posestni listi katastrske občine Dravci, št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.

Martin Weisbacher ml. se je leta 1862 poročil z Marijo Belšak (spodnjo Tumpovo iz Dravcev). Imela sta sedem otrok in sta kot zakonca dočakala 20. stoletje. Marija je umrla leta 1904 pri 61. letih – kot razlog smrti je opredeljena »ostarelost«. Martin pa je zaradi prehlada umrl leta 1908. Martin in Marija Weisbacher sta bila med drugim praded in prababica Vidovičeve Štefke iz Dravcev, Kukmačeve Tončke iz Sovič in Vespoharjeve Zalike iz Pobrežja, ki so znane večini še živečih Dravčanov, obenem pa tudi prapraprastarša avtorice te knjige.

Leta 1877 je pri Weisbacherjevih v starosti 82 let umrla Ana Belšak, rojena leta 1796 v Dravcih (od spodnjih Tumpovih). Bila je neporočena teta Marije Belšak, žene Martina Weisbacherja ml. Ob njuni poroki je bila teta stara že 66 let in najbrž ni bila najbolj koristna dekla, temveč je bila verjetno v oskrbi pri nečakinji.

V času, ko so se rojevali otroci Martina Weisbacherja ml. in Marije Belšak (1863–1887), drugih dveh družin Weisbacher v Dravcih več ni bilo in družina Martina Weisbacherja živi v »novi« hiši – Dravci 17. Staro hišo (Dravci 1) so sprva oddajali v najem, nato pa so jo uporabljali kot prešo (danes Korpičev etnografski muzej Dravci).

Kot je razvidno v splošnem delu knjige, je Martin Weisbacher ml. v letih 1884–1891 vodil dnevnik, v katerega je pretežno popisoval stroške (za obresti Sparkasse Graz, šolske in veroučne stroške in podobno), obenem pa je omenil tudi volitve poslancev (denimo 2. junija 1885), sestanek ob gradnji nove šole Videm in tako dalje. Na seznamu se velikokrat omenja Bogečka iz Ljubstave, kateri je izplačeval redne zneske. Tam je tudi prispeval »Soho za občinsko tablo«. Naročen je bil na Slovenskega gospodarja, za katerega je plačeval naročnino, pri Sparkasse Graz si je izposojeval denar in plačeval obresti.

Od sedmih otrok so Martinu in Mariji zgodaj umrli trije: Amalija leta 1872 (stara tri leta), Janez leta 1886 (star dve leti) in Julijana leta 1888 (stara eno leto). Tako so odraslo življenjsko dobo doživeli štirje: najstarejši Jožef, Marija, Anton in najmlajša med preživelo četverico – Ana.

Najstarejši Jožef Weisbacher, ki je bil rojen leta 1863, je leta 1871 vstopil v OŠ Videm. Skoraj gotovo je bil predviden za naslednika domačije v Dravcih, a je bilo leta 1902 v Grazer Volksblatt objavljeno, da je kot 38-letni sin manjšega kmeta umrl od raka na želodcu v graški bolnišnici usmiljenega srca (nem. *Barmherzigenspittal*).[1297] Da bi imel Jožef potomce, ni razvidno.

Najstarejša Weisbacherjeva hči je bila Marija Weisbacher ml., rojena leta 1866, ki se je že dvanajst let pred bratovo smrtjo (leta 1890) poročila z Janezom Zavcem (po domače Persogalcem) iz Gradišč in se preselila v Dolane. Tja se je namreč po smrti Janezovega očeta, Matevža Zavca, v drugo poročila njegova mama Doroteja, rojena Fliš. Njen drugi mož se je pisal Klinc. Dorotejo Klinc najdemo v matičnih knjigah navedeno kot babico pri porodih snahe Marije. Rudi Klinc, očitno vnuk Dorotejinega moža, je na poročnih slikah Zavčevih hčerk v Dravcih. Očitno so skupaj odraščali v Dolanah.[1298] Medtem ko se Zavčevima kar nekaj let po poroki ni rodil noben otrok, jima je nato na tem področju steklo in Janezu in Mariji Zavec se je v letih 1896 in 1910 rodilo sedem otrok. Za dva – prvo Marijo in zadnjega Jakoba – je iz matičnih knjig razvidno, da sta umrla kmalu po rojstvu. Tri sestre – Marija, Julijana in Ana – so živele

[1297] Grazer Volksblatt, 25. 1. 1902, str. 9.
[1298] Tudi Rudi Zavec se spominja, da so jim v Dolanah po domače rekli Klinčevi – korespondenca avtorice z Rudijem Zavcem, avgust 2024.

do 1980-ih in imele skupno 19 otrok (Marija sedem, Julijana osem in Ana pet). Tako Marija kot tudi Ana sta se poročili v materino domačo vas – v Dravce: prva z Antonom Belšakom in po njegovi smrti z Ivanom Horvatom, druga pa z mlajšim bratom slednjega – s Francem Horvatom. V Dravce se je poročila tudi hči Julijane Zavec – Marija Žnidarič – leta 1966 se je namreč poročila z Maksom Vaupotičem. Najstarejši sin Rudolf Zavec se je leta 1928 poročil s sosedo iz Dolan, Ano Krajnc. Skupaj s hčerko ju najdemo na poročnih fotografijah njegovih sester v Dravcih. Imel je gostilno in bil ubit med drugo svetovno vojno.[1299] Mlajši brat Martin Zavec, ki je bil rojen leta 1903, se je leta 1935 poročil z Marijo Topolovec iz Gradišč pri Leskovcu. Živela sta v Dolanah in imela šest otrok, od katerih so trije umrli v otroštvu. Martina so leta 1952 pripadniki policije (domači so jih klicali OZNA)[1300] na domu (ker je pijan malo preveč na glas govoril) tako pretepli, da je padel v nezavest in bil dva tedna v komi, stene domače hiše pa so bile polne njegove krvi. Ko se je zbudil iz kome, je bil do konca življenja nesposoben za delo, žena Marija pa je s težavo skrbela za kmetijo in tri preživele sinove. Njun sin Rudi pove, da so vsi otroci še leta po dogodku močno čutili posledice tega, kar je OZNA storila očetu: *»imeli smo 20 hektarjev veliko kmetijo, a smo živeli kot revежi«.*[1301] Kljub temu je šel Rudi na učiteljišče in postal učitelj v Zg. Ščavnici. Oče Martin je umrl spomladi 1976.



Slika 730: Od leve Marija Zavec, rojena Kaisersberger, Rudolf Zavec z ženo Ano in s hčerko, 1931.[1302]

Marija Zavec, rojena Weisbacher, je umrla od pljučnice v starosti 53 let, februarja leta 1920. Pol leta kasneje, ko je bila najstarejša hči Marija že poročena z Antonom Belšakom v Dravce, se je Janez Zavec vnovič poročil, in sicer z dvanajst let mlajšo Marijo Kaisersberger iz Cirkulan, ki jo tudi najdemo na poročnih fotografijah njenih pastork v Dravcih, ki je menda niso marale. Njihova babica Doroteja Klinc, rojena Fliš, je leta 1920 še živela in bila že drugič vdova.

[1299] Korespondenca avtorice z njegovim nečakom Rudijem Zavcem, avgust 2024.
[1300] Glede na kratico »Oddelek za zaščito naroda«, ki je bil kot jugoslovanska varnostno-obveščevalna organizacija ustanovljen leta 1944. OZNA je bila sicer že leta 1946 razdeljena na civilni in vojaški oddelek: nastala sta civilna UDBA in vojaška protiobveščevalna služba KOS.
[1301] Korespondenca avtorice z Rudijem Zavcem, avgust 2024.
[1302] Izsek s poročne fotografije Marije Zavec, zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 731: Zgoraj Janez Zavec, mož Marije Weisbacher iz Dravcev, z drugo ženo Marijo Kaisersberger, 1932.[1303]



Slika 732: Zadaj od leve: Rudolf Zavec z ženo Ano in Rudolf Klinc iz Dolan, 1932.[1304]

[1303] Izsek iz poročne slike njegove hčerke Ane Zavec s Francem Horvatom iz Dravcev, zasebni arhiv družine Vidovič.
[1304] Izsek iz poročne slike Ane Zavec, zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 733: Ana in Marija Zavec, ki sta se iz Dolan poročili v mamino domačo vas – Dravce, 1931.[1305]



Slika 734: Ivan Zavec z drugo ženo Marijo na poroki hčerke Julijane z Ivanom Žnidaričem, 31. 4. 1940.[1306]

[1305] Ob Mariji desno njen drugi mož Ivan Horvat, ob Ani pa Anton Horvat, svak obeh sester. Ana in Anton sta na sliki t. i. protfirarja. Ana se ni poročila z Antonom, ampak z njegovim mlajšim bratom Francem Horvatom, zasebni arhiv družine Korpič.
[1306] Ivan Zavec je drugi z leve v tretji vrsti, zasebni arhiv Biserke Selak.



Slika 735: Julijana Zavec z možem Ivanom Žnidaričem v Dolanah, okrog leta 1973.[1307]



Slika 736: Ivan Žnidarič s pisateljem Tonetom Seliškarjem, okrog leta 1965.[1308]

[1307] Julijana Zavec je bila hči Dravčanke Marije Weisbacher in njenega moža Ivana Zavca, njena hči Marija se je poročila z Dravčanom Maksom Vaupotičem, zasebni arhiv Biserke Selak.
[1308] Zasebni arhiv Biserke Selak.

Marijin mlajši brat Anton Weisbacher, rojen leta 1874, je od leta 1902 stanoval na Prešernovi ulici 15 na Ptuju in se leta 1903 poročil s 13 let starejšo Terezijo Vezhaj iz Velike Nedelje, ki je prav tako stanovala na Ptuju. Antonu je bilo tako morda bolj všeč življenje v mestu in iz tega razloga ni bil izbran za naslednika očetove domačije v Dravcih.

Domačijo Weisbacherjevih v Dravcih je tako po poroki z Antonom Habjaničem iz Varej leta 1903 prevzela najmlajša med preživelo četverico Weisbacherjevih otrok – Ana Weisbacher, rojena leta 1878. Naslednje leto (1904) je umrla njena mama Marija Weisbacher (rojena Belšak), leta 1908 pa še oče Martin Weisbacher II.

Župnik je za gospodarja zapisal Martina in njegovo ženo Marijo Weisbacher, rojeno Belšak. Obenem je navedel njune tri otroke – Jožeta, za katerega zapiše, da je umrl »v graci«, Antona, za katerega dopiše, da je »v mestu«, in hčer Ano. Hči Marija, ki je bila poročena v Dolane, na seznamu ni navedena. V spodnjem delu lista je nato navedena Ana z možem Antonom Habjaničem in njunimi sedmimi otroki.

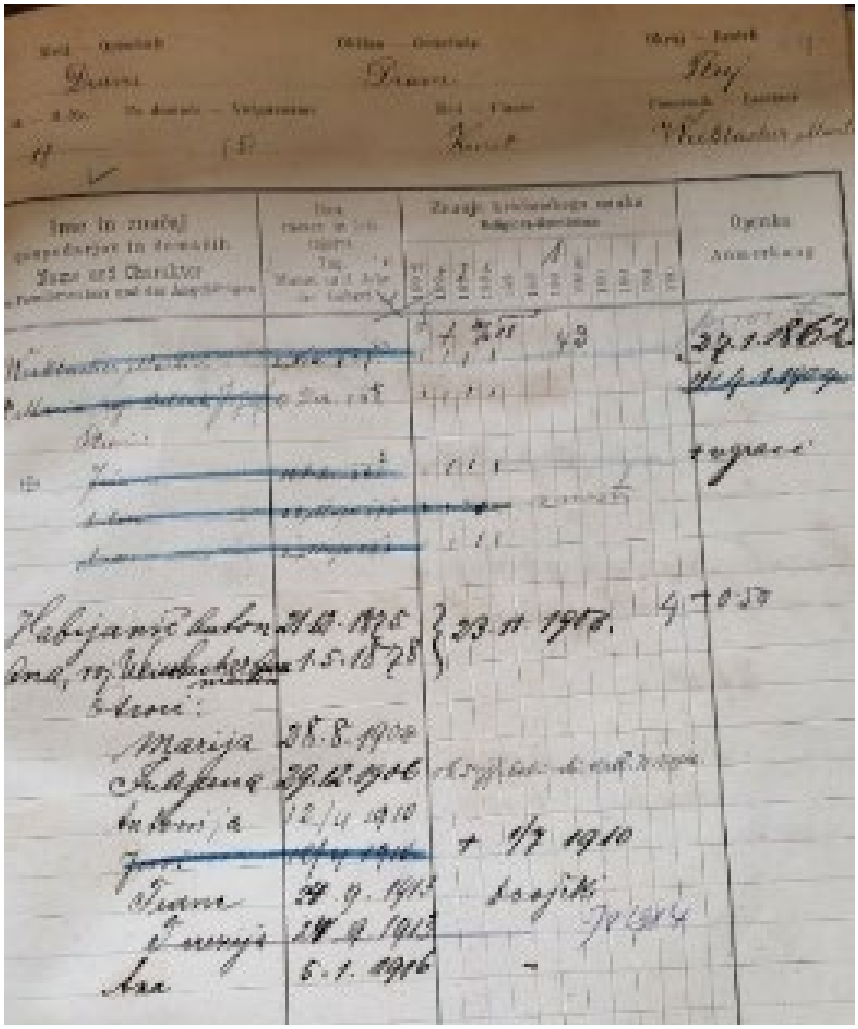

Slika 737: Weisbacherjevi v družinski knjigi na župniji.[1309]

[1309] Arhiv Župnije sv. Vida.

– **Družina Hlupič v Dravcih (1868–1883)**

Preden prikažem družino Ane Weisbacher, poročene Habjanič, se moram vrniti v 19. stoletje. Ko se je hiša Dravci 1 izpraznila, so bili v njej najemniki. Ena od zabeleženih najemniških družin je družina Hlupič Jurija in Marije, rojene Lozinšek, ki je v Dravcih živela (vsaj občasno) med leti 1868 in 1883. Martin Weisbacher ml. je bil Jurijeva poročna priča in boter njune hčerke ter najemodajalec.

Jurij Hlupič je bil rojen leta 1835 v Vinogori pri Krapini, kjer še danes najdemo največ ljudi s tem priimkom. Bil je nezakonski sin Marije. Kako je prišel v Dravce, ni znano. A leta 1868, ko se je poročil z dve leti starejšo Marijo Lozinšek, nezakonsko hčerko Terezije iz Tržca, je Jurij bival v Dravcih 8. Najbrž je bil hlapec pri vdovcu Janezu Cafuti, katerega sin Lovrenc se je v približno istem času odselil iz Dravcev.

Ob poroki je bil Jurij star 33 let, njegova žena Marija pa 35 let. Deset mesecev po poroki, aprila 1869, se jima je v Dravcih rodila hči Marija. Sprva so v matični knjigi zapisali priimek Lubec in Lupič, kasneje pa je bil opravljen popravek v Hlupič. Ob rojstvu hčerke so Hlupičevi živeli na naslovu Dravci 1. Očitno je Martin Weisbacher zakoncema Hlupič ponudil izpraznjeno staro hišo Weisbacherjev, kar je bilo bolje kot soba ali celo spanje na hlevu pri Cafutovih. Morebiti je bil Jurij Hlupič celo viničar pri Weisbacherju, saj je še globoko v 20. stoletje znano, da so Weisbacherjevi imeli nastanjeno pomoč na kmetiji.[1310] Martin in Marija Weisbacher sta bila tudi botra Hlupičeve novorojenke.

Leta 1869 je bil Jurij Hlupič tudi poročna priča Neže Cafuta, ki je bila v skrbstvu pri Kozelovih v Dravcih. Leta 1872 se je Juriju in Mariji Hlupič rodil sin Jurij Hlupič ml., a kot kraj njegovega rojstva niso zapisani Dravci, temveč Jurovci (kar je morda napaka, saj župnik zamenjuje Jurija Hlupiča iz Dravcev in Jurija Kukoviča iz Jurovcev). Iz redovalnic je razvidno, da je Jurij Hlupič ml. obiskoval OŠ Videm in bil kot otrok dodeljen za hlapca Juriju Žlahtiču v Dravce, pri katerem je služil in od tam hodil v šolo. Ko je odrasel, je bil kočijaž na Dunaju, kjer je spoznal ženo Gero Muhič, ki je bila kuharica v tamkajšnjem hotelu. Po vrnitvi v Slovenijo je bil Jurij zaposlen pri Južnih železnicah in službeno nameščen v različnih krajih Spodnje Štajerske ter Koroške. Z Gero sta imela dvanajst otrok, ki so bili rojeni v različnih krajih njihovega bivanja. Še največ jih je bilo rojenih v Frankovcih pri Ormožu, dve hčerki pa sta bili rojeni v času prve svetovne vojne v Podvincih.[1311] Sin Franc je bil priznani pedagog in fotograf, povojni predsednik Fotokluba Maribor,[1312] njegov sin Jurij Hlupič pa je uspešen vinogradnik, nekdanji predsednik Združenja štajerskih vinogradnikov. Njegov ded Jurij, ki je konec 19. stoletja z družino bival v Dravcih, je po 1. svetovni vojni na železnicah deloval kot računski preglednik[1313] in zaslužil dovolj za nakup posestva na Mestnem Vrhu. Ker je bil sin August sodelavec komunistov, so očeta Jurija okupacijske sile aretirale in mučile.[1314] Umrl je 8. junija 1943. Njegovo smrt so vpisali nemški uradniki na uradu Vurberk.

Za Jurijem je bila leta 1877 rojena še tretja – Ana Hlupič, ponovno ne v Dravcih, ampak v Popovcih. Tudi njena botra sta bila Martin in Marija Weisbacher iz Dravcev. Za Ano Hlupič najdem podatek, da je leta 1920 izstopila iz katoliške in vstopila v evangeličansko veroizpoved ter po možu prevzela priimek Rebenklauber.

[1310] Pravnukinja Martina Weisbacherja, Rozalija Habjanič, pove, da je na neki poročni sliki ob njenem dedku Antonu Habjaniču »vencel«. Pogovor avtorice z Rozalijo Habjanič, 2024.
[1311] Delni podatki o potomcih Jurija Hlupiča II. so navedeni v tretjem delu te knjige.
[1312] Fran Hlupič, Osnove fotografije, Založba ljudske tehnike Slovenije, 1949.
[1313] Iz podružnic, Železničar, Glasilo Saveza železničara Jugoslavije, let. XIV, št. 9, 5. julij 1922, str. 4.
[1314] Pogovor avtorice z Jurijem Hlupičem IV, julij 2024. Gl. tudi Juš Turk, Vitez štajerskih vin, Dnevnik, 8. avgust 2008, https://www.dnevnik.si/339000.

Da je družina Hlupič še leta 1883 živela v Dravcih, je razvidno iz tega, da je bila mama Marija Hlupič tega leta babica pri porodu prvorojenke njunih sosedov Jožefa Korpiča in njegove druge žene Gere. Po letu 1883 Hlupičev v Dravcih več ne zasledim.

*

Desetletje po Hlupičevih je iz šolske redovalnice razvidno, da je v Dravcih 1 bivala **družina Merc**. Viničar Jožef Merc je novembra 1893 v OŠ Videm vpisal sina Tomaža Merca, ki je bil tedaj star šest let, kot kraj bivanja učenca pa je naveden naslov Dravci 1. Če bi bil deček sam hlapec pri Weisbacherjevih, bi bil v redovalnici kot njegov skrbnik naveden Weisbacher, tu pa je bil zapisan oče Jožef Merc. V Dravcih so ostali le dobro leto. Takoj po novem letu 1895 je bil deček prepisan v OŠ pri Sv. Barbari.

V družinski knjigi Dravcev na videmski župniji konec 19. stoletja piše, da je **hiša Dravci 1 zgorela**. Odtlej v njej več ni zaslediti stanovalcev in od nekdanjih treh ostane le še ena Weisbacherjeva hiša (danes Gabrovčeva). Na mestu pogorele najstarejše Weisbacherjeve hiše je ostala preša, ki sta jo Franc in Marija Habjanič leta 1973 prodala Antonu Korpiču in je danes preurejena ter razširjena v etnografski muzej Dravci.

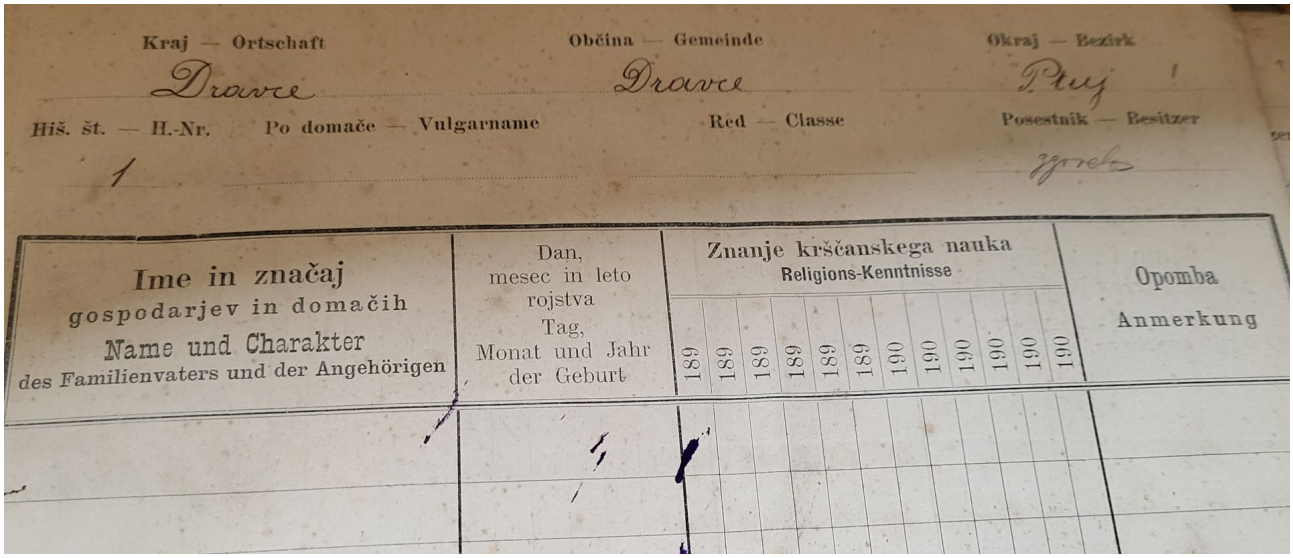
Kraj — Ortschaft: Dravce
Občina — Gemeinde: Dravce
Okraj — Bezirk: Ptuj
Hiš. št. — H.-Nr. 1
Po domače — Vulgarname
Red — Classe
Posestnik — Besitzer: zgorela
Ime in značaj gospodarjev in domačih / Name und Charakter des Familienvaters und der Angehörigen
Dan, mesec in leto rojstva / Tag, Monat und Jahr der Geburt
Znanje krščanskega nauka / Religions-Kenntnisse
189 189 189 189 189 189 190 190 190 190 190 190
Opomba / Anmerkung

Slika 738: Prazna stran za hišo Dravci 1 v družinski knjigi Župnije sv. Vida konec 19. stoletja.[1315]

- **Ana Weisbacher s poroko konča priimek Weisbacher v Dravcih**

Ana Weisbacher, hči Martina in Marije, se je leta 1903 poročila z Antonom Habjaničem iz Varej. Leto kasneje je umrla Anina mama Marija, leta 1908 pa še njen oče Martin Weisbacher. Ker so se potomci Ane in Antona po očetu pisali Habjanič, od tega leta v Dravcih več ni priimka Weisbacher. Kljub temu se je za Habjaničeve ohranilo zgodovinsko ime družine »Vespohar« – vse dokler nista njun najmlajši sin Franc in snaha Marija leta 1961 posestva prodala družini Gabrovec z Velikega Okiča.

[1315] Arhiv Župnije sv. Vida.



Slika 739: Ana Weisbacher z možem Antonom Habjaničem leta 1932.[1316]

Ana in Anton Habjanič sta imela sedem otrok: pet hčerk in dva sinova. Sin Jurij je umrl leta 1910, star dva meseca, od »vžigalice«, njegova tri leta mlajša sestra Terezija pa leta 1914, stara le deset mesecev. Preostalih pet otrok je bilo poročenih in so imeli potomce.

Mama Ana Habjanič, rojena Weisbacher, je v Dravcih umrla leta 1938, stara 60 let, njen mož Anton pa leta 1952, star 80 let. Na povojni skupinski sliki družine Habjanič iz oktobra 1946, ko so skupaj praznovali veliko povojno birmo, ki je potekala v Leskovcu, tako Ane več ni.[1317] Slika je bila posneta pri Mariji Habjanič (po domače Vespoharjevi Micki), ki je bila poročena z Jakobom Cafuto (po domače Tejekovim Jakcem) – na sliki z očetom, s sestrami in z njunimi otroki ter nekaterimi sokrajani, ki so k njim hodili na dnino.

Kar tri Vespoharjeve sestre so v vojni izgubile partnerje: Tonikinega moža Ivana Vidoviča so avgusta 1944 odporniki utopili v Dravi v Dravcih, Aničin mož Jožef Majcenovič je bil od januarja 1945 pogrešan kot borec Zidanškove brigade pod Kamnikom, Julikin drugi mož Jožef Flajs pa je izginil takoj po novem letu 1945 v Slokah pri Ptujski Gori in je prav tako na seznamu žrtev 2. svetovne vojne.[1318] Na birmanski sliki je tako le mož najstarejše sestre Micke – Jakob Cafuta, a tudi on je preminul leto dni po tem praznovanju.

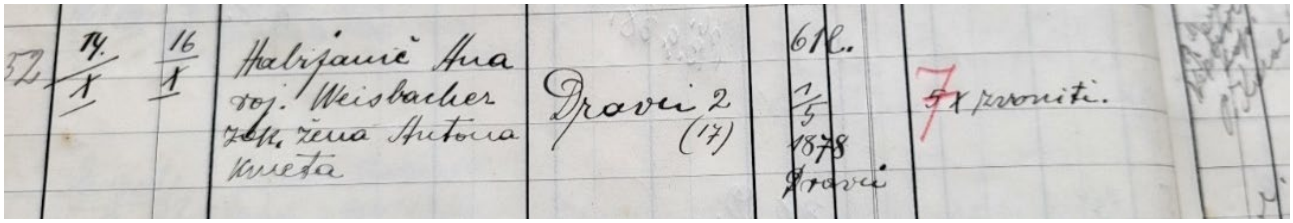

Slika 740: Ana Habjanič, rojena Weisbacher, v pogrebnem protokolu.[1319]

[1316] Izsek slike, zasebni arhiv družine Vidovič.
[1317] Več o tej birmi v poglavju o verskem življenju v splošnem delu knjige.
[1318] Več o tem v poglavju o 2. svetovni vojni v splošnem delu knjige.
[1319] Arhiv Župnije sv. Vida.



Slika 741: Vespoharjevi na praznovanju birme pri sestri Micki oktobra 1946.[1320]



Slika 742: Druženje Vespoharjevih.[1321]

[1320] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca.
[1321] Spredaj Ivan in Štefka Vidovič iz Dravc, zgoraj njena teta Anica, levo teta Micka, zasebni arhiv Ivana Gabrovca.

– Vespoharjeva Micka odide v Tajne k Tejeku



Slika 743: Vespoharjeva Micka in Tejekov Jakec, 1932.[1322]



Slika 744: Marija Habjanič, po domače Vespoharjeva Micka (1904–1992).[1323]



Slika 745: Hči Vespoharjeve Micke iz Dravc – Antonija Cafuta.[1325]

Antonija Cafuta se je po drugi svetovni vojni poročila z Ivanom Gabrovcem (po domače Kukmačev Hanzek), njena mama, ki je bila tedaj že vdova, pa se je preselila v Belavšak. Hči Antonija je, tako kot mama, zgodaj ovdovela. Umrla je leta 2022 na domačiji dedka Antona Cafute v Sovičah.[1324]

[1322] Na poroki Franca in Anice Horvat v Dravcih, zasebni arhiv Rozalije Habjanič.
[1323] Na poroki pri nečakinji Štefki Vidovič, kateri je bila tudi botra, 1956, zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1324] Več o njih v poglavju o Tejekovih v Tajni.
[1325] Zasebni arhiv Ivan Gabrovec ml.

Najstarejša hči Weisbacherjeve Ane in njenega moža Antona je bila Marija Habjanič – Vespoharjeva Micka, rojena v Dravcih leta 1904. Njena botra sta bila mamina sestra Marija Weisbacher in njen mož Janez Zavec iz Dolan. Poročila se je leta 1926 s (Tejekovim) Jakobom Cafuto iz Tajne. Leta 1927 se jima je rodil sin Anton, ki je sedem let kasneje, poleti 1934, ko je bila Marija drugič noseča, umrl. Spomladi 1935 se jima je rodila hči Antonija (Tončka). Na poroki Mickine hčerke Antonije Cafuta z Ivanom Gabrovcem se leta 1954 ponovno zbere Vespoharjeva družina.[1326]

- Vespoharjeva Julika odide v Lancovo vas



Slika 746: Vespoharjevi sestri – Antonija in Julika.[1327]

Vespoharjeva Julijana je bila dve leti mlajša od Marije. Iz vzajemnega botrstva njunih otrok je razvidno, da sta si bili ti dve sestri najbližji. Julika se je leta 1929 poročila s sošolcem Jožefom Mlakarjem iz Lancove vasi. Imela sta sina Martina, ki je bil rojen novembra 1929, kmalu po njegovem rojstvu pa je njegov oče umrl od jetike. V drugo se je Julijana poročila z Jožefom Flajsem iz Varej. Družina je živela v Lancovi vasi, kjer se je Juliki in Jožefu med leti 1932 in 1940 rodilo pet otrok: Franc (1932), Anton (1934), Jožef

[1326] O tem v poglavju o Tejekovih spodaj.
[1327] Vir: Zasebni arhiv družine Vidovič.

(1936 – umrl še isto leto), Marija (1938) in Janez (1940). Leta 1959 je bil njihov oče Jožef Flajs razglašen za mrtvega. Najdemo ga na seznamu žrtev 2. svetovne vojne, kjer je navedeno, da je 3. januarja 1945 izginil v Slapah (najbrž tistih pri Ptujski Gori).[1328] Julijanina nečakinja Rozalija Habjanič se spominja, da so ga od doma odpeljali partizani. Mama Julijana je umrla leta 1981 kot Julika Mlakar. Razlog, zakaj je nazaj prevzela priimek po prvem možu, ni znan. Na Vidmu se je spominjajo po tem, da naj bi se speča pripeljala na kolesu iz Lancove vasi do videmske cerkve.



Slika 747: Julikin prvorojenec Martin Mlakar, rojen 1929, z Jožefom Voglarjem na harmoniki.[1329]



Slika 748: Vespoharjeva Julika s hčerko in nečakinjo, okrog leta 1945.[1330]

[1328] Seznam žrtev 2. svetovne vojne, https://www.sistory.si/zrtve/zrtev/?id=17259.
[1329] Izsek s slike, zasebni arhiv Ivana Gabrovca.
[1330] Izsek slike, zasebni arhiv Ivana Gabrovca.

– Vespoharjeva Tunika vzame Medveda iz Slatine

Tretja preživela hči Antona in Ane Habjanič v Dravcih je bila Antonija, rojena leta 1910. Je le ena od dveh Dravčanov, rojenih pred 1. svetovno vojno, ki so bili dvojčki, pa so preživeli otroštvo. Leta 1936 se je poročila z dve leti starejšim Janezom Vidovičem (Medvedovim) iz Slatine. Medvedovi bratje so v mladosti večkrat razgrajali po gostilnah pri Sv. Barbari, a druga svetovna vojna je bila za živahnega Janeza usodna.



Slika 749: Antonija Habjanič na poroki v Dravcih.[1331]



Slika 750: Vidovičevi na birmi Antona Vidoviča, vnuka Vespoharjeve Tunike, 1966.[1332]

[1331] Izsek slike iz leta 1931, zasebni arhiv družine Korpič.
[1332] Od leve: Antonija Habjanič, poročena Vidovič, hčerka Štefka Vidovič in njen mož Ivan Vidovič z mamo Ivano, spredaj Janko in Anton Vidovič, zasebni arhiv družine Vidovič.

Konec avgusta 1944 so ga doma v Varejah prijeli njemu znani lokalni aktivisti (partizani), ga odpeljali do Drave in ga vrgli vanjo, s privezanim kamnom. Ker se je rešil iz Drave, so ga ustrelili in truplo je odplavalo po Dravi do Ormoža, kjer je pokopan. Na pokopališču na Vidmu je zgolj spominska plošča.[1333]

Po vojni se je Antonija poročila z Antonom Marohom iz Varej, a se je po petnajstih letih zakona od njega razvezala in po razvezi ponovno prevzela priimek ubitega moža Vidoviča, s katerim je imela dve hčerki – Marijo in Štefko.

Marija je bila rojena leta 1934, dve leti pred poroko staršev in je bila naknadno pozakonjena. Poročila se je v Kranj, a je večino življenja bivala v Nemčiji in Avstriji, kjer je bila zaposlena. Občasno je pri njej stanovala tudi njena mama Antonija, ki se je v Nemčiji in Avstriji prav tako zaposlila in z delom pridobila v tistem času dragocene devize. Z njimi je pomagala pri razvoju kmetije njene mlajše hčerke Štefke, ki se je poročila z Ivanom Vidovičem iz Dravcev. Pri hčerki Štefki je v starosti tudi živela Antonija in tam leta 1974 umrla zaradi raka na želodcu.[1334]

- Vespoharjeva Anica se poroči v Paradiž



Slika 751: Vespoharjeva Anica z otroki, po koncu 2. svetovne vojne.[1335]

[1333] Pogovor avtorice z Antonom Vidovičem, februar 2024.
[1334] Več o njih v poglavju o Vidovičevih – Dravci 5.
[1335] Izsek slike, zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.

Najmlajša hči Antona Habjaniča in Vespoharjeve Ane je bila leta 1916 rojena Ana Habjanič ml. Pred začetkom druge svetovne vojne se je poročila s štiri leta starejšim Jožefom Majcenovičem iz Paradiža pri Sv. Barbari. Zanj Martin Prašnički v knjigi *Žrtve svetovnih vojn z območja Cirkulan* zapiše, da je bil po domače znan kot kmet Belenec in da je avgusta 1944 odšel v partizane. Od januarja 1945 je bil pogrešan kot borec Zidanškove brigade v Hinjski dolini pod Kamnikom. Njegovo ime je na spomeniku v središču Cirkulan. Ana in Jožef Majcenovič sta imela hčer Marijo, ki je bila poročena v Zavrč.[1336] Leta 1998 je dialektologinja Zinka Zorko Ano Majcenovič posnela v okviru raziskave haloških narečij. V intervjuju se Ana spominja njenih sester in življenja v Dravcih, ko so po Dravi še vozili flosi, pa tudi med vojno padlega moža. Ana Zinki Zorko reče, da je bil mož v nemški vojski, a so ga partizani zajeli in je padel v partizanih.[1337]

- Vespoharjev Franček proda domačijo v Dravcih in ponoči odide

Domačijo v Dravcih je po Antonu in Ani prevzel njun edini sin Franc Habjanič, ki je bil rojen leta 1913. Pred drugo svetovno vojno se je poročil z Marijo Repič iz Tržca, s katero sta se jima med vojno rodila sin Franc Habjanič ml. in hči Rozalija (Zalika) Habjanič.



Slika 752: Poroka Franca Habjaniča st. z Marijo Repič iz Tržca, 1939.[1338]

[1336] Martin Prašnički, Žrtve svetovnih vojn z območja Cirkulan, Društvo za oživitev gradu Borl, 2013, str. 42.
[1337] Zinka Zorko, Pojoči dialekt vzhodnih Haloz, Svet Belanov, Cirkulane, 2005, str. 411.
[1338] Zasebni arhiv Rozalije Habjanič.

Franc Habjanič st. je bil mobiliziran v nemško vojsko in bil na fronti v Šleziji skupaj s Francem Cafuto (po domače Pozničarjevim), ki ga je februarja 1945 v bližini poljsko-nemške meje ubila Rdeča armada. Franc Habjanič je govoril z njim večer pred tem. Njuni soborci so ga obvestili, da je njegov sovaščan padel.[1339] Franc Habjanič st. je vojno preživel in bil po vojni politično aktiven, bil je član KNOO-ja in svetnik občinskega odbora Videm. Še po vojni iz volilnega imenika izhaja, da je bila pri njih dekla tedaj že 63-letna Ana Cafuta, rojena leta 1882 v Gradiščah.



Slika 753: Franc Habjanič st. (Vespoharjev Franček) s prijateljicama.[1340]

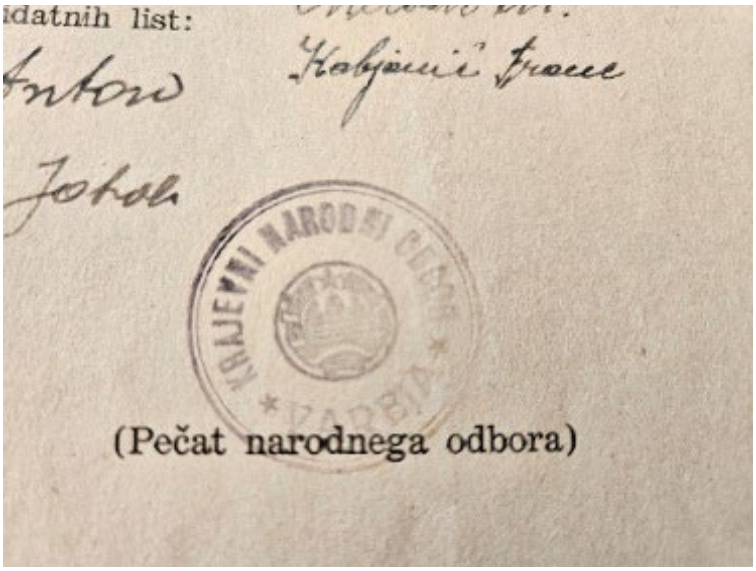

Slika 754: Podpis Franca Habjaniča na dokumentu KNOO Vareja po 2. svetovni vojni.[1341]

[1339] Pogovor avtorice z Rozalijo Habjanič, Pobrežje, maj 2024.
[1340] Na poroki Franca Horvata v Dravcih, 1933, izsek fotografije, zasebni arhiv družine Vidovič.
[1341] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.



Slika 755: Franc Habjanič ml. s kolegom Močilnikom v vojski JLA, 23. 7. 1961.[1342]



Slika 756: Anton Habjanič z vnukinjo Zaliko.[1343]



Slika 757: Rozalija (Zalika) Habjanič, ko je s starši še živela v Dravcih.[1344]

[1342] Zasebni arhiv Rozalije Habjanič.
[1343] Izsek slike, zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.
[1344] Zasebni arhiv Rozalije Habjanič.

Frančevi ženi Mariji življenje v Dravcih ni bilo všeč. Ni se ujela z vaščani in želela se je vrniti na Dravsko polje. Zato sta s Francem Habjaničem st. leta 1961 z možem kupila posest Potisovih v Pobrežju, večji del Vespoharjeve posesti v Dravcih pa prodala Gabrovčevim iz Velikega Okiča.

Kot izhaja iz zemljiške knjige, sta si Habjaniča ob prodaji leta 1961 pridržala travnik in 14 metrov dolgo stavbo s kletjo in prešo ter z zemljo ob cesti v velikosti 47 x 50 m; stavbo in parcelo je leta 1973 kupil sosed Anton Korpič. Danes je na tem ozemlju etnografski muzej.

3.1.5 Gabrovčevi pridejo v Dravce – 1961

Spomladi 1961sta Franc in Marija Habjanič večji del posesti Weisbacherjev v Dravcih prodala kupcema Antonu in Mariji Gabrovec, ki sta v Dravce prišla z Marijino mamo Barbaro Potočnik ter s tremi otroki.



Slika 758: Anton in Marija Gabrovec (v sredini).[1345]



Slika 759: Marija Gabrovec, rojena Potočnik (desno), s sosedo iz Dravc Marijo Mohorko med pobiranjem hmelja v Savinjski dolini, izsek iz fotografije.[1346]

Anton Gabrovec (po domače Čelajev), rojen leta 1930 na Belavšeku pri Leskovcu, se je poročil leta 1954 s takrat 17-letno Marijo Potočnik z Velikega Okiča. V Velikem Okiču so se Antonu in Mariji rodili trije otroci: Marija, Milena in Janez, v Dravcih pa se jima je rodila še hči Antonija. Konec leta 1968 sta se razvezala in Marija je od leta 1981 živela v partnerski skupnosti s Stanislavom Habjaničem.

[1345] Izsek iz fotografije s pogreba v družini, zasebni arhiv Alojzije Gabrovec, rojene Mohorko.
[1346] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

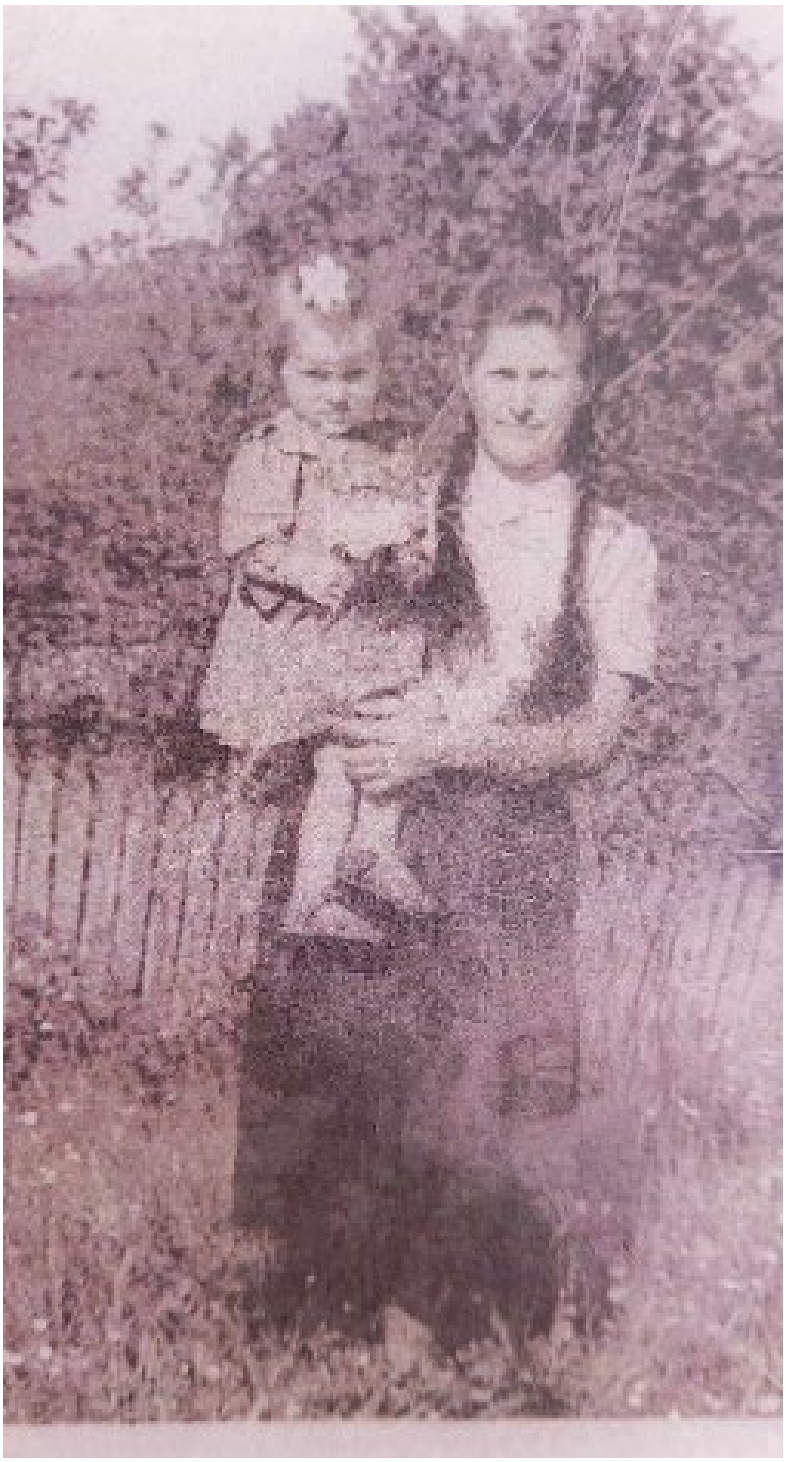

Slika 760: Marija Gabrovec s hčerko Antonijo, ki je bila rojena v Dravcih.[1347]

Marijina mama Barbara Potočnik je bila iz Ložine pri Podlehniku in je umrla v Dravcih leta 1983. Gabrovčevi otroci so se odselili iz Dravcev in od Stanislavove smrti leta 2008 je Marija živela sama, do smrti leta 2022.

[1347] Zasebni arhiv Antonije Vidovič.

Gabrovec (Čelajevi)

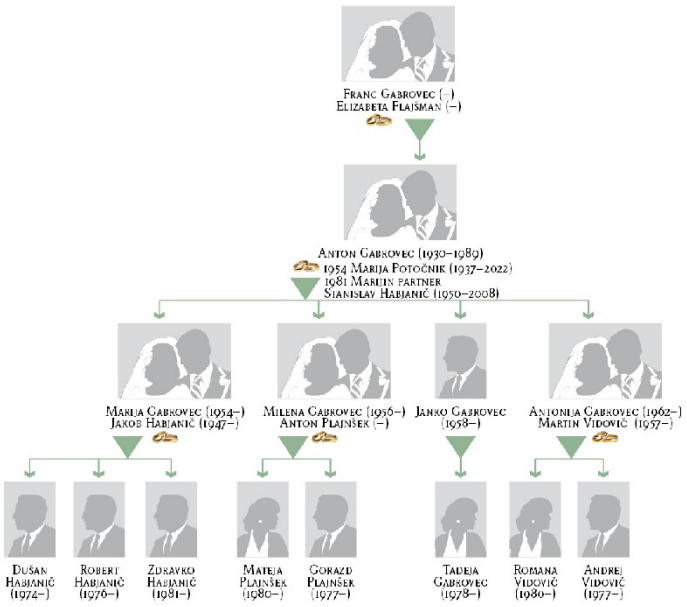



Slika 761: Barbara Potočnik (levo) s sosedo Marijo Mohorko med pobiranjem hmelja v Savinjski dolini.[1348]

[1348] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 762: Barbara Potočnik s hčerko Marijo, poročeno Gabrovec, in vnukoma.[1349]

3.2 Hiša št. 4: Od Jagodičev do Korpičev

Na današnji Korpičevi domačiji (Dravci 4, prej večinoma Dravci 2) so se v zadnjih treh stoletjih zamenjali trije priimki. Prvi domačini na mestu te domačije so bili Jagodiči (Jagodez). Ko se je njihova hčerka, ki je prevzela domačijo, poročila z Mlakarjem iz Varnice, je bila slabo stoletje na tem mestu Mlakarjeva domačija. Po spletu okoliščin jo je v drugi polovici 19. stoletja dedoval Jožef Korpič iz Leskovca, ki z Mlakarji sicer ni bil v sorodu, njegovi potomci pa so v Dravcih še danes.

3.2.1 Prvo obdobje (1700–1780): Jagodičevi

Na današnji Korpičevi domačiji je bil v letih 1680–1700 rojen Jurij Jagodič, ki je imel vsaj tri otroke. Hčerka (ali morda tudi Jurijeva sestra) Marjeta Jagodič se je leta 1729 poročila s Pavlom Zednikom, Gera Jagodič pa leta 1743 z Janezom Brlekom iz Sv. Barbare. Za Jurijevega sina Martina Jagodiča je v matični knjigi zabeležena poroka leta 1755 s sosedo Marijo Weisbacher. Martin Jagodič je bil boter in poročna priča večini Dravčanov v tistem času. Martin in Marija Jagodič sta imela dva sinova in hčerko. Sin Jurij je umrl star dve leti, Vid pa leta 1768, star sedem let. Naslednica domačije je tako bila najmlajša hči Elizabeta.

[1349] Zasebni arhiv Antonije Vidovič.

Jagodič - Mlakar - Korpič

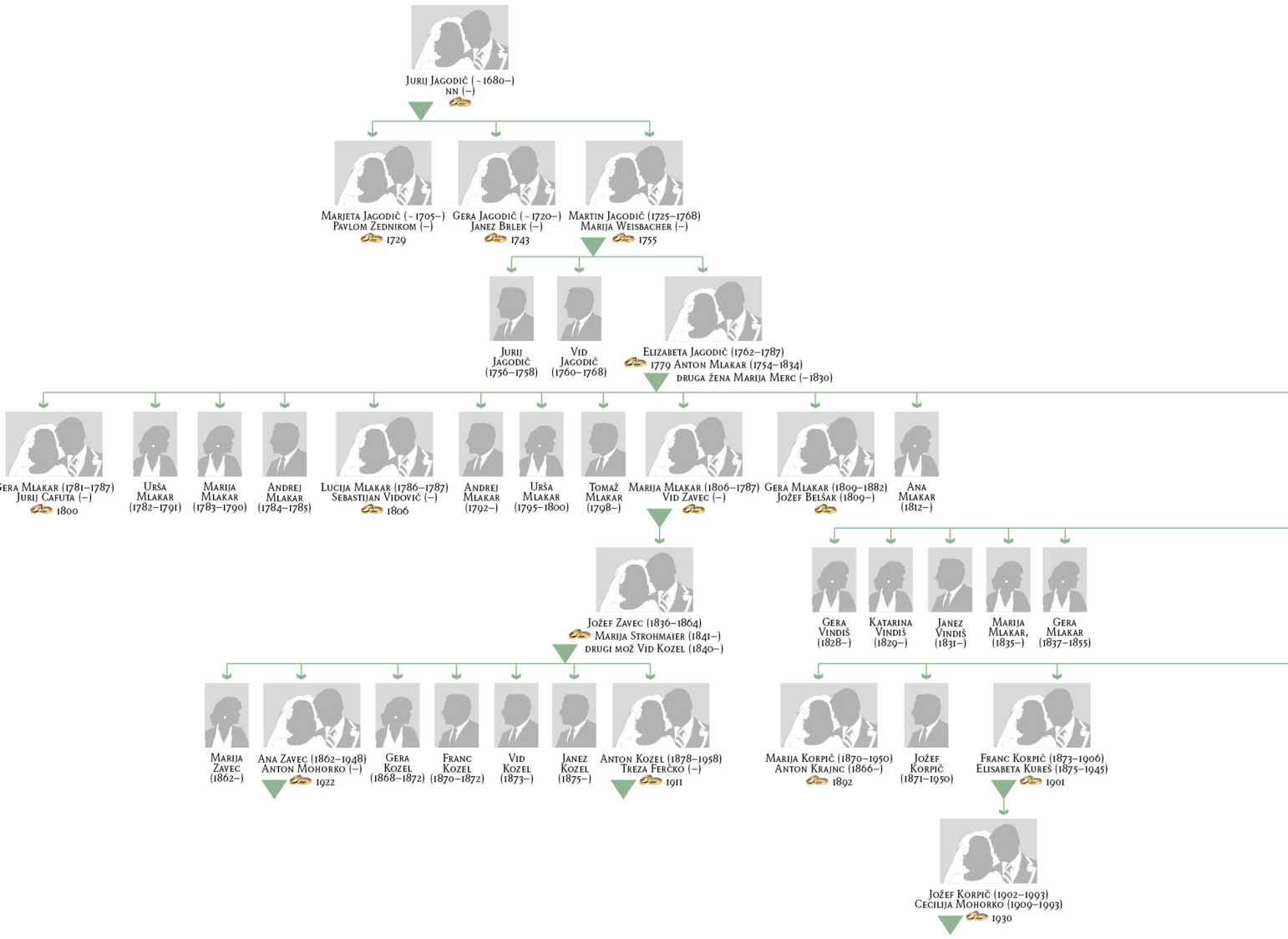

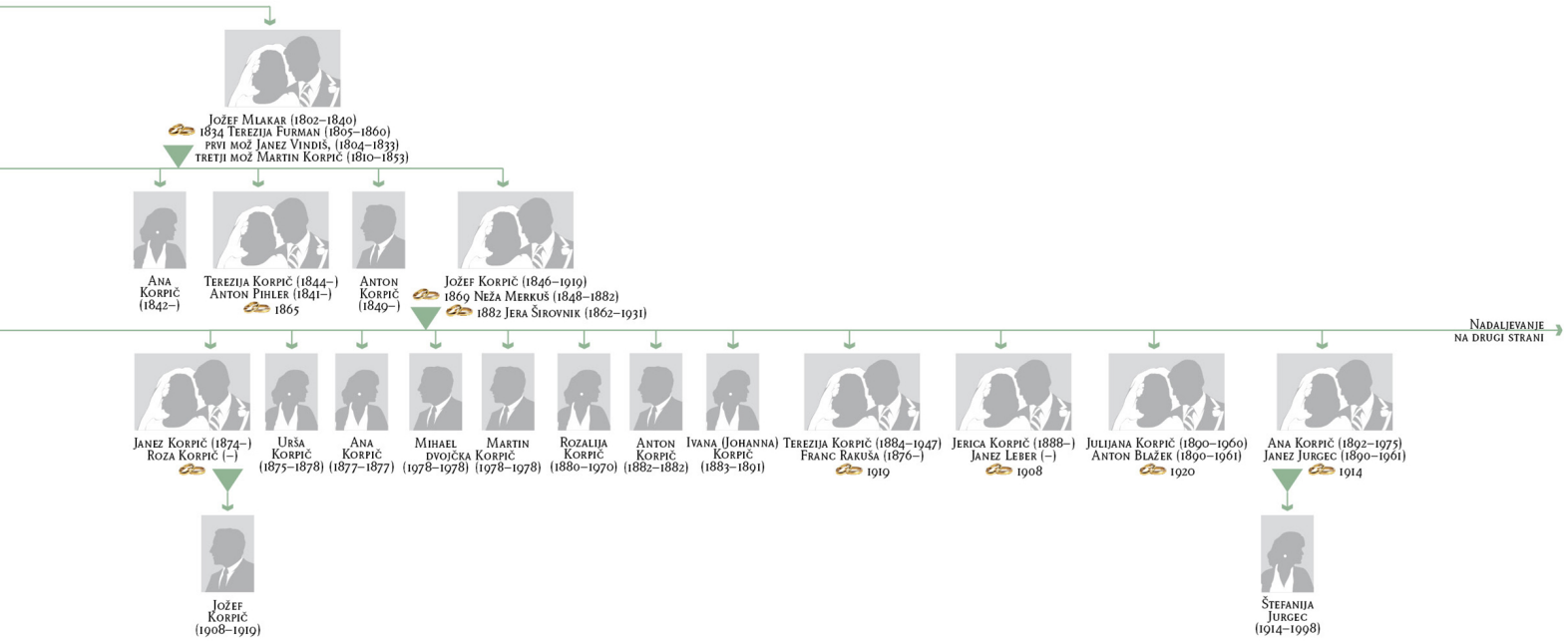
Jožef Mlakar (1802–1840)
1834 Terezija Furman (1805–1860)
prvi mož Janez Vindiš, (1804–1833)
tretji mož Martin Korpič (1810–1853)
Ana Korpič (1842–)
Terezija Korpič (1844–)
Anton Pihler (1841–)
1865
Anton Korpič (1849–)
Jožef Korpič (1846–1919)
1869 Neža Merkuš (1848–1882)
1882 Jera Širovnik (1862–1931)
Nadaljevanje na drugi strani
Janez Korpič (1874–)
Roza Korpič (–)
Urša Korpič (1875–1878)
Ana Korpič (1877–1877)
Mihael dvojčka Korpič (1978–1978)
Martin Korpič (1978–1978)
Rozalija Korpič (1880–1970)
Anton Korpič (1882–1882)
Ivana (Johanna) Korpič (1883–1891)
Terezija Korpič (1884–1947)
Franc Rakuša (1876–)
1919
Jerica Korpič (1888–)
Janez Leber (–)
1908
Julijana Korpič (1890–1960)
Anton Blažek (1890–1961)
1920
Ana Korpič (1892–1975)
Janez Jurgec (1890–1961)
1914
Jožef Korpič (1908–1919)
Štefanija Jurgec (1914–1998)

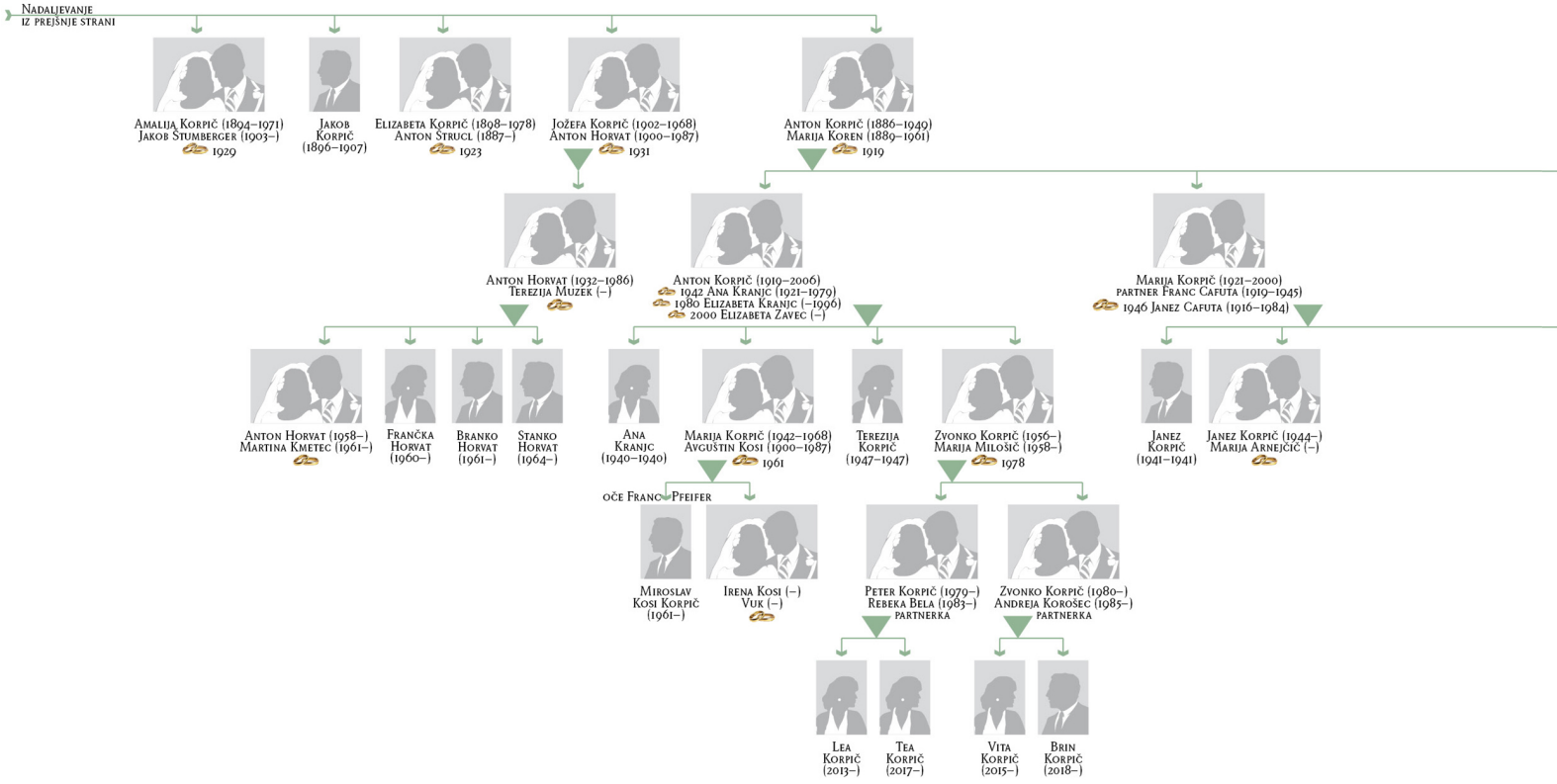
Nadaljevanje iz prejšnje strani
Amalija Korpič (1894–1971)
Jakob Stumberger (1903–)
1929
Jakob Korpič (1896–1907)
Elizabeta Korpič (1898–1978)
Anton Strucl (1887–)
1923
Jožefa Korpič (1902–1968)
Anton Horvat (1900–1987)
1931
Anton Korpič (1886–1949)
Marija Koren (1889–1961)
1919
Anton Horvat (1932–1986)
Terezija Muzek (–)
Anton Korpič (1919–2006)
1942 Ana Kranjc (1921–1979)
1980 Elizabeta Kranjc (–1996)
2000 Elizabeta Zavec (–)
Marija Korpič (1921–2000)
partner Franc Cafuta (1919–1945)
1946 Janez Cafuta (1916–1984)
Anton Horvat (1958–)
Martina Kmetec (1961–)
Frančka Horvat (1960–)
Branko Horvat (1961–)
Stanko Horvat (1964–)
Ana Kranjc (1940–1940)
Marija Korpič (1942–1968)
Avguštin Kosi (1900–1987)
1961
Terezija Korpič (1947–1947)
Zvonko Korpič (1956–)
Marija Milošič (1958–)
1978
Janez Korpič (1941–1941)
Janez Korpič (1944–)
Marija Arnejčič (–)
oče Franc Pfeifer
Miroslav Kosi Korpič (1961–)
Irena Kosi (–)
Vuk (–)
Peter Korpič (1979–)
Rebeka Bela (1983–)
partnerka
Zvonko Korpič (1980–)
Andreja Korošec (1985–)
partnerka
Lea Korpič (2013–)
Tea Korpič (2017–)
Vita Korpič (2015–)
Brin Korpič (2018–)

Jagodič - Mlakar - Korpič

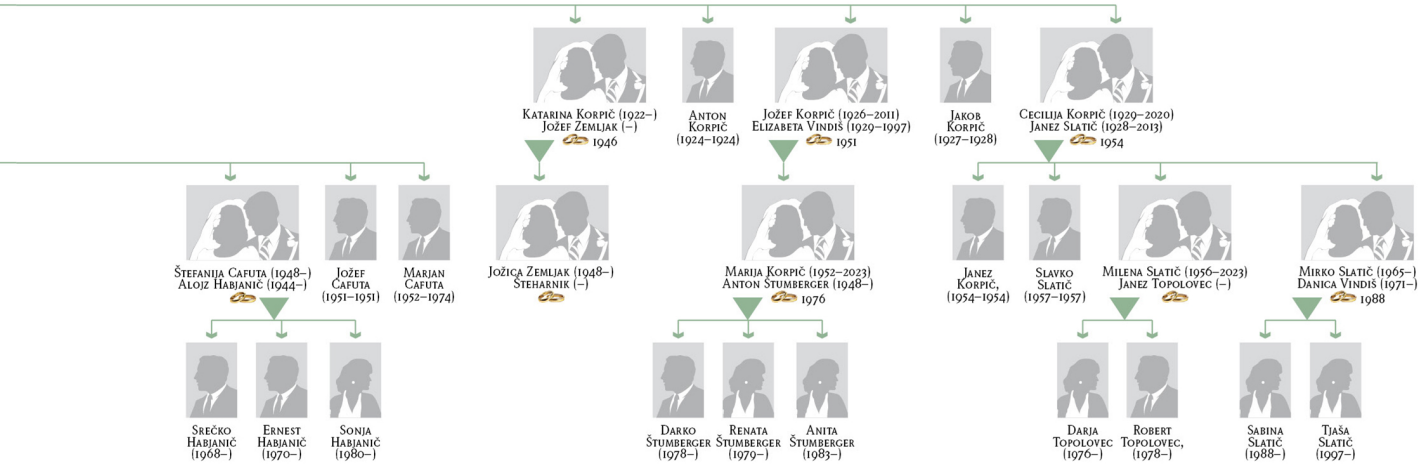

Drugačne podatke najdemo v starih zemljiških knjigah: tam je ob odprtju knjige leta 1784 kot prva lastnica vpisana Marija, žena Antona Mlakarja. Sicer je Anton Mlakar v drugo bil poročen z Marijo Merc, a je bil leta 1784 še poročen z Elizabeto Jagodič, ki je umrla leta 1787. Šele nato se je poročil z Marijo Merc. Dodatno nejasnost povzroča zapis v zemljiški knjigi, da je Mlakarjeva žena Marija hči Jakoba Jagodiča – Elizabeta pa je bila hči Martina Jagodiča. Sam Anton je vpisan v zemljiško knjigo teden dni pred Elizabetino smrtjo, marca 1787.

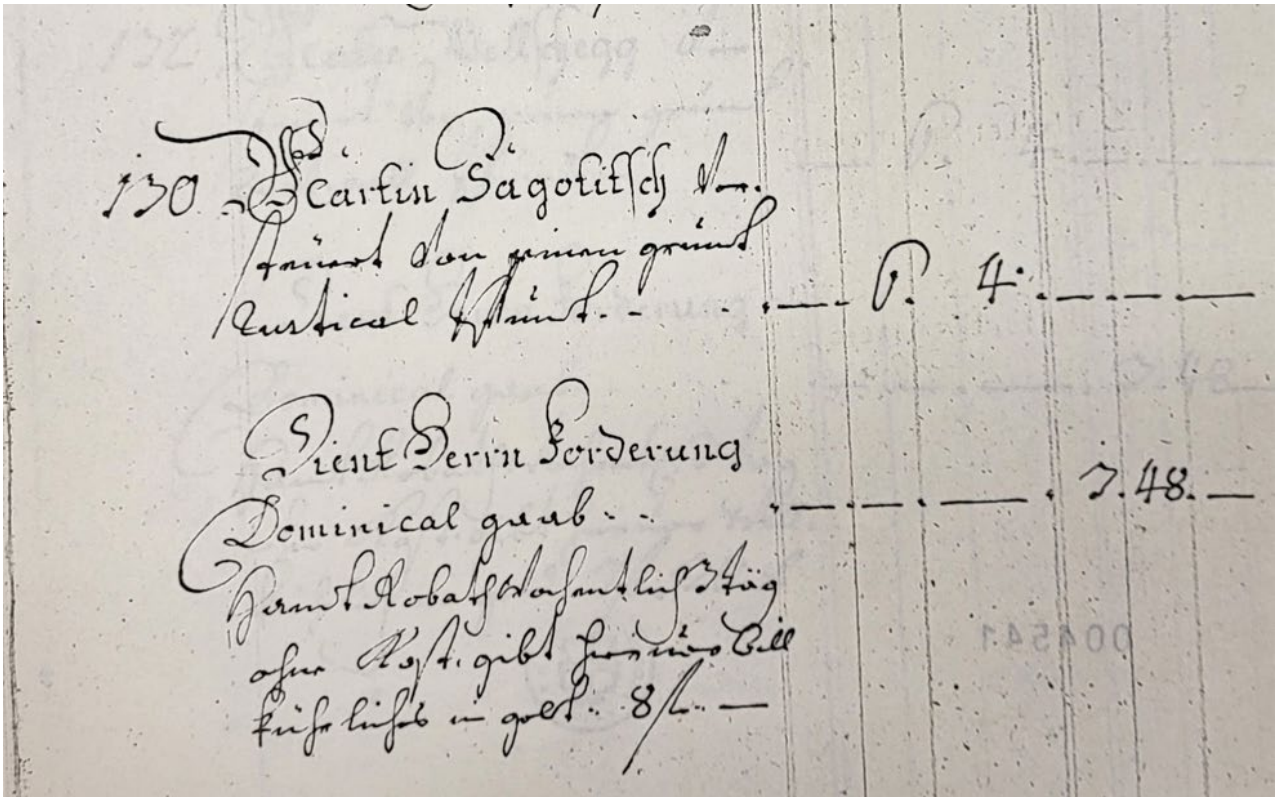

Slika 763: Pod završkim gospostvom je bil podložnik na današnjem Korpičevem Martin Jagodič in ne Jakob.[1350]

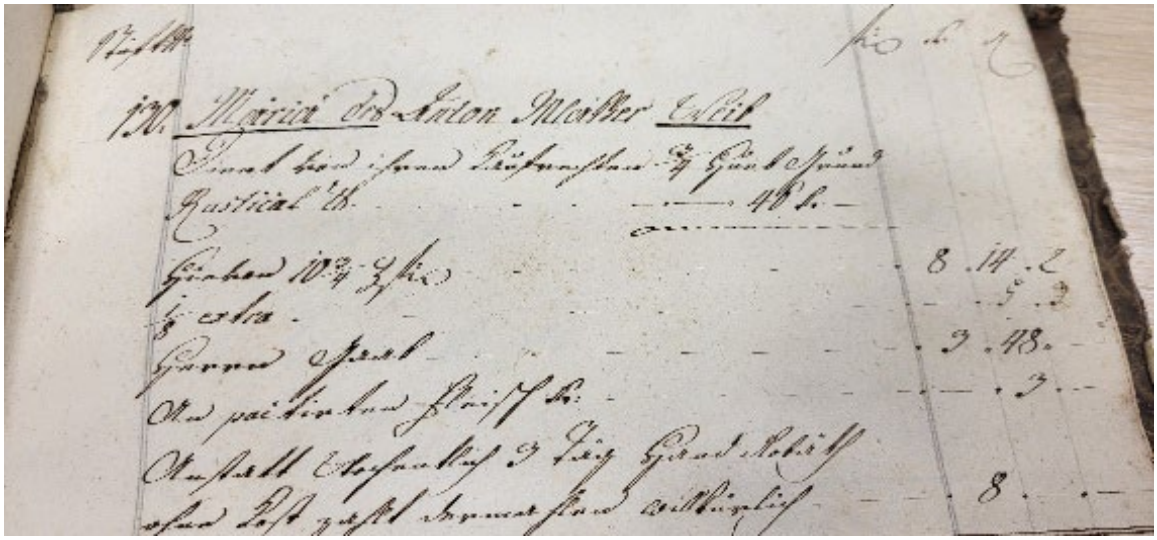

Slika 764: Prva posestnica na današnjem Korpičevem je leta 1784 vpisana Marija, žena Antona Mlakarja.[1351]

[1350] Subrepacijski urbar gospostva Završ, ZAP, škatla 4, zv. 20, 1760.
[1351] Gospostvo Borl, Urbar in zemljiška knjiga Dravci, knjiga 1087, vložki št. 129–141, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

Dodajam, da sta v Dravcih 2 ob svoji poroki pozimi 1796 stanovala takrat 54-letni Matevž Bezjak in 40-letna Marija Zavec. Kdo sta bila, ni znano, domnevamo lahko, da je bil vsaj eden od njiju hlapec oz. dekla pri Mlakarjevih.

3.2.2 Drugo obdobje (1780–1855): Mlakarjevi

- 1779: Anton Mlakar se poroči z Jagodičevo hčerko

Elizabeta Jagodič je bila rojena leta 1762 in se je leta 1779, šele 16-letna, poročila z osem let starejšim Antonom Mlakarjem iz Varnice. Umrla je v starosti 24 let in dotlej rodila že pet otrok. Večina otrok ni preživela otroštva.

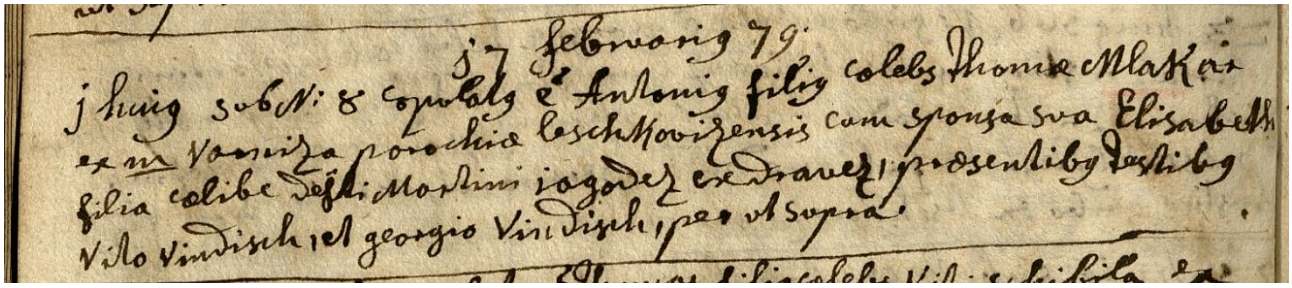

Slika 765: Zapis poroke med Antonom Mlakarjem iz Varnice in Elizabeto Jagodič, hčerko Martina iz Dravcev, 1. februarja 1779.[1352]

Anton Mlakar (ali tudi Mlaker) je bil gospodaren in glede na številna botrstva ter poročno pričanje sklepamo, da spoštovan vaščan. Bil je tudi oče dvanajstih otrok, od katerih so številni umrli v otroštvu. Prva žena Elizabeta Jagodič je rodila pet otrok, druga žena Marija Merc, ki je bila od njega mlajša okrog 20 let, pa še sedem. Relativno premožni vdovci so se pogosto v drugo poročili z znatno mlajšimi ženami in imeli otroke v (za tisti čas) poznih letih. Antonu Mlakarju se je zadnja hčerka Ana rodila šele, ko je bil star 58 let.

Pri Antonovih otrocih izstopajo številna podvajanja imen otrok. Tako je bilo dvema hčerama Antona Mlakarja ime Marija: prva je bila rojena leta 1783 in je umrla leta 1790, drugo Marijo Mlakar pa je rodila Antonova druga žena leta 1806. Dveh živečih sester z imenom Marija Mlakar ob istem času tako ni bilo. Podobno zasledimo še pri Andreju in Urši. Sta pa najbrž bili dve živeči hčerki Geri Mlakar.

Med otroki Antona Mlakarja sta gotovo odraslo dobo doživeli hčerki Lucija in Gera iz njegovega prvega zakona. Gera se je avgusta 1800 poročila z Jurijem Cafuto, Lucija pa februarja 1806 s Sebastijanom Vidovičem, sinom njenega botra Jožefa Vidoviča in njegove žene Urše, ki so živeli ob Dravi (danes Dravci 7). Župnik je sicer zapisal, da je bila stara 20 let, a je bila v resnici še leto dni mlajša (rojena decembra 1786). Čez leto dni je rodila hčer Marijo, nekaj mesecev po njenem rojstvu pa je mož Sebastijan umrl. Kakšna je bila nadaljnja usoda mlade mamice Lucije in njene hčerke, ni znano. Preostali trije Mlakarjevi otroci iz prvega zakona, Urša, Marija in Andrej, so umrli kot otroci v letih 1885–1890.

[1352] Poročna knjiga Župnije sv. Vida, 1751–1802, str. 92.

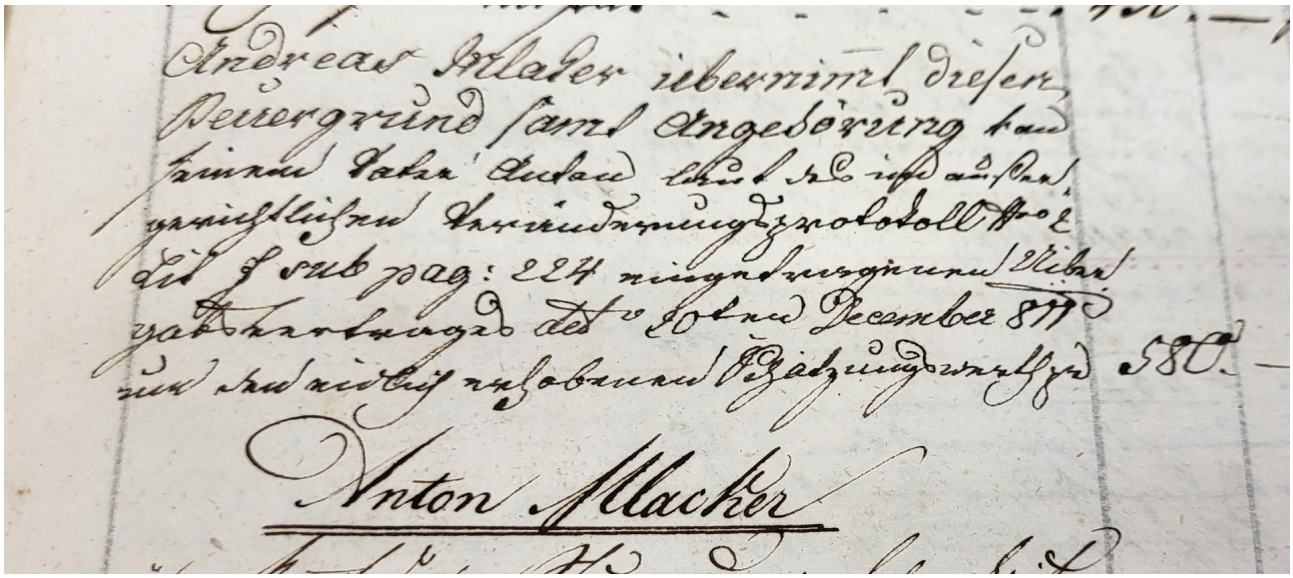

Anton Mlacker

Slika 766: Vpis Andreja Mlakarja kot prevzemnika posestva v Dravcih, 20. december 1811.[1353]

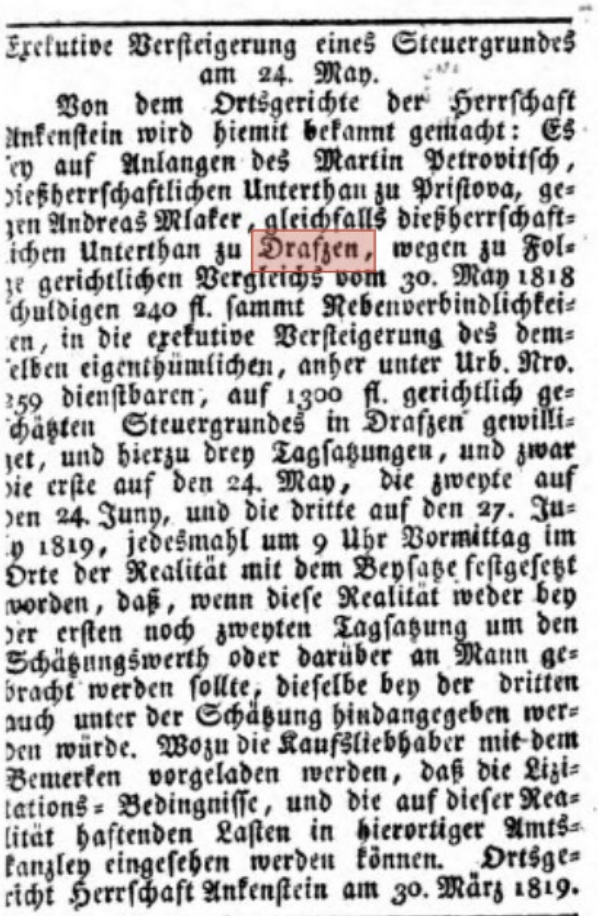

Exekutive Versteigerung eines Steuergrundes
am 24. May.

Von dem Ortsgerichte der Herrschaft Ankenstein wird hiemit bekannt gemacht: Es sey auf Anlangen des Martin Petrovitsch, dießherrschaftlichen Unterthan zu Pristova, gegen Andreas Mlaker, gleichfalls dießherrschaftlichen Unterthan zu Drafzen, wegen zu Folge gerichtlichen Vergleichs vom 30. May 1818 schuldigen 240 fl. sammt Nebenverbindlichkeiten, in die exekutive Versteigerung des demselben eigenthümlichen, anher unter Urb. Nro. 259 dienstbaren, auf 1300 fl. gerichtlich geschätzten Steuergrundes in Drafzen gewilliget, und hierzu drey Tagsatzungen, und zwar die erste auf den 24. May, die zweyte auf den 24. Juny, und die dritte auf den 27. Juny 1819, jedesmahl um 9 Uhr Vormittag im Orte der Realität mit dem Beysatze festgesetzt worden, daß, wenn diese Realität weder bey der ersten noch zweyten Tagsatzung um den Schätzungswerth oder darüber an Mann gebracht werden sollte, dieselbe bey der dritten auch unter der Schätzung hindangegeben werden würde. Wozu die Kaufsliebhaber mit dem Bemerken vorgeladen werden, daß die Lizitations-Bedingnisse, und die auf dieser Realität haftenden Lasten in hierortiger Amtskanzley eingesehen werden können. Ortsgericht Herrschaft Ankenstein am 30. März 1819.

Slika 767: Najbrž najstarejša časopisna omemba Dravcev, najava dražbe zoper Andreja Mlakarja, Grazer Zeitung, 27. april 1819, str. 15.

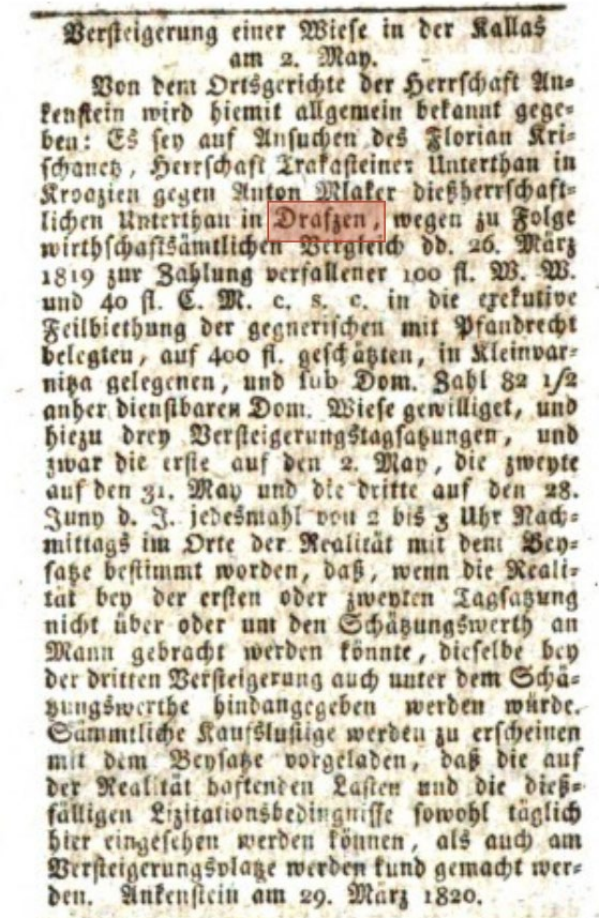

Versteigerung einer Wiese in der Kallas
am 2. May.

Von dem Ortsgerichte der Herrschaft Ankenstein wird hiemit allgemein bekannt gegeben: Es sey auf Ansuchen des Florian Krischaneh, Herrschaft Trakasteiner Unterthan in Kroazien gegen Anton Mlaker dießherrschaftlichen Unterthan in Drafzen, wegen zu Folge wirthschaftsämtlichen Vergleich dd. 26. März 1819 zur Zahlung verfallener 100 fl. W. W. und 40 fl. C. M. c. s. c. in die exekutive Feilbiethung der gegnerischen mit Pfandrecht belegten, auf 400 fl. geschätzten, in Kleinvarnitza gelegenen, und sub Dom. Zahl 82 1/2 anher dienstbaren Dom. Wiese gewilliget, und hiezu drey Versteigerungstagsatzungen, und zwar die erste auf den 2. May, die zweyte auf den 31. May und die dritte auf den 28. Juny d. J. jedesmahl von 2 bis 3 Uhr Nachmittags im Orte der Realität mit dem Beysatze bestimmt worden, daß, wenn die Realität bey der ersten oder zweyten Tagsatzung nicht über oder um den Schätzungswerth an Mann gebracht werden könnte, dieselbe bey der dritten Versteigerung auch unter dem Schätzungswerthe hindangegeben werden würde. Sämmtliche Kaufslustige werden zu erscheinen mit dem Beysatze vorgeladen, daß die auf der Realität haftenden Lasten und die dießfälligen Lizitationsbedingnisse sowohl täglich hier eingesehen werden können, als auch am Versteigerungsplatze werden kund gemacht werden. Ankenstein am 29. März 1820.

Slika 768: Najava dražbe v Grazer Zeitung, 20. 4. 1820.

[1353] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

Med sedmimi otroki, ki jih je rodila Antonova druga žena Marija, so štirje preživeli otroštvo – dva sinova in dve hčerki. Med njimi je bil prvi Antonov sin iz drugega zakona z Marijo, Andrej Mlakar, rojen leta 1792. On je bil namreč leta 1811, pri starosti 19 let, zapisan kot prevzemnik gospodarstva v zemljiško knjigo.

A leta 1819 je namesto njega v zemljiško knjigo vpisan njegov oče Anton. Razlog za to je bil očitno ta, da je Andrej posestvo v Dravcih močno zadolžil, oče pa ga je nato poskušal rešiti pred upniki. 27. aprila 1819 je bila namreč v Grazer Zeitung najava sodne dražbe za Mlakarjevo posestvo v Dravcih.[1354] Sodno dražbo je 30. marca 1819 najavilo krajevno sodišče gospostva Ankenstein in razvidno je, da gre v izvršbi za upnika Martina Petroviča iz Pristave pod turniškim gospostvom zoper dolžnika Andreja Mlakarja iz Dravcev.

Zdi se, da je Anton Mlakar zastavil posestvo v Mali Varnici in da se je ognil dražbi posestva v Dravcih, ki je bila razpisana za 2. maj 1820.

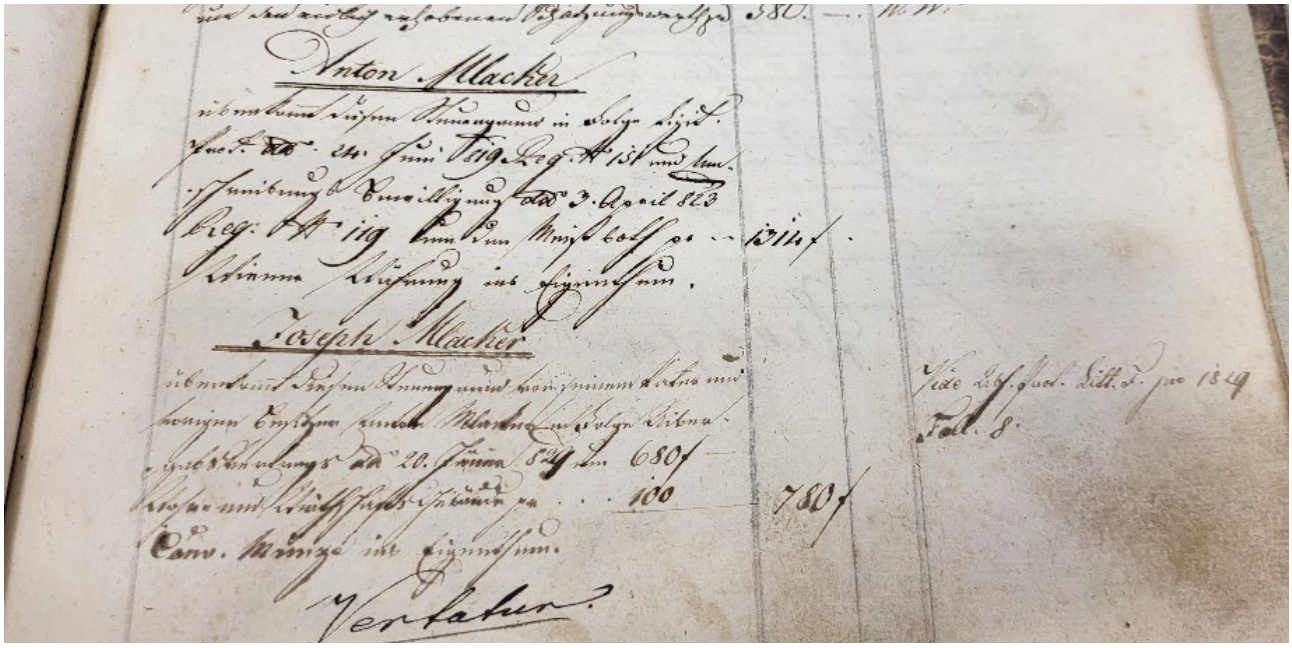

Slika 769: Jožef Mlakar prevzame očetovo posestvo.[1355]

Reševanje Mlakarjevih dolgov se je vleklo celo desetletje. Iz Grazer Zeitung je namreč razvidno, da sta šla leta 1827 na dražbo vinograda Antona Mlakarja v Repiščah in v Strmcu zaradi dolgov do Sebastijana Vindiša, ki ga je na borlskem sodišču zastopal odvetnik dr. Franc Dušač. Prva dražba je bila razpisana za 19. december 1827.[1356] V istem času (leta 1827) je na borlskem sodišču potekal tudi zapuščinski postopek po prezadolženem Jožefu Vidoviču iz Dravcev – njegov sosed Anton Mlakar je bil eden od njegovih upnikov.

Zdi se, da so bile težave rešene leta 1829, ko je bilo posestvo predano mlajšemu sinu Jožefu. Ta se je leta 1831 poročil z mlado vdovo iz Leskovca Terezijo Vindiš. Poročili sta se tudi Antonovi hčerki, Marija in Gera. Marija je prevzela očetovo posestvo v Dravcih 5 (danes Dravci 6). Pri njej je v visoki starosti poleti

[1354] Grazer Zeitung, 27. 4. 1819, str. 15.
[1355] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101. Foto JH, 2023.
[1356] Grazer Zeitung, 11. 12. 1827.

leta 1834 umrl tudi oče Anton. V tem času se je Marija Mlakar poročila z Vidom Zavcem in leta 1836 rodila sina edinca Jožefa. Kdaj je Marija umrla, ni razvidno. Njena mlajša sestra Gera se je leta 1830 poročila s sosedom Jožefom Belšakom (zgornjim Tumpom). Rodila je hčer in sina ter dočakala več kot 70 let – umrla je leta 1882 v Dravcih.[1357]

Ker je leta 1830 umrla tudi njihova mama, Antonova žena Marija Mlakar, rojena Merc, sin Jožef Mlakar pa se je maja 1834 preselil k svoji ženi Tereziji Vindiš v Leskovec, je Anton najbrž vsaj zadnja dva meseca življenja preživel pri hčerki Mariji, poročeni Zavec v sosednji hiši v Dravcih ter tam tudi umrl (danes domačija Cafutovih).[1358]

- Sin Jožef Mlakar prevzame domačijo

Jožef Mlakar je bil na naslovu Dravci 2 rojen leta 1802 in je bil sin takrat že 48-letnega Antona Mlakarja ter njegove druge žene Marije Merc. Njegova botra sta bila, tako kot večini otrok v vasi v tistem času, Jožef in Urša Vidovič z domačije današnjih Dravcev 7. Lastnik posestva v Dravcih je postal leta 1829. V naslednjem letu je umrla njegova mama Marija. Maja 1834 se je, relativno pozno za lastnika večjega posestva (morda je temu botrovala sanacija dolgov), poročil z mlado vdovo Terezijo Vindiš, rojeno Furman, iz Leskovca, in kmalu za tem je v Dravcih pri Jožefovi sestri Mariji umrl njegov oče Anton, takrat star 80 let.

Kljub temu da je bil Jožef Mlakar prevzemnik domačije v Dravcih, se je ob poroki preselil v Leskovec 9 (današnji Spodnji Leskovec), saj je imela njegova žena tam veliko posestvo po prvem možu. A je ob tem tudi razvidno, da je Jožef še naprej deloval tudi v Dravcih. V Grazer Zeitung je bila leta 1835 objavljena poizvedba za Dravčanom Blažem Vidovičem, ki je bil že vrsto let pogrešan. V oglasu so ga pozivali, naj se oglasi na sodišču ali pri uradniku v Dravcih, Jožefu Mlakarju, sicer ga bodo šteli za mrtvega.[1359] Jožef Mlakar je torej v tem času vodil urad Dravci.

3.2.3 Tretje obdobje (od 1869): Korpičevi

- Trikratna vdova Terezija Furman iz Majšperka (1805–1860)

Zgodba o prihodu družine Korpič v Dravce je dokaj zapletena in me je zelo dolgo okupirala. Razvozlala sem jo šele, ko sem ugotovila, da je imela Terezija Furman iz Lešja pri Majšperku kar tri može, vsi so umrli mladi, z njimi pa je imela devet otrok.

Ključni problem je bil v zapisu zemlje v zemljiški knjigi v korist Jožefa Korpiča s strani Gere Mlakar in Terezije Korpič. Sprva ni bilo jasno, zakaj bi Gera Mlakar Jožefu Korpiču karkoli zapustila in kako bi lahko Terezija Korpič sinu zapustila nekaj, kar ni njeno. Klobčič neznank se je začel odvijati, ko sem v matični knjigi Župnije sv. Andraža v Leskovcu zasledila podatek o smrti Gere Mlakar. Izkazalo se je, da je bila njena mama Terezija Mlakar, rojena Furman, torej ženska, ki je bila obenem žena Jožefa Mlakarja.

[1357] Več o vrsti Ger Belšak v poglavju o zgornjih Tumpovih v nadaljevanju pri hišni številki Dravci 10.
[1358] Več o njeni družini in lastniških naslednikih v poglavju o hišni številki 6.
[1359] Grazer Zeitung, 3. 8. 1835, str. 10.

Ta ne glede na tragičnost svojega življenja ni prav dolgo čakala na novo poroko po smrti prvih dveh mož. K temu, da ji to niti ni bilo treba, je verjetno nekaj prispeval tudi grunt, ki ga je upravljala, pa tudi dejstvo, da je bila precej mlada vdova.

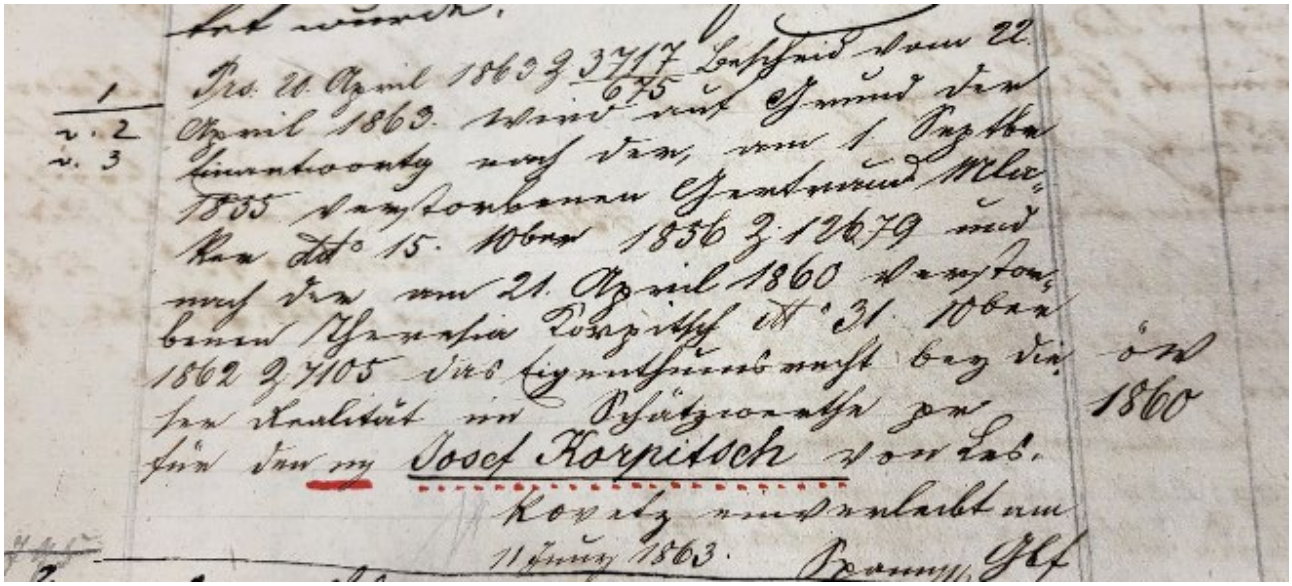

Slika 770: Vknjižba lastnine v Dravcih v korist Jožefa Korpiča iz Leskovca.[1360]

Njen prvi mož je bil Janez Vindiš iz Leskovca, rojen leta 1804. Kako je spoznal Terezijo Furman iz bližine Majšperka, lahko le domnevamo; še najbolj verjetno se zdi, da jo je spoznal med romanjem na Ptujsko Goro, ki je bilo popularno tudi med mladimi. Terezija je prišla k njemu v Leskovec med letoma 1828 in 1831 (med svojim 23. in 25. letom starosti), rodila pa mu je dve hčerki in sina, Janeza Vindiša ml.

Pol leta po smrti šele 28-letnega moža, spomladi 1834, se je mlada Terezija poročila z naslednikom posestva iz Dravcev, Jožefom Mlakarjem, ki je bil ob poroki star 32 let, v Dravcih pa je imel ostarelega očeta. Jožef in Terezija Mlakar sta kljub posestvu v Dravcih živela v Leskovcu, kjer je Terezija po prvem možu dedovala posestvo, skrbela za otroke iz prvega zakona in kjer sta se jima z Jožefom rodili dve hčerki.

Za prvo hčer Marijo, ki se je rodila januarja 1835, ni podatka o smrti, a domnevam, da je umrla v ranem otroštvu, še v času življenja njenega očeta. Od oktobra 1834 do marca 1835 ni nobenih vpisov v mrliško knjigo župnije v Leskovcu, čeprav je malo verjetno, da kar pol leta ni nihče umrl. Najbrž je župnik zbolel in bil odsoten – praksa je bila, da so jih v takem primeru vozili na bolehanje v samostansko bolnišnico v Gradec. Ko je Jožef Mlakar umrl pri starosti 38 let, je spomladi 1841 v zemljiško knjigo kot njegova naslednica vpisana le njegova mlajša hči Gera, ki je bila takrat stara štiri leta. Prva hči Marija ob očetovi smrti tako najbrž ni več živela, sina pa Jožef in Terezija nista imela. Čeprav so živeli v Leskovcu, sta bila Jožef in Terezija Mlakar botra otrokom iz Dravcev, zlasti Weisbacherjevim. Po tem, ko je Jožef umrl, pa je bila botra v Dravcih tudi sama Terezija.

[1360] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 101, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

Ker je bila edina dedinja po Geri Mlakar, ki je umrla septembra 1855 pri 17. letih, njena mati Terezija, se je posestvo preneslo na Korpiče. **Dolga vrsta zgodnjih smrti je torej prispevala k temu, da je Jožef Korpič s svojo nevesto leta 1869 prišel v Dravce.**

Po smrti Jožefa Mlakarja je ponovno trajalo le dobre pol leta do vnovične poroke Terezije, ki ob smrti drugega moža Jožefa leta 1840 še ni dopolnila 35 let. Tretjega moža je Terezija našla v rojstnem Majšperku. Upravljalec gospostva Brezje pod Forštom v Majšperku, ki je ponudil poroko dvakratni vdovi, je bil 30-letni Martin Korpič, rojen leta 1810 v Poljčanah. Medtem ko je Jožef Vindiš iz Leskovca na poroko s Terezijo prišel v Majšperk, je njen tretji mož Martin moral na poroko s Terezijo, ki je bila sicer prav tako rojena v okolici Majšperka, v Leskovec, kjer je Terezija bivala po smrti dveh mož. In tam sta tudi ostala.

Terezija in Martin Korpič sta se poročila leta 1841 in imela skupaj štiri otroke, dve hčerki in dva sinova. Martin je umrl leta 1853 pri starosti 43. let, Terezija pa leta 1860, ko je bila stara 54 let. Njuni otroci so bili ob Terezijini smrti stari med 11 in 18 let. Kaj se je zgodilo z najstarejšo Ano (ali se je poročila ali mlada umrla), ni znano, prav tako pa ni znano, kaj se je zgodilo z najmlajšim Antonom. Za srednja dva, Jožefa Korpiča in Terezijo Korpič ml., ki sta bila ob materini smrti stara 14 in 16 let, pa iz matičnih knjig izhaja, da sta šla v rejništvo h kmetu Janezu Pihlerju v Tržec. Mlada Terezija se je pri dvajsetih letih poročila s Pihlerjevim sinom Antonom, ki je sicer v času poroke stanoval na Vidmu. Njen brat Jožef Korpič, rojen leta 1846 v Leskovcu, pa je bil začetnik družine Korpič v Dravcih.

Terezija Furman iz Majšperka je bila torej po prvi poroki Terezija Vindiš, po drugi Terezija Mlakar, po tretji pa Terezija Korpič. V vseh štirih primerih gre za isto osebo. Od prve poroke do smrti je živela v Leskovcu, po drugem možu Jožefu Mlakarju pa je dedovala posest v Dravcih in jo zapustila sinu Jožefu, ki ga je imela s tretjim možem, Martinom Korpičem.

- Pušarovi v Dravcih

Ali je v času življenja Jožefa Mlakarja v Leskovcu (1834–1840) v Dravcih na posestvu postavil upravnika ali je sam skrbel za kmetijo, ni znano. A ko je bila njegova vdova Treza že poročena z novim možem Martinom Korpičem, je bil upravnik posestva v Dravcih Jurij Pušara. V Dravcih 2 je bil namreč leta 1841 rojen njegov sin Andrej Pušara, ki ga je rodila Jurijeva žena Agata, njegova botra pa sta bila Martin in Terezija Korpič iz Leskovca.

- Jožef Korpič deduje Mlakarjevo posest v Dravcih (1869)

Posestvo v Dravcih je bilo Jožefu Korpiču kot mladoletnemu vnaprej (za prevzem ob polnoletnosti) v zemljiško knjigo zapisano s strani mame Terezije Korpič in polsestre Gere Mlakar. Gera je posestvo podedovala po očetu Jožefu Mlakarju, njena mama Terezija pa po hčerki. Jožef Korpič je tako prevzel posestvo po materinem možu iz drugega zakona, čeprav je bil sin Terezijinega tretjega moža Martina Korpiča.

Tako najdemo 20. junija 1863, že po smrti njegove mame in polsestre Gere, v stari zemljiški knjigi vpisano vknjižbo lastnine v višini 1860 goldinarjev, na kolikor je bilo očitno ocenjeno posestvo v Dravcih, v korist Jožefa Korpiča:[1361]

Prs. 20. April 1863, Z. 3717/675 Bescheid vom 22 April 1863 wird auf Grund der Einatnwortung nach dem, vom 1. September (Septbr) 1855 verstorbenen Gertraud Mlaker ddto 15. 10ber (Dezember) 1856 Z. 12679 und nach dem am 21. April 1860 verstorbenen Theresia Korpitsch ddto. 31. 10ber (Dezember) 1862 Z 7105 das Eigenthumsrecht bei dieser Realität im Schätzwerthe per 1860 für den mj (minderjährigen) Josef Korpitsch von Leskowetz einverleibt am 11 Junj 1863.

Prevod v slovenščino: Na osnovi sporočila z dne 20. aprila 1863 (je bilo vpisano v urbar), št. 3717/675 – je bila 22. aprila 1863 vpisana lastninska pravica, ocenjena v višini 1860 gld, za mladoletnega Jožefa Korpiča po 1. septembra 1855 umrli Gertrudi Mlaker in 21. aprila 1860 umrli Tereziji Korpič.[1362]

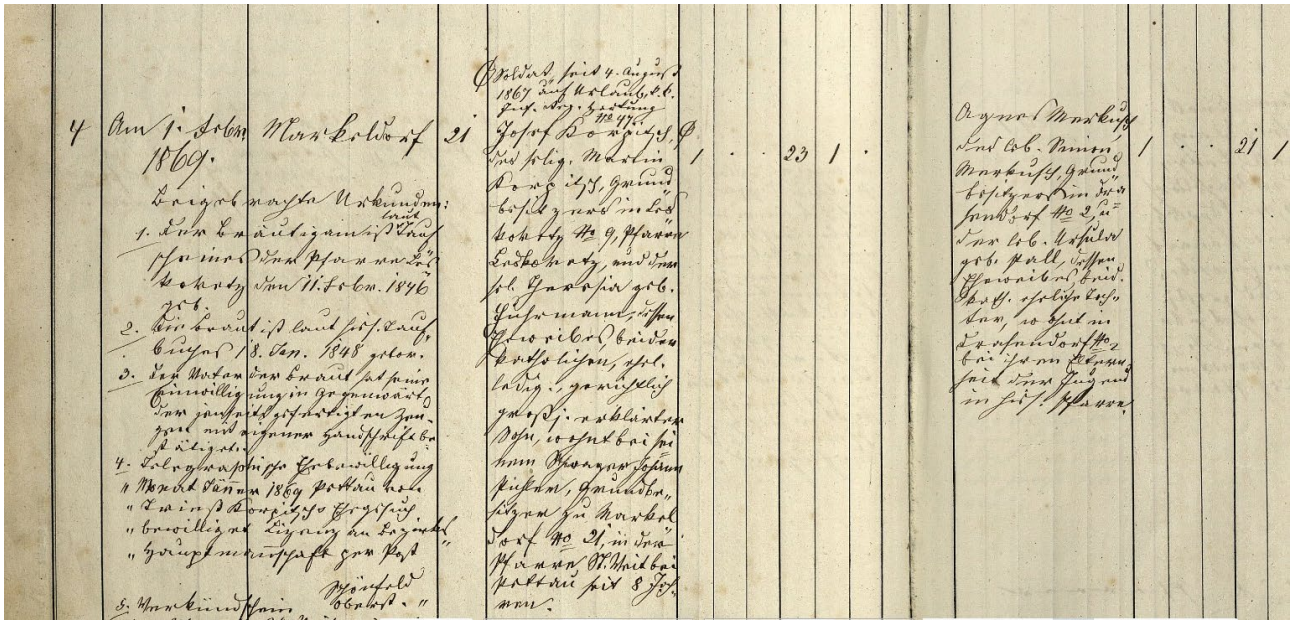

Slika 771: Ko se je Jožef Korpič prvič poročil, je bil vojak cesarsko kraljeve vojske na dopustu (nem. *Soldat auf Urlaub*) in je imel domači naslov v Tržcu pri rejniku Pihlerju.[1363]

Po smrti obeh staršev v Leskovcu in do poroke je Jožef Korpič živel pri kmetu Janezu Pihlerju v Tržcu. Leta 1867 je nastopil služenje vojaškega roka v avstrijski vojski. Med nastanitvijo vojske v Hajdini je spoznal Nežo Merkuš iz Dražencev in januarja 1869 je bil odpuščen iz vojske na dopust z namenom poroke z 21-letno Nežo.

Po poroki in odsluženi vojaščini sta mlada Jožef in Neža Korpič prevzela posestvo v Dravcih. Dodatno sta kupila še posestvo prvotne družine Vidovič ob Dravi (danes Dravci 7) ter del posestva družine Weisbacher na desni strani potoka Psičina. Jožef Korpič je bil dolgo časa eden od osrednjih vaščanov

[1361] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 101, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.
[1362] Zapis je iz gotice zapisal v latinico in iz nemščine prevedel Borut Holcman, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru.
[1363] Poročna matična knjiga iz Hajdine, 1856–1876, str. 133.

Dravcev. Bil je dvakrat poročen, med leti 1870 in 1902 pa je imel skupno dvajset otrok. Umrl je pozimi leta 1919 v Dravcih, star 72 let.

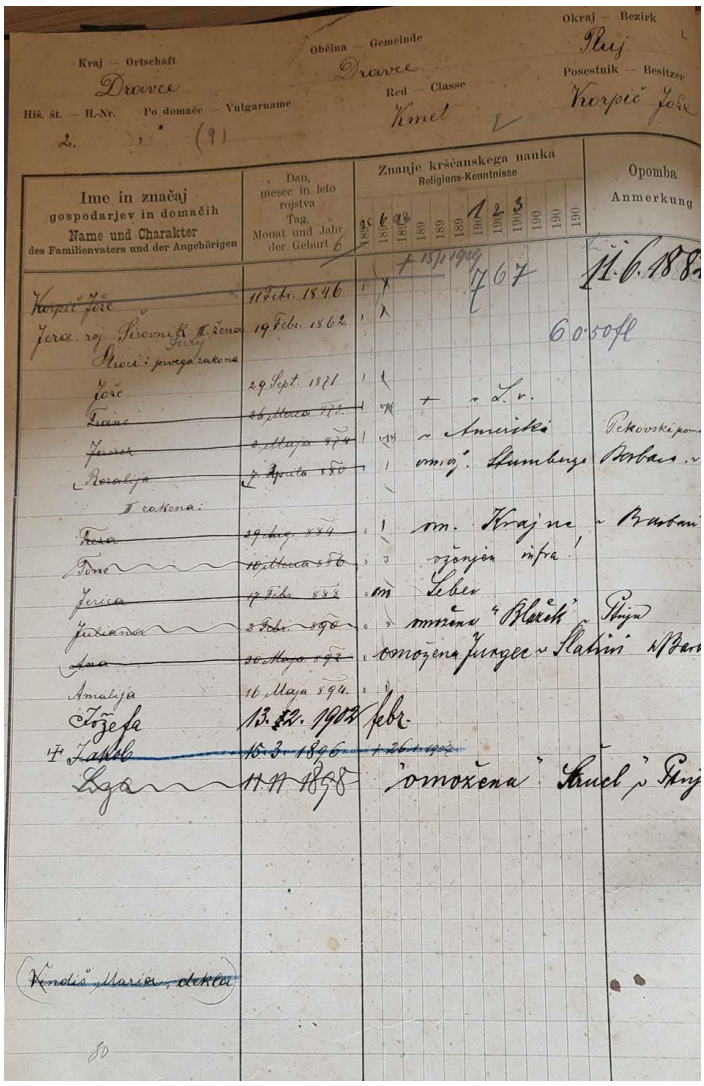

Slika 772: Družina Jožeta Korpiča, Dravci 2, v družinski knjigi leta 1903 – navedenih je 13 od 20 otrok; tisti, ki so umrli takoj po rojstvu, niso navedeni.[1364]

– Tragična zgodba Neže Merkuš v Dravcih (1848–1882)

Jožefova prva žena Neža iz Dražencev je ena najbolj tragičnih oseb v zgodovini Dravcev. V videmskih knjigah je zavedena zgolj pri rojstvih otrok. Kam je šel Jožef Korpič na poroko z njo, pa precej časa nisem mogla ugotoviti. Vedela sem le, da poroka ni bila na Vidmu, niti ne v Leskovcu, v Podlehniku ali pri Sv. Barbari.

Neža Korpič (v knjigah Agnes) je umrla pozimi leta 1882, stara 34 let. V dvanajstih letih bivanja v Dravcih je rodila deset otrok in umrla le dva dni po rojstvu zadnjega. V svojem kratkem življenju so ji umrli štirje otroci, zadnje rojeni pa je umrl nekaj mesecev po njeni smrti.

[1364] Zapis je bil predvsem namenjen oceni znanja cerkvenega nauka, zato mrtvih ni imelo smisla navajati.

Mojo pozornost je zbudilo tudi dejstvo, da je njen pogrebni sprevod vodil župnik Anton Merkuš. Glede na to, da je bil konec 19. stoletja videmski župnik Klemen Šalamun, me je zanimalo, zakaj je njen pogreb vodil drug župnik in to z istim priimkom, kot ga je imela Neža pred poroko. Domnevala sem, da je šlo za njenega sorodnika. Škofijski arhiv v Mariboru sem povprašala, kaj vedo o župniku Antonu Merkušu iz konca 19. stoletja. Dobila sem podatek, da je bil rojen v Dražencih, krščen na Hajdini, da je postal mašnik leta 1867 in da je služboval v Žetalah, kjer je leta 1914 tudi umrl.

Tako sem tudi Nežo Merkuš našla v matičnih knjigah na Hajdini – tako njeno rojstvo leta 1848 kot njeno poroko z Jožefom Korpičem.[1365] Glede na podatke o njenih starših se je izkazalo, da je pogreb 34-letne Neže vodil njen brat.

- Deset otrok Jožefa Korpiča in njegove prve žene Neže (1870–1882)

Marija Korpič, prva hči Jožefa in Neže, rojena leta 1870 v Dravcih, je bila sploh prva zabeležena deklica iz Dravcev v OŠ Videm. Poročena je bila z Antonom Krajncem iz Repišč in tam je leta 1950 tudi umrla.

- Neporočeni Brunkar se utopi

Drugi je bil sin Jožef Korpič ml., rojen leta 1871, znan kot Korpičev Pepi ali Brunkar. Tako kot njegova sestra Marija je bil tudi on vpisan v OŠ Videm in ga najdemo v arhivskih šolskih redovalnicah. Ni se poročil.



Slika 773: Korpičev Pepi (1871-1949).[1366]

Življenje je končal tragično v starosti 78 let, ko se je med decembrskim ribolovom leta 1949 utopil v Dravi. Po dobrem mesecu iskanja njegovega trupla je videmski župnik januarja 1950 organiziral njegov pogreb brez trupla. Truplo so sredi februarja 1950 vendarle našli, in sicer v Trnovcu pri Varaždinu.

[1365] Anton in Neža sta imela tudi sestro Marijo Merkuš, ki se je poročila z Vidom Vaupotičem iz Lancove vasi. Imela sta sina Jakoba, rojenega 27. 6. 1892.
[1366] Na poroki Ivana Horvata leta 1931, izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.

Tamkajšnji zdravnik je odobril prevoz trupla iz Varaždina, da so ga lahko pokopali na videmskem pokopališču. Žandarji so smrt raziskovali kot umor in zanj nekaj časa krivili Jožefovega mlajšega polbrata Toneta, ki pa je bil v času Brunkarjeve utopitve na javnih delih vleke lesa na Pohorju.[1367] Čeprav sprva niti to ni prepričalo žandarjev, da polbrat Tone ni mogel imeti nič s smrtjo utopljenega, so sčasoma smrt vendarle označili za nesrečo.

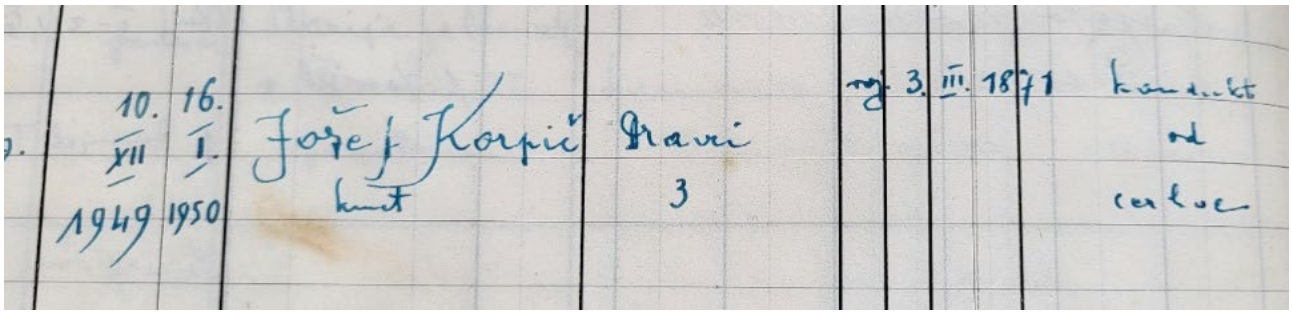

Slika 774: Pogrebni protokol za Jožefa Korpiča II (Brunkarja), 16. januarja 1950, dober mesec po domnevni smrti s prazno krsto.[1368]

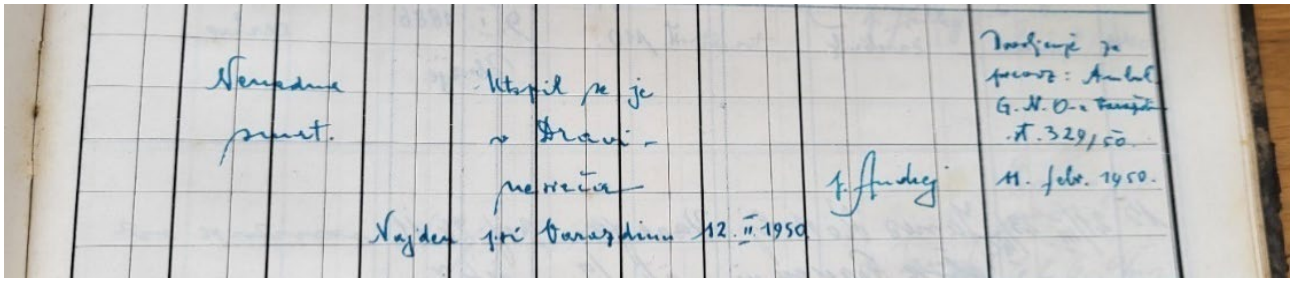

Slika 775: Kasneje je bilo v pogrebnem protokolu dopisano, da so ga našli v Varaždinu 11. februarja 1950.[1369]

- Mladi Franc umre v Lancovi vasi

Tretji otrok Jožefa in Neže Korpič je bil Franc Korpič, rojen leta 1873, ki se je leta 1901 poročil z Lizo Kureš iz Lancove vasi in se preselil k njej. Kmalu po poroki se jima je rodil sin, ki je bil po očetu imenovan Jožef Korpič, a je deček že pri starosti štirih let izgubil očeta. Franc Korpič je namreč pri 33. letih umrl v Lancovi vasi. Medtem ko je Franc umrl še v času stare Avstrije, je njegova žena Liza doživela burne dogodke prve polovice 20. stoletja in umrla po koncu druge svetovne vojne, jeseni 1945. Korpičev iz Frančevega rodu v Lancovi vasi več ni. Njun sin Jožef se je namreč poročil pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju s Cecilijo Mohorko iz Apač. Oba, Jožef in Cecilija Korpič, sta umrla leta 1993. Imela sta sina, ki še živi v Apačah in ima stike z družino Korpič v Dravcih.

- Pek Janez se poroči v Gradcu in odide v ZDA

Četrti otrok Jožefa in Neže Korpič je bil Janez, rojen leta 1874, za katerega je župnik v družinski knjigi v župnišču zapisal, da je bil pekovski pomočnik in da so mu domači povedali, da je odšel v Ameriko.

[1367] Pogovor avtorice z Zvonkom Korpičem, september 2023.
[1368] Pogrebni protokoli Župnije sv. Vida.
[1369] Arhiv Župnije sv. Vida.

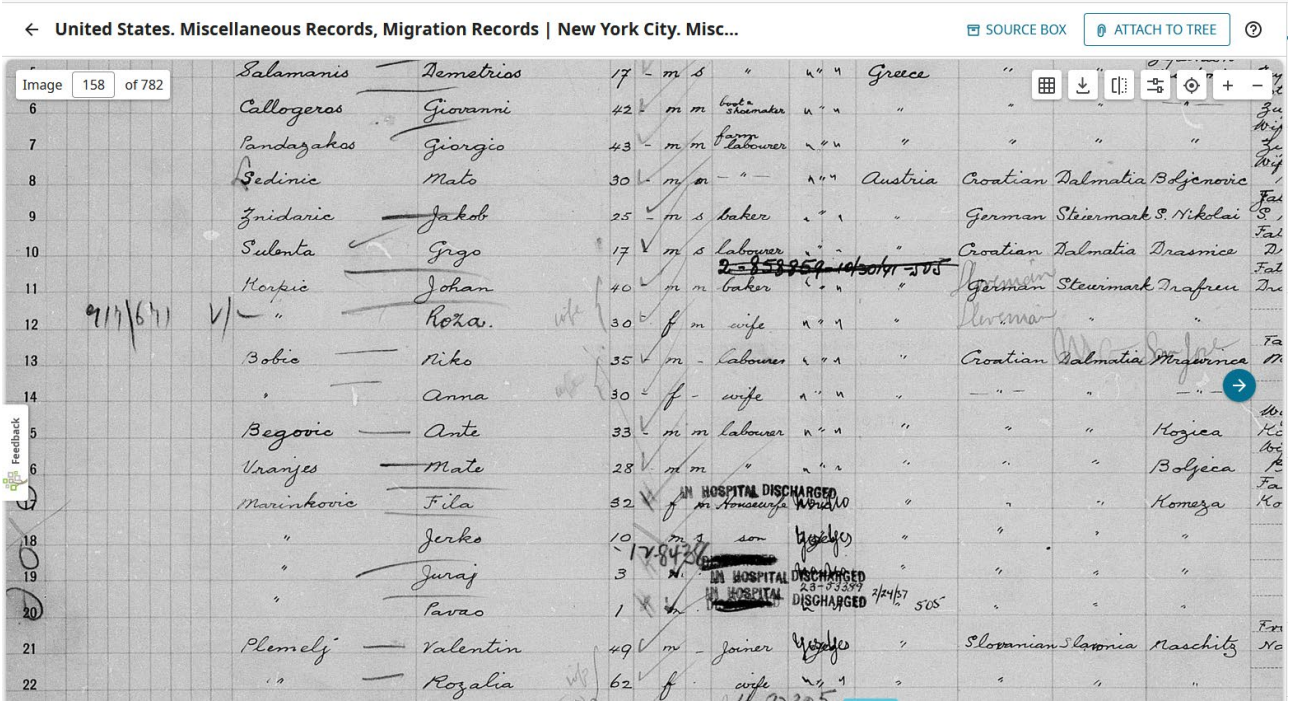

Slika 776: Janez in Roza Korpič med potniki na ladji Saxonia, ki je 5. novembra 1913 prispela na Ellis Island pred New Yorkom.[1370]

Ladijski zapisniki kažejo, da sta Janez (prvič Johan, drugič Johann) in njegova žena Roza Korpič dvakrat prispela v ZDA. Novembra 1913 ju najdemo med potniki ladje Saxonia, ki je prispela iz Trsta v New York. Za Janeza piše, da je star 40 let in da je iz Drafrau, za Rozo pa, da je stara 30 let in da je doma iz kraja Trafreu.[1371] Oboje so najbrž Dravci. Med popisom sta navedla, da je Janez pek in da gresta v New Yorku k Janezovemu znancu Antonu Nreskemu. Za Roso na ladijski dokumentaciji piše, da je Avstrijka iz Gradca.

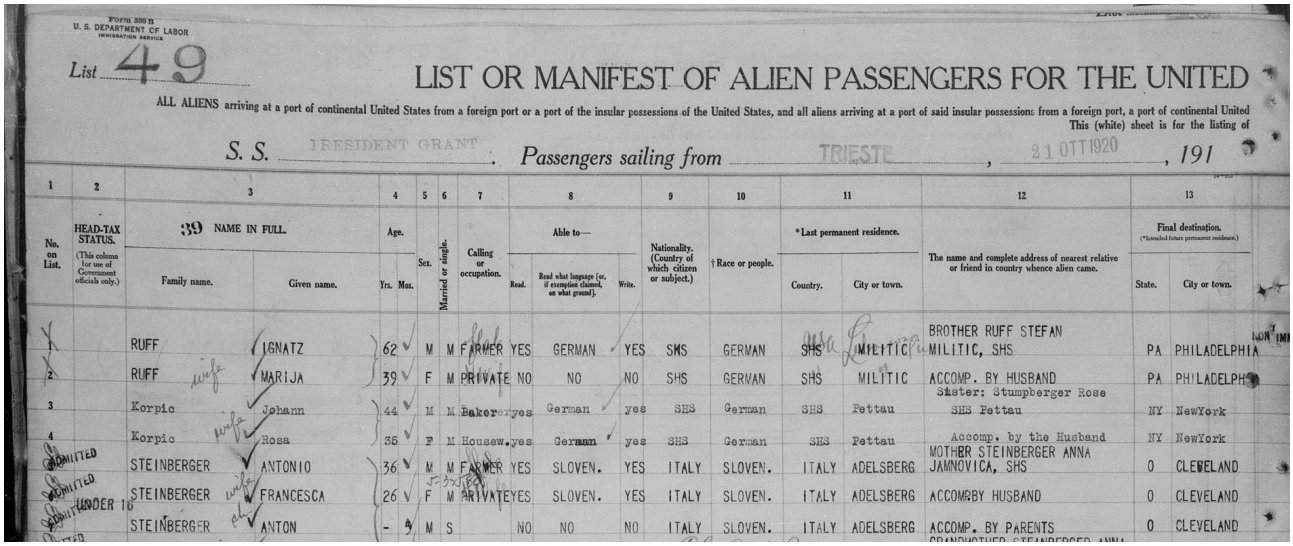

Slika 777: Janez in Roza Korpič med potniki na ladji President Grant, ki je 14. novembra 1920 prispela v New York.[1372]

[1370] Foto: JH.
[1371] New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892–1924, *FamilySearch* (https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:JJ98-83X : Sat Jul 20 12:48:28 UTC 2024), Entry for Johan Korpic and Josef Korpic, 5. november 1913.
[1372] Foto: JH.

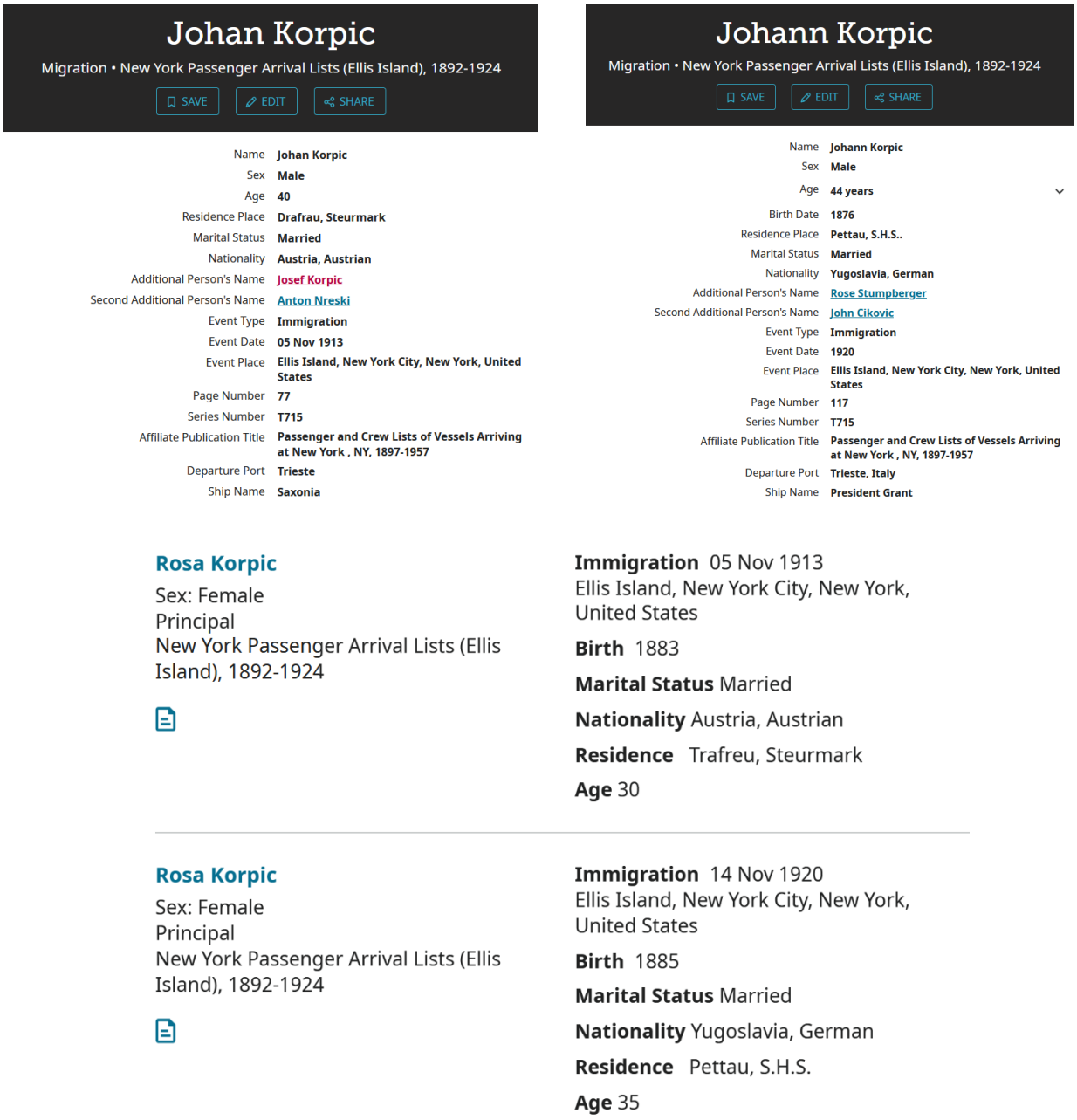

Slika 778: Janez Korpič na seznamu priseljencev v New York. Obakrat je bila z njim na ladji tudi žena Roza Korpič.[1373]

Drugič sta zakonca Janez in Roza Korpič iz Ptuja (Pettau, SHS) v New York prispela z Ladjo President Grant leta 1920. V Trstu sta se nanjo vkrcala 20. oktobra 2020, v New York pa sta prispela 14. novembra 2020. Čeprav sta navedla, da sta iz SHS, sta se opredelila kot nemške narodnosti. On je naveden kot pek, ona kot gospodinja. Tokrat sta navedla, da gresta v New Yorku k Janezovi sestri Rozi Štumberger.

Ellis Island, ki se nahaja v pristanišču New York, je znan kot vhodna točka za milijone priseljencev v Združene države Amerike med leti 1892 in 1954. Otok je služil kot največji in najbolj uporabljen imigracijski pregledni center v državi. Priseljenci, ki so prihajali zlasti iz Evrope, so morali na Ellis Islandu opraviti zdravstvene preglede in zakonske postopke, preden so jim dovolili vstop v ZDA. V svojih vrhuncih, v začetku 20. stoletja, so na Ellis Islandu dnevno pregledali na tisoče ljudi. Čeprav so mnogi

[1373] Foto: JH.

priseljenci uspešno prešli skozi postopke in začeli novo življenje v Ameriki, so nekateri zaradi zdravstvenih ali pravnih razlogov bili zavrnjeni in poslani nazaj v svoje matične države.[1374] Danes je Ellis Island muzej in del Narodnega spomenika Kip svobode. Ponuja vpogled v izkušnje priseljencev in zgodovino priseljevanja v ZDA. Otok je postal simbol ameriškega »talilnega lonca« in je ključni del ameriške narodne identitete ter zgodovine.

Zakaj sta Janez in Roza med bivanjem v ZDA odpotovala domov, je razvidno iz matične knjige Župnije sv. Vida. Njun sin Jožef Korpič se je rodil leta 1908 v Gradcu (od koder je bila njegova mama). S seboj v ZDA ga nista vzela. Kje sta ga pustila jeseni 1913, ni jasno, a sredi decembra 1916, ko je bil star osem let, ga je dedek Jožef Korpič iz Dravcev vpisal v OŠ Videm. Fantka najdemo v redovalnici, iz katere je razvidno, da je dobro računal, slovenščine pa ni obvladal. Kmalu po koncu prve svetovne vojne, pozimi 1919, sta umrla oba soimenjaka – dedek in vnuk Jožef Korpič.

Očitno sta po prejemu novice o smrti očeta in sina Janez in Roza Korpič sklenila, da se iz New Yorka vrneta v Dravce. Seveda sta prispela dolgo po njunem pogrebu. Politične razmere doma so se spremenile, v Dravcih več ni bila Avstrija, ampak Kraljevina SHS. Janez in Roza sta se v New Yorku opredeljevala za Nemca iz Slovenije in nove razmere doma jima verjetno niso narekovale, da bi ostala. Tako sta se jeseni 1920 vrnila v ZDA.

- Od preostalih šestih otrok Jožefa in Neže Korpič preživi samo ena hčerka

Janezu Korpiču so po rojstvih kmalu sledili sestri Urša, Ana in dvojčka Mihael in Martin. Rojeni so bili med leti 1875 in 1878. Vsi štirje so umrli kot otroci. Urša stara dve leti in pol, ostali trije pa le nekaj mesecev.

Predzadnja hči Neže Korpič Rozalija je bila rojena leta 1880, poročena je bila v Cirkulane. Verjetno je bila ona Roza Štumberger, Janezova sestra, ki je bila v New Yorku leta 1920. Ta se je za razliko od brata vrnila v Slovenijo. Umrla je v Cirkulanah, leta 1970, stara skoraj 90 let.
Deseti otrok Jožefa in Neže Korpič je bil sin Anton, rojen 15. februarja 1882. Njegova mama je umrla dva dni po njegovem rojstvu, pet mesecev kasneje pa tudi sam mali Tonček.

Smrti petih Korpičevih otrok, ki so v zgodnjem otroštvu umrli v letih 1875–1882, predstavljajo glasen zgodovinski opomnik pomena cepljenja otrok proti nalezljivim boleznim, na katerega se danes pogosto pozablja.

- Deset otrok Jožefa Korpiča z drugo ženo Gero Širovnik (1883–1902)

Šest pogrebov v petih letih v ožjem družinskem krogu Jožefa Korpiča (kar trije pogrebi leta 1878 in dva leta 1882) gotovo niso lahko sedli na njegove prsi. Ob smrti žene je bil star 36 let in je bil skrbnik petih otrok v starosti 2–12 let, pet otrok pa je pokopal pred ali po mladi ženi.

[1374] The History of Ellis Island, https://www.statueofliberty.org/ellis-island/.

A časa za žalovanje očitno ni bilo, saj se je že štiri mesece po ženini smrti vnovič poročil. Njegova druga žena je bila 16 let mlajša Gera Širovnik iz Tržca. Vez med njima je bila najbrž soseda Marija Hlupič, ki je bila iz Tržca in ki je z možem Jurijem in s hčerko Marijo kot najemnica živela v Weisbacherjevi hiši v Dravcih tik ob Korpičevih (takrat Dravci 1). Marija Hlupič je bila tudi babica pri prvem porodu Gere Korpič, ko je rodila hči Ivano.

Gera je bila rojena leta 1862 in je umrla dvanajst let po moževi smrti, leta 1931, med padcem z voza. Tako kot prva žena Neža je tudi Gera z Jožefom Korpičem imela deset otrok, ki so bili rojeni med leti 1883 in 1902. Kot številnim drugim faranom sta bila Korpičevim otrokom botra Jakob Ilovšek, gostilničar z Vidma, in njegova žena Treza.

Dva med temi desetimi otroki sta bila sinova, osem pa hčera. Od njih otroštva nista preživela prva hči Ivana, ki je umrla pri osmih letih od epilepsije, in sin Jakob, ki je umrl pri desetih letih s pripisom v mrliški knjigi, da *»je oslabel«*. Pred očetovo smrtjo so se poročile tri Korpičeve hčerke iz Jožefovega drugega zakona: Terezija v Cirkulane s Francem Rakušo, Jerica z Janezom Leberjem, Ana pa je bila poročena z Janezom Jurgecem iz Slatine.

Za Gero Korpič ml., rojeno leta 1888, je v Pokrajinskem arhivu Maribor ohranjen sodni spis (Vr 1057/25), iz katerega je razvidno, da je bil njen mož Ivan Lebar zaposlen v železničarskih delavnicah v Studencih v Mariboru ter da je bila njegova žena v hudih sporih z drugo železničarsko gospodinjo Kristino Rudl. Slednja je Lebarjevo ovadila zaradi groženj v sicer anonimnem pismu, ki ga je po mnenju tožnice poslala Lebarjeva. V pismu je pisalo, da si bo Rudlova nesla možgane v šalčki, ob tem pa je bilo navedenih več narečnih izrazov, ki jih je Rudlova pripisovala Lebarjevi. Rudlova je pismo nesla na policijo in narednik je naredil zapisnik in odredil, da se Lebarjevo zasliši. Iz tega zapisnika je razvidno, da je Jera Lebar, rojena Korpič, imela končanih 7 razredov OŠ Sv. Vid pri Ptuju, tri otroke, ki so bili leta 1925 stari od 8-16 let, stanovali so na Radvanjski cesti, preživljal pa jih je mož železničar. Da bi napisala sporno pismo, zanika, v utemeljitev pa pove, da ona ne uporablja izraza "pišanci", saj je do 18. leta odraščala v Prlekiji in da tam rečejo kürike in küre. To najbrž ni bilo res. Povedala je tudi, da je imela že predhodne sodne postopke z zadevno sosedo, kjer sta se poravnali. Na podlagi ugotovitve, da je družina živela na desni strani Drave v Mariboru, sem našla poroko Jerice Korpič in Janeza Lebarja v letu 1908 pri Sv. Magdaleni, pri čemer piše, da je bil Ivan Lebar devet let starejši od nje in je bil doma iz Bukovca pri Spodnji Polskavi, Jerica pa je zadnje tri mesece prebivala v Mariboru. Ker je bila pri poroki še mladoletna, je oče Jožef Korpič podpisal soglasje k poroki. Iz krstnih knjig iste župnije je razvidno, da sta z možem imela tri hčerke, Marijo, Justino in Julijano, ki so se vse poročile in živele v Mariboru.

Po Jožefovi smrti je bil njegov naslednik domačije v Dravcih sin Tone (rojen 1886), ki pa je zaradi številnih bratov in sester dedoval obremenjeno posestvo. Kot izhaja iz zemljiške knjige, je moral po eni strani nuditi dosmrtni preužitek materi Geri, izplačati nujni delež 263 kron petim preživelim polbratom in polsestram iz očetovega prvega zakona ter bil zemljiškoknjižno zavezan še neporočenim štirim sestram, Julijani, Amaliji, Elizabeti in Jožefi, izplačati po 1000 kron dote. Do poroke so tudi imele pravico bivanja na domačiji, v majhni koči ob Dravi (danes Dravci 7), za domačo hišo je do smrti z utopitvijo bival tudi

Tonetov neporočeni polbrat Jožef – Brunkar. Denar za izplačilo nujnih deležev in dote je Tonetu Korpiču posodil videmski trgovec in posestnik Davorin Tombak.[1375]

Tonetova sestra Julijana se je nekaj mesecev po očetovi smrti poročila z Antonom Blažekom iz Gradišč, s svakom Kolarjevega Pepeka (oziroma stricem Nanike Horvat iz Dravcev). Bil je knjigovodja na Ptuju in nato podžupan ter župan Ptuja. Zakon je bil kratkega roka in je imel burno ločitev, v katero so bili kot priče vpleteni številni Dravčani. O Antonu Blažeku in njegovem zakonu s Korpičevo Julijano pišem v nadaljevanju, saj je v obsežnem sodnem spisu preko pričevanj številnih Dravčanov in Gradiščancev opisano delovanje broda na Dravi v Dravcih po prvi svetovni vojni, praznovanje Aninega praznika na Borlu, kot tudi življenje Julijane Korpič na Ptuju.[1376]

Amalija Korpič se je poročila z Jakobom Štumbergerjem iz Gradišč in se leta 1967 tudi razvezala od njega.

Njena sestra Elizabeta, rojena 1898, se je poročila z Antonom Štruclom iz Dražencev, ki je bil državni redar in je moral zaprositi poveljstvo kraljeve varnostne straže v Ljubljani za dovoljenje za poroko, saj so redarji načeloma morali biti samski fantje. Ker Liza Korpič iz Dravcev ni predstavljala nobene nevarnosti za Kraljevino Jugoslavijo, je soglasje za poroko leta 1923 tudi dobil. Po poroki je Anton služboval v Mariboru, z Elizabeto pa sta živela na Pobrežju, kamor se je preselila tudi njena sestra Julijana po neuspelem zakonu z Antonom Blažekom. Anton Štrucl je bil poročna priča Lizine in Julikine najmlajše sestre Jožefe s sosedom iz Dravcev Antonom Horvatom, zato vse navedene najdemo na fotografiji s poročnega dne. S fotografije svatov je po podobnosti razvidna prisotnost številnih sester Jožefe Korpič, a jih – z izjemo Lize in Julike – nisem uspela identificirati.[1377]

Čas pred poroko Antona Horvata in Jožefe Korpič je bil menda zelo buren, saj se Anton naj ne bi nameraval poročiti z Jožefo, čeprav je občasno hodil v Korpičevo kočo ob Dravi, kjer je stanovala Jožefa. Ko je zanosila, pa je nekoliko bolj pritisnila nanj in Anton je pristal na zakonski stan.[1378] Poročila sta se 21. novembra 1931, pet mesecev kasneje, 4. maja 1932, pa se jima je na Korpičevi domačiji v Dravcih rodil edinec Anton Horvat ml.

Anton in Jožefa sta najprej živela v Korpičevi koči ob Dravi (danes Dravci 7), nato pa sta za dediščini, ki sta jima jih izplačala Jožefin brat Tone Korpič in Antonov brat Franc Horvat, ki sta po smrti obeh očetov prevzela domačiji v Dravcih, kupila parcelo na Selih.[1379] Medtem ko je Jožefa umrla leta 1968, je Anton umrl leta 1987, star 87 let. Njun sin Anton Horvat ml., ki je bil rojen v Dravcih, se je leta 1958 poročil s Terezijo Muzek, s katero sta imela štiri otroke. Umrl je leto dni pred očetom – leta 1986 v Draženci.

[1375] Rojen 19. 10. 1878 v Šentjurju pri Celju kot Martin Tombach, poleti 1905 se je poročil s trgovčevo hčerko iz »Šentvida«, Vidma pri Ptuju, Barbaro Šošterič (Betko), s katero nista imela potomcev.
[1376] Antona opisujem tudi v prvem delu knjige v poglavju o obdobju med obema vojnama.
[1377] Gl. slika št. 626 zgoraj v poglavju o porokah v Dravcih.
[1378] Pogovor avtorice z Rozalijo Habjanič, 15. junija 2024.
[1379] Več o družini Horvat pri hišni številki 11.



Slika 779: Poroka Korpičeve Pepike in Horvatovega Toneka, zadaj od leve Korpičeva Liza z možem Antonom Štruclom ter (takrat že ločena) Julijana Blažek, roj. Korpič.[1380]

– Odmevna ločitev Korpič v. Blažek

Prva ločitev v Dravcih se je zgodila kmalu po prvi svetovni vojni med Julijano Korpič in njenim ženinom Antonom Blažekom. O tej ločitvi je v Pokrajinskem muzeju Maribor ohranjen obsežen spis, iz katerega je razvidno ne le življenje in družinsko ozadje obeh zakoncev, ampak tudi življenje v Dravcih, saj sta oba zakonca v dolgotrajen in »umazani« sodni postopek kot priče vključila številne Dravčane iz tistega obdobja.[1381]

Julijana Korpič je bila rojena leta 1890 kot trinajsti otrok dravskega posestnika Jožefa Korpiča, ki je bil ob njenem rojstvu star 42 let, in njegove 16 let mlajše druge žene Gere, za katero je bila Julijana tretja hči. Korpičevi so bili, ne glede na številne smrti Jožefovih otrok, obsežna družina. Julijana je poleg staršev imela še dvanajst odraslih bratov in sester iz očetovih dveh zakonov. Njen Anton Blažek (v zasebni korespondenci se je podpisoval kot Tone) je bil le mesec dni starejši od nje, rojen v Gradiščah nad Dravci. Časopisne objave kažejo, da je imel v mladih letih uspešno vojaško kariero.[1382]

[1380] Zasebni arhiv družine Korpič.
[1381] Blažek, Julijana [Zgornja/Spodnja Korena, prej Ptuj]: Blažek, Anton, knjigovodja, podžupan [Ptuj] – pravdna zadeva Cg Ia Ia/21, Okrožno sodišče Maribor 1898–1941, 1921, SI_PAM/0645/005/01581.
[1382] O tem v splošnem delu knjige, v poglavju o obdobju med obema vojnama, spomini Antona Blažka.

Iz ločitvenega spisa je razvidno, da sta z Julijano Korpič že začela napak. Julijana je navedla, da sta se s Tonetom poznala že vrsto let pred poroko, saj je z družino živel v bližini njene družine. Začela sta ljubezensko razmerje, Tone ji je obljubljal poroko, zato se *»mu je vdala in sta spolno občevala že pred poroko«.* Zato je že leta 1918 kupila pohištvo, ki bi ga potrebovala za poroko. A ob koncu vojne je bil Tone kot odlikovani vojaški častnik postavljen za nadzornika v taborišče v Strnišču, kjer je bil organiziran begunski center, in se tam zapletel *»z neko begunko«,* menda s Primorske (Lipica). Ko je Julijana izvedela za to, mu je rekla, da poroka odpade, obenem pa je (marca 1919) najela ptujskega odvetnika, ki je od Toneta zahteval, da Julijani povrne stroške, ki jih je imela z načrtovanjem poroke (nakupom pohištva in perila, ki bi ga potrebovala za moža). Tone je odklonil karkoli plačati. Ker je Julijani mati, Gera Korpič, odsvetovala, da s tožbo nadaljuje, je od nje odstopila. Junija in julija 1919 naj bi bil Tone poslan v Osijek na orožarske vaje. Po vrnitvi domov, jeseni 1919, pa se je ponovno vrnil k Julijani in ji predlagal, da pozabita na vse zaplete in se vendarle poročita. Obljubil ji je tudi, da bo po poroki povsem drugačen človek, kot se je pokazal dotlej. Dobil je službo računovodje v čevljarski zadrugi na Ptuju in 6. januarja 1920 sta se v cerkvi sv. Magdalene v Mariboru res poročila. Zakaj se nista pri sv. Vidu, v mariborski matični knjigi ni razvidno, domnevamo lahko, da je bila Julijana na kakšnem delu v Mariboru pri sestri Jerici, ki je bila tam poročena s kovačem Lebarjem, ki je delal na železnicah. V času zakonskih težav se je namreč največ obračala prav na Jerico, njen mož pa je bil tudi Julijanina poročna priča.

Po pričanju Julijane sta se s Tonetom dobro razumela zgolj nekaj mesecev, potem pa je on *»začel hoditi zopet svoja prejšnja pota«,* njo in dom pa zanemarjati. Veliko časa je preživel po gostilnah, domov v njuno stanovanje na Ptuju pa hodil v poznih večernih urah. Izvedela je, da ima razmerje z ženo drugega ptujskega knjigovodje, Rozo Steinbrückner, s katero sta bila v razmerju že pred njuno poroko. Januarja 1921 ga je na ptujskem kolodvoru čakala, ko se je z vlakom vrnil iz Varaždina – in tam ga je čakala tudi Roza. Tudi od znancev je izvedela, da se dobiva z Rozo na raznih krajih, da hodita na skupne kolesarske izlete v okolico Ptuja in se vračata pozno ponoči, nato pa že proti jutru.

Pred božičem 1920 naj bi Tone Julijano prvič pretepel, ker ga je soočala z očitki, da je slab mož. Aprila 1921 sta se odločila za ločeno življenje in preživnino, a sta kljub temu ostala skupaj, saj ji je mož obljubil, da se bo poboljšal. A že sredi junija 1921 se je ponovno vrnil pijan domov in ženo pretepel. Po tem je zapustil njuno stanovanje, dajal ji ni nobene finančne podpore in se preselil v hotel Osterberger (danes hotel Mitra na Ptuju, op. a.). V tem času so Julijano podpirali domači iz Dravcev, ki so ji dajali hrano, kot tudi njene sestre, zlasti sestra Jerica. Sredi avgusta 1921 se je Tone vrnil v njuno stanovanje in zaklenil spalnico, tako da je Julijana lahko bivala samo še v kuhinji. Julijana se je tokrat obrnila na odvetnika, ki je teden dni kasneje vložil zahtevo za ločitev zakoncev od postelje in mize.

Tone njenih navedb na sodišču ni priznal. Tudi ne, da je prav on napisal pismo, ki ga je Julijana našla pri njem in v katerem Rozo vabi na skupno kolesarjenje ter se zaključuje s *»poljubček, tvoj Tone«.* Označil jo je za neutemeljeno ljubosumno, ki njegovim znancem in sestram govori, da ima drugo žensko.

Pred sodnikom se je na predlog zakoncev zvrstila cela vrsta Dravčanov.

Gera Korpič, Julijanina mama iz Dravcev, ki je bila v času ločitvenega postopka že vdova, stara 60 let, je opisala priložnost, ko sta jih Julijana in Tone maja 1920 obiskala v Dravcih. Skupaj z njima je šla do njegovih staršev v Gradišča, le 15 minut stran, kjer pa sta se jim na domu Blažekovih staršev pridružila

njegov prijatelj in poročna priča, sicer pa čevljar na Ptuju, Arnejčič ter Roza. Po obisku v Gradiščah so šli v Dravce in ptujska družba je šla s kolesi na brod čez Dravo v Bukovce ter od tam na Ptuj. Julijanina mama je ostala na obrežju v Dravcih in spremljala, kako se je Blažek pogovarjal samo z Rozo, njena hči pa ji je kasneje povedala, da sta Tone in Roza odšla naprej, tako da ga je dohitela šele pri stanovanju na Ptuju, kjer jo je čakal, ker je imela ključe.

Pričale so tudi nekatere Julijanine sestre. Liza, ki je bila osem let mlajša od Julijane in se je poročila z državnim redarjem Štruclom iz Dražencev šele po sestrini ločitvi, je sodniku opisala priložnost, ko je na Ptuju obiskala sestro Julijano, a ji je Tone povedal, da je pri sestri Jerici v Mariboru. Ker je bilo že pozno, je sprejela njegovo ponudbo, da čez noč prespi na Ptuju. A ponoči ji je sestrin mož začel dvigovati krilo ter jo otipavati, tako da je sredi noči pobegnila iz stanovanja. Ob drugi priliki je bila Julijana doma, ko jo je obiskala njena sestra Jerica iz Maribora, pa se je svak ponoči kljub Julijanini prisotnosti in opozorili, naj da sestri mir, spravil nad njo.

Zaslišana je bila še dolga vrsta njunih znancev s Ptuja. Med številnimi pričami, ki so bile na strani Blažeka, je bil njegov prijatelj Arnejčič, ki je pričal, da je Roza sicer hodila k Tonetu v službo, a ni pri tem nikoli opazil ničesar sumljivega. Ob neki priliki bi se sicer naj Tone in Roza skrivala za odprtim dežnikom, a ni videl, da bi se poljubljala. V njegovo podporo sta pričali tudi Blažekova mama in sestra, ki sta se spominjali, da je Tone s kolesom prišel na Anino žegnanje na Borlu, a nista opazili, da bi ga pri tem spremljala Roza, prav tako se jima ni zdelo nenavadno, ker je Roza prihajala k njim domov na obiske, ko je bil Tone poročen z Julijano. Na Antonovi strani je bil celo Rozin mož, Anton Steinbrückner, ki je bil računovodja pri Fürstih na Ptuju in ni nič opazil, da bi Blažek ljubimkal z njegovo ženo. Med Dravčani je bil na Blažekovi strani edino Anton Belšak ml., ki je menda slišal, da je Julijana slaba žena Tonetu, saj na Ptuju rada postopa po ulicah in trgih ter se pogovarja z drugimi ženskami, namesto da bi mu doma kuhala.

Mariborsko okrožno sodišče se z njim ni strinjalo in je odločilo, da se zakonca ločita od postelje in mize (razveza zaradi cerkvenega prava ni bila mogoča), in sicer po izključni krivdi Blažeka, ker se je obnašal neprimerno za poročenega moža. Zavezalo ga je tudi k plačevanju dobrih 9.000 kron preživnine.[1383]

Po vojni je bil sprejet Osnovni zakon o zakonski zvezi,[1384] ki je začel veljati 9. maja 1946 in je tudi katoličanom omogočal razvezo zakonske zveze. Šele tedaj sta se zakonca Blažek pravno razvezala, kot je razvidno iz druge dokumentacije, pa je bila odtlej njegova žena Roza Blažek. Domnevamo lahko, da je bila to nekdanja Steinbrücknerjeva žena. Zakonca Blažek sta imela posest na Janškem Vrhu, ki jima je bilo po vojni najprej nacionalizirano, nato pa v delu vrnjeno.[1385]

V arhivu je ohranjena vloga Julijane Blažek iz leta 1953, s katero prosi za socialno podporo.[1386] V vlogi navaja, da biva pri sestri Lizi v Dražencih (Sp. Breg), ki je upokojenka in vdova, ter da ji mož Anton ni plačeval preživnine, ki jo je bil po zakonu dolžan plačevati, saj se je venomer skliceval, da njegovi dohodki komaj dosegajo socialni minimum, tako da je dobivala od države 1.000 dinarjev socialne podpore, ki pa

[1383] Sodba v zadevi Cg Ia Ia/21, Okrožno sodišče Maribor 1898–1941, 1921, SI_PAM/0645/005/01581.
[1384] Uradni list FLRJ, št. 29/46 in nasl.
[1385] Okrajna komisija za agrarno reformo Ptuj – Blažek Anton in Blažek Roza, razlastitev zemljiškega posestva, vložek št. 311 (katastrska občina Dolena) in vložek št. 1 (katastrska občina Janžki vrh), (Dnevna št. 3069/57), 1957, SI_ZAP/0221/001/002/001/001/00001.
[1386] Blažek Julijana, Ptuj – Dodelitev socialne podpore (prošnja in dopisa), 1953, SI_ZAP/0042/001/001/002/00666.

ji je bila nato ukinjena. Šele v zadnjem letu po vlogi – torej od leta 1952, kar je bilo že 30 let po ločitvi, bi ji naj Anton plačeval po 1.000 dinarjev na mesec, kar pa je bilo po oceni Julijane bistveno premalo za preživetje. Navedla je, da je stara 63 let in neprimerna za vsako delo. Njena vloga je bila zavrnjena z navedbo, da je izučena šivilja in lahko še kaj zasluži. Julijana se je na to pritožila z navedbo, da to ne drži, da tudi nima šivalnega stroja in da slabo vidi. Ker je dobivala preživnino od bivšega moža, očitno ni bila vnovič poročena, prav tako tudi ni imela otrok. Umrla je leta 1960 v Dražencih (pri mlajši sestri Elizabeti), leto dni pred nekdanjim možem. Slednji je umrl v domu starejših občanov Muretinci leta 1961; tri leta pred smrtjo je zapisal spomine na čas, ko je bil ptujski župan, ki jih hrani Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož.



Slika 780: Glede na to, da je bila Julijana Blažek (desno) ob sestrini poroki leta 1931 že več let brez prihodkov, je bila razkošno oblečena.[1387]

– Tone Korpič se poroči s Korenovo iz Lancove vasi (1919)

Upravljanje Korpičeve domačije v Dravcih je po Jožefovi smrti, kot že omenjeno, nadaljeval sin Anton Korpič, rojen leta 1886. Bil je sin Jožefa in njegove druge žene Gere. Ker je imel njegov oče trinajst otrok, ki so doživeli odraslo življenje, je moral Tone kot očetov naslednik prevzeti izplačilo zapuščine svojim bratom in sestram.

[1387] Na levi njena mlajša sestra Liza, poročena Štrucl, s katero sta skupaj živeli tudi na stara leta – očitno zgolj od sestrine pokojnine; izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 781: Tone in Marija Korpič z botro (Marijino sestro) ter s prvimi tremi otroki, 1922.[1388]



Slika 782: Marija in Tone Korpič pred domačo hišo.[1389]

[1388] Otroci so Anton, Marija in Katarina, fotografija je bila najbrž posneta ob krstu Katarine Korpič; zasebni arhiv družine Korpič.
[1389] Zasebni arhiv Mirko Slatič.

Tabela: Dedni dogovor med Korpičevimi otroki leta 1955.

1	Jožef in Neža Korpič kupita leta 1872 od Marije Weisbacher, ki se odseli v Tržec	Slatičeva posest v Zalokah v Dravcih	Cecilija Korpič
2	Jožef in Neža Korpič kupita leta 1871 od Marije Weisbacher	Korpičeve njive pri Dravi	Anton Korpič
3	Jožef Korpič leta 1855 deduje po mami Tereziji Korpič in polsestri Geri Mlakar	Osrednja Korpičeva posest, nekdaj Mlakarjeva	Anton Korpič
12	Jožef in Neža Korpič kupita leta 1882 od Lovrenca Cafute	Štumbergerjeva posest	Jožef Korpič III.
66	Gera Korpič kupi leta 1893 od Otta Bratanič̆a	Travnik južno od Korpičevega gozda	Anton Korpič



Slika 783: Mati Marija Korpič (Korenova) s hčerkama Katico in Ciliko pred domačo hišo.[1390]

Med prvo svetovno vojno je služil v avstrijski vojski. Na seznamih ranjencev ni bil naveden. Ker se je živ vrnil iz vojne, je dal ob domači hiši postaviti kapelo, pri kateri še danes potekajo velikonočna žegnanja. Takoj po vojni si je našel tudi nevesto. Leta 1919 se je poročil z Marijo Koren iz Lancove vasi. Imela sta sedem otrok, tri hčerke in štiri sinove, od katerih sta dva umrla kot dojenčka. V prvem mandatu komasacijske občine Sv. Vid je bil občinski odbornik.[1391] Najdemo ga na fotografiji pihalne godbe, ki jo je ustanovil sovaščan Jakob Vaupotič, in na več fotografijah s poročnih slavij v Dravcih. Bil naj bi strasten

[1390] Zasebni arhiv Mirko Slatič.
[1391] Fotografija odbornikov je objavljena v poglavju o upravni umestitvi Dravc v splošnem delu te knjige.

kadilec, ki je menda šel s kolesom na Videm po tobak, tudi če je bilo treba pred nevihto pobrati suho seno na travniku.[1392] Tone Korpič, kot je njegovo ime zapisano v župnijski družinski knjigi, je umrl od želodčnega raka leta 1949, pri starosti 63 let.

Vdova Marija se je odločila, da bo živela pri hčerki Ceciliji, kjer je (prav tako od želodčnega raka) umrla leta 1961 v starosti 72 let.

Leta 1955, po očetovi smrti, so Korpičevi otroci sklenili dedni dogovor in si razdelili posestvo. To je sestavljalo pet vložnih številk na zemljiški knjigi.

- Korpičeva preužitkarica in dekla po 1. svetovni vojni

Pri Korpičevih v Dravcih je živela in umrla tudi Urša Hameršak, poročena Vindiš iz Bukovcev. Ob smrti leta 1920 je bila stara 68 let in je bila vdova preužitkarica. Kdo jo je imel dolžnost preživljati in v zameno za katero posestvo, ni jasno. Župnik je v družinski knjigi kot deklo pri Korpičevih navedel Marijo Vindiš, brez dodatnih podatkov. Glede na to, da je bila Urša Hameršak poročena Vindiš, je bila Marija morda njena hči. Druga možnost, kdo bi lahko bila ta dekla, pa je leta 1927 v Dravcih 18 rojena hči viničarja Martina Vindiša iz Ljubstave in Urše Vrtič iz Sv. Andreja v Halozah. Ta Marija se je po vojni v Mariboru poročila z Ludvikom Vajdo, umrla pa je leta 1998 v Ljubljani.

V ločitvenem postopku Blažekovih kmalu po prvi svetovni vojni je bila zaslišana tudi Ana Brlek, ki je bila po navedbah sodišča prav tako dekla pri Korpičevih.

*

Preživelih pet potomcev Toneta Korpiča in Korenove Marije je starejšim danes živečim Dravčanom znanih. Predstavljeni so v nadaljevanju.

- Tonček Korpič in njegovi (1919–2006)

Prvi sin je bil Anton Korpič, ki je bil rojen leta 1919 in krščen z imeni Anton Matevž. Naknadno so drugo ime črtali in ostal je le Tonček Korpič. Šolal se je na OŠ Videm, bil sošolec sosede Marije Belšak, o razredu pa je ohranjena tudi fotografija.[1393]

Med drugo svetovno vojno so Korpičevi z nemške orožniške postaje v Leskovcu dobili pismo, v katerem je pisalo, da se mora Anton Korpič odzvati na vpoklic v vojno. Tončkov oče, ki je bil prav tako Anton Korpič, je vzel pismo in šel v Leskovec povprašat, zakaj ga vpoklicujejo, ko pa je star že blizu 60 let. Nemški načelnik je v jezi zakričal: *»le kaj naj s tabo, starec«* in ga odgnal.[1394] To je sina za nekaj časa rešilo mobilizacije. Kot je pojasnjeno v poglavju o drugi svetovni vojni, pa je bil kasneje vendarle vpoklican v vojsko in si za las rešil življenje.[1395]

[1392] Pogovor avtorice z njegovim vnukom Mirkom Slatičem, maj 2024.
[1393] Glej poglavje o javnem šolstvu v splošnem delu knjige.
[1394] Pogovor avtorice z Zvonkom Korpičem, april 2024.
[1395] Fotografija iz časa njegove mobilizacije je ohranjena in je objavljena v prvem delu knjige v poglavju o vojaščini. Prav tako je ohranjena skupinska fotografija z vpoklica v vojsko – t.i. enrikanje.



Slika 784: Anton Korpič ml. (desno) s staršema na poroki, 1932.[1396]



Slika 785: Anton Korpič ml. z ženo Anico, rojeno Krajnc.[1397]

[1396] Na poroki Franca in Anice Horvat v Dravcih, 1932, izsek fotografije, zasebni arhiv družine Vidovič.
[1397] Zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 786: Anton Korpič ml. s snaho Marijo in sosedo Marijo Mohorko pred domačijo okrog leta 1978.[1398]

Pred mobilizacijo se je Tonček v Leskovcu pri nemških oblasteh, ki so bile pristojne za haloški del občine Videm, poročil z Ano Krajnc iz Varej. Še pred poroko sta se Antonu in Ani v Varejah rodili hči Ana, ki je umrla mesec dni po rojstvu, ter hči Marija, ki je bila po njuni poroki leta 1943 pozakonjena in je prevzela očetov priimek. Anton in Ana Korpič sta se po poroki s hčerko Marijo vselila v Korpičevo kočo ob Dravi (danes Dravci 7), kjer se jima je leta 1947 rodila hči Terezija, ki je po šestih tednih umrla zaradi bronhitisa.

Po očetovi smrti leta 1949 je Tonček kot najstarejši sin prevzel Korpičevo domačijo, mati pa se je preselila k hčerki Ciliki. Vaška zgodba pravi, da si je mati ob tem izgovorila preužitek v obliki litra kravjega mleka na dan. Sin je razmišljal, da ima tudi sestra Cilika doma krave, tako da mami zagotavlja želeno mleko, zato ga ni dnevno dovažal k materi. Pa je mati prišla do sina in ga prosila, naj jo s konjem in kolesljem pelje na Ptuj, ker mora nekaj urediti. Sin jo je res peljal na Ptuj, mati pa je šla na sodišče, kjer je zoper sina, ki jo je pripeljal na sodišče, vložila tožbo zaradi nedostavljenega mleka. Tovrstnih tožb so bili v tistem času na ptujskem sodišču navajeni. Starejši so tožili otroke za različne neizpolnitve preužitkarske pogodbe, za nov klobuk in predpasnik, za voz gnoja in podobno. Večkrat so sodniki v takih primerih pokazali sočutje do mladih in v sodbo zapisali, da ima stari ata menda že dovolj klobukov in predpasnikov, še nenošenih, tako da novega ne potrebuje. Tožbe Marije Korpič zoper sina Tončka v arhivu nisem našla.

Leta 1973 je Tonček Korpič od Habjaničevih (po domače Vespoharjevih), ki so tedaj že živeli v Pobrežju, kupil zemljo za Korpičevo domačijo, na kateri je bila stara preša. Na tem mestu je danes Etnografski muzej Dravci, ki ga upravlja Zvonko Korpič.

[1398] Zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 787: Pri Korpičevih doma, okrog leta 1975.[1399]



Slika 788: Neznani gostje iz Nemčije na obisku pri Korpičevih pri vodnjaku na dvorišču.[1400]

[1399] Anton Korpič in njegova žena Ana (drugi in tretja z leve), ob njima hči Marija in sin Zvonko, v nadaljevanju Antonova sestra Marija in skrajno desno pater Benjamin Mlakar, zasebni arhiv družine Korpič.
[1400] Zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 789: Anton Korpič z drugo ženo Elizabeto Krajnc in s sestro Cecilijo z možem Janezom Slatičem.[1401]



Slika 790: Druženje pri Korpičevih okrog leta 1978.[1402]

[1401] Na njegovi desni je Antonova tretja žena Elizabeta Zavec, s katero se je poročil po smrti druge žene, zasebni arhiv družine Slatič.
[1402] Zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 791: Tonček in Liza Korpič.[1403]



Slika 792: Tončkova hči Marija Korpič (desno zadaj) s svakinjo in sosedami iz Dravcev.[1404]



Slika 793: Otroka Marije Korpič (roj. 1942), hčerke Korpičevega Tončka iz Dravcev.[1405]



Slika 794: Anton Korpič s hčerko Marijo, spredaj snaha Marija s prvorojencem Petrom, skrajno levo soseda Marija Mohorko in desno Ana Milošič, mama mlade mamice, marec 1979.[1406]

[1403] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Slatič.
[1404] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1405] Zasebni arhiv družine Korpič.
[1406] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

Tončkova hči Marija Korpič je konec leta 1960 zanosila s Francem Pfeiferjem iz Gradišč, a sta se razšla in Marija se je še med nosečnostjo poročila z Avguštinom Kosijem iz okolice Ormoža, ki je tudi posvojil kmalu po poroki rojenega Miroslava, skupaj z Marijo pa imata še hčer Ireno. Miroslav nosi priimka mame in krušnega očeta – Korpič Kosi.

Zadnji sin Tončka in Ane Korpič je bil Zvonko, rojen leta 1956. Zvonkova mama je zaradi raka na žolču umrla leta 1979, oče Tonček pa se je leta 1980 poročil z Lizo Krajnc, hčerko Maistrovega borca Jožefa Krajnca (Tejekovega Pepija), in se preselil k njej v Soviče.



Slika 795: Ana in Anton Korpič s sinom Zvonkom, 1958.[1407]

Tedaj le 24-letni Zvonko je tako leta 1980 prevzel Korpičevo domačijo in se poročil z Marijo Milošič iz Okiča. Rodila sta se jima sinova Peter in Zvonko ml. (Toni). Peter z družino danes živi pri starših na domačiji, Toni pa je prevzel domačijo dedka Tončka in njegove druge žene Lize v Sovičah ter je aktiven član društva za ohranjanje dediščine Haloz, katerega upravnik je njegov oče Zvonko.[1408] Dodajam, da je v Dravcih pri Korpičevih zadnja leta živela tudi Marijina mama Ana Milošič, rojena Vedrač, ki je umrla leta 1994.

– Dva brata Antona Korpiča

Manj znano je, da je imel Tonček Korpič še pet let mlajšega brata z istim imenom, čeprav je bil starejši fant čil in zdrav. Mlajši brat Anton se je rodil maja 1924, bil je krščen v sili in uro po rojstvu umrl. Ne glede na nujno situacijo je nenavadno, da so mu dali ime po živečem starejšem bratu. Krsti v sili so se

[1407] Zasebni arhiv družine Korpič.
[1408] O muzeju pišem v poglavju o času po slovenski osamosvojitvi na koncu splošnega dela knjige.

opravljali, da otrok *»ne bi bil Jud«* in da je lahko imel krščanski pogreb na pokopališču. Domnevam, da starši niso bili prisotni pri krstu, boter in župnik pa v nujni situaciji nista vedela niti utegnila preveriti, da imajo starši doma že enega sina Antona.

Ob smrti malega Tončka II. sta Tone Korpič in Marija, rojena Koren, poleg Tončka I. imela še dve deklici, Marijo in Katarino.

– Nepozabljen padli vojak Pozničarjev Franček

Marija Korpič ml., rojena leta 1921, je imela zelo zanimivo, a pretežno tragično življenje, vredno romana. Pred drugo svetovno vojno se je zaljubila v dve leti starejšega Franca Cafuto (po domače Pozničarjevega Frančeka) in z njim zanosila, še preden sta se poročila. Ker je s tem povzročila sramoto družini, je morala od doma. Šla je k botri, mamini sestri v Lancovo vas. Tam je leta 1941 rodila sina Janeza, ki je umrl takoj po rojstvu. V matični knjigi na Vidmu ga ne najdem (morda se je rodil v bolnišnici na Ptuju ali pa je manjkajoči vpis posledica vojnih razmer), a oče Franc ga je novembra 1941 priznal. Oglasil se je pri nemških oblasteh, ki so pri njegovem imenu v matični knjigi pripisale priznanje nezakonskega sina Janeza. S tem je želel zaščititi položaj sina in svoje Marije. Leta 1943 sta spočela še drugega sina Janeza. Ker še zmeraj nista bila poročena, Marija ni smela nazaj domov v Dravce. Pri botri v Lancovi vasi se je januarja 1944 rodil še drugi Marijin sin Janez, ki je odrasel pri mamini teti v Lancovi vasi in tam ostal vse do poroke, ko se je preselil v Prvence v občini Markovci, kjer še danes živi. Ker ga oče ni (mogel) priznati, nosi mamin priimek Korpič.



Slika 796: Marija Korpič (1921–2000) na poroki Vidovič Ivana in Štefke, 1956.[1409]

Njegov oče Franček je padel v vojni. Leta 1946 je bil razglašen za mrtvega, tako da se nikoli ni mogel poročiti s svojo mlado ljubeznijo Marijo. Vlogo za sodno razglasitev za mrtvega je vložila sama Marija v sinovem imenu, da bi bil na tej podlagi upravičen do neke očetove terjatve. V odločbi ni ugotovitev o

[1409] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

tem, kje se je Franček boril, niti kje bi naj padel. A ker se leto dni po koncu vojne ni vrnil domov, je sodišče štelo, da je najbrž pravilna domneva nezakonske partnerke, da je njen Franček v vojni padel. Po kasnejši digitalizaciji podatkov o mobiliziranih vojakih sem uspela dognati, da je umrl februarja 1945 v Šleziji, na poljsko-nemški meji.[1410]

V tej situaciji naj bi po pripovedovanju vaščanov Marijin oče Tone Korpič Frančkovega starejšega brata Ivana (po domače Pozničarjevega Hanzeka, znanega občinskega trobentarja) prosil, da vzame njegovo hčerko za ženo. A Marija menda ni nikoli pozabila svojega Frančeka in zakon z njegovim starejšim bratom Hanzekom ni bil preveč srečen.

Marija je imela s Hanzekom hčer Štefanijo in dva sinova, ki sta oba umrla v mladosti – sin Jožef v starosti nekaj mesecev, sin Marjan pa v prometni nesreči v Subotici, kjer je izkrvavel kot hemofilik, ki mu ni bila nudena ustrezna zdravniška pomoč.[1411] Družina je živela v Sovičah 9, a nesrečna Marija se je v žalosti umikala tudi v Trdobojce, umrla pa je leta 2000 v Mariboru.

Na domačiji v Sovičah živi hči Štefka z možem Lojzekom Habjaničem. Celotna družina Pozničarjevih je natančneje popisana v poglavju o »Spodnjih Drafcah«, saj je predel Tajne v 19. stoletju vsaj občasno spadal pod Dravce.

- Drugi Korpičevi otroci: Katarina gre v Pobrežje, Korpičev Pepek in Lizika prevzameta kočo ob Dravi, Cilika se poroči z Labiševim Hanzom, Jakec pa umre



Slika 797: Jožef Korpič III. (1926–2011).[1412]

Mlajši Marijini sestri je bilo ime Katarina in se je po drugi svetovni vojni poročila z Jožefom Zemljakom iz Pobrežja, kjer sta tudi vzgajala hčer Jožico. Tako je postala svakinja Dravčanke Marije Zemljak, ki je bila poročena z Jakobom Vaupotičem in je s poroko leta 1927 po tetini smrti prevzela dotedanje Letičevo

[1410] Več o tem v poglavju o drugi svetovni vojni v splošnem delu knjige.
[1411] Cafuta Marjan, Soviče 9 – Odjava zaradi smrti, 1975, SI_ZAP/0593/011/00037.
[1412] Zasebni arhiv Renate Štumberger.

posestvo v Dravcih. Katico z možem in hčerko najdemo ob Mariji Vaupotič na poročni fotografiji Jožefove sestre Rozalije.[1413]



Slika 798: Cilika in Katica Korpič v mladih letih.[1414]



Slika 799: Katarina Korpič z možem Jožefom Zemljakom in hčerko Jožico, 1954.[1415]

Leta 1926 je bil rojen Tonetov in Marijin sin Jožef – Korpičev Pepek, ki se je leta 1951 poročil z Elizabeto Vindiš (po domače Kolarjevo Liziko). Po dogovoru med Korpičevimi otroki sta Pepek in Lizika prevzela Korpičevo kočo in nekaj zemlje ob Dravi, ki sta jo Pepekov ded Jožef in njegova prva žena Neža kupila kmalu po njunem prihodu v Dravce od Lovrenca Cafute.[1416]

Mlajšemu Pepekovemu bratu je bilo ime Jakob, rodil se je le leto dni po Pepeku, poleti 1927, in še pred naslednjim poletjem umrl. Kot vzrok smrti je v mrliški knjigi zapisan želodčni katar, to je vnetje sluznice želodca. Gre za relativno pogosto stanje, ki ga lahko povzročijo različni dejavniki, kot so okužbe, nepravilna prehrana in podobno. Danes se želodčni katar uspešno zdravi, med obema svetovnima vojnama pa je še pogosto povzročal tudi smrt, zlasti pri otrocih.

Najmlajša hči Toneta Korpiča in Korenove Marije je bila Cilika. Njen boter pri krstu je bil ptujski uradnik Ožbald Habjanič. Poročena je bila z Janezom Slatičem (po domače Labiševim Hanzom) iz Gradišč. Njuno družino popisujem pri Labiševih – hiša št. 2a.

[1413] Glej poglavje o družini Vaupotič – pri hiši Dravci 12.
[1414] Fotografija je bila najbrž posneta takoj ob koncu 2. svetovne vojne, ko se je njun brat Anton vrnil iz nemške vojske, zasebnih arhiv Mirka Slatiča.
[1415] Izsek fotografije, zasebni arhiv Janka Vaupotiča.
[1416] O njuni družini pišem v poglavju o hišni številki 7.

Tristoletno zgodovino hiše Jagodičev in Mlakarjev torej že stoletje in pol popisuje družina Korpič, ki aktivno deluje na področju ohranjanja kulturne dediščine Dravcev in njihove okolice. Korpičeva hiša je ena najstarejših hiš v vasi in kot taka predstavlja stalnico zadnjega stoletja.



Slika 800: Sestri Marija in Katica Korpič.[1417]

Etnografski muzej na mestu stare Weisbacherjeve hiše in nato preše pa je vse obsežnejše zbirališče zgodovinskih predmetov, ki so jih pri delu uporabljali samooskrbni kmetje v Dravcih in okolici ter ima kot tak posebni javni pomen, služi pa tudi kot prijeten ambient za vaške dogodke.[1418]

3.3 Hiša št. 5: Od Fegušev do novih Vidovičev

Na mestu današnje Vidovičeve domačije Dravci 5 (do druge svetovne vojne Dravci 3) sta se glede na podatke v zadnjih treh stoletjih zamenjala dva priimka – Feguš in Vidovič. Vidovičevi na tem mestu živijo od leta 1809, ko se je Tomaž Vidovič iz Varej poročil s Feguševo Marijo iz Dravcev in prevzel Feguševo domačijo. Vidovičevi so tako ne le zemljiški, ampak tudi krvni nasledniki stare družine Feguš v Dravcih.

3.3.1 Prvo obdobje (18. stoletje): Feguševi

Feguševi (ali Fegeševi) so bili glede na podatke iz matičnih knjig ena od osrednjih dravskih družin 18. stoletja. A ker so matične knjige iz tistega časa ohranjene le delno oziroma ker je bilo zapisovanje še nepoenoteno ter nekoordinirano z Dunaja, imamo za družino Feguš mestoma pomanjkljive podatke.

[1417] Izsek fotografije, zasebni arhiv Mirka Slatiča.
[1418] Več o tem v poglavju o času po osamosvojitvi ob koncu splošnega dela knjige.

Najstarejša zabeležena oseba na današnji Vidovičevi domačiji je Neža Feguš, ki je bila rojena leta 1670 in je umrla pozimi 1742. V približno istem času kot Neža je bil rojen tudi Anton Feguš, saj se je okrog leta 1690 v Dravcih Antonu Fegušu rodil sin Jurij – leta 1724 se je poročil z Gero Vidovič in umrl poleti 1764, star 75 let. Okrog leta 1698 se je rodil prvi od več Sebastijanov Fegušev, ki so živeli v Dravcih v 18. stoletju. Ali je bil sin prej omenjene Neže, ne moremo vedeti zagotovo. Zapisano je zgolj to, da je umrl poleti 1758, star okrog 60 let.

V generaciji za njim najdemo v matičnih knjigah pet Fegušev, rojenih med leti 1735 in 1751 na številki Dravci 3. Pri nekaterih je oče Sebastijan, pri nekaterih pa Fabijan, a ni jasno, ali gre za isto osebo ali ne, navzkrižne preverbe z drugimi matičnimi knjigami (zlasti poročnimi) pa zaradi neohranjenosti niso mogoče.

Fabijan je v matičnih knjigah zapisan kot oče Luke Feguša, rojenega leta 1738, ki je umrl pri starosti 19 let, ter Marije Feguš, ki je štiriletna umrla leta 1750. Sebastijan pa je bil oče Neže Feguš, ki je pri sedmih letih umrla leta 1758.

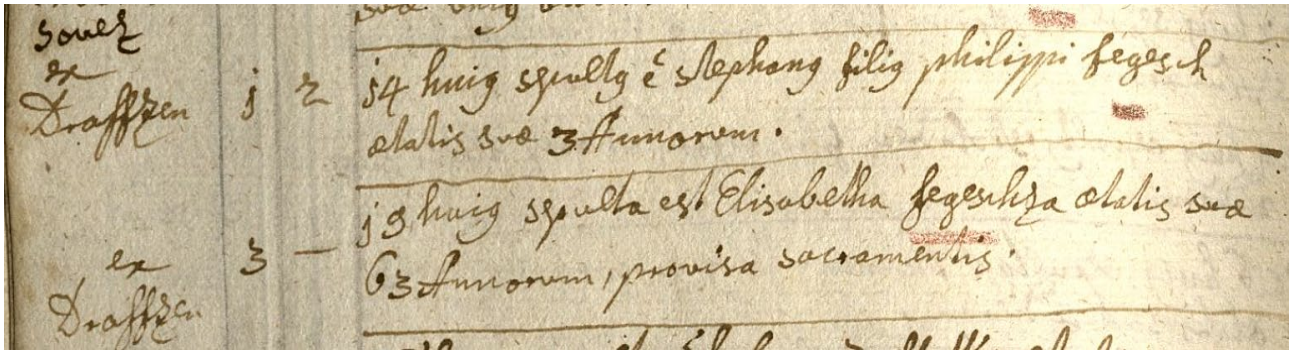

Slika 801: Dve smrti (babice in vnukinje) pri Feguševih v istem tednu februarja 1770.[1419]

Zaradi nepopolnosti podatkov je mogoče tudi, da je bil Sebastijan rojen prej kot leta 1698, pa je bil Fabijan že njegov sin, kot tudi Sebastijan, oče Neže Feguš. Okrog leta 1740 je bil v Dravcih rojen še Jakob Feguš, ki je zaveden kot oče petih hčerk, rojenih med leti 1763 in 1779. Kdo so bili njegovi starši, ni znano, saj ni podatka o njegovem rojstvu, ampak zanj izvemo zgolj iz zapisov rojstva hčerk. Kar tri hčerke so bile Marije, preostali dve pa Gera in Helena. Dve med njima, rojeni leta 1775 sta bili dvojčici. Za Heleno in Gero imamo podatke o smrti v zgodnjem otroštvu, domnevam pa, da sta zgodaj umrli tudi prvi dve Mariji.

- Filip Feguš

Še največ vemo o Filipu Fegušu, ki je na domačiji v Dravcih 3 gospodaril v drugi polovici 18. stoletja, ko so bile zaradi odlokov Marije Terezije matične knjige že bolj urejene.

[1419] Mrliška matična knjiga Župnije sv. Vida, 1759–1803, str. 70.

Feguš - Vidovič

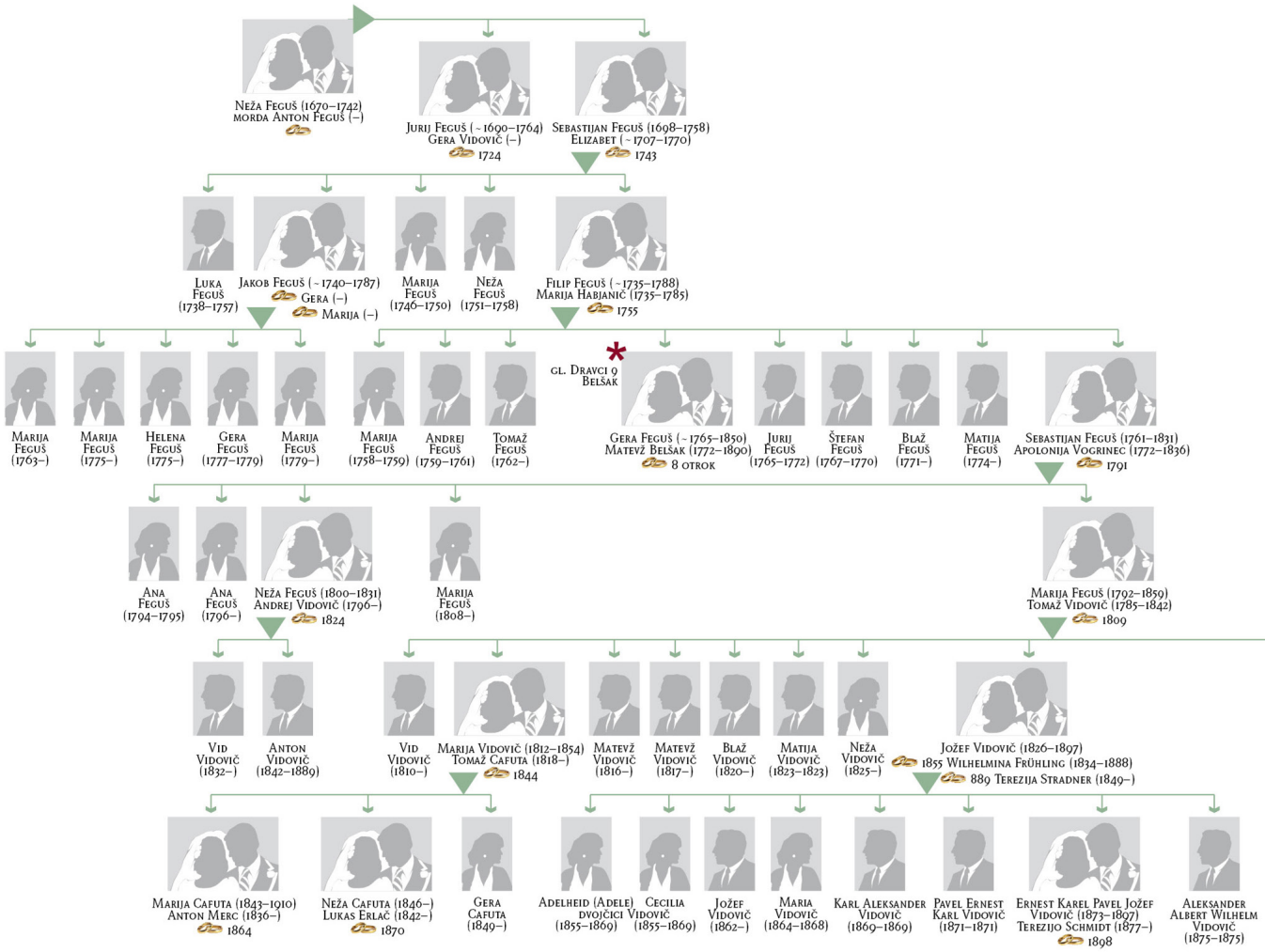

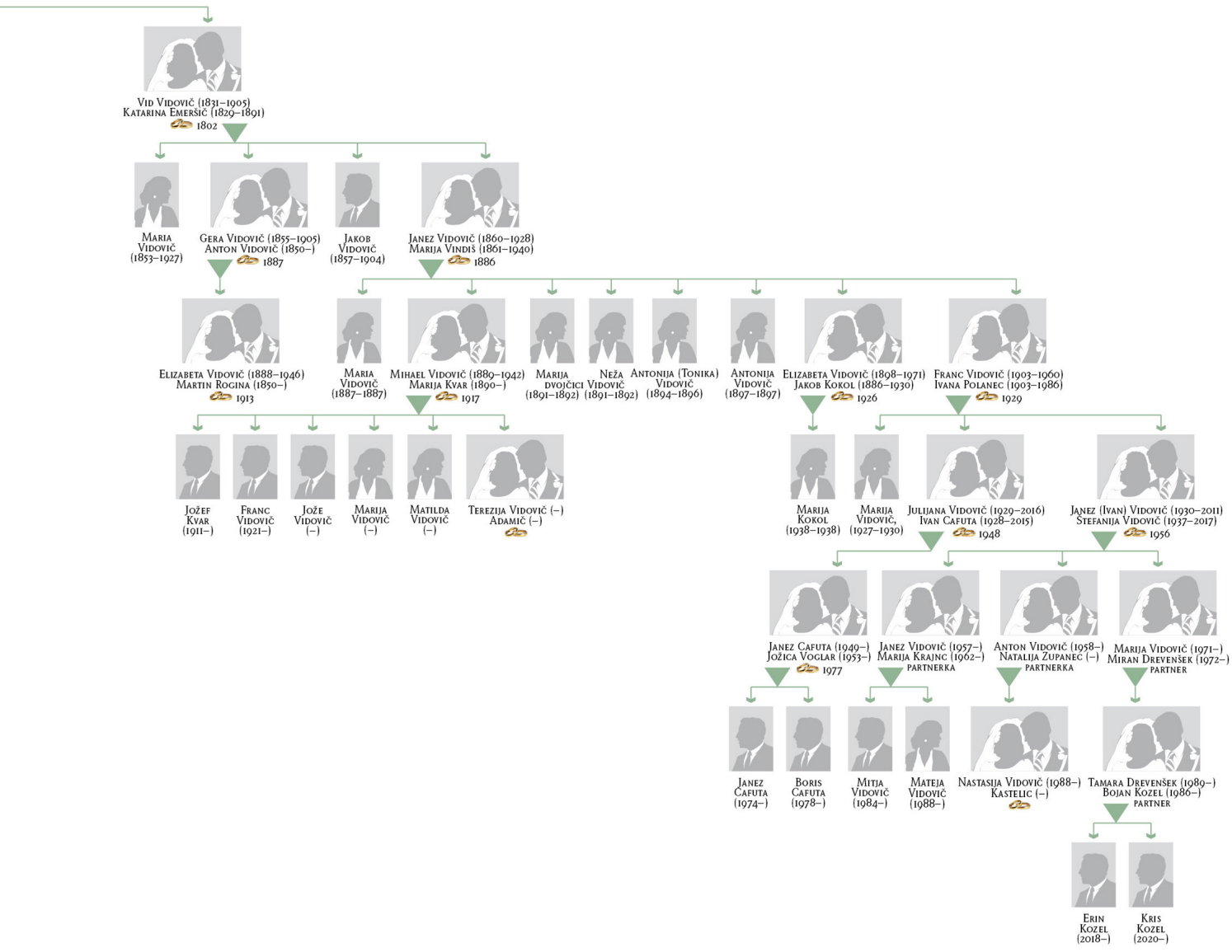
Vid Vidovič (1831–1905)
Katarina Emeršič (1829–1891)
1802
Maria Vidovič (1853–1927)
Gera Vidovič (1855–1905)
Anton Vidovič (1850–)
1887
Jakob Vidovič (1857–1904)
Janez Vidovič (1860–1928)
Marija Vindiš (1861–1940)
1886
Elizabeta Vidovič (1888–1946)
Martin Rogina (1850–)
1913
Maria Vidovič (1887–1887)
Mihael Vidovič (1889–1942)
Marija Kvar (1890–)
1917
Marija dvojčici Vidovič (1891–1892)
Neža Vidovič (1891–1892)
Antonija (Tonika) Vidovič (1894–1896)
Antonija Vidovič (1897–1897)
Elizabeta Vidovič (1898–1971)
Jakob Kokol (1886–1930)
1926
Franc Vidovič (1903–1960)
Ivana Polanec (1903–1986)
1929
Jožef Kvar (1911–)
Franc Vidovič (1921–)
Jože Vidovič (–)
Marija Vidovič (–)
Matilda Vidovič (–)
Terezija Vidovič (–)
Adamič (–)
Marija Kokol (1938–1938)
Marija Vidovič, (1927–1930)
Julijana Vidovič (1929–2016)
Ivan Cafuta (1928–2015)
1948
Janez (Ivan) Vidovič (1930–2011)
Stefanija Vidovič (1937–2017)
1956
Janez Cafuta (1949–)
Jožica Voglar (1953–)
1977
Janez Vidovič (1957–)
Marija Krajnc (1962–)
partnerka
Anton Vidovič (1958–)
Natalija Zupanec (–)
partnerka
Marija Vidovič (1971–)
Miran Drevenšek (1972–)
partner
Janez Cafuta (1974–)
Boris Cafuta (1978–)
Mitja Vidovič (1984–)
Mateja Vidovič (1988–)
Nastasija Vidovič (1988–)
Kastelic (–)
Tamara Drevenšek (1989–)
Bojan Kozel (1986–)
partner
Erin Kozel (2018–)
Kris Kozel (2020–)

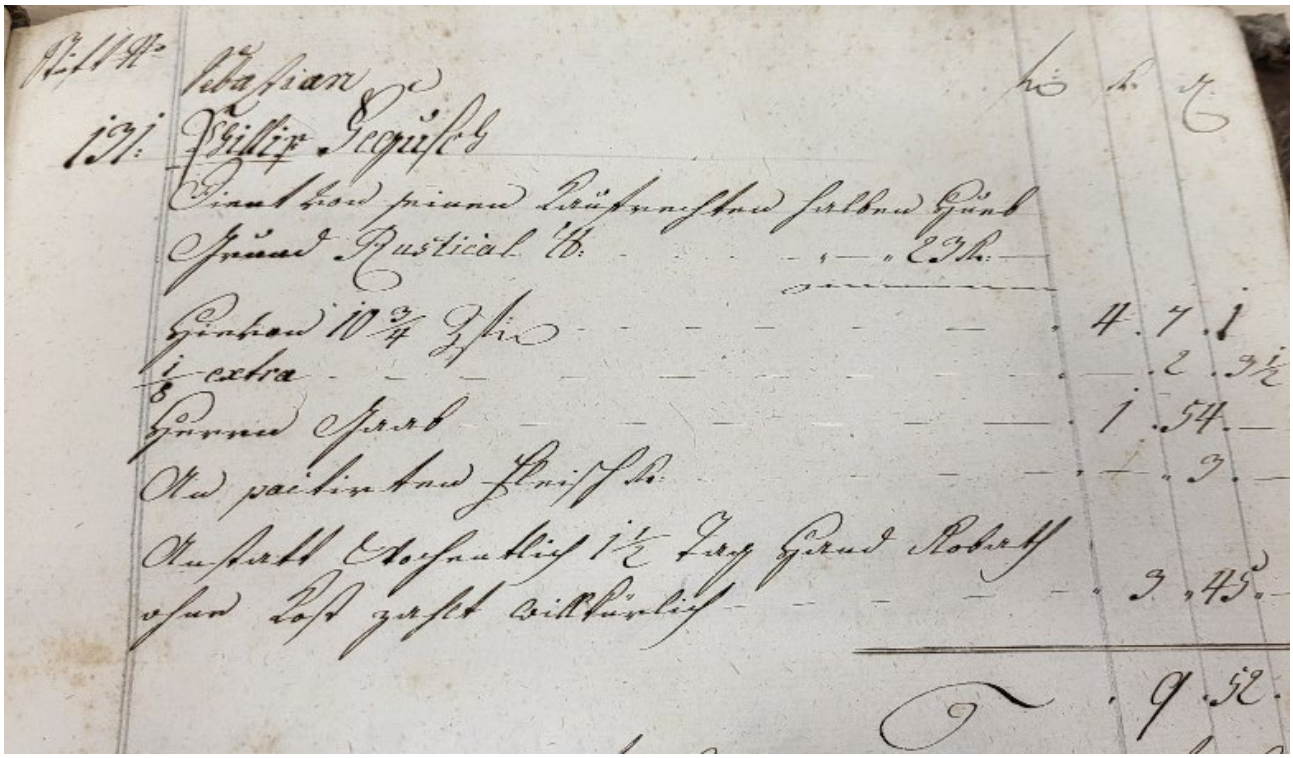

Slika 802: Filip Feguš v urbarju Dravci, urbarialna št. 131.[1420]

Filip Feguš je umrl leta 1788, star 53 let, iz česar sklepamo, da je bil rojen leta 1735. Pozimi leta 1755 se je poročil z Marijo Habjanič iz Varej, ki je umrla konec oktobra 1785, stara 50 let (bila je rojena istega leta kot njen mož). Filip Feguš in njegova žena Marija sta imela devet otrok in sta bila med drugim stara starša Marije Feguš, ki se je poročila s Tomažem Vidovičem.

Za nekatere od devetih otrok Filipa in Marije Feguš vemo, da so umrli v otroštvu (Marija in Andrej pri enem letu, Štefan pri treh, Jurij pa pri sedmih letih), za nekatere pa ne vemo, kaj je bilo z njimi – to zlasti velja za štiri sinove: Tomaža, Jurija, Blaža in Matijo. Morda so kmalu umrli, delali doma kot neporočeni hlapci ali pa si našli nevesto, ki je doma prevzela domačijo ter so se preselili k njej. Otroštvo so nedvomno preživeli trije njuni otroci: Gera, Štefan in Sebastjan.

Gera Feguš, rojena okrog leta 1765 v Dravcih 3, je umrla leta 1850 pri spodnjih Tumpovih v Dravcih, saj je bila poročena z Matevžem Belšakom in je imela z njim osem otrok.[1421] Štefan Feguš, rojen decembra 1767, je umrl doma januarja 1802, star (glede na župnikovo računanje) 45 let. Domačijo pa je prevzel starejši brat Sebastijan, ki je bil rojen leta 1761.

- Sebastijan in Apolonija Feguš s petimi hčerami

Sebastijan Feguš je bil ena osrednjih osebnosti Dravcev druge polovice 18. stoletja. Čeprav sta bila v tistem času skoraj vsem otrokom v vasi botra Matija in Jožef Vidovič, ki sta bila neke vrste župana, je bil Sebastijan boter vsem Tumpovim otrokom, ki jih je rodila njegova sestra Gera, poročena s sosedom Belšakom.

[1420] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.
[1421] Več o tem v poglavju o spodnjih Tumpovih, danes Dravci 9.

Sebastijan se je leta 1791, torej ko je Napoleon Bonaparte v Franciji šele prav začenjal z vojaško kariero, poročil z Apolonijo Vogrinec, ki je bila enajst let mlajša od njega (pri poroki je štel 30 let, ona pa 19 let). Sebastijan je umrl leta 1831 pri starosti 70 let, Apolonija pa pet let kasneje, stara 64 let (po župnikovem računanju pa 72 let). Glede na tako starost sta bila Sebastijan in Apolonija Feguš vrsto let vplivna vaščana. Pri Apoloniji v Dravcih je vsaj pred smrtjo živela tudi njena mama Marija, saj je za leto 1800 v Dravcih 3 vpisana smrt Marije Vogrinec, stare 50 let.

Čeprav s Sebastijanom in z Apolonijo Feguš počasi stopamo v 19. stoletje, vsega glede njune družine ni mogoče razjasniti brez dvomov.

Iz matičnih knjig je razvidno, da je Apolonija rodila pet hčerk, dve Ani, Nežo in dve Mariji. Neža Feguš je bila dva tedna mlajša od največjega slovenskega pesnika, Franceta Prešerna, in se je rodila malo pred božičem leta 1800. Botra sta ji bila kot večini drugih otrok v vasi v tistem času Jožef in Urša Vidovič, pri 23. letih pa se je poročila z Andrejem Vidovičem iz Varej ter se preselila v Vareja 23. Neža in Andrej Vidovič sta imela dva sinova učitelja: Vid Vidovič, ki je bil rojen 1832, je glede na podatke Šolskega muzeja Slovenije leta 1853 pričel delovati kot učitelj na podružnični šoli v okraju Velika Nedelja. Deset let mlajši brat Anton Vidovič pa je kot podučitelj začel poučevati decembra 1860 na Vidmu, med drugim je učil tudi v Voličini, na Destrniku, ponovno v Vidmu (1865–1870) in tako naprej. Umrl je v Cirkovcah leta 1889.[1422]

Če dve Nežini sestri Ani pojasnjujeta dejstvo, da je Ana, rojena leta 1794, umrla jeseni 1795, zatem pa se je februarja 1796 rodila še ena Ana Feguš, pri dveh Marijah nimamo enakega pojasnila. Marija Feguš, rojena 1792, je namreč umrla šele pri 67. letih leta 1859, medtem ko se je druga Marija Feguš, ki bi naj bila prav tako hči Sebastijana in Apolonije, rodila leta 1808. Ali je pri mlajši Mariji Feguš šlo za krst v sili, podobno kot pri Tončeku Korpiču, pa jo je župnik hitro krstil za Marijo, ali kakšno drugo napako, ne morem pojasniti.

3.3.2 Drugo obdobje (od 1809): Tomaž Vidovič se priženi v Dravce

Ker Sebastijan in Apolonija Feguš nista imela sina, je domačijo nasledila najstarejša hčerka. To je bila Marija Feguš, rojena leta 1792. Sedemnajstletna se je leta 1809 poročila s 24-letnim Tomažem Vidovičem iz Varej, starejšim bratom in poročno pričo Andreja Vidoviča, ki je bil poročen z Marijino mlajšo sestro Nežo. Dve sestri Feguš iz Dravcev sta se tako torej poročili z bratoma Vidovič iz Varej: Neža Feguš je odšla v Vareja k Andreju Vidoviču, starejši Tomaž Vidovič pa je prišel v Dravce k Nežini starejši sestri Mariji Feguš.

Tomaž Vidovič je bil rojen na božični dan leta 1785, poroka leta 1809 pa je vpisana pod Soviče 15 – morda gre za napako ali pa je Tomaž tam pred poroko dejansko bival – to bi bilo na kasnejši Tejekovi domačiji, leta 1809 so bili gospodarji Šulovi. Konec leta 1811 je tast Sebastijan Feguš Tomažu Vidoviču prepustil posestvo v Dravcih.

[1422] Etbin Bojc, Kratke biografije naših najstarejših šolnikov, Nova pot, Ljubljana, 1970.

Med leti 1810 in 1831 sta Tomaž in Marija Vidovič imela devet otrok, njihova botra pa sta bila soseda Anton Mlakar in njegova druga žena Marija, rojena Merc. Tomaž Vidovič je umrl pozimi 1842, star 56 let, ko je bil najmlajši sin Vid star šele deset let.

O Vidovičevih otrocih vemo že precej več kot pred njimi za Feguše. Začenjam s tistimi med njimi, o katerih vemo najmanj oziroma so zgodaj umrli.

Prvi sin Vid je bil rojen 1810 in je najbrž umrl v mladosti. Kmalu po rojstvu sta umrla tudi Matija Vidovič, rojen leta 1823, ki je v mrliški knjigi zaveden pri komaj treh tednih starosti, ter Matevž Vidovič, rojen 1816, za katerega pa podatka o datumu smrti ni, a je bil že leto dni kasneje ponovno rojen Matevž Vidovič, zaradi česar domnevam, da prvi ni prav dolgo živel. Kaj je bilo z drugim Matevžem, ne vemo, prav tako ni podatka za njegovega brata Blaža, rojenega leta 1820, in sestro Nežo, rojeno 1825.

Precej pa vemo o preostalih treh otrocih Tomaža in Marije Vidovič, rojene Feguš: Mariji, Jožefu in Vidu Vidoviču.

- Marija Vidovič se poroči s sosedom Cafuto

Marija Vidovič je bila rojena leta 1812. Leta 1844 se je poročila s šest let mlajšim sosedom Tomažem Cafuto (stanujočim na mestu kasnejše Žlahtičeve domačije). Čeprav so se jima v Dravcih rodili otroci, sta se nato preselila v Vareja. Domnevam, da je Marija v Varejah po očetu Tomažu, ki je umrl že pred hčerino poroko, dedovala Vidovičevo dediščino v Varejah. To sklepam, ker po Marijini smrti posesti ni nasledil njen mož Tomaž Cafuta, ampak Marijin najmlajši brat Vid Vidovič. Marija je v Varejah umrla nedolgo po selitvi iz Dravcev, leta 1854, v starosti 42 let, Tomaž pa se je ponovno poročil. V Dravcih je njuno posest prevzel Janez Žlahtič.[1423]

- Slavist Jožef Vidovič postane ravnatelj šole v Gradcu

Veliko raziskovalnega časa sem namenila Tomaževemu in Marijinemu sinu Jožefu Vidoviču, ki je bil rojen leta 1826. Po očetovi smrti, ko mu je bilo zgolj 16 let, se je zaposlil kot cestninski uradnik (mostninar) v Juršincih. Obenem je v kraju tudi poučeval in vaščane navduševal nad knjigami. V revolucionarnem letu 1848, ko so množice na Dunaju in drugje po monarhiji zahtevale velike politične spremembe, je odšel v Gradec in se vpisal na tamkajšnjo realno gimnazijo.

V Zborniku znanstvenih in poučnih spisov, ki jih je leta 1904 izdala Slovenska matica, in med drugim objavlja pisma intelektualcev iz sredine 19. stoletja, so tudi pisma, ki jih je prejel narodni buditelj in pisatelj Jožef Muršec iz Biša, ki je sredi 19. stoletja deloval v Gradcu in bil v revolucionarnem letu 1848 pobudnik graškega društva »Slovenija«, ki si je prizadevalo za povezanost slovenskega naroda ter večjo veljavo slovenskega jezika.[1424]

[1423] Več o tem pišem v poglavju o Cafutovih pri hiši Dravci 8.
[1424] Muršec, Jožef (1807–1895), Slovenska biografija, https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi382547/.

V zborniku je objavljeno pismo Antona Strajnška, v Gradcu izobraženega filozofa in teologa, ki je sredi 19. stoletja deloval kot kaplan v Juršincih in je leta 1849 Muršecu pisal s prošnjo, naj pri študiju pomaga Jožefu Vidoviču (takrat je bil star 22 let, op. a.), ki se šola za učitelja v Gradcu, saj ga je videl kot obetavnega slavista. Jožef je bil zelo obetajoči študent, ki pa je bil brez očeta, zato je Strajnšek želel, da mu Muršec v Gradcu najde delo, ki bi mu pomagalo pri preživljanju. Ravno iz tega pisma izvemo, da je Jožef Vidovič hodil na realko v Gradcu (ne v Mariboru) in da se je pred tem preživljal kot »kantnar« ali »kantner« v Juršincih.[1425]

Da gre za Jožefa Vidoviča iz Dravcev, je razvidno iz navedbe v zborniku iz leta 1905,[1426] kjer je zapisano, da je bil Vidovič iz Stranjškovega pisma *»rojen leta 1826 pri Sv. Vidu poleg Ptuja«* in da je *»umrl v Gradcu kot ljudskošolski ravnatelj 1897«*. Prav tako je zapisano, da je *»sviral na vsa godala, na orgle umetniški«,* očitno pa tudi na piščal, kakršno so vaški dečki uporabljali na paši:

»… wasser auf der einfachen Schwegelpfeife, die er schon als Knabe daheim auf der Weide fleißig handhabte, hervorbrachte, erregte Bewunderung bedeutender Musiker«.[1427]

Da je bil Jožef Vidovič nadučitelj v Gradcu, sem izvedela iz videmskih matičnih knjig, saj je bil boter otrok njegovega nečaka Janeza Vidoviča v Dravcih. Malo verjetno bi bilo, da bi bil v Dravcih pri Vidovičevih boter nadučitelj iz Gradca s priimkom Vidovič, ki pa ne bi bil njihov sorodnik. Ker je bil Vidov starejši brat Jožef, sem se z njegovimi rojstnimi podatki obrnila na Šolski muzej Slovenije, kjer je Branko Šuštar našel podatke o njegovem učiteljišču. Nato sem preiskala vrsto matičnih knjig v graških župnijah (župnij je kar 25!) in v župniji Marije Pomočnice našla Jožefovo družino.[1428]

Pismo Antona Strajnška Jožefu Muršecu v Gradec, v prvi polovici leta 1849[1429]
Visokovredni Gospod Profesor!

Ravno zdaj zezvem, da je Jožef Vidovič, ki je pred 4 leti pri nas z' endrugim dve leti Kantnar bil, v' Gradci v' realnoj šoli. Toti mladenič se je celi imenuvani čas pri sv. Lovrenci v' šoli ino zvun šole tak hvalevredno obnašal, da so nesamo njegovi naprej postavleni bili z' njim zadovolni, temoč da ga je tudi šolna mladost, ino cela fara serčno lubila. On je tu p e r v i z' mojih spiskov slovensko Slovnico vučil, ino si je vodbe za čerkuvanje sam z' nemškega na slovensko prestavil. Z' enoj besedoj, za tisti čas je on bil iskreni Slovenec. Da pa se je pred nekimi leti očeta znebil, je zdaj revček brez vse pomoči zapušen. Prosim Vas zato Gospod DH! če je mogočno, pri-skerbte 'mu nekdi dve ali konči eno instruktio, da se tak leži preživi, ino namenjen cil dosegne. —

On je tudi v' popevanji, ino v' muziki dobro podvučen, 'ma lepo ino hitro pismo, ino bi zato tudi bil za eno ali drugo pisarnico, ali za kakokoli prepisavanje prikladen. Če mu bodte pomagali, verte 'mi Gospod! da nebodte nevrednemi svoje pomoči skazali. Prosim, dajte, 'mu tečas tu pridjana dva rajnška v' srebri v' mojem imeni. (…)

[1425] Zbornik znanstvenih in poučnih spisov, Ljubljana, 1904, pismo št. XIV, str. 163–164.
[1426] Luka Pintar (ur.), Zbornik znanstvenih in poučnih spisov, Slovenska matica, Ljubljana, 1905, str. 207.
[1427] *»Voda, pridelana na preprosti tleči pipi, s katero je pridno rokoval kot deček na domačem pašniku, je vzbujala občudovanje pomembnih glasbenikov.«* Prav tam.
[1428] Za podatke glej 3. del knjige.
[1429] Zbornik znanstvenih in poučnih spisov, Ljubljana, 1904, pismo št. XIV, str. 163–164. V zborniku iz leta 1905, cit. zg., je na str. 170 navedeno, da je bil Vidovič v službi v Juršincih v letih 1844–1845, v šolskem letu 1848–1849 pa je bil v prvem letniku graške deželne realke.

Prosim, nezamerte 'mi, da se podstopim Vam z' mojim pisanjom nepriličen biti.

Vas serčno pozdravlajoč ostanem Vaš odpertoserčen.

Pri sv. Lovrenci v' slov. Goricah. Ant. Strajnšak.

Jožef Vidovič je šolanje ob pomoči zavednih graških Slovencev uspel zaključiti. Učil je slovenščino na graški realki, v letih 1853–1855 pa na I. graški gimnaziji, najstarejši srednji šoli na Štajerskem, ki je učence pripravljala na univerzo.[1430] Kasneje je bil dolgoletni ravnatelj deške osnovne šole na Marshalgasse v Gradcu.

Iz več okoliščin sklepam, da je bil Jožef Vidovič član **graškega društva Slovenija**, ki je bilo ustanovljeno spomladi 1848 in katerega utemeljitelj je bil prav Jožef Muršec.[1431] Društvo si je v revolucionarnem času prizadevalo za zedinjenje slovenskega naroda, ki naj ne bo več razkosan med več dežel, in za večjo veljavo slovenščine v monarhiji, tako v šolstvu kot v upravi in na sodiščih, ter ustanovitev slovenske univerze.[1432] Nastanek društva Slovenija, ki je bilo prvo ustavno društvo marčne Štajerske, pomeni začetek organiziranega prizadevanja za slovenske nacionalne interese in proti velikonemškim načrtom na Štajerskem. Vemo, da je Vidovič v Gradec prišel prav v letu 1848, da je bil navdušen slavist in da so društvo vodili teologi, v katerih je imel Vidovič svoje največje podpornike. Glede na to, da naj bi imelo društvo okrog 200 podpornikov, zlasti med graškimi študenti, je malo verjetno, da Vidovič ne bi bil med njimi.

Po poroki leta 1855 je poučeval in bil nato dolgoletni direktor (ravnatelj) osnovne šole za dečke na Marschalgasse. V Gradcu je imel dve stanovanji – eno v šoli na Marshallgasse 6, zasebno pa na Kinkgasse. Na volitvah leta 1861 je bil na volilnem seznamu za drugi graški okraj.[1433]

Jožef Vidovič je imel dve ženi: prvič se je poročil leta 1855 v cerkvi Marije Pomočnice (Mariahilf) v Gradcu z Wilhelmino Frühling, ki je bila osem let mlajša učiteljica in je umrla leta 1888, stara 55 let. Drugič se je poročil pol leta po smrti prve žene, ponovno v cerkvi Mariahilf v Gradcu (kjer so tudi matični podatki o tej družini) s 24 let mlajšo Terezijo Stradner, hčerko posestnikov iz župnije Marije Snežne pri Šentilju. Terezija je bila večkrat z njim v Dravcih in je bila tudi botra Elizabeti (Špeti) in Francu Vidoviču, ko je Jožef že umrl.

Kot je pojasnjeno v nadaljevanju, so številni otroci Janeza Vidoviča iz Dravcev, katerim je bil Jožef boter, umrli. Domnevali bi, da je imel Jožef kot nadučitelj v Gradcu kaj lažje življenje, a tudi njemu in njegovi ženi so otroci zgodaj umirali. Od osmih otrok sta zagotovo očeta preživela le dva, ki sta tudi zapisana na osmrtnici, pet jih je umrlo v otroštvu, hči Cecilija pa je morda dosegla odraslo dobo.

[1430] Več o tem v splošnem delu knjige, v poglavju o šolstvu.
[1431] Več o tem Stane Granda, Graška Slovenija v letu 1848/1849, Zgodovinski časopis, let. XXVIII (1974), str. 45.
[1432] Prav tam, str. 53.
[1433] Grazer Zeitung, 2. februar 1861, str. 7.

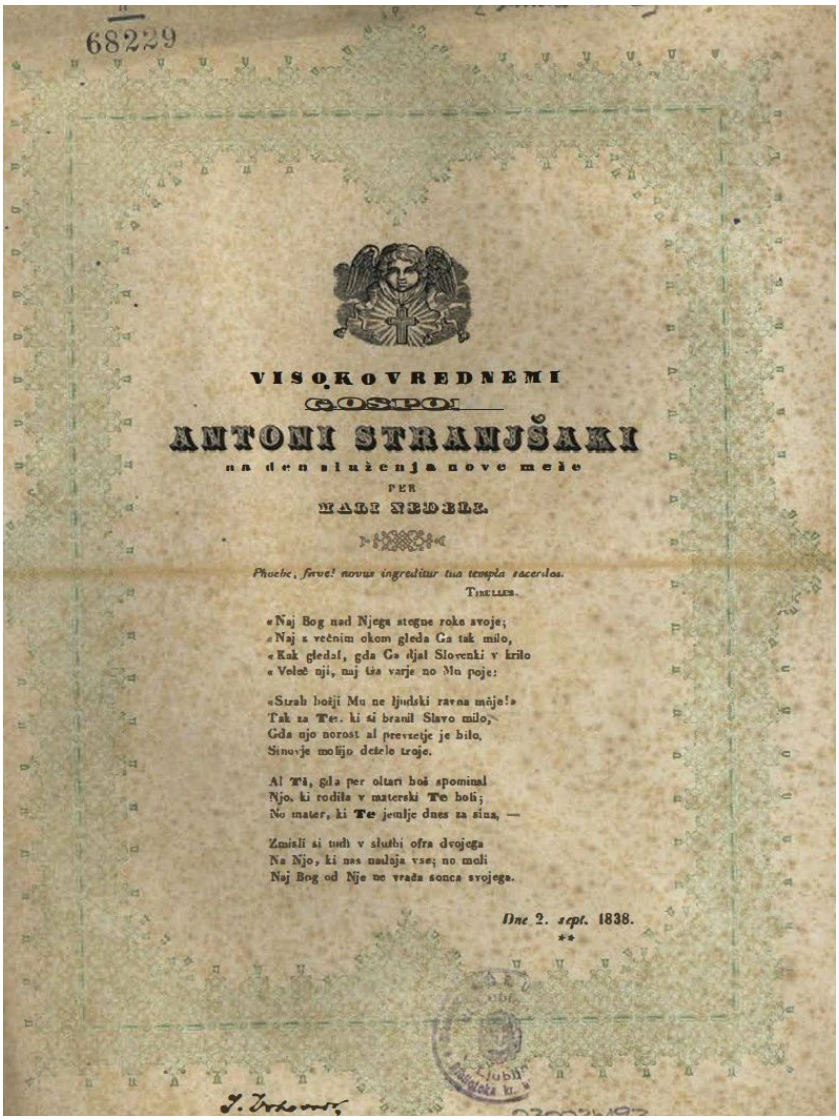

68229

VISOKOVREDNEMI
GOSPOD
ANTONI STRANJŠAKI
na den služenja nove meše
PER
MALI NEDELI.

Phoebe, favet! novus ingreditur tua templa sacerdos.
TIBULLUS.

«Naj Bog nad Njega stegne roke svoje;
«Naj z večnim okom gleda Ga tak milo,
«Kak gledal, gda Ga dijal Slovenki v krilo
«Veleč nji, naj tiz varje no Mu poje:

«Strah božji Mu ne ljudski ravna máje!»
Tak za Te, ki si branil Slavo milo,
Gda njo norost al prevzetje je bilo,
Sinovje molijo dežele troje.

Al Ti, gda per oltari boš spominal
Njo, ki rodila v materski Te boli;
No mater, ki Te jemlje dnes za sina, —

Zmisli si tudi v službi ofra dvojega
Na Njo, ki nas nadeja vse; no moli
Naj Bog od Nje ne vrača sonca svojega.

Dne 2. sept. 1838.
**

Slika 803: Pesem Visokovrednemi gospodi Antoni Stranjšaki na den služenja nove meše per Mali Nedeli.[1434]

V časopisu Grazer Volksblatt tudi zasledimo, da se je Jožef Vidovič (ali pa morda njegov sin soimenjak, ki je bil prav tako učitelj, op. a.) ukvarjal tudi s prepariranjem živali. Članek iz 16. januarja 1897 (to je nekaj mesecev pred njegovo smrtjo) omenja zlatega orla (»Steinadler«), ki je bil ustreljen blizu štajerske meje ob reki Rabi. Imel je razpon kril 220 centimetrov, prepariral pa ga je lokalni učitelj Josef Vidovič po metodi svojega učitelja, nagrajevanega ornitologa in pokojnega duhovnika, patra Blaža Hanfa. Trenutek smrti orla naj bi bil skrbno zabeležen, delo pa je bilo na ogled v ulici Herrngasse v izložbi podjetja Wehman & Neubert. Posebej je bilo poudarjeno, da primerek ni naprodaj.[1435]

Jožef Vidovič je umrl v Gradcu leta 1897, star 71 let. Na očetovi osmrtnici sta zapisana dva sinova. Starejši je bil Jožef Vidovič ml., rojen leta 1862 v Gradcu, ki je bil tudi učitelj v Gradcu in je prav tako na seznamu učiteljev s slovenskim poreklom v Šolskem muzeju (Jožef mlajši je imel nadalje sina Jožefa Vidoviča III). Njegov enajst let mlajši brat pa je bil Ernest Karel Pavel in je bil poštni uslužbenec. Leta 1898 se je v cerkvi Marije Pomočnice v Gradcu poročil s Terezijo Schmidt, hčerko graškega kuharja.

[1434] Pesem je Vidovičevemu podporniku napisal Stanko Vraz, književnik in prevajalec, dLib.si.
[1435] Grazer Volksblatt, 16. januar 1897.

Ljudsko šolo na Marschallgasse v centru Gradca, katere ravnatelj je bil vrsto let Jožef Vidovič, so kasneje preselili na drugo stran Mure (na naslov Färbergasse 11) in se danes imenuje Ljudska šola Ferdinandeum. Na stari lokaciji šole stoji danes Ljudska univerza. Arhivov šole pred letom 1900 več ne hranijo.[1436]

Jožef Vidovič je k učiteljskemu poklicu spodbudil tudi dva mlajša bratranca v Varejah, Vida in Antona Vidoviča, ki sta bila sinova očetovega brata Andreja Vidoviča in mamine sestre Neže Feguš. Družina Vidovič iz Dravcev in Varej je tako v drugi polovici 19. stoletja slovenskemu šolstvu dala kar tri učitelje.

3.3.3 Druga polovica 19. stoletja: Videk Vidovič popelje družino v 20. stoletje

Novejšo dobo Vidovičev v Dravcih začenja najmlajši sin Tomaža Vidoviča in njegove žene Marije Feguš – Vid (znan kot Videk). Rojen je bil leta 1831 in je bil kar 21 let mlajši od svojega najstarejšega brata, ki je prav tako nosil ime Vid in je umrl pred njegovim rojstvom.

Mlajši Videk se je poročil z dve leti starejšo Katarino Emeršič, ki je leta 1891 v starosti 62 let umrla na domačiji v Dravcih 3. Vaščani so jo imeli za čarovnico, ki naj bi imela sposobnosti dojenja na vrvi: ko je videla, da gre soseda v hlev dojit krave, naj bi Katica vlekla na vrvi (štrike) in mleko iz vimena sosedove krave je priteklo v njeno vedro.[1437]

Njen mož Videk je doživel 74 let in od srčne kapi umrl jeseni leta 1905. Kot tak je predstavljal enega od stebrov vasi Dravci v drugi polovici 19. stoletja. Ti časi pa niso bili rožnati. V času, ko je umrla njegova žena Katarina, so namreč umirale tudi njune vnukinje: med leti 1887 in 1897 je umrlo kar pet vnukinj Vida in Katarine.

Kot je bilo omenjeno zgoraj, sta Videk in Katarina poleg domačije v Dravcih nasledila tudi domačijo očeta Tomaža v Varejah, po tem ko je umrla Videkova starejša sestra Marija in se je njen mož Tomaž Cafuta poročil z drugo ženo. Iz zemljiške knjige je razvidno, da je Tomaž Cafuta sicer imel pravico bivanja v hiši v Varejah, a lastnika hiše sta bila Vid in Katarina Vidovič. Hišo sta kasneje prodala Kureševim iz Lancove vasi, ki so v naslednji generaciji živeli v Hajdini in hišo v Varejah uporabljali kot vikend.

Videk in Katarina Vidovič sta imela dve hčerki in dva sinova. Hči Marija, rojena leta 1853, je bila najstarejša in je umrla v starosti 74 let v Dravcih 13, verjetno pri Kovačevih. V matični knjigi ob smrti piše, da je bila *»samska občinska reva«*. Da bi imela potomce, ni razvidno. Dve leti mlajša sestra Gera se je pri 31. letih poročila s pet let starejšim Antonom Vidovičem iz Pobrežja, imela pa sta hčer Elizabeto, ki je bila rojena na Vidovičevi domačiji v Dravcih, umrla pa je leto dni po drugi svetovni vojni v Pobrežju, kjer je bila poročena z Martinom Rogino.

- Jakob postane duhovnik

Tretji otrok Vida in Katarine je bil sin Jakob, rojen 27. julija 1857 v Dravcih. Leta 1886 je bil posvečen v duhovnika in imel novo mašo v domači župniji. V časopisih iz njegove dobe se omenjajo njegove aktivnosti, kot je podpora dijaške kuhinje, kjer so obroke dobili revni dijaki, in opravljanje župnijskega

[1436] Korespondenca avtorice s tajništvom šole Ferdinandeum, januar 2024.
[1437] Pogovor avtorice z Danico Horvat, januar 2024.

izpita. Po posvetitvi je služboval v več župnijah: Sv. Peter v Radgoni (1886), Mala Nedelja (1888), Kapela pri Radgoni (1890), Sv. Marko pri Ptuju, ter od 16. septembra 1894 pri Sv. Lenartu nad Laškim. Župnikoval je do 18. marca 1899, ko je zbolel za cirozo jeter in bil odpeljan v samostan v Gradcu. Umrl je 19. septembra 1904 v bolnišnici v Gradcu.[1438]

Vidovičevo družino v Dravcih je tako nadaljeval najmlajši sin Janez, rojen leta 1860.

– Videkov sin Janez Vidovič

Janeza Vidoviča najdemo v redovalnici OŠ Videm iz leta 1871. Leta 1886, ko je bil star 26 let, se je poročil z Marijo Vindiš iz Ljubstave. S poroko je njegova nevesta postala še ena v dolgi vrsti Marij Vidovič iz Dravcev – bodisi z rojstvom bodisi s poroko. Medtem ko je Janez umrl leta 1928, torej v stari Jugoslaviji, star 68 let, je Marija dočakala 79 let in je umrla leto pred začetkom druge svetovne vojne, marca 1940.

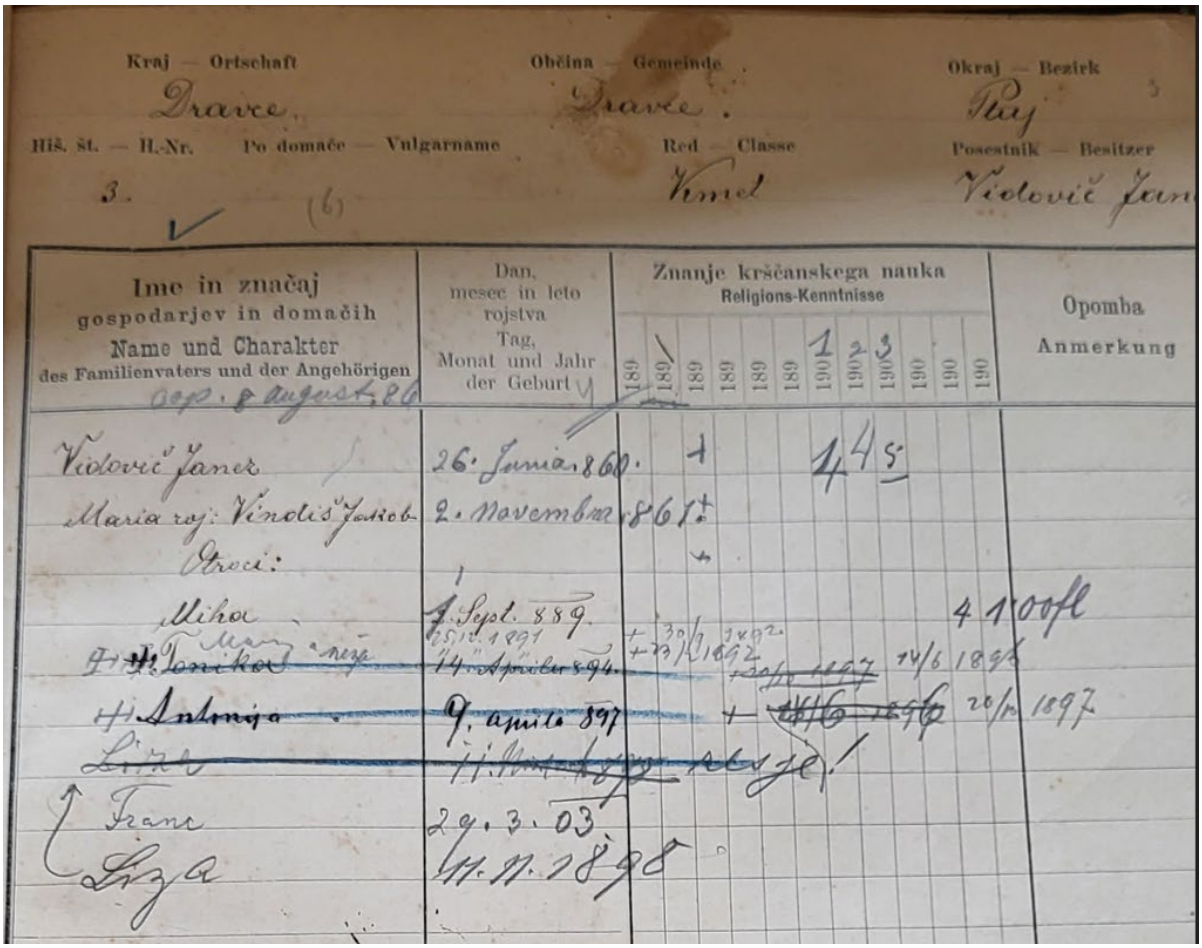
Kraj — Ortschaft: Dravce
Občina — Gemeinde: Dravce
Okraj — Bezirk: Ptuj
Hiš. št. — H.-Nr.: 3.
Po domače — Vulgarname: (6)
Red — Classe: Vrmel
Posestnik — Besitzer: Vidovič Jan

Ime in značaj gospodarjev in domačih / Name und Charakter des Familienvaters und der Angehörigen	Dan, mesec in leto rojstva / Tag, Monat und Jahr der Geburt	Znanje krščanskega nauka / Religions-Kenntnisse	Opomba / Anmerkung
Vidovič Janez	26. Junia 860.	1 4 5	
Maria roj: Vindiš Jakob	2. Novembra 861.		
Otroci:			
Miha	1. Sept. 889.		4 100 fl
~~Tonika~~	~~14. Aprila 894.~~		
~~Antonija~~	~~9. aprila 897~~		
~~Liza~~	~~11. [illegible]~~		
Franc	29. 3. 03		
Liza	11. 11. 1898		

Slika 804: Vidovičevi v družinski knjigi na prelomu 20. stoletja, ko je bil gospodar Janez Vidovič.[1439]

Kot izhaja iz šolskih redovalnic, je pri Janezu Vidoviču služil Jakob Drobnič, rojen leta 1884 v Zgornji Pristavi. V redovalnici piše, da je bil neocenjen, da je veliko manjkal od pouka, decembra 1897 pa se je preselil na Sela.

[1438] Gl. poglavje o verskem življenju v splošnem delu knjige.
[1439] Arhiv Župnije sv. Vida.

Janez in Marija Vidovič sta imela osem otrok, večini je bil boter Janezov stric, nadučitelj Jožef, med njimi pa je kar pet hčera umrlo kmalu po rojstvu. Kaj so bili razlogi za tako visoko smrtnost, ni zapisano. Prva hči Marija je bila rojena leta 1887 in je umrla na dan rojstva. Leta 1891 sta se rodili dvojčiči, druga Marija in Neža, obe sta umrli kot dojenčici. Pri dveh letih je umrla tudi hči Antonija, v župnijski družinski knjigi poimenovana kot Tonika, nato pa so Vidovičevi dali to ime še eni hčerki, ki je umrla stara komaj pol leta. Odraslo dobo so tako dočakali le trije: Mihael, Elizabeta (Lizika oz. Špeta) in Franc.

– Miha se poroči v Gornjo Radgono

Mihael Vidovič je bil rojen leta 1889 in se je med prvo svetovno vojno (leta 1917) v Gornji Radgoni poročil z Marijo Kvar. Marija je bila rojena leta 1890 v Mali Varnici, njena starša sta vpisana v župnijski družinski knjigi kot viničarja v Varejah – mama Marjeta Klaneček je bila iz Majskega Vrha, 15 let starejši Blaž Kvar pa vdovec po Mariji Vidovič iz Male Varnice. Hči Marija je leta 1911 v Varejah rodila nezakonskega sina Jožefa, ki je s Kvarovimi zapisan v družinski knjigi. Po vojni sta Mihael in Marija Vidovič živela v Gornji Radgoni in imela pet otrok – dva sinova in tri hčerke, stanovali pa so na Ptujski cesti v Gornji Radgoni, v bližini Janževega Vrha. Nekaj podatkov o družini Mihaela Vidoviča izvemo iz zapiskov službe državne varnosti (UDBE) po drugi svetovni vojni, ko so zasledovali njunega najstarejšega sina Franca.

Franc Vidovič je bil rojen leta 1921 v Podgradu pri Gornji Radgoni in bil takoj po koncu druge svetovne vojne (tj. že 13. maja 1945) vpoklican na služenje vojaškega roka v JLA. Od tam je pisal staršema, da obžaluje, da se je odzval na vpoklic in bi bolje naredil, če bi se utopil. Pritoževal se je nad tem, da se vojake »zajebava«, da spijo samo po tri ure in imajo zelo slabo prehrano (dobivajo samo makaronovo juho, malo graha in grisa). Nadzornik pošte je nadrejene opozoril na sporno vsebino in Franc se je moral še leta po zaključku služenja javljati na UDBI. Iz zapiskov te službe je razvidno, da so raziskali celotno družino Vidovič v Gornji Radgoni.[1440]

Za očeta Mihaela, ki je umrl med vojno (februarja 1942), piše, da je umrl v gozdu pri Orehovcih (nem. *Walde bei Nussdorf*).[1441] Po navedbah UDBE je pijan zmrznil, star 53 let. Njegovo ženo Marijo je UDBA štela za nerazgledano starko, ki se prav tako vdaja alkoholu in ni zainteresirana za politiko. Najstarejši sin Franc naj bi po očetovi smrti odšel na delo v Nemčijo, kjer je ostal do konca vojne. Mobiliziran v vojsko očitno ni bil. Za mlajšega sina Jožeta, ki je bival pri starših in se je tudi vdajal alkoholu, je UDBA zapisala, da je bil pred vojno viničar in je po vojni član vinarske zadruge, a da je nezainteresiran tako za delo kot tudi za politične akcije. Za hčerko Marijo UDBA zapiše, da ne želi delati, da živi pri mami in se vdaja alkoholu ter ne prihaja na shode KLO-ja Janžev Vrh. Njena sestra Matilda naj bi »nekoliko bolj« podpirala aktivnosti KLO-ja kot njena brata in sestra. Za tretjo hčer Terezijo pa UDBA zapiše, da je poročena z Adamičem iz Gornje Radgone, zaposlenim v tovarni in članom sindikata, in ima po zapisu UDBE edina med sorojenci urejeno življenje.[1442]

[1440] Predlog za vrbovanje poverenika Franca Vidoviča iz Gornje Radgone, 2. januar 1947, Rd0001076.
[1441] Da »Nussdorf« pomeni Orehovce pri Gornji Radgoni, mi potrdi Upravna enota Gornja Radgona, korespondenca januar 2024.
[1442] Kartoteka UDBE za Franca Vidoviča iz Gornje Radgone, št. zadeve Rd0001078, 1950.

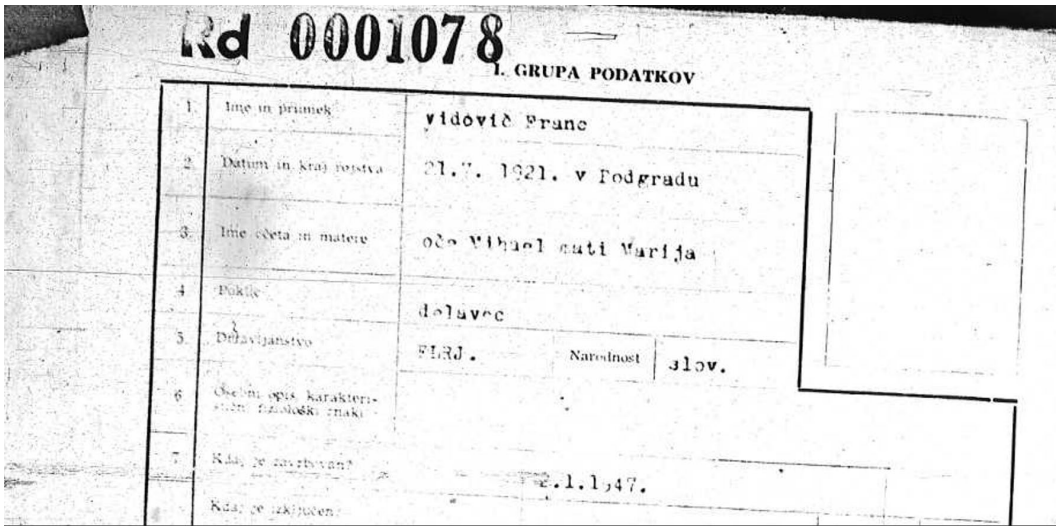
Rd 0001078
I. GRUPA PODATKOV

1.	Ime in priimek	vidovič Franc
2.	Datum in kraj rojstva	21.7. 1921. v Podgradu
3.	Ime očeta in matere	oče Mihael mati Marija
4.	Poklic	delavec
5.	Državljanstvo	FLRJ. Narodnost slov.
6.	Osebni opis, karakteristični fiziološki znaki	
7.	Kdaj je zavzbovan?	2.1.1947.
	Kdaj je izključen?	

Slika 805: Izsek iz kartoteke UDBE za Franca Vidoviča iz Gornje Radgone, št. zadeve Rd0001078, 1950.[1443]

– Špetine neuresničene sanje

Devet let mlajša od Mihaela je bila njegova sestra Elizabeta Vidovič, znana tudi kasnejšim generacijam Dravčanov kot Lizika oz. Špeta. Rojena je bila za Martinovo leta 1898 v Dravcih 3, torej na Vidovičevi domačiji, njena botra pa je bila Treza Vidovič, vdova nadučitelja Jožefa iz Gradca.

Leta 1926 se je poročila z dvanajst let starejšim Jakobom Kokolom iz Pohorja pri Cirkulanah. Posledično najdemo Špeto v volilnih imenikih navedeno kot Lizo Kokol. Kljub sklenjenemu zakonu je Jakob le občasno stanoval v Dravcih. Večino časa je ostajal doma v Pohorju, kjer je tudi umrl leta 1930. Špeta je tako bila vdova že pri 32. letih. Pri 40. letih je rodila nezakonsko hčer Marijo, njena botra je bila Špetina svakinja Ivana (Vidovičeva Hana), a je bil otrok od rojstva slaboten in je po dveh tednih umrl.

Po izročilni pogodbi, ki sta jo določila Špetina starša tik pred smrtjo očeta Janeza in je bila overjena pri notarju leta 1929 že po očetovi smrti, se je Vidovičevo posestvo v Dravcih razdelilo med otroka: Špeto in njenega mlajšega brata Franca ter njegovo ženo Hano. Starejši Miha, ki je živel v Gornji Radgoni, pri tem ni omenjen. Glede na to razdelitev Vidovičevega posestva je Franc nasledil domačijo, Špeta pa je dobila zahodni del, ki sta ga Janez in Marija kupila od ptujskega trgovca Otta Brataniča.[1444]

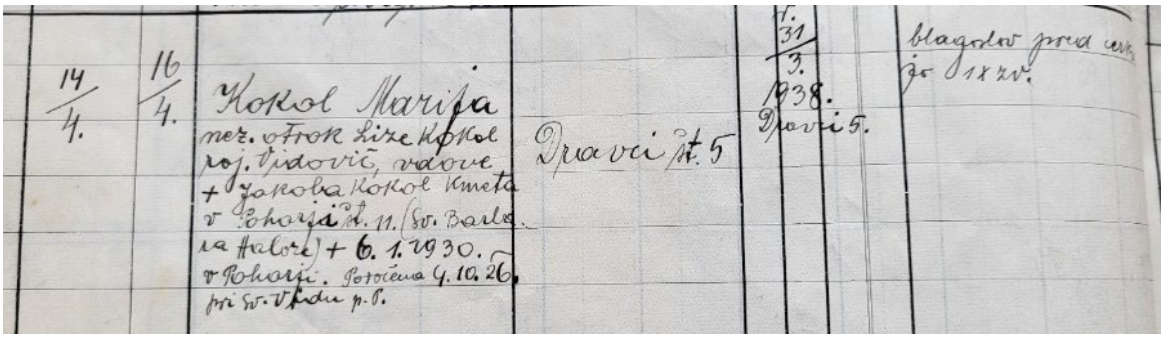
14/4. 16/4. Kokol Marija nez. otrok Lize Kokol roj. Vidovič, vdove + Jakoba Kokol kmeta v Pohorji št. 11. (Sv. Barbara Halože) + 6. 1. 1930. v Pohorji. Poročena 4. 10. 26. pri Sv. Vidu p. P.
Dravci št. 5
31/3. 1938. Dravci 5.
blagodov pred cerkvijo 1 x zv.

Slika 806: Pogrebni protokol za Špetino novorojenko.[1445]

[1443] Arhiv Ivana Rihtariča.
[1444] O tem v poglavju o hiši Dravci 6.
[1445] Arhiv Župnije sv. Vida.

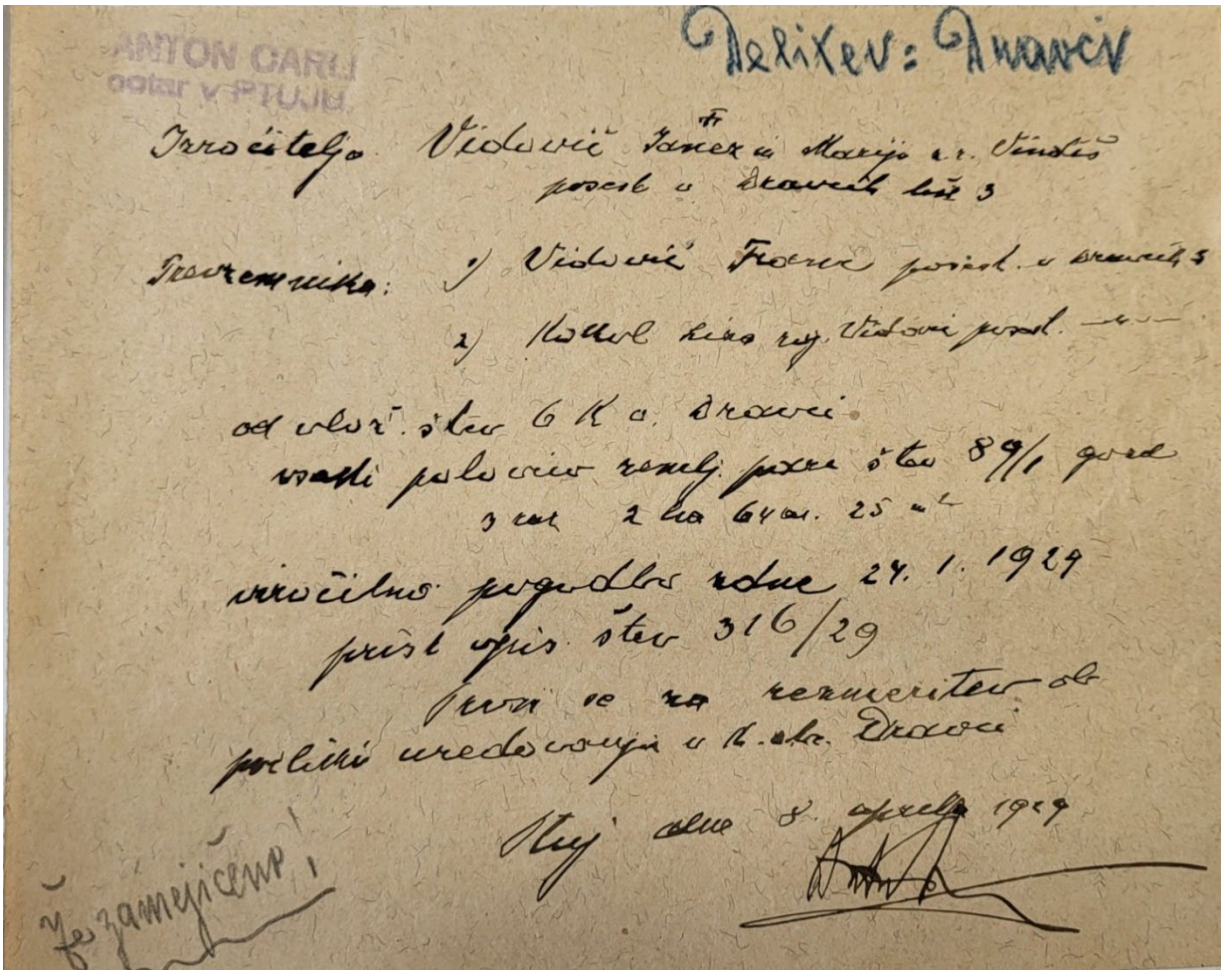

Slika 807: Delitev Vidovičevega posestva med hčerko Lizo in sina Franca, 8. aprila 1929, zapisano pri ptujskem notarju Antonu Carlu.[1446]



Slika 808: Sestra in brat Elizabeta in Franc Vidovič.[1447]



Slika 809: Na spomeniku družine Julijane Cafuta, rojene Vidovič, so navedeni tako njen oče Franc in mama Ivana kot tudi teta Elizabeta.[1448]

[1446] GURS, k.o. Dravci, škatla 3, SI ZAP 0064/030.
[1447] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Vidovič.
[1448] Foto: JH, 2024.

– Franc se poroči s Polančevo Hano

Zadnji od otrok Janeza in Marije Vidovič je bil Franc, pet let mlajši od Špete, rojen spomladi leta 1903. Malo pred očetovo smrtjo leta 1929 se je poročil z Ivano (Hano) Polanec, ki je bila rojena v Drstelju pri Destrniku, a je pred poroko stanovala pri stricu v Varejah.

Medtem ko je Franc Vidovič umrl leta 1960 pri starosti 57 let, je njegova žena Hana dočakala 83 let in umrla leta 1986, takrat že na današnji hišni številki Vidovičevih – Dravci 5. Posledično se Hane Vidovič spominjajo številni še živeči prebivalci Dravcev. O obeh je ohranjenih več družinskih fotografij.



Slika 810: Vidovičevi okrog leta 1955.[1449]

[1449] Zadaj od leve Ivan in Štefka Vidovič, Ivanova teta Elizabeta Vidovič (Kokol), sosed Andrej Belšak (Tumpov Drašek) in njegova žena Marija Polanec, nečakinja Ivane Vidovič, Julijana Vidovič z možem Ivanom Cafuto (po domače Tejekov Hanza), spredaj Franc in Ivana Vidovič z vnukom Janezom Cafuto; zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 811: Mlada Franc in Ivana Vidovič s hčerko Julijano, 1931.[1450]



Slika 812: Ivana Vidovič z vnukom Janezom Vidovičem, 1958.[1451]

[1450] Izsek iz poročne fotografije njune sosede Jožefe Korpiče, novembra 1931, zasebni arhiv družine Korpič.
[1451] Fotografija je bila najbrž posneta ob krstu Janezovega mlajšega brata Antona, zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 813: Franc Vidovič (1903–1960).[1452]

– Polančevi iz Destrnika tesno povezani z Dravci

Družina Polanec iz Drstelja pa ni bila z Dravci povezana le s tem, da se je njihova Hana poročila k Vidovičevim. Hanin brat Franc se je poročil z Rozalijo Erlač iz Varej, katere mama je bila Ana Habjanič (Lekečinčeva) z dravskega Rtiča, ki je po očetu dedovala manjšo parcelo s kočo. To je po Ani nasledila Roza in ker parcele s hišo s Francem nista potrebovala, saj sta nasledila velik »Polančev hrib« v Varejah, sta jo leta 1931 prodala »Pignarjevi« Mariji in njenemu možu z Reke Francu Poslančecu.[1453] Lekečinčeva Roza, katere oče je bil varejski posestnik Jurij Erlač, je imela s Francem Polancem štiri otroke: Andreja (Polančev Drašek, znani Videmčan, govornik na pogrebih), Francla (naslednika na Polančevem hribu v Varejah), Terezijo (redno obiskovalko Vidovičevih v Dravcih) in Feliksa (ki je od leta 1960 igral bariton in bobne v Ansamblu Toneta Kmetca in bil član komornega moškega pevskega zbora na Ptuju). Feliksov sin Franc Polanec iz Grajenščaka je imel do smrti tesne stike z več družinami v Dravcih, njegov svak Mirko Kramberger pa je bil (po posredovanju Franca in njegove žene Angele) od začetka 1990-ih partner Marije Mohorko (po domače Žlahtičeve) in v Dravcih tudi umrl.[1454]

Medtem ko sta se Hana in Franc Polanec preselila k stricu v Vareja, so bratje Alojz, Feliks in Vinko ter sestra Marija ostali v Vintarovcih. Alojzeva hči Marija (po domače Polančeva Micka) je po drugi svetovni vojni obiskovala teto Hano v Dravcih ter ob teh obiskih spoznala svojega bodočega moža – Andreja Belšaka (po domače Tumpovega Draška), s katerim sta se poročila in preselila v Grajenščak.

[1452] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1453] O tem v poglavju o hiši Dravci 14.
[1454] O tem v poglavju o hiši Dravci 8.



Slika 814: Franc Vidovič (1903–1960) z ženino nečakinjo Marijo Polanec in snaho Štefko Vidovič.[1455]

– Otroci Vidovičevega Franca in Hane

Franc in Hana Vidovič sta imela tri otroke. Najstarejša Marija, rojena leta 1927, je umrla pri treh letih od opeklin. Med pripravo soda vroče vode na domačem dvorišču (domnevno za čiščenje kokoši) je splezala na sod in se hudo opekla. Leta 1929 je bila rojena hči Julijana, natanko leto za njo (15. junija 1930) pa še sin Ivan. Sta edini brat in sestra v zgodovini Dravc, ki sta se rodila na isti dan.

[1455] Zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 815: Janez Vidovič (1930-2011).[1456]



Slika 816: Vidovičevi, 1968.[1457]

Julijana se je poročila z Ivanom Cafuto (po domače Tejekovim Hanzom) iz Sovič in z njim imela sina Janeza, ki danes z ženo Jožico ter sinom Janijem stanuje v Dravcih 5, na nekdanjem domu Julijanine tete Lizike (Špete).[1458]

Julijanin brat Hanzek je bil krščen kot Ivan, čeprav se v nekaterih uradnih dokumentih zapisuje tudi kot Janez. Po očetu Francu je prevzel Vidovičevo domačijo in se poročil s Štefanijo Vidovič.

Tako Ivan kot Štefka sta se pred poroko pisala Vidovič. Štefkin oče je bil namreč Janez Vidovič, ki je pripadal razvpiti Medvedovi družini iz Slatine. Med drugo svetovno vojno so ga vaščani najprej poskušali utopiti v Dravi, ko se je iz reke rešil, pa so ga ustrelili, ker so domnevali, da v vojni podpira nemško stran. Štefkina mama je bila Antonija Habjanič, ki je izhajala iz velike dravske družine Vespoharjevih.[1459] Ker je zgodaj postala vdova, se je odločila za delo v Avstriji in Nemčiji ter nato z devizami pomagala hčerki Štefki v Dravcih pri posodobitvi doma in kmetije. Med drugim naj bi prav zaradi njenih deviz Vidovičevi imeli prvi traktor v Dravcih. Antonija je umrla na hčerkinem domu v Dravcih leta 1974.

[1456] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1457] Od leve zadaj: Janez Vidovič z ženo Štefko, sestra Julijana Vidovič, poročena Cafuta, in njena svakinja Terezija Cafuta, poročena Kirbiš; spredaj Anton Vidovič, Vida Kirbiš, Janez Vidovič. Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1458] Celotno Tejekovo družino opisujem v poglavju o Spodnjih Dravcih.
[1459] O njih pišem zgoraj pri hišni številki 3.



Slika 817: Ivan Vidovič (1930-2011) s konjema.[1460]



Slika 818: Mladoporočenca Štefka in Ivan Vidovič z mamama – Antonijo in Ivano Vidovič, 26. 12. 1956.[1461]

[1460] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1461] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 819: Svatje na poroki Ivana in Štefke Vidovič po božiču leta 1956.[1462]

Tako kot za njegovo prababico Katico, so tudi za Ivana Vidoviča Dravčani verjeli, da ima nadnaravne sposobnosti in lahko med drugim iznad domače zemlje prežene točo. Ko je umrl Jurij Žlahtič, naj bi Ivana videli, da je šel z vrvjo premerit krsto. Takšna vrv naj bi imela čarovniške moči. Kot navaja zgodovinarka Mateja Ratej, je svet v sredini 20. stoletja slabo prenašal vdore infantilizma; portretiranci na fotografijah so resni, s čimer so želeli prikazati dostojno javno podobo.[1463] To za Ivana Vidoviča ni držalo, tako da je tudi na fotografijah razvidna njegova zabavna narava.



Slika 820: Vedno šaljiv Vidovičev Hanzek z ženo Štefko in s sosedoma ter sinom v Slatini.[1464]

[1462] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1463] Mateja Ratej, Silhuete, mozaik medvojnih mentalitet, Založba Pivec, Maribor, 2021, str. 17.
[1464] Zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 821: Štefka Vidovič z možem Ivanom, s sestro Marijo, z mamo Antonijo ter s taščo Ivano.[1465]



Slika 822: Druženje in petje pri Vidovičevih pod orehom na dvorišču.[1466]

[1465] Otroci neidentificirani, zasebni arhiv družine Vidovič.
[1466] Druga z leve Antonija Vidovič s hčerko Štefko, stoji Ivan Vidovič, na čelu mize sedi Marija Cafuta (Vespoharjeva Micka) in desno od nje Hana Vidovič. Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.



Slika 823: Janez in Štefka Vidovič s sinom Jankom na domačem praznovanju.[1467]

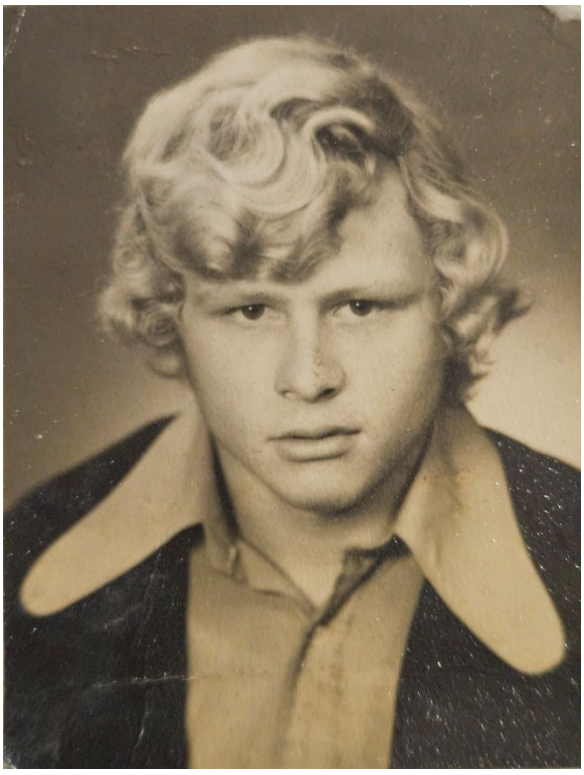

Slika 824: Janez Vidovič (roj. 1957). [1468]



Slika 825: Mlada mamica Štefka Vidovič s sinom Janezom, 1958.[1469]

[1467] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1468] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1469] Zasebni arhiv družine Vidovič.

Ivan in Štefka Vidovič sta imela tri otroke: sina Janeza (Janka) in Antona (Zvonka, Tonija), ki sta šla v policijo in se odselila iz Dravcev v Kidričevo oziroma v Celje, ter najmlajšo hčer Marijo, ki nadaljuje več kot dvestoletno bivanje družine Vidovič v Dravcih s partnerjem Miranom Drevenškom, hčerko Tamaro in z njeno družino. Morda je zadnja od številnih Marij Vidovič v Dravcih. Tamarina otroka Erin in Kris Kozel sta neposredna krvna sorodnika enajste generacije potomcev Sebastijana Feguša, ki je bil na tem mestu rojen pred letom 1700.



Slika 826: Brata Janez in Anton Vidovič, 1967.[1470]



Slika 827: Ivana Vidovič se veseli rojstva vnukinje Marije, spomladi 1972.[1471]

*

Na naslovnici knjige je slika Vidovičevega Hanzeka in Štefke na koleslju in s konjsko vprego okrog leta 1960. Na naslovnici nista le zato, ker je slika zelo lepa, ampak tudi zato, ker Vidovičevi simbolizirajo najbolj pozitivne lastnosti Dravcev – pa čeprav so vaščani za več njihovih družinskih članov šteli, da imajo čarovniške sposobnosti. Skozi desetletja je razvidno, da so Vidovičevi radi živeli v Dravcih, a niso bili zaprti v njih. Jožef Vidovič je pred skoraj dvesto leti v težkih gmotnih razmerah, ko ni več imel očeta, odšel v šole in se je do smrti rad vračal v Dravce. K njim so prihajali tudi številni, ki niso bili njihovi družinski člani. In ostajali – krajši ali tudi daljši čas. Vidovičevi so jih sprejeli z odprtimi rokami in s postrežbo. Posameznike, družine in cele skupine (denimo lovsko društvo). Uspešno so krmarili čez različne režime. V Dravce so pripeljali modernizacijo – prvi traktor, mlatilnico in iglo za kravato. Čeprav jih visoka umrljivost otrok, nuja po trdem delu na zemlji in vojne grozote niso obšle, je pri njih zmeraj prevladal optimizem, ki so ga širili po vasi.

[1470] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Vidovič.
[1471] Ob Ivani sin Ivan, vnuk Anton in snaha Štefka, zasebni arhiv družine Vidovič.



Slika 828: Štefanija in Ivan Vidovič na koleslju na domačem dvorišču.[1472]



Slika 829: Vidovičevi, 2003.[1473]

[1472] Zasebni arhiv Antona Vidoviča.
[1473] Zadaj od leve: Anton, Marija, Nastasija, Tamara Vidovič, Janez Cafuta, Mateja in Janez Vidovič; spredaj: Štefka in Janez Vidovič, Julijana Cafuta, rojena Vidovič z možem Ivanom Cafuto, Mitja Vidovič. Zasebni arhiv družine Vidovič.

3.4 Zapuščena hiša za Vidovičevimi – nekdaj Dravci št. 4

O hiši, ki je skoraj do 2. svetovne vojne imela številko 4, dejansko pa je vse od konca 19. stoletja več ni bilo, je mogoče najti zelo malo podatkov. Iz katastrskega zemljevida iz leta 1877 je še razvidna njena lokacija – med današnjo Vidovičevo in Cafutovo domačijo, potisnjena nekoliko v ozadje.

Nedvomno je hiša št. 4 pripadala družini Vidovič. Tisti, ki je imela domačijo tudi na naslovu Dravci 8 (danes Dravci 7). Kot je razvidno iz osnovnih urbarialnih številk borlskega gospostva za Dravce, so bili sprva Feguševi (predniki današnjih Vidovičevih na Dravci 3) sosedi Belšakovih (predniki današnjih Bedračevih na Dravci 9): Filip Feguš je imel namreč urbarialno številko 131, Jurij Belšak pa 132. V času, ko so bili Dravci del završkega zemljiškega gospostva, je bil del dominikalne (pridvorne) posesti 131 podeljen kot svobodna posest Matiji Vidoviču, ki je tako leta 1767 dobil status svobodnega kmeta (tukaj obravnavana hiša št. 4), leta 1785 pa še Mihaelu Weisbacherju.

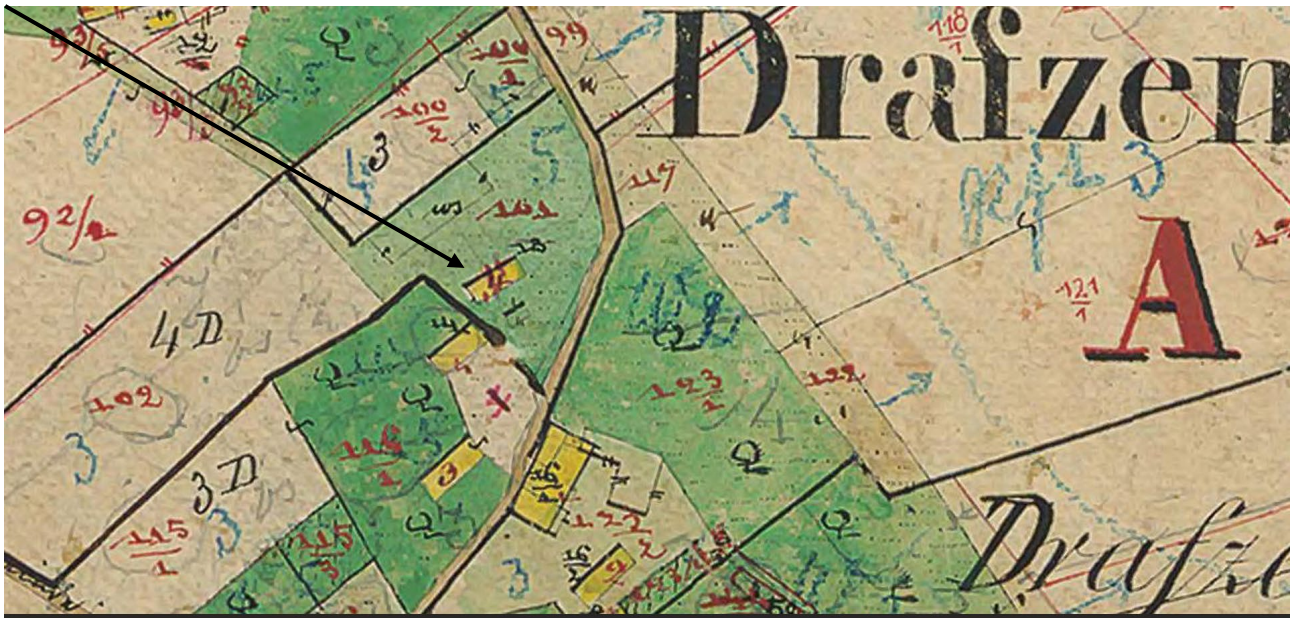

Slika 830: Lokacija stare hiše Dravci 4 na katastrskem zemljevidu iz leta 1877, izsek (hiša št. 3 so današnji Vidovičevi, hiša št. 4 pa nekdanji Vidovičevi).[1474]

Vendar od uvedbe hišnih številk ni razvidno, da bi se na naslovu Dravci 4 razvila prava domačija. Hiša je najbrž služila le kot pomožen objekt družine Vidovič, ki je sicer živela na naslovu Dravci 8 ob Dravi. Sredi 18. stoletja, ko hišne številke še niso bile ustaljene, dodatno težavo pri razločevanju Vidovičevih na št. 4 in 8 predstavlja tudi dejstvo, da sta bila v Dravcih dva Matija Vidoviča. V zgornji hiši (Dravci 4) je očitno živel Matija Vidovič, rojen leta 1727. Ta je bil poročen z Uršo in je umrl 2. aprila 1772, star 47 let, na naslovu Dravci 4. Drugi Matija Vidovič je bil od prvega starejši devet let – rojen je bil leta 1718, poročen je bil z Marijo Vindiš iz Leskovca in oba z ženo sta umrla na naslovu Dravci 8 (hiša ob Dravi) – Matija v starosti 73 let leta 1791, Marija pa šest let za njim, stara 70 let. Starejši Matija je torej živel precej več let od mlajšega in ta se pojavlja v matičnih knjigah kot boter večine Dravčanov njegovega časa. Za mlajšega Matijo imamo tako bistveno manj podatkov. Tudi ni imel toliko potomcev kot starejši Matija Vidovič.

[1474] Indikacijska (terenska) karta katastrske občine Dravci, 1877, SI_ZAP/0064/030/001.

Staršema Matiji Vidoviču in ženi Urši iz Dravcev lahko na podlagi matičnih knjig Župnije sv. Vida pripišemo tri otroke – dve Mariji in najmlajšega Jakoba.

Starejša Marija je bila rojena leta 1754, in sicer pred začetkom vodenja krstnih knjig na Vidmu. Umrla je v Dravcih 4. aprila 1772, dan pred očetom Matijo, stara 18 let. Iz neznanega razloga je bila oktobra 1762, ko je bila Marija stara osem let, krščena še ena Marija Vidovič, katere starša sta bila Matija in Urša Vidovič. Botra sta ji bila, tako kot najmlajšemu Jakobu, soseda Štefan Cafuta in Magdalena Habjanič. Ali je bila druga Marija krščena v sili in je umrla takoj ob rojstvu, ni razvidno. Najmlajši Jakob je bil rojen že dva meseca po smrti očeta – junija 1772. Ob njegovem rojstvu je zapisano, da je bil njegov oče operarij. Rojen je bil na naslovu Dravci 12, kar je bodisi napaka, bodisi pa to nakazuje na to, da je ob moževi smrti mama Urša morala zapustiti dom in tako je odšla v zgornje Dravce – na naslovu Dravci 12 je bila koča na Krajnčevem (danes zgornje Milošičevo, Dravci 14).

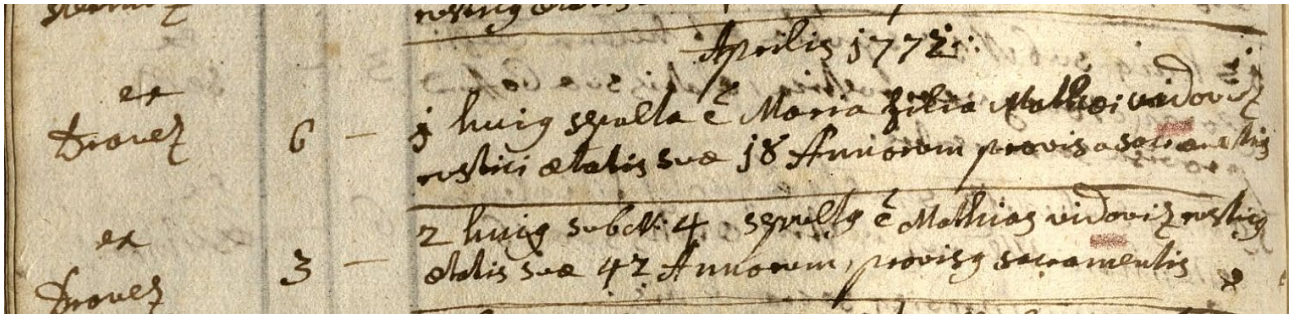

Slika 831: Aprila 1772 v dveh dneh umreta operarij Matija Vidovič in njegova 18 letna hči Marija.[1475]

Morda je bil sin operarija Matije tudi Matija Vidovič, ki je umrl oktobra 1788, star 27 let, kar pomeni, da je bil rojen leta 1761. Vpisa njegovega rojstva nisem uspela najti, ob smrti pa tudi ne piše, kdo je bil njegov oče. Da bi lahko bil njegov oče operarij Matija, sklepam iz zemljiškoknjižnih podatkov, kjer je leta 1793 naslednik po Matiji Vidoviču naveden Mihael, ki je moral biti sin zgodaj umrlega Matije Vidoviča in je dedoval kot otrok po dedku.

Že tri leta kasneje, leta 1796, je prišlo do spremembe. Očitno je zgornje Vidovičevo posestvo kupil Jožef Vidovič s spodnje domačije Vidovičevih ob Dravi. Majhna posest ob Feguševih je zapisana njegovemu sinu Jožefu, ki je bil rojen okrog leta 1785. Ob poroki oktobra 1823 z Marijo Vindiš je bival na naslovu Dravci 4. Leta 1836 se jima je rodil sin Jožef, ki je umrl septembra 1852, star 16 let. Po tem Vidovičev iz te družine v zgornji hiši več ni.

Izgleda, da je hišo na naslovu Dravci 4 kupil Petrovič iz Tajne (po domače Kosov), kasneje pa zgornji del domačije prodal novi družini Vidovič, Petrovičem pa je ostala njiva v bližini gozda, ki je na katastrskem načrtu označena z D4 (Dravci 4). Ta njiva je še danes v lasti Petrovičevih. Za hišo Dravci 4 pa je župnik konec 19. stoletja v družinski knjigi zapisal, da je »podrta«.

[1475] Mrliška matična knjiga Župnije sv. Vida, 1759–1803, str. 86.

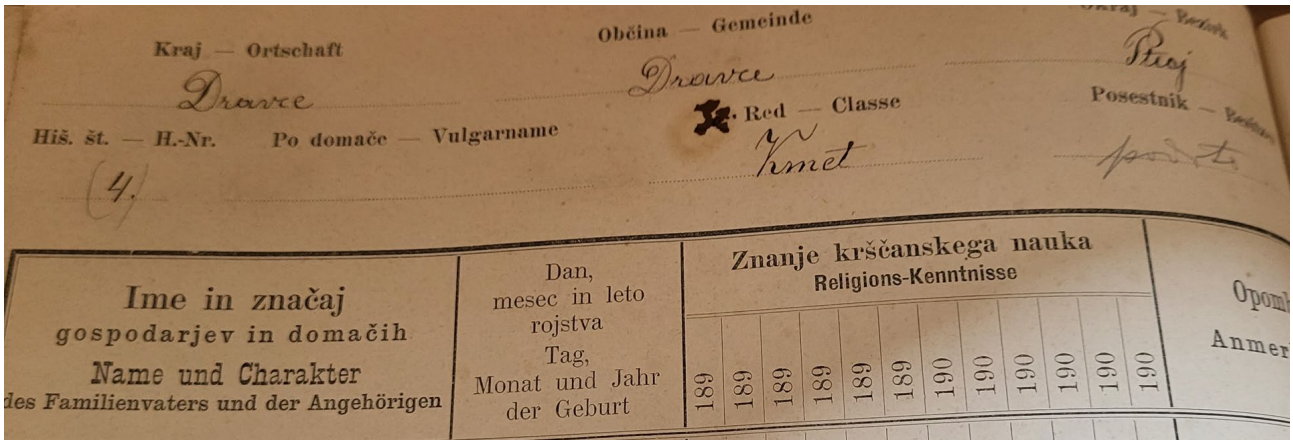

Slika 832: »Podrta« hiša Dravci 4 v družinski knjigi na župniji s konca 19. stoletja.[1476]

3.5 Hiša št. 6: Špetino

3.5.1 Prvo obdobje (1762–1791): Bedrač

Začetki današnje hiše Dravci 6 niso povsem jasni. Prvi znani kmet na mestu današnje hiše Dravci 6 je bil Janez Bedrač (nem. *Johann Wedratsch*), rojen leta 1732 v Leskovcu. V Dravce se je priselil k tri leta mlajši Neži Belšak, hčerki Matevža Belšaka (spodnjega Tumpa). Poročila sta se maja 1762.

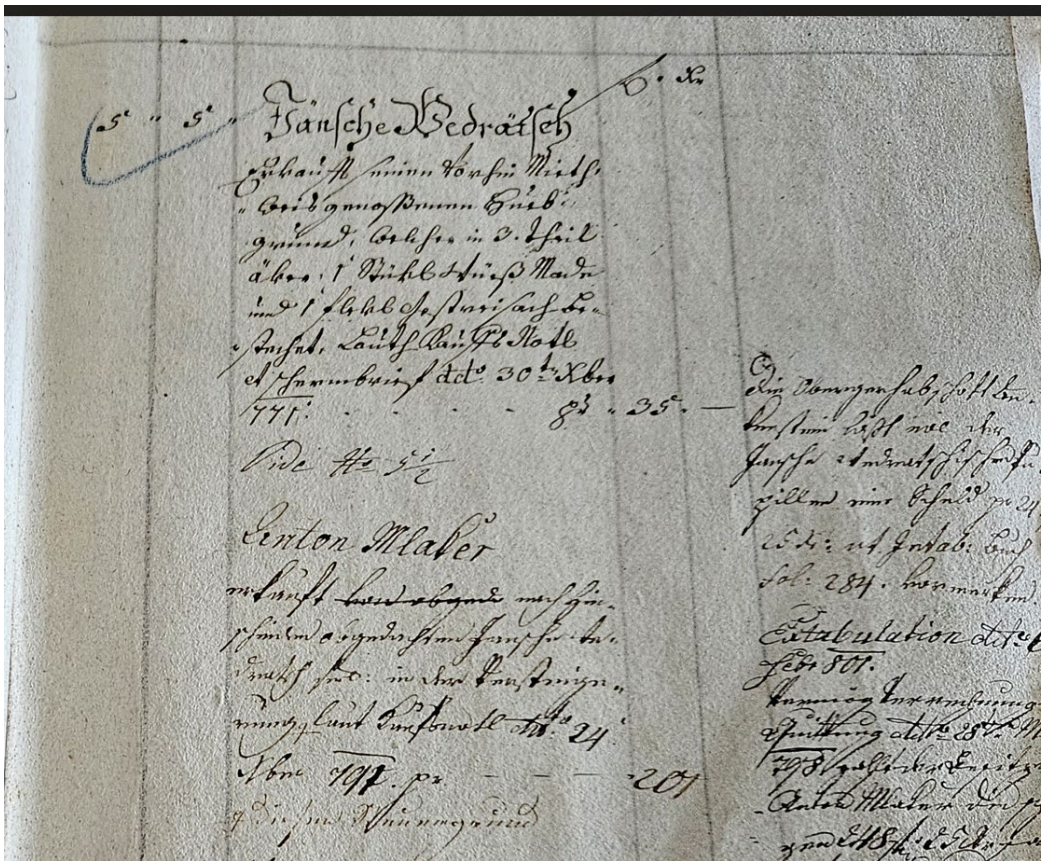

Slika 833: Janez Bedrač kot svobodni kmet v Dravcih, 1771, nasledi ga Anton Mlakar.[1477]

[1476] Arhiv Župnije sv. Vida.
[1477] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1058, vl. 1–358, 1783–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00072.

Zdi se, da je Janez Bedrač pri završkih gospodih, pod katere so tedaj sodili Dravci, dobil status svobodnega kmeta in mu je bil v ta namen podeljen manjši del Tumpovega posestva, ki je bilo del dominikalne posesti završkega zemljiškega gospostva. Da se je to zgodilo že takoj ob njuni poroki okrog leta 1762, tj. pred prvim uradnim številčenjem hiš, sklepam, ker je imela hiša vse do druge svetovne vojne hišno številko 5, kar je bilo v vrsti s sosednjimi hišami. Ko so Dravci v letih 1780–1782 znova sodili pod Borl, je Janez Bedrač zapisan v rustikalni zemljiški knjigi borlske gospoščine, kar kaže, da mu je bil status svobodnega kmeta podeljen pred tem.

Po drugi strani je Bedračev svak Simon Belšak dobil drugi (zgornji) del Tumpovega posestva z delitvijo dominikalne posesti po očetu Matevžu po letu 1770, ko je cesarica Marija Terezija dovolila delitve, njegova hiša pa več ni v vrstnem redu s sosednjimi, ampak je dobila številko 13. Pred letom 1770 je bilo namreč v Dravcih le 12 hiš. V Dravcih 13 se je Simonu leta 1774 tudi rodil sin Jožef Belšak (znan kot Zgornji Tumpov).

Izgleda, da je imel Janez Bedrač poleg svobodne zemlje tudi nekaj dominikalne zemlje, saj je skupaj s sosedi leta 1789 to posest odkupil od borlskih zemljiških gospodov.

- Prva žena Neža Belšak

Iz matičnih knjig izhaja, da je bil Janez Bedrač dvakrat poročen. Prva njegova žena je bila, kot že omenjeno, Neža Belšak (Tumpova) iz Dravcev. Neža Belšak je leta 1758 rodila nezakonskega sina Pavla Jurgeca. Istega leta se je Neža poročila z Janezom Bedračem. V tem času je bil v Dravcih rojen le Jurij Bedrač, katerega oče je bil Janez Bedrač, ni pa zapisano, kdo je bila njegova mama. Avgusta 1791 je soseda Urša Belšak rodila Jurijevo nezakonsko hčerko Marijo. Če je bila Jurijeva mama Neža Belšak, je bila Urša Jurijeva sestrična in se niti nista mogla poročiti.

- Druga žena Neža Krajnc

Nato najdemo v matični knjigi zapis o poroki 17. januarja 1770 med Janezom Bedračem in sosedo Nežo Krajnc, hčerko Antona Krajnca iz Dravcev, ki je bila 17 let mlajša od Janeza. Neža Krajnc je med leti 1774 in 1783 rodila štiri otroke – tri hčerke in sina. Za zadnjo Elizabeto je zapisano, da je v Dravcih umrla leta 1787, stara štiri leta. Za preostale otroke ne vemo, kaj je bilo z njimi.

Leta 1789 je njihov oče odkupil del dominikalne posesti od borlskih gospodov, junija 1791 je v starosti 42 let v Dravcih umrla še njegova druga žena, septembra 1791 pa tudi Janez Bedrač, star 59 let.

- Bedračeva posest gre na dražbo (1791)

24. novembra 1791, le dva meseca po smrti Janeza Bedrača, je bila Bedračeva posest v Dravcih prodana na sodni dražbi. Domnevamo lahko, da je bilo posestvo zadolženo, posojilnica pa je dolg priglasila v okviru zapuščinskega postopka po Bedračevi smrti. Ker dediči niso odplačali dolga, je posest šla na sodno dražbo.

3.5.2 Drugo obdobje (1791–1835): Mlakarjevi in Zavčevi

Kupec Bedračeve posesti na sodni dražbi je bil sovaščan, takrat 37-letni Anton Mlakar iz Dravcev 2 (današnja Korpičeva domačija). Domačo posest je prepustil sinu Jožefu Mlakarju, posest na Dravcih 5 pa hčerki Mariji, pri kateri je leta 1834 v starosti 81 let tudi umrl. Medtem ko je brat Jožef dobil Mlakarjevo posestvo v Dravcih 2 zapisano že v času očetovega življenja, je posest v Dravcih 5 Marija Mlakar dedovala leta 1835, po očetovi smrti. Naslednje leto je rodila sina in iz vpisa njegovega krsta je razvidno, da je bila Marija Mlakar poročena z Vidom Zavcem.

Pri Mlakarjevih oz. kasneje Zavčevih je stanovala, najbrž kot dekla, tudi Ana Korošec iz Okiča, nezakonska hči istoimenske mame, ki se je leta 1838, v starosti 35 let, iz Dravcev poročila z Andrejem Vogrom, kmetom iz neznane vasi »Stuheldorf«. Njena poročna priča je bil sovaščan Matevž Weisbacher, najstarejši sin Gregorja Weisbacherja.

V matičnih knjigah ni najti več kot enega sina Marije Mlakar in Vida Zavca – to je bil Jožef Zavec, rojen leta 1836, pa še on je umrl leta 1864, star komaj 28 let. Poročen je bil s pet let mlajšo Marijo Strohmaier iz Paradiža pri Cirkulanah. V kratkem zakonu sta se jima rodili dve hčerki: leta 1862 hči Marija, za katero ni drugih podatkov o njenem življenju, dve leti kasneje, že po očetovi smrti, pa je bila rojena še hči Ana Zavec. Ana je bila leta 1871 vpisana v OŠ Videm, pri starosti 58 let, leta 1922, pa se je poročila z Antonom Mohorkom iz Strmca. Umrla je leta 1948 v Strmcu, stara 84 let.

Po smrti Jožefa Zavca je bila njegova žena Marija Zavec, rojena Strohmaier, vpisana kot edina lastnica kmetije na naslovu Dravci 5.

3.5.3 Tretje obdobje (1867–1883): Kozelovi

Pozimi 1867 se je komaj 26-letna vdova Marija Zavec znova poročila z Vidom Kozelom iz Male Varnice. Vid Kozel je bil v posestno dokumentacijo kot lastnik v Dravcih vpisan v letih med 1875 in 1883.

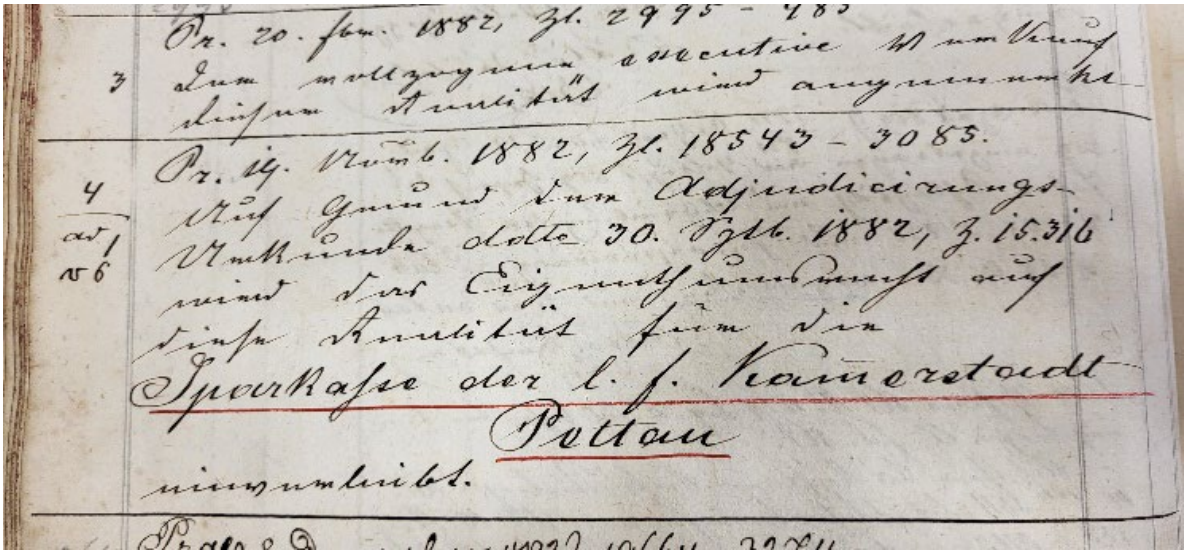

Slika 834: Vpis Posojilnice na Kozelovem posestvu v zemljiško knjigo, 1882.[1478]

[1478] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

Vidu Kozelu in Mariji Strohmaier se je v letih med 1868 in 1878 rodilo pet otrok. Njihova botra sta bila Anton Petrovič in njegova žena Marija (rojena Žlahtič) iz Tajne.[1479] Dva Kozelova otroka sta umrla v letu 1872, stara štiri leta (hči Gera Kozel) oziroma dve leti (sin Franc Kozel). Za tretjega otroka – Vida Kozela, rojenega 1873, imamo v šolskih redovalnicah podatek o njegovem vpisu v OŠ Videm leta 1881, ne pa o nadaljnjem življenju. Za Vidom je bil leta 1875 rojen Janez Kozel, nazadnje pa leta 1878 še Anton Kozel. Anton se je leta 1911 v Leskovcu poročil s Trezo Ferčko in umrl pozimi 1958 v Zg. Leskovcu.

Poleti 1883 je oče Vid Kozel izgubil posestvo v Dravcih in družina se je preselila v Soviče.

3.5.4 Četrto obdobje (1883–1893): Bratanič

Na sodni dražbi je posestvo polovice kmetije (nem. *halbbauer*) kupil ptujski nepremičninar in posestnik Oto Bratanič.[1480] Bratanič v Dravcih ni stanoval. Lastnik posestva je bil deset let in v tem času je hišo na naslovu Dravci 5 oddajal najemnikom.

Najemnika sta bila Simon Skok in njegova žena Marija, rojena Goričan. Da sta bila najemnika v Dravcih 5, razberemo iz tega, da se jima je tukaj spomladi 1887 rodil sin Jakob Skok. Jakob se je pred prvo svetovno vojno poročil z Marijo Gregorec in umrl leta 1956 v Sp. Hajdini. V Dravcih je preživel le najzgodnejša leta, saj je lastnik Bratanič posest prodal, ko je bilo Jakobu le šest let.

3.5.5 Peto obdobje (1893–): Vidovičevo – Špetino in Cafutovo

Spomladi 1893 se je Brataničeva posest v Dravcih s prodajo razdelila na tri dele. Vzhodni del (danes Bedračev ribnik z njivo nad njim) je kupil sosed Andrej Belšak (Tumpov), njivo in gozd ob Psičini pa Gera Korpič. Osrednji del Brataničeve posesti sta kupila soseda Janez in Marija Vidovič, takrat stara 33 let.

Iz vpisa poroke Jožefa Petroviča (po domače Kosovega) z Ano Bračič iz Cirkulan, kjer sta se poročila leta 1919, ko je bil njun sin Andrej Petrovič (Kosov Draš I.) star že 15 let, je razvidno, da je v obdobju 1913–1919 Jožef Petrovič bival v Dravcih 5, njegova poročna priča pa je bil Janez Vidovič, kmet iz Dravcev 3. Očitno je bil Jožef Petrovič najemnik Vidovičeve hiše, ki je bila kasneje predana Vidovičevi hčerki Elizabeti (Špeti). Petrovičevi so imeli tudi zemljo ob Vidovičevem, ki so ga po smrti prezadolženega Jožefa Vidoviča, živečega na domačiji ob Dravi (danes Dravci 7), kupili leta 1828. Približno stoletje kasneje je Jožef Petrovič Janezu Vidoviču predal njihovo zemljo ob Vidovičevi domačiji, Vidovič pa njemu njivo na južni strani Vidovičevega posestva, ki je še danes v lasti Kosovih. Obenem je Jožef Petrovič leta 1915 kupil posest v Sovičah, kjer so Petrovičevi živeli od prve svetovne vojne naprej.[1481]

[1479] O njima v poglavju o Kosovih v Tajni.
[1480] Pri Sv. Juriju na Ptuju najdemo tri sinove Bratanič. Najstarejši Oto je bil rojen leta 1886. Nato je bil avgusta 1887 rojen drugi sin Rudolf. Iz rojstne matične knjige Župnije sv. Jurija je razvidno, da so Brataničevi stanovali na Ptuju (Kircherplatz), da je bil Otto poročen s Terezijo Wimberger in da se je sin Rudolf poročil z Olgo Stary iz pekarske družine. Tretji sin Ervin Ludovig, rojen avgusta 1890 na Ptuju, je umrl leta 1892 v Nappersdorfu v Spodnji Avstriji.
[1481] Več o tem v poglavju o družini Petrovičevih (po domače Kosovih).

Tik pred Janezovo smrtjo, leta 1928, je bila notarsko izdelana izročilna pogodba, s katero sta Vidovičeva razdelila svoje premoženje med otroka Franca Vidoviča (in njegovo ženo Ivano) ter Elizabeto (Špeto) Kokol, rojeno Vidovič. Hišo na naslovu Dravci 5 je dobila Elizabeta Kokol, domačijo na naslovu Dravci 3 pa Franc in Ivana Vidovič.[1482]

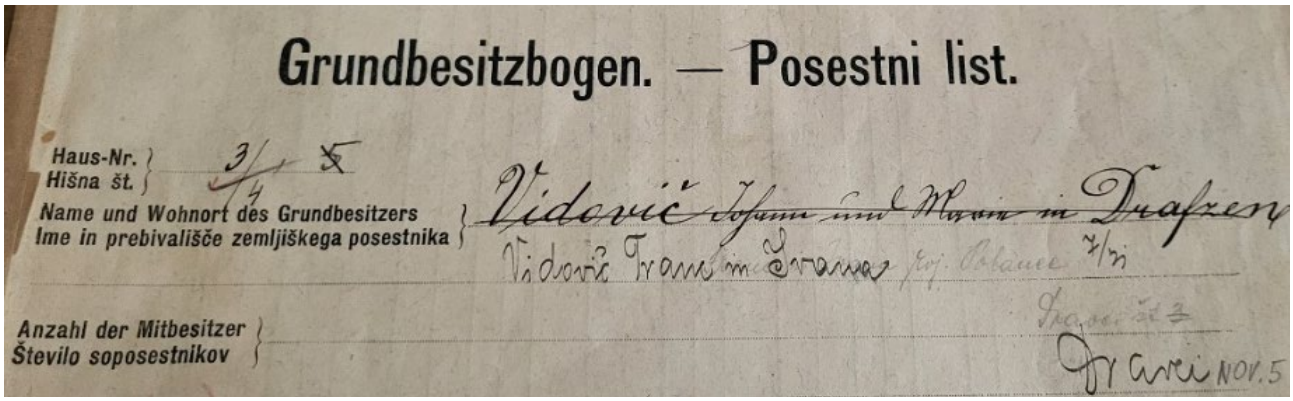
Grundbesitzbogen. — Posestni list.

Haus-Nr. / Hišna št. 3/ 5

Name und Wohnort des Grundbesitzers / Ime in prebivališče zemljiškega posestnika

Anzahl der Mitbesitzer / Število soposestnikov

Slika 835: Naslovnica posestnega lista: domačijo Dravci 3 po Janezu in Mariji Vidovi nasledita Franc in Ivana Vidovič.[1483]

Pri teti Liziki (Špeti) v Dravcih 6 sta po poroki leta 1948 nekaj let živela njena nečakinja Julijana Vidovič in njen mož Ivan Cafuta. Tu se jima je leta 1949 tudi rodil sin edinec Janez Cafuta. Ker je Ivanov oče Jožef Cafuta umrl v taborišču leta 1945, je trajalo nekaj let po vojni, da je bil na sodišču razglašen za mrtvega in šele tedaj so Cafutovi v Sovičah uredili delitev dediščine in mlada družina Ivana Cafute se je preselila v Soviče. Nekaj let kasneje so teto Liziko vzeli k sebi v Soviče v oskrbo. Svoje premoženje v Dravcih je z izročilno pogodbo s služnostjo dosmrtnega stanovanja ter prepovedjo odtujitve leta 1959 izročila nečakinji Julijani Vidovič, poročeni Cafuta, pri kateri je leta 1971 tudi umrla. Sin Ivana in Julijane Cafuta – Janez Cafuta – se je leta 1977 poročil z Jožico Voglar (po domače Herekovo), s katero sta na mestu nekdanje Špetine hiše zgradila novo hišo, v kateri danes živita s starejšim sinom Janijem.[1484] Edina v vasi ima tudi teniško igrišče.

3.6 Hiša št. 7: Stari Vidovičevi ob Dravi

Poleg današnje družine Vidovič je v preteklosti v Dravcih živela še ena družina Vidovič, ki z današnjo ni bila sorodstveno povezana. Domačija stare družine Vidovič (ponemčeni zapisi priimka Vidovič v 18. stoletju so bili: Vidovich, Widouitsch, Widouwich) je bila med vsemi najbljižje Dravi. Medtem ko se je Tomaž Vidovič, začetnik današnje (nove) družine Vidovič, v Dravce priselil leta 1809, imamo za druge Vidovičeve veliko starejše podatke o bivanju v Dravcih. Zato v tej publikaciji slednje na več mestih omenjam kot »stara družina Vidovič«. Najbolj jasna sorodstvena veja potomcev te družine je družina Bračič iz Varej in Vidma, saj se je Ana Vidovič leta 1848 poročila s kovačem Simonom Bračičem in se z njim odselila na še danes znano lokacijo Kovačevih v Vareja ob Dravinji. Za preostale člane stare družine Vidovič nimamo povezave do današnjih potomcev, saj so se zadnji potomci te družine v tretji četrtini 19. stoletja izselili iz Dravcev, domačijo pa so prodali Korpičevim.

[1482] O njih v poglavju o hiši Dravci 3.
[1483] Stari posestni listi katastrske občine Dravci, št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.
[1484] O rodbini Cafuta (Tejekovi) v Sovičah pišem v poglavju o Tajni, saj so bili določen čas v preteklosti del Dravcev.

Vidovič - Cafuta

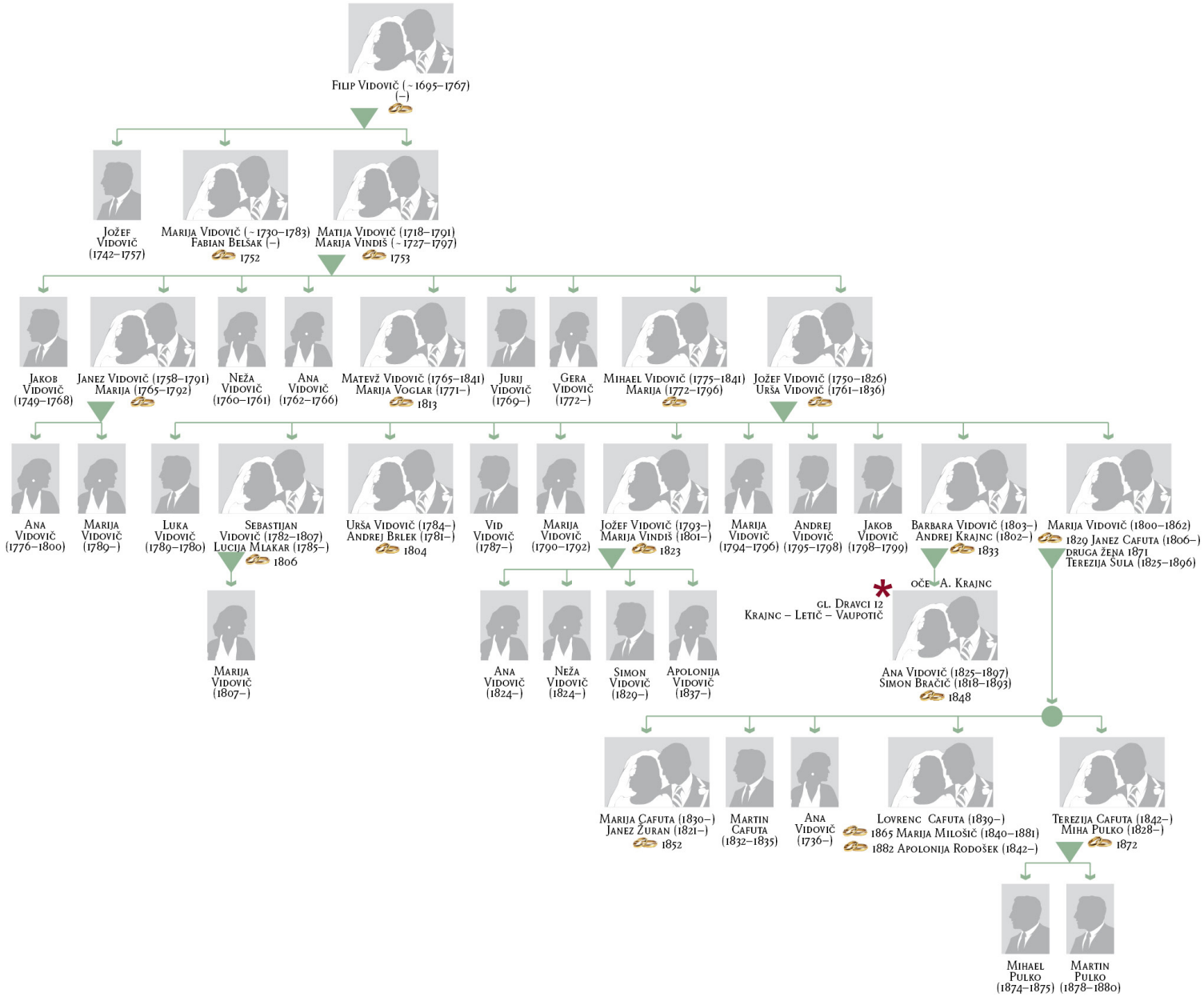

V drugi polovici 19. stoletja sta jo kupila Jožef in Neža Korpič, po drugi svetovni vojni pa jo je prevzel njun vnuk Jožef Korpič III (Korpičev Pepek). Hiša je imela do konca druge svetovne vojne številko 8, šele v povojnem številčenju hiš (okrog leta 1955) so uradniki zamenjali njihovo številko z Žlahtičevo domačijo, ki je po novem dobila številko 8, stara Vidovičeva domačija (takrat že 80 let v lasti Korpičev) pa Dravci 7.

3.6.1 Prvo obdobje (1680–1829): Vidovičevi

- Zapisani Vidovičevi rojeni že konec 17. stoletja

Najstarejša v matičnih knjigah zabeležena člana stare družine Vidovič v Dravcih sta bila Jurij in Helena Vidovič, rojena okrog leta 1670. Za Heleno imam podatek, da je umrla konec leta 1742, stara okrog 70 let. Da sta bila Jurij in Helena zakonca, je razvidno od vpisa poroke njune hčerke Helene Vidovič ml., ki se je februarja 1728 poročila z Janezom Zednikom. Tri leta pred njo se je poročila druga Jurijeva hčerka – Katarina Vidovič (njen mož je bil Vid Koren), leta 1744 pa hči Urša Vidovič (njen mož je bil Filip Jurgec).

Podobne starosti kot Jurij Vidovič so bili tudi Matija Vidovič, katerega hči Ana se je leta 1723 poročila z Jakobom Kolednikom iz Varej, Mihael Vidovič, katerega hči Gera se je novembra 1725 poročila s Štefanom Zrncem iz Najdešnice, in Filip Vidovič, katerega hči Marija se je istega dne kot (njena sestrična) Gera poročila s Fabijanom Habjaničem. Konec 17. stoletja je bila v Dravcih rojena tudi Urša Vidovič, ki je umrla leta 1761, stara 63 let. Bila je najbrž Vidovičeva snaha, žena enega od navedenih mož. Uršini generaciji ustreza Vid Vidovič, ki je bil rojen okrog leta 1690 in katerega hči Magdalena se je leta 1737 poročila z Janezom Žuranom iz Sv. Barbare.

Okrog leta 1700 je bil rojen Filip Vidovič, ki je umrl pozimi 1767, star 60 let. K Filipu lahko pripišemo tri otroke – njegovega naslednika Matijo, ki je bil rojen leta 1718, hčer Marijo (ki se je januarja 1752 poročila s Fabijanom Belšakom iz Gradišč) in Jožefa Vidoviča, ki je umrl marca 1757, star 15 let.

Ob njih najdemo še Janeza Vidoviča, a ni znano, h kateremu očetu sodi. Vemo le, da je umrl pozimi 1753 in imel z neznano ženo pet otrok, ki so bili rojeni med leti 1732 in 1745. Janez je bil tako bodisi Filipov sin bodisi mlajši brat. Štirje od njegovih otrok so umrli v otroštvu, še pred očetovo smrtjo. Preživel je le Matija, ki je bil poročen z Uršo, s katero sta imela tri otroke. Za Marijo in Jakoba, rojena 1762 oziroma 1772, nimamo drugih podatkov, njun brat Matija pa je umrl v starosti 27 let. Kasnejših podatkov o tej družini nimamo. Kot podložniki se odseliti niso mogli, tako da so verjetno v Dravcih umrli.

Vid Vidovič, prvi med več dravskimi Vidoviči s tem imenom, je bil podobno kot Janez Filipov sin ali mlajši brat. Zanj vemo, da je leta 1745 dobil sina Mariusa. Še leta 1770 je ta družina živela v Dravcih, saj se je Marius tistega leta poročil z Gero Bedrač iz Varej, poročni priči pa sta bila Jurij Vidovič in Martin Habjanič. Jurija Vidoviča ne najdemo na drugih mestih, zato ni jasno, ali je bil član družine Vidovič iz Dravcev ali pa je bil morda iz družine Vidovič iz Varej.

– Filipov naslednik Matija Vidovič (1718–1791)

Nedvomno pa je, da je iz generacije Vidovičev, rojenih okrog leta 1710, kmetijo prevzel Filipov sin, Matija Vidovič. V tistem času je šlo še zmeraj za dominikalno posest in so bili Vidovičevi le podložniki borlskih gospodov, ki so ves pridelek predali zemljiškemu gospodu z izjemo tistega, kar so potrebovali za preživetje.

A v času, ko so bili Dravci pod završkim zemljiškim gospostvom, je Matija Vidovič pridobil (na delu posestva) status svobodnega kmeta in bil 13. decembra 1771 vpisan v rustikalno zemljiško knjigo.



Slika 836: Matija Vidovič, prvi vpisani svobodni kmet v Dravcih.[1485]

Obdobje Matije Vidoviča v drugi polovici 18. stoletja je bilo najbolj vplivno obdobje te družine. Vpliv je po očetu prevzel njegov sin Jožef, ki je bil leta 1789 vpisan še kot posestnik na dominikalnem delu Vidovičeve posesti v Dravcih. Tako Matija kot sin Jožef sta bila botra ter poročni priči skoraj vsem otrokom v vasi, zato je jasno, da sta imela posebno veljavo.

– Osem otrok Matije in Marije Vidovič

Matija Vidovič je bil rojen leta 1718 kot sin Filipa in je umrl po francoski revoluciji, leta 1791 v Dravcih 8, star 73 let. Njegova žena je bila Marija iz Leskovca, ki je bila kakšno desetletje mlajša od njega in je v hiši ob Dravi v Dravcih umrla leta 1797, stara (okrog) 70 let.

Matija in Marija Vidovič sta v razponu 26 let (v obdobju 1749–1775) imela devet otrok: šest sinov in tri hčere. Zadnji otrok se jima je rodil leta 1775, ko je bil Matija star že 57 let, Marija pa nad 45.

Hčere Matije Vidoviča so bile Neža, Ana in Gera; Neža je umrla pozimi 1761, stara kak mesec, Ana pa marca 1766, stara štiri leta. Kaj je bilo z najmlajšo Gero, rojeno leta 1772, iz matičnih knjig ni razvidno.

[1485] Glavna zemljiška knjiga in urbar gospostva Borl za urad Dravci (rustikalna posest), št. 129–141, SI_ZAP/0003/001/023_00101, 1784–1885.

Najstarejši sin je bil Jakob, rojen leta 1749, ki je umrl spomladi 1768 v starosti 19 let. Za njim se je rodil že omenjeni Jožef Vidovič, ki je prevzel domačijo in imel številčno družino, o kateri pišem v nadaljevanju. Prvi od Jožefovih mlajših bratov, ki niso prišli na vrsto za nasledstvo kmetije, je bil Janez, ki je bil rojen leta 1758 in se je poročil z Marijo. V letu francoske revolucije se jima je rodila hči Marija, kmalu po rojstvu pa je njena mama umrla, stara 27 let. Kaj je bilo po tem z Janezom in otrokom, ne vemo. Najdemo še eno mladenko, Ano Vidovič, ki je pri tej hiši umrla leta 1800, stara 24 let, in zaradi tega ni mogla biti Marijina hčerka. Ali je bila to morebiti Janezova nova, 18 let mlajša žena, lahko le domnevamo.

Naslednji sin Matije Vidoviča in Marije Vindiš je bil očetov soimenjak, rojen leta 1765. V matičnih knjigah je zabeleženo, da se je pri starosti 47 let poročil s tri leta mlajšo Marijo Weisbacher.[1486] Pri taki starosti so se običajno ženili vdovci oziroma vdove. Kot mogoča prva žena Matije Vidoviča ml. se ponuja Marija Vidovič, ki je umrla poleti leta 1796, stara 24 let na domačiji stare družine Vidovič ob Dravi.

O Juriju Vidoviču, rojenem leta 1769, in najmlajšem Mihaelu, rojenem 1775, ne vemo ničesar drugega razen staršev.

– Matijev naslednik Jožef Vidovič st. (1750–1825)

Najstarejši Matijev sin Jožef, ki je bil rojen leta 1750, je močno zaznamoval življenje v Dravcih v zadnjih dveh desetletjih 18. stoletja in v prvih dveh desetletjih 19. stoletja. Za razliko od ostalih bratov in sester, ki so imeli za botre Merce iz Repišč, sta bila njegova botra soseda iz Dravcev Martin in Apolonija Weisbacher. Poročen je bil z deset let mlajšo Uršo Vidovič. Vemo, da je bilo Uršinemu očetu ime Blaž, od kod je bila, pa ne vemo. Posledično tudi ne vemo, kje in kdaj natančno sta se z Jožefom poročila. A *»Josef und Ursula Vidovich«* sta kot par zapisana rekordno velikokrat v zgodovini Dravcev.

Tako Jožef kot Urša sta dočakala visoko starost za tisti čas, in sicer 75 let. Oba sta umrla doma ob Dravi, takrat na naslovu Dravci 8. Bila sta botra skoraj vsem otrokom v Dravcih v času njunega aktivnega življenja. Predvsem pa so ju matične knjige Župnije sv. Vida polne, ker sta imela enajst otrok, rojenih v razponu 23. letih, skoraj natanko vsaki dve leti.

Ker je Vidovičevo posestvo sestavljala svobodna in dominikalna posest, je Jožef Vidovič tisti član te družine, ki je spomladi 1789, hkrati s podložnimi sosedi, vpisan na dotedanjo dominikalno posest borlske zemljiške gospode in dosegel svobodo. Kako veliko je bilo Vidovičevo posestvo takrat, ne moremo vedeti, ker je katastrski zemljevid za Dravce šele iz leta 1824. Vemo pa, da je bila ob izdaji katastrskega načrta leta 1877 posest Dravci 8 (danes 7) najmanjša v vasi. Glede na vplivnost Jožefa Vidoviča je to nenavadna slika, bolj ustrezna poročilom s popisa leta 1542, ko je na mestu ob Dravi najbrž živel Zlatoper, ki je imel le dve kozi.

Slika majhnega posestva pri takratni hiši na naslovu Dravci 8 na katastrskem zemljevidu iz leta 1877 se je pojasnila, ko sem v graških časopisih iz leta 1827 našla sodno dražbo zaradi dolgov Jožefa Vidoviča iz Dravcev.[1487] Kaj je povzročilo dolgove, ne vemo. Dejstvo je, da je bil Jožef Vidovič ob smrti povsem

[1486] Voglarjeva, o njih pišem pri hiši Dravci 16 (po drugi svetovni vojni Dravci 1).
[1487] Objava dražbe posestva Jožefa Vidoviča iz Dravcev v Halozah, Grazer Zeitung, 23. maj 1827. Več o tem v splošnem delu knjige v poglavju o pravosodju (osebni stečaji).

zadolžen. Večji del posestva družine starih Vidovičev je bil tako po letu 1827 prodan na sodni dražbi, temu pa je sledil hiter zaton te družine v Dravcih.

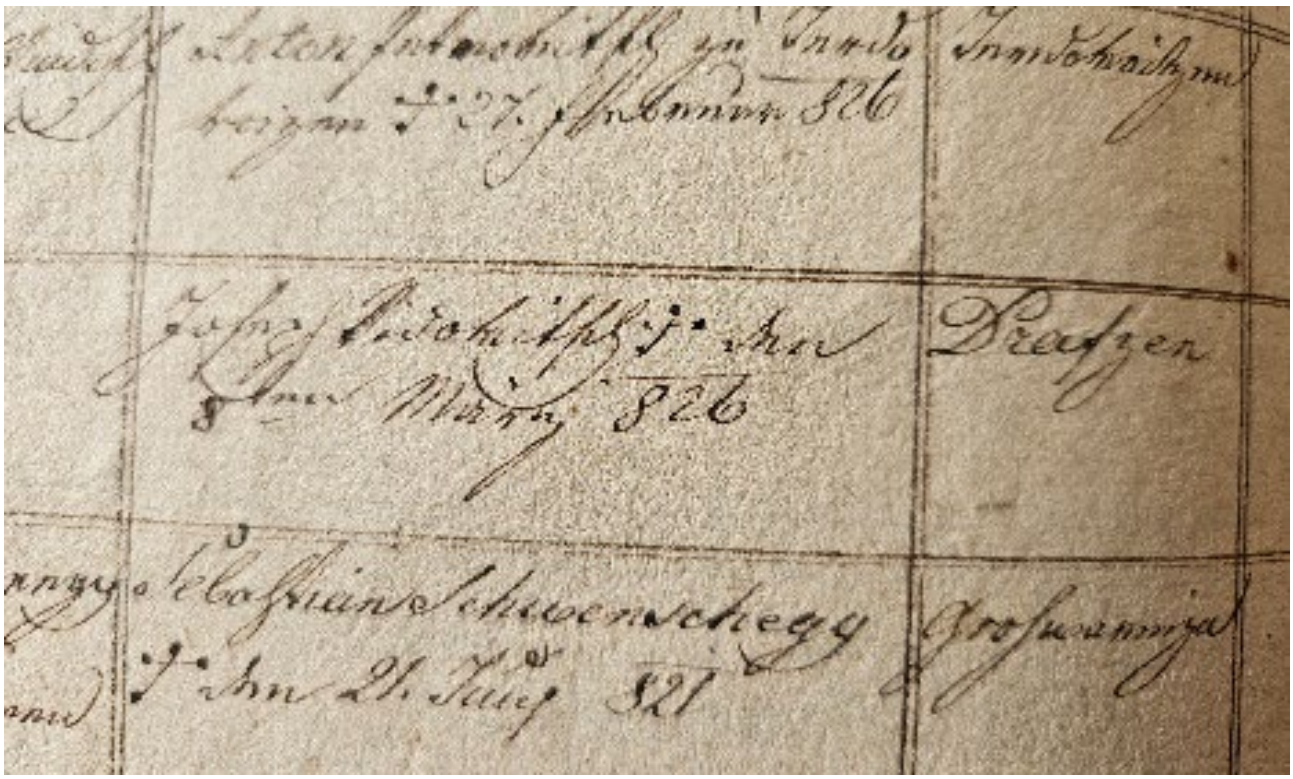

Slika 837: Vpis Jožefa Vidoviča iz Dravcev v knjigo zapuščinskih zadev sodišča Borl po smrti 8. marca 1826.[1488]

– Kljub šestim sinovom brez moškega naslednika

Navkljub enajstim otrokom, od tega šestim sinovom, Jožefove domačije ni nasledil nobeden od njegovih sinov. S tem se je tudi priimek Vidovič v rodbini nekoč vplivnih Matije in Jožefa končal.

Jožefov in Uršin prvi sin je bil Luka Vidovič, rojen leta 1780. Najbrž je zgodaj umrl, saj ni bil nikoli predviden za Jožefovega naslednika.

Prvi predviden Jožefov naslednik je bil dve leti mlajši Sebastijan, rojen v začetku leta 1782, ki se je leta 1806 poročil z Lucijo Mlakar, hčerko soseda Antona Mlakarja. Sebastijan je v zemljiško knjigo vpisan kot prevzemnik kmetije po očetu leto pred poroko – 1805. A kmalu po tem je, star šele 25 let, umrl, le nekaj mesecev po rojstvu prvorojenke Marije. Kaj je nato storila komaj 22-letna Lucija z novorojenko, ni znano. Je pa v povezavi s Sebastijanom Vidovičem zanimivo to, da je v zemljiško knjigo vpisan kot Fabijan ali tudi kot Habijan, čeprav Jožef Vidovič nedvomno ni imel sina Fabijana ali Habijana. Ker je tudi pri drugih hišah nastajala zmeda zaradi domnevnih bratov Sebastijana in Fabijana/Habijana, je ta zemljiškoknjižni vpis vodil do zaključka, da so očitno ta tri imena veljala za sinonime (podobno kot Bartolomej in Arne).

[1488] Zapuščinski spisi sodišča Borl, SI_ZAP/0003/003/002.

Tretji od šestih Vidovičevih sinov je bil Vid, rojen leta 1767. Zanj velja podobno kot za brata Luko – nikoli ni bil predviden za Jožefovega naslednika. Verjetno je umrl bodisi v otroštvu bodisi pred bratom Sebastijanom.

Četrti Jožefov sin in drugi, ki ga najdemo v zemljiški knjigi kot naslednika domačije takoj po smrti Sebastijana leta 1807, je bil Jožef Vidovič ml. Njegovega rojstva sicer ne najdemo v rojstni matični knjigi, a pri njegovi poroki leta 1823 piše, da je njegov oče Jožef in da je bil pri poroki star 30 let. Njegova žena je bila Marija Vindiš in čeprav je Jožef Vidovič ml. pri poroki stanoval v hiši Dravci 4, so bili nato v letih med 1824 in 1837 njuni štirje otroci rojeni na domačiji stare družine Vidovič na naslovu Dravci 8. Tri hčerke so bile Ana, Neža in najmlajša Apolonija, sin pa Simon. Kdaj je umrl Jožef Vidovič ml. in kdaj njegov sin Simon, ni znano, a Jožef ml. je glede na letnice rojstva živel dlje od Jožefa st. Še leta 1837 se mu je v Dravcih 8 rodila hči Apolonija. Čeprav je bil Jožef ml. predviden za naslednika domačije, je ni nasledil. Morebiti se je dedovanju odpovedal, ko je leta 1827 na borlskem sodišču ugotovil razsežnosti očetovih dolgov.

Tudi dva Jožefova sinova Andrej in Jakob sta umrla v starosti treh oziroma enega leta v zadnjih letih 18. stoletja. Tako je bil oktobra 1829 rojen Jožefov sin Simon, dva meseca za njim pa je bila za dedinjo Jožefa Vidoviča st. določena Marija Vidovič, sveže poročena hči pokojnega očeta.

– Šele tretja Marija preživi otroštvo

Jožef Vidovič st. in njegova žena Urša sta na vsak način želela imeti hčerko Marijo. Kar trem njunim hčeram sta namreč dala tako ime. Prva Marija je bila rojena leta 1790 in je umrla pri starosti leta in pol. Druga Marija Vidovič je bila rojena leta 1794 in je umrla pri starosti dveh let in pol, poleti 1796. Šele v tretje, leta 1800, se je v Dravcih 8 rodila Jožefova naslednica Marija.

Marija je imela v odrasli dobi dve sestri. Urša, ki je bila 16 let starejša od Marije, je bila že v Marijinem otroštvu poročena z Andrejem Brlekom. Najbrž se je odselila k njemu. Pri tem izpostavljam, da sta bili v tistem času družini Vidovič in Feguš (predniki današnjih Vidovičev) v Dravcih zelo povezani: ko se je denimo poročila Urša Vidovič, je bil njena priča sosed Sebastijan Feguš, bodoči tast Tomaža Vidoviča, začetnika novih Vidovičev v Dravcih.

Druga Marijina sestra je bila Barbara, najmlajši otrok Jožefa Vidoviča st. in njegove žene Urše, rojena leta 1803. Pri 22. letih je rodila nezakonsko hčer Ano, ki je tudi nosila njen priimek Vidovič. A pri 30. letih se je Barbara poročila z Andrejem Krajncem na dravski breg (kasneje Petelinovo). Glede na to, da je župnik Ano večkrat zapisal s priimkom Krajnc, je bil Andrej najbrž njen pravi oče. Ana Vidovič – Krajnc je začetnica družine Kovačevih: poročila se je namreč s kovačem Simonom Bračičem iz Varej.[1489]

[1489] Več o tem v poglavju o hišni številki 12.

3.6.2 Drugo obdobje (1829–1881): Cafutovi

– Marija Vidovič se poroči s Cafuto iz Gradišč

Marija Vidovič kot naslednica prezadolženega Jožefa Vidoviča st. je bila ob očetovi smrti še doma in še ni bila poročena, niti ni imela otroka iz nezakonske zveze. Pozimi leta 1829 se je poročila z Janezom Cafuto, ki je bil iz Gradišč in je bil šest let mlajši od nje, pri poroki še (po tedanjih pravilih) mladoleten.

Gospodarji stare Vidovičeve domačije so bili tako od jeseni 1829, ko je Marija prevzela očetovo domačijo, Cafutovi. Takrat so bili tudi pri sosedovih, na naslovu Dravci 7, prav tako še Cafutovi, kar povzroča nemalo zmede pri preučevanju družinske zgodovine vasi. Dolgo časa sem tudi domnevala, da se je Marija Vidovič poročila s sosedom, a izkazalo se je, da njen Janez Cafuta ni bil iz Dravcev.

– Še ena dekla z nezakonsko hčerko?

Preden predstavim pet otrok Marije in Janeza Cafute, izpostavljam, da se je na domačiji stare družine Vidovič ob Dravi leta 1834 rodila Ana Hvalec, nezakonska hči istoimenske mame. Oče je bil neznan ob vpisu rojstva v matično knjigo. Vedela sta najbrž le (morebiti dekla) Ana in drugim neznan oče njenega otroka – gospodar Janez, kak sosed, morda čevljar ali krojač, ki se je selil po kmetijah.

– Pet Cafutovih otrok na domačiji starih Vidovičev

Na Vidovičevi domačiji sta imela Marija in Janez Cafuta pet otrok – tri hčerke in dva sinova. Rojeni so bili med letoma 1830 in 1842. Najstarejša je bila Marija, ki se je leta 1852 poročila z Janezom Žuranom iz Stojncev. Drugi Martin je umrl pri starosti dveh let. Za tretjo, Ano, vemo samo, da je obstajala: rojena je bila leta 1836, ne vemo pa, ali se je poročila ali zgodaj umrla. Poroke pri sv. Vidu nisem našla, zato je bolj verjetno slednje.

Najmlajša Terezija je (najbrž za dediščino po mami) leta 1868 od Ane Krajnc oz. njene mame Gere kupila hiško in zemljo v zgornjem delu Dravc (danes Dravci 14), ki je do tedaj pripadala h kasnejšemu Kovačevemu posestvu. A se je Terezija leta 1872 poročila s 14 let starejšim vdovcem Miho Pulkom z Rodnega Vrha in se odselila iz Dravcev. Njeno življenje na Rodnem Vrhu ni bilo rožnato, saj je iz podlehniških matičnih knjig razvidno, da je v letih 1874–1879 rodila dva sinova, ki sta oba umrla v zgodnjem otroštvu. Hiško in zemljo v Dravcih je Terezija prepustila bratu Lovrencu, ki ju je leta 1882 prodal Jožefu in Neži Habjanič iz Dravcev (Lekečinčeva, ki sta bila najbrž že vse od odhoda Terezije Cafuta iz Dravcev najemnika njene hiše, saj sta se prav takrat poročila).[1490]

– Sin Lovrenc zaključi staro družino Vidovič ob Dravi

Čeprav ne vemo, kdaj je umrla Marija Cafuta, sklepam, da je umrla v letih 1860–1861, saj je njen mož Janez Cafuta konec leta 1861 vpisan v zemljiško knjigo kot njen naslednik. Leta 1865 je Janez posestvo zapustil sinu Lovrencu, ki je tistega leta tudi vpisan v zemljiško knjigo, ob čemer je zapisan tudi preužitek v očetovo korist.

[1490] O tem v poglavjih o hišnih številkah 15 in 17.

Lovrenc Cafuta je bil starejši brat Terezije, rojen leta 1839, njegova botra pa sta bila gospodarja zgornje družine Vidovič, takrat ne več mlada Tomaž in Marija, rojena Feguš. Lovrenc se je poročil z Marijo Milošič (verjetno v letih 1871–1872, ko je Marija Cafuta, rojena Milošič, vpisana v zemljiško knjigo kot solastnica nekdanjega Vidovičevega posestva ob Dravi).

– Druga poroka zeta Jožefa Vidoviča st. in zaključek rodbine v Dravcih

Janez Cafuta je bil tako leta 1871, ko se je pri 64. letih vnovič poročil, vdovec po Mariji Cafuti, rojeni Vidovič, in preužitkar v breme sina Lovrenca ter njegove žene Marije. Pri drugi poroki piše, da je Janeza preživljal sin Lovrenc. Janezova druga žena je bila skoraj dvajset let mlajša Terezija Šula, rojena v Dravcih (danes v Sovičah, teta v nadaljevanju omenjenega Jožefa Cafute – starega Tejeka). Ob poroki z Janezom Cafuto je bila tudi Terezija že vdova, in sicer po Juriju Ščircu iz Tržca.

Nova očetova žena in po dedu Jožefu Vidoviču st. zmanjšano posestvo sta verjetno prispevala k temu, da Lovrenc in njegova žena nista prebivala v Dravcih. Takrat več ni bilo kmečkih podložnikov in odselitev je bilo vse več. Ob Dravi v Dravcih je prebival oče Janez Cafuta z novo ženo Terezijo, čeprav sta bila lastnika domačije njegov sin in snaha.

Iz poročne matične knjige tudi izhaja, da je leta 1868 pri Janezu Cafuti kot hlapec bival Jurij Hlupič iz Vinogore pri Krapini, saj je naslov Dravci 8 vpisan kot njegovo domovanje ob poroki z Marijo Lozinšek iz Tržca. Po poroki in rojstvu prve hčerke sta se Hlupičeva preselila v izpraznjeno Weisbacherjevo hišo v Dravcih 1 in tam živela kakšno desetletje.

Razvidno je, da je bilo Cafutovo posestvo v letih 1870–1871 obremenjeno s petimi hipotekami. Pri reševanju dolgov je Lovrenc prodal del zemlje na Rtiču in v Varejah. Prvega sta kupila Jožef in Marija Habjanič (danes Dravci 14), del Jožefov oče Jakob Habjanič (danes del posesti Mlakarjevih, Dravci 17), v Varejah pa istočasno Tomaž in Elizabeta Erlač.

Lovrenčeva žena Marija Cafuta je umrla od pljučnice v ptujski bolnišnici 5. marca 1881, stara 41 let, in je vpisana v mrliški knjigi pri Sv. Juriju na Ptuju.[1491] Naslednje leto se je Lovrenc poročil z vdovo iz Dolene. Domačijo v Dravcih je prodal sosedu iz Dravcev Jožefu Korpiču in njegovi prvi ženi Neži. V matični knjigi ob njegovi drugi poroki piše, da je bil Lovrenc Cafuta kajžar na Rodnem Vrhu. Zemlje v Dravcih več ni imel.

Podatka o tem, kdaj in kje je umrl njegov oče Janez Cafuta, nisem našla. Nedvomno je bila njegova mlajša žena Terezija po moževi smrti v težki finančni situaciji, saj ni imela skrbnika, možev sin pa je prezadolženo domačijo v Dravcih prodal. Posledično ne preseneča podatek, da je Terezija Cafuta, rojena Šula, umrla poleti 1896 v ptujski hiralnici (nem. *Siecherhaus*). Stara je bila 70 let.

[1491] Mrliška knjiga Župnije sv. Jurija, 1885–1900, str. 415.

3.6.3 Tretje obdobje (od 1881): Korpičevi

11. januarja 1881 ter 8. februarja 1882 sta od Lovrenca Cafute hišo in zemljo ob Dravi kupila Jožef in Neža Korpič. Del sta že desetletje prej od Cafute kupila zahodna soseda – Jakob in Marija Habjanič (Lekečinčeva). V naslednjih desetletjih, vse do leta 1950, so v hiši živeli najemniki, zlasti pa Korpičevi potomci.

- Najemnika Kristovič

Iz družinske knjige na župniji je razvidno, da sta bila po nakupu nekdanje domačije stare družine Vidovič s strani Jožefa Korpiča najemnika te hiše Anton Kristovič iz Stojncev in njegova žena Antonija iz Pobrežja. Zakonca sta se poročila februarja 1863 pri sv. Vidu. Oba sta ob poroki stanovala v Šturmovcih. Da bi imela otroke, ni razvidno. V družinski knjigi sta vpisana kot najemnika hiše Dravci 8, katere lastnik je bil tedaj Jože Korpič.



Slika 838: Najemnika Kristovič v Korpičevi koči.[1492]

- Korpičevi otroci

Kasneje je znano, da je v koči živela Jožefova najmlajša hčerka iz njegovega drugega zakona, Jožefa Korpič.[1493] Morebiti so tu pred poroko živele tudi njene številne sestre, dokler se niso poročile. V koči ob Dravi je Jožefa Korpič živela še po poroki s sosedom Antonom Horvatom leta 1932. Ko sta oba zakonca dobila nujne deleže od bratov, ki sta prevzela domačiji v Dravcih, sta se preselila v Sela, hiša ob Dravi pa je bila naprej del Korpičeve domačije, ki jo je nasledil Jožefin brat Tone Korpič.

Po poroki leta 1943 sta v Korpičevi koči ob Dravi nekaj let živela Tonetov najstarejši sin Anton Korpič ml. in njegova žena Ana, rojena Krajnc iz Varej. Tam se jima je tudi rodila njuna tretja hčerka Terezija (1947). Med vojno, ko je bila Korpičeva Nanika sama doma, ker je bil Tonček mobiliziran v nemško

[1492] Družinska knjiga Dravcev Župnije sv. Vida.
[1493] O tem vedo povedati Kristina Horvat in Rozalija Habjanič.

vojsko, naj bi se na njenem hlevu skrival nek partizan. To naj bi bilo oktobra 1944, prav takrat, ko je okupator na domačem dvorišču ubil Žlahtičevega Toneka,[1494] saj so se vaščani čudili, da je bil ubil Tonek, ki gotovo ni sodeloval z odporniki, medtem ko okupator ni vedel, da je na hlevu pri sosednji hiši skrit pripadnik odpornikov. Prestrašena Nanika je o dogodku takoj povedala očetu v Varejah in skrivač je moral oditi.



Slika 839: Anton in Ana Korpič sta med vojno in prva leta po vojni do smrti Antona Korpiča st. živela v Korpičevi koči ob Dravi.[1495]

[1494] Pogovor avtorice z Rozalijo Habjanič, maj 2024.
[1495] Zasebni arhiv družine Korpič.

Po očetovi smrti so hišo dedovali vsi otroci v petinah, nato pa so leta 1955 sklenili sporazum o delitvi, po katerem je koča pripadla bratu Jožefu Korpiču III.


Grundbesitzbogen. — Posestni list.

d Wohnort des Grundbesitzers
ebivališče zemljiškega posestnika

er Mitbesitzer
posestnikov

Dravci.-

Korpič Antona s Dravc, Dravci št.

Slika 840: Naslovnica posestnega lista Korpičevega posestva v Dravcih, iz katerega je razvidno, da so imeli Korpičevi dve hiši v Dravcih (do vojne hišni številki 2 in 8).[1496]

– Jožef Korpič III. z nasledniki (1953–)

Posestna situacija hiše na naslovu Dravci 7 se je umirila leta 1953, ko je hišo nasledil vnuk Jožefa Korpiča – Jožef Korpič III., ki je bil na zgornji Korpičevi domačiji rojen pozimi leta 1928 kot sin Antona Korpiča in njegove žene Marije Koren. Med vojno je bil takoj ob polnoletnosti mobiliziran in poslan na fronto, kjer ga je ob koncu vojne zajela Rdeča armada. Po očetovi smrti leta 1949 je Korpičevo domačijo nasledil najstarejši brat Anton, mlajši Jožef pa je dobil kočo ob Dravi. Leta 1951 se je poročil s tri leta mlajšo Elizabeto Vindiš (po domače Kolarjevo Liziko). Naslednje leto (1952) se jima je rodila hči edinka Marija (Mimika).

Jožef (podobno kot njegov stric je bil tudi on v Dravcih znan kot Korpičev Pepek) je bil izjemno delaven. Zapuščeno hišo z okolico na lepi lokaciji ob Dravi je uredil, zgradil novo hišo, skrbel za posestvo in bil zaposlen v Tovarni glinice in aluminija v Kidričevem. Družina je imela prvi radio in televizor v vasi, zato so se pri njih zbirali vaščani za spremljanje programa. Ker so živeli ob Dravi, so bili tudi v stiku s flosarji, ki so po vojni še kaj pripeljali po Dravi s Koroške. Po smrti Lizikine mame Ane Vindiš se je k njima preselil njen oče Jožef Vindiš (Kolarjev Pepek). Na domačiji ob Dravi je umrl leta 1979. Medtem ko je Elizabeta umrla že leta 1997, stara komaj 68 let, je Pepek umrl leta 2011, star 85 let.

Njuna hči Marija se je leta 1976 poročila z Antonom Štumbergerjem iz Pristave pri Cirkulanah. Rodili so se jima trije otroci – Darko, Renata in Anita. Zaposlena sta bila v velikih mariborskih tovarnah TAM in Metalna, ki sta po slovenski osamosvojitvi šli v stečaj. Leta 1992 sta se zakonca Štumberger razvezala in Anton se je izselil iz Dravcev. Po smrti Jožefa Korpiča III. leta 2011 in smrti njegove hčerke Marije leta 2023 na domačiji ob Dravi v Dravcih živi njegova vnukinja Renata Štumberger.

[1496] Stari posestni listi katastrske občine Dravci, št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.



Slika 841: Kolarjev Pepek (na desni), ko je živel v Dravcih pri hčerki Liziki (na levi), ob njej sestra Ana Horvat, zet Anton Štumberger in mož Jožef Korpič.[1497]



Slika 842: Korpičev Pepek s kolesom pred domačijo v Dravcih 7.[1498]

[1497] Prav tam.
[1498] Zasebni arhiv Renate Štumberger.



Slika 843: Elizabeta Korpič pred domačo hišo ob Dravi.[1499]



Slika 844: Elizabeta Korpič, rojena Vindiš, kot krstna botra.[1500]

[1499] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1500] Zasebni arhiv Renate Štumberger.



Slika 845: Od desne Korpičev Pepek in Lizika z njenim bratom Slavanom Vindišem in s hčerko Marijo.[1501]



Slika 846: Korpičev Pepek na počitku pri delu.[1502]



Slika 847: Marija Korpič (1951–2023) v mladih letih.[1503]

[1501] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1502] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1503] Zasebni arhiv Renate Štumberger.



Slika 848: Marija Korpič pri paši krav.[1504]



Slika 849: Korpičev Pepek in Lizika z vnuki pod domačimi brajdami, 1994.[1505]

[1504] Zasebni arhiv Renate Štumberger.
[1505] Zasebni arhiv Renate Štumberger.



Slika 850: Zakonca Marija in Anton Štumberger ob krstu prvorojenca.[1506]

[1506] Zasebni arhiv Renate Štumberger.

3.7 Hiša št. 8: Žlahtičevo

Več kot sto let pred prihodom Janeza Žlahtiča v Dravce je bilo na kasnejši Žlahtičevi domačiji polno ljudi, ki jih je zaradi nepopolnih podatkov, odsotnosti hišnih številk in mešanega pravnega položaja teh ljudi v razmerju do zemljiškega gospoda na Borlu težko postaviti v zanesljiv red.

Osnovna ugotovitev glede te domačije v 18. stoletju je, da sta na mestu današnje Žlahtičeve domačije živeli dve družini – Habjaničevi in Cafutovi. Cafutovi so bili podložniki in so živeli na pridvorni posesti borlskih gospodov oz. nekaj desetletij završkih gospodov v Dravcih. Ob njih pa so završki zemljiški gospodje Juriju Habjaniču leta 1771 podelili status svobodnega kmeta (lat. *liberi*) in mu k temu statusu dodelili kos zemlje. Jurij Habjanič je bil tako za Matijo Vidovičem in Janezom Bedračem tretji svobodni kmet v Dravcih. Medtem ko so Vidoviča završki gospodje postavili za tedanjo Feguševo domačijo (danes Vidovičevi), Bedrača pa ob Belšakove (po domače Tumpove), so Habjaniča postavili ob Cafutove. Noben od njih ni dobil kaj dosti zemlje in vsi trije so relativno kmalu tudi izginili iz Dravcev.

Domnevam, da sta v času pred uvedbo hišnih številk na mestu Žlahtičeve domačije stali dve hiši, a zaradi poroke med Habjaničevimi in Cafutovimi konec 18. stoletja tu najdemo samo še Cafutove. Tako okrog leta 1780 Habjaničev na tem mestu več ni in v hiši Dravci 7 se rojevajo člani družine Cafuta. Vid Cafuta je leta 1783 v zemljiški knjigi nasledil Jurija Habjaniča na rustikalni posesti, spomladi 1789 pa se vpisal še na del dominikalne posesti borlskih zemljiških gospodov. A družina je težko shajala in se je sredi 19. stoletja odselila iz Dravcev v Vareja, domačijo v Dravcih pa je prevzel prvi Žlahtič v Dravcih – Janez Žlahtič st.

3.7.1 Svobodni kmetje Habjanič (do 1793)

Skozi čas v Dravcih zasledimo kar tri družine Habjanič (ponemčeno Habianich). V drugi polovici 19. stoletja je na Rtiču (današnje Mlakarjevo) kupil zemljo Jakob Habjanič iz Varej (Lekečinčev).[1507] Leta 1903 se je z drugim Habjaničem iz Varej (Antonom) poročila naslednica Vespoharjevega posestva, Ana Weisbacher, in mož se je priselil k njej v Dravce.[1508]

Najstarejša družina Habjaničev v Dravcih pa je živela na mestu kasnejše Žlahtičeve domačije, danes Dravci 8. Na tem posestvu so dobili manjše posestvo kot svobodni kmetje.

O njih ni veliko podatkov, prav tako ni izkazana posebna številčnost te dravske družine. Najstarejši registrirani član te družine je bil Vid Habjanič, rojen okrog leta 1715, ki je bil poročen z Magdaleno. Slednja je na domačiji v Dravcih 7 umrla spomladi 1793 v starosti 74 let. Za Vida podatka o smrti nimamo.

V naslednji generaciji, rojeni med leti 1740 in 1750, sta registrirana dva Habjaniča. Najprej Jurij, ki je bil rojen leta 1739 in je umrl v Dravcih 30. oktobra 1783, star 44 let. Bi je poročen z Magdaleno in imel z njo leta 1769 hčer Marijo Habjanič, ki je umrla pozimi 1775, stara pet let. Ali je bil Jurij sin Vida ali ne, ne vemo, z ženo sta registrirana zgolj pri hčerinem rojstvu. Tako ni izključeno, da bi lahko bil Jurij tudi

[1507] O tem spodaj v poglavju o hiši Dravci 17.
[1508] O njih v poglavju o hiši Dravci 3.

mlajši Vidov brat, ki se je po bratovi smrti poročil z njegovo ženo Magdaleno. Jurij Habjanič je registriran v zemljiških registrih, a ga ne nasledi njegov sin Habjanič, temveč Vid Cafuta, domnevno Jurijev zet.

Habjanič

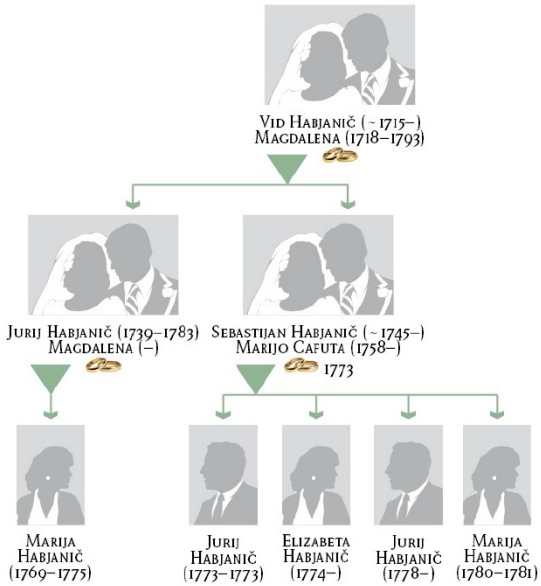

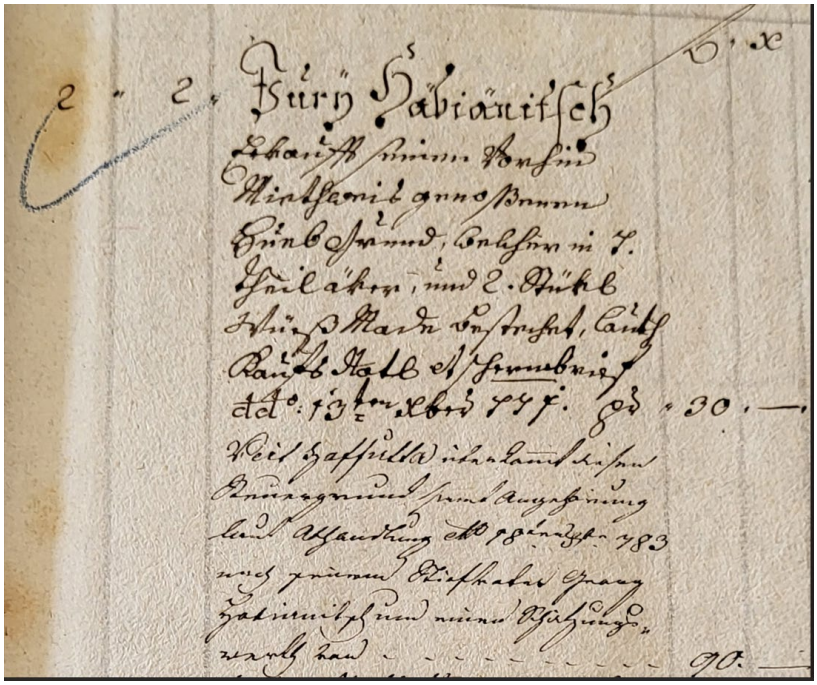

Slika 851: Jurij Habjanič kot drugi svobodni kmet v Dravcih, 13. 12. 1771.[1509]

[1509] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1058, vl. 1–358, 1783–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00072.

Kot sin Vida Habjaniča je v matičnih knjigah registriran Sebastijan Habjanič, občasno zapisan tudi kot Fabijan, ki se je pozimi leta 1773 poročil s komaj 15-letno Marijo Cafuta, hčerko soseda Jurija Cafute. Z zakonom med Sebastijanom in Marijo sta se obe sosednji družini, rustikalna in podložna, povezali. A kljub temu, da so štirje otroci Sebastijana in Marije Habjanič, rojeni v letih 1773–1780, imeli očetov priimek, nobeden od njih ni nadaljeval priimka Habjanič v Dravcih 7. Med štirimi otroki sta bili dve hčerki, Elizabeta in Marija, ter dva sinova z imenom Jurij. Prvi, rojen spomladi 1773, je umrl dva meseca po rojstvu, drugi pa najbrž prav tako v otroštvu.

3.7.2 Stara družina Cafuta

Marija Cafuta, ki se je poročila s Sebastijanom Habjaničem, je le ena iz velike družine Cafuta (ponemčeno Zaffutta), ki je v 18. stoletju živela v Dravcih. Do leta 1789, ko so Cafutovi vpisani v dominikalno zemljiško knjigo, ni izkazana njihova povezava z več družinami Cafuta iz Tajne. Okrog leta 1854 je domačijo Cafutovih v Dravcih prevzel Janez Žlahtič in Cafutovi so se odselili v Vareja.

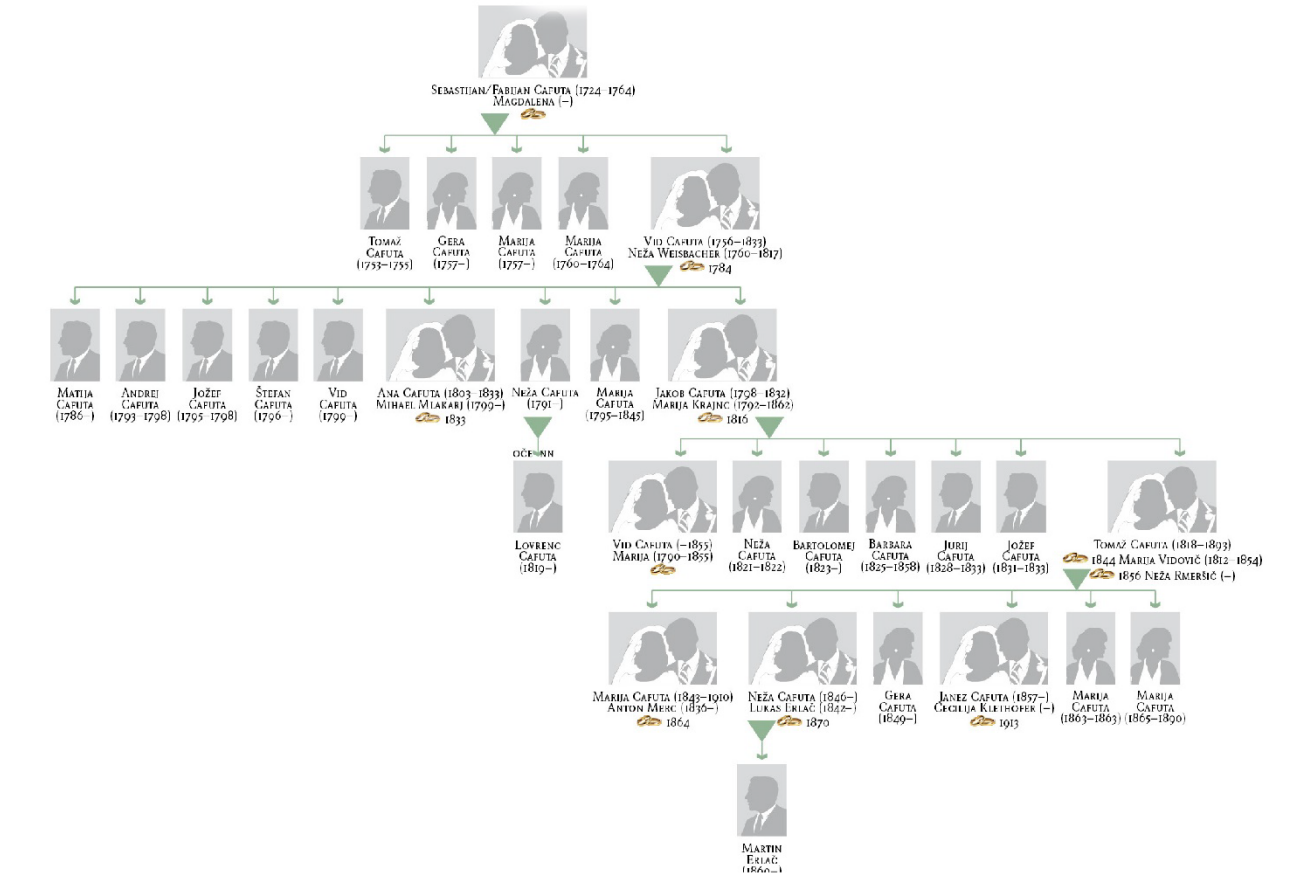

– Podložniki, vezani na zemljo v Dravcih

Najstarejši registrirani član te družine je bil Janez Cafuta, rojen okrog leta 1690, ki je bil najbrž mož Marije Cafuta, ki je v starosti 74 let pri tej hiši umrla pozimi 1763. Leta 1711 je Janez Cafuta dobil sina Jurija, ki se je pozimi 1745 poročil z Marijo Lesjak iz Najdešnice (danes na tem mestu Soviče in Repišče). Iz matičnih knjig sta razvidna njuna hči Marija, rojena leta 1758, ki je bila poročena s sosedom Sebastijanom Habjaničem, s katerim sta imela v letih 1773–1780 štiri otroke, ter deset let mlajši sin Blaž Cafuta. Za Blaža vemo, da je bil leta 1810 poročna priča staršem prvega Žlahtiča v Dravcih – Andreja Žlahtiča iz Gradišč, ob poroki stanujočega v Varejah, ko se je po smrti njegove prve žene poročil z Gero Krajnc (s kasnejšega Kovačevega) iz Dravcev. Posredno iz podatkov o botrstvu izvemo, da je bil Blaž Cafuta poročen z Apolonijo in skupaj sta bila botra enemu od sinov Andreja in Gere Žlahtič. Umrl je pozimi leta 1824, star 55 let, na Gerini domačiji v Dravcih 11. Potomcev Blaža Cafute v knjigah nisem zasledila.

V generaciji za Jurijem Cafuto, rojeni med leti 1720–1730, najdemo pri tej hiši štiri dečke Cafuta, za katere nimamo rojstnih podatkov, a o njih izvemo posredno iz drugih zapisov. Vsem bi glede na starost lahko bil oče Janez Cafuta, a to ni nikjer v zapisih potrjeno.

Gre najprej za Mihaela Cafuto, ki sta se mu z neznano ženo v letih 1750 in 1751 rodili hčerki Ana in Marija. Za obe je ohranjen zapis v mrliški knjigi – umrli sta v letih 1753 in 1756.

Drugi med njimi je bil Štefan Cafuta, poročen z Ano, s katero je imel v letih 1757–1764 tri otroke. Štefan je zapisan zgolj pri njihovih rojstvih, za njegovo ženo Ano pa je zabeležena tudi smrt leta 1817. Sicer v mrliški knjigi piše, da je bila stara 70 let, a je bila nedvomno vsaj nekaj let starejša, saj bi sicer prvo hčer Marijo rodila že pri 10. letih. Tovrstnega zaokroževanja starosti umrlega je bilo v tistem času veliko. Ana Cafuta je umrla v Dravcih 17, kar nakazuje, da je bila morda iz družine Weisbacherjevih ali pa je bila po moževi smrti tam dekla. Kaj je bilo z njenimi otroki, ne vemo.

Tretji v generaciji je bil Matija Cafuta, ki se mu je januarja 1763 v Dravcih 7 rodila hči Ana; umrla je spomladi naslednje leto.

– Sebastijan Cafuta

Družino Cafuta v Dravcih nadaljuje četrti – Sebastijan (Fabijan) Cafuta. Rojen je bil leta 1724 in bi prav tako lahko bil sin Janeza Cafute. Poročen je bil z Magdaleno in z njo je imel štiri otroke. Najstarejši Tomaž je umrl leta 1755, star dve leti. Hčerki sta bili Gera in Marija, rojeni v letih 1757 in 1760. Za Marijo najdemo podatek, da je umrla leta 1764, torej stara štiri leta. Družino je nadaljeval sin Vid Cafuta, rojen leta 1756, ki je tudi zemljiškoknjižno zaveden kot naslednik Jurija Habjaniča na tej domačiji. Razloga za to sta lahko dva: ali je bil zet Jurija Habjaniča ali pa so Habjaniči finančno propadli ter so zemljiški gospodje njihovo posest priključili Cafutovi.

Ob teh štirih otrocih je leta 1757, ko se je Sebastijanu in Magdaleni rodila hči Gera, zabeleženo tudi rojstvo Marije Cafuta, hčerke Sebastijana z neko Marijo. Ker je dva meseca prej Magdalena rodila Gero, tako ni mogoče, da gre zgolj za napačen zapis imena matere.

– Neidentificirani drugi Vid Cafuta

Zmeda z dvema ženama Sebastijana Cafute se nadaljuje tudi pri njegovem sinu in nasledniku Vidu. Ker so bili Cafutovi takrat še podložniki završkih oziroma borlskih gospodov in niso mogli s posestva, se nakazuje, da sta bila v družini dva Vida Cafuta – eden je bil poročen z Marijo Weisbacher (hčerko Mihaela Weisbacherja in Apolonije Krajnc), drugi pa z Nežo (domnevno Habjaničevo). Obe ženski sta rojevali v istem obdobju, pri otrocih je tudi zabeležena hišna številka – vsi so bili rojeni na naslovu Dravci 7. Zato ni mogoče sklepanje, da je bila ena od njiju prva, ena pa druga žena Vida Cafuta. Otroci obeh mater so imeli botra soseda Matija Vidoviča in njegovo ženo Marijo, mlajši pa potem že Matijevega sina Jožefa Vidoviča in njegovo ženo Uršo.

A dveh Vidov primerne starosti v matičnih knjigah ne najdem. Ker je znani Vid prevzel rustikalno (svobodno) posest po Juriju Habjaniču, je dokaj verjetno, da je bila njegova žena Neža dejansko hči Jurija Habjaniča. Njun sin Jakob je tudi nadaljeval družino – in ne kateri iz zakona (drugega?) Vida Cafute z Marijo Weisbacher. Vid Cafuta, rojen leta 1756, je spomladi 1789 tudi odkupil posest, ki je bila del pridvorne posesti borlskih gospodov, in družino rešil podložništva. Dočakal je visoko starost – umrl je pri 85. letih leta 1833.

– Otroci Vida Cafute in Marije Weisbacher (rojeni 1786–1803)

Marija Weisbacher, ki je bila žena enega od očitno dveh Vidov Cafutov v Dravcih, je bila rojena junija 1760. Njena starša sta bila oba Dravčana – Mihael Weisbacher in Apolonija Krajnc.

Z Vidom Cafuto sta imela šest otrok, od katerih je bila le najmlajša hčerka. V otroških letih sta umrla Andrej in Jožef. Kaj je bilo s sinovi Matijo, Štefanom in Vidom, ni bilo zabeleženo. Najmlajša Ana, rojena leta 1803, pa se je pri 30. letih poročila z Mihaelom Mlakarjem, njeno nadaljnje življenje v Dravcih pa ni razvidno.

– Otroci Vida Cafute in Neže (rojeni 1789–1795)

Neža, domnevno rojena Habjanič, je umrla leta 1817 v starosti okrog 60 let. Vidu Cafuti je rodila tri otroke znotraj obdobja rojevanj Marije Weisbacher. Če sta obstajala dva Vida Cafuta, je bil naslednik Jurija Habjaniča ta, ki je bil poročen z Nežo. Imela sta dve hčeri in sina. Hči Neža je bila rojena leta 1791 in je leta 1819 na domu rodila nezakonskega sina Lovrenca. Tudi njena sestra Marija Cafuta, rojena 1795, se ni poročila – umrla je leta 1845 doma, stara 50 let.

V tem času, natančneje spomladi 1798, je na njihovi domačiji umrl Tomaž Šmigoc. Po oceni župnika je bil star okrog 80 let, kar pomeni, da je bil rojen pred več kot 300 leti – leta 1718. Morda je že v tistem času šlo za preužitkarja ali pa za človeka v socialni oskrbi pri Cafutovih.

– Jakob Cafuta – Vidov naslednik

Najstarejši otrok Vida in Neže je bil Jakob Cafuta, rojen v času francoske revolucije, poleti 1789. Leta 1816 je nasledil Cafutovo domačijo in se pri Sv. Barbari poročil s tri leta mlajšo Marijo Krajnc, hčerko Jurija Krajnca iz Gradišč. Njuni priči sta bila Tomaž Weisbacher in Anton Mlakar iz Dravcev. Kot Marija

Cafuta je od tifusa umrla na moževi domačiji v Dravcih poleti 1862, stara 70 let – ko je bil gospodar domačije že Janez Žlahtič. Prvotne domneve, da je šlo za Krajnčevo iz Dravcev, so se po tem, ko sem našla poroko pri Sv. Barbari, izkazale za neutemeljene in s tem tudi ni povezave med Marijo Cafuta in Gero Krajnc, mamo kasnejšega lastnika Janeza Žlahtiča.

Jakob in Marija Cafuta sta imela med leti 1818 in 1831 sedem otrok – med njimi dve hčerki. Neža je umrla v prvem letu starosti leta 1821. Kmalu po rojstvu najmlajšega Jožefa je leta 1832, v starosti 43 let, umrl tudi Jakob in Marija je postala vdova.

Prizadevale so jo nadaljnje tragedije – v naslednjem letu sta ji po smrti moža umrla še najmlajša sinova, komaj dveletni Jožef in šestletni Jurij. Tako so Mariji ostali štirje otroci. Bartolomej, ki je bil rojen leta 1823, je bil najmlajši med preostalimi tremi sinovi in zanj nimam podatka o smrti. Tako zagotovo niti ne vemo, ali je preživel očeta ali ne, saj imamo za leta po njegovem rojstvu le nepopolne zapise v mrliški knjigi. Edina preživela hči je bila Barbara, ki se ni poročila in je še po tem, ko sta se njena brata Tomaž in Vid izselila iz Dravcev v Vareja in je na domačijo prišel Janez Žlahtič, ostala na domačiji v Dravcih skupaj z mamo. Umrla je pozimi leta 1858, stara 33 let. Preostala sinova, Tomaž in Vid, sta dočakala višja leta in sta se tudi poročila.

- Pomanjkljivi matični podatki Jakobovega sina Vida

Za Vida Cafuto, sina Jakoba iz Dravcev, izvemo iz mrliške matične knjige. Leta 1855 pri njegovi smrti piše, da je bil star 50 let. To je nedvomno napačna starost, saj bi bil v tem primeru ob njegovem rojstvu oče Jakob star šele 15 let. A vpisa v rojstni knjigi na Vidmu zanj ne najdem, Vid Cafuta se nahaja le na indeksu Sv. Barbare za leto 1817 – a ker indeks kaže na prepis originalne knjige, njega v slednji ne najdem, prepis pa ni objavljen. Glede na ta indeks in zapis njegove smrti v Dravcih je mogoče, da se je Vid Cafuta Jakobu in Mariji rodil še v Gradiščah, kmalu po poroki. Vid Cafuta je bil poročen z Marijo, ki je umrla julija 1855, domnevno stara 65 let v Varejah 25, na Vidovičevem, kamor so se Cafutovi izselili – se pravi, da je bila rojena 1790, mnogo pred Vidom. Istega leta jeseni je umrl tudi Vid, star okrog 50 let. Umrl je v Dravcih 9 – takrat Krajnčevi (danes Dravci 11), saj je bil na domačiji Cafutovih v Dravcih tedaj lastnik že Janez Žlahtič. Vid in Marija potomcev nista imela. Zato je bil za naslednika domačije v Dravcih določen mlajši Tomaž.

- Tomaž Cafuta se poroči z Vidovičevo Marijo

Pri Tomažu Cafuti podobnih zapletov kot pri Vidu ni. Rojen je bil leta 1818 v Dravcih in je takoj po smrti očeta Jakoba leta 1832, ko mu je bilo šele 13 let, dedoval kmetijo. Leta 1844 se je 25-leten poročil s šest let starejšo sosedo Marijo Vidovič, hčerko Tomaža Vidoviča, ki se je iz Varej priselil k Mariji Feguš v Dravce. Cafutova nevesta Marija je bila sestra Jožefa Vidoviča, ki je bil nadučitelj v Gradcu, ter najmlajšega brata Videka Vidoviča, ki je nadaljeval Vidovičevo družino v Dravcih.

V letih 1843–1849 so se Tomažu in Mariji Cafuta v Dravcih rodile tri hčerke. Prva Marija je bila leta 1843 rojena še pri Vidovičevih, na maminem domu. Takrat starša še nista bila poročena. Naslednji hčerki Neža in Gera pa sta bili že rojeni spodaj na Cafutovem (današnjem Žlahtičevem, danes Dravci 8). Na spodnji

domačiji v Dravcih je Marija z možem Tomažem Cafuto živela največ deset let, nato pa se je na domačijo preselil Janez Žlahtič z ženo.

– Družina Cafuta se preseli v Vareja na Vidovičevo

Nekje v obdobju med rojstvom najmlajše Gere leta 1849 in letom 1854, ko je Cafutovo v Dravcih prevzel Janez Žlahtič, se je družina Cafuta preselila v Vareja 25. Kmalu po preselitvi v Vareja je Tomaževa žena Marija Cafuta tam umrla, stara 45 let.

Iz zemljiških podatkov sklepam, da je Marija Cafuta, rojena Vidovič, v Varejah dedovala posest po očetu Tomažu, ki se je poročil v Dravce z Marijo Feguš in umrl leta 1842. Da je šlo za domačijo Tomaža Vidoviča, sklepam, ker je po smrti Marije ni dedoval njen mož Tomaž Cafuta, niti katera od hčerk, temveč Marijin najmlajši brat Vid Vidovič in njegova žena Katarina, rojena Emeršič.[1510]

– Vdovec Cafuta ne deduje Vidovičevega

Vidovičevi pa torej po smrti njihove Marije niso dovolili, da bi šla Vidovičeva dediščina v Varejah na njihovega zeta Tomaža Cafuto. A tudi izselili ga niso; morda delno zaradi njunih treh hčerk, ki ob mamini smrti še niso bile poročene. Na njihov dom je kmalu prišla Tomaževa nova žena Neža in tam so se jima rojevali novi otroci. Najstarejša hči Tomaža Cafute in njegove žene Marije Vidovič – Marija – je pred poroko z Antonom Mercem iz Varej leta 1864 stanovala nekje drugje v Varejah, ne doma pri očetu in mačehi. Kot Marija Merc je v Varejah umrla leta 1910.

Njena tri leta mlajša sestra Neža se je leta 1870 poročila z Lukasom Erlačem iz Dravinjskega Vrha. Tri mesece pred poroko je na domačiji njenega dedka Tomaža Vidoviča rodila Lukasovega sina Martina, ki je bil po poroki na prošnjo staršev pozakonjen in je nosil očetov priimek Erlač. Za najmlajšo hči Marije Vidovič Gero nimamo podatkov o poroki.

– Nova žena Tomaža Cafute

Tomaž Cafuta je bil ob smrti žene Marije Vidovič leta 1854 star 35 let in se je vnovič poročil z Nežo Emeršič, ki je na domačiji Tomaža Vidoviča v Varejah 25 rodila tri otroke. Najstarejši Janez je bil rojen leta 1857 in se je leta 1913 poročil s Cecilijo Klethofer. Druga je bila hči Marija, ki je umrla leta 1863, stara komaj mesec dni. Čez dve leti pa se je rodila še njena soimenjakinja, torej ponovno Marija Cafuta, ki je kot (še) neporočena pri 24. letih umrla leta 1890 na rojstnem domu v Varejah 25.

– Ključno vprašanje: Zakaj so Cafutovi morali oditi iz Dravcev?

Razlog za odhod Cafutovi iz Dravcev so bili najbrž dolgovi. Iz zemljiške knjige je razvidno, da je bil del njihovega posestva (v dominikalni zemljiški knjigi št. 1066, vložek 10) leta 1843 združen z vložkom sosedov Krajnčevih in tako za Cafutove izgubljen. A tudi s preostale domačije so morali oditi. Če bi se Marija Vidovič še utegnila odločiti in v to prepričala moža Tomaža Cafuto, da gredo živet na očetovo

[1510] O njih v poglavju o družini Vidovič, Dravci 5.

domačijo v Vareja, pa sta šla z njima in otroki tudi Tomažev brat Vid in njegova žena. To kaže, da so bili Cafutovi prisiljeni oditi iz Dravcev. Ženi obeh Cafutov, Tomaža in Vida, sta v Varejah 25 tudi umrli.

Prevzemnik Cafutove domačije v Dravcih je bil leta 1854 Janez Žlahtič. Njegova mama Gera je bila članica Krajnčeve družine iz Dravcev, ni pa izkazano njeno sorodstvo z mamo Tomaža Cafute – Marijo Krajnc, ki je bila iz Gradišč. Ker je bil Janez Žlahtič ob smrti očeta Andreja mladoleten, ob poroki pa pove, da je njegovo posestvo v Dravcih očetovo, sklepam, da je Andrej Žlahtič družini Cafuta v Dravcih ob zgoraj omenjenih tragedijah zgodaj umrlega Jakoba Cafute pomagal s posojilom, ker vdova Marija teh dolgov ni mogla povrniti, prav tako pa tudi ne njen sin Tomaž, se je po poroki (ali morebiti že prej) Janez Žlahtič preselil v Dravce. Na njegovem domu v Sovičah (kasnejši Milošičev ali Kucurski breg) je namreč gospodaril njegov starejši brat Franc Žlahtič.

3.7.3 Žlahtičevi (od leta 1854 naprej)

Žlahtičevi se v starih matičnih knjigah ponemčeno zapisujejo kot Schlachtitsch, včasih tudi Shlahtizh. Želja, da pojasnim, od kod je bil prvi Janez Žlahtič iz Dravcev in kdaj se je rodil, mi je povzročila izjemno veliko dodatnega raziskovanja. Janezovega rojstva namreč nisem mogla nikjer najti. V okolici Dravcev, v Sovičah in v Varejah sem zasledila več drugih Žlahtičev, a jih ni bilo mogoče povezati z Janezom Žlahtičem iz Dravcev ter ugotoviti, v kakšnem medsebojnem razmerju so. Dodatno težavo so povzročali v matičnih knjigah napačno navedeni podatki o starosti ljudi, kar je raziskavo dolgo vodilo v slepo ulico.

Zgodovina in rodbinsko drevo družine Žlahtič iz Dravcev sta se začeli razpletati, ko sem v matičnih knjigah Župnije sv. Barbare v Cirkulanah našla več družin Žlahtič. Ena veja te družine je konec 18. stoletja živela v Velikem Vrhu (oče Mihael), druga v Gruškovcu (oče Filip, kasneje njegov sin Andrej). Največ Žlahtičev pa je bilo v Gradiščah. Sredi 18. stoletja, torej v času cesarice Marije Terezije, so tam gradili svojo družino Jurij, Gregor, Lovrenc in Gregorij Žlahtič. Zgodovino Dravcev so določali potomci Lovrenca in njegove žene Gere.

- Andrej Žlahtič, njegovi sinovi in številna posestva

Andrej Žlahtič je bil Lovrencu in Geri Žlahtič iz Gradišč rojen leta 1765. Bil je najmlajši od treh otrok (najstarejši Martin je bil rojen leta 1756, sestra Urša pa leta 1761). Andrej je imel dolgo in zelo pestro življenje, v katerem je kupil in živel na več posestih, ki jih je ob porokah zapuščal sinovom. Glede na dostopne registre je imel z dvema ženama v obdobju 40 let dvanajst otrok, od katerih ga je preživelo osem.

- Andrejeva prva žena Neža in njunih pet sinov

Prvič je bil Andrej Žlahtič poročen pri starosti 20 let pri sv. Barbari z Nežo Pisanec, ki je bila leto dni mlajša od njega. Januarja 1786 sta se poročila in že pred naslednjim koncem leta se jima je v Gradiščah rodil prvi sin Jožef. Štiri leta mlajši od njega je bil sin Matija Žlahtič, ki je bil prav tako rojen v Gradiščah pozimi 1790. Da je prvi Jožef najbrž kmalu umrl, sklepam iz dejstva, da je bil v letu 1794 v Gradiščah rojen že drugi Jožef Žlahtič, poleti 1798 pa še Mihael Žlahtič. Medtem ko se Mihael ni pojavil kot dedič

po očetu leta 1842, je Jožef na tem seznamu, s pripisom, da živi na Hajdini. V Gradiščah 97 je bila doma Neža Pisanec, saj je iz matičnih knjig urada na Borlu razvidno, da so bili v Gradiščah 97 Pisančevi.

– Selitev v Vareja na »Kirbišev« breg

Med letoma 1798 in 1808 je Andrej Žlahtič kupil posestvo v Varejah 3 (danes Kirbišev breg), kamor se je preselil z Nežo in s sinovi. Da so bili v letu 1808 že v Varejah, sklepam iz podatka, da se je Andreju in Neži tistega leta v Varejah rodil peti sin Vid. Andrej in Neža sta bila takrat stara že preko 40 let. Glede na pomanjkljive matične knjige tako pri sv. Vidu kot pri sv. Barbari v tistem času ni izključeno, da se jima je med 1798 in 1808 rodil še kak otrok – ali pa so med leti 1798 in 1808 živeli v kateri drugi župniji, saj je imel Andrej Žlahtič razvito prakso selitev. To potrjuje tudi dejstvo, da se na seznamu dedičev v zapuščinskem postopku pojavi tudi hči Katarina, katere rojstva v matičnih knjigah župnij, v katerih je družina živela, ne zasledim. Tako so verjetno v manjkajočih letih živeli še kje drugje.

Ko je bil Vid star komaj dve leti, se je njegov večji brat Matija v Varejah že poročil. Dolga rodbina Matije Žlahtiča, drugega sina Andreja Žlahtiča, je opisana v nadaljevanju.

– Andrejeva druga žena Gera iz Dravcev

A kmalu po rojstvu sina Vida v Varejah je njegova mama Neža umrla. Andrej Žlahtič se je v drugo poročil z 20 let mlajšo ženo Gero Krajnc s »Kovačevega« v Dravcih. Rojena je bila marca 1785 Matiji in Katarini Krajnc, njena botra pa sta bila kot večini Dravčanov v tistem času Matija Vidovič in njegova žena Marija iz stare družine Vidovič pri Dravi. S premožnim Andrejem Žlahtičem se je Gera poročila junija 1810 pri sv. Vidu, ko je bilo Geri 25 let. Njuni priči sta bila Tomaž Krajnc (najbrž iz Tajne) in Blaž Cafuta z domačije stare družine Cafutov v Dravcih, ki jo je dobrih 40 let kasneje prevzel Andrejev in Gerin sin Janez Žlahtič.

Čeprav je bil Andrej Žlahtič ob drugi poroki star že 45 let, je 20 let mlajša žena v naslednjih 15 letih rodila šest njegovih otrok. Ob zadnji hčerki Ani je bil Andrej tako star že 60 let. Prvi njun skupen otrok je bil Matija, ki je bil v Varejah rojen pozimi 1811. Babica pri porodu je bila Gerina mama Katarina Krajnc iz Dravcev. Ni jasno, zakaj sta mu dala starša isto ime, kot ga je imel starejši polbrat. Deček je najbrž kmalu umrl, česar pa ni mogoče preveriti, saj je mrliška knjiga za tisto obdobje nepopolna. Dve leti za Matijo (leta 1813) se je Andreju in Geri v Varejah rodila hči Gera Žlahtič, ki je bila poročena s sovaščanom Matevžem Kmetcem in z njim imela hčer Nežo, poročeno v družino Portenšlager iz Lancove vasi.

Družino Žlahtič v Varejah so takrat sestavljali starša Andrej in Gera, Andrejeva sinova iz prvega zakona Jožef (leta 1813 star 21 let) in Vid (star 5 let) ter Gera (novorojenka) iz drugega zakona. Neznano kje in kdaj se je rodila še hči Katarina. Andrejev sin Matija iz prvega zakona je bil že poročen in rojevali so se mu otroci. Po rojstvu Gere je Andrej Žlahtič sinu Matiji prepustil posestvo v Varejah (danes Kirbišev breg z okolico), ki je bilo v tistem času nedvomno eno večjih posestev v okolici.

Žlahtič

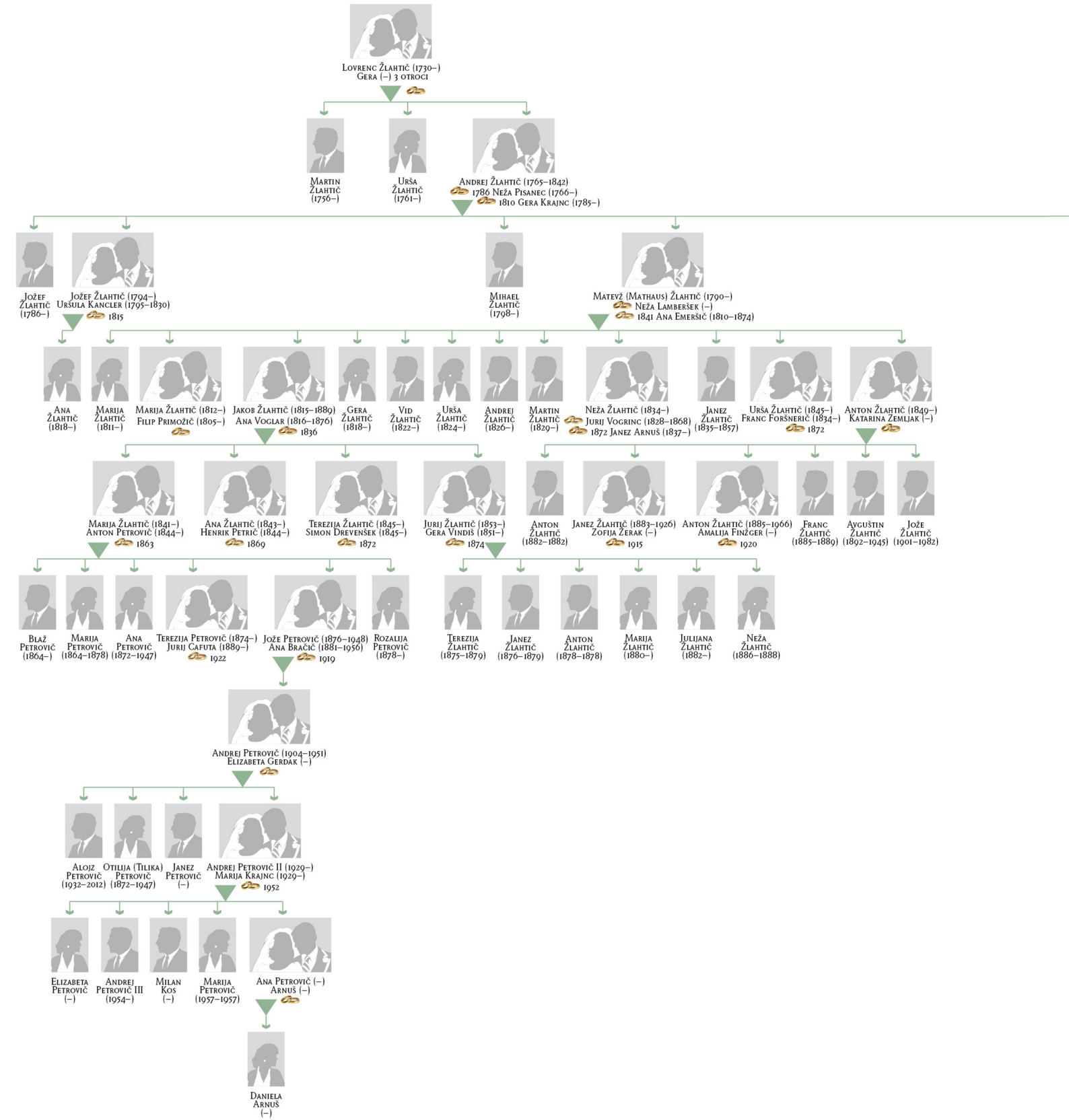
Lovrenc Žlahtič (1730–)
Gera (–) 3 otroci
Martin Žlahtič (1756–)
Urša Žlahtič (1761–)
Andrej Žlahtič (1765–1842)
1786 Neža Pisanec (1766–)
1810 Gera Krajnc (1785–)
Jožef Žlahtič (1786–)
Jožef Žlahtič (1794–)
Uršula Kancler (1795–1830)
1815
Mihael Žlahtič (1798–)
Matevž (Mathaus) Žlahtič (1790–)
Neža Lamberšek (–)
1841 Ana Emeršič (1810–1874)
Ana Žlahtič (1818–)
Marija Žlahtič (1811–)
Marija Žlahtič (1812–)
Filip Primožič (1805–)
Jakob Žlahtič (1815–1889)
Ana Voglar (1816–1876)
1836
Gera Žlahtič (1818–)
Vid Žlahtič (1822–)
Urša Žlahtič (1824–)
Andrej Žlahtič (1826–)
Martin Žlahtič (1829–)
Neža Žlahtič (1834–)
Jurij Vogrinc (1828–1868)
1872 Janez Arnuš (1837–)
Janez Žlahtič (1835–1857)
Urša Žlahtič (1845–)
Franc Foršnerič (1834–)
1872
Anton Žlahtič (1849–)
Katarina Zemljak (–)
Marija Žlahtič (1841–)
Anton Petrovič (1844–)
1863
Ana Žlahtič (1843–)
Henrik Petrič (1844–)
1869
Terezija Žlahtič (1845–)
Simon Drevenšek (1845–)
1872
Jurij Žlahtič (1853–)
Gera Vindiš (1851–)
1874
Anton Žlahtič (1882–1882)
Janez Žlahtič (1883–1926)
Zofija Žerak (–)
1915
Anton Žlahtič (1885–1966)
Amalija Finžger (–)
1920
Franc Žlahtič (1885–1889)
Avguštin Žlahtič (1892–1945)
Jože Žlahtič (1901–1982)
Blaž Petrovič (1864–)
Marija Petrovič (1864–1878)
Ana Petrovič (1872–1947)
Terezija Petrovič (1874–)
Jurij Cafuta (1889–)
1922
Jože Petrovič (1876–1948)
Ana Bračič (1881–1956)
1919
Rozalija Petrovič (1878–)
Terezija Žlahtič (1875–1879)
Janez Žlahtič (1876–1879)
Anton Žlahtič (1878–1878)
Marija Žlahtič (1880–)
Julijana Žlahtič (1882–)
Neža Žlahtič (1886–1888)
Andrej Petrovič (1904–1951)
Elizabeta Gerdak (–)
Alojz Petrovič (1932–2012)
Otilija (Tilika) Petrovič (1872–1947)
Janez Petrovič (–)
Andrej Petrovič II (1929–)
Marija Krajnc (1929–)
1952
Elizabeta Petrovič (–)
Andrej Petrovič III (1954–)
Milan Kos (–)
Marija Petrovič (1957–1957)
Ana Petrovič (–)
Arnuš (–)
Daniela Arnuš (–)

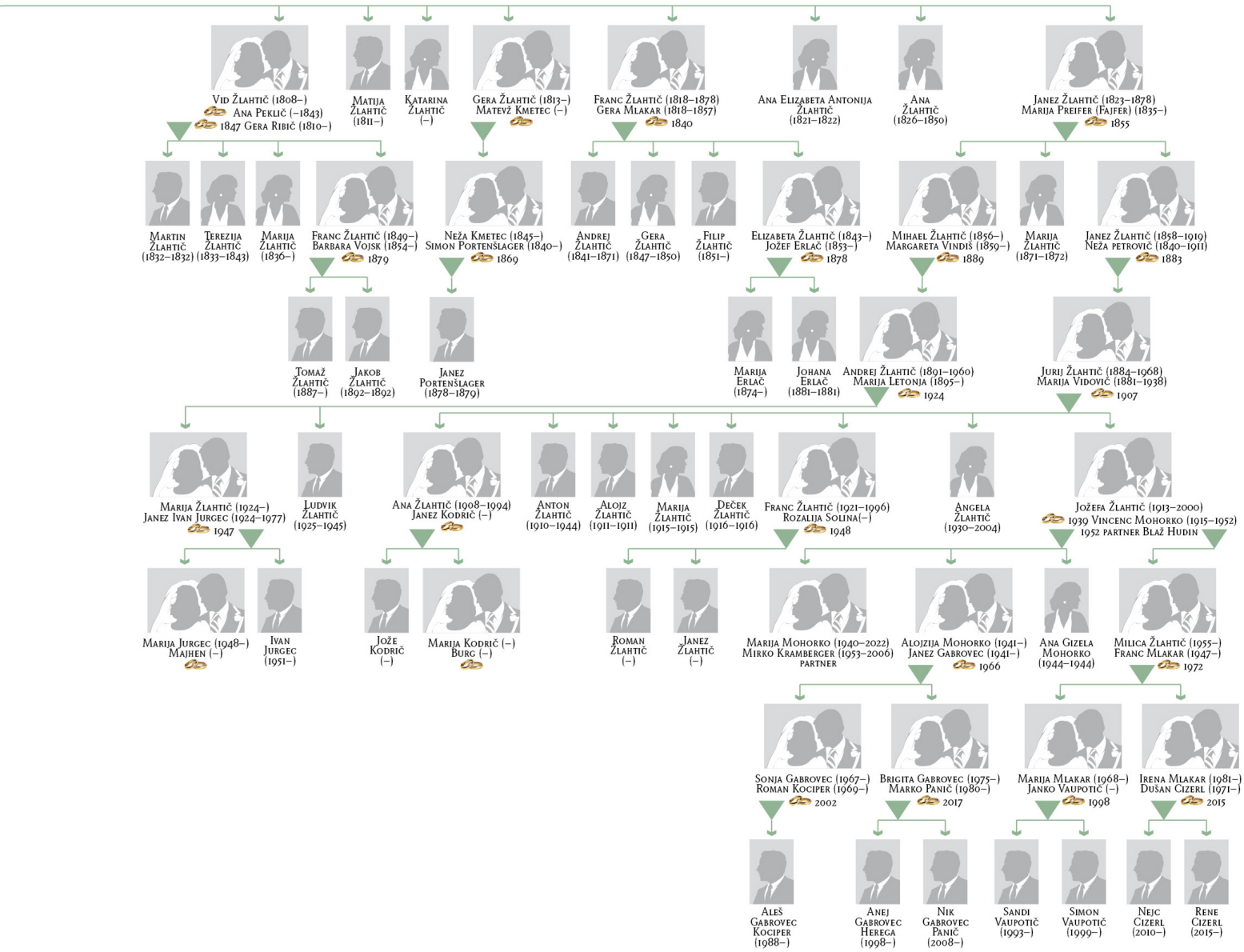
Vid Žlahtič (1808–)
Ana Peklič (–1843)
1847 Gera Ribič (1810–)
Matija Žlahtič (1811–)
Katarina Žlahtič (–)
Gera Žlahtič (1813–)
Matevž Kmetec (–)
Franc Žlahtič (1818–1878)
Gera Mlakar (1818–1857)
1840
Ana Elizabeta Antonija Žlahtič (1821–1822)
Ana Žlahtič (1826–1850)
Janez Žlahtič (1823–1878)
Marija Preifer (Fajfer) (1835–)
1855
Martin Žlahtič (1832–1832)
Terezija Žlahtič (1833–1843)
Marija Žlahtič (1836–)
Franc Žlahtič (1840–)
Barbara Vojsk (1854–)
1879
Neža Kmetec (1845–)
Simon Portenšlager (1840–)
1869
Andrej Žlahtič (1841–1871)
Gera Žlahtič (1847–1850)
Filip Žlahtič (1851–)
Elizabeta Žlahtič (1843–)
Jožef Erlač (1853–)
1878
Mihael Žlahtič (1856–)
Margareta Vindiš (1859–)
1889
Marija Žlahtič (1871–1872)
Janez Žlahtič (1858–1919)
Neža Petrovič (1840–1911)
1883
Tomaž Žlahtič (1887–)
Jakob Žlahtič (1892–1892)
Janez Portenšlager (1878–1879)
Marija Erlač (1874–)
Johana Erlač (1881–1881)
Andrej Žlahtič (1891–1960)
Marija Letonja (1895–)
1924
Jurij Žlahtič (1884–1968)
Marija Vidovič (1881–1938)
1907
Marija Žlahtič (1924–)
Janez Ivan Jurgec (1924–1977)
1947
Ludvik Žlahtič (1925–1945)
Ana Žlahtič (1908–1994)
Janez Kodrič (–)
Anton Žlahtič (1910–1944)
Alojz Žlahtič (1911–1911)
Marija Žlahtič (1915–1915)
Deček Žlahtič (1916–1916)
Franc Žlahtič (1921–1996)
Rozalija Solina(–)
1948
Angela Žlahtič (1930–2004)
Jožefa Žlahtič (1913–2000)
1939 Vincenc Mohorko (1915–1952)
1952 partner Blaž Hudin
Marija Jurgec (1948–)
Majhen (–)
Ivan Jurgec (1951–)
Jože Kodrič (–)
Marija Kodrič (–)
Burg (–)
Roman Žlahtič (–)
Janez Žlahtič (–)
Marija Mohorko (1940–2022)
Mirko Kramberger (1953–2006)
partner
Alojzija Mohorko (1941–)
Janez Gabrovec (1941–)
1966
Ana Gizela Mohorko (1944–1944)
Milica Žlahtič (1955–)
Franc Mlakar (1947–)
1972
Sonja Gabrovec (1967–)
Roman Kociper (1969–)
2002
Brigita Gabrovec (1975–)
Marko Panič (1980–)
2017
Marija Mlakar (1968–)
Janko Vaupotič (–)
1998
Irena Mlakar (1981–)
Dušan Cizerl (1971–)
2015
Aleš Gabrovec Kociper (1988–)
Anej Gabrovec Herega (1998–)
Nik Gabrovec Panič (2008–)
Sandi Vaupotič (1993–)
Simon Vaupotič (1999–)
Nejc Cizerl (2010–)
Rene Cizerl (2015–)

Leta 1815 se je na Hajdini Andrejev sin Jožef, star 24 let, poročil z Uršulo Kancler s Hajdine. Pri Jožefu ni pripisan kraj bivanja ob poroki. Jožef in Uršula sta očitno živela na ženini domačiji, saj se jima je tam leta 1818 rodila hčerka Ana Žlahtič. Leta 1830 je Uršula umrla od želodčnega raka. V letih 1815–1830 ni razvidno, da bi se jima z Jožefom rodili dodatni otroci poleg Ane.

V času med Jožefovo poroko in rojstvom prvorojenke je oče Andrej Žlahtič kupil posestvo v Grajeni, kamor sta se preselila z drugo ženo Gero in mlajšimi otroki.

- Andrej in Gera Žlahtič se preselita v Grajeno

V Grajeni je bil jeseni 1818 rojen naslednji sin Andreja in Gere – Franc Žlahtič. Takrat je bila torej družina Žlahtič zagotovo že v Grajeni. Tam so se Andreju in Geri rodili še trije otroci. Vsi so bili krščeni pri sv. Petru in Pavlu na Ptuju. Leta 1821 se jima je rodila hči Ana Žlahtič, ki je umrla pred prvim rojstnim dnevom. V letu 1826 sta Žlahtiča ponovno poskusila z imenom Ana. Ta Ana je preživela otroštvo, saj je bila ob očetovi smrti med njegovimi dediči (takrat stara 16 let). Med obema Anama pa so leta 1823 pri sv. Petru in Pavlu krstili (prav tako v Grajeni rojenega) Janeza Žlahtiča, začetnika družine Žlahtič v Dravcih.

Če bi mislili, da je bil Andrej pri rojstvu zadnje hčerke Ane že brez moči, saj je bil star že 60 let, ni bilo tako. Okrog leta 1830 je sinu Vidu, ki je bil rojen v Varejah, a je vsaj od 10. leta naprej živel v Grajeni in se tam tudi poročil, prepustil družinsko posestvo v Grajeni, kjer je Vid z ženo Ano Peklič gradil svojo družino. Njegov oče Andrej Žlahtič pa je poleti 1830, ko je bil star 65 let, kupil Korenovo posestvo v Sovičah.

Vidu in Ani Žlahtič sta se v Grajeni rodila sin in dve hčeri: sin Martin je umrl v starosti dveh mesecev leta 1832, hči Terezija pa stara devet let leta 1843; za tretjo Marijo ni opaziti zgodnje smrti. Dva meseca po mali Tereziji je umrla tudi mama Ana. Vid se je vnovič poročil štiri leta kasneje in z novo ženo, vdovo Gero Ribič iz Krčevine, sta leta 1849 dobila sina Franca Žlahtiča. Ta se je leta 1879 poročil z Barbaro Vois iz Krčevine in živela sta v Dornavi, kjer najdemo krst dveh njunih sinov – Tomaža in Jakoba. Slednji je umrl leta 1892, star štiri mesece, za Tomaža pa nisem našla podatkov o nadaljnjem življenju.

- Andrej in Gera Žlahtič kupita Korenovo posestvo v Sovičah

V Soviče se je (na danes znan kot »Kucurski breg«) Andrej Žlahtič leta 1830, v starosti 65 let, preselil z ženo Gero, s sinovoma Francem in Janezom ter s hčerko Ano, ki so bili rojeni v Grajeni in so bili ob selitvi v Soviče mladoletni, morda pa tudi s hčerkama Gero in Katarino. Posestvo v Sovičah je bilo zapisano sinu Francu, ki se je pri 22. letih, leta 1840, poročil.

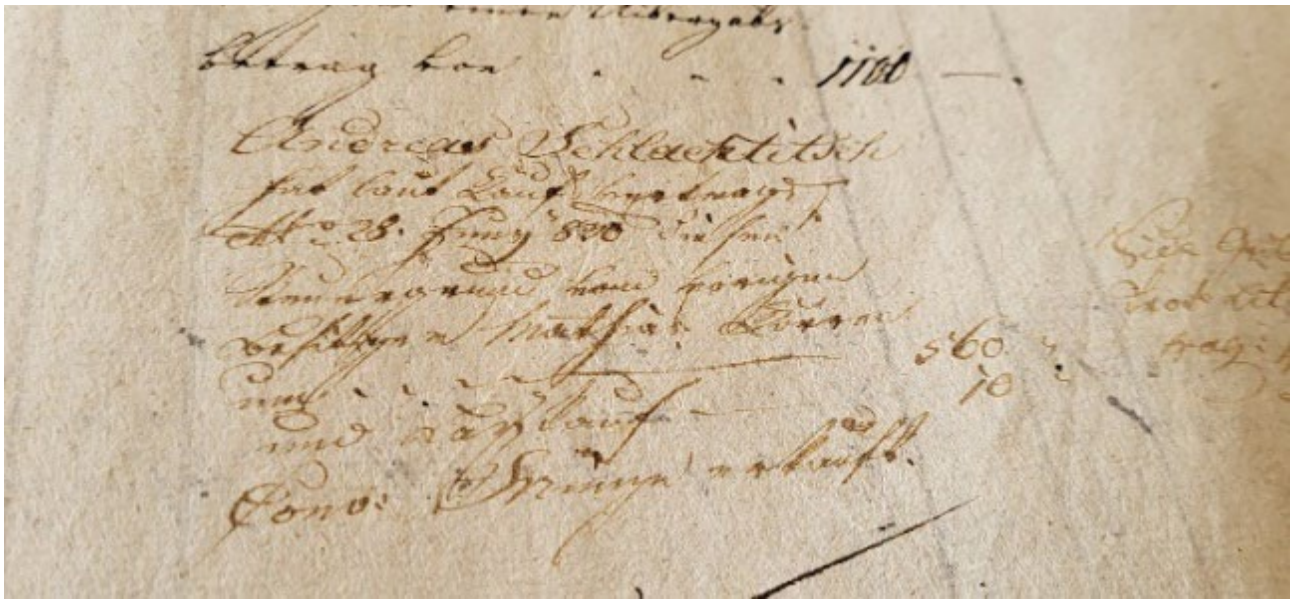

Slika 852: Andrej Žlahtič v zemljiški knjigi kot kupec Korenovega posestva v katastrski občini Dravci, 1830.[1511]

*

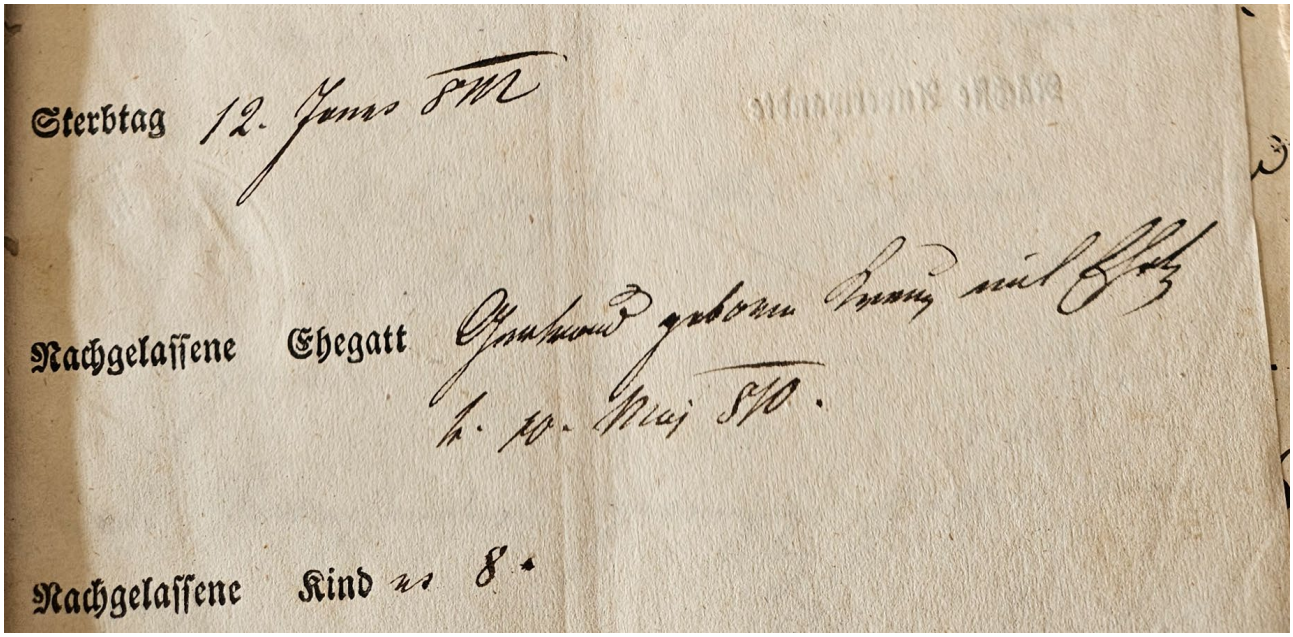

Slika 853: Preživeli zakonec Andreja Žlahtiča (Gera, rojena Krajnc, s katero se je poročil leta 1810) ter osem otrok.[1512]

Dve leti po poroki sina Franca, pozimi 1842, je Andrej Žlahtič v Sovičah umrl. Župniku je očitno deloval star 84 let ali pa je imel napačne podatke o rojstvu. Dejansko je bil Andrej ob smrti star 77 let. V življenju je kupil tri posestva in jih ob porokah prepustil sinovom, morebiti pa še kakšnega, saj za osem let njegove družine nimamo podatkov, kje so bili. Imel je dve ženi in otroci so se mu rojevali v poznih letih. Med prvim in dvanajstim otrokom je bilo kar 40 let starostne razlike.

[1511] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1058, vl. 1–358, 1783–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00072.
[1512] Zapuščinski spisi gospostva Borl, Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0003/003/002.

Čeprav nisem našla kraja in datuma smrti njegove druge žene Gere Krajnc iz Dravcev, je iz zapuščinskega spisa razvidno, da je ob moževi smrti še živela. Stara je bila 57 let.

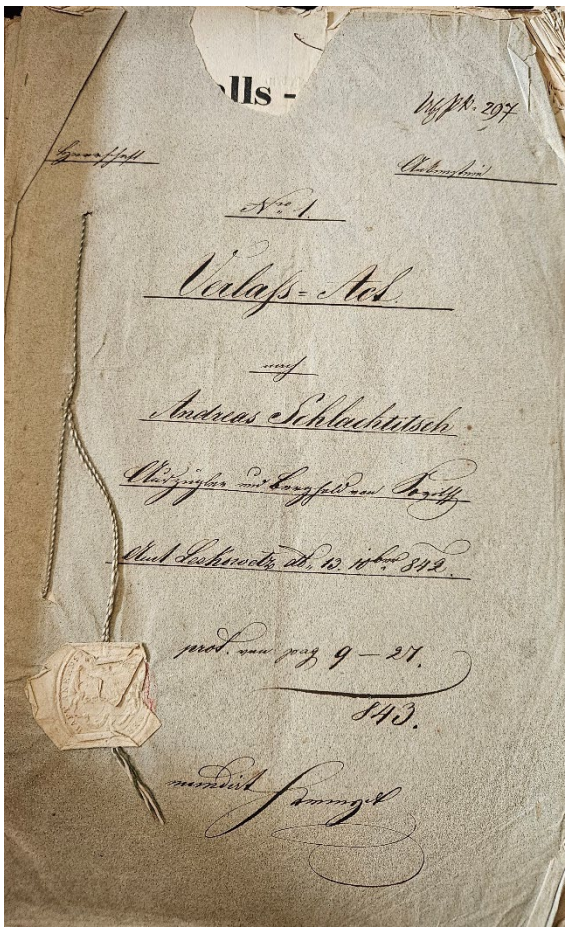

Slika 854: Naslovnica zapuščinskega spisa po Andreju Žlahtiču iz Sovič na borlskem sodišču.[1513]

Andrej Žlahtič je imel ob smrti osem naslednikov, starih od 16 do 52 let – šest polnoletnih in dva mladoletna otroka. Mladoletna sta bila že omenjena Janez in Ana. Matija je bil ob očetovi smrti z drugo ženo v Lancovi vasi, Jožef v Hajdini (vdovec), Vid v drugo poročen v Grajeni, hčerki Gera in Katarina poročeni v Varejah in Pobrežju, šesti Franc Žlahtič pa poročen v Sovičah.

Za tisto obdobje je nenavadno, od kod Andreju Žlahtiču denar, da je v obdobju, ko so nekateri kmetje s težavo odplačevali zemljo zemljiškim gospodom in se reševali iz podložništva, kupil kar tri posestva.

Čeprav je bilo v njegovem življenju glede na zbrane podatke obdobje, ko se mu niso rojevali otroci – ali pa le ni podatkov o tem, so tisti, ki so preživeli, v večini dosegli odraslo dobo in se poročili. Posledično je potomcev Andreja Žlahtiča iz Gradišč zelo veliko in številni med njimi so povezani z Dravci. Najbolj seveda njegov najmlajši sin Janez Žlahtič, ki je bil ob očetovi smrti star 19 let in je leta 1854 prevzel Cafutovo posestvo v Dravcih ter tam začel svojo vejo družine Žlahtič. A ker je bila Andrejeva druga žena Gera Dravčanka, so bili tudi drugi Žlahtičevi potomci na različne načine povezani z Dravci.

[1513] Zapuščinski spisi gospostva Borl, SI_ZAP/0003/003/002.

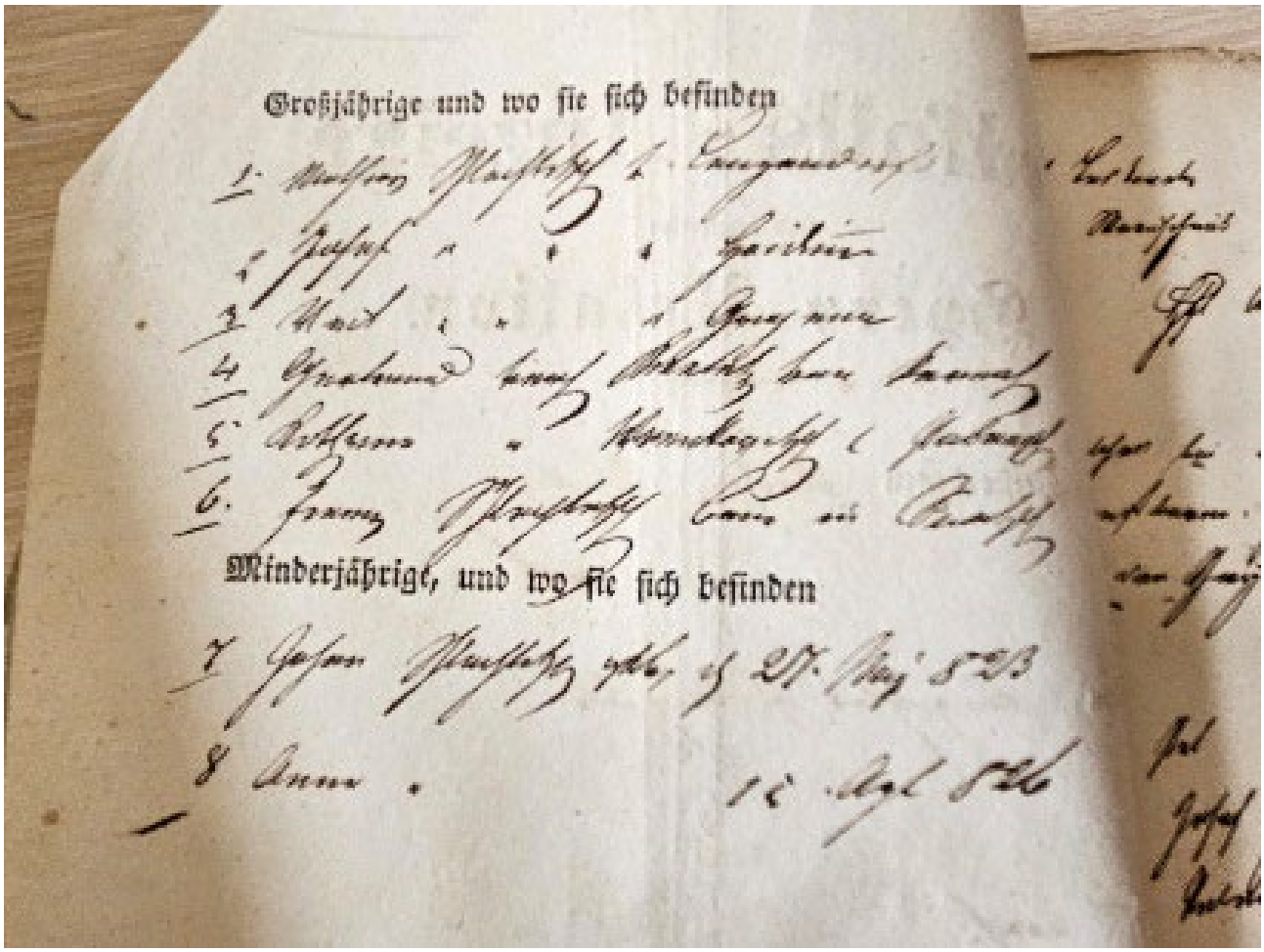

Slika 855: Seznam dedičev po Andreju Žlahtiču.[1514]

– Rodbina Janezovega brata Matije Žlahtiča iz Varej

Največjo družino med vsemi sinovi Andreja Žlahtiča je imel Matija. Bil je drugi sin Andreja in njegove prve žene Neže, rojen leta 1790 v Gradiščah. Podobno kot njegov oče je imel dve ženi; druga je bila dvajset let mlajša od njega, z njima pa je skupno imel enajst otrok. Med prvim in zadnjim Matijevim otrokom je bilo kar 34 let razlike.

Ker je osrednji del življenja preživel v Varejah na že omenjenem »Kirbiševem« bregu, ki je skupaj z okolico predstavljal enega največjih posestev v okolici Dravcev v tistem času, je v več pogledih povezan z zgodovino Dravcev, zlasti preko sina Jakoba Žlahtiča ter vnuka Jurija.

– Prva žena Neža

Matija Žlahtič je bil dvakrat poročen. S prvo ženo Nežo sta imela osem otrok, po štiri hčerke in sinove. Prvi dve sta bili obe Mariji – prva je očitno takoj umrla, že deset mesecev po njenem rojstvu se je rodila druga. Ta je bila poročena s Filipom Primožičem. Tretji otrok Matije in Neže je bil Jakob Žlahtič, rojen leta 1815, ki je bil Matijev naslednik in katerega družina je popisana v nadaljevanju. Za preostalih pet Matijevih otrok nimam drugih podatkov od datumov rojstva. Najmlajši Martin je bil rojen leta 1829.

[1514] Zapuščinsko sodišče Borl, SI_ZAP/0003/003/002.

– Ana Emeršič je dolgo čakala na zakon z Žlahtičem

Po tem je očitno Matijeva prva žena Neža umrla in Matija je (najkasneje leta 1833) pričel zunajzakonsko skupnost z Ano Emeršič iz Lancove vasi. Takrat je bil Matija star 43 let, njegova druga žena Ana pa dvajset let manj. Imela sta štiri skupne otroke, rojene med leti 1834 in 1849, ko je bil Matija star 59 let. Vsi otroci so bili rojeni v Varejah – prva dva kot nezakonska otroka in kasneje pozakonjena, tretja in četrti pa sta se rodila že po njuni poroki. Poročila sta se leta 1841, ko je bil Matija star 51 let in je bil njegov sin Jakob iz prvega zakona poročen že pet let.

– Ana in Matija gresta z otroki v Lancovo vas

Neznanega leta se je Matija Žlahtič z družino preselil v Lancovo vas, posestvo v Varejah pa prepustil sinu Jakobu iz prvega zakona. Leta 1842 po smrti očeta Andreja Žlahtič je v zapuščinskem spisu zapisano, da Matija živi v Lancovi vasi. Tudi njegovi otroci iz drugega zakona so odraščali in se poročali v Lancovi vasi. Tam je umrla tudi njihova mama Ana Žlahtič, rojena Emeršič.

Prva hči Matije in Ane – Neža Žlahtič – je bila dvakrat poročena: prvič z Jurijem Vogrincem iz Varej, ki se je priselil k Neži v Lancovo vas, kjer je tudi umrl, nato pa se je Neža drugič poročila z Janezom Arnušem iz Lancove vasi. Drugi otrok Ane Emeršič iz njene zveze z Matijem Žlahtičem je bil Janez Žlahtič, ki je umrl leta 1857 v Lancovi vasi, star 21 let. Tretja Urša je bila dekla v Lancovi vasi in leta 1872 poročena z enajst let starejšim vdovcem Francem Foršneričem iz Tržca, ki je po prvi ženi živel v Pobrežju. Najmlajši Anton Žlahtič, rojen leta 1849, se je poročil s Katarino Zemljak in z njo živel na Bregu. Eden od njunih sinov, Ivan, je bil leta 1926 obešen zaradi serije umorov, ki jih je zakrivil na Štajerskem. Anton in Katarina sta pokopana na hajdinskem pokopališču, kjer še zmeraj stoji spomenik z njunima imenoma.

– Jakob Žlahtič – sin Matije, vnuk Andreja Žlahtiča

Z Dravci je bil zelo povezan Matijev naslednik v Varejah – najstarejši sin Jakob Žlahtič, rojen leta 1815 na »Kirbiševem bregu«. Že leta 1836 se je poročil z Ano Voglar. Jakob in Ana Žlahtič sta imela štiri otroke, od tega tri hčerke, rojene v letih 1841–1845, sina Jurija pa sta imela še kasneje (leta 1853).

Jakob Žlahtič je bil boter številnim otrokom iz Varej in Sovič, v Dravcih pa je bil mladoletnim tudi skrbnik namesto staršev in je dajal soglasja k porokam deklet, ki še niso dopolnila 23 let. Veliko domače posestvo je dedoval sin Jurij, Jakob pa je bil zadnjih 13 let vdovec in je živel pri hčerki Mariji na naslovu Dravci 14 (v Tajni, danes domačija Klinčevih), kjer je tudi umrl leta 1889, star 74 let. Verjetno je k selitvi k hčerki prispevalo tudi slabo gospodarjenje sina Jurija, ki je posestvo prezadolžil, tako da je končalo na sodni dražbi.

Njuna najstarejša hčerka Marija Žlahtič se je poročila z mladim posestnikom Antonom Petrovičem (po domače Kosovim) iz Sovič. V 19. stoletju je njihova hiša imela naslov Dravci 14. Anton in Marija Petrovič sta bila botra več otrokom iz Dravcev, zlasti iz družine Kozel (danes hiša Dravci 6) in tudi Janezu Vidoviču, nezakonskemu sinu Barbare, ki se je leta 1887 rodil v Dravcih pri Žlahtičevih. Petrovičevi so tudi kupili propadlo domačijo na naslovu Dravci 4 in njivo iz te posesti ter ju ohranili v lasti vse do današnjih dni.

Žlahtičevi v Dravcih, v Varejah in v Sovičah so tako v drugi polovici 19. stoletja tesno sodelovali.

Anton in Marija Petrovič sta imela štiri hčerke in sina. Po Antonovi smrti je vdova Marija hišo prodala sosedu Jožefu Cafuti, ta pa jo je podaril najstarejšemu sinu Antonu in njegovi družini.[1515]

Druga Jakobova hčerka je bila Ana Žlahtič, ki se je leta 1869 poročila s Henrikom Petričem v Leskovec, mlajša Terezija pa s Simonom Drevenškom iz Skorošnjaka, ki je služil v Spodnjem Leskovcu.

– Jurij Žlahtič posestvo izgubi na sodni dražbi

Jakobov edini sin Jurij se je poročil leta 1874, star 21 let, z Gero Vindiš. Imela sta štiri hčerke in dva sinova. Prva leta življenja sta preživeli samo dve hčerki, Marija in Julijana. Ti dve sta tudi edini, ki ju najdemo na družinskem listu v župnišču. Preostalih štirih otrok leta 1890 ni bilo več.

V istem času si je par nakopal dolgove in posest je bila leta 1892 prodana na sodni dražbi. Kupca sta bila Jožef Cafuta iz Dravcev (Tejekov iz Tajne v Sovičah) ter Franc Pignar iz Lancove vasi (pred tem iz Brstja). Slednji posojila, ki ga je vzel za ta nakup, ni mogel odplačevati, izposodil si je pri Vrunklu s Ptuja in videmskem trgovcu Tombaku, nato pa je Pignarjevo kupila družina Petrovič (Kosovi).[1516] Jožef Cafuta je po drugi strani obdržal posestvo, ki ga je na dražbi kupil po Žlahtičevem Juriju – del ga je prodal družini Letič iz Dravcev (predhodniki Petelinovih), ostalo se je razdelilo med njegove potomce. Breg v Varejah je dobila Jožefova pravnukinja Terezija Cafuta, ki se je poročila s Kirbišem iz Tržca. Od tod je posest danes znana kot Kirbišev breg.[1517]

– Družina Franca Žlahtiča v Sovičah

Družina Janezovega brata Franca Žlahtiča in njegove žene Gere v Sovičah je štela štiri otroke, ki so bili rojeni med leti 1841 in 1851. Prvi sin Andrej je umrl v starosti 30 let, starejša hči Gera pa pri štirih letih. Sledil je Filip, za katerega nimam podatka o smrti, a je najbrž kar kmalu umrl, upoštevajoč, da je domačijo nasledila njegova sestra Elizabeta. 35-letna, kar je pozno za tisti čas, se je poročila s sosedom Jožefom Erlačem. Tako pri Frančevi poroki kot tudi pri njegovi hčerki Elizabeti je bil poročna priča prej omenjeni Jakob Žlahtič. Bil je tri leta starejši od Franca in skoraj 30 let starejši od Elizabete, a je bil dejansko Frančev nečak in Elizabetin bratranec.

Elizabeta in Jožef Erlač sta imela v Sovičah dve hčerki: Johana je umrla takoj po rojstvu leta 1881, za starejšo Marijo pa ni podatka. Leta 1891 sta Erlačeva posestvo v Sovičah prodala Geri Bračič iz Ljubstave in njenemu možu Janezu Milošiču iz Sovič, staršema leta 1923 rojenega Mihaela Milošiča. Njegovo posest je po sinu Viktorju nasledila njegova vnukinja Jožica Milošič, poročena s Franjem Vidovičem. Družina Milošič se je s tega posestva v Sovičah po bivanju vse od leta 1891 odselila leta 2023.

[1515] Več o Kosovih v poglavju o Spodnjih Dravcih.
[1516] Več o tem v poglavju o Spodnjih Dravcah (Tajna).
[1517] Družina Cafuta (Tejek) je opisana v poglavju o Spodnjih Dravcih (Tajni).

– Družina Janeza Žlahtiča v Dravcih

Najmlajši sin Andreja Žlahtiča iz Gradišč je bil leta 1823 v Grajeni rojen Janez Žlahtič. Sedemletni se je z družino preselil v Soviče in pri 19. letih ostal brez očeta. Kdaj in kje je umrla njegova mama Gera, Krajnčeva iz Dravcev, nisem uspela ugotoviti, razvidno je le, da je ob moževi smrti leta 1842 še živela. Kaj se je dogajalo s sinom Janezom med letom 1842, ko mu je umrl oče, in letom 1854, ko je prevzel posestvo v Dravcih, ne vem. Leta 1855 se je pri sv. Barbari poročil z 12 let mlajšo Marijo Pfeifer (Fajfer, po domače Labiševo) in pri poroki navedel, da biva na očetovem posestvu v Dravcih.

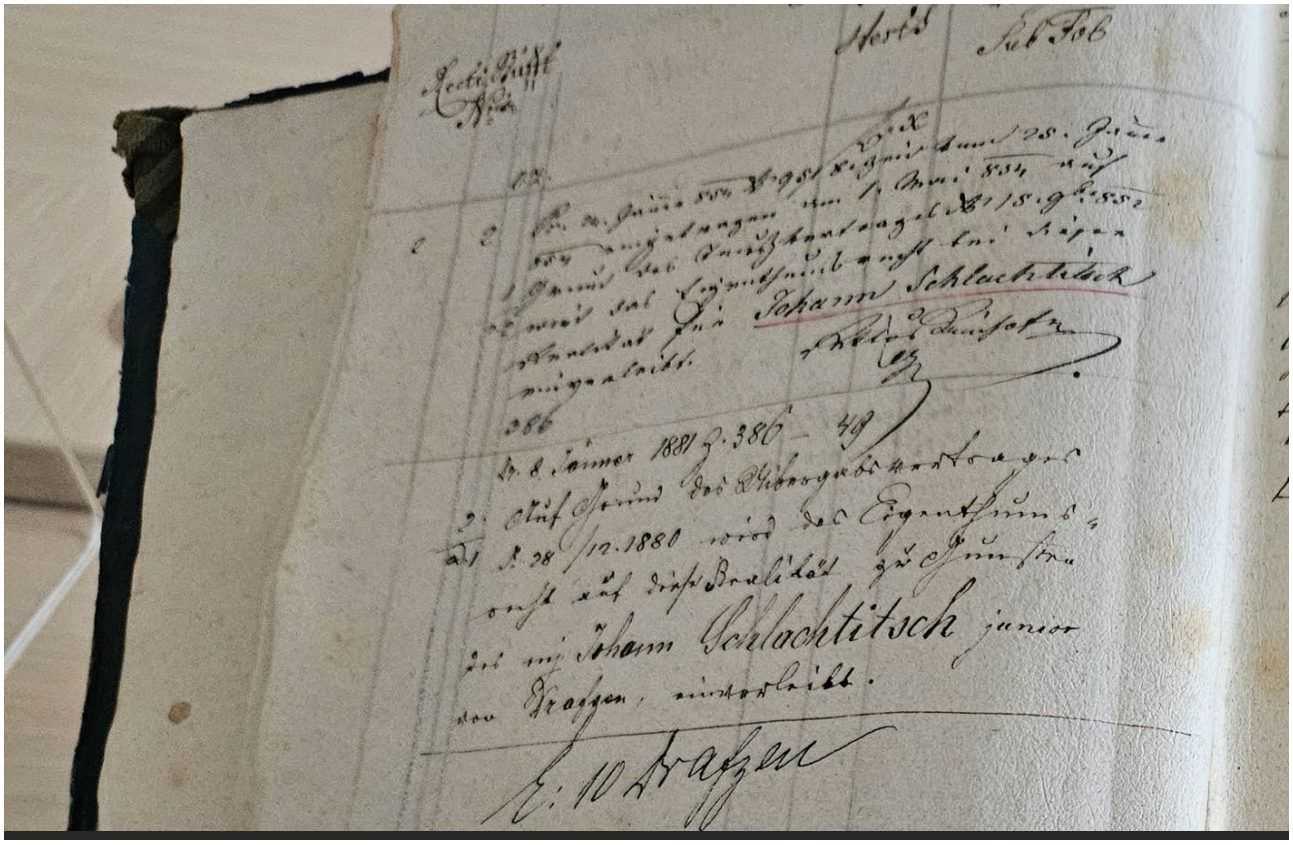

Slika 856: Prvi vpis Janeza Žlahtiča in njegovega sina soimenjaka v rustikalno zemljiško knjigo na posestvo v Dravcih.[1518]

Tako kot Janezovemu bratu Francu je bil tudi njemu poročna priča nečak (a osem let starejši) Jakob Žlahtič iz Varej. Žlahtičevi iz različnih družin so tako bili povezani, prav tako tudi z družino Jakobove hčerke Marije – Petroviči. Ti so bili izmenično botri z družino Kozel v Dravcih 5, kjer je Janezova žena Marija Žlahtič, rojena Pfeifer, vpisana kot babica pri več porodih, Jakob pa je bil skrbnik nekaterim otrokom pri tej hiši.

Kot je zapisano predhodno v tem poglavju, so Cafutovi v Dravcih ob Dravi leta 1854 bodisi izgubili bodisi prodali posestvo, se odselili na Vidovičevo v Vareja, kjer je Marija Cafuta (hči Tomaža Vidoviča) kmalu tudi umrla. V Dravcih pa je gospodar postal Janez Žlahtič. Na domačiji sta ostali stara gospa Marija Cafuta, mama Tomaža Cafute, in njena neporočena hči Barbara. Za današnji čas je sicer nenavadno, da kupec posestva prevzame tudi člane gospodinjstva predhodnega lastnika, zato sem mnenja, da je bila

[1518] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885, knjiga 1058, SI_ZAP/0003/001/023_00072.

Marija Cafuta, rojena Krajnc, nekako sorodstveno povezana z mamo Janeza Žlahtiča, Gero Krajnc, čeprav povezave ne morem dokazati.[1519]

Janez in Marija Žlahtič sta imela tri otroke: Mihaela, Janeza ml. in najmlajšo Marijo. Slednja je leta 1872 pri starosti desetih mesecev umrla. Mihael in Janez sta osnovala vsak svojo družino Žlahtičevih.

– Janezov sin Mihael v Gradiščah

Starejši Mihael Žlahtič je bil rojen leta 1856 v Dravcih. Njegov boter je bil Andrej Krajnc (kasneje Petelinovo v Dravcih), poročil pa se je pri 33. letih z Marjeto Vindiš iz Sovič. Mihael in Marjeta sta živela v Gradiščah, kjer se jima je leta 1891 rodil samo en sin – Andrej Žlahtič. Pri poroki je bil vpisan kot gorman (lastnik manjšega kosa zemlje s hišo) v Gradiščah. Leta 1824 se je poročil z Marijo Letonja,[1520] s katero sta imela hčer Marijo in sina Ludvika.

– Janezov pravnuk Ludvik Žlahtič, partizanski komandir

Sin Ludvik Žlahtič je bil mlajši, rojen poleti 1925, in se je že septembra 1944 (še ne 20-letni) pridružil partizanom. Mladosti navkljub je postal komandir zaščitne stanice Okrajnega odbora OF v Gornjih Halozah. Končal je tragično – Nemci so ga ujeli in ustrelili nekaj dni pred koncem vojne, 24. aprila 1945 na Planjskem blizu Majšperka. Kot ugotavlja Martin Prašnički, je njegovo ime na spomeniku sredi Cirkulan, a z napačno letnico rojstva.[1521] Zaradi njegovih zaslug v NOB so oblasti po drugi svetovni vojni njegovi gormanski družini podelile večjo posest izgnanega avstrijskega posestnika v Gradiščah (Ottovo), kjer danes živijo potomci Ludvikove sestre Marije.

– Žlahtičevi v Gradiščah, danes Jurgečevi

Marija Žlahtič (po domače Mrgečka Mica) je bila v Dravcih rojena leto pred Ludvikom – manj kot teden dni po poroki staršev. Po drugi svetovni vojni se je v Cirkulanah poročila z Ivanom (Janezom) Jurgecem. Slednji je bil rojen leta 1924 na »Kovačevem« v Dravcih mami Neži Vindiš, ki je bila pri tej hiši dekla, očetovstvo sina Janeza pa je priznal Janez Jurgec st. Neža in Janez sta se naknadno poročila. Krstna botra Janeza Jurgeca ml. sta bila Jožef in Roza Cafuta (Tejekova iz Dravcev 9, kar je bilo tedaj v Tajni). Janezu Jurgecu in Mariji Žlahtič sta se po vojni rodila hči Marija in sin Ivan.

– Janez Žlahtič ml. v Dravcih: skrbnik drugih otrok

Mlajši brat Mihaela, ki je ostal na domačiji v Dravcih, je bil Janez (Ivan) Žlahtič ml., rojen konec leta 1858. Že 22-letni je prevzel domače posestvo in se leta 1883, ko je bil star 25 let, poročil z 18 let starejšo Nežo Petrovič iz Velike Varnice. Kljub temu, da se je poročila pri 43. letih, je bila pred poroko še samska in je stanovala pri bratu. Umrla je leta 1911, njen mož Janez Žlahtič ml. pa leta 1919, torej že v Kraljevini SHS.

[1519] Glede na to, da je bil Gerin oče Matija Krajnc (s kasnejšega Pignarjevega, Dravci 14), ded pa Jurij Krajnc, Marijin oče pa Jurij Krajnc iz Gradišč, sklepam, da se je Jurij bodisi vnovič poročil in preselil v Gradišča ali pa je tam bil njegov sin soimenjak. V prvem primeru bi bila Marija Gerina teta, v drugem pa sestrična.
[1520] Marijina sestra Julijana Letonja je bila druga žena Janeza Habjaniča, po domače Žepekovega.
[1521] Martin Prašnički, Žrtve svetovnih vojn z območja Cirkulan, Društvo za oživitev gradu Borl, 2013, str. 42.

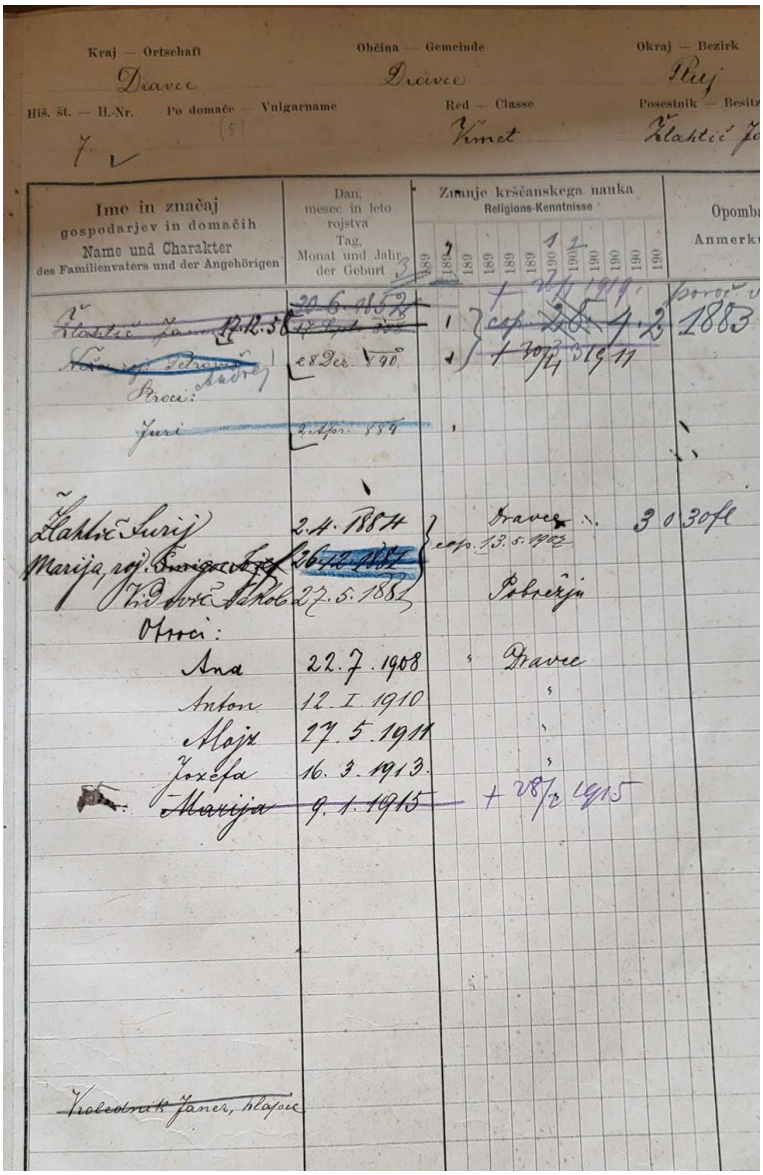

Slika 857: Žlahtičevi v družinski knjigi na župnišču[1522]

Če sta se dedek Andrej in stric Matija Žlahtič poročila z 20-let mlajšimi ženami in imela posledično veliko otrok, je dejstvo, da se je njun vnuk oziroma nečak Janez Žlahtič ml. poročil s toliko starejšo ženo, vodilo do tega, da sta imela le enega potomca – še danes nekaterim živečim Dravčanom znanega Jurija Žlahtiča – Jureka.

Janez Žlahtič ml. in njegova žena Neža sta nizko število potomcev nadomeščala z najemanjem otroških hlapcev. Iz šolskih redovalnic denimo izvemo, da je pri njih živel Jurij Hlupič, rojen leta 1873, ki je bil leta 1879 vpisan v OŠ Videm, tam pa je kot njegov skrbnik zabeležen Janez Žlahtič iz Dravcev 8. Družina Hlupič je sicer v tistem času živela v najemu pri Weisbacherjevih na Dravci 1. Iz redovalnice OŠ Videm za šolsko leto 1902/03 je tudi razvidno, da je bil Janez (Ivan) Žlahtič ml. skrbnik Ivana Hrge, ki je bil rojen leta 1891 v Šturmovcih in je v navedenem šolskem letu hodil iz Dravcev v OŠ Videm. Poleg tega je iz družinske knjige razvidno, da je bil pred prvo svetovno vojno hlapec pri Žlahtičevih Janez Koledník.

[1522] Arhiv župnije sv. Vid.

K Žlahtičevim v Dravce se je zatekla Terezija Miložič, ki je januarja 1886 pri njih rodila nezakonskega sina Jožefa. Janez in Neža Žlahtič sta mu bila botra, a je otrok že naslednji dan, takoj po krstu, umrl. Naslednje leto (maja 1887) je pri Žlahtičevih nezakonskega otroka Janeza rodila tudi Barbara Vidovič. Botra otroka sta bila Anton in Marija Petrovič, rojena Žlahtič iz Sovič, hčerka Janezovega bratranca Jakoba Žlahtiča.

– Janezov edinec: Žlahtičev Jurek

Edini sin Janeza in Neže – Jurij Žlahtič – je bil rojen leta 1884 doma v Dravcih. Leta 1907 se je poročil z Marijo Vidovič, tri leta starejšo nevesto iz družine Jürekov iz Pobrežja. V vojni se je boril na Soški fronti.

Tudi Jurij Žlahtič je bil, kot njegov oče, skrbnik otrok iz drugih družin. V redovalnici OŠ Videm za šolsko leto 1908/09 denimo najdemo, da je bil, ko Jurij še ni bil poročen, pri njem na služenju Janez Štraser, rojen leta 1897 v Pobrežju. Ko se je Jurij poročil in sta začela z ženo Marijo dobivati otroke, otrok na služenju pri Žlahtičevih v Dravcih ni več zaslediti.



Slika 858: Jurij in Marija Žlahtič med prvo svetovno vojno.[1523]



Slika 859: Jurij Žlahtič leta 1931, star 47 let.[1524]

– Osem Jurekovih otrok

[1523] Zasebni arhiv Marije Vaupotič.
[1524] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.

Žlahtičevemu Juriju (po domače Jureku) in njegovi ženi Mariji se je rodilo osem otrok – štirje dečki in štiri deklice. Trije od njih niso doživeli prvega leta. Medtem ko je Marija Žlahtič umrla pred začetkom druge svetovne vojne, je Jurek živel vse do leta 1968, ko je bil star 84 let.

Najstarejša med Žlahtičevimi otroki je bila Ana, rojena leta 1908, ki se je poročila s Kodričem iz Cirkulan in tam umrla v starosti 86 let. Bila je botra hčerkam njene mlajše sestre Jožefe. Z njimi je celo hodila na obiranje hmelja v Savinjsko dolino.



Slika 860: Ana Žlahtič, poročena Kodrič (1908-1984).[1525]



Slika 861: Franc Žlahtič (1921–1996), izsek fotografije iz leta 1972.[1526]

[1525] Zasebni arhiv Alojzije Mohorko, poročene Gabrovec in Marijane Mlakar, poročene Vaupotič.
[1526] Zasebni arhiv Milice Mlakar.



Slika 862: Ana Žlahtič z nečakinjo in krščenko Marijo Mohorko in njeno sosedo Marijo Korpič iz Dravc med pobiranjem hmelja v Savinjski dolini, izsek iz fotografije, okrog leta 1965.[1527]



Slika 863: Marija Mohorko (druga z desne) z botro Ano Žlahtič, poročeno Kodrič, v hmelju.[1528]

Iz Dravcev se je odženil tudi 13 let mlajši brat Franc – po drugi svetovni vojni se je poročil z Rozalijo Solina iz Stojnc in tam umrl leta 1996. Bil je poročna priča svoji nečakinji Milici Žlahtič.

[1527] Zasebni arhiv Alojzije Mohorko, poročene Gabrovec.
[1528] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

En deček je bil mrtvorojen in niti ni bil krščen – kljub temu je zapisan v krstno (rojstno) matično knjigo jeseni 1916. Že pred njim pa sta umrla Alojz Žlahtič, rojen maja 1911, ki je avgusta istega leta umrl od sušice, in njegova mlajša sestra Marija. Ta je bila rojena v začetku leta 1915 in je od »vžigalnice« umrla zadnjega februarja 1915.

- Igranje s partizansko pištolo ga je vodilo v smrt na domačem dvorišču

Njihov brat Anton Žlahtič je bil rojen leta 1910. V OŠ Videm je bil sošolec sosede Lizike Habjanič (Lekečinčeve) z dravskega Rtiča. Čeprav naj bi bil otrok s posebnimi potrebami, je v starih šolskih redovalnicah zabeleženo, da je jecljal, sicer pa je uspešno napredoval v višji razred, kar v tistem času ni vsaj tretjina generacije.

Čeprav mu je oče za bivanje namenil hišo na Rtiču, ki jo je na božični dan 1937 kupil od Ane Kukovec, Anton tam nikoli ni zaživel. Zanj je bila usodna druga svetovna vojna. V nemško vojsko ni bil vpoklican, umrl je jeseni 1944 pod streli domnevno hrvaških orožnikov na domačem dvorišču.[1529]

Po pripovedovanjih vaščanov naj bi nekje dobil partizansko uniformo in jo, čeprav se ni nikoli pridružil partizanom, bolj za šalo nosil okrog doma. To pa naj bi sosed prijavil pri nemških oblasteh, ki so ga prišle na dom ubit. Odpeljan je bil na sedež nemške žandarije v Leskovec, kjer je tudi pokopan. Način, kako je mladi Anton umrl, pa je družino obremenjeval še desetletja kasneje. Žlahtičev Tonek velja za talca 2. svetovne vojne.[1530]

- Angela gre na delo v železarno na Koroško

Najmlajša Angela Žlahtič, rojena leta 1930, ko je bilo njeni materi Mariji že 49 let, se ni poročila. Po vojni se je z nečakinjami udeleževala pobiranja hmelja v Savinjski dolini, nato je bila vrsto let zaposlena v železarni v Ravnah na Koroškem, po upokojitvi pa se je vrnila k Sv. Vidu in do smrti leta 2004 živela v Borštu. Pokopana je v Žlahtičevem grobu s starši in sestro Jožefo na Vidmu.

[1529] Zapisnik zvezne komisije o vojnih žrtvah, 1941–1945, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, zapisnik opravljen na Žlahtičevem domu v Dravcih, 18. aprila 1958, po pogovoru z Antonovim očetom Jurijem Žlahtičem.
[1530] Gl. tudi poglavje o 2. svetovni vojni v splošnem delu knjige.



Slika 864: Angela Žlahtič (1930-2004).[1531]

– Pepika prevzame domačijo v Dravcih

Žlahtičevo domačijo je tako prevzela hči Jožefa Žlahtič (Pepika), ki je bila rojena leta 1913 kot Jurekov in Marijin četrti otrok.

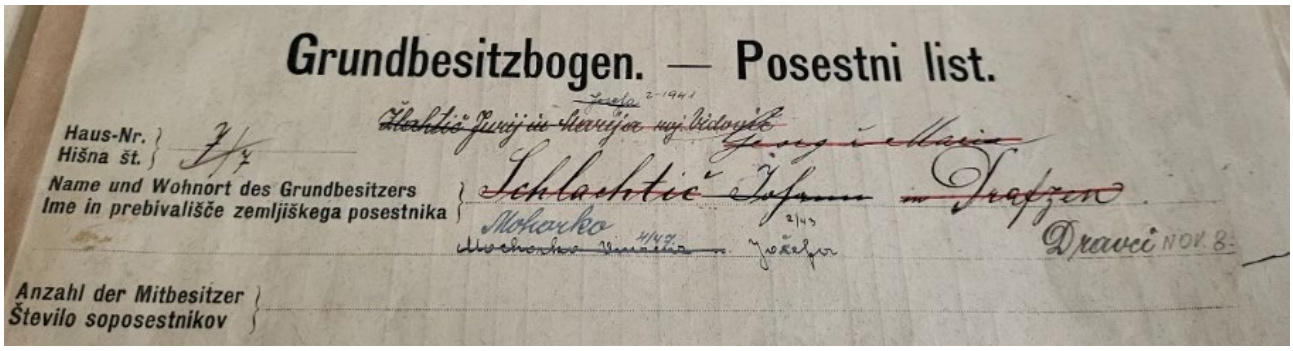

Slika 865: Posestni list Žlahtičevega posestva v Dravcih.[1532]

[1531] Zasebni arhiv nečakinje Alojzije Gabrovec.
[1532] Stari posestni listi katastrske občine Dravci, št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.



Slika 866: Jožefa Žlahtič, stara 18 let, 1931.[1533]



Slika 867: *»Spomin od ateka Vincenca Mohorka l. 1934«.*[1534]



Slika 868: Poročna fotografija Vinka Mohorka in Jožefe Žlahtič (leta 1939).[1535]

[1533] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.
[1534] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1535] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

Jožefa Žlahtič se je še pred drugo svetovno vojno (leta 1939) poročila z dve leti mlajšim Vinkom Mohorkom iz Trnovca pri Selah. Vinko in Pepika sta se poznala že vsaj pet let pred poroko, saj je ohranjena fotografija, ki jo je leta 1934 Vinko podaril Pepiki. Po spominu njune hčerke Alojzije, 19-letni Vinko na sliki sedi.



Slika 869: Žlahtičev zet Vinko Mohorko (1915-1944).[1536]

- Zet Vinko padel na fronti v Romuniji

Vinko ni imel dolgega življenja v Dravcih, saj je bil 27. septembra 1943 prisilno mobiliziran v nemško vojsko. Najprej je služil v Salzburgu, nato pa je bil v Romuniji. Zadnjič je Pepiki pisal avgusta 1944 iz Hura. Kmalu za tem so na občino Pobrežje dobili obvestilo, da je Vinko Mohorko padel 28. avgusta 1944. Občinski uslužbenec Franc Draučbaher je obvestilo dostavil mladi vdovi Pepiki v Dravce. Pepika ga je ponovno dostavila na občino, a se je tam izgubilo.

Zato je morala sedem let po vojni, ko se je začela omenjati pravica vdov do nemške pokojnine, Pepika na sodišču zaprositi za izdajo odločbe, s katero so Vinka razglasili za mrtvega. Poleg omenjenega občinskega uslužbenca je na sodišču pričal tudi Frane Kavčevič, ki je v Romuniji služil skupaj z Vinkom in tam izvedel, da je Vinko padel. Posledično je bilo odločeno, da je bil Vinko pogrešan na fronti v Romuniji in da je izginil v boju 28. 8. 1944. Ta dan je bil določen kot datum, ki ga zanesljivo ni preživel.[1537]

[1536] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.
[1537] Več o tem v poglavju o 2. svetovni vojni v splošnem delu vojne, kjer so pojasnjene okoliščine Vinkove izgube življenja.



Slika 870: Vinko Mohorko v uniformi nemškega vojaka, 1943–1944.[1538]

– Žlahtičeva Pepika – več kot pol stoletja vdova

Čeprav je Pepika kasneje po Vinku res dobila vdovsko pokojnino iz Nemčije, je bila tragedija padlega moža zelo velika – sploh ker je imela doma dve njegovi hčerki, rojeni na prelomu začetka druge svetovne vojne.

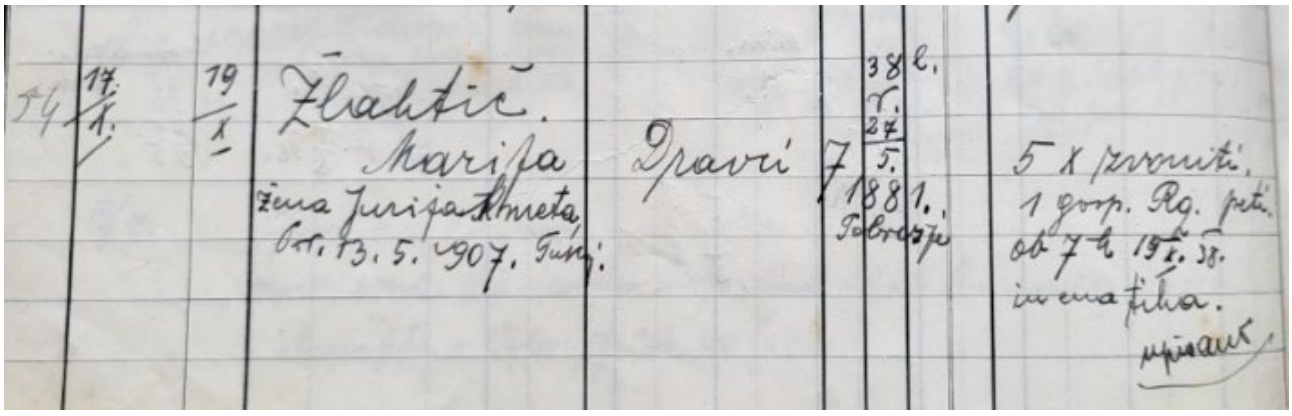

Slika 871: Pogrebni protokol Marije Žlahtič, žene Jurija, 1938.[1539]

[1538] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1539] Pogrebni protokoli Župnije sv. Vida.



Slika 872: Pepika s hčerko Alojzijo in z vnukinjo Marijanco.[1540]



Slika 873: Pepika ob srečanju na cesti.[1541]

[1540] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1541] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 874: Osemdesetletni Jurij Žlahtič, 19. aprila 1964.[1542]

Veliko ji je pri njunem odraščanju pomagal Pepikin oče Jurek, ki je na srečo živel dovolj dolgo, da so Pepikine hčerke odrasle. Jurek je bil kar 30 let vdovec. Kot že omenjeno, je njegova žena Marija umrla leta 1938, Jurek pa leta 1968.

Pepika je umrla maja 2000 in bila vdova še bistveno dlje, kot je bil njen oče vdovec – skoraj 56 let – več kot katera koli Dravčanka v zgodovini.



Slika 875: Marija Mohorko med pobiranjem hmelja, 1956.[1543]



Slika 876: Mlada Marija Mohorko.[1544]

[1542] Zasebni arhiv Milice Žlahtič.
[1543] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1544] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

Starejša je bila Marija Mohorko (Žlahtičeva Micika), rojena leta 1940. Večino življenja je podpirala mamo Pepiko na kmetiji, ki je bila po Jurekovi smrti brez moških moči. V svoje življenje je Micika že v poznejših letih, po 50. letu, sprejela Mirka Krambergerja, 13 let mlajšega sorodnika Polančevih iz Destrnika, ki so bili – kot je pojasnjeno pri družini Vidovič – na več načinov tesno povezani z Dravci. Mirko in Micika sta vodila podpirajočo se partnersko skupnost do leta 2006, ko je Mirka v Dravcih na Žlahtičevem pokosil rak. Micika je umrla leta 2022.

Leto dni mlajša Micikina sestra je bila Alojzija Mohorko (po domače Žlahtičeva Lojzika), rojena takoj po začetku druge svetovne vojne v tedanji Jugoslaviji, maja 1941. Leta 1966 se je poročila z Janezom Gabrovcem iz Belavška, s katerim si je ustvarila družino na Vidmu – s hčerkama Sonjo in Brigito.



Slika 877: Alojzija Mohorko, poročena Gabrovec, rojena 1941.[1545]

[1545] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec. Z odličnim spominom je Alojzija veliko prispevala k identifikaciji Dravčanov na starih fotografijah za potrebe te knjige.



Slika 878: Poroka Alojzije Mohorko in Janeza Gabrovca, februarja 1966.[1546]



Slika 879: Svati na poroki Alojzije in Janeza Gabrovca, februarja 1966.[1547]

[1546] Ob mladoporočencema sta Alojzijina mama Jožefa (levo) in botra Ana (desno), spredaj njena mlajša sestra Milica. Zasebni arhiv Milice Mlakar, v ozadju Franc Žlahtič z ženo Rozo, ki sta bila poročni priči.
[1547] Harmoniko je igral Jožef Voglar (Herek), zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.



Slika880: Milica in Marija z mamo Jožefo Mohorko.[1548]



Slika 881: Marija in Alojzija Mohorko s hčerkama in z nečakinjama.[1549]

[1548] Zasebni arhiv Milice Mlakar.
[1549] Zasebni arhiv Milice Mlakar.



Slika 882: Mohorkovi sestri v Savinjski dolini.[1550]

Če je napisano danes živečim Dravčanom dobro znano, pa jim je manj znano, da je Pepika, tik preden je bil Vinko mobiliziran v nemško vojsko, zanosila še s tretjo hčerko. V Vinkovi odsotnosti je junija 1944 rodila Gizelo Ano Mohorko. Umrla je že konec septembra istega leta, ko je Pepika morda že vedela, da je Vinko padel. Smrt male Ane je pri nemških oblasteh v Leskovcu prijavil dedek Jurij Žlahtič (nem. *Georg Schlachtitsch*).

– Petelinov Jaka k Pepiki pripelje vdovca Blaža Hudina

Čeprav je Pepika vse življenje žalovala za padlim možem, jo je leta 1954 sosed Jakob Vaupotič seznanil z vdovcem iz Zalužja pri Cvetlinu na Hrvaškem Blažem Hudinom. Posledica tega relativno kratkega prijateljstva je bila še ena hčerka, ki jo je Pepika vzgajala sama s pomočjo že ostarelega očeta in starejših hčerk.

Milica je bila rojena spomladi 1955 in je do poroke nosila mamin dekliški priimek Žlahtič, leta 1973 pa se je poročila s Francem Mlakarjem iz Majskega Vrha. Nekaj časa sta Milica in Franc živela kot najemnika na »Baronovem« v Dravinjskem Vrhu (najbrž Lippitova posest turniškega barona), nato pa prevzela staro hiško in nekaj zemlje na Rtiču v Dravcih, ki jo je njena mama Pepika dedovala po očetu in je bila sprva namenjena njenemu bratu Antonu, vojnemu talcu. Tam sta Milica in Franc zgradila novo hišo.[1551] Milica ima stike s polsestro Veroniko iz očetovega prvega zakona.

[1550] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.
[1551] Več o tem v poglavju o hišni številki 17.



Slika 883: Milica Žlahtič (roj. 1955) pri birmi z botro Ano in sestro Marijo, 1968.[1552]



Slika 884: Milica Žlahtič, poročena Mlakar, z nečakinjo Brigito in nečakinjo Sonjo na Žlahtičevi domačiji.[1553]

[1552] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.
[1553] Zasebni arhiv Sonje Gabrovec Kociper.



Slika 885: Starejše tri vnukinje Jožefe Mohorko: Marijana, Sonja in Brigita (najmlajša).[1554]



Slika 886: Jožefa Mohorko z družino ob 80. rojstnem dnevu, 1993.[1555]

[1554] Zasebni arhiv Sonje Gabrovec Kociper.
[1555] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 887: Žlahtičeva domačija po smrti Marije Mohorko ni naseljena.[1556]

Z nastopom bolezni tete Marije je starejša Miličina hči Marijana Vaupotič z družino prevzela skrb zanjo in za upravljanje Žlahtičeve domačije v Dravcih.

3.8 Hiši št. 9 in 10 – Tumpovi

Tumpovo je bilo v 18. stoletju večja dravska posest, del dominikalne posesti borlskih oz. završkih zemljiških gospodov. Gre za družino Belšak, za katero domače ime Tumpovi zapisuje že župnik konec 19. stoletja in je znano vse do danes. Priimek Belšak ima v matičnih in zemljiških knjigah vrsto inačic: Wellschak, Wellschek, Wellschegg, Belscheg, Belschek, Belšek in Belšak.

Sprva je šlo za posestvo z eno hišo, ki je stala na mestu današnje Bedračeve hiše (Dravci 9, po prvem številčenju Dravci 6). Še pred prvim številčenjem hiš v Dravcih so takratni zemljiški gospodje iz Zavrča na delu Belšakove posesti vzpostavili manjšo svobodno posest Janeza Bedrača, ki se je poročil z Nežo Belšak, hčerko Matije Belšaka (kasneje hiša Dravci 5, danes Dravci 6). Ko Marija Terezija in Jožef II. dovolita delitve posestev podložnikov, pa se je dominikalna posest Matije Belšaka razdelila med dva njegova sinova – Jurij je ostal na domačiji, mlajši brat Simon pa si je zgradil hišo nad domačijo. To se je zgodilo po tem, ko je bilo v Dravcih že vzpostavljeno številčenje hiš: ker je bilo takrat v Dravcih 12 hiš, je Simon Belšak dobil številko 13, ne glede na to, da je imela sosednja hiša številko 6. Da je dejansko hiša Dravci 13 stala na mestu današnje hiše Dravci 10, potrjuje katastrski zemljevid Dravcev iz leta 1877.

V nadaljevanju najprej pojasnjujem spodnje Tumpove (danes Bedračevi, Dravci 9), nato pa še zgornje (danes Horvatovo, Dravci 10, ki več niso iz Tumpovega rodu).

[1556] Foto: JH, 2024.

Najstarejši s pisnimi viri potrjen član družine Tumpovih je bil Matija Belšak, ki je bil rojen leta 1692 in je umrl 2. marca 1762, star (okrog) 70 let. Poročen je bil z Elizabeto, ki je umrla 4. aprila 1768. Tudi ona naj bi bila ob smrti stara 70 let (morda je bila precej manj). Razvidno je, da je imel Matija sedem otrok, ki so bili rojeni med leti 1735 in 1746. Tri hčerke, Špela, Lucija in najmlajša Urša, so umrle v prvih mesecih po rojstvu. Preostali štirje pa so dosegli odraslo dobo.

Leta 1761 se je poročila starejša hči Apolonija, in sicer z Martinom Žuranom iz Gradišč. Očetovo posestvo Tumpovih pa se je v naslednjih letih razdelilo na tri dele – vzhodni del je bil izločen iz dominikalne posesti in so ga zemljiški gospodi določili kot svobodno posest Belšakovemu zetu Janezu Bedraču iz Leskovca, osrednji del je nasledil sin Jurij Belšak, manjši SZ del pa mlajši sin Simon Belšak.

Delitev Tumpovega posestva med oba sinova je bilo sicer dokaj zahtevno: hriba nad domačijo namreč niso delili kar na levo in desno stran, kot je razdeljen danes, ampak so hrib razdelili na več parcel, tako da je Jurij dobil levi spodnji del in desni zgornji del, Simon pa obratno. Šele kasneje je Anton Belšak st. to delitev poenostavil.

Pri tem izpostavljam, da v času delitve Tumpovi še niso bili zemljiškoknjižni lastniki te posesti: ob rojstvu otrok Matije Belšaka je pripis, da sodijo pod završke gospode (lat. *Dominion Sauritz*), od leta 1780 pa so bili vrnjeni pod borlsko gospoščino, pod katero so se marca 1789, torej v letu francoske revolucije, vpisali v zemljiško knjigo in se postopoma rešili podložništva.

3.8.1 Hiša št. 9: Spodnji Tumpovi – Jurijev rod

Čeprav lahko za več Matijevih potomcev, rojenih okrog leta 1735, zgolj domnevamo starost na podlagi drugih podatkov, lahko glede na dedni red sklepamo, da je bil Jurij najstarejši sin in on je tudi nadaljeval Belšakov rod na tem mestu.

Jurij Belšak je bil poročen z Marijo, ki je umrla poleti 1791 na domačiji spodnjih Tumpovih (Dravci 6). Stara naj bi bila 64 let, a ker sta bila njuna najmlajša otroka, dvojčka, rojena leta 1780, je verjetno njena ocenjena starost ob smrti s strani župnika vsaj za deset let napačna (tako da Marija ni bila letnica 1727, ampak prej okrog 1735 kot njen mož Jurij ali še kakšno leto mlajša).

Jurij in Marija sta imela sedem otrok, rojeni so bili med leti 1764 in 1780. Podatek o odrasli dobi imamo le za dva med njima – hči Urša, ki je leta 1791 Juriju Bedraču rodila nezakonsko hčer Marijo, ter mlajši sin Matevž, ki se je poročil s sosedo Gero Feguš.[1557] Najstarejša Matevževa sestra Marija je najbrž umrla, saj so imeli kasneje še eno Marijo, Blaževo dvojčico. Kaj je bilo z Ano, Jurijem in dvojčkoma, pa ni znano.

[1557] Omenjena v poglavju o hišni številki 5 – Vidovičevi.

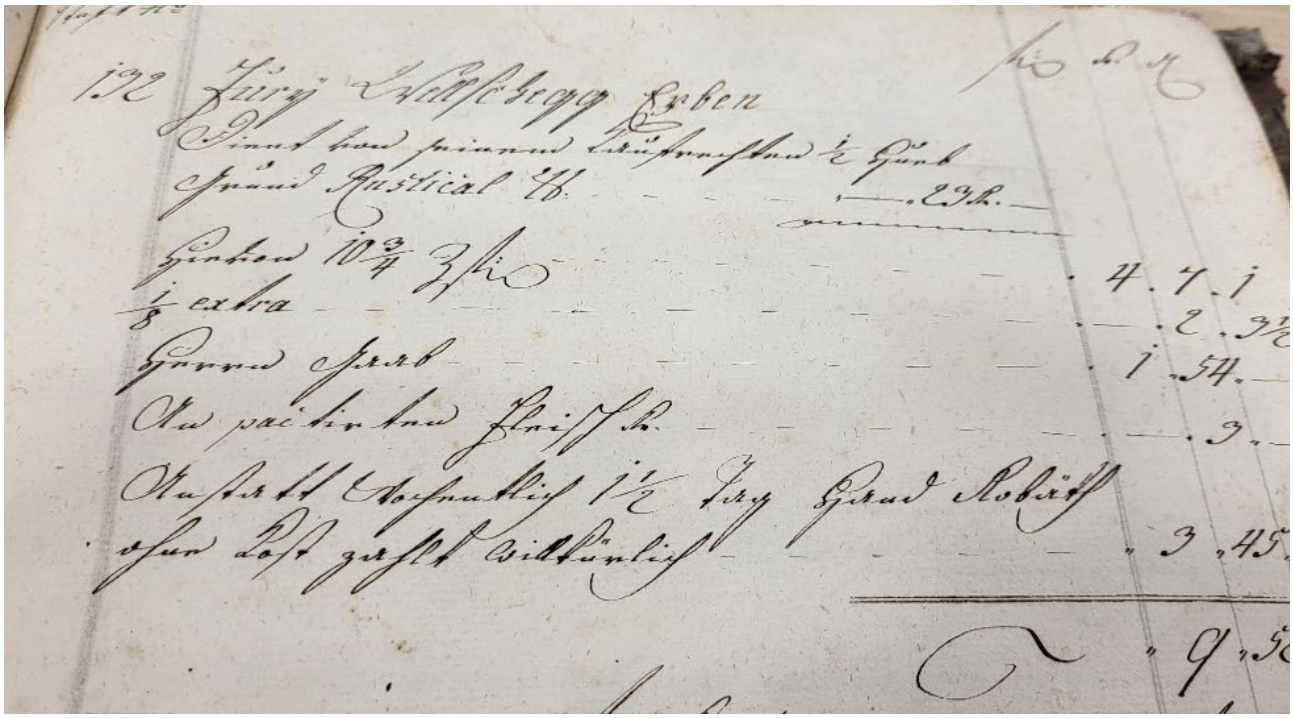

Slika 888: Jurij Belšak v urbarju Dravci.[1558]

– Jurijev sin Matevž in njegova Gera

Matevž Belšak je bil rojen leta 1772 in je dočakal 61 let. Njegova žena je bila soseda Gera Feguš, ki je umrla leta 1850 z ocenjeno starostjo 85 let, a je bila verjetno nekaj let mlajša, kot se je zdelo župniku. Matevž in Gera sta imela deset otrok – tri sinove in sedem hčera. Od sinov je eden (Blaž, rojen leta 1804) umrl takoj po rojstvu, najmlajši Vid pa leta 1826, ko je bil star enajst let (po župnikovem izračunu 6 let). Medtem ko sta bila v tistem času skoraj vsem vaškim otrokom botra Jožef in Urša Vidovič, ki sta živela ob Dravi, sta bila Belšakovim otrokom botra soseda Sebastijan in Apolonija Feguš, torej Gerin brat in svakinja.

– Jožef Belšak in njegovih šest sester

Ker je le en sin (Jožef) preživel otroštvo, je seveda on nasledil domačijo, sedem njegovih sester pa je bolj težko iskalo svoje mesto na svetu. Najprej predstavim sestre.

Najstarejša sestra Jožefa Belšaka je bila Ana, rojena leta 1796, ki je kot neporočena umrla v visoki starosti leta 1877 na številki Dravci 17. Verjetno jo je v oskrbo vzela njena nečakinja Marija, ki je bila poročena pri Weisbacherjevih. Za njuni sestri Apolonijo (rojeno 1799) in Gero (rojeno 1806) nimam drugih podatkov od rojstnih, a je Gera najbrž umrla v otroštvu, saj se je leta 1819 kot zadnja v družini rodila še ena Gera Belšak. Tako kot pri Vidu, je tudi pri drugi Geri Belšak kot mama navedena Gera Bedrač in ne Gera Feguš. To je po mojem prepričanju napaka, saj imata otroka ista botra kot vsi ostali Belšakovi otroci, Gera Feguš pa je živela dlje kot njen mož Matevž Belšak. Slednji se tako glede na cerkvene zakone ni mogel vnovič poročiti.

[1558] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

Belšak (Spodnji Tumpa)

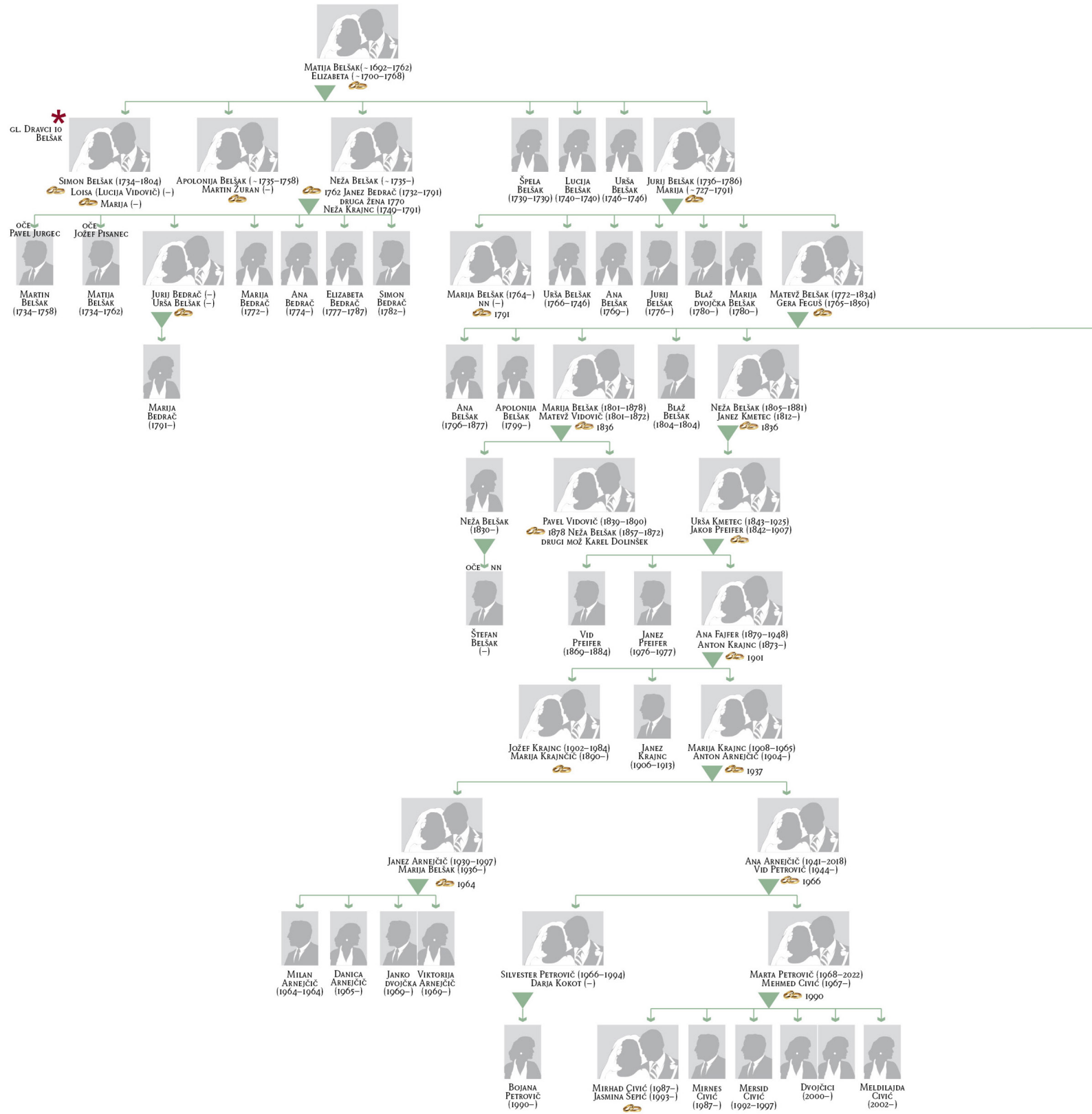

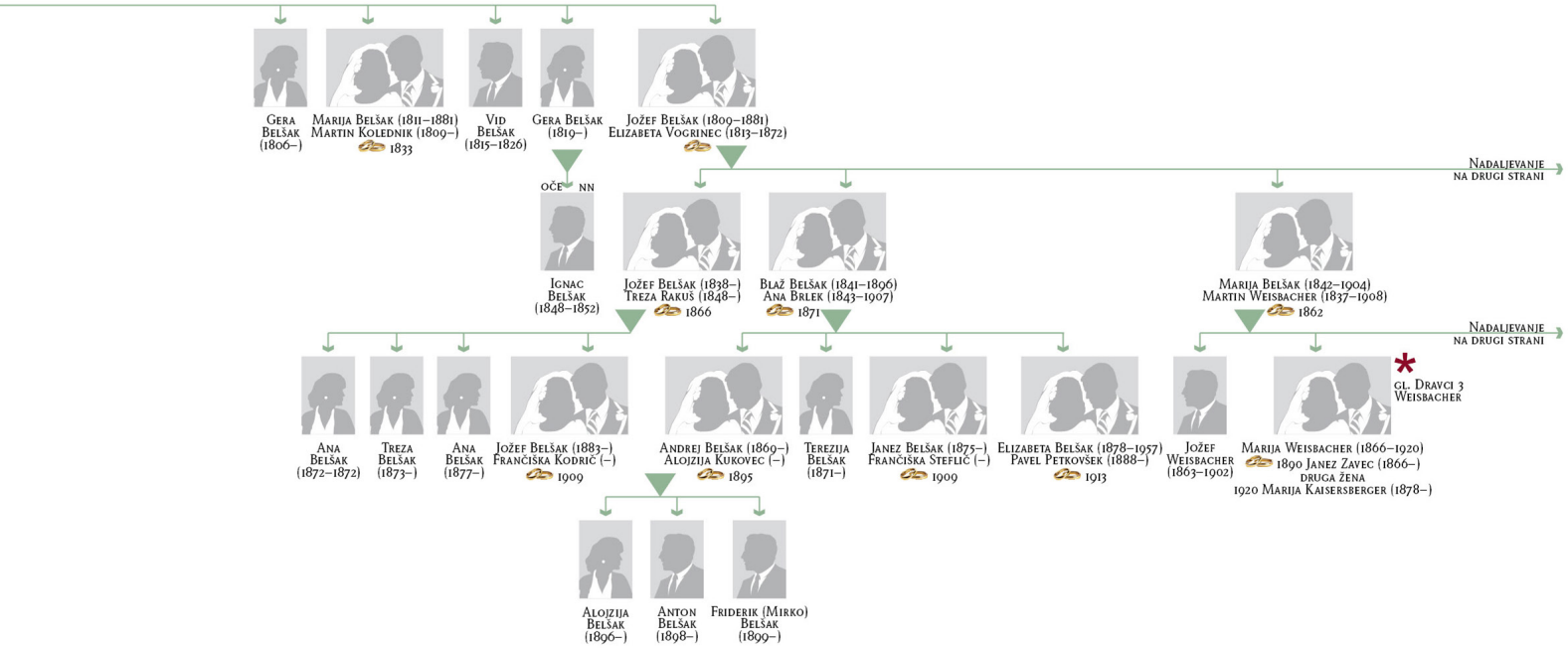
Gera Belšak (1806–)
Marija Belšak (1811–1881)
Martin Koledник (1809–)
1833
Vid Belšak (1815–1826)
Gera Belšak (1819–)
Jožef Belšak (1809–1881)
Elizabeta Vogrinec (1813–1872)
Nadaljevanje na drugi strani
OČE NN
Ignac Belšak (1848–1852)
Jožef Belšak (1838–)
Treza Rakuš (1848–)
1866
Blaž Belšak (1841–1896)
Ana Brlek (1843–1907)
1871
Marija Belšak (1842–1904)
Martin Weisbacher (1837–1908)
1862
Nadaljevanje na drugi strani
Ana Belšak (1872–1872)
Treza Belšak (1873–)
Ana Belšak (1877–)
Jožef Belšak (1883–)
Frančiška Kodrič (–)
1909
Andrej Belšak (1869–)
Alojzija Kukovec (–)
1895
Terezija Belšak (1871–)
Janez Belšak (1875–)
Frančiška Steflič (–)
1909
Elizabeta Belšak (1878–1957)
Pavel Petkovšek (1888–)
1913
Jožef Weisbacher (1863–1902)
Marija Weisbacher (1866–1920)
1890 Janez Zavec (1866–)
druga žena
1920 Marija Kaisersberger (1878–)
* gl. Dravci 3 Weisbacher
Alojzija Belšak (1896–)
Anton Belšak (1898–)
Friderik (Mirko) Belšak (1899–)

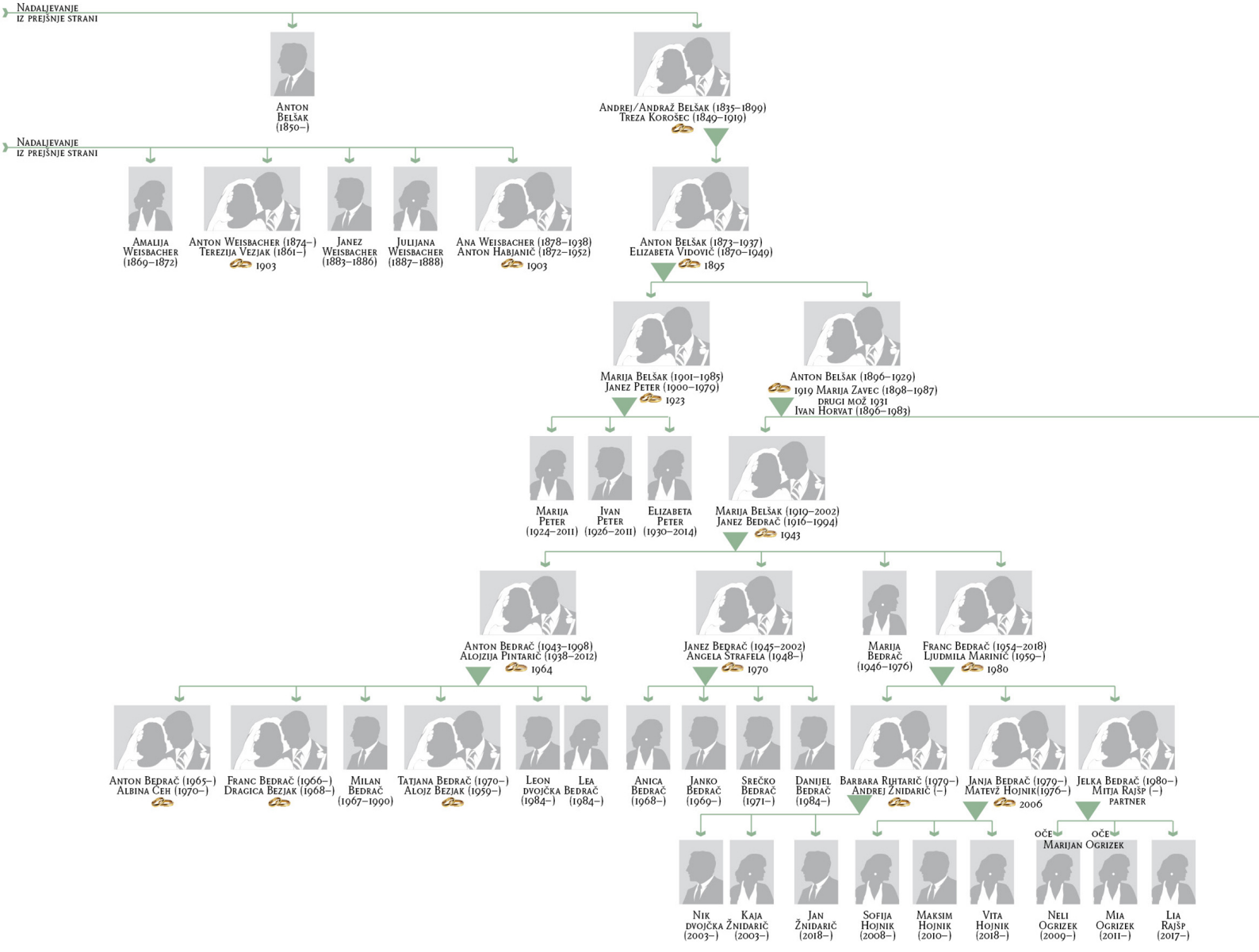
Nadaljevanje iz prejšnje strani
Anton Belšak (1850–)
Andrej/Andraž Belšak (1835–1899)
Treza Korošec (1849–1919)
Nadaljevanje iz prejšnje strani
Amalija Weisbacher (1869–1872)
Anton Weisbacher (1874–)
Terezija Vezjak (1861–)
1903
Janez Weisbacher (1883–1886)
Julijana Weisbacher (1887–1888)
Ana Weisbacher (1878–1938)
Anton Habjanič (1872–1952)
1903
Anton Belšak (1873–1937)
Elizabeta Vidović (1870–1949)
1895
Marija Belšak (1901–1985)
Janez Peter (1900–1979)
1923
Anton Belšak (1896–1929)
1919 Marija Zavec (1898–1987)
drugi mož 1931
Ivan Horvat (1896–1983)
Marija Peter (1924–2011)
Ivan Peter (1926–2011)
Elizabeta Peter (1930–2014)
Marija Belšak (1919–2002)
Janez Bedrač (1916–1994)
1943
Anton Bedrač (1943–1998)
Alojzija Pintarič (1938–2012)
1964
Janez Bedrač (1945–2002)
Angela Strafela (1948–)
1970
Marija Bedrač (1946–1976)
Franc Bedrač (1954–2018)
Ljudmila Marinič (1959–)
1980
Anton Bedrač (1965–)
Albina Ceh (1970–)
Franc Bedrač (1966–)
Dragica Bezjak (1968–)
Milan Bedrač (1967–1990)
Tatjana Bedrač (1970–)
Alojz Bezjak (1959–)
Leon dvojčka Bedrač (1984–)
Lea Bedrač (1984–)
Anica Bedrač (1968–)
Janko Bedrač (1969–)
Srečko Bedrač (1971–)
Danijel Bedrač (1984–)
Barbara Rihtarič (1979–)
Andrej Znidarič (–)
Janja Bedrač (1979–)
Matevž Hojnik(1976–)
2006
Jelka Bedrač (1980–)
Mitja Rajšp (–)
partner
oče
oče
Marijan Ogrizek
Nik dvojčka Žnidarič (2003–)
Kaja Žnidarič (2003–)
Jan Žnidarič (2018–)
Sofija Hojnik (2008–)
Maksim Hojnik (2010–)
Vita Hojnik (2018–)
Neli Ogrizek (2009–)
Mia Ogrizek (2011–)
Lia Rajšp (2017–)

Belšak (Spodnji Tumpa)

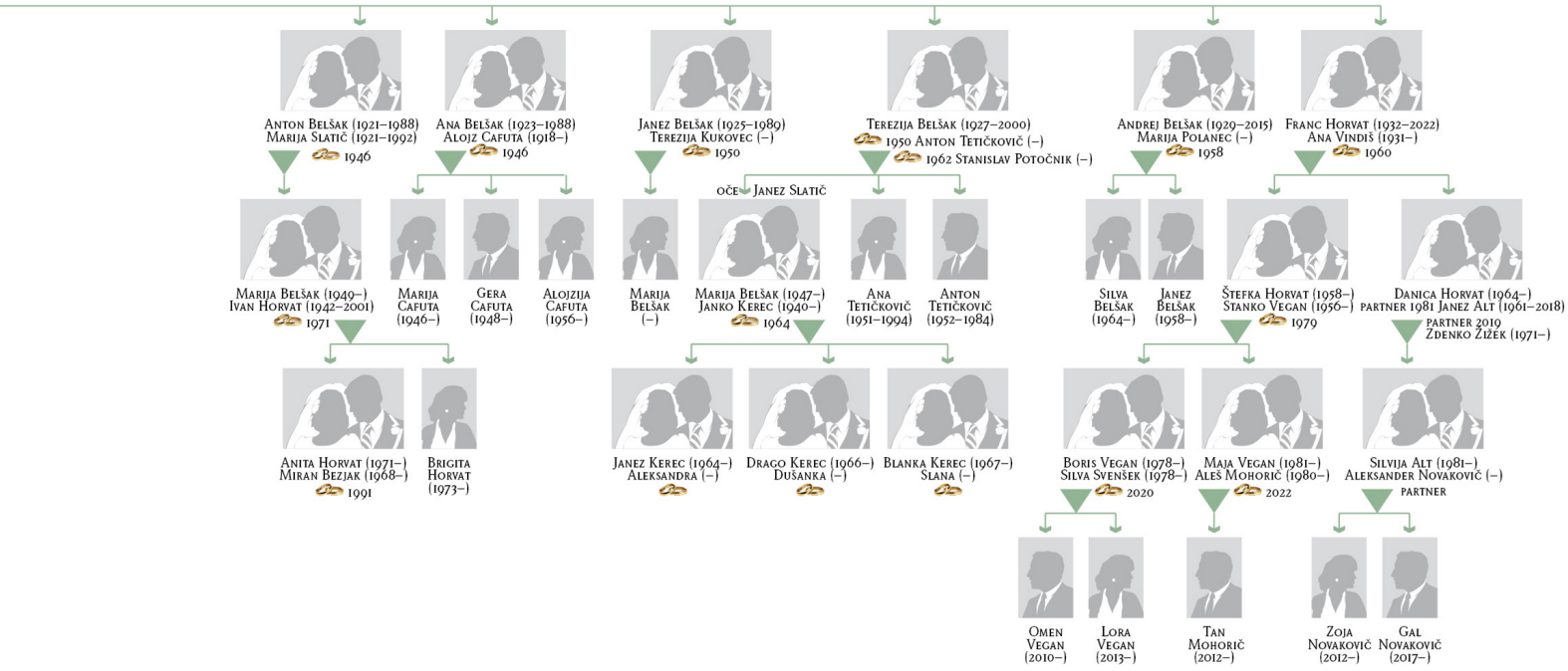

Sestra Neža (rojena 1805) se je poročila z Janezom Kmetcem iz Varej in rodila hčer Uršo, ki se je poročila z Labiševim Jakobom iz Gradišč. Urša in Jakob sta prevzela hiško pod Gradiščami (takrat Dravci 16, kasneje Dravci 1), kjer je na stara leta tudi živela Uršina mama Neža Belšak. Umrla je leta 1881 in je bila praprababica Krčarjeve Ane.[1559]

Mlajša Gera Belšak je leta 1848 na domačiji Spodnjih Tumpov v Dravcih rodila nezakonskega sina Ignaca. Deček je umrl pred četrtim rojstnim dnevom, in sicer novembra 1852 (po župnikovih izračunih je bil star pet let), pri hiši Dravci 19. To je bilo na Rtiču, pri Gerini starejši sestri Mariji. Podatek je pomemben, saj kaže, da je Marija Belšak živela na dravskem Rtiču že dvajset let, preden je hišo z malo zemlje tudi odkupila od lastnikov.

Belšakovi so sicer imeli kar dve sestri Mariji.

- Dve sestri Mariji Belšak

Prva Marija je bila rojena leta 1801, druga pa leta 1811. Obe sta imeli iste starše, iste botre, maminega brata Sebastjana Feguša in njegovo Apolonijo, rojeni sta bili v isti hiši (v Dravcih 6) in obe sta se poročili – mlajša celo prej kot starejša. Ista imena otrok istih staršev so bila pogosta in jih katoliška vera ne prepoveduje, a ker vseeno narekuje, da so imena takšna, da omogočajo razlikovanje otrok med seboj, so ista imena običajno podeljevali, ko je prvi otrok z določenim imenom umrl in šele nato je drugi dobil tisto ime. Sploh Marijo so na vsak način želeli imeti pri vsaki hiši, a za razlikovanje bi morala druga imeti kakšno dodatno ime, česar pri Tumpovih v Dravcih ni videti. Morda je kazalo, da bo druga Marija kmalu umrla (krst v sili), pa se to nato ni zgodilo. Tako se zdi, da sta bili res dve sestri Mariji.

Za mlajšo Marijo Belšak, rojeno leta 1811, vemo le to, da se je pri 21. letih poročila z Martinom Kolednikom. Od kod je bil, ne vemo, saj je poroka beležena pod Dravce, od koder je bila nevesta, drugih podatkov o ženinu pa ni.

Starejša Marija Belšak, rojena leta 1801, je pred poroko rodila nezakonsko hčerko Nežo. Iz kasnejših matičnih podatkov je razvidno, da je bil njen oče Marijin kasnejši mož Matevž Vidovič iz Dravinjskega Vrha. Z njim se je poročila pri 35. letih. Bil je viničarski sin in je ob poroki stanoval na Vidmu, a so se nato preselili v Vareja v viničarsko hišo. V Varejah se je Matevžu in Mariji leta 1839 rodil sin Pavel. Marija je tožila brata Jožefa, ker ji ni izplačal dela dediščine in prišlo je do izvršbe na Tumpovem posestvu. Objava o sodni dražbi je razvidna iz Grazer Zeitung leta 1844.[1560] Za pridobljen denar sta očitno od Krajnčevih kupila kajžo na dravskem Rtiču. Vpis v zemljiško knjigo je bil izveden v korist Marije Vidovič, rojene Belšak, šele po moževi smrti, januarja 1874, a je iz drugih podatkov mogoče sklepati, da so Vidovičevi živeli na dravskem Rtiču že vsaj dvajset let prej.[1561]

[1559] Več o družini v poglavju o Pfeiferjevih in hišni številki 1.
[1560] Najava dražbe zoper Jožefa Belšaka na prošnjo Marije Vidovič iz Dravcev, Grazer Zeitung, 13. 6. 1844, str. 10.
[1561] Več o njej in njenih naslednikih pri hišni številki 16 (Poslančec).

– Spodnji Tumpov Jožef – rojen istega leta kot zgornji Tumpov Jožef

Matevžev edini preživeli sin Jožef, rojen leta 1809, je prevzel očetovo posestvo šest let pred očetovo smrtjo, leta 1828. Zakaj se je očetu tako mudilo, da je posestvo prevzel še mladoletni sin, ni znano. Posebno zmedo pri preučevanju matičnih podatkov povzroča dejstvo, da se je istega leta 1809 tudi pri zgornjih Tumpovih rodil Jožef Belšak.[1562]

Jožef Belšak pri spodnjih Tumpovih se je poročil s štiri leto mlajšo Lizo Vogrinec iz Varej. Medtem ko je Jožef umrl pri starosti 72 let, jih je Liza dočakala le 59. Imela sta štiri sinove in eno hčer, od katerih le za enega sina (Antona, rojenega 1850) ne vemo, kaj je bilo z njim, za ostale otroke pa imamo kar nekaj podatkov. Domačijo je prevzel najstarejši sin Andraž, ki je predstavljen v nadaljevanju, najprej pa predstavljam tiste, ki so šli od doma.

– Tumpova hči gre k Weisbacherjevim

Hči Jožefa in Lize je bila Marija Belšak, rojena leta 1842, ki se je leta 1862 poročila z Martinom Weisbacherjem iz Dravcev.[1563] Marija je umrla pri 61. letih leta 1904, župnik pa je za ta leta kot razlog za smrt navedel »ostarelost«. Marija in Martin Weisbacher sta imela sedem otrok. Njuni vnukinji po hčerki Mariji Weisbacher ml., poročeni Zavec, Marija in Ana sta se po prvi svetovni vojni poročili nazaj v Dravce – Marija celo prav na domačijo babice Marije Belšak, potem ko se je poročila z vnukom njenega brata Andraža Belšaka.

– Sin Jožef pa v Gradišča

Jožefov in Lizin sin Jožef Belšak II., rojen leta 1838 (pri zgornjih Tumpovih so takrat dobili že Jožefa Belšaka III), se je leta 1866 poročil z deset let mlajšo Trezo Rakuš iz Gradišč (po mami Pifkova), ki je pred poroko stanovala v Varejah. Ker je v Dravcih domačijo spodnjih Tumpovih nasledil Jožefov starejši brat Andraž, je mladi par odšel v Gradišča. Imela sta tri hčerke, vsem pa je bila botra Labiševa Nanika (Ana Fajfer) iz Gradišč. Prva Ana je takoj po rojstvu maja 1872 umrla, sledili sta Treza in še ena Ana (rojeni 1873 in 1877), za kateri nimamo podatkov o nadaljnjem življenju, najmlajši pa je bil Jožef Belšak III, ki je bil rojen leta 1883 in se je leta 1909 poročil s Frančiško Kodrič iz Rovinja.

– Kočar Blaž Belšak

Tretji sin Jožefa in Lize Belšak je bil Blaž Belšak, rojen leta 1841 na domačiji spodnjih Tumpovih v Dravcih 6. Tako kot njegov starejši brat Jožef je bil poročen v Gradišča. Leta 1871, že po rojstvu najstarejšega sina Andreja, sta se v Cirkulanah vzela z Ano Brlek. Družina je naprej živela v koči v Gradiščah, po rojstvu prvega sina pa so se preselili v viničarijo v Varejah 66 (takratni lastnik Gregorčič, kasneje Jurij Bračič – Kovačevo).[1564] V najtežjih letih za haloške kočarje in viničarje, pozimi leta 1896, je Blaž Belšak umrl od vnetja pljuč, star 55 let. Njegova žena Ana je umrla spomladi leta 1907, prav tako v

[1562] V poglavju o zgornjih Tumpovih Jožef Belšak II.
[1563] Družina Weisbacher je obsežno predstavljena v poglavju o hiši št. 3.
[1564] Glede na družinsko knjigo je bil nato lastnik Jurij Bračič (pri njem viničarji družine Kvar) in za njim Filip Gabrovec, rojen 1869 v Velikem Okiču.

kasnejši Kovačevi viničarski hiški. Od dveh sinov in dveh hčera Ane in Blaža zgolj za Terezijo, ki je bila rojena 1871, ne vemo, kaj je bilo z njo. Preostali trije – Andrej, Janez in Liza – pa so odšli iz Haloz.

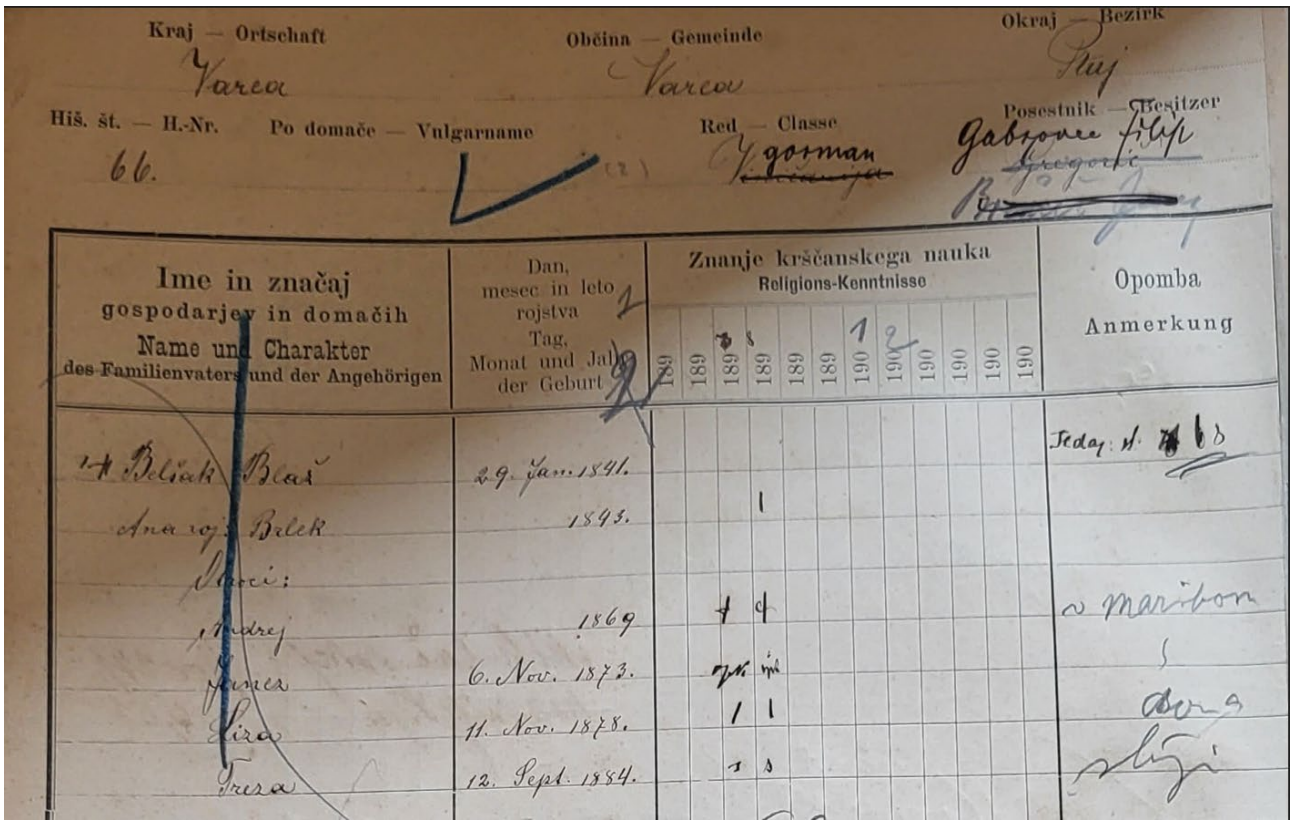

Slika 889: Družina Blaža Belšaka, ko so živeli na viničariji v Varejah.[1565]

– Kovač v Jakobskem Dolu

Srednji otrok, Janez Belšak, je bil rojen leta 1875 v viničariji v Varejah in se je leta 1909 poročil s Frančiško Steflič v Cmureku. Ob smrti brata Andreja, leta 1919, je bil Ivan Belšak kovač v Spodnjem Jakobskem Dolu in je bil postavljen za varuha 19-letnemu nečaku, Andrejevemu sinu Frideriku (Mirku).[1566]

– Tumpova gostilničarka, ki se poroči z ljubljanskim kočijažem

Najmlajša hči viničarja Blaža Belšaka – Elizabeta – je bila rojena za Martinovo leta 1878, v viničarski hiši v Varejah, tako kot njen brat Janez. Še v stari Avstriji, pred začetkom prve svetovne vojne, je stanovala na več naslovih v Ljubljani, denimo na Ambroževem trgu in na Poljanski cesti. Bila je gostilničarka in pri 35. letih (jeseni 1913) se je v cerkvi sv. Petra v Ljubljani poročila z deset let mlajšim ljubljanskim kočijažem Pavlom Petkovškom, ki je bil sin hlapca. Njuni poročni priči sta bila ljubljanski čevljar Feliks Pogačnik in poštni uslužbenec Leopold Ham. Elizabeta je umrla spomladi leta 1957 v Ljubljani, stara 79 let.

[1565] Družinska knjiga Vareja, župnija Sv. Vid.
[1566] Belšak, Andrej (Gradec): zapuščinska zadeva A V 51/20 Okrajnega sodišča Maribor, 1920-, SI_PAM/0635/001/002/00203.

– Belšak, ki je v nemščini ogoljufal barona Twickla

Elizabetin brat, najstarejši sin dravskega Blaža Belšaka, Andrej je bil rojen leta 1869 v Gradiščah, najprej kot nezakonski otrok, a ker sta se starša pozimi 1871 le poročila pri sv. Barbari, je bil Andrej naknadno pozakonjen in je dobil očetov priimek. Obiskoval je OŠ Videm, sicer le tri razrede, a med svojimi kasnejšimi podvigi je tekoče govoril slovensko in nemško ter se preselil v Maribor. Od leta 1895 je bil v zunajzakonski skupnosti z Alojzijo Kukovec in v naslednjih treh letih z njo imel tri otroke – Alojzijo, Antona in Friderika, ki pa so nosili mamin priimek.

O Andrejevih otrocih ne izvemo iz matičnih knjig, ampak iz zaporniških dokumentov. Urejen videz in sposobnost govora mu je omogočala, da je ogoljufal številne ljudi, tudi barona Twickla. Čeprav je bil na prelomu stoletja zaradi tatvin in goljufij večkrat obsojen in zaprt, tako na Ptuju kot tudi v Mariboru in Celju, je bil zmeraj kmalu tudi izpuščen. Najbrž zato, ker so bili zapori v tistem času polni storilcev kaznivih dejanj zoper življenje in telo, premoženjski delikventi pa so bili šteti za manj nevarne. Belšak je bil po vrsti predhodnih obsodb leta 1898 vendarle obsojen na 12-letno zaporno kazen. A tudi v tem primeru je bil izpuščen le dva meseca kasneje. Njegova slika iz zapora je najstarejša ohranjena slika kakega Dravčana.[1567] Poleti 1904 je glavarstvo Gradec izdalo odločbo o njegovem prestopu v protestantsko vero.

V Pokrajinskem arhivu Maribor je ohranjen zapuščinski spis po njegovi smrti, iz katerega izhaja, da je Andrej Belšak umrl star 50 let, 20. maja 1919.[1568] Po poklicu naj bi bil krojač, evangeličanske vere. Razvidno je, da sta se Andrej Belšak in Alojzija Kukovec naposled le poročila in otroci so dobili očetov priimek, a sta bila ob Andrejevi smrti že razvezana. Ob smrti se je imel za Avstrijca, umrl je v Gradcu, Riesstrasse 1, danes je na tej lokaciji klinični center Gradec. Imel je domovinsko pravico v Gradcu. Žena je bila šivilja, ob njegovi smrti je živela v begunskem postajališču, menda v Wagreinu. Hči Alojzija Belšak je bila prav tako šivilja in zanjo v spisu piše, da živi »nekje na Ogrskem, baje v Budimpešti«, sin Anton Belšak pa je bil železniški delavec, ob očetovi smrti se je nahajal »nekje na francoskem«. Omenja se še mladoletni Mirko (verjetno takrat 19-letni Friderik) Belšak, ki je bil rojen 31. maja 1900, za katerega je bil postavljen varuh Ivan Belšak, kovač v Spodnjem Jakobskem Dolu. Zapuščinska obravnava v Mariboru se je izvedla, ker sta bila Andrej in Alojzija Belšak ob koncu prve svetovne vojne lastnika ene njive v Počeniku.

– Andraž Belšak – novi spodnji Tumpa

Leta 1860 je Tumpovo domačijo v Dravcih 6 po očetu Jožefu prevzel komaj 25-letni Andrej – Andraž. Bil je stric soimenjaka Andreja, znanca štajerskih zaporov s prehoda v 20. stoletje. Poročil se je s 14 let mlajšo Trezo Korošec iz Lancove vasi. Leta 1893 je od ptujskega posestnika Otta Brataniča kupil del posestva, ki ga je Bratanič dobil na sodni dražbi po bankrotiranih Kozelovih (po domače Hasovih).[1569] Gre za del, kjer je danes Bedračev ribnik in njivo nad njim. Andraževa žena Treza je dočakala konec prve svetovne vojne. Andraž sam pa je od naduhe (astme) umrl 20 let prej in ni dočakal 20. stoletja.

[1567] Welscheg Andreas, hišna številka kaznjenca: 566, občina: Dravci, okrajno glavarstvo / sresko načelstvo, Ptuj, dosje iz Mariborske kaznilnice, 1898–1898, SI_PAM/0682/002/08639. Več o njem v poglavju o pravosodju v splošnem delu knjige.
[1568] Belšak, Andrej (Gradec): zapuščinska zadeva A V 51/20 Okrajnega sodišča Maribor, 1920-, SI_PAM/0635/001/002/00203.
[1569] Več o tem v poglavju o hiši Dravci 6.

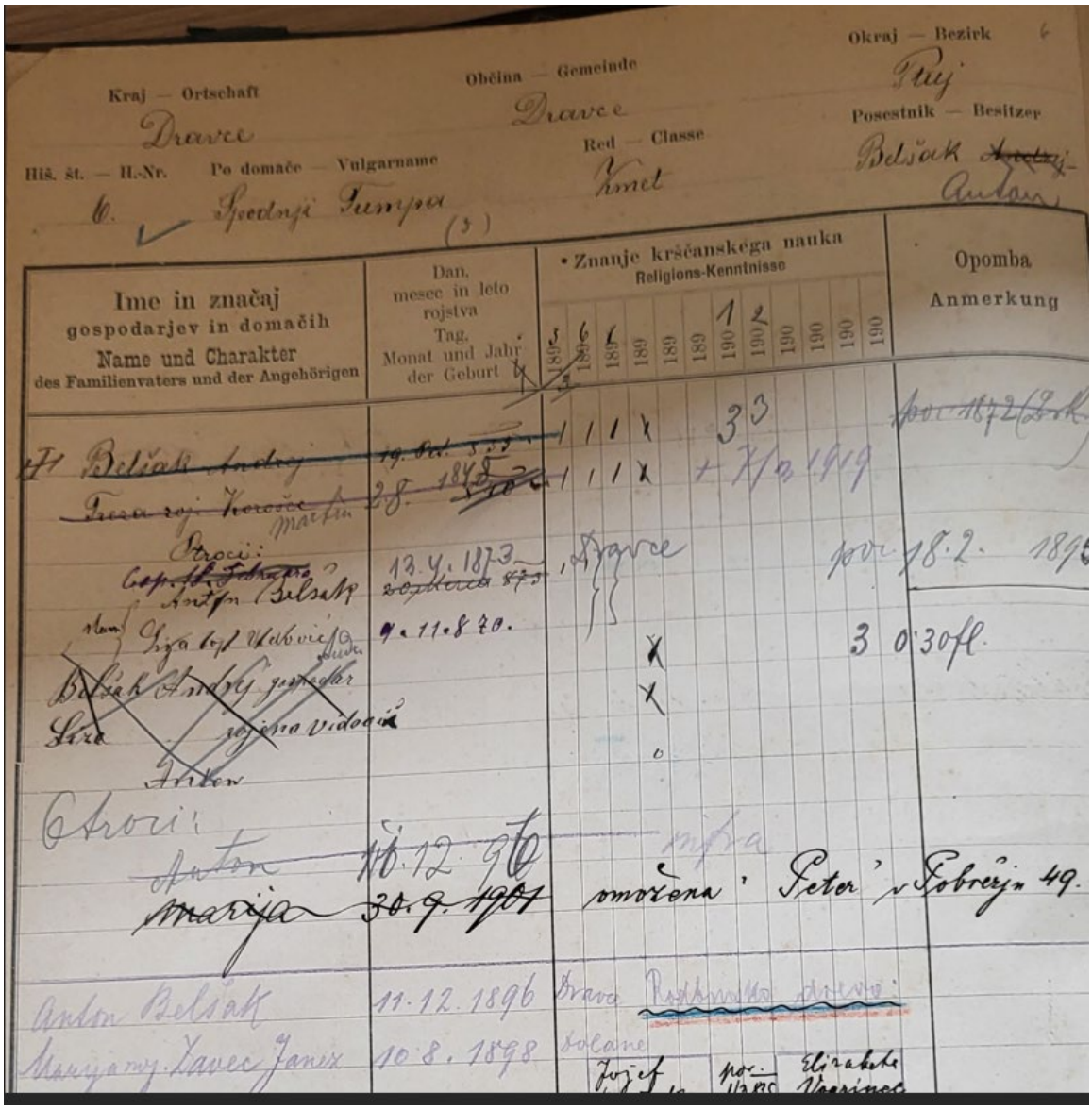

Slika 890: Spodnji Tumpovi v družinski knjigi na župniji.[1570]

– Anton Belšak st. po 150. letih ponovno združi Tumpov grunt

Andraž in Treza sta imela le enega sina – Antona, ki je bil rojen leta 1873. Kot otroka ga najdemo v šolskih redovalnicah skupaj s sosedoma Jožefom Belšakom IV. in Vidom Kozelom. Pri 22. letih se je poročil s tri leta starejšo Lizo Vidovič iz Varej.

Za Antona Belšaka je iz dokumentov razvidno, da se je veliko posvečal gospodarjenju. Tako iz zemljiške knjige izhaja, da je posojal denar sosedom – a ne kar tako, temveč je posojilo dal vpisati v zemljiško knjigo, ob tem pa določil tudi obrestno mero, ki je bila sicer nekaj nižja od tiste, ki so jo zahtevale posojilnice v tistem času (okrog tri odstotke). Po drugi strani je Anton kupoval zemljo, ki je bila v Dravcih naprodaj, denimo že leta 1897, ko mu je bilo komaj 24 let, od Janeza Klinca in leta 1913 od Franca Vertiča na desni strani potoka Psičina.

[1570] Arhiv Župnije sv. Vida.

Delal pa je tudi na tem, da bi ponovno združil Tumpovo posestvo, kakršno je bilo pred delitvijo sredi 18. stoletja. To mu je v veliki meri tudi uspelo. Po tem, ko je njegov oče Andraž mejo Tumpovega posestva prenesel s ceste proti domačiji do današnje Cafutove hiše in igrišča ter tako pridobil območje, kjer sta danes velika njiva in ribnik, je Anton v dopisu na občino navedel, da javna cesta, ki poteka mimo njegove domačije (danes mimo Bedračevega ribnika do spodnje ceste), že vsaj 50 let ni več v uporabi, in prosil, da se mu dodeli v zasebno rabo. S prošnjo je uspel. Cesta je sicer na katastrskem zemljevidu iz 19. stoletja še dobro vidna, zadnjih sto let pa ni več javna.[1571]

Najpomembnejši posel pa je Antonu Belšaku uspel leta 1904, ko je kupil današnjo domačijo v Dravcih 10. Njegov sosed in daljni sorodnik Jožef Belšak III. (zgornji Tumpa) je zašel v nerešljive dolgove, tako da je njegovo posest v Dravcih prevzel ptujski obrtnik Aleksander Pintarič.[1572] Seveda Pintarič ni imel nobenega namena, da bi posestvo v Dravcih obdržal, ampak je hotel povrnjen posojen denar, zato je takoj objavil namero o prodaji. Čeprav je Anton Belšak imel zemljo drugje po Dravcih, je bilo zanj strateško zelo pomembno, da odkupi posest, ki meji na njegovo domačijo, in ponovno združi Tumpovo posestvo, ki se je 150 let pred tem delilo med njegovega prednika Jurija in njegovega brata Simona.

V ta namen je Kolarjevemu Jakobu iz Gradišč ponudil v odkup del zemlje, ki jo je imel na polju v Dravcih na desni strani potoka Psičina. Jakob mu je, po besedah njegove vnukinje Ane Horvat, kar na dom prinesel svojo hranilno knjižico in rekel, da je to največ, kar mu lahko da. Anton je sprejel, preostali denar (2.200 kron) pa si je izposodil pri posojilnici Sparkasse Pettau. S tem denarjem je odkupil večino posestva Tumpovega Jožefa in ponovno združil Tumpov grunt.[1573] Ker je imel dobro kreditno sposobnost, je dobil relativno ugodno posojilo, ki ga je brez težav odplačal – za razliko od številnih malih vinogradnikov po Halozah, ki so jih visoke obrestne mere nemških posojilnic v zadnjih letih stare Avstrije spravile v viničarski položaj.

Aprila 1925 je Anton Belšak prodal vino leskovškemu veletrgovcu Vinku Stoklasu ml. v vrednosti slabih 5.000 din, ki mu ga Stoklas ni plačal. Čez mesec dni je Belšak izvedel, da je Stoklas vse svoje nepremičnine prepisal na ženo Marijo in pobegnil v Francijo. Belšak se je povezal z Jožefom Petrovičem iz Velike Varnice in že junija 1925 sta vložila zahtevek za začetek stečajnega postopka zoper Stoklasa. Pri tem sta uspešno dokazala, da ima Stoklas več dolgov kot premoženja. Belšak in številni drugi upniki iz Haloz, drugih slovenskih regij in tudi iz Avstrije ter Francije, ki so se priglasili v stečajnem postopku, ki ga je vodil ptujski odvetnik in v tistem času tudi župan Matej Senčar, so bili poplačani v manj kot 20. odstotkih. Belšak je v dlje časa trajajočem stečajnem postopku hodil na seje odbora upnikov, ki je bil Senčarjev posvetovalni organ. Po stečajnem postopku so vložili tudi kazensko prijavo zaradi goljufije in Stoklas je pristal v zaporu. Aretirana je bila tudi njegova žena.[1574]

Anton in Liza Belšak sta imela le dva otroka. Od doma v Dravcih je odšla mlajša Marija, ki je bila rojena leta 1901 in se je leta 1923 poročila s Petrovim Janezom iz Pobrežja. Z Janezom sta imela štiri otroke (Miciko, Hanzeka, Liziko in Tončeka),[1575] od katerih je imela hčerko le najstarejša Marija, druga dva pa nista imela potomcev. Najmlajši Tonček je umrl dan po porodu jeseni 1938. Marija Peter st., rojena

[1571] Sklep občinskega odbora Občine Pobrežje z dne 12. maja 1935, naslovljeno na Antona Belšaka iz Dravcev.
[1572] Obrtni list Aleksandra Pinteriča, SI_ZAP/0173/004/001_00298. Več o tem v nadaljevanju pri zgornjih Tumpovih.
[1573] Drugi del posesti Zgornjega Tumpa sta od Bratanića kupila Filip in Ana Pfeifer – Labiševa in je danes v lasti njunega prapravnuka Mirka Slatiča.
[1574] Stečajni spis S 21/25 Okrožnega sodišča Maribor, 1925, SI_PAM/0645/007/00025.
[1575] Z domačimi imeni so Petrovi tudi zapisani na nagrobniku na videmskem pokopališču.

Belšak, je bila botra nečakom iz Dravcev, tudi babici avtorice te publikacije, in je umrla leta 1985 doma v Pobrežju. Na nagrobniku Petrovih iz Pobrežja sta poleg mame Marije zapisana tudi »starša Belšak«, torej Anton Belšak st. in njegova žena Liza.



Slika 891: Predlog stečajnega postopka zoper Vinka Stoklasa ml. s strani Antona Belšaka iz Dravcev in Jožefa Petroviča iz Varnice.[1576]

– Tumpov župan z nabojem v glavi

Starejši Tumpov otrok in naslednik posestva Antona Belšaka st. v Dravcih je bil Anton Belšak ml., rojen konec leta 1896. Anton ml. se je iz prve svetovne vojne, kjer je služil v mariborskem bataljonu pri gori Monte Rasta v Benečiji in bil ranjen, vrnil z nabojem v glavi. Takoj po vrnitvi iz vojne je zaprosil za roko Marijo Zavec iz Dolan, ki je bila njegova daljna sorodnica. Ker sta se poročila pri sv. Barbari, je njuno sorodstvo naknadno v družinski knjigi preverjal tudi videmski župnik. Najdemo namreč njegovo skico, s katero je pokazal, da je ženin Anton vnuk Andraža Belšaka, njegova nevesta Marija Zavec pa vnukinja Andraževe sestre Marije Belšak, poročene Weisbacher.[1577] Bila sta torej »mrzla« bratranec in sestrična, a to sorodstvo je bilo dovolj oddaljeno, da je župnik v Cirkulanah dovolil poroko. Po 57. letih je torej vnukinja Marije Belšak, ki se je poročila z Weisbacherjem na drugo stran Dravcev, njena hčerka pa z Zavcem iz Dolan, prišla živet na babičino domačijo v Dravce. A v tej hiši je ostala le deset let.

[1576] Stečajni spis S 21/25 Okrožnega sodišča Maribor, 1925, SI_PAM/0645/007/00025.
[1577] Več o tem v poglavju o Weisbacherjevih – Dravci 3.



Slika 892: Marija Zavec v starosti 33 let.[1578]



Slika 893: Marija Zavec, poročena Belšak (zgoraj desno, stara 58 let) s sosedami: z Marijo Vaupotič (zgoraj levo), z Ivano Vidovič in z njeno hčerko Julijano.[1579]

Finančno gledano je za mladi par poskrbel gospodarsko ozaveščeni oče oziroma tast, Anton Belšak st. Ta je mladoporočencema takoj po poroki pozimi leta 1919 zapisal zgornje Tumpovo posestvo – s pridržkom, da ga ne smeta prodati. Očeta je najbrž skrbelo, da bi sin težko pridobljeno posestvo zapravil,

[1578] Izsek fotografije, arhiv družine Korpič.
[1579] Izsek fotografije iz leta 1956, zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

a je kljub temu želel mladi družini postaviti dobre temelje za življenje. Ta pridobitev sina vseeno ni preveč zanimala, morebiti je bila zgornja hiša v preslabem stanju za vselitev in bi jo moral popraviti, česar pa ni storil. Zato se je družina Antona Belšaka ml. na zgornje Tumpovo preselila šele deset let kasneje – čeprav njegova žena Marija ni marala svoje snahe Lize in se je zaobljubila, da sama nikoli ne bo rekla žale besede svoji snahi.[1580]

Antona mlajšega gospodarjenje ni preveč zanimalo in se je raje predajal alkoholu. Morda so bile razlog za to tudi fizične ali čustvene bolečine, ki jih je čutil zaradi vojne. Anton Belšak ml. je bil župan občine Dravci, ki se je ohranila še v času kraljevine Jugoslavije, in se je v imenu te funkcije družil z vaščani Dravcev ter drugih okoliških vasi v Cafutovi gostilni, v Leskovcu in drugje – pod občino Dravci sta namreč sodili tudi vasi Soviče in Ljubstava.

Očitno pa se je Anton Belšak ml. bolje kot pri renovaciji hiše, ki mu jo je podaril oče, počutil v postelji s svojo ženo Marijo Zavec, saj sta v zakonu dobila kar šest otrok v desetih letih.

Štirje otroci so bili rojeni na spodnjem Tumpovem in ob selitvi mlade družine v zgornjo hišo (danes Dravci 10) sta najstarejša dva ostala pri dedku in babici (Antonu Belšaku st. in njegovi ženi Lizi). To sta bila mala Marija in njen brat Anton Belšak III. Z mlajšima dvema otrokoma, Anico in Hanzekom, pa je šel mladi par v zgornjo hišo, kjer sta se jima rodila še dva otroka, Trezika in Drašek.[1581]

Mala Tumpova Marija (Micika) in Tonek sta živela pri dedku in babici na spodnjem Tumpovem ter sta bila že skoraj polnoletna, ko je umrl njun ded.

- Anton Belšak III. se poroči v Bukovce

Anton Belšak, rojen leta 1921, je bil tretja generacija soimenjakov iz hiše spodnjih Tumpovih v Dravcih. Sredi druge svetovne vojne je bil mobiliziran v nemško vojsko. Po besedah njegove hčerke je iz nemške vojske pobegnil in se skril v hiši svoje matere (danes Dravci 10).[1582] Odporniki naj bi ga vabili v svoje vrste, a je odklanjal vojskovanje.

Po vojni je v Dravce zahajal Slatičev kmet iz Bukovc, ki je prodajal čebulice in mladega Antona spodbudil, da se seznani z njegovo hčerko. Naposled sta se z Marijo Slatič res poročila in Anton se je preselil v Bukovce na Marijino domačijo. V povojnem volilnem imeniku piše, da se je iz Dravc odselil 1. novembra 1946 (njegov brat Janez je bil takrat v vojski). Nekaj časa je imel Anton v Dravcih majhen vinograd, ki ga je dedoval po babici, leta 1962 pa je to zemljo podaril sestri Mariji,[1583] ki ga je vse življenje nadvse oboževala. Njegova hčerka Marija, rojena leta 1949, je bila – vsaj do poroke leta 1971 z Ivanom (Jankom) Horvatom iz Dravcev – zadnja Marija Belšak v dolgem Tumpovem rodu iz Dravcev.

[1580] Pogovor avtorice z Ano Horvat, snaho Marije Zavec, poročene Belšak, marec 2024.
[1581] Več o njihovem življenju sledi v poglavju o hiši zgornjih Tumpovih, saj je družina od leta 1929 živela na zgornjem Tumpovem posestvu.
[1582] Pogovor avtorice z Marijo Horvat, roj. Belšak, oktober 2024.
[1583] Darilna pogodba z dne 4. 12. 1962 med Antonom in Marijo Belšak iz Bukovcev ter Marijo in Janezom Bedračem iz Dravcev – ZK, k.o. Dravci, vložek 107.



Slika 894: Anton Belšak III. (1921–1988).[1584]



Slika 895: Anton Belšak III. v nemški vojski.[1585]

[1584] Zasebni arhiv Marije Horvat.
[1585] Izsek fotografije, celotna fotografija je objavljena v poglavju o 2. svetovni vojni v splošnem delu knjige; zasebni arhiv Marije Horvat.



Slika 896: Birma Marije Belšak v Bukovcih okrog leta 1963.[1586]



Slika 897: Marija Belšak, hči Antona Belšaka III. z birmansko botro.[1587]

[1586] Od leve: Janez Bedrač, Marija Belšak, rojena Slatič, spredaj Franc Bedrač, ob birmanki njen boter in botra, za njo skrita teta Marija Bedrač, rojena Belšak, in oče Anton Belšak, skrajno desno pa birmankin stric Franc Horvat z ženo Ano. Zasebni arhiv Ane Horvat, rojene Vindiš.
[1587] Zasebni arhiv Marije Horvat ml.



Slika 898: Anton Belšak s polbratom Francem Horvatom in ženo Marijo na preši.[1588]

– Najboljša učenka ni smela v šole

Antonova starejša sestra Marija Belšak je bila rojena novembra 1919 in je hodila v šolo Videm, skupaj s sosedom, Korpičevim Tončekom. Bila je najstarejša med sedmimi otroki v družini. Ko je zaključevala osnovno šolo, je ravnatelj Hinko Klenovšek poklical njenega skrbnika, dedka Antona Belšaka st., na sestanek in ponudil pomoč pri urejanju njenega nadaljnjega šolanja, saj je bila po njegovih besedah najboljša učenka v razredu. Stari ata pa je ravnatelju povedal, da bo Micika po njegovi smrti prevzela domače posestvo. Tako se je hitro končala debata o njenem nadaljnjem šolanju. Zakaj je za naslednico izbral vnukinjo in ne najstarejšega vnuka Tončeka, kot je bil običaj stoletja pred tem, ni znano.

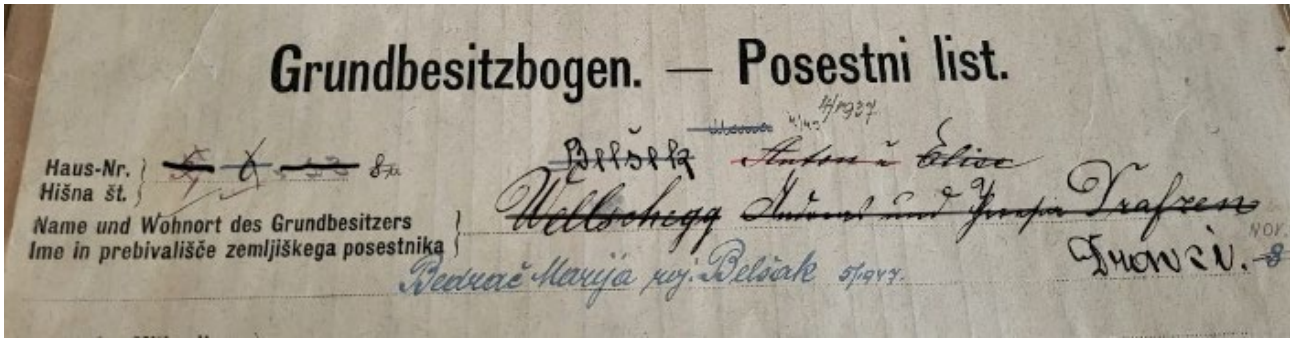

Slika 899: Tri generacije posestnikov na Spodnjem Tumpovem.[1589]

[1588] Zasebni arhiv Marije Horvat ml.
[1589] Stari posestni listi katastrske občine Dravci, št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.

Prevzem kmetije se je zgodil prej, kot si je dedek verjetno mislil. Maja leta 1937 je umrl, ko je oral pri Kolarjevih, prav tisto zemljo na drugi strani potoka Psičina, ki jim jo je davno prej prodal.



Slika 900: Marija Belšak v šoli.[1590]

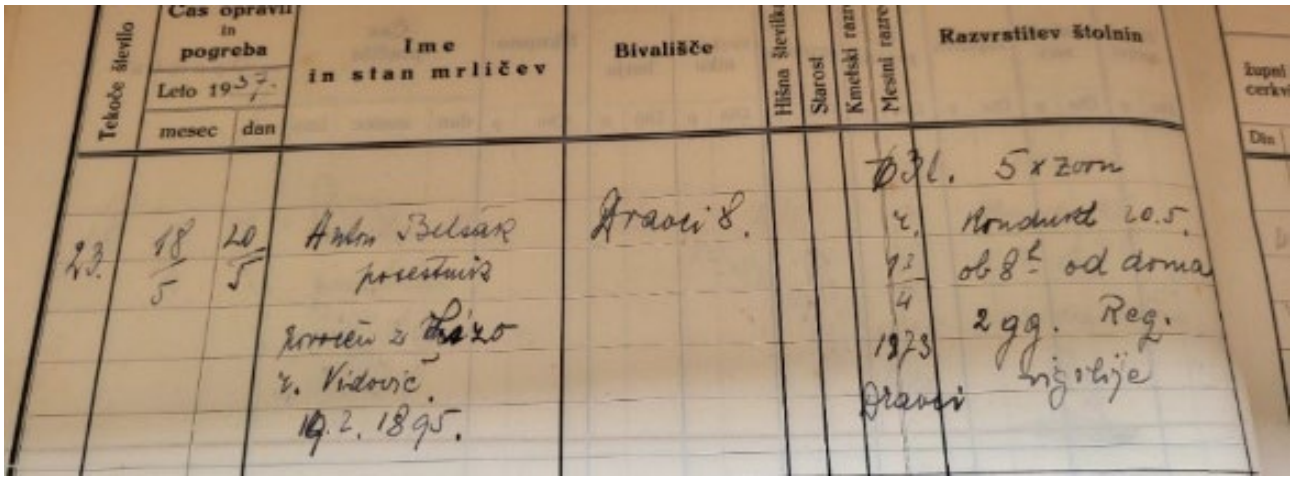

Slika 901: Pogrebni protokol Antona Belšaka I., 1937.[1591]

Medtem ko je vnukinji zaprl pot za šolanje, ji je z oporoko zapustil kmetijo in večino prihrankov. Kot izhaja iz zemljiške knjige, je vsakemu od šestih vnukov zapustil 712 dinarjev. Vnukoma, ki sta bila v njegovi skrbi, pa je pripisal še dodatnih 2.400 dinarjev (Mariji) oziroma 1.800 dinarjev (Antonu) »mezde«. Leto dni pozneje je bilo vsem šestim zapisanih še dodatnih 135 dinarjev. Ded je torej resno vzel skrb za vnuke, ki so v otroštvu ostali brez očeta.

Babica Liza je bila ob moževi smrti stara 67 let in je že lep čas imela najraje, če so ji samo stregli. Če so marsikje v Halozah stari ljudje delali do smrti, tudi ženske, je Belšakova Liza večino časa preživela na krušni peči, kamor so ji podajali hrano, pijačo in kahlo. Njen vnuk Janez (Bedračev Hanzek), ki je bil ob njeni smrti jeseni 1949 star manj kot pet let, je povedal, da je bila babica Liza tako stara in nemočna, da ni mogla s peči. A ko je enkrat gledal skozi okno v notranjost hiše, jo je videl, kako je zlezla s peči in v zraku obrnila veliko pletenko vina ter pila iz nje.

[1590] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.
[1591] Arhiv Župnije sv. Vida.

Tako je njena najstarejša vnukinja, komaj 18-letna Marija, ob smrti dedka Antona Belšaka st. leta 1837, ob pomoči mlajšega brata prevzela skrb za kmetijo. Za babico je skrbela do jeseni 1949. Pokopana je skupaj z možem Antonom in hčerko Marijo, poročeno Peter.

– Devekov Hanzek pride v Dravce z lovsko puško na rami



Slika 902: Marija Belšak, poročena Bedrač (druga z desne) na poroki Ivančičevih v Varejah leta 1964.[1592]



Slika 903: Janez Bedrač okrog leta 1963.[1593]

[1592] Zasebni arhiv Stanislava Ivančiča.
[1593] Izsek fotografije, zasebni arhiv Ane Horvat.

Komaj 23-letna Marija je spoznala tri leta starejšega Janeza Bedrača iz Repišč, po domače Devekovega, ki je bil že takrat strasten lovec in je zahajal tudi v gozdove v Dravcih, zlasti ko je izvedel za mlado in luštno posestnico. V gozdu je spustil en strel in dekle je priteklo v gozd. Malo prej se je vrnil iz Podvincev, kjer je bil vajenec pri tamkajšnjem kolarju.

Poročila sta se februarja 1943 pred nemškimi oblastmi v Leskovcu, ki so bile takrat pristojne za upravne zadeve haloškega dela današnje občine Videm. Štiri mesece po poroki, junija 1943, se jima je rodil prvi sin Tonek. Kasneje je zakon obžalovala: *»do 23. leta sem spala poleg babice, bolje bi bilo, če bi še kakšno leto več«*, je govorila.



Slika 904: Anton Bedrač, rojen leta 1943 v Dravcih.[1594]

Kmalu za tem je bil oče Janez mobiliziran v nemško vojsko. Nastanjen naj bi bil v Avstriji in Marija ga je s prijateljicami z videmskega tam obiskala. Redko je šla dlje kot na Videm k maši, med vojno pa je šla z vlakom v Avstrijo. Zaradi tega obiska je sredi vojne mobilizacije Marija že drugič zanosila. Brez moža, ki bi ji pomagal med nosečnostjo pri delu na kmetiji, z babico, ki ni prijela za nobeno delo, in z Nemci, ki so hodili v hišo po hrano.

Po njenem pripovedovanju je neko noč možev svak Mlakar k njej pripeljal dva Nemca, ki sta vprašala, če ima kaj hrane. Ko sta videla, da drži v rokah dojenčka in da je vnovič noseča, sta se menda obrnila in odšla iz hiše. Februarja 1945, še preden se je Janez vrnil iz vojne, je Marija rodila njegovega drugega sina Janeza Bedrača ml. Mož se je vrnil iz vojne konec julija 1945. Skupaj s sosedom Antonom Korpičem so ju ob vrnitvi na slovensko zemljo zajele partizanske oblasti v Begunjah. Skozi Kamnik so jih peljali do

[1594] Zasebni arhiv Tatjane Bedrač, poročene Bezjak.

Trbovelj, kjer naj bi jih ubili, a je nato prišel drugačen ukaz in zajeti nemški vojaki so se razpršili na vse strani.[1595]



Slika 905: Janez Bedrač ml. pod mizo v kuhinji njegove babice Marije.[1596]

Leta 1950 se je Devekov Hanzek včlanil v združeno (videmsko-leskovško) Lovsko društvo Leskovec. V društvu so skupaj delovali tisti, ki so bili v partizanih in v nemški vojski. Bil je gospodar in starešina LD Leskovec ter mentor mladim. Prejel je Znak za lovske zasluge in Red za lovske zasluge III. stopnje, za njegovo delo v lovski družini je bil imenovan za častnega člana.[1597] Lovske kolege je pogosto vodil domov na kosilo. Mesa družini ni manjkalo – če ni bilo domačega pujska, pa je bila divjad (srne, fazani in zajci). Poleg tega je doma kolaril – izdeloval vozove, lestve, lesene pode za v hišo, klopotce in podobno, Marija pa je vodila kmetijo. Dokupovala sta zemljo in prodajala živino. Bila sta botra Ivančičevim otrokom, vnukom Hanzekove starejše sestre Lizike.

[1595] O tem v poglavju o vračanju mobilizirancev po 2. svetovni vojni ob koncu splošnega dela te knjige.
[1596] Za mizo sedijo (od desne): Marija Horvat, rojena Zavec, njena hčerka Terezija Belšak z vnukoma, Štefka Horvat, njen oče Franc Horvat in hči Danica Horvat s še enim vnukom Terezije Belšak; zasebni arhiv Angele Bedrač.
[1597] Emil Milan Masten, Člani LD Leskovec nekoč in danes, Zbornik LD Leskovec, 1997, str. 43.



Slika 906: Marija Bedrač, rojena Belšak, kot krstna botra Ani Ivančič v Varejah.[1598]



Slika 907: Krst Ane Ivančič v Varejah, 1964.[1599]

[1598] Zadaj od leve: Elizabeta Polanec, rojena Mlakar z možem Francem, botra Marija Bedrač, ki drži krščenko Anico Ivančič, Elizabeta Mlakar st. (rojena Bedrač), Janko Ivančič, Terezija Ivančič, rojena Mlakar in njen mož Maks Ivančič, spodaj od leve: Tonček Ivančič, Stanko Ivančič (v ozadju v senci), Franc Bedrač, Slavko Polanec, Zvonko Polanec, Zinka Ivančič in spredaj Dušan Ivančič (sin Janka Ivančiča), fotografirala Štefka Ivančič, mama Dušana Ivančiča. Zasebni arhiv Stanislava Ivančiča.

[1599] Marija Bedrač (zadaj prva z leve) kot botra pri krstu Ane Ivančič, s sinom Francem Bedračem (spodaj drugi z leve), zasebni arhiv Stanislava Ivančiča.

– Bolno »dete«

Udarec za mlado družino je bil, ko se je novembra 1946 rodila hčerka Marija s prirojeno poškodbo hrbtenjače s paralizo spodnjega dela telesa in pljučno boleznijo, zaradi katere je bila nepokretna in nema. V takšnem stanju je naslednjih trideset let ležala v postelji in potrebovala stalno nego. Družina jo je vse življenje klicala »dete«. Mama se je vse noči zbujala in preverjala, kako je. A čeprav je bila mala Marija nema in nepokretna, se je menda zelo zabavala, ko so se lovci, ki so se zbirali pri kosilu v hiši, pogovarjali o seksu in razlagali druge šale. Anica Habjanič, poročena Vidovič, se spominja, da je z mamo večkrat hodila v hišo Bedračevih in da je bilo neobičajno, ker Marija Bedrač bolne hčerke ni nič skrivala pred obiskovalci. Anici, ki je bila tedaj otrok, je večkrat rekla, naj gre delat družbo njeni hčerki in da bo tega vesela. V okolici je bilo menda več otrok z istim zdravstvenim stanjem, a so starši takšne otroke skrivali pred ljudmi. Do njih so smele zgolj varuške v času odsotnosti staršev. Marija Bedrač ml. je umrla spomladi leta 1976, stara 30 let.



Slika 908: Marija Bedrač s sinom Janezom ob krsti hčerke Marije Bedrač ml., 1976.[1600]

[1600] Zasebni arhiv Angele Bedrač.



Slika 909: Janez in Marija Bedrač s tremi sinovi (Janezom, Antonom in Francem) na pogrebu hčerke.[1601]

– Ločitev in združitev v poznih letih

Čeprav se je staršema novembra 1954 rodil še najmlajši sin Franc, je bil zakon zaradi več razlik med njima ter ob stresu zaradi bolnega otroka močno skrhan. Oče Janez je večkrat za dlje časa odšel od družine v svojo hiško v Repiščah in se po smrti hčerke kmalu tudi odselil. A ne za zmeraj.

Kratek čas pred smrtjo, ko je resno zbolel, ga je sin Franc vzel na svoj dom in mu uredil spalnico – v isti sobi, kjer je spala njegova nekdanja žena Marija. Ob dnevih, ko sta bila sama v hiši, nista imela druge izbire, kakor da sta se pogovarjala o starih časih, družini in znancih.

Morda sta se pogovarjala o sinu Toneku, ki se je takoj po odsluženi vojaščini odselil v za mamo daljne Zamušane, k pet let starejši Lojziki Pintarič na kmetijo in imel z njo v srečnem zakonu šest otrok. S tem zakonom mama iz Dravcev ni bila preveč zadovoljna. Mnenja je bila celo, da je njenega mladega sina Lojzika morala s kakšno hrano začarati, da se je tako vnel za njo in iz vojske v glavnem pisal samo še njej. Leta 1998, štiri leta pred njeno smrtjo, je doživela sinovo smrt v nesreči s traktorjem.

[1601] Izsek fotografije, zasebni arhiv Milice Bedrač.



Slika 910: Bedračevi iz Zamušan leta 1974 z župnikom iz Gorišnice.[1602]

[1602] Fotografija je bila posneta, ko je bil najstarejši sin Anton pri obhajilu, deset let kasneje sta se rodila še dvojčka, zasebni arhiv Tatjane Bezjak.



Slika 911: Bedračevi pri obhajilu hčerke Tatjane.[1603]

Morda sta se pogovarjala o sinu Janezu, ki je bil na videz med vsemi tremi sinovi očetu najbolj podoben, a mu je tudi najbolj zameril njegove odhode od doma in zapuščanje družine. Tako zelo, da se je ob občasnih vrnitvah očeta domov raje kar odselil k sosedom Vidovičem. Če njegova mama ni odobravala snahe Lojzike iz Zamušan, pa Hanzekova tašča v Bukovcih ni odobravala njega kot zeta. Ne, ker bi bilo z zetom osebno kaj narobe, a ni želela, da se hči omoži v Tumpovo rodbino v Dravce, saj je Janezov stric Anton Belšak odklonil poroko z njo in namesto nje vzel sovaščanko iz Bukovc Marijo Slatič.

[1603] Zasebni arhiv Tatjane Bedrač, poročene Bezjak.



Slika 912: Poroka Janeza in Angele Bedrač s pričama Janezom Vidovičem in Francem Horvatom, na sredini Janez Cafuta, november 1970.[1604]



Slika 913: Janez Bedrač je rad zabaval družbo okrog sebe.[1605]

[1604] Zasebni arhiv Angele Bedrač.
[1605] Janez Bedrač ml. nosi svojo sestrično Marijo Belšak, poročeno Kerec, v ozadju sedijo njegova teta Terezija Belšak, babica Marija Horvat in mama Marija Bedrač, levo njegova žena Angela; zasebni arhiv Angele Bedrač.

Kljub temu je Janez Bedrač ml. očitno bil toliko časa sam z Angelo, da sta dobila najprej hčer Anico in nato še sina Janka. Vidovičev nečak Janez Cafuta je šel ob neki priliki, ko je šla Angelina mama k maši, s kombijem v Bukovce in Angelo z otrokoma dobesedno ukradel ter pripeljal k Vidovičem. Tam so mladi Bedračevi stanovali, dokler ni Janez dobil stanovanja kot poštar na Vidmu, kjer sta si z Angelo nato tudi zgradila svojo hišo. Na Vidmu sta se jima nato rodila še sinova Srečko in Danijel.[1606] Bedračev Hanzek je bil tudi zidar, s Polančevim Franclom in Ivančičevim Maksom so delali ob popoldnevih in vikendih. Znan je bil po zbijanju šal, vse do zgodnje smrti leta 2002, teden dni po smrti njegove matere. Pri Vidovičevih se je do zadnjega počutil bolj doma kot na svojem dejanskem domu.



Slika 914: Bedračevi ob krstu najmlajšega sina Danija pred novo hišo na Vidmu, 1984.[1607]

Zadnji sin Franček je prevzel domačijo spodnjih Tumpovih, po tem ko veren oče ni pristal, da gre z Vidovičevima sosedoma v policijsko šolo. Oče se je bal, da bi sin policist postal komunist, kar pa ni bilo sprejemljivo, saj je ob cerkvenem zvonjenju pokleknil med delom v vinogradu. Kot polnoleten in že zaposlen se je Franc vpisal v glasbeno šolo in se naučil igrati klarinet. Igral je v bukovski godbi, h kateri se je čez Dravo vozil kar z zvarjenim čolnom, v ansamblu Metuljčki, kasneje pa je ustanovil svoj ansambel, s katerim so do osamosvojitvene vojne z muzikanti igrali na številnih porokah. Pred poroko z Milico se mu je iz zveze z Elizabeto Rihtarič rodila hči Barbara. Nato je spoznal Milico Marinič iz Ritmerka pri Podgorcih, ki je bila kot najstnica zaposlena v raznih gostilnah v Avstriji in Nemčiji. Pred poroko je oktobra 1979 rodila avtorico te knjige, kmalu po poroki pa še hčer Jelko. Medtem sta gradila novo hišo

[1606] Pogovor avtorice z Antonom Vidovičem, januar 2024.

[1607] Zadaj od leve: Milica Bedrač, Franc Štrafela, njena tašča Marija Bedrač, rojena Belšak, Ana Štrafela, Ana Horvat, njena sestra Lizika Korpič, Angela in Janez Bedrač; čepijo: Zdenka Štelcar in Milan Zajšek, Štefka Horvat in njen oče Franc Horvat, Anica Bedrač ter Rudi in Anica Štelcar, v prvi vrsti otroci: Boris Vegan, Janja in Jelka Bedrač ter Maja Vegan; zasebni arhiv Angele Bedrač.

ter vinograd na domačem hribu. Ko je v začetku 1990-ih zbolel njegov oče Janez Bedrač, ga je sin pripeljal domov. V zadnjih letih je v Dravcih živela tudi Miličina mama Neža Marinič in v starosti 87 let tam umrla decembra 2015. Čeprav je Franc govoril, da bo gotovo živel vsaj sto let, je umrl leta 2018, star 63 let. Leta 2020 se je Milica preselila na očetov dom v Ritmerk, hišo Bedračevih – pred tem stoletja domačija spodnjih Tumpovih – pa je nasledila hčerka Jelka Bedrač. Njene tri hčerke so neposredne krvne sorodnice enajste generacije po Matiji Belšaku, ki je bil na tem mestu rojen pred letom 1700.



Slika 915: Marija Belšak, poročena Bedrač, s sinom Janezom, snaho Angelo in vnukom Danijem, praznovanje Angelinega abrahama, novembra 1998.[1608]



Slika 916: Janez Bedrač z ženo Angelo (zadaj) in stričevo ženo Ano Horvat.[1609]

[1608] Zasebni arhiv Angele Bedrač.
[1609] V ozadju njegova sestrična Danica Horvat in Kerčevi ter Bedračevi otroci, v kuhinji Horvatovih v Dravcih 10; zasebni arhiv Angele Bedrač.



Slika 917: Franc Bedrač (drugi z desne) z Ivančičevimi sorodniki, 1964.[1610]



Slika 918: Franc Bedrač (1954–2018).[1611]

[1610] Zasebni arhiv Stanislava Ivančiča.
[1611] Izsek fotografije, zasebni arhiv Stanislava Ivančiča.



Slika 919: Franc Bedrač v OŠ Videm, v drugi vrsti četrti z desne, učiteljica Zinka Peklar, 1969.[1612]



Slika 920: Poroka Franca Bedrača z Milico Marinič, avgust 1980.[1613]

[1612] Zasebni arhiv Stanislava Ivančiča.
[1613] Poročni priči dravska soseda Ivan Vidovič in njegov sin Anton, avgust 1980, v ozadju sosed Stanko Vegan, zasebni arhiv Milica Bedrač.



Slika 921: Nastop družinskega ansambla Bedrač v Pobrežju, 1988.[1614]

*

Noben od Devekovih otrok tako ni prav dolgo živel. Pogrebna fotografija v dežju in blatu pred njihovim domom aprila 1976 je prva in zadnja, na kateri je zbrana vsa družina Tumpove Micike – z detetom v krsti.

3.8.2 Hiša št. 10: Zgornji Tumpovi – Simonov rod

Na današnji domačiji Danice Horvat (Dravci 10, prej Dravci 13) je bila do leta 1904 domačija zgornjih Tumpovih, kot je zapisal tudi župnik v družinsko knjigo. Hišno številko 13, ki ni bila v vrsti s sosednjimi, pa potrjujejo tudi katastrski zemljevidi iz 19. stoletja, kar kaže na to, da je bila hiša zgrajena po prvi podelitvi hišnih številk. Horvatovi danes niso potomci Tumpovih. Kljub temu v tem poglavju popisujem ljudi, ki so na tem mestu živeli v preteklih stoletjih. O njih namreč danes živečim Dravčanom ni več prav nič znanega. Zgodba o tem, da naj bi na tem mestu živel nek Hrvat, ki je zemljo prodal Tumpovemu Tuneku in odšel, ne drži. Kot je zapisano v uvodu o Tumpovem rodu, gre za del nekdanjega večjega Tumpovega posestva, ki se je v drugi polovici 18. stoletja razdelilo med dva sinova, potem ko je zakonodaja Marije Terezije omogočila delitev posesti, da bi tako dobili več vojaških obveznikov.

Sin Matije Belšaka, ki je dobil zgornji del posestva, je bil Simon, ki je bil rojen okrog leta 1735 in je umrl pozimi leta 1804, star okrog 70 let. V urbar borlskih gospodov je prvič vpisan leta 1773. Kot lahko sklepamo iz rojstnih podatkov njegovih otrok, je imel dve ženi. Ena naj bi bila Loisa (Alojzija, Lucija)

[1614] Zasebni arhiv JH.

Vidovič, ki je rodila štiri od šestih otrok Simona Belšaka, druga pa Marija, ki naj bi rodila tretjega in četrtega Simonovega otroka. Da bi imel Simon hkrati dve ženi, je bilo proti cerkvenim zakonom in župnik takšne situacije v nasprotju s cerkvenim pravom niti ne bi vpisal v knjigo – pri tretjem in četrtem otroku bi vpisal nezakonska otroka. Zato mora biti pri teh podatkih neka napaka. Kar je stalno, je to, da je bil Simon Belšak boter otrokom Jožefa in Ane Cafuta iz Tajne (Pozničarjevim), Jožef Cafuta pa Belšakovim otrokom. Če bi Simon kršil cerkveno pravo, tudi za botra ne bi bil sposoben. Zakaj imajo otroci Simona Belšaka v Dravcih 13 dve različni mami, tako ni znano. Še najbolj verjetno se zdi, da mama pri krstu, ki se je opravil takoj po rojstvu, ni bila prisotna in je župnik kar dvakrat pomotoma napisal, da ji je ime Marija in ne Lucija.

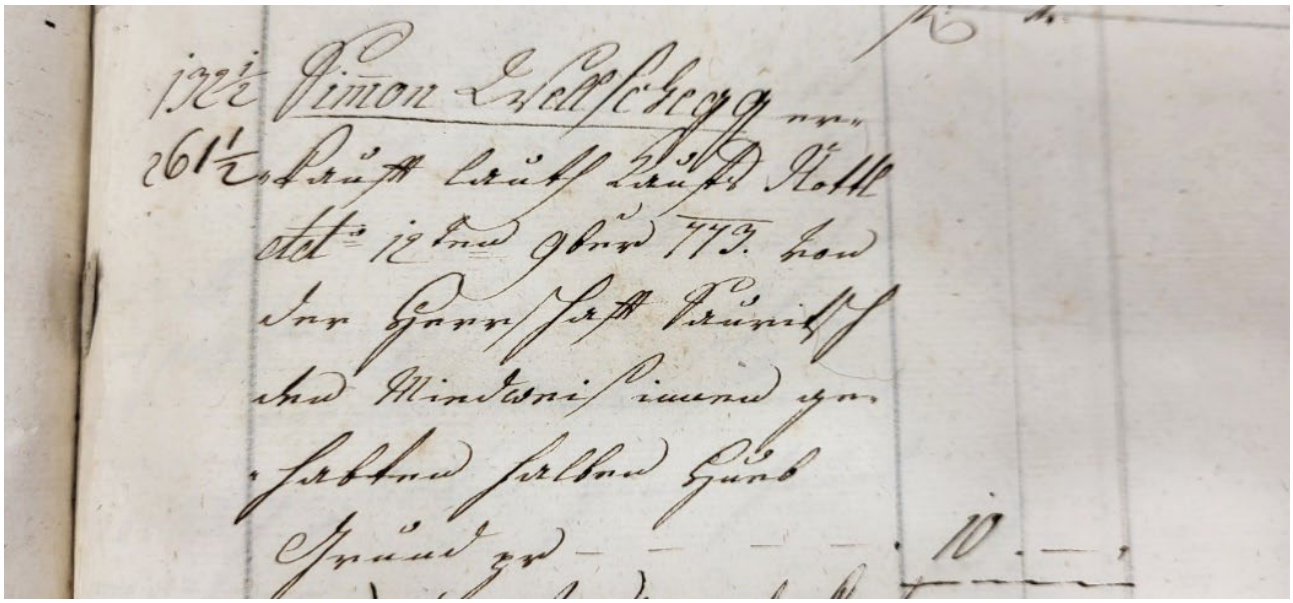

Slika 922: Simon Belšak vpisan v urbar Dravci, 1773.[1615]

O Simonovih šestih otrocih iz druge polovice 18. stoletja ne vemo veliko. Obe hčerki sta bili Mariji, sinovi pa Jurij, Jakob, Sebastijan in Jožef. Mlajša Marija je zgodaj umrla, starejša pa se je poročila z Martinom Krajncem (na današnjem Petelinovem) in rodila osem otrok. Med sinovi je bil Jožef najstarejši, rojen leta 1774, in je tudi prevzel domačijo zgornjih Tumpovih. To so celih dvesto naslednjih let upravljali Jožefi Belšaki.

Iz kasnejših zapisov vemo, da je v Dravcih živel tudi mlajši brat Jožefa Belšaka I. – Jakob, ki je bil čevljar, občasno je bil komu poročna priča, leta 1821 pa se je poročil z Nežo Krajnc iz vasi. V matičnih knjigah sta v Sovičah evidentirani dve deklici Belšak, rojeni okrog leta 1820, katerih oče je bil Jakob Belšak. Ali sta to njegovi hčerki, ni gotovo. Vemo pa, da je bila Ana Belšak poročena z Vidom Žuranom (Žepekov Videk) in je umrla leta 1872 na domačiji Žepekovih v Sovičah.[1616] Druga hčerka Jakoba Belšaka pa je bila Marija, ki je leta 1839 v Sovičah rodila nezakonskega sina Andreja Belšaka.

[1615] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101. Foto JH, 2023.
[1616] Več o tem v poglavju o Žepekovih v Tajni.

Belšak (Zgornji Tumpa)

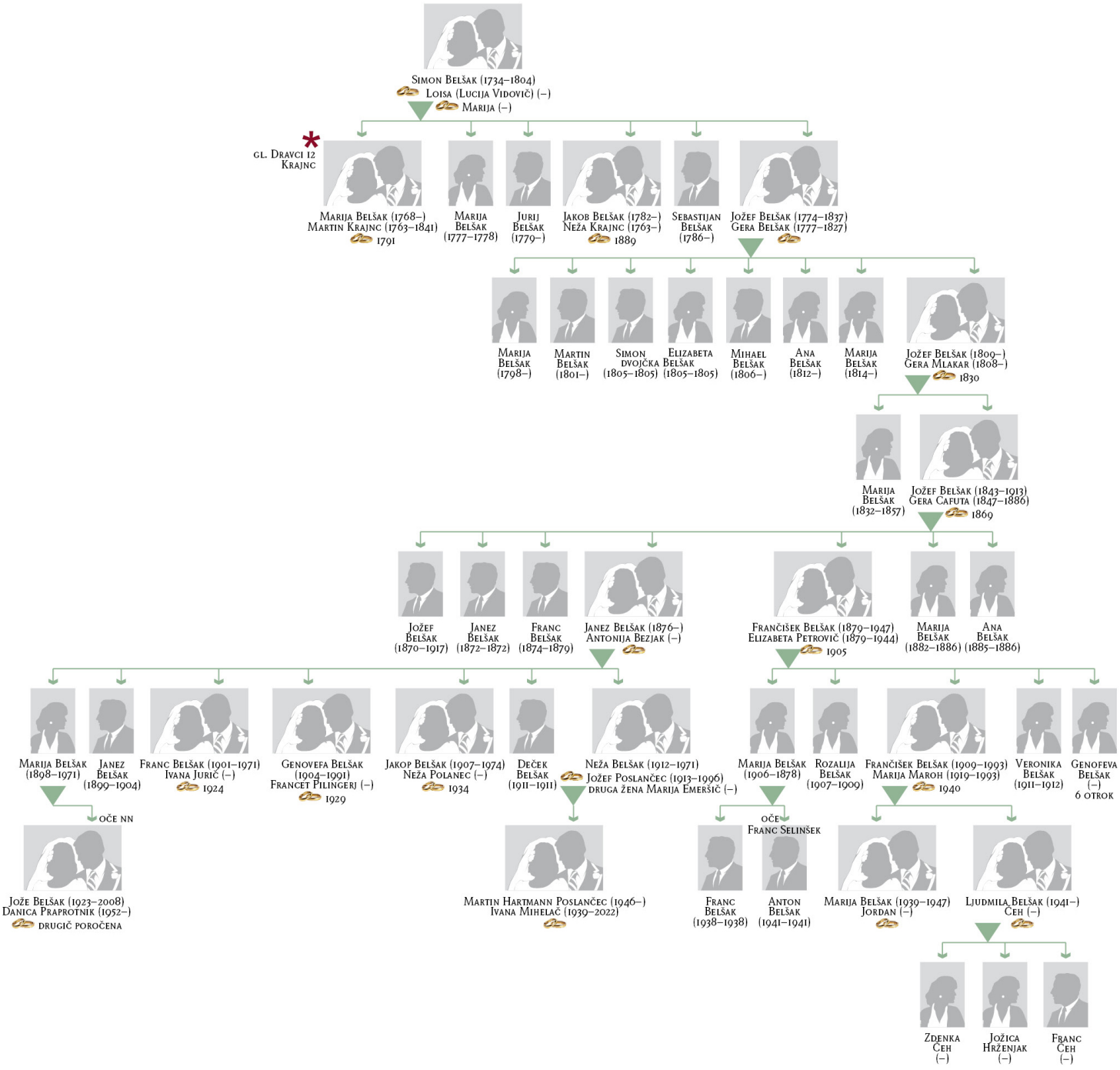

– 210 let zgornje Tumpovo upravljajo Jožefi Belšaki in njihove žene Gere

Simonov starejši sin Jožef Belšak I. je kmetijo zgornjih Tumpovih prevzel že leta 1794, ko mu je bilo komaj 20 let, bratu Jakobu pa šele dvanajst. Raziskovanje Tumpovih v 19. stoletju je bilo na sploh zapleteno, ker je pri dveh hišah živela vrsta Jožefov Belšakov. In vsi zgornji Tumpovi Jožefi, tri generacije, so se poročili z Gerami.

Okrog leta 1800 (verjetno leta 1797, pred rojstvom prve hčerke) se je Jožef Belšak I., sin Simona, poročil z Gero in z njo, med leti 1798 in 1814, imel osem otrok. Vemo, da sta bila dva otroka, rojena spomladi leta 1805, dvojčka (Simon in Elizabeta) in sta umrla takoj po rojstvu. Dve sta bili Mariji, ena rojena leta 1798, druga leta 1814. Za Martina, Mihaela in Ano poznamo le rojstni datum. Ker je posestvo prevzel sin Jožef Belšak II., ki je bil rojen leta 1809 in je bil mlajši od bratov Martina in Mihaela (rojena 1801 oziroma 1806), sklepam, da sta starejša sinova umrla ali pa nista bila sposobna prevzeti gospodarstva.

Mama Gera Belšak I. je umrla v starosti 50 let, pozimi leta 1827. Njen mož je dve leti pozneje, takoj ko je Jožef II. dopolnil dvajset let, sinu prepustil gospodarjenje na kmetiji. Mladi Jožef se je, tako kot njegov oče, poročil z Gero. Za njo vemo, da je bila Mlakarjeva, hčerka soseda Antona Mlakarja (predhodniki današnjih Korpičevih). Medtem ko za Jožefa Belšaka Il. ne vemo, kdaj je umrl, je Gera Belšak II. dočakala relativno visoko starost in umrla jeseni 1882 pri starosti 74 let.

Imela sta le dva otroka. Hči Marija Belšak je bila rojena 1832 in je umrla leta 1857, ko je bila stara 25 let (oziroma po župnikovih izračunih 27 let). Poročena ni bila. Enajst let po rojstvu Marije se Jožefu Belšaku II. in njegovi ženi Geri ni rodil noben otrok.

– Kdo je oče deklinega sina?

A pozimi 1838 je pri njihovi hiši Neža Šmigoc rodila nezakonskega sina Jožefa. Nosil je mamin priimek, oče pa je bil (vsaj župniku) neznan. Morebiti je bila Neža Šmigoc dekla pri zgornjih Tumpovih. Stari Jožef Belšak I. je bil star 64 let in že devet let ni gospodaril pri hiši. Verjetno ni bil oče otroka. Jožefu Belšaku II. pa žena Gera ni rojevala otrok vsako leto ali dve, kot je bila praksa drugje po vasi. Morebiti je bila takrat šestletna hči Marija, ki je kasneje umrla neporočena pri 25. letih, bolna. Tako ne bi bilo nenavadno, če bi dekla rodila gospodarjevega sina in mu tudi dala njegovo ime. Morebiti bi v primeru, da gospodar ne bi imel drugega potomca, vendarle priznal njega. A to se ni zgodilo.

Pet let kasneje je žena Gera gospodarju Jožefu Belšaku II. vseeno rodila že omenjenega sina Jožefa Belšaka III.

– Tretji Jožef Belšak na zgornjem Tumpovem z Gero

Tako kot njegov oče in ded se je tudi Jožef Belšak III., rojen leta 1843 na mestu današnje domačije Dravci 10 (takrat Dravci 13), poročil z Gero. Nevesto si je poiskal takoj, ko je prevzel domače gospodarstvo. In iskal ni daleč – le do sosedov. Nevesta pri poroki še ni štela 22 let in čeprav je izhajala iz Sovič (iz družine

Cafutov), je pred poroko stanovala v Dravcih 5, pri Kozelovih, njen skrbnik pa je bil Jakob Žlahtič.[1617] Kot tak je tudi dovolil njeno poroko pred polnoletnostjo.

Jožef Belšak III. in njegova žena Gera sta imela sedem otrok – pet sinov in dve hčerki, ki so bili rojeni med leti 1870 in 1885. Zadnji dve sta bili hčerki, ki sta pri treh oz. enem letu starosti umrli maja 1886 v razmiku dveh tednov. Jeseni istega leta umre tudi njuna mama Gera, stara 39 let. Leto 1886 je tako bilo *»anno horribilis«* za zgornje Tumpove.

- Trije sinovi preživijo otroške bolezni

Od petih sinov so otroštvo preživeli trije – prvi, ki je bil seveda Jožef (četrti v vrsti) in najmlajša Janez in Frančišek. V otroštvu pa sta umrla prvi Janez, ki je umrl takoj po krstu decembra 1872, in Franc, ki je umrl pri starosti petih let na Miklavžev večer leta 1879. Le teden dni po njegovem pogrebu je njegovo ime dobil novorojenec Frančišek.

A poroke Tumpovih Jožefov z Gerami se niso več ponovile. Jožef Belšak IV. se namreč ni nikoli poročil. Po pravilih iz preteklosti bi bil on kot najstarejši sin Jožefa Belšaka III. naslednik posestva. To je zaman čakal. Ne le, da je bilo posestvo prezadolženo, iz podatkov ob poroki najmlajšega sina Frančiška leta 1905, ko je bilo njihovo posestvo v Dravcih že izgubljeno, vidimo, da je sin Frančišek takrat še bival v Dravcih. Ker je bil starejši brat Janez že konec 19. stoletja poročen v Stojncih, bi utegnil biti tudi Frančišek naslednik domačije zgornjih Tumpovih v Dravcih. A to se ni zgodilo, ker so se očetovi dolgovi preveč nakopičili in družina je morala zapustiti dom. Oče Jožef Belška III. in njegov sin soimenjak sta se preselila na dravski Rtič. Po navedbah v družinski knjigi je oče umrl 26. novembra 1913 v ptujski bolnišnici, sin Jožef Belšak IV. pa je umrl v starosti 47 let, tik pred začetkom prve svetovne vojne, leta 1917, kot neporočeni gorman (lastnik malega hribovitega posestva) v Varejah.



Slika 923: Družina Belšakovih (zgornji Tumpovi) pri hiši Dravci 13.[1618]

[1617] O njem pišem v poglavju o Žlahtičevih, Dravci 8.
[1618] Družinska knjiga Dravci, Župnija sv. Vida.

– Oče se ne izkoplje iz dolgov

Jožef Belšak III. je gospodarjenje na gruntu zgornjih Tumpovih prevzel jeseni 1868, pri starosti 25 let, in je jeseni 1904 zaradi naraščajočih dolgov, ki jih ni uspel poplačati, posestvo tudi izgubil.

Že leta 1890 je v Grazer Volksblatt objava o dražbi dela njegovega posestva, ki je bila najavljena za 8. oktober 1890.[1619] Najprej je Jožef dvakrat dobil posojilo Sparkasse Petau, nato se je začel zadolževati pri sosedih – najprej pri bližnjih (denimo pri Janezu Žlahtiču ml.), nato pa v sosednje vasi. Tako je v zemljiški knjigi zapisana zastavna pravica v korist upnice Doroteje Zavec iz Gradišč, babice Marije Zavec, ki se je kasneje poročila z Antonom Belšakom ml. (spodnjim Tumpom). Leta 1881 mu je posodila 200 goldinarjev, leta 1891 pa še 137 goldinarjev. Takrat je bil Jožef Belšak III. že vdovec in dolgove je težko poplačeval. Leta 1900 ga je Doroteja Zavec tudi tožila na sodišču zaradi nevračila posojila 137 goldinarjev. Ker je Belšak denar nekje nabral, je upnica tožbo umaknila.

A prav dolgo ni bil več plačilno sposoben. Iz Haloz je šel po posojila v mesto, dolžan je bil odvetniku Tomažu Horvatu, leta 1904 ga je na poplačilo dolga tožil Jakob Paskolo. Zadnji upnik je bil ptujski obrtnik Aleksander Pinterič, ki se je leta 1904 končno tudi vpisal na Belšakovo posest v Dravcih in jo kmalu za tem tudi prodal. Polja na drugi strani potoka Psičina (del današnje Slatičeve posesti) sta kupila Filip in Ana Pfeifer (Labiševa), domačijo pa spodnji sosed Anton Belšak st., ki je tako po 150. letih združil Tumpov grunt.[1620]

Leta 1905 je Anton Belšak st. vpisan v zemljiško knjigo na zgornjem Tumpovem. A družine ni nasilno izselil. Leta 1905 je Jožefov sin Frančišek še bival v Dravcih – ob poroki je namreč navedel naslov Dravci 13. Oče Jožef pa je z denarjem, ki mu ga je Pinterič izplačal po poplačilu svoje terjatve, leta 1907, ko je bil star 64 let, kupil majhno hiško na dravskem Rtiču in se s sinom Jožefom preselil tja. Leta 1911 je hiško od očeta kupil njun sin oz. brat Janez Belšak, ki je bil poročen v Stojncih. Danes je lastnik hiše na tem mestu (Dravci 16) Janezov vnuk Martin Poslančec, pravnuk bankrotiranega Jožefa Belšaka III.

– Zgornji Tumpovi si novo življenje zgradijo čez Dravo

Življenje zgornjih Tumpovih se je nadaljevalo čez Dravo, z Janezom v Stojncih in s Frančiškom v Bukovcih – z izjemo najstarejšega sina Jožefa Belšaka IV, ki se ni poročil in je umrl v Varejah.

Njegov mlajši brat Janez Belšak, ki je bil rojen leta 1876, se je poročil z Antonijo Bezjak iz Stojncev. Imela sta sedem otrok, od katerih sta dva umrla v otroštvu. Najstarejša Marija (rojena 1898) je imela nezakonskega sina Jožeta, ki je bil rojen leta 1923 in je po služenju v nemški vojski ostal zaposlen v Nemčiji, kjer je imel družino. Z drugo ženo Danico Praprotnik sta se kasneje iz Nemčije vrnila v Slovenijo in kupila novozgrajen vikend v Dravcih. Menda zato, ker je z njega lep razgled na rojstne Stojnce – danes Belšakovo, Dravci 13a. Jože je umrl na Ptuju leta 2008. Jožetov stric (Janezov sin) Franc se je poročil v Prvence, Jakop pa v Dornavo. Njuna sestra Genovefa je ostala v Stojncih, kjer se je poročila s Francetom Pilingerjem. Umrla je v samostojni Sloveniji, oktobra leta 1991. Številni Belšaki na Ptujskem polju tako izvirajo iz hiše Zgornjih Tumpovih iz Dravc.

[1619] Grazer Volksblatt, 3. oktober 1890, str. 7. Objava se ponovi 31. januarja 1891.
[1620] Več o tem v poglavju o spodnjih Tumpovih, danes Dravci 9.

Najmlajša Janezova hči Neža Belšak, rojena leta 1912, je med obiski »vrha« v Dravcih spoznala mladega sosedovega sina (Pignarjevega Pepija), ki se je z družino priselil v Dravce iz Zameta pri Reki, kjer je bil rojen. Na Belšakovem »vrhu« v Dravcih sta si ustvarila dom. Hiško na dravskem Rtiču je Jožef Belšak namreč prodal sinu Janezu in stojnska družina jo je do Nežine poroke uporabljala za vikend (»vrh«). Preko Neže tako spodnji Tumpovi ostanejo v Dravcih še nadaljnjih sto let.[1621]



Slika 924: Frančišek Belšak ml. in njegova žena Marija Maroh.[1622]

Janezov brat Frančišek je bil tri leta mlajši in se je leta 1905, ko je še živel v Dravcih, poročil z Elizabeto Petrovič iz Bukovcev. Imela sta štiri hčere in sina, od katerih sta Rozalija in Veronika umrli v ranem otroštvu zaradi sušice. Hči Marija je živela na Belšakovem »vrhu« v Varejah, na posesti, kjer je leta 1917 umrl njen stric Jožef Belšak IV. (takrat Vareja 3, pred drugo svetovno vojno Vareja 40). V letih 1937–1941 je rodila dva sinova; pri drugem je kot oče sprva vpisan Franc Selinšek, a ta sina ni priznal, zato je bil oče naknadno prečrtan, sin pa je dobil mamin priimek Belšak. Oba Marijina sinova sta umrla pred prvim rojstnim dnem. Marija se je po tej kalvariji preselila v Dravinjski Vrh, kjer je neporočena umrla leta 1978. Belšakovo posest v Varejah pa je prevzel njen mlajši brat Franc, ki je bil v Bukovcih rojen leta 1909 in se je poročil s sosedo iz Varej Marijo Maroh, hčerko viničarskih staršev iz Dravinjskega Vrha. Njuna hči Ljudmila, poročena Čeh, živi na Vidmu; obe njeni hčerki (Zdenka Čeh in Jožica Hrženjak) sta zaposleni v vrtcu Videm.

- Spodnji Tumpov kupi zgornje Tumpovo

Njihovo posest v Dravcih je ptujski obrtnik Aleksander Pinterič že po nekaj mesecih prodal naprej. Na istem sestanku novembra 1904 je podpisal prodajne pogodbe z Antonom Belšakom st. iz Dravcev, ki je kupil hiško in okoliško zemljo (danes Horvatovo, Dravci 10), z Gero Korpič za gozd in travnik ter s Filipom in Ano Pfeifer iz Gradišč za polja na drugi strani potoka Psičina (danes Slatičevo, Dravci 2b).

[1621] O tem v poglavju pri hišni številki 16 (Belšakov vrh).
[1622] Zasebni arhiv Zdenke Čeh.

Antonova hči Marija je bila takrat stara šele tri leta, sin Anton ml. pa osem let. Leta 1905 ob poroki je mlajši sin bivšega lastnika Frančišek Belšak še živel v Dravcih, njegov oče Jožef Belšak III. pa verjetno do leta 1907, ko je od Mihelačevih kupil hišo in malo zemlje na dravskem Rtiču.

– Mlada družina se preseli v zgornjo hišo

Hišo in posest zgornjih Tumpovih je Anton Belšak st. – ob prepovedi prodaje – na sina in njegovo ženo Marijo Zavec prepisal takoj po njuni poroki spomladi 1919. A je trajalo še skoraj desetletje, preden se je sin z družino preselil gor. Medtem ko sta najstarejša otroka, Marija in Anton Belšak III., ostala v spodnji hiši pri dedku in babici, sta se njuna starša leta 1927 s petletno Anico in z dveletnim Hanzekom preselila k sosednji hiši. Na naslovu Dravci 13 sta se rodila Terezija (1927) in Andrej (1929).

– Tumpov župan umre v jaslih

A še pred Drašekovim rojstvom je njegov oče Anton Belšak II. umrl. Župnik v mrliško knjigo zapiše, da je umrl od posledic vojne, z nabojem v glavi. A po pripovedovanjih njegove najstarejše hčerke Marije je oče, ki je bil župan občine Dravci, večkrat prišel pijan domov. Njegova žena je delala pri kravah in ko ga je videla, je rekla, da pijan nocoj ne bo spal pri njej, temveč naj bo kar pri kravah. Ženske pred sto leti torej niso bile zgolj pohlevne in ubogljive. Možakar je v strahu pred jezno ženo res šel v hlev in legel v jasli. Ker je bila zima mrzla – mediji so med drugim poročali o izrednih razmerah,[1623] on pa pijan, je januarja 1929 v jaslih tudi umrl, star 33 let.

Njegov oče Anton Belšak st. je po sinovi smrti posestvo obremenil z zastavno pravico v korist njegovih šestih otrok, ki so bili še majhni. Tako obremenjeno posestvo je zapustil snahi Mariji in njenemu novemu možu Janezu Horvatu.

3.8.3 Horvatov Janez prevzame zgornje Tumpovo posestvo

– Sosed Janez Horvat vzame vdovo s šestimi otroki

32-letna vdova Marija Zavec se je po moževi smrti poročila s sosedom, svakom svoje sestre, Janezom Horvatom (v nekaterih dokumentih Ivan).

Horvat je z ženo postal solastnik posestva in je skrbel za njene otroke iz prvega zakona, zlasti za štiri, ki so živeli v njunem gospodinjstvu, ter skupnega sina Franca. Več otrok po sedmem nista imela in vseh sedem otrok Marije Zavec je dočakalo starost. Janez Horvat je umrl leta 1983, star 87 let, njegova žena Marija pa leta 1986, stara 89 let. Po besedah njune snahe Ane Horvat se nista preveč dobro razumela in tudi nista želela praznovati zlate poroke.

Prihod Horvatov v Dravce pojasnim v poglavju pri hišni številki 11 (prej Krajnčevi). Janez (Ivan) Horvat je bil starejši brat Marijinega soseda Franca, ki je bil poročen z Marijino mlajšo sestro Ano Zavec in je prevzel domačijo v Dravcih 11 (takrat Dravci 9). Po pripovedovanjih naj bi Janez že pred leti osvajal

[1623] Mateja Ratej, Begunstvo profesorja Tofanta, Modrijan, Ljubljana, 2015, str. 19.

Marijo, a je ta raje vzela bogatejšega Belšaka. Ko je bil Belšak v vojni, je Horvat upal, da do poroke med Belšakom in Marijo Zavec ne bo prišlo – menda je bil nenazadnje prepričan, da je bolj postaven od Belšaka. A Belšak se je iz vojne vrnil in se takoj po izteku cerkvenih oklicev poročil z Marijo Zavec, ne glede na to, da je bil sosed Horvat morda lepši od njega.[1624]



Slika 925: Janez in Marija Horvat, rojena Zavec, januar 1931.[1625]

Ko je Janezov tekmec umrl in je imela 32-letna vdova Marija na skrbi štiri majhne otroke, še dva pa pri tastu in tašči, je imel najstarejši Horvatov sin več možnosti za poroko z Marijo Zavec. Ta se je zgodila januarja 1931, njuni poročni priči pa sta bila Anton Habjanič iz Dravcev (Weisbacherjev zet) in Jožef Krajnc (Tejekov Pepi) iz Sovič. Oče Marijinega prvega moža, Anton Belšak st., ki je Mariji in njegovemu sinu ob poroki podaril posestvo zgornjih Tumpovih, je imel v svojo korist zabeleženo prepoved odtujitve posestva. Po sinovi smrti se je strinjal, da lastnik postane snahin novi mož – pri tem pa je posestvo v zemljiški knjigi obremenil z dolžnostjo novega krušnega očeta njegovih vnukov, da skrbi za ženine otroke iz prvega zakona.

[1624] Pogovor avtorice z njuno snaho Ano Horvat, 2023.
[1625] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.

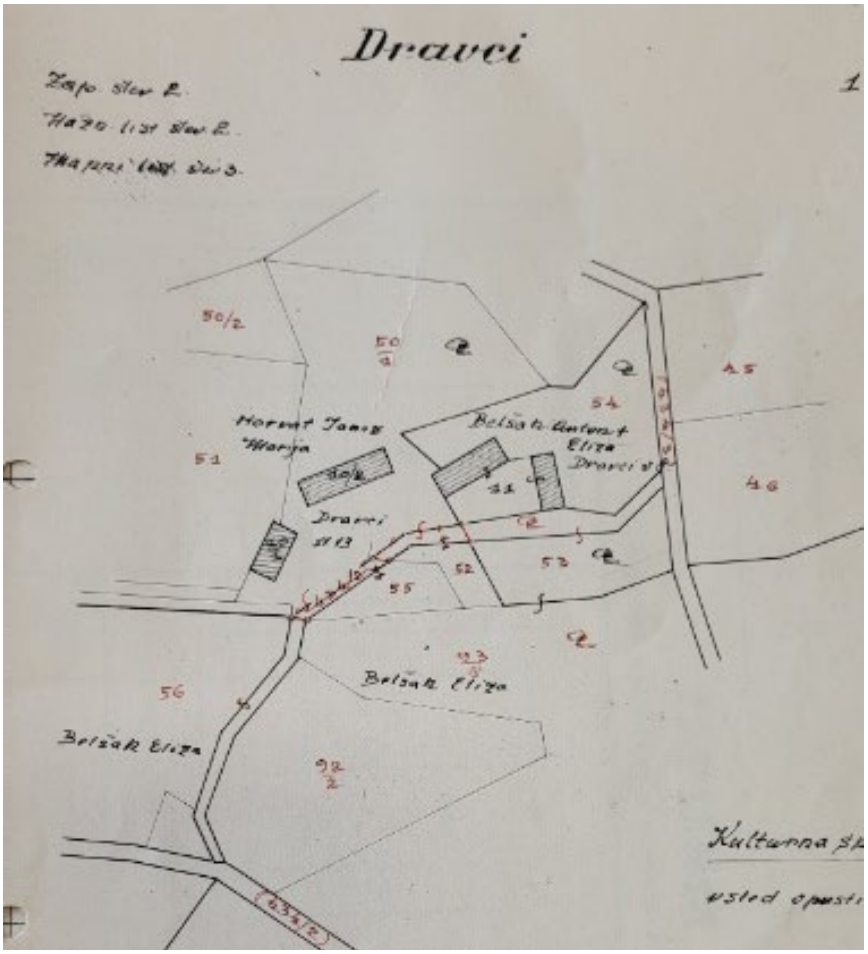

Slika 926: Ponovna razdelitev Tumpovega posestva, 24. julija 1940.[1626]



Slika 927: Mlada zakonca Janez in Marija Horvat, nekaj mesecev po njuni poroki leta 1931, ko se poroči Ivanov mlajši brat Anton.[1627]

[1626] Posestni načrti Dravci, SI ZAP 0064/030 GURS, k.o. Dravci, škatla 3.
[1627] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 928: Sin in oče, Franc in Janez Horvat.[1628]

Marca 1932 se je Janezu in Mariji Horvat rodil sin Franc. Očetova poročna priča, Anton Habjanič in njegova žena Ana, rojena Weisbacher, sta mu bila tudi krstna ter birmanska botra. Čeprav je Marija želela z Ivanom več otrok, je ta odločil, da jih imata dovolj. V zvezi se nista pretirano dobro razumela in čeprav sta v zakonu ostala več kot petdeset let, zlate poroke nista praznovala. Janez je bil po vojni aktiven pri delovanju KLO Vareja. Kot član predsedstva je predlagal izgradnjo novega mostu čez potok Psičina v Dravcih in kot predlagatelj dobil nalogo, da poskrbi, da se bo to tudi uredilo. Bil je med popisniki živine in pridelka po vojni, od česar je oblast določala obvezno oddajo, ter pri drugih zadolžitvah predsedstva KLO.

- Tumpovi otroci se odselijo iz Dravcev

Po vojni so se z zgornjega Tumpovega počasi odselili vsi otroci iz rodu Tumpovih. Frančevi polbratje in polsestre so se v težkih povojnih časih poročili in odselili. Mlajša Tumpova Anica, rojena leta 1923, se je leta 1946 poročila z Lojzekom Cafuto (po domače Freglačevim) iz Ljubstave in imela z njim tri hčerke.

Njen dve leti mlajši brat Janez Belšak se je leta 1950 poročil s Treziko Kukovec v Bukovce.

[1628] Zasebni arhiv družine Horvat.



Slika 929: Anica Belšak z možem Alojzem Cafuto, 1951.[1629]



Slika 930: Poroka Janeza Belšaka v Bukovce, december 1950.[1630]

[1629] Zasebni arhiv JH.
[1630] Zasebni arhiv Marije Horvat.



Slika 931: Belšakovi v Bukovcih, ko sta Janez in Terezija posvojila hči Marijo iz Ptuja.[1631]



Slika 932: Terezija Belšak z družino – hči Marija skrajno levo.[1632]

[1631] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1632] Zasebni arhiv Marije Kerec, roj. Belšak.

Terezija Belšak je bila rojena leta 1927, v redovalnicah OŠ Videm pa je zabeležen njen odličen uspeh. Poročena je bila dvakrat – prvič leta 1950 z Antonom Tetičkovičem iz Gradišč in drugič leta 1962 s Stankom Potočnikom iz Cirkulan. Pred prvo poroko je imela razmerje z Janezom Slatičem in leta 1947 rodila njegovo hčer Marijo, ki je bila do šole v skrbništvu pri babici v Dravcih. Nekaj let po Mariji je Terezija Belšak rodila še hčer Ano in sina Antona, ki sta se ji rodila v zakonu z Antonom Tetičkovičem iz Gradišč.

Leta 1964 se je Marija v Mariboru poročila s Prekmurcem Stanislavom Kercem, njena poročna priča je bil njen stric Tonek iz Bukovcev. Stanislavov stari stric je bil Jožef Kerec, slovenski misijonar na Kitajskem v letih 1921-1952,[1633] ki ju je želel tudi poročiti, a videmski župnik tega ni dovolil. Poroka je tako minila v razočaranju in celo brez fotografiranja. Poroka je bila kljub temu uspešna. V letih 1964–1968 sta se jima rodila dva sinova in hči – Janez, Drago in Blanka. Marija in Stanko Kerec sta z otroki redno obiskovala njenega strica Franca v Dravcih. Kerčevi otroci so se družili z mladimi v Dravcih in se z njimi kopali v Psičini pred njenim izlivom v Dravo. Kerčeva sta dravske sorodnike vabila k njim v Maribor ter v Prekmurje.



Slika 933: Terezija Belšak (1927–2000) iz Dravcev.[1634]

[1633] O njem je ob stoletnici njegovega rojstva izšla knjiga: Franc Halas, Jožef Kerec - Slovenski misijonar na Kitajskem, Slovenski katehetski center, 1992. Gl. tudi Marko Vugrinec Kerec, Jožef (1892-1974), Obrazi slovenskih pokrajin, Mestna knjižnica Kranj, 2020, https://www.obrazislovenskihpokrajin.si/oseba/kerec-jozef/.
[1634] Zasebni arhiv Marije Kerec, roj. Belšak.



Slika 934: Terezija Belšak z vnukinjo Blanko pri birmi.[1635]

Prav tako je do smrti v Dravce zahajal tudi najmlajši sin Tumpovega Tuneka, Andrej Belšak (Drašek), ki je bil rojen po očetovi smrti, avgusta 1929, poročil pa se je leta 1958 z Marijo Polanec iz Grajenščaka, nečakinjo Ivane Polanec, poročene Vidovič v Dravcih. V Grajenščaku je umrl leta 2015.



Slika 935: Andrej Belšak in Marija Polanec, 1956.[1636]

[1635] Zasebni arhiv Marije Kerec.
[1636] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Vidovič.

– Hrvatov Franček in Nanika



Slika 936: Franc Horvat (zgoraj v sredini) in Ana Vindiš (pod njim) s sovaščani med pobiranjem hmelja na Savinjskem.[1637]

Franc Horvat je ostal v Dravcih pri starših. Odraščal je s Tumpovimi polbrati in polsestrami ter Horvatovimi bratranci pri sosednjih hišah.



Slika 937: Ana in Franc Horvat v mladih letih.[1638]

[1637] Zasebni arhiv Ane Horvat.
[1638] Izsek fotografije, zasebni arhiv Ane Horvat.



Slika 938: Poročni dan Franca in Ane Horvat z Aninim očetom Jožefom Vindišem, 1960.[1639]

Z Ano Vindiš (Kolarjevo), ki je živela pri teti Mariji Mihelač in njenem možu Jakobu v Gradiščah, sta leta 1958 dobila hčerko Štefko. Pozimi 1960 sta se poročila pri sv. Barbari, a Nanika tudi po poroki ni želela na moževo domačijo v Dravce, kjer bi morala prevzeti vlogo snahe. Januarja 1964 se je rodila še njuna druga hčerka Danica. Nanika in obe hčerki so se preselile k Francu in njegovim staršem v Dravce šele pred jesenjo 1964, ko je morala starejša hči v šolo na Videm.

Franc Horvat je bil med prvimi Dravčani, ki je odšel z zemlje – zaposlil se je kot varilec v Avstriji, kar je olajšalo gradnjo nove hiše doma – prve enonadstropne hiše v vasi. Nato je bil zaposlen tudi v Proizvodnem podjetju Olge Meglič Ptuj in nazadnje v njeni izpostavi v Dolanah (danes ADK). Na delo se je vozil z mopedom, tudi v hudih nalivih. Bil je delaven, navdušen plesalec in pevec. Marsikomu je šel za poročno pričo. Razdajal se je v dobrobit dobrih odnosov v širši družini. Srčno je prijateljeval s sosedi, zlasti z Vidovičevim Hanzekom in s Horvatovimi bratranci. S slednjimi so veliko časa preživeli ob Dravi, v kateri so tudi našli utopljenega mariborskega mesarja, leskovška žandarija, ki je prišla po truplo, pa jih je nemalo prestrašila s sugeriranjem, da so oni morda kaj imeli pri tem.

Hči Danica je po očetu, ki je v 90. letu starosti umrl januarja 2022, podedovala domačijo v Dravcih (nekdanjo domačijo zgornjih Tumpovih), s katere se je njena starejša sestra Štefka z družino odselila, ko sta z možem Stankom Veganom zgradila hišo na Ptuju in je šel starejši sin Boris na Ptuju v šolo. Obenem je Štefka nasledila domačijo mamine tete Marije Mihelač v Gradiščah. Tako Štefka kot Danica sta generacija, ki je modernizirala bivanje v Dravcih, z avtomobili, videorekorderji, modo in dopusti na

[1639] Zasebni arhiv Ane Horvat.

Jadranu. Danes sta obe s svojima partnerjema aktivni članici Kulturno-turističnega društva Klopotec Soviče-Dravci.

Njuna mama Ana Horvat je v času pisanja tega besedila praznovala 93. rojstni dan in avtorici veliko pomagala s pričevanji o »starih časih« ter pri identifikaciji ljudi na starih slikah. V srcu Gradiščanka, a so jo Dravčani povsem posvojili, ona pa Dravčane.[1640]

3.9 Hiša št. 11 – od Krajnčevih do Horvatovih

Ves SZ-del vasi – zahodno od Tumpovih in Žlahtičevih, pa vse do Varej – je do tretje četrtine 19. stoletja in na glavni domačiji vse do leta 1887 pripadal družini Krajnc (ponemčeno v Krainz ali Kreinz). Glavna domačija je bila sprva na današnji Horvatovi (po domače Hrvatovi) domačiji, od tam pa so se Krajnčevi otroci selili v koče na hrib (kasneje Petelinovo in Kovačevo) ter na dravski Rtič. Skupno je bilo šest Krajnčevih hiš – danes jih je na tem ozemlju osem.

Tabela: Delitev Krajnčevega posestva v Dravcih čez čas.

Današnja h. št.	Okrog leta 1750	Prvi vpisan v ZK 1789	19. stoletje	20. stoletje
Dravci 11	Anton Krajnc	Antonov sin Videk	Filip Krajnc – Anton Krajnc Vid in Urša Pišak	1905: Horvatovo
Dravci 16			Marija Vidovič 1874	1907: Jožef Belšak 1946: Neža Belšak, poročena Poslančec in Jože Poslančec
Dravci 12 in 12a	Matija Krajnc – sin Arne	Matijev sin Arne – Martin Krajnc – Andrej	1869: Blaž in Neža Letič	1927: Vaupotičevo
Dravci 13	Matija Krajnc – Jakob	Mihael Krajnc – Jožef Krajnc in polsestra Ana Krajnc	D13: 1869: Adalbert in Juliana Hruby	1908: Jurij Bračič – Kovačevo 1908: Del Adalbert Ružička – leta 1912 proda sosedom: – Del Franc in Marija Habjanič – Del Janez in Neža Štumberger – Del Anton in Marjeta Horvat
Dravci 14			D14: 1868 Terezija Cafuta 1882: Jožef in Neža Habjanič	V 1920-ih deduje hči Ana Habjanič, poročena Erlač, in vnukinja Roza Erlač, poročena Polanec 1931: Franc in Marija Poslančec
Dravci 15 in 17	Jakob Krajnc – Gera Krajnc, poročena Letonja	Matija Letonja	1864: Jakob Habjanič Po ženini smrti se posest razdeli, del	1937: Jurij in Marija Žlahtič iz Dravcev – danes Mlakarjevo

[1640] Več o njih tudi pri hiši Kolarjevih, Dravci 2 in pri Horvatovih, Dravci 11.

Današnja h. št.	Okrog leta 1750	Prvi vpisan v ZK 1789	19. stoletje	20. stoletje
			ostane Jakobu, del pa sinu Jožefu	
			Dravci 15: nova hiša Jožefa Habjaniča okrog 1900	1965: Jožefova vnukinja Elizabeta Habjanič proda Antonu in Jožefi Milošič iz Varej

V času, ko v matične knjige še niso pisali hišnih številk in ko so bili sicer podatki v zapisu zelo omejeni, nabor osebnih imen pa kratek, se je želja po natančni umestitvi dravskih Krajncev po hišah izkazala naravno utopična. Tako sem po izpisovanju članov družine Krajnc dobila več strani dolg seznam imen, ki jih nisem mogla ustrezno strukturirati, saj so manjkale hišne številke ob rojstvu, zgolj ime očeta pa velikokrat tudi ni zadoščalo za razvrstitev otrok po hišah, saj je bilo več Vidov Krajncev, več Matijev in podobno. Šele ko sem dobila staro dominikalno zemljiško knjigo, sem lahko določila gospodarje posameznih hiš in na podlagi matičnih knjig potem njihove družinske člane, kot izhaja iz nadaljevanja.

3.9.1 Prvo obdobje (1650–1887): Krajnčevi

- Krajnčevi – najstarejši registrirani Dravčani

Sprva so Krajnci živeli samo na domačiji v osrednjem delu Dravcev (danes Dravci 11, pred vojno Dravci 9). Pri Krajnčevih najdemo najstarejše v matičnih knjigah zabeležene prebivalce Dravcev. To je naprej Martin Krajnc, ki je bil rojen okrog leta 1648 in je umrl 15. 9. 1738, star (okrog) 90 let. Tudi če je župnikova ocena starosti za deset let napačna, je bil Martin še zmeraj najstarejši zabeleženi Dravčan. Med najstarejšimi sta bila tudi Matija Krajnc, ki naj bi bil rojen leta 1667, umrl pa je konec leta 1747, domnevno star 70 let. V naslednji generaciji iz mrliške matične knjige izhaja Elizabeta Krajnc, ki je umrla aprila 1758, stara 76 let (torej rojena leta 1682).

Leta 1689 je bil rojen Jurij Krajnc, ki je umrl v starosti 75 let leta 1764, osem let za njim pa še Marija Krajnc. Ob njeni smrti leta 1772 so bile hišne številke že določene in Marija je živela na spodnjem Krajnčevem (tedaj Dravci 9).

Na prehodu iz 17. v 18. stoletje najdemo v knjigah za Dravce tri Krajnce: Antona, ki je umrl leta 1756, star 62 let – torej letnik 1694, Matijo, ki je umrl leta 1761, star 63 let – torej letnik 1698, ter Vida, ki je bil rojen okrog leta 1700. Anton je bil najstarejši, zato je on nadaljeval z upravljanjem Krajnčeve domačije.

S preloma iz 17. v 18 stoletje so se v Dravcih rodili kar trije Matiji Krajnci, in sicer prvi leta 1698, drugi leta 1701, tretji pa leta 1715. Vsi trije so umrli v letih 1761–1768. Ker hišne številke še niso bile v uporabi, ob rojstvu pa ni bila vodena matična knjiga, temveč le ob njihovi smrti, jih ni mogoče natančneje klasificirati. Nedvomno je, da je eden od njih živel na kasnejšem Petelinovem.[1641] Ob njih iz matičnih knjig razberemo še številne druge Krajnce iz Dravcev, ki so sredi 18. stoletja umrli v odrasli dobi, a jih zaradi pomanjkanja drugih podatkov ni mogoče uvrstiti v družinsko mrežo.

[1641] Več o njih v poglavju o današnji hiši Dravci 12 v nadaljevanju.

To je mogoče delno le za Vida Krajnca, ki je bil rojen okrog leta 1700 in je imel pet otrok – tri hčerke in dva sinova: Martin je umrl leta 1739, star 9 let, Andrej pa se je leta 1761 poročil z Elizabeto Lesjak iz Sovič in z njo med leti 1764 in 1773 imel sedem otrok; za tri med njimi najdemo zelo kmalu po rojstvu že podatek o smrti. Od treh Vidovih hčera je Marija umrla leta 1746 (stara 19 let), njeni sestri Urša in Apolonija pa sta se poročili – Urša leta 1747 z Martinom Voglarjem iz Repišč, Apolonija pa z Dravčanom Mihaelom Weisbacherjem in je z njim imela vrsto otrok.

– Anton Krajnc st. (1694–1756)

Družinsko drevo Krajnčevih lahko začnemo graditi šele z Antonom.

Anton Krajnc je bil verjetno poročen z Marijo, ki je v Dravcih umrla leta 1747. V matičnih knjigah je zabeleženih šest njegovih otrok – štirje sinovi in dve hčerki. Vsi so preživeli otroške bolezni in se poročili.

Starejša Matija in Andrej sta bila rojena okrog leta 1725. Matija je bil leta 1753 poročen s Heleno Petrovič, poročni priči pa sta bila Martin Weisbacher in Martin Jagodič. Njegova žena je umrla leta 1758, stara 30 let. Imela sta sina Martina, ki je na naslovu Dravci 12 umrl leta 1761, star šest let. Matija je prvi znani prebivalec kasnejšega Pignarjevega (danes Dravci 14).

Drugi Andrej Krajnc je umrl leta 1791, star 64 let, na kasnejšem Kovačevem (danes Dravci 13). Leta 1752 je bil poročen z Marijo Habjanič iz Varej. Njuni poročni priči sta bila sovaščan Jurij Weisbacher in Andrejev brat Matija Krajnc.

Andrejeva sestra Marija Krajnc je bila poročena leta 1757 z Martinom Habjaničem iz iste družine kot bratova žena Marija iz Varej. Verjetno je po poroki živela v Varejah.

Nadalje je bila Antonova hči tudi Neža Krajnc, ki se je leta 1770 poročila z vdovcem Janezom Bedračem iz Dravcev 5. Njuni poročni priči sta bila soseda Filip Feguš in Martin Weisbacher.

Najmlajši Antonov sin Filip je bil rojen okrog leta 1750 in je imel med leti 1780 in 1800 šest otrok, najbrž z dvema ženama (Uršo in Ano). Njihova usoda ni bila rožnata – sinova Vid in Matevž sta umrla v otroštvu (stara sedem let oziroma en mesec), tri hčerke (Neža, Barbara in Marija) pa so med leti 1807 in 1822 rodile nezakonske otroke in niso bile poročene. Za Elizabeto, rojeno leta 1793, ni podatka.

– Videk Krajnc in skrivnost njegovih žena (Marija, Margareta in Magdalena)

Krajnčev rod na domačiji je tako nadaljeval Antonov tretji sin Vid Krajnc – v knjigah zabeležen kot Videk Kreinz. Rojen je bil okrog leta 1745 in je bil v zemljiško knjigo vpisan leta 1773. Poročen je bil z Marijo Habjanič iz Varej. Njuni poročni priči sta bila Vidov starejši brat Andrej Krajnc in Mihael Weisbacher (v knjigi zapisan kot Weispoher). Vid Krajnc in njegova žena sta bila botra pri vseh otrocih Jožefa in Urše Vidovič (1780–1803) ter pri Voglarjih v letih 1770–71. Medtem ko za Vida ne vemo, kdaj je umrl, je njegova žena umrla v Dravcih leta 1817, stara 76 let.

Krajnc - Horvat

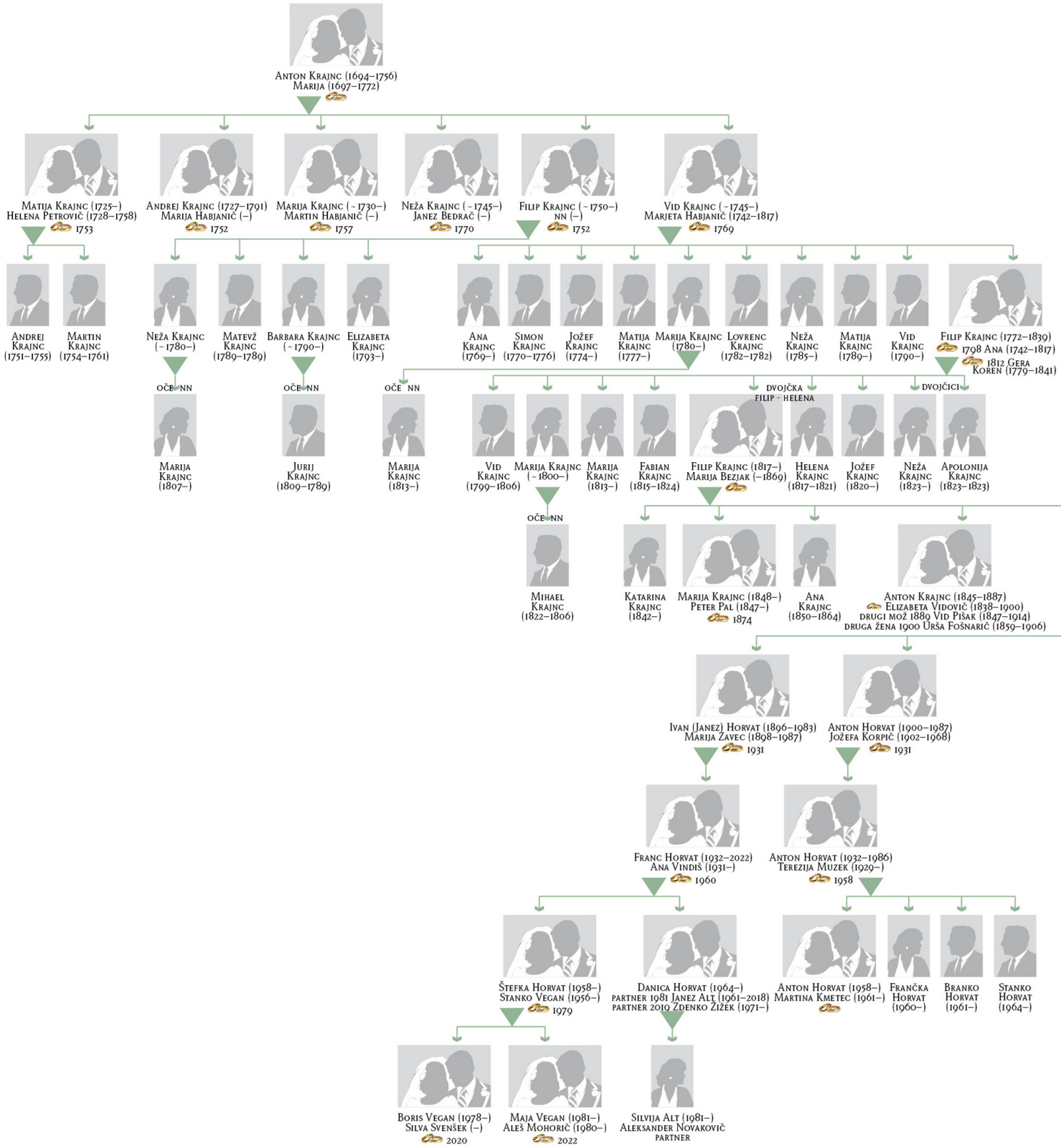

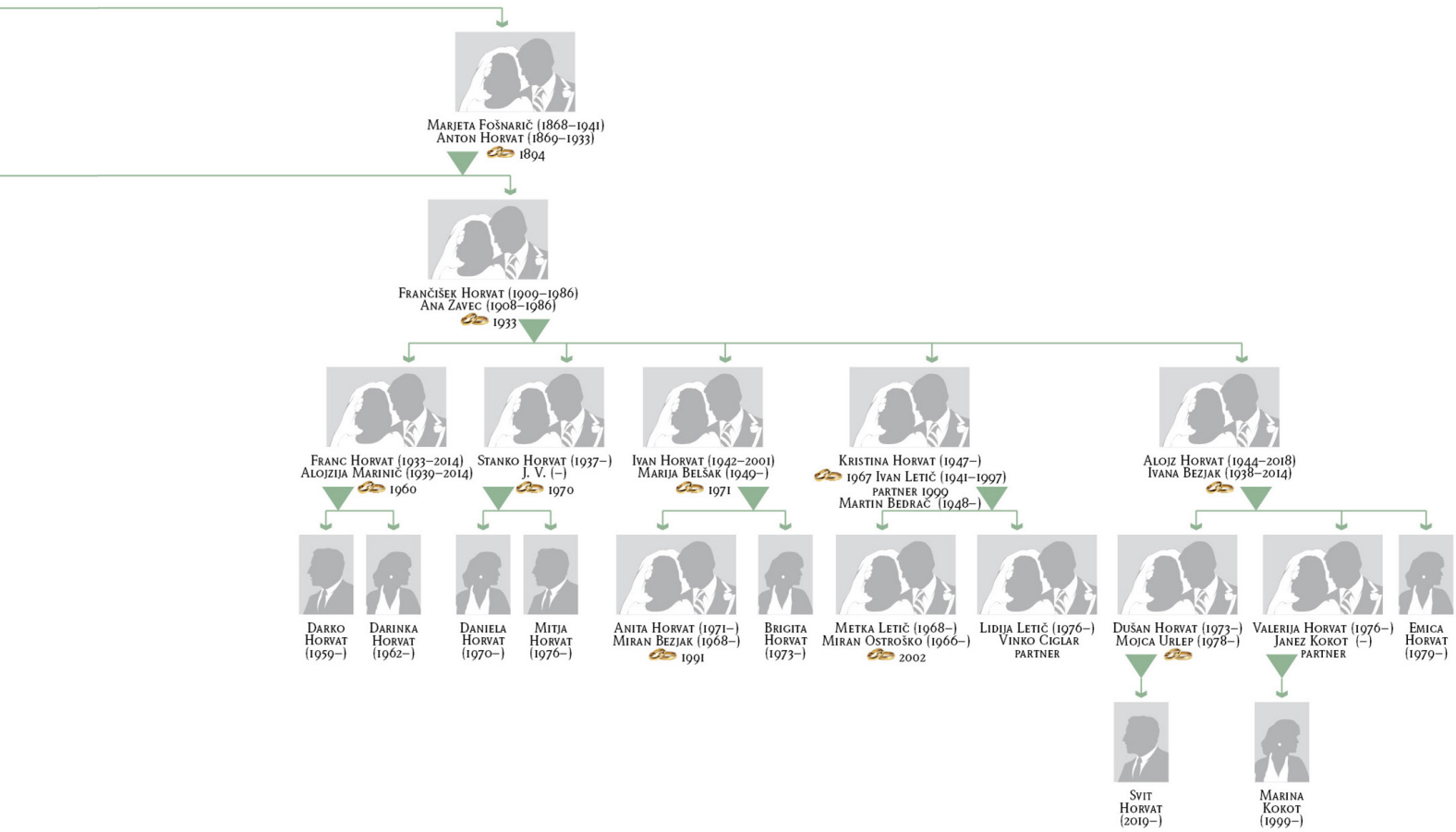
Marjeta Fošnarič (1868–1941)
Anton Horvat (1869–1933)
1894
Frančišek Horvat (1909–1986)
Ana Zavec (1908–1986)
1933
Franc Horvat (1933–2014)
Alojzija Marinič (1939–2014)
1960
Stanko Horvat (1937–)
J. V. (–)
1970
Ivan Horvat (1942–2001)
Marija Belšak (1949–)
1971
Kristina Horvat (1947–)
1967 Ivan Letič (1941–1997)
partner 1999
Martin Bedrač (1948–)
Alojz Horvat (1944–2018)
Ivana Bezjak (1938–2014)
Darko Horvat (1959–)
Darinka Horvat (1962–)
Daniela Horvat (1970–)
Mitja Horvat (1976–)
Anita Horvat (1971–)
Miran Bezjak (1968–)
1991
Brigita Horvat (1973–)
Metka Letič (1968–)
Miran Ostroško (1966–)
2002
Lidija Letič (1976–)
Vinko Ciglar
partner
Dušan Horvat (1973–)
Mojca Urlep (1978–)
Valerija Horvat (1976–)
Janez Kokot (–)
partner
Emica Horvat (1979–)
Svit Horvat (2019–)
Marina Kokot (1999–)

V matičnih knjigah so zabeležena rojstva desetih otrok Vida Krajnca, rojenih med leti 1769 in 1790, kar je precej dolga doba za eno mamo. Vemo, da sta bila botra prvih osmih otrok Mihaela Weisbacherja. Za šest od teh otrok Vida Krajnca poznamo zgolj rojstni datum, dva (Simon in Lovrenc) pa sta vpisana še pri smrti v zgodnjem otroštvu. Marija je leta 1813 rodila nezakonsko hčer Marijo, katere boter je bil Andrej Žlahtič, stanujoč na »Kirbiševem bregu« v Varejah, ki je bil takrat že poročen z Gero Krajnc, Vidovo sorodnico. Naslednik posestva je bil drugi sin Filip Krajnc, ki je v zemljiško knjigo vpisan leta 1794, ko je bil star 22 let.

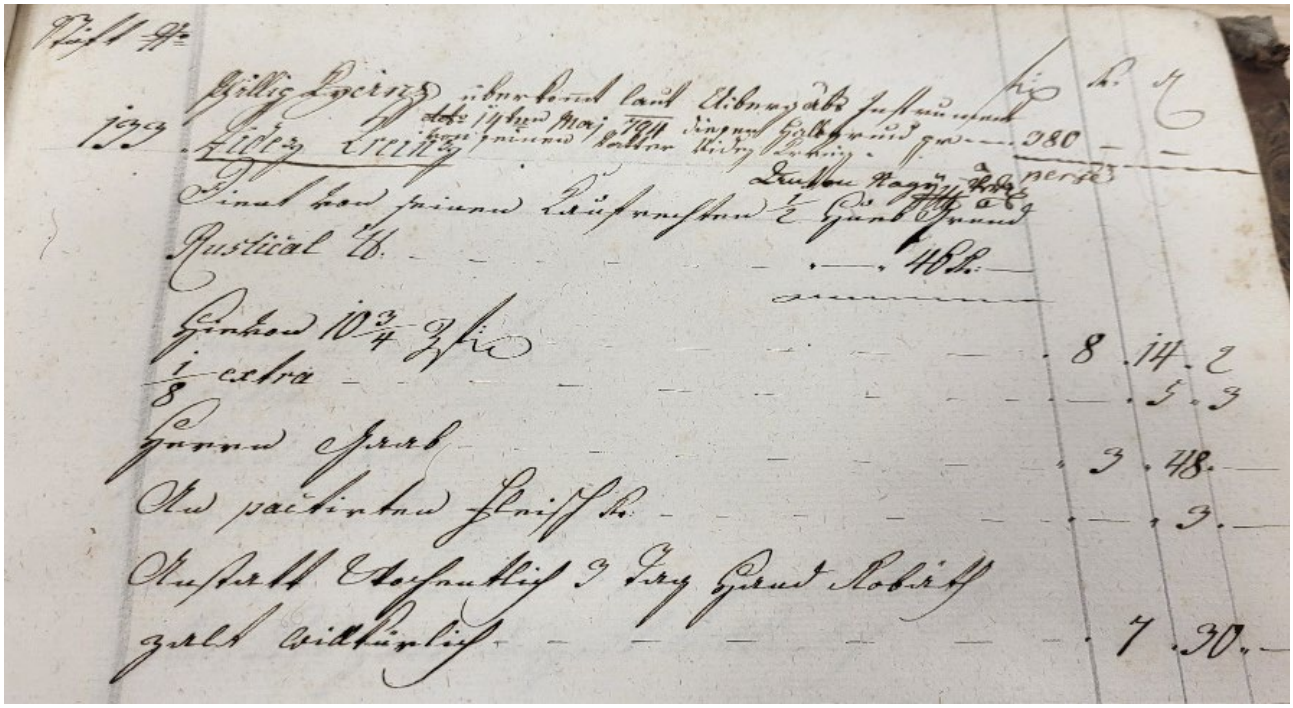

Slika 939: Videk Krajnc vpisan v urbar Dravci z naslednikom Filipom.[1642]

- Videkov sin Filip (1772–1839)

Videkov sin Filip je bil rojen leta 1772, njegova botra pa sta bila Voglarjeva iz drugega dela Dravcev. Leta 1812, ko je bil star že 40 let, se je poročil s sedem let mlajšo Gero Koren (najbrž s kasneje Kucurskega brega v Sovičah). Čeprav ob poroki nista bila najmlajša, sta v enajstih letih zakona dobila sedem otrok, od tega so bili dvojni dvojčki. Za tri, vključno z dvema dvojčicama, je zabeležena smrt v otroštvu (od starosti tri dni do devet let). Za nadaljnje tri nimamo drugih podatkov od rojstnih. Filipov naslednik pa je bil drugi sin (po zgodaj umrlem prvem sinu Fabijanu) Filip Krajnc ml. Filip starejši je umrl leta 1839, star 67 let, njegova žena Gera pa dve leti za njim, stara 66 let.

- Filipov sin Filip ml. (1817–?)

Filip Krajnc ml. je bil rojen leta 1817 in je bil brat dvojček, glede na moje evidence prvi dvojček iz Dravcev, ki je preživel otroštvo. Njegova botra sta bila Jožef in Urša Vidovič iz Dravcev. Posestvo je prevzel leta 1839, poročil pa se je z Marijo Bezjak, s katero sta med leti 1842 in 1850 imela štiri otroke.

[1642] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

Prva hči Katarina in tretja hči Ana sta umrli mladi in neporočeni – Katarina stara 28 let, Ana pa 14 let. Njuna sestra Marija se je leta 1874 poročila s Petrom Palom iz Pobrežja.

– Leta 1887 z Antonom Krajncem umre zadnji Krajnc na spodnji domačiji

Edini Filipov sin Anton Krajnc, rojen leta 1845, je nasledil domačijo in je tudi zadnji Krajnc pri tej hiši. Splet več okoliščin je namreč pripeljal do tega, da so domačijo Krajnčevih v Dravcih leta 1905 prevzeli Horvatovi iz Stanošine.

Antonova botra sta bila Jakob in Ana Žlahtič, kar kaže na stalno povezanost družin Žlahtič in Krajnc skozi čas. Anton Krajnc se je poročil z Elizabeto Vidovič iz Leskovca, ki je bila sedem let starejša od njega.

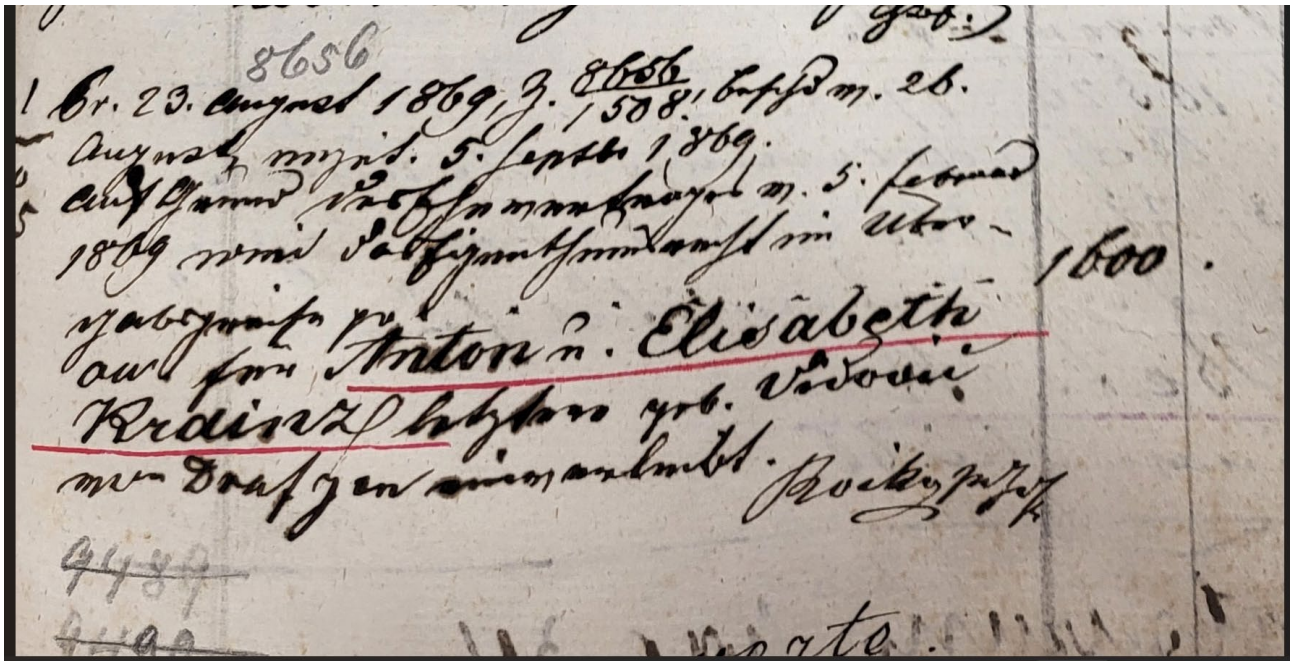

Slika 940: Anton in Elizabeta Krajnc, zadnja Krajnca na današnji posesti Dravci 11. [1643]

Kot posestnika sta v zemljiško knjigo skupaj vpisana leta 1869. Poleti leta 1871 je pri njih umrl 70-letni Franc Forštnerič. Ali je bil hlapec ali morebiti preužitkar, za katerega sta bila Krajnca dolžna skrbeti, nisem mogla ugotoviti. V župnijski družinski knjigi je kot hlapec pri Krajnčevi hiši zapisan le Janez Fleis, rojen leta 1866.

Anton in Liza Krajnc gospodarsko nista bila najbolj uspešna. Leta 1874 je bil od njunega posestva prodan del posestva na Rtiču (kasnejši Belšakov vrh) – kupila sta ga Matevž in Marija Vidovič, rojena kot Belšakova v Dravcih pri Spodnjih Tumpovih.[1644] Vidovičevi so bili tam najemniki najbrž že vsaj od leta 1850 naprej. Leta 1883 sta Anton in Liza Krajnc na sodni dražbi izgubila del posestva, ki ga je kupil Jožef Belšak iz Dravcev (Zgornji Tumpa).[1645]

[1643] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, urb. št. 133; SI_ZAP/0003/001/023_00101. Foto JH, 2023.
[1644] O tem v poglavju o hiši Dravci 16.
[1645] Dražba je bila v Grazer Volksblatt najavljena že 7. aprila 1881, str. 7.

Podatkov o tem, da bi se jima rodili potomci, ni. Anton je umrl leta 1887, star 41 let.

3.9.2 Drugo obdobje (1887–1905): Pišakovi

- Vdovec Vid Pišak iz Lancove vasi postane lastnik Krajnčevega posestva

Dve leti po Antonovi smrti se je vdova Elizabeta Krajnc, rojena Vidovič, pri starosti 51 let vnovič poročila, in sicer z osem let mlajšim Vidom Pišakom iz Lancove vasi. Otrok v tem zakonu ni bilo. Leta 1900 je Elizabeta – kot Liza Pišak – v starosti 62 let umrla zaradi sušice.

Vdovec Vid Pišak se je kmalu po Lizini smrti poročil z dvanajst let mlajšo Uršo Fošnarič. Vid je bil star 53 let, Urša pa nekaj nad 40 in je bila iz Velike Varnice. Domnevam, da je bila Urša dekla (ali pa preužitkarica) pri Krajnčevih in se je po smrti gospodarice Vid poročil z njo – ali pa je bila Lizina nečakinja, upoštevajoč, da sta se tako Liza kot Uršina mama Katarina ob rojstvu pisali Vidovič.

Vid in Urša Pišak, rojena Fošnarič, nista imela otrok in ker za kmečko delo najbrž nista bila sposobna ali motivirana, sta sklenila pogodbo o preužitku z Uršino mlajšo sestro Marjeto Fošnarič, ki je bila že poročena v okolici Podlehnika in je imela dva otroka z za delo zmožnim možem. Urša Pišak je umrla kmalu po prihodu nove družine v Dravce, Vid pa desetletje kasneje od tuberkuloze.

Več kot dvesto let v pisnih virih potrjeno bivanje družine Krajnc v Dravcih se je torej končalo leta 1887, ko je brez potomcev umrl zadnji potomec Videka Krajnca. Njegov pravnuk Anton je na domačiji zapustil vdovo Elizabeto. Druga žena Elizabetinega drugega moža je bila tisti vezni člen med Krajnci in Horvati, ki je leta 1905 začela več kot stoletno bivanje družine Horvat v Dravcih – ne le pri tej hiši, ampak od leta 1931 pri dveh hišah v Dravcih (danes Dravci 10 in 11).

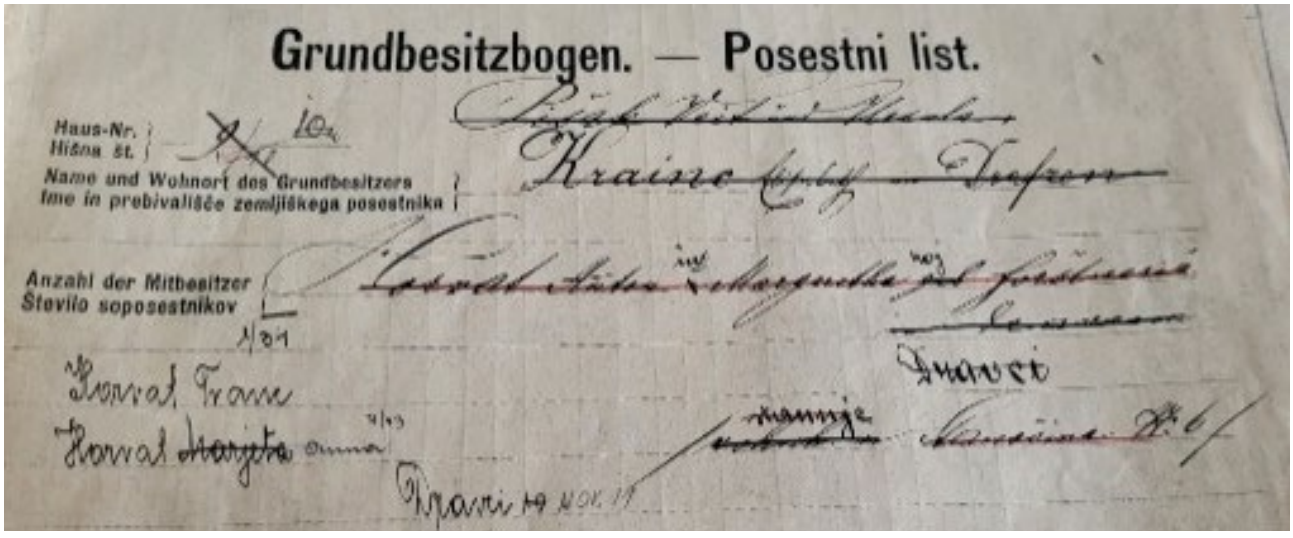

Slika 941: Prehod od Krajnčevih preko Pišakovih na Horvatove.[1646]

[1646] Stari posestni listi katastrske občine Dravci, št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.

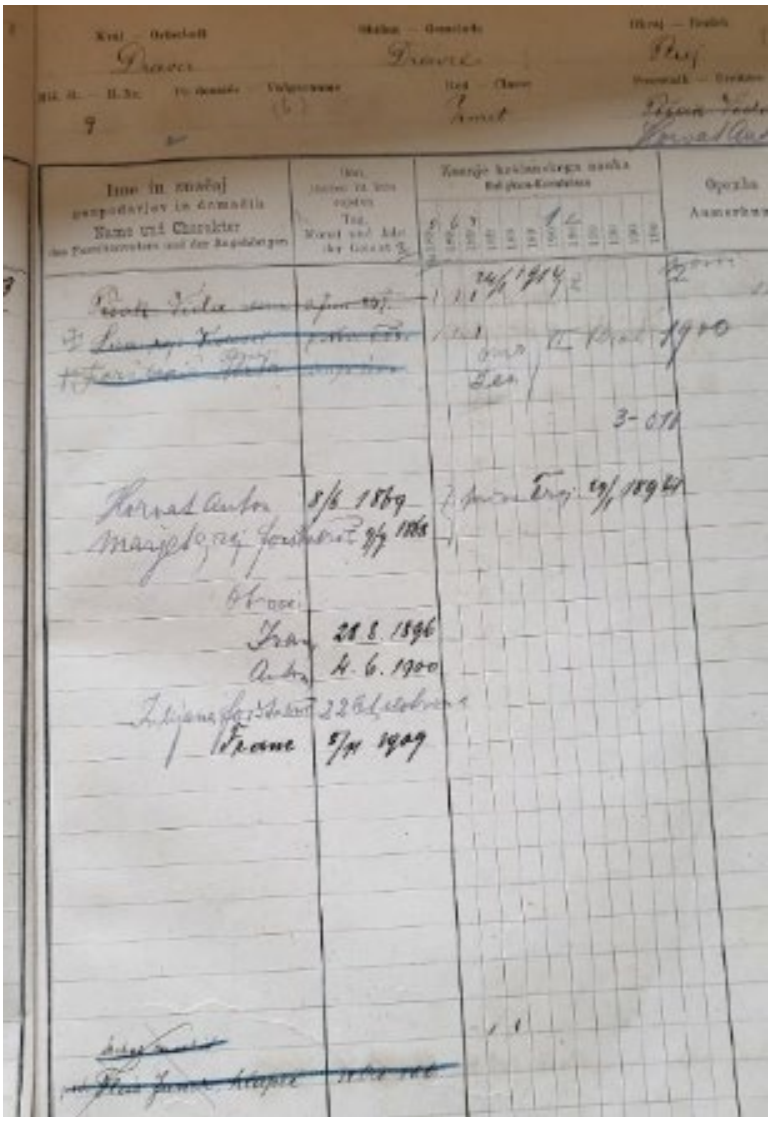

Slika 942: V družinski knjigi na Dravci 9 Horvatovi pridejo k Pišakovim.[1647]

3.9.3 Tretje obdobje (od 1905): Horvatovi

- Pozimi leta 1905 Horvatovi iz Stanošine pridejo v Dravce

Uršina sestra Marjeta Fošnarič je bila rojena leta 1868 v Veliki Varnici. Od 13. leta je bivala v Kozmincih 17, pri kmetu Jožefu Horvatu. V sosednji vasi Stanošine pa je bival leto dni mlajši Anton Horvat, verjetno sorodnik kmeta Jožefa, h kateremu je Anton hodil na obisk. Pozimi 1894 sta se Marjeta Fošnarič in Anton Horvat poročila pri Sv. Trojici (Podlehnik) in živela na Antonovi domačiji v Stanošini. Poleti 1896 sta dobila prvega od treh sinov – Ivana (Janeza), leta 1900 pa še drugega – Antona Horvata ml. Aprila 1904 je bil Janez prvič vpisan v OŠ pri Novi Cerkvi (Podlehnik), v redovalnici OŠ Videm pa zasledimo, da je bil na Videm prepisan 3. februarja 1905.

[1647] Arhiv Župnije sv. Vida.



Slika 943: Anton in Marjeta Horvat na poroki prvorojenca Janeza, januarja 1931.[1648]



Slika 944: Marjeta in Anton Horvat st. s sinom Antonom in snaho Jožefo Korpič, novembra 1931.[1649]

[1648] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.
[1649] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.

Pozimi 1905 sta torej očitno Anton in Marjeta Horvat prišla iz Stanošine v Dravce, k Marjetini sestri Urši, skupaj s sinovoma Ivanom in Antonom ml. Z njimi je prišla v Dravce tudi Marjetina sorodnica (imenovana »sestrina«) Julijana Fošnarič, nezakonska hči Terezije Fošnarič iz Velike Varnice. Zanjo nisem mogla natančno utemeljiti, v kakšnem sorodstvenem razmerju je bila z Marjeto, sestrični nista bili. Julijana je kot služkinja umrla poleti 1925 v Dravcih, stara 39 let. Da so bili leta 1905 Horvatovi že lastniki posestva v Dravcih, je razvidno tudi iz prodaje dela tega posestva sosedu Ivanu Letiču, ki jo je Anton Horvat izvedel julija 1905.

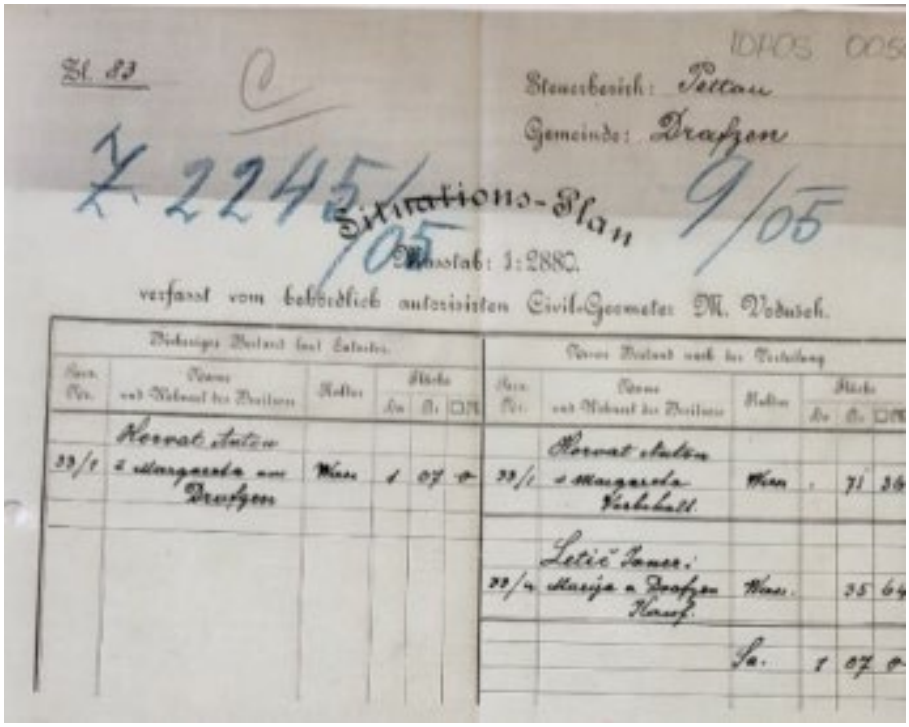
Zl. 83

Steuerbezirk: Pettau

Gemeinde: Drafzen

Z. 2245/05

9/05

Situations-Plan

Maßstab: 1:2880.

verfasst vom befugten autorisirten Civil-Geometer M. Vodušek.

Slika 945: Anton Horvat proda 35 arov zemlje sosedu Ivanu Letiču, 7. julij 1905.[1650]

Leta 1909 se je Horvatovima v Dravcih rodil še tretji sin Frančišek, doma klican kot Franček, v šolski redovalnici pa, ker je bilo že za časa Kraljevine SHS, je bil zapisan kot Franjo.

- Najstarejši Janez se poroči s sosedovo vdovo s šestimi otroki

Janez je bil v prvi svetovni vojni vpoklican na služenje v avstrijsko vojsko kot večina sovaščanov in bil v italijanskem ujetništvu, Anton in Franček pa sta bila za to še premlada. Janez je upal na poroko z Marijo Zavec iz Dolan, a se je ta obljubila Janezovemu premožnejšemu (a po Janezovem mnenju manj privlačnemu) sosedu Antonu Belšaku ml. Janez je zastonj upal, da se Belšak ne bo vrnil iz vojne, a se je vrnil in se takoj poročil z Marijo. Ko je deset let kasneje Belšak umrl in je Marija ostala sama s šestimi otroki, se je Janez ponudil za njenega moža.

[1650] Geometer Vodušek, SI ZAP 0064/030 GURS, k.o. Dravci, škatla 3.



Slika 946: Janez Horvat (desno) s tastom Janezom Zavcem (po domače Persogalcem) iz Dolan in z njegovo drugo ženo Marijo Kaisersberger.[1651]

Janez se je tako med tremi Horvatovimi sinovi poročil prvi in odšel na dom vdove s šestimi otroki, sosedove Marije Zavec. Marijin bivši tast, Anton Belšak st., se je strinjal, da postane Janez solastnik posestva, ki ga je zapustil svojemu sinu in snahi, pri čemer je novega moža svoje snahe obremenil z dolžnostjo vzdrževanja njegovih vnukov. Spomladi 1932 se jima je rodil sin edinec – Franc Horvat. Ne glede na to, da je bila Marija že vdova, sta imela Janez in Marija Horvat več kot petdeset let trajajoči zakon. On je umrl leta 1983, star 87 let, ona pa leta 1987, stara 89 let.[1652]

- Srednji Anton vzame najmlajšo Korpičevo

Štiri mesece za Janezom se je poročil njegov mlajši brat Anton Horvat ml. z najmlajšo hčerko Jožefa Korpiča – Jožefo. Ko se je leta 1925 po tetini smrti v Dravce k Letičevim priselila Marija Zemljak iz Pobrežja, je bil Anton Horvat ml. menda navdušen nad njo, a leta 1927 se je mlada Marija poročila z Jakobom Vaupotičem iz Lancove vasi, s katerim sta prevzela Letičevo posestvo, katere gospodar je bil brez potomcev.[1653] Nato se je Anton zbližal s sosedo Jožefo Korpič, ki je po očetovi smrti bivala v Korpičevi koči ob Dravi na nekdanji domačiji stare družine Vidovič, ki jo je kupil Jožefin oče Jožef Korpič več desetletij pred tem,[1654] medtem ko je zgornjo domačijo prevzel njen brat Anton Korpič, ki se je poročil in si na domačiji ustvaril družino.

Čeprav Anton Horvat ml. menda ni bil pripravljen na poroko z Jožefo, se je naposled moral poročiti, saj je bila Jožefa že štiri mesece noseča. Nekaj časa je par prebival v Korpičevi koči ob Dravi, sin Anton Horvat III. se jima je rodil maja 1932 na Korpičevi domačiji v Dravcih 3. Nato pa sta Anton in Jožefa Horvat kupila hišo na Selih in se odselila. Jožefa je umrla leta 1968, stara 66 let, njen mož Anton pa je dočakal 87 let, tako kot njegov brat Ivan, in je umrl leta 1987.

[1651] Izsek fotografije, 1933, zasebni arhiv družine Vidovič.
[1652] O tem v poglavju o hiši Dravci 10.
[1653] Pogovor avtorice z Rozalijo Habjanič, Pobrežje, maj 2024.
[1654] O tem v poglavju o današnji hiši Dravci 7.



Slika 947: Horvatovi sinovi s sestrama Zavec, 1931.[1655]

Dve leti za bratoma, leta 1933, se je poročil še najmlajši Franček, ki je ostal doma – na današnjem naslovu Dravci 11. Na njegovi poročni sliki – za razliko od bratovih porok v letu 1931 – ni njegovih staršev. Razlog za njuno odsotnost je bil najbrž očetova bolezen – manj kot dva meseca po poroki najmlajšega sina, 9. aprila 1933, je oče Anton Horvat st. umrl od jetike. Njihova mama Marjeta je umrla dva dni pred začetkom druge svetovne vojne na naših tleh, 4. aprila 1941.

[1655] Ana Zavec (v belem) se je poročila s Francem Horvatom (s harmoniko), Marija Zavec pa z Janezom Horvatom (desni), Anton Horvat se je poročil s sosedo Jožefo Korpič, izsek fotografije, 1931, zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 948: Anton Horvat in Jožefa Korpič na poroki leta 1931.[1656]



Slika 949: Ana Zavec in Franc Horvat na poročni dan, 13. februarja 1933.[1657]

[1656] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.
[1657] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Vidovič.

– Najmlajši Franček ostane na domačiji

Frančkova žena je bila mlajša sestra Marije Zavec, s katero se je poročil Frančkov brat Janez, Ana Zavec iz Dolan. Franček je igral harmoniko in trobento, zato ga najdemo na fotografijah godbe in kot muzikanta na porokah. Imel je koleselj na konjsko vprego in je pogosto pomagal pri prevozih vaščanov na Videm, na Ptuj, k birmi v Maribor ipd. Z Ano so se jima rodili štirje sinovi, Franc, Stanko, Ivan (Janko) in Alojz, ter hčerka Kristina (Tinka). Doma je ostal sin Alojz, ostali so se odselili, se zaposlili in si ustvarili družine na Vidmu, v Bukovcih, na Ptuju ter v Nemčiji.



Slika 950: Poroka Stanka Horvata, 1970.[1658]



Slika 951: Franc Horvat st. kot harmonikar na bratovi poroki, 1931.[1659]



Slika 952: Franc Horvat st. s trobento v videmski godbi pred 2. svetovno vojno.[1660]

[1658] Zasebni arhiv Metke Ostroško.
[1659] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.
[1660] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 953: Starša Franc in Ana Horvat s sinom Francem na dan njegove poroke, 1960.[1661]



Slika 954: Kristina Horvat med pobiranjem hmelja na Savinjskem.[1662]

[1661] Zasebni arhiv Metke Ostroško.
[1662] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 955: Janko Horvat (1942-2001), lastnik prvega avtomobila v Dravcih.[1663]



Slika 956: Mlada Kristina Horvat pred domačo hišo v Dravcih, okrog leta 1960.[1664]

Pri Horvatovih je kot dekla živela Marija (Micika) Topolovec, rojena leta 1907 v Trdobojcih. Po vojni bi morala na prisilno delo v Brežice, pa jo je Franc Horvat vzel na njegovo kmetijo v Dravce. Horvatovi otroci so bili zelo navezani nanjo in jo imajo v toplem spominu.[1665] Od leta 1982 je živela v domu ostarelih v Muretincih, umrla pa je leta 1985. Naslednje leto sta umrla tudi oba njena gospodarja – Ana spomladi, Franček pa jeseni 1986. Tri leta pred smrtjo je razširjena družina Horvat praznovala njuno zlato poroko.

Njun naslednik na domačiji v Dravcih, Alojz Horvat, se je poročil z Ivano (Haniko) Bezjak iz Dolan. Med leti 1973 in 1979 so se jima rodili trije otroci – Dušan, Valerija in Ema. Družino v Dravcih nadaljuje najstarejši sin Dušan, ki si je v Dravcih zgradil novo hišo ter si tam ustvaril družino.

[1663] Zasebni arhiv Marije Horvat.
[1664] Zasebni arhiv Metke Ostroško.
[1665] Pogovor avtorice z Metko Ostroško.



Slika 957: Zlata poroka Franca in Ane Horvat, februarja 1983.[1666]



Slika 958: Zlata poroka Franca in Ane Horvat, februarja 1983.[1667]

[1666] Z leve sinovi Janko, Stanko in Franc ter zlatoporočenca z vnuki, zasebni arhiv Metke Ostroško.
[1667] Zasebni arhiv Metke Ostroško.



Slika 959: Poroka Alojza Horvata in Ivane Bezjak, 1973.[1668]

[1668] Zasebni arhiv Dušana Horvata.



Slika 960: Alojz in Ivana Horvat z Dušanom pri Eminem krstu, 1979.[1669]

[1669] Zasebni arhiv Dušan Horvat.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

4 Gorne Dravce: dravski breg

Predel na dravskem hribu je na katastrskih načrtih iz začetka 19. stoletja poimenovan kot *»Gorne Trafze«.*[1670] Na hribu nad Dravci se nahaja šest hiš – tri so šele v prvi generaciji lastnikov: Hojnikova (Dravci 10a), Vaupotičeva (Dravci 12a) in Belšakova (Dravci 13a). Tri hiše pa so (vsaj) iz 18. stoletja (Dravci 12–14). Celoten hrib je sodil pod dominikalno posest borlskih oz. završkih zemljiških gospodov. Kdaj natančno so zemljiški gospodje poselili dravski breg, ni povsem jasno. Iz številčnosti Krajncev v Dravcih pa je sklepati, da vsi registrirani Krajnci niso mogli živeti na spodnjem Krajnčevem, ampak so bili že v 17. stoletju razseljeni na dravski breg. Tako je bil z izjemo Tumpovega pobočja preostali dravski hrib že v času podložništva, bolj jasno pa od odkupa zemlje od zemljiških gospodov, v posesti več Krajnčevih družin. Sredi 19. stoletja sta obe Krajnčevi družini na vrhu Dravcev zašli v finančne težave in lastniki so se zamenjali.



Slika 962: Birmanec Janko Vaupotič na vrhu Dravcev, 1980.[1671]

[1670] Katastrska mapa k.o. Vareja, 1824, SI_ZAP/0096/001/001/001/00170.
[1671] Zasebni arhiv Janka Vaupotiča.



Slika 961: Gornji Dravci[1672]

4.1 Hiša št. 12: Petelinovo

Današnja hiša Dravci 12 ima tri osrednja obdobja: obdobje Krajncev, obdobje Letičev in obdobje Vaupotičev.

Prvo obdobje (1700–1848): Krajnčevi

- Matija Krajnc: prvi registrirani posestnik »Petelinove« domačije

Najstarejši zabeleženi prebivalec domačije na današnjem naslovu Dravci 12 je bil Matija Krajnc. Natančni matični podatki zanj niso znani, saj so ob istem času v Dravcih živeli trije približno enako stari Matije Krajnci. Najbolj verjetno je, da je bil tukajšnji Matija Krajnc poročen z Ano, ki je bila rojena leta 1709 in je pri tej hiši umrla leta 1792. Matija je umrl že tri desetletja prej – še pred uvedbo hišnih številk.

Ohranjena sta zapisa o Matijevi hčerki Mariji Krajnc, ki se je leta 1762 poročila z Janezom Potočnikom iz župnije sv. Barbare. Leta 1738 se je rodil njen brat Bartolomej (Arne). Ta je umrl leta 1802, star 64 let in je bil Matijev naslednik na domačiji.

[1672] Foto: Marko Vindiš, 2025.

Krajnc - Bračič

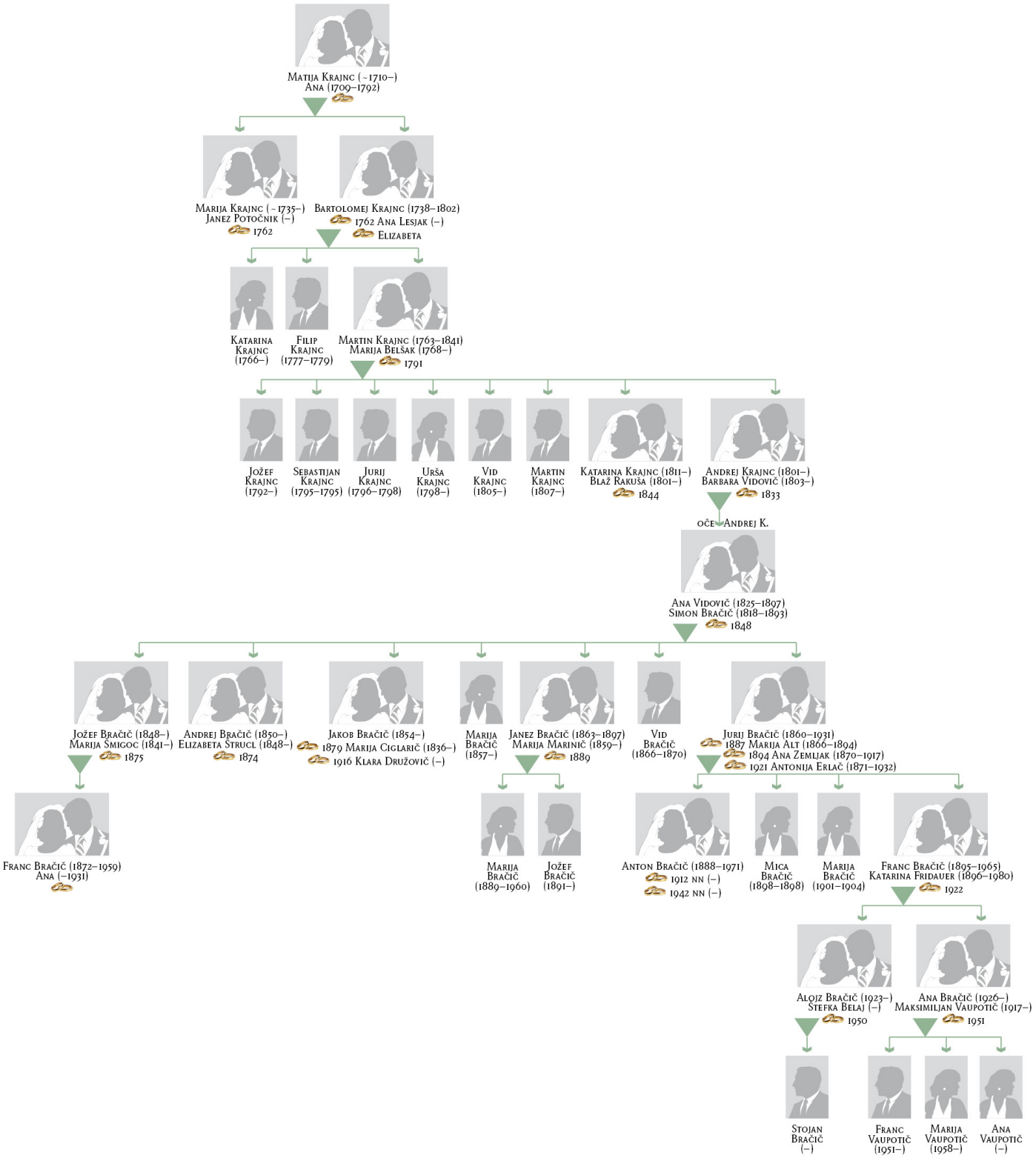

– Arne Krajnc (1738–1802): prvi lastnik v zemljiški knjigi

Arne Krajnc je bil leta 1773 pod završkimi gospodi kot svoboden kmet vpisan v staro zemljiško knjigo Dravcev. Imel je dve ženi. S prvo Ano Lesjak se je poročil pozimi 1762. Zanjo piše, da je bil njen oče Filip in da je bila iz Dravcev. Ana Lesjak je rodila Arnejevega naslednika Martina, ki je bil rojen leta 1763 in je bil do sredine 19. stoletja eden od vplivnih vaščanov. Druga hči Arneja in Ane je bila Katarina Krajnc, o kateri poleg rojstnega datuma (1766) in botrov iz Sovič nimam drugih podatkov. Tretjega Arnejevega otroka, Filipa, pa je leta 1777 rodila že druga žena, Elizabeta. Deček je umrl poleti 1779, star le dve leti.

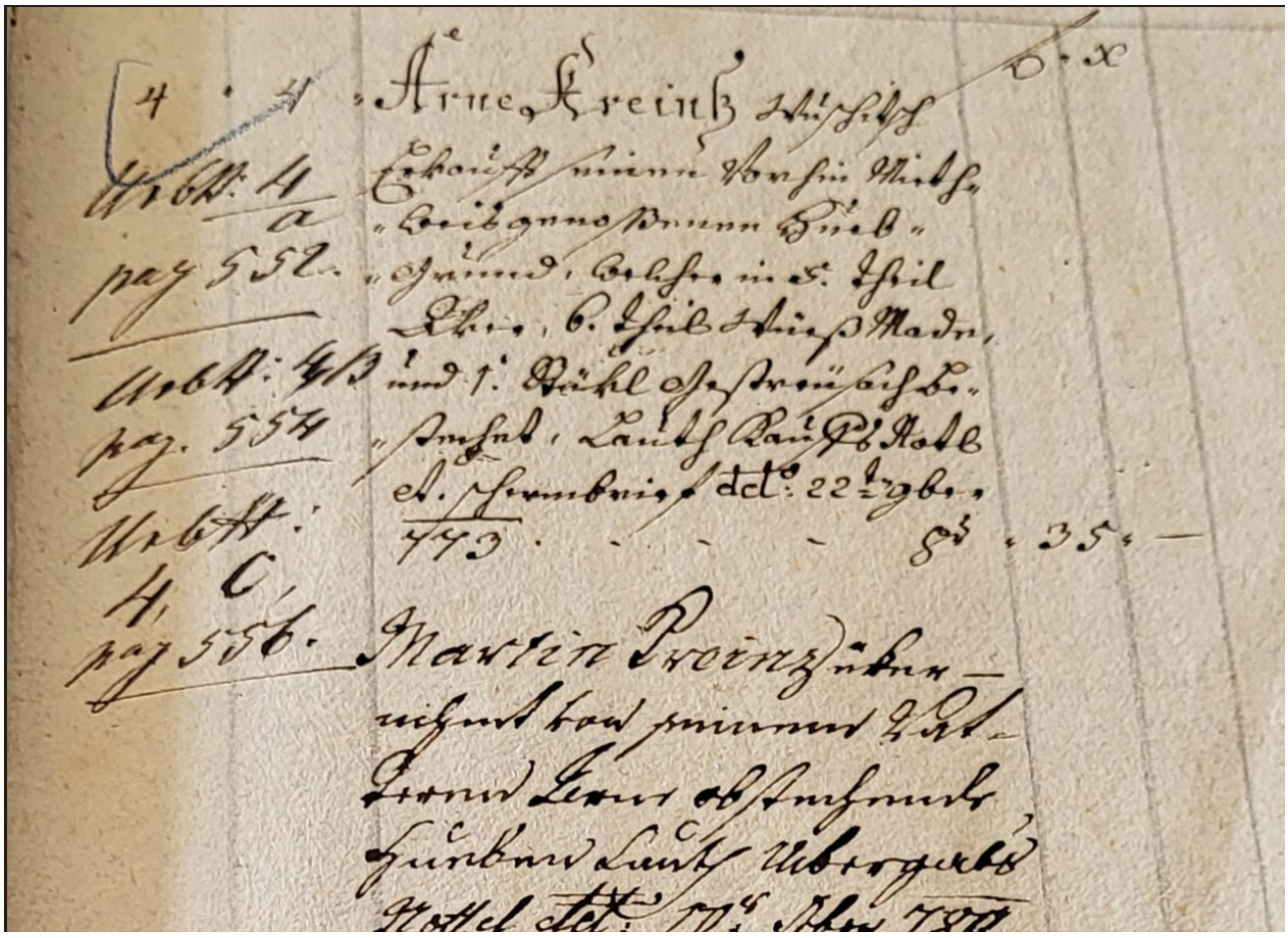

Slika 963: Arne Krajnc z naslednikom Martinom v rustikalni zemljiški knjigi.[1673]

– Martin Krajnc (1763–1841)

Martin je domačijo prevzel pri 26. letih. Od borlskih zemljiških gospodov je spomladi 1789 odkupil del posestva, ki je bilo del borlske pridvorne posesti. Januarja 1791 se je poročil s sosedovo Marijo Belšak, najstarejšo hčerko Simona Belšaka (Zgornji Tumpovi). Martin in Marija Krajnc sta imela osem otrok, rojenih med leti 1792 in 1811.

[1673] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00072.

Za hčer Uršo vemo samo, da je bila rojena leta 1798, hči Katarina, ki je bila najmlajši otrok, pa se je leta 1844 poročila z Blažem Rakušo iz Pobrežja. Preostalih šest otrok je bilo sinov. Domačijo je nasledil šele četrti sin Andrej. Za dva pred njim, Sebastijana (rojenega 1795) in Jurija (rojenega 1796), je v mrliški knjigi zapisano, da sta umrla v prvih mesecih življenja. Za najstarejšega sina Jožefa (rojenega 1792) ni podatka o smrti, a je verjetno tudi on zgodaj umrl, saj bi sicer nasledil očetovo domačijo. Najmlajša sinova sta bila Vid (rojen 1805) in Martin (rojen 1807). Tudi za njiju ni podatka o smrti.

- Andrej Krajnc (1801–?) – zadnji Krajnc na »Petelinovem«

Za Martinovega sina Andreja vemo, da je bil rojen jeseni 1801. Andrej je del posesti (nekdanje dominikalno) nasledil leto pred poroko, stari rustikalni del posestva pa šele dve leti pred smrtjo očeta Martina – leta 1839. V matičnih knjigah najdemo, da je bil Andrej boter sinu Janeza Žlahtiča st. – Mihaelu, ki je bil rojen leta 1856. Kdaj je Andrej Krajnc umrl, ni jasno – morebiti zato, ker sta hči in zet posestvo izgubila na dražbi in se je družina morala odseliti iz Dravcev.

Leta 1825 je imel Andrej Krajnc zunajzakonsko hčerko Ano z dve leti mlajšo, komaj 22-letno sovaščanko Barbaro Vidovič, ki je bila hči Andrejevih botrov Jožefa in Urše Vidovič. Ana je bila rojena na Vidovičevi domačiji ob Dravi (danes Dravci 7), njena starša pa sta se poročila šele leta 1833, ko je bil Andrej že posestnik po očetu. Od poroke naprej Ana in njena mama Barbara živita pri Krajnčevih na dravskem hribu (danes Dravci 10), župnik pa Ano občasno zapisuje kot Ano Krajnc, kar kaže na to, da je bil Andrej dejansko njen oče, čeprav Ana pri rojstvu ni imela vpisanega očeta. Pri smrti Aninega najmlajšega sina Vida Bračiča je župnik zapisal, da je njegova mama Ana od Andreja Krajnca. Njena mama Barbara je pogosto opravljala nalogo babice pri porodih v Dravcih, zlasti pri hčerki Ani. Ker je šlo posestvo pod njegovo hčerko Ano in zetom Simonom Bračičem na dražbo, ni znano, kje in kdaj je Andrej Krajnc umrl.

- Ana Vidovič - Krajnc se poroči s kovačem Simonom Bračičem (1848)

Ana Vidovič - Krajnc se je v letu 1848, ko so se po Evropi dogajale revolucije, poročila s Simonom Bračičem iz Varej. Njuni poročni priči sta bila Jakob Žlahtič iz Varej in Janez Cafuta iz Dravcev. Medtem ko je bil Janez Cafuta mož Anine tete Marije na domačiji Vidovičevih ob Dravi, kjer je bila Ana rojena, so povezave med družinami Žlahtič in Krajnc izkazane tudi na drugih mestih. Ana Vidovič, hčerka Andreja Krajnca, je bila od leta 1848 tako Ana Bračič.

V poročni knjigi je zapisano, da je Simon Bračič pred poroko stanoval pri starih starših v Dravcih 10, torej na Krajnčevi domačiji, kjer je petnajst let pred poroko stanovala tudi Ana. Kakšna je bila narava bivanja starih staršev Simona Bračiča v Dravcih, ni znano. Še leta 1879, ko na tem mestu ni bilo več Bračičevih, ampak so že prišli novi kupci – Letičevi – se je pri tej hiši rodil Franc Šmigoc, sin Antona Šmigoca. Šmigočevi so tako morda bili hlapci Krajnčevih in so to ostali tudi pri novih lastnikih.

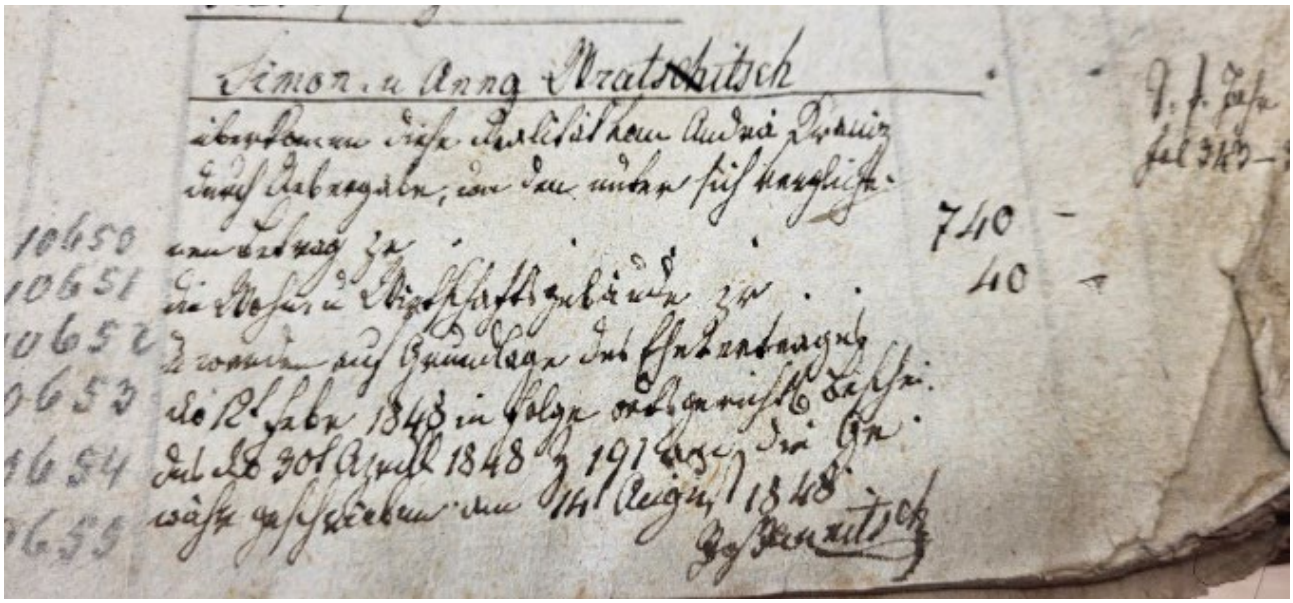

Slika 964: Simon in Ana Bračič prevzameta posestvo v Dravcih po poroki 1848.[1674]

– Župnik napačno zapiše priimek otrokove matere

Pri Bračičevih v Dravcih 10 (danes Dravci 12) se je med leti 1848 in 1866 rodilo sedem otrok, šest dečkov in ena deklica. Preučevanje teh rojstev je bilo zapleteno, saj je župnik kot mame navedel tri Ane. Pri nekaterih otrocih piše, da je bila njihova mama Ana Vidovič, pri drugih Ana Krajnc in pri enem sinu Ana Mlakar. Rojstva so pomešana, tako da ni mogoče sklepanje, da gre za prvo, drugo in tretjo Simonovo ženo Ano. Medtem ko je zelo verjetno zgornje sklepanje, da sta bili Ana Vidovič in Ana Krajnc ista oseba, upoštevajoč, da je bila Ana Vidovič rojena kot nezakonska hčerka Barbare Vidovič in Andreja Krajnca, ki sta se poročila kasneje v Aninem otroštvu in da je pri smrti Vida Bračiča župnik celo napisal, da je njegova mama Ana od Andreja Krajnca, bi bila lahko Ana Mlakar druga ženska Simona Bračiča. Tako pri rojstvu kot tudi pri poroki Janeza Bračiča namreč piše, da je bila njegova mama Ana Mlakar.

A ostale okoliščine kažejo, da je vendarle šlo za napako. Napako je naredil župnik pri krstu, ko je bil otrokov boter Tomaž Mlakar, kovač iz Sovič, očitno prijatelj Simona Bračiča, ki je bil prav tako kovač. Župnik pa je pomotoma priimek Mlakar zapisal še pri mami. Pri Janezovi poroki pa je župnik pogledal v krstno knjigo in od tam prepisal podatke v poročno knjigo in tako še enkrat ponovil napako.

Če bi imel Simon Bračič res zunajzakonsko partnerko, bi bilo nenavadno kar troje: da je sina rodila na ženini domačiji, da je nezakonski sin nosil očetov priimek in da je bila Simonova zakonita tašča babica pri porodu zetovega otroka iz zunajzakonske skupnosti, ko je njena hči še živela. Nenazadnje bi bilo res nenavadno, da bi bila Simonova žena Ana Bračič (rojena Vidovič) babica pri porodu moževe nezakonske vnukinje ter da bi možev nezakonski vnuk živel pri njih na domačiji. Ana Mlakar, tudi če bi obstajala, tako nikoli ne bi mogla postati Ana Bračič, saj je prva/prava Ana Bračič preživela moža, razvezati pa se po takratnih cerkvenih zakonih nista mogla, sploh ne po štirih otrocih.

Sklepamo torej lahko, da je bila le ena Ana mama vseh sedmih otrok Simona Bračiča.

[1674] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885, knjiga 1058, SI_ZAP/0003/001/023_00072.

- Sedem otrok Simona in Ane Bračič, rojenih v Dravcih

Pol leta po poroki Ane Vidovič-Krajnc s Simonom Bračičem se je rodil njun prvi sin Jožef. Poročil se je s sedem let starejšo Marijo Šmigoc iz Dravinjskega Vrha, kjer se jima je na maminem domu že tri leta pred poroko (leta 1872) rodil sin Franc Bračič, ki je bil nato po poroki 1875 pozakonjen. Umrl je na Selih leta 1959.

Drugi sin Simona in Ane Bračič je bil Andrej Bračič, rojen leta 1850 v Dravcih, ki se je poročil z dve leti starejšo mizarjevo hčerko Elizabeto Štrucl iz Dravinjskega Vrha.

Njun tretji sin je bil Jakob Bračič, rojen leta 1854 v Dravcih, ki je v odrasli dobi stanoval na Turniščah in se je pri 25. letih poročil z 18 let starejšo Marijo Ciglarič iz Turnišč. Med prvo svetovno vojno pa se je leta 1916, ko je bil star že 60 let, pri sv. Antonu v Slovenskih Goricah (Cerkvenjak) poročil s Klaro Druzovič.

Edina hči Marija Bračič je bila rojena leta 1857 v Dravcih. Drugih podatkov zanjo poleg tega, da je bila babica pri porodu njena stara mama Barbara Krajnc, nimam.

Peti otrok Simona Bračiča in Ane, rojene Vidovič iz Dravcev, je bil Jurij Bračič, rojen leta 1860 v Dravcih. Čeprav je pri nekaterih otrocih prej župnik že pisal, da je mama Ana, rojena Krajnc, je pri Juriju ponovno zapisal Anin rojstni priimek Vidovič. Tako kot pri Janezu je bil tudi njegov boter Tomaž Mlakar, kar dodatno potrjuje zgornjo ugotovitev, da Janezova mama ni bila Ana Mlakar, ampak da je šlo za pomotoma uporabljen botrov priimek tudi pri mami. Jurij je skoraj petdeset let kasneje kupil sosednjo hišo v Dravcih in ker so bili v Varejah kovači, je bilo tudi njihovo posestvo v Dravcih znano kot Kovačevo.[1675]

Za Jurijem je bil leta 1863 v Dravcih rojen Janez Bračič. Kot že omenjeno, je župnik tako pri krstu kot pri poroki kot Janezovo mamo navedel Ano Mlakar, kar je po mojem prepričanju napaka v krstni knjigi, ki se je nato ob prepisovanju podatkov v poročno knjigo le ponovila. Janez Bračič se je rodil na očetovi domačiji v Dravcih 10, pri porodu pa je pomagala mamina mama Barbara Krajnc. Leta 1889 se je Janez poročil s štiri leta starejšo Marijo Marinič iz Trnovca in še jeseni istega leta se jima je rodila hči Marija. Rojena je bila v Sovičah, pri porodu pa je pomagala Ana Bračič – Janezova mama. Poleg tega sta Janez Bračič in njegova žena Marija Marinič leta 1891 imela še sina Jožefa, ki je bil rojen na Kovačevi domačiji v Varejah. Več osebnih okoliščin Janeza Bračiča torej kaže, da ni bil nezakonski sin Simona Bračiča, ampak ga je dejansko rodila Ana Bračič, rojena Vidovič.

1. oktobra 1883 je bil dvajsetletni Janez Bračič vpoklican v vojaško službo, ki jo je opravljal skoraj do smrti. V njegovi vojaški kartoteki je zapisano, da je svetlolas, z zelenimi očmi, visok 164 cm in tekoče govori ter piše nemško. Umrl je v starosti 34 let (junija 1897) v splošni bolnišnici Ptuj zaradi pljučne bolezni.[1676]

[1675] O tem v poglavju o hiši Dravci 13.
[1676] Več o njegovi vojaški karieri v poglavju o vojaščini v splošnem delu knjige.

Najmlajši otrok Simona Bračiča je bil Vid, rojen leta 1866 v Dravcih 10, 18 let po bratu Jožefu. Umrl je pri štirih letih zaradi angine – tik pred božičem leta 1870.



Unter-Abtheilungs-Grundbuchsblatt.

Haupt-Grundbuchs-Heft (Assent-Jahrgang) 1883 Blatt-Nr.

Vor- und Zuname Johann Bracic

Assentirt durch das Heeres-Ergänzungs-Bezirks-Commando, Truppe oder Anstalt | Erscheint im Assent-Protokolle | Mit der laufenden Zahl

Geburts- Ort, Bezirk, Komitat, Land | Heimatszuständig nach | Geburtsjahr 1863 | Religion katholisch | Kunst, Gewerbe, sonstiger Lebensberuf

Assentirt

Eingereiht am 1. Oktober 1883

Persons-Beschreibung.

Haare | Augen | Augenbrauen | Mund | Kinn | Angesicht | Besondere Merk- | Geimpft | spricht | schreibt | Sprachen | Körpermaß

Slika 965: Izsek iz vojaške kartoteke Janeza Bračiča iz Dravcev pri Ptuju iz leta 1883.[1677]

– Simon in Ana Bračič na dražbi izgubita posestvo v Dravcih

Še preden je bil mali Videk rojen poleti 1964, sta Ana in Simon Bračič posestvo izgubila na dražbi.

Dražbe Bračičevega posestva v Dravcih so bile večkrat objavljene v avstrijskih časopisih in so bile tudi večkrat ponovljene. Končno sta večji del kupila Blaž in Neža Letič iz Dravinjskega Vrha.[1678] Upoštevajoč, da sta bila Blaž in Neža Letič viničarja, je nenavadno, da sta lahko kupila relativno veliko posestvo. Morebiti je bilo na ponavljajočih se dražbah prodano pod tržno ceno ali/in je Blaž Letič veljal za zanesljivega dolžnika in je dobil potrebno posojilo za ta nakup. Manj verjetno pa je, da bi bil Blaž Letič zmagovalec v igri s kartami in bi tako dobil posestvo, saj je bilo posestvo prodano na sodni dražbi.

A očitno Bračičevi niso takoj odšli, saj je bil Videk Bračič leta 1866 še rojen v Dravcih, decembra 1870 pa je umrl v Dravinjskem Vrhu. Zemljiškoknjižni vpis je bil izveden oktobra 1870, a v začetku leta 1870 so bili Letičevi gotovo že v Dravcih, saj je tam umrl oče Neže Letič – Lovrenc Štrucl. Ali so Bračičevi po prodaji najprej živeli v Dravinjskem Vrhu, kjer je Videk umrl, ni jasno. V naslednjih letih so se preselili

[1677] Avstrijski državni arhiv, AT-OeStA/KA Pers GB OuM KrL St AltR, Ktn. 4318, Bračič Johann.
[1678] O dražbah v poglavju o pravosodju v splošnem delu knjige.

na današnjo Kovačevo domačijo v Varejah ob potoku, ki se izliva v Dravinjo (takrat Vareja 27). Tam je januarja 1893 umrl oče Simon, poleti 1897 pa še njegova žena Ana Bračič, stara 73 let.

4.1.2 Drugo obdobje (1869–1935): Letičevi

– Letiči pridejo v Dravce

Kupca Krajnčevega posestva v Dravcih na hribu na dražbi leta 1864 sta bila Blaž Letič in Neža, rojena Štrucl. Kot je zapisal župnik v družinsko knjigo, so bili Letičevi po domače Ivančevi. Tako Blaž kot Neža sta imela viničarske starše. Blaž je bil rojen leta 1826 v Dravinjskem Vrhu, Neža pa tri leta pred njim v Varejah 28 (kar bi lahko bila tudi kasnejša Kovačeva domačija). Bračičevi in Letičevi so se tako nedvomno poznali že veliko pred prodajo posestva v Dravcih.

V Dravce sta Blaž in Neža Letič prišla s štirimi otroki, tremi sinovi in hčerko, ter z Nežinim očetom Lovrencem Štruclom. Letičevi otroci so se rodili v Dravinjskem Vrhu, najkasneje konec leta 1869 pa so dejansko živeli v Dravcih. Tam je januarja 1870 umrl Nežin oče Lovrenc Štrucl, ki je bil rojen leta 1800 na naslovu Dravinjski Vrh 14 (na domačiji njegovega kasnejšega zeta Blaža Letiča). Neža je umrla leta 1892, stara 60 let, Blaž Letič st. pa leta 1907, star 81 let.

– Letičevi otroci se v Dravcih poročajo

Najstarejši Letičev otrok je bil Franc, rojen leta 1854 v Dravinjskem Vrhu. Umrl je star komaj 32 let, leta 1886 v Dravcih. Naslednja hči Marija Letič, ki je bila dve leti mlajša od Franca, se je leta 1884 poročila s šest let mlajšim Antonom Vindišem iz Sovič.

Blaž Letič ml., rojen leta 1858, se je leta 1894, ko je bil star že preko 35 let, poročil s petnajst let mlajšo Ano Dolinšek iz Barislovc. Blaž Letič ml. je umrl na tastovi domačiji v Barislovcih marca 1921 od pljučne bolezni. Njegov tast Karl je bil vdovec in se je tri leta pred Blažem in Ano pri 43. letih poročil z deset let mlajšo Nežo Belšak, vdovo po Pavlu Vidoviču z dravskega Rtiča, tik pod domačijo Letičevih.[1679]

Najmlajši sin Blaža Letiča st. in Neže je bil Ivan (Johan, Janez) Letič, ki je bil rojen leta 1860. Kmalu po njegovem rojstvu se je družina preselila iz Dravinjskega Vrha v Dravce. Ivan Letič se je leta 1893 poročil z osem let mlajšo Marijo Zemljak iz Spodnje Pristave, sestro Ane Zemljak, ki je bila druga žena Jurija Bračiča. Ivan Letič je od Bračičevih odkupil še dodatne zemljiške parcele v Dravcih in tako povečal posestvo.

Iz družinske knjige izhaja, da je okrog leta 1900, ko je bil Ivan že naslednik in poročen z Marijo Zemljak, pri Letičevih živel tudi Marijin brat Anton Zemljak. Obenem je župnik tudi zabeležil, da je bila pri njih dekla Cecilija Klethofer.

[1679] O tem v poglavju o hišni številki 16.

Letič - Vaupotič

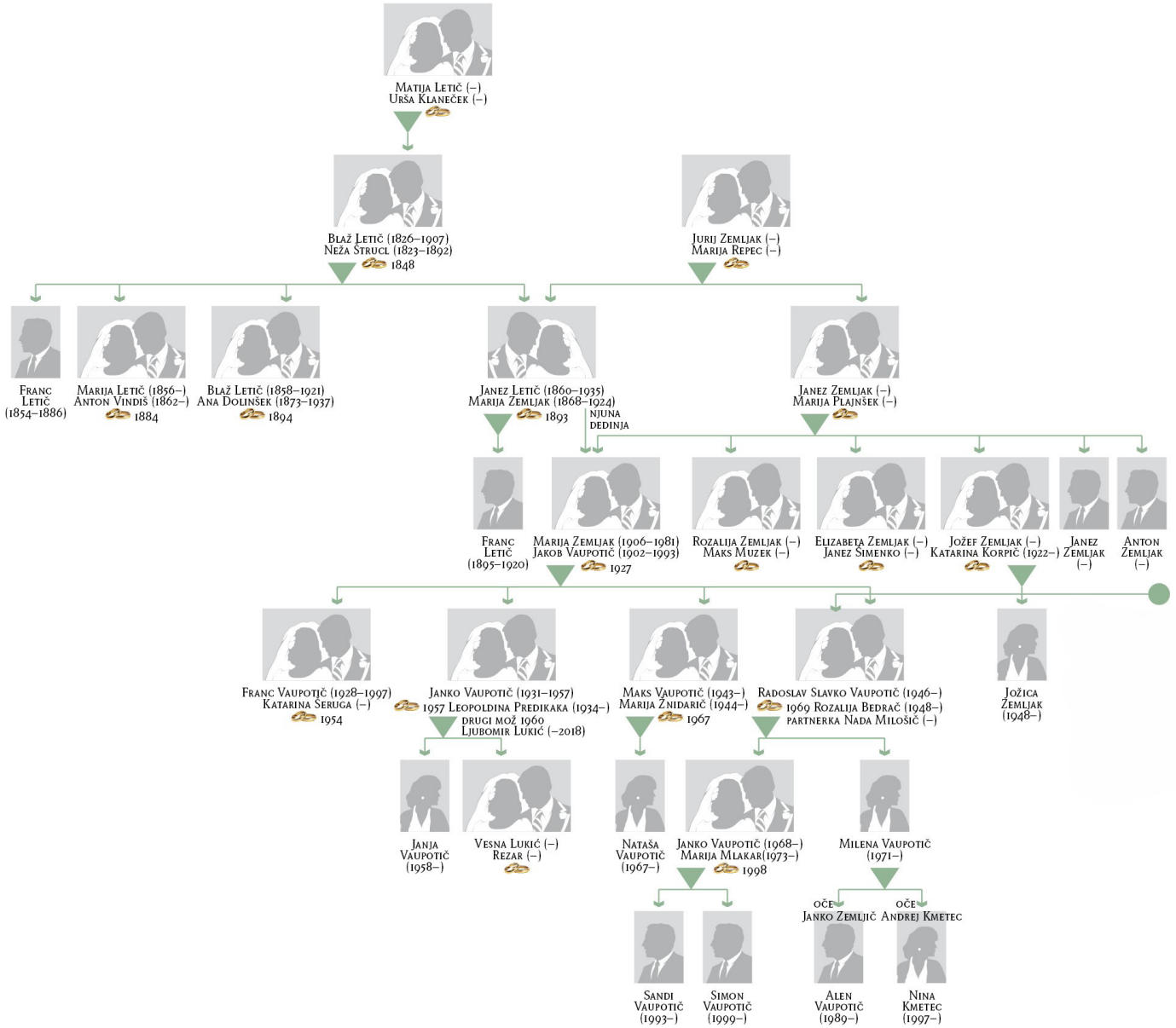

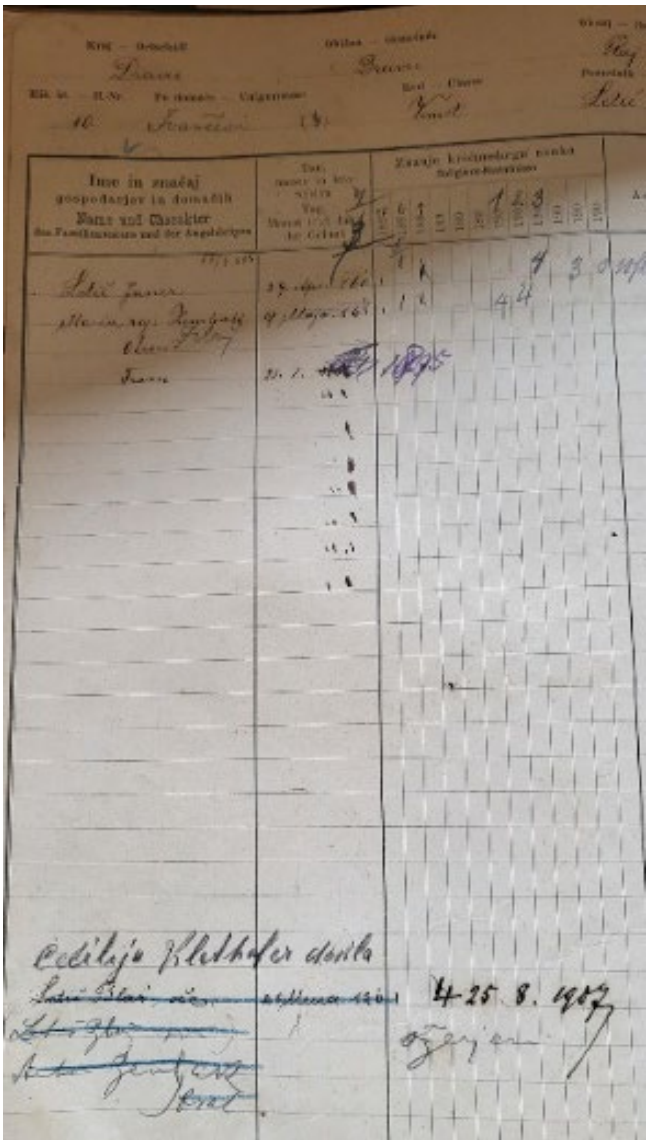

Slika 966: Družinska knjiga v času gospodarja Ivana Letiča.[1680]

– Otroci na služenju pri Ivanu Letiču v Dravcih

Kot izhaja iz šolskih redovalnic OŠ Videm, je pri Ivanu Letiču v Dravcih služilo veliko otrok, v glavnem dečkov, starih okrog sedem let.

Od Letičev v Dravcih je tako jeseni 1888 hodil v šolo Janez Bratušek, ki je bil pri njih leta 1881 tudi rojen. Tukaj je bil leta 1891 tudi Jakop Trafela, star sedem let, ki je šel nato služit v Vareja k Juriju Erlaču ter njegovi ženi Ani, ki je bila iz Dravcev (Lekečinčeva).[1681]

Pri Letičevih je bila okrog leta 1892 tudi Marija Rižnar, ki je bila rojena leta 1882 v Podlehniku, nato pa se je ponovno vrnila v domačo župnijo (v redovalnici piše: *»odišla k Novi cerkvi 21. rožnika«*).

[1680] Arhiv Župnije sv. Vida.
[1681] O njima v poglavju o hišnih številkah 14 in 15.

Tukaj sta bila tudi Anton Zavec, rojen 1884, ter Andrej Junger, rojen 1899 v Pobrežju, ki je bil najbrž najstarejši med dečki, ki so služili pri Letičevih. V času služenja (novembra 1913) je bil namreč že odpuščen iz OŠ Videm, saj je dopolnil 14 let starosti.

Končno najdemo v redovalnicah tudi zapis, da sta bila pri Ivanu Letiču še brat in sestra Hentak. Hentakovi so bili viničarska družina na Kovačevem (takrat Dravci 11, danes Dravci 13), malega Franca Hentaka, rojenega leta 1901, pa je v skrbstvo (in pomoč na kmetiji) prevzel sosed Ivan Letič. Okrog leta 1915 je prevzel še njegovo mlajšo sestro Alojzijo, rojeno leta 1908. Njun brat Jožef Hentak je služil pri Cafutovih (Tejekovih) v Tajni. Pri Hentakovih je nenavadno to, da je mama Alojzija za otroke v začetku navajala, da so bili rojeni v Gradcu, kasneje pa v Zavrču.

Franc Hentak je ostal hlapec pri Letičevih še v odrasli dobi, ko je bil že poročen, vse dokler ni Ivan Letič predal posestva naslednikoma. Kot kasneje priča Ivan Letič, je bil Hentak s posestva v Dravcih odsoten le leto dni, ko je bil pri vojakih, in dve leti, ko se je učil za čevljarja.[1682] Iz arhiva Okrožnega sodišča v Mariboru je tudi razvidno, da je bil 25. oktobra 1925 težko telesno poškodovan, ko so se ga v Varejah s koli lotili drugi okoliški fantje, ker je ponoči čez vas vriskal.[1683] Sodišče ni imelo težkega dela z dokazovanjem, saj se je zlasti Franc Cafuta (po domače Malekov) pri vaščanih Sovič hvalil z dejanjem, ti pa so bili nato poklicani k pričanju.

Leta 1925 je bil hlapec pri Letičevih tudi takrat 41-letni Matija Kmetec, ki je po enem letu odšel za hlapca h Kositarjevim v Barislovce.

- Letičev sin edinec Franc se v prvi svetovni vojni okuži s špansko gripo

Ivan in Marija Letič sta imela samo enega sina – leta 1895 rojenega Franca. Verjetno je tudi iz tega razloga Ivan na dom vzel več otrok na služenje kot drugi okoliški kmeti. Podobno je imel v tistem času v Dravcih samo enega sina tudi Janez Žlahtič ml., ki je v istem obdobju kot Ivan Letič prav tako imel več otrok na služenje na domači kmetiji.

A med tem ko se je Žlahtičev sin Jurij s prve svetovne vojne vrnil živ ter je preživel tudi drugo svetovno vojno, se je Letičev Franc vrnil okužen z virusom španske gripe. Španska gripa je bila izredno smrtonosna pandemija gripe, ki je izbruhnila med letoma 1918 in 1919. Imenovala se je »španska« gripa, ker je Španija poročala o visokem številu primerov in smrti, medtem ko so mediji v drugih državah zaradi prve svetovne vojne o tem omejeno poročali. Ta pandemija je terjala med 50 in 100 milijonov življenj. Drugi val pandemije je med septembrom in decembrom 1918 prizadel tudi prebivalstvo v slovenskih deželah.[1684] Ena od žrtev te pandemije je bil tudi Franc Letič, edini sin Ivana in Marije Letič iz Dravcev. Kot vojak v prvi svetovni vojni je bil namreč posebno izpostavljen širjenju te nalezljivi bolezni in na njegovo nesrečo ter nesrečo njegove družine je bila zanj smrtonosna. Franc Letič je umrl februarja 1920. Leta 1924 umre še njegova mama Marija Letič, rojena Zemljak. Njen mož Ivan Letič je po njeni smrti uredil nasledstvo posestva in umrl jeseni 1935 v starosti 75 let.

[1682] Tožba Franc Hentak proti Jakobu in Mariji Vaupotič, okrožno sodišče Maribor, Cg Ia 347/28, arhiv PAM.
[1683] Sodba Okrožnega sodišča v Mariboru, hudo telesne poškodbe za Franca Hentaka, Vr VIII 1513/25-48, sodba z dne 21. 1. 1926. Vsak od petih obdolžencev je bil obsojen na en mesec zapora z dvema postopoma in dvakratnim trdim ležiščem na teden ter na plačilo odškodnine.
[1684] Katarina Keber, Španska gripa leta 1918 v osrednjeslovenskem prostoru, Zgodovinski inštitut Milka Kosa, ZRC SAZU, Ljubljana DOI: 10.4312/SSJLK.54.71-77.

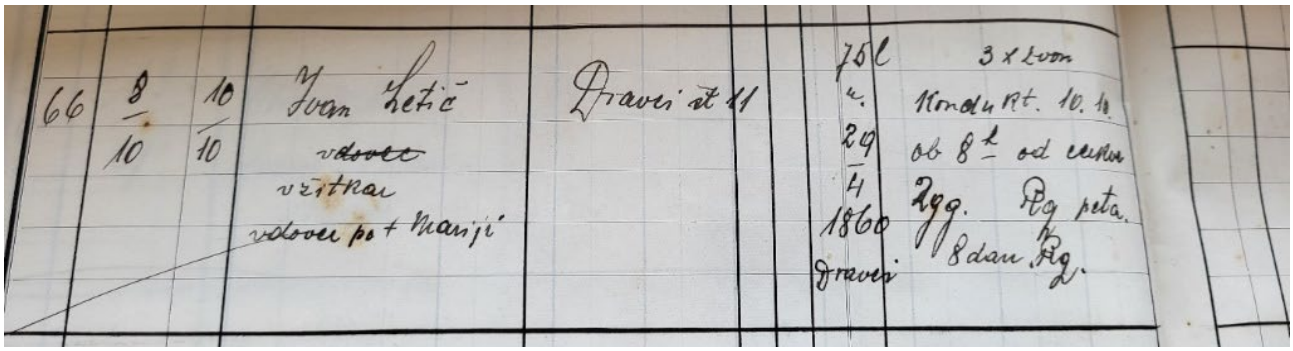

Slika 967: Vpis v pogrebni protokol Župnije sv. Vida za Ivana Letiča, užitkarja iz Dravcev, ki je umrl 10. 10. 1935.[1685]

– Nečakinja Marije Letič leta 1927 nasledi posestvo v Dravcih

Po smrti mladega Franca Letiča in njegove mame je njegov oče oz. mož posest v Dravcih izročil nečakinji in soimenjakinji njegove žene Marije Zemljak. Mlada prevzemnica kmetije Marija Zemljak je bila rojena leta 1906 v Pobrežju, Marijinemu bratu Janezu in njegovi ženi Mariji Plajnšek. V Dravce je prišla po smrti svoje tete v Dravcih leta 1925, ko ji je bilo komaj 18 let.[1686]



Slika 968: Marija Zemljak z možem Jakobom na poroki sestre Rozalije z Maksom Muzekom, 1954.[1687]

[1685] Pogrebni protokol, Župnija sv. Vida.

[1686] Imamo torej tri Marije Zemljak, dve rojeni s tem imenom, ena pa je to postala s poroko. V Dravce se je najprej priženila Marija Zemljak, rojena leta 1868 v Spodnji Pristavi, ki se je poročila z Ivanom Letičem iz Dravcev. Marijin brat Janez Zemljak se je poročil z Marijo Plajnšek iz Pobrežja, ki je s poroko postala druga Marija Zemljak, svakinja prve Marije Zemljak, poročene Letič. Njuna hči Marija Zemljak ml. je bila rojena v Pobrežju leta 1906 in je leta 1927 prevzela posestvo svoje tete v Dravcih (prve Marije Zemljak, poročene Letič) in se poročila z Jakobom Vaupotičem ter s poroko postala Marija Vaupotič.

[1687] V prvi vrsti z leve sedijo: Jožef Zemljak z ženo Katarino, rojeno Korpič, njuna hči Jožica, Jožefova sestra Marija Vaupotič, rojena Zemljak, mama Marija Zemljak, rojena Plajnšek, nevesta Rozalija Zemljak z možem Maksom Muzekom; Jakob Vaupotič je nad nevesto in njeno mamo. Zasebni arhiv Janka Vaupotiča.

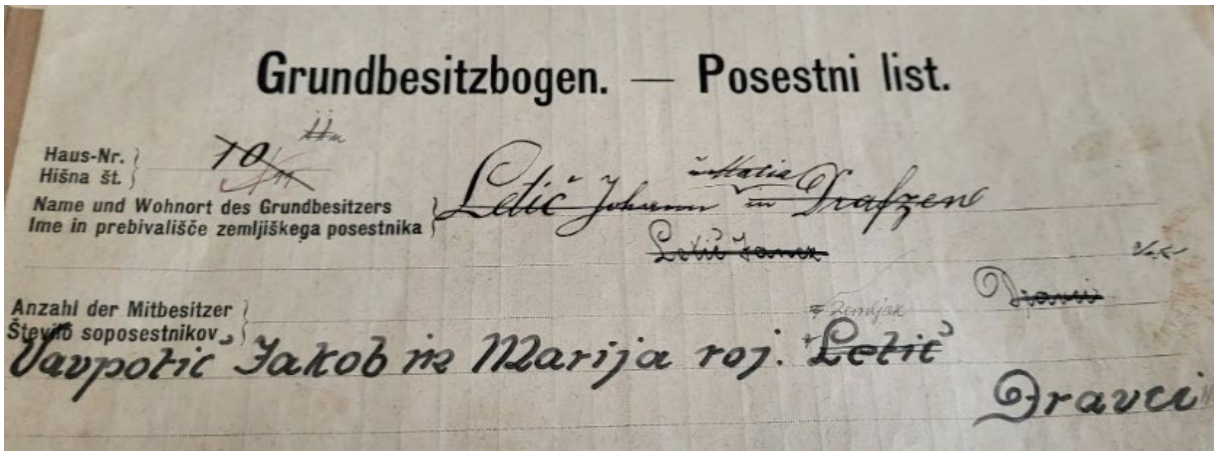
Grundbesitzbogen. — Posestni list.

Haus-Nr. / Hišna št. 70

Name und Wohnort des Grundbesitzers / Ime in prebivališče zemljiškega posestnika

Anzahl der Mitbesitzer / Število soposestnikov

Vaupotič Jakob in Marija roj. Letič

Dravci

Slika 969: Vaupotičeva prevzameta Letičevo posestvo v Dravcih.[1688]

Sam Ivan Letič je leta 1929 pred sodiščem pojasnil, kako je Marija Zemljak postala prevzemnica posestva v Dravcih:

»Leta 1924 mi je umrla žena, radi tega in ker sem že sam star, star sem blizu 70 let in ne morem sam obdelovati posestva, sem izročil leta 1927 svoje posestvo (Jakobu in Mariji Vaupotič). Marija Vaupotič je bila nečakinja moje rajne žene, bila je 2 leti pred izročitvijo posestva pri meni in sem jo pohčeril, zato sem posestvo izročil njej in njenemu možu.«[1689]

4.1.3 Tretje obdobje (od 1927): Petelinovi

Ker je bilo že pri njenih 18. letih razvidno, da bo prevzela posestvo v Dravcih, je imela Marija Zemljak več snubcev. Za njo je bil zainteresiran srednji Horvatov sin v Dravcih – Anton.[1690] Ivan Mavzar, viničar iz Dravinjskega Vrha, je pred sodiščem povedal, da je bilo po smrti Marije Letič predvideno, da se bo z njeno nečakinjo Marijo Zemljak poročil njegov sin. A to se ni zgodilo. Mlada Marija Zemljak se je pozimi leta 1927, komaj 20-letna, z dovoljenjem očeta poročila z Jakobom Vaupotičem (Petelinovim) iz Lancove vasi.

Marije se vnuki spominjajo kot tople in skrbne babice, ki je imela izjemen vrt, poln jagod in cvetočih grmovnic, ki so obdajale hišo, pa tudi kot zelo odločne in trmaste, ki je vztrajala pri svojih odločitvah in si je le stežka premislila. V zemljiški knjigi napak piše, da je bila Marija rojena s priimkom Letič.

Jakob je izhajal iz velike družine iz Lancove vasi. Veljal je za karizmatičnega človeka, priljubljenega med ljudmi. Bil je politično in družbeno aktiven – bil je predsednik KLO Vareja, predsednik lovskega društva, soustanovitelj godbe, član pevskega zbora in podobno. Ni bil znan kot zagnan delavec na zemlji, bil pa je zelo podjeten in je znal vsak pridelek ugodno unovčiti. Zato je bila družina finančno dobro stoječa in otrokom ni ničesar manjkalo.

[1688] Stari posestni listi katastrske občine Dravci, št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.
[1689] Tožba Franc Hentak proti Jakobu in Mariji Vaupotič, okrožno sodišče Maribor, Cg Ia 347/28; Ivan Letič je na sodišču pričal 11. 5. 1929.
[1690] Pogovor avtorice z Rozalijo Habjanič, Pobrežje, maj 2024.



Slika 970: Jakob in Marija Vaupotič, 1931.[1691]



Slika 971: Petelinovi otroci pri mami za god, oktobra 1924.[1692]

[1691] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.
[1692] Zasebni arhiv Bena Vidoviča.



Slika 972: Jakob Vaupotič kot kapelnik videmske godbe, okrog leta 1935.[1693]

– Tožba Letičevega hlapca Hentaka proti zakoncema Vaupotič iz leta 1928

Zakonca Vaupotič sta takoj ob prevzemu posestva naletela na zahtevek za izplačilo Letičevega mladega hlapca Franca Hentaka.

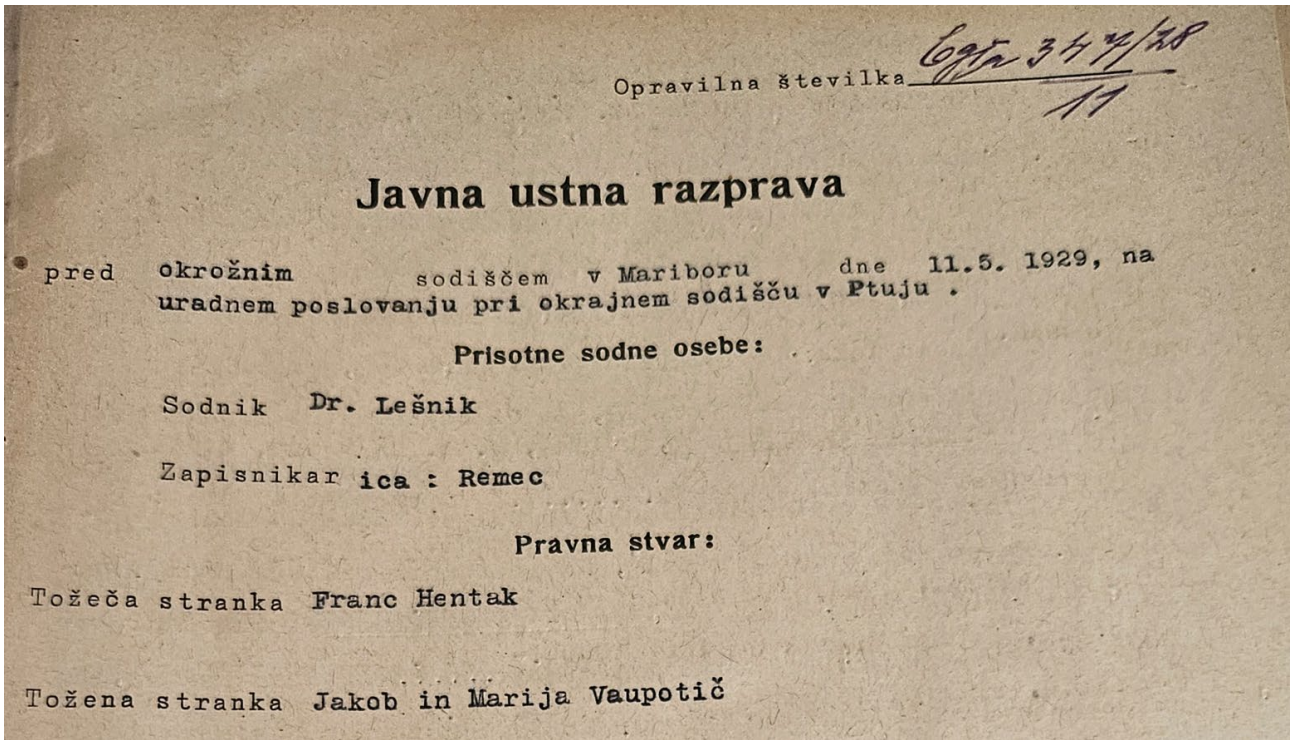

Opravilna številka Cgs 347/28
17

Javna ustna razprava

pred okrožnim sodiščem v Mariboru dne 11.5. 1929, na uradnem poslovanju pri okrajnem sodišču v Ptuju .

Prisotne sodne osebe:

Sodnik Dr. Lešnik

Zapisnikar ica : Remec

Pravna stvar:

Tožeča stranka Franc Hentak

Tožena stranka Jakob in Marija Vaupotič

Slika 973: Zapisnik z obravnave v zadevi Hentak proti Vaupotičema.[1694]

[1693] Zasebni arhiv družine Korpič.
[1694] Okrožno sodišče Maribor, Cg Ia 347/28, tožba je bila vložena 24. 4. 1928, Pokrajinski arhiv Maribor.

Kot pojasni Ivan Letič, je bil Franc Hentak pri njem hlapec od 10. leta starosti. Drugi podatki kažejo, da je bila Hentakova družina viničarska družina pri sosednjih Kovačevih, Franca pa so dali služit k sosedu Letiču. Ko se je Hentak poročil, je na Letičevo domačijo pripeljal tudi svojo ženo. Ta je bila na posestvu gotovo že leta 1921.

Ker je pozimi 1920 Letičev sin edinec umrl, si je Hentak morebiti obetal, da bo on prevzemnik domačije. Letič je bil do hlapca skrben. V spisu je denimo zapisano, da je Hentakova žena predlagala, da eden od štirih novih teličkov na posestvu pripada Hentaku in Letič je s tem soglašal. Tega telička je Hentak redil na Letičevem posestvu. Letič je Hentaku kupoval tobak in oblačila. A obenem je Letič tudi pričal, da ga je Hentak pretepal in zato ni želel, da še ostane na posestvu. To naj bi prispevalo k temu, da se je Letič odločil posestvo zapustiti ženini nečakinji, pri čemer je bilo jasno, da bo ob prihodu mladih prevzemnikov Hentak z ženo moral oditi. Letič je hlapcu obljubil 10.000 dinarjev, kar je tedaj ustrezalo ceni približno treh telic.

Kakšni so bili pogoji tega izplačila, ni gotovo in je bilo osrednje vprašanje sodne obravnave. Letič je zatrjeval, da mu je denar obljubil kot volilo ob smrti, če bi Hentak do takrat ostal pri njem, medtem ko je Hentak zatrjeval, da mu je bil ta denar obljubljen kot odpravnina, ko bo šel s posestva. Ko sta v Dravce prišla zakonca Vaupotič, je Hentak od mladih prevzemnikov zahteval 10.000 dinarjev, ki naj bi mu jih obljubil Letič. Ker denarja ni dobil, je vložil tožbo na okrožno sodišče v Mariboru.

Pred sodiščem je bila zaslišana vrsta sorodnikov – tako oče in mama Jakoba Vaupotiča iz Lancove vasi, kot tudi njegov brat Janez Vaupotič in svak Ivan Brglez, po drugi strani pa tudi oče in mama Marije Zemljak, poročene Vaupotič. Sorodniki so pričali bodisi o tem, da pred prevzemom posestva niso slišali za nobeno breme na posestvu in da je Letič zatrjeval, da posestvo ni zadolženo. Drugi so nekaj slišali o 10.000 dinarjih, ki naj bi bili obljubljeni Hentaku.

Sodbe ni bilo. Tožnik in toženca so se poravnali za obročno izplačilo 8.000 dinarjev ter 2.000 dinarjev obresti.[1695]

- Petelinovi spomladi leta 1929 pogorijo

9. maja 1929 je Vaupotičevim pogorela domačija. To je bilo le dva dni pred sodno obravnavo v tožbi Hentaka proti Vaupotičem. To časovno sosledje dogodkov kaže, da je bil požig morda povezan s tem sporom.

Ob požaru je preužitkar Ivan Letič še živel. Na prej omenjenem pričanju na sodišču je povedal, da je zaradi požara zelo prizadet in posledično nezbran.[1696] Sodnik je v zapisnik zapisal, da ko je tematika nanesla na požar, je Letič med pričanjem legel na tla in tožil, da težko govori. Povedal je, da je požar izbruhnil ponoči in jih močno prestrašil.

[1695] Glede na cene dobrin iz stečajnega postopka proti Vinku Stoklasu, ki je bil tedaj v teku pred ptujskim sodiščem, je novo kolo v tistem času stalo okrog 30.000 dinarjev, rabljena omara pa je bila vredna 100 dinarjev.
[1696] Tožba Franc Hentak proti Jakobu in Mariji Vaupotič, okrožno sodišče Maribor, Cg Ia 347/28; Ivan Letič je na sodišču pričal 11. 5. 1929.

Zakonca Vaupotič sta takrat že imela prvorojenca Franca, ki je bil v času požara star eno leto. Čez poletje je družina živela v leseni šupi in bila pod pritiskom, da do zime zgradi novo hišo. Zidake iz zemlje sta izdelovala sama zakonca Vaupotič, a ker ni bilo dežja in je primanjkovalo vode, so za izdelavo zidakov uporabljali kar gnojnico.[1697]

Pred začetkom druge svetovne vojne je bil Jakob Vaupotič kot predstavnik Dravcev občinski odbornik na Vidmu.[1698] V starih sodnih spisih iz leta 1939 ga najdemo tudi kot pričo proti bratoma Murko, katerima je zaradi hitlerjanskih izjav na občini na Vidmu po njuni vrnitvi s sezonskega dela v Nemčiji sodilo okrožno sodišče v Mariboru. Jakob ju je slišal govoriti, da odslej več »ne bo treba hoditi gori, prej ko bo tri mesece, bo Hitler imel pol Jugoslavije. [1699]



Slika 974: Jakob Vaupotič leta 1938, ko je bil odbornik občine Videm.[1700]

[1697] Pogovor avtorice z Marijano Vaupotič, Dravci, maj 2024.
[1698] Več o ustanovitvi občine ter slika občinskega odbora v poglavju o upravni umestitvi Dravc.
[1699] Kazenski spis Kzp VII 409/39 Okrožnega sodišča Maribor, Ivan in Anton Murko, SI_PAM/0645/003/04777
[1700] Izsek fotografije, arhiv občine Videm.

– Jakob Vaupotič med in po drugi svetovni vojni

Med vojno je Jakob Vaupotič uspešno shajal med Nemci in partizani. Ker sta z bratom Fricem v Lancovi vasi organizirala odpor proti okupatorju, sta se povezala z Ignacem Letičem, možem njune nečakinje Marije Krajnc iz Sovič, ki je bil orožnik na nemški orožniški postaji v Leskovcu. Vaupotičema je Letič postopoma izročil vso blago v nemški zalogajnici (magazinu), zaradi česar so Letiča Nemci zaprli in ga v ptujskem zaporu mučili. Eden od njegovih bivših zapornikov v Leskovcu ga je po izpustitvi iz zapora zadnji dan vojne usmrtil, saj mu je zameril, da ga ni izpustil iz leskovškega pripora, ko je bil še orožnik. Jakob Vaupotič je nečakinjo Marijo (Maro) obvestil, kje naj bi njen mož ležal, da je šla z vozem po njegovo truplo in ga odpeljala domov.[1701]



Slika 975: Jakob in Marija Vaupotič na poroki Jakove nečakinje Marije Krajnc, aprila 1943, ko je bila Marija noseča s sinom Maksom.[1702]

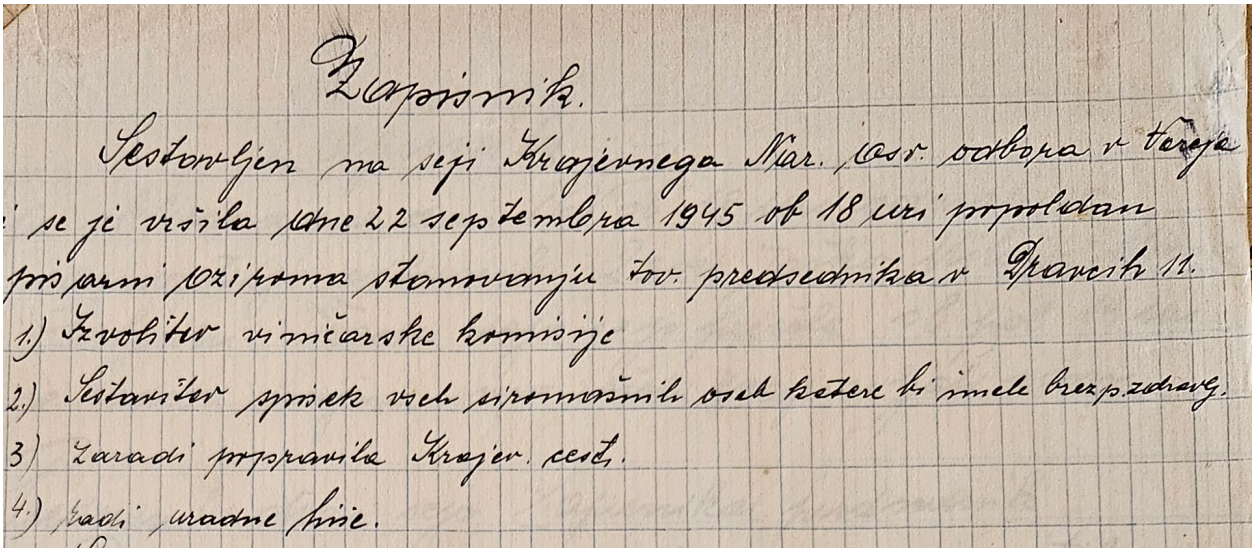

Zapisnik.

Sestavljen na seji Krajevnega Nar. osv. odbora v Vareja
se je vršila dne 22 septembra 1945 ob 18 uri popoldan
pisarni oziroma stanovanju tov. predsednika v Dravcih 11.
1.) Izvoliter viničarske komisije
2.) Sestaviter spisek vseh siromašnih oseb katere bi imele brezp. zdravg.
3) Zaradi popravila Krajev. cest.
4.) Radi uradne hiše.

Slika 976: Zapisnik s prve seje KNOO Vareja 22. septembra 1945 na Petelinovi domačiji, Dravci 10.[1703]

[1701] Več o tem v poglavju o Kranjčevih – pri Tejekovih.
[1702] Izsek fotografije, zasebni arhiv Bena Vidoviča.
[1703] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.

Na Petelinovi domačiji v Dravcih je bilo 22. septembra 1945 tudi prvo zasedanje Krajevnega narodno-osvobodilnega odbora (KNOO) po vojni. Jakob je bil z veliko večino izvoljen za predsednika odbora, obenem pa so sedež KNOO-ja prenesli na nacionalizirano domačijo Schäfferjevih v Varejah.[1704] Poleg predsednika je bil Jakob tudi prvi javni tožilec, nepravnik, katerega vloga je bila v razreševanju manjših sporov med ljudmi v prvih letih po vojni. Kmalu je Jakob to funkcijo prenesel na svojega svaka – sestrinega moža Jožefa Krajnca (po domače Tejekovega Pepija).

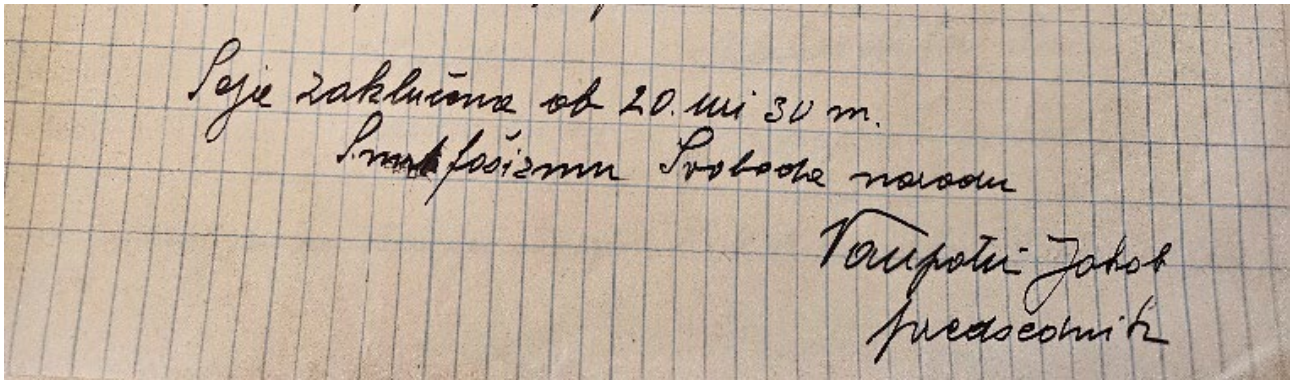

Slika 977: Zapisnik zasedanja KNOO Vareja, oktober 1945 s podpisom Jakoba Vaupotiča.[1705]



Slika 978: Žig KLO Vareja.[1706]

[1704] Več o delovanju KNOO-ja Vareja v poglavju o upravni umestitvi Dravc.
[1705] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.
[1706] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0334.

Po vojni je Jakob Vaupotič tudi sodeloval na prvem sestanku lovske družine v videmski šoli. Bil je prvi povojni predsednik LD sv. Vida, nato pa njen starešina. Kasneje je bil imenovan za častnega člana LD Leskovec.



Slika 979: Družina pred politiko – Petelinovi otroci leta 1968.[1707]

– Preužitkar utone v cisterni

Po vojni je pri Petelinovih v Dravcih živel Franc Emeršič, ki je bil rojen leta 1894 na Pohorju pri Cirkulanah. Petelinovim je zapisal zemljo v Okiču v zameno za to, da so v Dravcih skrbeli zanj. A po pripovedovanju vaščanov ga Marija Vaupotič ni marala, vsaj tako je Emeršič govoril vaščanom, ko je posedal pri njih. Marija naj bi Jakobu govorila, če ne bo od hiše šel Emeršič, bo šla ona. Ali ji je preužitkar kaj naredil, nisem uspela ugotoviti. Leta 1953 je utonil v cisterni. Smrt je oblastem prijavil Jakob, ki je sprva veljal za osumljenega za Emeršičevo smrt, nato pa so smrt opredelili za samomor.



Slika 980: Jakob in Marija Vaupotič na poroki pri Vidovičevih v Dravcih, decembra 1956.[1708]

[1707] Zasebni arhiv Bena Vidoviča.
[1708] Zasebni arhiv Marije Vaupotič.

– Leta 1964 se Jakob in Marija Vaupotič razideta

Leta 1964 sta se Jakob in Marija Vaupotič razšla. Premoženje sta si razdelila na Okrajnem sodišču na Ptuju, in sicer tako, da je Marija dobila večino, Jakob pa se je odrekel svojemu deležu v korist žene in prevzel le manjši delež. Kljub temu sta ostala poročena. Marijino posest je leta 1980 nasledila njuna snaha Rozalija Vaupotič, rojena Bedrač, in jo jeseni 2017 prodala (danes hiša Dravci 12), Jakob pa je svoj delež takoj prepustil sinu Slavku, ki ga je nato izročil svojemu sinu Janku Vaupotiču, ki danes na tem mestu živi s svojo družino (Dravci 12a).

Jakob je razpad zakona obžaloval. Marijina smrt leta 1981 ga je zelo prizadela. Vaščani se spominjajo, da je močno užaloščen hodil prvi za njeno krsto.[1709] Dvanajst let kasneje je bil pokopan v ženin grob.



Slika 981: Kartonček ob smrti Jakoba Vaupotiča, 1993.[1710]

Jakob in Marija Vaupotič sta v obdobju 18. let imela štiri sinove. Starejša dva, Francl in Janko, sta bila rojena v prvem obdobju po poroki, tretji Maks 13 let kasneje med vojno in po vojni še najmlajši Slavko.

*

Kaj torej povezuje tri družine na velikem grobu videmskega pokopališča? Marija Vaupotič (po domače Petelinova Micka), rojena leta 1906 kot Marija Zemljak. Na desni strani nagrobnika so ob njej navedeni njen mož Jaka in dva sinova – Janko in Francl. Na levi stani nagrobnika pa sta navedena njena starša Janez in Marija Zemljak (rojena Plajnšek) ter njen bratranec Franc Letič, edinec Ivana in Marije Letič (rojene Zemljak), ki je po prvi svetovni vojni umrl od španske gripe in zaradi smrti katerega je mlada Marija Zemljak po svoji teti in njenem možu prevzela Letičevo posestvo v Dravcih.

[1709] Korespondenca avtorice z Marijano Vaupotič, oktober 2023.
[1710] Arhiv Bena Vidoviča.

– Petelinov Francl v belih rokavicah na Borlu

Najstarejši Francl Vaupotič je bil rojen leta 1928, torej leto dni po tem, ko se je njegov oče priselil v Dravce. Francl je med prvimi Dravčani hodil v srednjo (kmetijsko) šolo in imel zaradi tega dobre možnosti za zaposlitev. Po pripovedovanju vaščank Dravcev je bil oblečen meščansko, brez predpasnika in klobuka, ki sta bila običaj med kmečkimi fanti v vasi, tako da ga dekleta z vasi niti pogledati niso upala.[1711] Leta 1954 se je poročil s Katarino Šeruga, a sta se šest let kasneje razvezala. Imela sta sina Bojana, s katerim Francl po ločitvi ni imel stikov.



Slika 982: Grob Petelinovih iz Dravcev.[1712]



Slika 983: Franc Vaupotič (1928–1997) pred domačo hišo.[1713]

[1711] Pogovor avtorice z Ano Horvat, julij 2023.
[1712] Foto: JH, 2024.
[1713] Zasebni arhiv Janka Vaupotiča.



Slika 984: Franc Vaupotič z nečakoma Jankom in Natašo, okrog leta 1970.[1714]

A delodajalce je hitro menjaval, saj je po prejemu plače to rad zapravil v pivski družbi in se ni vrnil redno na delo. V njegovi delavski knjižici je bilo polno štampiljk. Znano je, da je delal na Kmetijskem Kombinatu Ptuj, v Mlekarni Ptuj kot kontrolor mleka, kot poštar, železokrivec v Tomosu v Kopru, kot ekonom na poletnih kolonijah otrok v Biogradu, bil je tudi natakar v gostilni na Borlskem gradu, ko so tja po vojni zahajali tuji turisti.

Po razvezi si je začel graditi hiško na domačem posestvu, ne daleč od rojstne hiše, a je ni nikoli dokončal. Mama Marija mu ni nikoli dala zapisati »njegove« parcele, imel jo je le v posesti. V starosti je dobival bone za prehrano ter hodil pomagat sosedom pri delu v vinogradih ali pri sekanju drv. Imel je kolo, s katerega je pijan večkrat padel in se močno poškodoval, pa fotoaparat, s katerim je v 80-ih letih prejšnjega stoletja fotografiral vaščane, zlasti otroke. Včasih je v aparatu imel film, včasih ne – a otroci so mu radi pozirali. Bil je prijazen in čustven. Rad je imel vaščane, čeprav so ga nekateri raje sprejeli kot drugi. Med obiski se je spominjal svojih voženj z motorjem v okolici Kopra, otrok iz Biograda, ki so ga prosili za paštete, in francoskim turistkam na Borlu, ki jim je moral po francosko pojasniti, da ne govori francosko: *»je ne parle pas francais«*. Umrl je poleti 1997, star 69 let, potem ko je padel s kolesom v bližini Slatičevih v Dravcih. Njegovo hiško s pol hektarja zemlje je njegova svakinja Rozalija leta 2003 prodala zakoncema Miško s Ptuja.

[1714] Zasebni arhiv Janka Vaupotiča.

– Petelinov Janko umre v prometni nesreči





Slike 985, 986, 987: Janko Vaupotič (1931–1957).[1715]

Franclov mlajši brat Janko je bil rojen januarja 1931. 20. julija 1957 se je v Lešju pri Majšperku poročil s tri leta mlajšo Leopoldino (Poldko) Predikaka s Ptujske Gore. Mesec dni po poroki je padel z motorjem in za posledicami nesreče 1. septembra 1957 umrl v Splošni bolnišnici Maribor. Aprila 1958 je Poldka rodila hčer Janjo Vaupotič, univerzitetno profesorico in mednarodno priznano raziskovalko s področja kemije, ki je zaposlena na Inštitutu Jožefa Štefana v Ljubljani in na Univerzi v Novi Gorici. V času zakona sta Janko in Poldka živela v Dravcih. Po njegovi smrti je njegova žena z novorojenko še bivala v Dravcih, nato pa sta se odselili. Poldka se je decembra 1960 ponovno poročila, njen drugi mož je bil Ljubomir Lukić, ki je posvojil Janjo, skupaj pa sta imela še hčer Vesno. Najprej so živeli v Majšperku v bloku, leta 1973 pa so se preselili v lastno hišo v Slovenski Bistrici.[1716]

[1715] Zasebni arhiv Janje Vaupotič.
[1716] Komunikacija avtorice z Janjo Vaupotič, julij 2024.

– Petelinov Maks – pilot

Med vojno se je po 13-letnem premoru Petelinovima rodil tretji sin Maks. Aprila 1967 se je poročil z Marijo Žnidarič iz Dolan. Marija je imela v Dravcih dve teti – Ano in Marijo Zavec, sestri njene mame Julijane, ki sta bili poročeni v Dravce. Teta Ana je bila poročena s Francem Horvatom (danes domačija Dravci 11), teta Marija pa sprva z Antonom Belšakom (Tumpovim, danes Dravci 9, od leta 1927 na zgornjem Tumpovem, Dravci 10) in nato z Ivanom Horvatom, ki se je preselil k njej. Maksu in Mariji Vaupotič se je julija 1967 rodila hči Nataša.



Slika 988: Maks Vaupotič (1943-).[1717]

[1717] Zasebni arhiv Nataše Vaupotič.

Portreti pilota Maksa Vaupotiča[1718]:



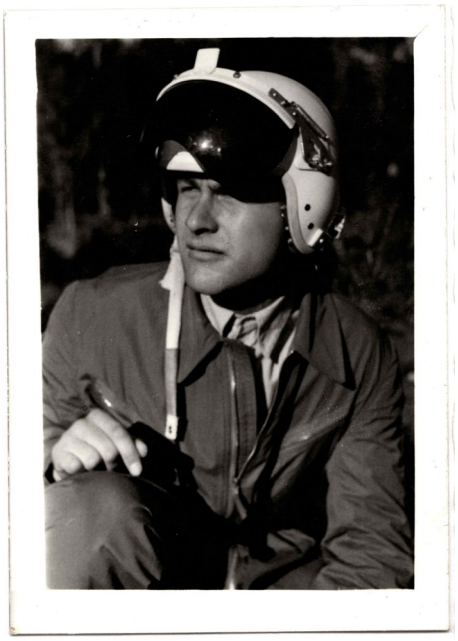









[1718] Zasebni arhiv Nataše Vaupotič.

Maks Vaupotič je bil strasten lovec, kot njegov oče, in pilot. Vaščani se spominjajo, da se je vozil v Moškanjce na letališče, kjer je imel najprej vaje za padalca, nato pa je bil pilot. Zaposlen je bil pri srbskem podjetju, ki je škropilo velika polja v Vojvodini. Ker so piloti šli čim bližje k tlom, naj bi Maks vsaj trikrat tudi padel z letalom na tla, saj se je ujel v žice. Nastopal je tudi na mitingih.[1719] Vaščani Dravcev se ga zlasti spominjajo po tem, da se je z letalom vozil zelo nizko nad Dravci, od Melj pod Gradišči po Dravi navzgor in nato čez Dravce na hrib proti Petelinovi domačiji. Otrokom je odvrgel pakete s sladkarijami. Včasih so padli na Petelinovo domačijo, včasih pa k sosedom. V vsakem primeru so ga bili otroci veseli. Z letalom je pristal na letališču Moškanjci in se z avtom odpeljal domov v Mursko Soboto, kjer je živel od konca 1960-ih. Leta 1981 je prijavil materino smrt na občini.



Slika 989: Marija Vaupotič s tremi vnuki – Jankom, Mileno in Natašo, 1972.[1720]

Njegova hči Nataša Vaupotič je s Zoisovo nagrado nagrajena profesorica fizike z Univerze v Mariboru, nekdanja dekanica Fakultete za naravoslovje in matematiko in prorektorica za izobraževanje. Do očetove razveze sta z mamo živeli v Dravcih, nato pa je Nataša pogosto obiskovala babico Marijo, ki jo ima v zelo lepem spominu: bila je *»res babica v pravem pomenu besede. Neskončno sem jo imela rada in res sem se rada vračala v Haloze. Pogosto sem z Vidma kar pešačila v Dravce, da sem šla na obisk«.*[1721]

[1719] Pogovor avtorice s Francem Vaupotičem, Vareja, 2024.
[1720] Zasebni arhiv Nataše Vaupotič.
[1721] Komunikacija avtorice z Natašo Vaupotič, julij 2023.

– Slavko Vaupotič in Rozika

Četrti Petelinov sin Slavko je bil rojen po vojni, leta 1946. Odraščal je z bratom Maksom, bratrancem Francem Vaupotičem, ki je z babico Katarino poleti bival na Kovačevem v Dravcih, ter Mirkom (Fricem) Podpečanom, ki je bival pri teti Liziki Habjanič na Rtiču. Pri 22. letih se je poročil z Rozalijo Bedrač iz Pobrežja. Imela sta sina Janka in hčer Mileno. Leta 1976 sta se razvezala in Rozalija je ostala z otrokoma na Petelinovi domačiji, Slavko pa se je odselil v Zakl pri Podlehniku, posest, ki mu jo je zapisal oče Jakob, pa je prenesel na sina Janka.



Slika 990: Maks z mlajšim bratom Slavkom, 1951.[1722]

[1722] Zasebni arhiv Janka Vaupotiča.



Slika 991: Slavko Vaupotič v Beogradu, 1966.[1723]



Slika 992: Janko Vaupotič (1968-).[1724]



Slika 993: Rozalija Vaupotič (skrajno desna) z družino – spredaj mama Ivana Bedrač (1908–2010), ki je bila najdlje živeča prebivalka Dravcev.[1725]

[1723] Zasebni arhiv Janka Vaupotiča.
[1724] Zasebni arhiv Slavka Vaupotiča.
[1725] Zasebni arhiv Ivana Ciglarja.

Od leta 1997 je bil Rozalijin partner v Dravcih Albin Petrovič (po domače Bačov). Zadnja leta pred smrtjo je v Dravcih živela tudi Rozikina mama Ivana Bedrač, ki je umrla leta 2010, stara 102 leti. Rodila je deset otrok in do konca brala brez očal. Glede na starost ob smrti je najdlje živeča vaščanka Dravcev v zgodovini. Leta 2017 se je Rozalija preselila na Ptuj, posest v Dravcih pa prodala Nelfiju Babiču. Od leta 2024 sta lastnika tega dela Petelinovega posestva Aljaž Vaupotič in Urška Franc. Z dosedanjimi Vaupotiči na tem posestvu nista v sorodu.

Mlajša Slavkova hči Milena Vaupotič je bila v Dravcih do leta 2000, odtlej pa s partnerjem Andrejem Kmetcem in otrokoma Alenom in Nino živi v Pobrežju (Boršt). Starejši sin Janko je prevzel del Petelinovega posestva, ki je pripadal njegovemu dedku Jakobu in nato očetu Slavku Vaupotiču. Na njem sta z ženo, Dravčanko Marijano Mlakar, zgradila novo hišo, v kateri živita s sinovoma Sandijem in Simonom.



Slika 994: Zadnja poroka znotraj Dravcev – Janko Vaupotič in Marija Mlakar na gradu Borl, 22. avgusta 1998.[1726]

[1726] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 995: Današnja nosilca Petelinove rodbine v Dravcih – Janko in Marijana Vaupotič na enem od njunih številnih potovanj, Nemčija 2024.[1727]

4.2 Hiša št. 13: Kovačevo

Na mestu današnjih hiš Dravci 13 in Dravci 14 je bilo od 18. do drugo polovice 19. stoletja veliko Krajnčevo posestvo. Sredi 18. stoletja sta na tej domačiji živeli dve Krajnčevi družini. V eni hiši je živel Andrej Krajnc, v drugi pa Jurij. Na delu posestva je v zemljiško knjigo vpisan Andrejev sin Jurij, na drugem pa je postal leta 1773 svobodni kmet Jurijev sin Matija, ki je od završke gospoščine kupil del domačije, ki danes pripada hiši Dravci 13, ter dobil status svobodnega kmeta. Spodnji del domačije je ostal del dominikalne posesti in postal deden leta 1789. Čeprav je bilo posestvo leta 1828 prodano, je vse do leta 1869 ostalo združeno, nato pa se je začelo deliti.

4.2.1 Andrej Krajnc in njegovi

Andrej Krajnc je bil rojen leta 1727 v spodnjih Dravcih. Bil je sin Antona s spodnje Krajnčeve domačije, a je jeseni 1791 v starosti 64 let umrl v Dravcih 11 (danes Kovačevo). Leta 1752 se je poročil z Marijo Habjanič iz Varej. Iz matičnih knjig je razvidnih šest njunih otrok, rojenih med leti 1755 in 1768. Edina hči Katarina se je leta 1778 poročila z Jurijem Vindišem iz Varej. Za dva od petih sinov, Simona in Jožefa, je razvidno, da sta zgodaj umrla – Simon leta 1760, star devet mesecev, Jožef pa leta 1783, star 17 let. Za Jurija in Filipa nimam podatkov o kasnejšem življenju. Sin Andrej pa je dočakal odraslo dobo in se poročil z Marijo, s katero se jima je leta 1781 rodila hči Marija. Naslov družine ob njenem rojstvu je Dravci 12 (danes Dravci 14).

[1727] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

4.2.2 Jurijev sin Matija Krajnc in Katarina (1773–1828)

Leta 1773 se je prvič vpisal v staro (rustikalno) zemljiško knjigo Matija Krajnc, sin Jurija Krajnca. Oče Jurij je bil leta 1762 poročna priča pri sosedovi Mariji Krajnc, sestri Arneta Krajnca na današnjem Petelinovem.

Sin Matija se je pozimi 1774 poročil s Katarino Vidovič iz Varej, s katero sta med leti 1775 in 1796 imela enajst otrok. Od štirih hčerk sta bili dve Geri: prva je umrla 10 ur po rojstvu, druga pa se je poročila z 20 let starejšim in bogatim Andrejem Žlahtičem iz Gradišč ter rodila Janeza Žlahtiča, ki je leta 1854 prevzel posestvo Cafutovih v Dravcih. O Gerini sestri Mariji nimamo drugih podatkov poleg rojstva, Neža pa je leta 1815 rodila nezakonsko hčerko Marijo. Od sedmih dečkov vemo, da so Lovrenc, Matija in Valentin umrli v otroštvu. To najbrž velja tudi za prvega Vida Krajnca, saj se je štiri leta po njegovem rojstvu rodil že njegov soimenjak. Kaj je bilo z drugim Vidom in Jurijem, ni znano.



Slika 996: Vpis poroke Matije Krajnca iz Dravcev 11 s Katarino Vidovič iz Varej, 31. 1. 1774.[1728]

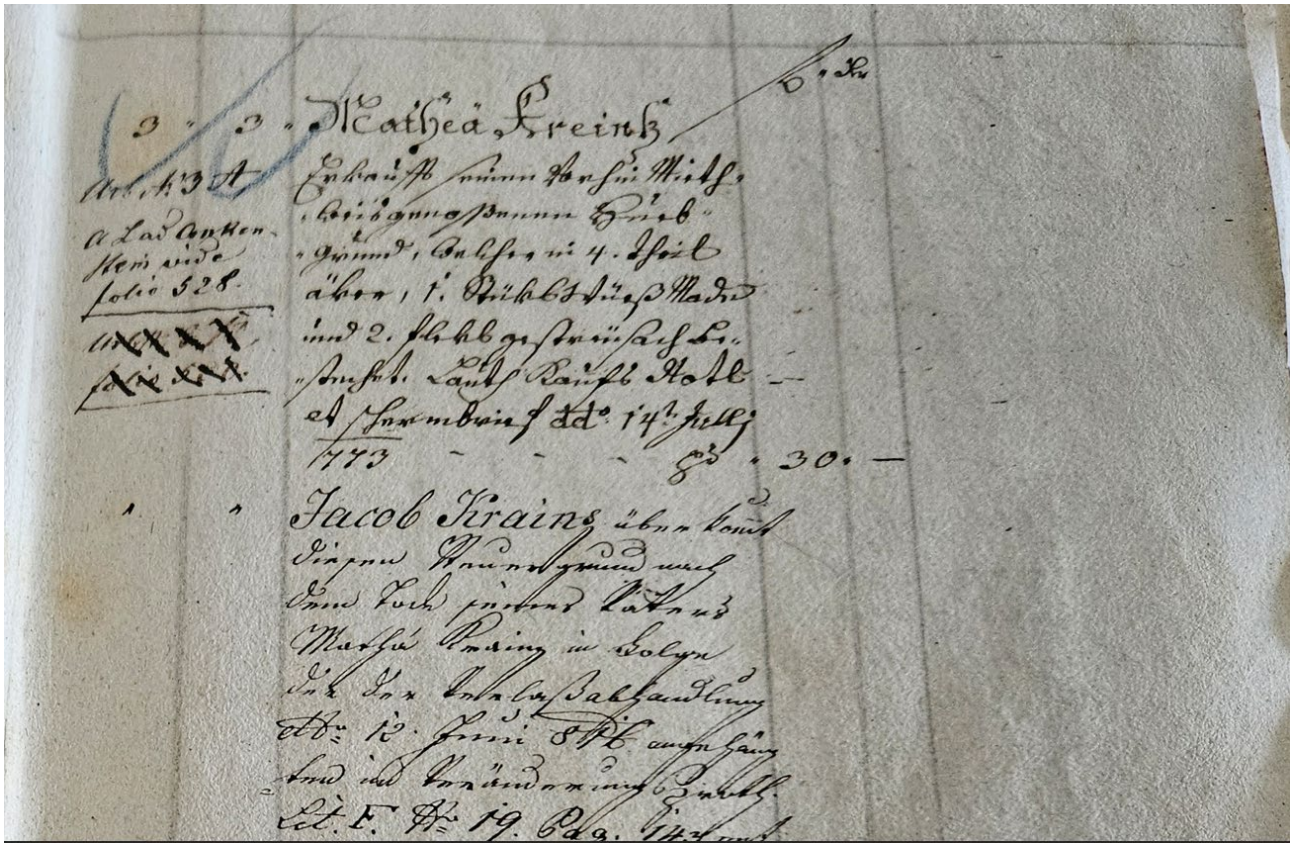

Slika 997: Matijo Krajnca leta 1816 nasledi Jakob Krajnc.[1729]

[1728] Poročna knjiga Župnije sv. Vida, 1751–1802, str. 77.
[1729] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885 – knjiga 1058, SI_ZAP/0003/001/023_00072.

Očeta Matijo je na posesti nasledil najmlajši sin Jakob, rojen leta 1796. V obe, rustikalno in dominikalno zemljiško knjigo,[1730] je bil vpisan leta 1816. Morda je to pomenilo, da so vsi starejši bratje pomrli v mladosti ali pa niso imeli potomcev.

Jakob je bil poročen z Ano Majcenovič. Imela sta tri sinove – Tomaža, Matijo in Gašperja, njihov boter je bil gostilničar Šošteršič z Vidma. Decembra 1827 se jim je v Dravcih še rodil najmlajši Gašper, leta 1828 pa je iz zemljiške knjige razvidno, da je Jakob posestvo v Dravcih prodal in družina se je preselila v Vareja. Sin Tomaž se je leta 1843 poročil z Marijo Gnilšek iz Sovič. Ob poroki je zapisano, da Tomaž s starši živi v Varejah. Tomaž je bil tudi poročna priča pri svojem bratrancu Janezu Žlahtiču.

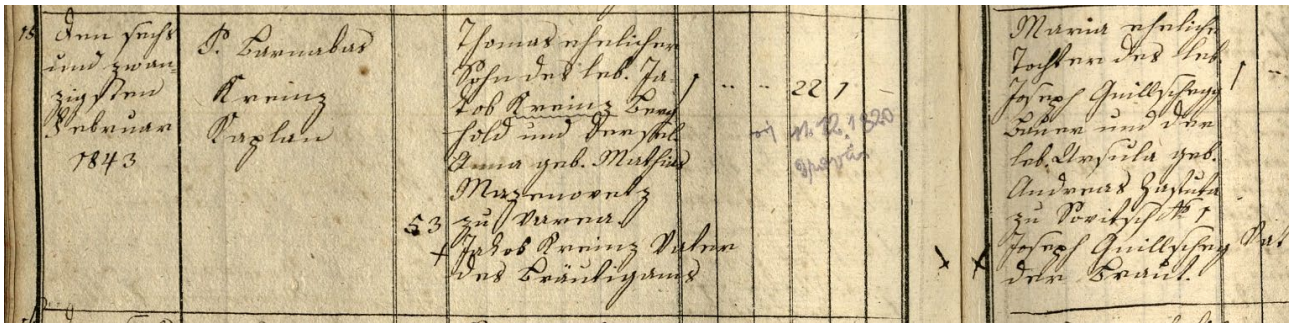

Slika 998: Ob poroki Tomaž Krajnc, rojen leta 1820 v Dravcih, s starši živi v Varejah.[1731]

4.2.3 Mihael Krajnc iz Slatine (1828–1869)

Za Jakobom Krajncem je bil lastnik razširjenega »Kovačevega« Mihael Krajnc iz Slatine. Mihael Krajnc je bil *»ganzbauer«,* torej lastnik »celotne« kmetije – veliko večje od Kovačevega danes.

Njegov oče je bil Filip Krajnc, ki se je leta 1791 v Cirkulanah poročil z Marijo Hercog iz Slatine. Ali je Filip izhajal iz Dravcev (lahko bi bil najmlajši sin Andreja Krajnc z obravnavanega posestva), ne morem potrditi. Razvidno je, da je z ženo Marijo bival v Slatini, kjer se jima je leta 1802 rodil sin Mihael. Sin se je leta 1829 v Cirkulanah poročil z Barbaro Kolednik in ob poroki je navedeno, da biva na rojstni domačiji v Slatini 15. A že pred poroko je bil Mihael vpisan kot lastnik posestva v Dravcih in očitno se je takoj po poroki z ženo preselil v Dravce, kjer se jima je v letih 1830–1838 rodilo pet otrok.

Starejši sin Mihael je umrl v zgodnjem otroštvu, hči Katarina pa je umrla na dan rojstva leta 1832. Za dve hčeri, Matijo in Nežo, nimam drugih podatkov od rojstnih. Kot naslednik Mihaela na posestvu je bil tako določen Mihaelov najmlajši sin Jožef, rojen leta 1838. Leta 1850, ko je bil Jožef star 12 let, mu je umrla mama Barbara, stara 47 let.

Dve leti po smrti prve žene se je Mihael pri starosti 50 let vnovič poročil s trideset let mlajšo Gero Vidovič iz Gradišč, ki je Mihaelu rodila hčer Ano. A Mihael je nekaj mesecev po hčerinem rojstvu, jeseni leta 1853, umrl.

[1730] Torej za današnji posesti Dravci 13 in 14, pa tudi dele današnji posesti Dravci 15 in 16.
[1731] Poročna matična knjiga Župnije sv. Vida, februar 1843, str. 54.

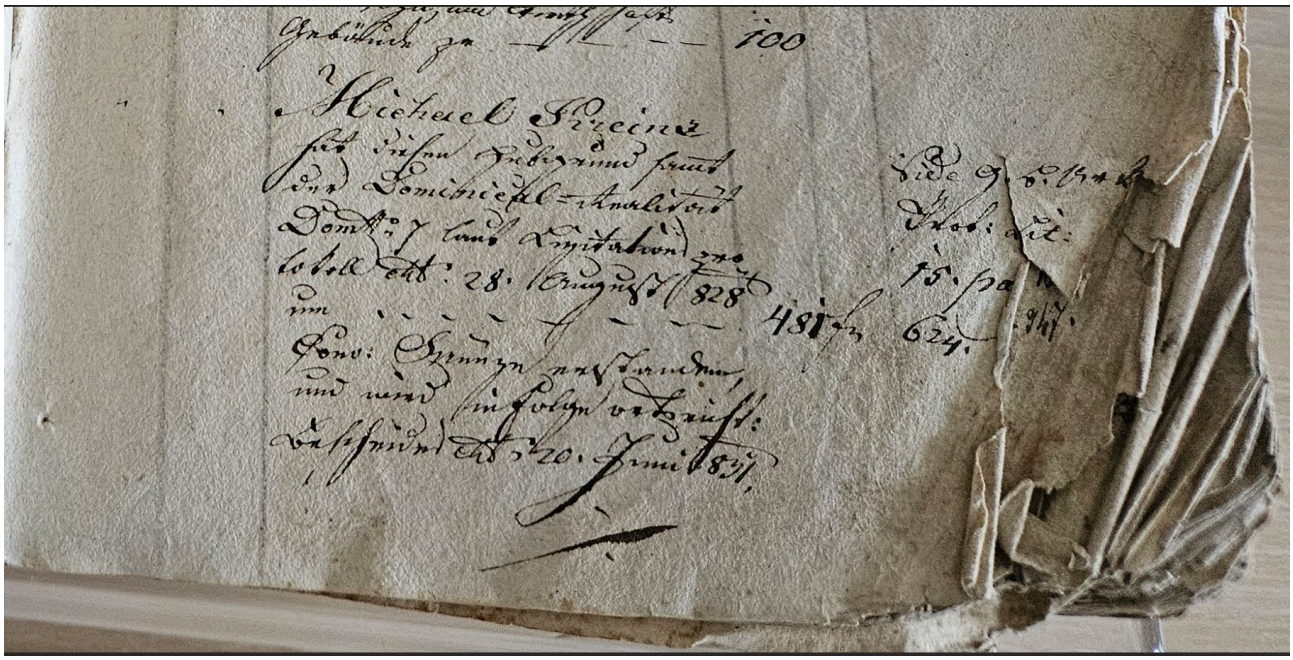

Slika 999: Mihael Krajnc leta 1828 kupi posestvo v Dravcih.[1732]

Na stari številki Dravci 11 so tako konec leta 1853 ob Mihaelovi smrti živeli petnajstletni sin Jožef, njegova mačeha Gera, stara 21 let, ter novorojenka Ana. Po očetovi smrti je bila v skladu z avstrijskim ODZ (člen 757) izdana prisvojilna listina v korist Jožefa, leta 1858 pa še v korist Ane. Leta 1859 je bil Jožef polnoleten in je lahko prevzel dediščino na podlagi ugotovitve, da je odtlej polnopravni lastnik. Preden je bila Ana polnoletna, pa je bilo posestvo že prodano.

Mladi naslednik Jožef Krajnc, Anin starejši polbrat, se je še mladoleten poročil z Ano Cafuta in leta 1856, ko mu je bilo komaj 18 let, dobil prvega od sedmih otrok. V mrliški matični knjigi je zabeležena zgodnja smrt treh od njih – Marije, Gere in Jurija, ki so umrli med leti 1865 in 1868. Za Jakoba, Antona in Filipa nisem našla drugih podatkov po rojstvu v Dravcih, medtem ko je najmlajši Mihael, ki je bil rojen septembra 1870, umrl leta 1948 v Paradižu pri Cirkulanah.

A že leta 1859 so se na posestvu začeli kopičiti dolgovi. V letih 1868–1869 so sledili štirje vpisi obveznosti do upnikov, kar je vodilo do tega, da sta Jožef in Ana morala prodati celotno Krajnčevo posestvo na današnjem naslovu Dravci 13–14. Če drži, da je bilo Krajnčevo posestvo izgubljeno zaradi kartanja, je lahko ta kvartopirec bil le Mihaelov sin Jožef Krajnc.

4.2.4 Prva delitev posestva: 1868–1869

Krajnčevo posestvo na dravskem bregu se je razdelilo na dva dela:

a) Najprej sta Jožef in Ana Krajnc jeseni leta 1868 prodala spodnji del posestva (vpisanega v dominikalno zemljiško knjigo) – staro hišo na naslovu Dravci 12 (danes Dravci 14) je kupila Terezija Cafuta iz Dravcev. Kupna pogodba je bila sklenjena 9. 11. 1868.[1733]

[1732] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1–358, 1783–1885 – knjiga 1058, SI_ZAP/0003/001/023_00072.
[1733] Od Krajnčevega se v zemljiški knjigi odcepi današnji vložek 53.

b) Leto dni kasneje sta Jožef in Ana prodala zgornji del posestva – hišo na naslovu Dravci 11 (danes Dravci 13) sta po njuni poroki kupila Adalbert in Julijana Hruby iz Kapfberga pri Gradcu. Kupna pogodba je bila sklenjena 30. 12. 1869. Šlo je za večje posestvo, kot danes pripada hiši Dravci 11, saj se je po smrti Adalberta Hrubya leta 1908 razdelilo na štiri dele.

Medtem ko sta Hrubya ostala lastnika današnjega posestva v Dravcih 13 približno trideset let, nakar je njegov osrednji del kupil Jurij Bračič (Kovačev iz Varej), se je Terezija Cafuta štiri leta po nakupu (leta 1872) poročila s starejšim vdovcem in se odselila na Rodni Vrh pri Podlehniku, svojo posest na Rtiču pa prepustila bratu Lovrencu, ki je doma v Dravcih (danes št. 7) reševal prezadolženo domačijo. Lovrenc Cafuta je sestrino hišo leta 1882 prodal Jožefu in Mariji Habjanič (Lekečinčevima), ki sta s hčerko Ano živela pri starših na Rtiču (danes Mlakarjevo, Dravci 17) – še bolj verjetno pa sta bila že od odhoda Terezije Cafuta leta 1872 najemnika v današnji hiši Dravci 14.[1734]

4.2.5 Graški vinski trgovec Hruby (1869–1908)

Zgornji del Krajnčevega posestva je bil štiri desetletja v lasti Adalberta Hrubya.

V zemljiški knjigi je zapisano, da je bil Adalbert Hruby doma iz Kapfenberga nad Gradcem. Matične knjige župnije Kapfenberg – St. Oswald izkazujejo, da je bil Adalbert Hruby rojen aprila 1829 v Kardašovi Rečici na Češkem. Poleti 1869, ko je bil star 40 let, se je v Kapfenbergu poročil s svojo 27-letno gospodinjo Julijano Kosec, katere oče je bil ptujski krojač Andrej Kosec. Oklic poroke je bil tako v Rečici kot v župniji sv. Petra in Pavla na Ptuju.

Hruby je bil vinogradniški posestnik in najemnik gostilne. Decembra 1869, torej še istega leta, kot sta se z Julijano poročila, sta v Dravcih kupila posestvo z vinogradi (takrat Dravci 11). Kako pogosto sta zahajala v Dravce, ni znano. Za vinograde so skrbeli viničarji, ki so se pogosto menjavali.

Iz matičnih knjig izhaja, da sta Adalbert in Juliana Hruby imela devet otrok. Dvojčici Albertine in Wilhelmine sta se rodili že oktobra 1869, tri mesece po njuni poroki. Albertine je umrla naslednje leto. Kot otroka sta umrla tudi tretji in peti otrok – Ernest in Theodor Hruby. Zadnji Eduard je bil rojen marca 1880. Teden dni po njegovem rojstvu je njegova mama Juliana umrla, stara 39 let. Njuno posestvo je leta 1884 zapisano v celoti na vdovca Adalberta, čeprav se je septembra 1882, ko mu je bilo 53 let, poročil z 39-letno Marijo Katarino. Da bi z njo imela otroke, ni razvidno, je pa mogoče, da sta imela hčer Rosalio, saj se Rosalia Hruby pojavlja kot dedinja po Adalbertu, čeprav je v rojstni matični knjigi nisem našla.

Adalbert Hruby je umrl marca leta 1908 s šestimi dediči. Le nekaj mesecev po njegovi smrti so bili tako kot lastniki posestva v Dravcih vpisani Wilhelmine (poročena v Kapfenbergu), Rosalia (neznana), Johannes (poročen v Bruck a.d. Muhr), Maria (poročena v Kindberg), Emilia (poročena v Salzburgu) in Konrad Hruby (stanujoč v Voitsbergu pri Gradcu).

[1734] O njih v poglavjih o navedenih hišah.

4.2.6 Številni Hrubyevi viničarji

Čeprav ne vemo, kako pogosto je Hruby hodil v Dravce, iz matičnih knjig izhaja, da je bila na posestvu dolga vrsta viničarskih družin. Viničarji so bili delavci na posestvih z vinogradi, ki so bila v lasti gospodarja. Njihovo življenje je bilo klavrno in umrljivost njihovih otrok pri tej hiši zelo visoka. Konec 19. stoletja jih je deloma popisal videmski župnik v družinskih knjigah Dravcev in Varej.

Viničarske družine po navadi zaradi slabih življenjskih razmer niso nikjer ostale prav dolgo, ampak so zmeraj želele priti na boljše – pa naj jim je to uspelo ali ne. V nadaljevanju navajam nekaj viničarskih družin pri današnji hiši Dravci 13, ki so bile registrirane, ker so se jim v Dravcih rodili otroci ali pa ker so tam umirali njihovi družinski člani – otroci ali starejši. Ni pa izključeno, da so bile vmes tudi druge viničarske družine.



Slika 1000: Pomožno poslopje, v katerem so najbrž stanovale viničarske družine.[1735]

– 1869: Krajnci, prvi viničarji na lastnem domu

Leto po prodaji Hrubyem se je na njihovem posestvu v Dravcih rodil najmlajši sin bivšega lastnika Jožefa Krajnca – Mihael. Tako sklepam, da so Krajnčevi sprva ostali na predhodno njihovi domačiji kot viničarji.

[1735] Foto: JH, 2024.

– 1871: Junger

A že naslednje leto – leta 1871 – se je tam rodil otrok drugi viničarski družini – Jakobu Jungru in njegovi ženi Urši, rojeni Vidovič. Sinu je bilo ime Jožef in je umrl že dve leti kasneje. Še jeseni istega leta 1871 je umrla Jožefova štiriletna sestrica Neža, ki ni bila rojena v Dravcih.

– 1872–1875: Tragična družina Potočnikov

Kmalu za tem so se v viničariji ob takratni hiši v Dravcih št. 11 rodili štirje otroci Matevža Potočnika, poročenega z Nežo Junger. Ali je bila povezana s prej omenjenim Jakobom Jungrom, nisem uspela dognati. Februarja 1875 so bili prvi trije stari tri, pet in sedem let. V dvanajstih dneh so umrli vsi trije – domnevno od angine. Jeseni 1875 je Neža rodila še enega otroka, ki je še nekrščen umrl. **Večje katastrofe za mlada zakonca od smrti štirih otrok v pol leta si verjetno ni mogoče predstavljati.**

– 1876–1886: Vidovičevi

Za Potočnikovimi so bili Hrubyevi viničarji Vidovičevi. Oče te družine je bil Martin Vidovič, ki je po podatkih iz šolskih redovalnic bil oče štirim otrokom, rojenim med leti 1872 in 1886. Vsaj zadnjemu je bila mama Urša Klep.[1736] V Dravcih se je leta 1876 rodil sin Anton Vidovič, še deset let kasneje pa Janez Vidovič, ki je umrl pred prvim rojstnim dnevom. Starejši trije otroci so bili vpisani v šolo. Več kot desetletje kasneje, po božiču 1898, se je v Dravinjskem Vrhu rodila Marija Vidovič – hči Jakoba Vidoviča in Marije Bedrač iz Jurovcev, ki sta se poročila po hčerinem rojstvu. Kasneje so tudi oni bivali v Dravcih 11, a ni jasno natančno kdaj.

– 1889: Viničarji Brezniki s turniško gospo za botro

Leta 1889 je v viničarsko hišo v Dravcih prišel Jožef Breznik iz Cirkulan. Njegov sedemletni sin je bil takrat vpisan v OŠ Videm z naslovom Dravci 11. Nekaj let kasneje se je Jožefu pridružil še njegov brat Jakob s partnerko Marijo Letonja. V Dravcih sta se jima leta 1896 in 1898 rodili hčerka Katarina in sin Franc. Njuna botra je bila Teresia Zavernik, gospa Turniška. Za Franca nimamo podatkov o nadaljnjem življenju, Katarina pa se je leta 1923 poročila z Antonom Večernikom iz Podlehnika in umrla leta 1969 na Slivniškem Pohorju. Tam je po drugi svetovni vojni deloval Oddelek za pljučne bolezni mariborske bolnišnice, ki je bil namenjen zdravljenju bolnikov s tuberkulozo.

[1736] Anton Vidovič, rojen 20. 5. 1876, Dravcen 11, vpisan v OŠ Videm 9. 11. 1885.

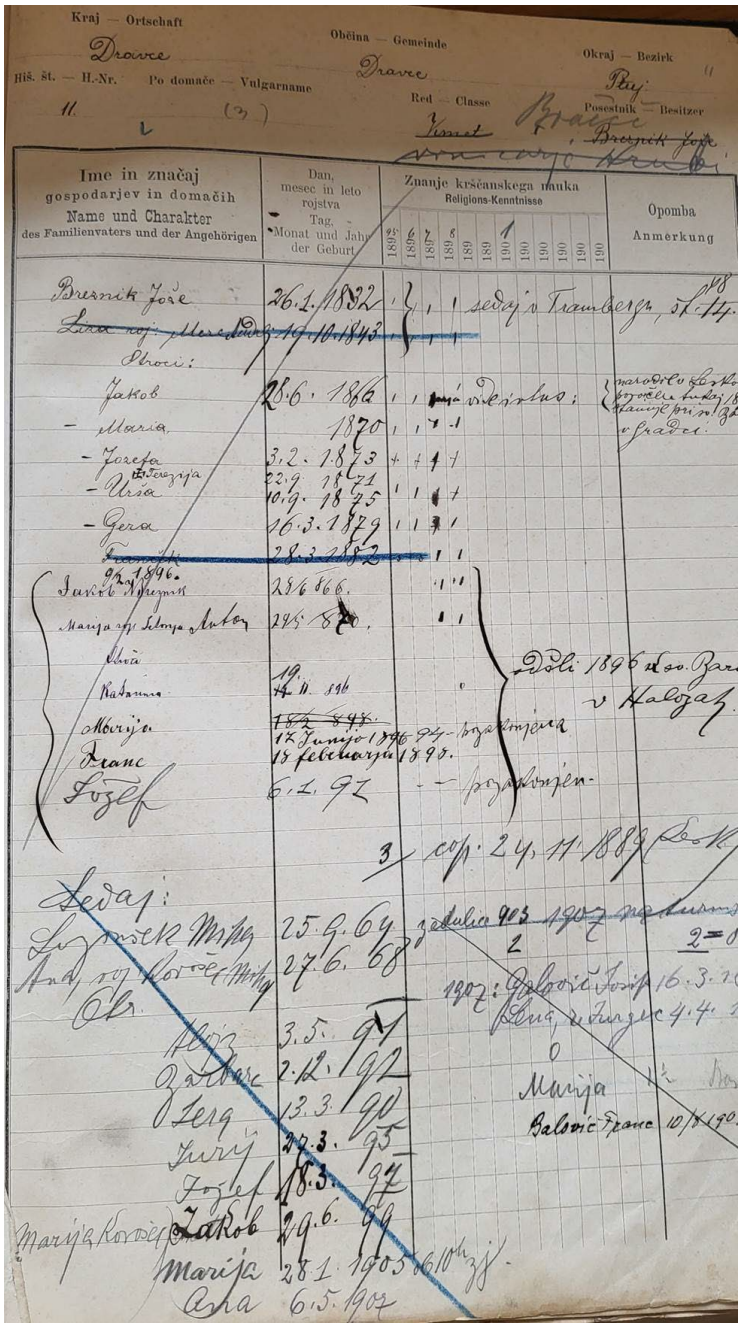

Slika 1001: Viničarji na Hrubyevem v Dravcih, vpisani v župnijski družinski knjigi od leta 1895.[1737]

– 1899–907: Velika viničarska družina Lozinškovih

Na prelomu stoletja so v Hrubyevo viničarijo v Dravce prišli Lozinškovi iz Trdobojcev. Mihael Lozinšek, sicer rojen v Podlehniku, je pred prihodom v Dravce živel pri mami v Trdobojcih in bil ob selitvi v Dravce star 27 let. Poročen je bil s 23-letno Ano Korošec iz Okiča. Z njima je v Dravce prišla tudi Anina mama Marija Korošec, takrat stara 61 let, ki je deset let kasneje v Dravcih 11 tudi umrla.

Mihael in Ana Lozinšek sta imela osem otrok. Najbolj nazorno njihove selitve prikazuje župnijska družinska knjiga za Vareja. Iz te izhaja, da so se Lozinškoma v Varnici v letih 1890–92 rodili trije otroci – Gera, Alojz in Barbara. Leta 1895 so odšli v Vareja, kjer sta se Lozinškoma rodila sinova Jurij in Jožef.

[1737] Arhiv Župnije sv. Vida.

Leta 1899 se jima je v Dravcih rodil sin Jakob in leta 1905 hči Marija. Leta 1907 so bili že nazaj v Varejih, kjer se jima je rodila še zadnja hči Ana.

Lozinškovi otroci so bili vpisani v OŠ Videm. V šolski redovalnici pri Geri Lozinšek zasledimo pripis, da je oče vinogradniški paznik v Dravcih. Jožef Lozinšek iz Dravcev je v redovalnici opisan kot »tih, boječ«, njegov mlajši brat Jakob pa kot »živ, učitelju naklonjen«. Kasneje se jim je v Dravcih pridružil še Blaž Lozinšek s sinom Karlom, ki je bil rojen leta 1893 v Tržcu. Leta 1907 so se preselili v Vareja. Tam je najstarejša hči Gera pri komaj 17. letih rodila nezakonsko hčerko Marijo. Za Jožefa Lozinška zasledimo, da je bil pred drugo svetovno vojno poročen z Jožefo Majcenovič z Zavrča in da je umrl leta 1961 v mariborski bolnišnici. Njegov starejši brat Jurij in mlajša sestra Marija pa sta umrla v Turškem Vrhu leta 1983 (Jurij) oz. 1990 (Marija).[1738]

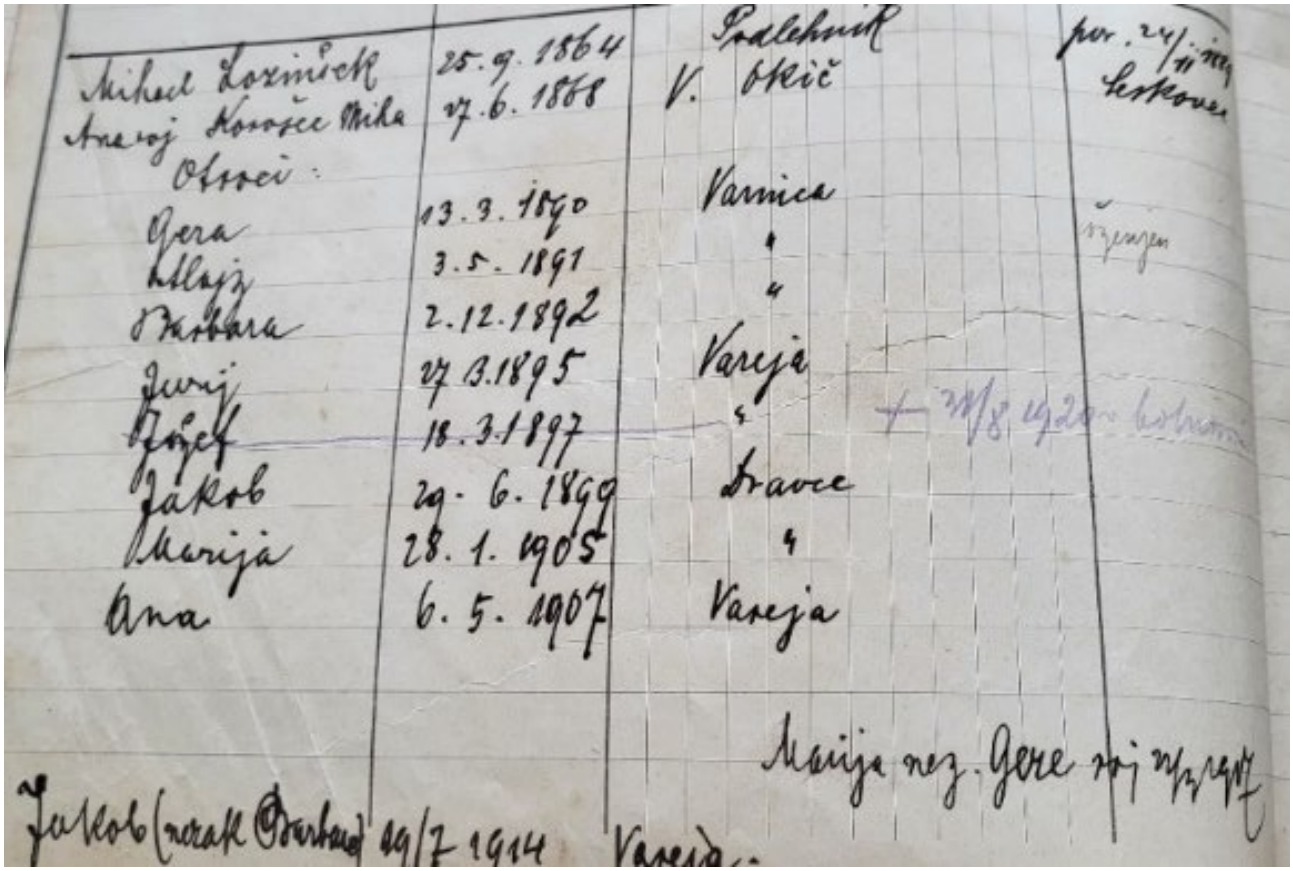

Slika 1002: Lozinškovi v družinski knjigi Župnije sv. Vida, ko so bivali v Varejah 14 kot viničarji pri turniškem graščaku.[1739]

– 1907–1908: Galovič

Za Lozinški so k Hrubyu v Dravce prišli Galoviči. Komaj 24 let je bila stara Lena Jurgec, ko je v Dravcih poleti 1908 možu Jožefu Galoviču rodila sina Franca. Dolgo niso ostali v Dravcih, je pa za Franca v matični knjigi zabeleženo, da se je leta 1932 poročil z Matildo Rajšp iz Velike Nedelje, kjer je leta 1983 tudi umrl.

[1738] Korespondenca avtorice z Marijinim vnukom Tonetom Lozinškom, januar 2024.
[1739] Arhiv Župnije sv. Vida, Družinska knjiga za Vareja.

– Delitev posestva po Hrubyevi smrti

Le teden dni po dedovanju, 24. julija 1908, so dediči Adalberta Hrubya prodali posestvo v Dravcih. Jurij Bračič, sin Simona Bračiča, ki je pet desetletij prej na dražbi izgubil sosednjo domačijo v Dravcih, je kupil osrednji del domačije s hišo (znano kot Kovačevo). Adalbert Ružička pa nekaj zemlje, zlasti gozdove. Ružička je bil rojen 31. marca 1846 v Novem Nešpariču na Češkem in je leta 1884 na Ptuju prijavil trgovino in obrt žage, leta 1923 pa še obrt komisijske prodaje.[1740] Bil je trgovec in lastnik žage v Jurovcih in trgovec z lesom na Ptuju; bil je tudi lastnik žage v Moti pri Ljutomeru in v Rogoznici, zato je bil najbrž prav iz tega razloga zainteresiran za nakup gozdov v Dravcih. A že novembra 1912 je Ružička svojo posest v Dravcih prodal trojnim sosedom: Jožefu in Mariji Habjanič (po domače Lekečinčevima), Antonu in Marjeti Horvat ter Neži in Janezu Štumbergerju (lastnikom današnjega Mlakarjevega).

4.2.7 Bračičevi se vrnejo v Dravce (1908–2024)

Hišo Dravci 11 (danes Dravci 13) je torej po Hrubyevi smrti leta 1908 prevzel Jurij Bračič iz Varej, ki se je skoraj petdeset let pred tem rodil očetu Simonu in mami Ani pri sosednji hiši v Dravcih ter leta 1869 zapustil Dravce. Jurijeva babica Barbara Vidovič je bila iz stare dravske družine Vidovičev ob Dravi, ded pa Andrej Krajnc z današnjega Petelinovega. Vsi otroci Simona in Ane Bračič so se rodili na kasnejšem Petelinovem posestvu v Dravcih, ki sta ga zaradi prezadolženosti izgubila na sodni dražbi in so ga kupili Letičevi. V naslednji generaciji pa je torej njun sin Jurij, naslednik kovačije v Varejah, kupil posest v Dravcih, ki je še danes znana kot Kovačevo, čeprav ima od leta 2024 nove lastnike.

Leta 1921 je Jurij sklenil izročilno pogodbo in posestvo predal sinu Francu Bračiču.

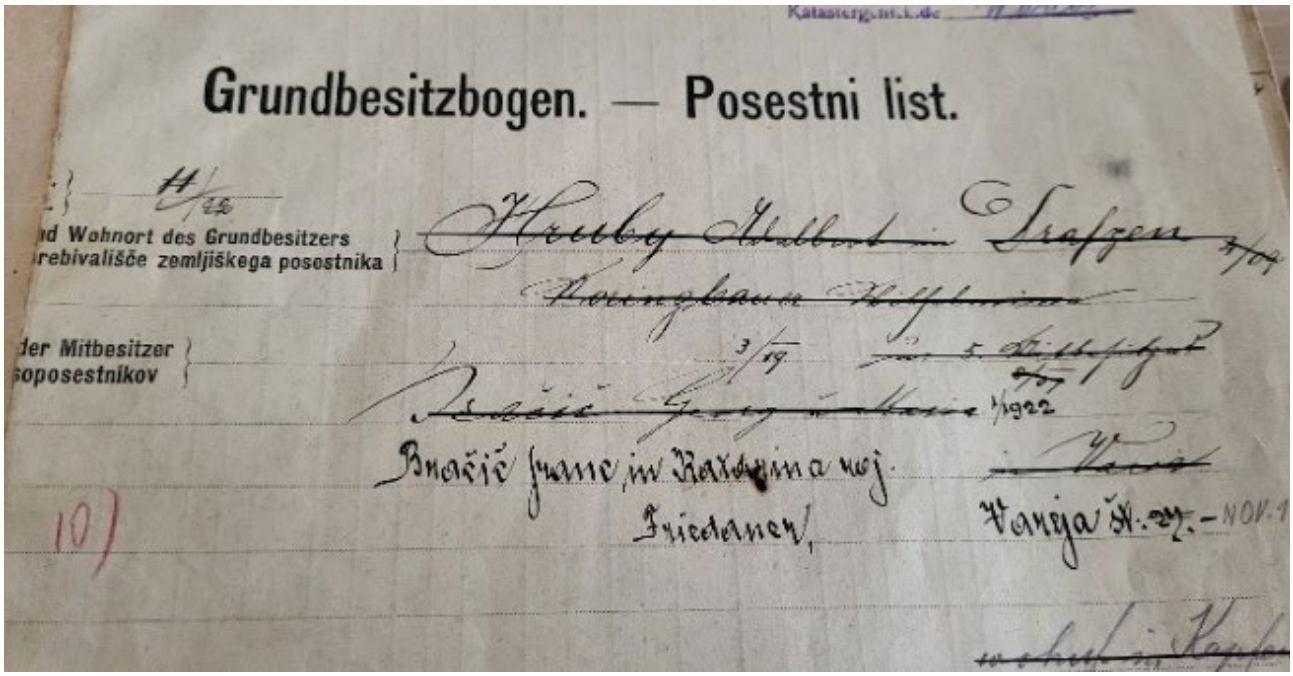

Slika 1003: Stari posestni list prikazuje prehod lastništva od Hrubyev na Bračiče.[1741]

[1740] Tvrdka posameznika je bila vpisana v register Okrožnega sodišča v Celju 16. 5. 1884. Predmet poslovanja je bila takrat trgovina z deželnimi pridelki, od leta 1890 trgovina z mešanim blagom, od leta 1898 žaga v obratu v Jurovcu in lesna trgovina na Ptuju – imetnik podjetja Adalbert Ružička, trgovec, Ptuj. Izbris iz registra 8. 2. 1934 zaradi prenehanja obratovanja – Adalbert Ružička, Brettersäge in Jurovetz und Holzhandel in Pettau, Ptuj: spis trgovskega registra pri Okrožnem sodišču Maribor, 1884–1934, SI_PAM/0645/001/00050.

[1741] Stari posestni listi katastrske občine Dravci, št. 1–140, 1892–1959, SI_ZAP/0064/030/003.

– Tri žene Kovačevega Jurija

Jurij Bračič (1860–1931) je bil poročen trikrat. Prvič se je poročil pri sv. Petru in Pavlu na Ptuju pozimi 1887 s šest let mlajšo Marijo Alt z Mestnega Vrha. Umrla je od jetike pri starosti 28 let (pozimi 1894) in imela z Jurijem le enega sina Antona. Anton Bračič je bil prvič poročen pri sv. Juriju leta 1912, drugič pa leta 1942 v Zlatoličju (nem. *Golldorf*). Umrl je leta 1971 v Mariboru.

Tri mesece po smrti prve žene Marije Alt se je Jurij Bračič vnovič poročil, in sicer z deset let mlajšo Ano Zemljak iz Spodnje Pristave. Ana je bila sestra Marije Zemljak st., ki je bila v Dravcih poročena z Ivanom Letičem, torej sosedom Kovačevega posestva.

Z Ano sta imela dve hčeri, ki sta zgodaj umrli, in sina Franca. Starejša hči je bila Mica Bračič, rojena leta 1898 in je od »slabosti« umrla takoj po rojstvu. Njeno rojstvo ni zavedeno v krstni knjigi, navedena je le smrt v mrliški knjigi s pripisom »kovačeva hči«. Leta 1901 se je rodila hči Marija, ki je umrla pri treh letih. Sin Franc je bil najstarejši, rojen leta 1895. Bil je odlikovan vojak v prvi svetovni vojni in Maistrov borec.[1742] Po očetu Juriju Bračiču je nasledil posestvo v Varejah in v Dravcih.



Slika 1004: Ana Zemljak (1870-1917), druga žena Jurija Bračiča.[1743]

Štiri leta po smrti druge žene Ane Zemljak jeseni 1917 se je jeseni 1921 Jurij poročil še tretjič, in sicer z Antonijo Erlač iz Pobrežja, ki je bila vdova Matije Schwennerja iz Celovca. V tistem času je njegov sin Franc že prevzel kovačijo v Varejah in Jurij je s tretjo ženo Antonijo živel v Dravcih. Leta 1929, ko sta se njegova soseda Vaupotiča pravdala s hlapcem Hentakom, je bil Jurij Bračič še priča v postopku. V Dravcih je umrl jeseni 1931. Njegova tretja žena Antonija je umrla isto zimo.

[1742] Več o tem v poglavju o 1. svetovni vojni v splošnem delu knjige.
[1743] Zasebni arhiv Alojz Bračič.

– Viničarji pri Kovačevih

Tudi pri Juriju Bračiču je bilo v Dravcih nastanjenih več viničarskih družin.

– 1909: Hentaki iz Gradca in Zavrča

Za prej omenjenimi Galoviči so bili na takratnem naslovu Dravci 11 viničarji Hentaki. Oče družine je bil Franc Hentak, njegova žena pa Alojzija. V Zavrču so se jima med leti 1898 in 1902 rodili trije otroci – Jožef, Franc in Amalija. Zakaj sta starša pri vpisu v šolo Videm leta 1909 kot njihov kraj rojstva najprej navajala Gradec, ni znano. Pred tem sta bila sinova že vpisana v šolo v Zavrču in na Hajdini. Družina se je torej večkrat selila. V Dravcih sta mlajša dva služila pri sosedu Ivanu Letiču, najstarejši Jožef pa pri Jožefu Cafuti (Tejeku), za katerega je v šolski redovalnici zapisano, da je gostilničar v Sovičah.

– 1915: Habjanič

Tik pred božičem 1915 se je v Dravcih 11 rodila mrtvorojena deklica staršema Jožefu Habjaniču in njegovi ženi Antoniji. Koliko časa so bivali v Dravcih, ni znano.

– 1924: Dekla Neža Vindiš rodi Ivana Jurgeca

Leta 1924 je bila na Kovačevem dekla Neža Vindiš, ki je tega leta pri tej hiši rodila sina Ivana Jurgeca. Očetovstvo je priznal Janez Jurgec iz Gradišč in se po sinovem rojstvu z Nežo tudi poročil. Živeli so v Gradiščah. Njun sin Ivan Jurgec se je poročil z Marijo Žlahtič, katere praded Janez je bil začetnik Žlahtičeve rodbine v Dravcih.[1744] Krstna botra Ivana Jurgeca ml. sta bila Jožef in Roza Cafuta (Tejekova), za katera je leta 1924 naveden naslov »Dravce 9«, kasneje Soviče 9.

V istem obdobju je na Kovačevem živela tudi hči Videka in Katarine Vidovič – Marija, ki je bila rojena leta 1853 v družini Vidovič v Dravcih. Umrla je leta 1927 v Dravcih 13 kot *»samska občinska reva«*.

– 1932: Feguševi

V letu 1932 je bil kot »skrbnik viničar« na tem posestvu zabeležen Andrej Feguš, ki je imel ženo Terezijo. Leta 1925 se jima je v Skorošnjaku pri Leskovcu rodila hči Marija Feguš. Sprva so bili na Hajdini, leta 1932, ko so živeli v Dravcih, pa je bila hči Marija vpisana v OŠ Videm. To je bilo že po smrti Jurija Bračiča. Feguševi so bili zadnji zabeleženi viničarji na tem posestvu.

– Jurijev sin Franc Bračič in njegova žena Katarina

Po smrti Jurija Bračiča je posestvo v Dravcih nasledil njegov sin Franc, ki je bil rojen leta 1895 na Kovačevi domačiji v Varejah. Komaj polnoleten je bil vpoklican na fronto kot vojak avstrijske vojske v prvi svetovni vojni. Franc je prejel več odlikovanj, ki so razvidna tudi z njegove uniforme. Krajše pismo

[1744] O njih v poglavju o Žlahtičevih – hiša št. 8.

iz družbe vojakov Franca Bračiča na Tirolskem je bilo objavljeno v časopisu Štajerc 1. julija 1917, kjer so fantje zapisali:

»Pozdrav iz tirolskega bojišča! Piše se nam. Najtoplejše pozdrave pošiljamo vsem Slovencem in Slovenkam, posebno pa našim ljubicam, na katere mislimo noč in dan, ker krasna dekleta so naš zaklad na tem svetu. Zatorej vam pošiljamo iskrene pozdrave, starim in mladim, največ pa dekletam. Sprejmite še en srčen pozdrav od ptujskih fantov, vsi od 26. c.kr. domobranskih strelcev: Johan Mihelač, Franc Bračič, Martin Žižek, Anton Šimenko, Albin Župančič, Johan Karp, Ožbald Sitar, Johan Fridauer, vsi od Sv. Vida pri Ptuju. Nahajamo se v visokih tirolskih gorah, da opozarjamo, kedaj bo polenta kuhana v Italiji, da mu jo začinimo.«[1745]

Čeprav je vojno preživel ranjen, se je pridružil Maistrovim borcem, ki so se po prvi svetovni vojni borili za severno slovensko mejo.[1746]

Franc Bračič se je leta 1922 poročil s Katarino Fridauer iz Pobrežja.

Francu in Katarini Bračič so se v letih 1923-26 rodili trije otroci: Alojz, Marija in Ana. Njihov boter je bil dunajski natakar Janez Potočnik. Po vojni se je Alojz poročil v Celje in v Dravcih po očetovi smrti leta 1967 prevzel Kovačevo posestvo v Dravcih. Viničarjev v tem času več ni bilo. Alojzevi (Lojzlovi) sestri Marija in Ana pa sta se poročili z bratoma Vaupotič iz Lancove vasi – Marija s Friderikom (Mirkom), Ana pa z najmlajšim Maksimiljanom. Fričev in Maksov starejši brat Jakob Vaupotič je bil poročen z Marijo Zemljak v Dravcih in je bil začetnik Petelinove rodbine v Dravcih.

Franc Vaupotič, sin Ane Bračič in Maksimiljana Vaupotiča, se spominja, da je v Dravcih v poletnem in zgornjem jesenskem času pred trgatvijo bival z babico Katarino Bračič, s katero sta skrbela za vinograd. Imeli so tudi krave, za katere je, ko niso bili v Dravcih, skrbela Petelinova dekla. Iz tega obdobja se Franc spominja, da je šel vsak dan po šoli v Dravo po ribe, ki jih je babica nato spekla, pa obare iz golobic in izjemno dobre vode iz izvira pod hribom, imenovanega Lendača. Ko je bilo dela v vinogradih veliko, je babica Katarina uporabljala izrek, da je strah le oči (ki vidijo velik vinograd, op. a.), ne pa tudi rok. Zato se je dela kar treba lotiti.[1747]

Po Alojzovi smrti je posestvo v Dravcih nasledil njegov sin Stojan, ki je leta 2024 posestvo prodal Rosandi Jelen in njenemu partnerju Sebastjanu Zadravcu s sosednje domačije Flajsovih, ki sicer sodi v Vareja, a meji na Kovačevo posestvo. Nova lastnika tako z letom 2024 začenjata pisati nov list v dolgi zgodovini tega posestva.

[1745] Pozdrav iz Tirolskega bojišča, Štajerc, 1. 7. 1917, str. 4.
[1746] Več o vojaški karieri Franca Bračiča v poglavju o vojaščini v splošnem delu knjige.
[1747] Pogovor avtorice s Francem Vaupotičem, Vareja, 2024.



Slika 1005: Družina Bračič – Kovačevi.[1748]



Slika 1006: Kovačevo posestvo s hišo iz leta 1834.[1749]

[1748] Od leve: Ana Bračič, poročena Vaupotič, njena sestra Marija Bračič, poročena Vaupotič, starša Katarina in Franc Bračič ter njun sin Alojz Bračič; zasebni arhiv Marije Vaupotič, Dravinjski Vrh.
[1749] Foto: JH, 2024.

4.3 Hiša št. 14 – Pignarjevo

Posestvo in hišo na mestu današnjih Dravcev 14, v vasi znano kot Pignarjevo, je bilo v lasti Krajnčevih, ki so imeli domačijo na mestu današnje hiše Dravci 13. Glede na to, da je bilo v Dravcih po prvotnem številčenju hiš leta 1770 dvanajst hiš, je morala prav ta hiša imeti številko 12. Dedna posest z vpisom v zemljiško knjigo na Matevža Krajnca je postala leta 1789, ko so bili Dravci znovič pod borlskim gospostvom.

Kasnejše Pignarjevo je tako delilo usodo prezadolženosti Jožefa Krajnca. Kot je podrobneje pojasnjeno zgoraj, sta leta 1868 Jožef Krajnc in Jožefova mačeha Gera Krajnc v imenu mladoletne hčerke Ane, Jožefove polsestre, spodnji del posestva prodala Tereziji Cafuta z domačije stare družine Vidovič v Dravcih pri Dravi. Domačijo pri današnji hiši Dravci 7 je nasledil njen brat Lovrenc, 26-letna Terezija pa si je z dediščino po zgodaj umrli mami Mariji Vidovič, poročeni Cafuta, kupila manjši spodnji del Krajnčevega posestva v zgornjem delu Dravcev. Maja 1872 se je Terezija poročila z vdovcem Mihaelom Pulkom z Rodnega Vrha pri Podlehniku in hiško v Dravcih prepustila bratu Lovrencu. Ta jo je leta 1882 prodal Jožefu in Neži Habjanič (po domače Lekečinčeva), ki sta s hčerko Ano kot najemnika tam najbrž živela vse od poroke leta 1872.

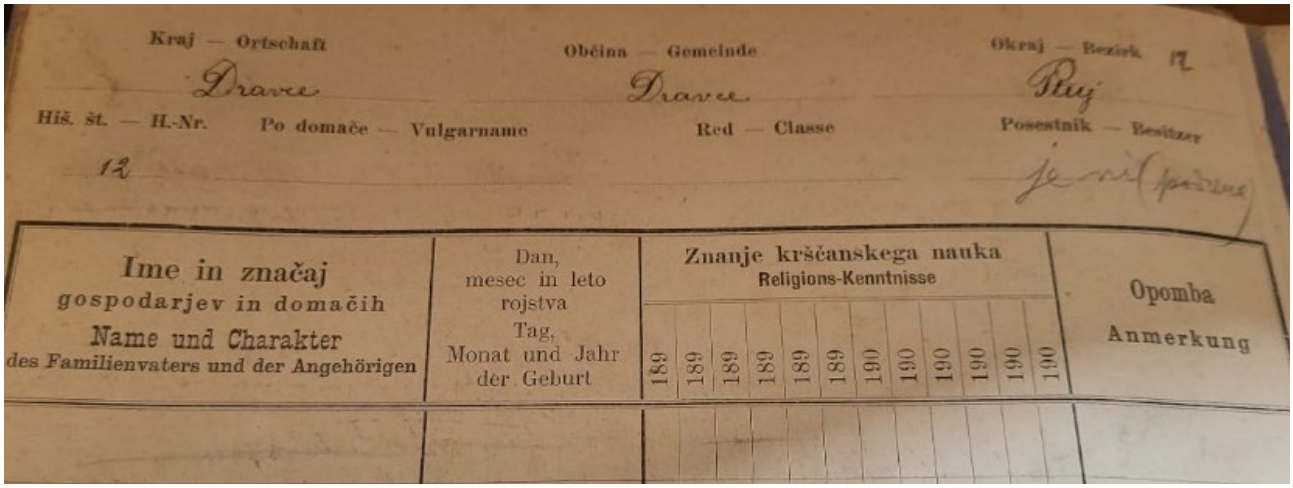
Kraj — Ortschaft
Drave
Občina — Gemeinde
Drave
Okraj — Bezirk
Ptuj
Hiš. št. — H.-Nr.
12
Po domače — Vulgarname
Red — Classe
Posestnik — Besitzer
Ime in značaj gospodarjev in domačih
Name und Charakter des Familienvaters und der Angehörigen
Dan, mesec in leto rojstva
Tag, Monat und Jahr der Geburt
Znanje krščanskega nauka
Religions-Kenntnisse
189 189 189 189 189 189 190 190 190 190 190 190
Opomba
Anmerkung

Slika 1007: Hiša Dravci 12 v družinski knjigi konec 19. stoletja, ko ni v njej nihče bival.[1750]

Jožef Habjanič je bil očetu Jakobu in mami Mariji rojen leta 1844 v Varejah, a sta starša leta 1864 od Letonjevih v Dravcih na Rtiču kupila hiško z manjšim posestvom. Julija 1872 Jožefova partnerka Neža Cafuta (sestra Jožefa Cafute, v nadaljevanju imenovanega »stari Tejek«) je na domačiji v Sovičah (danes Soviče 11) rodila njuno hči Ano in konec avgusta istega leta sta se starša poročila. S hčerko sta prišla na dom Jožefovih staršev v Dravcih – ali pa sta kar takoj najela izpraznjeno hišo Lovrenca Cafute. Ko sta zbrala dovolj denarja, pa sta hišo in posest okoli nje kupila. Po smrti Jožefove matere Marije je Jožef dedoval del posestva, ki je dotlej pripadalo spodnji Lekečinčevi domačiji (danes Mlakarjevo, Dravci 17), in tam zgradil novo hišo. Jožefu in Neži se je leta 1884 rodil sin Franc Habjanič (danes Milošičevo, Dravci 15). Starejša hči Ana se je leta 1896 poročila s kmetom Jurijem Erlačem iz Varej in se odselila iz Dravcev. Leta 1922, tri leta po smrti staršev, je Ana dedovala zgornji del domačije s hiško, v kateri je družina živela

[1750] Arhiv Župnije sv. Vida.

pred izgradnjo nove hiše. Po Ani Habjanič, poročeni, Erlač, je to hišo leta 1926 dedovala njena hči Roza Erlač, ki je bila poročena s Francem Polancem na velikem posestvu v Varejah.

V nekdanji hiši v Dravcih 12 niso razvidni dogodki, ki bi bili vpisani v matične knjige in župnik je konec 19. stoletja zapisal, da hiše ni oz. je »podrena«. Morda so Lekečinčevi tam imeli prešo ali kak podoben objekt.

Jeseni 1931 sta Roza in Franc Polanec prodala Rozino dediščino po mami Ani v Dravcih Francu in Mariji Poslančec, ki so jih vaščani klicali Pignarjevi. Glede na to, da sta Franc in Marija Poslančec v Dravce prišla iz Kastava pri Reki in da je bil Marijin dekliški priimek Kuhar, sem želela razjasniti, zakaj so jih klicali »Pignarjevi«.

– Začetek Pignarjevih v Halozah

Zgodba Pignarjevih iz Dravcev se začne leta 1887 v Brstjeh pri Ptuju. Tam se je 37-letna vdova Apolonija Lipko poročila z enajst let mlajšim Francem Pignarjem iz Brstja. Komaj 26-letni Franc je prevzel skrb za vdovo in njenih šest otrok iz prvega zakona z Ivanom Kuharjem. Ob Apolonijini drugi poroki so bili otroci stari od dve do enajst let.

Pignarjevi so najprej živeli v Lancovi vasi, kjer sta se Apoloniji in Francu rodili dve hčeri, ki sta kmalu umrli (Urša Pignar je umrla dober mesec po rojstvu leta 1890, Margarita Pignar pa je bila leta 1892 najbrž mrtvorojena, saj v matični knjigi ni zabeleženo, da bi bila krščena ali imela botra). Zdi se, da so v Lancovi vasi živeli starši Franca Pignarja, saj se je tam leta 1893 poročila Frančeva mlajša sestra Marija Pignar, rojena avgusta 1866 (poročila se je z Jakobom Čelanom iz Šikol).

Februarja 1893 je Franc Pignar od Južnoštajerske hranilnice Celje kupil zemljo v Varejah. Zemljo je hranilnica zaradi prezadolženosti vzela Juriju in Geri Žlahtič.[1751] V Vareja (na nekdanjo domačijo Andreja in Gere Žlahtič, danes Kirbiševo) sta tako prišla Franc in Apolonija Pignar s šestimi otroki. V Varejah se je poleti leta 1893 rodil njun sin Alojz Pignar. Od sedmih otrok Apolonije Pignar se je torej samo najmlajši Alojz pisal Pignar, preostali so imeli očetov priimek Kuhar, po Apolonijinem prvem možu. A če so to vaščani vedeli ali ne – so vse skupaj klicali »Pignarjevi« še več kot stoletje kasneje.

Ker je Franc Pignar za nakup posestva v Varejah najel posojilo, tega pa ni zmogel redno odplačevati, je posestvo hitro izgubil. Že tri leta kasneje (1896) ga je kupil Vrunker s Ptuja in nato trgovec Davorin Tombak z Vidma, za njim pa Petrovičevi iz Cvetkovcev (po domače Kosovi).

[1751] Sinu nečaka Janeza Žlahtiča iz Dravcev – o tem v poglavju o Žlahtičevih – Dravci 8.

Poslančec

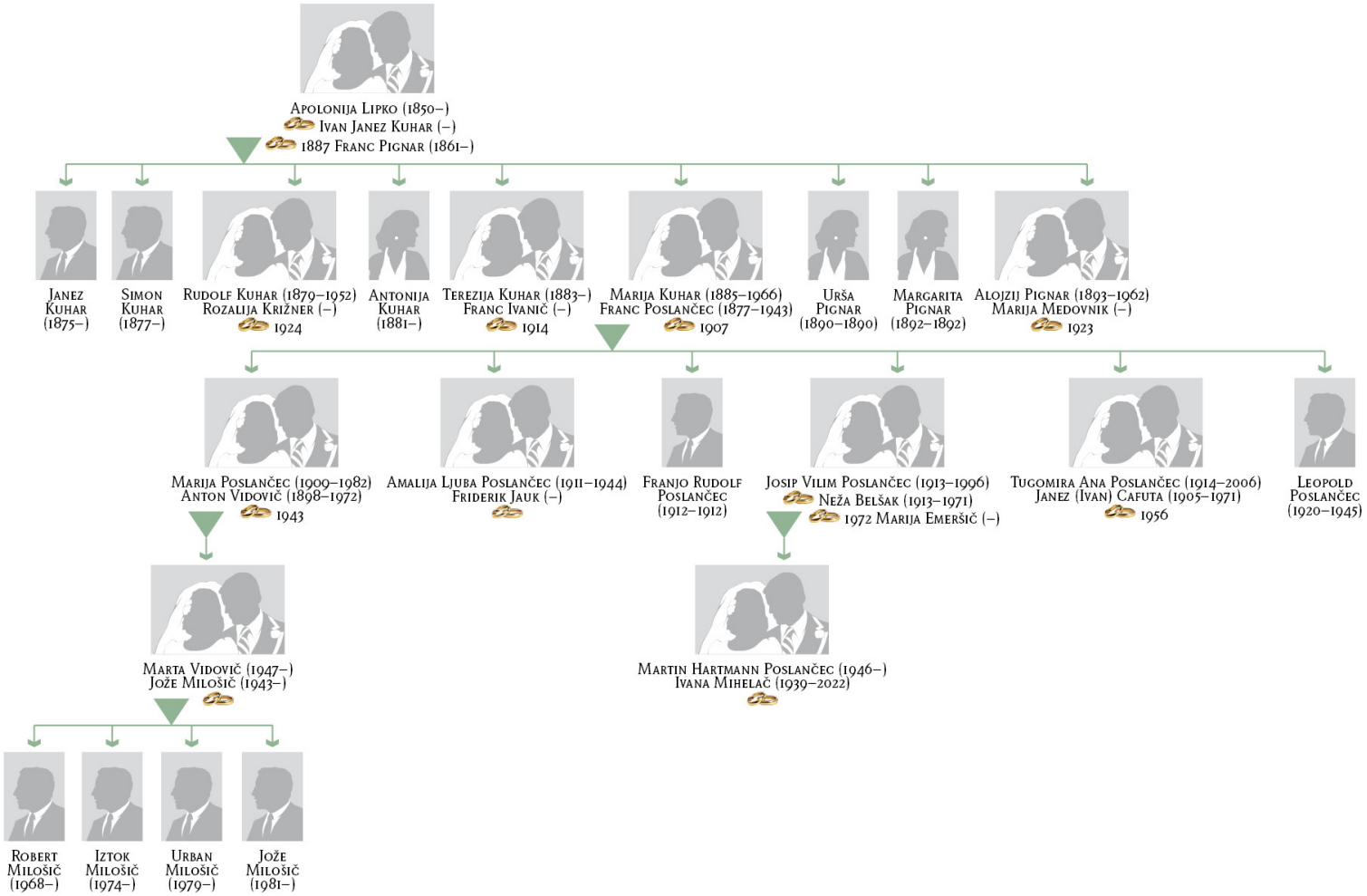
Apolonija Lipko (1850–)
Ivan Janez Kuhar (–)
1887 Franc Pignar (1861–)
Janez Kuhar (1875–)
Simon Kuhar (1877–)
Rudolf Kuhar (1879–1952)
Rozalija Križner (–)
1924
Antonija Kuhar (1881–)
Terezija Kuhar (1883–)
Franc Ivanič (–)
1914
Marija Kuhar (1885–1966)
Franc Poslančec (1877–1943)
1907
Urša Pignar (1890–1890)
Margarita Pignar (1892–1892)
Alojzij Pignar (1893–1962)
Marija Medovnik (–)
1923
Marija Poslančec (1909–1982)
Anton Vidovič (1898–1972)
1943
Amalija Ljuba Poslančec (1911–1944)
Friderik Jauk (–)
Franjo Rudolf Poslančec (1912–1912)
Josip Vilim Poslančec (1913–1996)
Neža Belšak (1913–1971)
1972 Marija Emeršič (–)
Tugomira Ana Poslančec (1914–2006)
Janez (Ivan) Cafuta (1905–1971)
1956
Leopold Poslančec (1920–1945)
Marta Vidovič (1947–)
Jože Milošič (1943–)
Martin Hartmann Poslančec (1946–)
Ivana Mihelač (1939–2022)
Robert Milošič (1968–)
Iztok Milošič (1974–)
Urban Milošič (1979–)
Jože Milošič (1981–)



Slika 1008: Kuharjevi sorojenciotroci.[1752]



Slika 1009: sestri Antonija in Marija Kuhar.[1753]

[1752] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1753] Zasebni arhiv Marte Milošič.

Leta 1906 je Apolonija Pignar kupila posest od Fridauerja iz Pobrežja v Sovičah. Hiša je nosila izmenično naslova Dravci 22 in Soviče 22. Tam je leta 1909 umrla 78-letna tašča Apolonije – Marija Pignar, rojena Kekec v Spuhlji. V župnijski družinski knjigi je zabeleženo, da je Apolonija Pignar z najmlajšim sinom Alojzem živela v Dravcih 22 in opravljala poslanstvo babice pri porodih. Leta 1923 se je Alojz Pignar poročil z Marijo Medovnik v Ludbreg v okolici Varaždina. V matični knjigi na Vidmu je zabeleženo, da je umrl na novoletni dan leta 1962 v ludbreškem vinogradu. Alojzevi polbratje in polsestre so že leta prej odšli v svet. Terezija Kuhar, rojena leta 1883, se je leta 1914 poročila Francem Ivančičem v Mariboru, Rudolf Kuhar pa leta 1894 z Rozalijo Križner v Ljubljani.

– Pignarjeva Marija se poroči z reškim voznikom tramvaja s konji

Najmlajšo Kuharjevo – Marijo, ki je bila v Brstju rojena leta 1885, je pot zanesla do Jadrana. V Reki je spoznala voznika tramvaja s konji, Franca Poslančeca.

Arhiv z Reke mi je posredoval matične podatke, iz katerih je razvidno, da sta se Marija Kuhar iz Ptuja in osem let starejši Franc Poslančec iz Petrovskega pri Krapini poročila novembra 1907 v župniji Trsat na Reki. Rodilo se jima je šest otrok. Najstarejša Marija je bila rojena avgusta 1909[1754] (v neznani župniji),[1755] nato pa je mama Marija Poslančec v štirih letih (1911-1914) rodila štiri otroke, katerih rojstvo je zabeleženo v arhivih župnije Zamet, ki je danes del Reke: Amalija je bila rojena 1911, Franjo Rudolf leta 1912, a je kmalu po rojstvu umrl, Josip Vilem leta 1913 in Tugomira Anna leta 1914. Kot zadnji se je staršema Poslančec leta 1920 rodil še sin Leopold, katerega kraj rojstva, tako kot za najstarejšo Marijo, prav tako ni potrjen.

Ker so konje v mestnem prometu vse bolj nadomeščali taksiji in avtobusi, so se Poslančecevi okrog leta 1925 vrnili v kraje, v katerih je Marija preživela otroštvo. Leta 1931 sta od Roze in Franca Polanca kupila zemljo s hišo v Dravcih. Iz zemljiške knjige je razvidno, da sta za nakup najela posojilo v višini 25.000 dinarjev pri Mestni hranilnici Ptuj, ki jima je za posojilo računala (visoke) 10% obresti. Ker je pri prodajalcih na prodajni pogodbi naveden naslov v Varejah, pri kupcih pa v Dravcih, domnevam, da so Poslančecevi že pred nakupom živeli v Dravcih. Koliko časa prej, pa ni znano. Glede na to, da je najmlajši Polde kasneje navajal, da je bil rojen pri Sv. Vidu pri Ptuju (kar v matični knjigi ni potrjeno), domnevam, da so prišli v Dravce v njegovem zgodnjem otroštvu.

Vaščani niso pozabili, da je Poslančeceva Marija dejansko Pignarjeva (krušna) hči, zato njene potomce v Dravcih še danes kličejo »Pignarjevi«. Medtem ko je Franc Poslančec umrl sredi vojne leta 1943, je Marija umrla leta 1966, stara 80 let, v Dravcih 14.

[1754] Pogovor avtorice z Marto Milošič, Majski Vrh, september 2023.
[1755] V župnijah Trsat in Zamet njeno rojstvo ni potrjeno.



Slika 1010: Marija Kuhar, poročena Poslančec (1885-1966).[1756]

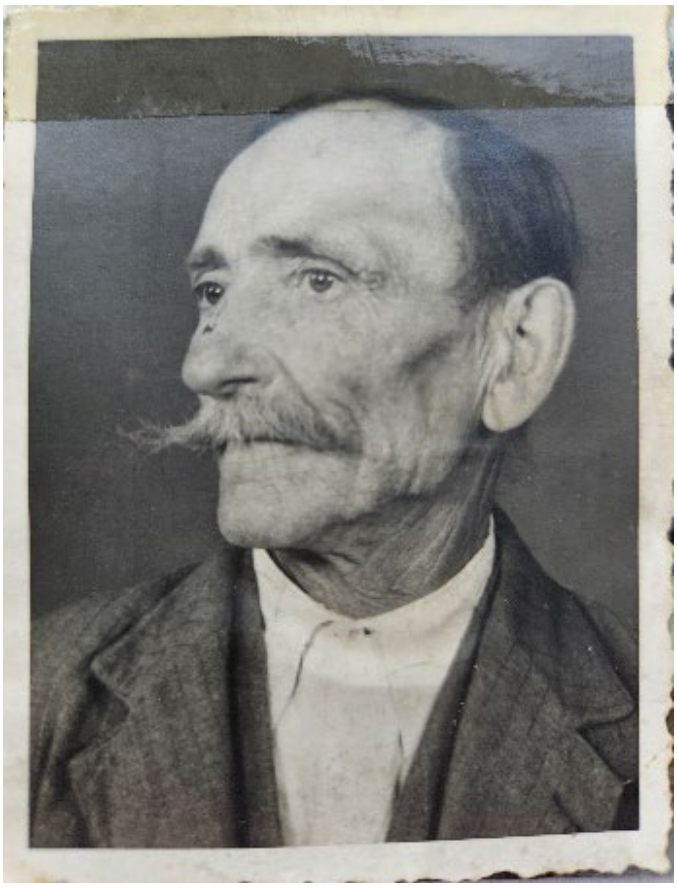

Slika 1011: Franc Poslančec (1877-1943).[1757]



Slika 1012: Poslančec Franc in Marija (v sredini) s hčerko Amalijo (Ljubo) na desni strani, okrog leta 1930.[1758]

[1756] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1757] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1758] Zasebni arhiv Marte Milošič.

– Vojne žrtve v družini Poslančec

Družino Poslančec je druga svetovna vojna močno prizadela. Hči Amalija (Ljuba) Poslančec se je poročila s ključavničarjem Friderikom Jaukom, ki je bil zaposlen v velikih železničarskih delavnicah na Studencih v Mariboru, z Ljubo pa sta stanovala v delavskih stanovanjih ob delavnicah. Delavnice so bile med 2. svetovno vojno tarča več bombnih napadov. V 13. bombardiranju Maribora s strani zaveznikov, 6. decembra 1944, je Ljuba izgubila življenje.[1759]



Slika 1013: Ljuba (Amalija) Poslančec, poročena Jauk (1911-1944).[1760]

Njun sin Leopold Poslančec (Pignarov Polde) je bil vpoklican v nemško vojsko. Društvo mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko je Arhivu Republike Slovenije za seznam žrtev 2. svetovne vojne poslalo podatek, da je Polde umrl leta 1945. Pred vojno je kot hlapec živel v Pobrežju pri Mariboru. V neki zadevi

[1759] Več o tem v poglavju o 2. svetovni vojni v splošnem delu knjige.
[1760] Zasebni arhiv Marte Milošič.

na sodišču je povedal, da je bil rojen oktobra 1920 pri Sv. Vidu pri Ptuju,[1761] kar se v matični knjigi ni potrdilo.

Tudi najstarejša Poslančeceva hči Marije in Franca – Marija Poslančec ml., ki je bila rojena avgusta 1909, je čutila posledice vojne. Med vojno se je poročila z enajst let starejšim vdovcem Antonom Vidovičem, posestnikom s Hajdine. Vidovičevo prvo družino je močno zaznamovala nemška okupacija. Najstarejši Antonov sin Tonček se je okupatorju uprl in bil kot talec ustreljen, preostalo družino pa so izselili, poslali v nemško vojsko ali v taborišča. Antonova prva žena je umrla v taborišču Dachau, Anton pa je bil zaprt v Starem Piskru v Celju. Tam ga je pred streljanjem prepoznal nemški sovojak iz prve svetovne vojne in ga rešil smrti. A če je Anton želel dobiti mladoletnega sina Stanka iz taborišča, se je moral poročiti, da bi otrok imel mater. Zato se je kljub žalovanju za sinom in ženo poročil z Marijo Poslančec ml. iz Dravcev ter tako rešil sina Stanka Vidoviča.[1762]



Slika 1014: Leopold Poslančec (1920-1945).[1763]

[1761] Leopold Poslančec, Leopold Greifoner, Maribor, kazenska zadeva Kps VIII 422/40, Okrajno sodišče Maribor, 1940, SI_PAM/0635/004/002/12783.
[1762] Pogovor avtorice z Marto Milošič, hčerko Antona Vidoviča in Marije Poslančec, Majski Vrh, september 2023.
[1763] Zasebni arhiv Marte Milošič.

Čeprav je Marija Poslančec ml. bila poročena na Hajdini, je redno zahajala v Dravce in jo tudi zasledimo na fotografijah s sosedi. Po vojni sta Anton in Marija imela hči Marto, ki se je leta 1973 poročila z Jožetom Milošičem iz Majskega Vrha in si z njim ustvarila družino s štirimi sinovi na Vidmu.



Slika 1015: Pignarjeva Marija in Anica, na sredini pa Gera Milošič, Martina tašča.[1764]

– Pignarjev Pepič se poroči z Belšakovo Nežo in ostane v Dravcih



Slika 1016: Marija Poslančec s sinom Jožetom (levo), hčerko Anico (desno) ter neznano Pavlo.[1765]

[1764] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1765] Zasebni arhiv Marte Milopič.

Marijin mlajši brat Josip (Jože) Poslančec, znan kot Pignarov Joža ali Pepič, je bil po poklicu cestar. V Dravcih se je zbližal z Nežo Belšak iz Stojnc, ki je v bližini Pepičevega doma v Dravcih hodila na dedkov »vrh«. Ta vikend na Rtiču je po Nežini poroki s Pepičem postal njun dom.[1766]

– Pignarjeva Anica ostane doma

Najmlajša Tugomira Anna Poslančec je v Sloveniji uporabljala svoje druge ime in bila zato v Dravcih znana kot »Pignarjeva Anica«. Leta 1955 z dednim dogovorom brat Jože dobi del Pignarjevega posestva, kar pomeni, da je bil zemljiškoknjižni vložek 53 leta 1868, ko se je odcepil od Krajnčeve posesti, večji kot danes.

Anica je skrbno hranila družinske fotografije, kar je znatno obogatilo predstavitev Poslančecevih v tej knjigi. Očitno je, da se je Anica vse do starejših let rada urejala, ohranjeni pa so tudi njeni portreti iz mladih let, kakršne so sicer imela meščanska dekleta, Dravčanke pa običajno ne.



Slika 1017: Tugomira Anna Poslančec (1914-2006).[1767]

Leta 1937 je staršema pisala iz Prokuplja na jugu Srbije.[1768] S kakšnim namenom je bila tam, ni znano. Nato so z začetka vojne ohranjene njene slike iz Ptuja, na katerih je fotografirana s sodelavkami.

[1766] O tem v poglavju o hiši Dravci 16 v nadaljevanju.
[1767] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1768] Fotografija Anice iz Prokuplja je objavljena v splošnem delu knjige pod številko 92.



Slika 1018: Anica Poslančec, 1941.[1769]

[1769] Zasebni arhiv Marte Milošič.



Slika 1019: Anica Poslančec (desna) s sodelavkami, 1941.[1770]



Slika 1020: Anica Poslančec, 1942.[1771]

Leta 1956 se je Anica Poslančec poročila z Ivanom Cafuto (Pozničarjevim Hanzekom) iz Varej – znan tudi kot Podgorski Hanzek, saj je živel v hiški na strmini pod Schäfferjevim.[1772] Na vaških dogodkih je igral harmoniko in bil po poklicu cestar. Bil je vdovec po Julijani Ostroško iz Varej, s katero sta imela hčer Julijano Cafuta. Podatkov o smrti Julijane Cafuta ml. ni, ob njenem imenu je v matični knjigi kljukasti križ. V drugem Ivanovem zakonu z Anico Poslančec par ni imel skupnih otrok in ko sta se razvezala, je Anica v Dravcih 14 živela sama, Ivan pa je bil v razmerju s sosedo Rozo Flajs.

V 70. letih je ob poletjih kot sobarica delala v Fiesi v Portorožu, sicer pa skrbela za posestvo v Dravcih. Med vaščani je bila priljubljena, sodelovala je v pevskih skupinah in pri drugih vaških dejavnostih. V starosti sta zanjo skrbela nečakinja Marta Milošič, hči Aničine sestre Marije, in njen mož Jože z Vidma. Na domačiji v Dravcih 14 sta zgradila novo hišo in jo vzdrževala, dokler je ni prevzel njun sin Urban Milošič, ki danes živi na tem mestu.

[1770] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1771] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1772] Več o njem v nadaljevanju v poglavju o Pozničarjevih.



Slika 1021: Anica Poslančec (tretja z leve) s sodelavkami, 1942.[1773]



Slika 1022: Ivan Cafuta z ženo Ano Poslančec, 1960.[1774]

[1773] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1774] Zasebni arhiv Marte Milošič.



Slika 1023: Anica Poslančec, poročena Cafuta, 1960.[1775]



Slika 1024: Anica Poslančec (spredaj desna) ob trgatvi, 1968.[1776]

[1775] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1776] Zadaj od desne: Roza Flajs, Anica Petrovič, poročena Vodušek, Marija Poslančec, poročena Vidovič in Škofucka Micka iz Varej. Zasebni arhiv Marte Milošič.



Slika 1025: Anica Cafuta s sodelavkami v Fiesi, 1976.[1777]



Slika 1026: Anica Cafuta s štirimi sinovi nečakinje Marte Milošič: Iztok, Urban, Jože in Robert.[1778]

[1777] Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1778] Zasebni arhiv Marte Milošič.



Slika 1027: Pignarjeva Anica v cvetju pred domačo hišo, 1986.[1779]



Slika 1028: Anica Cafuta z nečakinjo Marto Milošič.[1780]

[1779] Na zadnji strani slike je Anica zapisala »moja dobra stara hiša«. Zasebni arhiv Marte Milošič.
[1780] Zasebni arhiv Marte Milošič.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

5 Dravski Rtič

5.1 Dravski Rtič pod Vareji

Na Dravskem Rtiču, v slepi ulici visoko nad Dravo, od koder se razprostira lep razgled nad Ptujsko polje, Slovenske gorice in Grad Borl, se nahajajo tri hiše, v katerih so v preteklosti živeli t. i. gormani. Niso bili posestniki, so pa bili lastniki hiške z malo zemlje okrog – za razliko od viničarjev, ki so bili zgolj najemniki in so hitro menjavali kmete, pri katerih so bili nastanjeni. Kljub vsemu zemlje ni bilo dovolj za preživetje, zato so se preživljali z obrtjo (denimo s čevljarstvom) ali z dnino (tj. s kmečkim delom pri posestnikih). Ugotoviti je tudi mogoče, da so bili prebivalci dravskega Rtiča tradicionalno bolj povezani s prebivalci Varej kot s prebivalci spodnjega dela Dravc, najbrž že zato, ker jih je pot proti Vidmu vodila čez Vareja in ne čez Dravce.

Podatkov o prebivalcih Rtiča v 18. stoletju je malo. Tako kot za večino Gornjih Dravc je iz zemljiških knjig razvidno, da so bili tudi na Rtiču prvi lastniki Krajnčevi. Po prvem številčenju hiš je predel sodil pod Vareja. Zdi se, da so Krajnčevi iz spodnje dravske domačije (danes Horvatovi, Dravci 11) tam imeli »vrh« – vinograde s kočo, ki ni bila naseljena. Del tega »vrha« je konec 18. stoletja dobil Jakob Krajnc in tam je bila prva naseljena hiša na Rtiču (imela je naslov Vareja 1, kasneje Dravci 18, danes Mlakarjevo – Dravci 17). V drugi polovici 19. stoletja je bila prodana s strani Jakobovih potomcev novim lastnikom Habjaničevim (po domače Lekečinčevi), Filip Krajnc oz. njegov sin Anton s spodnjih Dravcev pa sta ob istem času prodala še preostalo Krajnčevo zemljo na Rtiču. Tako sta bili na Rtiču sprva naseljeni dve, okrog leta 1890 pa je bila zgrajena še nova hiša, ki predstavlja tretjo hišo na Rtiču. Tako je še danes.[1781] Zgornja hiša na Rtiču (Pignarjevo) – danes Dravci 14 – zgodovinsko sodi h Kovačevemu posestvu, zato je predstavljena v prejšnjem poglavju.

[1781] Za izdatno pomoč pri razjasnitvi hiš na dravskem Rtiču se zahvaljujem Marijani Vaupotič, brez katere tukaj napisanega ne bi zmogla dognati.



Slika 1029: Dravski rtič, 2024.[1782]



Slika 1030: Pogled na dravski Rtič iz Gradišč.[1783]

[1782] Foto JH.
[1783] Foto: JH, 2024.

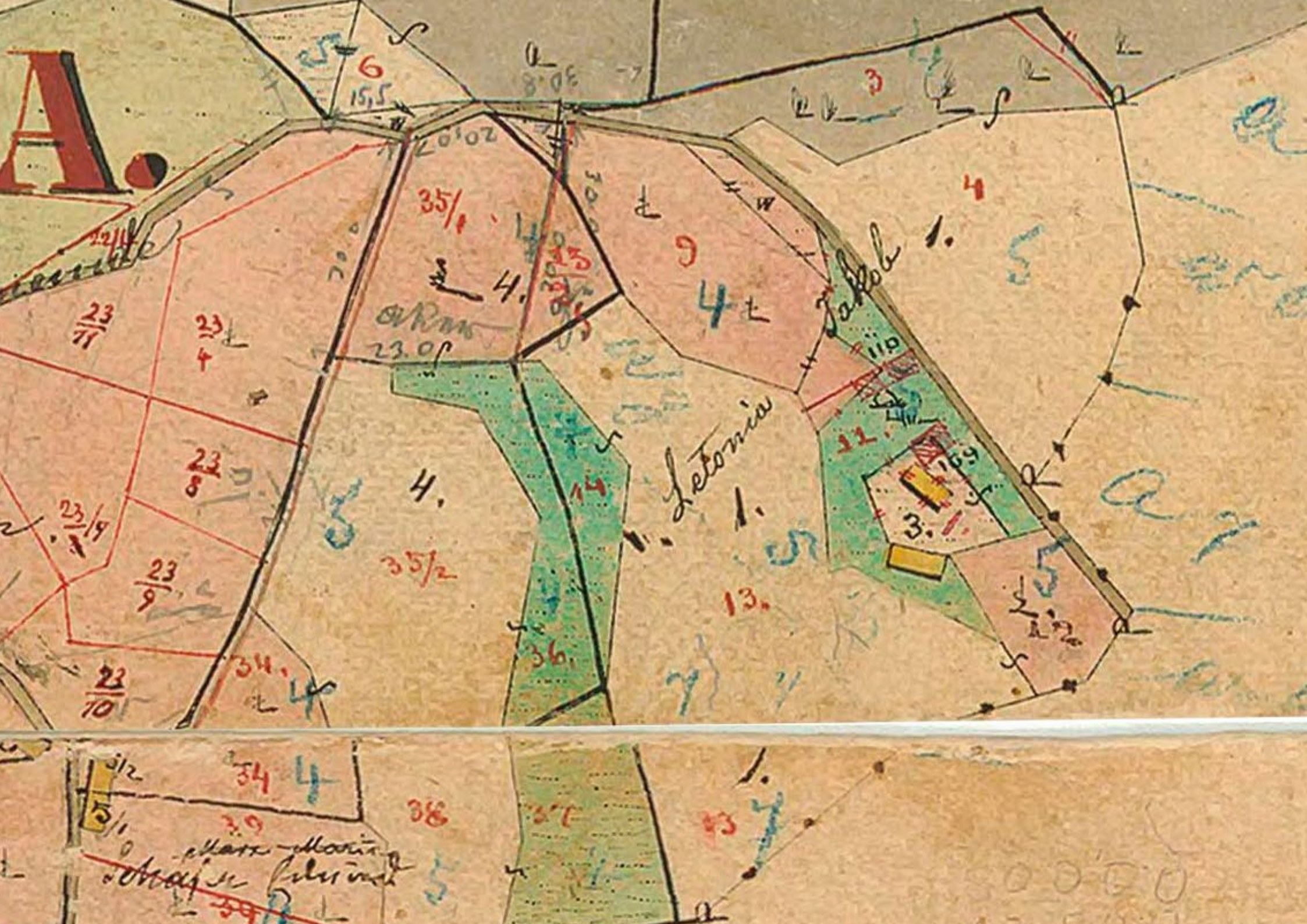
A.
Letonia
Jakob
35/1
35/2
23/11
23/4
23/8
23/9
23/10
23.0
15,5

Slika 1031 (stran 935): Dravski Rtič na katastrskem načrtu kot del Varej, obdan z Dravci.[1784]



Slika 1032: Sosedje pri delu v vinogradu na dravskem Rtiču.[1785]

5.2 Hiša št. 17: Mlakarjevo

V prvi polovici 18. stoletja je bila na Rtiču verjetno samo hiša na mestu današnjih Mlakarjevih. Šlo je za dominikalno posest borlskih gospodov in šele z odkupom leta 1789 iz zemljiške knjige izvemo, da je pripadala Jakobu Krajncu. Da bi sam Jakob tam živel, iz matičnih knjig ni razvidno. H kateri družini od več Krajncev v Dravcih je pripadal, nisem mogla ugotoviti, niti ne, kdo je bila njegova žena. Dognala sem zgolj to, da je leta 1808 zemljo na Rtiču prevzela Jakobova hči Gera Krajnc, ki se je poročila z Jakobom Letonjo iz Varej.

- Letonjevi (1808–1864)

Podatkov o njuni družini je precej, saj sta imela deset otrok, rojenih med leti 1805 in 1829. Glede na to je morala biti Gera ob prvem rojstvu dokaj mlada, zato lahko njeno rojstvo postavimo v čas med letoma 1780 in 1785.

V matičnih knjigah so ob rojstvih otrok Gere Krajnc in njenega moža Jakoba Letonje navedeni različni naslovi: Vareja 1, Dravce 1, občasno pa tudi Vareja 18 in Dravci 18. Upoštevajoč katastrski načrt Varej iz leta 1824 sklepam, da gre za isto hišo na dravskem Rtiču, ki je imela sprva naslov Vareja 1, a jo je župnik glede na lego pripisoval Dravcem, sredi 19. stoletja pa je bila tudi uradno pripisana Dravcem in ker je vas tedaj imela 17 hiš, je hiša na Rtiču dobila številko Dravci 18, kljub temu pa so jo občasno pomotoma označevali za Vareja 18.

[1784] Katastrska mapa k.o. Vareja, 1824, SI_ZAP/0096/001/001/001/00170.
[1785] Od leve: Milica Mlakar, roj. Žlahtič, Anica Cafuta, roj. Poslančec, njen brat Jože Poslančec, Terezija Ivančič in Vera Flajs iz Varej, zasebni arhiv Stanislava Ivančiča.

Še med leti 1840 in 1865 so na tem mestu registrirani nekateri potomci Gere in Jakoba Letonje. Tukaj je denimo konec novembra 1842 Katarina Letonja rodila dvojčka Andreja in Barbaro. Oba sta umrla dan po rojstvu.

Okrog leta 1850 je tu bival Anton Letonja, ki se je poročil z Elizabeto Belšak, s katero se jima je leta 1858 rodil sin Mihael Letonja, pred tem pa je imela Elizabeta že nezakonskega sina Jožefa Belšaka. V približno istem času je bila tu rojena tudi Marija Letonja, hči Matije Letonja in Elizabete. Njegova sestra Gera Letonja ml. pa je leta 1854 na Rtiču rodila nezakonsko hčer Katarino.

Parcelo s kočo sta leta 1856 po Geri nasledila sin Matija Letonja in njegova žena Elizabeta, leta 1865 pa je v zemljiško knjigo (najbrž zaradi Elizabetine smrti) vpisan Matija sam. A že leto pred njegovim vpisom v zemljiško knjigo je Matija sklenil prodajno pogodbo z Jakobom Habjaničem iz Varej.

Leta 1864 so torej Habjaničevi (po domače Lekečinčevi) prišli v Dravce – in tu ostali več kot sto let, vse do leta 1965, ko je Jakobova pravnukinja Elizabeta Habjanič prodala domačijo Milošičevim in odšla k hčerki Anici v Dravinjski Vrh.

– Jakob in Marija Habjanič v Dravcih (1864–1900)

Jakob Habjanič (po domače Lekečinčev) je bil rojen leta 1821 v Varejah 8 kot najmlajši od šestih otrok Matevža Habjaniča in Marije Vidovič iz Varej. Poročen je bil z Marijo Lorenc. Leta 1844 se jima je v Varejah rodil sin Jožef. Leta 1864 so se preselili v Dravce na Rtič, na današnjo Mlakarjevo domačijo (danes Dravci 17).

Julija 1873 je Jožefova partnerka Neža Cafuta (po domače Tejekova) iz Sovič rodila hčer Ano in mesec dni kasneje sta se Jožef in Neža poročila ter se s hčerko preselila v Dravce. Ker je v tistem času Dravčan Lovrenc Cafuta (potomec Vidovičev, ki so živeli na mestu današnje hiše Dravci 7) od sestre Terezije, ki se je poročila na Rodni Vrh, prevzel (morda odkupil) njeno hiško z zemljo v zgornjem delu Dravcev (kasnejše Pignarjevo), domnevam, da sta se že takoj po poroki Habjaničeva s hčerko vselila v to hišo. Kupila sta jo deset let kasneje (1882).[1786] Njegov oče Jakob Habjanič pa je od Lovrenca Cafute kupil zemljo pod njegovo hišo (najbrž gozd), ki je zgodovinsko pripadala Vidovičevim.[1787]

Na današnji Mlakarjevi domačiji je Marija Habjanič v starosti 68 let umrla konec leta 1887 in Jakob je postal vdovec. Po materini smrti je Jožef Habjanič kot edinec dedoval njen del posesti in na tem mestu zgradil novo hišo (danes Dravci 16, o tem v nadaljevanju). Tudi v družinski knjigi je župnik zabeležil, da so Lekečinčevi imeli tri hiše, a ni natančno opredelil, kdo je živel v kateri. Njegove navedbe se namreč ne ujemajo z zemljiškoknjižnimi podatki.

– Jakob se vnovič poroči (1894)

Sedem let po smrti Marije Habjanič, ko je bil Jakob star 73 let, se je vnovič poročil z 21 let mlajšo vdovo Terezijo Vidovič. Terezija je bila prvič poročena z Andrejem Bedračem iz Varej, ki je umrl poleti 1885, ko je bila njuna hči Neža stara devet let. Tako Jakob kot Terezija sta bila torej ob njuni poroki že več let vdovca.

[1786] O tem pri današnji hiši Dravci 14.
[1787] Ob istem času sta Jožef in Neža Korpič kupila Cafutovo domačijo ob Dravi. Več o tem pri opisu hiše Dravci 7.

Terezija Bedrač je prišla leta 1894 k Jakobu Habjaniču na dravski Rtič s hčerko Nežo Bedrač, ki je bila ob mamini novi poroki stara 18 let. Bila je tri leta mlajša od Jakobove vnukinje Ane Habjanič, ki je živela pri sosednji hiši na Rtiču. Jakob in Terezija sta skupaj živela šest let, nakar je Jakob jeseni leta 1900 umrl in Terezija je še drugič postala vdova – do leta 1907, ko je umrla tudi ona.

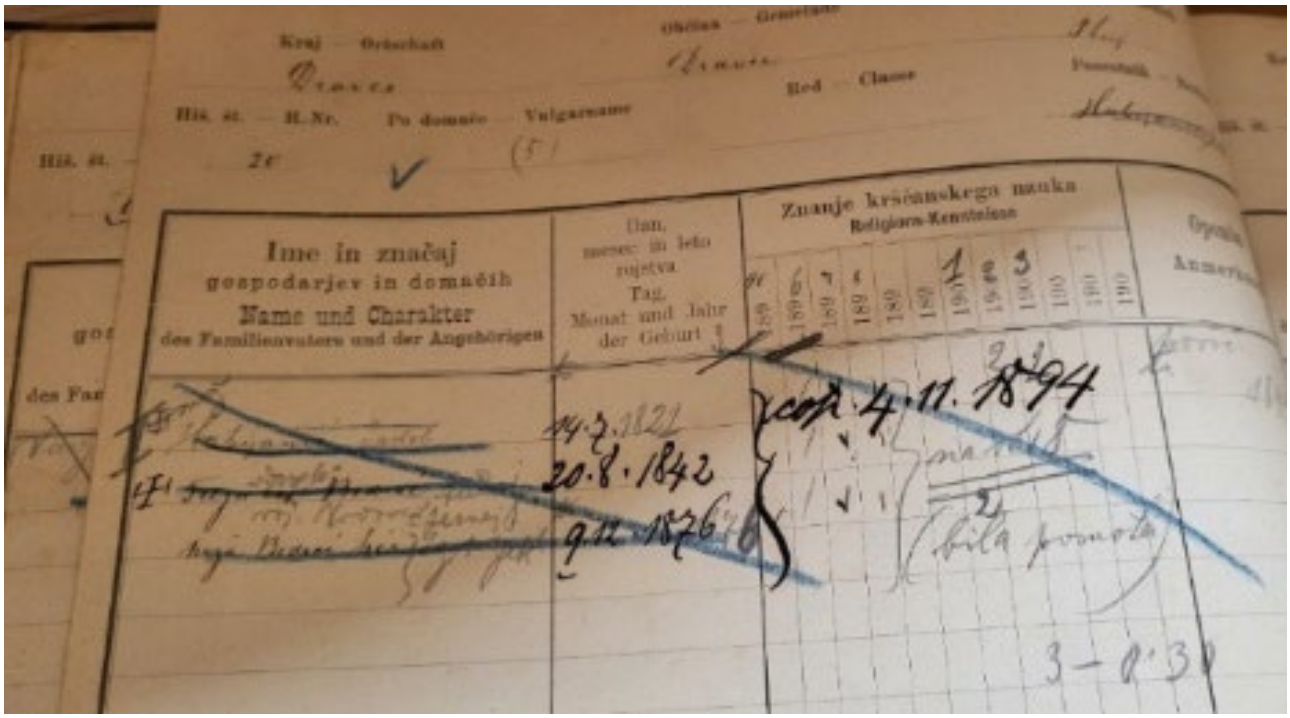

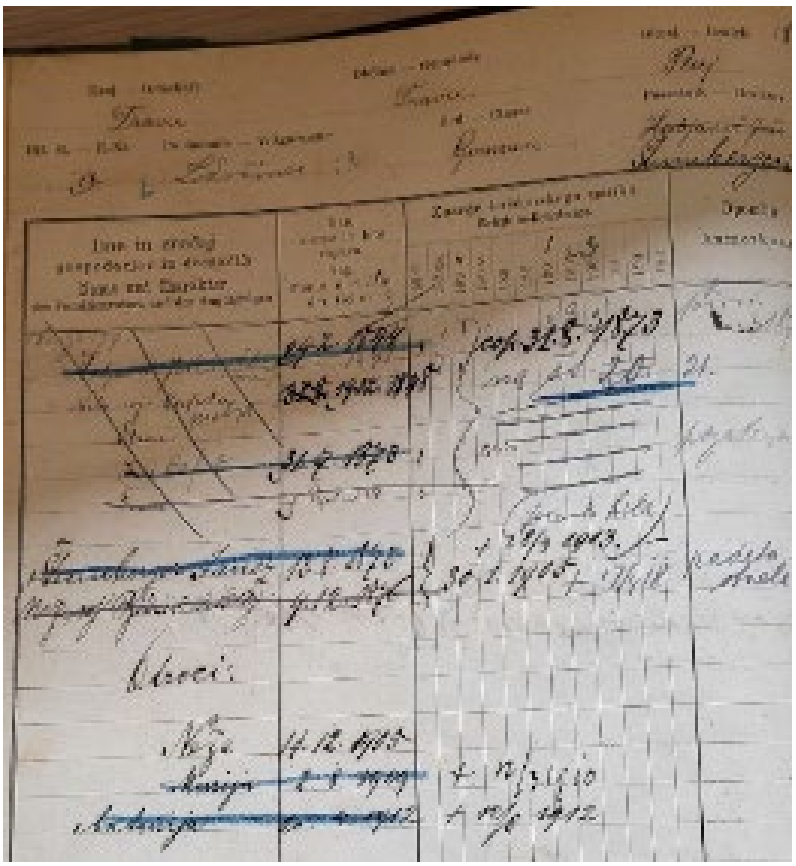

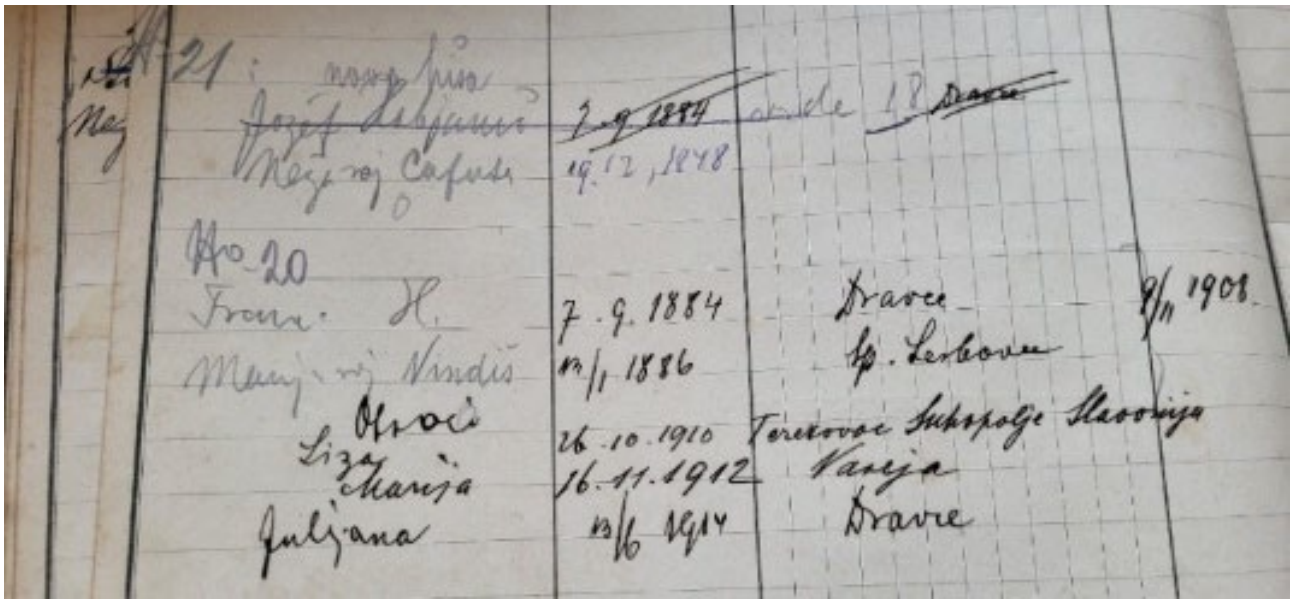

Slike 1033, 1034, 1035: Lekečinčevi v družinski knjigi, Dravci 18, 20 in 21.[1788]

– Jakobovo pastorko Nežo Štumberger st. zadene strela (1918)

Hišo na današnji Mlakarjevi domačiji je po Jakobu Habjaniču preko njene mame Terezije nasledila njegova pastorka Neža Bedrač, ki si je tukaj tudi ustvarila družino.

Neža Bedrač se je leta 1905 poročila s krojačem Janezom Štumbergerjem iz Sovič – njegova mama Terezija Cafuta je bila iz Pozničarjeve družine.

Njuno skupno življenje so zaznamovale številne tragedije. V Dravcih so se jima med leti 1905 in 1912 rodile tri hčerke – Neža, Marija in Antonija. Marija, ki je bila rojena leta 1909, je umrla že naslednjo pomlad, stara sedem mesecev. Najmlajša Antonija, ki je bila rojena spomladi 1912, pa je umrla svoje prvo poletje zaradi vnetja droba. Od treh hčera je tako odraslo življenje dočakala le najstarejša Neža, ki pa je bila tudi slabega zdravja.

Njen oče Janez Štumberger je umrl spomladi leta 1913, ko je bil star 39 let, od zlatenice in želodčnega vnetja, in njegova žena Neža Bedrač, poročena Štumberger, je pri 37. letih postala vdova. Vnovič se ni poročila, umrla je že pet let kasneje, leta 1918.

Iz matičnih knjig izhaja, da sta se po smrti Janeza k mami in hčerki Neži Štumberger preselila Janezova sestra Marija Štumberger in njen mož Lovrenc Mihelač. A to bivanje je moralo biti zgolj občasno, saj se je Mihelačevima leta 1916 v Sovičah rodila hči Julijana Mihelač. Le dve leti po rojstvu Julijane je njeno teto Nežo Štumberger st. v Dravcih zadela strela. Mihelačevi (Marija Mihelač, Nežina teta po očetovi strani) so tako prevzeli skrb za Nežo Štumberger ml. po mamini smrti, ko ji je bilo komaj 13 let. Kot kaže, je družina Marije Štumberger vsaj občasno bivala v hiši na Rtiču v Dravcih tudi po tem, ko se je Neža Štumberger ml. že odselila od tu, saj se je njena sestrična Julijana Mihelač leta 1940 poročila s

[1788] Arhiv Župnije sv. Vida.

krojačem Jožefom Kokolom iz Gradišč in je ob poroki bivala v Dravcih 17. Pri poroki je bilo zapisano, da je bila Julijana tudi rojena v Dravcih, a podatki iz krstne knjige kažejo drugače.

Čeprav v poročni matični knjigi piše, da sta bila Julijanina starša Lovrenc in Marija posestnika iz Dravcev 17, sta bila očitno upravnika nekdanje hiše Marijine nečakinje Neže Štumberger ml., ki se je poročila v Pobrežje in tam umrla decembra leta 1929. Da Mihelačevi niso stalno bivali v Dravcih, je razvidno tudi iz tega, da pri poroki Neže Štumberger piše, da živi pri teti Mariji v Sovičah. Mihelačevi so bili torej upravniki hiše v Dravcih, katere lastnica je bila njihova mlada sorodnica Neža Štumberger ml. Morda so po Nežini poroki v Pobrežje načrtovali, da bo v Dravcih živela njihova hči Julijana Mihelač. A Neža je mlada umrla in tako hiše ni dedovala njena teta Marija Štumberger, poročena Mihelač, niti Nežina sestrična Julijana, pač pa Nežin mož.

– Neža Štumberger ml. se poroči v Pobrežje (1924)

Neža Štumberger ml. je ostala brez obeh staršev, ko je bila stara 13 let. Hišo v Dravcih na Rtiču je nasledila, a je do poroke bivala pri očetovih sorodnikih (Mihelačevih) v Sovičah. Poročila se je jeseni 1924, pri zgolj 19. letih, z dovoljenjem okrajnega sodišča na Ptuju, ker je bila po takratnih predpisih še mladoletna, bila pa je brez straršev.

Njen ženin je bil štiri leta starejši Martin Kolednik iz Pobrežja. Neža Štumberger ml. se je s poroko preselila v Pobrežje in naslednjo jesen se jima je tam rodil sin Martin Kolednik ml. Ko je bil mali Martin star šele tri leta, je njegov oče umrl za jetiko.

Pet mesecev kasneje, pozimi 1929, se je Neža Kolednik, rojena Štumberger, vnovič poročila – čeprav je bila že vdova, je bila stara šele 23 let. Njen drugi mož je bil štiri leta mlajši Martin Kukovec iz Šturmovcev, ki je pred poroko stanoval v Pobrežju in tako izvedel za mlado vdovo. Neža je morala ob drugi poroki predložiti zdravniško potrdilo, da ni noseča – da bi se tako izognili situaciji, ko bi se ji v zakonu s Kukovcem rodil otrok iz prvega zakona. Februarja 1929 je Neža Kolednik postala Kukovčeva in že decembra istega leta je od jetike (prehlad na pljučih) umrla, stara nekaj dni manj kot 24 let.

Njen sin Martin Kolednik ml. je tako pri treh letih ostal brez obeh staršev in odraščal v rejniški družini, za katero ne bi mogli reči, da je lepo skrbela zanj.[1789] Po drugi svetovni vojni se je poročil z Marijo Benkovič iz Pobrežja, s katero sta imela tri otroke – Anico, Slavka in Marijo. Anica je umrla v prvem letu starosti, Slavko in Marija pa sta si v Pobrežju in ob Dravinji v Dravinjskem Vrhu ustvarila svoji družini. Iz Slavkove družine izhaja videmski župan Brane Kolednik, Marija Kolednik Črnila pa lokalno življenje popisuje v lepopisnih zgodbicah in pesmaricah, za katere je bila tudi nagrajena.

– Druga žena Nežinega drugega moža proda Jakobovo zemljo in hišo v Dravcih

Hišo v Dravcih na Rtiču je po Neži Štumberger ml. dedoval njen drugi mož Martin Kukovec. Čeprav so živeli v Pobrežju, je njihova usoda pomembna za razumevanje nadaljnje usode te hiše, zato jo kratko povzemam.

[1789] Pogovor avtorice z njegovo hčerko Marijo Kolednik Črnila, Dravinjski Vrh, junij 2023.

Nežin vdovec Martin Kukovec se je jeseni 1930, ko ni bil star niti 21 let, drugič poročil. Njegova druga žena je bila deset let starejša Ana Kosec iz Pobrežja. Da so Kukovčevi vsaj občasno zahajali v Dravce, priča podatek, da se je Martinu in Ani leta 1931 v Dravcih rodil sin Franc Kukovec, ki je po nekaj mesecih od pljučnice umrl. Pozimi leta 1934 je njegov oče Martin Kukovec umrl, star 24 let od »trohnenja pljuč in požiralnika«. V dobrih treh letih je Ana Kukovec, rojena Kosec, tako izgubila sina in moža.

– Žlahtičev Jurek na božični dan kupi zemljo na Rtiču (1937)

V Dravcih je po smrti Martina Kukovca postala edina lastnica današnje domačije Mlakarjevih njegova vdova Ana. Bila je druga žena drugega moža Neže Štumberger ml., ki je bila rojena istoimenski pastorki Jakoba Habjaniča v Dravcih na začetku 20. stoletja. **Kopica smrti mladih ljudi je tako pripeljala do tega, da so Žlahtičevi iz spodnjih Dravcev prišli na Rtič.**

Na božični dan leta 1937 je vdova Ana Kukovec iz Pobrežja sklenila prodajno pogodbo z Jurijem in Marijo Žlahtič iz Dravcev za zemljo s hiško na Rtiču. Prodajalka in kupca so se nedvomno poznali, saj je bila Marija Žlahtič iz Vidovičeve družine iz Pobrežja, Jurij Žlahtič pa je tudi jemal na služenje v Dravce otroke iz Šturmovcev in Pobrežja, zato ga je poznalo veliko ljudi v župniji.

Po smrti Marije Žlahtič je leta 1939 njeno polovico dedovala njena hči Jožefa Žlahtič, tega leta poročena Mohorko. Leta 1941 je Jurij vpisal dosmrtno služnost stanovanja na Rtiču v korist sina Antona Žlahtiča, a ga je leta 1944 na domačem dvorišču v Dravcih 7 ubil okupator, zato te služnosti ni nikoli izkoristil.

Kljub nakupu hiške na Rtiču že leta 1937 Žlahtičevi naslednja štiri desetletja tam niso živeli. V poročni matični knjigi je zapisano, da je ob poroki leta 1940 v Dravcih živela Julijana Mihelač, sestrična nekdanje lastnice Neže Štumberger ml. Ali gre za napako ali pa je Julijana dejansko živela v Dravcih kot najemnica po dogovoru z Žlahtičevimi, ni mogoče zagotovo utemeljiti. Po vojni so bili najemniki hiše člani družine Jakoba Petroviča iz Velike Varnice. Leta 1948 se je njemu in ženi v Dravinjskem Vrhu rodil sin Jakob Petrovič ml., a so se nato preselili v Dravce in nekaj let preživeli na dravskem Rtiču.[1790]

– Mlakarjevi že dobrih 40 let na Rtiču

Leta 1973 se je najmlajša hči Žlahtičeve Pepike – Milica – poročila s Francem Mlakarjem. Sprva so živeli »na Baronovem« v Dravinjskem Vrhu (nekdanja hiša turnškega grofa Lippita) in tam se jima je rodila hči Marija Mlakar. Pred rojstvom druge hčerke Irene (1981) pa je Milica prevzela hiško nekdanjih lastnikov Jakoba Habjaniča in Neže Štumberger, ki jo je odkupil njen dedek Jurij Žlahtič, in z možem sta zgradila novo hišo – danes Dravci 17. Tukaj z njima živi hči Irena Mlakar, poročena Cizerl, z družino. S tem so Mlakarjevi najdlje stanujoči gospodarji na tem mestu doslej.

[1790] Dopisovanje avtorice z Marijano Vaupotič, maj 2023.



Slika 1036: Poroka Milice Žlahtič in Franca Mlakarja (1972), danes že zlatoporočenca.[1791]

[1791] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič; Miličina priča je bil stric Franc Žlahtič iz Stojncev.



Slika 1037: Marija Mlakar, poročena Vaupotič (1973-).[1792]



Slika 1038: Marija(na) Mlakar, poročena Vaupotič z babico Jožefo Mohorko.[1793]

[1792] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1793] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.



Slika 1039: Irena Mlakar, poročena Cizerl, s teto Lojziko.[1794]



Slika 1040: Zlata poroka Milice in Franca Mlakarja s hčerkama in županom Branetom Kolednikom, 2023.[1795]

[1794] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.
[1795] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.

5.3 Hiša št. 15: Lekečinčevo

Današnja hiša Dravci 15 je bila na novo zgrajena na prelomu iz 19. v 20. stoletje na zahodni strani domačega posestva Habjaničevih (Lekečinčevih).

Jožef Habjanič, sin edinec Jakoba Habjaniča in njegove žene Marije, ki sta leta 1864 prišla iz Varej na dravski Rtič, se je poleti 1873 poročil z Nežo Cafuta (po domače Tejekovo) iz Sovič. Že dober mesec pred poroko se jima je rodila hči Ana. Rojena je bila na materinem domu v Sovičah, a ker sta se starša kmalu po rojstvu poročila, je župnik to pripisal v rojstni knjigi in Ana je bila pozakonjena. Po poroki sta se Jožef in Neža Habjanič s hčerko Ano preselila v Dravce in leta 1882 od Lovrenca Cafute kupila hišo Dravci 20 (prej Dravci 12). Ali so v tej hiši že pred nakupom živeli kot najemniki ali pa so živeli pri Jožefovih starših na Rtiču, ni povsem jasno. Dve leti po nakupu, leta 1884, se jima je rodil še sin Franc. Ko je Jožef po materi Mariji, ki je umrla leta 1887, dedoval del domačije staršev, so na njej zgradili novo hišo (danes Dravci 15). Tudi župnik je v družinski knjigi konec 19. stoletja za današnjo hišo Dravci 15 pripisal, da je »nova«.

Iz šolskih redovalnic lahko razberemo, da je bil Jožef poleg hčerke Ane in sina Franca skrbnik Ivane Kojc, rojene leta 1889 v Leskovcu. Pred tem je Ivana služila pri Francu Polancu v Varejah. Kasneje sta Jožef in Neža skrbela še za dva sinova njune hčerke Ane.

- Lekečinčeva Ana se poroči z Erlačem iz Varej in deduje »Pignarjevo«

Hči Ana Habjanič je vstopila v šolo Videm februarja 1880, pri 21. letih pa se je poročila s posestnikom Jurijem Erlačem iz Varej. Z Jurijem sta imela enajst otrok, ki so bili rojeni med leti 1897 in 1916 v Varejah. Najdemo jih tudi v šolskih redovalnicah OŠ Videm. Za prvega Avguština in najmlajšega Antona je zabeleženo, da sta bila v skrbi pri dedku Jožefu Habjaniču v Dravcih, od koder sta tudi hodila v šolo. Šele 18-letni Anton je leta 1929 umrl od jetike. Njegova mama Ana Habjanič, poročena Erlač, je po očetu dedovala del zemlje v Dravcih (danes Dravci 14), kjer je družina stanovala, preden so si na spodnji parceli zgradili novo hišo. Staro hišo z zemljo je leta 1926 nasledila Anina hči, Roza Erlač, ki je bila poročena s Francem Polancem iz Varej. Leta 1931 sta Roza in Franc Polanec zemljo s hiško v Dravcih prodala Francu in Mariji Poslančec, ki sta z otroki tam najbrž bivala že pred tem.[1796]

- Franc Habjanič – logar v Slavoniji

Anin mlajši brat Franc je ostal na Lekečinčevi domačiji (v Habjaničevi novi hiši). Leta 1908 se je poročil z Marijo Vindiš iz Leskovca, ki je ob poroki stanovala v Varejah. Ker je bil Franc izučen logar (gozdarski uslužbenec), je bil poslan na delo v Slavonijo, kamor ga je spremljala njegova žena Marija.

V Terezovcu na Suhopolju v Slavoniji se jima je leta 1910 rodila najstarejša hči Elizabeta (Lekečinčeva Lizika). Po vrnitvi v Slovenijo sta živela na Frančevi domačiji na Rtiču v Dravcih. Od Adalberta Ružičke sta leta 1912 odkupila nekaj zemlje ter tako povečala domačijo.

[1796] O tem v poglavju o Pignarjevih – Dravci 14.

Habjanič-Lekečinec

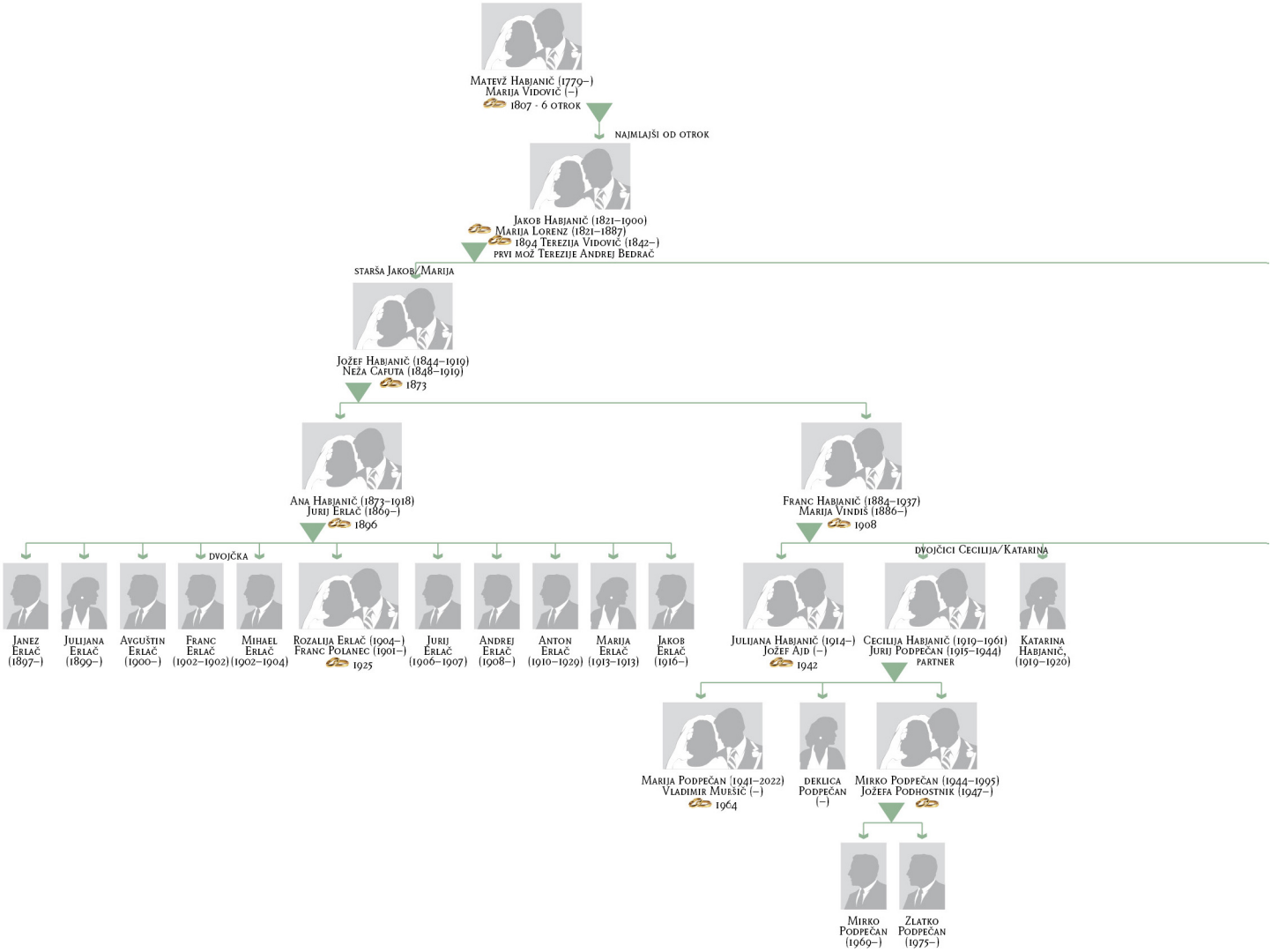

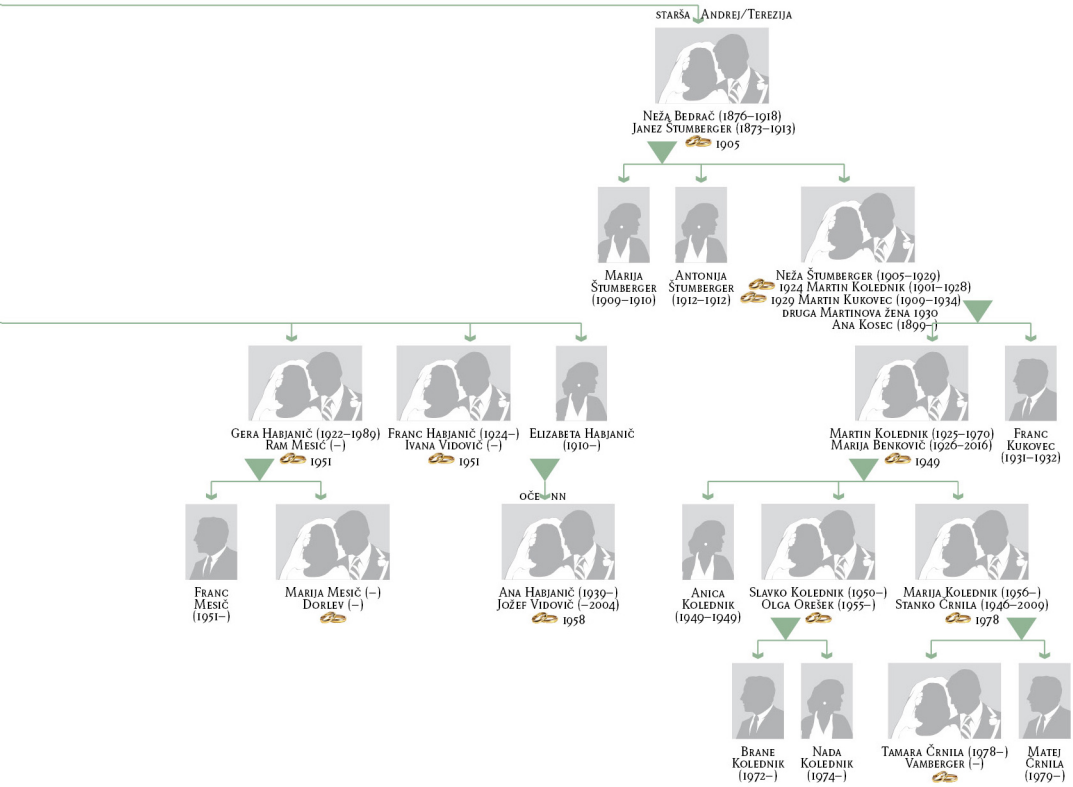
STARŠA ANDREJ/TEREZIJA
NEŽA BEDRAČ (1876–1918)
JANEZ ŠTUMBERGER (1873–1913)
1905
MARIJA ŠTUMBERGER (1909–1910)
ANTONIJA ŠTUMBERGER (1912–1912)
NEŽA ŠTUMBERGER (1905–1929)
1924 MARTIN KOLEDNIK (1901–1928)
1929 MARTIN KUKOVEC (1909–1934)
DRUGA MARTINOVA ŽENA 1930
ANA KOSEC (1899–)
GERA HABJANIČ (1922–1989)
RAM MESIĆ (–)
1951
FRANC HABJANIČ (1924–)
IVANA VIDOVIĆ (–)
1951
ELIZABETA HABJANIČ (1910–)
MARTIN KOLEDNIK (1925–1970)
MARIJA BENKOVIČ (1926–2016)
1949
FRANC KUKOVEC (1931–1932)
OČE NN
FRANC MESIČ (1951–)
MARIJA MESIČ (–)
DORLEV (–)
ANA HABJANIČ (1930–)
JOŽEF VIDOVIČ (–2004)
1958
ANICA KOLEDNIK (1949–1949)
SLAVKO KOLEDNIK (1950–)
OLGA OREŠEK (1955–)
MARIJA KOLEDNIK (1956–)
STANKO ČRNILA (1946–2009)
1978
BRANE KOLEDNIK (1972–)
NADA KOLEDNIK (1974–)
TAMARA ČRNILA (1978–)
VAMBERGER (–)
MATEJ ČRNILA (1979–)

V Dravcih so se jima rodili še štiri hčerke in sin. Hči Julijana se je rodila sredi junija 1914, mesec in pol preden je Avstro-Ogrska napovedala vojno Kraljevini Srbiji. Oče Franc je bil vpoklican v vojno, skupaj z več fanti iz vasi. Takoj po vrnitvi s fronte je januarja 1919 umrl Frančev oče Jožef, konec leta 1919 pa še njegova mama Neža. Stara sta bila 75 oziroma 71 let.

Tri tedne pred smrtjo mame Neže sta se Francu in Mariji Habjanič rodili dvojčici Cecilija in Katarina, a je slednja čez pol leta umrla. Leta 1922 se je rodila Gera in nazadnje (leta 1924) še sin Franc.

Tako je po letu 1925 pri Lekečinčevih v Dravcih živela družina Franca in Marije Habjanič s petimi otroki. Otroci so odraščali v težkih razmerah, kar je razvidno tudi iz odvzema poslovne sposobnosti staršema zaradi pijančevanja leta 1932. Spomladi 1937 je umrl Franc, star 52 let, med vojno pa še njegova žena Marija.

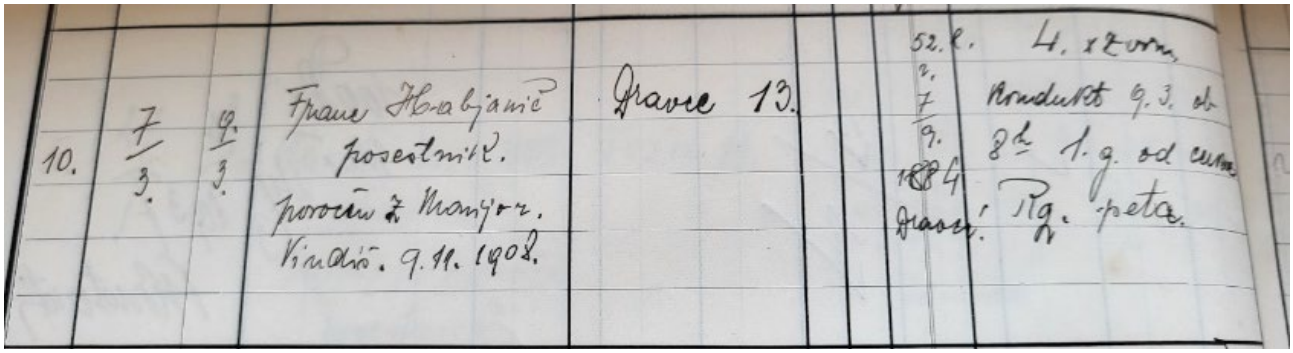

Slika 1041: Pogrebni protokol za Franca Habjaniča, 9. marca 1937.[1797]



Slika 1042: Gerčka Habjanič (desno) pri sosedi Anici in njeni mami Mariji Poslančec, 1949.[1798]

[1797] Arhiv Župnije sv. Vida.
[1798] Zasebni arhiv Marte Milošič.

Cecilija, dvojčica pokojne Katarine, je bila ob začetku vojne v zvezi z Jurijem Podpečanom iz Stranic pri Slovenskih Konjicah, ki je bil izučen za mizarja. Živela sta v Dravcih, kjer se jima je pred vojno rodila hči Marija, nato pa še ena hči, ki je umrla kmalu po rojstvu.[1799] Med vojno se jima je leta 1944 rodil sin Mirko (Fric), ki je po vojni odraščal pri teti Liziki v Dravcih. Oče Jurij ga ni nikoli videl, saj ga je aretiral gestapo in kot pripadnika odpornikov poslal v Dachau, kjer je umrl marca 1944.[1800]

Hči Marija Podpečan, ki je bila rojena leta 1941 v Dravcih, se je poročila v Maribor, sin Mirko pa je odšel v Nemčijo, po vrnitvi pa je z družino živel na Ptuju.



Slika 1043: Cecilija Habjanič (1919–1961).[1801]



Slika 1044: Mirko Podpečan z botrom, očetovim bratom Miho Podpečanom pri obhajilu, 1955.[1802]

Cecilijina sestra Julijana je leta 1936 izstopila iz rimokatoliške cerkve ter se leta 1942 poročila in čez pol leta razvezala od Jožefa Ajda. Najmlajša Lekečinčeva hči Gera se je leta 1951 poročila z Ramom Mesićem in se po dvajsetih letih zakona razvezala; malo pred slovensko osamosvojitvijo je umrla v Mariboru. Najmlajši Franc, rojen leta 1924, je bil z 19. leti mobiliziran v nemško vojsko. Po vojni se je poročil z Ivano Vidovič iz Leskovca; tudi on se je po dvajsetih letih zakona razvezal.

[1799] Korespondenca avtorice z Zlatkom Podpečanom, junij 2024.
[1800] Več o tem v poglavju o 2. svetovni vojni v splošnem delu knjige.
[1801] Zasebni arhiv Zlatka Podpečana.
[1802] Zasebni arhiv Zlatka Podpečana.



Slika 1045: Marija Podpečan (hči Lekečinčeve Cilike) med Alojzijo in Marijo Mohorko (po domače Žlahtičevima) med obiranjem hmelja v Savinjski dolini, okrog leta 1958.[1803]



Slika 1046: Marija Podpečan (spodaj desno) z Dravčani v Savinjski dolini, okrog leta 1958.[1804]

[1803] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1804] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec. Iz Dravc spredaj tudi Marija in Alojzija Mohorko ter Ana Arnejčič, v drugi vrsti pa Janez Arnejčič.



Slika 1047: Marija Podpečan z možem in s hčerko.[1805]

– Lizika – zadnja Lekečinčeva v Dravcih

Najstarejša Frančeva in Marijina hči Lizika Habjanič, ki je bila rojena leta 1910 v Slavoniji, je po mamini smrti prevzela domačijo v Dravcih, od katere je del (travnikov in gozdov) prepustila sestram oziroma njihovim otrokom. Leta 1939 je rodila nezakonsko hčer Ano Habjanič, katere botri sta bili sestri Ana in Cornelia Schäffer s sosednjega hriba v Varejah. Šlo je za hčeri avstrijskega vojaškega častnika in posestnika Eduarda Schäfferja, sina ptujskega trgovca s sladkorjem Antona Schäfferja.

Ana Habjanič se je leta 1958 poročila z Jožefom Vidovičem iz Dravinjskega Vrha, s katerim je bila poročena do njegove smrti leta 2004. Po prodaji posesti v Dravcih je pri njej živela njena mama Lizika.

Spomladi 1965 sta Lekečinčevo posest v Dravcih kupila Anton in Jožefa Milošič iz Varej. Z njima je v Dravce prišla tudi Jožefina mama Marija Milošič, rojena Flajšman. Neko avgustovsko nedeljo leta 1980, ko je bila stara že 86 let, so jo našli mrtvo v gozdu. Storila je samomor z obešanjem. Hišo je po smrti Antona in Jožefe nasledil sin Srečko; njegova sestra Zdenka živi z družino v Varejah.

5.4 Hiša št. 16: Belšakov vrh

Zadnja preostala hiša na Rtiču je t. i. Belšakov vrh, to je hiša med nekdanjima (Lekečinčevima) hišama Jakoba Habjaniča in njegovega sina Jožefa – danes Dravci 16.

[1805] Zasebni arhiv Zlatka Podpečana.

Majhna posest je pripadala Krajnčevim iz spodnjega dela vasi (danes Dravci 11) vse od leta 1789, ko je bil Videk Krajnc vpisan v zemljiško knjigo na delu dominikalne posesti Borl, pa do leta 1873, ko jo je njegov pravnuk Anton Krajnc prodal Mariji Vidovič. Videk Krajnc si je očitno konec 18. stoletja, ko je bil Rtič dodeljen Jakobu Krajncu, pridržal del vinograda na Rtiču. A njegov pravnuk Anton Krajnc je imel finančne težave. Na sodni dražbi je izgubil del posesti, ki jo je kupil sosed Jožef Belšak III. (zgornji Tumpa). Še pred tem pa je očitno finančno situacijo reševal tudi z odprodajo dela posestva. 23. novembra 1873 je sklenil prodajno pogodbo z Marijo Vidovič, najbrž tedaj že dolgoletno najemnico njihovega »vrha« na Rtiču.

– Tretji Vidovičevi v Dravcih

Krajnčev vrh na Rtiču, med hišo Jakoba Habjaniča in njegovega sina Jožefa, je torej kupila Marija Vidovič. S prihodom njene družine na Rtič je bila to že tretja hiša v Dravcih z Marijo Vidovič. Kot druga naseljena hiša na Rtiču je dobila hišno številko Dravci 19 (danes Dravci 16).

Marija Vidovič iz druge polovice 19. stoletja na Rtiču je bila rojena kot Marija Belšak leta 1801 v Dravcih. Bila je hči spodnjega Tumpa – Matevža Belšaka in njegove žene Gere Feguš (z današnje domačije Dravci 9).

Pred poroko leta 1836 je rodila nezakonsko hčer Nežo Belšak. Kasnejši matični podatki potrjujejo, da je bil Nežin oče Marijin bodoči mož Matevž Vidovič, viničarski sin. Ko sta bila Marija in Matevž stara 35 let, sta se poročila – Matevž je ob poroki stanoval na Vidmu. Tri leta po poroki, leta 1839, se jima je v Varejah rodil sin Pavel Vidovič.

Iz objave v Grazer Zeitung je razvidno, da je Marija tožila brata Jožefa Belšaka, ker ji ni izplačal dela dediščine in prišlo je do izvršbe na Tumpovo posestvo.[1806] Ali je Marija pri tem kaj dobila, ni znano. Kajžo na dravskem Rtiču sta Marija in Matevž Vidovič od Filipa Krajnca namreč kupila veliko kasneje. Vpis v zemljiško knjigo je bil sicer izveden v korist Marije Vidovič, rojene Belšak, šele po moževi smrti, leta 1874, a je iz drugih podatkov mogoče sklepati, da so Vidovičevi živeli na dravskem Rtiču že vsaj dvajset let prej – torej tudi pred prihodom Lekečinčevih na Rtič.

Hiška na Rtiču je postala ne samo domovanje Marijine nepremožne družine, ampak tudi pribežališče za Marijino sestro Gero Belšak, ki se ni mogla poročiti. Medtem ko je leta 1848 rodila nezakonskega sina Ignaca Belšaka na domačiji Spodnjih Tumpovih, je še ne štiriletni deček umrl leta 1852 pri teti Mariji, v hiši Dravci 19. Pred božičem leta 1860 je Marijina nezakonska hči Neža Belšak v Dravcih 19 na Rtiču rodila nezakonskega sina Štefana Belšaka. Medtem ko Štefanov oče ni bil zapisan v rojstno matično knjigo, je župnik pri njegovi mami Neži pripisal, da je Nežin oče Matevž, kar potrjuje, da je bila Neža hči Marije Belšak in njenega moža Matevža Vidoviča.

[1806] Najava dražbe zoper Jožefa Belšaka na prošnjo Marije Vidovič iz Dravcev, Grazer Zeitung, 13. 6. 1844, str. 10.

– Pavel Vidovič in Neža

Matevž Vidovič je umrl po božiču leta 1872. Konec naslednjega leta je Marija sklenila kupno pogodbo z Antonom Krajncem in se vpisala v zemljiško knjigo. Umrla je februarja 1878. Domačijo je po mami nasledil sin Pavel Vidovič, ki se je kot lastnik hiške naposled vendarle lahko poročil – junija 1878 se je v starosti 39 let v Cirkulanah poročil z 20-letno Nežo Belšak iz Gradišč. Kaj je bilo s Pavlovo polsestro Nežo Belšak in z njenim nezakonskim sinom Štefanom Belšakom, ne vemo. Da bi Pavel in Neža Vidovič imela potomce, iz matičnih knjig ni razvidno. Leta 1890 je Pavel kot dninar (najemniški delavec) umrl v ptujski bolnišnici; pokopan je bil pri Sv. Juriju na Ptuju.

– Vdova Pavla Vidoviča proda v Dravcih in odide v Barislovce

Pol leta po njegovi smrti, februarja 1891, se je šele 33-letna vdova Neža vnovič poročila, in sicer z deset let starejšim vdovcem Karlom Dolinškom iz Barislovcev, ter se odselila k možu, kjer je umrla leta 1937, stara 80 let. Karl je umrl deset let prej, prav tako v 80. letu starosti. Karlova hčerka iz prvega zakona Ana Dolinšek se je leta 1894 poročila z Dravčanom Blažem Letičem ml., ki je prav tako živel v Barislovcih na domačiji tasta Karla Dolinška in tam umrl leta 1921.

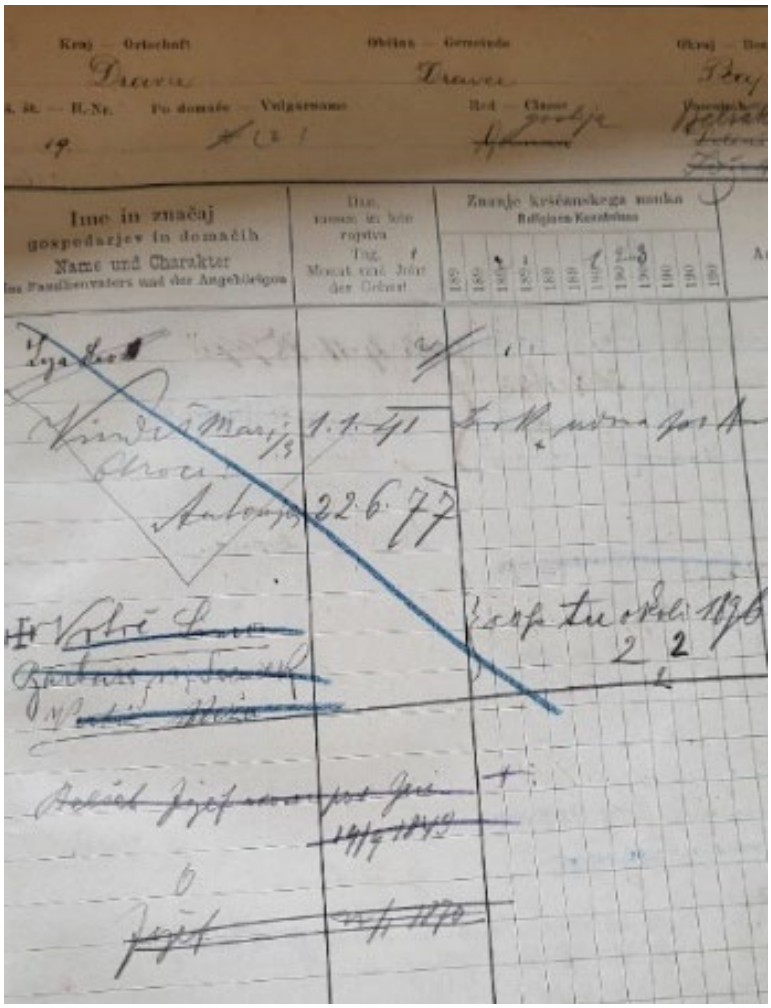

Slika 1048: Najemniki »Belšakovega vrha« na prelomu iz 19. v 20. stoletje.[1807]

[1807] Družinska knjiga Dravci, Župnije sv. Vida.

Karl in Neža Dolinšek sta hišo na Rtiču prodala. Kupca sta bila Jožef in Elizabeta Mihelač iz Pobrežja. Že pred nakupom sta Mihelačeva očitno živela v Dravcih, saj se jima je maja 1892 v Dravcih rodila hči Marija Mihelač, ki je pri starosti dveh mesecev umrla. Leta 1896 sta Mihelača vpisana v zemljiško knjigo in sta ostala lastnika približno deset let, zatem pa sta hišo prodala Jožefu Belšaku iz Dravcev.

V tem desetletju Mihelačeva nista bivala v Dravcih, ampak sta hišo oddajala v najem. Iz popisa v družinski knjigi je razvidno, da se je v tem času v hiši zamenjalo nekaj najemnikov. Glede na župnikove beležke v družinski knjigi je tam najprej živela Marija Vindiš (rojena leta 1841) s hčerko Antonijo (rojeno 22. junija 1877).

Vindiševo mamo in hčer so v hiši na Rtiču zamenjali Vertičevi. Simon Vertič, rojen leta 1842 v Dravinjskem Vrhu, je v Dravci 19 umrl leta 1902. Leta 1965 se je poročil s šest let starejšo Uršo Kaučovič iz Majskega Vrha. V družinski knjigi za Dravce 19 je ob njem zapisana Barbara Vertič, rojena Svenšek. Z njima je bila v Dravcih še hčerka Neža Vertič.

– 1906: Belšakov vrh

Leta 1906 zakonca Mihelač domovanje na dravskem Rtiču prodata bankrotiranemu Jožefu Belšaku III (Zgornji Tumpa), ki je zaradi dolgov izgubil domačijo v spodnjem delu Dravcev. Po tem ko je njegov upnik Aleksander Pinterič s Ptuja prodal njegovo posestvo, je Belšaku očitno ostalo toliko denarja, da je kupil manjšo hiško z nekaj zemlje na Rtiču. Kot je razvidno iz družinske knjige, je z njim v Dravcih 19 bival najstarejši sin, Jožef Belšak IV (datum v družinski knjigi je namreč njegov rojstni datum).

Že leta 1911 je bila sklenjena kupna pogodba med očetom Jožefom Belšakom in njegovim sinom Janezom, ki je bil rojen leta 1876 v Dravcih 13 in je bil od leta 1898 poročen z Antonijo Bezjak v Stojncih.[1808] Sin je tako očitno kupil očetovo kajžo na dravskem rtiču. Morda je oče ponovno nakopičil dolgove, ki bi ogrožali še drugo Tumpovo domovanje v Dravcih. Leta 1912 sta Janez in Antonija dobila še najmlajšo hčer Nežo. Naslednjo jesen, novembra 1913, je v ptujski bolnišnici umrl ded Jožef Belšak, ki se je leta boril z dolgovi. Leta 1937, očitno po Janezovi smrti, je Antonija dravski vrh zapisala hčerki Neži.

– Neža Belšak se poroči v Dravce

Ker je s starši hodila na vrh v Dravce, je Neža Belšak tu spoznala soseda Jožeta Poslančeca (Pignarjevega Pepiča), ki je okrog leta 1930 prišel z Reke v Haloze. Poročila sta se in skupaj zaživela na dravskem Rtiču, na dotedanjem Belšakovem vrhu. Tam se jima je po vojni rodil sin Tine Poslančec. Z dednim dogovorom med Jožetom in Anico Poslančec iz leta 1955 se je del posesti Jožetovih staršev pripojil k posesti Jožeta in njegove žene Neže. Prvotna zemlja pri stari hiši Dravci 19 (danes Dravci 16) je bila torej manjša od današnje. Neža Poslančec, rojena Belšak, je umrla decembra 1971 v Dravcih (kot Pignarjeva Neža). V povezavi z njenim pogrebom je v vasi ostala zgodba, da konji niso zmogli potegniti voza z njeno krsto na hrib; kopali so s kopiti in kopali, naenkrat pa je prišla prikazen in konji so z lahkoto prišli na hrib.

[1808] O tem v poglavju o zgornjih Tumpovih pri hiši št. 10.



Slika 1049: Pogreb Neže Poslančec, ob njej mož Jože, sin Tine ter sovaščani.[1809]



Slika 1050: Trgatev pri Pepiču na Rtiču.[1810]



Slika 1051: Tine Poslančec s teto Anico.[1811]

[1809] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič. Fotografije s tega pogreba so ohranjene pri več hišah.
[1810] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1811] Zasebni arhiv Marte Milošič.

Sin Tine je s svojo družino, ki si jo je ustvaril z Ivanko Mihelač iz Kicarja, večino časa preživel v Nemčiji. Ko je nasledil domačijo v Dravcih, je zgradil novo hišo. Od leta 2022 je vdovec in je le redko v Dravcih.

5.5 Dravci 13a: Belšakovi s pogledom na rojstne Stojnce

Tinetov bratranec Jože Belšak, sin Nežine starejše sestre Marije Belšak, rojen leta 1923 v Stojncih, je po vrnitvi iz Nemčije v Dravcih kupil nastajajoči vikend s pogledom na rojstne Stojnce. Tam je do smrti živel z ženo Danico iz Pernice, ki jo je spoznal v Nemčiji – na naslovu **Dravci 13a**. Danica v času pisanja v Dravcih živi sama.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

6 »Spodne Drafze« – Tajna pod Dravci

Kot je pojasnjeno v splošnem delu knjige, je del Sovič zgodovinsko sodil pod Dravce. Katere hiše in kdaj, se je sicer skozi leta spreminjalo. To je namreč posledica dejstva, da Sovič v srednjem veku ni bilo, pač pa je območje današnjih Sovič delno sodilo pod Tajne, delno pa pod Najdešnico. Ko se je Najdešnica razdelila na Soviče in Repišče, so Tajne počasi priključili k Sovičam in kraja Tajna več ne zasledimo. Kljub temu pa je ena hiša v Tajnah v tem procesu sodila pod Dravce. Šlo je za Koroščevo hišo (kasneje Šulovo in Tejekovo – Dravci 15, danes Soviče 11), ki je bila zajeta pod Dravce že v zadnji četrtini 18. stoletja. Ko so v Dravcih opustili hišo Dravci 14, ker se je Weisbacherjeva vdova odselila v Tržec, so tudi hišno številko Dravci 14 prenesli v Tajne, in sicer na Petrovičevo hišo (po domače Kosovi), ki je bila nato prav tako prodana Tejekovim (danes Klinčevi, Soviče 10). Ko je naslednik Šulovih – Jožef Cafuta (po domače Tejekov), ki je od otroštva živel na naslovu Dravci 15 – postal dravski župan, je celotni del Sovič na levi strani ceste Videm–Leskovec priključil Dravcem, v določenem obdobju pa kar celotne Soviče. Obenem kraj Soviče ni bil ukinjen, ampak se pojavlja nejasno podvajanje naslovov. Delen razlog za podvajanje izhaja iz dejstva, da je občina Dravci zajemala vasi Dravci, Soviče in Ljubstavo, nato pa samo vasi Dravci in Soviče, pa tudi tega, da so Soviče vse od vzpostavitve katastrskih občin do danes sodile pod k.o. Dravci. Čeprav načeloma zgodovinska vas Tajna po prvi svetovni vojni in Cafutovi smrti ni bila več del Dravcev, še po drugi svetovni vojni najdemo dokumente, ki to območje prištevajo k Dravcem.

Tukajšnja predstavitev dravskih družin tako ne zajema celotnih Sovič, ampak zgolj nekaj družin iz Tajn, za katere je najbolj jasno razvidno, da so sodile pod Dravce. Še najbolj to velja za Tejekove, ki so bili pod Dravci vsaj 150 let. Ostale družine so bile pod Dravci krajši čas, najbolj očitno v času župana Jožefa Cafute (Tejeka). Sicer so pa bile že zaradi bližine Dravcev z vasjo tesno povezane in so tudi iz tega razloga zajete v prikaz.

Pri tem že uvodoma izpostavljam, da so v 18. in 19. stoletju v Sovičah živele štiri družine Cafuta: ena na naslovu Soviče 2, druga na Soviče 5, tretja na Soviče 6 in četrta na Soviče 11. Na naslovu Soviče 6 so živeli Tejekovi, ki so nato domačijo prodali Merčevim in se preselili na naslov Dravci 15 (Soviče 15). Druga družina Cafuta so bili Pozničarjevi, ki na mestu današnje hiše Soviče 9 (zgodovinsko pa Soviče 11,

Tajna 11 in Dravci 11) živijo vsaj tristo let. Da bi imeli družini Tejekovih in Pozničarjevih skupnega prednika, se ni potrdilo – vsaj ne v času treh stoletij, kar vaščane beležijo matične knjige.

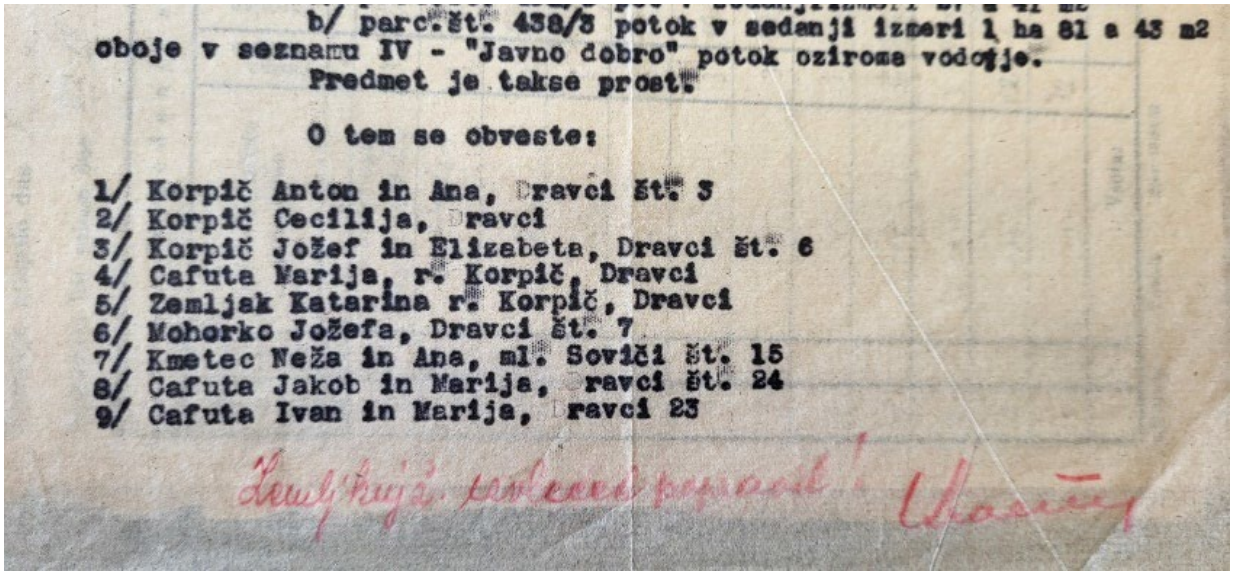
b/ parc. št. 438/3 potok v sedanji izmeri 1 ha 81 a 43 m2
oboje v seznamu IV - "Javno dobro" potok oziroma vodotje.
Predmet je takse prost.

O tem se obveste:

1/ Korpič Anton in Ana, Dravci št. 5
2/ Korpič Cecilija, Dravci
3/ Korpič Jožef in Elizabeta, Dravci št. 6
4/ Cafuta Marija, r. Korpič, Dravci
5/ Zemljak Katarina r. Korpič, Dravci
6/ Moborko Jožefa, Dravci št. 7
7/ Kmetec Neža in Ana, ml. Sovič št. 15
8/ Cafuta Jakob in Marija, Dravci št. 24
9/ Cafuta Ivan in Marija, Dravci 23

Slika 1052: Delitev Korpičeve dediščine leta 1953 z obvestilom sosedom, iz katerega izhaja, da sta bila Ivan in Marija Cafuta (Pozničarjeva) na naslovu Dravci 23, Jakob in Marija Cafuta (Tejekova) pa na naslovu Dravci 24.[1812]

Cafutovi na naslovu Soviče 5 so živeli na »Malekovem bregu« – v drugi polovici 19. stoletja se je namreč Gera Cafuta iz te linije poročila s Francem Habjaničem, ki je nasledil posestvo svojega tasta Jakoba Cafute. Župnik je v družinski knjigi zapisal, da je domače ime družine »Malek«. Malekovi so tako zgodovinsko bili Cafutovi in ne Habjaničevi. Oni niso sodili pod Dravce z izjemo krajšega časa okrog leta 1900, ko so celotne Soviče uvrstili pod Dravce. Za Cafutove na naslovu Soviče 2 nimam povezave do današnjih dni.[1813] Zdi se, da so bili tudi oni po domače Malekovi. Ti dve hiši nista zajeti v prikaz v tej knjigi, saj se ne pojavljata pod Dravci.

Kot je pojasnjeno predhodno, sta tudi v Dravcih pri Dravi v različnih obdobjih 18. in 19. stoletja živeli dve družini Cafuta. Za tisto, ki je živela na današnjem Žlahtičevem, ni mogoče izkazati povezave s Cafutovimi iz Sovič, medtem ko je Janez Cafuta, ki je v 19. stoletju živel na mestu današnje domačije Dravci 7, prihajal iz Gradišč. Današnja družina Cafuta iz Dravcev 6 pa predstavlja potomce Tejekovih iz Sovič.

6.1 Dravci 15 – od Koroščevih do Tejekovih

6.1.1 Zgodnje obdobje

– *Šulovi nasledijo Korošce*

Hiša na vrhu hriba v Sovičah, nad nedavno (Tejekovo) domačijo Ivana in Julijane Cafuta, je imela številko Dravci 15 že v začetku 19. stoletju. Ker sta bili hiši Dravci 16 in Dravci 17 številčeni že vsaj v zadnji četrtini 18. stoletja, pa najbrž že tedaj, saj bi bilo sicer številčenje ostalih hiš drugačno.

[1812] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI ZAP 0064/030 GURS.
[1813] Najkasnejša podatka iz te družine imam o poroki leta 1915 med Julijano Cafuta, rojena 11. 1. 1886, Soviče 2, starša Jožef in Terezija, rojena Vidovič. Poročila se je z Jožefom Kmetcem iz Pobrežja; ter iz leta 1919, ko se v drugo poroči 50 letni vdovec Franc Cafuta, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič z vdovo Terezijo Merc iz Sovič 6. Nazadnje je iz te družine razvidna Nada Cafuta, poročena Fajfar, rojena 1963.

V 18. stoletju je tu živela družina Korošec. V stari zemljiški knjigi je bil Matija Korošec leta 1773 prevzemnik posestva v Dravcih. Njegov naslednik je bil Sebastijan (Fabijan) Korošec, ki je posest prevzel leta 1791. Iz rojstne matične knjige je razvidno, da je 12. januarja 1802 njegova žena Marija rodila hči Nežo Korošec. Neža je v zemljiški knjigi kot prevzemnica očetovega posestva zapisana leta 1818.

Neža Korošec se je poročila z Matevžem (ali tudi Matijo) Šula (nem. *Schulla*) in domačija tako postane Šulova. Od kod je bil Nežin mož Matevž Šula, ni razvidno. Neža je leta 1810 rodila hčerko Ano, ki je bila poročena z Andrejem Krajncem iz Varej. A Neža Korošec je kmalu po rojstvu hčerke umrla in Matevž se je poročil z drugo Nežo – Kolednikovo, najbrž iz sosednje hiše v Tajni.

Šula

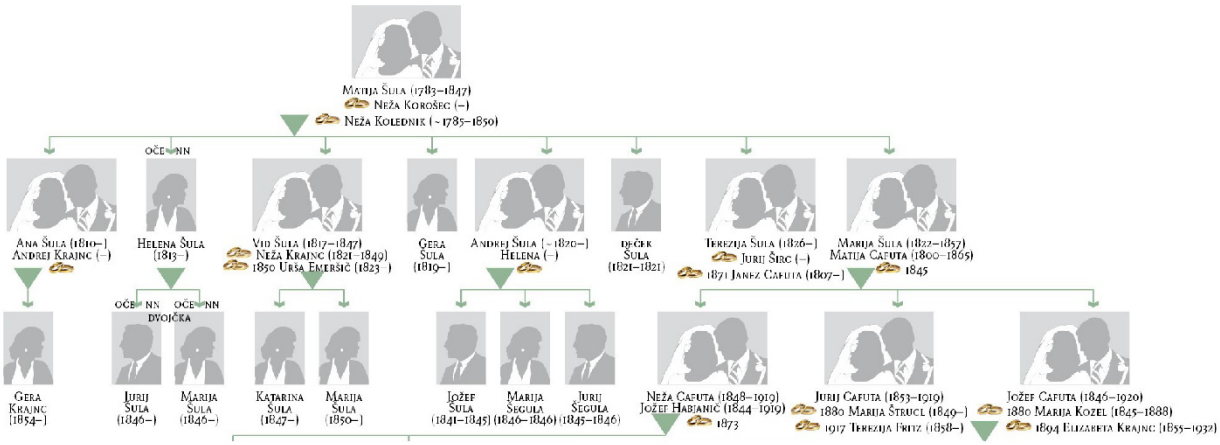

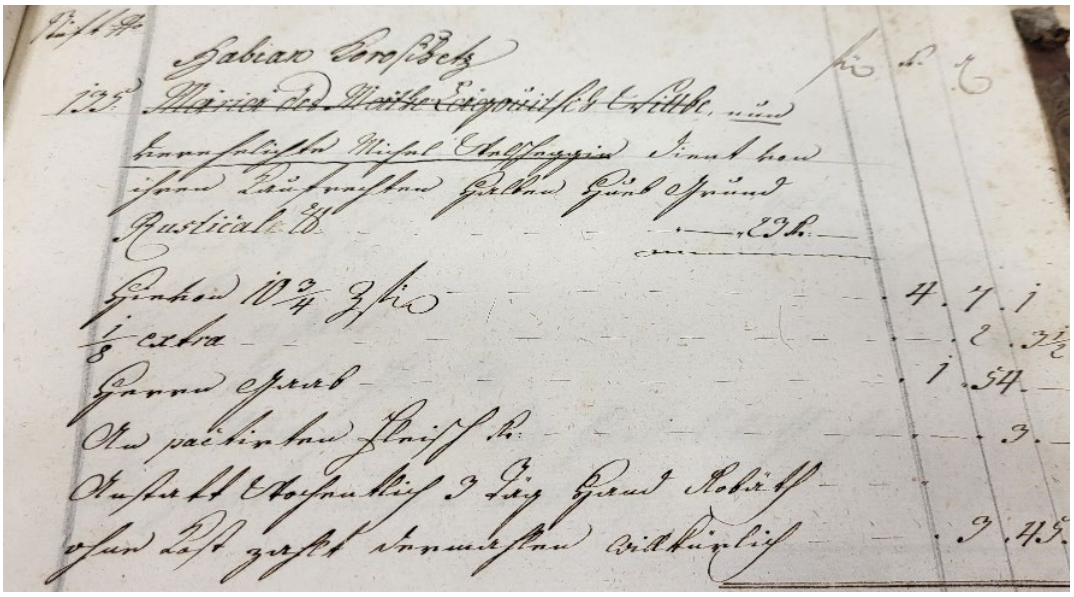

Slika 1053: Marija, žena Matije Korošca, vpisana v urbar Dravci – nad njo zapisan sin Habijan Korošec.[1814]

[1814] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.

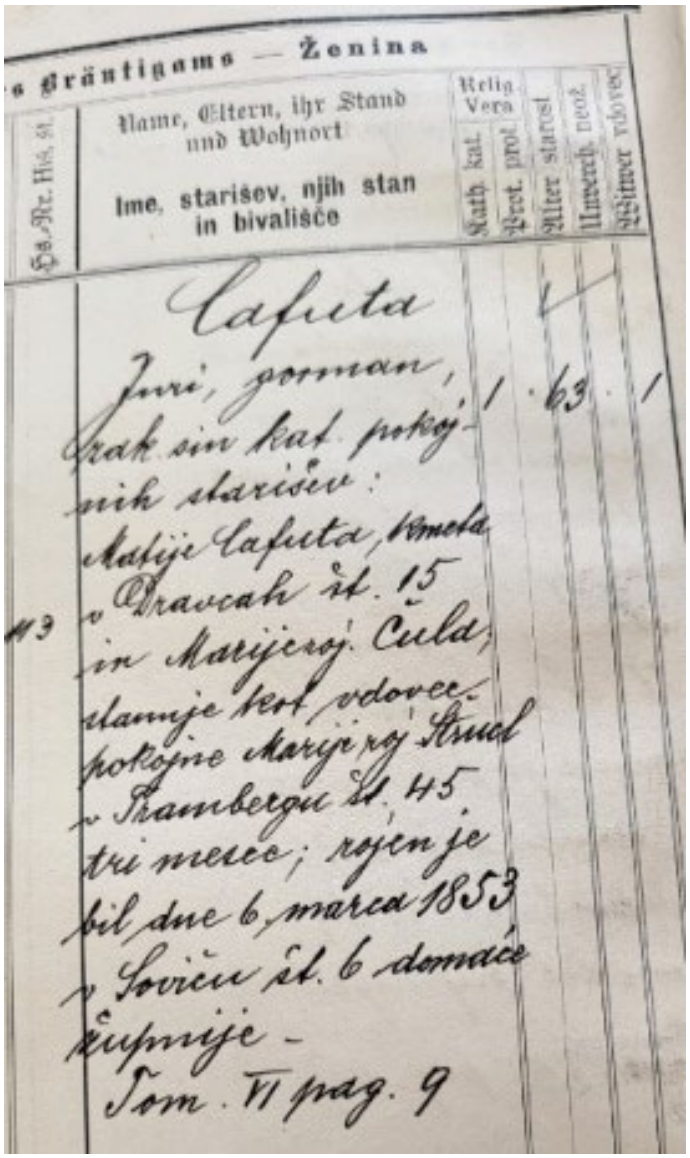

Slika 1054: Juri Cafuta (1853–1919), katerega mama je bila Marija Čula.[1815]

Priimek Schulla so poslovenili tudi Čula – denimo pri drugi poroki Jurija Cafute, katerega mama je bila Marija Čula, a po mnenju jezikoslovca Silva Torkarja je pravilneje posloveniti v Šula.[1816]

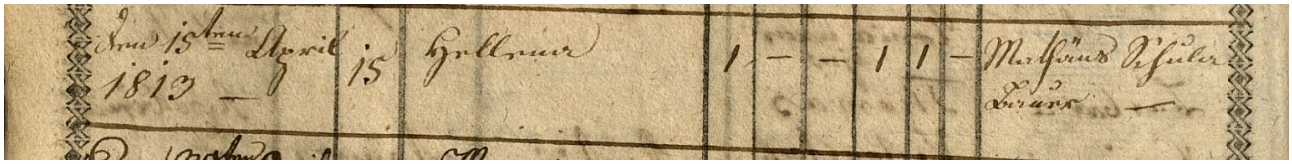

Slika 1055: Helena Šula, rojena 1813 v Dravcih 15, starša Matevž Šula in Neža, rojena Kolednik.[1817]

Neža Kolednik, poročena Šula, je med leti 1813 in 1826 rodila sedem Matevževih otrok – eden je bil mrtvorojeni, od preostalih šestih pa so bile štiri hčerke in dva sinova. Najstarejša Helena je bila rojena leta 1813. Njeno rojstvo je prvo zabeleženo rojstvo na naslovu Dravci 15. Helena je leta 1846 neporočena

[1815] Poročna matična knjiga Župnije sv. Vida.
[1816] Korespondenca avtorice s Silvom Torkarjem, maj 2024.
[1817] Krstna matična knjiga Župnije sv. Vida, 1803–1823, str. 4

rodila dvojčka – Jurija in Marijo. Oba sta umrla isto leto. Nekaj mesecev za njima je umrl tudi njun ded – Matija Šula (leta 1847) in leta 1850 še babica Neža, rojena Kolednik. V letih 1845–1850 je bilo tako veliko smrti v tej družini, od otrok do starejših.

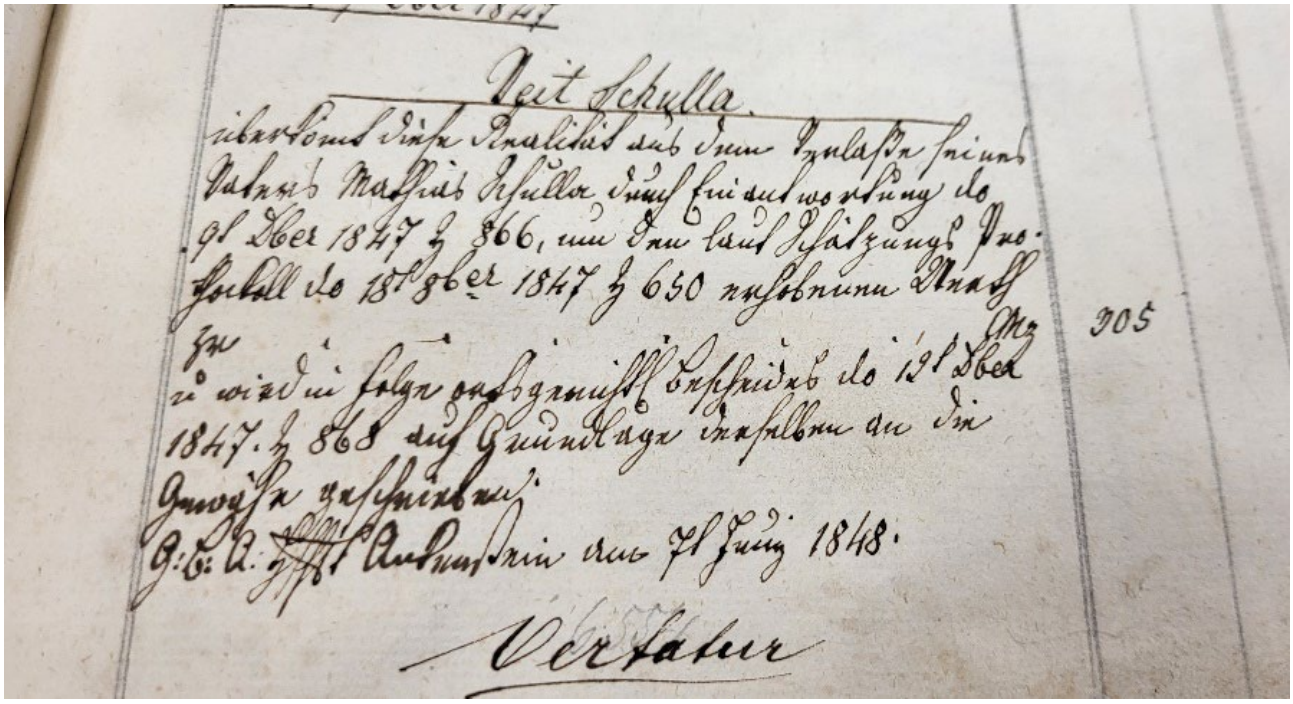

Slika 1056: Vid Šula v zemljiški knjigi gospostva Borl, 1847.[1818]

Helenin brat Vid Šula (rojen leta 1817) je leta 1842 prevzel nekdanje Koroščevo posestvo. Poročen je bil z Nežo Krajnc, ki je umrla leta 1849 v starosti 28 let in Vid se je naslednje leto v drugo poročil z Uršo Emeršič iz Skorošnjaka, ki je pred poroko bivala pri Šulovih v Dravcih – najbrž kot dekla. Iz rojstne matične knjige izhaja, da je Urša že pred smrtjo Vidove prve žene rodila njegovega otroka – hči Katarina je bila rojena leta 1847, hči Marija pa pol leta po poroki staršev v letu 1850. V zemljiški knjigi zasledimo, da je Vid Šula leta 1847 v Dravcih kupil del posesti ob današnji Slatičevi domačiji, ki so pripadale ob smrti prezadolženemu Jožefu Vidoviču, ki je bival na današnji domačiji Dravci 7. Posest še danes pripada njegovim potomcem (Kukmačeve njive pod Gradiščami). Kot njegova prva žena, je tudi Vid umrl mlad – leta 1852, star 35 let.

Vidova mlajša sestra je bila Gera, rojena leta 1819, o kateri nimam drugih podatkov od rojstva – pri čemer so kot domači naslov v matični knjigi zapisane Soviče 15. Tako je tudi pri mrtvorojenem otroku Matije in Neže Šegula iz leta 1821. A pri rojstvu njunega brata Andreja župnik ponovno zapiše naslov Dravci 15. Andrej Šula je imel z ženo Heleno tri otroke – rojeni so bili v letih 1841–1846 in vsi trije umrli v letih 1845 in 1846.

[1818] Glavna zemljiška knjiga za rustikalno posest, št. 1087, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101. Foto JH, 2023.

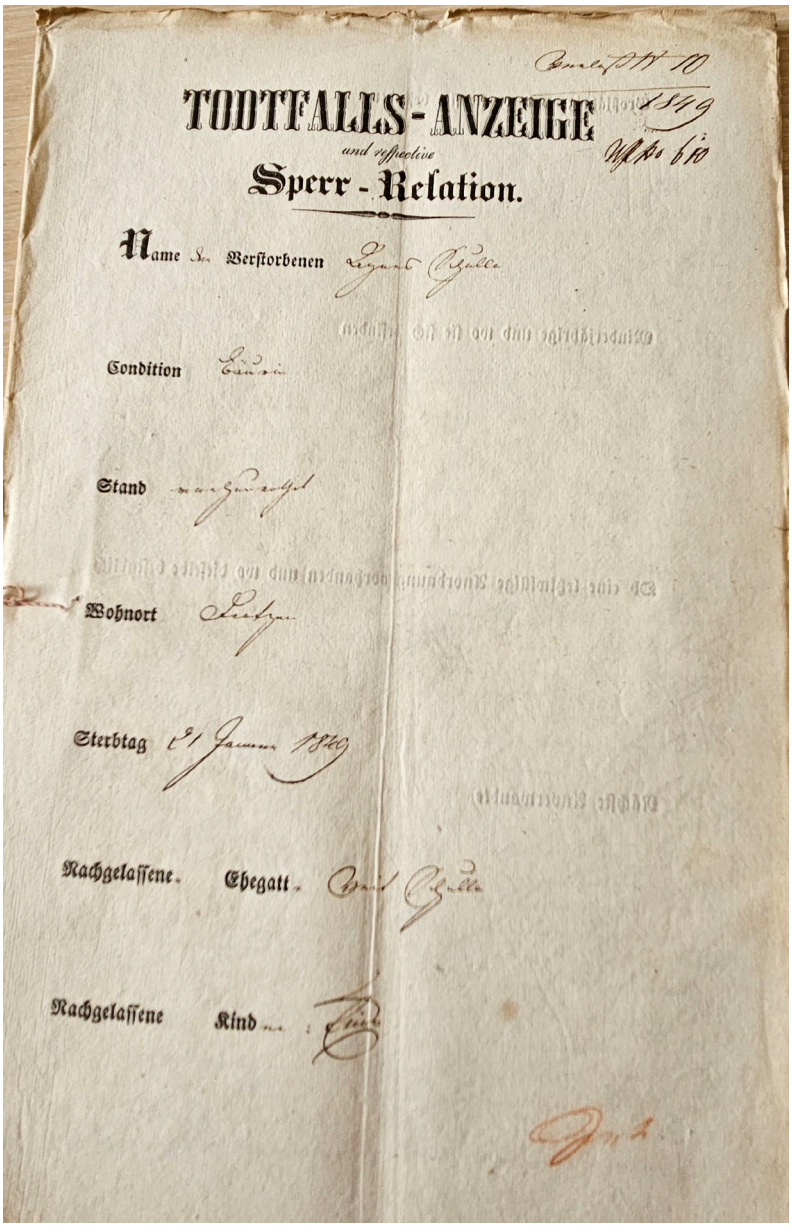
TODTFALLS-ANZEIGE
und respective
Sperr-Relation.
Name d. Verstorbenen
Condition
Stand
Wohnort
Sterbtag
Nachgelassene. Ehegatt.
Nachgelassene Kind

Slika 1057: Smrtovnica Neže Šula, rojene Krajnc, iz Dravcev, ki je umrla 21. 1. 1849.[1819]

O zadnjih dveh hčerkah Matije in Neže Šula je največ znanih informacij. Najmlajša Terezija (rojena leta 1826) se je prvič poročila z Jurijem Šircem iz Tržca, potem ko je ovdovela, pa se je pri 45. letih starosti poročila s 64-letnim vdovcem iz Dravcev – Janezom Cafuto. Izhajal je iz Gradišč in bil prvič poročen z Marijo Vidovič v Dravcih, ki je po očetu Jožefu Vidoviču leta 1827 prevzela po dražbah osiromašeno posest ob Dravi (danes Dravci 7).[1820] Ko je Marija umrla, se je Terezija priselila k Janezu Cafuti v Dravce. Ker je Janez posest namenil sinu Lovrencu, je bila po moževi smrti nepreskrbljena in je umrla leta 1896 v ptujski hiralnici, stara 70 let.

Predzadnja hči Marija Šula (rojena leta 1822 v Dravcih 15) pa se je poročila z Matijo Cafuto iz Tejekove družine.

[1819] Zapuščinski spisi sodišča Borl, SI_ZAP/0003/003/002.
[1820] Več o njima pri hiši Dravci 7.

6.1.2 Tejekovi

Tejekovi so v drugi polovici 18. stoletja živeli na današnji Merčevi domačiji v Sovičah. Zemljiškoknjižno sicer kaže, da je predhodno šlo za Krajnčevo domačijo. Mogoče je, da se je nekdo iz Tejekove rodbine priženil h Krajnčevim, saj so nekaj časa na istem naslovu živeli Krajnčevi (po domače Herlačevi) in Cafutovi, nato pa Krajnčevih postopoma ni več zaslediti.

Najstarejši znani prednik rodbine Tejekovih je bil Martin Cafuta, ki je bil rojen okrog leta 1755 in je bil poročen z Apolonijo. V letih 1773–1784 se jima je rodilo pet otrok. Za dva sinova (Jurija in Vida) ni drugih podatkov od rojstnih, enako tudi ne za hčerki Nežo in Barbaro. Naslednik Martina in Apolonije Cafuta pa je bil sin Bartolomej, ki je bil rojen leta 1776 v Tajni 6 (oz. Soviče 6). Njegova botra sta bila še iz Najdešnice, vasi, ki se kasneje več ne omenja (tj. bodisi iz današnjih Sovič oz. Repišč). Marca leta 1789, ko so se Dravčani vpisali kot lastniki svojih posestev na dominikalni posesti borlskih zemljiških gospodov, se je v zemljiško knjigo vpisala tudi Tejekova vdova Apolonija Cafuta. Leta 1822 pa je posestvo prevzel sin Bartolomej.

Bartolomej Cafuta (Tejekov Bartek) se je poročil z Ano Habjanič. V letih 1800-1821 je Ana rodila devet otrok. Najstarejši je bil njun naslednik Matija Cafuta, ki se je poročil s prej omenjeno sosedo – Marijo Šula. O preostalih Tejekovih otrocih, ki so se v prvih dveh desetletjih 19. stoletja rodili na današnji Merčevi domačiji v Sovičah, ne vemo veliko. Trije so bili sinovi (Matevž, Mihael in že omenjeni prvorojenec Matija), šest pa je bilo deklet (Marija, Barbara, Lucija, Urša, Marija in Gera). Njihovi rojstni podatki so zapisani v tretjem delu knjige. Neža, ki je bila rojena leta 1808, je na stari Tejekovi domačiji v Sovičah 6 umrla jeseni leta 1895, ko je bila stara že 87 let. Župnik v mrliško knjigo zapiše, da je bila »samska zasebnica«. Predvsem pa njena smrt kaže, da so Tejekovi tudi po prodaji posesti Merčevim obdržali del posestva na polju in tam je očitno živela samska sestra Matije Cafute.

– *Matija Cafuta se poroči z Marijo Šula in Tejekove preseli na sosednjo domačijo*

Bartolomejev sin Matija Cafuta se je, upoštevajoč, da je bil naslednik posestva, pozno poročil. Šele pozimi leta 1845, ko je bil star že 45 let, se je poročil s 23-letno sosedo Marijo Šula. Že naslednje leto se jima je rodil prvi sin – Jožef Cafuta (1846), nato še hči Neža (leta 1848) in sin Jurij (leta 1853). Mama Marija Šula, poročena Cafuta, je umrla že septembra 1857 v starosti 36 let, njen mož Matija pa leta 1865 v starosti 65 let. Oba na naslovu Dravci 15. Da bi se Matija po ženini smrti vnovič poročil in imel še kakšnega otroka, iz matičnih knjig ni razbrati.

Pri Tejekovih se je tako sredi 19. stoletja zgodila selitev. Vsi trije otroci Matije in Marije Cafuta so bili rojeni na naslovu Soviče 6 (danes Merčeva domačija). A leta 1854, leto po rojstvu najmlajšega Jurija, je Matija njihovo posest na polju prodal Jožefu in Apoloniji Merc, ki sta v Soviče prišla iz Gruškovja.[1821]

Leta 1852 je namreč umrl Marijin brat Vid Šula, ki je leta 1842 prevzel Šegulovo domačijo v Dravcih, tako da je Marija leta 1853 postala prevzemnica domačije. In Tejekovi so se preselili na Šulovo, kjer pa je, kot že omenjeno, Marija kmalu umrla. S svojo novo družino je tako na svoji domačiji živela največ tri ali štiri leta.

[1821] Več o Merčevih v posebnem poglavju v nadaljevanju.

Cafuta

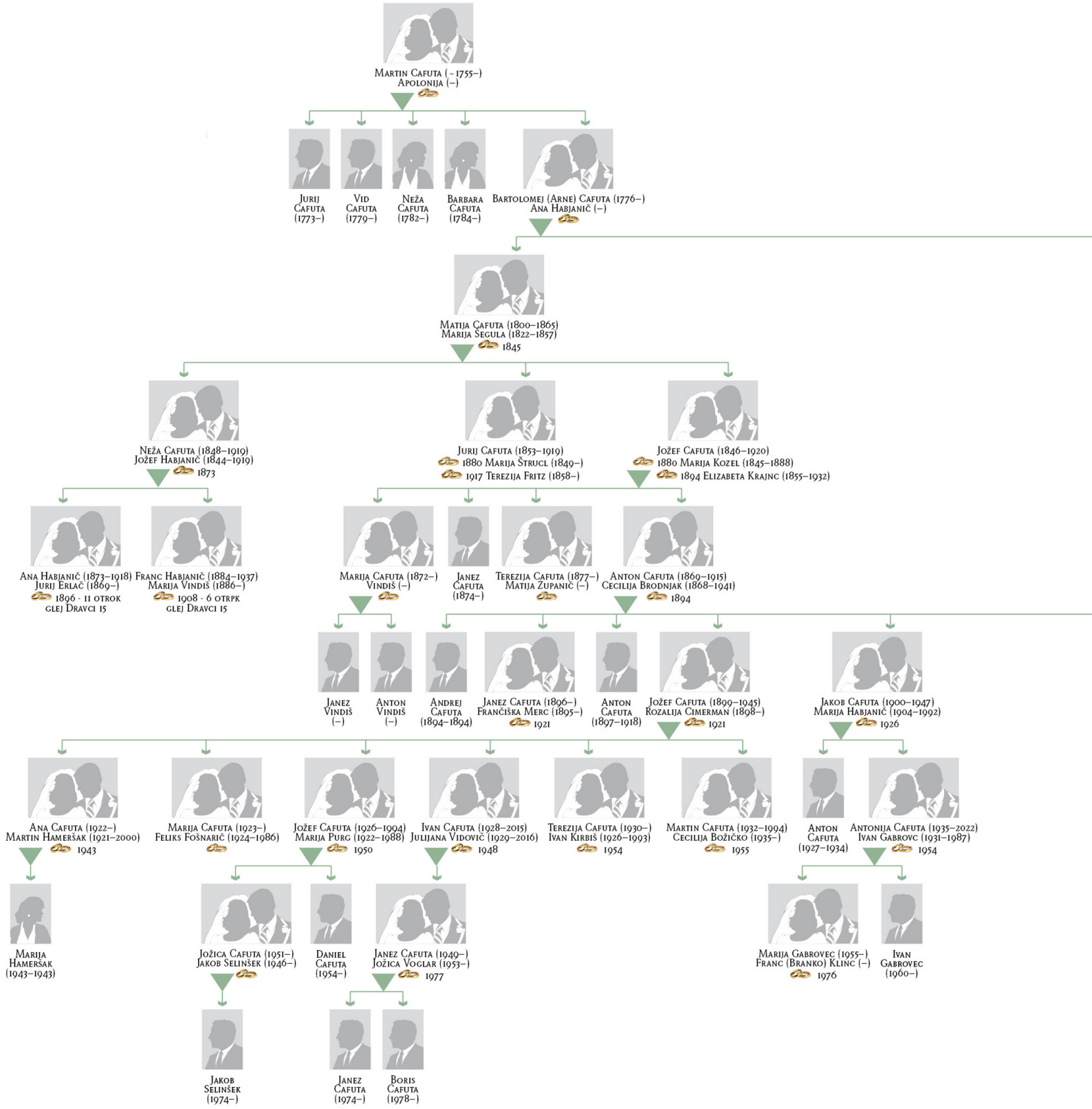
Martin Cafuta (- 1755–)
Apolonija (–)
Jurij Cafuta (1773–)
Vid Cafuta (1779–)
Neža Cafuta (1782–)
Barbara Cafuta (1784–)
Bartolomej (Arne) Cafuta (1776–)
Ana Habjanič (–)
Matija Cafuta (1800–1865)
Marija Segula (1822–1857)
1845
Neža Cafuta (1848–1919)
Jožef Habjanič (1844–1919)
1873
Jurij Cafuta (1853–1919)
1880 Marija Štrucl (1849–)
1917 Terezija Fritz (1858–)
Jožef Cafuta (1846–1920)
1880 Marija Kozel (1845–1888)
1894 Elizabeta Krajnc (1855–1932)
Ana Habjanič (1873–1918)
Jurij Erlač (1869–)
1896 - 11 otrok
glej Dravci 15
Franc Habjanič (1884–1937)
Marija Vindiš (1886–)
1908 - 6 otrpk
glej Dravci 15
Marija Cafuta (1872–)
Vindiš (–)
Janez Cafuta (1874–)
Terezija Cafuta (1877–)
Matija Zupanič (–)
Anton Cafuta (1869–1915)
Cecilija Brodnjak (1868–1941)
1894
Janez Vindiš (–)
Anton Vindiš (–)
Andrej Cafuta (1894–1894)
Janez Cafuta (1896–)
Frančiška Merc (1895–)
1921
Anton Cafuta (1897–1918)
Jožef Cafuta (1899–1945)
Rozalija Cimerman (1898–)
1921
Jakob Cafuta (1900–1947)
Marija Habjanič (1904–1992)
1926
Ana Cafuta (1922–)
Martin Hameršak (1921–2000)
1943
Marija Cafuta (1923–)
Feliks Fošnarič (1924–1986)
Jožef Cafuta (1926–1994)
Marija Purg (1922–1988)
1950
Ivan Cafuta (1928–2015)
Julijana Vidović (1929–2016)
1948
Terezija Cafuta (1930–)
Ivan Kirbiš (1926–1993)
1954
Martin Cafuta (1932–1994)
Cecilija Božičko (1935–)
1955
Anton Cafuta (1927–1934)
Antonija Cafuta (1935–2022)
Ivan Gabrovc (1931–1987)
1954
Marija Hameršak (1943–1943)
Jožica Cafuta (1951–)
Jakob Selinšek (1946–)
Daniel Cafuta (1954–)
Janez Cafuta (1949–)
Jožica Voglar (1953–)
1977
Marija Gabrovec (1955–)
Franc (Branko) Klinc (–)
1976
Ivan Gabrovec (1960–)
Jakob Selinšek (1974–)
Janez Cafuta (1974–)
Boris Cafuta (1978–)

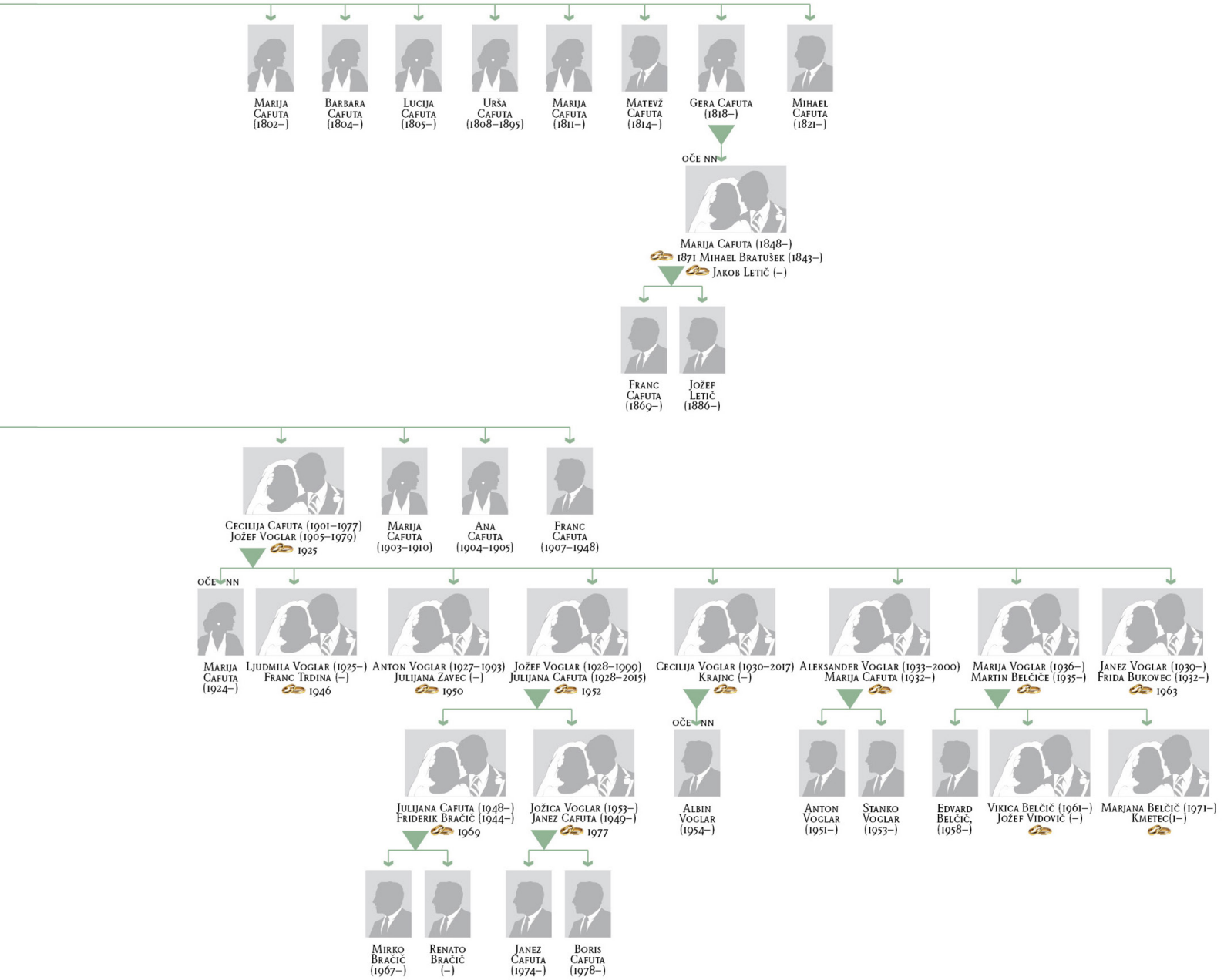
Marija Cafuta (1802–)
Barbara Cafuta (1804–)
Lucija Cafuta (1805–)
Urša Cafuta (1808–1895)
Marija Cafuta (1811–)
Matevž Cafuta (1814–)
Gera Cafuta (1818–)
Mihael Cafuta (1821–)
oče NN
Marija Cafuta (1848–)
1871 Mihael Bratušek (1843–)
Jakob Letič (–)
Franc Cafuta (1869–)
Jožef Letič (1886–)
Cecilija Cafuta (1901–1977)
Jožef Voglar (1905–1979)
1925
Marija Cafuta (1903–1910)
Ana Cafuta (1904–1905)
Franc Cafuta (1907–1948)
oče NN
Marija Cafuta (1924–)
Ljudmila Voglar (1925–)
Franc Trdina (–)
1946
Anton Voglar (1927–1993)
Julijana Zavec (–)
1950
Jožef Voglar (1928–1999)
Julijana Cafuta (1928–2015)
1952
Cecilija Voglar (1930–2017)
Krajnc (–)
Aleksander Voglar (1933–2000)
Marija Cafuta (1932–)
Marija Voglar (1936–)
Martin Belčič (1935–)
Janez Voglar (1939–)
Frida Bukovec (1932–)
1963
oče NN
Julijana Cafuta (1948–)
Friderik Bračič (1944–)
1969
Jožica Voglar (1953–)
Janez Cafuta (1949–)
1977
Albin Voglar (1954–)
Anton Voglar (1951–)
Stanko Voglar (1953–)
Edvard Belčič, (1958–)
Vikica Belčič (1961–)
Jožef Vidovič (–)
Marjana Belčič (1971–)
Kmetec(i–)
Mirko Bračič (1967–)
Renato Bračič (–)
Janez Cafuta (1974–)
Boris Cafuta (1978–)

Matija in Marija Cafuta sta prva dva otroka krstila tako na Vidmu kot v Leskovcu. Medtem ko videmski župnik za vse tri Cafutove otroke kot rojstni naslov zapiše Soviče 6 (današnja Merčeva domačija), je leskovški župnik zapisal, da sta Cafutova krščenca iz Dravcev – pri najstarejšem Jožefu naslov Dravci 20, pri Neži pa Dravci 15 (na domačiji Marije Šula). To kaže, da so Tejekovi okrog leta 1852 imeli dve domačiji – Matijevo spodaj pri njegovih starših in Marijino na njenem domu na hribu. Ko v Soviče pridejo Merčevi, pa dvojnih naslovov Tejekovih več ni in družina se ustali na naslovu Dravci 15 – nad sedanjima hišama Dravci 9 in Dravci 9a.

Najstarejši sin Matije in Marije Cafuta – Jožef (po domače Tejekov Jožek) je še danes živečim prebivalcem Sovič in Dravcev kar dobro znan, čeprav je bil rojen že v času življenja Franceta Prešerna. Bil je očetov naslednik in posestvo okrepil od polovične kmetije (oče Matija je bil v nemščini *»Halbbauer«*) v veleposest, ki je po nekaterih navedbah obsegala več sto hektarjev zemlje. Tudi na spomeniku na pokopališču ima Jožef Cafuta zapisano, da je veleposestnik iz Dravcev. Čeprav natančen obseg njegovega posestva v Dravcih, Sovičah, Varejah, Strmcu in drugod ni znan, je njegovo posestvo po velikosti nedvomno močno presegalo posestva ostalih dravskih posestnikov.[1822] To je nenazadnje razvidno iz tega, da je skoraj celotna druga zemljiška knjiga k.o. Dravci namenjena njegovim posestvom.

Mlajša Jožefova sestra Neža Cafuta se je poročila poleti 1873, že po rojstvu prve hčerke Ane, in sicer s 15 let starejšim Jožefom Habjaničem, Lekečinčevim z dravskega Rtiča. Hči Ana je bila rojena na Tejekovi domačiji v Sovičah in je bila po poroki staršev teden dni po njenem rojstvu pozakonjena. Mlada družina se je preselila na Rtič, kjer je leta 1882 kupila hišo z zemljo (kasnejše Pignarjevo, Dravci 14), dokler niso zgradili nove hiše (danes Dravci 15).[1823]

Najmlajši Jurij Cafuta je bil rojen leta 1853 in se je prvič poročil z Marijo Štrucl iz Dravinjskega Vrha, drugič pa leta 1917 z vdovo Terezijo Fric iz Cirkovc, ki je po smrti prvega moža živela v Borštu (Pobrežje pri Vidmu). Dve leti po drugi poroki, spomladi 1919, je Jurij v starosti 66 let padel s strehe in umrl.

6.1.3 Tejek starejši – veleposestnik iz Dravcev

Za Jožefa Cafuta, rojenega leta 1846, župnik konec 19. stoletja v družinski knjigi pripiše označbo »Tejek starejši«. Tako je ločeval njegovo družino od družine njegovega najstarejšega sina Antona, ki je v družinski knjigi župnije dobil pripis »Tejek mlajši« in je od poroke živel v sosednji hiši. Z Jožefom so Tejekovi postali rodbina, ki je bila družinsko in posestno razširjenja po Sovičah in sosednjih krajih.

Ker pa je Jožef (vsaj od leta 1854, ko mu je bilo osem let) živel na naslovu Dravci 15, obdan s sosedi, ki so sodili pod Soviče, se je očitno do smrti imel za Dravčana in si dal to tudi zapisati na nagrobnik.

Menim tudi, da je zmedo glede dvojnih naslovov v Dravcih povzročil prav Jožef Cafuta v času, ko je bil župan občine Dravci. Verjetno je območje današnjih Sovič na levi strani glavne ceste Videm–Leskovec sam označil za Dravce, hišne številke pa so vaščani obdržali iz Sovič, saj celotne Soviče niso bile preštevilčene. Posledično nekaj desetletij, ko je bil Jožef Cafuta najvplivnejši Dravčan, sledimo dvojne hišne številke – ena domačija Dravci 6 so bili Tumpovi v Dravcih pri Dravi, druga domačija Dravci 6 pa

[1822] Več o njem v nadaljevanju.
[1823] Več o njih v poglavju o Lekečinčevih na dravskem Rtiču (danes hišni številki 15 in 17).

Merčevi v današnjih Sovičah; Dravci 11 so bili Kovačevi v Gornih Dravcih in Pozničarjevi v današnjih Sovičah itd.



Slika 1058: Jožef Cafuta (Tejek starejši) z vnukoma Janezom in Antonom Vindišem, pred 1913.[1824]

Stopnja formalnosti teh sprememb ni jasna, saj so vaščanom tako župniki v matičnih knjigah kot učitelji v redovalnicah pogosto zapisovali oba naslova, Dravce in Soviče. Govorimo seveda o obdobju, ko ni bilo osebnih izkaznic, s katerimi bi posamezniki izkazovali svoj domači uradni naslov.

[1824] Zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 1059: Nagrobnik Jožefa Cafute (1846-1920) na Vidmu.[1825]

– *Tejek starejši se poroči z Marijo Kozel, ki rodi štiri njune otroke*

Okrog leta 1871 se je Jožef Cafuta poročil z Marijo Kozel. Od kod je Marija bila, nisem uspela ugotoviti. Poroke v domači župniji ni bilo, za Leskovec, od koder je verjetno bila, pa relevantna poročna knjiga ni ohranjena.

Jožef in Marija sta živela na Tejekovi domačiji v Dravcih 15 (na vrhu hriba nad kasnejšim domom Janeza in Julijane Cafuta, Soviče 9). Rodili so se jima štirje otroci, dve hčerki in dva sinova. Hčerki sta bili Marija in Terezija. Slednja je navedena v šolskih redovalnicah OŠ Videm in se je poročila z Matijo Zupaničem, glede na zemljiško knjigo sta stanovala v Dravcih 2 (Soviče 2). Za njeno sestro Marijo ni drugih podatkov poleg rojstnih, a sklepam, da je bila Marija poročena s članom družine Vindiš (po domače Vidokovim), čeprav poroke nisem mogla najti na Vidmu ali v Leskovcu. A iz družinske komunikacije je razvidno, da je imel Jožef Cafuta vnuka Janeza in Antona Vindiša (na fotografiji z dedkom zgoraj). Janez Vindiš je dedku pisal za Jožefovo, 19. marca 1913.

[1825] Foto JH, 2024.

Iz voščila, ki je napisano na drugi strani zgornje fotografije, je mogoče razbrati več stvari: denimo, da so leta 1913 Tejekovi še sodili pod Dravce, saj je voščilo naslovljeno na Jožefa Cafuta, Dravci pri Vidmu pri Ptuju. Pripisano je, da je Jožef gostilničar (nem. *Gastwirt*) v Dravcih. Preseneča dejstvo, da je pisano v nemščini in v gotici ter da je dedek naslovljen s priimkom Zafutta, ki je bil že kmalu po letu 1870 v matičnih knjigah poslovenjen v Cafuta. Ptujski Nemci so namreč med prvo svetovno vojno za Cafutovo gostilno sumili, da se v njej zbirajo podporniki srbskega kralja in ne avstrijskega cesarja. Sicer pa je iz kartice razvidno, da jo piše vnuk Janez (Johann), in sicer za god (nem. *Namennstag*). Dedku vošči *»še veliko let in da na koncu srečno pride v nebesa«*, pozdrave pa prenese od *»vaših vnukov, očeta in matere«* ter podpiše sebe in brata Antona Vindiša.

O mlajšem sinu Janezu Cafutu najdemo vpise v šolskih redovalnicah. Bil je sošolec sovaščana Antona Belšaka st. O Janezu Cafuti so številni časopisi v stari Avstriji spomladi 1905 poročali v povezavi z avanturo v Mariboru, kjer ga je v hotelu okradla ženska iz Gradca, s katero se je zapletel tisti dan v mariborski gostilni in z njo prenočil – oziroma preživel vsaj del noči z njo. Sredi noči je namreč ugotovil, da ženske v sobi več ni in da je njegova denarnica pod vzglavnikom prazna.[1826] Iz matičnih knjig ni razvidno, da bi bil Janez Cafuta poročen ali da bi imel naslednike. Kdaj in kje je umrl, nisem uspela ugotoviti, domnevam pa, da je oče Jožef zanj zgradil hišo in gostilno ob glavni cesti.

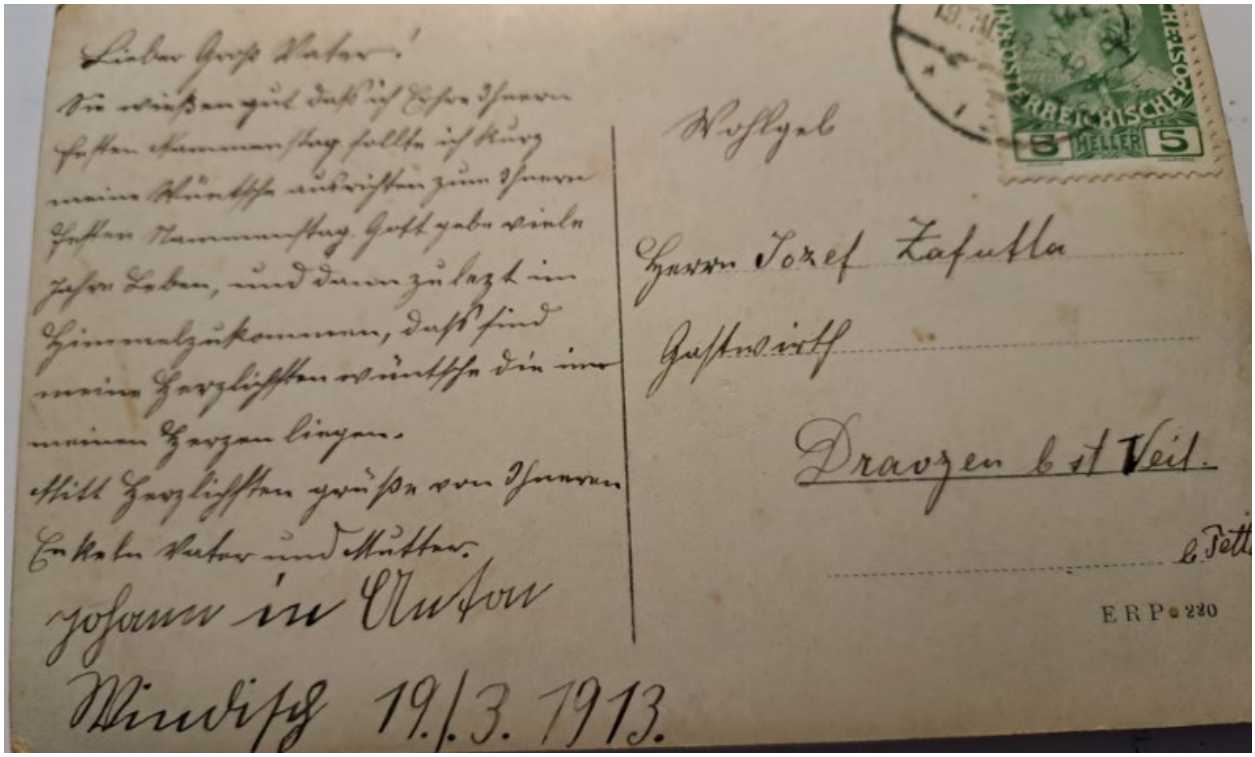

Slika 1060: Kartica za god Jožefu Cafuti, 19. marca 1913.[1827]

Za nadaljevanje Tejekovega rodu v Sovičah je tako poskrbel Janezov pet let starejši brat – Anton Cafuta (rojen leta 1869), v družinski knjigi v župnišču zapisan kot »Tejek mlajši«. O njegovi družini več v nadaljevanju.

[1826] Podrobneje o tem v poglavju o orožnikih, pod pravosodjem v splošnem delu knjige.
[1827] Zasebni arhiv družine Korpič.

Glede na velikost Tejekovega posestva je razumljivo potreboval obsežno pomoč za delo na zemlji. Za nekatere od njih izvemo iz šolskih redovalnic – pri Jožefu Cafuti je bil denimo na služenju Franc Berlek, ki je bil rojen leta 1882 pri Sv. Barbari. Leta 1894 je bil v redovalnici zapisan pri Jožefu Cafuti v Dravcih 15. Pri njem je bil tudi šoloobvezni Jožef Hentak iz viničarske družine, ki je živela na Kovačevem v Dravcih. A več podatkov o Tejekovih hlapcih izvemo iz družinske knjige na župniji. Tam je konec 19. stoletja in v začetku 20. stoletja župnik na naslovu Dravci 15, v hiši, katere gospodar je bil Jože Cafuta, vpisal več družin, ki so se očitno izmenjevale. Prva vpisana je družina Brlek – oče Jože, mama Terezija (rojena Emeršič) z otrokoma Antonom in Francem. Brlekovi so se glede na šolanje sina Franca na Vidmu na Tejekovo preselili prvi po njegovi selitvi v novo hišo ob glavni cesti. Za njimi sta bila pri Cafutovih Blaž Fošnarič in njegova žena Marija, rojena Krajnc. Župnik zapiše tudi tri njune otroke, Marijo, Jakoba in Nežo, a je razvidno, da nobeden od njih ni živel s staršema v Dravcih – večja dva sta bila v Leskovcu, za najmlajšo Nežo, rojeno 18. januarja 1883, pa, da služi. Za Fošnaričevimi so na tem mestu živeli Vindiševi – oče Anton, mama Marija, rojena Kodrič ter trije otroci (Anton, Marija, Neža).

Nazadnje so vpisani še Rakuševi – in sicer Marija Cafuta (Pozničarjeva) in njen mož Mihael Rakuš z nezakonsko hčerko Ivano Cafuta. Mihaelov oče z istim imenom je bil rojen v Dravcih (na kasnejšem Krčarjevem). Ko so Rakuševi bivali na Tejekovem, je bila mala Ivana stara 10 let, kar pomeni, da je bil vpis opravljen leta 1908. Par se je poročil leta 1905 in dobil istega leta še eno hčerko Marijo, ki pa je kmalu umrla. Družina je kasneje živela v Belavšeku (morebiti na tamkajšnjem Tejekovem posestvu).

Končno je po poroki leta 1921 nekaj let tukaj živel vnuk Jožefa Cafute z istim imenom, ki je bil poročen z Rozo Cimerman. Na takratnem naslovu Soviče 9 (danes Soviče 11) sta se jima rodili prvi dve hčerki, nato pa se je družina preselila na domačijo že pokojnega dedka ob glavni cesti (takrat Soviče 4), saj se je njegova vdova preselila k sinu Jožefu Krajncu v spodnje Soviče.

– *Tejekova druga žena Liza*

Tejekova žena Marija, rojena Kozel, je umrla leta 1888, stara 43 let, in Jožef Cafuta si je iskal novo ženo. Našel jo je v devet let mlajši Elizabeti Krajnc, ki je delala kot kuharica v gostilni Strašil na Bregu, kjer je Jožef napajal svoje konje.

Elizabeta je bila rojena leta 1855 pri Sv. Nikolaju (Miklavž na Dravskem polju). Doma je bila pri lipi v Miklavžu (Polčeva), kjer so ženske pekle kruh in ga prodajale vaščanom. Imela je nezakonskega sina Jožefa, a se z njegovim očetom nista poročila, zato je odšla za kuharico na Ptuj. Z Jožefom Cafuto se je poročila na Hajdini februarja 1894, ko ji je bilo 39 let, in s sinom sta se odselila v Dravce.[1828] Poročena sta bila dobrih 25 let.

Jožef in Elizabeta nista imela skupnih otrok, Jožef pa je Elizabetinega sina Jožefa Krajnca (odslej Pepi) obravnaval kot svojega sina. Tudi na nagrobniku je Pepi skupaj z očimom in mamo. Čeprav Pepi ni bil Tejekov, so ga v Dravcih in v Sovičah vse do smrti klicali Tejekov Pepi – njegovega očima, Tejeka starejšega, pa Tejekov Jožek.

[1828] Pogovor avtorice z Benom Vidovičem, Spodnja Pristava, maj 2024.



Slika 1061: Razglednica: Breg, Zadružni trg, Gostilna Strašil, 1904.[1829]



Slika 1062: Tejekova druga žena Elizabeta Krajnc, poročena Cafuta, s sinovo družino.[1830]

[1829] Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0219/056_00039.
[1830] Žena Marija, rojena Vaupotič, hčerki Marija, Elizabeta in sin Jožef Krajnc ml., 1929, zasebni arhiv Bena Vidoviča.

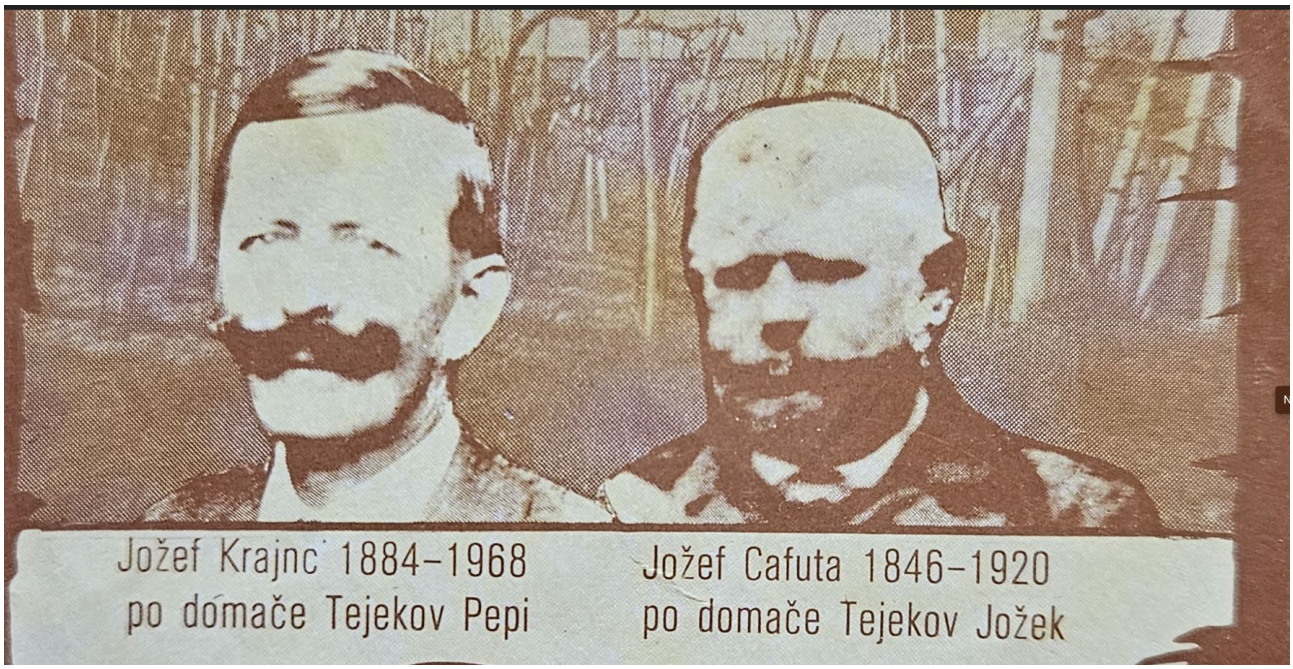

Slika 1063: Očim in pastorek na kasnejši vinski etiketi.[1831]

Iz zgodovinskih virov je razvidno, da je bil Jožef Cafuta dravski župan. Koliko časa je opravljal to funkcijo, ni jasno, a gotovo je bil župan v obdobju po drugi poroki – tj. okrog leta 1895. To je razvidno iz dopisa poglavarstvu na Ptuju v zadevi tatvin Jakoba Weisbacherja iz Gerečje vasi, v katerem župan Cafuta potrjuje, da Weisbacher preko očeta sodi pod Dravce.

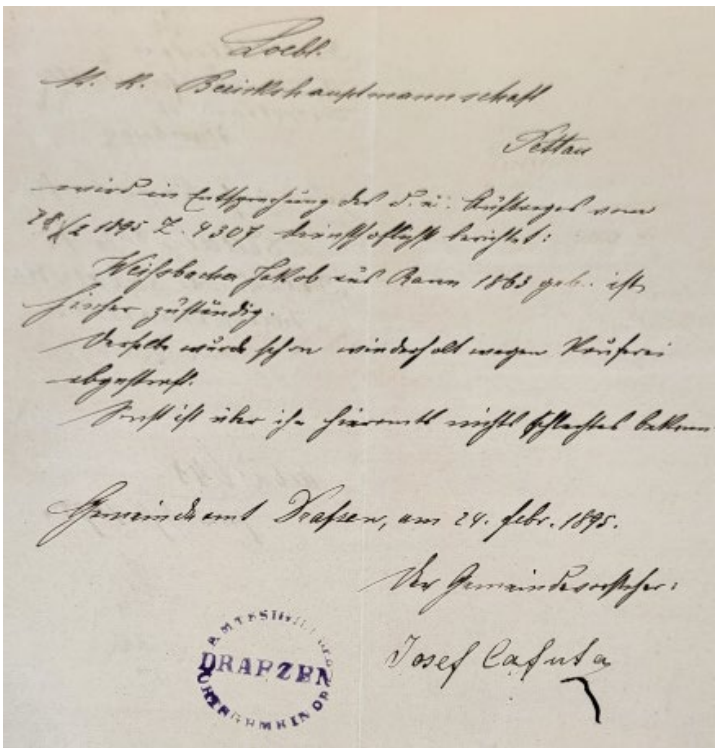

Slika 1064: Dosje iz Mariborske kaznilnice, Jakob Weissbacher, 1895.[1832]

[1831] Zasebni arhiv Bena Vidoviča.
[1832] Pokrajinski arhiv Maribor, SI_PAM/0682/002/08627.

– *Kako je stari Tejek postal veleposestnik?*

Jožef Cafuta je glede na podatke iz zemljiške knjige domačijo v Dravcih (danes Soviče 11) prevzel avgusta 1879, star 33 let. Hitro ga je razširil z dokupovanjem sosednjih posestev v Sovičah in Varejah. Podrobne analize njegovih zemljiških poslov nisem opravila, razvidno pa je, da je kupil vsa zemljišča v okolici, ki so bila naprodaj – od vdove Marije Petrovič (po domače Kosove) je kupil sosednje posestvo (danes Klinčevo, Soviče 10) ter veliko posestvo Žlahtičevih, ki ga je na dražbi izgubil njen brat Jurij Žlahtič (vključujoč današnje posestvo Jožice Selinšek, Stanka Žunca ter Kirbiševih v Varejah). Leta 1888 je ocenil, da bi bilo pametno postaviti hišo ob novi glavni cesti Videm – Leskovec. Postavil je hišo z velikim skladiščem, ob kateri je bil tudi sedež občine Dravci. V Tejekovi hiši je bila gostilna, na hišo so leta 1901 namestili prvi poštni nabiralnik v Dravcih in po prvi svetovni vojni tam vzpostavili avtobusno postajo (v Dravcih znana kot »stara avtobusna postaja«).

Leta 1888 je Jožefu umrla prva žena Marija. Takrat je družina še živela na hribu (takratni naslov Dravci 15, danes Soviče 11). Ob drugi poroki leta 1894 pa je Jožef že bival spodaj ob glavni cesti, na Tejekovi stari domačiji na hribu pa so stanovali najemniki (najbrž njegovi hlapci). Služil je s prodajo vina in imel svojo gostilno. Hčerkama je zagotovil obsežne dote, sinovoma pa posestva. Leta 1894 sinu Antonu ob poroki podeli celotno posestvo, ki ga je leta 1893 kupil od Marije Petrovič (Kosove). Sin umre leta 1914 brez oporoke in njegovi otroci leta 1916 sklenejo dedni dogovor o delitvi posestva.[1833] Za sina Janeza, ki ni bil poročen, je bil najbrž predviden prevzem očetove gostilne, a ob očetovi smrti ni več živel (vsaj glede na dediče v zemljiški knjigi). Med prvo svetovno vojno so ptujski Nemci sumili, da se v Cafutovi gostilni širijo projugoslovanske ideje in da obiskovalci gostilne niso naklonjeni cesarju.

Ob tem je Jožef Cafuta kupil posestvo v spodnjih Sovičah (takrat Soviče 1), kjer je imel kleti in tam naj bi nekoč prespal tudi trakoščanski grof. V Sovičah 1 je bil ob očetovi smrti tudi naslov njegovega vnuka Janeza.

Tako kot za sina Janeza tudi za Jožefa Cafuto st. ni razviden kraj rojstva. Datum smrti, 23. januar 1920, je še danes naveden na njegovem nagrobniku na videmskem pokopališču, a umrl ni doma.

Dedovanje po smrti Jožefa Cafute (Tejeka starejšega) je bilo očitno oporočno. Spodnje Soviče je podelil pastorku Jožefu Krajncu, večino njegove preostale posesti v Sovičah pa je dedoval vnuk Jožef Cafuta, poročen z Rozo Cimerman, ki je leta 1945 umrl v taborišču na Češkem, za njim pa sin Jožef Cafuta III, poročen z Marijo Purg.

[1833] Tako Janez Cafuta dobi posest v Belavšku, Jakob Cafuta očetovo domačijo (danes Soviče 10), Cecilija Cafuta, poročena Vogla, zemljo na polju, brat Jožef Cafuta pa dedkovo domačijo. Brat Anton je padel v prvi svetovni vojni.

Slika 1065 (stran 973): Vris nove Tejekove domačije na katastrskem zemljevidu po letu 1877.[1834]



Slika 1066: Pogled na Tejekovo domačijo ob glavni cesti, ko je bila že predvidena za rušenje, 1989.[1835]



Slika 1067: Pred Tejekovim skladiščem so se napajali konji.[1836]

6.1.4 Rodbina Tejeka mlajšega

Še pred očetom Jožefom Cafuto st. je v 46. letu starosti umrl Jožefov sin Anton Cafuta (»Tejek mlajši«). To pojasnjuje, zakaj ima sin Anton ločen nagrobnik v beli barvi, ki stoji ob spomeniku očetu, njegovi drugi ženi in pastorku Pepiju – očitno mu ga je postavil oče, ki je ob sinovi smrti še živel, in ga namenil sinu in njegovi družini, zase in svojo drugo družino pa je predvidel sosednji nagrobnik.

[1834] Razviden je vris nove ceste, ob njej pa tri poslopja. Označbi Soviče 9 (9S) in Dravci 15 (15D) kažeta, da gre za Tejekovo zemljo (hiša Soviče 9 – danes Soviče 11 – je bila tik pod hišo Dravci 15 in sta se združili že v času očeta Jožefa Cafute. Nova hiša ob cesti je bila sicer vrisana delno na območje dravske gmajne, a je bila meja gmajne vsled navedenega popravljena. Ob hiši je manjše poslopje, v katerem je bila občina, na drugi strani ceste pa skladišče, zgrajeno leta 1888. Indikacijska (terenska) karta katastrske občine Dravci, 1877, SI_ZAP/0064/030/001.
[1835] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.
[1836] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.

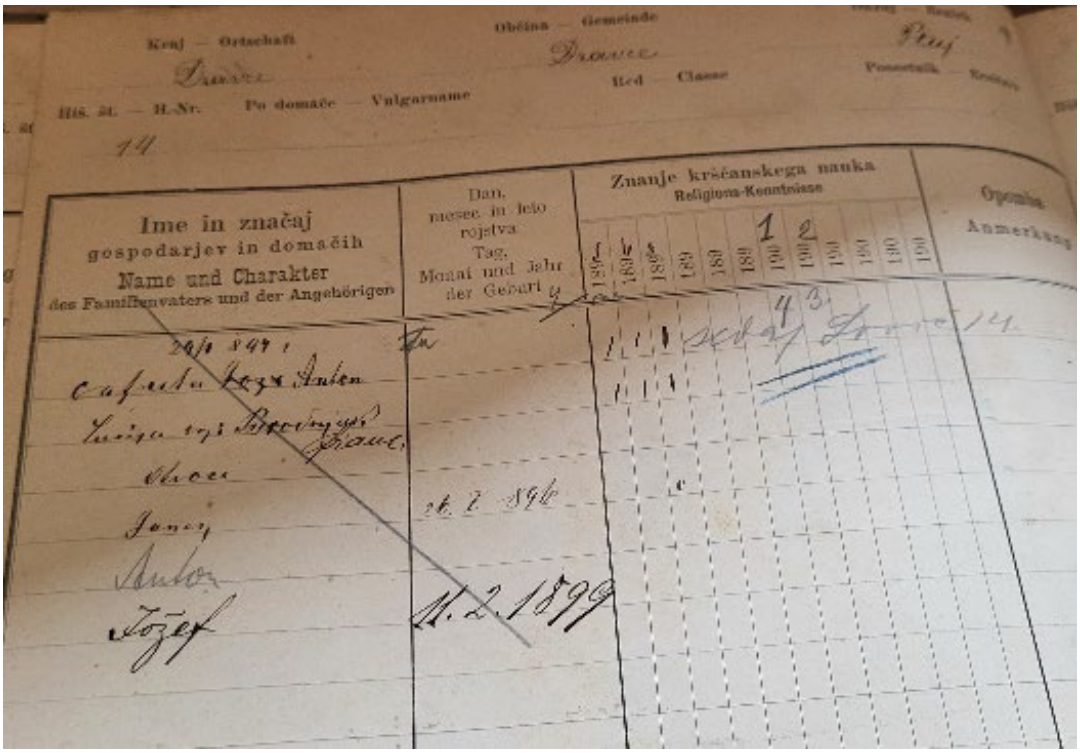

Slika 1068: Družina Antona Cafute 24. januarja 1894, ko so sodili pod Dravce, kasnejši prevzemnik domačije Jakob Cafuta še ni bil rojen.[1837]



Slika 1069: Skica, ki prikazuje parcele, ki jih je Jožef Cafuta st. zapustil sinu Antonu, 1. 10. 1894.[1838]

[1837] Družinska knjiga Župnije sv. Vida.
[1838] GURS, k.o. Dravci, SI_ZAP/0064/030/004.

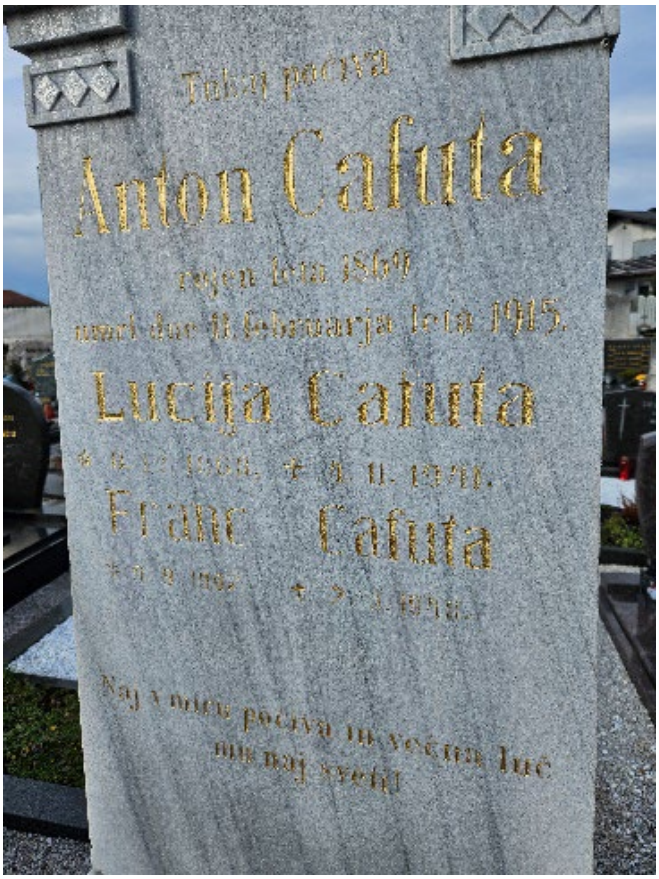

Slika 1070: Spomenik Antonu Cafuti (1869–1915), njegovi ženi Luciji in sinu Francu.[1839]

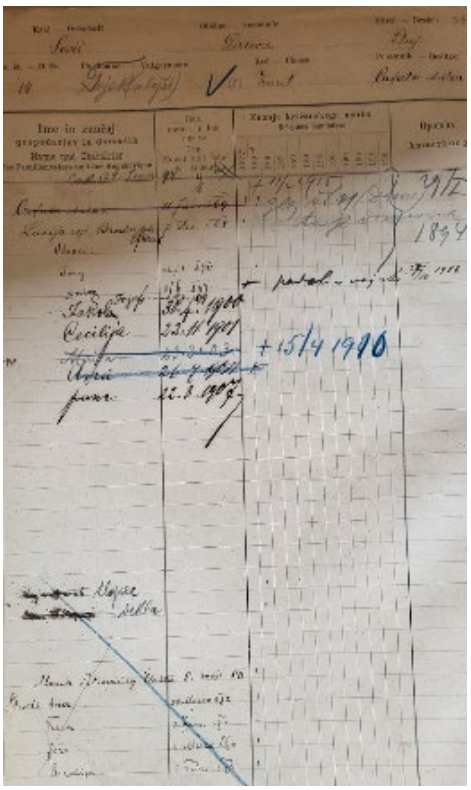

Slika 1071: Natančneje podatke o družini najdemo v družinski knjigi za Soviče.[1840]

[1839] Foto: JH, 2024.
[1840] Arhiv Župnije sv. Vida.

Aprila 1893 je oče Jožef Cafuta st. od sosede Marije Petrovič, katere mož Anton je umrl leta 1890, kupil posestvo Petrovičevih (Kosovih) pri hiši Soviče/Dravci 14 (danes Soviče 10). Prvorojeni sin Anton je bil namreč pred poroko in navada je bila, da so dovolj premožni starši ob takšni priliki sinu dali zapisati posestvo, s katerim bo gospodaril. To domačijo na Dravci 14 (kasnejša Kukmačeva domačija, danes Soviče 10) je dedoval Antonov sin Jakob Cafuta (po domače Tejekov Jakec).

– *Cecilija ali Lucija?*

Anton Cafuta se je poročil januarja 1894, mesec dni pred očetovo drugo poroko, s Cecilijo Brodnjak iz Spodnje Pristave. Občasno se v matičnih knjigah navaja kot Lucija, a gre nedvomno za isto osebo. Rojena je bila kot Cecilija, ob poroki navedena kot Lucija, na smrtovnici v vojni knjigi pa je zapisana z obema imenoma.[1841] Ker je na nagrobniku zapisana kot Lucija, jo tako navajam tudi v tem opisu.

Anton in Lucija Cafuta sta imela **devet otrok – šest sinov in tri hčerke**. Pri porodih je Luciji pomagala Apolonija Pignar iz spodnjega dela Sovič (občasno naslov Dravci 22). Poleg Antona, Lucije in otrok sta bila pri hiši še hlapec Anton Habjanič in dekla Neža Maroh. Pozimi 1915, ko je bil njun najmlajši otrok star komaj sedem let, je Anton za posledicami ledvičnega in pljučnega vnetja umrl, star 46 let in Lucija je bila vdova s šestimi otroki.

– *Trije otroci umrejo v otroštvu*

Od devetih otrok Antona in Lucije Cafuta je najstarejši **sin Andrej** (rojen novembra 1894) umrl še isti dan, kot se je rodil – brez botrov. Pred prvim letom starosti je maja 1905 od pljučnega vnetja umrla predzadnja – **Ana Cafuta**, leta 1910 pa od vnetja droba takrat sedemletna hči **Marija Cafuta**.

– *Anton pade v prvi svetovni vojni*

Prva svetovna vojna je Tejekovi Luciji vzela četrtega otroka – Antona Cafuto ml., ki je bil rojen leta 1897. Najdemo ga v redovalnicah OŠ Videm, kamor je bil vpisan skupaj s starejšim bratom Janezom. Ko se je začela prva svetovna vojna, še ni bil polnoleten, a je to postal tekom vojne in bil vpoklican v vojsko. Bil je član druge stotnije 87. celjskega pešpolka. 3. januarja 1917 je bil objavljen kot ranjenec na avstrijski »Verlustliste«. Iz vojne se ni vrnil živ. Kot datum njegove smrti je naveden 27. oktober 1918, torej zadnji dnevi vojne. Ta datum smrti je tudi zabeležen v družinski knjigi videmske župnije.

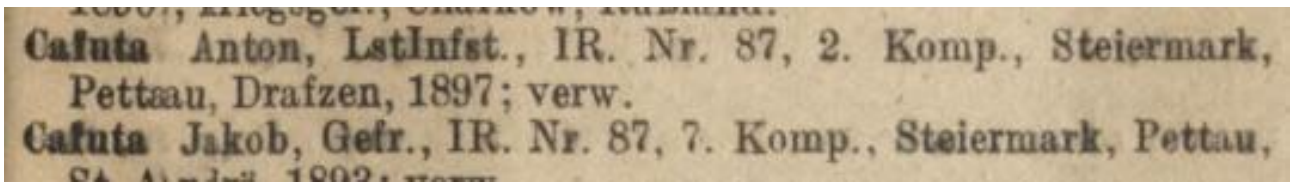
Cafuta Anton, LstInfst., IR. Nr. 87, 2. Komp., Steiermark, Pettau, Drafzen, 1897; verw.
Cafuta Jakob, Gefr., IR. Nr. 87, 7. Komp., Steiermark, Pettau,

Slika 1072: Anton Cafuta iz Dravc, roj. 1897, Verlustliste, 3.1.1917.

[1841] Lucija Cecilija Cafuta je umrla 4. novembra 1941 na naslovu Soviče 24 (danes Soviče 10), smrt je prijavil njen sin in naslednik Jakob Cafuta, ki je živel skupaj z njo.

– *Janez po dedkovi smrti odide v Belavšek*

Janez Cafuta, rojen leta 1896, je ob rojstvu dobil nadimek »Zlatoust«. Ko mu je po očetu leta 1920 umrl še dedek, se je preselil na posestvo v Belavšeku, ki mu je bilo zapisano, in se oktobra 1921 v Leskovcu poročil s Frančiško Merc iz Repišč. Ali sta imela kaj otrok, nisem uspela dognati.

– *Jakob ostane na očetovi domačiji*

Na domačiji v Sovičah 14 (tedaj Dravci 14) je ostal sin Jakob Cafuta, rojen leta 1900. Jakob je bil v šoli opisan kot tih. Pri 26-ih se je poročil z Dravčanko – (Vespoharjevo) Marijo Habjanič, hčerko Antona Habjaniča in njegove žene Ane, rojene Weisbacher. Po očetovi smrti je kljub mladosti prevzel skrb za mater Lucijo in novembra 1941 tudi prijavil njeno smrt na občini.

Leta 1927 se je Jakobu in Mariji Cafuta rodil sin Anton, ki je umrl v starosti sedem let. Ob njegovi smrti je bila mama Marija že vnovič noseča in je leta 1935 rodila hči Antonijo, ki tako brata ni nikoli poznala. Jakob je umrl leta 1947, Marija pa leta 1992. Vdova je bila kar 45 let.



Slika 1073: Jakob Cafuta (po domače Tejekov Jakec, 1900–1947).[1842]



Slika 1074: Jakob Cafuta z ženo Marijo in s prvorojencem Antonom, okrog leta 1930.[1843]

[1842] Zasebni arhiv vnuka Ivana Gabrovca ml.
[1843] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.

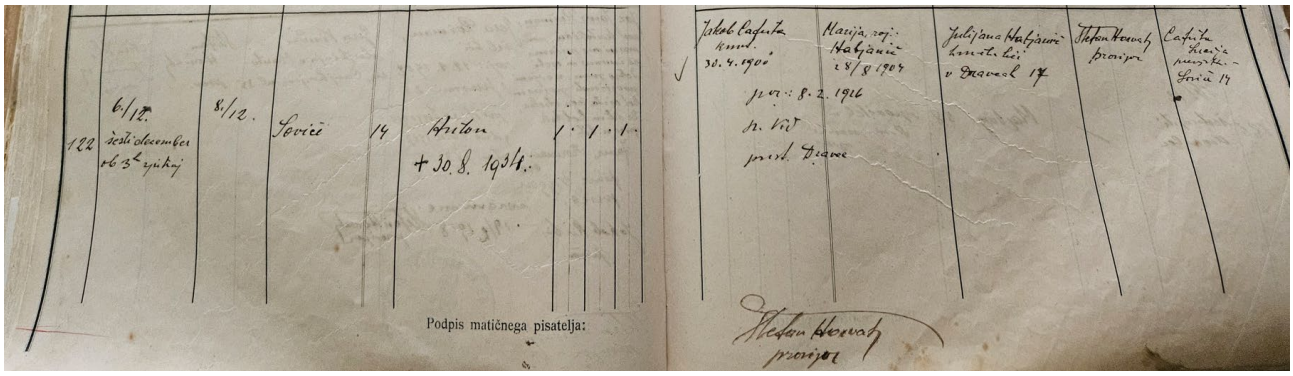

Slika 1075: Vpis rojstva Antona Cafute, starejšega brata Kukmačeve Tončke, rojen na Miklavževo 1927, umrl je pred sestrinim rojstvom.[1844]

Hči Antonija se je leta 1954 poročila z Ivanom Gabrovcem (po domače Kukmačevim Hanzekom), nezakonskim sinom Antonije Gabrovec iz Varej. S poroko je Tejekova Tončka postala – tako kot njena tašča – Kukmačeva Tončka.



Slika 1076: Poročna fotografija Antonije Cafuta in Ivana Gabrovca, 17. 1. 1954.[1845]

[1844] Krstna knjiga Župnije sv. Vida, 1927, str. 134.

[1845] Sedijo od leve: Marija Purg, poročena Cafuta in njen mož Jožef Cafuta III. (nevestin bratranec) s hčerko Jožico Cafuta, poročena Selinšek, nevesta in ženin, Franc Kmetec z ženo Marijo, roj. Gabrovec (ženinova sestrična); v drugi vrsti z leve Julijana Flajs, rojena Habjanič (nevestina teta) s sinom, Katarina Gabrovec, poročena Merc (ženinova teta) z možem Simonom Mercem, Antonija Cafuta, rojena Habjanič (nevestina mama), Antonija Gabrovec (ženinova mama); v zadnji vrsti levo Ana Majcenovič, rojena Habjanič (nevestina teta). S harmoniko Jožef Voglar st. Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.



Slika 1077: Antonija Cafuta, poročena Gabrovec (1935–2022).[1846]



Slika 1078: Ivan Gabrovec st. (1931–1987).[1847]



Slika 1079: Antonija Gabrovec z otrokoma Marijo in Ivanom.[1848]

[1846] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.
[1847] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.
[1848] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.



Slika 1080: Ivan Gabrovec st. v Mariboru.[1849]



Slika 1081: Ivan Gabrovec ml. (rojen 1960).[1850]

[1849] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.
[1850] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.

Antonija in Ivan sta imela dva otroka – leta 1955 se jima je rodila hči Marija Gabrovec, leta 1976 poročena s ptujskim podjetnikom Francem (Brankom) Klincem. Njuna hči danes živi na nekdanji Petrovičevi in nato domačiji mlade družine Tejek v Sovičah 10 (prej Dravci 14). Mlajši sin Ivan Gabrovec, rojen leta 1960, je bil eden prvih študentov v domačem okolju in je po študiju postal sodnik v Grosupljem. Danes stanuje na očetovi domačiji v Varejah. Njun oče Ivan Gabrovec st. je umrl v starosti 56 let – poleti 1987, mama Tončka pa je umrla leta 2022. Vdova je bila celih 35 let.

– *Cilika se poroči s Herekom in odide v Repišče*

Potem ko je leta 1905 umrla desetmesečna Ana Cafuta in leta 1910 še sedemletna Marija Cafuta, je bila njena starejša sestra Cecilija (Cilika) edina od treh hčera, ki je ostala Antonu in Luciji Cafuta.



Slika 1082: Cecilija Cafuta, poročena Voglar, leta 1954.[1851]

Cecilija Cafuta je bila najstarejša med njimi, rojena leta 1901 na domačiji mlade družine Tejekov v Dravcih 14 (kasneje Kukmačeva domačija v Sovičah, Dravci 10). Septembra 1908 je bila vpisana v OŠ Videm, kjer je bila opisana kot *»mirna, sposobna za višji razred«*. Leta 1925 se je poročila z Jožefom Voglarjem (po domače Herekom) iz Repišč. V godbi je igral na boben, na porokah pa harmoniko. Prebivalci Repišč se ga še spomnijo, kako je igral na klopi pred domačo hišo. Najdemo ga na več fotografijah z dogodkov v domači župniji. Starejši vaščani Dravcev ga opišejo kot zelo dostojanstvenega in uglajenega moža. Cilika je umrla leta 1977, dve leti za njo pa še njen mož.

Cilika in Jožef Voglar st. naj bi imela devet otrok: pet hčerk in štiri sinove. Štefanije Voglar/Cafuta v matičnih knjigah nisem mogla najti.[1852] O preostalih osmih otrocih podatki obstajajo.

[1851] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.
[1852] Omenjena v komunikaciji avtorice z Vesno Voglar, 2023.

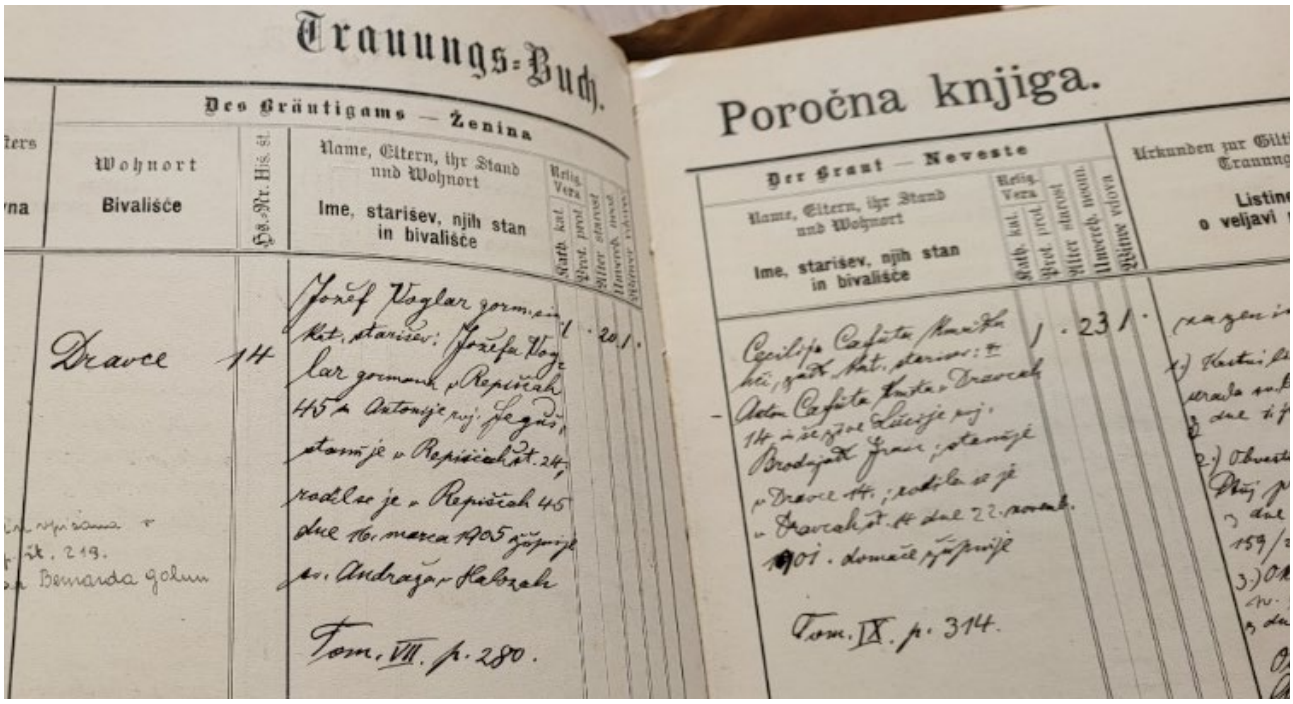

Slika 1083: Poroka Jožefa Voglarja in Cecilije Cafuta leta 1925.[1853]



Slika 1084: Jožef Voglar st. s harmoniko na poroki.[1854]

[1853] Poročna knjiga Župnije sv. Vida, str. 163.
[1854] Izsek fotografije, zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.



Slika 1085: Jožef Voglar st. v leskovški godbi, 1946.[1855]

Cilika je na svojem domu leta 1924 rodila prvo hči Jožefa Voglarja – Marijo. Ker s hčerinim očetom nista bila poročena, je Marija dobila mamin priimek Cafuta. Oče jo je pozakonil leta 1933. Ker se jima je tri leta kasneje ponovno rodila hči Marija, je prva najbrž v tem času umrla.



Slika 1086: Albin Voglar (roj. 1954).[1856]

Dva meseca po poroki, septembra leta 1925, se je Ciliki in Jožefu Voglarju rodila hči Ljudmila Voglar, po vojni poročena v Kamniku s Francem Trdino. Leta 1927 se jima je rodil sin Anton Voglar, ki se je leta 1950 v Cirkulanah poročil z Julijano Zavec. Drugi sin Jožef, rojen leta 1928, je bil znan kot Herek s

[1855] Izsek fotografije, zasebni arhiv Julijane Bračič.
[1856] Zasebni arhiv Vesne Voglar.

harmoniko, ki je vrsto let igral na porokah v duetu s Pozničarjevim Hanzekom. Leta 1952 se je poročil z njegovo sestro – Julijano Cafuta, s katero sta živela v Sovičah. Julijana je rodila dve hčerki – Julijano in Jožico.



Slika 1087: Znameniti duo Herek – Pozničar.[1857]

Jožefova sestra Cecilija Voglar ml. je bila rojena leta 1930. Po rojstvu sina Albina Voglarja, ki se je rodil iz njene zveze z Antonom Bedračem iz Cirkulan, se je vnovič poročila in prevzela priimek Kranjc. Z novim možem sta stanovala v Dravinjskem Vrhu.

Tretji sin je bil Aleksander Voglar, rojen leta 1933 v Repiščah. Poročil se je z Marijo Cafuta (Pozničarjevo iz Sovič, hčerko Andreja in Amalije Cafuta), s katero sta se preselila v Miklavž na Dravskem polju, kjer sta se jima rodila dva sinova – Anton in Stanko.

Leta 1936 je bila v Repiščah rojena zadnja hči – Marija Voglar. Poročila se je z Martinom Belčičem, s katerim sta imela tri otroke – Edvarda, Vikico in Marjano. Zadnji otrok Tejekove Cilike in Herekovega Jožefa je bil Janez, rojen leta 1939. Leta 1963 se je v Mariboru poročil s Frido Bukovec.

[1857] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 1088: Ivan Cafuta (Pozničar) in Jožef Voglar (Herek) igrata na Korpičevi poroki, 1978.[1858]

– *Franček se ne poroči*

Najmlajši sin Antona in Lucije Cafuta – Franc Cafuta je bil rojen leta 1907 v Dravcih 14/Sovičah 14. Ko je hodil v šolo, njegov oče ni več živel, zato je v redovalnicah kot njegova skrbnica zapisana mama Lucija. Poročen ni bil. Veljal je za zelo inteligentnega in obvladal je popravila ur. Umrl je leta 1948. Na nagrobniku je napisan poleg očeta in matere.

– *Tejekov Jožek umre v taborišču*

Kot zadnjega predstavljam Jožefa Cafuto II., Tejekovega Jožeka – vnuka Jožeka in sina Antona Cafuta, katerega potomci so še danes v Dravcih in Sovičah znani kot Tejekovi.

Jožef Cafuta II. se je Antonu in Luciji Cafuta rodil leta 1899 v Dravcih 14. Leta 1921 se je poročil z Rozalijo Cimerman iz Varej. Ker je malo pred njegovo poroko umrl dedek Jožef Cafuta I., je njegov vnuk soimenjak nasledil njegovo domačijo (tako staro Tejekovo domačijo na hribu – danes Soviče 9, kot hišo z gostilno ob glavni cesti). Z Rozo sta imela šest otrok: tri sinove in tri hčerke.

[1858] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 1089: Roza Cafuta, rojena Cimerman (1898–?), katere mož Jožef se leta 1945 ni vrnil iz taborišča.[1859]

27. septembra 1944 ga je pod obtožbo sodelovanja s partizani aretiral okupator. Iz mariborskih zaporov je bil poslan v Dachau, od koder je bil 23. januarja 1945 premeščen v Koncentracijsko taborišče Flossenbürg, v Bavarskem gozdu tik ob češki meji, nato pa v Koncentracijsko taborišče Leitmeritz/ Litoměřice severno od Prage, kjer je umrl 17. aprila 1945.[1860] Roza je tako ostala sama s šestimi otroki, starimi od 12 do 22 let.

Najstarejša hči Jožeta in Roze Cafuta je bila Ana, rojena leta 1922 v Sovičah 9. Leta 1943 se je poročila z Martinom Hameršakom iz Bukovc, ki je bil vključen v odporniško gibanje. Njegovo delovanje je bilo najbrž razlog za obtožbe zoper njegovega tasta Jožefa Cafuto.

Druga hči Marija Cafuta je bila rojena leta 1923 in se je poročila s Feliksom Fošnaričem iz Spodnjega Leskovca. Živela sta v Miklavžu na Dravskem polju.

Tretji otrok, Jožef Cafuta III., je bil rojen leta 1926 v Sovičah 4. Bil je prisoten, ko je okupator prišel po očeta, saj so nameravali aretirati tudi njega, a je uspel pobegniti v gozd in v temi priti do odporniške postojanke (na Kukmačovem v Varejah). Očetova aretacija in kasnejša smrt sta ga zelo prizadeli,

[1859] Zasebni arhiv Jožica Selinšek.
[1860] Podrobno o tem v poglavju o 2. svetovni vojni v splošnem delu knjige.

sovaščani pa so k temu dodatno prispevali z očitki, da je on kriv za to. Leta 1950 se je Jožef Cafuta III. poročil z Marijo Purg iz Dravinjskega Vrha. V zakonu sta se jima rodila hči Jožica (rojena leta 1951, poročena Selinšek) ter sin Daniel (Danilo, rojen leta 1954).



Slika 1090: Mladi Tejekov Jožek – Jožef Cafuta III. (1926–1994).[1861]



Slika 1091: Zakonca Jožef in Marija Cafuta s hčerko Jožico pred videmsko cerkvijo, leta 1954.[1862]



Slika 1092: Tejekov Jožek III. s hčerko Jožico in psom.[1863]

[1861] Zasebni arhiv Jožica Selinšek.
[1862] Zasebni arhiv Jožica Selinšek.
[1863] Foto Alojz Petrovič (po domače Kosov), zasebni arhiv Jožica Selinšek.



Slika 1093: Danilo Cafuta na avtobusni postaji pred domačo hišo, okrog leta 1967.[1864]



Slika 1094: Jožekova žena Marija je v vasi do smrti veljala za Purgovo.[1865]

[1864] Zasebni arhiv Jožica Selinšek.
[1865] Zasebni arhiv Jožica Selinšek.



Slika 1095: Jožef Cafuta III. z mopedom, ob njem žena Marija in sin Danilo, okrog leta 1969.[1866]

Četrti otrok Jožefa Cafuta II. in njegove žene Roze je bil Ivan (po domače Tejekov Hanza), rojen leta 1928. Šele 16-leten je bil po očetovi aretaciji prav tako aretiran. Med zasliševanji so mu pulili nohte s prstov, a mlad Ivan ni vedel ničesar o partizanih. Naposled so ga izpustili iz ujetništva. Leta 1948 se je poročil z Dravčanko Julijano Vidovič in naslednje leto sta na domu Julijanine tete Elizabete (Špete) v Dravcih 6 dobila sina edinca – Janeza. Leta 1953 je Ivan dedoval posest po v taborišču umrlem očetu in k temu dokupil del, ki ga je dedovala njegova sestra Ana, rojena Hameršak. Tako se Ivan in Julijana s sinom preselijo v Soviče, kasneje pa k sebi vzameta tudi teto Liziko iz Dravcev. Leta 1998 sta praznovala zlato poroko.



Slika 1096: Janez Cafuta (1949) pri vojakih.[1867]

[1866] Zasebni arhiv Jožica Selinšek.
[1867] Zasebni arhiv Jožica Selinšek.



Slika 1097: Ivan in Julijana Cafuta, okrog leta 1955.[1868]

Sin Janez se je leta 1977 poročil z Jožico Voglar (Herekovo), ki je rodila dva sinova – Janeza ml. in Borisa. Ivan in Julijana Cafuta sta na dom v oskrbo vzela Julijanino teto brez potomcev – Elizabeto Kokol, rojeno Vidovič (po domače Vidovičeva Špeta). Po pogodbi o preužitku sta dobila njeno posestvo v Dravcih (nekdaj Kozelovo – hišna številka 6 zgoraj). Tam danes živijo njun sin Janez z ženo Jožico in s sinom Janijem.[1869]



Slika 1098: Časopisna objava o zlati poroki Julijane in Ivana Cafute, Tednik, 10. 12. 1998.

[1868] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1869] Več o njih v poglavju o Vidovičevih – Dravci 5.



Slika 1099: Brat Ivan Vidovič na obisku pri sestri Julijani, okrog leta 1967.[1870]

Kot peta se je Jožefu in Rozi Cafuta leta 1930 rodila hči Terezija. Leta 1954 se je poročila z Ivanom Kirbišem iz Tržca in mama Roza jima je podelila posestvo v Varejah (nekdanje Žlahtičevo posestvo, ki ga je Terezijin pradedek Jožef Cafuta I. kupil po bankrotiranem Juriju Žlahtiču).[1871] Terezija in Ivan Kirbiš sta imela tri otroke: Ivana, Vido in Anico.

Najmlajši je bil Martin Cafuta, rojen leta 1932 v Sovičah 4. Leta 1955 se je poročil s Cecilijo Božičko iz Tržca in tam tudi živel. S Cecilijo sta imela sina Martina Cafuto ml.

[1870] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1871] O tem v poglavju o Žlahtičevih – Dravci 8.



Slika 1100: Terezija Cafuta, poročena Kirbiš.[1872]



Slika 1101: Martin Cafuta (Tejekov Tinek), roj. 1932.[1873]

[1872] Zasebni arhiv družine Vidovič.
[1873] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.

6.1.5 Tejekov pastorek Pepi

Tejekov Pepi, nezakonski sin kuharice Elizabete Krajnc, je prispel v Dravce v starosti deset let, po tem ko se je njegova mama poročila z vdovcem iz Dravcev, veleposestnikom Jožefom Cafuto. Cafutov najstarejši sin in njegov naslednik Anton Cafuta je bil takrat star 25 let – in poročen mesec dni pred očetom in njegovo drugo ženo Lizo.

Pepi je biološkega očeta s priimkom Vizjak poznal in z njim imel stike. Pepiju naj bi pisal, da se je bil pripravljen poročiti z njegovo mamo, a ga je zavrnila. Nekaj časa je živel v Gradcu, nato pa se je odselil v Ameriko. Pri očetovem bratu, ki je bil mizar v Gradcu, se je Pepi izučil mizarskega poklica – in tudi nemščine. Njegova delavnica se je imenovala *»Tischlerei und Kunstlerei Josef Krainz«*. Izdeloval je krste, vrata, okna, mize in drugo pohištvo.[1874]

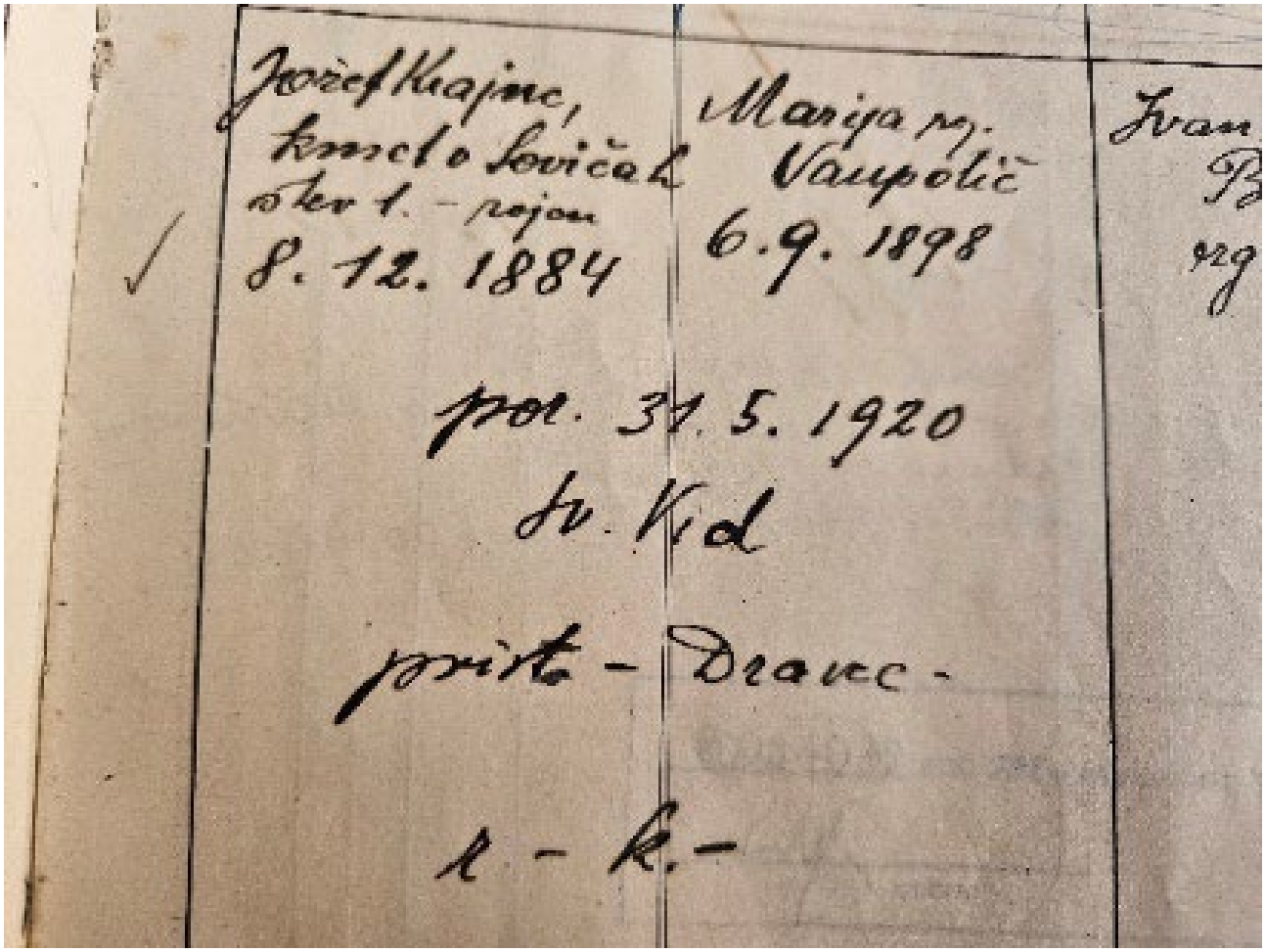

Slika 1102: Zapis o poroki Jožefa Krajnca in Marije Vaupotič maja 1920.[1875]

Pred vojno sta se mu v zunajzakonski skupnosti s Šmigočevo sovaščanko (po domače Francogovo) rodili dve hčerki – Marija in Genovefa,[1876] a Pepi se ni poročil z njuno mamo. Na predvečer poroke leta 1913 je s konji pobegnil k stricu v Gradec.[1877]

[1874] Pogovor avtorice z njegovim vnukom Benom Vidovičem, maj 2024.
[1875] Poročna knjiga Župnije sv. Vida.
[1876] SI_ZAP/0593/003/002/00002 Krajnc Jožef, Soviče 13 - Zapisnik o cenitvi zapuščine, 1969 – pri oceni sta sodelovali tudi njegovi hčerki Genovefa Sakelšek in Marija Lovrenčič.
[1877] Več o tem v poglavju o porokah na začetku posebnega dela knjige – pobegli ženin.

Kmalu za tem se je začela prva svetovna vojna, Pepi je bil vpoklican v avstrijsko vojsko, po vojni pa se je pridružil borcem generala Maistra, ki so branili severno slovensko mejo.[1878]



Slika 1103: Od leve Jožef Krajnc z ženo Marijo Vaupotič in njenimi starši, spredaj njuni hčerki Marija in Elizabeta, oktobra 1924, praznovanje godu Pepijeve tašče.[1879]

Ko se je Pepi vrnil iz Maistrove čete, je njegov očim umrl (januarja 1920). Maja 1920 se je Pepi vendarle poročil, star 35 let. Njegova nevesta je bila 14 let mlajša Marija Vaupotič iz velike družine Petelinovih iz Lancove vasi, katere mlajši brat Jakob se je nekaj let za njo prav tako poročil v Dravce. Iz dokumentacije je razvidno povezano življenje med družino brata in sestre Vaupotič.

Čeprav je imel Pepijev krušni oče Tejekov Jožef štiri otroke, se je s svojim pastorkom Pepijem zelo dobro razumel. Posledično mu je podaril tudi posestvo v Soviča h, kjer je imel dotlej kleti in hišo (sprva Soviče 1, nato Soviče 14), v kateri naj bi prenočeval tudi trakoščanski grof. Iz teh prenočevanj (morebiti le ene) je nastala anekdota o tem, da veliko Tejekovo bogastvo izvira iz kovčka zlatnikov, ki ga je pri Tejekovih izgubil grof. Iz zemljiške knjige izhaja, da je na posestvu ob dedkovi smrti živel Janez Cafuta, a je v oporoki ded Jožef očitno Janezu zapustil posestvo v Belavšku, pastorku Pepiju pa v Sovičah.

[1878] Več o tem v poglavju o vojskovanju v splošnem delu knjige.
[1879] Izsek fotografije, zasebni arhiv Bena Vidoviča.

Pepi je nad kletjo zgradil novo hišo, v kateri sta živela z ženo in štirimi otroki. Tu je leta 1932 pri sinu umrla tudi Tejekova druga žena Liza. Nekaj časa pa je tu živel tudi Pepijev vnuk Ignac Letič, katerega oče je bil ubit ob koncu 2. svetovne vojne.

Ker je imel njegov krušni oče obsežne vinograde (po nekaterih navedbah kar 500 hektarjev vinogradov iz vrst Pošip, Muškatni silvaner, Rizling in Rafol).), t. i. »Tejekwein« pa je bilo cenjeno tudi v Gradcu, je Pepi za svojega krušnega očeta pogosto vozil vino v Gradec. Na tej poti je za največjo nevarnost veljal t. i. Loški klanec – klanec med Loko in Rošnjo pred Miklavžem, kjer so v zasedi čakali lokalni razbojniki, ki so želeli prevozniku ukrasti vino v »polovnjakih«. Pepi se je pred njimi zaščitil tako, da je imel pri sebi venomer sekiro, s katero je mahal proti razbojnikom. Poslušalce pa so zlasti pritegnile njegove zgodbe o tem, da je večkrat šele v Gradcu med »polovnjaki« na vozu opazil kak odsekan prst.[1880]

Zaradi tekočega znanja nemščine je pomagal pri branju dopisov v nemščini s strani oblastnih organov in pri sestavljanju dopisov, ki so jih na občini in vaščani zasebno morali vlagati na oblastne organe. Bil je lovec, skupaj s svakom Jakobom Vaupotičem sta imela članske izkaznice že za Lovsko društvo Ptuj, ko društva na Vidmu in v Leskovcu še ni bilo.

Pomembno vlogo pri zaščiti družine je imel Tejekov Pepi med drugo svetovno vojno in ob njenem koncu, ko so partizani želeli požgati njihovo hišo, saj je v njej v krsti ležal Pepijev zet – Ignac Letič, nekdanji orožnik leskovške orožniške postaje. Krsto zanj je izdelal prav njegov tast Pepi. Ko so odporniki po koncu vojne vstopili v hišo in vprašali, če v hiši leži »gestapa«, je Pepi domneval, da noč ne bo minila mirno, in je s sovaščani napolnil vse razpoložljive sode in vedra z vodo, da so ob partizanskem požigu hiše ogenj nemudoma pogasili.

Po drugi svetovni vojni, ko je njegov svak Jakob Vaupotič iz Dravcev, postal predsednik KNOO in nato KLO Vareja, obenem pa je bil določen tudi za laičnega javnega tožilca, kar je pomenilo preveliko obremenitev zanj, je slednjo funkcijo odstopil prav svaku Jožefu Krajncu iz Sovič.[1881]

Ko ta funkcija več ni bila v veljavi, se Pepi ni več politično angažiral. Pogosto je bil poklican za opravilo veterinarskih poslov pri zapletih ob kotitvi živali in ob boleznih živali. Pepi je zelo dobro igral orglice in s prijatelji igral na dogodkih v Celovcu, Gradcu in drugod. Leta 1971 naj bi ga tudi posneli za televizijsko oddajo. Takoj, ko je bilo mogoče, si je nabavil radio in ga zavzeto poslušal, o novicah pa diskutiral s prijatelji.[1882]

Z ženo Marijo sta imela štiri otroke – dve hčerki in dva sinova. Najstarejša Marija (Mara) se je rodila leta 1921. Med drugo svetovno vojno se je poročila z orožnikom leskovške postaje Ignacem Letičem in z njim preživela kalvarijo njegove aretacije, zapora in umora takoj po vojni. V drugo se je poročila s Francem Vidovičem iz Repišč.[1883] Njena mlajša sestra Elizabeta Krajnc je bila rojena leta 1922. Vse življenje sta bili tesno povezani. Leta 1980 se je Elizabeta poročila z vdovcem iz Dravcev, Antonom Korpičem ml. Brat Jožef Krajnc II. (Pepi) je bil rojen leta 1927 in se je po vojni poročil z Nežo Medved.

[1880] Pogovor avtorice z vnukom Benom Vidovičem, maj 2024.
[1881] O tem v poglavju o pravosodju v splošnem delu knjige.
[1882] Pogovor avtorice z vnukom Benom Vidovičem, maj 2024.
[1883] Več o njej v poglavju o 2. svetovno vojni v splošnem delu knjige.

Najmlajši Franc je bil rojen leta 1933 in se je poročil v Rušah z Jožefo Krapin. Pokopan je s staršema na videmskem pokopališču.



Slika 1104: Marija in Jožef Krajnc.[1884]

6.2 Merčevi – Joštovi ali Tomažekovi

Znani začetek družine Merc predstavlja Matevž Merc (nem. *Matthaus März*), ki je bil rojen med leti 1765 in 1770 in je stanoval v Gruškovju 26, v župniji Svete Trojice v Podlehniku. Poročen je bil z Marijo. Njeno ime najdemo pri rojstvih otrok, ker poroke ni mogoče najti, pa nista znana njen dekliški priimek ali kraj rojstva. Glede na matične podatke sta Matevž in Marija imela vsaj tri otroke: Nežo, Uršo in Jožefa. Jožef je bil srednji otrok, rojen leta 1797. Poročil se je z Apolonijo Klajnšek, ki je bila osem let mlajša od njega. V Gruškovju 26 sta se jima rodila dva otroka: Tomaž (1842) in dve leti mlajša Terezija.

Po drugi strani so v Sovičah v tistem času živeli Cafutovi (po domače Tejekovi). Matija Cafuta je bil naslednik posestva na naslovu Soviče 6, poročen pa je bil s sosedo Marijo Šula. Na Cafutovi domačiji so se med leti 1848 in 1853 rojevali njuni otroci, nato pa družina odide na Marijino domačijo v Soviče 15, v tistem času naslov Dravci 15, njen mož Matija Cafuta pa Cafutovo domačijo proda. 23. aprila 1854 jo

[1884] Zasebni arhiv Bena Vidoviča.

kupita Jožef in Apolonija Merc iz Gruškovja.[1885] Naslednji dan po nakupu Mercev v Sovičah se mladi avstrijski cesar Franc Jožef I. Habsburški na Dunaju poroči s svojo sestrično Elizabeto Bavarsko (Sisi).

V Soviče prideta Jožef in Apolonija Merc z že dvanajstletnim sinom Tomažem in desetletno hčerko Terezijo. Oče Jožef Merc je bil ob nakupu posestva v Sovičah star 57 let in se morda ni najbolj privadil na Soviče. V mrliški knjigi v Podlehniku najdemo, da je umrl na domačiji v Gruškovju 26 v starosti 66 let (leta 1863). Apolonija je umrla osem let kasneje v Sovičah. Župnik v družinski knjigi okrog leta 1900 zapiše, da ima ta družina Merc domače ime »Joštovi«.[1886]

Njuna hči Terezija se je pri dvajsetih letih poročila s Filipom Vindišem iz Male Varnice (sicer stanujoč v Trdobojcih), Tomaž Merc pa pri starosti 30 let (leta 1872) z devet let mlajšo Marijo Erlač iz Okiča.

Tomaž in Marija Merc sta živela v Sovičah 6. Med leti 1873 in 1896 se jima je rodilo osem otrok. Pri zadnjem otroku je bil tako Tomaž star 54 let. V otroštvu sta umrla prvi in tretji med njimi, oba sinova. Prvi sin Jurij je umrl pri starosti dveh let in pol, kot vzrok smrti je v mrliški knjigi zapisana angina. Njun drugi sin Simon pa je umrl pri starosti pet let in pol, zanj župnik v mrliški knjigi kot vzrok smrti zapiše gangreno (nem. *Brand*). Ostali otroci so bili poročeni, kar navaja videmski župnik v družinski knjigi.



Slika 1105: Konrad Merc (1914–1989).[1887]

[1885] Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (dominikalna posest), št. 1–170, knjiga št. 80, 1798–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00080.
[1886] Družinska knjiga Soviče – hiša Soviče 6, arhiv Župnije sv. Vida.
[1887] Zasebni arhiv družine Merc.

Merc

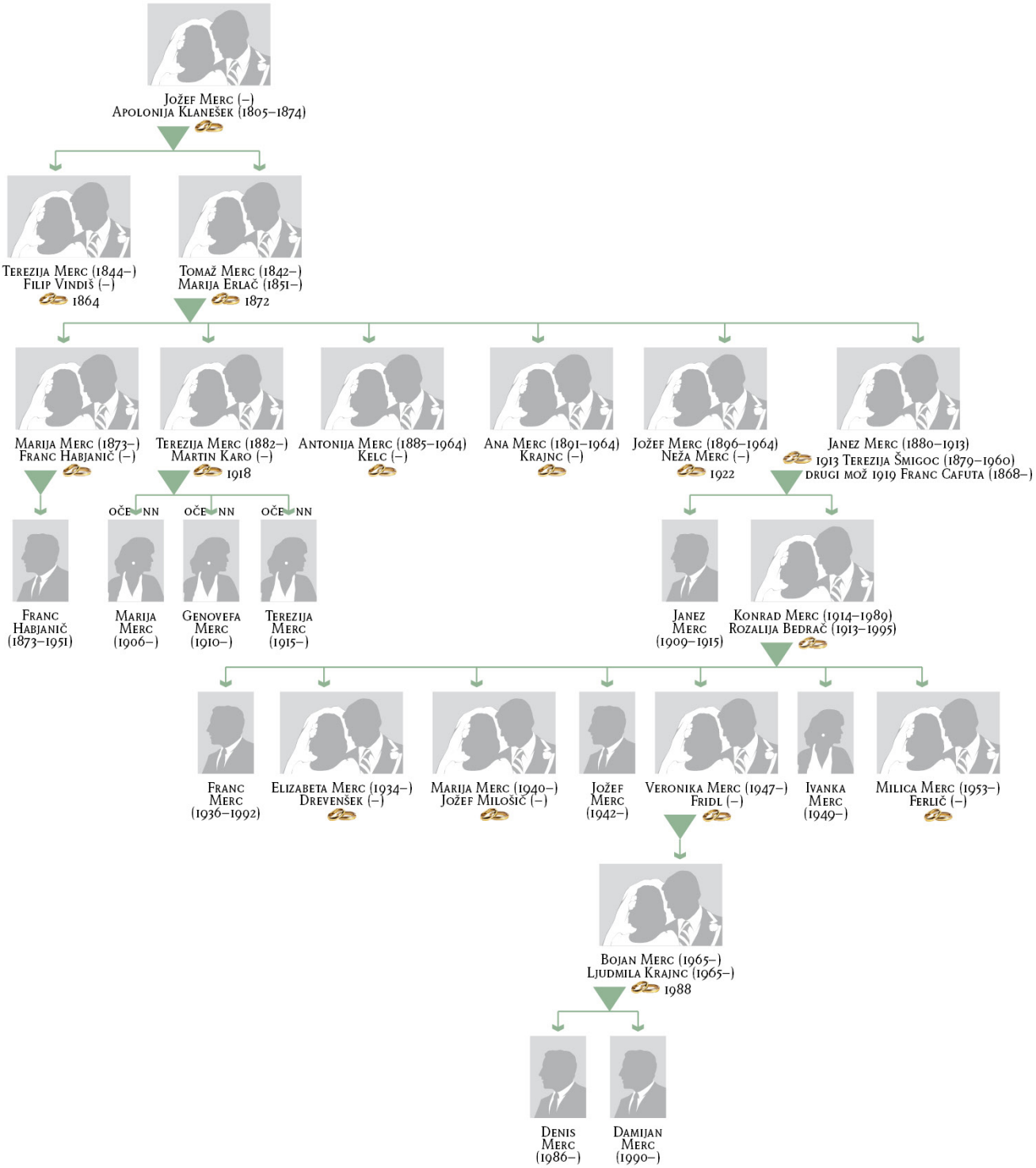
Jožef Merc (–)
Apolonija Klanešek (1805–1874)
Terezija Merc (1844–)
Filip Vindiš (–)
1864
Tomaž Merc (1842–)
Marija Erlač (1851–)
1872
Marija Merc (1873–)
Franc Habjanič (–)
Terezija Merc (1882–)
Martin Karo (–)
1918
Antonija Merc (1885–1964)
Kelc (–)
Ana Merc (1891–1964)
Krajnc (–)
Jožef Merc (1896–1964)
Neža Merc (–)
1922
Janez Merc (1880–1913)
1913 Terezija Šmigoc (1879–1960)
drugi mož 1919 Franc Cafuta (1868–)
Franc Habjanič (1873–1951)
oče NN
Marija Merc (1906–)
oče NN
Genovefa Merc (1910–)
oče NN
Terezija Merc (1915–)
Janez Merc (1909–1915)
Konrad Merc (1914–1989)
Rozalija Bedrač (1913–1995)
Franc Merc (1936–1992)
Elizabeta Merc (1934–)
Dreveneršek (–)
Marija Merc (1940–)
Jožef Milošič (–)
Jožef Merc (1942–)
Veronika Merc (1947–)
Fridl (–)
Ivanka Merc (1949–)
Milica Merc (1953–)
Ferlič (–)
Bojan Merc (1965–)
Ljudmila Krajnc (1965–)
1988
Denis Merc (1986–)
Damijan Merc (1990–)

ki stanuje v Pobrežju. Po vojni so bile rojene še tri sestre: Veronika Merc (1947), poročena Fridl, stanuje na Hajdini in je mama Bojana Merca, ki z družino živi na Merčevi domačiji v Sovičah; Ivanka Merc (1949) stanuje v Dravinjskem Vrhu, najmlajša Milica Merc pa ima po poroki priimek Ferlič in stanuje v Sovičah.



Slika 1106: Rozalija Bedrač, poročena Merc (1913–1995).[1888]



Slika 1107: Bojan Merc, roj. 1965, je naslednik Merčeve domačije v Sovičah.[1889]

[1888] Zasebni arhiv družine Merc.
[1889] Zasebni arhiv družine Merc.



Slika 1108: Merčevi pred domačo hišo.[1890]



Slika 1109: Merčevi pred domačo hišo.[1891]

[1890] Zasebni arhiv družine Merc.
[1891] Zasebni arhiv družine Merc.



Slika 1110: Srečanje Merčevih, maja 2023.[1892]

6.3 Dravci 14 – Petrovičevi (Kosovi)

– Najstarejši Kosovi predniki

Družina Petrovič – po domače Kosovi – je ena najstarejših družin na preučevanem ozemlju. Večji del zgodovine so jih prištevali pod Soviče, nekaj časa pa tudi pod Dravce. Že v času francoske revolucije je njihov dom imel hišno številko Soviče 14, kar je bilo kasneje preimenovano v Dravce 14. Kosovi (župnik

[1892] Zasebni arhiv družine Merc.

jih v družinski knjigi zapiše kot »Kosakove«) so obenem edini na preučevanem območju, ki jim je bil dom po drugi svetovni vojni nacionaliziran.

Raziskave matičnih knjig kažejo, da je najstarejši zabeleženi Petrovičev prednik Jožef Petrovič, ki je bil v Soviča rojen okrog leta 1730. Poročil se je z Gero, s katero sta imela pet sinov: Sebastijana, Vida, Martina, Blaža in Matijo. Ker je bil Martin očetov naslednik na posestvu, sta sinova Sebastijan in Vid najbrž kmalu umrla. Podatke o poroki imam samo za Blaža (rojen leta 1768) in Martina (rojen leta 1763). Blažu sta se v letih 1797 in 1800 rodila dva otroka, nadaljevanje njegove družinske veje pa nisem mogla najti, saj je na domačiji ostal njegov starejši brat Martin.

Martin Petrovič je bil poročen z Marijo, ki je rodila pet otrok. Posestvo je nasledil najmlajši sin, ki se je okrog leta 1834 poročil z Barbaro Žumbar (včasih zapisano kot Šombar). Barbara je v letih 1835–1844 rodila štiri otroke. Prvi Jurij je umrl v starosti petih let, za tretjo Lucijo ni nobenih podatkov razen rojstnih. Njena sestra Urša (rojena leta 1838) se je poročila s sovaščanom Andrejem Cafuto (Malekovim – tedaj Soviče 2). Zadnji Anton je bil rojen leta 1844 in je že 16-letni prevzel Kosovo domačijo v Tajni.

- Kosov Anton se poroči s premožno Marijo Žlahtič iz Varej

Komaj 18-letni se je poročil z Marijo Žlahtič iz bogate Žlahtičeve rodbine, ki je tedaj živela na kasnejšem Kirbiševem hribu v Varejah. Njen oče je bil Jakob Žlahtič, ded pa Matija.[1893] Ker je bila Jakobova babica Krajnčeva iz Dravcev, so bili tako Žlahtičevi kot Petrovičevi na različne načine povezani z Dravčani iz tistega časa. Tako sta bila denimo Petrovičeva botra pri Kozelovih in Vidovičevih v Dravcih. Botrstva nista odklanjala tudi nezakonskim otrokom. Kozelovi iz Dravcev so bili tudi botri njunim otrokom. Povezava Petrovičevih, Vidovičevih in Kozelovih je bila najbrž povezana tudi s tem, da je že leta 1828 Antonov oče Martin Petrovič kupil del posestva stare družine Vidovič, katere oče Jožef je leta 1826 umrl prezadolžen. Tako so Petrovičevi v Dravcih imeli posest med novo družino Vidovičevih (tedaj stanujoči na naslovu Dravci 3) in Kozelovimi na zahodni strani (tedaj Dravci 5).

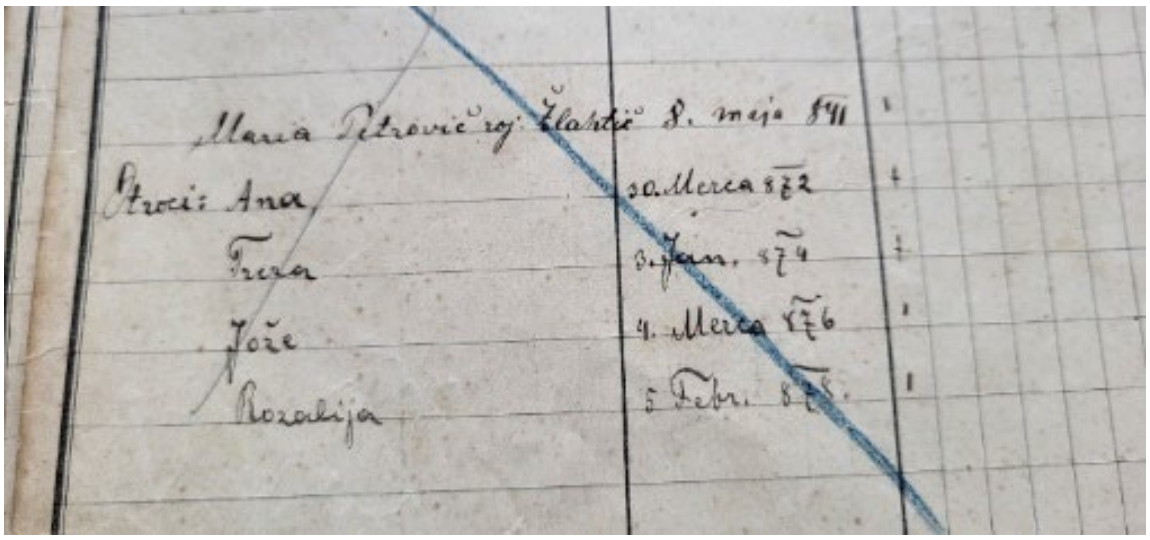

Slika 1111: Leta 1896, ko je župnik pisal družinsko knjigo za Soviče, je bila Marija Petrovič že vdova, ki je imela štiri odrasle otroke.[1894]

[1893] Podrobneje o Žlahtičevih v poglavju o hiši Dravci 8.
[1894] Arhiv Župnije sv. Vida.

Petrovič

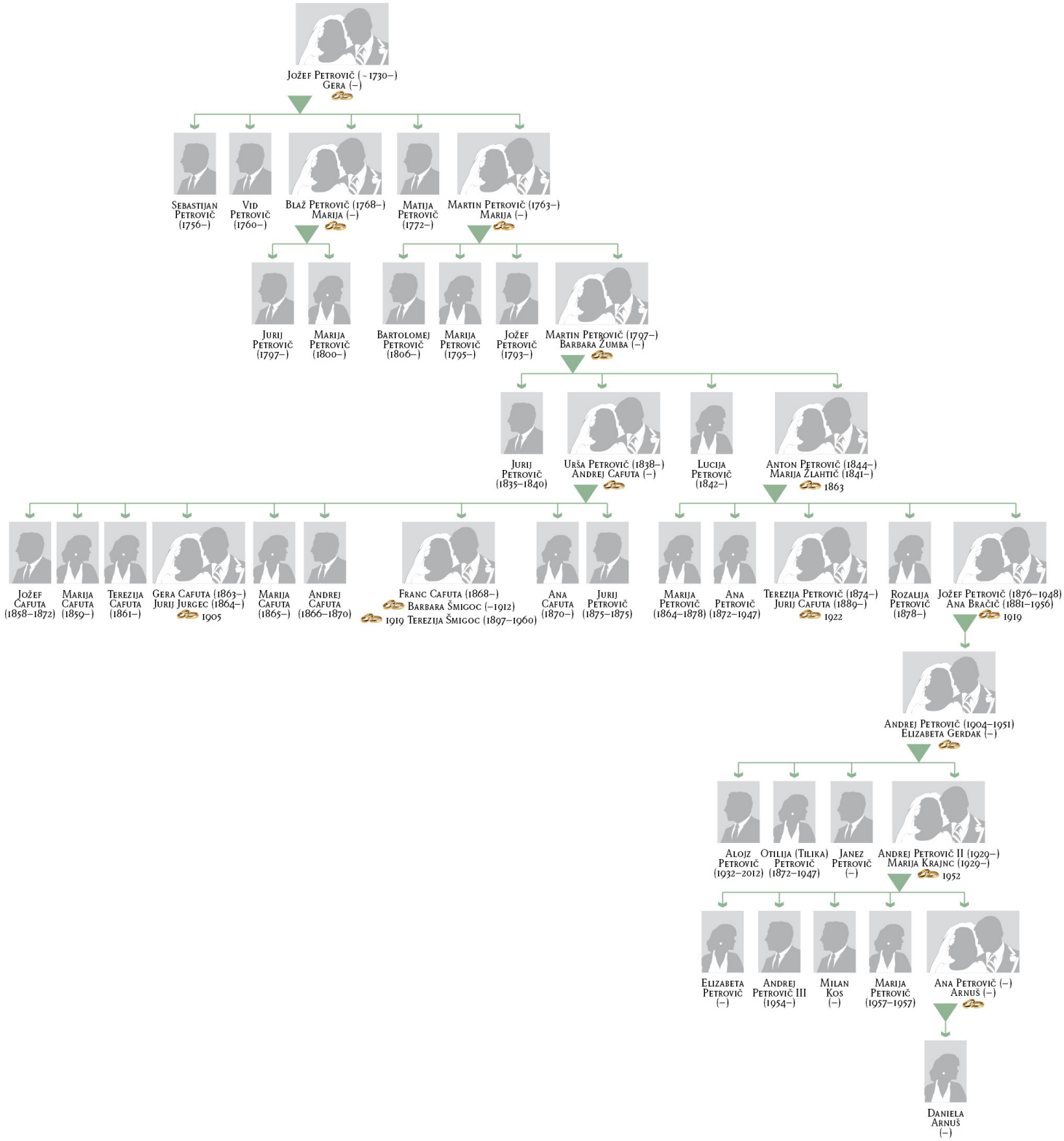
Jožef Petrovič (–1730–)
Gera (–)
Sebastijan Petrovič (1756–)
Vid Petrovič (1760–)
Blaž Petrovič (1768–)
Marija (–)
Matija Petrovič (1772–)
Martin Petrovič (1763–)
Marija (–)
Jurij Petrovič (1797–)
Marija Petrovič (1800–)
Bartolomej Petrovič (1806–)
Marija Petrovič (1795–)
Jožef Petrovič (1793–)
Martin Petrovič (1797–)
Barbara Zumba (–)
Jurij Petrovič (1835–1840)
Urša Petrovič (1838–)
Andrej Cafuta (–)
Lucija Petrovič (1842–)
Anton Petrovič (1844–)
Marija Zlahtič (1841–)
1863
Jožef Cafuta (1858–1872)
Marija Cafuta (1859–)
Terezija Cafuta (1861–)
Gera Cafuta (1863–)
Jurij Jurgec (1864–)
1905
Marija Cafuta (1865–)
Andrej Cafuta (1866–1870)
Franc Cafuta (1868–)
Barbara Šmigoc (–1912)
1919 Terezija Šmigoc (1897–1960)
Ana Cafuta (1870–)
Jurij Petrovič (1875–1875)
Marija Petrovič (1864–1878)
Ana Petrovič (1872–1947)
Terezija Petrovič (1874–)
Jurij Cafuta (1889–)
1922
Rozalija Petrovič (1878–)
Jožef Petrovič (1876–1948)
Ana Bračič (1881–1956)
1919
Andrej Petrovič (1904–1951)
Elizabeta Gerdak (–)
Alojz Petrovič (1932–2012)
Otilija (Tilika) Petrovič (1872–1947)
Janez Petrovič (–)
Andrej Petrovič II (1929–)
Marija Krajnc (1929–)
1952
Elizabeta Petrovič (–)
Andrej Petrovič III (1954–)
Milan Kos (–)
Marija Petrovič (1957–1957)
Ana Petrovič (–)
Arnuš (–)
Daniela Arnuš (–)

Pri Antonu in Mariji Petrovič je živel (najbrž po smrti njegove žene Ane Voglar) tudi Marijin oče Jakob Žlahtič – umrl je maja 1889 na naslovu Dravci 14. Ob približno istem času je umrl tudi Marijin mož Anton, saj iz zemljiške knjige izhaja, da je Marija dedovala po njem leta 1890.

Anton in Marija Petrovič sta imela pet otrok – štiri hčerke in sina. Poleg njih je iz šolske redovalnice razbrati, da je na naslovu Dravci 14 živel tudi Blaž Petrovič, ki naj bi bil rojen junija 1864, a to ne more biti pravi datum, saj se je januarja 1864 Antonu in Mariji rodila prvorojenka Marija. Blaž tudi ni naveden na družinskem listu v župnijski knjigi. Zato je mogoče, da gre za drugega sorodnika, ki je bil v skrbništvu pri Antonu in Mariji. Že omenjena hči Marija je umrla leta 1878, v starosti 14 let. Malo pred tem je bila rojena njena sestra Rozalija, za katero nimam drugih podatkov. Za sestro Ano Petrovič, ki je bila rojena leta 1872, je mogoče najti, da je živela v Majskem Vrhu in da je preživela drugo svetovno vojno – umrla je leta 1947 v starosti 75 let. Četrta hči je bila Terezija Petrovič, ki se je leta 1922, ko ji je bilo 48 let, poročila z vdovcem Jurijem Cafuto iz Sovič. Edini sin je bil Jožef, rojen leta 1876, in njemu mama leta 1897 z izročilno pogodbo podeli družinsko posest v Sovičah (danes Krivčevo, Soviče 6).

- Naslednik Jožef Petrovič odide na kovačijo v Cirkulane in v Dravce

Jasno je, da je bilo Kosovo posestvo, ki ga je nasledil Jožef Petrovič, bistveno manjše, kot je bilo ob njegovem rojstvu. Leta 1893 je namreč njegova mama Marija domačijo na naslovu Soviče 14/Dravci 14 prodala sosedu, tedaj že veleposestniku Jožefu Cafuti (Tejek starejši). Pridržala si je le manjši zgornji del (danes Krivčevo) ter zemljo v Dravcih.

Jožef Petrovič se je želel izučiti za kovača, zato je odšel na usposabljanje k Bračiču v Cirkulane. Kovačeva hči Ana Bračič je leta 1904 rodila Jožefovega sina Andreja Petroviča I. Jožef in Ana sta se pri Sv. Barbari poročila šele po prvi svetovni vojni – jeseni 1919. Ob njuni poroki je zapisano, da oče Jožef Petrovič že šest let živi v Dravcih 5, njegova priča pa je bil sosed v Dravcih – Janez Vidovič. To pomeni, da je bil Jožef najbrž najemnik prazne Vidovičeve hiše (kasneje Špetine, danes Dravci 6). Iz zemljiške knjige tudi izhaja, da je Jožef že pred poroko, leta 1915 kupil posestvo v Sovičah (takrat hišna številka Dravci 26), kjer je še danes Kosova domačija. Posestvo mu je prodal videmski trgovec Davorin Tombak, šlo pa je za na dražbi izgubljeno posestvo Jožefovega strica Jurija Žlahtiča. Iz zemljiške dokumentacije tudi izhaja, da je Petrovič z Vidovičem zamenjal zemljo v Dravcih, tako da so Vidovičevi pridobili posest ob domačiji, Petrovič pa je dobil njivo na južni strani Vidovičevega posestva, ki jo imajo Kosovi še danes.

Po mamini (tj. Žlahtičevi) strani so imeli Jožefovi predniki dvojno zemljo v Sovičah:

- Del posesti je Jožefov dedek Jakob Žlahtič podaril hčerki Mariji, poročeni Petrovič. To zemljo je po vojni oblast nacionalizirala in podelila zakoncema Krivec.[1895]
- Drugi del pa je Jakob zapustil sinu Juriju (vključno s Kirbiševim bregom in večjimi posestvi v Varejah in v Sovičah). Ker je Jurij zašel v finančne težave, je to zemljo odvzela hranilnica in del prodala Jožefu Cafuti (Tejeku), del pa Francu Pignarju. Ker slednji ni odplačeval posojila, je posestvo izgubil in slednjič vsaj del tega posestva med prvo svetovno vojno odkupi Jurijev nečak Jožef Petrovič.

[1895] Zemljiška knjiga k.o. 460 – Dravci, str. 502.

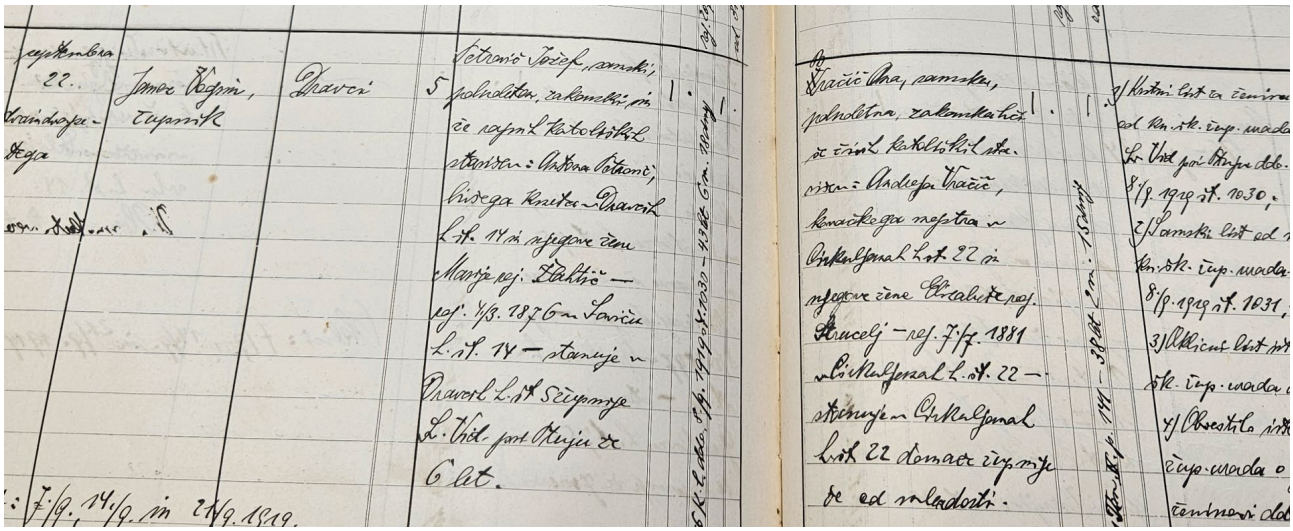

Slika 1112: Poroka Jožefa Petroviča in Ane Bračič v Cirkulanah, 1919, s pripisom, da Jožef že šest let živi v Dravcih 5.[1896]

Po prvi svetovni vojni je Jožef ženo Ano Petrovič, rojeno Bračič, pripeljal iz Cirkulan v Soviče, kjer je maja 1948 tudi umrl.

– Andrej Petrovič I. se poroči z Lizo iz Cvetkovcev

Jožefov in Anin sin Andrej Petrovič I., ki je bil rojen leta 1904 na kovačiji v Cirkulanah, se je poročil z Elizabeto Gerdak (po domače Kosovo Lizo), ki je bila ob poroki uslužbenka pri graščaku na posestvu v Turniščah. Tako kot oče, je bil tudi Andrej kovaški mojster. Andrej in Liza sta živela v Cvetkovcih, kjer so se jima rodili štirje otroci – hčerka Otilija ter sinovi Alojz, Janez in Andrej II. (rojen leta 1929).



Slika 1113: Alojz Petrovič (po domače Kosov Lojz) v trgatvi pri Korpičevih.[1897]

[1896] Poročna matična knjiga Župnije sv. Barbara.
[1897] Zasebni arhiv družine Korpič.

Andrej Petrovič I. in njegova žena Liza sta se po drugi svetovni vojni iz Cvetkovc preselila na Kosovo domačijo v Soviče. Ko je umrl Andrejev oče Jožef, je Andrej že bolehal na pljučih. Pred smrtjo se je zdravil za tuberkulozo v TBC Ormož in bil tudi pol leta hospitaliziran.[1898] Umrl je manj kot tri leta po očetu – januarja 1951 v Sovičah 21. Pet let za sinom je v Sovičah umrla tudi Ana Petrovič, rojena Bračič. Andrejeva žena Liza se je preselila k sinu Alojzu Petroviču, ki si je zgradil hišo v bližini (Vareja 14b), ki je bil uslužbenec na bencinskem servisu v Ormožu. Vaščani se spominjajo, da so Alojza na Vidmu klicali »Prlek«, česar niso razumeli, upoštevajoč, da so bili Petrovičevi iz Haloz. Razlog za vzdevek je bil torej v tem, da je bil Alojz v resnici rojen na drugi strani Drave v Cvetkovcih.

- Andrej Petrovič II. se je poročil z Marijo Krajnc in se naselil v Sovičah

Po Andreju Petroviču I. je posestvo v Sovičah nasledil sin Andrej Petrovič II., ki je bil rojen leta 1929 v Cvetkovcih. Poročil se je z Marijo Krajnc (po domače Kosova Mica), ki je rodila štiri otroke: hčerki Elizabeto in Ano ter sinova Milana in Andreja III.



Slika 1114: Janez Vidovič iz Dravc kot boter Milanu Petroviču.[1899]

[1898] Navedba na mrliškem listu.
[1899] Zasebni arhiv družine Vidovič.

– Nacionalizacija dela Kosovega posestva

Leta 1963 je Krajevni ljudski odbor Ptuj del Kosovega posestva v Sovičah razglasil za družbeno lastnino. Obenem je bila na tem posestvu vknjižena lastninska pravica v korist Krivec Martina in Terezije, rojene Cafuta, ki sta bila že starejša. Terezija Cafuta ni bila sorodstveno povezana s Cafuti v Sovičah, niti s Tejekovimi, Malekovimi, niti s Pozničarjevimi. Leta 1889 je bila rojena na Gorci. Leta 1920 se je poročila s šest let mlajšim Martinom Krivcem, ki je prihajal iz Jablovca pri Podlehniku, starša pa sta bila delavca na nemškem posestvu v Majskem Vrhu. Terezija in Martin sta imela hči in dva sinova. Prvorojeni Stanislav se je rodil leta 1926, hči Justina leta 1928, najmlajši Dominik (Damek) pa leta 1929. Družina je v času rojstev otrok živela v Zgornji Pristavi.

Krivec

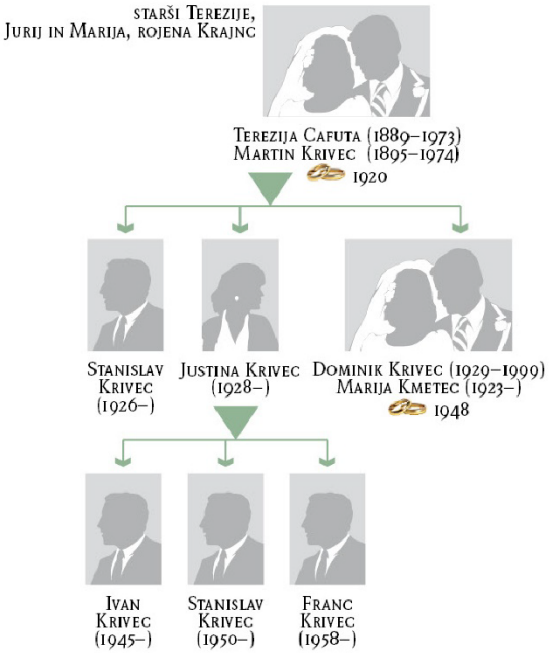

Kosovi o nacionalizaciji niso upali govoriti, zato je prevladovalo mnenje, da so zemljo Krivčevim prodali. Ker je Marija Petrovič umrla, sin Jožef pa je kupil drugo posestvo, je bila hiša v Sovičah 6 morda prazna in bila iz tega razloga zasežena s strani komunistične oblasti. Terezija Krivec je v Sovičah umrla leta 1973, Martin pa leto kasneje. Domačijo v Sovičah je podedovala hči Justina Krivec, ki je bila po drugi svetovni vojni zaposlena kot poštarica. V letih 1945–1958 je v Gruškovju rodila tri sinove – Ivana (1945), Stanislava (1950) in Franca (1958), ki so dobili mamin priimek. Pri Justini v Sovičah je leta 1981 umrl Jožef Svenšek, rojen leta 1914 v Ložini.

6.4 Cafutovi – Pozničarjevi

Pozničarjevi sodijo med redke družine, zajete v to knjigo, ki so na isti domačiji že vsaj tristo let. Čeprav so sprva sodili pod Tajno in nato pod Soviče, pod Dravce pa največ nekaj desetletij pred prvo svetovno vojno oz. s podvojenim naslovom še po drugi svetovni vojni, jih predstavljam tudi zato, ker so bili na različne načine povezani z Dravčani tudi takrat, ko Pozničarjeva domačija ni bila del Dravcev.

6.4.1 Pozničarjevi od prvih znanih začetkov do konca 19. stoletja

– *18. stoletje: Pozničarjev Jožef in njegovi dve ženi*

Najstarejši znani prednik Pozničarjevih je bil Jožef Cafuta, ki je bil rojen okrog leta 1740 in je bil dvakrat poročen – prvič z Nežo, drugič pa z Ano. O ženah sklepam iz podatkov o njegovih otrocih. Leta 1773 je prevzel družinsko posestvo. V 18. stoletju je domačija nosila hišno številko Tajna 11.

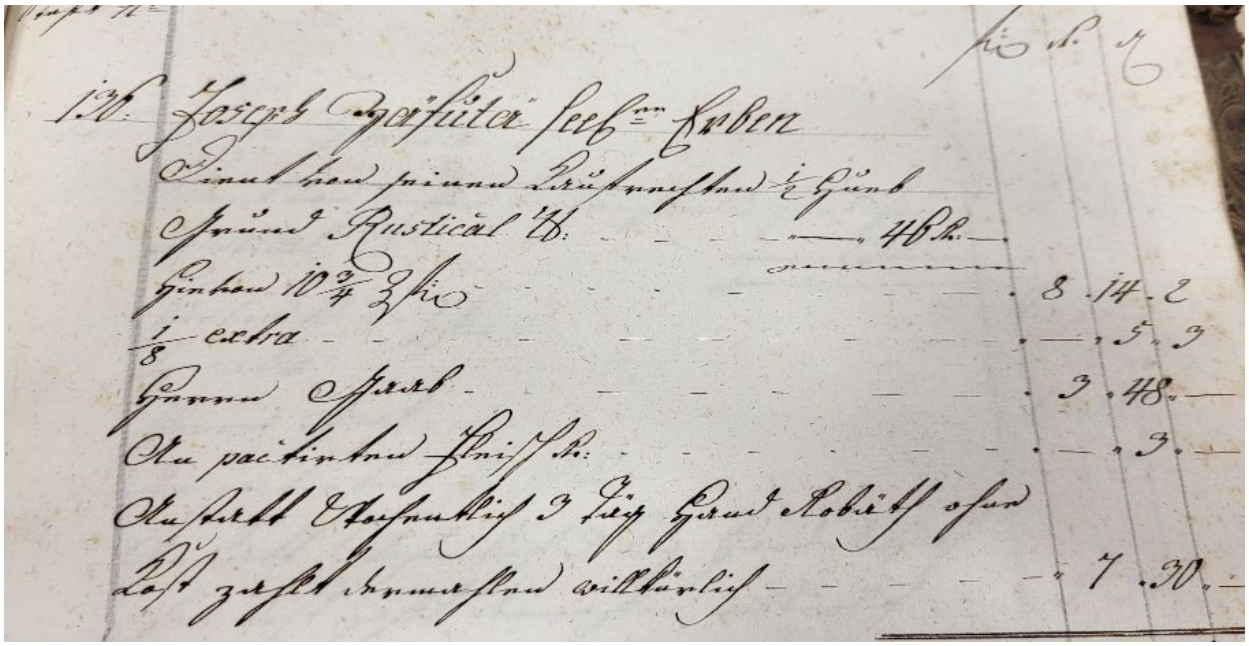

Slika 1115: Jožef Cafuta vpisan v urbar Dravci, 1784.[1900]

Prva Jožefova žena Neža je leta 1768 rodila hčerko Nežo. Tako njej kot tudi njenim mlajšim polbratom je bil boter Simon Belšak iz Dravcev.[1901] Čeprav ni natančno znano, kdaj je mama Neža umrla, je jasno, da se je to zgodilo kmalu po porodu, saj je razvidno, da je bil januarja leta 1771 Jožef že poročen z drugo ženo Ano. Ana Cafuta je med leti 1771 in 1776 rodila tri sinove: Blaža, Andreja in Martina.

– *Na prehodu v 19. stoletje: Blaž Cafuta in Apolonija*

Kot najstarejši sin je bil Blaž očetov naslednik in že pri 15. letih, tj. leta 1786, je prevzel posestvo. Tedaj je bil naziv Tajna že v opuščanju in Blaž Cafuta je bil ob poroki doma v Sovičah 11. Njegova žena je bila Apolonija Šmigoc iz Sovič, ki je med leti 1795 in 1809 rodila šest otrok – štiri sinove in dve hčerki. Sinovi

[1900] Glavna zemljiška knjiga in urbar gospostva Borl za urad Dravci (rustikalna posest), št. 129–141, 1784–1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101.
[1901] Zgornji Tumpov, začetnik domačije na današnjem naslovu Dravci 10.

so bili Martin, Blaž, Vid in Jožef, hčerki pa Urša in Gera. Drugih podatkov od rojstnih, ki so navedeni v zadnjem delu knjige, nimam – razen najstarejšega Martina, rojenega leta 1795, ki je bil očetov naslednik.

– *Prva polovica 19. stoletja: Martin in Marija*

Tako kot je oče Blaž zgodaj prevzel Pozničarjevo posestvo v Sovičah in se tudi mlad poročil – je sinu Martinu pozno prepustil posestvo. Poročil se je, ko je bil star že 45 let. Njegova nevesta je bila Marija Hvalec. Ta je v letih 1841–1846 rodila tri otroke: sina in dve hčerki.

Leta 1872 se je poročila starejša hči Terezija Cafuta, in sicer z Jožefom Štumbergerjem iz Okiča. Njun starejši sin Janez, rojen leta 1873, se je poročil v Dravce na Rtič z Nežo Bedrač, pastorko Jakoba Habjaniča (po domače Lekečinčevega). Bil je krojač in je umrl pri 39. letih od zlatenice. Njuna hči Marija Štumberger, ki se je rodila leta 1881, pa se je leta 1911 poročila z Lovrencem Mihelačem iz Pobrežja in leta 1916 se jima je rodila hči Julijana Mihelač. Ko se je Julijana leta 1940 poročila s krojačem Jožefom Kokolom iz Gradišč, je župnik v matično knjigo zapisal, da Julijana s starši živi v Dravcih 17. Čeprav piše, da sta bila Julijanina starša Lovrenc in Marija posestnika iz Dravcev 17, sta bila najbrž upravnika nekdanje hiše Marijine nečakinje Neže Štumberger, ki se je poročila v Pobrežje in umrla decembra leta 1929, njena hiša v Dravcih pa je bila leta 1937 prodana Juriju Žlahtiču iz Dravcev (danes Mlakarjevo).[1902]

Leta 1879 se je poročila mlajša hči Blaža in Marije Cafuta – Neža. Njen ženin je bil Anton Merc, ki je pred poroko delal kot hlapec pri Simonu Vidoviču v Gradiščih.

Edini sin Martina in Marije je bil Jožef, rojen leta 1841, ki je tudi nasledil domačijo v Sovičah 11.

– *Druga polovica 19. stoletja: Jožef Cafuta II. in Ana Lesjak*

Jožef Cafuta se je s svojo nevesto Ano Lesjak poročil v Leskovcu. V letih 1869–1885 je Ana rodila pet otrok – hčerko in štiri sinove.

Hčerka **Marija Cafuta** je bila rojena leta 1873, leta 1905 pa se je poročila z Mihaelom Rakušo iz spodnjega dela Sovič. Njegov oče Mihael je v mladosti živel v Dravcih, v hišo pod Gradiščami (kasneje Dravci 1), nato pa so se po očetovi smrti otroci z mamo preselili v Soviče. V župnijski družinski knjigi piše, da sta Marija in Mihael sprva živela na Pozničarjevi domačiji v Sovičah 11, potem pa sta bila *»skoz v Dravcih«*. Iz matičnih knjig je razvidno, da se jima je že sedem let pred poroko rodila hči Ivana, ki je dobila mamin priimek Cafuta (rojena aprila 1898), štiri mesece po poroki leta 1905 pa se jima je rodila še hči Marija, ki je umrla kmalu po rojstvu. Več otrok iz matičnih knjig ni razvidnih, je pa mogoče, da sta se izselila drugam in tam nadaljevala življenje, sploh upoštevajoč, da ne Marija, ne njen mož Mihael nista doma dobila posestva.

Od štirih Pozničarjevih sinov se **dva nista utegnila poročiti**. Najstarejši Jožef Cafuta III., rojen leta 1869, je umrl pred drugim rojstnim dnem – decembra 1870. Njegov mlajši brat Anton, rojen leta 1877, pa je od vnetja črevesa umrl na domu v Sovičah v starosti 26 let.

[1902] Več o tem pri opisu hiše Dravci 17 (danes Mlakarjevo).

Cafuta

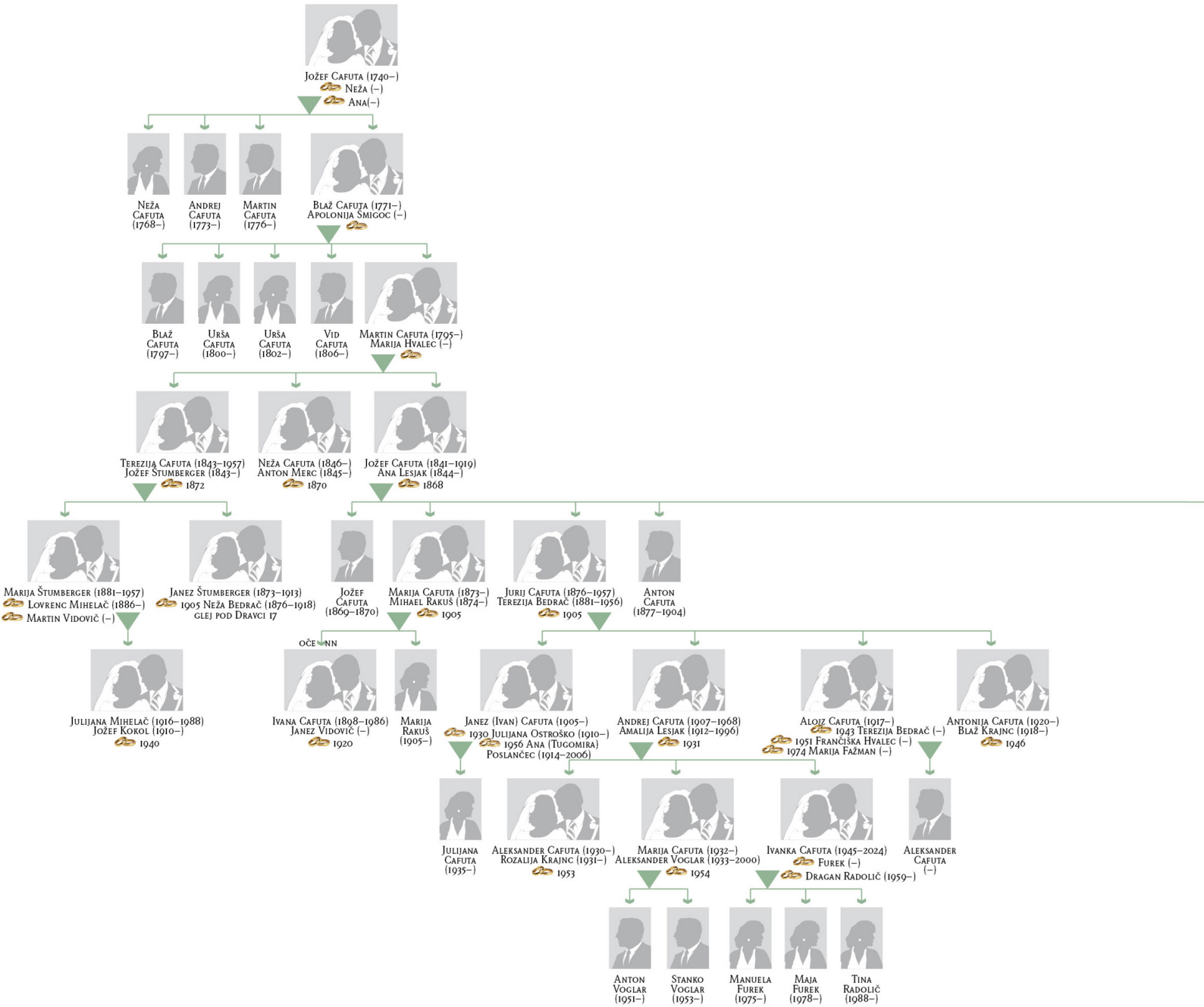
Jožef Cafuta (1740–)
Neža (–)
Ana(–)
Neža Cafuta (1768–)
Andrej Cafuta (1773–)
Martin Cafuta (1776–)
Blaž Cafuta (1771–)
Apolonija Smigoc (–)
Blaž Cafuta (1797–)
Urša Cafuta (1800–)
Urša Cafuta (1802–)
Vid Cafuta (1806–)
Martin Cafuta (1795–)
Marija Hvalec (–)
Terezija Cafuta (1843–1957)
Jožef Stumberger (1843–)
1872
Neža Cafuta (1846–)
Anton Merc (1845–)
1870
Jožef Cafuta (1841–1919)
Ana Lesjak (1844–)
1868
Marija Štumberger (1881–1957)
Lovrenc Mihelač (1886–)
Martin Vidović (–)
Janez Štumberger (1873–1913)
1905 Neža Bedrač (1876–1918)
glej pod Dravci 17
Jožef Cafuta (1869–1870)
Marija Cafuta (1873–)
Mihael Rakuš (1874–)
1905
Jurij Cafuta (1876–1957)
Terezija Bedrač (1881–1956)
1905
Anton Cafuta (1877–1904)
Julijana Mihelač (1916–1988)
Jožef Kokol (1910–)
1940
oče NN
Ivana Cafuta (1898–1986)
Janez Vidovič (–)
1920
Marija Rakuš (1905–)
Janez (Ivan) Cafuta (1905–)
1930 Julijana Ostroško (1910–)
1956 Ana (Tugomira) Poslančec (1914–2006)
Andrej Cafuta (1907–1968)
Amalija Lesjak (1912–1996)
1931
Alojz Cafuta (1917–)
1943 Terezija Bedrač (–)
1951 Frančiška Hvalec (–)
1974 Marija Fažman (–)
Antonija Cafuta (1920–)
Blaž Krajnc (1918–)
1946
Julijana Cafuta (1935–)
Aleksander Cafuta (1930–)
Rozalija Krajnc (1931–)
1953
Marija Cafuta (1932–)
Aleksander Voglar (1933–2000)
1954
Ivanka Cafuta (1945–2024)
Furek (–)
Dragan Radolič (1959–)
Aleksander Cafuta (–)
Anton Voglar (1951–)
Stanko Voglar (1953–)
Manuela Furek (1975–)
Maja Furek (1978–)
Tina Radolič (1988–)

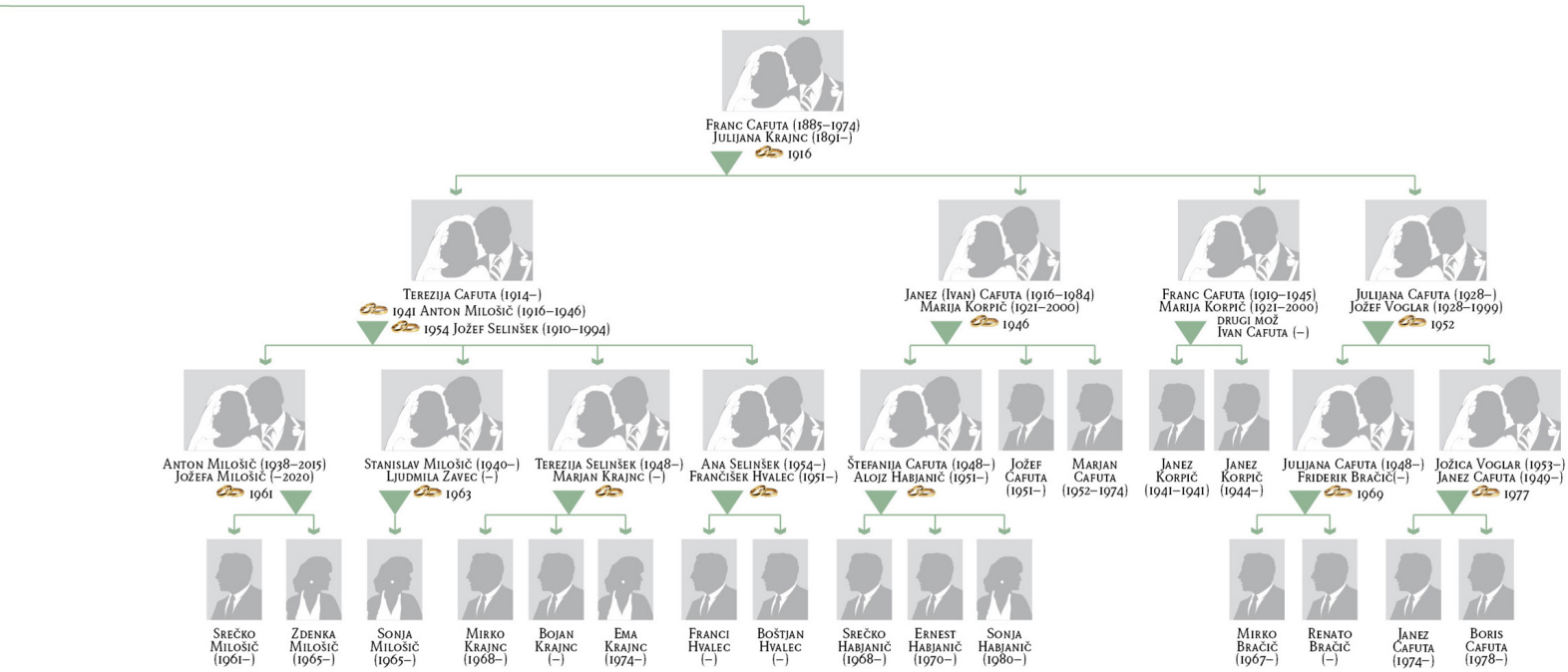
Franc Cafuta (1885–1974)
Julijana Krajnc (1891–)
1916
Terezija Cafuta (1914–)
1941 Anton Milošič (1916–1946)
1954 Jožef Selinšek (1910–1994)
Janez (Ivan) Cafuta (1916–1984)
Marija Korpič (1921–2000)
1946
Franc Cafuta (1919–1945)
Marija Korpič (1921–2000)
drugi mož
Ivan Cafuta (–)
Julijana Cafuta (1928–)
Jožef Voglar (1928–1999)
1952
Anton Milošič (1938–2015)
Jožefa Milošič (–2020)
1961
Stanislav Milošič (1940–)
Ljudmila Zavec (–)
1963
Terezija Selinšek (1948–)
Marjan Krajnc (–)
Ana Selinšek (1954–)
Frančišek Hvalec (1951–)
Štefanija Cafuta (1948–)
Alojz Habjanič (1951–)
Jožef Cafuta (1951–)
Marjan Cafuta (1952–1974)
Janez Korpič (1941–1941)
Janez Korpič (1944–)
Julijana Cafuta (1948–)
Friderik Bračič(–)
1969
Jožica Voglar (1953–)
Janez Cafuta (1949–)
1977
Srečko Milošič (1961–)
Zdenka Milošič (1965–)
Sonja Milošič (1965–)
Mirko Krajnc (1968–)
Bojan Krajnc (–)
Ema Krajnc (1974–)
Franci Hvalec (–)
Boštjan Hvalec (–)
Srečko Habjanič (1968–)
Ernest Habjanič (1970–)
Sonja Habjanič (1980–)
Mirko Bračič (1967–)
Renato Bračič (–)
Janez Cafuta (1974–)
Boris Cafuta (1978–)

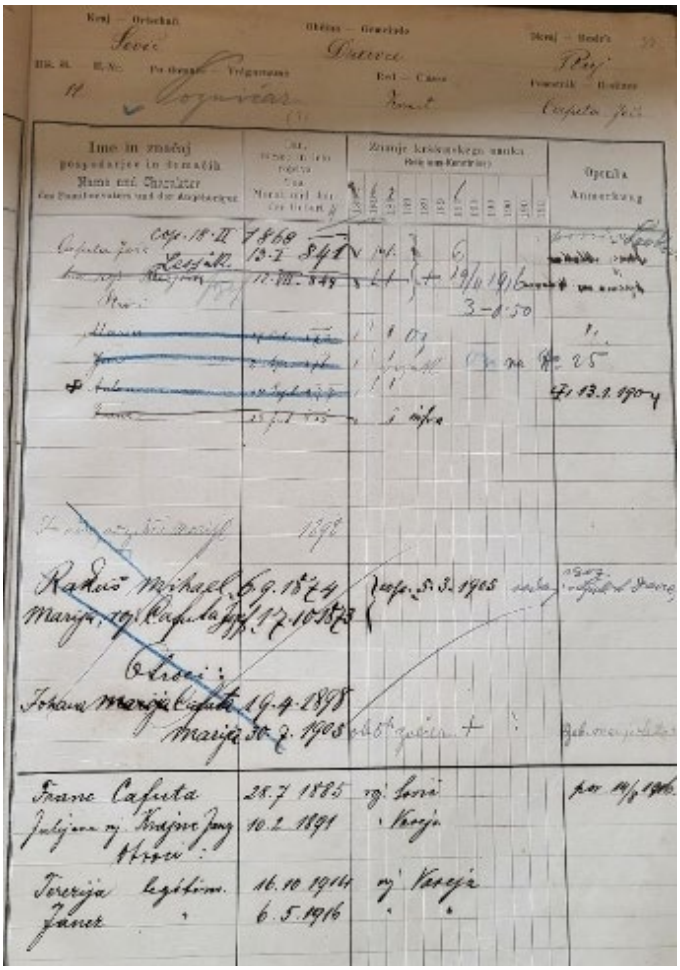

Slika 1116: Pozničarjevi v družinski knjigi okrog leta 1895, ko je bil gospodar Jože Cafuta.[1903]

Tako sta Jožefu Cafuti II. in njegovi ženi Ani ostala **dva sinova – starejši Jurij**, rojen leta 1876, **in najmlajši Franc**, rojen leta 1885, ki je ostal na domačiji. **Jurij in Franc sta imela vsak po štiri otroke, vsi skupaj s svojimi potomci pa so ustvarili široko rodbino Pozničarjev na območju današnjih Sovič in Varej, ki jih le redko kdo zna ustrezno povezati. Jasno pa je, da Pozničarjevi v Varejah izvirajo iz iste hiše kot Pozničarjevi v nekdanji Tajni 11** – to je od Jožefa Cafuta II. in njegove žene Ane Lesjak, ki je umrla v času prve svetovne vojne (novembra 1916).

6.4.2 Od stare Avstrije do nove Jugoslavije: Jurijev rod

Jurij Cafuta (Pozničarjev Jurek) se je na prelomu stoletja poročil s pet let mlajšo Terezijo Bedrač iz Dravinjskega Vrha. Oba z ženo sta dočakala visoko starost za tisti čas – Jurij je v starosti 81 let umrl leta 1957, Terezija pa leto dni pred njim. Tako sta preživela burno obdobje stare Avstrije, Kraljevine Jugoslavije in novo Jugoslavijo, vključno z dvema svetovnima vojnama.

Jurij in Terezija sta sprva živela v Varejah, nato pa je iz posestne dokumentacije razvidno, da jima je Jurijev oče Jožef dodelil tri hektarje zemlje v Sovičah (kasneje Vaharjevo), kamor sta se preselila še pred rojstvom drugega sina.

[1903] Arhiv Župnije sv. Vida.

V Varejah se jima je leta 1905 rodil najstarejši sin Ivan – to je bil **Pozničarjev Hanzek**, viničar in cestar. Ker je bival v hiški na strmini pod Schäfferjevem posestvom, je bil znan tudi kot »Podgorski Hanzek«. Igral je harmoniko in ga najdemo na nekaterih fotografijah s svati v Dravcih. Ta Ivan Cafuta ni bil trobentar – to je bil njegov bratranec soimenjak. Jurijev sin Hanzek je bil prvič poročen z Julijano Ostroško iz Varej in imel z njo (leta 1935 rojeno) hčer Julijano ml. Ko je žena umrla, se je Ivan vnovič poročil s Tugomiro Poslančec iz Dravcev (po domače Pignarjevo Anico), ki je stanovala z mamo Marijo. Ivan in Anica nista imela otrok in slednjič je Ivan Anico zapustil ter živel v Varejah z Rozalijo Flajs – v majhni hiški poleg današnje Gašparšičeve posesti. Ivanova hči Julijana v času očetovega drugega zakona z Anico Pignar verjetno ni živela v Dravcih.



Slika 1117: Pozničarjeva brata Drašek in Hanzek ter Herekov Jožek st. kot muzikanti na poroki Franca in Anice Horvat iz Dravcev, 1932.[1904]

Dve leti za Ivanom se je rodil sin **Andrej Cafuta (1907)**, ki se je leta 1931 poročil z Amalijo Lesjak iz Male Varnice. Amalija (po domače Pozničarjeva Malčika) je bivala v Sovičah od desetega leta starosti in se je pri 18. letih z dovoljenjem očeta poročila s Pozničarjevim Drašekom. Andrej je bil aktiven glasbenik, član videmske in leskovške godbe, igral je tudi na porokah. Jeseni 1944 je leskovški orožnik Ignac Letič poslal prav Andreja, naj opozori Tejekove, da jih nameravajo Nemci aretirati. Medtem ko je Andrej od tuberkuloze umrl v Ormožu junija 1968 (tam je bila bolnišnica za pljučne bolezni), je bila Malčika vrsto let vdova. Po moževi smrti je leta 1970 prodala njuno domačijo v spodnjih Sovičah[1905] in od Vidovičevih iz Dravcev, s katerimi je bila vse življenje v prijateljskih odnosih, v dar prevzela parcelo v Tajni, na kateri si je zgradila manjšo hiško s pogledom na Dravce. Tam je umrla leta 1996 v starosti 84 let.

[1904] Zasebni arhiv Rozalije Habjanič.
[1905] Kupca sta bila Janez in Jožefa Bračič – po domače Vaharjeva.



Slika 1118: Pozničarjev Hanzek (desno) z ženo Ano, roj. Poslančec (levo), 1968.[1906]

Andrej in Malčika Cafuta sta imela tri otroke, rojene v letih 1930–1945. Najprej je bil rojen Aleksander, ki se je leta 1953 poročil s sosedo Rozalijo Krajnc (hčerko Kukmačeve Amalije). Dve leti mlajša Marija se je leta 1954 poročila z Aleksandrom Voglarjem (Herekovim) in se preselila v Miklavž na Dravskem polju. 13 let kasneje, že po koncu druge svetovne vojne, pa se je rodila še hči Ivanka Cafuta – prvič poročena Furek in drugič Radolič. Ivanka je rodila tri hčerke: Manuelo, Majo in Tino. Ivanka in njen drugi mož Dragan Radolič sta ob hiši njenih staršev zgradila novo hišo. Ivanka je umrla v času pisanja te knjige, julija 2024.

Deset let za Andrejem se je njunima staršema Juriju in Tereziji Cafuta rodil **sin Alojz** (rojen 16.6.1917). Iz matičnih knjig je razvidno, da je bil trikrat poročen: prvič leta 1943 v Leskovcu s Terezijo Bedrač, drugič leta 1951 na Vidmu s Frančiško Hvalec, tretjič pa leta 1974 v Mariboru z Marijo Fažman.

Kot zadnja se je leta 1920 rodila **hči Antonija**. Po drugi svetovni vojni se je poročila z Blažem Krajncem iz Draženc.

[1906] Zasebni arhiv Marte Milošič. Na sliki je pastorek Anine sestre Marije z ženo.



Slika 1119: 23-letni Andrej Cafuta na poroki Ivana in Marije Horvat v Dravcih, 1931.[1907]



Slika 1120: Andrej Cafuta v leskovški godbi na birmi 1946.[1908]

[1907] Izsek fotografije, zasebni arhiv družine Korpič.
[1908] Zasebni arhiv Julijane Bračič.



Slika 1121: Kmečke žene Soviče-Dravci, 1982.[1909]



Slika 1122: Nerazdružljivi prijateljici ob učiteljici – Ivana Cafuta (Furek) in Ana Duh (Skok) sta umrli v istem letu (2024).[1910]

[1909] Pozničarjeva Malčika je druga z leve, harmoniko igra Jože Voglar ml., druga z desne Vidovičeva Štefka iz Dravcev, zasebni arhiv Julijane Bračič.
[1910] Izsek iz fotografije, zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.

6.4.3 Mlajši brat Franček ostane doma – »Pozničarjev oča«

Večji del Pozničarjeve domačije v Sovičah 11 (danes Soviče 9) je po očetu Jožefu Cafuti II. in mami Ani, rojeni Lesjak, nasledil najmlajši sin Franc. Rojen je bil leta 1885 in v njegovem otroštvu – to je čas župana Jožefa Cafute (Tejeka starejšega) je njihova hiša sodila pod Dravce. Čeprav so bili takrat na naslovu Dravci 11 doma viničarji graškega vinogradnika Adalberta Hrubya (kasneje Kovačevo), so tudi Pozničarjevi v Spodnjih Dravcih imeli isti naslov.

Franca Cafuto zasledimo v redovalnicah OŠ Videm, ki so ohranjene v Zgodovinskem arhivu Ptuj. Leta 1916 se je poročil z Julijano Krajnc iz Varej. Njegova poročna priča je bil sosed Janez Habjanič (po domače Žepekov). Julijana je umrla kmalu po drugi svetovni vojni, stara 54 let.

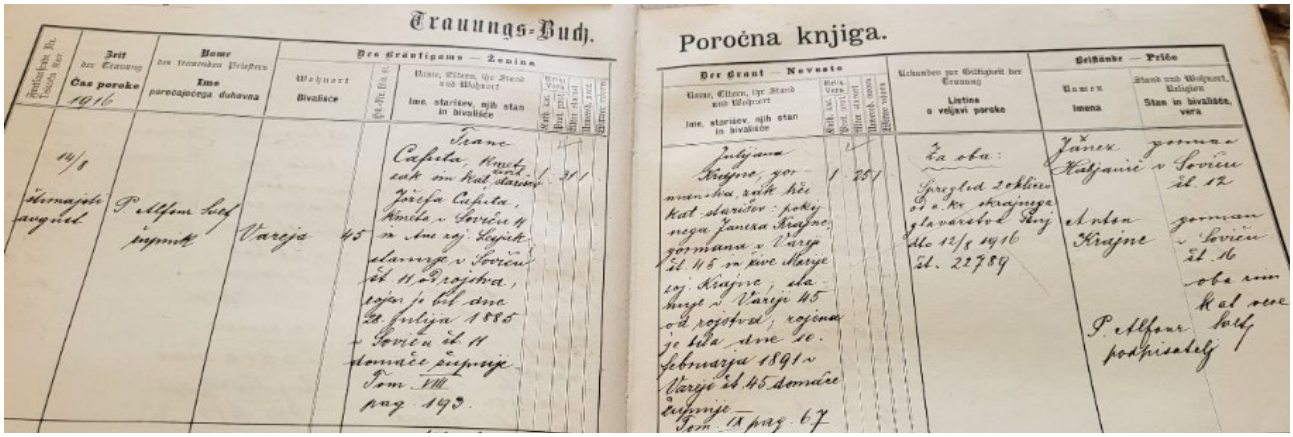

Slika 1123: Poroka Pozničarjevega Franca sredi prve svetovne vojne.[1911]

Franc je bil skoraj 30 let vdovec. Umrl je pozimi 1974 v starosti 88 let. Njegovo smrt je prijavil vnuk Marjan, ki je umrl nekaj mesecev za njim. Posledično se Franca nekateri še živeči vaščani spominjajo. Tudi sosedovi otroci so ga klicali »oča«. Rad je ribaril v Dravi in tudi otrokom dovolil, da so poskusili srečo. Redno je hodil na obiske k sosedi Katarini Gabrovec (Kukmačevi). Vaščani so verjeli, da ima »oča« sposobnost odgnati točo, kar je naredil tako, da je na vogalu domače hiše molil oče naš, brez zaključka »amen«. To je menda zanesljivo odgnalo točo. Če je bil slučajno pri sosedi, ko se je na nebu naredila črnina, je tekel domov, saj je molitev morala biti na vogalu domače hiše in molitev pri sosedi ne bi pomagala.[1912]

Tako kot Frančev starejši brat Jurij je tudi Franc imel štiri otroke – dva sinova in dve hčerki. Prva dva je njegova žena Julijana Cafuta I. rodila še pred poroko.

- Pozničarjeva Trezika

Najstarejša **Terezija Cafuta** (po domače Pozničarjeva Trezika) je bila rojena leta 1914, na začetku prve svetovne vojne. Vaščani so ji nadeli vzdevek po znameniti indijski predsednici vlade »Indiri Ghandi«. Ker starša ob njenem rojstvu še nista bila poročena in zato tudi nista skupaj živela, je bila Terezija rojena na maminem domu v Varejah 45, a je nato živela v Sovičah oz. Dravcih. Prvič se je poročila med drugo

[1911] Poročna matična knjiga Župnije sv. Vida, 1916, str. 30.
[1912] Pogovor avtorice z Jožico Selinšek, februar 2024.

svetovno vojno pri nemških oblasteh na Borlu. Njen mož je bil Anton Milošič iz Slatine, živela pa sta v viničarski hiši na posestvu Schäfferjevih v Varejah, ki je bilo po vojni nacionalizirano. Po moževi smrti se je Terezija leta 1954 vnovič poročila, in sicer z Jožefom Selinškom (po domače Petkovim) iz Sovič.



Slika 1124: Pozničarjeva Trezika pri velikonočnem žegnu v Varejah.[1913]

S prvim možem je že pred poroko imela dva sinova – Antona (rojen 1938) in Stanislava Milošiča (rojen 1940). Tonček je bil rojen v Varejah, Stanko pa v Sovičah. Tonček se je poročil z Jožefo Milošič (Pepco) iz Varej, s katero sta od Elizabete Habjanič (Lekečinčeve Lizike) 31. marca 1965 kupila domačijo v Dravcih 15 (na Rtiču), kjer sta živela do smrti. Imela sta hčer Zdenko in sina Srečka. Pepco in Zdenko najdemo na fotografijah velikonočnih žegnanj v Dravcih. Pri njih je v visoki starosti živela tudi Pepcina mama Marija. Tončkov brat Stanko se je rodil leta 1940. Njegovo rojstvo kaže povezanost med sosedami v Tajni: babica pri njegovem porodu je bila Katarina Merc (po domače Kukmačeva Katika), njegova botra pa prej omenjena Amalija Cafuta (po domače Pozničarjeva Malčika). Leta 1963 se je Stanko poročil z Ljudmilo Zavec.

V drugem zakonu z Jožefom Selinškom je Terezija rodila hči Zinko Selinšek, ki je poročena z Marjanom Krajncem iz Varej, ter Ano Selinšek, ki se je poročila s Frančiškom Hvalcem iz Dravinjskega Vrha. Ana je ostala na domačiji poleg Schäfferjeve vile v Varejah, ki je bila v času njenega rojstva že nacionalizirana in dodeljena družini Petrovič (po domače Bačovim).

[1913] Izsek fotografije, zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.



Slika 1125: Zinka Selinšek s prijateljicami na velikonočnem žegnanju pri kapeli v Varejah.[1914]

– Trobentar Pozničarjev Hanzek



Slika 1126: Pozničarjev Hanzek in Herekov Jožek st. kot muzikanta na poroki Ignaca Letiča in Marije Krajnc iz Sovič, 1943.[1915]

[1914] Tretja z desne, zasebni arhiv Ivan Gabrovec ml.
[1915] Izsek fotografije, zasebni arhiv Beno Vidovič.

Drugi otrok Pozničarjevega »oča« in njegove žene Julijane Krajnc je bil **Ivan Cafuta** (po domače Pozničarjev Hanzek), ki je bil rojen leta 1916. Bil je enajst let mlajši od bratranca z istim imenom, sina njegovega strica Jurija. Ivan Cafuta je bil znani trobentar, ki ga najdemo s trobento v rokah na različnih družinskih prireditvah – sprva s Tonetom Kmetcem, nato pa s svakom Jožefom Voglarjem (Herekom). S slednjim sta predstavljala znameniti duet trobente in harmonike »Pozničar – Herek«.



Slika 1127: Pozničarjev Hanzek v pihalni godbi.[1916]

Ivan Cafuta se je leta 1946 poročil z Marijo Korpič iz Dravcev, s katero sta imela dva sinova in hčer. Starejši sin Jožef, rojen leta 1951, je umrl od oslovskega kašlja nekaj mesecev po rojstvu, mlajši Marjan, rojen leta 1952, pa je decembra 1974 kot hemofilik, ki mu po prometni nesreči pri Subotici na severu Vojvodine ni bila nudena ustrezna zdravstvena oskrba, izkrvavel. V začetku tega leta je Marjan prijavil smrt svojega dedka Franca Cafute.

[1916] Spredaj: ob škofu Ivanu Tomažiču sta leskovški župnik Janko Petan in videmski župnik Danijel Tomšič; v drugi vrsti stojijo: Anton Mlakar (Cucekov) z bobnom, Ivan Cafuta (Pozničarjev), neidentificiran, Franc Horvat st. iz Dravcev, Andrej Cafuta (Pozničarjev) in Jožef Voglar st. (Herek); v zadnji vrsti: drugi z leve Jožef Voglar ml. Zasebni arhiv družine Korpič.



Slika 1128: Harmonikar Tone Kmetec (Štefanski) in trobentar Ivan Cafuta (Pozničar) na Vidovičevi poroki v Dravcih, decembra 1956.[1917]



Slika 1129: Na fotografiji s polja v Borštu Pozničarjev Marjan veselo sedi na konju, ob njem njegov oče Ivan in sosed Simon Merc.[1918]

Staršema je tako po tragičnih dogodkih v družini ostala le hči Štefanija, rojena leta 1948. Poročila se je z Alojzem Habjaničem (po domače Malekovim Lojzekom), s katerim imata tri otroke – Srečka, Ernesta in Sonjo. Čeprav v novi hiši, Štefka in Lojzek živita na mestu, kjer so Pozničarjevi živeli že vsaj od sredine

[1917] Zasebni arhiv Marijana Vaupotič.
[1918] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.

18. stoletja, najbrž pa že prej, saj so tudi ob borlskem zemljiškem popisu iz leta 1542 v Tajni zapisani dvojni Cafuti.



Slika 1130: Desno Pozničarjev Hanzek ob svakinji Ciliki in njenem možu Janezu.[1919]



Slika 1131: Pozničarjev Hanzek (1916-1984).[1920]

[1919] Zasebni arhiv Mirko Slatič.
[1920] Zasebni arhiv Mirko Slatič.



Slika 1132: Štefanija Cafuta (po domače Pozničarjeva Štefka) med pobiranjem hmelja v Savinjski dolini.[1921]



Slika 1133: Poroka Alojza Habjaniča in Štefanije Cafuta.[1922]

[1921] Izsek iz fotografije, zasebni arhiv Marijane Vaupotič.
[1922] Spredaj mladoporočenca, na Štefkini strani njena teta Cilika nad njo Cilikin mož Janez Slatič, nad mladoporočencema njuni priči Jakob Habjanič (ženinov brat) in Jožica Voglar (nevestina sestrična), desno zgoraj Anton Mlakar (po domače Cucekov Tonček, ženinov bratranec) in pred njim njegova partnerka Barbara. Zasebni arhiv Mirka Slatiča.



Slika 1134: Poroka Alojza Habjaniča in Štefanije Cafuta na Pozničarjevi domačiji v Soviča h.[1923]



Slika 1135: Krst prvega sina Štefanije in Alojza Habjaniča, 1968.[1924]

[1923] Zasebni arhiv Mirka Slatiča.
[1924] Zasebni arhiv Marijane Vaupotič.



Slika 1136: Marjan Cafuta (1952–1974).[1925]



Slika 1137: Marjan Cafuta (1952-1974).[1926]

[1925] Zasebni arhiv Jožice Selinšek.
[1926] Zasebni arhiv Mirko Slatič.



Slika 1138: Tovornjak, v katerem je decembra 1974 v Subotici umrl Pozničarjev Marjan.[1927]

– Pozničarjev Franček pade v napadu Rdeče armade v Šleziji (1945)

Tri leta mlajši od Ivana je bil njegov brat **Franc Cafuta II**. (po domače Pozničarjev Franček). Rojen je bil leta 1919 in je bil sošolec Marije Belšak (po domače Tumpove Micike) in Korpičevega Tončka iz Dravcev.

Na začetku druge svetovne vojne je pričel razmerje z Marijo Korpič iz Dravcev, kasnejšo bratovo ženo. Ker je Marija s Francem zanosila zunaj zakona, so jo starši spodili od doma in zatekla se je k botri v Lancovo vas.[1928] Tam je rodila sina Janeza Korpiča, ki ga je oče Franc Cafuta pri tedanjih nemških oblasteh pozakonil, a je deček umrl kmalu po rojstvu. Marija je vnovič zanosila in ker še zmeraj ni bila poročena, ni mogla domov. Leta 1944 je rodila drugega sina Janeza Korpiča. Njega oče Franc ni več mogel pozakoniti, saj je bil jeseni 1943 mobiliziran v nemško vojsko, iz katere se ni vrnil. Padel je pozimi 1945 v Šleziji, na današnjem Poljskem pod streli Rdeče armade. Franc Habjanič iz Dravcev (po domače Vespoharjev) je bil njegov sovojak in je bil takoj obveščen, da je njegov sovaščan, s katerim sta se pogovarjala večer pred tem, padel. Sin padlega vojaka Janez Korpič je do poroke ostal pri botri v Lancovi vasi, danes pa z družino živi v Prvencih. Mama Marija se je poročila z očetovim starejšim bratom Ivanom. Njeni potomci pravijo, da je Franc ostal ljubezen njenega življenja.[1929] Šele leta 1979 je Marija na ptujskem sodišču dosegla sklep o razglasitvi sinovega očeta za mrtvega. Sodišče ga je za mrtvega razglasilo leto dni po koncu vojne – konec maja 1946. S sodobnimi raziskavami sem ugotovila natančen kraj in datum smrti.

[1927] Zasebni arhiv Mirko Slatič.
[1928] Pogovor avtorice z Zvonkom Korpičem, november 2023.
[1929] Pogovor avtorice s Srečkom Habjaničem, 2024.

Franc Cafuta zagotovo ni preživel februarja 1945. Umrl je na poljsko-češki meji, v bližini kraja Pawlow (gmina Pietrowice Wielkie) nedaleč od Krakova in Katovic, v šlezijski nižini na JZ Poljske, kjer je bil sprva tudi pokopan.

Nemška komisija za grobove nemških vojakov je njegov grob prestavila na vojno pokopališče Siemianowice Slaskie (Laura Hut) blizu Katovic na jugu Poljske. Tamkajšnje vojno pokopališče je največje nemško vojaško pokopališče na Poljskem, na katerem je pokopanih več kot 34.000 vojakov nemške vojske, ki so umrli v 2. svetovni vojni.[1930]

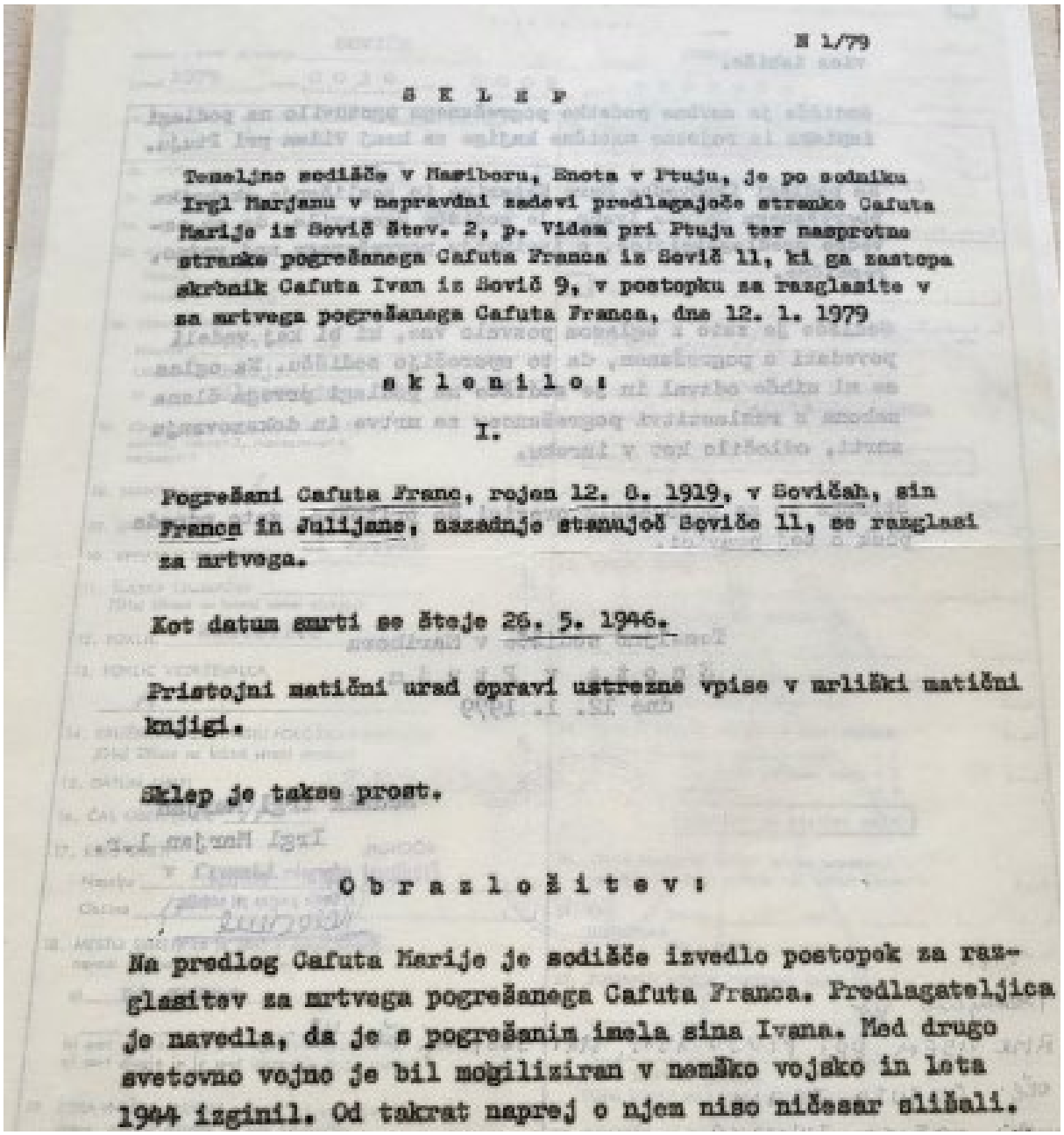

N 1/79

S K L E P

Temeljno sodišče v Mariboru, Enota v Ptuju, je po sodniku Irgl Marjanu v nepravdni zadevi predlagajoče stranke Cafuta Marije iz Sovič Štev. 2, p. Videm pri Ptuju ter nasprotne stranke pogrešanega Cafuta Franca iz Sovič 11, ki ga zastopa skrbnik Cafuta Ivan iz Sovič 9, v postopku za razglasitev za mrtvega pogrešanega Cafuta Franca, dne 12. 1. 1979

sklenilo:

I.

Pogrešani Cafuta Franc, rojen 12. 8. 1919, v Sovičah, sin Franca in Julijane, nazadnje stanujoč Sovič 11, se razglasi za mrtvega.

Kot datum smrti se šteje 26. 5. 1946.

Pristojni matični urad opravi ustrezne vpise v mrliški matični knjigi.

Sklep je takse prost.

Obrazložitev:

Na predlog Cafuta Marije je sodišče izvedlo postopek za razglasitev za mrtvega pogrešanega Cafuta Franca. Predlagateljica je navedla, da je s pogrešanim imela sina Ivana. Med drugo svetovno vojno je bil mobiliziran v nemško vojsko in leta 1944 izginil. Od takrat naprej o njem niso ničesar slišali.

Slika 1139: Izsek sklepa iz nepravdne zadeve Temeljnega sodišča na Ptuju o razglasitvi Franca Cafute za mrtvega.[1931]

[1930] Podrobneje o mobilizaciji in smrti Franca Cafute II. pišem v poglavju o 2. svetovni vojni v splošnem delu knjige. Dodatne informacije o Mariji Cafuta, rojeni Korpič, so navedene v poglavju o Korpičevih – Dravci 4.
[1931] Zgodovinski arhiv Ptuj, Zadeva N 1/79 z dne 12. 1. 1979.

– Najmlajša Julika se poroči s harmonikarjem Herekom

Najmlajša hči Franca in Julijane Cafuta je bila **Julijana Cafuta II.** (po domače Pozničarjeva Julika), rojena leta 1928. Ko je umrl njen brat Franc, je bila še najstnica. Leta 1952 se je poročila z Jožefom Voglarjem iz Repišč, prej omenjeni Herek s trobento, ki je igral po porokah in na drugih dogodkih z ženinim bratom Ivanom (Pozničarjevim Hanzekom). Julijana je rodila dve hčerki – Julijano Cafuta III., ki se je leta 1969 poročila s kasnejšim videmskim županom Friderikom Bračičem, in po poroki z Jožefom Voglarjem še Jožico Voglar, ki se je leta 1977 poročila s sosedom Janezom Cafuto (Tejekovim). Slednja danes živita v Dravcih, na nekdanjem domu Janezove tete Elizabete Vidovič (Špete).

6.5 Gabrovčevi – Kukmačevi

Pred drugo svetovno vojno sta se v Sovičah, med Žepekovimi in Pozničarjevimi, naselila Simon in Katarina Merc. Leta 1934 sta od Jožefa in Roze Cafuta kupila hiško z zemljo v Sovičah. Cafutova sta bila leta 1931 botra Katarininemu nečaku Ivanu, nezakonskemu sinu Antonije Gabrovec.



Slika 1140: Elizabeta Gabrovec (roj. 1872), mama treh »Kukmačevih hčerk« – Amalije, Antonije in Katarine.[1932]

[1932] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.

Gabrovec (Kukmačevi)

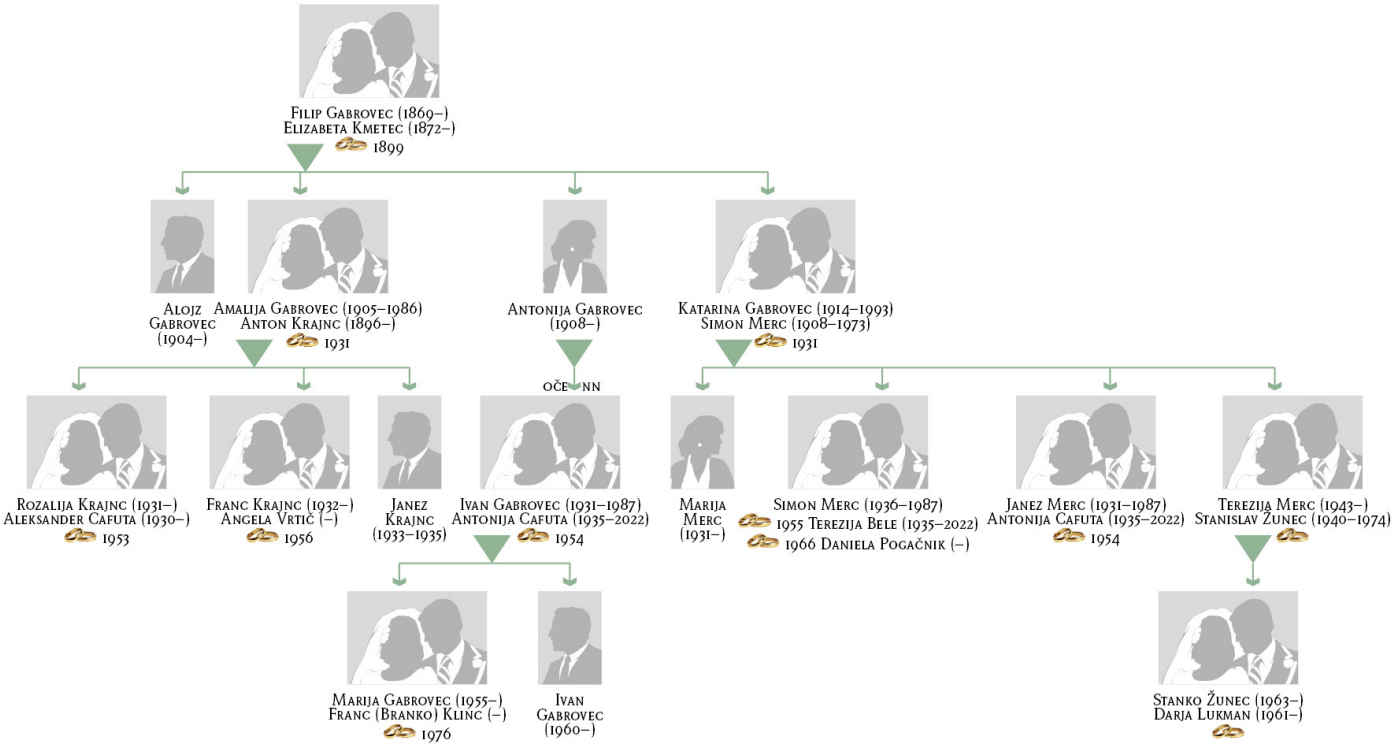

Leta 1904 je bil rojen njun sin Alojz Gabrovec. Leto za njim je bila v Varejah rojena Amalija Gabrovec, ki se je leta 1931 poročila z Antonom Krajncem iz Sovič. Imela sta hčerko in dva sinova. Poleti 1931 se jima je rodila hči Rozalija, ki se je leta 1953 poročila s sodarjem Aleksandrom Cafuto (Pozničarjevim, sinom Andreja in Amalije Cafuta), hči Marija pa je bila poročena s Francem Kmetcem. Leto dni mlajši Franc Krajnc se je leta 1956 poročil z Angelo Vrtič. Najmlajši Janez Krajnc (rojen leta 1933) je umrl pozimi 1935.

Mlajša sestra Amalije je bila Antonija Gabrovec, ki je bila v Varejah rojena leta 1908. Leta 1931 se ji je zunaj zakonske zveze v Varejah rodil sin Ivan. Kdo je oče otroka, je bilo znano vsem v okolici. Ivanova botra sta bila dravska posestnika Jožef in Roza Cafuta in leta 1954 se je poročil z Jožefovo nečakinjo Antonijo Cafuta.[1933]



Slika 1141: Antonija Gabrovec st. (roj. 1908).[1934]

[1933] Več o njuni družini pri Tejekovih.
[1934] Zasebni arhiv vnuka Ivana Gabrovca ml.



Slika 1142: Antonija Gabrovec z vnuki.[1935]

Tretja Kukmačeva sestra je bila Katarina Gabrovec, ki je bila v Varejah rojena jeseni 1914. Marca 1931, le mesec po starejši sestri Amaliji, se je Katarina pri starosti 16 let poročila s Simonom Mercem (po domače Krapševim), čevljarjem iz Varej. Sprva sta živela kot najemnika v Pobrežju 12. Tam se jima je jeseni 1931 rodila hči Marija, ki je (od »slabosti«) umrla naslednje poletje. Nato sta se preselila v Soviče/Dravce, kjer sta se jima rodila dva sinova in hčerka. Starejši sin Simon Merc ml., rojen leta 1936 v Sovičah, se je preselil na Gorenjsko, kjer se je v Kranju prvič poročil leta 1955 s Terezijo Bele, drugič pa leta 1966 z Danielo Pogačnik. Umrl je leta 1987 v Oberhochenu v Nemčiji. Njegov brat Janez Merc se je rodil leta 1940 in se je leta 1965 v Baldernu v Nemčiji poročil z Danico Kmetec. Leta 1967 mu je bil odobren odpust iz jugoslovanskega državljanstva. Leta 1980 se je razvezal od žene, leta 1999 pa je bil na svojo prošnjo ponovno sprejet v slovensko državljanstvo. Najmlajša hči Katice in Simona Merca je bila Terezija Merc, rojena leta 1943, ki se je poročila s Stanislavom Žuncem iz Turškega Vrha. Stanislav je umrl leta 1974 na Dunaju. Leto pred tem je v Sovičah umrl njegov tast Simon Merc. Katarina Merc, rojena Gabrovec, je bila dvajset let vdova in je umrla leta 1993. Katičino hišo v Sovičah je podedoval njen vnuk Stanko Žunec ml., rojen leta 1963, ki danes z družino živi na tem mestu.

[1935] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.



Slika 1143: Katarina Gabrovec in njen mož Simon Merc, 1954.[1936]



Slika 1144: Simon Merc (po domače Krapšev), 1908-1973.[1937]

[1936] Izsek fotografije, zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.
[1937] Izsek fotografije, zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.



Slika 1145: Sestri Katarina in Antonija Gabrovec.[1938]

6.6 Milošičevi – Žepekovi

– Od Gnilškov do Krajncev (do 1777)

Na današnji Milošičevi domačiji (po domače Žepekovi) je bila tradicionalno hišna številka Soviče 12 oziroma nekaj časa Dravci 12. Najstarejši zgodovinski viri kažejo, da je tu živela družina Gnilšek, ki je nekaj zemlje izgubila in se preselila v spodnje Soviče, njihovo domačijo v zgornjih Sovičah pa je prevzela družina Jurija Krajnca. Današnji Žepekovi so njegovi krvni nasledniki – kljub temu da se je na domačiji zamenjalo več priimkov. To je posledica tega, da so domačije večkrat nasledile hčerke.

– Žuranovi (1777–1891)

Jurijeva hči Marjeta Krajnc se je okrog leta 1777 poročila z Matijo Žuranom iz Repišč in leta 1778 se jima rodi hči Marija. Po nekaj manjkajočih letih v krstni matični knjigi zasledimo, da je bil leta 1822 v Sovičah 12 rojen Vid Žuran, ki se je poročil z Ano Belšak. Kdo sta bila Vidova starša, ni razvidno, saj o njem sklepamo iz podatkov o njegovi poroki.

[1938] Zasebni arhiv Ivana Gabrovca ml.

Vid in Ana sta med leti 1853 in 1862 dobila štiri hčerke – Marijo, Apolonijo, Terezijo in Uršo. Župnik v družinsko knjigo zapiše, da Marija živi v *»divjem zakonu pri Sv. Barbari«,* Terezija pa je poročena v Gradec. Za Apolonijo poleg rojstnih ni drugih podatkov o njenem življenju. Najmlajša Urša Žuran pa se je leta 1891 poročila s pet let mlajšim Janezom Habjaničem iz Velike Varnice. Urša je umrla leta 1910.

– Habjaničevi (1891–1932)

Pol leta pred poroko Urše Žuran in Janeza Habjaniča, februarja 1891, je Urša rodila hčerko Ivano (Johano) Žuran. Umrla je naslednje poletje. Ivani so v letih 1893–1902 sledili štirje sinovi – Janez, Martin, Andrej in Franc Habjanič. Za slednjega je razvidno, da je umrl kmalu po rojstvu, usoda preostalih treh fantov pa ni znana. V času, ko so se rojevali Habjaničevi otroci, je njihova domačija nosila naslov Dravci 12.

Ker je njihova mama Urša Habjanič, rojena Žuran, januarja leta 1910 v starosti 48 let umrla, se je vdovec Janez Habjanič aprila isto leto vnovič poročil. Njegova druga žena je bila tedaj 37-letna Julijana Letonja, šivilja iz Varej. Pred prihodom v Soviče je bila Julijana mama samohranilka dvema sinovoma – Francu Letonji (rojen 1903) in Alojzu Letonji (rojen 1905, v Dravcih znan kot Žepekov Lojz). V starih šolskih redovalnicah je zanju zapisano, da bivata pri očimu Janezu Habjaniču. Zlasti Žepekov Lojz je starejšim Dravčanom ostal v spominu, saj je z ženo Marijo, rojeno Vindiš, živel na Vidmu, kjer sta se jima rodila dva sinova – Miroslav in Mitja Letonja. Slednji je postal zdravnik.

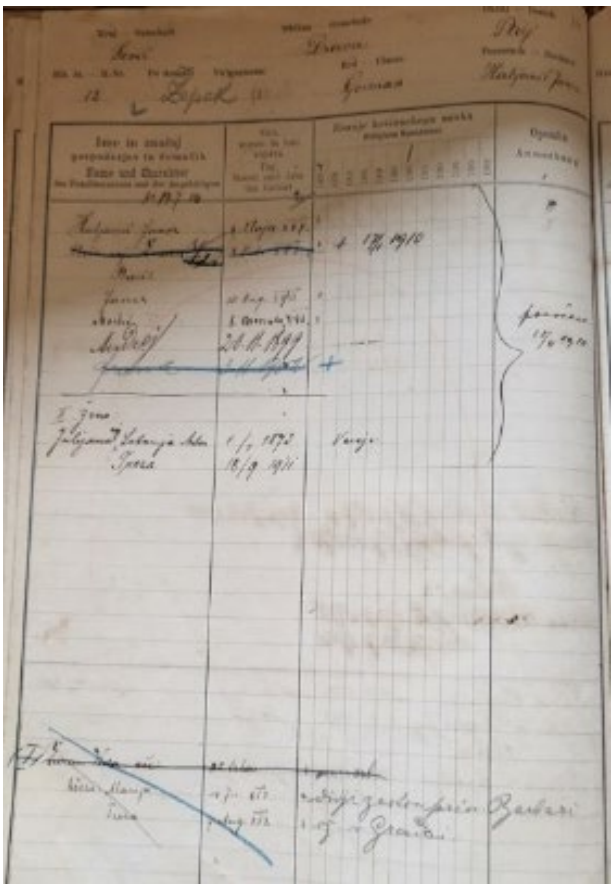

Slika 1146: Žepekovi v družinski knjigi na prelomu iz 19. v 20. stoletje.[1939]

[1939] Arhiv Župnije sv. Vida.

Habjanič - Miložič

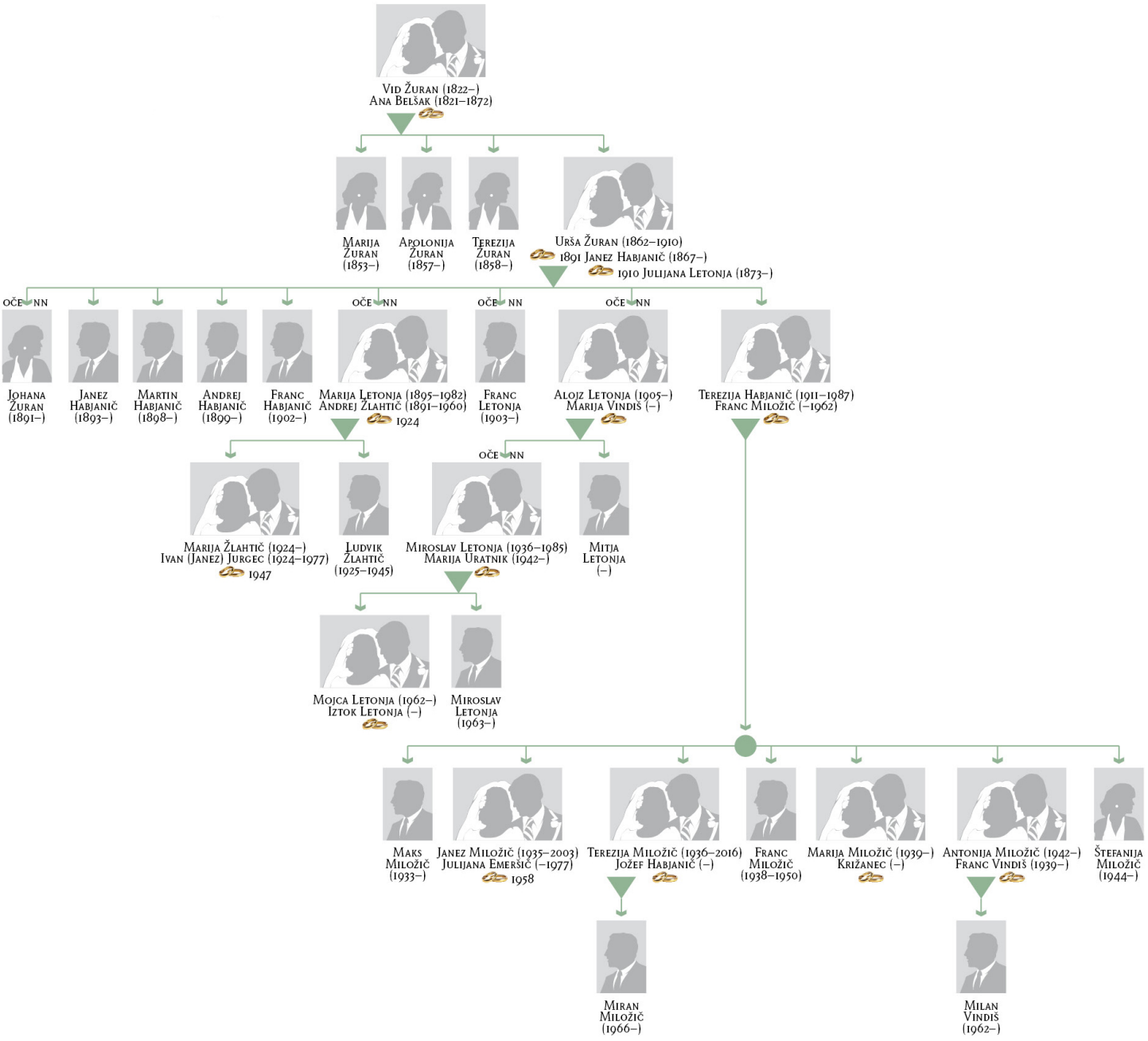

– Milošičevi (1932–danes)

Po poroki z Janezom Habjaničem je Julijana leta 1911 rodila njegovo hčer Terezijo, ki se je leta 1932 poročila s Francem Milošičem (ali Miložičem).

V letih 1933–1944 se jima je rodilo sedem otrok – trije sinovi in štiri hčerke.



Slika 1147: Štiri Žepekove sestre na domačiji s pogledom na Dravce, Gradišča in grad Borl.[1940]

Najstarejši med sinovi je bil Maks Milošič, ki je bil rojen leta 1933; leta 1968 se je odselil v Strajno pri Podlehniku. Dve leti mlajši Janez (Janko), rojen leta 1935, se je leta 1948 na Vidmu poročil z Julijano Emeršič (po domače Drapanovo), s katero sta živela v Pobrežju (v Borštu). Julijana je umrla jeseni leta 1977 v Ormožu, Janko pa leta 2003. Najmlajši sin Franc, rojen leta 1938, je tragično preminul junija 1950, ko je utonil v Dravinji.

Podobno kot Maks, so se odselile tudi mlajše tri hčerke Terezije in Franca Milošiča. Marija, ki je bila rojena leta 1939, se je poročila z Janezom Križancem in se je leta 1965 odselila v Maribor. Mlajša Antonija, rojena leta 1942, se je poročila s strugarjem Francem Vindišem iz Skorišnjaka. Pred poroko, leta 1962, ko je bila še na domačiji, je rodila sina Milana Vindiša, in se po poroki leta 1964 pridružila možu Francu na delu v Nemčiji. Tako je Milan ostal pri babici in teti v Sovičah. Najmlajša Štefanija Milošič, rojena leta

[1940] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.

1944, se je poročila s Simonom Petrovičem, zaposlenim v knjižnici Ivana Potrča na Ptuju, in se odselila na Ptuj.

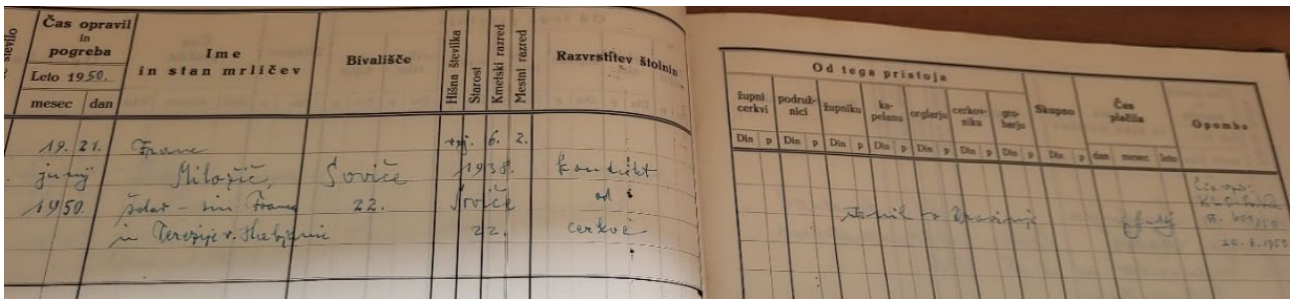

Slika 1148: Pogrebni protokol za mladega Žepekovega Frančeka, ki je utonil.[1941]



Slika 1149: Štefanija Milošič (Žepekova Štefka, levo) z Alojzijo Mohorko, poročeno Gabrovec iz Dravc med pobiranjem hmelja na Savinjskem.[1942]

Poleg tragične smrti 12-letnega Franca, ki se je utopil, je Žepekove prizadelo še več tragedij. Leta 1968 jim je pogorel dom. V tistem času so živeli pri sosedih Ivančičevih v Varejah. Kmalu po požaru se je sin Maks odselil v Strajno.

[1941] Arhiv Župnije sv. Vida.
[1942] Na sliki tudi gospodar Prislan iz Pariželj, njegova mlajša hčerka in vnuk. Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.



Slika 1150: Žepekova Štefka, poročena Petrovič (levo) in Alojzija Mohorko, poročena Gabrovec (druga z desne).[1943]



Slika 1151: Terezija Milošič (roj. 1936) v šoli.[1944]

[1943] Zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.
[1944] Izsek fotografije, zasebni arhiv Alojzije Gabrovec.

Naslednja nesreča družine je bila, ko se je njihov oče Franc Milošič leta 1962 smrtno ponesrečil v Krušici pri Gospiču. Govorilo se je sicer, da se je ponesrečil v Iraku, kjer je v okviru jugoslovanskega podjetja Hidrogradnja gradil jez Haditha na reki Evfrat, a ta projekt je potekal šele konec 70. let, ko Franc Milošič zagotovo ni več živel. V Krušcici je sicer prav tako umetno jezero, ki je bilo zgrajeno za potrebe HE Senj, a je bilo tudi to grajeno skoraj desetletje po smrti Franca Milošiča.

Na Žepekovi domačiji sta naposled ostali mama Terezija (Treza) z najstarejšo hčerko Terezijo Milošič (Trezika), ki je bila rojena leta 1936 in je do smrti živela doma. Leta 1966 je neporočena rodila sina Mira, ki ima mamin priimek Milošič, čeprav pozna očeta. Njegova babica Treza je umrla spomladi leta 1987, mama Trezika pa leta 2016. Miro Milošič (po domače Žepekov Miro) se ni poročil in danes sam živi na nekoč živahni Žepekovi domačiji v Sovičah 7.

1670 – 2020

STATUS ANIMARUM

---

* V matičnih knjigah so sicer navedeni datumi krsta, a ker je bil krst v preteklosti zelo kmalu po rojstvu otroka, te datume jemljem kar kot datum rojstva.
** Za spremembe hišnih številk čez čas upoštevajte poglavje 7.4. v splošnem delu knjige.
*** Pri tistih, ki so živeli v Dravcih, a so se nato izselili, prikazujem še njihove potomce v prvem kolenu.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 1:
Voglar – Rakuš – Labiš

1 Voglar – Vidovič – Rakuš

Matevž Voglar, rojen 31.8.1732, Gradišča, starša Jakob in Marija, umrl 1812, poročen z Marijo Weisbacher, rojena okrog 1730-40, umrla 13.4.1789, stara okrog 60 let, na Dravci 16 – on kupi posest 14.11.1773 od Borlskih

- Matija Voglar, rojen 19.2.1770, Dravci, starša Matija in Marija, botra Vid Krajnc in Marija Habjanič, poročen z Marijo Weisbacher (Weispoher)
- Marija Voglar, rojena 30.12.1771, Dravci, starša Matija in Marija, rojena Weisbacher, botra Vid Krajnc in Marija Habjanič, umrla 21.10.1833, Dravci 16, stara "60 let", poročena 25.1.1813 z Matevžem Vidovičem, rojen 20.8.1765, Dravci 8, starša Matija in Marija, rojena Vindiš, poročen pri 47, umrl 19.1.1841, star 76 let, na Dravci 16
  - Posvojenka: Ana Vidovič, rojena 1814, Okič, starša Gašper in Katarina, rojena Kucman, pred poroko stanovala pri Matevžu Vidoviču, gormanu v Dravcih, umrla 9.4.1862 v Sovičah 21; poročena pri sv. Barbari v Cirkulanah 25.11.1839 s Filipom Rakušem, rojen 26.5.1813, Gradišča 11, starša Franc (gorman) in Marija, rojena Gilšek, umrl 27.1.1858 v Dravcih, star "55 let"; pri poroki oba stara 25 let;
    - Franc Rakuš, rojen 29.9.1840, Dravci 16, starša Filip in Ana, rojena Vidovič, boter Martin Petrovič iz Sovič, babica pri porodu Marija Rakuš, poročen s Katarino Bratuša (oče Anton)
      - Janez Rakuš, rojen 22.7.1863, Dravci 1, starša Franc in Katarina, rojena Bratuša
      - Mihael Rakuš, rojen 21.9.1864, Dravci 1, starša Franc in Katarina, rojena Bratuša
    - Mihael Rakuš, rojen 23.9.1844, Dravci 16, starša Filip Rakuš in Ana, rojena Vidovič poročen z Gero Kozel, oče Blaž
      - Antonija Rakuš, rojena 26.3.1877, Soviče 21, starša Mihael in Gera, rojena Kozel, poročena 29.1.1912 s Tomažem Murkom, rojen 19.12.1871, Trnovec 9, starša Jernej in Marija, rojena Gojkošek, vdovec po Ani Siter, stanujoč Pobrežje 10
      - Mihael Rakuš, rojen 6.9.1874, Soviče 22, starša Mihael in Jera, rojena Kozel poročen 5.3.1905 z Marijo Cafuta, rojena 17.10.1873, Soviče 11, starša Jožef in Ana, rojena Lesjak (Pozničarjeva), umrla 5.3.1955 v Belavšeku 24
        - Ivana Cafuta, rojena 19.4.1898, Soviče 11, oče NN, mama Marija Cafuta, poročena v Leskovcu 22.11.1920 z Janezom Vidovičem, umrla 2.12.1986 v ptujski bolnišnici.

- Marija Rakuša, rojena 30.7.1905, starša Mihael in Marija, rojena Cafuta, hitro umrla.

- Martin Rakuš, rojen 26.9.1848, Dravci 16, starša Filip Rakuš in Ana, rojena Vidovič, boter Martin Petrovič, poročen 25.1.11875 z Ludmilo Weisbacher, rojena 29.2.1856, Dravci 14, starša Blaž in Marija, rojena Vogrinec, botra Terezija Korpič, ob poroki stanovala v Tržcu 30
  - Ana Rakuš, rojena 18.4.1885, Tržec 41, starša Martin in Ludmila, rojena Weisbacher, poročena 31.1.1910 s Štefanom Cafuto, rojen 22.12.1882, Stanošina 28, starša Štefan in Marija, rojena Kojc, stanujoč v Trstu in Sedlašku
  - Franc Rakuš, rojen 27.11.1890, Tržec 41, starša Martin in Ludmila, rojena Weisbacher, umrl 25.8.1908
- Marija Rakuš, rojena 29.4.1852, Dravci 16, starša Filip in Ana, rojena Vidovič, boter Martin Petrovič
- Anton Rakuš, rojen 29.12.1855, Soviče 21, starša Filip in Ana, rojena Vidovič, boter Martin Petrovič

21.9.1855 kupi Martin Weisbacher

25.1.1862 od Weisbacherja kupita Jožef in Katarina Pfeifer iz Gradišč za svojega sina Jakoba:

2 Pfeiferjevi (po domače Labiševi) – Dravci 1, Dravci 2a in 2b

Jožef Pfeifer (Labiš), rojen 1810, Gradišča 19, poročen 28.2.1832 s Katarino Galonič, rojena 1813, ob poroki stara 22 in 19 let

- Andrej Fajfar, rojen 1831, Gradišča 19, starša Jožef in Katarina, rojena Galonič, poročen 13.2.1854 z Ano Žumbar, rojena 1833, Gradišča 41, starša Jožef in Marija, rojena Štumberger; v borlskem urbarju (stari zemljiški knjigi) 1.4.1881 vpis dote za Filipa Fajfarja
  - Filip Fajfar, rojen 1858, Gradišča 19, starša Andrej in Ana, rojena Žumbar, višji topovodnik v avstrijski vojski, topniškega polka velikega vojvodo Vilhelma št. 6, poročen 21.2.1881 z Ano Petrovič, rojena 1858, Dolane 2, starša Ivan in Marija, rojena Podhostnik, pri poroki oba stara 22 let
    - Jožef Fajfar, rojen 16.2.1882, Gradišča 19, starša Filip in Ana, rojena Petrovič, poročen pri sv. Vidu 23.11.1908 s Terezijo Krajnc, rojena 22.6.1885, Vareja 11, starša Jožef in Treza, rojena Mihelač.
    - Janez (Ivan) Fajfar, rojen 11.12.1886, Gradišča 19, starša Filip in Ana, rojena Petrovič, umrl 10.3.1943 v Grazu, vpis smrti na borlskem gradu 21.2.1944, poročen 21.6.1909 z Jožefo Prelog, Veliki vrh 13z (PMK str. 141), Jožefa Fajfar iz Gradišč je bila botra pri Slatičevi družini v Bukovcih (npr. Otiliji Slatič, rojena 1925);
      - Marija Pfeifer, rojena 31.8.1911, Gradišča 17, starša Janez in Jožefa, rojena Prelog, umrla 28.9.1917
      - Jožef Pfeifer, rojen 13.3.1910, Gradišča, starša Ivan in Jožefa, rojena Prelog, umrl 18.6.1952, poročen pri sv. Barbari 14.2.1932 z Marijo Kristovič, rojena 25.6.1901, Bukovci 109, starša Janez in Terezija, rojena Pešec, umrla 13.5.1968 v Gradiščah; vdova po Janezu Slatiču, rojen 7.5.1895, Šalovci v župniji Središče, umrl 17.4.1928 (peritonitis – vnetje potrebušnice);
        - Terezija Slatič, rojena 1925, Bukovci, starša Janez Slatič in Marija Kristovič, pred poroko staršev, umrla maja 1968, teden dni pred mamo; prvič poročena Jager, drugič poročena Brlek v Gradišča
        - Marija Slatič, rojena 1.8.1926, Bukovci, starša Janez in Marija, rojena Kristovič, (po domače Labiševa Mica, čeprav ni bila Labiševa), živela na Borlu, poročena z Milošičem (Kopinskim) iz Slatine

- Ciril Brusar, rojen 8.8.1928 v Cvetlinu, oče Jožef Pfeifer, mama Rozika Brusar, dekla pri Pfeiferjevih, stanujoč v Repiščah 2; umrl 2002 v ptujski bolnišnici, poročen z Jero Bigec (po domače Križovska) iz Podlehnika.
- Janez Slatič, rojen 16.11.1928, Bukovci 121, starša Janez Slatič in Marija Kristovič, zakonska domneva očetovstva po maminem prvem možu, ki je umrl sedem mesecev pred Janezovim rojstvom (v MK dopis "posthumus"), čeprav ga je Jožef Pfeifer priznaval za svojega sina; ob poroki stanujoč v Gradiščah pri mami, umrl 9.4.2013 v Dravcih 2a, poročen 27.12.1954 s Cecilijo Korpič, rojena 6.11.1929, Dravci 2, starša Anton in Marija, rojena Koren, umrla 11.4.2020 v Dravcih 2a
  - Marija Belšak, rojena 12.8.1947, oče Janez Slatič, mama Terezija Belšak, Dravci 9, poročena 15.8.1964 s Stanislavom Kercem, rojen 16.1.1940, Prosečka vas pri Mačkovcih, ob poroki stanujoč v Mariboru
    - Janez Kerec, rojen 4.12.1964, starša Stanislav in Marija, rojena Belšak, maja 1990 poročen z Aleksandro, stanuje v Pernici
    - Drago Kerec, rojen 24.5.1966, starša Stanislav in Marija, rojena Belšak, oktobra 1989 poročen z Dušanko, stanuje v Mariboru
    - Blanka Kerec, poročena Slana, rojena 14.7.1967, starša Stanislav in Marija, rojena Belšak
  - Janez Korpič, rojen 26.10.1954, Dravci 4, mama Cecilija Korpič, oče NN (Jnaez Slatič), umrl 20.11.1954, vnetje droba
  - Milena Slatič, rojena 17.4.1956, Dravci 18, starša Janez in Cecilija, rojena Korpič, poročena 27.12.1976 z Janezom Topolovcem, stanujoča Ptuj
    - Darja Topolovec, rojena 1976, Dravci 18, starša Janez in Milena, rojena Slatič
    - Robert Topolovec, rojen 1978, Dravci 18, starša Janez in Milena, rojena Slatič
  - Slavko Slatič, rojen 23.9.1957, Dravci 18, starša Janez in Cecilija, rojena Korpič, umrl 13.11.1957, vnetje droba
  - Mirko Slatič, rojen 13.5.1965, Dravci 18, starša Janez in Cecilija, rojena Korpič, poročen 1988 z Danico Vindiš, rojena 12.4.1971, oba stanujoča Dravci 2b
    - Sabina Slatič, rojena 12.7.1988, Dravci 2b, starša Mirko in Danica, rojena Vindiš
    - Tjaša Slatič, rojena 23.10.1997, Dravci 2b, starša Mirko in Danica, rojena Vindiš
- Franc Pfeifer, rojen 23.11.1931, Bukovci 2, starša Jožef Pfeifer in Marija Kristovič, pozakonitev 1932; v zvezi z Marijo Korpič, rojena 2.1.1942, Vareja, starša Anton in Ana, rojena Krajnc; prvič poročen v Markovcih 3.9.1958 z Ivano Vajdo, rojena 4.7.1932, razvezana 23.7.1960; drugič poročen v Leskovcu 26.1.1963 z Ano Bračič, rojena 3.7.1929, razvezana 2.9.1976
  - Miroslav Kosi Korpič, rojen 5.7.1961, starša Franc Pfeifer in Marija Korpič, krušni oče Avguštin Kosi iz Velike Nedelje

- Marija Pfeifer, rojena 10.1.1835, Gradišče 19, starša Jakob in Katarina, rojena Galonič, poročena 9.9.1855 pri sv. Barbari z Janezom Žlahtičem, rojen 27.5.1823, Grajena 4, krščen pri Sv. Petru in Pavlu na Ptuju, starša Andrej in Gera, rojena Krajnc (oče iz Varej, mama iz Dravc), ob poroki stanujoč Dravci 7, njemu poročna priča Jakob Žlahtič, njej Mihael Galonič

- Mihael Žlahtič, rojen 7.9.1856, Dravci 7, starša Janez in Marija, rojena Pfeifer, boter Andrej Krajnc, poročen 4.2.1889 z Margareto Vindiš, rojena 10.4.1859, Soviče 7, starša Andrej in Gera, rojena Brlek
- Marija Žlahtič, rojena 24.4.1871, Dravci 7, starša Janez in Marija, roj. Fajfer, umrla 29.2.1872
- Janez Žlahtič, rojen 17.12.1858, Dravci 7, starša Janez in Marija, rojena Pfeifer, boter Andrej Krajnc, umrl 26.1.1919, poročen 4.2.1883 z Nežo Petrovič, rojena 28.12.1840, Velika Varnica 62, starša Andrej in Barbara, rojena Skok, ob poroki stanovala pri bratu v Veliki Varnici, samska, kot omožena preužitkarica je umrla 30.4.1911

- Jakob Pfeifer, rojen 5.7.1842, Gradišča 19, starša Jožef Pfeifer (Labüsch) in Katarina, roj. Galonič, umrl 30.1.1907 Dravce 16 poročen z Uršo Kmetec, rojena 4.9.1843, Vareja 1, starša Janez in Neža, rojena Belšak, stanujoča v Dravcih 16, umrla 22.8.1925 (82 let, kot vdova želarja – kočarja)
  - Vid Pfeifer, rojen 11.6.1869, Dravci 16, starša Jakob in Urša, rojena Kmetec, vpisan v OŠ Videm 6.4.1877, umrl 25.7.1884, star 15 let
  - Janez Pfeifer, rojen aprila 1876, Dravce 16, starša Jakob in Urša, rojena Kmetec, umrl 6.7.1877, Dravci 16, star 1 leto in tri mesece
  - Ana Fajfer ("Labiš"), rojena 3.7.1879, starša Jakob in Urša, rojena Kmetec, boter Vid Kozel, umrla 18.5.1948 Dravci 1, poročena 11.2.1901 z Antonom Krajncem (Krčarjev), rojen 11.5.1873, Strmec 38, starša Janez in Magdalena, rojena Vidovič;
    - Jožef Krajnc (Krčarov Jožef), rojen 30.1.1902, Dravce 16, starša Anton in Ana, rojena Fajfer, boter Jožef Kmetec iz Strmca, umrl 24.2.1984 v Gradiščah 25, poročen z Marijo Krajnčič, rojeno 17.8.1890 v Bukovcih, pri sv. Marku; razvezana 16.11.1971.
    - Janez Krajnc, rojen 18.8.1906, Dravce 16, starša Anton in Ana, rojena Fajfer, umrl 18.4.1913.
    - Marija Krajnc (Krčarova Mimika), rojena 18.9.1908, Dravci 16, starša Anton in Ana, rojena Fajfer, umrla 17.11.1965 v Dravcih 1, poročena 7.2.1937 pri sv. Andražu z Antonom Arnejčičem, rojen 7.1.1904, Veliki Okič 62, starša Mihael in Marija, rojena Kvar, viničar, poročni priči Anton Korpič, Dravci 3 in Franc Horvat, Dravci 10, kasneje razvezana
      - Janez Arnejčič, rojen 24.6.1939, Dravci 1, starša Anton in Marija, rojena Krajnc, poročen 18.1.1964 v Cirkulanah z Marijo Belšak, rojena 11.12.1936, Slatina 55, starša Matevž in Terezija, rojena Milošič, poročni priči Franc Horvat (rojen 1909) iz Dravc in Janez Milošič iz Repišč, družina je stanovala v Slatini; par se je razvezal 30.5.1975, Janez je po razvezi stanoval v Ljubljani, kjer se vnovič poročil in se ponovno razvezal; umrl na Golniku 28.5.1997
        - Milan Arnejčič, rojen 1964, Slatina, starša Janez in Marija, rojena Belšak, umrl 2 uri po predčasnem rojstvu v 8. mesecu, ker je mama po nesreči padla in se poškodovala visoko noseča;
        - Danica Arnejčič, rojena 8.7.1965, Slatina, starša Janez in Marija, rojena Belšak, stanujoča v Velikem Okiču
          - Jasna Krajnc, rojena 3.9.1987
        - Janko Arnejčič, rojen 1969 v Ljubljani, dvojček od Viktorije, oče Janez Arnejčič
        - Viktorija Arnejčič, rojena 1969 v Ljubljani, dvojčica o Janka, oče Janez Arnejčič
      - Ana Arnejčič (Krčarjeva Anica), rojena 20.6.1941 v Dravci 1, starša Anton in Marija, rojena Krajnc, umrla 24.2.2018 v domu starejših občanov Muretinci, poročena 17.12.1966 z Vidom Petrovičem (Hrgačev Videk), rojen 25.5.1944, Vareja, starša Vid in Katarina, rojena Vidovič, razvezana 24.2.1978.
        - Silvester Petrovič, rojen 29.12.1966, Ptuj, starša Vid in Ana, rojena Arnejčič, pred smrtjo z materjo živel v zapuščeni hiši na Borlu, umrl 16.7.1994, Markovci, najden utopljen v jezeru pri Markovcih, pokopan na novem ptujskem pokopališču.
          - Bojana Petrovič, rojena 12.2.1990, starša Silvester Petrovič in Darja Kokot, stanujoča na Ptuju.
        - Marta Petrovič, rojena 20.7.1968, Dravci 1, starša Vid in Ana, rojena Arnejčič, umrla 5.8.2022 v Ljubljani zaradi srčnih zapletov, pokopana v Bosni in

Hercegovini, poročena 18.10.1990 z Mehmedom Civićem, rojen 1.1.1967, Cazin, Gornja Koprivna, Bosna in Hercegovina; do leta 1990 stanujoča v Škofji Loki, nato do leta 2009 v Bosni in Hercegovini, ter od takrat naprej v Ljubljani.

- Mirhad Civić, rojen 23.2.1987, Kranj, starša Mehmed in Marta, rojena Petrovič, poročen z Jasmino Šepić, rojena 30.6.1993, starša treh otrok, stanujoča v Avstriji.
- Mirnes Civić, rojen 18.2.1991, Gornja Koprivna, Bosna in Hercegovina, starša Mehmed in Marta, rojena Petrovič, stanujoč v Avstriji.
- Mersid Civić, rojen 1992, Gornja Koprivna, Bosna in Hercegovina, starša Mehmed in Marta, rojena Petrović, umrl 1997 od srčnih zapletov.
- Dvojčiči, rojeni 2000, Gornja Koprivna, starša Mehmed in Marta, rojena Petrovič, umrli pri porodu, srčni zapleti.
- Meldilajda Civić, rojena 15.2.2002, Bihać, Bosna in Hercegovina, starša Mehmed in Marta, rojena Petrovič, stanujoča v Ljubljani.

3 Drugi prebivalci te hiše:

Vid Voglar, rojen okrog 1670

- Marija Voglar, rojena okrog 1700, 13.2.1729 poročena z Jurijem Vidovičem

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 2: Vindiš

1 Vindiš (po domače Kolarjevi)

Vid Vindiš, rojen 2.6.1833, Gradišče 4, oče NN, mama Elizabeta Vindiš (njen oče Bartolomej Vindiš), poročen z Elizabeto Krajnc, stanujoča Gradišče pri Leskovcu

- Elizabeta Vindiš, rojena 27.10.1864, Gradišče 2, starša Vid in Elizabeta, rojena Krajnc
- Jakob Vindiš, rojen 25.7.1860, Gradišče 2 (krščen v Leskovcu), starša Vid in Elizabeta, rojena Krajnc, umrl 13.8.1935, poročen 30.8.1886 v Leskovcu z Marijo Zavec, rojena 28.1.1866, Velika Varnica 39, starša Lovrenc in Marija Zavec, umrla 1.4.1950 v Gradiščah pri Cirkulanah
  - Marija Vindiš, rojena 8.9.1886, Mala Varnica, starša Jakob in Marija, rojena Zavec, od mladosti stanovala v Gradiščah 11, Cirkulane; poročena 16.2.1831 (stara 44 let) z Jakobom Mihelačem, rojen 30.6.1888, Belavšek 12, 15 let pred poroko stanoval v Velikem Okiču;
  - Klara Vindiš, rojena 5.8.1899, Gradišča 11, starša Jakob in Marija, rojena Zavec, poročena 25.2.1924 z Andrejem Fošnaričem (po domače Betlehemov), starša Matija in Elizabeta, rojena Kolednik – župnik pripiše, da je bil odobren spregled krvnega sorodstva v 3. kolenu; priča Anton Habjanič (Vespoharjev), Dravci 17.
    - Angela Fošnarič, poročena Milošič v Slatino
    - Marija Fošnarič, poročena Cafuta na Turniščah
    - Jožef Fošnarič, odšel v ZDA
    - Anton Fošnarič, prevzel domačijo v Repiščah
  - Jožef Vindiš (Kolarjev Pepek), rojen 15.2.1902, Gradišča 11, starša Jakob in Marija, rojena Zavec, od leta 1945 do ženine smrti 1976 stanujoč Dravci 2, umrl 21.11.1979 na Dravci 7, poročen 18.2.1924 v Cirkulanah z Ano Blažek (Kolarjeva Nanika), rojena 21.7.1903, Gradišča 145, starša Jakob in Marija, rojena Hejan[1945], babica pri porodu Marija Zavec, umrla 21.8.1976 v Dravcih 2; po tem ko Nemci ob umiku požgejo njihovo hišo v Gradiščah (1945), Vindiši zgradijo hišo v Dravcih;
    - Marija Vindiš, rojena 18.12.1924, Gradišča 21, starša Jožef in Ana, rojena Blažek, boter Anton Blažek (podžupan v Ptuju, Frankopanska ulica 4), umrla 8.12.1932, stara 7 let in 11 mesecev, pljučno vnetje

[1945] Jakob Blažek je bil rojen 24.7.1859, Marija Hejan pa 12.1.1862, poroka je bila 9.2.1885.

- Janez Vindiš, rojen 11.10.1926, Gradišča 21, starša Jožef in Ana, rojena Blažek, umrl pri Suhi veji leta 1942 – 16 letni.
- Alojz Vindiš, rojen 15.6.1928, Gradišča 11, starša Jožef in Ana, rojena Blažek, poročen 16.11.1957 na Cankovi z Ano Kostanjšek.
    - Maja Vindiš, rojena 1958, starša Alojz in Ana, rojena Kostanjšek
- Elizabeta Vindiš, rojena 21.10.1929, Gradišča, starša Jožef in Ana, rojena Blažek, umrla 9.8.1997 v Dravcih 7, poročena 17.3.1951 z Jožefom Korpičem, rojen 27.2.1926, Dravci 2, starša Anton in Marija, roj. Koren, umrl 22.1.2011
    - Marija Korpič, rojena 22.8.1952, Dravci 6, starša Jožef in Elizabeta, rojena Vindiš, umrla 15.8.2023, poročena 8.5.1976 z Antonom Štumbergerjem, rojen 2.1.1948, Pristava pri Cirkulanah, starša Anton in Marija, rojena Rihtarič, razvezana 26.6.1992;
        - Darko Štumberger, rojen 2.2.1978, Dravci 7, starša Anton in Marija, rojena Korpič
        - Renata Štumberger, rojena 9.8.1979, Dravci 7, starša Anton in Marija, rojena Korpič, stanujoča Dravci 7
        - Anita Štumberger, rojena 29.5.1983, Dravci 7, starša Anton in Marija, rojena Korpič
- Ana Vindiš, rojena 17.7.1931, Gradišča, starša Jožef in Ana, rojena Blažek, stanujoča Dravci 10, poročena 26.1.1960 v Cirkulanah z Francem Horvatom, rojen 15.3.1932, Dravci 9, starša Janez in Marija, roj. Zavec, umrl 19.1.2022
    - Štefka Horvat, rojena 28.9.1958, Gradišča, starša Franc in Ana, rojena Vindiš, poročena 19.5.1979 s Stankom Veganom, rojen 19.8.1956, Pobrežje, stanujoča v Dravcih do 1986, sedaj na Ptuju
        - Boris Vegan, rojen 7.4.1978, starša Stanko in Štefka, rojena Horvat, stanujoč v Dravcih do 1986; 2020 poročen s Silvo Svenšek
            - Omen Vegan, rojen 2010, starša Boris in Silva, rojena Svenšek
            - Lora Vegan, rojena 2013, starša Boris in Silva, rojena Svenšek
        - Maja Vegan, rojena 26.5.1981, starša Stanko in Štefka, rojena Horvat, stanujoč v Dravcih do 1986; 2022 poročena z Alešem Mohoričem, rojen 25.8.1980
            - Tan Mohorič, rojen 16.7.2012, starša Aleš in Maja, rojena Vegan
    - Danica Horvat, rojena 29.1.1964, Gradišča, stanujoča Dravci 10 od leta 1965, od 1981 partner Janez Alt, rojen 24.12.1961, starša Vladimir in Marija, rojena Duh, umrl septembra 2018, od leta 2019 njen partner Zdenko Žižek, rojen 1.4.1971.
        - Silvija Alt, rojena 19.12.1981, starša Janez Alt in Danica Horvat, stanujoča v Dravcih 10 do leta 2012; sedaj Gradišče, partner Aleksander Novakovič, Ptuj
            - Zoja Novakovič, rojena 30.1.2012, starša Aleksander Novakovič in Silvija Alt, stanujoča Gradišča
            - Gal Novakovič, rojen 9.12.2017, starša Aleksander Novakovič in Silvija Alt, stanujoč Gradišča
- Ladislav (Slavan) Vindiš, rojen 24.6.1935, Gradišča 21, starša Jožef in Ana, rojena Blažek, umrl 1.7.2003, poročen v Slovenski Bistrici 29.6.1963 z Erno Petelinšek.
- Anton Vindiš, rojen 8.5.1937, Gradišča, starša Jože in Ana, rojena Blažek, umrl 13.10.2004, poročen z Elizabeto Mikl, rojena 4.10.1940, umrla 4.11.2021, stanujoča v Dogošah.
    - Slavica Vindiš, rojena 18.3.1966, starša Anton in Elizabeta, rojena Mikl, poročena z Bojanom Petkom
    - Marta (Tinka) Vindiš, rojena 10.11.1969, starša Anton in Elizabeta, rojena Mikl, poročena z Antonom Petrovičem
- Antonija Vindiš, rojena 15.4.1933, starša Jožef in Ana, rojena Blažek, Gradišča 21, stanujoča v Mariboru, umrla maja 1981, tri mesece po tem, ko je dedovala očetovo posest v Dravcih
    - Silvester Vindiš, rojen 31.12.1969 v Mariboru, stanujoč na Ptuju

- Ladislav Vindiš, rojen 12.5.1973 v Mariboru, stanujoč v Hočah
- Jožefa (Jožica) Vindiš, rojena 8.3.1960, Maribor, poročena z Dušanom Ozvaldičem, rojen 30.1.1960, od leta 1992 stanujoča v Dravcih 2
    - Aleš Ozvaldič, rojen 18.1.1982, starša Dušan in Jožica, rojena Vindiš poročen s Sanjo Ozvaldič, rojena 18.1.1986
        - Taja Ozvaldič, rojena 6.7.2009, starša Aleš in Sanja Ozvaldič
        - Nej Ozvaldič, rojen 23.8.2014, starša Aleš in Sanja Ozvaldič
        - Naya Ozvaldič, rojen 23.8.2014, starša Aleš in Sanja Ozvaldič
    - Tadeja Ozvaldič, rojena 17.6.1985, starša Dušan in Jožica, rojena Vindiš, poročena z Vladom Emeršičem, rojen 23.2.1983
        - Marcel Emeršič, rojen 11.12.2005, starša Vladimir in Tadeja, rojena Ozvaldič
        - Timi Emeršič, rojen 2.7.2009, starša Vladimir in Tadeja, rojena Ozvaldič

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 3: Weisbacher in Gabrovec

1 Weisbacher

Gregor Weisbacher, rojen okrog 1665, umrl 1.1.1752, Dravci 1

Matija Weisbacher, rojen okrog 1690, poročen z Nežo Weisbacher, rojena 1687, umrla 9.7.1759, stara 72 let

- Marija Weisbacher, rojena okrog 1715, oče Matija, poročena 24.11.1737 z Matijo Krajncem, oče Matija
- Neža Weisbacher, rojena okrog 1720, oče Matija, poročena 16.1.1747 z Jurijem Krajncem, oče Matija
- Marija Weisbacher, rojena okrog 1730, Dravci, oče Matija, poročena 5.2.1755 z Jurijem Jagodičem iz Dravc 2

Martin Weisbacher, rojen okrog 1690, umrl 29.8.1758, star okrog 70 let – poročen z Elizabeto Feguš, botra pri Kranjčevih, kjer je bila hčerka snaha – Martin Weisbacher in Elizabeta Feguš, potem pa Martin in Elizabeta Weisbacher

- Jurij Weisbacher, rojen okrog 1725
  - Tomaž Weisbacher, rojen 5.12.1750, oče Jurij, umrl 8.12.1750
- Martin Weisbacher, rojen okrog 1735
  - Sebastijan Weisbacher, rojen januarja 1758, oče Martin, umrl 10.3.1758
- Marija Weisbacher, rojena okrog 1730, Dravci, oče Martin, umrla 13.4.1789, stara okrog 60 let, poročena 31.3.1756 z Matijo Krajncem v Dravcih 11; drugič poročena z Matijo Voglarjem, rojen okrog 1740,
- Barbara Weisbacher, rojena 18.11.1739, oče Martin, umrla 2.12.1739
- Mihael Weisbacher, rojen 1728, oče Martin, umrl 15.2.1791, Dravci 14, star 62 let, poročen 7.2.1752 s Apolonijo Krajnc, rojena 1729, oče Vid, umrla 30.11.1803, stara 74 let, Dravci 14 (Apolonija Weisbacherin)
  - Matija Weisbacher, rojen 1753, oče Mihael, umrl 15.9.1758
  - Marija Weisbacher, rojena 27.6.1760, Dravci, starša Mihael in Apolonija, rojena Krajnc, botra Filip in Marija Vidovič, poročena 21.1.1793 z Vidom Cafuto
  - Vid Weisbacher, rojen 1.6.1763, Dravci, starša Mihael in Apolonija, rojena Krajnc, botra Filip Vidovič in Marija
  - Matija Weisbacher, rojen 19.2.1767, Dravci, starša Mihael in Apolonija, rojena Krajnc, boter Matija Vidovič, umrl 6.10.1767, star „6 mes“

- Janez Weisbacher, rojen 20. 6.1770, Dravci, starša Mihael in Apolonija, rojena Krajnc, botra Matija in Marija Vidovič
- Gregor Weisbacher, rojen 1764, Dravci 1, oče Mihael, umrl 10.5.1830 na Dravci 14, star 70 let (dejansko 66 let), prvič poročen 1789 z Marijo Zorec (Šeurec), rojena 1769 (on pri poroki star 25 let, ona 20 let, poročni priči Jožef Vidovič in Anton Mlakar), drugič poročen z Ano Cafuta
  - Matevž Weisbacher, rojen 9.9.1790, Dravci 17, starša Gregor in Marija, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 13.4.1863, star 73 let, na Dravci 17 kot vdovec Marije Milošič (poroke ni najti na Vidmu, v Leskovcu ali v Cirkulanah), leta 1830 vpisan v ZK kot očetov naslednik, leta 1856 pa gre posest na sorodnika Martina Weisbacherja
  - Marija Weisbacher, rojena 28.4.1792, Dravci 17, starša Gregor in Marija, botra Jožef in Urša Vidovič, poročena 27.1.1817 z Jožefom Žuranom, rojen 1794, starša Martin Žuran in Marija, rojena Bezjak; od kod je bil ženin, iz MK ni razvidno.
  - Gera Weisbacher, rojena 8.3.1794, Dravci 16, starša Gregor in Marija, botra Jožef Vidovič in Maria
  - Blaž Weisbacher, rojen 28.1.1796, Dravci 14, starša Gregor in Marija, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 16.7.1863, star 67 let na Dravci 16, prvič poročen z Ano, rojena 1802-03, umrla 30.5.1831, stara 28 let, Dravci 17, stanujoč Videm 4, 27.1.1845 pri 49. letih drugič poročen s 23 let mlajšo Marijo Vogrinec, rojena 1819, Vareja, starša Matija in Ana, rojena Krajnc, umrla 25.8.1890, stara 70 let in pol, Pobrežje 10
    - Marija Weisbacher, rojena 25.2.1846, Dravci 13, krščena v Leskovcu, starša Blaž in Marija, rojena Vogrinec, botra Martin in Terezija Korpič, kmeta iz Leskovca, umrla 8.11.1873 v Tržcu 30, stara 27 let, tifus (črevesna bolezen)
      - Franc Weisbacher, rojen 10.7.1873, Tržec 30, oče NN, mama Marija Weisbacher, umrl 5.12.1875, star 2 leti in 4 mesece
    - Ana Weisbacher, rojena 6.5.1847, Dravci 14, starša Blaž in Marija, rojena Vogrinec, botra Martin in Terezija Korpič, kmeta iz Leskovca, poročena 9.2.1874 z Jakobom Plajnščkom, rojen 10.7.1850, Rodni vrh 18, starša Jurij in Urša, rojena Satler; Ana ob poroki stanovala v Tržcu 30
    - Ludmila Weisbacher, rojena 29.2.1856, Dravci 14, starša Blaž in Marija, rojena Vogrinec, botra Terezija Korpič (vdova, posestnica iz Leskovca), poročena 25.1.1875 z Martinom Rakušo, rojen 26.8.1848, starša Filip Rakuša (iz Dravc 17, kasneje Soviče 21) in Ana, rojena Vidovič, Soviče 3; Ludmila ob poroki stanovala v Tržcu 30
  - Ana Weisbacher, rojena 20.5.1798, Dravci 17, starša Gregor in Marija, botra Jožef in Urša Vidovič
  - Jakob Weisbacher, rojen 21.7.1801, Dravci 17, starša Gregor in Marija, botra Jožef in Urša Vidovič
  - Mihael Weisbacher, rojen 7.9.1809, Dravci 17, starša Gregor in Ana, rojena Cafuta, botra Jožef in Urša Vidovič, stanujoč Tržec 34, poročen 25.6.1848 z Elizabeto Letonja, rojena 1823, Tržec 34, starša Janez in Urša; Elizabeta Weisbacher umrla na Dravci 9, 18.3.1902, kot vdova beračica (stara 77 let, stran 107)
    - Jakob Weisbacher, rojen 1846, Jurovci, starša Mihael in Elizabeta, rojena Letonja, umrl 3.1.1851 (5 let)
    - Janez Weisbacher, rojen 5.5.1849, Jurovci 19, starša Mihael Weisbacher in Elizabeta, rojena Letonja, botra Jožef in Marija Ilovšek z Vidma, verjetno kmalu umrl, ker ima brata soimenjaka
    - Anton Weisbacher, rojen 20.1.1851, Jurovci 10, starša Mihael Weisbacher in Elizabeta, rojena Letonja, botra Jožef in Marija Ilovšek z Vidma, ob poroki 1877 je stanoval v Dravcih 17; poročen 1.10.1877 z Marijo Gabrovec, rojena 19.1.1858, Soviče 10, starša Anton Gabrovec iz Dravinjskega Vrha 34, in Marija, rojena Oprožec
      - Rozalija Weisbacher, rojena 2.9.1882, Jurovci 2, starša Anton in Marija, rojena Gabrovec, od leta 1897 stanovala v Barislovcih, dninarka, poročena 20.2.1905 z Antonom Jerenkom, rojen 16.5.1879, Barislovci; poročna priča Karl Dolinšek iz Barislovec, ki je imel ženo Nežo iz Dravc

  - Jakob Weisbacher, rojen 1884, Jurovci 2, starša Anton in Marija, rojena Gabrovec, umrl 30.12.1885, star 1 leto in ¾
  - Martin Weisbacher, rojen 31.10.1889, Lancova vas 1, starša Anton in Marija, rojena Gabrovec, med 1. svetovno vojno vojak 87. Celjskega pešpolka, 8. stotnija, na seznamu ranjenih (Verlustliste 13.1.1916 in ponovno 16.3.1916, pripisano, da je iz Dravc), 29.1.1922 se je na Ptuju poročil z Marijo Maroh
- Terezija Weisbacher, rojena 20.9.1852, Jurovci 10, starša Mihael Weisbacher in Elizabeta, rojena Letonja, botra Jožef in Marija Ilovšek z Vidma
- Jurij Weisbacher, rojen 19.4.1854, Jurovci 5, starša Mihael Weisbacher in Elizabeta, rojena Letonja, botra Jožef Ilovšek in Marija z Vidma, poročen 17.11.1880 v Hajdini s Terezijo Golčman, rojena 9.10.1855, Skorba, starša Lukas in Marija, rojena Jerenko; njegova poročna priča brat Anton Weisbacher
  - Antonija Weisbacher, rojena 24.3.1889, Spodnji Breg (Unterran 58), starša Jurij in Terezija, rojena Golčman
    - Wilhelmine Weisbacher, rojena 3.8.1911, Ptuj, oče NN, mama Antonija Weisbacher, pristojnost Dravci pri Ptuju
  - Avgust Weisbacher, rojen 10.8.1891, Dražence 58, starša Jurij in Terezija, rojena Golc, umrl 17.1.1893, babica pri porodu Elizabeta Weisbacher
  - Kunigunda Weisbacher, rojena 2.2.1894, Spodnja Hajdina 82, starša Jurij in Terezija, rojena Golčman, poročena 18.4.1920 s Silvestrom Hermanom
  - Barbara Weisbacher, rojena 26.11.1897, Spodnja Hajdina 22, starša Jurij in Terezija, rojena Golčman, poročena 22.11.1920 z Ignacem Krajncem, umrla 25.5.1959 na Spodnji Hajdini
- Jožef Weisbacher, rojen 8.3.1859, Jurovci 5, starša Mihael Weisbacher in Elizabeta, rojena Letonja, umrl 29.2.1860
- Janez Weisbacher, rojen 10.4.1861, Dravinjski Vrh 47, starša Mihael Weisbacher Maier in Elizabeta, rojena Letonja, šolski sluga na Ptuju, stanujoč v Kaniži na Ptuju, nato v Grazu kot delavec, umrl v ptujski bolnišnici 14.2.1916, pred tem od 1.2.1916 stanoval v Hotelu Mohr v Mariboru, v hotelu so ostali trije njegovi kovčki; poročen 24.2.1889 (in kasneje ločen) z Ano Sitzenfrei, rojena 23.2.1865, Nova vas 20, starša Otto in Ana, rojena Horvat
  - Janez Weisbacher, rojen 10.6.1889, Ptuj, starša Janez Weisbacher in Ana, rojena Sitzenfrei, babica pri porodu Elizabeta Weisbacher, umrl 17.7.1943 na Dunaju
  - Adolf Weisbacher, rojen 17.6.1893, Kaniža (predmestje Ptuja), starša Janez in Ana, rojena Sitzenfrei, stanoval na Dunaju, Felindorf, zaposlen kot natakar, dravski župan Vindiš ga je s pismom obvestil o očetovi smrti
  - Marija Weisbacher, rojena 30.1.1897, Kaniža 37, starša Janez in Ana, rojena Sitzenfrei
- Jakob Weisbacher, rojen 4.4.1863, Spodnja Hajdina, starša Mihael Weisbacher Maier in Elizabeta, rojena Letonja, prvič poročen 7.5.1892 v Hajdini s Kunigundo Golc, rojena 25.2.1862, Gerečja vas 38, starša Blaž Golc in Apolonija Lavfer; umrla 10.1.1896, drugič poročen z Marijo Širovnik, rojena 30.10.1861, Zgornji Breg 35, starša Matevž Širovnik iz Jurovc in Katarina, rojena Miklavčič
  - Cecilija Weisbacher, rojena 20.11.1888, Gerečja vas 38, starša Jakob in Kunigunda, rojena Golc, naknadno pozakonjena
  - Matija Weisbacher, rojen 21.2.1893, Gerečja vas, starša Jakob in Kunigunda, rojena Golc, umrl 23.10.1970 v Mariboru[1946]
  - Jakob Weisbacher, rojen 25.7.1894, Spodnja Hajdina 4, starša Jakob in Kunigunda, rojena Golc, umrl 12.1.1969 v Muretincih

[1946] V RMK je napačen pripis letnice smrti – piše, da je umrl 23.10.1893. UE Maribor je potrdila, da je prava letnica smrti 1970.

- Marija Weisbacher, rojena 4.11.1898, Spodnja Hajdina 57, starša Jakob in Marija, rojena Širovnik, umrla 5.11.1898

- Mihael Weisbacher, rojen 1719-20 (verjetno bolj blizu 1730 glede na razmah otrok), Dravci 1, oče Martin, umrl 8.11.1789 (star "70 let"), poročen 30.1.1757 z Marijo Kolednik, oče Jakob iz Varej, priči Filip Vidovič in Filip Feguš
  - Martin Weisbacher, rojen 1756, Dravci 17, umrl 18.5.1832, star 76 let
  - Sebastijan Weisbacher, rojen 28.12.1757, Dravci, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, botra Matija in Marija Vidovič; soimenjak rojen 1773
  - Vid Weisbacher, rojen 17.5.1759, Dravci 17, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, botra Mathaus in Marija Vidovič, umrl 25.5.1759, star 8 dni
  - Neža Weisbacher, rojena 9.12.1760, Dravci, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, botra Matija in Marija Vidovič, poročena 2.2.1784 z Vidom Cafuto, Dravci 7
  - Jurij Weisbacher, rojen 2.3.1765, Dravci, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, umrl 10.5.1830, poročen z Uršo, rojena okrog 1760, umrla 15.4.1817, stara okrog 60 let na Dravci 14
    - Jožef Weisbacher, rojen 28.1.1793, Dravci 17, starša Jurij in Urša, botra Anton in Marija Mlakar, umrl 14.10.1798, star 5 let, na Dravci 14
    - Jurij Weisbacher, rojen 15.3.1795, Dravci 13, starša Jurij in Urša, botra Anton in Marija Mlakar
    - Andrej Weisbacher, rojen 21.11.1797, Dravci 14, starša Jurij in Urša, botra Anton in Marija Mlakar
    - Marija Weisbacher, rojena 23.3.1800, Dravci 14, starša Jurij in Urša, botra Anton in Marija Mlakar, umrla 29.3.1806, stara "4 leta"
    - Jakob Weispaher, rojen 19.7.1809, Dravci 14, starša Jurij in Urša, botra Anton in Marija Mlakar, babica pri porodu Urša Vidovič, poročen pri sv. Marku 14.2.1830 s Heleno Golob, rojena 13.4.1806, Nova vas 39, oče Matija Golob; njegova poročna priča Andrej Weisbacher.
      - Franc Weisbacher, rojen 22.3.1841, Nova vas, starša Jakob in Magdalena, rojena Golob, umrl 20.4.1913, Šturmovci 22, kot oženjen želar (pri smrti je rojstni datum 22.3.1839), poročen z Veroniko Golob, rojena 2.5.1843, Pobrežje 68 (55), starša Jožef in Ana, rojena Lubec, drugič poročen z Marijo Feguš, rojena 6.1.1859
        - Marija Weisbacher, rojena 6.12.1871, Šturmovec 19, starša Franc in Veronika, rojena Golob, umrla 29.7.1873, stara 2 leti v Pobrežju 13
        - Marjeta Weisbacher, rojena 10.7.1874, Pobrežje 68, starša Franc in Veronika, rojena Golob, od 4. leta stanujoča Kicar 119, poročena pri Sv. Petru in Pavlu 15.1.1911 z 12 let mlajšim Jožefom Bohlgemutom, rojen 10.3.1886, Janežovci 4 (Destrnik), starša Franc in Liza, rojena Farič, bil je hlapec v Gerncih 10
        - Neža Weisbacher, rojena 5.1.1892, Šturmovci, starša Franc in Marija, rojena Feguš
          - Jožef Weisbacher, rojen 15.2.1901, starša Franc in Marija, rojena Feguš, umrl 11.8.1988 v Šturmovcih 4, poročen 2.4.1923 z Marijo Mlakar, rojena 5.12.1901, Vareja, umrla 20.10.1977 v Šturmovcih 4 - sedem otrok: Marija Weisbacher, rojena 1923, Terezija 1925, Franc 1926, Jožefa 1929, Ana 1930, Jožef 1932 in Franc 1937
  - Ana Weisbacher, rojena 12.7.1767, dvojčiča, Dravci, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, boter Matija Vidovič
  - Marija Weisbacher (Weispoher), rojena 12.7.1767, dvojčica, Dravci, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, boter Matija Vidovič, umrla 9.11.1773, stara 7 let
  - Matevž Weisbacher, rojen 4.9.1770, Dravci, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, boter Matija Vidovič
  - Sebastijan Weisbacher, rojen 13.1.1773, Dravci, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, boter Matija Vidovič in Marija
  - Ana Weisbacher, rojena 1774, Dravci 1, umrla 13.5.1791, stara 16 let
  - Neža Weisbacher, rojena 11.1.1776, Dravci 1, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, boter Matija Vidovič, botra Matija in Marija Vidovič, umrla 7.3.1776, stara 2 meseca
  - Urša Weisbacher, rojena 25.9.1777, Dravci 1, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, boter Matija Vidovič

- Blaž Weisbacher, rojen 5.1.1782, Dravci 1, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, boter Matija in Marija Vidovič
- Tomaž Weisbacher, rojen 3.10.1762, Dravci 1, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, botra Matija in Marija Vidovič, umrl 4.2.1839, star 77 let, poročen 30.1.1786 z Gero Cafuta, rojena 1764, umrla 24.8.1832, stara 68 let
  - Marija Weisbacher, rojena 10.11.1789, Dravci 1, starša Tomaž in Gera, rojena Cafuta, botra Jožef in Urša Vidovič
    - Marija Weisbacher, rojena 2.8.1814, Dravci 1, oče NN, mama Marija (oče Tomaž)
  - Ana Marija Weisbacher, rojena 25.4.1792, Dravci 1, starša Tomaž in Gera, botra Jožef in Urša Vidovič, umrla 3.7.1800 stara 7 let
  - Neža Weisbacher, rojena 8.1.1795, Dravci 1, starša Tomaž in Gera, rojena Cafuta, umrla 25.4.1796, stara 2 leti na Dravci 1
  - Sebastijan Weisbacher, rojen 19.1.1797, Dravci 1, starša Tomaž in Gera, rojena Cafuta, botra Jožef in Urša Vidovič
  - Matevž Weisbacher, rojen 25.8.1799, Dravci 1, starša Tomaž in Gera, rojena Cafuta, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 28.2.1800, star "3 mesece"
  - Marija Weisbacher, rojena 8.12.1800, Dravci 1, starša Tomaž in Gera, rojena Cafuta, botra Jožef in Urša Vidovič
  - Apolonija Weisbacher, rojena 6.2.1807, Dravci 1, starša Tomaž in Gera, rojena Cafuta, botra Jožef in Urša Vidovič, pred poroko dekla pri Mihaelu Foršnariču v Sovičah 16, poročena 28.2.1848 z Jurijem Pišecem, rojen 1797, 50-letni vdovec iz Lancove vasi 15
  - Martin Weisbacher, rojen 6.10.1803, Dravci 1, starša Tomaž in Gera, rojena Cafuta, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl ?, prvič poročen z Marijo Hvalec, z njo ima naslednika Martina, drugič poročen 17.2.1840 z Marijo Fridauer, rojena 1808, Ljubstava, oče Sebastijan, umrla 6.1.1854, Dravci 1, stara 45 let
    - Gera Weisbacher, rojena 4.2.1842, Dravci 1, starša Martin in Marija, rojena Fridauer, umrla 18.2.1842, stara 14 dni
    - Neža Weisbacher, rojena 15.1.1843, Dravci 1, starša Martin in Marija, rojena Fridauer
    - Jožef Weisbacher, rojen 8.2.1847, Dravci 1, krščen v Leskovcu, starša Martin in Marija, rojena Fridauer, pred poroko stanujoč v Gradiščah 22 kot viničar, "oberkanonier" v avstrijski vojski, poročen 22.11.1874 s Terezijo Emeršič, rojena 1848, Gradišča 34, mama vdova Marija Štumberger, rojena Emeršič, ob poroki stanovala pri mami v Gradiščah 14
    - Anton Weisbacher, rojen 7.6.1851, Dravci 1, starša Martin in Marija, rojena Fridauer, umrl 13.1.1856, 5 let
    - Martin Weisbacher, rojen 5.11.1837, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Hvalec, umrl 10.10.1908 (prehlad, božjast) poročen 27.1.1862 z Marijo Belšak, rojena 17.2.1842, Dravci 6, starša Jožef in Elizabeta, rojena Vogrinec, umrla 4.1.1904 (stara 61 let, ostarelost)
      - Jožef Weisbacher, rojen 15.2.1863, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, Grazer Volksblatt je 25.1.1902, na str. 9 objavil, da je kot 38-letni sin manjšega kmeta umrl od raka na želodcu v bolnišnici v Gradcu (Barmherzigenspittal)
      - Marija Weisbacher, rojena 29.3.1866, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, umrla 13.2.1920 (pljučnica), poročena 2.6.1890 z Janezom Zavcem, rojen 17.12.1866, Gradišča 3, starša Matevž (vulgo Persegalec) in Doroteja, rojena Fliš, Gradišča, Sv. Barbara;[1947] drugič poročen 23.8.1920 z Marijo Kaisersberger, rojena 14.2.1878, Cirkulane; od prve poroke prebivali v Dolanah 17;

[1947] Ob Janezovi prvi poroki na Vidmu leta 1890 je bila njegova mama Doroteja Fliš, poročena Zavec iz Gradišč 3, ob njegovi drugi poroki leta 1920 v Cirkulanah pa Doroteja Fliš, vdova Klinc iz Dolan 17.

- Marija Zavec, rojena 20.11.1896, Dolane 17, starša Janez in Marija, rojena Weisbacher, umrla 19.6.1897
- Marija Zavec, rojena 10.8.1898, Dolane 17, starša Janez in Marija, rojena Weisbacher, umrla 12.4.1987 v Dravcih; prvič poročena 10.2.1919 pri Sv. Barbari v Halozah z Antonom Belšakom, rojen 11.12.1896, Dravci 6, starša Anton in Liza, rojena Vidovič, župan, vojni invalid (naboj v glavi), umrl 10.1.1929 v Dravcih 13; drugič poročena pri Sv. Vidu 25.7.1931 z Ivanom Horvatom, rojen 28.8.1896, Stanošina 6 (Podlehnik), starša Anton in Marjeta, umrl 2.4.1983. S prvim možem 6 otrok, z drugim enega:
  - Marija Belšak, rojena 23.11.1919, Dravci 6, starša Anton in Marija, rojena Zavec, umrla 5.5.2002 v Dravcih 9, botra Janez in Marija Peter, rojena Belšak, Pobrežje 49, poročena 15.2.1943 (v Leskovcu) z Janezom Bedračem, rojen 17.12. 1916, Repišče 17, starša Martin in Rozalija, rojena Rus, umrl 15.5.1994 v Dravcih 9, razvezana 9.5.1979;
  - Anton Belšak, rojen 16.4.1921, Dravci 6, starša Anton in Marija, rojena Zavec, ko se starša preselita v sosednjo hišo Dravci 13, s sestro Marijo ostane pri dedku in babici, Antonu in Lizi Belšak, poročen 2.11.1946 z Marijo Slatič, Bukovci, umrl 25.10.1988 v Bukovcih;
  - Ana Belšak, rojena 31.5.1923, Dravci 6, starša Anton in Marija, rojena Zavec, ko se starša preselita v sosednjo hišo Dravci 13, gre z bratom Janezom z njima, poročena 25.2.1946 z Alojzem Cafuto, rojen 9.5.1918, Ljubstava, prebival v Skorišnjaku 25, starša Anton in Liza, roj. Habjanič;
  - Janez Belšak, rojen 1.4.1925, Dravci 6, starša Anton in Marija, rojena Zavec, umrl 10.7.1989; poročen 11.2.1950 s Terezijo Kukovec, Bukovci;
  - Terezija Belšak, rojena 2.8.1927, Dravci 13, starša Anton in Marija, rojena Zavec, umrla 20.3.2000 v Mariboru; prvič poročena 13.9.1950 z Antonom Tetičkovičem, razvezana 13.12.1960, drugič poročena 29.3.1962 s Stanislavom Potočnikom v Cirkulanah;
  - Andrej Belšak, rojen 3.8.1929, Dravci 13, starša Anton in Marija, rojena Zavec, poročen 12.4.1958 z Marijo Polanec v Destrniku, umrl 25.10.2015 v Grajenščaku;
  - Franc Horvat, rojen 15.3.1932, Dravci 9, starša Janez in Marija, rojena Zavec, botra Anton in Ana Habjanič iz Dravc 2 (Weisbacherjeva), umrl 17.1.2022, poročen 26.1.1960 v Cirkulanah z Ano Vindiš, rojena 17.7.1931, Gradišča, starša Jože in Ana, rojena Blažek, stanujoča v Dravcih 10 od leta 1965;
- Rudolf Zavec, rojen 23.6.1901, Dolane 17, starša Janez in Marija, rojena Weisbacher, gostilničar, ustreljen med drugo svetovno vojno, poročen 19.2.1928 z Ano Krajnc, Dolane 7, starša Janez in Katarina, rojena Petrovič, od mladosti stanovala v Dolanah 20.
- Martin Zavec, rojen 21.10.1903, Dolane 17, starša Janez in Marija, rojena Weisbacher, umrl 28.5.1976 v Dolanah; poročen 26.8.1935 z Marijo Topolovec, rojena 28.9.1910, Gradišča 35 pri Leskovcu, starša Jožef Topolovec, viničar iz Podlehnika, in Ivane, rojene Kelc.

- Ivan Zavec, rojen 17.7.1937, starša Martin in Marija, rojena Topolovec, umrl 17.7.1937
- Jožef Zavec, rojen 1940, starša Martin in Marija, rojena Topolovec
- Martin Zavec, rojen 1944, starša Martin in Marija, rojena Topolovec
- Rudi Zavec, rojen 1947, starša Martin in Marija, rojena Topolovec; učitelj v Zg. Ščavnici.
- Dve hčerki umrli v otroštvu

- Julijana Zavec, rojena 30.5.1906, Dolane, starša Janez in Marija, rojena Weisbacher, umrla 18.11.1981, poročena 31.3.1940 z Ivanom Žnidaričem, rojen 26.12.1904, Sobetinci, umrl 16.8.1975 v Markovcih, mizar v Dolanah 13 – 8 otrok:
  - Rudi Žnidarič, rojen 29.3.1934, starša Ivan in Julijana, rojena Zavec, poročen s Štefko Žnidarič iz Oplotnice, umrl leta 2010
  - Elizabeta Žnidarič, rojena 8.11.1936, starša Ivan in Julijana, rojena Zavec, poročena z Antonom Sedlašekom, umrla leta 2013
  - Anica Žnidarič, rojena 27.6.1940, starša Ivan in Julijana, rojena Zavec, poročena z Radetom Selakom
  - Jože Žnidarič, rojen 2.2.1942, starša Ivan in Julijana, rojena Zavec
  - Marija Žnidarič, rojena 5.3.1944, starša Ivan in Julijana, rojena Zavec, poročena z Maksom Vaupotičem
  - Nataša Vaupotič, rojena 17.7.1967, starša Maks in Marija, rojena Žnidarič
  - Ivan Žnidarič, rojen 31.10.1947, starša Ivan in Julijana, rojena Zavec
  - Štefan Žnidarič, rojen 28.11.1949, starša Ivan in Julijana, rojena Zavec
  - Franc Žnidarič, rojen 1951, starša Ivan in Julijana, rojena Zavec
- Ana Zavec, rojena 17.6.1908, Dolane 17, starša Janez in Marija, rojena Weisbacher, umrla 3.3.1986, Dravci 11; poročena 13.2.1933 pri Sv. Barbari s Frančiškom Horvatom, rojen 5.11.1909, Dravci, starša Anton in Marjeta, rojena Fošnarič, umrl 14.11.1986, Dravci 11 – 5 otrok:
  - Franc Horvat, rojen 3.12.1933, Dravce 10 (9), starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, železničar sprevodnik, umrl 29.3.2014, poročen 23.7.1960 z Alojzijo Marinič, rojena 27.5.1939, Senešci, delavka v Mariboru, umrla 8.6.2014
  - Stanko Horvat, rojen 8.9.1937, Dravci 11, starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, poročen stanujoč na Ptuju
  - Ivan (Janko) Horvat, rojen 29.3.1942, starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, poročen 13.2.1971 z Marijo Belšak, rojena 27.2.1949, Bukovci 29, starša Anton Belšak iz Dravc in Marija Slatič iz Bukovc, umrl 10.1.2001
  - Alojz Horvat, rojen 29.3.1944, starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, umrl 23.12.2018, poročen z Ivano Bezjak,

rojena 18.5.1938, Dolane, starša Alojz in Elizabeta, rojena Kozel, umrla 11.3.2014

- Kristina Horvat, rojena 11.12.1947, Dravci 10, starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, poročena 27.12.1967 z Ivanom Letičem, rojen 6.8.1941, Šturmovci 21, starša Ivan in Elizabeta, do vojske živel pri Francu in Genovefi Sakelšek (teta), Videm 10, umrl 4.10.1997

- Jakob Zavec, rojen 23.7.1910, Dolane 17, starša Janez in Marija, rojena Weisbacher, umrl takoj po rojstvu.

- Amalija Weisbacher, rojena 14.3.1869, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, umrla 26.3.1872
- Anton Weisbacher, rojen 22.5.1874, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, vpisan v OŠ Videm 16.10.1881, od pomladi 1902 stanujoč Herrengasse 15, Ptuj, poročen 27.7.1903 pri Sv. Juriju s 13 let starejšo Terezijo Vezjak, rojena 20.9.1861, Hajndl 18 pri Veliki Nedelji, ob poroki stanujoča Floriangasse 2, Ptuj
- Janez Weisbacher, rojen 30.6.1883, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, umrl 2.4.1886, star 2 leti
- Julijana Weisbacher, rojena 2.1887, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, botra Jožef in Marija Kokol, umrla 24.5.1888, stara 1 leto
- Ana Weisbacher, rojena 1.5.1878, Dravci 17, starša Martin in Marija, roj. Belšak, umrla 14.10.1938 (Dravci 2, srčna napaka), poročena 23.11.1903 z Antonom Habjaničem, rojen 22.12.1872, Vareja, starša Jurij in Apolonija, roj. Kokol, umrl 14.12.1952, Dravci 2
  - Marija Habjanič, rojena 28.8.1904, Dravce 17, starša Anton in Ana, roj. Wisbacher, botra Janez Zavec in Marija (Marija sestra od mame Ane), kmet pri Sv. Barbari, umrla 25.6.1992 na Ptuju, poročena 8.2.1926 z Jakobom Cafuto (Tejek), rojen 30.4.1900, Dravci 14 (Soviče), starša Anton in Cecilija, rojena Brodnjak, umrl 10.11.1947
    - Anton Cafuta, rojen 6.12.1927, Soviče 24, starša Jakob in Marija, rojena Habjanič, botra Julijana Habjanič, umrl 30.8.1934.
    - Antonija Cafuta, rojena 10.4.1935, Soviče 24, starša Jakob in Marija, rojena Habjanič, umrla 5.7.2022, poročena 17.1.1954 z Ivanom Gabrovcem, rojen 19.12.1931, Vareja 18, mama Antonija Gabrovec, umrl 21.6.1987 na Ptuju
      - Marija Gabrovec, rojena 7.5.1955, starša Ivan in Antonija, rojena Cafuta, poročena 21.2.1976 s Francem (Branko) Klinc, preseljena 1976 v Spuhljo
      - Ivan Gabrovec, rojen 27.1.1960, starša Ivan in Antonija, rojena Cafuta, sodnik okrajnega sodišča Grosuplje, danes stanujoč v Varejah
  - Julijana Habjanič, rojena 28.12.1906, Dravci 17, starša Anton in Ana, roj. Weisbacher, umrla 29.9.1981 kot Julika Mlakar; prvič poročena 4.2.1929 z Jožefom Mlakarjem, rojen 11.3.1906, Lancova vas 36, starša Jožef in Neža, rojena Plajnšek, umrl leto dni po poroki od jetike, drugič poročena 31.5.1931 z Jožefom Flajsom, rojen 20.2.1904, Vareja 1, starša Janez Flajs in Marija, rojena Fridauer, 3.1.1945 izginil v Slapah (pri Ptujski Gori); razglašen za mrtvega 14.9.1959

- Martin Mlakar, rojen 9.11.1929, Lancova vas, starša Jožef in Julijana, rojena Habjanič, botra Marija in Jakob Cafuta iz Dravc 14, poročen 26.12.1953 v Mariboru z Marijo Kaučič
- Franc Flajs, rojen 15.11.1932, Lancova vas, starša Jožef in Julijana, rojena Habjanič, poročen v Lovrancu na Dravskem polju 6.1.1960 z Marijo Vindiš, rojena 2.12.1938, Apače
- Anton Flajs, rojen 29.5.1934, Lancova vas 42, starša Jožef in Julijana, rojena Habjanič, botra Jakob in Marija Cafuta iz Dravc 24, umrl 27.1.2004 v Nemčiji (Mutterstadt blizu Mannheima), poročen 22.11.1958 v Lovrencu na Dravskem polju z Marijo Zajc
- Jožef Flajs, rojen 22.2.1936, Lancova vas 42, starša Jožef in Julijana, rojena Habjanič, botra Marija Cafuta iz Sovič 24, umrl 7.3.1936, vnetje droba
- Marija Flajs, rojena 4.9.1938, Lancova vas 42, starša Jožef in Julijana, rojena Habjanič, umrla 2.9.1981, poročena 30.1.1965 z Ignacem Gojkoškom, babica pri porodu Ana Habjanič iz Dravc 2
- Janez Flajs, rojen 14.5.1940, Lancova vas 42, starša Jožef in Julijana, rojena Habjanič
- Štefka Flajs, rojena 1942, Lancova vas 42, starša Jožef in Julijana, rojen Habjanič.

- Antonija Habjanič, rojena 12.4.1910, Dravce 17, starša Anton in Ana, rojena Weisbacher, zaposlena v Avstriji, umrla 23.9.1974 v Dravcih 5 (pri hčerki Štefki Vidovič, želodčni rak); prvič poročena 24.2.1936 z Ivanom Vidovičem, rojen 13.12.1908, Slatina 36 oče Janez, mama Julijana, rojena Miložič, po domače Medvedov, umrl 24.8.1944, najden v Dravi pri Ormožu; drugič poročena 16.2.1952 z Antonom Marohom iz Varej, razvezana 20.5.1967, prevzela priimek po prvem možu
  - Marija Vidovič, rojena 29.5.1934, Dravci 2, mama Antonija Habjanič, očetovstvo priznal Janez Vidovič (starša se poročita 24.2.1936), botra Julijana Topolovec, delavka v tovarni v Mariboru, poročena 10.10.1953 s Feliksom Lovrecem v Kranju, razvezana 6.7.1959, stanujoča v Nemčiji in Avstriji
  - Štefanija Vidovič, rojena 2.12.1937, Vareja, starša Janez in Antonija, rojena Habjanič (iz Dravc), pred poroko stanujoča v Varejah, poročena 26.12.1956 z Ivanom Vidovičem, rojen 15.6.1930, Dravci 5, starša Franc in Ivana, rojena Polanec
- Jurij Habjanič, rojen 12.4.1910, dvojček od Antonije, starša Anton in Ana, rojena Weisbacher, umrl 1.7.1910, star 2 meseca, Dravci 17, vžgalnica
- Terezija Habjanič, rojena 24.9.1913, Dravci 17, starša Anton in Ana, rojena Weisbacher, umrla 5.8.1914, stara 10 mesecev
- Ana Habjanič, rojena 5.1.1916, Dravci 17, starša Anton in Ana, rojena Weisbacher, umrla v Paradižu 91, poročena 25.6.1939 z Jožefom Majcenovičem, rojen 25.1.1912 v Paradižu 93, Sv. Barbara, starša Jožef in Neža, rojena Miložič, razglašen za mrtvega 10.6.1947, sicer pogrešan od januarja 1945 kot borec Zidanškove brigade pod Kamnikom.
  - Marija Majcenovič, starša Jožef in Ana, rojena Habjanič, poročena v Zavrč
- Franc Habjanič, rojen 24.9.1913, Dravci 17 (ob poroki Dravci 2), starša Anton in Ana, rojena Weisbacher, umrl 12.9.1992 v Pobrežju 112, poročen 26.11.1939 z Marijo Repič, rojena 25.2.1910, Tržec 10, starša Anton in Barbara, rojena Muzek
  - Franc Habjanič, rojen 28.4.1941, Dravci 2, starša Franc in Marija, rojena Repič, poročen 10.10.1970 z Angelo Šprah, Jurovci 2

- Angela Habjanič, poročena Širovnik iz Podlehnika
- Rozalija Habjanič, rojena 11.8.1942, Dravci 2, starša Franc in Marija, rojena Repič, stanujoča Pobrežje
  - Albin Habjanič, rojen 22.2.1976, mama Rozalija Habjanič
  - Zdenka Habjanič, rojena 25.3.1971, mama Rozalija Habjanič.

*

11.4.1961 del posesti Weisbacherjev v Dravcih prodata Franc in Marija Habjanič kupcema Antonu in Mariji Gabrovec (po domače Čelaja), ki prideta v Dravce z mamo Barbaro Potočnik ter tremi otroki, četrta se rodi v Dravcih.

- Anton Gabrovec, rojen 4.6.1930, Belavšek 33, starša Franc in Elizabeta, rojena Flajšman, umrl 12.10.1989, nazadnje stanujoč v Prepoljah v občini Starše, 30.7.1954 Poročen z Marijo Potočnik, rojena 21.3.1937, Veliki Okič, umrla 17.5.2022, 24.12.1968 razvezana, od 1981 Marijin partner Stanislav Habjanič, rojen 2.10.1950, starša Anton in Julijana, rojena Bedrač, stanujoč Dravci 3, umrl 21.9.2008 na Slivniškem Pohorju
  - Marija Gabrovec, rojena 15.7.1954, Veliki Okič, starša Anton in Marija, rojena Potočnik, poročena z Jakobom Habjaničem, rojen 4.7.1947, starša Anton in Julijana, rojena Bedrač, stanujoča Soviče
    - Dušan Habjanič, rojen 1974, starša Jakob in Marija, rojena Gabrovec
    - Robert Habjanič, rojen 1976, starša Jakob in Marija, rojena Gabrovec
    - Zdravko Habjanič, rojen 1981, starša Jakob in Marija, rojena Gabrovec
  - Milena Gabrovec, rojena 18.3.1956, Veliki Okič, starša Anton in Marija, rojena Potočnik, poročena z Antonom Plajnškom
    - Gorazd Plajnšek, rojen 1977, starša Anton in Milena, rojena Gabrovec
    - Mateja Plajnšek, rojena 1980, starša Anton in Milena, rojena Gabrovec
  - Janko Gabrovec, rojen 28.8.1958, Veliki Okič, starša Anton in Marija, rojena Potičnik, stanujoč Dravci 3 od 1961 do 1982
    - Tadeja Gabrovec, rojena 1978, oče Janko Gabrovec
  - Antonija Gabrovec, rojena 18.2.1962, Dravci 3, oče Anton, mama Marija, poročena z Martinom Vidovičem, stanujoča Velika Varnica
    - Romana Vidovič, rojena 1981, starša Martin in Antonija, rojena Gabrovec
    - Andrej Vidovič, rojen 1983, starša Martin in Antonija, rojena Gabrovec
  - Barbara Potočnik, rojena 1.12.1911, Ložina, starša Jožef in Amalija, umre v Dravcih, umrla 8.2.1983, Dravci 3

2 Drugi prebivalci te hiše

Konec 19. stoletja najemniki pri Weisbacherjevih HLUPIČEVI:

Jurij Hlupič, rojen 1835, v Vinogori pri Krapini, oče NN, mama Marija, ob poroki mama že pokojna, Jurij stanujoč Dravci 8, poročen 1.6.1868 z Marijo Lozinšek, rojena 1833, oče NN, mama Terezija, ob poroki mama že pokojna, Marija stanujoča v Tržcu 19

- Marija Hlupič (sprva v matični knjigi priimek Lubec in Lupič), rojena 7.4.1869, Dravci 1, starša Jurij in Marija, rojena Lozinšek, botra Martin in Marija Weisbacher
- Jurij Hlupič, rojen 14.4.1872, Jurovci, obiskoval OŠ Videm, bil na služenju pri kmetu Juriju Žlahtiču v Dravcih, umrl 8.6.1943 v Mestnem Vrhu, urad Vurberk; poročen z Gero Muhič, ki jo je spoznal na Dunaju, kjer je bil Jurij kočijaž, Gera pa kuharica v hotelu.

- Jurij Hlupič, starša Jurij in Gera, rojena Muhič, prvorojenec imenovan po očetu, umrl neporočen in brez otrok.
- Katarina Hlupič, rojena 18.4.1904, Frankovci 40, Ormož, starša Jurij in Gera, rojena Muhič, Jurij zaposlen na Južnih železnicah; poročena 1957 na Ptuju z Alojzem Kostanjevcem, umrla 27.1.1990 na Ptuju; priimek napačno zapisan kot Klupič, leta 1947 pri vseh otrocih popravek v Hlupič;
- Anton Hlupič, rojen 11.1.1906, Frankovci 40, Ormož, starša Jurij in Gera, rojena Muhič; poročen v Obrovcu (Bačka) 1932 z Rosino Marijo Tifenbach, umrl 5.1.1993 na Ptuju;
- Avguštin Hlupič, rojen 1907, Frankovci 40, Ormož, starša Jurij in Gera, rojena Muhič; birman 4.7.1921 na Ptuju, poročen 13.11.1937 na Ptuju; umrl 31.3.1975 v Mestnem Vrhu 78a;
- Matilda Hlupič, rojena 6.3.1909, Frankovci 40, Ormož, starša Jurij in Gera, rojena Muhič; umrla 15.6.1991 v Žalcu
- Alojz Hlupič, rojen 12.5.1910, Frankovci 40, Ormož, starša Jurij in Gera, rojena Muhič; poročen 6.12.1947 na Ptuju z Marijo Pen, umrl 13.11.1992 na Ptuju;
- Alojzija Hlupič, rojena 14.5.1915, Podvinci 87, starša Jurij in Gera, rojena Bolcar, umrla 30.4.1983 v Mestnem Vrhu, krščena pri sv. Petru in Pavlu;
- Roza Hlupič, rojena 23.8.1916, Podvinci 87, starša Jurij Hlupič, železničar, in Gera, rojena Bolcar, poročena 1938 na Ptuju z Božidarjem Strupehom, drugič poročena 1950 na Ptuju z Jožefom Strupehom
- Franc Hlupič, rojen ?, starša Jurij in Gera, rojena, likovni pedagog in fotograf
- Še trije otroci

- Ana Hlupič, rojena 4.5.1877, Popovci, starša Jurij in Marija, rojena Lozinšek, boter Martin Weisbacher iz Dravc, leta 1920 je izstopila iz katoliške in vstopila v evangeličansko veroizpoved, ter se poročila z Rebenklauberjem

3 Drugi:

Marija Weisbacher, rojena 1747, umrla 12.12.1788 v Dravcih 1 stara 44 let

Jurij Weisbacher, neznani starši iz Dravc, je bil 27.1.1789 poročen z Marijo Zrnec

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 4:
Jagodič – Mlakar – Korpič

1 Od Jagodičev do Korpičev

Jurij Jagodič, rojen okrog 1680, Dravci

- Marjeta Jagodič, rojena okrog 1705, Dravci, oče Jurij, poročena 1.8.1729 s Pavlom Zednikom
- Gera Jagodič, rojena okrog 1720, Dravci, oče Jurij, poročena 21.1.1743 z Janezom Brlekom iz Sv. Barbare
- Martin Jagodič, rojen 1725, oče Jurij, poročen 5.2.1755 z Marijo Weisbacher, oče Matija, boter in priča večim Dravčanom, umrl 5.5.1768, star 43 let
- Pri njih je bil Simon Mlakar – na Dravci 2 se mu 1753 rodi sin Simon, umrl 24.12.1754
- Jurij Jagodič, rojen 1.4.1756, starša Martin in Marija, rojena Weisbacher, botra Matija Krajnc in Marija Cafuta, umrl 10.9.1758, 2 leti
- Vid Jagodič, rojen 13.5.1760, Dravci, starša Martin in Marija, rojena Weisbacher, botra Matija Krajnc in Marija Cafuta, umrl 29.4.1768, star „6 let“
- Elizabeta Jagodič, rojena 27.10.1762, oče Martin in Marija, rojena Weisbacher, umrla 28.3.1787, stara 24 let, poročena 1.2.1779 z Antonom Mlakarjem, rojen 25.6.1754, Varnica pri Leskovcu, starša Tomaž in Gera, umrl 25.7.1834, star 80 let, na Dravci 5
  - Gera Mlakar, rojena 5.3. 1781, Dravci 2, starša Anton in Elizabeta, rojena Jagodič, boter Jurij Habjanič in Marija Vidovič, 4.8.1800 se poroči z Jurijem Cafuto
  - Urša Mlakar, rojena 24.9.1782, Dravci 2, starša Anton in Elizabeta, rojena Jagodič, botra Jurij Habjanič in Marija Vidovič, umrla 16.3.1791, stara “7 let”
  - Marija Mlakar, rojena 1783, Dravci 2, starša Anton in Elizabeta, rojena Jagodič, umrla 1790, stara 7 let
  - Andrej Mlakar, rojen 1.12.1784, Dravci 2, starša Anton in Elizabeta, rojena Jagodič, botra Matija Vidovič in Urša, umrl 27.4.1785, star 6 mesecev
  - Lucija Mlakar, rojena 13.12.1786, Dravci 2, starša Anton in Elizabeta, rojena Jagodič, botra Matija in Marija Vidovič – poročena 3.2.1806 s Sebastijanom Vidovičem, stara “20 let” pri poroki, priči Vid Cafuta in Fabian Feguš
- Anton Mlakar, drugič poročen z Marijo Merc, umrla 3.6.1830, Dravci 2
  - Andrej Mlakar, rojen 29.1.1792, Dravci 2, starša Anton in Marija, rojena Merc, botra Andrej Verderber iz Cirkovc in Urša Vidovič – on je pristal na dražbi zaradi dolgov, objava okrajnega sodišča gospostva Ankenstein leta 1819.

- Urša Mlakar, rojena 9.10.1795, Dravci 3, starša Anton in Marija, rojena Merc, botra Andrej Verderber iz Cirkovc in Marija Vidovič, umrla 28.3.1800, stara 4 leta
- Tomaž Mlakar, rojen 15.12.1798, Dravci 3, starša Anton in Marija, rojena Merc, botra Jožef in Urša Vidovič
- Marija Mlakar, rojena 25.1.1806, Dravci 2, starša Anton in Marija, rojena Merc, botra Jožef in Urša Vidovič, poročena Zavec, oče Anton Mlakar je na dražbi kupil hišo in posest Dravci 5, ki ju podeli hčerki Mariji; poročena z Vidom Zavcem, neznan datum smrti.
    - Jožef Zavec, rojen 6.3.1836, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Mlakar, polkmet, umrl 26.5.1864, star 28 let na Dravci 5 (danes Dravci 6), poročen z Marijo Strohmaier, rojena 1841, Paradiž pri Cirkulanah 92, oče Franc; leta 1865; 24.2.1867 se Marija vnovič poroči z Vidom Kozelom, rojen 1840, Mala Varnica 2, oče Jurij, lastnik v Dravcih 5 (danes Dravci 6) v letih 1875-1883 (pred Brataničem);
        - Marija Zavec, rojena 4.3.1862, Dravci 5, starša Jožef in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton in Marija Petrovič iz Sovič
        - Ana Zavec, rojena 5.7.1864 (po očetovi smrti), Dravci 5, starša Jožef in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija iz Tajne, vpisana v šolo Videm 1871, umrla 8.11.1948 v Strmcu, poročena 6.11.1922 z Antonom Mohorkom iz Strmca
        - Gera Kozel, rojena 23.2.1868, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, umrla 11.1.1872, v istem letu kot brat
        - Franc Kozel, rojen 26.8.1870, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija iz Sovič, pri porodu Marija Žlahtič, umrl 6.12.1872
        - Vid Kozel, rojen 8.6.1873, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija iz Sovič, pri porodu Marija Žlahtič, vpisan v OŠ Videm 1881
        - Janez Kozel, rojen 20.7.1875, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija iz Tajne, pri porodu Terezija Belšak
        - Anton Kozel, rojen 18.4.1878, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija, umrl 13.2.1958 v Zg. Leskovcu, poročen 15.10.1911 v Leskovcu s Trezo Ferčko
- Gera Mlakar, rojena 7.3.1809, starša Anton in Marija, rojena Merc, botra Jožef in Urša Vidovič, umrla 22.10.1882, stara 74 let, poročena z Jožefom Belšakom, rojen 7.3.1809, Dravci 13
- Ana Mlakar, rojena 23.6.1812, Dravci 2, starša Anton in Marija, rojena Merc, botra Jožef in Urša Vidovič, babica pri porodu Marija Petrovič
- Jožef Mlakar, rojen 18.2.1802, Dravci 2, starša Anton in Marija, rojena Merc, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 11.8.1840 v Leskovcu 9, star 38 let, poročen 5.5.1834 v Leskovcu s Terezijo Furman, rojena 16.9.1805, Lešje pri Majšperku 19, starša Lukas in Gera, rojena Helbec, umrla 21.4.1860 – Terezija Furman je bila trikrat vdova, s tremi možmi je imela devet otrok:
    - Prva poroka Terezije Furman v Majšperku, mož Janez Vindiš, rojen 28.4.1804, Leskovec 9, starša Martin in Elizabeta, umrl 26.11.1833, star 29 let
        - Gera Vindiš, rojena 28.2.1828, Leskovec 9, starša Janez in Terezija, rojena Furman, botra Jožef in Gera Drevenšek iz Trdobojcev
        - Katarina Vindiš, rojena 29.4.1829, Leskovec 9, starša Janez in Terezija, rojena Furman, botra Jožef in Gera Drevenšek iz Trdobojcev
        - Janez Vindiš, rojen 9.4.1831, Leskovec 9, starša Janez in Terezija, rojena Furman, botra Jožef in Gera Drevenšek iz Trdobojcev, dedič kmetije v Leskovcu 9
    - Druga poroka Terezije Furman 5.5.1834 v Leskovcu, mož Jožef Mlakar, rojen 18.2.1802, Dravci 2, starša Anton in Marija, rojena Merc, umrl 11.8.1840 v Leskovcu 9, star 38 let
        - Marija Mlakar, rojena 22.1.1835, Leskovec 9, starša Jožef in Terezija, rojena Furman, botra Jožef in Gera Drevenšek iz Trdobojcev, umrla ? (pozimi 1835 v Leskovcu ni vpisov v mrliško knjigo)
        - Gera Mlakar, rojena 12.2.1837, Leskovec 9, starša Jožef in Terezija, rojena Furman, umrla 1. septembra 1855, stara 17 let

- Tretja poroka 24.5.1841 v Leskovcu, mož Martin Korpič, rojen 1810, Poljčane, starša Blaž in Marija, rojena Mlakar, upravljalec gospostva Majšperk 1, gospoščina Brezje pod Forštom, umrl 29.3.1853, star 43 let, v Leskovcu 9
  - Ana Korpič, rojena 22.4.1842, Leskovec 9, starša Martin in Terezija, rojena Furman, botra Jožef in Gera Drevenšek, babica pri porodu Ana Drevenšek
  - Terezija Korpič, rojena 13.9.1844, Leskovec 9, starša Martin in Terezija, rojena Furman, botra Jožef in Gera Drevenšek, babica pri porodu Marija Mlakar, po smrti v skrbstvu kmeta Janeza Pihlerja v Tržcu 21, poročena 13.2.1865 z njegovim sinom Antonom Pihlerjem, rojen 1841, starša Janez Pihler in Jožefa, Tržec 21, ob poroki stanujoč Videm 7
  - Anton Korpič, rojen 8.1.1849, Leskovec 9, starša Martin in Terezija, rojena Furman, botra Jožef in Gera Drevenšek iz Trdobojcev
  - Jožef Korpič, rojen 11.2.1846, Leskovec 9, starša Martin in Terezija, rojena Furman, botra Jožef in Gera Drevenšek iz Trdobojcev, babica pri porodu Marija Mlakar, po smrti obeh staršev in do poroke živel pri kmetu Janezu Pihlerju v Tržcu 21, sestrinem tastu, vojak v avstrijski vojski od 4.8.1867, januarja 1869 odpuščen na dopust za namen poroke, po odsluženi vojaščini prevzame posestvo v Dravcih, dvakrat poročen, med leti 1870 in 1902 je imel skupno 20 otrok, umrl 15.1.1919 v Dravcih

a) Jožef Korpič rojen 11.2.1846, Leskovec 9, starša Martin in Terezija, rojena Furman prvič poročen 1.2.1869 na Hajdini z Nežo Merkuš, rojena 18.1.1848, Draženci 2, krščena na Hajdini, starša Simon in Urša, rojena Pal, umrla 17.2.1882 (dva dni po rojstvu sina Antona), stara 34 let, pogreb je imel njen brat, pater Anton Merkuš, rojen 24.5.1841, Draženci 2, krščen na Hajdini, starša Simon in Urša, rojena Pal, mašnik od 23.7.1867, župnik v Žetalah, umrl 26.7.1914 v Žetalah[1948]

- Marija Korpič, rojena 25.5.1870, Dravci 2, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, prva zabeležena punčka iz Dravc v OŠ Videm, umrla 17.4.1950 v Repiščah; poročena 8.2.1892 z Antonom Krajncem, rojen 16.5.1866, Repišče 36, starša Jožef Krajnc iz Okiča in Marija, rojena Habjanič;
- Jožef Korpič "Brunkar", rojen 29. 9. 1871, Dravci 3, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, vpisan v OŠ Videm 1879, neporočen, uradni datum smrti 7.2.1950, utopljen v Dravi, nesreča pri ribolovu, pogrešan od 10.12.1949, pogreb 16.1.1950, najden 12.2.1950 v Trnovcu pri Varaždinu, odobren prevoz iz Varaždina, pogreb na Vidmu
- Franc Korpič, rojen 25.3.1873, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, umrl 6.7.1906 v Lancovi vasi, star 33 let, poročen 11.2.1901 z Elisabeth (Lizo) Kureš, rojena 29.10.1875, Lancova vas 35, starša Mihael in Marija, rojena Selinšek; umrla 2.11.1945
  - Jožef Korpič, rojen 13.2.1902, Lancova vas 35, starša Franc in Elizabeta, rojena Kureš, umrl 25.11.1993 v Apačah 5, poročen 10.2.1930 pri sv. Lovrencu na Dravskem polju s Cecilijo Mohorko, rojena 21.4.1909, Apače, starša Martin in Ana, rojena Pišek, umrla 22.6.1993 v Apačah 5
- Janez Korpič, rojen 2.5.1874, Dravci 2, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, pekovski pomočnik, na družinskem listu v župnišču piše, da je šel v Ameriko; najden v registrih emigrantov v New Yorku v letih 1913 in 1920, zapisano, da je bil poročen z Rozo Korpič iz Gradca;
  - Jožef Korpič, rojen 20.3.1908, Graz, Dravce 2, starša Janez in Roza Korpič, v skrbništvu pri dedku Jožefu Korpiču, 12.12.1916 je vpisan v šolsko redovalnico OŠ Videm, umrl 31.3.1919, črne koze.
- Urša Korpič, rojena 19.10.1875, Dravci 2, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, umrla 18.5.1878
- Ana Korpič, rojena 25.4.1877, Dravci 2, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, umrla 15.10.1877
- Mihael Korpič, dvojček, rojen 24.9.1878, Dravci 2, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, umrl 1.11.1878
- Martin Korpič, dvojček, rojen 24.9.1878, Dravci 2, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, umrl 2.11.1878
- Rozalija Korpič, rojena 7.4.1880, Dravci 2, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, umrla 12.1.1970 v Cirkulanah, verjetno poročena Štumberger.
- Anton Korpič, rojen 15.2.1882, Dravci 2, starša Jožef in Neža, roj. Merkuš, umrl 2.7.1882

[1948] Imela sta tudi sestro Marijo Merkuš, ki se poroči z Vidom Vaupotičem iz Lancove vasi in imata sina Jakoba, rojen 27.6.1892.

b) Jožef Korpič drugič poročen 11.6.1882 z (16 let mlajšo) Jero Širovnik, rojena 19.2.1862 v Tržcu, starša Jurij in Ana,[1949] rojena Pal, umrla kot vdova užitkarica 28.8.1931, 69 let, padla z voza;

- Ivana (Johanna) Korpič, rojena 26.3.1883, Dravci 2, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, boter Jakob Ilovšek (1845-1908) in Terezija, krčmar na Vidmu, babica pri porodu Marija Hlupič, umrla 21.4.1891, stara 8 let, epilepsija
- Terezija Korpič, rojena 19.8.1884, Dravci 2, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, babica pri porodu Marija Žlahtič, umrla 3.1.1947 v Cirkulanah, poročena 9.2.1919 s Francem Rakušo (na družinskem listu piše Krajnc), rojen 30.6.1876, Cirkulane 16, mama Magdalena
- Jerica Korpič, rojena 17.2.1888, Dravci 2, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, boter Jakob Ilovšek in Terezija, poročena 8.6.1908 z Janezom Leberjem, železničarjem v Studencih v Mariboru
- Jerica Korpič, rojena 17.2.1888, Dravci 2, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, boter Jakob Ilovšek in Terezija, poročena 8.6.1908 z Janezom Leberjem, rojen 17.8.1879, Bukovec pri Spodnji Polskavi, sin viničarja Simona Lebarja, ob poroki železničar v Studencih
- Marija Lebar, rojena 27.3.1910, Studenci, starša Janez in Gera, rojena Korpič, botra Julijana Korpič iz Dravc, leta 1929 poročena z Gašparjem Aršičem, umrla 11.11.1992 v Mariboru
- Justina Lebar, rojena 3.10.1911, Studenci, starša Janez in Gera, rojena Korpič, botra Julijana Korpič iz Dravc, leta 1930 poročena z Engelbertom Somperlom, oba z možem umrla leta 1989 v Mariboru
- Julijana Lebar, rojena 1.1.1918, Studenci, starša Janez in Gera, rojena Korpič, botra Julijana Korpič, šivilja pri Sv. Vidu, 11.2.1948 poročena z Jožefom Gabrijelčičem, mož umrl 1987 v Mariboru, Julijana pa 1997 na Ribniškem Pohorju.
- Julijana Korpič, rojena 2.2.1890, Dravci 2, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, umrla v Draženci (pri sestri Lizi) 15.3. 1960, poročena pri sv. Magdaleni v Mariboru 6.1.1920 z Antonom Blažekom, rojen 4.1.1890, Gradišča 145, starša Jakob in Marija, roj. Hernjan, stanoval na Ptuju, Cankarjeva 6 od 1916, v letih 1923-24 ptujski župan, kasneje poročen z Rozo (Steinbrückner) na Janškem Vrhu, umrl 7. septembra 1961 v DSO v Muretincih
- Ana Korpič, rojena 30.5.1892, Dravci 2, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, umrla 22.1.1975 v Mariboru, poročena 12.1.1914 z Janezom Jurgecem, rojen 20.11.1887, Slatina 44, starša Jožef, gorman in Marija, roj. Štumberger, boter Jakob Ilovšek in Treza – stanovala sta v Pristavi 20
    - Štefanija Jurgec, rojena 6.12.1914, Pristava 20, starša Janez in Ana, rojena Korpič, umrla 6.11.1998 v Šmarju pri Jelšah
- Amalija Korpič, rojena 16.5.1894, Dravci 2, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, umrla 9.2.1971 ob Grajeni 5, poročena 3.2.1929 z Jakobom Štumbergerjem, rojen 22.6.1903, starša Filip in Alojzija, rojena Blažek, Gradišče 168, razvezana 29.7.1967
- Jakob Korpič, rojen 16.3.1896, Dravci 2, starša Jožef in Gera, roj. Širovnik, umrl 26.1.1907, vzrok: "oslabel je"
- Elizabeta Korpič, rojena 11.11.1898, Dravci 2, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, botra Treza Ilovšek z Vidma, umrla 7.7.1978 na Ptuju, poročena 11.2.1923 z Antonom Štruclom, rojen 4.6.1887, Draženci 43, starša Lovrenc in Katarina, rojena Horvat, državni redar, poročen z dovoljenjem osrednjega poveljstva kraljeve varnostne straže v Ljubljani iz leta 1923
- Jožefa Korpič, rojena 14.2.1902, Dravci 3, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, pri porodu babica Neža Merkuš, kmetica iz Zgornje Pristave, boter Ilošek Jakob in Terezija, krčmar na Vidmu, umrla 24.9.1968 na Selah 19, poročena 22.11.1931 z Antonom Horvatom, Dravci 11, rojen 4.6.1900, Stanošina, starša Anton in Marjeta, roj. Forštnerič, umrl 3.9.1987; poročni priči Anton Korpič in Anton Štrucl.
    - Anton Horvat, rojen 4.5.1932 na Dravci 3, starša Anton in Jožefa, rojena Korpič, poročen s Terezijo Muzek, umrl 19.4.1986, Sela
        - Anton Horvat, rojen 13.12.1958, poročen z Martino Kmetec, rojena 30.5.1961, stanujoča na Vidmu 66
        - Frančka Horvat, rojena 23.2.1960, stanujoča Hrastovec 60
        - Branko Horvat, rojen 27.12.1961, stanujoč Draženci 54
        - Stanko Horvat, rojen 4.11.1964, stanujoč na Ptuju

[1949] Starša poročena 12.2.1849, Tržec; od Ane starša sta bila Matija Pal iz Dražencev in Ana, rojena Krajnc iz Barislovcev 1. To pomeni, da Gera Širovnik ni bila bližnja sorodnica Neže Merkuš.

- Anton Korpič (Tone), rojen 10.3.1886, Dravci 4, starša Jožef in Jera, roj. Širovnik, botra Jakob in Terezija Ilovšek, umrl 7.8.1949, poročen 24.2.1919 z Marijo Koren, rojena 14.4.1889, Lancova vas, starša Matevž in Marija, roj. Svenšek, umrla 3.3.1961, Dravci 18 (rak na želodcu)
  - Anton Matevž Korpič, rojen 24.12.1919, Dravci 4, starša Anton in Marija, roj. Koren, umrl 28.1.2006, poročen pri sv. Andražu 2.3.1942 z Ano Kranjc, rojena 24.6.1921, Vareja 5, starša Andrej in Marija, rojena Medved; ker je bila mladoletna, je pri poroki dovoljenje njenega očeta; umrla 12.3.1979 v Dravcih 4, rak na žolču; Anton nato 12.4.1980 poročen z Elizabeto Krajnc, umrla 15.2.1996, in 15.7.2000 z Elizabeto Zavec
    - Ana Kranjc, rojena 23.7.1940, Vareja 5, starša Anton Korpič in Ana Kranjc, umrla 26.8.1940
    - Marija Kranjc pozakonjena Korpič, rojena 2.1.1942, Vareja 5, starša Anton Korpič in Ana Kranjc, poročena 29.4.1961 z Avguštinom Kosijem, rojen 7.8.1936, Strmec pri Ormožu 10, starša Karl in Alojzija, rojena Tomažič
      - Miroslav Kosi Korpič, rojen 5.7.1961, Vareja 5, starša Franc Pfeifer in Marija Korpič, krušni oče Avgust Kosi iz Velike Nedelje
      - Irena Kosi, poročena Vuk, starša Avgust Kosi in Marija, rojena Korpič
    - Terezija Korpič, rojena 7.9.1947, Dravci 6 (v "koči"), umrla 22.10.1947, bronchitis
    - Zvonko Korpič, rojen 6.9.1956, Dravci 4, starša Anton in Ana, rojena Krajnc, poročen julija 1978 z Marijo Milošič, rojena 24.8.1958 v Malem Okiču, starša Martin in Ana, rojena Vedrač
      - Peter Korpič, rojen 17.3.1979, starša Zvonko in Marija, rojena Milošič, partnerka Rebeka Bela, 7.10.1983, stanujoča Dravci 4
        - Lea Korpič, rojena 2.5.2013, starša Peter Korpič in Rebeka Bela, stanujoča Dravci 4
        - Tea Korpič, rojena 9.6.2017, starša Peter Korpič in Rebeka Bela, stanujoča Dravci 4
      - Zvonko Korpič, rojen 12.4.1980, Dravci 4, starša Zvonko in Marija, rojena Milošič, partnerka Andreja Korošec, rojena 4.9.1985
        - Vita Korpič, rojena 25.12.2015, starša Zvonko Korpič in Andreja Koročec
        - Brin Korpič, rojena 3.2.2018, starša Zvonko Korpič in Andreja Korošec
      - Ana Vedrač, rojena 5.5.1916, starša Mihael in Gera, rojena Hercog, poročena Milošič, umrla 2.9.1994, zadnja leta prebivala v Dravcih
  - Marija Korpič, rojena 24.10.1921, Dravci 2, starša Anton in Marija, rojena Koren, umrla 8.8.2000 v Mariboru, v izvenzakonski zvezi s Francem Cafuto (Pozničarjev Franček), rojen 12.8.1919, starša Franc in Julijana, roj. Krajnc, padli vojak, razglašen za mrtvega 26.5.1946, nato poročena 2.6.1946 z njegovim starejšim bratom Janezom Cafuto (Pozničarov Hanzek, harmonikaš, Soviče 9, prej Sp. Dravce), rojen 6.5.1916, starša Franc in Julijana, roj. Krajnc
    - Janez Korpič, rojen 1941, Lancova vas, starša Franc Cafuta in Marija Korpič, oče je Prvi sin Korpič, umrl takoj po rojstvu v Lancovi vasi, rojstvo med vojno ni bilo vpisano v MK, a oče Franc ga novembra 1941 prizna pri nemški oblasti in je to priznanje pripisano v očetovi rojstni knjigi
    - Janez Korpič, rojen 20.1.1944, Lancova vas, starša Franc Cafuta in Marija Korpič, odrastel pri mamini teti, poročen z Marijo Arnejčič, stanujoč v Prvencih.
    - Štefanija Cafuta, rojena 7.12.1948, starša Janez in Marija, rojena Korpič, poročena Alojzem Habjaničom, rojen 28.5.1944, starša Anton in Julijana, rojena Bedrač, stanujoča Soviče 9
    - Jožef Cafuta, rojen 7.3.1951, Soviče 23, starša Janez in Marija, rojena Korpič, umrl 2.8.1951, oslovski kašelj
    - Marjan Cafuta, rojen 18.10.1952, umrl 12.12.1974 v Subotici, prometna nesreča, hemofilik, izkrvavel brez ustrezne zdravniške pomoči.
  - Katarina Korpič, rojena 22.11.1922, Dravci 2, starša Anton in Marija, roj. Koren, poročena 29.5.1946 z Jožefom Zemljakom iz Pobrežja 71
    - Jožica Zemljak, rojena 8.3.1948, Pobrežje, starša Jožef in Katarina, rojena Korpič, poročena Šteharnik
  - Anton Korpič, rojen 23.5.1924, Dravce 2, starša Anton in Marija, roj. Koren, umrl 1 uro po rojstvu, krščen v sili

- Jožef Korpič, rojen 27.2.1926, Dravci 2, starša Anton in Marija, roj. Koren, umrl 22.1.2011, poročen 17.3.1951 z Elizabeto Vindiš, rojena 21.10.1929, Gradišča, starša Jožef in Ana, rojena Blažek, umrla 9.8.1997 v Dravcih 7, prevzameta del Korpičeve posesti v Dravcih in hišo Dravci 7
  - Marija Korpič, rojena 22.8.1952, Dravci 6, starša Jožef in Elizabeta, rojena Vindiš, umrla 15.8.2023, poročena 8.5.1976 z Antonom Štumbergerjem, rojen 2.1.1948, Pristava pri Cirkulanah, starša Anton in Marija, rojena Rihtarič, razvezana 26.6.1992;
    - Darko Štumberger, rojen 2.2.1978, Dravci 7, starša Anton in Marija, rojena Korpič
    - Renata Štumberger, rojena 9.8.1979, starša Anton in Marija, rojena Korpič, stanujoča Dravci 7
    - Anita Štumberger, rojena 29.5.1983, Dravci 7, starša Anton in Marija, rojena Korpič
- Jakob Korpič, rojen 16.7.1927 v Dravci 2, starša Anton in Marija, roj. Koren, umrl 10.5.1928 (želodčni katar)
- Cecilija Korpič, rojena 6.11.1929, Dravci 2, starša Anton in Marija, rojena Koren, boter Ožbald Habjanič, uradnik na Ptuju, umrla 11.4.2020 v Dravcih 2a, poročena 27.12.1954 z Janezom Slatičem, rojen 16.11.1928, Bukovci 121, starša Janez Slatič in Marija, rojena Kristovič (drugič poročena Pfeifer; Janeza Slatiča je za sina priznaval Jožef Pfeifer, drugi mož Marije Kristovič), ob poroki stanujoč Gradišče 22, kasneje Dravci 18 (2a), umrl 9.4.2013 v Dravcih 2a
  - Janez Korpič, rojen 26.10.1954, Dravci 4, mama Cecilija Korpič, oče NN, umrl 20.11.1954, vnetje droba
  - Slavko Slatič, rojen 23.9.1957, Dravci 18, starša Janez in Cecilija, rojena Korpič, umrl 13.11.1957, vnetje droba
  - Milena Slatič, rojena 17.4.1956, Dravci 18, starša Janez in Cecilija, rojena Korpič, poročena z Janezom Topolovcem, stanujoča Ptuj
    - Darja Topolovec, rojena 1976, Dravic 18, starša Janez in Milena, rojena Slatič.
    - Robert Topolovec, rojen 1978, Dravci 18, starša Janez in Milena, rojena Slatič.
  - Mirko Slatič, rojen 13.5.1965, Dravci 18, starša Janez in Cecilija, rojena Korpič, poročen 1988 z Danico Vindiš, rojena 12.4.1971, oba stanujoča Dravci 2b
    - Sabina Slatič, rojena 12.7.1988, Dravci 2b, starša Mirko in Danica, rojena Vindiš
    - Tjaša Slatič, rojena 23.10.1997, Dravci 2b, starša Mirko in Danica, rojena Vindiš

2 Drugi prebivalci te hiše

- Na Dravci 2 se 25.1.1796 poročita 54-letni Matevž Bezjak in 40-letna Marija Zavec.
- V Dravcih 2 je umrl Jurij Zrnec (Sernez), 16.10.1782, star 60 let – sosed Jurij Weisbacher je bil leta 1789 poročen z Marijo Zrnec, morda povezava.

V Dravcih 2 je umrla Urša Hameršak, rojena 20.10.1852, Bukovci 37, starša Jožef in Katarina, rojena Voglar, poročena Vindiš, kot vdova užitkarica umrla 16.4.1920 v Dravcih 2.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 5: Feguš – Vidovič

1 Od Fegušev do Vidovičev

Neža Feguš, rojena 1670, umrla 14.1.1742, Dravci 3 – morda poročena z Antonom Fegušem, oče Jurija Feguša, ki je bil rojen okrog leta 1690.

- Jurij Feguš, rojen okrog 1690, Dravci, oče Anton, umrl 30.6.1764, star 75 let, poročen 8.11.1724 z Gero Vidovič, hčerko Jurija
- Sebastijan Feguš, rojen 1698, Dravci, umrl 1.7.1758, star okrog 60 let, verjetno poročen z Elizabeto, rojena okrog 1707, umrla 19.2.1770, stara 63 let
  - Luka Feguš, rojen 1738, Dravci, oče Fabiani, umrl 17.2.1757, star 19 let
  - Jakob Feguš, rojen okrog 1740, prvič poročen z Gero, drugič poročen z Marijo
    - Marija Feguš, rojena 27.2.1763, Dravci, starša Jakob in Gera, botra Martin Habjanič in Magdalena Cafuta
    - Marija Feguš, rojena 1.4.1775, Dravci 4, starša Jakob in Marija, botra Martin Habjanič iz Varej in Magdalena od Jurija Habjaniča iz Dravc
    - Helena Feguš, rojena 1775, Dravci 4, oče Jakob, umrla 15.4.1775, verjetno dvojčica od Marije – oni so na Dravci 4!!!
    - Gera Feguš, rojena 1777, Dravci, oče Jakob, umrla 8.7.1779, stara 2 leti
    - Marija Feguš, rojena 17.8.1779, Dravci 3, starša Jakob in Marija, botra Martin Habjanič iz Varej in Magdalena Habjanič
  - Marija Feguš, rojena 1746, Dravci, oče Fabiani, umrla 17.8. 1750
  - Neža Feguš, rojena 1751, Dravci, oče Sebastijan, umrla 9.6.1758
  - Filip Feguš, rojen okrog 1735, Dravci 3, umrl 7.3.1788, star 53 let, poročen 3.2.1755 z Marijo Habjanič, rojena 1735, Vareja, oče Jurij, priči Matija Vidovič in Matija Krajnc, umrla 31.10.1785 v Dravcih 3, stara 50 let
    - Marija Feguš, rojena 16.3.1758, starša Filip in Marija, rojena Habjanič, botra Filip in Marija Vidovič, umrla 6.8.1759, stara 1 leto in 5 mesecev
    - Andrej Feguš, rojen decembra 1759, starša Filip in Marija, rojena Habjanič, umrl 9.3.1761, star 1 leto in 4 mesece

- Tomaž Feguš, rojen 18.12.1762, oče Filip, mama Marija, boter Filip Vidovič in Marija
- Gera Feguš, rojena okrog 1765, Dravci 3, starša Filip in Marija, rojena Habjanič, umrla 6.8.1850, stara okrog 85 let na Dravci 6, poročena z Matevžem Belšakom, mama osmih otrok
- Jurij Feguš, rojen 23.3.1765, Dravci 3, starša Filip in Marija, rojena Habjanič, boter Filip in Marija Vidovič, umrl 1.8.1772, star "5 let"
- Štefan Feguš, rojen 14.12.1767, Dravci 3, starša Filip in Marija, rojena Habjanič, botra Matija in Marija Vidovič, umrl 14.2.1770, star 3 leta
- Blaž Feguš, rojen 3.1.1771, Dravci 3, starša Filip in Marija, rojena Habjanič, botra Matija in Marija Vidovič
- Matija Feguš, rojen 24.8.1774, Dravci 3, starša Filip in Marija, rojena Habjanič, boter Matija Vidovič
- Sebastijan Feguš, rojen 20.1.1761, starša Filip in Marija, rojena Habjanič, umrl 31.3.1831, poročen 14.2.1791 z Apolonijo Vogrinec, rojena 1772, umrla 16.9.1836, stara "72 let"; pri poroki on star 32 let (dejansko 30 let), ona 19 let.
  - Na Dravci 3 umre Marija Vogrinec, rojena 1750, umrla 12.11.1800, stara 50 let, verjetno mama Apolonije Vogrinec, poročene Feguš
  - Ana Feguš, rojena 9.7.1794, Dravci 3, starša Sebastijan in Apolonija, rojena Vogrinec, botra Jožef in Urša Vidovič, umrla 24.10.1795
  - Ana Feguš, rojena 28.2.1796, Dravci 3, starša Sebastijan in Apolonija, rojena Vogrinec, botra Jožef in Urša Vidovič
  - Neža Feguš, rojena 20.12.1800, Dravci 3, starša Sebastijan in Apolonija, botra Jožef in Urša Vidovič, poročena 2.2.1824 z Andrejem Vidovičem, rojen 1796, Vareja 23, oče Mihael, priča Tomaž Vidovič
    - Vid Vidovič, rojen 22.3.1832, Vareja 23, starša Andrej in Neža, rojena Feguš, učitelj od 1.8.1853, pričel kot učitelj na podružnični šoli v okraju Velika Nedelja
    - Anton Vidovič, rojen 19.5.1842, Vareja 23, starša Andrej in Neža, rojena Feguš, učitelj, začel 11.12.1860 kot podučitelj na Vidmu, nato učil tudi v Voličini in Destrniku, umrl leta 1889 v Cirkovcih.
  - Marija Feguš, rojena 15.2.1808, Dravci 3, starša Sebastijan in Apolonija, rojena Vogrinec, botra Jožef in Urša Vidovič
  - Marija Feguš, rojena 15.1.1792, Dravci 3, starša Sebastijan in Apolonija, rojena Vogrinec, boter Jožef in Marija Vidovič, umrla 3.1.1859, stara 67 let, poročena 6.2.1809 s Tomažem Vidovičem, rojen 25.12.1785, Vareja 14, starša Mihael in Apolonija, poroka vpisana pod Soviče 15 (str. 69), on pri poroki star 24 let, ona 17 let; prevzemnik posestva po Sebastijanu Fegušu 20.12.1811, umrl 9.2.1842 v Dravcih 3, star 56 let.
    - Vid Vidovič, rojen 22.5.1810, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš, botra Anton in Marija Mlakar
    - Marija Vidovič, rojena 30.8.1812, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš, botra Anton in Marija Mlakar, umrla 1.9.1854, Vareja 25, stara 45 let, poročena 18.2.1844 s Tomažem Cafuto, rojen 3.10.1818, Dravci 7, starša Jakob in Marija, rojena Krajnc – zaradi prezadolženosti se preselijo na domačijo Tomaža Vidoviča v Vareja
      - Marija Cafuta, rojena 8.3.1843, Dravci 3 (pri Vidovičevih), starša Tomaž in Marija, rojena Vidovič, pred poroko stanovala v Varejah 9, umrla 4.1.1910, Vareja 53, poročena 24.1.1864 z Antonom Mercem, rojen 1836, Vareja 33, starša Jakob in Urša
      - Neža Cafuta, rojena 10.1.1846, Dravci 7, starša Tomaž in Marija, rojena Vidovič, poročena 3.2.1870 z Lukasom Erlačem, rojen 1842, Dravinjski vrh 26, starša Jurij in Elizabeta, rojena Boglar

- Martin Erlač, rojen 6.11.1869, Vareja 26, starša Lukas in Neža, rojena Cafuta, pozakonjen z naknadno poroko staršev, umrl ?
- Gera Cafuta, rojena 2.3.1849, Dravci 7, starša Tomaž in Marija, rojena Vidovič

- Matevž Vidovič, rojen 13.7.1816, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš, botra Anton in Marija Mlakar
- Matevž Vidovič, rojen 2.9.1817, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš, botra Anton in Marija Mlakar
- Blaž Vidovič, rojen 2.2.1820, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš, botra Anton in Marija Mlakar
- Matija Vidovič, rojen 29.8.1823, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš, umrl 22.9.1823, star 3 tedne
- Neža Vidovič, rojena 5.1.1825, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš
- Jožef Vidovič, rojen 20.3.1826, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš, učitelj v Gradcu, nato direktor (ravnatelj) osnovne šole za fante na Marschalgasse, umrl v Gradcu 21. 5. 1897, prvič poročen 10.6.1855 v cerkvi Marije Pomočnince (Mariahilf) v Gradcu z Wilhelmino Frühling, rojena 1834, učiteljica, umrla 5.12.1888 na Kinkgasse v Gradcu, stara 55 let, Jožef drugič poročen 18.5.1889 v cerkvi Mariahilf v Gradcu s 24 let mlajšo Terezijo Stradner, rojena 1849, starša Anton in Rosalia, rojena Konrad, posestnika iz župnije Marije Snežne pri Šentilju Štajerske,
  - Adelheid (Adele) Vidovič, rojena 6.8.1855, dvojčica, Mariahilfgasse, starša Jožef in Wilhelmina, rojena Frűhling, umrla 10.1.1869, Gradec, stara 13 let
  - Cecilia Vidovič, rojena 6.8.1855, dvojčica od Adele, Mariahilfgasse, starša Jožef in Wilhelmina Vidovič, ob očetovi smrti ni omenjena na osmrtnici, verjetno je umrla prej
  - Jožef Vidovič, rojen 1862, Gradec, starša Jožef in Wilhelmina Vidovič, učitelj v Gradcu, upokojen leta 1923
  - Maria Vidovič, rojena 1864, Gradec, Mariahilfgasse, oče Jožef Vidovič, umrla 26.10.1868, Graz, stara 4 leta
  - Karl Aleksander Vidovič, rojen 3.2.1869, Gradec, starša Jožef Vidovič in Wilhelmina, rojena Frűhling, umrl 1.3.1869, star 4 tedne
  - Pavel Ernest Karl Vidovič, rojen 15.1.1871, Gradec, starša Jožef Vidovič in Wilhelmina, rojena Frűhling, umrl 2.2.1871, star 18 dni
  - Ernest Karel Pavel Jožef Vidovič, rojen 27.4.1873, Gradec, starša Jožef in Wilhelmina, rojena Frűhling, poštni uslužbenec, poročen 26.4.1898 v Mariahilf Gradec s Terezijo Schmidt, rojena 8.7.1877, Lipnica, starša Heinrich (kuhar) in Herta, rojena Hauser
  - Aleksander Albert Wilhelm Vidovič, rojen 19.5.1875, Marshallgasse 6, starša Jožef in Wilhelmina, ravnateljev sin, umrl 5.6.1875, star 17 dni
- Vid Vidovič, rojen 7.6.1831, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš, umrl 9.10.1905, vdovec, preužitkar, srčna kap, poročen s Katarino Emeršič, rojena 1829, oče Mihael, umrla 24.2.1891, Dravci 3
  - Marija Vidovič, rojena 25.4.1853, Dravci 3, starša Vid in Katarina, roj. Emeršič, umrla 25.4.1927 v Dravcih 13 kot *"samska občinska reva"*
  - Gera Vidovič, rojena 9.2.1855, Dravci 3, starša Vid in Katarina, roj. Emeršič, poročena 6.6.1887 z Antonom Vidovičem, rojen 27.3.1850,

starša Martin in Marija, rojena Prešern, Pobrež 3, ob poroki stara 31 in 37 let

- Elizabeta Vidovič, rojena 8.11.1888, Dravci 3, starša Anton in Gera, rojena Vidovič (oče Vid), umrla 1.5.1946 v Pobrežju, poročena 24.11. (ali februarja) 1913 z Martinom Rogino

- Jakob Vidovič, rojen 27.7.1857, Dravci 3, starša Vid in Katarina, rojena Emeršič, boter Tomaž Kokol, kmet iz Varej, babica Elizabeta Belšak, leta 1886 bil posvečen v duhovnika, nova maša pri sv. Vidu, služboval pri sv. Lenartu nad Laškim, umrl 19.9.1904 v bolnišnici v Gradcu.
- Janez Vidovič, rojen 2.6.1860, Dravci 3, starša Vid in Katarina, rojena Emeršič, vpisan v OŠ Videm v generaciji 1871, umrl 21.10.1928 v Dravcih 3, poročen 17.8.1886 z Marijo Vindiš, rojena 2.11.1861, Ljubstava 31, starša Jakob in Neža, rojena Strmšek, umrla 12.3.1940, Dravci 4, stara 79 let
  - Marija Vidovič, rojena 30.9.1887, Dravci 3, starša Janez in Marija, rojena Vindiš, ni botrov, babica pri porodu Neža Junger, umrla na dan rojstva
  - Mihael Vidovič, rojen 1.9.1889, Dravci 3, starša Janez in Marija, rojena Vindiš, boter Jožef Vidovič, šolski direktor iz Gradca ter žena Marija,[1950] babica pri porodu Ana Širovnik, umrl 28.2.1942 v "Wald bei Nussdorf" (gozd pri Orehovcih – pri Radgoni, pijan zmrznil), poročen 7.5.1917 pri sv. Petru, Gornja Radgona z Marijo Kvar, rojena 22.3.1890, Mala Varnica 4, starša Blaž (viničar) in Margareta, rojena Klaneček[1951]
  - Jožef Kvar, rojen 9.2.1911, Vareja, nezakonski sin Marije Kvar
  - Franc Vidovič, rojen 21.7.1921, Podgrad, starša Mihael in Marija, rojena Kvar, stanujoč na Ptujski c. 41, G. Radgona, dosje Udbe zaradi pisem staršem iz JLA leta 1945, v katerih slabo piše o armadi; 13.5.1945 vpoklican na služenje vojaškega roka.
    - Jože Vidovič, rojen ?, starša Miheal in Marija, rojena Kvar, stanujoč na Ptujski c. 41, G. Radgona
    - Marija Vidovič, rojena ?, starša Mihael in Marija, rojena Kvar, stanujoča na Ptujski c. 41, G. Radgona
    - Matilda Vidovič, rojena ?, starša Mihael in Marija, rojena Kvar, stanujoča na Ptujski c. 41, G. Radgona
    - Terezija Vidovič, rojena ?, starša Mihael in Marija, rojena Kvar, poročena z Adamičem, zaposlenim v tovarni in članom sindikata, Gornja Radgona, po navedbah Udbe med sorojenci edina z urejenim življenjem.

[1950] Ni jasno, katera žena Marija bi to bila – žena Wilhelmine je umrla decembra 1888, septembra 1889 pa se Jožef Vidovič poroči s Terezijo Stradner - https://data.matricula-online.eu/sl/slovenia/maribor/sv-vid-pri-ptuju/5055/?pg=42

[1951] Mama Marjeta Klaneček je bila rojena 20.7.1865 v Majskem Vrhu kot nezakonska hči viničarke Gere. 16.2.1890 se je na Vidmu poročila s 15 let starejšim Blažem Kvarom, rojenim 26.1.1850, vdovec po Mariji Vidovič, stanujoč v Mali Varnici 4.

- Marija Vidovič, dvojčica Neže, rojena 25.12.1891, Dravci 3, starša Janez in Marija, rojena Vindiš, boter Jožef Vidovič, učitelj v Grazu, zastopan po Geri Korpič, babica pri porodu Ana Širovnik, umrla 30.9.1892
  - Neža Vidovič, dvojčica, rojena 25.12.1891, Dravci 3, starša Janez in Marija, rojena Vindiš, boter Jožef Vidovič, učitelj v Grazu, zastopan po Geri Korpič, babica pri porodu Ana Širovnik, umrla 23.2.1892
  - Antonija (Tonika) Vidovič, rojena 15.4.1894, Dravci 3, starša Janez in Marija, rojena Vindiš, botra Jožef Vidovič in Terezija, umrla 14.6.1896
  - Antonija Vidovič, rojena 10.4.1897, Dravci 3, starša Janez in Marija, rojena Vindiš, babica pri porodu Marija Petrovič, ona tudi botra kot namestnica Jožefa Vidoviča, učitelja iz Gradca in njegove žene Terezije, umrla 20.10.1897
  - Elizabeta Vidovič (Špeta), rojena 11.11.1898, Dravci 3, starša Janez in Marija, rojena Vindiš, botra Treza Vidovič, vdova učitelja Jožefa Vidoviča; umrla 9.9.1971 v Sovičah, srčna vodenika; 4.10.1926 poročena z Jakobom Kokolom, rojen 20.7.1886, starša Valentin in Ana, rojena Emeršič, Pohorje 11 pri Cirkulanah, umrl 6.1.1930 v Pohorju
    - Marija Kokol, rojena 31.3.1938, Dravci 5, nezakonska hči Elizabete Kokol, rojene Vidovič, botra Ivana Vidovič, žena Franca, Dravci 4, umrla 14.4.1938, oslabelost od rojstva
    - Izročilna pogodba s služnostjo dosmrtnega stanovanja ter prepovedjo odtujitve Elizabete Kokol, rojene Vidovič, z dne 29.6.1959 za Julijano Vidovič, rojena 15.6.1929, Dravci 3, starša Franc in Ivana, rojena Polanec, stanujoča Dravci, kasneje Soviče 11, poročena 18.9.1948 z Ivanom Cafuto, rojen 9.8.1928, starša Jožef in Roza, rojena Cimerman
      - Janez Cafuta, rojen 17.4.1949, starša Ivan in Julijana, rojena Vidovič, poročen 28.5.1977 z Jožico Voglar, rojena 28.12.1953, starša Jožef in Julijana, rojena Cafuta, stanujoča Dravci 6
      - Janez Cafuta, rojen 30.12.1974, starša Janez in Jožica, rojena Voglar, stanujoč Dravci 6
      - Boris Cafuta, rojen 3.2.1978, starša Janez in Jožica, rojena Voglar
- Franc Vidovič, rojen 29.3.1903, Dravci 3, starša Janez in Marija, rojena Vindiš, babica pri porodu, Liza Belšak, botra Terezija Vidovič, vdova nadučitelja Jožefa iz Gradca, umrl 24.7.1960, poročen 10.1.1929 z Ivano Polanec (Hana), rojena 20.5.1903, Drstelja 42 pri Destrniku, starša Franc in Ivana, rojena Zorec, v času poroke z bratom stanovala pri stricu v Vareji 21, umrla 8.3.1986, Dravci 5

- Marija Vidovič, rojena 27.1.1927, starša Franc in Ivana, rojena Polanec, umrla 15.10.1930, 3 leta, opekline
- Julijana Vidovič, rojena 15.6.1929, Dravci 3, starša Franc in Ivana, rojena Polanec, botra Rozalija Polanec, posestnica iz Vareje 23, umrla 23.7.2016, poročena 18.9.1948 z Ivanom Cafuto, rojen 9.8.1928, Soviče 11 (19), starša Jožef in Marija, rojena Cimerman, umrl 30.9.2015
    - Janez Cafuta, rojen 17.4.1949, starša Ivan in Julijana, rojena Vidovič, poročen 28.5.1977 z Jožico Voglar, rojena 28.12.1953, starša Jožef in Julijana, rojena Cafuta, stanujoča Dravci 6
        - Boris Cafuta, rojen 3.2.1978, starša Janez in Jožica, rojena Voglar
        - Janez Cafuta, rojen 30.12.1974, starša Janez in Jožica, rojena Voglar, stanujoč Dravci 6
- Janez (Ivan) Vidovič, rojen 15.6.1930, Dravci 3, starša Franc in Ivana, rojena Polanec, umrl 9.10.2011, poročen 26.12.1956 s Štefanijo Vidovič, rojena 2.12.1937, Vareja, starša Janez Vidovič (iz Slatine) in Antonija, rojena Habjanič (Weisbacherjeva iz Dravc), umrla 16.3.2017;
    - Janez Vidovič, rojen 1.9.1957, Dravci 5, starša Ivan in Štefanija, stanujoč v Dravcih do 1986, partnerka Marija Krajnc
        - Mitja Vidovič, rojen 1984, starša Janez Vidovič in Marija Krajnc
        - Mateja Vidovič, rojena 1988, starša Janez Vidovič in Marija Krajnc
        - Anton Vidovič, rojen 30.12.1958, Dravci 5, starša Ivan in Štefanija, stanujoč v Dravcih do 1979, partnerka Natalija Zupanec, rojena 2.11.1963.
        - Nastasija Vidovič, rojena 10.2.1988, starša Anton Vidovič in Natalija Zupanec; poročena Kastelic.
        - Marija Vidovič, rojena 1.1.1971, Dravci 5, starša Ivan in Štefanija, danes stanujoča Dravci 5; partner Miran Drevenšek, rojen 5.8.1971
        - Tamara Drevenšek, rojena 8.2.1989, starša Miran Drevenšek in Marija Vidovič, partner Bojan Kozel, rojen 23.3.1986, starša Srečko in Darinka, rojena Milošič, danes stanujoča Dravci 5
            - Erin Kozel, rojena 15.3.2018, starša Bojan Kozel in Tamara Drevenšek, stanujoča Dravci 5
            - Kris Kozel, rojen 4.12.2020, starša Bojan Kozel in Tamara Drevenšek, stanujoč Dravci 5

2 Drugi prebivalci te hiše:

- Gera Feguš je umrla 6.8.1790 na Dravci 3, stara 25 let, ne vem, kam sodi; najbrž mlada nevesta, ki je umrla brez otrok.
- Štefan Feguš, sin Filipa iz Dravc, umre 7.2.1802, star 45 let – ne najdem njegovega rojstva, le rojstvo mlajšega Štefana Feguša.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 4: danes neobstoječa hiša

Filip Vidovič, rojen okrog 1690, oče Matiji 1718 in Mariji okrog 1730, morebiti pa tudi Janezu, Vidu in Jožefu (rojen 1742)

- Janez Vidovič, rojen 1712, umrl 9.1.1753
  - Lucija Vidovič, rojena 1732, umrla 3.9.1750, oče Janez
  - Neža Vidovič, rojena 1735, umrla 26.9.1746, oče Janez
  - Marija Vidovič, rojena 1740, umrla 18.9.1746, oče Janez
  - Vid Vidovič, rojen 1745, umrl 18.9.1750, oče Janez, Dravci 2.
- Matija Vidovič (operarij), rojen 1727, umrl 2.4.1772, star "47 let", poročen z Uršo[1952]
  - Marija Vidovič, oče Matija, rojena 1754, umrla 1.4.1772 na Dravci 4 (dan pred očetom), stara 18 let
  - Matija Vidovič, rojen 1761, oče?, Dravci 2, umrl oktobra 1788, star 27 let
    - Mihael Vidovič, oče Matija – prevzemnik posesti 1793
    - Jožef Vidovič, rojen okrog 1785, oče Matija, Dravci, poročen 27.10.1823, prevzemnik posesti 1796
      - Jožef Vidovič, rojen 1836, oče Jožef, umrl 24.9.1852, star 16 let, na Dravci 5
  - Marija Vidovič, rojena 2.10.1762, starša Matija in Urša, botra Štefan Cafuta in Magdalena Habjanič
  - Jakob Vidovič, rojen 27.6.1772, Dravci 12, starša Matija Vidovič (operarij) in Urša, botra Štefan Cafuta in Magdalena Habjanič – rojen po očetovi smrti

[1952] Bila sta dva Matija Vidoviča: Matija Vidovič, rojen 1727, umrl 2.4.1772, star 47 let, na Dravci 4, poročen z Uršo in Matija Vidovič, oče Filip, rojen 1718, umrl 26.10.1791, star 73 let na Dravci 8, poročen 28.1.1753[1952] z Marijo Vindiš, rojena okrog 1727, Leskovec, oče Jurij, umrla 26.1.1797, stara 70 let, Dravci 8

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 6:
Bedrač – Kozel - Cafuta

1 Bedrač

Neža Belšak, rojena okrog 1735, Dravci, oče Matevž, poročena 19.5.1762 z Janezom Bedračem iz Leskovca, rojen 1732, umrl 15.9.1791, star "54 let" na Dravci 5, drugič poročen 17.1.1770 z Nežo Krajnc, rojena 1749, iz Dravc, oče Anton, priči Filip Feguš in Martin Weisbacher, umrla 1.6.1791, stara 42 let na Dravci 5

- Martin Belšak, rojen 8.11.1758, nezakonski sin Pavla Jurgeca in Neže Belšak (oče Matija), botra Filip Vidovič in Marija "Vidovitschka"
- Matija Belšak, rojen 7.2.1762, Dravci, nezakonski sin Jožefa Pisanca iz Gradišč pri Sv. Barbari in Neže Belšak (oče Matija) iz Dravc
- Jurij Bedrač, rojen?, oče Janez, poročen z Uršo Belšak
    - Marija Bedrač, rojena 18.8.1791, starša Jurij in Urša, rojena Belšak, botra Vid in Neža Cafuta
- Marija Bedrač, rojena 30.6.1772, Dravci 5, starša Janez in Neža, rojena Krajnc, boter Matija Vidovič
- Ana Bedrač, rojena 19.5.1774, Dravci 5, starša Janez in Neža, rojena Krajnc, boter Matija Vidovič
- Elizabeta Bedrač, rojena 7.11.1777, Dravci 5, starša Janez in Neža, rojena Krajnc, boter Matija Vidovič
- Simon Bedrač, rojen 11.10.1782, Dravci 5, starša Janez in Neža, rojena Krajnc, botra Matija in Marija Vidovič
- Elizabeta (Špeta) Bedrač, rojena 1783, Dravci 5, starša?, umrla 13.9.1787, stara 4 leta na Dravci 5

1791 Bedrač izgubi posest na dražbi, kupec Anton Mlakar, Dravci 2, posest prepusti hčerki Mariji. Na Dravci 5 Anton tudi umre.

2 Zavec – Kozel

Marija Mlakar, rojena 25.1.1806, Dravci 2, starša Anton in Marija, rojena Merc, botra Jožef in Urša Vidovič, poročena z Vidom Zavcem, rojen okrog 1805.

- Jožef Zavec, rojen 6.3.1836, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Mlakar, halbbauer, umrl 26.5.1864, star 28 let, poročen z Marijo Strohmaier, rojena 1841, Paradiž pri Cirkulanah 92, oče Franc; leta 1865; 24.2.1867 se Marija vnovič poroči z Vidom Kozelom, rojen 1840, Mala Varnica 2, oče Jurij, lastnik v Dravcih v letih 1875-1883 (pred Brataničem);

- Marija Zavec, rojena 4.3.1862, Dravci 5, starša Jožef in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton in Marija Petrovič iz Sovič
- Ana Zavec, rojena 5.7.1864 (po očetovi smrti), Dravci 5, starša Jožef in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija iz Tajne, vpisana v šolo Videm 1871, umrla 8.11.1948 v Strmcu, poročena 6.11.1922 z Antonom Mohorkom iz Strmca
- Gera Kozel, rojena 23.2.1868, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, umrla 11.1.1872, v istem letu kot brat
- Franc Kozel, rojen 26.8.1870, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija iz Sovič, pri porodu Marija Žlahtič, umrl 6.12.1872
- Vid Kozel, rojen 8.6.1873, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija iz Sovič, pri porodu Marija Žlahtič, vpisan v OŠ Videm 1881
- Janez Kozel, rojen 20.7.1875, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija iz Tajne, pri porodu Terezija Belšak
- Anton Kozel, rojen 18.4.1878, Dravci 5, starša Vid in Marija, rojena Strohmaier, botra Anton Petrovič in Marija, umrl 13.2.1958 v Zg. Leskovcu, poročen 15.10.1911 v Leskovcu s Trezo Ferčko

Zaradi prezadolženosti Kozelovih 26.6.1883 postane lastnik njihovega posestva ptujski trgovec Oto Bratanič.

- Simon Skok in Marija Goričan (oče Jakob), Dravci 5
  - Jakob Skok, rojen 30.4.1887, Dravci 5, starša Simon in Marija, rojena Goričan, botra Jožef in Gera Korpič, umrl 15.11.1956 v Sp. Hajdini, poročen 4.2.1914 z Marijo Gregorec

Dne 11.4.1893 Bratanič posest v Dravcih proda sosedom: Andreju Belšaku, Geri Korpič in Janezu ter Mariji Vidovič.

3 Vidovič

Hišo z okolico kupita soseda Janez Vidovič, rojen 2.6.1860, in njegova žena Marija, rojena Vindiš, rojena 2.11.1861, Dravci 3; z izročilno pogodbo iz 1929, vpisana z dne 16.12.1930, razdelita svoje premoženje med otroka Franca Vidoviča (in njegovo ženo Ivano) ter Elizabeto Kokol, rojeno Vidovič. Dravci 5 dobi Elizabeta Kokol, Dravci 3 pa Franc in Ivana Vidovič.

- Elizabeta Vidovič (Špeta), rojena 11.11.1898, Dravci 3, starša Janez in Marija, rojena Vindiš, botra Treza Vidovič, vdova učitelja Jožefa Vidoviča; umrla 9.9.1971 v Sovičah; 4.10.1926 poročena z Jakobom Kokolom, rojen 20.7.1886, starša Valentin in Ana, rojena Emeršič, Pohorje 11 pri Cirkulanah, umrl 6.1.1930 v Pohorju
  - Marija Kokol, rojena 31.3.1938, Dravci 5, nezakonska hči Elizabete Kokol, rojene Vidovič, botra Ivana Vidovič, žena Franca, Dravci 4, umrla 14.4.1938, oslabelost od rojstva
    - Izročilna pogodba s služnostjo dosmrtnega stanovanja ter prepovedjo odtujitve Elizabete Kokol, rojene Vidovič, z dne 29.6.1959 za Julijano Vidovič, rojena 15.6.1929, Dravci 3, starša Franc in Ivana, rojena Polanec, stanujoča Dravci, kasneje Soviče 11, poročena 18.9.1948 z Ivanom Cafuto, rojen 9.8.1928, starša Jožef in Roza, rojena Cimerman
      - Janez Cafuta, rojen 17.4.1949, starša Ivan in Julijana, rojena Vidovič, poročen 28.5.1977 z Jožico Voglar, rojena 28.12.1953, starša Jožef in Julijana, rojena Cafuta, stanujoča Dravci 6
        - Janez Cafuta, rojen 30.12.1974, starša Janez in Jožica, rojena Voglar, stanujoč Dravci 6
        - Boris Cafuta, rojen 3.2.1978, starša Janez in Jožica, rojena Voglar

4 Drugi prebivalci te hiše

- Ana Korošec, rojena 1803, Okič, oče NN, mama Ana Korošče, je ob poroki 16.9.1838 prebivala v Dravcih 5, poročila se je z Andrejem Vogrom, star 35 let, polkmet iz Stuheldorf, njena poročna priča Matevž Weisbacher
- Tukaj je okrog leta 1869 stanovala Gera Cafuta, rojena 17.2.1847, starša Andrej in Neža, rojena Petrovič, iz Sovič, pred poroko stanujoča v Dravcih 5, pri Kozelovih, njen skrbnik Jakob Žlahtič dovoli njeno poroko pred

polnoletnostjo, poročni priči Vid Kozel in Vid Zavec, poročena s sosedom Jožefom Belšakom, rojen 19.9.1943, Dravci 13 (zgornji Tumpa), umrla 27.10.1886, stara 39 let, Dravci 13; leta 1904 Belšak bankrotira in odide na dravski Rtič.

– Med leti 1913-1919 je bil najemnik Janeza Vidoviča Jožef Petrovič (po domače Kosov), rojen 4.3.1876, Soviče 14, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič, botra Vid in Marija Kozel iz Dravc 5, umrl 21.5.1948 v Sovičah 21, srčna vodenika; ob poroki leta 1919 pri Sv. Barbari je pripis, da živi v Dravcih 5 šest let, poročna priča je bil Janez Vidovič, kmet v Dravcih 3).

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 9 in 10: Belšak (po domače Tumpovi)

1 Dravci 9 – Belšak (spodnji Tumpa)

Matija Belšak, rojen okrog 1692, umrl 2.3.1762, star 70 let (morda 60!), poročen z Elizabeto, rojena okrog 1700, umrla 4.4.1768, stara 70 let (morda tudi precej manj!)

- Simon Belšak, rojen 1734, Dravci 6, oče Matija, umrl 9.2.1804, star okrog 70 let (on začne rodbino na Dravci 13 – Zgornji Tumpa, verjetno je bil mlajši od Jurija) – gl. zgornji Tumpa
- Apolonija Belšak, rojena okrog 1735, oče Matija, poročena 27.1.1761 z Martinom Žuranom iz Gradišč (oče Urban), priča Štefan Cafuta
- Neža Belšak, rojena okrog 1735, oče Matija, poročena 19.5.1762 z Janezom Bedračem iz Leskovca, rojen 1732, umrl 18.8.1791, star 59 let v Dravcih, drugič poročen 17.1.1770 z Nežo Krajnc, rojena 1749, iz Dravc, oče Anton, priči Filip Feguš in Martin Weisbacher, umrla 1.6.1791, stara 42 let na Dravci 5
  - Martin Belšak, rojen 8.11.1758, nezakonski sin Pavla Jurgeca in Neže Belšak (oče Matija), botra Filip Vidovič in Marija "Vidovitschka"
  - Matija Belšak, rojen 7.2.1762, Dravci, nezakonski sin Jožefa Pisanca iz Gradišč pri Sv. Barbari in Neže Belšak (oče Matija) iz Dravc
  - Jurij Bedrač, rojen?, oče Janez, poročen z Uršo Belšak
    - Marija Bedrač, rojena 18.8.1791, starša Jurij in Urša, rojena Belšak, botra Vid in Neža Cafuta
  - Marija Bedrač, rojena 30.6.1772, Dravci 5, starša Janez in Neža, rojena Krajnc, boter Matija Vidovič
  - Ana Bedrač, rojena 19.5.1774, Dravci 5, starša Janez in Neža, rojena Krajnc, boter Matija Vidovič
  - Elizabeta Bedrač, rojena 7.11.1777, Dravci 5, starša Janez in Neža, rojena Krajnc, boter Matija Vidovič, umrla 13.9.1787, stara "4 leta" na Dravci 5
  - Simon Bedrač, rojen 11.10.1782, Dravci 5, starša Janez in Neža, rojena Krajnc, botra Matija in Marija Vidovič
- Špela Belšak, rojena 4.12.1739, oče Matija, umrla 6.12.1739
- Lucija Belšak, rojena 4.12.1740, oče Matija, umrla 6.12.1740, stara dva dni
- Urša Belšak, rojena oktobra 1746, oče Matija, umrla 13.11.1746
- Jurij Belšak, rojen 1736, oče Matija, umrl 27.3.1786, star 50 let; poročen z Marijo, rojena 1727-37, umrla 25.7.1791, stara 64 let na Dravci 6 (verjetno za kakih 10 let napaka pri zapisu starosti ob smrti)

- Marija Belšak, rojena 31.1.1764, starša Jurij in Marija, boter Matija Vidovič in Marija, ob poroki piše, da je bila nevesta leta 1791 stara 20 let, ta je bila stara vsaj 26 let
- Urša Belšak, rojena 6.10.1766, starša Jurij in Marija, botra Matija in Marija Vidovič
  - Marija Bedrač, rojena 18.8.1791, Dravci 6, nezakonska hčerka Jurija Bedrača in Urše Belšak, botra Vid in Neža Cafuta
- Ana Belšak, rojena 4.6.1769, starša Jurij in Marija, botra Matija in Marija Vidovič
- Jurij Belšak, rojen 1.4.1776, Dravci 6, starša Jurij in Marija, botra Matija in Marija Vidovič
- Blaž Belšak, dvojček, rojen 1.2.1780, Dravci 6, starša Jurij in Marija, botra Matija in Marija Vidovič
- Marija Belšak, dvojčica, rojena 1.2.1780, Dravci 6, starša Jurij in Marija, botra Matija in Marija Vidovič
- Matevž Belšak, rojen 1.8.1772, Dravci 6, starša Jurij in Marija, botra Matija in Marija Vidovič, umrl 14.1.1834 v Dravcih 6, poročen z Gero Feguš, rojena okrog 1765, umrla 6.8.1850, stara okrog 85 let – 10 otrok, 3 sinovi in 7 hčerk:
  - Vid Belšak, rojen 25.3.1815, Dravci 7, starša Matevž in Gera, rojena Bedrač (oče Jakob), botra Sebastijan Feguš in Apolonija, umrl 4.10.1826, star "6 let"
  - Gera Belšak, rojena 7.1.1819, Dravci 7, starša Matevž in Gera, rojena Bedrač, botra Sebastijan in Apolonija Feguš
    - Ignac Belšak, rojen 6.12.1848, Dravci 6, oče NN, mama Gera Belšak (oče Matevž), umrl 9.11.1852, star 5 let, na Dravci 19
  - Ana Belšak, rojena 27.4.1796, Dravci 7, starša Matevž in Gera, rojena Feguš, botra Sebastijan in Apolonija Feguš, umrla 22.10.1877, Dravci 17, stara 82 let – umrla pri nečakinji Mariji Weisbacher!
  - Apolonija Belšak, rojena 13.1.1799, Dravci 6, starša Matevž in Gera, rojena Feguš, botra Sebastijan in Apolonija Feguš
  - Marija Belšak, rojena 23.5.1801, Dravci 6, starša Matevž in Gera, rojena Feguš, botra Sebastijan in Apolonija Feguš, umrla 13.2.1878, stara 78 let, na Dravci 19, poročena pri starosti 35 let 18.5.1836 z Matevžem Vidovičem, rojen 9.8.1801, Dravinjski vrh 11, starša Jurij in Marija, viničarja, ob poroki stanujoč Videm 15, botra Luka in Ana Maroh, umrl 1872, ob sinovem rojstvu stanujeta v Varejah, ob njegovi poroki pa v Dravcih 19; v časopisih objava, da je Marija tožila brata Jožefa za del dediščine.
    - Neža Belšak, rojena okrog 1830-36, mama Marija Belšak, oče Matevž Vidovič, rojena pred poroko staršev.
      - Štefan Belšak, rojen 20.12.1860, Dravci 19, oče NN, mama Neža od Matevža
    - Pavel Vidovič, rojen 26.6.1839, Vareja 7, starša Matevž Vidovič, viničar iz Varej in Marija Belšak (oče Matija), dninar na dravskem Rtiču, umrl 30.7.1890 v ptujski bolnišnici, pokopan pri sv. Juriju na Ptuju, ob poroki stanujoč Dravci 19 kot sin gormanskih staršev, poročen 10.6.1878 v Cirkulanah (on star 39 let, nevesta 20 let) z Nežo Belšak, rojena 16.12.1857, Gradišče 117, starša Martin in Neža, rojena Kolednik; drugič poročena s Karlom Dolinškom iz Barislovc.
  - Blaž Belšak, rojen 1.2.1804, Dravci 6, starša Matevž in Gera, rojena Feguš, botra Sebastijan in Apolonija Feguš, umrl 14.4.1804
  - Neža Belšak, rojena 1805, Dravci 6, starša Matevž in Gera, rojena Feguš, umrla 16.6.1881, stara "70 let" na Dravci 16; poročena 8.2.1836 z Janezom Kmetcem, rojen 10.6.1812, Vareja 36, starša Matevž in Urša, rojena Šmigoc, ob poroki naslov Vareja 1, on pri poroki star 24 let, ona pa 30 let, umrla je pri hčerki Urši na Dravci 16 (kasneje Krčarjevo, Dravci 1)
    - Urša Kmetec, rojena 4.9.1843, Vareja 1, starša Janez in Neža, rojena Belšak, umrla 22.8.1925 (82 let, kot vdova želarja – kočarja) poročena z Jakobom Pfeiferjem, rojen 5.7.1842, Gradišča 19, starša Jožef Pfeifer (Labüsch) in Katarina, rojena Galonič, umrl 30.1.1907 Dravce 16 (rak v sapniku) – prababica in pradedek od Krčarove Ane
  - Gera Belšak, rojena 13.1.1806, Dravci 6, starša Matevž in Gera, rojena Feguš, botra Sebastijan in Apolonija Feguš

- Marija Belšak, rojena 2.4.1811, Dravci 6, starša Matevž in Gera, rojena Feguš, botra Sebastijan in Apolonija Feguš, poročena pri 21. letih 30.9.1833 z Martinom Kolednikom, rojen 1809, starša Jožef in Marija
- Vid Belšak, rojen 25.3.1815, Dravci 7, starša Matevž in Gera, rojena Bedrač (verjetno pravilno Feguš), botra Sebastijan Feguš in Apolonija, umrl 4.10.1826, star "6 let"
- Gera Belšak, rojena 7.1.1819, Dravci 7, starša Matevž in Gera, rojena Bedrač (verjetno pravilno Feguš), botra Sebastijan in Apolonija Feguš
    - Ignac Belšak, rojen 6.12.1848, Dravci 6, oče NN, mama Gera Belšak (oče Matevž), umrl 9.11.1852, star 5 let, na Dravci 19
- Jožef Belšak, rojen 11.3.1809, Dravci 6, starša Matevž in Gera, rojena Feguš, botra Sebastijan in Apolonija Feguš, umrl 16.7.1881, poročen z Elizabeto Vogrinec, rojena 16.11.1813, Vareja 11, starša Matija in Ana, rojena Krajnc, umrla 18.12.1872, stara 59 let
    - Jožef Belšak, rojen 4.3.1838, Dravci 6, starša Jožef in Elizabeta, rojena Vogrinec, boter Andrej Vidovič, babica Marija Vidovič, poročen 19.11.1866 s Trezo Rakuš, rojena 1848, Gradišča 80, starša Jožef in Katarina, rojena Pifko, pred poroko stanujoča v Varejah
        - Ana Belšak, rojena 10.5.1872, Gradišča 48, starša Jožef in Treza, rojena Rakuš, botra Ana Fajfer, umrla 19.5.1872
        - Treza Belšak, rojena 7.8.1873, Gradišča 48, starša Jožef in Treza, rojena Rakuš, botra Ana Fajfer
        - Ana Belšak, rojena 28.1.1877, Gradišča 48, starša Jožef in Treza, rojena Rakuš
        - Jožef Belšak, rojena 28.2.1883, Gradišča 48, starša Jožef in Treza, rojena Rakuš, poročen 7.4.1909 s Frančiško Kodrič, rojena v Rovinju
    - Blaž Belšak, rojen 29.1.1841, Dravci 6, starša Jožef in Elizabeta, rojena Vogrinec, boter Andrej Vidovič, babica pri porodu Gera Belšak, umrl kot oženjeni kočar v Varejah 9.2.1896, star 55 let (pljučno vnetje), poročen 6.2.1871 z Ano Brlek, rojena 1843, starša Andrej in Marija, rojena Vidovič, Gradišča 34;[1953] umrla 15.4.1907 v Varejah – stanovali so na viničariji v Varejah 66 (takratni lastnik Gregorčič, kasneje Jurij Bračič).
        - Andrej Belšak, rojen 4.11.1869, Gradišča 34, starša Blaž in Ana, rojena Brlek, starša poročena po njegovem rojstvu, 6.2.1871 pri sv. Barbari, od 1895 v zvezi z Alojzijo Kukovec, kasneje poročena in nato ločena; Andrej umrl 20.5.1919, star 50 let, v Gradcu, imel je domovinsko pravico v Gradcu
            - Alojzija Belšak, rojena 1896, starša Andrej Belšak in Alojzija Kukovec; ob očetovi smrti bivala "nekje na Ogrskem, najbrž v Budimpešti"
            - Anton Belšak, rojen 1898, starša Andrej Belšak in Alojzija Kukovec; zaposlen na železnici, ob očetovi smrti se je nahajal "nekje na Francoskem"
            - Friderik (Mirko) Belšak, rojen 1899, starša Andrej Belšak in Alojzija Kukovec; ob očetovi smrti mu je bil postavljen skrbnik, stric Ivan Belšak.
        - Terezija Belšak, rojena 1.10.1871, Gradišča 106, starša Blaž in Ana, rojena Brlek
        - Janez (Ivan) Belšak, rojen 6.11.1875, Vareja 66, starša Blaž in Ana, rojena Brlek, poročen 1.2.1909 s Frančiško Steflič v Cmureku; ob smrti brata Andreja zapisano, da je kovač v Jakobskem Dolu.
        - Elizabeta Belšak, rojena 11.11.1878, Vareja 66, starša Blaž in Ana, rojena Brlek, stanovala na Ambroževem trgu 7 in na Poljanski cesti v Ljubljani, gostilničarka, umrla 4.3.1957 v Ljubljani, poročena 28.9.1913 v Ljubljani (sv. Peter) z 10 let mlajšim kočijažem Pavlom Petkovškom, rojen 31.12.1888, Ljubljana (Opekarska cesta), starša Anton (hlapec) in Apolonija, rojena Pečar; poročni priči Feliks Pogačnik, čevljar, in Leopold Ham, poštni uslužbenec.

[1953] Ta družina je živela na viničariji v Varejah 66 – takratni lastnik Gregorčič. Glede na družinsko knjigo je bil nato lastnik Jurij Bračič (pri njem viničarji družina Kvar) in za njim Filip Gabrovec, rojen 1869 v Velikem Okiču.

- Marija Belšak, rojena 17.2.1842, Dravci 6, starša Jožef in Elizabeta, rojena Vogrinec, umrla 4.1.1904 na Dravci 17, stara 61 let, razlog ostarelost, poročena 27.1.1862 z Martinom Weisbacherjem, rojen 5.11.1837, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Hvalec, umrl 10.10.1908 (razlog prehlad, božjast)
  - Jožef Weisbacher, rojen 15.2.1863, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, Grazer Volksblatt je 25.1.1902, na str. 9 objavil, da je kot 38-letni sin manjšega kmeta umrl od raka na želodcu v bolnišnici v Gradcu (Barmherzigenspittal)
  - Marija Weisbacher, rojena 29.3.1866, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, umrla 13.2.1920 (pljučnica), poročena 2.6.1890 z Janezom Zavcem, rojen 17.12.1866, Gradišča 3, starša Matevž (vulgo Persegalec) in Doroteja, rojena Fliš, Gradišča, Sv. Barbara; drugič poročen 23.8.1920 z Marijo Kaisersberger, rojena 14.2.1878, Cirkulane; od prve poroke prebivali v Dolanah 17;
  - Amalija Weisbacher, rojena 14.3.1869, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, umrla 26.3.1872
  - Anton Weisbacher, rojen 22.5.1874, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, vpisan v OŠ Videm 16.10.1881, od pomladi 1902 stanujoč Herrengasse 15, Ptuj, poročen 27.7.1903 pri Sv. Juriju s 13 let starejšo Terezijo Vezjak, rojena 20.9.1861, Hajndl 18 pri Veliki Nedelji, ob poroki stanujoča Floriangasse 2, Ptuj
  - Janez Weisbacher, rojen 30.6.1883, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, umrl 2.4.1886, star 2 leti
  - Julijana Weisbacher, rojena 2.1887, Dravci 17, starša Martin in Marija, rojena Belšak, botra Jožef in Marija Kokol, umrla 24.5.1888, stara 1 leto
  - Ana Weisbacher, rojena 1.5.1878, Dravci 17, starša Martin in Marija, roj. Belšak, umrla 14.10.1938 (Dravci 2, srčna napaka), poročena 23.11.1903 z Antonom Habjaničem, rojen 22.12.1872, Vareja, starša Jurij in Apolonija, roj. Kokol, umrl 14.12.1952, Dravci 2
- Anton Belšak, rojen 12.3.1850, Dravic 6, starša Jožef in Elizabeta, rojena Vogrinec, umrl ?
- Andrej/Andraž Belšak, rojen 19.10.1835, Dravci 6, starša Jožef in Elizabeta, rojena Vogrinec, umrl 22.6.1899 od naduhe, poročen s Trezo Korošec, rojena 20.8.1849, Lancova vas 30, starša Matija in Ana, rojena Zupanič, umrla 7.3.1919 (69 let) v Dravcih 6
  - Anton Belšak, rojen 14.4.1873, Dravci 6, starša Andrej in Treza, rojena Korošec, umrl 18.5.1937 (64 let, Dravci 8, kap pri oranju), poročen 18.2.1895 z Elizabeto Vidovič (Elisa/Liza), rojena 9.11.1870, Vareja, starša Andrej Vidovič in Marija, rojena Habjanič iz Varej, umrla 19.10.1949, Dravci 8, kap
    - Marija Belšak, rojena 30.9.1901, Dravci 6, starša Anton in Liza, rojena Vidovič, botra Blaž in Katarina Vidovič, "kmeta pod Dravinjskim bregom 44", babica pri porodu Liza Jurgec, gormanka iz sv. Barbare, umrla 6.7.1985 v Pobrežju 76, poročena 5.2.1923 z Janezom Petrom, rojen 23.2.1900, Pobrežje 49, starša Jožef in Roza, rojena Mendaš, umrl 14.7.1979 v Pobrežju 76.
      - Marija Peter, rojena 10.8.1924, Pobrežje 49, starša Janez in Marija, rojena Belšak, umrla 27.1.2011
      - Ivan Peter, rojen 29.5.1926, Pobrežje 40, starša Janez in Marija, rojena Belšak, umrl 2.5.2011
      - Elizabeta Peter, rojena 24.9.1930, Pobrežje 49, starša Janez in Marija, rojena Belšak, botra Elizabeta Belšak, kmetica v Dravcih 6, umrla 28.06.2014

- Anton Peter, rojen 4.10.1938, starša Janez in Marija, rojena belšak, umrl 5.10.1938

- Anton Belšak, rojen 11.12.1896, Dravci 6, starša Anton in Liza, rojena Vidovič, župan, vojni invalid (naboj v glavi), umrl 10.1.1929 v Dravcih 13 (prehlad, posledice vojne), poročen 10.2.1919 pri sv. Barbari v Halozah z Marijo Zavec, rojena 10.8.1898, Dolane, starša Janez in Marija, rojena Weisbacher; umrla 12.4.1987 v Dravcih; po smrti prvega moža se 25.1.1931 poroči s sosedom, svakom svoje sestre Ane, Ivanom Horvatom, rojen 28.8.1896 v Stanošinah pri Sv. Trojici v Halozah (Gorca pri Podlehniku), starša Anton in Marjeta, rojena Fošnarič (iz Velike Varnice, stanovala v Kozmincih), v Dravcih 11 bival od 1905, umrl 2.4.1983 v Dravcih 10.
  - Marija Belšak, rojena 23.11.1919, Dravci 6, starša Anton in Marija, rojena Zavec, umrla 5.5.2002 v Dravcih 9, botra Janez in Marija Peter, rojena Belšak, Pobrežje 49, poročena 15.2.1943 (v Leskovcu) z Janezom Bedračem, rojen 17.12. 1916, Repišče 17, starša Martin in Rozalija, rojena Rus, umrl 15.5.1994 v Dravcih 9, razvezana 9.5.1979; ko se starša 1927 preselita v sosednjo hišo Dravci 13, Marija Belšak ostane pri dedku in babici, Antonu in Lizi Belšak
    - Anton Bedrač, rojen 10.6.1943, Dravci 9, starša Janez in Marija, rojena Belšak, umrl 20.2.1998, poročen oktobra 1964 v Podgorcih z Alojzijo Pintarič, rojena 20.6.1938, umrla 9.3.2012 v Zamušanih
      - Anton Bedrač, rojen 8.7.1965, Zamušani, starša Anton in Alojzija, rojena Pintarič, poročen z Albino Čeh, rojena 17.12.1970
      - Franc Bedrač, rojen 1966, Zamušani, starša Anton in Alojzija, rojena Pintarič, poročen z Dragico Bezjak, rojena 1968
      - Milan Bedrač, rojen 1967, Zamušani, starša Anton in Alojzija, rojena Pintarič, umrl 11.11.1990 v prometni nesreči
      - Tatjana Bedrač, rojena 1970, Zamušani, starša Anton in Alojzija, rojena Pintarič, poročena z Alojzem Bezjakom, rojen 1959
      - Leon Bedrač, rojen 1984, dvojček, Zamušani, starša Anton in Alojzija, rojena Pintarič
      - Lea Bedrač, rojena 1984, dvojčica, Zamušani, starša Anton in Alojzija, rojena Pintarič
    - Janez Bedrač, rojen 25.2.1945, Dravci 9, starša Janez in Marija, rojena Belšak, umrl 14.5.2002, poročen 14.11.1970 z Angelo Štrafela, rojena 7.11.1948, Bukovci, stanujoč na Vidmu pri Ptuju 13A, poročni priči Franc Horvat, Dravci 10 in Janez Vidovič, Dravci 5
      - Anica Bedrač, rojena 1968, Bukovci, starša Janez in Angela, rojena Štrafela, stanuje v Mariboru

- Janko Bedrač, rojen 17.4.1969, Bukovci, starša Janez in Angela, rojena Štrafela, stanuje v Švici
- Srečko Bedrač, rojen 30.9.1971, Videm, starša Janez in Angela, rojena Štrafela, stanuje na Vidmu
- Danijel Bedrač, rojen 26.3.1984, Videm, starša Janez in Angela, rojena Štrafela, stanuje v Kanadi

- Marija Bedrač, rojena 10.11.1946, starša Janez in Marija, rojena Belšak, Dravci 8, umrla 6.4.1976, prirojena poškodba hrbtenjače s paralizo spodnjega dela telesa.
- Franc Bedrač, rojen 29.11.1954, starša Janez in Marija, rojena Belšak, umrl 11.3.2018, poročen 30.8.1980 z Ljudmilo Marinič, rojena 8.9.1959, Ritmerk 17, Podgorci, starša Anton in Neža, rojena Jurhan.
  - Barbara Rihtarič, rojena 13.9.1979, starša Franc Bedrač in Elizabeta Rihtarič, poročena z Andrejem Žnidaričem, stanujoča v Belskem Vrhu.
    - Nik Žnidarič, rojen 2003, starša Andrej in Barbara, rojena Rihtarič
    - Kaja Žnidarič, rojena 2003, starša Andrej in Barbara, rojena Rihtarič
    - Jan Žnidarič, rojen 2018, starša Andrej in Barbara, rojena Rihtarič
  - Janja Bedrač, rojena 31.10.1979, stanujoča Dravci 9, starša Franc in Ljudmila, rojena Marinič, poročena 22.4.2006 z Matevžem Hojnikom, rojen 30.6.1976, Borovci, starša Alojz in Ivanka, roj. Veselič, odseljena v Borovce 2008, leta 2021-22 zgradita novogradnjo Dravci 10A
    - Sofija Hojnik, rojena 2.7.2008, starša Matevž in Janja, rojena Bedrač, Borovci 59 in Dravci 10A
    - Maksim Hojnik, rojen 3.6.2010, starša Matevž in Janja, rojena Bedrač, Borovci 59 in Dravci 10A
    - Vita Hojnik, rojena 8.4.2018, starša Matevž in Janja, rojena Bedrač, Borovci 59 in Dravci 10A
  - Jelka Bedrač, rojena 28.9.1980, starša Franc in Ljudmila, rojena Marinič, danes stanujoča Dravci 9, partner Mitja Rajšp, Vitomarci
    - Neli Ogrizek, rojena 14.7.2009, starša Jelka Bedrač in Marijan Ogrizek, stanujoča Dravci 9

- Mia Ogrizek, rojena 1.5.2011, starša Jelka Bedrač in Marijan Ogrizek, stanujoča Dravci 9
- Lia Rajšp, rojena 17.6.2017, starša Jelka Bedrač in Mitja Rajšp, stanujoča Dravci 9

- Neža Marinič, rojena Jurhan, 31.12.1928 v Preradu pri Polenšaku, zadnja leta pred smrtjo stanujoča pri hčerki Ljudmili, poročeni Bedrač, umrla decembra 2015, Dravci 9.

- Anton Belšak, rojen 16.4.1921, Dravce 6, starša Anton in Marija, rojena Zavec, ko se starša preselita v sosednjo hišo Dravci 13, s sestro Marijo ostane pri dedku in babici, Antonu in Lizi Belšak, umrl 25.10.1988 v Bukovcih; poročen 2.11.1946 z Marijo Slatič, rojena dec. 1921, Bukovci 29, umrla avg. 1992
  - Marija Belšak, rojena 27.2.1949, Bukovci 29, starša Anton in Marija, rojena Slatič, poročena 13.2.1971 z Ivanom Horvatom, rojen 29.3.1942, Dravci 11, starša Franc in Ana, rojena Zavec;
    - Anita Horvat, rojena 9.6.1971, Bukovci 29, starša Ivan in Marija, rojena Belšak; poročena 10.1.1991 z Miranom Bezjakom, rojen 20.9.1968, Bukovci;
    - Brigita Horvat, rojena 28.3.1973, Bukovci 29, starša Ivan in Marija, rojena Belšak.
- Ana Belšak, rojena 31.5.1923, Dravce 6, starša Anton in Marija, rojena Zavec, ko se starša preselita v sosednjo hišo Dravci 13, gre z bratom Janezom z njima, poročena 25.2.1946 z Alojzem Cafuto (po domače Freglačev), rojen 9.5.1918, Ljubstava, prebival v Skorišnjaku 25, starša Anton in Liza, roj. Habjanič – 3 hčerke.
- Janez Belšak, rojen 1.4.1925, Dravce 6, starša Anton in Marija, rojena Zavec, umrl 10.7.1989, ko se starša preselita v sosednjo hišo Dravci 13, gre s sestro Ano z njima, poročen 11.2.1950 s Terezijo Kukovec, Bukovci
  - Marija Belšak, posvojenka Janeza in Terezije Belšak
- Terezija Belšak, rojena 2.8.1927, Dravce 13, starša Anton in Marija, roj. Zavec, odlična v šoli, umrla 20.3.2000 v Mariboru, prvič poročena 13.9.1950 z Antonom Tetičkovičem iz Gradišč (po domače Hedenkov), razvezana 13.12.1960, drugič poročena 29.3.1962 s Stanislavom Potočnikom v Cirkulanah
  - Marija Belšak, rojena 12.8.1947, Dravci 9, oče NN (Janez Slatič), mama Terezija Belšak, poročena 15.8.1964 s Stanislavom Kercem, rojen 16.1.1940, Prosečka vas pri Mačkovcih, ob poroki stanujoč v Mariboru, njena poročna priča stric Anton Belšak iz Bukovc
    - Janez Kerec, rojen 4.12.1964, starša Stanislav in Marija, rojena Belšak, maja 1990 poročen z Aleksandro, stanuje v Pernici
    - Drago Kerec, rojen 24.5.1966, starša Stanislav in Marija, rojena Belšak, oktobra 1989 poročen z Dušanko, stanuje v Mariboru
    - Blanka Kerec, rojena 14.7.1967, starša Stanislav in Marija, rojena Belšak; poročena Slana
  - Ana Tetičkovič, rojena 21.3.1951, starša Anton in Terezija, rojena Belšak, umrla 5.2.1994
  - Anton Tetičkovič, rojen 16.6.1952, starša Anton in Terezija, rojena Belšak, umrl 2.7.1984, rak na črevesju

- Andrej Belšak, rojen 3.8.1929, Dravci 13, starša Anton in Marija, roj. Zavec, poročen 12.4.1958 z Marijo Polanec v Destrniku, umrl 25.10.2015 v Grajenščaku.
  - Janko Belšak, rojen 1958, starša Andrej in Marija, rojena Polanec
  - Silva Belšak, rojena 1964, Grajenščak, starša Andrej in Marija, rojena Polanec
- Franc Horvat, rojen 15.3.1932, Dravci 9, starša Janez in Marija, roj. Zavec, botra Anton in Ana Habjanič iz Dravc 2 (Weisbacherjeva), umrl 17.1.2022, poročen 26.1.1960 v Cirkulanah z Ano Vindiš, rojena 17.7.1931, Gradišča, starša Jože in Ana, rojena Blažek, stanujoča v Dravcih 10 od leta 1965
  - Štefka Horvat (Vindiš), rojena 28.9.1958, starša Franc in Ana, rojena Vindiš, poročena 19.5.1979 s Stankom Veganom, rojen 19.8.1956, Pobrežje, stanujoča v Dravcih do 1986, odtlej na Ptuju
    - Boris Vegan, rojen 7.4.1978, starša Stanko in Štefka, rojena Horvat, stanujoč v Dravcih do 1986; 2020 poročen s Silvo Svenšek
      - Omen Vegan, rojen 2010, starša Boris in Silva, rojena Svenšek
      - Lora Vegan, rojena 2013, starša Boris in Silva, rojena Svenšek
    - Maja Vegan, rojena 26.5.1981, starša Stanko in Štefka, rojena Horvat, stanujoč v Dravcih do 1986; 2022 poročena z Alešem Mohoričem
      - Tan Mohorič, rojen 2012, starša Aleš in Maja, rojena Vegan
  - Danica Horvat, rojena 29.1.1964, stanujoča Dravci 10, od 1981 partner Janez Alt, rojen 24.12.1961, starša Vladimir in Marija, rojena Duh, umrl septembra 2018, od 2019 partner Zdenko Žižek, rojen 1.4.1971.
    - Silvija Alt, rojena 19.12.1981, starša Janez Alt in Danica Horvat, stanujoča v Dravcih do leta 2012, sedaj v Gradiščah, partner Aleksander Novakovič, Ptuj
      - Zoja Novakovič, rojena 30.1.2012, starša Aleksander Novakovič in Silvija Alt
      - Gal Novakovič, rojen 9.12.2017, starša Aleksander Novakovič in Silvija Alt, stanujoč Gradišča

2 Dravci 10 *(prej Dravci 13)*: Belšak (zgornji Tumpa)

Simon Belšak, rojen 1734, Dravci 6, oče Matija, umrl 9.2.1804, star okrog 70 let – dvakrat poročen: prva žena Loisa (Lucija Vidovič), druga Marija, verjetno napačno zapisane matere nekaterih otrok.

- Marija Belšak, rojena 1.3.1768, Dravci, starša Simon in Lucija, rojena Vidovič, botra Jožef in Ana Cafuta iz Tajne (izmenjaje botri Belšak in Cafuta); 27.1.1791 poročena z Martinom Krajncem, rojen 11.11.1763, starša Bartolomej in Ana, rojena Lesjak, boter Jurij Kolednik, umrl 1.1.1841, star 77 let, Dravci 10 – z njim je imela 8 otrok;
- Marija Belšak, rojena 22.3.1777, Dravci 13, starša Simon in Marija, botra Jožef in Ana Cafuta iz Sovič, umrla 23.4.1778, stara 1 leto
- Jurij Belšak, rojen 20.3.1779, Dravci 13, starša Simon in Marija, botra Jožef in Ana Cafuta

- Jakob Belšak, rojen 22.7.1782, Dravci 13, starša Simon in Lucija, rojena Vidovič, botra Jožef in Ana Cafuta, čevljar, poročen 19.2.1821 z Nežo Krajnc, rojena 1789, starša Matija in Katarina, rojena Vidovič, poročni priči Andrej Žlahtič in Jakob Letonja
- Sebastijan Belšak, rojen 14.1.1786, Dravci 9, starša Simon in Lucija, rojena Vidovič, boter Simon Feguš in Ana Cafuta
- Jožef Belšak, rojen 28.2.1774, Dravci 13, starša Simon in Lucija, rojena Vidovič, botra Jožef in Ana Cafuta, umrl 10.3.1837, star okrog 69 let; poročen z Gero Belšak, rojena okrog 1777, umrla 12.2.1827, stara 50 let, v Dravcih 13
  - Marija Belšak, rojena 17.6.1798, Dravci 13, starša Jožef in Gera, botra Tomaž in Neža Krajnc
  - Martin Belšak, rojen 2.11.1801, Dravci 13, starša Jožef in Gera, botra Tomaž in Neža Krajnc
  - Simon Belšak, rojen 9.5.1805, Dravci 13, dvojček, starša Jožef in Gera, rojena Belšak, botra Tomaž in Neža Krajnc, umrl 25.8.1805
  - Elizabeta Belšak, rojena 9.5.1805, Dravci 13, dvojčica, starša Jožef in Gera, rojena Belšak, botra Tomaž in Neža Krajnc, umrla 25.8.1805
  - Mihael Belšak, rojen 24.7.1806, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Belšak, botra Tomaž in Neža Krajnc, babica Marija Cafuta
  - Ana Belšak, rojena 14.6.1812, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Belšak, botra Tomaž Krajnc in Marija Kokol
  - Marija Belšak, rojena 26.6.1814, Dravci 7, starša Jožef in Gera, rojena Belšak, botra Tomaž Krajnc in Marija Kokol
  - Jožef Belšak, rojen 7.3.1809, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Belšak, botra Tomaž in Neža Krajnc, poročen 15.2.1830 z Gero Mlakar, rojena 1808, oče Anton, umrla 22.10.1882, stara 74 let
    - Tukaj rojen Jožef Šmigoc, rojen 17.2.1838, Dravci 13, oče NN, mama Neža Šmigoc, botra Matija in Neža Šegula (mogoče Soviče 13)
    - Marija Belšak, rojena 13.1.1832, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Mlakar, umrla 20.12.1857, stara "27 let"
    - Jožef Belšak, rojen 19.9.1843, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Mlakar, Dravci 13, umrl 26.11.1913 v ptujski bolnišnici; poročen 7.2.1869 z Gero Cafuta, rojena 17.2.1847, starša Andrej in Neža, rojena Petrovič, iz Sovič, pred poroko stanujoča Dravci 5, pri Kozelovih, njen skrbnik Jakob Žlahtič dovoli njeno poroko pred polnoletnostjo, poročni priči Vid Kozel in Vid Zavec, umrla 27.10.1886, stara 39 let, Dravci 13
      - Jožef Belšak, rojen 22.1.1870, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Cafuta, pa bankrotu stanoval z očetom na dravskem Rtiču (danes Dravci 16), nato pa se je preselil v Vareja 3, kjer je umrl 4.3.1917 kot "gormanski samec", star 47 let – Tumpovo posest v Varejah deduje njegov nečak Franc Belšak, še danes v lasti Belšakov.
      - Janez Belšak, rojen 18.12.1872, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Cafuta, umrl 19.12.1872, takoj po krstu
      - Franc Belšak, rojen 4.2.1874, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Cafuta, umrl 5.12.1879, star 5 let
      - Janez Belšak, rojen 5.12.1876, Dravci 13, poročen z Antonijo Bezjak iz Stojncev 91 (Steindorf); od očeta ali brata Jožefa leta 1911 kupi hišo na Rtiču, danes Dravci 16, kamor se po poroki preseli hči Neža Belšak, žena Jožefa Poslančeca (Pignarjev Jože)
        - Marija Belšak, rojena 1.4.1898, Stojnci 98, starša Janez in Antonija, rojena Bezjak, umrla 21.3.1971
          - Jože Belšak (Josef Belschak), rojen 2.3.1923, Stojnci, oče NN, mama Marija Belšak, v nemški vojski, po vojni zaposlen v Nemčiji, drugič poročen z Danico Praprotnik, rojena 12.8.1952, po vrnitvi iz Nemčije kupil novozgrajen vikend v Dravcih od Rajha iz Draženc, s katerega je lep razgled na rojstne Stojnce, umrl 29.5.2008 na Ptuju – danes Belšakovo, Dravci 13a
        - Janez Belšak, 30.5.1899, Stojnci 91, oče Janez Belšak, želar, umrl 24.2.1904, star 4 leta in pol od špičk

- Franc Belšak, 9.8.1901, Stojnci 91, starša Janez in Antonija, rojena Bezjak, poročen 2.7.1924 z Ivano Jurič, umrl 16.8.1971
- Genovefa Belšak, rojena 7.12.1904, Stojnci 91, starša Janez in Antonija, rojena Bezjak, poročena 28.1.1929 s Francetom Pilingerjem, umrla 31.10.1991 v Stojncih
- Jakop Belšak, rojen 21.7.1907, Stojnci 91, starša Janez in Antonija, rojena Bezjak, poročen 14.1.1934 z Nežo Polanec iz Dornave 102, umrl 14.12.1974
- Mrtvorojeni Belšak, rojen 9.4.1911, Stojnci 11, starša Janez in Antonija, rojena Bezjak
- Neža Belšak, rojena 7.12.1912, Stojnci 91, starša Janez in Antonija, rojena Bezjak, umrla 16.12.1971 v Dravcih 16; poročena z Jožefom Poslančecem (po domače Pignarov Joža, bival v Dravcih 14, rojen 7.3.1913 v Kastavu, umrl 2.5.1996), po Nežini smrti se je Jože poročil z Marijo Emeršič (Drapanovo Miciko) iz Vareje 12, kjer je tudi umrl, danes sedež športnega društva AS (Poslančečeva domačija – pravilneje Emeršičeva/Drapanova domačija).
  - Martin Hartmann Poslančec, rojen 20.10.1946, Dravci 15 poročen z Ivano Mihelač, rojena 31.7.1939, Mali Okič, stanujoča Kicar in Nemčija, umrla 2022 v Nemčiji
- František Belšak, rojen 11.12.1879, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Cafuta, umrl 13.10.1947, botra Anton in Marija Emeršič, ob poroki stanujoč pri še živem očetu v Dravcih 13, poročen pri sv. Marku 6.3.1905 z Elizabeto Petrovič, rojena 31.10.1879, Bukovci 2, starša Vincenc in Marija, rojena Štrafela, umrla 27.4.1944 v Varejah 40
  - Marija Belšak, rojena 30.7.1906, Bukovci 2, starša Franc in Elizabeta, rojena Petrovič, umrla 26.1.1978 v Dravinjskem Vrhu
    - Franc Belšak, rojen 11.6.1937, Vareja 40, mama Marija Belšak, umrl 7.3.1938, star 8 mesecev.
    - Anton Belšak, rojen 9.1.1941, Vareja 50, mama Marija Belšak (ob rojstvu nosil priimek Selinšek, kot oče vpisan Franc Selinšek, a ta sina ni priznal, zato je bil izbrisan, otrok pa je dobil mamin priimek), umrl 4.8.1941, star 7 mesecev; babica pri porodu stričeva tašča Ana Maroh;
  - Rozalija Belšak, rojena 5.9.1907, Bukovci 2, starša Franc in Elizabeta, rojena Petrovič, umrla 15.8.1909, sušica
  - Frančišek Belšak, rojen 18.9.1909, Bukovci 2, starša Franc in Elizabeta, rojena Petrovič, umrl 14.8.1993, ob poroki stanoval v Varejah 40 (Tumpovo), poročen 4.2.1940 pri sv. Vidu z Marijo Maroh, rojena 3.4.1919, Dravinjski Vrh 35, starša Ivan in Ana, rojena Ivančič, viničarja, ob poroki stanovala v Varejah 49, umrla 30.9.1993 v Mariboru.
    - Marija Belšak, rojena 3.1.1939, starša Frančišek in Marija, rojena Maroh, poročena Jordan, stanujoča v Mariboru
    - Ljudmila Belšak, rojena 1.1.1941, starša Frančišek in Marija, rojena Maroh, poročena Čeh, stanujoča v Vidmu pri Ptuju
      - Zdenka Čeh
      - Jožica Čeh, poročena Hrženjak
      - Franc Čeh
  - Veronika Belšak, rojena 3.1.1911, Bukovci 2, starša Franc in Elizabeta, rojena Petrovič, umrla 6.2.1912, sušica
  - Genofeva Belšak, starša Franc in Elizabeta, rojena Petrovič – 6 otrok (Ivan, Angelca, Jožefa, Ernest, Berta in Ana)
- Marija Belšak, rojena 22.11.1882, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Cafuta, umrla 7.5.1886, stara 3 leta
- Ana Belšak, rojena 22.3.1885, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Cafuta, umrla 19.5.1886, stara 1 leto

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 8: Habjanič – Cafuta - Žlahtič

1 Habjaničevi

Vid Habjanič, rojen okrog 1715, poročen z Magdaleno, rojena 1718, umrla 12.3.1793, stara 75 let, Dravci 7

- Jurij Habjanič, rojen 1739, oče ?, umrl 30.10.1783, star 44 let, Dravci 8, poročen z Magdaleno
  - Marija Habjanič, rojena 4.4.1769, Dravci 7, starša Jurij in Magdalena, boter Valentin Fridauer, umrla 14.1.1775, stara 5 let in pol
- Sebastijan Habjanič, rojen okrog 1745, oče Vid, poročen 25.1.1773 z Marijo Cafuta, rojena 3.12.1758, oče Jurij iz Dravc 7
  - Jurij Habjanič, rojen 12.4.1773, Dravci 7, starša Fabiani in Marija, rojena Cafuta, umrl 26.6.1773, star "4 mesece"
  - Elizabeta Habjanič, 17.11.1774, Dravci 7, starša Sebastijan in Marija, botra Matija in Marija Vidovič
  - Jurij Habjanič, rojen 24.3.1778, Dravci 4, starša Sebastijan in Marija, botra Matija Vidovič in Marija
  - Marija Habjanič, rojena 5.11.1780, Dravci 7, starša Sebastijan in Marija, botra Matija Vidovič in Marija, umrla 23.7.1781, stara 6 mesecev

2 Cafutovi

Janez Cafuta, rojen okrog 1690, Dravci – verjetno poročen z Marijo Cafuta, rojena 1689, umrla 27.2.1763, stara 74 let v Dravcih 7

- Jurij Cafuta, rojen 1711, Dravci, oče Janez, umrl 31.12.1759, star 48 let, poročen 24.2.1745 z Marijo Lesjak, Najdešnica, oče Tomaž,
  - Gera Cafuta, rojena 1755, oče Jurij, Dravci 7, umrla 25.7.1770, stara 15 let
  - Marija Cafuta, rojena 31.12.1758, starša Jurij in Marija, botra Martin Jagodič in Ana, poročena 25.1.1773 s Fabijanom Habjaničem (oče Vid) iz Dravc, priči Filip Feguš in Matija Vidovič, kmeta iz Dravc
    - Jurij Habjanič, rojen 12.4.1773, Dravci 7, starša Fabiani in Marija, rojena Cafuta
    - Elizabeta Habjanič, 17.11.1774, Dravci 7, starša Sebastijan in Marija, botra Matija in Marija Vidovič
    - Jurij Habjanič, rojen 24.3.1778, Dravci 4, starša Sebastijan in Marija, botra Matija Vidovič in Marija

        - Marija Habjanič, rojena 5.11.1780, Dravci 7, starša Sebastijan in Marija, botra Matija Vidovič in Marija
    - Blaž Cafuta, rojen okrog 1768, oče Jurij, umrl 7.1.1824, star 55 let, na Dravci 11

Mihael Cafuta, rojen okrog 1725[1954], oče Janez?

- Ana Cafuta, rojena 1750-51, oče Mihael, umrla 1.6.1753, stara 2 leti v Dravcih
- Marija Cafuta, rojena 1751, oče Mihael, umrla 11.8.1756, stara 5 let v Dravcih

Štefan Cafuta, rojen okrog 1730, oče Janez?, poročen z Ano, rojena okrog 1745, umrla 7.4.1817 na Dravci 17 (je bila Weisbacherjeva?), stara "70 let"

- Marija Cafuta, rojena 19.5.1757, starša Štefan in Ana, botra Matija Tamiš in Elizabeta Bedrač, umrla 3.5.1766, stara "7 let"
- Neža Cafuta, rojena 20.1.1760, starša Štefan in Ana
- Matija Cafuta, rojen 20.2.1764, starša Štefan in Ana, botra Franc in Gera Mlakar

Matija Cafuta, rojen okrog 1730, oče Janez?

- Ana Cafuta, rojena januarja 1763, Dravci 7, oče Matija, umrla 28.5.1764, stara 16 mesecev

Sebastijan/Fabijan Cafuta, rojen leta 1724, oče Janez?, umrl 31.8.1764, star 40 let, poročen z Magdaleno

- Tomaž Cafuta, rojen 1753, Dravci, oče Fabijan, umrl 20.8.1755
- Gera Cafuta, rojena 4.3.1757, starša Sebastijan in Magdalena
- Marija Cafuta, rojena 19.5.1757, Dravci, oče Fabijan, mama Marija (?)
- Marija Cafuta, rojena 31.12.1760, Dravci, starša Fabijan in Magdalena, boter Tomaž Žuran in Marija "Rakuschka", umrla 30.12.1764, stara 4 leta (oče Sebastijan!)
- Vid Cafuta, rojen 25.5.1756, Dravci, starša Fabijan in Magdalena, botra Tomaž Mlakar in Marija Rakuš, v ZK naslednik Jurija Habjaniča, umrl 2.11.1833, star 85 let na Dravci 7, poročen 2.2.1784 z Nežo Weisbacher, rojena 9.12.1760, starša Mihael in Marija, rojena Kolednik, umrla 8.9.1817, stara 60 let; ali pa je bila njegova žena morda Marija Weisbacher, rojena 27.6.1760, Dravci, starša Mihael in Apolonija, rojena Krajnc, botra Filip in Marija Vidovič (ali pa gre pri eni od njiju za župnikovo napako v zapisu imena in je šlo za isto osebo – morda pa je Sebastijan Cafuta imel dva sinova z imenom Vid?)
    - Matija Cafuta, rojen 20.9.1786, Dravci 7, starša Vid in Marija, rojena Weisbacher, botra Matija in Marija Vidovič
    - Andrej Cafuta, rojen 14.11.1793, Dravci 7, starša Vid in Marija, rojena Weisbacher, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 13.12.1798, star 5 let
    - Jožef Cafuta, rojen 16.2.1795, Dravci 7, starša Vid in Marija, rojena Weisbacher, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 3.9.1798, star 4 leta
    - Štefan Cafuta, rojen 25.12.1796, Dravci 7, starša Vid in Marija, rojena Weisbacher, botra Jožef in Urša Vidovič
    - Vid Cafuta, rojen 25.4.1799, Dravci 7, oče Vid in Marija, rojena Weisbacher, botra Jožef in Urša Vidovič
    - Ana Cafuta, rojena 9.5.1803, Dravci 7, starša Vid in Marija, rojena Weisbacher, botra Jožef in Urša Vidovič, poročena 19.8.1833 z Mihaelom Mlakarjem, rojen 1799, starša Mihael in Marija, rojena Vidovič
    - Neža Cafuta, rojena 19.1.1791, Dravci 7, starša Vid in Neža, botra Matija in Marija Vidovič
        - Lovrenc Cafuta, rojen 3.8.1819, Dravci 7, oče NN, mama Neža Cafuta (oče Vid), botra Gašper in Marija Kolednik

[1954] Eden od Cafutovih sinov je bil poročen z Gero Cafuta, rojena 1715, umrla 6.10.1767, Dravci 7, stara 52 let.

- Marija Cafuta, rojena 18.1.1795, Dravci 7, starša Vid in Neža, botra Matija in Marija Vidovič, umrla 20.10.1845, stara "50 let"
- Jakob Cafuta, rojen 7.7.1789, Dravci 7, starša Vid in Neža, botra Matija in Marija Vidovič, umrl 14.10.1832, star 43 let, poročen pri Sv. Barbari 29.1.1816 z Marijo Krajnc, rojena 1792, oče Jurij, Gradišča 27, umrla 31.8.1862, stara 70 let, Dravci 8, tifus; poročni priči Tomaž Weisbacher in Anton Mlakar iz Dravc
  - Vid Cafuta, rojen ? (na indeksu župnije Sv. Barbara za leto 1817, v knjigi ga ne najdem), oče Jakob, umrl 27.11.1855, star "50 let" na Dravci 9, poročen z Marijo, rojena 1790, umrla 23.7.1855 v Varejah 25, stara 65 let
  - Neža Cafuta, rojena 20.1.1821, Dravci 8, starša Jakob in Marija, rojena Krajnc (oče Jurij), botra Gašper in Marija Kolednik, umrla stara 1 leto
  - Bartolomej Cafuta, rojen 23.8.1823, Dravci 7, starša Jakob in Marija, rojena Krajnc (oče Jurij), botra Gašper in Marija Kolednik, umrl?
  - Barbara Cafuta, rojena 10.11.1825, Dravci 7, starša Jakob in Marija, rojena Krajnc (oče Jurij), botra Gašper in Marija Kolednik, umrla 18.1.1858, stara 33 let na Dravci 7
  - Jurij Cafuta, rojen 29.3.1828, Dravci 7, starša Jakob in Marija, rojena Krajnc, botra Gašper in Marija Kolednik, umrl 18.9.1833, star 6 let
  - Jožef Cafuta, rojen 15.3.1831, Dravci 7, starša Jakob in Marija, rojena Krajnc, botra Gašper in Marija Kolednik, umrl 30.9.1833, teden po bratcu Juriju, star 2 leti in pol
  - Tomaž Cafuta, rojen 3.10.1818, Dravci 8, starša Jakob in Marija, rojena Vidovič (pravilno Krajnc), botra Gašper in Marija Kolednik, babica pri porodu Marija Weisbacher, umrl 5.6.1893 v Varejah 25, poročen 18.2.1844 z Marijo Vidovič, rojena 30.8.1812, Dravci 3, starša Tomaž in Marija, rojena Feguš, umrla 1.9.1854, Vareja 25, stara 45 let ; vnovič poročen z Nežo Emeršič
    - Marija Cafuta, rojena 8.3.1843, Dravci 3 (pri Vidovičevih), starša Tomaž in Marija, rojena Vidovič, pred poroko stanovala v Varejah 9, umrla 4.1.1910, Vareja 53, poročena 24.1.1864 z Antonom Mercem, rojen 1836, Vareja 33, starša Jakob in Urša
    - Neža Cafuta, rojena 10.1.1846, Dravci 7, starša Tomaž in Marija, rojena Vidovič, poročena 3.2.1870 z Lukasom Erlačem, rojen 1842, Dravinjski vrh 26, starša Jurij in Elizabeta, rojena Boglar
      - Martin Erlač, rojen 6.11.1869, Vareja 26, starša Lukas in Neža, rojena Cafuta, pozakonjen z naknadno poroko staršev, umrl ?
    - Gera Cafuta, rojena 2.3.1849, Dravci 7, starša Tomaž in Marija, rojena Vidovič
    - Janez Cafuta, rojen 20.11.1857, Vareja 25, starša Tomaž in Neža, rojena Emeršič, poročen 10.11.1913 s Cecilijo Klethofer
    - Marija Cafuta, rojena 2.3.1863, Vareja 25, starša Tomaž in Neža, rojena Emeršič, umrla 13.4.1863, Vareja 25, stara 1 mesec
    - Marija Cafuta, rojena 10.3.1865, Vareja 25, starša Tomaž in Neža, rojena Emeršič, umrla 7.3.1890, Vareja 25, stara 24 let

3 Žlahtičevi

Lovrenc Žlahtič, rojen okrog 1730 poročen z Gero, Gradišča – 3 otroci:

Martin Žlahtič, rojen 10.11.1756, Gradišča, starša Lovrenc in Gera

Urša Žlahtič, rojena oktobra 1761, Gradišča, starša Lovrenc in Gera

Andrej Žlahtič, rojen 1.11.1765, Gradišča, starša Lovrenc in Gera, stanujoč Gradišča 81, Gradišča 87, Vareja 3, Grajena 4, Soviče 8 in morda Dravci 7, umrl 12.1.1842 v Sovičah 8, star »84 let« (dejansko je bil star 77 let), prvič poročen 23.1.1786 pri sv. Barbari z Nežo Pisanec, rojena 1766, poročni priči Martin Žuran in Tomaž Pisanec, drugič poročen pri Sv. Vidu 3.6.1810 z 20 let mlajšo Gero Krajnc, rojena 11.3.1785, Dravci 11, starša Matija in Katarina, boter Matija Vidovič in Marija, poročni priči Blaž Cafuta in Tomaž Krajnc, umrla?

- Jožef Žlahtič, rojen 28.12.1786, Gradišča 97, starša Andrej in Neža, rojena Pisanec, najbrž umrl v otroštvu, med dediči po očetu ga ni.
- Jožef Žlahtič, rojen 1.1.1794, Gradišča 97, starša Andrej in Neža, rojena Pisanec, ko deduje po očetu na zapuščinskem spisu piše, da živi na Hajdini. Na Hajdini najdem Jožefa Žlahtiča, poročenega 2.2.1815 z Uršulo Kancler iz Hajdine 49; ob poroki Jožef star 24 let, pripis, da je kmet, Uršula stara 28 let; priča Blaž Cafuta (kot pri očetovi drugi poroki), Uršula Žlahtič iz Sp. Hajdine umre od želodčnega raka leta 1830, stara 45 let; druga žena Magdalena Kojc
  - Ana Žlahtič, rojena 2.6.1818, Hajdina 49, starša Jožef in Uršula, rojena Vezjak
  - Marija Žlahtič, rojena 8.8.1831, Spodnja Hajdina 60, starša Jožef in Magdalena, rojena Kojc
    - Janez Žlahtič, rojen 29.5.1855, Sp. Hajdina 55, mama Marija Žlahtič, poročen 29.8.1880 z Marijo Plajnšek, rojena 15.6.1842, Zg. Hajdina, starša Jurij in Marija; vdova po Simonu Žitniku; drugič poročen 17.9.1882 z Barbaro Seler, rojena 1852, starša Anton Seler, lastnik hiše v Mariboru, in Marija.
    - Marija Žlahtič, rojena 9.9.1858, Sp. Hajdina 54, mama Marija Žlahtič
    - Štefan Žlahtič, rojen 20.1.1861, Sp. Hajdina 54, mama Marija Žlahtič, poročen 23.8.1886 s Terezijo Matevžič, rojena 27.9.1845, Mihovce pri Cirkovcah, starša Martin in Gera, rojena Dolenc
  - Jožef Žlahtič, rojen 3.10.1833, Sp. Hajdina 55, starša Jožef in Marija, rojena Kojc; boter Anton (nečitljiv priimek) in njegova žena Katarina, kmet iz Dravc (Drafzendorf)
- Mihael Žlahtič, rojen 26.7.1798, Gradišča 97, starša Andrej in Neža, rojena Pisanec – njega ni med dediči po očetu leta 1842
- Matija Žlahtič, rojen 12.2.1790, Gradišče 81, starša Andrej in Neža, rojena Pisanec, prvič poročen z Nežo Lamberšek, vdovec, vsaj od 1833 v zvezi in 21.11.1841 pri 51. letih drugič poročen z Ano Emeršič, rojena 1810, ob poroki stanujoča v Lancovi vasi 17, stara 31 let, umrla 22.12.1874 v Lancovi vasi 62, hčerko Nežo in sina Janeza sta imela že šest let pred poroko – pri drugi poroki piše, da je kmet v Lancovi vasi (morda zgolj ker je bil pri Ani), takrat je v Varejah kmetijo že prevzel sin Jakob in ima že prvega otroka; med Jakobom in Uršo je 30 let razlike, polbrat in sestra – 11 otrok
  - Marija Žlahtič, rojena 16.3.1811, Vareja 3, starša Matija in Neža, rojena Lamberšek
  - Marija Žlahtič, rojena 16.1.1812, Vareja 3, starša Matija in Neža, rojena Lamberšek poročena s Filipom Primožičem, rojen 1805, starša Anton in Neža, rojena Kolednik
  - Gera Žlahtič, rojena 5.3.1818, Vareja 3, starša Matija in Neža, rojena Lamberšek
  - Vid Žlahtič, rojen 2.5.1822, Vareja 3, starša Matija in Neža, rojena Lamberšek
  - Urša Žlahtič, rojena 5.9.1824, Vareja 24, starša Matija in Neža, rojena Lamberšek
  - Andrej Žlahtič, rojen 26.11.1826, Vareja 3, starša Matija in Neža, rojena Lamberšek
  - Martin Žlahtič, rojen 25.10.1829, Vareja 3, starša Matija in Neža, rojena Lamberšek; leta 1881 poročna priča mlajšemu bratu Antonu, kjer piše, da Martin stanuje v Jurovcih;
  - Neža Žlahtič, rojena 6.1.1834, Vareja, starša Matija in Ana, rojena Emeršič, prvič poročena z Jurijem Vogrincem, rojen 14.3.1828, Vareja 50, starša Blaž in Marija, rojena Kolednik, umrl 26.3.1868, star 40 let, Lancova vas 23, Neža drugič poročena 5.2.1872 z Janezom Arnušem, rojen 21.8.1837, Lancova vas 43, starša Janez in Marija, rojena Bezjak[1955]
  - Janez Žlahtič, rojen 5.12.1835, Vareja 3, starša Matija in Ana, rojena Emeršič, naknadno pozakonjen, umrl 21.2.1857, Lancova vas 17, star 21 let
  - Urša Žlahtič, rojena 24.8.1845, Vareja, starša Matija in Ana, rojena Emeršič, dekla v Lancovi vasi 62, poročena 13.5.1872 s Francem Foršneričem, rojen 17.9.1834, Pobrežje, starša Blaž in Urša, rojena Dominko, kmeta v Tržcu 39, vdovec po Tereziji Lajh v Pobrežju 79 od 17.2.1871
  - Anton Žlahtič, rojen 31.5.1849, Lancova vas 17, starša Matija in Ana, rojena Emeršič, ob poroki stanoval na Turniščah – Unterrann 46 – poročen 14.11.1881 s Katarino Zemljak, rojena 11.11.1861, starša Jožef in Marija, rojena Krajnc, iz Tržca; ob poroki stanujoča kot dekla na Turniščah 49
    - Anton Žlahtič, rojen 12.4.1882, Unterran 46, starša Anton in Katarina, rojena Zemljak, umrl 27.8.1882

[1955] Ohranjena ženitna pogodba: Johann Arnusch , Agnes Vogrinez, roj. Žlahtič (Lancova vas, št. 48), 1872.11.05; SI_ZAP/0486_00109.

- Ivan Žlahtič, rojen 9.8.1883, Unterran 46, starša Anton in Katarina, rojena Zemljak, usmrčen na vešalih mariborske jetnišnice 26.6.1925, poročen 21.6.1905 z Zofijo Žerak
- Anton Žlahtič, rojen 12.12.1885, Unterran 46, starša Anton in Katarina, rojena Zemljak, umrl 3.1.1966 v Barislovcih, poročen 4.10.1920 z Amalijo Finžger iz Lovrenca na Dravskem polju
- Franc Žlahtič, rojen 4.8.1889, Unterran 44, starša Anton in Katarina, rojena Zemljak, umrl 27.9.1889
- Avguštin Žlahtič, rojen 13.7.1892, Unterran 44, starša Anton in Katarina, rojena Zemljak, poročen 6.8.1916 s Hildo Pavlo Ano Valenčak iz Celja, stanujoča v Framu, Avguštin razglašen za mrtvega z dne 31.5.1945; na seznamu žrtev 2. svetovne vojne.
- Jožef Žlahtič, rojen 13.2.1901, Unterran 44, starša Anton in Katarina, rojena Zemljak, umrl 20.5.1982, poročen 10.7.1932 z Nežo Zagoršek, rojena 7.12.1899, umrla 10.9.1981 na Ptuju
  - Stanko Žlahtič, rojen 4.6.1929, starša Jožef in Neža, rojena Zagoršek, umrl 2.2.2007, poročen z Matildo, rojena 24.2.1930, umrla 14.6.2019

- Jakob Žlahtič, rojen 13.7.1815, Vareja 3, starša Matija in Neža, rojena Lamberšek, umrl 27.5.1889, Dravci 14 (v Tajni), poročen 1836 z Ano Voglar, rojena 27.3.1816, oče Vid, umrla 11.4.1876 v Varejah 49
  - Marija Žlahtič, rojena 8.5.1841, Vareja 3, starša Jakob in Ana, rojena Voglar, poročena 10.2.1863 z Antonom Petrovičem, rojen 10.5.1844, Soviče 14, starša Martin in Barbara (on je 1861 prevzel posest); botra v Dravcih pri Kozelih, župnik v družinski hiši zapiše domač priimek "Kosakovi" (Kosovi)
    - V šolski redovalnici tudi Blaž Petrovič, rojen 15.6.1864, Dravci 14, v matični knjigi in na župnijskem družinskem listu ga ni, morda kak sorodnik, ki je bil pri njih v skrbništvu
    - Marija Petrovič, rojena 5.1.1864, Soviče 14, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič, umrla 30.3.1878, 14 let
    - Ana Petrovič, rojena 30.3.1872, Soviče 17, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič, botra Vid in Marija Kozel, umrla 27.4.1947 v Majskem vrhu
    - Terezija Petrovič, rojena 3.1.1874, Soviče 14, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič (oče Jakob), botra Vid in Marija Kozel iz Dravc 5, poročena 30.1.1922 z Jurijem Cafuto, rojen 7.4.1889, Soviče 2, vdovec po Lizi Vindiš
    - Jože Petrovič, rojen 4.3.1876, Soviče 14, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič
    - Rozalija Petrovič, rojena 5.2.1878, Soviče 14, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič
  - Ana Žlahtič, rojena 13.4.1843, Vareja 3, starša Jakob in Ana, rojena Voglar, poročena 7.2.1869 z Henrikom Petričem, rojen 1844, Leskovec 12, starša Franc in Marija, rojena Kvar, ob njeni poroki so še živeli v Vareja 3
  - Terezija Žlahtič, rojena 28.9.1845, Vareja 3, starša Jakob in Ana, rojena Voglar, poročena 5.2.1872 s Simonom Drevenškom, rojen 22.10.1845, Skorošnjak 11, starša Janez in Urša, rojena Mlakar, služil v Spodnjem Leskovcu 10
  - Jurij Žlahtič, rojen 1.4.1853, Vareja 3, starša Jakob in Ana, rojena Voglar, poročen z Gero Vindiš, rojena 1851, oče Jakob, kasneje Vareja 49 – njuno domačijo po dražbah prevzamejo različni lastniki – Jožef Cafuta (Tejek), Jožef Petrovič (Kosov), Ivan Letič itd.
    - Terezija Žlahtič, rojena 1875, starša Jurij in Gertrud, umrla 4.1.1879, stara 3 leta in četrt, Vareja 3
    - Janez Žlahtič, 18.12.1876, Vareja 3, rojen starša Jurij in Gertrud, umrl 8.2.1879, star 2 leti
    - Anton Žlahtič, rojen 23.5.1878, Vareja 3, starša Jurij in Gera, umrl 23.5.1878, Vareja 3
    - Marija Žlahtič, rojena 1.3.1880, Vareja 49, starša Jurij in Gera, rojena Vindiš
    - Julijana Žlahtič, rojena 4.12.1882, Vareja 49 – samo Marija in Julijana sta na družinskem listu,
    - Neža Žlahtič, rojena 19.1.1886, Vareja 3, starša Jurij in Gera, rojena Vindiš, umrla 21.4.1888, Vareja 3

- Vid Žlahtič, rojen 9.6.1808, Vareja 3, starša Andrej in Neža, botra Blaž in Polona Cafuta, babica pri porodu Katarina Krajnc, poročen z Ano Peklič, rojena ?, oče Simon, stanujoča na Grajeni 4, umrla 6.4.1843 v Grajeni (priimek ob

smrti zapisan Shlahtizh), Vid Žlahtič pri 38. letih 7.2.1847 drugič poročen z Gero Ribič, rojena 1810, oče Tomaž, pri drugi poroki stara 36 let, vdova po Antonu Ribiču iz Krčevine 55

- Martin Žlahtič, rojen 7.9.1832, Grajena 4, starša Vid Žlahtič, halbbauer, in Ana, rojena Peklič, umrl 21.11.1832
- Terezija Žlahtič, rojena 5.10.1833, Grajena 4, starša Vid in Ana, rojena Peklič, umrla 4.2.1843 v Grajeni
- Marija Žlahtič, rojena 8.8.1836, Grajena 4, starša Vid in Ana, rojena Peklič
- Franc Žlahtič, rojen 23.9.1849, Krčevina 55, starša Vid in Gera, rojena Skok, poročen 14.2.1879 z Barbaro Voisk, rojena 1854, Dornava 51, starša Simon in Barbara, rojena Šegula
  - Tomaž Žlahtič, rojen 6.12.1887, Dornava 51, starša Franc in Barbara, rojena Vojsk
  - Jakob Žlahtič, rojen 1892, Dornava 51, umrl 24.8.1892, star 4 mesecev

- Matija Žlahtič, rojen 16.2.1811, Vareja 3, starša Andrej in Gera, rojena Krajnc, botra Blaž in Polona Cafuta, babica pri porodu Katarina Krajnc – soimenjak polbrata;
- Katarina Žlahtič, rojena ?, oče Andrej Žlahtič, na zapuščinskem spisu navedeno, da je poročena v Pobrežje.
- Gera Žlahtič, rojena 14.3.1813, Vareja 3, starša Andrej in Gera, rojena Krajnc, poročena z Matevžem Kmetcem, Vareja 36, tudi ona je med osmimi dediči po očetu
  - Neža Kmetec, rojena 17.12.1845, Vareja 36, gormanska starša Matevž in Gera, rojena Žlahtič, poročena 7.2.1869 s Simonom Portenšlagerjem, rojen 1840, Lancova vas 40, starša Matija in Elizabeta, rojena Pišec
    - Janez Portenšlager, rojen 1878, Lancova vas 40, starša Simon in Neža, rojena Kmetec, umrl 3.3.1879, star 6 mesecev
- Franc Žlahtič, rojen 13.10.1818, Grajena 7, starša Andrej in Gera, rojena Krajnc, umrl 20.2.1878 na Soviče 8, ob poroki tudi stanoval v Sovičah, poročen v Leskovcu 24.2.1840, njegova poročna priča Jakob Žlahtič, Frančev bratranec, žena Gera Mlakar, oče Tomaž, umrla 8.11.1857, Soviče 8, stara 39 let,
  - Andrej Žlahtič, rojen 16.11.1841, Soviče 8, starša Franc in Gera, rojena Mlakar, umrl 30.8.1871, star 30 let
  - Gera Žlahtič, rojena 27.2.1847, Soviče 8, starša Franc in Gera, rojena Mlakar, umrla 17.12.1850, stara 4 leta
  - Filip Žlahtič, rojen 20.4.1851, Soviče 8, starša Franc in Gera, rojena Mlakar
  - Elizabeta Žlahtič, rojena 21.10.1843, Soviče 8, starša Franc in Gera, rojena Mlakar, pri poroki stara 34, starša Franc in Gera, rojena Mlakar, poročena 3.6.1878 z Jožefom Erlačem, rojen 1853, Soviče 3, starša Jurij in Ana, rojena Drevenšek, 29.5.1879 je vpisana v zemljiško knjigo (vložna številka 33, Dravci), priča Jakob Žlahtič
    - Johana Erlač, rojena 30.11.1881, Soviče 8, starša Jožef in Elizabeta, rojena Žlahtič, umrla 6.12.1881
    - Marija Erlač, rojena 24.3.1874, starša Jože in Elizabeta, rojena Žlahtič
    - Erlačeva prezadolžena, zato leta 1891 posest kupita Janez in Gera Milošič, stara starša Viktorja Milošiča, ki posest prevzame po očetu Mihaelu leta 1961.
- Ana Elizabeta Antonija Žlahtič, rojena 15.5.1821, Grajena 1, krščena pri Sv. Petru in Pavlu na Ptuju, starša Andrej in Gera, rojena Krajnc, umrla 19.4.1822, Grajena 4
- Ana Žlahtič, rojena 15.4.1826, Grajena 4, krščena pri Sv. Petru in Pavlu na Ptuju, starša Andrej in Gera, rojena Krajnc – ona je med dediči po očetu.
- Janez Žlahtič, rojen 27.5.1823, Grajena 4, krščen pri Sv. Petru in Pavlu na Ptuju, starša Andrej in Gera, rojena Krajnc, ob poroki stanujoč Dravci 7 pri Sv. Vidu (v MK v Cirkulanah piše, da biva na očetovem posestvu v Dravcih), poročen 9.9.1855 pri Sv. Barbari z 12 let mlajšo Marijo Preifer (Fajfer, Labiševa), rojena 10.1.1835, Gradišče 19, starša Jakob in Katarina, rojena Galonič, njemu poročna priča Jakob Žlahtič (nečak), njej Mihael Galonič; Marija Žlahtič je vpisana kot babica pri več porodih v Dravcih 5, pri Kozelovih
  - Mihael Žlahtič, rojen 7.9.1856, Dravci 7, starša Janez in Marija, rojena Pfeifer, boter Andrej Krajnc (dedek Bračičevih), poročen 4.2.1889 z Margareto Vindiš, rojena 10.4.1859, Soviče 7, starša Andrej in Gera, rojena Brlek
    - Andrej Žlahtič, rojen 13.11.1891, Gradišče 150, starša Mihael in Marjeta, rojena Vindiš, gorman, umrl 1.6.1960 v Gradiščah, poročen 2.3.1924 z Marijo Letonja, rojena 4.4.1895, Vareja 24 (viničarija), nezakonska hči Julijane Letonja (oče Anton)[1956]

[1956] Julijana kasneje poročena z Janezom Habjaničem (Žepekovim) iz Sovič.

- Marija Žlahtič, Dravce 12, rojena 8.3.1924, starša Andrej in Marija, rojena Letonja, poročena 18.1.1947 v Cirkulanah z Ivanom (Janez) Jurgecem, rojen 21.8.1924, Dravci 11, umrl 26.7.1977 v Gradiščah; mama Neža Vindiš, rojena 22.12.1902, dekla Dravce 11, očetovstvo priznal Janez Jurgec, nato z Nežo poročena 25.1.1926, boter Jožef in Roza Cafuta, Dravce 9
- Ludvik Žlahtič, rojen 24.7.1925, Gradišče, starša Andrej in Marija, rojena Letonja, delavec, septembra 1944 se je pridružil partizanom in postal komandir zaščitne stanice Okrajnega odbora OF v Gornjih Halozah. Nemci so ga ujeli in ustrelili 24.4.1945 na Planjskem blizu Majšperka, njegovo ime je na spomeniku sredi Cirkulan, a z napačno letnico rojstva.

- Marija Žlahtič, rojena 24.4.1871, Dravci 7, starša Janez in Marija, roj. Fajfer, umrla 29.2.1872, 10 mesecev
- Janez Žlahtič, rojen 17.12.1858, Dravci 7, starša Janez in Marija, rojena Pfeifer, boter Andrej Krajnc, umrl 26.1.1919, poročen 4.2.1883 z Nežo Petrovič, rojena 28.12.1840, Velika Varnica 62, starša Andrej in Barbara, rojena Skok, ob poroki stanovala pri bratu v Veliki Varnici, samska, kot omožena preužitkarica je umrla 30.4.1911
  - Janez in Neža Žlahtič sta bila botra Jožefu Miložiču, rojen 20.1.1886 pri njih doma na Dravci 7, neporočena mama Terezija Miložič (oče Jurij), oče otroka NN, umrl takoj po krstu 21.1.1886
  - Pri njih je živel Jurij Hlupič, rojen 1873, Dravci 8, vpisan v OŠ Videm 1879
  - Ivan Žlahtič je bil tudi skrbnik Ivana Hrge, rojen 6.5.1891, Šturmovci, v šol. letu 1902/03 je hodil iz Dravc v OŠ Videm
  - Jurij Žlahtič, rojen 2.4.1884 (str. 164), Dravci 7, starša Janez in Neža, rojena Petrovič, umrl 15.2.1968 (Dravci 8), borec na Soški fronti, poročen 13.5.1907 z Marijo Vidovič, rojena 27.5.1881, Pobrežje, starša Jakob Vidovič (Jurekov) in Marija, rojena Cafuta, umrla 17.10.1938 v Dravci 7
    - Jurij Žlahtič je bil skrbnik Janeza Štraserja, rojen 10.5.1897, Pobrežje, iz Dravc 7 hodil v OŠ Videm v šolskem letu 1908/09
    - Ana Žlahtič, rojena 22.7.1908, Dravce 7, starša Jurij in Marija, rojena Vidovič, umrla 5.4.1994, poročena z Janezom Kodričem v Spodnji Pristavi pri Cirkulanah
      - Jože Kodrič, starša Janez in Ana, rojena Žlahtič, stanujoč v Velenju
      - Marija Kodrič, starša Janez in Ana, rojena Žlahtič, stanujoča v Pristavi, poročena Burg
    - Anton Žlahtič, rojen 12.1.1910, starša Jurij in Marija, rojena Vidovič, umrl 11.10.1944, ustreljen s strani Nemcev na domačem dvorišču, pokopan v Leskovcu
    - Alojz Žlahtič, rojen 27.5.1911, Dravci 7, starša Jurij in Marija, rojena Vidovič, umrl 20.8.1911 (sušica)
    - Marija Žlahtič, rojena 9.1.1915, starša Jurij in Marija, roj. Vidovič, umrla 28.2.1915, stara 6 tednov, vžgalnica
    - Mrtvorojen deček Žlahtič, starša Jurij in Marija, roj. Vidovič, rojen 16.11.1916
    - Franc Žlahtič, rojen 15.9.1921, starša Jurij in Marija, roj. Vidovič, Dravce 7, 10.1.1948 poročen z Rozalijo Solina iz Stojnc, umrl 2.6.1996
      - Roman Žlahtič, starša Franc in Rozalija, rojena Solina
      - Janez Žlahtič, starša Franc in Rozalija, rojena Solina
    - Angela Žlahtič, rojena 28.3.1930, starša Jurij in Marija, roj. Vidovič, neporočena, brez potomcev, zaposlena v železarni na Koroškem, po upokojitvi živela v Borštu, umrla 8.11.2004 na Ptuju
    - Jožefa Žlahtič, rojena 16.3.1913, starša Jurij in Marija, rojena Vidovič, umrla 24.5.2000, Dravci 8, poročena 29.5.1939 z Vincencem Mohorkom, rojen 14.1.1915, Trnovec, starša Franc in Ana, rojena Šprah, umrl med mobilizacijo v nemški vojski neznano kje, po odločbi je 28.8.1944 datum, ki ga zanesljivo ni preživel, 15.10.1952 razglašen za mrtvega
      - Marija Mohorko, rojena 29.1.1940, starša Vincenc in Jožefa, rojena Žlahtič, umrla 28.11.2022, od 1993 njen partner Mirko Kramberger, rojen 5.5.1953, Placar, umrl 9.6.2006 v Dravcih 8

- Alojzija Mohorko, rojena 30.5.1941, Dravci 7, starša Vincenc in Jožefa, rojena Žlahtič, poročena 19.2.1966 z Janezom Gabrovcem, rojen 13.5.1941, Belavšek 33 (oče Franc, mama Elizabeta Flajšman; brat Antona Gabrovca iz Dravc 3), stanujoča na Vidmu pri Ptuju
  - Sonja Gabrovec, rojena 25.4.1967, starša Janez in Alojzija, rojena Mohorko, poročena z Romanom Kociprom, rojen 1969
    - Aleš Gabrovec Kociper, rojen 1988
  - Brigita Gabrovec, rojena 20.9.1975, starša Janez in Alojzija, rojena Mohorko, poročena z Markom Paničem, rojen 1980
    - Anej Gabrovec Herega, rojen 1998
    - Nik Gabrovec Panič, rojen 2008
- Gizela Ana Mohorko, rojena 10.6.1944, Dravci 7 (Drauwang, vpis v vojaški RMK v Leskovcu), starša Vincenc in Jožefa, rojena Žlahtič, umrla 22.9.1944, smrt pri nemški oblasti v Leskovcu prijavil dedek Jurij Žlahtič (Georg Schlachtitsch)
- Milica Žlahtič, rojena 17.3.1955, Dravci 7, oče Blaž Hudin iz Založja na Hrvaškem, mama Jožefa Mohorko, rojena Žlahtič, poročena 2.12.1972 s Francem Mlakarjem, rojen 1.12.1947, starša Anton in Marija, rojena Kleneček, stanujoča Dravci 17
  - Marija Mlakar, rojena 2.2.1973, starša Franc in Milica, rojena Žlahtič, poročena na Borlu 22.8.1998 z Jankom Vaupotičem, rojen 27.11.1968, Dravci 12, starša Slavko in Rozalija, rojena Bedrač, 22.8.1998, danes stanujoča Dravci 12a
    - Sandi Vaupotič, rojen 22.10.1993, starša Janko in Marija, rojena Mlakar
    - Simon Vaupotič, rojen 1.8.1999, starša Janko in Marija, rojena Mlakar
  - Irena Mlakar Cizerl, rojena 1.9.1981, starša Franc in Milica, rojena Žlahtič, poročena 19.9.2015 z Dušanom Cizerlom, rojen 25.11.1971, Janežovski vrh, danes stanujoča Dravci 17
    - Nejc Cizerl, rojen 22.10. 2010, starša Dušan in Irena, rojena Mlakar
    - Rene Cizerl, rojen 14.4.2015, starša Dušan in Irena, rojena Mlakar

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 7:
Vidovič - Cafuta – Korpič

1 Najstarejši člani družine Vidovič

Jurij Vidovič, rojen okrog 1670 poročen s Heleno, rojena okrog 1670-80, umrla 10.12.1742, Dravci 6

- Katarina Vidovič, rojena okrog 1700, Dravci, oče Jurij, poročena 25.11.1725 z Vidom Korenom
- Helena Vidovič, rojena okrog 1700, Dravci, starša Jurij in Helena Vidovič, poročena 4.2.1728 z Janezom Zednikom
- Urša Vidovič, rojena okrog 1720, Dravci, oče Jurij, poročena 1744 s Filipom Jurgecem

Matija Vidovič, rojen okrog 1670

- Ana Vidovič, rojena okrog 1700, Dravci, oče Matija, 24.11.1723 poročena z Jakobom Kolednikom iz Varej

Filip Vidovič, rojen okrog 1670

- Marija Vidovič, rojena okrog 1700, Dravci, oče Filip, poročena 25.11.1725 s Fabijanom Habjaničem
- Morda njegov sin Matija, rojen 1718

Mihael Vidovič, rojen okrog 1670

- Gera Vidovič, rojena okrog 1700, 25.11.1725 poročena z Štefanom Zrncem iz Najdešnice

Vid Vidovič, rojen okrog 1690

- Magdalena Vidovič, rojena okrog 1715, oče Vid, poročena 8.5.1737 z Janezom Žuranom iz Sv. Barbare

Urša Vidovič, rojena 1698, umrla 19.4.1761, stara 63 let – verjetno snaha

Vid Vidovič, rojen okrog 1715

- Marius Vidovič, rojen okrog 1745, oče Vid iz Dravez, dominio Sauritsch, poročen 26.11.1770 z Gero Bedrač iz Varej (oče Sebastijan), priči Jurij Vidovič in Martin Habjanič

Filip Vidovič, rojen okrog 1695, umrl 15.2.1767, Dravci 3

- Jožef Vidovič, rojen 1742, oče Filip, umrl 18.3.1757, star 15 let.
- Marija Vidovič, rojena okrog leta 1730, oče Filip, januarja 1752 se poroči s Fabianom Belšakom iz Gradišč, priča Matija Habjanič
- Matija Vidovič, oče Filip, rojen 1718, umrl 26.10.1791, star 73 let na Dravci 8, poročen 28.1.1753 z Marijo Vindiš, rojena okrog leta 1727, Leskovec, oče Jurij, umrla 26.1.1797, stara 70 let, Dravci 8
  - Jakob Vidovič, rojen 1749, umrl 4.5.1768, Dravci 8, star 19 let
  - Janez Vidovič, rojen okrog 1758, poročen z Marijo, rojena 1765, umrla 1792, stara 27 let, Dravci 8
    - Ana Vidovič, rojena 1776, umrla 9.4.1800, Dravci 9 – verjetno snaha
    - Marija Vidovič, rojena 3.11.1789, Dravci 6, starša Janez in Marija, botra Vid in Marija Krajnc
  - Neža Vidovič, rojena december 1760, Dravci 8, starša Matija in Marija, rojena Vindiš, umrla 16.1.1761, stara "4 dni"
  - Ana Vidovič, rojena 26.3.1762, Dravci, starša Matija in Marija, rojena Vindiš, botra Jakob in Marija Merc, umrla 9.3.1766, stara 4 leta
  - Matevž Vidovič, rojen 20.8.1765, Dravci 8, starša Matija in Marija, rojena Vindiš, botra Jakob in Marija Merc, umrl 19.1.1841, star 76 let (zanj zapuščinski spis s sodišča Borl, kjer piše, da je njegov naslednik Filip Rakuš, datum 19.6.1841), na Dravci 16, poročen 25.1.1813 star 47 let z Marijo Voglar, rojena 30.12.1771, Dravci 16, starša Matija in Marija, rojena Weisbacher, ob poroki stara "43 let"
  - Jurij Vidovič, rojen 14.4.1769, Dravci 8, starša Matija in Marija, rojena Vindiš, botra Jakob in Marija Merc
  - Gera Vidovič, rojena 17.3.1772, Dravci 8, starša Matija in Marija, rojena Vindiš, botra Jakob in Marija Merc
  - Mihael Vidovič, rojen 29.9.1775, Dravci 4, Dravci 8, starša Matija in Marija, rojena Vindiš, botra Jakob in Marija Merc iz Repišč, poročen z Marijo, rojeno 1772, umrla 25.6.1796, stara 24 let na Dravci 8
  - Jožef Vidovič, rojen 17.3.1750-51, starša Matija in Marija, botra Martin in Apolonija Weisbacher, umrl 2.3.1826, star 75 let, Dravci 8, poročen z Uršo Vidovič, rojena 1761, oče Blaž Vidovič, umrla 6.11.1836, stara 75 let na Dravci 8
    - Luka Vidovič, rojen 16.10.1780, Dravci 8, starša Jožef in Urša Vidovič, botra Vid Krajnc in Magdalena Habjanič, umrl 23.10.1780, star 8 dni[1957]
    - Sebastijan Vidovič, rojen 12.1.1782, Dravci 8, starša Jožef in Urša, botra Vid Krajnc in Magdalena Habjanič, poročen 3.2.1806 z Lucijo Mlakar (roj. 1785), priči Vid Cafuta in Fabijan Feguš, umrl 1.7.1807, star 25 let, Dravci 8
      - Marija Vidovič, rojena 4.3. 1807, Dravci 8, starša Sebastijan in Lucija, rojena Mlakar, botra Tomaž in Neža Krajnc
    - Urša Vidovič, rojena 23.9.1784, Dravci 8, starša Jožef in Urša, botra Vid Krajnc in Magdalena Habjanič, poročena 6.12.1804 z Andrejem Brlekom, rojen 1781, priči Andrej Brlek in Sebastijan Feguš
    - Vid Vidovič, rojen 29.3.1787, Dravci 8, starša Jožef in Urša, botra Vid Krajnc in Magdalena Habjanič
    - Marija Vidovič, rojena 22.6.1790, Dravci 8, starša Jožef in Urša, botra Vid Krajnc in Magdalena Habjanič, umrla 8.2.1792 na Dravci 8

[1957] Morda je bila tri leta pred Luko temu Jožefu rojena hči Marija, mama Urša naj bi bila druga od te, ki je rodila preostale otroke Jožefa Vidoviča:
Marija Vidovič, rojena 25.9.1777, Dravci 2, starša Jožef in Urša (oče Gregor iz Strmca), boter Matija Voglar in Marija iz Dravc; pri poroki stanujoča Dravci 8, umrla je 6.3.1821 v Markovcih 29 kot mlinarica, stara 45 let, poročena pri 13. letih 28.2.1791 z Jakobom Lubcem (star 22 let) iz Markovc:

- Matija Lubec, rojen 5.1.1793, Markovci, starša Jakob in Marija, rojena Vidovič
- Marija Lubec, rojena 23.10.1794, Markovci, starša Jakob in Marija, rojena Vidovič, umrla 13.8.1799
- Marija Lubec, rojena 19.8.1797, Markovci, starša Jakob in Marija, rojena Vidovič
- Jurij Lubec, rojen 21.3.1800, Markovci 29, starša Jakob in Marija, rojena Vidovič
- Marija Lubec, rojena 11.12.1802, Markovci 29, starša Jakob in Marija, rojena Vidovič, umrla 17.3.1804
- Jakob Lubec, rojen 26.8.1805, Markovci 29, starša Jakob in Marija, rojena Vidovič, umrl 10.8.1806
- Blaž Lubec, rojen 1810, umrl 21.6.1813 star 3 leta in 1/3.

- Jožef Vidovič, rojen okrog 1793 (rojstva ni v RMK), oče Jožef, pri poroki stanujoč Dravci 4, poročen 27.10.1823 z Marijo Vindiš, rojena 1801, oče Martin
  - Ana Vidovič, rojena 19.3.1824, Dravci 8, starša Jožef in Marija, rojena Vindiš
  - Neža Vidovič, rojena 18.12.1825, Dravci 8, starša Jožef in Marija, rojena Vindiš
  - Simon Vidovič, rojen 11.10.1829, Dravci 8, starša Jožef in Marija, rojena Vindiš
  - Apolonija Vidovič, rojena 15.12.1837, Dravci 8, starša Jožef in Marija, rojena Vindiš
- Marija Vidovič, rojena 21.2.1794, Dravci 8, starša Jožef in Urša, botra Vid Krajnc in Marija, umrla junija 1796, stara 2 leti
- Andrej Vidovič, rojen 19.10.1795, Dravci 9, starša Jožef in Urša, botra Vid in Marija Krajnc, umrl 12.10.1798, star 3 leta
- Jakob Vidovič, rojen 10.5.1798, Dravci 8, starša Jožef in Urša, botra Vid in Marija Krajnc, umrl 17.12.1799, star 1 leto
- Barbara Vidovič, rojena 12.11. 1803, Dravci 8, starša Jožef in Urša, botra Vid in Marija Krajnc (Vidovič?), poročena 4.5.1833 z Andrejem Krajncem, letnik 1802, starša Martin in Marija, rojena Belšak – mlajša sestra od Marije
  - Ana Vidovič, rojena 14.7.1825, Dravci 8, oče NN, mama Barbara, pred poroko stanovala na Dravci 10, poročena 28.2.1848 s Simonom Bračičem, otroci rojeni v Dravcih, kasneje selitev v Vareja 27(1) – Kovačevo
- Marija Vidovič, rojena 9.5.1800, Dravci 8, starša Jožef in Urša, botra Vid in Marija Krajnc, umrla 31.8.1862 v Dravcih 8, stara "70 let", poročena 16.2.1829 z Janezom Cafuto, rojen 1806, Gradišče, starša Matija in Marija, pri poroki mladoleten, priči Jurij Feguš in Jakob Cafuta; Janez Cafuta 13.2.1871 drugič poročen pri 64. letih z 19 let mlajšo Terezijo Šegula (Šul), rojena 1825, starša Matija in Neža, rojena Kolednik, vdova po Juriju Šircu iz Tržca 91, umrla na Ptuju (v hiralnici), 11.7.1896, stara 70 let;
  - Marija Cafuta, rojena 16.2.1830, Dravci 8, starša Janez in Marija, rojena Vidovič, botra Tomaž in Marija Vidovič, poročena 22.2.1852 z Janezom Žuranom, rojen 1821, Stojnci 41, starša Filip in Urša
  - Martin Cafuta, rojen 7.11.1832, Dravci 8, starša Janez in Marija, rojena Vidovič, botra Tomaž in Marija Vidovič, umrl 4.1.1835, star 2 leti
  - Ana Cafuta, rojena 9.5.1836, Dravci 8, starša Janez in Marija, rojena Vidovič, botra Tomaž in Marija Vidovič, umrla?
  - Lovrenc Cafuta, rojen 9.8.1839, Dravci 8, starša Janez in Marija, rojena Vidovič, botra Tomaž in Marija Vidovič, poročen 21.1.1865 z Marijo Milošič, umrla 5.3.1881 v bolnišnici na Ptuju od pljučnice, stara 41 let; Lovrenc po njeni smrti proda domačijo v Dravcih Korpičevima; 19.2.1882 star 43 let se drugič poroči z vdovo Apolonijo Rodošek (rojeno Papeš) iz Dolene 35, stara 40 let, poroka je bila pri sv. Trojici v Podlehniku, ob poroki piše, da Lovrenc živi v Dravcih.
  - Terezija Cafuta, rojena 25.4.1842, Dravci 8, starša Janez in Marija, rojena Vidovič, poročena 27.5.1872 z Miho Pulkom, rojen 16.9.1828, Rodni vrh 46, starša Štefan in Marija, rojena Vaupotič, vdovec po Geri Strmšek, Rodni vrh 53 pri Podlehniku)
    - Mihael Pulko, rojen 1874, Rodni vrh 53, starša Mihael in Terezija, rojena Cafuta, umrl 14.2.1875, od angine, star 5 mesecev
    - Martin Pulko, rojen 1878-79, Rodni vrh 53, starša Mihael in Terezija, rojena Cafuta, umrl 6.7.1880, star leto in pol

2 Drugi prebivalci te hiše:

- Tu se je rodila tudi Ana Hvalec, rojena 26.7.1834, Dravci 8, oče NN, mama Ana
- Jurij Hlupič tukaj bival pred poroko leta 1868, nato najemnik pri Weisbacherjevih

*

8.2.1872 kupita Jožef in Neža Korpič

Pod Korpičem sta bila najemnika hiše Anton Kristovič, rojen 18.2.1840, Stojnci, oče NN, mama Terezija, pred poroko stanujoč Šturmovci 19, poročen 2.2.1863 pri sv. Vidu z Antonijo Krajnc, rojena 18.8.1835, Pobrežje 34, starša Andrej in Urša, pred poroko stanujoča Šturmovci 12.

V 20. stoletju tu vse do danes bivajo potomci Jožefa Korpiča – za opis družine glej Dravci 4 *(prej Dravci 2)*.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 11: Krajnc – Horvat

1 Najstarejši registrirani Krajnci v Dravcih:

Martin Krajnc, rojen okrog 1648, umrl 15.9.1738, star 90 let

Matija Krajnc, rojen 1667, umrl 27.12.1747

Elizabeta Krajnc, rojena 1682, umrl 1.4.1758 - priženjena

Jurij Krajnc, rojen 1689, umrl 30.6.1764, star 75 let

Matija Krajnc, rojen 1698, umrl 20.4.1761, star 63 let

Marija Krajnc, rojena 1697, umrla 14.6.1747, Dravci, stara 50 let

Matija Krajnc, rojen 1701, umrl 29.6.1768, star 67 let

Matija Krajnc, rojen 1715, umrl 23.8.1761, star 45 let

Andrej Krajnc, rojen 1721, umrl 20.9.1766, star 45 let

Marija Krajnc, rojena 1724, umrla 2.4.1759, stara 35 let

Marija Krajnc, rojena 1733, umrla 26.6.1768, stara 35 let

Ignac Krajnc, rojen 1751, oče ni zapisan, umrl 29.1.1766, star 14 let

Matija Krajnc, rojen okrog 1730, poročen 31.3.1756 z Marijo Weisbacher, rojena okrog 1730, oče Martin

- Jurij Krajnc, rojen 31.3.1756, Dravci, starša Matija in Marija, botra Martin Weisbacher in Elizabeta Feguš, umrl 12.4.1756, star 6 dni

- Matija Krajnc, rojen 6.2.1758, Dravci, starša Matija in Marija, botra Martin Weisbacher in Elizabeta Feguš, dominion Ankenstein.

Vid Krajnc, rojen okrog 1700

- Marija Krajnc, rojena 1727, oče ne more biti Anton, umrla 3.3.1746, stara 19 let
- Martin Krajnc, rojen 1729-30, oče Vid, umrl 14.2.1739, star 9 let
- Andrej Krajnc, rojen okrog 1735, oče Vid, poročen 13.2.1761 z Elizabeto Lesjak iz Sovič (oče Vid), priči Simon Mlakar in Martin Habjanič
  - Jožef Krajnc, rojen 15.3.1766, oče Andrej, umrl 29.3.1766, star 14 dni
  - Sebastjan Krajnc, rojen 4.1.1764, starša Andrej in Elizabeta, boter Valentin Fridauer in Neža
  - Filip Krajnc, rojen aprila 1768, oče Andrej, umrl 27.8.1768, star 4 mesece
  - Jožef Krajnc, rojen 5.3.1770, starša Andrej in Elizabeta, boter Valentin Fridauer
  - Urša Krajnc, rojena 24.9.1771, starša Andrej in Elizabeta, botra Matija in Neža Potočnik, umrla 24.9.1771, stara 1 dan
  - Katarina Krajnc, rojena 4.11.1773, Dravci 9, starša Andrej in Elizabeta, botra Matija in Neža Potočnik, kmeta iz Varej
  - Gera Krajnc, rojena 25.2.1785, Dravci 13, starša Andrej in Elizabeta, rojena Lesjak, botra Mihael in Marija Weisbacher
- Urša Krajnc, rojena okrog 1720, Dravci, oče Vid, poročena 15.5.1747 z Martinom Voglarjem, Repišče, oče Mihael
- Apolonija Krajnc, rojena 1729, Dravci, oče Vid, umrla 30.11.1803, stara 74 let, Dravci 14 (Apolonija Weisbacherin), poročena z Mihaelom Weisbacherjem – 6 otrok.

Anton Krajnc, rojen 1694, umrl 5.12.1756, star 62 let – verjetno poročen z Marijo, rojena 1697, umrla 7.11.1772, stara 75 let na Dravci 9

- Matija Krajnc, rojen okrog 1725, oče Anton, poročen 11.2.1753 s Heleno Petrovič (oče Matija), priči Martin Weisbacher in Martin Jagodič, ona umrla 25.10.1758, stara 30 let
  - Andrej Krajnc, rojen 1751, Dravci, oče Matija, umrl 17.3.1755, star 3 leta
  - Martin Krajnc, rojen 1754, Dravci 12, oče Matija, umrl 17.2.1761, star 6 let
- Andrej Krajnc, rojen okrog 1727, oče Antonc, umrl 28.9.1791, star 64 let na Dravci 11, poročen 26.11.1752 z Marijo Habjanič iz Varej (oče Jurij), priči Jurij Weisbacher in Matija Krajnc – preseljen na Dravci 11
- Marija Krajnc, rojena okrog 1730, oče Anton, poročena 23.1.1757 z Martinom Habjaničem (oče Jurij iz Varej)
- Neža Krajnc, rojena okrog 1745, oče Anton, poročena 17.1.1770 z Janezom Bedračem iz Dravc 5, priči Filip Feguš in Martin Weisbacher
- Filip Krajnc, rojen okrog 1750, Dravci 9, oče Anton, poročen z Uršo ali Ano
  - Neža Krajnc, rojena okrog 1780, oče Filip
    - Marija Krajnc, rojena 12.3.1807, Dravci 9, oče N.N., mama Neža (oče Filip), boter Jožef Arnejčič in Marija
  - Matevž Krajnc, rojen 1789, oče?, umrl 22.3.1789, star 1 mesec
  - Barbara Krajnc, rojena okrog 1790, oče Filip
    - Jurij Krajnc, rojen 4.5.1809, Dravci 2, oče N.N., mama Barbara (oče Filip), botra Tomaž Vidovič in Marija
  - Elizabeta Krajnc, krščena 17.11.1793, Dravci 8, starša Filip in Urša, botra Jožef Vidovič in Maria
- Vid Krajnc, rojen okrog 1745, oče Anton, poročen 16.1.1769 z Marjeto (Marijo) Habjanič, rojena 1742, Vareja, oče Jurij, umrla 6.4.1817, stara 76 let, priči Andrej Krajnc in Mihael "Weispocher", otroci imajo iste botre, Vid Kranjc in njegova žena sta bila botra pri vseh otrocih Jožefa in Urše Vidovič (1780-1803), ter pri Voglarjih v letih 1770-71
  - Ana Krajnc, rojena 9.6.1769, Dravci 9, starša Vid in Marija, botra Mihael Weisbacher in Marija Voglar
  - Simon Krajnc, rojen 18.10.1770, Dravci 9, starša Vid in Marjeta, rojena Habjanič, boter Mihael Weisbacher in Marija Voglar, umrl 1.4.1776, star 6 let

- Jožef Krajnc, rojen 10.3.1774, Dravci 9, starša Vid in Marija, botra Mihael Weisbacher in Marija Voglar
- Matija Krajnc, rojen 7.5.1777, Dravci 9, starša Vid in Marija, boter Mihael Weisbacher in Marija Voglar iz Dravc
- Marija Krajnc, rojena 7.1.1780, Dravci 9, starša Vito in Marjeta, boter Michael Weisbacher in Maria Voglar
  - Marija Krajnc, rojena 28.7.1813, Dravci 9, oče NN, mama Marija Krajnc (oče Vid), boter Andrej Žlahtič, babica Apolonija Vogrinec
- Lovrenc Krajnc, rojen 3.8.1782, Dravci 9, starša Vid in Marjeta, boter Mihael Weisbacher in Marija Voglar, umrl 7.8.1782, star „8 dni“
- Neža Krajnc, rojena 5.1.1785, Dravci 9, starša Vid in Marjeta, botra Mihael Weisbacher in Marija Voglar
- Matija Krajnc, rojen 8.2.1789, Dravci 9, starša Vid in Marija, botra Matej Voglar in Gera Weisbacher
- Vid Krajnc, rojen 1.6.1790, Dravci 9, starša Vid in Marija, botra Matej Voglar in Gera Weisbacher
- Filip Krajnc, rojen 19.4.1772, Dravci 9, starša Vid in Marija, botra Matija Voglar in Marija od Mihaela Weisbacherja, umrl 25.2.1839, star 67 let, prvič poročen 12.2.1798 z Ano; drugič poročen 7.6.1812 z Gero Koren, rojena 1779, oče Janez, priči Anton Mlakar in Martin Vidovič, umrla 11.7.1841, stara 66 let, Dravci 9 (on pri poroki star 40, ona 33 let)
  - Vid Krajnc, rojen 12.6.1799, Dravci 9, starša Filip in Ana, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 27.3.1806, star 7 let
  - Marija Krajnc, rojena okrog 1800, oče Filip
    - Mihael Krajnc, rojen 21.9.1822, Dravci 9, oče N.N., mama Marija (oče Filip)
  - Marija Krajnc, rojena 30.4.1813, Dravci 9, starša Filip in Gera, rojena Koren
  - Fabian Krajnc, rojen 20.1.1815, Dravci 9, starša Filip in Gera, rojena Koren, umrl 24.1.1824, star 9 let
  - Helena Krajnc, rojena 28.4.1817, Dravci 9, dvojčica, starša Filip in Gera, rojena Koren, botra Jožef in Urša Vidovič, umrla 22.10.1821, stara 4 leta
  - Jožef Krajnc, rojen 22.1.1820, Dravci 9, starša Filip in Gera, rojena Koren, botra Jožef in Urša Vidovič
  - Neža Krajnc, dvojčica, rojena 10.1.1823, Dravci 9, starša Filip in Gera, rojena Koren
  - Apolonija Krajnc, dvojčica, rojena 10.1.1823, Dravci 9, starša Filip in Gera, rojena Koren, umrla 13.1.1823, stara 3 dni
  - Filip Krajnc, rojen 28.4.1817, Dravci 9, dvojček od Helene, starša Filip In Gera, rojena Koren, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl?, poročen z Marijo Bezjak, umrla 22.3.1869
    - Katarina Krajnc, rojena 22.11.1842, Dravci 9, starša Filip in Marija, rojena Bezjak, umrla 8.10.1870
    - Marija Krajnc, rojena 24.2.1848, Dravci 9, starša Filip in Marija, rojena Bezjak, poročena 27.9.1874 s Petrom Palom, rojen 1847, oče Matheus, Pobrežje 45
    - Ana Krajnc, rojena 29.3.1850, Dravci 9, starša Filip in Marija, rojena Bezjak, botra Jakob in Ana Žlahtič, umrla 27.12.1864
    - Anton Krajnc, rojen 4.6.1845, starša Filip in Marija, rojena Bezjak, botra Jakob in Ana Žlahtič, umrl 21.1.1887, star 41 let, Dravci 9, poročen z Elizabeto Vidovič (Liza, rojena 7.11.1838, Sp. Leskovec 9, starša Bartolomej in Marija, rojena Krajnc; umrla 9.10.1900 od sušice, stara 62 let kot Pišak Liza, gormanka); drugič poročena 10.6.1889 z osem let mlajšim Vidom Pišakom, rojen 3.6. 1847, starša Andrej Pišak iz Lancove vasi in Marija Kaučovič iz Kicarja, umrl 24.1.1914, tuberkoloza; Vid Pišak po smrti Lize poročen 1900 z Uršo Fošnarič, rojena 20.9.1859 v Veliki Varnici 74, starša Filip in Katarina, rojena Vidovič, umrla 6.5.1906, kot omožena preužitkarica, Vid je živel do 1914 – Vid in Urša Pišak, roj. Fošnarič skleneta pogodbo o preužitku z Uršino mlajšo sestro Marjeto Fošnarič, poročeno Horvat

2 Horvat

- Marjeta Fošnarič, rojena 9.7.1868, Velika Varnica 74, starša Filip in Katharina, rojena Vidovič, Marjeta od 13. leta bivala v Kozmincih 17 (pri kmetu Jožefu Horvatu), umrla 4.4.1941 v Dravcih 10, poročena 29.1.1894 pri Sv. Trojici (Podlehnik) z Antonom Horvatom, rojen 8.6.1869, Stanošina 6, starša Janez in Gera, rojena Svenšek, umrl 9.4.1933, Dravci 10, jetika
  - Ivan (Janez) Horvat, rojen 28.8.1896, Stanošina 6 (Podlehnik), starša Anton in Marjeta, rojena Fošnarič, prvič vpisan v OŠ pri Novi Cerkvi (Podlehnik) 7.4.1904, v OŠ Videm vstopi 3.2.1905, umrl 2.4.1983, poročen 25.1.1931 z Marijo Zavec, vdova Antona Belšaka, Dravci 10, poročni priči Anton Habjanič in Jožef Krajnc; skrbel za štiri Marijine otroke iz prvega zakona
    - Franc Horvat, rojen 15.3.1932, Dravci 9, starša Janez in Marija, roj. Zavec, umrl 19.1.2022 v Dravcih 10, poročen 26.1.1960 v Cirkulanah z Ano Vindiš, rojena 17.7.1931, Gradišča, starša Jožef in Ana, rojena Blažek, stanujoča Dravci 10
      - Štefka Horvat, rojena 28.9.1958, Gradišča, starša Franc in Ana, rojena Vindiš, poročena 19.5.1979 s Stankom Veganom, rojen 19.8.1956, Pobrežje, stanujoča v Dravcih do 1986, sedaj na Ptuju
        - Boris Vegan, rojen 7.4.1978, starša Stanko in Štefka, rojena Horvat
        - Maja Vegan, rojena 26.5.1981, starša Stanko in Štefka, rojena Horvat
      - Danica Horvat, rojena 29.1.1964, Gradišča, stanujoča Dravci 10 od leta 1965, od 1981 partner Janez Alt, rojen 24.12.1961, starša Vladimir in Marija, rojena Duh, umrl septembra 2018, od leta 2019 njen partner Zdenko Žižek, rojen 1.4.1971.
        - Silvija Alt, rojena 19.12.1981, starša Janez Alt in Danica Horvat, stanujoča v Dravcih 10 do leta 2012; sedaj Gradišče, partner Aleksander Novakovič, Ptuj
  - Anton Horvat, rojen 4.6.1900, Stanošina 6 (Podlehnik), starša Anton in Marjeta, roj. Fošnarič, priseljen v Dravce 1905, umrl 3.9.1987, Sela 19, poročen 22.11.1931 z Jožefo Korpič, rojena 14.2.1902, Dravci 3, starša Jožef in Gera, rojena Širovnik, umrla 24.9.1968, Sela 19; poročni priči Anton Korpič in Anton Štrucl (Hajdina 121).
    - Anton Horvat, rojen 4.5.1932, Dravci 3, starša Anton in Jožefa, rojena Korpič, umrl 19.4.1986, poročen 2.2.1958 s Terezijo Muzek, rojena 27.8.1929, Draženci 34
      - Anton Horvat, rojen 13.12.1958, poročen z Martino Kmetec, rojena 30.5.1961, stanujoča na Vidmu 66
      - Frančka Horvat, rojena 23.2.1960, stanujoča Hrastovec 60
      - Branko Horvat, rojen 27.12.1961, stanujoč Draženci 54
      - Stanko Horvat, rojen 4.11.1964, stanujoč na Ptuju
  - Frančišek Horvat (Franček, v šoli Franjo), rojen 5.11.1909, Dravci, starša Anton in Marjeta, rojena Fošnarič, umrl 14.11.1986, Dravci 11, poročen pri Sv. Barbari 13.2.1933 z Ano Zavec, rojena 17.6.1908, Dolane, umrla 3.3.1986, Dravci 11, sestra od Marije Zavec, ki je poročena s Frančiškovim bratom Janezom
    - Franc Horvat, rojen 3.12.1933, Dravce 10 (9), starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, železničar sprevodnik, umrl 29.3.2014, poročen 23.7.1960 z Alojzijo Marinič, rojena 27.5.1939, Senešci, delavka v Mariboru, umrla 8.6.2014
      - Darko Horvat, rojen 2.6.1959, starša Franc in Alojzija, rojena Marinič, stanujoč v Nemčiji
      - Darinka Horvat, rojena 18.11.1962, starša Franc in Alojzija, rojena Marinič, stanujoča v Nemčiji
    - Stanko Horvat, rojen 8.9.1937, Dravci 11, starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, poročen, stanujoč na Ptuju
      - Daniela Horvat, rojena 22.5.1970, starša Stanko in Jožefa, rojena Vindiš
      - Mitja Horvat, rojen 18.11.1976, starša Janko in Jožefa, rojena Vindiš
    - Ivan (Janko) Horvat, rojen 29.3.1942, starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, umrl 10.1.2001, poročen 13.2.1971 z Marijo Belšak, rojena 27.2.1949, Bukovci 29, starša Anton Belšak iz Dravc in Marija Slatič iz Bukovc,

- Anita Horvat, rojena 9.6.1971, Bukovci 29, starša Ivan in Marija, rojena Belšak; poročena 10.1.1991 z Miranom Bezjakom, rojen 20.9.1968, Bukovci;
- Brigita Horvat, rojena 28.3.1973, Bukovci 29, starša Ivan in Marija, rojena Belšak.

- Kristina Horvat, rojena 11.12.1947, Dravci 10, starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, poročena 27.12.1967 z Ivanom Letičem, rojen 6.8.1941, Šturmovci 21, starša Ivan in Elizabeta, do vojske živel pri Francu in Genovefi Sakelšek (teta), Videm 10, umrl 4.10.1997; od leta 1999 Kristinin partner Martin Bedrač, rojen 6.10.1948, Šturmovci 22
  - Marjetka (Metka) Letič, rojena 23.12.1968, starša Ivan in Kristina, rojena Horvat, leta 2002 poročena z Miranom Ostroškom, rojen 6.8.1966, Ptuj
  - Lidija Letič, rojena 15.5.1976, starša Ivan in Kristina, rojena Horvat, partner Vinko Ciglar
- Alojz Horvat, rojen 29.3.1944, starša Frančišek in Ana, rojena Zavec, umrl 23.12.2018, poročen z Ivano Bezjak, rojena 18.5.1938, Dolane, starša Alojz in Elizabeta, rojena Kozel, umrla 11.3.2014
  - Dušan Horvat, rojen 27.10.1973, Dravci 11, starša Alojz in Ivana, rojena Bezjak, danes stanujoč Dravci 11
    - Svit Horvat, rojen 31.10.2019, Dravci 11, starša Duša Horvat in Mojca Urlep
  - Valerija Horvat, rojena 22.11.1976, Dravci 11, starša Alojz in Ivana, rojena Bezjak
    - Marina Kokot, rojena 7.10.1999, starša Janez Kokot in Valerija Horvat
    - Emica Horvat, rojena 30.4.1979, Dravci 11, starša Alojz in Ivana, rojena Bezjak

3 Drugi prebivalci te hiše

- Franc Forštnerič, rojen okrog 1800, umrl 30.6.1871 na Dravci 9, pri Krajnčevih
- hlapec je bil Janez Fleis, rojen 18.10.1866
- s Horvatovimi je prišla v Dravce Marjetina sorodnica ("sestrina") Julijana Fošnarič, nezakonska hči Terezije Fošnarič (Terezija rojena 7.8.1866, starša Jurij in Elizabeta, rojena Milošič) iz Velike Varnice 68, rojena 9.5.1885, umre kot služkinja 12.7.1925, 39 let
- pri Horvatovih je kot dekla živela Marija (Micika) Topolovec, rojena 15.9.1907, Trdobojci 15, starša Mihael in Neža, rojena Vidovič, od leta 1982 v domu ostarelih v Muretincih, umrla 1985; za deklo v Dravce so jo dali, ker bi po vojni morala na prisilno delo v Brežice

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 12:
Krajnc – Letič – Vaupotič

1 Krajnc

Matija Krajnc, rojen okrog 1710, poročen z Ano, rojena 1709, umrla 30.11.1792, stara 73 let na Dravci 10

- Marija Krajnc, rojena okrog 1735, oče Matija, poročena 9.2.1762 z Janezom Potočnikom (oče Martin) iz Sv. Barbare, priča Jurij Krajnc
- Bartolomej (Arne) Krajnc, rojen 1738, oče Matija, kot svobodni kmet vpisan v ZK leta 1773, umrl 20.5.1802 star 64 let, na Dravci 10, prvič poročen 17.2.1762 z Ano Lesjak (oče Filip) iz Dravc, drugič z Elizabeto
  - Katarina Krajnc, rojena 24.11.1766, starša Bartolomej in Ana, rojena Lesjak, botra Jurij in Marija Kolednik
  - Filip Krajnc, rojen 27.4.1777, Dravci 9, starša Bartolomej in Elizabeta, botra Matija in Neža Potočnik, kmeta v Varejah, umrl 15.8.1779, star 2 leti
  - Martin Krajnc, rojen 11.11.1763, starša Bartolomej in Ana, rojena Lesjak, boter Jurij Kolednik, umrl 1.1.1841, star 77 let, Dravci 10, poročen 21.1.1791 z Marijo Belšak iz Dravc
    - Jožef Krajnc, rojen 17.2.1792, Dravci 10, starša Martin in Marija, rojena Belšak, botra Jožef in Marija Vidovič "matre sua"
    - Sebastijan Krajnc, rojen 13.1.1795, Dravci 10, starša Martin in Marija, rojena Belšak, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 20.3.1795
    - Jurij Krajnc, rojen 15.3.1796, Dravci 10, starša Martin in Marija, rojena Belšak, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 22.7.1798
    - Urša Krajnc, rojena 22.10.1798, Dravci 10, starša Martin in Marija, botra Jožef in Urša Vidovič
    - Vid Krajnc, rojen 7.5.1805, Dravci 10, starša Martin in Marija, rojena Belšak, botra Jožef in Urša Vidovič
    - Martin Krajnc, rojen 4.9.1807, Dravci 10, starša Martin in Marija, rojena Belšak, botra Jožef in Urša Vidovič
    - Katarina Krajnc, rojena 3.2.1811, Dravci 10, starša Martin in Marija, rojena Belšak, botra Jožef in Urša Vidovič poročena 8.7.1844 z Blažem Rakušo, rojen 1801, stanujoč v Pobrežju 127, mama Ana Rakuša
    - Andrej Krajnc, rojen 23.11.1801, Dravci 11, starša Martin in Marija, rojena Belšak, botra Jožef in Urša Vidovič, poročen 4.5.1833 z Barbaro Vidovič, rojena 12.11.1803, Dravci 8, starša Jožef in Urša, botra Vid in Marija Krajnc;

- Ana Vidovič, rojena 14.7.1825, Dravci 8, mama Barbara Vidovič (oče Jožef, mama Urša), ko se mama poroči z Andrejem Krajncem, Ana stanuje na Dravci 10, umrla 26.8.1897, stara 73 let kot vdova želarka v Varejah 27 (Kovačevo), poročena 28.2.1848 s Simonom Bračičem, rojen 1818, Vareja 4, starša Tomaž Bračič in Marija Šmigoc, pri poroki stanoval pri starih starših v Dravcih 10, poročni priči Jakob Žlahtič, kmet iz Varej, in Janez Cafuta, kmet iz Dravc, umrl 10.1.1893, star 72 let, v Vareja 27
  - Jožef Bračič, rojen 15.9.1848, Dravci 10, starša Simon in Ana, rojena Vidovič, ob poroki stanujoč Vareja 27, poročen 7.2.1875 z Marijo Šmigoc, rojena 9.8.1841, Dravinjski vrh 45, starša Jurij in Marija, rojena Kokol
    - Franc Bračič, rojen 26.3.1872, Dravinjski vrh 45, starša Jožef in Marija, rojena Šmigoc, naknadno pozakonjen, umrl 21.8.1959 na Selah, poročen z Ano, umrla 28.2.1931 na Selih 18
  - Andrej Bračič, rojen 13.11.1850, Dravci 10, starša Simon in Ana, rojena Vidovič, ob poroki stanujoč Vareja 27, poročen 6.9.1874 z Elizabeto Štrucl, rojena 14.11.1848, Dravinjski vrh 39, starša Martin (mizar) in Marija, rojena Vnuk
  - Jakob Bračič, rojen 11.7.1854, Dravci 10, starša Simon in Ana, rojena Krajnc, babica pri porodu Barbara Krajnc, ob poroki stanoval v Turniščah 27, prvič poročen 13.10.1879 z 18 let starejšo Marijo Ciglarič, rojena 22.4.1836, Turnišče 69, starša Jurij in Ana, rojena Bezjak, drugič poročen 1.3.1916 pri sv. Antonu v Slovenskih Goricah (Cerkvenjak) s Klaro Družovič
  - Marija Bračič, rojena 4.2.1857, Dravci 10, starša Simon in Ana, rojena Vidovič, babica pri porodu Barbara Krajnc
  - Janez Bračič, rojen 7.8.1863, Dravci 10, starša Simon in Ana, rojena Mlakar (pravilno Vidovič ali Krajnc), boter Tomaž Mlakar, babica Barbara Krajnc, pri hčerinem rojstvu piše, da je bil Kovač (Schmied), pripadnik trdnjavskega topništva št. 11, 5. stotnija, umrl je 19.6.1897 v splošni bolnišnici Ptuj, poročen 18.2.1889 z Marijo Marinič, rojena 17.6.1859, Trnovec 2, starša Jakob in Marija, rojena Baklan
    - Marija Bračič, rojena 23.11.1889, Soviče 9, starša Janez in Marija, rojena Marinič, umrla 7.5.1960 v Trnovcu, babica pri porodu Ana Bračič
    - Jožef Bračič, rojen 10.2.1891, Vareja 27, starša Janez in Marija, rojena Marinič
  - Vid Bračič, rojen 3.6.1866, Dravci 10, starša Simon in Ana, rojena Vidovič, boter Tomaž Mlakar, babica Barbara Krajnc, umrl zaradi angine 22.12.1870 v Dravinjskem vrhu 49 (pri smrti piše, da je njegova mama Ana od Andreja Krajnca)
  - Jurij Bračič, rojen 6.4.1860, Dravci 10, starša Simon in Ana, rojena Vidovič, boter Tomaž Mlakar, babica pri porodu Barbara Krajnc, umrl 10.10.1931, v Dravcih 11, prvič poročen pri sv. Petru in Pavlu na Ptuju 14.2.1887 z Marijo Alt, rojena 27.1.1866, Mestni Vrh 15, starša Anton in Marija, rojena Dominko, umrla 10.3.1894, stara 28 let od jetike v Varejah 27; drugič poročen 10.6.1894 z Ano Zemljak, rojena 27.5.1870, Spodnja Pristava 5, starša Jurij in Marija, rojena Repec, umrla 20.11.1917 v Varejah 27 od vnetja pljuč; tretjič poročen 9.10.1921 z Antonijo Erlač, rojena 17.4.1871, Pobrežje 87, starša Jožef in Neža, rojena Pavlini, vdova Matije Schwennerja iz Celovca, umrla 23.2.1932 v Varejah 12.
    - Anton Bračič, rojen 6.5.1888, Vareja 27, starša Jurij in Marija, rojena Alt, umrl 22.2.1971 v Mariboru, prvič poročen pri Sv. Juriju 28.11.1912, drugič poročen 4.7.1942 v Zlatoličju (Golldorf)

- Mica Bračič, rojena 13.11.1898, Vareja 27, kovačeva hči, starša Jurij in Ana, rojena Zemljak, umrla stara 1 uro, vzrok "slabost", ni v krstni knjigi, le v mrliški
- Marija Bračič, rojena 7.6.1901, Vareja 27, kovačeva hči, starša Jurij in Ana, rojena Zemljak, umrla 29.10.1904
- Franc Bračič, rojen 24.10.1895, Vareja 27, starša Jurij in Ana, rojena Zemljak, umrl 1965, poročen 23.1.1922 s Katarino Fridauer, rojena 29.10.1896, Pobrežje 23, starša Jožef in Ana, rojena Šmigoc, umrla 1980
  - Alojz Bračič, rojen 13.6.1923, Vareja 27, starša Franc in Katarina, rojena Fridauer, boter Janez Potočnik, natakar na Dunaju, poročen 11.11.1950 v Celju s Štefko Belaj, do smrti stanujoč v Kukčevi ulici v Celju, prevzemnik posestva Dravci 13 leta 1967 po izročilni pogodbi od mame
    - Stojan Bračič, starša Alojz in Štefka, rojena Belaj.
  - Marija Bračič, rojena ?, Vareja 27, starša Franc in Katarina, rojena Fridauer, poročena s Friderikom Vaupotičem iz Lancove vasi (starejši brat Jakoba Vaupotiča, ki je bil poročen v Dravcih).
  - Ana Bračič, rojena 18.5.1926, Vareja 27, starša Franc in Katarina, rojena Fridauer, najdena v redovalnicah OŠ Videm, poročena 8.9.1951 z Maksimiljanom Vaupotičem, rojen 18.11.1917, Lancova vas 34, starša Jakob in Marija, rojena Pleteršek (mlajši brat Jakoba Vaupotiča, ki je bil poročen z Marijo Zemljak, Dravci 10).
    - Franc Vaupotič, rojen 1951, starša Maksimilijan in Ana, rojena Bračič
    - Ana Vaupotič, rojena ?, starša Maksimiljan in Ana, rojena Bračič
    - Marija Vaupotič, rojena 1958, starša Maksimilijan in Ana, rojena Bračič

2 Letič

Leta 1870 Simon in Ana Bračič izgubita posestvo na dražbi. Kupca sta Blaž in Neža Letič.[1958]

Blaž Letič, rojen 2.3.1826, Dravinjski Vrh 14, starša viničar Matija in Urša, rojena Klaneček, umrl 25.8.1907 v Dravcih 10, star 81 let, poročen februarja 1848 z Nežo Štrucl, rojena 11.1.1823, Vareja 28, starša viničar Lorenz in Gera, rojena Fridl, umrla 28.3.1892, Dravci 10, stara 69 let (otroci se rodijo v Dravinjskem Vrhu, poročijo pa v Dravcih 10) – Nežin oče Lovrenc Štrucl, mož od Gere, rojen 1800, Dravinjski vrh 14, umrl v Dravcih 10, 31.1.1870, star 69 let.

- Franc Letič, rojen 6.10.1854, Dravinjski Vrh 14, starša Blaž in Neža, rojena Štrucl, umrl 24.9.1886, star 32 let na Dravci 10
- Marija Letič, rojena 24.1.1856, Dravinjski Vrh 14, starša Blaž in Neža, rojena Štrucl, poročena 18.5.1884 z Antonom Vindišem, rojen 27.5.1862, Soviče, starša Andrej in Gera, rojena Berlek, ob poroki stanujoča v Dravcih
- Blaž Letič, rojen 1.2.1858, Dravinjski Vrh 14, starša Blaž in Neža, rojena Štrucl, umrl 20.3.1921, Barislovci 27, pljučnica; poročen 4.2.1894 z Ano Dolinšek, rojena 25.7.1873, Barislovci, starša Karl in Katarina, rojena Tomanič, umrla 17.10.1937, Barislovci 11[1959]

[1958] Kupna pogodba z dne 11.7.1864 (ali 1861), vpis 22.10.1870, med Blažem in Nežo Letič kot kupcema in Simonom in Ano Bračič.
[1959] Njen oče Karl se po ženini smrti leta 1891 poroči z Nežo Belšak, vdovo po Pavlu Vidoviču iz Dravc 19; vsi živijo v Barislovcih.

- Janez (Johan, Ivan) Letič, rojen 29.4.1860, Dravinjski vrh 14, starša Blaž in Neža, rojena Štrucl, umrl 8.10.1935 (75 let); poročen 17.9.1893 z Marijo Zemljak, rojena 9.5.1868, Spodnja Pristava 5, starša Jurij in Marija, rojena Repec, umrla 26.8.1924, 56 let v Dravcih 10;
  - Franc Letič, rojen 21.5.1895, Dravci 10, starša Janez in Marija, rojena Zemljak, boter Jakob Ilovšek z Vidma, umre 6.2.1920 od španske gripe
- Po smrti Franca Letiča in njegove mame Marije oče Ivan Letič posest v Dravcih zapiše ženini nečakinji.

3 Vaupotič

- Marija Zemljak, rojena 11.12.1906, Pobrežje 45, starša Janez in Marija, rojena Plajnšek, leta 1925 priseljena v Dravce 10, umrla 1.6.1981 v Dravcih, poročena 21.2.1927 z Jakobom Vaupotičem, rojen 27.3.1902, Lancova vas 34, starša Jakob in Marija, rojena Pleteršek, umrl 24.1.1993 na Ptuju – 4 sinovi:
  - Franc Vaupotič, rojen 4.1.1928, Dravci 10, starša Jakob in Marija, rojena Zemljak, umrl 26.6.1997, poročen 30.10.1954 s Katarino Šeruga, razvezana 18.3.1961, botra Roza Vaupotič, Lancova vas 34
  - Janko Vaupotič, rojen 20.1.1931, Dravci 10, starša Jakob in Marija, rojena Zemljak, umrl 1.9.1957 v Mariboru, Tržaška 13, za posledicami prometne nesreče, poročen 20.7.1957 v Lešju z Leopoldino (Poldko) Predikaka, rojena 14.11.1934, Ptujska Gora, vnovič poročena 3.12.1960 z Ljubomirjem Lukićem, umrl 22.3.2018; živeli v bloku v Majšperku, od leta 1973 preseljeni v hišo v Slovenski Bistrici.
    - Janja Vaupotič, rojena 26.4.1958 na Ptuju, starša Janko in Leopoldina, rojena Predikaka, stanujoča v Ljubljani.
    - Vesna Lukić, starša Ljubomir in Leopoldina, rojena Predikaka; poročena Rezar.
  - Maks Vaupotič, rojen 28.9.1943, Dravci 12, starša Jakob in Marija, rojena Zemljak, poročen 29.4.1967 z Marijo Žnidarič, rojena 5.3.1944, Dolane, razvezana 23.5.1972
    - Nataša Vaupotič, rojena 17.7.1967 na Ptuju, starša Maks in Marija, rojena Žnidarič.
  - Radoslav (Slavko) Vaupotič, rojen 17.11.1946, Dravci 11, starša Jakob in Marija, rojena Zemljak, poročen 31.1.1969 z Rozalijo Bedrač, rojena 8.8.1948, Pobrežje, starša Tomaž in Ivana; Slavko in Rozalija razvezana 10.5.1976; od 1997 Rozalijin partner Albin Petrovič (Bačov), rojen 14.12.1954, Vareja 8, starša Slavko in Kristina, rojena Feguš
    - V Dravcih 12 je živela Rozalijina mama - Ivana (Johana) Bedrač, rojena 9.5.1908, Šturmovec 18, starša Janez Sakelšek in Marija, rojena Forštnerič, umrla 6.12.2010 v Dravcih 12, poročena 24.11.1935 s Tomažem Bedračem, umrl 4.11.1997.
    - Janko Vaupotič, rojen 27.11.1968, Dravci 12, starša Slavko in Rozalija, rojena Bedrač, 22.8.1998 na Borlu poročen z Marijo Mlakar, rojena 2.2.1973, starša Franc in Milica, rojena Žlahtič iz Dravc 17; Janko po očetu Slavku deduje sosednjo parcelo in posest, na kateri z ženo Marijano zgradita novo hišo – Dravci 12a.
      - Sandi Vaupotič, rojen 22.10.1993, Dravci 12a, starša Janko in Marija, rojena Mlakar
      - Simon Vaupotič, rojen 10.8.1999, Dravci 12a, starša Janko in Marija, rojena Mlakar
    - Milena Vaupotič, rojena 17.4.1971, Dravci 12, starša Slavko in Rozalija Vaupotič, stanujoča v Dravcih 12 do leta 2000, danes v Pobrežju
      - Alen Vaupotič, rojen 10.11.1989, Dravci 12, starša Janko Zemljič in Milena Vaupotič, od 2001 stanujoč Pobrežje 146
      - Nina Kmetec, rojena 27.10.1997, Dravci 12, starša Andrej Kmetec in Milena Vaupotič, od 2001 stanujoča Pobrežje 146
  - Pri Vaupotičevih je umrl Franc Emeršič, rojen 8.1.1894, Pohorje pri sv. Barbari, starša Franc in Terezija, roj. Fajfer, umrl 2.12.1953, Dravci 12 kot samski preužitkar, utonil v cisterni, samomor, smrt prijavil Jakob Vaupotič.

Rozalija Vaupotič je hišo in posest leta 2017 prodala Nelfiju Babiču, ki je v Dravcih živel s partnerko Enejo Brenc. Leta 2023 Petelinovo hišo in posest prodata Urški Franc in Aljažu Vaupotiču.

4 Drugi prebivalci Petelinovega:

Več otrok na služenju pri Letičevih:

- Janez Bratušek, rojen 13.12.1881, Dravci 10, pri Blažu Letiču, od tu hodil v OŠ Videm od 3.11.1888
- Marija Rižnar, rojena 19.3.1882 v Podlehniku, Dravci 10, vpisana v OŠ Videm, skrbnik Ivan Letič, Dravci 10, "prišla 23. rožnika", prej od 31.1.1891 v šoli na Gorci, nato "odišla k Novi cerkvi 21. rožnika"
- Jakop Trafela, rojen 25.7.1884, vpisan v šolo 4.11.1891, skrbnik Ivan Letič, Dravci 10, nato je šel k Juriju Erlaču v Vareja 24 (mož Ane Habjanič iz Dravc)
- Anton Zavec, rojen 16.1.1885, vpisan v OŠ Videm, skrbnik Ivan Letič, Dravci 10
- Andrej Junger, rojen 22.11.1899, Pobrežje, skrbnik Ivan Letič, Dravci 10, odpuščen iz OŠ Videm 22.11.1913, ko je bil star 14 let
- Franc Hentak, rojen 26.2.1901 v Gradcu/Zavrču, mama Alojzija, služil pri Janezu Letiču (to so bili viničarska družina na Dravci 11!)
- Alojzija Hentak, rojena 8.4.1908 v Gradcu/Zavrču, v OŠ Videm leta 1915, služila pri Janezu Letiču

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 13: Krajnc – Hruby – Bračič

1 Krajnc

Andrej Krajnc, rojen 1727, Dravci 9, oče Anton Krajnc, umrl 28.9.1791, star 64 let na Dravci 11, poročen 26.11.1752 z Marijo Habjanič iz Varej (oče Jurij), priči Jurij Weisbacher in Matija Krajnc

- Katarina Krajnc, rojena okrog 1755, oče Andrej iz Dravc, poročena 25.2.1778 z Jurijem Vindišem iz Varej (oče Blaž)
- Andrej Krajnc, rojen 29.11.1756, starša Andrej in Marija, rojena Habjanič, botra Vid in Neža Vidovič
  - Marija Krajnc, rojena 12.4.1781, Dravci 12, starša Andrej in Marija, botra Matija in Neža Potočnik
- Simon Krajnc, rojen oktobra 1759, starša Andrej in Marija, rojena Habjanič, botra Simon Mlakar in Neža Vidovič, umrl 28.8.1760, star 9 mesecev
- Jožef Krajnc, rojen 8.3.1766, starša Andrej in Marija, rojena Habjanič, botra Simon Mlakar in Neža Vidovič, umrl 13.3.1783, star "12 let"
- Filip Krajnc, rojen 28.4.1768, starša Andrej in Marija, rojena Habjanič, botra Matija Potočnik in Neža, Dominion Sauriz

Jurij Krajnc:

- Matija Krajnc, rojen okrog 1750, oče Jurij, botra Martin in Elizabeta Weisbacher, poročen 31.1.1774 s Katarino Vidovič iz Varej, oče Matija, kmet, poročni priči Martin Habjanič iz Varej in Vid Krajnc iz Dravc.
  - Gera Krajnc, rojena 20.2.1775, Dravci 11, starša Matija in Katarina, botra Jurij Habjanič in Marija Vidovič, umrla 21.2.1775, stara 10 ur
  - Lovrenc Krajnc, rojen 26.6.1776, Dravci 11, starša Matija in Katarina, boter Jurij Habjanič in Marija Vidovič, umrl 24.5.1782, star 6 let
  - Marija Krajnc, rojena 26.4.1778, Dravci 11, starša Matija in Katarina, boter Jurij Habjanič in Marija Vidovič iz Varej
  - Matija Krajnc, rojen 29.7.1780, Dravci 11, starša Matija in Katarina, botra Jurij Habjanič in Marija Vidovič, umrl 6.10.1782, star "3 leta"
  - Vid Krajnc, rojen 26.5.1783, Dravci 10, starša Matija in Katarina, boter Jurij Habjanič in Marija Vidovič

- Gera Krajnc, rojena 11.3.1785, Dravci 11, starša Matija in Katarina, boter Matija Vidovič in Marija, umrla ?, poročena 3.6.1810 z Andrejem Žlahtičem, rojen 1765, Gradišča, umrl 1842 v Sovičah 8 – mama Janeza Žlahtič, gl. Dravci 8
- Vid Krajnc, rojen 4.5.1787, Dravci 11, starša Matija in Katarina, boter Matija in Urša Vidovič
- Neža Krajnc, krščena 8.1.1790, Dravci 11, starša Matija in Katarina, botra Matija in Marija Vidovič
  - Marija Krajnc, rojena 7.1.1815, Dravci 12, oče NN, mama Neža Krajnc (oče Matija), babica pri porodu Katarina Krajnc
- Valentin Krajnc, rojen 11.2.1792, Dravci 11, starša Matija in Katarina, botra Jožef in Urša Vidovič, umrl 30.7.1803, star 9 let
- Jurij Krajnc, rojen 4.4.1794, Dravci 11, starša Matija in Katarina, botra Jožef in Marija Vidovič
- Jakob Krajnc, rojen 8.7.1796, Dravci 11, starša Matija in Katarina, botra Jožef in Urša Vidovič, poročen z Ano Majcenovič (oče Matija)
  - Tomaž Krajnc, rojen 11.12.1820, Dravci 11, starša Jakob in Ana, rojena Majcenovič, boter Šošterič z Vidma, poročen 26.2.1843 z Marijo Gnilšek, rojena 1820, Soviče 1, starša Jožef in Urša, rojena Cafuta – poročna priča bratrancu Janezu Žlahtiču, leta 1843 ob njegovi poroki sta bila oba starša še živa, ob sinovi poroki živijo v Varejah.
  - Matija Krajnc, rojen 15.2.1825, Dravci 11, starša Jakob in Ana, rojena Majcenovič, boter Šošterič z Vidma, umrl 20.3.1825
  - Gašper Krajnc, rojen 27.12.1827, Dravci 11, starša Jakob in Ana, rojena Majcenovič, boter Šošterič z Vidma

Leta 1828 nov lastnik:

Mihael Krajnc, rojen 1802, Slatina 15, starša Filip Krajnc[1960] in Marija, rojena Hercog, ganzbauer, umrl 10.11.1853 (star 51 let), prvič poročen 9.2.1829 pri Sv. Barbari z Barbaro Kolednik, rojena 1803 (ali 1804), umrla 1.3.1850, stara 47 let na Dravci 11 (pri poroki on star 27 let, ona 24 let, ob poroki on stanujoč Slatina 15), Mihael drugič poročen 13.6.1852 z Gero Vidovič, rojena 1832, Gradišča 105, starša Jožef (kočar, bergholtz) in Marija, rojena Vindiš; Mihael umrl leto dni po drugi poroki.

- Marija Krajnc, rojena 28.3.1830, Dravci 11, starša Mihael in Barbara, rojena Kolednik
- Katarina Krajnc, rojena 4.3.1832, Dravci 11, starša Mihael in Barbara, rojena Kolednik, umrla 4.3.1832
- Mihael Krajnc, rojen 21.9.1833, Dravci 11, starša Mihael in Barbara, rojena Kolednik, umrl 21.3.1837, star 3.5 leta
- Neža Krajnc, rojena 21.12.1835, Dravci 11, starša Mihael in Barbara, rojena Kolednik, botra Matija Bedrač in Elizabeta
- Jožef Krajnc, rojen okrog 8.3.1838, Dravci 11, starša Mihael in Barbara, rojena Kolednik, babica Gera Belšak, poročen z Ano Cafuta (oče Janez)
  - Jakob Krajnc, rojen 10.7.1856, Dravci 11, starša Jožef in Ana, rojena Cafuta
  - Anton Krajnc, rojen 19.5.1858, Dravci 11, starša Jožef in Ana, rojena Cafuta, boter Jurij Erlač iz Sovič, babica pri porodu Barbara Krajnc
  - Marija Krajnc, rojena 9.1.1861, Dravci 11, starša Jožef in Ana, rojena Cafuta, pri porodu Barbara Krajnc, umrla 24.11.1865, stara 4 leta
  - Filip Krajnc, rojen 28.4.1863, Dravci 11, starša Jožef in Ana, rojena Cafuta
  - Gera Krajnc, rojena 14.3.1865, Dravci 11, starša Jožef in Ana, rojena Cafuta, umrla 11.10.1868
  - Jurij Krajnc, rojen 21.4.1867, Dravci 11, starša Jožef in Ana, rojena Cafuta, umrl 20.10.1869
  - Mihael Krajnc, rojen 5.9.1870, Dravci 11, starša Jožef in Ana Cafuta, pri porodu Barbara Krajnc, umrl 10.8.1948 v Paradižu 99, Cirkulane
- Ana Krajnc, rojena 16.7.1853, Dravci 11, starša Mihael in Gera, rojena Vidovič, v ZK vpisana leta 1866. Zaradi prezadolženosti posestvo Krajnci prodajo in se razdeli: spodnji del leta 1868 kupi Terezija Cafuta iz Dravc (danes Dravci 14), zgornji del pa leta 1869 mladoporočenca Adalbert in Juliana Hruby iz Gradca.

[1960] Filip Krajnc, rojen 1764, in Marija Hercog, rojena 1767 iz Slatine 36, poročena 14.2.1791 pri Sv. Barbari, on star 26 let, ona 23 let. Ali je Filip izhajal iz Dravc, ni potrjeno.

2 Hruby

Leta 1868-69 delitev posestva – Dravce 11 (danes Dravci 13) kupi:

Adalbert Hruby, rojen 25.4.1829, Kardašova Řečice, Češka, starša Anton in Marija, stanujoč v Kapfenbergu nad Gradcem, župnija Kapfenberg-St. Oswald, najemnik gostilne in vinogradnik, umrl 10.3.1908 v Kapfenbergu 63 (MK, str. 157); v starosti 40 let poročen 28.7.1869 v Kapfenbergu s 27-letno gospodinjo Juliano Kosec, rojena 1841, oče Andrej Kosec iz Ptuja, oklic poroke pri Sv. Petru in Pavlu na Ptuju, umrla 20.3.1880, stara 39 let, teden dni po rojstvu zadnjega otroka; Adalbert vnovič poročen 19.9.1882 z 39-letno Marijo Katarino. Adalbert in Juliana Hruby sta posestvo v Dravcih kupila 27. decembra 1869, leta 1884 je po Julianini smrti kot lastnik vpisan samo Adalbert, ne pa tudi njegova druga žena. Z Juliano sta imela 9 otrok :

- Albertine Hruby, dvojčica, rojena 24.10.1869, starša Adalbert in Juliana, umrla 1870
- Wilhelmine Hruby, dvojčica, rojena 24.10.1869, starša Adalbert in Juliana, poročena v Kapfenbergu
- Ernest Hruby, rojen 1872, starša Adalbert in Juliana, umrl takoj po rojstvu
- Emilie Hruby, rojena 1873, poročena v Salzburgu, umrla 2.11.1948
- Theodor Alois Hruby, rojen 1874, starša Adalbert in Juliana, umrl 1875
- Johannes Hruby, rojen 1875, starša Adalbert in Juliana, poročen v Bruck a. d. Muhr
- Maria Hruby, rojena 1877, starša Adalbert in Juliana, umrla 9.5.1968 v Kindbergu blizu Kapfenberga
- Conrad Hruby, rojen 1879, poročen 26.4.1910 v Althofenu na Koroškem, 12.2.1925 izključen iz katoliške cerkve, ob očetovi smrti živel v Voitsbergu pri Gradcu
- Eduard Hruby, rojen 13.3.1880, starša Adalbert in Juliana, umrl istega leta 15.7.1880
- Rosalia Hruby, ne najdem rojstva, nastopa kot dedinja po Adalbertu Hrubyu v Dravcih.

Po Adalbertovi smrti so 19.7.1908 na posestvu v Dravcih kot dediči vpisani: Wilhelmine, Emilie, Maria, Rosalia, Johannes in Konrad.

Teden dni po vpisu v ZK dediči posestvo v Dravcih prodajo Adalbertu Ružički (gozdove in pašnike) in Juriju Bračiču (domačijo z vinogradi). 4.11.1912 Ružička proda več sosedom (Francu in Mariji Habjanič; Janezu in Neži Štumberger ter Antonu in Marjeti Horvat).

3 Bračič

Nov lastnik domačije leta 1908:

- Jurij Bračič, rojen 6.4.1860, Dravci 10, starša Simon in Ana, rojena Vidovič, boter Tomaž Mlakar, babica pri porodu Barbara Krajnc, umrl 10.10.1931, v Dravcih 11, prvič poročen pri sv. Petru in Pavlu na Ptuju 14.2.1887 z Marijo Alt, rojena 27.1.1866, Mestni Vrh 15, starša Anton in Marija, rojena Dominko, umrla 10.3.1894, stara 28 let od jetike v Varejah 27; drugič poročen 10.6.1894 z Ano Zemljak, rojena 27.5.1870, Spodnja Pristava 5, starša Jurij in Marija, rojena Repec, umrla 20.11.1917 v Varejah 27 od vnetja pljuč; tretjič poročen 9.10.1921 z Antonijo Erlač, rojena 17.4.1871, Pobrežje 87, starša Jožef in Neža, rojena Pavlini, vdova Matije Schwennerja iz Celovca, umrla 23.2.1932 v Varejah 12 – potomci vpisani pri hiši Dravci 12 (prej Dravci 10).

4 Viničarji na Kovačevem, Dravci 11:

Potočniki

- Matevž Potočnik, rojen okrog 1840, poročen z Nežo Junger, Dravci 11
  - Alojz Potočnik, rojen 1868, starša Matevž in Neža, rojena Junger, umrl 11.2.1875 od angine, Dravci 11
  - Jakob Potočnik, rojen 1872, starša Matevž in Neža, rojena Junger, umrl 13.2.1875 od angine, Dravci 11
  - Maria Potočnik, rojena 1870, starša Matevž in Neža, rojena Junger, umrla 23.2.1875 stara 5 let, od angine, Dravci 11

- Neimenovan sin Potočnik, rojen 9.10.1875, starša Matevž in Neža, rojena Junger, takoj umrl, Dravci 11

Brezniki

- Breznik Jožef, viničar
  - Franc Breznik, rojen 28.3.1882 pri Sv. Barbari, oče Jožef, viničar, stanujoč Dravci 11, vpisan v OŠ Videm 1889
- Breznik Jakob, viničar (njegova mama Liza Breznik, viničarka), in Marija Letonja (sestra Julijane Letonja, ki se je poročila z Žepekom) – nato v Varejah 14
  - Katarina Breznik, rojena 20.11.1896, Dravce 11, poročena 4.6.1923 z Anton Večerič, Podlehnik, umrla 1969 Slivniško Pohorje, babica Liza Breznik, viničarka, neizkušena babica
  - Franc Breznik, rojen 18.2.1898, Dravce 11, babica Liza Zavernik, botra Teresia Zavernik, gospa Turniška

Hentaki

Franc Hentak, viničar, Dravci 11

- Jožef Hentak, rojen 6.2.1898 v Zavrču, starša Franc in Alojzija, stanoval na Dravci 11, potem v reji pri Jožefu Cafuti, gostilničar v Sovičah
- Franc Hentak, rojen 26.2.1901 v Zavrču, potem v reji pri Letiču, vpisan v OŠ Videm 1909/10, pred tem od 1905 v Zavrču in 1909 na Hajdini
- Amalija Hentak, rojena 1.7.1902, v Zavrču, oče Franc, stanovala na Dravci 11, vpisana v OŠ Videm
- Pri Janezu Letiču sta služila
  - Franc Hentak, rojen 26.2.1901 v Gradcu/Zavrču, mama Alojzija, služil pri Janezu Letiču (to so bili viničarska družina na Dravci 11!)
  - Alojzija Hentak, rojena 8.4.1908 v Gradcu/Zavrču, v OŠ Videm leta 1914, služila pri Janezu Letiču

Andrej Feguš, skrbnik viničar in Terezija

- Marija Feguš, rojena 27.12.1925 v Skorošnjaku, Leskovec, vpisana v OŠ Videm 1.9.1932, prej na Hajdini

Vidoviči

Martin Vidovič, viničar, rojen okrog 1850, bival Dravci 11 okrog 1880

- Jurij Vidovič, rojen 17.4.1872, oče Martin, vpisan v OŠ Videm 18.10.1880
- Treza Vidovič, rojena 4.10.1874 / 15.9.1877, oče Martin, viničar, vpisana v OŠ Videm 3.11.1883
- Anton Vidovič, rojen 20.5.1876, Dravcen 11, vpisan v OŠ Videm 9.11.1885
- Janez Vidovič, rojen 5.6.1886, Dravci 11, oče Martin Vidovič, mama Urša Klep (Blaž), umrl 28.5.1887, Dravci 11

Urša Vidovič, rojena okrog 1840, oče Štefan, poročena z Jakobom Jungrom

- Neža Junger, rojena 1867, starša Jakob in Urša, umrla 20.11.1871, Dravci 11, stara 4 leta
- Jožef Junger, rojen 7.3.1871, Dravci 11, oče Jakob Junger, oče Vincenc, mama Urša Vidovič (oče Štefan), umrl 9.4.1873

Marija Vidovič, rojena 27.12.1898 v Dravinjskem vrhu, stanujoča Dravci 11, oče Jakob Vidovič, mama Marija Bedrač iz Jurovcev, starša poročena po njenem rojstvu

Jožef Habjanič, viničar, roj. 30.1.1878, 5.2.1905 poročen z Antonijo Vidovič (oče Janez, rojena 12.12.1885)

- mrtvorojena deklica Habjanič, rojena 22.12.1915, Dravci 11, oče Jožef, mama Antonija Vidovič

Lozinški

- Mihael Korošec, mama Marija Korošec, rojen okrog 1830, viničar, Okič 68, poročen z Marijo Emeršič, rojena 1835, umrla Dravce 11, 18.2.1901
  - Ana Korošec, rojena 27.6.1868, Okič 68, starša Mihael in Marija, rojena Emeršič, ob poroki stanujoča pri mami v Mali Varnici 29, poročena 24.11.1889 z Mihaelom Lozinškom, rojen 25.9.1864, Podlehnik 20, starša Lovro in Liza, rojena Kumer, viničar, ob poroki stanujoč pri mami v Trdobojcih 60
    - Jedrt (Gera) Lozinšek, rojena 13.3.1890, Varnica, stanujoča Dravce 11, oče Mihael, vinogradniški paznik, vpisana v OŠ Videm
    - Anton Lozinšek, rojen 3.5.1891, Varnica, oče Miha, viničar, vpisan v OŠ Videm
    - Barbara Lozinšek, rojena 2.12.1892, Varnica, oče Miha, viničar, vpisana v OŠ Videm
    - Juri Lozinšek, rojen 27.3.1895, Varejah 28, stanujoč Dravci 11, starša Miha Lozinšek, viničar, in mama Ana; vpisan v OŠ Videm; umrl 15.12.1983 v Turškem Vrhu na domu sestre Marije.
    - Jožef Lozinšek, rojen 18.3.1897 v Varejah 28, stanujoč Dravci 11, oče Miha Lozinšek, viničar, mama Ana, rojena Korošec, babica pri porodu Marija Korošec, vpisan v OŠ Videm, opisan kot tih, boječ;
    - Jakob Lozinšek, rojen 30.6.1899, Dravce 11, starša Mihael Lozinšek in Ana Korošec, babica pri porodu Marija Korošec, viničarka v Dravcah, vpisan v OŠ Videm, v šoli opisan kot "živ, učitelju naklonjen", preseljen v Vareja 12 v šolskem letu 1907/08, umrl 5.8.1961 v Mariboru, Tržaška cesta 13, matična knjiga umrlih Maribor 1961, stran 103/558, poročen z Jožefo Majcenovič, 28.1.1940 na Zavrču
    - Marija Lozinšek, rojena 28.1.1905, Dravci 11, oče Mihael, mama Ana Korošec (oče Mihael), boter Jožef Petrovič iz Velike Varnice, umrla v Turškem Vrhu 61 9.8.1980 (ali 28.1.1990). Do leta 1965 je živela v Turškem Vrhu 11.
      - Anton Lozinšek, rojen 12.1.1942, Turški Vrh, mama Marija Lozinšek, umrl 13.12.2023.
    - Ana Lozinšek, rojena 6.5.1907, Vareja, starša Miha in Ana, rojena Korošec.
  - Kasneje pride še Blaž Lozinšek, kočar, Dravci 11
    - Karl Lozinšek, rojen 30.9.1893, Tržec, hodil na OŠ Videm

Rudolf Topolovec, rojen 27.3.1933, Dravci 12 (oče Jožef Topolovec, viničar, rojen 15.3.1879 v Skorošnjaku, mama Barbara Bukovec, rojena 3.10.1888 v Višnici, Hrvaška), 21.9.1957 poročen z Ano Smodiš v Ljubljani, umrl 21.11.1999 v Ljubljani.

Franc Galovič, rojen 10.8.1908, Dravci 11, starša Jožef (rojen 16.3.1876, viničar) in Lena, rojena Jurgec (rojena 4.4.1883, poročena 12.11.1906), umrl v Veliki Nedelji 1.2.1983, poročen v Veliki Nedelji 20.11.1932, z Matildo Rajšp, umrla 3.2.1978

5 Drugi prebivalci pri tej hiši:

Martin Potočnik, rojen 1689, umrl 8.4.1739, Dravci

- Tomaž Potočnik, rojen okrog 1720
  - Barbara Potočnik, rojena 15.3.1744, oče Tomaž, umrla stara 3 mesece

Urša Merc, rojena 8.10.1774, Dravci 11, starša Sebastijan in Gera, boter Jakob Vidovič iz Varej

Andrej Krajnc, rojen 1737, umrl na Dravci 11 star 45 let dne 29.4.1782

Elizabeta Krajnc, rojena 1715, umrla 4.3.1785, stara 70 let na Dravci 11

Elizabeta Krajnc, rojena 1747, umrla na Dravci 11 dne 24.4.1782, stara 35 let

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 14: Pignarjevi

Med prvotnim številčenjem hiš Dravci 12. Do leta 1868 del Krajnčevega posestva (kasneje Kovačevo). Rojevanje Krajnčevih otrok na tem mestu je razvidno le redko. Leta 1868 kupi manjši spodnji del posesti Terezija Cafuta iz Dravc (iz družine Vidovičevih pri Dravi) – nov vložek 53 v ZK za to posest. Leta 1872 se poroči v Rodni Vrh in posest prepiše na brata Lovrenca Cafuto. Lovrenc posest leta 1884 proda Jožefu in Neži Habjanič (Lekečinčeva). Tukaj se tako Tereziji kot Habjaničevima ne rodi noben otrok. Leta 1926 posest nasledi vnukinja Habjaničev – Roza Erlač, poročena s Francem Polancem, ki leta 1931 posest prodata Mariji in Francu Poslančecu iz Reke.

Apolonija Lipko, rojena 2.2.1850, poročena Kuhar, vdova, se drugič poroči 20.2.1887 z 11 let mlajšim Francem Pignarjem, rojen 7.8.1861, Brstje, starša Janez in Marija, rojena Kekec.

- Urša Pignar, rojena 11.10.1890, Lancova vas 29, starša Franc in Apolonija, rojena Lipko, umrla 22.11.1890
- Margarita Pignar, rojena 22.2.1892, Lancova vas 29, starša Franc in Apolonija, rojena Lipko, babica pri porodu Marija Pignar (verjetno mrtvorojen otrok, botrov ni)
- Alojzij Pignar, rojen 19.6.1893, Vareja 3, starša Franc Pignar in Apolonija, rojena Lipko, poročen 12.2.1923 z Marijo Medovnik iz Ludbrega v okolici Varaždina, umrl 1.1.1962 v ludbreškem vinogradu
- Šest otrok Apolonije Pignar iz prvega zakona z Ivanom Kuharjem, rojenih med 1875 in 1885:
  - Janez Kuhar, rojen 12.12.1875, Brstje 87, starša Janez in Apolonija, rojena Lipko
  - Simon Kuhar, rojen 8.10.1877, Brstje 87, starša Janez in Apolonija, rojena Lipko
  - Rudolf Kuhar, rojen 14.4.1879, Brstje 87, starša Janez in Apolonija, rojena Lipko, poročen v Frančiškovi cerkvi v Ljubljani 17.8.1924 z Rozalijo Križner, umrl 12.5.1952 v Ljubljani
  - Antonija Kuhar, rojena 9.4.1881, Brstje 87, starša Janez in Apolonija, rojena Lipko
  - Terezija Kuhar, rojena 29.10.1883, Brstje 2, starša Janez in Apolonija, rojena Lipko, poročena 8.2.1914 v predmestni župniji sv. Marije v Mariboru s Francem Ivaničem
  - Marija Kuhar, rojena 14.8.1885, Brstje, Ptuj, starša Ivan Kuhar in Apolonija, rojena Lipko, umrla 9.6.1966, Dravci 14 poročena 16.11.1907 v župniji Trsat (Rijeka) s Francem Poslančecem, rojen 23.1.1877, nezakonski sin mame Franjke, Petrovsko pri Krapini, Hrvaška, kočijaš, poročni priči Mate Kadić in Andre Cvetković, oba kočijaša; Franc umrl 1943 v Dravcih – 6 otrok:
    - Marija Poslančec, rojena avgusta 1909, Trsat (Rijeka), starša Franc in Marija, rojena Kuhar, umrla 1982, poročena leta 1943 z Antonom Vidovičem, rojen 1898, Vičava, umrl 1972

    - Marta Vidovič, rojena 18.6.1947, Hajdina, starša Anton in Marija, rojena Poslančec, poročena z Jožetom Milošičem, rojen 1943, Majski Vrh, do 2009 stanujoča na Vidmu, sedaj Majski Vrh
        - Robert Milošič, rojen 20.7.1968, starša Jože in Marta, rojena Vidovič
        - Iztok Milošič, rojen 14.1.1974, starša Jože in Marta, rojena Vidovič
        - Urban Milošič, rojen 30.11.1979, starša Jože in Marta, rojena Vidovič, dedič po stari teti Anici Poslančec, danes stanujoč Dravci 14
        - Jožek Milošič, rojen 25.10.1981, starša Jože in Marta, rojena Vidovič
- Amalija (Ljuba, Ljubica) Poslančec, rojena 22.4.1911, Zamet 252, župnija Kastav nad Rijeko, starša Franc in Marija, rojena Kuhar, poročena z Friderikom Jaukom, ključavničar, umrla 6.12.1944 med nemškim bombardiranjem v Studencih (Brunndorf) v Mariboru, brez otrok.
- Franjo Rudolf Poslančec, rojen 12.4.1912, Zamet 252, župnija Kastav nad Rijeko, starša Franc in Marija, rojena Kuhar, umrl 23.4.1912
- Josip Vilim Poslančec (Pignarov Jože, Pepič), rojen 7.3.1913, Zamet 252, župnija Kastav nad Rijeko, starša Franc in Marija, rojena Kuhar, cestar, umrl 2.5.1996 v Varejah 12, prvič poročen z Nežo Belšak, rojena 7.12.1913, Stojnci, starša Janez in Antonija, rojena Bezjak, stanujoča Dravci 16 - "Belšakov vrh" spodaj, umrla 16.12.1971 v Dravcih 16; drugič poročen 2.12.1972 z Marijo Emeršič (po domače Drapanovo) iz Varej.
    - Martin Hartmann Poslančec (Pignarov Tine), rojen 20.10.1946, Dravci 15, poročen z Ivano Mihelač, rojena 31.7.1939, Mali Okič, stanujoča Kicar in Nemčija, umrla 2022 v Nemčiji
- Tugomira Anna Poslančec (Pignarova Anica), rojena 16.7.1914, Zamet 252, župnija Kastav nad Rijeko, starša Franc in Marija, rojena Kuhar, umrla kot Ana Cafuta 22.4.2006, poročena 10.11.1956 z Janezom (Ivanom) Cafuto (Pozničarov Hanzek), rojen 12.12.1905, Vareja 8, starša Jurij in Terezija, rojena Bedrač, viničar, cestar, prvič poročen 1930 z Julijano Ostroško (rojena 28.5.1910, Vareja 2, starša Anton in Marija, rojena Bedrač), Ivan in Anica stanujoča Dravci 14.
- Leopold Poslančec (Pignarov Poldek), rojen 13.10.1920 (po njegovi trditvi rojen pri Sv. Vidu pri Ptuju, a ne drži), starša Franc in Marija, rojena Kuhar, padel v 2. svetovni vojni, mobiliziran v nemško vojsko, glede na seznam žrtev umrl leta 1945.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 16: Belšakov Vrh

Prvi lastnik je Videk Krajnc, kupi del dominikalne posesti Borl 15.3.1789, po njem dobi Filip Krajnc 14.5.1794, po njem Filip ml. 29.10.1839

1 Vidovič

Od Filipa Krajnca (ali sina Antona, ki leta 1869 prevzame spodnjo domačijo) 23.11.1873 kupi Marija Vidovič iz Dravc (Belšakova iz Dravc 6 poročena z Vidovičem iz Dravinjskega vrha), vpis v ZK 31.1.1874 – vložek 23 Dravci.

- Marija Belšak, rojena 23.5.1801, Dravci 6, starša Matevž in Gera, rojena Feguš, botra Sebastijan in Apolonija Feguš, umrla 13.2.1878, stara 78 let, na Dravci 19, poročena pri starosti 35 let 18.5.1836 z Matevžem Vidovičem, rojen 1801, starša Jurij in Marija, viničarja, ob poroki stanujoč Videm 15; ob sinovem rojstvu stanujeta v Varejah 7; umrl 27.12.1872 na Dravci 19; po njegovi smrti 1873 Marija kupi hišo na Rtiču v Dravcih.
  - Neža Belšak, rojena okrog 1830-36, mama Marija Belšak, oče Matevž Vidovič, rojena pred poroko staršev.
    - Štefan Belšak, rojen 20.12.1860, Dravci 19, oče NN, mama Neža od Matevža
  - Pavel Vidovič, rojen 26.6.1839, Vareja 7, starša Matevž Vidovič, viničar iz Varej in Marija Belšak (oče Matija), umrl 30.7.1890 v ptujski bolnišnici, pokopan pri sv. Juriju na Ptuju, najemniški delavec (dninar), po očetovi smrti in ob poroki stanujoč Dravci 19 kot sin gormanskih staršev, poročen 10.6.1878 v Cirkulanah (ona star 39 let, nevesta 20 let) z Nežo Belšak, rojena 16.12.1857, Gradišče 117, starša Martin in Neža, rojena Kolednik, umrla 17.10.1937 v Barislovcih, po moževi smrti 4.2.1891 drugič poročena s Karlom Dolinškom, rojen 23.3.1847, Turnišče, oče NN, mama Urša Dolinšek, umrl 18.5.1926 v Barislovcih 18, vdovec po Katarini, rojeni Tomanič iz Barislovcev 18 (Karlova hčerka Ana Dolinšek iz prvega zakona je bila poročena z Blažem Letičem iz Dravc), po poroki v Dravcih prodata

Leta 1896 kupita (stanovala pa sta v Dravcih očitno že ob hčerinem rojstvu 1892) Jožef in Elisabeta Mihelač, stanujoča Pobrežje, v Dravcih je takrat številka 19

- 14.7.1892 umrla Marija Mihelač, Dravci 18, stara 2 meseca

2 Belšak

V družinski knjigi sta kot stanovalca "Belšakovega vrha" v začetku 20. stoletja zapisana Jožef st. in mlajši – leta 1907 Jožef Belšak kupi od Mihelačevih po tem, ko je bankrotiral in izgubil posestvo v spodnjih Dravcih – gl. podatke pri hiši Dravci 10 (prej Dravci 13) – Zgornji Tumpa:

- Jožef Belšak, rojen 19.9.1843, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Mlakar, Dravci 13, umrl 26.11.1913 v ptujski bolnišnici; poročen 7.2.1869 z Gero Cafuta, rojena 17.2.1847, starša Andrej in Neža, rojena Petrovič, iz Sovič, pred poroko stanujoča Dravci 5, pri Kozelovih, njen skrbnik Jakob Žlahtič dovoli njeno poroko pred polnoletnostjo, poročni priči Vid Kozel in Vid Zavec, umrla 27.10.1886, stara 39 let, Dravci 13
  - Jožef Belšak, rojen 22.1.1870, Dravci 13, starša Jožef in Gera, rojena Cafuta, pa bankrotu stanoval z očetom na dravskem Rtiču (danes Dravci 16), nato pa se je preselil v Vareja 3, kjer je umrl 4.3.1917 kot "gormanski samec", star 47 let – Tumpovo posest v Varejah deduje njegov nečak Franc Belšak, še danes v lasti Belšakov.

Leta 1911 posest kupi sin Janez Belšak, rojen 5.12.1876, Dravci 13, poročen z Antonijo Bezjak iz Stojncev 91 (Steindorf); sem se po poroki preseli njegova hči Neža Belšak, žena Jožefa Poslančeca (Pignarjev Joža)

- Neža Belšak, rojena 7.12.1912, Stojnci 91, starša Janez in Antonija, rojena Bezjak, umrla 16.12.1971 v Dravcih 16; poročena z Jožefom Poslančecem (po domače Pignarov Joža, bival v Dravcih 14, rojen 7.3.1913 v Kastavu, umrl 2.5.1996), po Nežini smrti se je Jože poročil z Marijo Emeršič (Drapanovo Miciko) iz Vareje 12, kjer je tudi umrl, danes sedež športnega društva AS (Poslančečeva domačija – pravilneje Emeršičeva/Drapanova domačija).
  - Martin (Tine) Hartmann Poslančec, rojen 20.10.1946, Dravci 15 poročen z Ivano Mihelač, rojena 31.7.1939, Mali Okič, stanujoča Kicar in Nemčija, umrla 2022 v Nemčiji

3 Belšakov Vikend – Dravci 13a

Po vrnitvi iz Nemčije vikend v bližini kupi Nežin nečak Jože – sin njene sestre Marije:

- Marija Belšak, rojena 1.4.1898, Stojnci 98, starša Janez in Antonija, rojena Bezjak, umrla 21.3.1971
  - Jože Belšak (Belschak), rojen 2.3.1923, Stojnci, oče NN, mama Marija Belšak, v nemški vojski, po vojni zaposlen v Nemčiji, drugič poročen z Danico, rojena 12.8.1952, po vrnitvi iz Nemčije kupil novozgrajen vikend v Dravcih od Rajha iz Draženc, s katerega je lep razgled na rojstne Stojnce – danes **Belšakovo, Dravci 13a**

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Dravci 15 in 17: Habjanič – Milošič – Mlakar

1 Dravci 17 (prej Vareja 1 oz. Dravci 18): Letonja - Habjanič

Jakob Krajnc kupi del dominikalne posesti 15.5.1789; njegova hči Gera Krajnc, poročena Letonja, jo prevzame 16.7.1808, njegov potomec Matija Letonja vpisan 13.2.1856.

28.1.1864 kupi Jakob Habjanič iz Varej in Marija; 13.12.1865 je vpisan Matija Letonja sam, ki očitno že pred vpisom v ZK proda Jakobu Habjaniču

Kam sodi Jakob Krajnc, nisem uspela ugotoviti (verjetno k spodnji Krajnčevi domačiji).

Letonjevi

Prvi prebivalci Krajnčevega "vrha" v prvi polovici 19. stoletja so Letonjevi, ko hiša sodi pod Vareja, nato pa je priključena k Dravcem.

- Gera Krajnc, rojena okrog 1780, poročena z Jakobom Letonjo, rojen okrog 1780, Vareja 1
  - Matija Letonja, rojen okrog 1805, oče Jakob?, poročen z Elizabeto Belšak, umrla leta 1860 v Dravcih 9
    - Anton Letonja, rojen okrog 1830, oče Matija, poročen z Elizabeto Belšak, rojena 1828, starša Andrej in Neža Belšak, umrla 3.9.1860 na Dravci 9
      - Jožef Belšak, rojen 25.2.1850, Dravci 12, oče NN, mama Elizabeta Belšak
      - Mihael Letonja, rojen 7.9.1858, Dravci 18, starša Anton in Elizabeta, rojena Belšak
  - Tomaž Letonja, rojen 1.12.1808, Dravci 1 (Vareja 1), oče Jakob Letonja, mama Gera Krajnc, botra Anton in Marija Mlakar
  - Matevž Letonja, rojen 25.8.1810, Vareja 1, Dravci 18, poročen z Elizabeto
    - Marija Letonja, rojena 4.4.1856, Dravci 18, starša Matevž in Elizabeta
  - Jožef Letonja, rojen 31.1.1813, Vareja 1
  - Jurij Letonja, rojen 13.3.1816, Vareja 1, Dravci 18, oče Jakob, umrl 4.10.1840, star 24 let
  - Katarina Letonja, rojena 15.9.1818, Vareja 18 (Dravci 18), oče Jakob, stanujoča Dravci 18
    - Andrej Letonja, dvojčka, rojena 29.11.1842, Dravci 16, oče NN, mama Katarina Letonja, umrla 30.11.1842

        - Barbara Letonja, dvojčka, rojena 29.11.1842, Dravci 16, oče NN, mama Katarina Letonja, umrla 30.11.1842
    - Gera Letonja, rojena 11.2.1821 – oče Jakob?
        - Katarina Letonja, rojena 18.11.1854, Dravci 18, oče NN, mama Gera Letonja
        - Marija Letonja, rojena 21.8.1824, Vareja 1
    - Matija Letonja, rojen 3.2.1826, Vareja 1 poročen z Elizabeto, onadva sta vpisana v ZK in nato prodata Jakobu Habjaniču
    - Vid Letonja, rojen 5.5.1829, Vareja 1, Dravci 18, oče Jakob, umrl 15.8.1840, star "13 let"

28.1.1864 posest v Dravcih na Rtiču od Matije Letonje kupita Jakob in Marija Habjanič iz Varej.

2 Habjaničevi - Lekečinčevi

Matevž Habjanič, rojen 1779, Vareja 8, poročen 26.1.1807 z Marijo Vidovič, rojena 1805, Vareja 2, oče Gregor – 6 otrok, 2 hčerki, 4 sinovi, najmlajši Jakob:

- Jakob Habjanič, rojen 14.7.1821, Vareja 8, starša Matevž in Marija, rojena Vidovič, umrl 16.11.1900 v Dravcih 18, star 79 let – prvič poročen z Marijo Lorenz, rojena 1821, umrla 4.12.1887 v Dravcih 18, stara 68 let; drugič poročen 4.11.1894 s Terezijo Vidovič, rojena 20.8.1842 (prvi mož Andrej Bedrač iz Varej, poročena 1876; vdova 3.6.1885), 1900 drugič vdova, gormanka, umrla 30.9.1907
    - Jožef Habjanič, rojen 20.2.1844, Vareja 39, starša Jakob in Marija, rojena Lorenz, gorman, umrl 23.1.1919 v Dravcih 21; poročen 31.8.1873 z Nežo Cafuta (Tejekova), rojena 18.12.1848, Soviče 20, starša Martin in Marija, rojena Šula, umrla 10.12.1919 kot gormanka – Jožef po mami deduje del posestva v Dravcih in tam okrog leta 1900 zgradi drugo hišo – danes **Milošičevo, Dravci 15.**
    - Neža Bedrač, rojena 9.12.1876, Vareja, starša Andrej in Terezija, rojena Vidovič, prvič poročena Bedrač, drugič poročena Habjanič, Neža ob mamini drugi poroki stara 18 let, prišla z mamo v Dravce k očimu Jakobu Habjaniču, po očimu in mami dedovala posest Jakoba Habjaniča v Dravcih; umrla 17.4.1918 Dravce 18 ("od strele zadeta"), poročena 30.1.1905 z Janezom Štumbergerjem, rojen 13.8.1873, Soviče 23, starša Jožef in Terezija, rojena Cafuta (Pozničarjeva), Okič, krojač, umrl 28.3.1913 pri 39 od zlatenice in želodčnega vnetja
        - Marija Štumberger, Dravci 18, roj. 2.8.1909, umrla 12.3.1910, 7 mesecev, gormanska hči
        - Antonija Štumberger, Dravci 18, roj. 20.4.1912, umrla 12.8.1912, 3 mesece, vnetje droba
        - Neža Štumberger, rojena 14.12.1905, Dravci 18, starša Janez in Neža, rojena Bedrač, ob poroki stanovala v Sovičah 7, umrla 10.12.1929 v Pobrežju 87 (jetika, prehlad na pljučih), prvič poročena 23.11.1924 z dovoljenjem okrajnega sodišča na Ptuju, ker je bila mladoletna, poroči se z Martinom Kolednikom, rojen 11.10.1901, Pobrežje 87, starša Janez in Ana, rojena Erlač, umrl 2.9.1928 (jetika), pred drugo poroko Neža Kolednik, rojena Štumberger, predloži zdravniško potrdilo, da ni noseča, drugič poročena 4.2.1929 z Martinom Kukovcem, rojen 7.11.1909, Šturmovec, starša Anton in Marija, rojena Korošec, ob poroki stanujoč Pobrežje 2, umrl 12.1.1934 v Pobrežju 99 (trohnenje pljuč in požiralnika); po Nežini smrti se Martin 2.10.1930 poroči z Ano Kosec, rojena 26.5.1899, čeprav sta bivala v Pobrežju 99, se jima leta 1931 v Dravcih rodi sin Franc, ki kmalu umre, leta 1934 umre tudi oče Martin in Ana Kukovec, rojena Kosec, deduje še njegovo polovico posestva v Dravcih
            - Martin Kolednik, rojen 10.20.1925, Pobrežje 87, starša Martin in Neža, rojena Štumberger, umrl 25.10.1970, Pobrežje 83A, poročen 1949 z Marijo Benkovič, rojena 18.1.1926, Pobrežje, starša Jakob in Marija, rojena Kukovec (morda), umrla 3.6.2016, Pobrežje 83A
                - Anica Kolednik, rojena 1949, Pobrežje, starša Martin in Marija, rojena Benkovič, umrla pri 6. mesecih
                - Slavko Kolednik, rojen 25.6.1950, Pobrežje, starša Martin in Marija, rojena Benkovič, stanujoč Pobrežje 92, poročen z Olgo Orešek, rojena 9.6.1955, Pobrežje, starša Alojz in Rozina

- Brane Kolednik, rojen 4.12.1972, Pobrežje, starša Olga Orešek in Mirko Vindiš, krušni oče Slavko Kolednik
- Nada Kolednik, rojena 24.9.1974, Pobrežje, starša Slavko in Olga, rojena Orešek

- Marija Kolednik, rojena 20.12.1956, Pobrežje 79, starša Martin in Marija, rojena Benkovič, poročena 9.9.1978 s Stankom Črnilo, rojen 28.8.1946, Pobrežje 68, starša Ivan (orožnik in pleskarski mojster) in Neža Črnila, umrl 12.4.2009
  - Tamara Črnila, rojena 21.9.1978, starša Stanko in Marija, rojena Kolednik, poročena Vamberger, stanujoča Ob Železnici 8, Ptuj
  - Matej Črnila, rojen 11.7.1979, starša Stanko in Marija, rojena Kolednik, stanujoč Gruča 2 pri Šentjerneju
- Franc Kukovec, rojen 24.9.1931, Dravci 18, starša Martin in Ana, rojena Kosec, umrl 15.2.1932, Pobrežje 99 (pljučnica)

Ana Kukovec, rojena Kosec, 25.12.1937 sklene prodajno pogodbo z Jurijem in Marijo Žlahtič za hišo in zemljo v Dravcih

3 Žlahtič – Mlakar

Po smrti Marije Žlahtič 1939 njeno polovico deduje njena hči Jožefa Žlahtič, poročena Mohorko

- Leta 1941 Jurij Žlahtič vpiše dosmrtno služnost stanovanja v korist sina Antona Žlahtiča, a ga oktobra 1944 na domačem dvorišču v Dravci 7 po izdaji soseda ubijejo Nemci
- Po vojni so najemniki hiše družina Jakoba Petroviča, rojen 22.7.1903, Velika Varnica
  - Jakob Petrovič, rojen 10.9.1948, Dravinjski vrh, oče Jakob Petrovič iz Velike Varnice
    - Lidija Petrovič, rojena 28.4.1973, oče Jakob Petrovič ml, poročena z Albinom Milošičem, ravnateljica OŠ Črešnjevec
    - Darija Petrovič, rojena 5.8.1975, oče Jakob Petrovič ml, poročena z Nives Očarjem
- Leta 1980 na mestu domačije Jakoba Habjaniča zgradita novo hišo in se preselita iz Dravinjskega vrha Milica Žlahtič, rojena 17.3.1955, oče Blaž Hudin iz Zalužja na Hrvaškem, mama Jožefa Mohorko, rojena Žlahtič, poročena 2.12.1972 s Francem Mlakarjem, rojen 1.12.1947, Majski Vrh, starša Anton in Marija, rojena Klaneček, danes **Mlakarjevo, Dravci 17**
  - Marija Mlakar, rojena 2.2.1973, starša Franc in Milica, rojena Žlahtič, poročena na Borlu 22.8.1998 z Jankom Vaupotičem, rojen 27.11.1968, Dravci 12, starša Slavko in Rozalija, rojena Bedrač, danes stanujoča Dravci 12a
    - Sandi Vaupotič, rojen 22.10.1993, starša Janko in Marija, rojena Mlakar
    - Simon Vaupotič, rojen 1.8.1999, starša Janko in Marija, rojena Mlakar
  - Irena Mlakar Cizerl, rojena 1.9.1981, starša Franc in Milica, rojena Žlahtič, poročena 19.9.2015 z Dušanom Cizerlom, rojen 25.11.1971, Janežovski vrh, danes stanujoča Dravci 17
    - Nejc Cizerl, rojen 22.10. 2010, starša Dušan in Irena, rojena Mlakar
    - Rene Cizerl, rojen 14.4.2015, starša Dušan in Irena, rojena Mlakar

4 Dravci 15 *(prej Dravci 20)* - druga Lekečinčeva hiša – Milošičevo

Jožef Habjanič iz Dravc po mami Mariji deduje del Lekečinčeve posesti. Z ženo Nežo Cafuta, hčerko Ano in sinom Francem so stanovali na današnji Pignarjevi domači (najbrž sprva v najemu – po poroki leta 1873, leta 1882 pa hišo odkupita od Lovrenca Cafute, ki se je po smrti žene odselil na Rodni Vrh); ko Jožef deduje del domačije staršev, spodaj zgradi novo hišo – danes Dravci 15. Župnik okrog leta 1900 v družinsko knjigo zapiše, da gre za novo hišo.

- Jožef Habjanič, rojen 20.2.1844, Vareja 39, starša Jakob in Marija, rojena Lorenz, gorman, umrl 23.1.1919 na naslovu Dravci 21; poročen 31.8.1873 z Nežo Cafuta, rojena 18.12.1848, Soviče 20, starša Martin in Marija, rojena Šegula, umrla 10.12.1919 kot gormanka

- skrbnik Ivane Kojc, rojena 6.5.1889 pri Sv. Andražu (Leskovec), bivala pri Jožefu Habjaniču, Dravci 21, prej pri Francu Polancu, Vareja 20
- Ana Habjanič, rojena 21.7.1873, Soviče 20, starša Jožef in Neža, roj. Cafuta, (starša se poročita deset dni po njenem rojstvu, kar župnik pribeleži v knjigi, vstopi v šolo 16.2.1880, poročena 3.2.1896 z Jurijem Erlačem, rojen 25.2.1869, Vareja 24, starša Filip in Ana, rojena Junger, stanujoča v Varejah – 11 otrok – šest dočakalo odraslo dobo:
    - Janez Erlač, rojen 10.12.1897, Vareja 24, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič
    - Julijana Erlač, rojena 7.1.1899, Vareja 24, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič
    - Avguštin Erlač, rojen 9.8.1900, Vareja 24, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič, pri 12. letih v skrbništvu pri dedku Jožefu Habjaniču, Dravci 20
    - Franc Erlač, rojen 28.8.1902, dvojček, Vareja 24, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič, umrl 9.10.1902, "otročja slabost"
    - Mihael Erlač, rojen 28.8.1902, dvojček, Vareja 24, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič, umrl 8.11.1904
    - Rozalija Erlač, rojena 16.8.1904, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič, poročena 23.11.1925 s Francem Polancem, rojen 1.4.1901, Drstelja 49, starša Franc in Ivana, rojena Zorec, on brat Ivane Polanec, poročene Vidovič iz Dravc; 25.11.1931 skleneta prodajno pogodbo za zemljo v Dravcih s Francem in Marijo Poslančec, rojena Kuhar; onadva prodata posest Francu in Mariji Poslančec
    - Jurij Erlač, rojen 12.4.1906, Vareja 24, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič, umrl 2.9.1907, tuberkuloza
    - Andrej Erlač, rojen 19.11.1908, Vareja 24, Vareja 24, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič, odličen učenec v šoli
    - Anton Erlač, rojen 3.5.1910, Vareja 24, starša Juri in Ana, rojena Habjanič, v OŠ Videm vpisan 23.4.1919, bival v Dravcih 21, pri dedku Jožefu Habjaniču, umrl od jetike 25.7.1929
    - Marija Erlač, rojena 8.2.1913, Vareja 24, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič, umrla 10.2.1913
    - Jakob Erlač, rojen 24.6.1916, Vareja 24, starša Jurij in Ana, rojena Habjanič
- Franc Habjanič, rojen 7.9.1884, Dravci 20, starša Jožef in Neža, rojena Cafuta, gorman, umrl 7.3.1937, Dravci 13; poročen 9.11.1908 z Marijo Vindiš, rojena 13.1.1886, Sp. Leskovec 2, oče Jurij Vindiš, stanovala v Vareja 46
    - Julijana Habjanič, rojena 13.6.1914, Dravci 20, starša Franc in Marija, roj. Vindiš, izstopila iz RKC 18.2.1936, 29.1.1942 poročena z Jožefom Ajdom, razvezana 8.7.1942, stanovala v Novem Travniku v Bosni in Hercegovini.
    - Cecilija Habjanič, rojena 21.11.1919, Dravci 20, dvojčica od Katarine, starša Franc in Marija, roj. Vindiš, umrla 4.12.1961 v Mariboru, delavka, v partnerski skupnosti z Jurijem Podpečanom, rojen 4.11.1915, Stranice pri Slovenskih Konjicah, mizar, umrl 20.3.1944 v koncentracijskem taborišču Dachau, partizanski kurir, mučen s strani okupatorja, na seznamu žrtev II. svetovne vojne.
        - Marija Podpečan, rojena 1.4.1941, Dravci 14, mama Cecilija Habjanič, očetovstvo prizna Jurij Podpečan, 11.2.1942, babica pri porodu Marija Poslančec, poročena 25.4.1964 z Vladimirjem Muršičem v Mariboru, umrla leta 2022.
        - Deklica Podpečan, rojena med vojno in kmalu umrla.
        - Mirko Podpečan (Fric), rojen 21.7.1944, odraščal v Dravcih pri teti Liziki, leta 1966 odšel v Nemčijo, po vrnitvi na Turniščih zgradil hišo, umrl 23.3.1995, poročen z Jožefo Podhostnik, rojena 1947, Repišče, starša Martin in Terezija, rojena Bedrač.
            - Mirko Podpečan, rojen 1969, starša Mirko in Jožefa, rojena Podhostnik

        - Zlatko Podpečan, rojen 1975, starša Mirko in Jožefa, rojena Podhostnik
- Katarina Habjanič, rojena 21.11.1919, Dravci 20, dvojčica od Cecilije, umrla 5.6.1920.
- Gera Habjanič, rojena 14.2.1922, Dravci 20, starša Franc in Marija, roj. Vindiš, poročena 27.1.1951 z Ram Mesićem, razvezana 7.6.1972, umrla 10.8.1989 v Mariboru
    - Franc Mesič, rojen 1951, lastnik parcele v Dravcih
    - Marija Dorlevanger Mesič, stanujoča v Švici, lastnica parcele v Dravcih
- Franc Habjanič, rojen 4.3.1924, Dravci 20, starša Franc in Marija, roj. Vindiš, poročen 1.3.1951 z Ivano Vidovič iz Leskovca, razvezan 9.6.1971
- Elizabeta (Liza) Habjanič, rojena 26.10.1910, Terezovec – Suho polje, Slavonija, oče Franc, Dravci 20, **prevzemnica domačije, po prodaji domačije Antonu in Jožefi Milošič** se preseli k hčerki Ani v Dravinjski vrh
    - Ana Habjanič (po domaže Mužna Ana), rojena 8.7.1939, Dravci 14, oče NN, mama Elizabeta Habjanič, želarka, botra Ana Schaeffer, Vareja 11, posestnica namestnica, Cornelia Schaeffer, Vareja 11, posestnica (danes Skazovo); Ana poročena 18.1.1958 z Jožefom Vidovičem, Dravinjski vrh, on umrl 29.5.2004
    - **Elizabeta Habjanič marca 1965 posest proda Antonu in Jožefi Milošič iz Varej, Dravci 15**
        - Anton (Tonček) Milošič, rojen 10.9.1938, Soviče 23, starša Anton in Terezija, rojena Cafuta (Pozničarjeva), po poroki staršev pozakonjen, umrl 30.3.2015, poročen 27.5.1961 z Jožefo Milošič, rojena 22.3.1935, Vareja, starša Anton in Marija, rojena Flajšman, umrla 19.2.2020, kupita Dravce 15 od Elizabete Habjanič (Lekečinčeve)
            - Srečko Milošič, rojen 13.5.1961, starša Anton in Jožefa Milošič
            - Zdenka Milošič, rojena 19.8.1965, starša Anton in Jožefa Milošič

Marija Flajšman, rojena 27.3.1894, Belavšek, mama Marija Flajšman, nezakonska hči viničarke, poročena 19.4.1920 z Antonom Milošičem iz Pristave pri Cirkulanah, ob poroki stanovala v Lancovi vasi, umrla 3.8.1980, Dravci 15, vdova, samomor v gozdu v Dravcih (obešanje – suspension, stara 86 let), mama Jožefe Milošič

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Spodnji Dravci – Tajna

1 Tejekovi v Sovičah 6 (danes Soviče 12)

Tejekovi so sprva živeli v Tajni na polju (danes Soviče 12), po poroki Matije Cafute z Marijo Šula pa se rodbina preseli na bližnji hrib (nad današnjo hišo Soviče 11), ki je sprva pripadal Koroščevim in Šulovim, s poroko Šulove pa nato Cafutovim.

Martin Cafuta, rojen okrog 1755, Soviče 6, poročen z Apolonijo

- Jurij Cafuta, rojen 7.3.1773, Soviče 5, starša Martin in Apolonija, botra Vid Krajnc in Neža Feguš
- Vid Cafuta, rojen 20.6.1779, Soviče 6, starša Martin in Apolonija, botra Vid Herlač in Neža Feguš
- Neža Cafuta, rojena 7.1.1782, Tajna 6, starša Martin in Apolonija, botra Vid Krajnc in Neža
- Barbara Cafuta, rojena 6.11.1784, Soviče 6, starša Martin in Apolonija, botra Vid Krajnc in Apolonija Feguš
- Bartolomej (Arne) Cafuta, rojen 13.9.1776, Tajna 6, starša Martin in Apolonija, botra Vid Krajnc in Jožef Feguš iz Nedešnice, poročen z Ano Habjanič (oče Blaž)
  - Matija Cafuta, rojen 15.2.1800, Soviče 6, starša Bartolomej in Ana, rojena Habjanič, umrl 24.6.1865 na Dravci 15, poročen 2.2.1845 z Marijo Šegula, pri poroki star 45 let, ona 23 let, poročni priči Franc Žlahtič in Martin Petrovič – on nadaljuje Tejekov rod pri drugi hiši
  - Marija Cafuta, rojena 18.6.1802, Soviče 6, starša Bartolomej in Ana
  - Barbara Cafuta, rojena 24.8.1804, Soviče 6, botra Fabian in Ana Habjanič, babica pri porodu Marija Habjanič
  - Lucija Cafuta, rojena 9.10.1805, Soviče 5, starša Bartolomej in Ana
  - Urša Cafuta, rojena 24.7.1808, Soviče 6, starša Arne in Ana, rojena Habjanič, umrla 22.11.1895 v Sovičah 6, kot 87-letna »samska zasebnica« (ob Merčevih)
  - Marija Cafuta, rojena 26.8.1811, Soviče 6, babica pri porodu Apolonija Cafuta
  - Matevž Cafuta, rojen 28.7.1814, Soviče 6
  - Mihael Cafuta, rojen 25.9.1821, Soviče 6, starša Bartolomej in Ana, rojena Habjanič
  - Gera Cafuta, rojena 13.2.1818, Soviče 6, starša Bartolomej in Ana
    - Marija Cafuta, rojena 12.1.1848, Soviče 6, oče NN, mama Gera Cafuta, njen skrbnik Jakob Žlahtič, kmet v Sovičah 10, prvič poročena 24.5.1871 z Mihaelom Bratuškom, rojen 12.9.1843, Slatina 55, starša Filip in Marija, rojena Klinc, drugič poročena z Jakobom Letičem
      - Franc Cafuta, rojen 26.1.1869, Soviče 15, oče NN, mama Marija Cafuta
      - Jožef Letič, rojen 6.3.1886, Soviče 22 (v redovalnici Dravci 11), starša Jakob in Marija, rojena Cafuta, vpisan v OŠ Videm 4.11.1893

2 Soviče 11 (prej Dravci 15/Soviče 15): Šula - Tejeki

Matija Šula, rojen 1782-83, umrl pri 64 let, 5.3.1847, Dravci 15, poročen z Nežo Korošec, v drugo z Nežo Kolednik, rojena okrog 1785, oče Franc, umrla 11.3.1850, stara 65 let

- Ana Šula, rojena 25.5.1810, Soviče 15, starša Matija Šula in Neža Korošec, poročena z Andrejem Krajncem, Vareja 11
  - Gera Krajnc, rojena 5.3.1854
- Helena Šula, rojena 15.4.1813, Dravci 15, starša Matija in Neža, rojena Kolednik
  - Jurij Šula, rojen 15.4.1846, dvojček, Dravci 15, oče NN, mama Helena Šula
  - Marija Šula, rojena 15.4.1846, dvojčica, Dravci 15, oče NN, mama Helena Šula
- Vid Šula, rojen 25.4.1817, Soviče 15, starša Matija in Neža, rojena Kolednik, poročen z Nežo Krajnc, rojena 1821, oče Jakob, umrla 21.1.1849, stara 28 let, drugič poročen 1.9.1850 z deklo Uršo Emeršič, rojena 1823, Skorošnjak 41, starša Janez in Ana, rojena Krajnc, pred poroko stanujoča Dravci 15
  - Katarina Šula, rojena 3.11.1847, Dravci 15, starša Vid in Neža, rojena Krajnc, botra Jakob in Ana Žlahtič iz Varej; rojena pred smrtjo očetove prve žene
  - Marija Šula, rojena 28.3.1850, Dravci 15, starša Vid in Urša, rojena Emeršič; rojena pred poroko staršev, naknadno pozakonjena
- Gera Šula, rojena 6.3.1819, Soviče 15, starša Matija in Neža, rojena Kolednik
- Andrej Šula, rojen okrog 1820, Dravci 15, poročen s Heleno
  - Jožef Šula, rojen 1841, Dravci 15, starša Andrej in Helena Šula, umrl 1.1.1845, 3 leta
  - Marija Šegula, rojena maja 1846, Dravci 15, starša Andrej in Helena Šula, umrla 26.10.1846, stara 5 mesecev
  - Jurij Šegula, rojen avgusta 1845, Dravci 15, starša Andrej in Helena Šula, umrl 21.6.1846, star 10 mesecev
- Mrtvorojeni Šula, 10.6.1821, Soviče 15, starša Matija in Neža, rojena Kolednik
- Terezija Šula, rojena 2.3.1826, Dravci 15, starša Matija in Neža, rojena Kolednik, prvič poročena z Jurijem Šircem iz Tržca 91, drugič 13.2.1871 z vdovcem Janezom Cafuto, Dravci 8, pri poroki on star 64 let, ona 45 let
- Marija Šula, rojena 8.3.1822, Dravci 15, starša Matija in Neža, rojena Kolednik (oče Franc), boter Franc Winkler in Marija, umrla 11.9.1857, stara 36 let, poročena 2.2.1845 z Matijo Cafuta, rojen 15.2.1800, Soviče 6, starša Bartolomej in Ana, rojena Habjanič, pri poroki star 45 let, ona 23 let, poročni priči Franc Žlahtič in Martin Petrovič, umrl 24.6.1865, star 65 let
  - Neža Cafuta, rojena 19.12.1848, Soviče 6, Dravci 15, starša Matija in Marija, rojena Šula, umrla 10.12.1919, na Dravci 21, poročena 31.8.1873 z Jožefom Habjaničem (Lekečinčev), rojen 20.2.1844, Vareja 39, starša Jakob in Marija, rojena Lorenz, gorman, vsaj od 1864 stanoval v Dravcih na Rtiču, umrl 23.1.1919 na naslovu Dravci 21
    - Ana Habjanič, rojena 21.7.1873, Soviče 20, priimek Ana Cafuta po mami, po poroki staršev pozakonjena 31.8.1873; poročena z Jurijem Erlačem – 11 otrok, glej pri Dravci 15
    - Franc Habjanič, rojen 7.9.1884, Dravci 20, starša Jožef in Neža, rojena Cafuta, gorman, umrl 7.3.1937, Dravci 13; poročen 9.11.1908 z Marijo Vindiš, rojena 13.1.1886, Sp. Leskovec 2, oče Jurij Vindiš, stanovala v Vareja 46 – 6 otrok, glej pri Dravci 15
  - Jurij Cafuta, rojen 6.3.1853, Soviče 6 (ob poroki Dravci 15), starša Matija in Marija, rojena Šegula (Čula), umrl 2.4.1919 v Pobrežju (padel s strehe); prvič poročen 15.11.1880 z Marijo Štrucl, rojena 3.2.1849, starša Anton in Katarina, rojena Vogrinec, Vareja 54, drugič poročen 15.1.1917 s Terezijo Fritz, vdova Lah, rojena 16.9.1858, Šikole 45, Cirkovce, starša Matija Fritz in Marjeta Čelofiga, stanujoča v Borštu, ona po prvem možu v Pobrežju
  - Jožef Cafuta ("Tejek starejši"), rojen 19.11.1846, Soviče 6 (krščen tako pri sv. Vidu kot pri sv. Andražu), na Vidmu so napisali, da je doma v Sovičah 6, v Leskovcu pa, da je doma v Dravcih 20, na isti strani MK kot Jožef Korpič I; ob drugi poroki naslov Soviče 9), starša Matija in Marija, rojena Šula, umrl 23.1.1920, poročen z Marijo Kozel, rojena 1845, starša Valentin in Marjeta, umrla 11.9.1888, Dravci 15, stara 43 let in pol; drugič poročen 5.2.1894, star 47 let, na Hajdini z 9 let mlajšo Elizabeto Krajnc, rojena 7.11.1855, Miklavž na Dravskem polju (Sv. Nikolaj), starša Franc in Lucija, rojena Vihar, umrla 12.4.1932 v Sovičah 1 kot "krčmarica", Elizabeta je imela nezakonskega sina Jožefa Krajnca.

- Marija Cafuta, rojena 11.3.1872, Soviče 15 (Dravcen), starša Jožef in Marija, rojena Kozel, botra Jurij in Ana Erlač – verjetno poročena Vindiš
  - Janez Vindiš – vnuk Jožefa Cafute
  - Anton Vindiš – vnuk Jožefa Cafute
- Janez Cafuta, rojen 28.8.1874, Soviče 15 (v šoli Dravci 15), starša Jožef in Marija, rojena Kozel, botra Jurij in Ana Erlač, leta 1905 v časopisih, ko je bil okraden v mariborskem hotelu.
- Terezija Cafuta, rojena 15.9.1877, Dravci 15 (Soviče), starša Jožef in Marija, rojena Kozel, botra Ana Erlač, vpisana v OŠ Videm 1884, poročena z Matijo Zupaničem – glede na ZK stanujoča v Dravcih oz. Soviče 2
- Anton Cafuta ("Tejek mlajši"), rojen 11.6.1869, Soviče 15, starša Jožef in Marija, rojena Kozel, kmet, umrl 11.2.1915 na Soviče 14, poročen 29.1.1894 s Cecilijo Brodnjak, rojena 7.12.1868, Spodnja Pristava 7, starša Franc in Marija, rojena Trafela – pri poroki vpisana kot Lucija, na smrtovnici v vojni knjigi sta napisani obe imeni, umrla 4.11.1941, Soviče 24 (smrt prijavi sin Jakob z istega naslova): 6 sinov in 3 hčerke – 4 umrejo zgodaj,
  - Andrej Cafuta, rojen 23.11.1894, Soviče 14, starša Anton in Cecilija, rojena Brodnjak, umrl isti dan, brez botrov
  - Janez Cafuta ("Zlatoust"), rojen 26.1.1896, Dravci 14, starša Anton in Lucija, rojena Brodnjak, vpisan v OŠ Videm, babica pri porodu Apolonija Pignar, leto pred poroko stanoval v Belavšeku 51 na svojem posestvu, poročen v Leskovcu 24.10.1921 s Frančiško Merc, rojena 20.12.1895, Repišče 37, starša Janez in Ana, rojena Drevenšek
  - Anton Cafuta, rojen 1.6.1897, starša Anton in Cecilija, rojena Brodnjak, Dravci 14 (Sovič), vpisan v OŠ Videm skupaj z bratom Janezom, padel v vojski 27.10.1918, 3.1.1917 je na Verlustliste kot ranjen, 87. pešpolk, 2. stotnija
  - Jožef Cafuta, rojen 11.2.1899, Dravce 14, starša Anton in Lucija, roj. Brodnjak, v šoli opisan kot miren, tih, razglašen za mrtvega z domnevnim dnem smrti 17.4.1945 v taborišču Lidmerice (odločba Okrajnega sodišča na Ptuju, 31.5.1950), poročen 2.10.1921 z Rozalijo Cimerman, rojena 21.8.1898, Vareja 4, starša Simon in Marija
    - Ana Cafuta, rojena 4.7.1922, Soviče 9, starša Jožef in Roza, rojena Cimerman, poročena 11.4.1943 z Martinom Hameršakom, rojen 26.10.1921 v Puchdorf (Bukovci), sv. Marko, starša Jurij in Neža, rojena Bezjak, on umrl 3.4.2000 na Ptuju
      - Marija Hameršak, rojena 1.9.1943, Soviče 18, starša Martin in Ana, rojena Cafuta, umrla 20.9.1943.
    - Marija Cafuta, rojena 18.12.1923, Soviče 9, starša Jožef in Roza, rojena Cimerman, poročena s Feliksom Fošnaričem, rojen 25.5.1924, Spodnji Leskovec 21, starša Jakob in Roza, rojena Kodrič, mož umrl 26.8.1986 v Miklavžu na Dravskem polju
    - Jožef Cafuta, rojen 18.9.1926, Soviče 4, starša Jožef in Roza, rojena Cimerman, umrl 1994, poročen 13.1.1950 z Marijo Purg, rojena 9.12.1922, Dravinjski vrh 2, starša Franc in Ana, rojena Mihelač, umrla 25.4.1988
      - Jožica Cafuta, rojena 6.3.1951, starša Jožef in Marija, rojena Purg, poročena z Jakobom Selinškom, rojen 8.7.1946, starša Franc Selinšek in Ana, rojena Bedrač
      - Jakob Selinšek, rojen 2.8.1974, starša Jakob in Jožica, rojena Cafuta
      - Daniel Cafuta, rojen 28.10.1954, starša Jožef in Marija, rojena Purg, leta 1983 preseljen na Ptuj, umrl ?
    - Ivan Cafuta, rojen 9.8.1928, Soviče, starša Jožef in Roza, rojena Cimerman, umrl 30.9.2015, poročen 18.9.1948 z Julijano Vidovič, rojena 15.6.1929, Dravci 3, starša Franc in Ivana, roj. Polanec, stanujoča Dravci, kasneje Soviče 11, 23.7.2016

- Janez Cafuta, rojen 17.4.1949, starša Ivan in Julijana, rojena Vidovič, poročen 28.5.1977 z Jožico Voglar, rojena 28.12.1953, starša Jožef in Julijana, rojena Cafuta, stanujoča Dravci 6
- Janez Cafuta, rojen 30.12.1974, starša Janez in Jožica, rojena Voglar, stanujoč Dravci 6
- Boris Cafuta, rojen 3.2.1978, starša Janez in Jožica, rojena Voglar

- Terezija Cafuta, rojena 17.9.1930, Soviče, stanujoča Vareja 4, starša Jožef in Roza, rojena Cimerman, poročena 27.2.1954 z Ivanom Kirbišem, rojen 15.10.1926, Tržec, starša Jakob in Marija, rojena Rožman, umrl 8.4.1993 – 3 otroci: Janez, Vida in Ana
- Martin Cafuta, rojen 20.9.1932, Soviče 4, starša Jožef in Roza, roj. Cimerman, umrl 9.1.1994; poročen 19.6.1955 s Cecilijo Božičko, rojena 9.11.1935, Tržec, starša Jurij in Terezija, roj. Šafhalter, poročna priča Feliks Fošnarič (Martinov svak)

- Jakob Cafuta, rojen 30.4.1900, Dravci 14, starša Anton in Cecilija, roj. Brodnjak, Soviče 14 (v šoli opisan kot tih), umrl 10.11.1947, poročen 8.2.1926 z Marijo Habjanič, rojena 28.8.1904, Dravce 17, starša Anton in Ana, rojena Weisbacher, umrla 25.6.1992 v Ptuju
  - Anton Cafuta, rojen 6.12.1927, Soviče 24, starša Jakob in Marija, rojena Habjanič, botra Julijana Habjanič, umrl 30.8.1934.
  - Antonija Cafuta, rojena 10.4.1935, Soviče 24, starša Jakob in Marija, rojena Habjanič, umrla 5.7.2022, poročena 17.1.1954 z Ivanom Gabrovcem, rojen 19.12.1931, Vareja 18, mama Antonija Gabrovec, umrl 21.6.1987
    - Marija Gabrovec, rojena 7.5.1955, starša Ivan in Antonija, rojena Cafuta, poročena 21.2.1976 s Francem (Branko) Klinc, preseljena 1976 v Spuhljo
    - Ivan Gabrovec, rojen 27.1.1960, starša Ivan in Antonija, rojena Cafuta, sodnik okrajnega sodišča Grosuplje, danes stanujoč v Varejah
- Cecilija Cafuta, rojena 22.11.1901, Dravci 14, starša Anton in Lucija, roj. Brodnjak, vpisana v OŠ Videm 17.9.1908 ("mirna, sposobna za višji razred"), umrla 5.8.1977, poročena 20.7.1925 z Jožefom Voglarjem, rojen 16.3.1905, Repišče 45, starša Jožef in Plutonija, rojena Feguš, umrl 16.1.1979, Soviče 17 –**HEREKI**
  - Marija Cafuta, rojena 10.4.1924, Soviče 14, oče NN, mama Cecilija Cafuta, pozakonjena 30.2.1933,
  - Ljudmila Voglar (rojena kot Ludmila, spremenjeno 1984), rojena 16.9.1925, Repišče 24, starša Jožef in Cecilija, rojena Cafuta, poročena 27.8.1946 v Kamniku s Francem Trdino
  - Anton Voglar, rojen 19.5.1927, Repišče 24, starša Jožef in Cecilija, rojena Cafuta, poročen 18.2.1950 v Cirkulanah z Julijano Zavec, umrl 18.7.1993
  - Jožef Voglar, rojen 2.10.1928, Repišče, znan kot Herek s trobento, starša Jožef in Cecilija, rojena Cafuta, umrl 17.1.1999, poročen 1952 z Julijano Cafuta, rojena 2.4.1928, starša Franc in Julijana, rojena Krajnc, umrla 7.7.2015, Soviče 11A
    - Julijana Cafuta, rojena 30.10.1948, poročena 21.3.1969 s Friderikom Bračičem
      - Mirko Cafuta, pozakonjen Bračič, rojen 21.5.1967, Soviče, starša Friderik in Julijana, rojena Cafuta, 1969 preseljen na Videm
      - Renato Bračič, starša Friderik in Julijana, rojena Cafuta

- Jožica Voglar, rojena 28.12.1953, poročena 28.5.1977 z Janezom Cafuto, rojen 17.4.1949, starša Ivan in Julijana, rojena Vidovič, stanujoča Dravci 6
  - Janez Voglar, pozakonjen Cafuta, rojen 30.12.1974, starša Janez in Jožica, rojena Voglar, Soviče 11, stanujoč Dravci 6
  - Boris Cafuta, rojen 3.2.1978, Soviče 11a, starša Janez in Jožica, rojena Voglar
- Cecilija Voglar, rojena 20.10.1930, Repišče, starša Jožef in Cecilija, rojena Cafuta, umrla 2017, poročena Krajnc
  - Albin Voglar, rojen 3.9.1954, Repišče, oče NN (Anton Bedrač iz Cirkulan), mama Cecilija Voglar, stanujoč Dravinjski vrh 2A
- Aleksander Voglar, rojen 22.2.1933, Repišče 24, oče Jožef, mama Cecilija, roj. Cafuta, kovinostrugar, umrl 7.12.2000 v Mariboru, poročen z Marijo Cafuta, rojena 12.8.1932, Soviče 24, starša Andrej in Amalija, rojena Lesjak, stanujoča Miklavž na Dravskem polju
  - Anton Voglar, rojen 12.1.1951, starša Aleksander in Marija, rojena Cafuta
  - Stanko Voglar, rojen 5.9.1953, starša Aleksander in Marija, rojena Cafuta
- Marija Voglar, rojena 21.1.1936, Repišče 24, starša Jožef in Cecilija, rojena Cafuta, poročena z Martinom Belčičem, rojen 5.11.1935, Soviče, mama Katarina Belčič
  - Edvard Belčič, rojen 30.6.1958, starša Martin in Marija, rojena Voglar
  - Vikica Belčič, rojena 7.5.1961, starša Martin in Marija, rojena Voglar, poročena z Jožefom Vidovičem
  - Marjana Belčič, rojena 13.10.1971, starša Martin in Marija, rojena Voglar, poročena Kmetec
- Janez Voglar, rojen 23.12.1939, Repišče 24, starša Jožef in Cecilija, rojena Cafuta, poročen v Mariboru 26.1.1963 s Frido Bukovec

- Marija Cafuta, rojena 23.3.1903, Soviče 14, starša Anton in Cecilija, rojena Brodnja, umrla 15.4.1910, vnetje droba.
- Ana Cafuta, rojena 26.7.1904, Soviče 14, starša Anton in Cecilija, rojena Brodnjak, umrla 2.5.1905, pljučno vnetje, babica Apolonija Pignar
- Franc Cafuta, rojen 22.8.1907, Dravce 14/Soviče 14, starša Anton in Cecilija, rojena Brodnjak, vpisan v OŠ Videm, takrat skrbnica mama vdova Cecilija Cafuta, umrl 2.5.1948.
- Jožef Krajnc (po domače Tejekov Pepi), rojen 8.12.1884, Tržaška c. 16, krščen pri Sv. Magdaleni, Maribor, oče Vizjak, mama Elizabeta Krajnc, rojena 7.11.1855, Miklavž na Dravskem polju (Sv. Nikolaj), starša Franc in Lucija, rojena Vihar (mama poročena 5.2.1894 z Jožefom Cafuto iz Dravc, zato njen sin Jožef dobi domače ime „Tejekov Pepi“), Maistrov borec, umrl 6.10.1968 v Sovičah, poročen 21.5.1920 z Marijo Vaupotič, rojena 6.9.1898, Lancova vas 34, starša Jakob in Marija, rojena Pleteršek, umrla 23.4.1990 v Sovičah 14.
  - Genovefa Šmigoc, poročena Sakelšek, oče Jožef Krajnc
  - Marija Šmigoc, poročena Lovrenčič, oče Jožef Krajnc
  - Marija (Mara) Krajnc, rojena 6.3.1921, Soviče 26, starša Jožef in Marija, rojena Vaupotič, prvič poročena 10.4.1943 v Leskovcu z Ignacem Letičem, rojen 9.7.1906 v Pobrežju, ustreljen 9.5.1945 po izpustitvi iz ptujskega zapora zadnji dan vojne; drugič poročena 25.2.1954 s Francem Vidovičem, rojen 1923 v Repiščah.

  - Ignac Letič, rojen 9.11.1944, starša Ignac in Marija, rojena Krajnc, stanujoč pri dedku Jožefu Krajncu, nato pri stricu Francu Krajncu, leta 1964 poročen v Gornji Radgoni.
  - Beno Vidovič, rojen 20.3.1961, starša Franc in Marija, rojena Krajnc, stanujoč v Pristavi pri Cirkulanah.
- Elizabeta Krajnc, rojena 16.1.1922, Soviče 1, starša Jožef in Marija, rojena Vaupotič, 12.4.1980 poročena z Antonom Korpičem iz Dravc, umrla 15.2.1996 na Ptuju.
- Jožef Krajnc (Pepi), rojen 13.4.1927, Soviče 1, starša Jožef in Marija, rojena Vaupotič, poročen 19.10.1957 v Leskovcu z Nežo Medved.
- Franc Krajnc, rojen 10.7.1933, Soviče 1, starša Jožef in Marija, rojena Vaupotič, botra Ivan in Neža Brglez, organist pri Sv. Vidu, poročen 27.2.1954 v Rušah z Jožefo Krapin.

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Soviče 12: Merčevi

1 Merčevi (po domače Joštovi ali Tomažekovi)

Tejekovo posest na polju (vsaj v delu) 23.4.1854 od Bartolomeja ali Martina Cafute kupita Jožef in Apolonija Merc iz Gruškovja – Urb. 266 ½ Ankenstein Drafzen.

Jožef Merc, Gruškovje, poročen z Apolonijo Klanešek, rojena 4.2.1805, umrla 13.6.1874 (takrat naslov Dravci 6), stara 69 let

- Terezija Merc, rojena 1844, Gruškovje, leta 1864 poročena s Filipom Vindišem iz Male Varnice (sicer stanujoč v Trdobojcih)
- Tomaž Merc, rojen 12.12.1842, Gruškovje, želar (1/4 kmetije), starša Jožef in Apolonija, poročen 6.2.1872 v Leskovcu z Marijo Erlač, rojena 3.4.1851, Okič 45, starša Tomaž Erlač in Ana Šmigoc
  - Marija Merc, rojena 18.4.1873, starša Tomaž in Marija, rojena Erlač poročena s Francem Habjaničem
    - Franc Habjanič, rojen 26.6.1910, umrl 7.10.1951, neporočen, starša Franc in Marija, rojena Merc
  - Terezija Merc, rojena 4.10.1882, Soviče 6, starša Tomaž in Marija, rojena Erlač, poročena 22.7.1918 pri sv. Barbari z Martinom Karo, pred poroko rodila tri hčerke
    - Marija Merc, rojena 29.6.1906, oče NN, mama Terezija Merc
    - Genovefa Merc, rojena 8.11.1910, oče NN, mama Terezija Merc
    - Terezija Merc, rojena 9.8.1915, oče NN, mama Terezija Merc
  - Antonija Merc, rojena 25.4.1885, Soviče 6, starša Tomaž in Marija, rojena Erlač, poročena Kelc, umrla 31.10.1964 v Pohorju 42 pri Cirkulanah
  - Ana Merc, rojen 19.4.1891, Soviče 6, starša Tomaž in Marija, rojena Erlač, poročena Krajnc, umrla 18.8.1964
  - Jožef Merc, rojen 28.2.1896, Soviče 6, starša Tomaž in Marija, rojena Erlač, poročen 22.10.1922 v Leskovcu z Nežo Merc
    - Janez Merc, rojen 16.2.1880, starša Tomaž in Marija, rojena Erlač, umrl 1913, poročen 13.1.1913 pri sv. Vidu s Terezijo Šmigoc, rojena 27.9.1879, starša Jožef in Marija (Francogovi), Soviče 13, umrla 17.9.1960; drugič poročena 12.1.1919 pri Sv. Vidu s Francem Cafuto, rojen 20.10.1868, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič, vdovec po Barbari Šmigoc (umrla 5.8.1912)
      - Janez Merc, rojen 5.12.1909, starša Janez in Terezija, rojena Šmigoc, umrl 9.5.1915

- Konrad Merc, rojen 8.2.1914, Soviče, starša Janez in Terezija, rojena Šmigoc, umrl 10.7.1989, poročen z Rozalijo Bedrač, rojena 1.8.1913, Repišče, mama Ivana Bedrač, oče NN, umrla 29.9.1995
  - Elizabeta Merc, rojena 1934, starša Konrad in Rozalija, rojena Bedrač, poročena Drevenšek, po domače Hekova Betika
  - Franc Merc, rojen 1936, starša Konrad in Rozalija, rojena Bedrač, živel na Ptuju
  - Marija Merc, rojena 26.6.1940, Vareja, starša Konrad in Rozalija, rojena Bedrač, 1961 poročena z Jožefom Milošičem; stanujoča na Ptuju
  - Jožef Merc, rojen 14.2.1942, Vareja 7, starša Konrad in Rozalija, rojena Bedrač, stanujoč v Pobrežju
  - Veronika Merc, rojena 13.1.1947, Vareja, starša Konrad in Rozalija, rojena Bedrač, poročena Fridl, stanujoča v Hajdini
    - Bojan Merc, rojen 10.7.1965, mama Veronika Merc, poročen 1988 z Ljudmilo Krajnc, rojena 11.3.1965 v Velikem Okiču
      - Denis Merc, rojen 12.8.1986, starša Bojan in Ljudmila, rojena Krajnc
      - Damijan Merc, rojen 1.4.1990, starša Bojan in Ljudmila, rojena Krajnc
  - Ivanka Merc, rojena 5.5.1949, Vareja, starša Konrad in Rozalija, rojena Bedrač, stanujoča v Dravinjskem Vrhu
  - Milica Merc, rojena 12.1.1953, Vareja, starša Konrad in Rozalija, rojena Bedrač, poročena Ferlič, stanujoča v Sovičah

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Soviče 8 – 10: Gabrovec (po domače Kukmačevi)

Filip Gabrovec, rojen 27.4.1869, Gorman in čevljar, poročen 12.2.1899 z Elizabeto Kmetec, rojena 10.10.1872, oče Filip

- Alojz Gabrovec, rojen 18.2.1904, Vareja 63, starša Filip in Elizabeta, rojena Kmetec
- Amalija Gabrovec, rojena 7.7.1905, Vareja 63 (66), starša Filip in Elizabeta, rojena Kmetec, umrla 18.1.1986, poročena 4.2.1931 z Antonom Krajncem, rojen 14.5.1896, Soviče 16, starša Anton in Marija, rojena Duh
  - Rozalija Krajnc, rojena 19.7.1931, Soviče 13, starša Anton in Amalija, rojena Gabrovec, poročena 4.5.1953 z Aleksandrom Cafuto, rojen 9.12.1930, Soviče 24, starša Andrej in Amalija, rojena Lesjak, sodar
  - Franc Krajnc, rojen 28.9.1932, Soviče 13, starša Anton in Amalija, roj. Gabrovec, poročen 31.3.1956 z Angelo Vrtič
  - Janez Krajnc, rojen 4.10.1933, Soviče 13, starša Anton in Amalija, rojena Gabrovec, umrl 26.1.1935
- Antonija Gabrovec, rojena 12.4.1908, Vareja, ni vpisa v redno rojstno knjigo, ob rojstvu sina pripis, da je njeno rojstvo vpisano v posebno knjižico
  - Ivan Gabrovec, rojen 19.12.1931, Vareja 18 (66), oče NN, umrl 21.5.1987, botra Jožef in Roza Cafuta iz Dravc, poročen 17.1.1954 z Antonijo Cafuta, rojena 10.4.1935, Soviče 24, starša Jakob in Marija, rojena Habjanič, umrla 5.7.2022
    - Marija Gabrovec, rojena 7.5.1955, starša Ivan in Antonija, rojena Cafuta, poročena 21.2.1976 s Francem (Branko) Klinc, preseljena 1976 v Spuhljo
    - Ivan Gabrovec, rojen 27.1.1960, starša Ivan in Antonija, rojena Cafuta, sodnik okrajnega sodišča Grosuplje, danes stanujoč v Varejah
- Katarina Gabrovec, rojena 21.9.1914, Vareja 66, starša Filip in Elizabeta, rojena Kmetec, umrla 6.3.1993 v Sovičah 8, poročena pri 16. letih 18.3.1931 s Simonom Mercem, rojen 27.10.1908, Vareja 48, oče NN, mama Roza Merc, čevljar, umrl 31.12.1973, želodčni rak; ob rojstvu prve hčerke sta živela kot najemnika v Pobrežju 12; nato od Jožefa in Roze Cafuta kupita posest v Sovičah.
  - Marija Merc, rojena 2.10.1931, Pobrežje 12, starša Simon in Katarina, rojena Gabrovec, umrla 5.7.1932, slabost
  - Simon Merc, rojen 12.9.1936, Soviče 18, starša Simon in Katarina, rojena Gabrovec, umrl v Nemčiji (Oberkochen) 18.6.1987, prvič poročen 24.7.1955 v Senčurju pri Kranju s Terezijo Bele, razvezana 6.10.1966, drugič poročen 22.10.1966 v Kranju z Danielo Pogačnik

- Janez Merc, rojen 15.11.1940, Dravci (Soviče), poročen 8.5.1965 v Baldernu (okraj Aalen, Nemčija) z Danico Kmetec, rojena Vidovič, razvezan 16.12.1980, odpuščen iz jugoslovanskega državljanstva 26.4.1967, sprejet v slovensko državljanstvo 9.3.1999
- Terezija Merc, rojena 5.10.1943, starša Simon in Katarina, rojena Gabrovec, poročena s Stanislavom Žuncem, rojen 15.4.1940 v Turškem vrhu, starša Jožef in Rozalija, rojena Kokot, umrl 7.1.1974 na Dunaju
    - Stanko Žunec, rojen 3.10.1963, starša Stanislav in Terezija, rojena Merc, poročen z Darjo Lukman, rojena 1961, stanujoča Soviče 8

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Soviče 9: Cafuta (po domače Pozničar)

Jožef Cafuta, rojen okrog 1740, prevzemnik posestva 1773 prvič poročen z Nežo, drugič poročen z Ano

- Neža Cafuta, rojena 31.12.1768, Tajna 11, starša Jožef in Neža, botra Simon Belšak iz Dravc in Neža Habjanič iz Varej
- Andrej Cafuta, rojen 16.11.1773, Tajna 11, starša Jožef in Ana, botra Simon Belšak iz Dravc in Neža Habjanič iz Varej
- Martin Cafuta, rojen 6.11.1776, Tajna 11, starša Jožef in Ana, botra Simon Belšak iz Dravc in Neža Habjanič iz Varej
- Blaž Cafuta, rojen 20.1.1771, Tajna 11, starša Jožef in Ana, botra Simon Belšak iz Dravc in Neža Habjanič iz Varej; prevzemnik posestva 1786, poročen s Apolonijo Šmigoc, Soviče 11
  - Blaž Cafuta, rojen 29.12.1797, Soviče 11, starša Blaž in Apolonija
  - Urša Cafuta, rojena 20.9.1800, Soviče 11, starša Blaž in Apolonija
  - Gera Cafuta, rojena 9.3.1802, Soviče 11, starša Blaž in Apolonija
  - Vid Cafuta, rojen 12.5.1806, Soviče 11, starša Blaž in Apolonija
  - Martin Cafuta, rojen 1.10.1795, Soviče 11, starša Blaž in Apolonija poročen z Marijo Hvalec, oče Mihael
    - Terezija Cafuta, rojena 8.10.1843, Veliki Okič, poročena 15.1.1872 z Jožefom Štumbergerjem, umrla 24.4.1957, Soviče 1; poročena z Jožefom Štumbergerjem, rojen 27.3.1843, Veliki Okič 28, Leskovec, mama Marija Štumberger.
      - Marija Štumberger, rojena, 15.5.1881, Veliki Okič, Sv. Barbara, starša Jožef in Terezija, rojena Cafuta, od otroštva stanujoča v Sovičah 23, 13.2.1911 prvič poročena z Lovrencem Mihelačem, rojen 6.8.1886, Vareja 18, starša Jožef in Marija, rojena Habjanič; drugič poročena z Martinom Vidovičem; umrla 24.3.1957, ob smrti živela na naslovu Soviče 1, smrt prijavila hči Julijana Mihelač.
        - Julijana Mihelač, rojena 18.6.1916, Dravci 17, starša Lovrenc in Marija, rojena Štumberger, poročena 31.3.1940 z Jožefom Kokolom, rojen 28.2.1910, Gradišče 129, krojač, starša Mihael in Jožefa Podhostnik, razvezana 20.2.1950, poročni priči Alojz Letonja (Žepekov Lojz) in Anton Bedrač iz Cirkulan (oče Albina Voglarja), umrla 24.2.1988.
      - Janez Štumberger, rojen 13.8.1873, Soviče 23, starša Jožef in Terezija, rojena Cafuta, Okič, krojač, umrl 28.3.1913 pri 39 od zlatenice in želodčnega vnetja, poročen 30.1.1905 z Nežo Bedrač, rojena 9.12.1876, Vareja, starša Andrej in Terezija, rojena Vidovič, prvič

poročena Bedrač, drugič poročena Habjanič, Neža ob mamini drugi poroki stara 18 let, prišla z mamo v Dravce k drugemu možu Jakobu Habjaniču, umrla 17.4.1918 Dravce 18 ("od strele zadeta") – 3 hčerke Štumberger, preživi samo Neža – glej pod Dravci 17 zgoraj.

- Neža Cafuta, rojena 10.1.1846, Soviče 11, starša Martin in Marija, rojena Hvalec, poročena 28.2.1870 z Antonom Mercem, rojen 1845, starša Jurij in Ana, rojena Šliht, pred poroko v služil pri Simonu Vidoviču, Gradišče 57
- Jožef Cafuta, rojen 13.1.1841, Soviče 11, (starša Martin in Marija, rojena Hvalec – oče Mihael), umrl 31.12.1919, Soviče 11, ostarelost, pljučnica; poročen v Leskovcu 18.2.1868 z Ano Lesjak, rojena 12.12.1844, oče Jožef, umrla 19.11.1916 – 5 otrok:
  - Jožef Cafuta, rojen 11.3.1869, Soviče 10, starša Jožef in Ana, rojena Lesjak, umrl 21.12.1870
  - Marija Cafuta, rojena 27.10.1873, Soviče 11, starša Jože in Ana, rojena Bezjak (napaka – Lesjak), poročena 5.3.1905 z Mihaelom Rakušo, rojen 6.9.1874, Soviče 22, starša Mihael in Jera, rojena Kozel
    - Ivana Cafuta, rojena 19.4.1898, Soviče 11, oče NN, mama Marija Cafuta, poročena v Leskovcu 22.11.1920 z Janezom Vidovičem, umrla 2.12.1986 v ptujski bolnišnici
    - Marija Rakuša, rojena 30.7.1905, starša Mihael in Marija, rojena Cafuta, hitro umrla
  - Jurij Cafuta, rojen 2.4.1876, Soviče 11, starša Jožef in Ana, rojena Lesjak, umrl 29.11.1957, srčna vodenika, Soviče 29, poročen s Terezijo Bedrač, rojena 24.3.1881, Dravinjski vrh, starša Martin in Ana Bedrač, umrla 1.12.1956, Soviče 29
    - Janez (Ivan) Cafuta, rojen 12.12.1905, Vareja 8, starša Jurij in Terezija, rojena Bedrač, viničar, cestar, prvič poročen 1930 z Julijano Ostroško, rojena 28.5.1910, Vareja 2, starša Anton in Marija, rojena Bedrač, po ženini smrti drugič poročen 10.11.1956 z Ano (Tugomiro) Poslančec, Dravci 14, rojena 16.7.1914 v Zametu pri Kastavu (Rijeka, Hrvaška)
      - Julijana Cafuta, rojena 22.4.1935, Dravci 16, starša Janez in Julijana, rojena Ostroško, umrla ?
    - Andrej Cafuta, rojen 4.11.1907, Soviče 25, starša Jurij in Terezija, rojena Bedrač, umrl 2.6.1968 v Ormožu (TBC), poročen 22.1.1931 z Amalijo Lesjak, rojena 9.6.1912, Mala Varnica, v Sovičah je bivala od 10. leta starosti, starša Janez in Terezija, rojena Randl; ob poroki mladoletna, z dovoljenjem očeta, umrla 18.1.1996 na Ptuju
      - Pri hčerki in zetu je ob smrti bivala Amalijina mama Terezija Lesjak, rojena Randl, rojena 13.10.1869, Lovrenc pri Preboldu, starša Jurij Randl in Marija, rojena Uplaznik, umrla 18.10.1954, Soviče 24.
      - Aleksander Cafuta, rojen 9.12.1930, Soviče 24, starša Andrej in Amalija, rojena Lesjak, sodar, poročen 4.5.1953 z Rozalijo Krajnc, rojena 19.7.1931, Soviče 13, starša Anton in Amalija, rojena Gabrovec (oče rojen 14.5.1896, mama 7.7.1905) – Aleksander nasledi zemljo strica Alojza Cafute v Sovičah.
      - Marija Cafuta, rojena 12.8.1932, Soviče 24, oče Andrej Cafuta (rojen 23.2.1907), mama Amalija Lesjak (rojena 9.6.1912), poročena 8.3.1954 z Aleksandrom Voglarjem, rojen 22.2.1933, Repišče 34 (starša Jožef Voglar in Cecilija, roj. Cafuta), stanujoča Miklavž na Dravskem polju, umrl 7.12.2000 v Mariboru
        - Anton Voglar, rojen 12.1.1951, starša Aleksander in Marija, rojena Cafuta
        - Stanko Voglar, rojen 5.9.1953, starša Aleksander in Marija, rojena Cafuta

- Ivanka Cafuta, rojena 18.9.1945, umrla julija 2024; poročena Furek, drugič poročena z Draganom Radoličem, rojen 20.9.1959, stanujoča Soviče 7A
  - Manuela Furek, rojena 20.10.1975, starša Furek in Ivanka, rojena Cafuta, odjava 2003 za Breg pri Majšperku
  - Maja Furek, rojena 15.5.1978, starša Furek in Ivanka, rojena Cafuta, odjava 2003 za Breg pri Majšperku
  - Tina Radolič, rojena 28.4.1988, starša Dragan in Ivanka, rojena Cafuta, stanujoča Soviče 7A
- Alojz Cafuta, rojen 16.6.1917, Soviče 25, starša Jurij in Terezija, rojena Bedrač, Soviče 25, prvič poročen 24.3.1943 v Leskovcu s Terezijo Bedrač, razvezan 20.9.1950; 24.2.1951 poročen pri Sv. Vidu s Frančiško Hvalec, razvezana 1964, 12.12.1974 v Mariboru poročen z Marijo Fažman
  - Aleksander Cafuta
- Antonija Cafuta, rojena 17.4.1920, starša Jurij in Terezija, rojena Bedrač, poročena 20.1.1946 z Blažem Krajncem, rojen 18.11.1918 v Dražencih (starša Blaž in Roza, roj. Selinšek)

- Anton Cafuta, rojen 30.9.1877, starša Jožef in Ana, rojena Lesjak, umrl 13.1.1904, Soviče 11, samski, vnetje črevesa
- Franc Cafuta, rojen 28.7.1885, Soviče 11 (v OŠ Videm vpisan naslov Dravci 11), starša Jožef in Ana, rojena Lesjak, umrl 16.1.1974, Soviče 9, poročen 14.8.1916, priča sosed Janez Habjanič (Žepekov), gorman, Soviče 12) z Julijano Krajnc, rojena 10.2.1891, Vareja 45, starša Janez in Marija, roj. Krajnc, umrla?
  - Terezija Cafuta ("Indira Ghandi"), rojena 16.10.1914, Vareja 45, starša Franc in Julijana, rojena Krajnc, ob poroki stanovala v Sovičah 23, prvič poročena med vojno, pri nemški oblasti na Borlu, 29.11.1941, z Antonom Milošičem, rojen 9.6.1916, Slatina, starša Jurij in Barbara, rojena Hvalec, umrl od tuberkuloze 8.2.1946 v Sovičah 11; Terezija drugič poročena 13.5.1954 z Jožefom Selinškom (po domače Petkov), rojen 3.2.1910, Soviče 20, starša Jurij in Marija, rojena Krajnc, umrl 4.8.1994
    - Anton (Tonček) Milošič, rojen 10.9.1938, Soviče 23, starša Anton in Terezija, rojena Cafuta, po poroki staršev pozakonjen, umrl 30.3.2015, poročen 27.5.1961 z Jožefo Milošič, rojena 22.3.1935, Vareja, starša Anton in Marija, rojena Flajšman, umrla 19.2.2020, marca 1965 kupita posest v Dravcih 15 (Rtič) od Elizabete Habjanič (Lekečinčeve)
      - Srečko Milošič, rojen 13.5.1961, starša Anton in Jožefa Milošič
      - Zdenka Milošič, rojena 19.8.1965, starša Anton in Jožefa Milošič
    - Stanislav Milošič, rojen 12.5.1940, Soviče 23, starša Anton in Terezija, rojena Cafuta, poročen 16.2.1963 Z Ljudmilo Zavec, botra Amalija Cafuta, babica pri porodu Katarina Merc
      - Sonja Milošič, rojena 29.10.1964, poročena Čabraja, stanujoča Miklavž na Dravskem polju
    - Terezija Selinšek, rojena 14.9.1948, Vareja, starša Jožef in Terezija, rojena Cafuta, poročena z Marjanom Krajncem, Vareja
      - Mirko Krajnc, rojen 22.7.1968
      - Bojan Krajnc (umrl v prometni pri Majolki)
      - Ema Krajnc, rojena 2.3.1974

- Ana Selinšek, rojena 19.6.1954, Vareja, starša Jožef in Terezija, rojena Cafuta, poročena s Frančiškom Hvalcem, rojen 13.1.1951, Dravinjski vrh, ostane na domačiji poleg Schafferjeve hiše v Varejah (zdaj lastnik Skaza)

- Franci Hvalec
  - Boštjan Hvalec

- Janez (Ivan) Cafuta (Pozničarjev Hanzek, trobentar), rojen 6.5.1916, starša Franc in Julijana, roj. Krajnc, (Dravci 14, kasneje Soviče 9), umrl 28.10.1984, poročen 2.6.1946 z Marijo Korpič, rojena 24.10.1921, starša Anton in Marija, roj. Koren, Dravci 2, preseljena v Trdobojce 24a, umrla 8.8.2000 v Mariboru
  - Štefanija Cafuta, rojena 7.12.1948, poročena z Alojzem Habjaničem (Malekom), starša Anton in Julijana, roj. Bedrač, Soviče, od 10.5.1968 v Avstriji in Nemčiji
    - Srečko Habjanič, rojen 12.9.1968, starša Alojz in Štefanija, rojena Cafuta
    - Ernest Habjanič, rojen 25.4.1970, starša Alojz in Štefanija, rojena Cafuta
    - Sonja Habjanič, rojena 8.5.1980, starša Alojz in Štefanija, rojena Cafuta
  - Jožef Cafuta, rojen 7.3.1951, umrl 2.8.1951, oslovski kašelj
  - Marjan Cafuta, rojen 18.10.1952, umrl 12.12.1974 v Subotici, prometna nesreča, hemofilik, izkrvavel brez ustrezne zdravniške oskrbe
- Franc Cafuta, rojen 12.8.1919, Soviče 11, starša Franc in Julijana, roj. Krajnc, razglašen za mrtvega 26.5.1946, v zvezi z Marijo Korpič, rojena 24.10.1921, starša Anton in Marija, rojena Koren, Dravci 2; v mrliškem listu ni zakonca, a Marija da vlogo za razglasitev za mrtvega, ker ima njegovega sina
  - Janez Korpič, ki je takoj umrl v Lancovi vasi pri Korenovih
  - Janez Korpič, rojen 1944, Lancova vas (pri mamini teti Korenovi, poročeni Jurgec), starša Franc Cafuta in Marija Korpič iz Dravc, danes stanujoč Prvenci
- Julijana Cafuta, rojena 2.4.1928, starša Franc Cafuta in Julijana Krajnc, umrla ?, Soviče, poročena 1952 z Jožefom Voglarjem (Herek s trobento), rojen 2.10.1928, Repišče, starša Jožef in Cecilija, rojena Cafuta; umrl 17.1.1999.
  - Julijana Cafuta, rojena 30.10.1948, mama Julijana Cafuta, poročena 21.3.1969 s Friderikom Bračičem
    - Mirko Cafuta, pozakonjen Bračič, rojen 21.5.1967, Soviče, starša Friderik in Julijana, rojena Cafuta, 1969 preseljen na Videm
    - Renato Bračič, starša Friderik in Julijana, rojena Cafuta
  - Jožica Voglar, rojena 28.12.1953, poročena 28.5.1977 z Janezom Cafuto, rojen 17.4.1949, starša Ivan in Julijana, rojena Vidovič, stanujoča Dravci 6
    - Janez Voglar, pozakonjen Cafuta, rojen 30.12.1974, starša Janez in Jožica, rojena Voglar, Soviče 11, stanujoč Dravci 6
    - Boris Cafuta, rojen 3.2.1978, Soviče 11a, starša Janez in Jožica, rojena Voglar

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Soviče 10: Petrovič (po domače Kosovi)

1 Petrovič (Kosovi)

Jožef Petrovič, rojen okrog 1730, Soviče, poročen z Gero – 5 sinov:

- Sebastijan Petrovič, rojen 17.1.1756, Soviče, starša Jožef in Gera, botra Vid Habjanič in Neža
- Vid Petrovič, rojen 29.5.1760, Soviče, starša Jožef in Gera, botra Jožef Feguš in Neža
- Blaž Petrovič, rojen 2.2.1768, starša Jožef in Gera, botra Jožef in Neža Feguš, poročen z Marijo, Soviče 11
  - Jurij Petrovič, rojen 22.4.1797, Soviče 11, starša Blaž in Marija
  - Marija Petrovič, rojena 27.1.1800, Soviče 11, starša Blaž in Marija
- Matija Petrovič, rojen 7.9.1772, Soviče 4, starša Jožef in Gera, botra Jožef Feguš in Neža
- Martin Petrovič, rojen 5.11.1763, Soviče, starša Jožef in Gera, botra Jožef in Neža Feguš iz Nedešnice, poročen z Marijo
  - Bartolomej Petrovič, rojen 18.8.1806, Soviče 14, starša Martin in Marija
  - Marija Petrovič, rojena 20.3.1795, Soviče 14, starša Martin in Marija
  - Jožef Petrovič, rojen 6.2.1793, Soviče 14, starša Martin in Marija
  - Martin Petrovič, rojen 31.8.1797, Soviče 14, starša Martin in Marija, poročen z Barbaro Žumbar, oče Janez
    - Jurij Petrovič, rojen 12.4.1835, Soviče 14, starša Martin in Barbara Šober, umrl 10.8.1840
    - Urša Petrovič, rojena 2.10.1838, Soviče 14, starša Martin in Barbara Šober, poročena z Andrejem Cafuto (sin Jakoba) – 9 otrok na Soviče 2:
      - Jožef Cafuta, rojen 21.2.1858, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič, umrl 5.2.1872 (str. 475)
      - Marija Cafuta, rojena 30.8.1859, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič, umrla kot dojenček
      - Terezija Cafuta, rojena 20.9.1861, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič
      - Gera Cafuta, rojena 2.3.1863, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič, poročena 12.2.1905 z Jurijem Jurgecem, rojen 8.4.1864, Repišče 27, starša Martin in Urša, rojena Merc
      - Marija Cafuta, rojena 8.6.1865, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič, umrla 1865

- Andrej Cafuta, rojen 20.11.1866, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič, umrl 30.12.1870
- Franc Cafuta, rojen 20.10.1868, Soviče 2 (MK stran 312), starša Andrej in Urša, rojena Petrovič, prvič poročen z Barbaro Šmigoc, umrla 5.8.1912, drugič poročen 12.1.1919 pri Sv. Vidu s Terezijo Šmigoc, rojena 27.9.1879, starša Jožef in Marija, Soviče 13, vdova po Janezu Mercu, Soviče 6, umrla 17.9.1960 – očim Konrada Merca.
- Ana Cafuta, rojena 24.7.1870, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič
- Jurij Petrovič, mama Ursula, rojen 26.3.1875, Soviče 2, starša Andrej in Urša, rojena Petrovič, umrl 28.4.1875, angina

- Lucija Petrovič, rojena 4.12.1842, Soviče 14, starša Martin in Barbara, rojena Žumbar (Šombar)
- Anton Petrovič, rojen 10.5.1844, Soviče 14, starša Martin in Barbara, rojena Žumbar, poročen 10.2.1863 z Marijo Žlahtič, rojena 8.5.1841, Vareja 3, starša Jakob in Ana, rojena Voglar, on je 1861 prevzel posest, botra v Dravcih pri Kozelih
  - Jakob Žlahtič, poročen z Ano Voglar, je umrl 27.5.1889 na Dravci 14 – pri hčerki Mariji, poročeni Petrovič
  - Blaž Petrovič, rojen 15.6.1864, Dravci 14 – to je iz redovalnice – njega tudi ni na družinskem listu, morda kak sorodnik
  - Marija Petrovič, rojena 5. ali 15.1.1864, Soviče 14, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič, umrla 30.3.1878, 14 let
  - Ana Petrovič, rojena 30.3.1872, Soviče 17, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič, botra Vid in Marija Kozel, umrla 27.4.1947 v Majskem vrhu
  - Terezija Petrovič, rojena 3.1.1874, Soviče 14, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič (oče Jakob), botra Vid in Marija Kozel iz Dravc 5, poročena 30.1.1922 z Jurijem Cafuto, rojen 7.4.1889, Soviče 2, vdovec po Lizi Vindiš
  - Rozalija Petrovič, rojena 5.2.1878, Soviče 14, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič
  - Jožef Petrovič, rojen 4.3.1876, Soviče 14, starša Anton in Marija, rojena Žlahtič, botra Vid in Marija Kozel iz Dravc 5, umrl 21.5.1948 v Sovičah 21, srčna vodenika; ob poroki je živel v Dravcih 5 (s pripisom, da tu živi šest let, torej od 1913, poročna priča je bil Janez Vidovič, kmet v Dravcih 3 – torej je Petrovič živel na Špetinem); poročen 22.9.1919 pri sv. Barbari z Ano Bračič, rojena 7.7.1881, Cirkulane, starša Andrej in Elizabeta, rojena Štrucl, umrla 24.10.1956 v Sovičah 2, naduha, dve leti kasneje umre tudi njegov sin – Kosov Drašek I.
    - Andrej Petrovič, rojen 6.11.1904, Cirkulane 22, starša Jožef in Ana, rojena Bračič, kovaški mojster, kmet, umrl 15.1.1951 na Soviče 21 (tuberkuloza, pred smrtjo večletno zdravljenje v TBC Ormož, pol leta hospitaliziran), poročen z Elizabeto Gerdak, uslužbenka pri graščaku na posestvu v Turniščah, ob moževi smrti je živela na Soviče 2
      - Alojz Petrovič (po domače Kosov Lojz), rojen 23.5.1932, Cvetkovci, občina Ormož, starša Andrej in Elizabeta, rojena Gerdak, umrl 15.11.2012, pri njem je po moževi smrti živela mama Liza
      - Otilija (Tilika) Petrovič, medicinska sestra v ZD Ptuj, umrla
      - Janez Petrovič, umrl v Nemčiji
      - Andrej Petrovič II, rojen 26.9.1929, Cvetkovci 44, kovaški mojster, leta 1951 Andrej deduje v Sovičah po očetu; poročen 14.4.1952 z Marijo Krajnc, rojena 5.8.1929 (ali 1931?) v Dravcih 21, starša Mihael in Ana, rojena Duh, botra Roza Polanec, rojena Erlač, Vareja 31 (hči Ane Habjanič, Lekečinčeva, glej Dravci 15).[1961]
        - Elizabeta Petrovič, stanujoča na Ptuju
        - Andrej Petrovič III, rojen 21.3.1954

[1961] Ana Duh, rojena 18.3.1902, Majski vrh 51, starša Franc in Marjeta, rojena Bigec, poročena 24.11.1924 z Mihaelom Krajncem, rojen 11.9.1892, Soviče 16.

- Milan Kos, stanujoč Vareja 12a
- Marija Petrovič, rojena 15.8.1957, Soviče 2, starša Andrej in Marija, rojena Krajnc, umrla 20.10.1957, pljučnica
- Ana Petrovič poročena Arnuš
    - Daniela Arnuš

2 Krivčevi v Sovičah 6

Po smrti Antona Petroviča vdova Marija, rojena Žlahtič, proda Petrovičevo posest na Soviče 14 (Dravci 14), danes Soviče 10 Jožefu Cafutu – po dedku jo deduje Jakob Cafuta, oče Antonije Gabrovec (po domače Kukmačeve Tončke). Marija Petrovič, rojena Žlahtič, si pridrži manjši del posesti (verjetno je tam živel njen oče Jakob Žlahtič), danes Soviče 6. Ker je njen sin Jožef Petrovič kupil posestvo v drugem delu Sovič, je KLO Ptuj leta 1963 hiško, kjer je po moževi smrti živela Marija Petrovič nacionaliziral. Obenem je v zemljiško knjigo vknjižena lastninska pravica za Martina in Terezijo Krivec, rojeno Cafuta.

Terezija Cafuta, rojena 26.9.1889, starša Jurij in Marija, rojena Krajnc, na Gorci, umrla 20.10.1973, Soviče 6, demenca, poročena 8.11.1920 pri Sv. Vidu s Krivec Martinom, rojen 27.10.1895, Jablovec 17, Podlehnik, starša Franc in Marija, delavka na nemškem posestvu v Majskem vrhu, viničar, umrl 11.10.1974, Soviče

- Stanislav Krivec, rojen 15.11.1926, Zgornja Pristava, starša Martin in Terezija, rojena Cafuta
- Justina Krivec, rojena 11.4.1928, Zgornja Pristava, starša Martin in Terezija, rojena Cafuta, poštarica, umrla 2.7.1922, Soviče 6
    - Ivan Krivec, rojen 24.12.1945, Gruškovje, mama Justina, stanujoč v Leskovcu in na Ptuju, zaposlen v Mercatorju
    - Stanislav Krivec, rojen 4.11.1950, Gruškovje, mama Justina
    - Franc Krivec, rojen 2.10.1958, Gruškovje, mama Justina
- Dominik Krivec (Damek), rojen 30.6.1929, Zg. Pristava 34, starša Martin in Terezija, rojena Cafuta, umrl 15.9.1999, stanujoč Vareja 20, nato Dravinjski Vrh 58č (Butana ves), poročen 12.6.1948 pri Sv. Vidu z Marijo Kmetec, rojena 30.1.1923, Leskovec, ob poroki stanujoča Vareja 4.
- Pri njih umrl Jožef Svenšek, rojen 23.2.1914, Ložina, poročen delavec, umrl 5.5.1981, Soviče 6

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Soviče 7: Gnilšek – Habjanič

1 Gnilškovi

Do leta 1828 so na tem mestu Gnilškovi. Ko izgubijo del posestva na dražbi, se preselijo na Soviče 1.

Matija Gnilšek, rojen okrog 1750, Soviče 12, poročen z Nežo

- Neža Gnilšek, rojena 23.12.1774, Tajna 12, starša Matija in Neža, botra Vid in Marija Krajnc iz Tajne
- Marija Gnilšek, rojena 10.4.1777, Soviče 12, starša Marija in Neža, boter Vid Krajnc
- Marija Gnilšek, rojena 9.6.1785, Soviče 12, starša Matija in Neža, botra Vid in Helena Krajnc
- Uršula Gnilšek, rojena 22.9.1786, Soviče 12, starša Matija in Neža, botra Vid in Helena Krajnc

Jožef Gnilšek, rojen okrog 1780, poročen z Uršo Cafuta (oče Andrej), in poročen z Uršo Kolednik

- Matevž Gnilšek, rojen 6.8.1817, Soviče 12, starša Jožef in Urša, rojena Cafuta, botra Martin Petrovič in Marija
- Marija Gnilšek, rojena 16.3.1820, Soviče 12 (ob njeni poroki Soviče 1), starša Jožef in Urša, rojena Cafuta, poročena 26.2.1843 s Tomažem Krajncem, rojen 11.12.1820, Dravci (izseljeni s Kovačevega)
- Ana Gnilšek, rojena 3.6.1823, Soviče 12, starša Jožef in Urša, rojena Cafuta
- Urša Gnilšek, rojena 3.9.1825, Soviče 12, starša Jožef in Urša, rojena Cafuta
- Tomaž Gnilšek, rojen 14.12.1828, Soviče 1, starša Jožef in Urša, rojena Cafuta
- Martin Gnilšek, rojen 8.11.1832, Soviče 1, starša Jožef in Urša, rojena Kolednik (verjetno napaka)
- Elizabeta Gnilšek, rojena 22.10.1835, Soviče 1, starša Jožef in Urša, rojena Cafuta
- Katarina Gnilšek, rojena 5.11.1839, Soviče 1, starša Jožef in Urša, rojena Cafuta
- Matevž Gnilšek, poročen z Marjeta Krajnc,

2 Žepekovi: Habjanič – Milošič

Matija Žuran iz Repišč in Barbara Krajnc od Marjete (oče Jurij Krajnc)

- Marija Žuran, rojena 30.4.1778, Soviče 12, starša Matija Žuran in Barbara, rojena Krajnc, boter Vid Krajnc in Marija, kmeta iz Sovič

Vid Žuran, rojen 1822, Soviče 12, poročen z Ano Belšak, rojena 1820-21, oče Jakob, umrla 9.4.1872, stara 51 let – 3 hčerke

- Marija Žuran, rojena 14. Ju 1853, Soviče 12, oče Vid, divji zakon pri sv. Barbari
- Apolonija Žuran, rojena 5.2.1857, Soviče 12, starša Vid in Ana, rojena Belšak
- Terezija Žuran, rojena 7.8.1858, Soviče 12, starša Vid in Ana, rojena Belšak; oženjena v Gradcu
- Urša Žuran, rojena 6.10.1862, Soviče 12, starša Vid in Marija, rojena Belšak, umrla 17.1.1910, poročena 19.7.1891 z Janezom Habjaničem, rojen 8.5.1867, Velika Varnica, starša Gregor in Helena, rojena Jurgec, gorman
  - Johana Žuran, rojena 24.2.1891, Dravci 12, mama Urša Žuran, oče NN, umrla 27.6.1892
  - Janez Habjanič, rojen 10.8.1893, Dravci 12, starša Janez in Urša, rojena Žuran
  - Martin Habjanič, rojen 8.11.1898, Dravci 12, starša Janez in Urša, rojena Žuran
  - Andrej Habjanič, rojen 20.11.1899, Dravci 12, starša Janez in Urša, rojena Žuran
  - Franc Habjanič, rojen 3.11.1902, Dravci 12, starša Janez in Urša, rojena Žuran, umrl kmalu

Po smrti Urše Žuran se Janez Habjanič 25.4.1910 vnovič poroči. Druga žena Julijana Letonja, rojena 1.1.1873, Vareja 22, starša Anton in Marija, rojena Žalar (viničarska starša)

- Marija Letonja, rojena 4.4.1895, nezakonska hči Julijane Letonja, vpisana v družinsko knjigo pod Vareja 14, bivali v viničariji, umrla 8.9.1982 v Gradiščah, poročena 2.3.1924 z Andrejem Žlahtičem, rojen 13.11.1891 (njegov oče Mihael rojen v Dravcih), Gradišče 150, starša Mihael in Marjeta, rojena Vindiš, gorman, umrl 1.6.1960 v Gradiščah
  - Marija Žlahtič, Dravce 12, rojena 8.3.1924, starša Andrej in Marija, rojena Letonja, poročena 18.1.1947 v Cirkulanah z Ivanom (Janez) Jurgecem, rojen 21.8.1924, Dravci 11, umrl 26.7.1977 v Gradiščah; mama Neža Vindiš, rojena 22.12.1902, dekla Dravce 11, očetovstvo priznal Janez Jurgec, nato z Nežo poročena 25.1.1926, boter Jožef in Roza Cafuta, Dravce 9
    - Marija Jurgec, 1948, Gradišča, starša Ivan in Marija, rojena Žlahtič, poročena Majhen
    - Ivan Jurgec, 1951, Gradišča, starša Ivan in Marija, rojena Žlahtič
  - Ludvik Žlahtič, rojen 24.7.1925, Gradišče, starša Andrej in Marija, rojena Letonja, delavec, septembra 1944 se je pridružil partizanom in postal komandir zaščitne stanice Okrajnega odbora OF v Gornjih Halozah. Nemci so ga ujeli in ustrelili 24.4.1945 na Planjskem blizu Majšperka, njegovo ime je na spomeniku sredi Cirkulan, a z napačno letnico rojstva.
- Franc Letonja, rojen 4.2.1903, Vareja, oče NN, mama Julijana Letonja, iz šolske redovalnice izhaja, da je stanoval na "Dravce 12"
- Alojz Letonja (Žepekov Lojz), rojen 29.5.1905, Vareja, oče NN, mama Julijana Letonja, bival pri očimu Janezu Habjaniču, Soviče 12, Dravci (zapis v šolski redovalnici), kasneje stanujoč Videm 6, poročen z Marijo Vindiš
  - Miroslav Letonja, rojen 31.12.1936, Videm, starša Alojz in Marija, rojena Vindiš, umrl 1985, poročen z Marijo Uratnik, rojena 28.1.1942, Podlehnik, leta 1989 preseljena z Vidma na Ptuj
    - Mojca Letonja, rojena 4.7.1962, poročena z Iztokom Letonjo, stanujoča Cirkovce
    - Miroslav Letonja, rojen 28.12.1963
  - Mitja Letonja, zdravnik ptujske bolnišnice

- Terezija Habjanič, rojena 18.9.1911, Soviče 7, starša Janez in Julijana, rojena Letonja, umrla 26.3.1987, poročena s Francem Miložičem, umrl 6.6.1962, v Kruščici, Kosinj pri Gospiču.
  - Maks Milošič, rojen 9.9.1933, Soviče, starša Franc in Terezija, rojena Habjanič, 1968 odseljen v Strajno
  - Janez Milošič, rojen 7.6.1935, Soviče, starša Franc in Terezija, rojena Habjanič, umrl 23.2.2003, poročen 30.10.1958 na Vidmu z Julijano Emeršič, umrla 30.11.1977 v Ormožu.
  - Terezija Milošič, rojena 24.9.1936, Soviče, starša Franc in Terezija, rojena Habjanič, stanujoča v Sovičah do smrti, umrla 16.3.2016
    - Miran Miložič, rojen 12.2.1966, Soviče, starša Jožef Habjanič in Terezija Milošič, stanujoč Soviče 7
  - Franc Miložič, rojen 6.2.1938, Soviče 22, starša Franc in Terezija, rojena Habjanič, umrl 19.6.1950, utonil v Dravinji
  - Marija Milošič, rojena 18.12.1939, Soviče, starša Franc in Terezija, rojena Habjanič, poročena Križanec, odseljena 1965 v Maribor
  - Antonija Milošič, rojena 16.1.1942, Soviče, starša Franc in Terezija, rojena Habjanič, poročena s Francem Vindišem, rojen 5.9.1939 v Skorišnjaku, strugar, odseljena 1964
    - Milan Vindiš, rojen 20.5.1962, Ptuj, starša Franc in Antonija, rojena Milošič
  - Štefanija Milošič, rojena 30.11.1944, Soviče, starša Franc in Terezija, rojena Habjanič, poročena z učiteljem na Ptuju

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

Viri in literatura

Arhivski viri

Arnejčič Anton, Ptuj – Dodelitev socialne podpore (dopisa, potrdilo in odločba), 1955, SI_ZAP/0042/001/001/004/00174.
Belšak, Andrej (Gradec) – zapuščinska zadeva A V 51/20 Okrajnega sodišča Maribor, 1920-, SI_PAM/0635/001/002/00203.
Blažek Anton, Ptuj – Odpoved stanovanja Mežnar Francu (dopisi), 1953, SI_ZAP/0042/001/001/002/00332.
Blažek Anton, Ptuj – Pritožba zoper odmero višine najemnine (dopis in odločba), 1954, SI_ZAP/0042/001/001/003/00698.
Blažek Anton, Ptuj - Prošnja za izplačilo razlike plače (dopisi), 1949, SI_ZAP/0012/001/009/003/00015.
Blažek Julijana, Ptuj - Dodelitev socialne podpore (prošnja in dopisa), 1953, SI_ZAP/0042/001/001/002/00666.
Cafuta Marjan, Soviče 9 - Odjava zaradi smrti, 1975, SI_ZAP/0593/011/00037.
Cestno podjetje Ptuj, Lokacijsko dovoljenje za obnovitvena dela na odseku ceste Vareja - Dravci, katastrska občina Vareja, 1991.06.26, SI_ZAP/0069/021/151_00005.
Dnevnik Martina Weisbacherja, okrog leta 1890, vir: zasebni arhiv Rozalije Habjanič.
Družinska knjiga Dravci, arhiv župnije Sv. Vid.
Družinska knjiga Soviče, arhiv župnije Sv. Vid.
Družinska knjiga Vareja, arhiv župnije Sv. Vid.
Elaborati katastrske občine Dravci, 1889-2010, SI_ZAP/0064/030/002.
Franc Štiglic (režiser), Svet na Kajžarju, Triglav film 1952, SI_ZAP/0506/003/00028.
Franciscejski kataster za Štajersko: katastrske karte, Katastrska mapa k.o. Dravci, 1824, vir: SI_ZAP/0096/001/001/001/00027.
Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (dominikalna posest), št. 1-170, knjiga št. 1066, 1798-1885, SI_ZAP/0003/001/023_00080.
Glavna zemljiška knjiga gospostva Borl za urad Leskovec (rustikalna posest), št. 1-358, 1783-1885 – knjiga št. 1058, SI_ZAP/0003/001/023_00072.
Glavna zemljiška knjiga in urbar gospostva Borl za urad Dravci (rustikalna posest), št. 129-141, 1784 – 1885, SI_ZAP/0003/001/023_00101
Gospostvo Zavrč (Herrschaft Sauritsch), Historiat ZAP, 1630-1873, VAČ, SI_ZAP/0392.
Historiat gospostva Zavrč, VAČ, SI_ZAP/0392.
Indikacijska (terenska) karta katastrske občine Dravci, 1877, SI_ZAP/0064/030/001.
International Dachau Committee, The Dachau Concentration Camp, 1933 to 1945: Text and Photo Documents from the Exhibition, 2005.
Jauk, Amalija (rojena Poslančec), Maribor, zapuščinska zadeva A VI 968/44, Sodišče Maribor 1941-1945 (smrtovnica), 1944, Pokrajinski arhiv Maribor, SI_PAM/0715/002/05122.
Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor Vr VIII 934/27 (Tombak Davorin - prometna nesreča s smrtjo), 1927, Pokrajinski arhiv Maribor, SI_PAM/0645/003/01555.
Kazenska zadeva Kps VIII 422/40, Okrajno sodišče Maribor, 1940, Poslančec Leopold, Leopold Greifoner, Maribor, SI_PAM/0635/004/002/12783.
Kazenski spis Kzp VII 1055/39, Okrožnega sodišča Maribor, Franc Habjanič, 1939, SI_PAM/0645/003/04879.
Kazenski spis Kzp VII 1143/37, Okrožnega sodišča Maribor, Anton Letič in ostali, SI_PAM/0645/003/04469.
Kazenski spis Kzp VII 528/38 Okrožnega sodišča Maribor, Verzel, Ernest in ostali - obešanje zastave s kljukastim križem, metanje petard za rojstni dan Adolfa Hitlerja, sodba z dne 2.11.1938, SI_PAM/0645/003/04532.
Kazenski spis Kzp VII 672/39, Okrožnega sodišča Maribor, Anton Sprah in ostali, SI_PAM/0645/003/04822.
Kazenski spis Vr VIII 1513/25-48, Okrožnega sodišča v Mariboru, hudo telesne poškodbe za Franca Hentaka, sodba z dne 21.1.1926.
Kazenski spis Vr VIII 1847/21, Okrožnega sodišča Maribor, Muhič, Anton in ostali, umor preužitkarja, 1921, SI_PAM/0645/003/00700.
Kazenski spis Vr VIII 3/28, Okrožnega sodišča Maribor, Franc Žnidarič, 1928, SI_PAM/0645/003/01593.
Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor Vr XI 554/23, Stopajnik, Mihael, 1923, SI_PAM/0645/003/00920.
Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor Vr 1057/25, Lebar, Jera, 1925, SI_PAM/0645/003/01281

Kazenski spis Okrožnega sodišča Maribor Vr VIII 237/26 (Špindler Franc in Tereza - žalitev šolskega upravitelja, nepošiljanje otroka v šolo), 1926, denarna kazen, Spodnja Voličina, SI_PAM/0645/003/01352.
KLO Sv. Vid 1945–1952, škatla št. 386, izdaja dovoljenja za klanje živine v krajevni mesariji Sv. Vid, dne 24. 7. 1951.
Krajevni ljudski odbor (KLO) Sv. Vid 1945–1952, škatla 4, SI ZAP 366.
Krajevni urad Videm pri Ptuju - Cesta IV. reda Dravci - Gradišča, prekomerno izkoriščanje, 1970, SI_ZAP/0593/005/00014.
Krajevni urad Videm pri Ptuju - Čiščenje potoka Psičina, pravna pomoč po 2. točki 40. člena zakona o splošnem upravnem postopku, 1970, SI_ZAP/0593/005/00015.
Kronika župnije Sv. Andraž, arhiv župnije Leskovec v Halozah.
Kronika župnije Sv. Lenart nad Laškim, arhiv župnije.
Kronika župnije Sv. Vid, Videm pri Ptuju.
Mapa Jožefa Vidoviča, šolskega direktorja iz vpisne knjige policijske uprave v Gradcu, ki se je vodila od leta 1875 naprej, Stadtarchiv Graz.
Obrtni list Aleksandra Pinteriča, SI_ZAP/0173/004/001_00298.
Odločba o spremembi priimka Štefke Vindiš v Horvat, 30. december 1968, Krajevni urad Videm, SI_ZAP/0593/007/00001.
Odločba o spremembi priimka v Cafuta, 1977, Janez Voglar, Soviče 11a, SI_ZAP/0593/007/00025.
Okrajna agrarna komisija, ZAP 78/2, OLO Ptuj 1946, šk. št. 38.
Okrajna komisija za agrarno reformo Ptuj – Blažek Anton in Blažek Roza, razlastitev zemljiškega posestva, vložek št. 311 (katastrska občina Dolena) in vložek št. 1 (katastrska občina Janžki vrh), (Dnevna št. 3069/57), 1957, SI_ZAP/0221/001/002/001/001/00001.
Orožniško glavarstvo Maribor, Bandenmeldung Untersteiermark, AMNOM, fasc. 18. 7. 1944, 8. 8. 1944, 20. 8. 1944, 22. 8. 1944, 29. 8. 1944 in 6. 9. 1944
Parcelniki katastrske občine Dravci, 1897-1992, SI_ZAP/0064/030/006
Pismo Antona Blažeka Franu Ksaverju Mešku, 1945.11.04, SI_PAM/1597/002/035_00001
Poročilo z dne 27., 28.05.1941; županstvo prevzame Albert Scharner - 27. 5. 1941, SI_ZAP/0458/001/00031_00027.
Poslančec Rado (Razvanje), smrtovnica VI O 622/36 Okrajnega sodišča Maribor, 1936, SI_PAM/0635/001/002/17529.
Postaja milice Videm - ukinitev milice, 1974, SI_ZAP/0069/009/011/00014.
Pravdna zadeva Cg Ia 347/28, okrožno sodišče Maribor, Franc Hentak proti Jakobu in Mariji Vaupotič, Pokrajinski arhiv Maribor.
Pravdna zadeva Cg Ia Ia/21, Blažek, Julijana proti Blažek, Anton, Okrožno sodišče Maribor 1898-1941, 1921, SI_PAM/0645/005/01581.
Pravdna zadeva Cg V 70/20, Praprotnik, Anton: Stoklas, Vinko ml., Okrožno sodišče Maribor 1898-1941, 1920, SI_PAM/0645/005/00996.
Predlog za vrbovanje poverenika Franca Vidoviča iz Gornje Radgone, 2. januar 1947, Rd0001076.
Prijava vojne škode: Blažek Anton; številka prijave: 460, 1945, Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0079_00055.
Rektificirani urbar gospostva Završč in Goričak, SI_EV_URB_StLA/0043_00002, 1752.
Schlaraffen-Spiegel Ceremoniale, Zgodovinski arhiv Ptuj, SI_ZAP/0559/001/004/007/002_00005.
Sklep občinskega odbora Občine Pobrežje z dne 12. maja 1935, naslovljeno na Antona Belšaka iz Dravc.
Socialne zadeve KS Videm, SI_ZAP/0604/004/00033.
Spis trgovskega registra pri Okrožnem sodišču Maribor, 1921-1934, Veletrgovina haloških vin Vinko Stoklas, Sv. Andraž v Halozah, SI_PAM/0645/001/00632.
Spis trgovskega registra pri Okrožnem sodišču Maribor, Adalbert Ružička, Brettersäge in Jurovetz und Holzhandel in Pettau, Ptuj, 1884-1934, SI_PAM/0645/001/00050.
Spis trgovskega registra pri Okrožnem sodišču Maribor, 1884-1934, Adalbert Ružička, Brettersäge in Jurovetz und Holzhandel in Pettau, Ptuj, SI_PAM/0645/001/00050.
Spomini Antona Blažka, 1958, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož.
Stari posestni listi katastrske občine Dravci od št. 1-140, 1892-1959, SI_ZAP/0064/030/003.
Stečajni spis S 21/25, Okrožnega sodišča Maribor, 1925, Stoklas, Vinko [Leskovec], trgovec z vinom in posestnik, SI_PAM/0645/007/00025.
Subreparticijski urbar gospostev Završč in Goričak, SI_EV_URB_StLA/0043_00003, 1758.
Subreparticijski urbar gospostev Završč in Goričak, SI_EV_URB_StLA/0043_00005, 1760.
Šolski list Osnovne šole Sveti Andraž v Halozah (Leskovec), 1929-1938, SI_ZAP/0201/002_00001.
Šolski list Osnovne šole Sveti Vid pri Ptuju (Videm pri Ptuju), 1929-1939, SI_ZAP/0201/002_00036.
Štiftni register gospostva Završč in Goričak, SI_EV_URB_StLA/0043_00012, 1794-1806.
Tehnična dokumentacija, Cestno podjetje Ptuj, ureditev ceste Soviče Dravci, 1982, SI_ZAP/0578/021/00200.
Verlustliste, 13. januar 1916 in 16. marec 1916.
Weisbacher Mathias, hišna številka kaznjenca: 251, občina: Dravci, okrajno glavarstvo / sresko načelstvo: Ptuj: dosje iz Mariborske kaznilnice, 1912-1913 , SI_PAM/0682/002/08613.
Weissbacher Jakob, hišna številka kaznjenca: 45, občina: Dravci, okrajno glavarstvo / sresko načelstvo: Ptuj: dosje iz Mariborske kaznilnice, 1895-1895, SI_PAM/0682/002/08627.
Welscheg Andreas, hišna številka kaznjenca: 566, občina: Dravci, okrajno glavarstvo / sresko načelstvo, Ptuj, dosje iz Mariborske kaznilnice, 1898-1898, SI_PAM/0682/002/08639.
Zadeva 151/77, Komisija za socialno varstvo pri KS Videm z dne 30. junija 1977.

Zahvala Vladimirja Pogačnika občanom Vidma pri Ptuju za izvedbo projekta ob 50-letnici filma Svet na Kajžarju, 2002.06.17, SI AS 1973/4/10.
Zapisnik o cenitvi zapuščine, Krajnc Jožef, Soviče 13, 1969, SI_ZAP/0593/003/002/00002.
Zapisnik zvezne komisije o vojnih žrtvah, 1941-1945, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, zapisnik opravljen na Žlahtičevem domu v Dravcih, 18. aprila 1958, po pogovoru z Antonovim očetom Jurijem Žlahtičem.
Zapisniki sej, Občinski ljudski odbor (ObLO) Videm pri Ptuju 1952–1957, SI ZAP 36, škatla št. 4.
Zapuščinska zadeva A V 171/16, Weissbacher, Johann [Dravci - Maribor], Okrajno sodišče Maribor, 1916, SI_PAM/0635/001/001/06783.
Zapuščinski spisi sodišča Borl, Vidovič Jožef, Dravci, SI_ZAP/0003/003/002.
Zastavni urbar gospostva Zavrč, 1630, SI_EV_URB_StLA/0043_00001.
Zgodovina šole, v: Šolski list št. 36, Zbirka Šolski listi in popisnice ptujskega sreza, SI_ZAP/201.
Zasebni arhivi dravskih družin – izvor fotografij pripisan pri vsaki posamezni fotografiji, gradivo zbirala avtorica v obdobju od januarja 2023 do oktobra 2024.

Pravni viri

Habitatna direktiva EU – Direktiva Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst, UL EU L 206, 22.7.1992, str. 7.
Odločba o nacionalizaciji 6 hektarjev velike dravske gmajne, 19. januar 1949, št. 483/10.
Odločba o potrditvi sklepa o nacionalizaciji, Okrajno sodišče na Ptuju, zadeva Dn 1665/49 z dne 21.7.1949.
Odločba o razglasitvi Vinka Mohorka za mrtvega z dne 28.8.1944, št. 380/52, z dne 13.11.1952.
Odločba št. 71/1 z dne 19.5.1949, Agrarna skupnost Dravci, Ljudska republika Slovenija, Ministrstvo za kmetijstvo.
Odlok Visokega guvernerja o imenovanju Jožefa Vidoviča za učitelja slovenščine na graški gimnaziji, z dne 30. september 1853.
Orts-Repertorium des Herzogthumes Steiermark: auf Grundlage der Volkszählung vom 31. December 1869, Orts-Repertorium des Herzogthumes Steiermark (1872), str. 101. URN:NBN:SI:DOC-SYLMH7EV from http://www.dlib.si
Osnovni zakon o zakonski zvezi, Uradni list FLRJ, št. 29/46
Osnovni zakon o zakonski zvezi, Uradni list FLRJ, št. 29/46 in nasl.
Ptičja direktiva EU – Direktiva 2009/147/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 30. novembra 2009 o ohranjanju prosto živečih ptic, UL EU L 20, 26.1.2010, str. 7–25.
Sodba z dne 27.5.1939 na podlagi žandarmerijske stanice v Bregu z dne 18.3.1939, Okrožno sodišče Maribor, KzP VII 409/39, PAM,.
Allgemeine Schulordnung (Splošni šolski red), 1774, https://www.geschichtewiki.wien.gv.at/Allgemeine_Schulordnung_(1774)
Temeljni zakon o zakonski zvezi, Uradni list FLRJ, št. 104/1947.
Ukaz o splošni amnestiji in pomilostitvi, Uradni list DFJ, 3. 8. 1945, št. 56.
Zakon o agrarnih skupnostih, Uradni list LRS, št. 52/47
Zakon o denacionalizaciji, Uradni list 27/91.
Zakon o razpolaganju s premoženjem bivših agrarnih skupnosti, Uradni list SRS, št. 7/65
Zemljiška knjiga k.o. 460 – Dravci, Okrajno sodišče Ptuj.

Časopisni članki

Delo, 30. november 2018, Najožje prometno grlo razširjeno, odprtje zadnjega odseka štajerske avtoceste od Draženc do Gruškovja.
Dnevnik, 8. avgust 2008, Juš Turk, Vitez štajerskih vin, https://www.dnevnik.si/339000.
Grazer Tagblatt, 22. maj 1897, str. 13 – Osmrtnica za Jožefa Vidoviča v Gradcu.
Grazer Tagblatt, 25. maj 1897, str. 11 - Zahvala družine Vidovič ob smrti Jožefa Vidoviča, ravnatelja v Gradcu.
Grazer Tagblatt, 5. september 1912, str. 22 - Räuberische Zigeuner.
Grazer Volksblatt, 7. april 1881, str. 7 - Dražba v Dravcih.
Grazer Volksblatt, 3. oktober 1890, str. 7; isto 31. januarja 1891 - Dražba v Dravcih.
Grazer Volksblatt, 16. januar 1897 – Steinadler.
Grazer Volksblatt, 25. januar 1902, str. 9 – smrt Jožefa Weisbacherja iz Dravc.
Grazer Volksblatt, 2. april 1905 – Tod aufgefunden, poročilo o mrtvem v Dravcih.
Grazer Zeitung, 27. april 1819, str. 15 - Dražba v Dravcih.
Grazer Zeitung, 20. april 1820 - Dražba v Dravcih.
Grazer Zeitung, 23. maj 1827 - Objava dražbe posestva Jožefa Vidoviča iz Dravc v Halozah.
Grazer Zeitung, 11. december 1827 - Dražba v Dravcih.
Grazer Zeitung, 3. avgust 1835, str. 10 - Dražba v Dravcih.
Grazer Zeitung, 13. junij 1844, str. 10 - Dražba v Dravcih.
Grazer Zeitung, 18. avgust 1860 - najava treh krogov sodnih dražb na Okrajnem sodišču na Ptuju zaradi dolgov Simona in Ane Bračič iz Dravc.
Grazer Zeitung, 2. februar 1861, str. 7 - Dražba v Dravcih.

Grazer Zeitung, 12. april 1864 - Oklic treh dražb na Okrajnem sodišču Ptuj, za 14. april, 14. maj in 14. junij 1864.
Grazer Zeitung, 5. junija 1864 – poročilo o neuspešni dražbi za posestvo Simona B(o)račiča iz Dravc.
Grazer Zeitung, 22. junij 1864 - Najava treh sodnih dražb leta 1864 po Jožefu Krajncu (današnje Kovačevo) na zahtevo Filipa Šmigoca, ki se bodo odvile na Okrajnem sodišču Ptuj.
Klagenfurter Zeitung, 18. oktober 1843 – Vojaške vaje v Dravcih.
Kleine Zeitung, 11. november 2023 - Ältestes Gymnasium der Steiermark feiert 450 Jahre.
Laibacher Wochenblatt, 30. november 1843 – Vojaške vaje v Dravcih.
Marburger Zeitung, 14. december 1905, str. 5 - Ein Wilderer.
Marburger Zeitung je 7. aprila 1906, str. 6 - Aus dem Gerichtssaale, Ein Kind verbrannt.
MMC, RTVSLO 19. september 2022, Soban Primož, Na novo odkriti potenciali reke Drave, https://www.rtvslo.si/radio-maribor/jutranji-program/na-novo-odkriti-potenciali-reke-drave/640864.
Pettauer Zeitung, 9. avgusta 1896 – Trtna uš v Dravcih.
Pettauer Zeitung, 11. september 1896 – Poročilo o neurju s točo.
Pettauer Zeitung, 4. julija 1897 – Oglas za škropilnico proti peronospori v vinogradu.
Pettauer Zeitung, 13. maj 1900, str. 3 – Avtobusna koncesija na Ptuju.
Pettauer Zeitung, 23. september 1904 - Smrt duhovnika Jakoba Vidoviča.
Pettauer Anzeiger, 21. april 1907 - Poročilo o prvem cepljenju psov v Dravcih.
Ptujski tednik, 13. april 1951, str. 4 – Drugo cepljenje proti davici.
Ptujski tednik, 13. november 1954, str. 2 - Iz Vidma.
Reuters, 2. julij 2019 - Romania finds 'many' more human remains near site of Jewish mass grave.
Slovenec, 11. september 1893, str. 3 – Jakob Vidovič je opravil izpit za župnika.
Slovenec, 25. junij 1914, let. 42, št. 142, str. 4 - Požari vsled strele.
Slovenec, 14. oktober 1915, št. 235 – četovodja Anton Blažek iz 87. pp odlikovan z bronasto hrabrostno svetinjo.
Slovenski gospodar, 13. marec 1879, list 11, str. 84 – Haloze.
Slovenski gospodar, 16. november 1893, let. 27, št. 46 – Jakob Vidovič podpira dijaško kuhinjo.
Südsteirische Post, 13. december 1884, str. 9 - oglas, ki je ponujal pomoč pri odhodu v Ameriko.
Südsteirische Post, 29. marec 1890, str. 5 - Časopisna novica o nesreči v gozdu v Dravcih.
Štajerc, 4. junij 1911, let. 12, št. 23, str. 4 - Leskovec v Halozah.
Štajerc, 4. junij 1911, let. 12, št. 23, str. 5 - Št. Vid pri Ptuju.
Štajerc, 4. avgust 1912, str. 6 - nesrečno srečanje med Varejčanko in avtomobilom.
Štajerc, 28. marec 1915, let. 16, št. 13, str. 4 - Prošnja občin ob Dravi za 500-1000 ujetnikov za regulacijo Drave.
Štajerc, 1. julij 1917, str. 4 - Pozdrav iz Tirolskega bojišča.
Štajerc, 22. julij 1917, str. 5 - Iz bojišča.
Štajerski tednik, 17.2.2015, str. 4 - Pustna prestolnica brez primerjave.
Tednik, 9. junij 1983, str. 4 - Članek s prireditve v Dravcih.
Tednik, 20. oktober 1977, str. 7 – Novak Drago, Prlekija v NOB.
Times of Israel, 5. avgust 2019, Lebovic Matt, 74 years since liberation, https://www.timesofisrael.com/74-years-since-liberation-a-visit-to-theresienstadt-finds-an-eerie-ghost-town/
Wiener Zeitung, 27. februar 1841, str. 15 – Pogrešani vojak iz Dravc.
Wiener Zeitung, 31. oktober 1907, str. 2 - Poročilo o rdečici (erizipel) pri prašičih.
Železničar, Glasilo Saveza železničara Jugoslavije, 5. julij 1922, let. XIV, št. 9, str. 4 - Iz podružnic.

Osebna korespondenca in intervjuji

Dopis Petre Bračko, Upravna enota Maribor, 021-8/2023-6227-901, z dne 13. februar 2024.
Korespondenca avtorice s Silvom Torkarjem, maj 2024.
Korespondenca avtorice s tajništvom šole Ferdinandeum, januar 2024.
Korespondenca avtorice s Tonetom Lozinškom, januar 2024.
Korespondenca avtorice z Alojzem Šmigocem, 2023-24.
Korespondenca avtorice z dr. Andrejem Magdičem, Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Maribor, 6.5.2024.
Korespondenca avtorice z prof. dr. Janjo Vaupotič, julij 2024.
Korespondenca avtorice z Marijano Vaupotič, 2023-24.
Korespondenca avtorice z Meldilajdo Civić, marec 2024.
Korespondenca avtorice z Metko Ostroško, 2023-24.
Korespondenca avtorice s prof. dr. Natašo Vaupotič, julij 2023.
Korespondenca avtorice z Rudijem Zavcem, avgust 2024.
Korespondenca avtorice z Upravno enoto Gornja Radgona, januar 2024.
Korespondenca avtorice z Vesno Voglar, 2023.
Korespondenca avtorice z Zlatkom Podpečanom, junij 2024.
Korespondenca avtorice z župnijskim uradom župnije Srca Isusova, Zamet, avgust 2024.
Pogovor avtorice z Alojzijo Gabrovec, Videm, oktober 2024.
Pogovor avtorice z Ano Horvat, Dravci, 2023-2024.
Pogovor avtorice z Antonom Vidovičem, Celje, 2023-24.

Pogovor avtorice z Benom Vidovičem, Spodnja Pristava, maj 2024.
Pogovor avtorice z Bojanom Mercem, Soviče, oktober 2024.
Pogovor avtorice z Danico Arnejčič, Videm, 2023-24.
Pogovor avtorice z Danico Horvat, Dravci, januar 2024.
Pogovor avtorice z Jožico Selinšek, Soviče, 2024.
Pogovor avtorice z Jurijem Hlupičem IV, Maribor, julij 2024.
Pogovor avtorice z Marijano Vaupotič, Dravci, maj 2024.
Pogovor avtorice z Marijo Horvat, Bukovci, oktober 2024.
Pogovor avtorice z Marijo Kolednik Črnila, Dravinjski Vrh, junij 2023.
Pogovor avtorice z Marto Milošič, Majski Vrh, september 2023.
Pogovor avtorice z Milico Bedrač, Ritmerk, 2023-24.
Pogovor avtorice z Mirkom Slatičem, Dravci, 2023.
Pogovor avtorice z Rozalijo Habjanič, Pobrežje, 15. junija 2024.
Pogovor avtorice s Srečkom Habjaničem, Soviče, 2024.
Pogovor avtorice z Zvonkom Korpičem, Dravci, 2024.

Spletne strani

New York Passenger Arrival Lists (Ellis Island), 1892-1924, *FamilySearch* (https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:JJ98-83X: Sat Jul 20 12:48:28 UTC 2024), Entry for Johan Korpic and Josef Korpic, 05 Nov 1913.
Seznam žrtev 2. svetovne vojne, https://www.sistory.si/zrtve/zrtev/?id=17259.
The History of Ellis Island, https://www.statueofliberty.org/ellis-island/.
Začetki državnega šolstva, Slovenski šolski muzej - <https://solskimuzej.si/zacetki-drzavnega-solstva/>.
Haloška planinska pot na spletni strani Planinskega društva Ptuj: https://www.pdptuj.si/haloska-planinska-pot/.
Artillerie, https://www.lexikon-der-wehrmacht.de/Gliederungen/ArtErsAbt/ArtErsAbt53-R.html
Gräbersuche Online, https://www.volksbund.de/erinnern-gedenken/graebersuche-online, dostopna 4.3.2024.
LAS Haloze - https://www.haloze.org/.
Matricula Online - https://data.matricula-online.eu/sl/.
Mednarodni center o nacističnemu preganjanju, https://collections.arolsen-archives.org/de/search.
Spletna stran centra Terezin - https://www.pamatnik-terezin.cz/prisoner/li-zafuta-joseph.
Verlustliste 1. Weltkrieg Österreich-Ungarn, https://www.genteam.at/de/militaer.
The Statue of Liberty and Ellis Island Foundation, spletna stran https://www.statueofliberty.org/statue-of-liberty/, dostopno 24. marca 2024.

Literatura

Andervald Beno, Hitlerjevci v Sloveniji, Ljubljana 1937.
Barry John M., The Great Influenza: The Epic Story of the Greatest Plague in History, Viking Penguin, 2004.
Baš Angelos, Splavarstvo na Slovenskem. Traditiones (Ljubljana), let. 32, št. 2, 2003, str. 7-31.
Baš Franjo, Socialni problemi slovenske vasi, 1. in 2. zvezek, Socialno ekonomski institut, Ljubljana, 1938.
Batič Matic, Prebivalstvo Župnije Batuje skozi matične knjige v zadnji četrtini 19. stoletja, Kronika 62, št. 2 (2014), str. 284.
Bedjanič Matjaž, O kačjih pastirjih Haloz, Proteus Haloze, 2021-2022, str. 273.
Bojc Etbin, Kratke biografije naših najstarejših šolnikov, Nova pot, Ljubljana, 1970.
Borisov Peter, Od ranocelništva do začetkov znanstvene kirurgije na Slovenskem, Ljubljana, 1977, str. 187.
Božič Luka, Ptice reke Drave, Proteus – Drava, 2023, str. 357.
Bračič Vladimir, Haloze v zadnjih desetletjih, Dela – Oddelek za geografijo Filozofske fakultete v Ljubljani, 1989, št. 6, str. 52-63, na str. 58-59.
Bračič Vladimir, Prostorski razvoj upravne in samoupravne razdelitve na območju SV Slovenije, ČZN, 1978, št. 2, str. 270.
Bračič Vladimir, Viničarstvo, Gorice in vino, Pokrajinski muzej, Ptuj, 1976, str. 73.
Bračič Vladimir, Vzhodni del Haloz v luči cenilnega zapisnika gospoščine Borl iz leta 1542, ČZN 1967, str. 25.
Bračič Vladimir, Značilnosti prostorskega razvoja temeljnih upravnopolitičnih oziroma oblastnih organov na območju današnje občine Ptuj, ČZN, 1975, št. 1, str. 64.
Carstanjen Helmut von, Deutsche Ortsnamen in der Untersteiermark, Marburger Zeitung, let. 83, št. 191/192, 10.-11. julij 1943, str. 4.
Chomicki Špela, Renato Podbersič, Darko Friš, *»Vse, kar je lahko nemštvu na poti, mora izginiti - tudi duhovniki«:* župnija Sv. Trojica v Halozah v obdobju druge svetovne vojne, Bogoslovni vestnik, 2024, let. 84, št. 1, str. 91-104.
Curk Jože, Slovenska Štajerska v popisu iz leta 1754, Kronika, let. 35, 1987, str. 4.
Curk Jože, Trije gradovi – tri usode (Ravno polje, Turnišče, Borl), Ptujski zbornik, V, 1985, str. 364.
Cvirn Janez, Župnik je rekel, da bi bilo treba ženske zapečatiti, Vpliv prve svetovne vojne na ločitve zakonov, Zgodovina za vse, Inštitut za novejšo zgodovino, let. 4, 2004, št. 2, str. 72.
Čeh Majda, Vinogradništvo v Halozah, Ptujski zbornik V, Založba Obzorja Maribor, 1975, str. 392.
Čuš Jožef, Viničarji, Gorice in vino, Ptuj, 1976, str. 88.

Deletant Dennis, Hitler's Forgotten Ally: Ion Antonescu and his Regime, Palgrave Macmillan London, 2006.
Doberšek Milena, Erika Koritnik, Ptujsko časopisje, 1878, 24.09.2013, dostopno na: http://www.dlib.si.
Dokl Kristina, Zgodovina institucionalnega varstva starejših ljudi na širšem ptujskem območju do leta 1955, Dom upokojencev – 80 let delovanja Doma upokojencev Ptuj, 2007, str. 30-31.
Dostal Rudolf, Vinorodne Haloze, Gostilničarski vestnik, 24.12.1938, let. 8, št. 10/12, str. 2.
Duffy Christopher, Red Storm on the Reich: The Soviet March on Germany, 1945, Routledge 1991, str. 51-59.
Emeršič Jakob, Spomin na znane osebnosti videmske občine ali župnij sv. Vida pri Ptuju in sv. Andraža v Halozah, Zbornik Videm, str. 252.
Emeršič Jakob, Zgodovina videmske, leskovške in selske šole, Zbornik Videm 2011, str. 261 in 312.
Fakin Boris, Haloški otroci, Sodobnost, 1936, 432.
Felsner Josef, Pettau und seine Umgebung, Blanke, 1895, dostopno na www.dlib.si.
Ferenc Tone, Wehrmannschaft v boju proti narodnoosvobodilni vojski na Štajerskem, Letopis Muzeja narodne osvoboditve LRS 1958, Ljubljana 1958, str. 81-156.
Ferlež Jerneja, Alja Lipovic Oštir, Vzroki za smrt in načini prebivanja med Kozjakom, Pohorjem in Halozami konec 19. stoletja, Studia Historica Slovenica, let. 23 (2023), št. 1, str. 47–104.
Forstnerič France, Spomini na šolska leta, Šola Videm skozi čas, str. 55-58.
Friš Darko, Gregor Jenuš in Ana Šela, Maribor med prevratom in senžermensko pogodbo: "Zasijalo nam je sonce svobode: Maribor je jugoslovanski!", *Prispevki za novejšo zgodovino,* 2020, letn. 60, št. 3, str. 110-148.
Geč – Korošec Miroslava, Družinsko pravo SFRJ, 1. del, Ljubljana 1981, str. 5.
Geč – Korošec Miroslava, Družinsko pravo, 2. del, Ljubljana, 1984.
Golub Zdenka (ur.), Društvo za ohranjanje dediščine Haloz, 20 let delovanja, Zbornik 2003-2023, 2023.
Gomiljšak Jakob, Zora, 1875, str. 136-138.
Gradišar Boštjan, Damir Josipovič, Problematika obmejnosti na primeru vinorodnih Haloz, Geografski obzornik, let. 46, št. 2, 1999, str. 18.
Granda Stane, Gradec in Slovenci, Traditiones, let. 35, št. 2, 2006, str. 99–103, na str. 101.
Gričnik Anton, Hvalnica Halozam, samozaložba, 2023, str. 275.
Grmovšek Andrej, Simon Veberič in Dominik Bombek, Drava včeraj, Drava danes, Drava jutri, Proteust, Drava, 2023, str. 254.
Guštin Veselko, Poštne poti na Slovenskem skozi stoletja, Nova filatelija, let. 37, št. 2, 2021, str. 16-22.
Halas Franc, Jožef Kerec - Slovenski misijonar na Kitajskem, 1921-1952, Slovenski katehetski center, Ljubljana, 1992.
Harold Marcuse, Legacies of Dachau: The Uses and Abuses of a Concentration Camp, 1933-2001, Cambridge University Press, Cambridge 2001.
Hartman Bruno, Društvo Schlaraffia Marpurghia v Mariboru, ČZN, 2002, št. 2-3, str. 153-176.
Hernja Masten Marija, 50 let lovske družine Leskovec: 1946-1996, Lovska družina Leskovec, 1997.
Hernja Masten Marija, Grad Borl: gradbenozgodovinski oris in prispevek k zgodovini rodbine Sauer, Društvo za oživitev gradu Borl, 2010, str. 78.
Hlupič Fran, Osnove fotografije, Založba ljudske tehnike Slovenije, 1949.
Holcman Borut, Patrimonialno sodstvo v obdobju pravnega (razsvetljenega) absolutizma (ob primeru zemljiškega gospostva Negova): doktorska disertacija, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, 2004.
Hopfgartner Herbert, Die Kaiserhymne – eine Haydnarbeit!?!, AGMOE: Musikerziehung, Dunaj 2009.
Horvat Mojca, Rodilniška oblika panonskih, štajerskih in belokranjskih krajevnih imen na -ci, -ovci/-evci, -inci (tip beltinci – iz beltinec/beltincev), Pravopisna razpotja, Razprave o pravopisnih vprašanjih, ZRC SAZU, Ljubljana, 2015, str. 199.
Hozjan Andrej, Vojak na krajini, prispevek k biografiji Luke Kövendi Székelyja/Zekela, barona ormoškega (1500–1574), Ormož skozi stoletja V, knjiga 1, Ormož, 2005, str. 240-241.
Hozjan Andrej, Za doslednejše, bolj poglobljeno in resnejše pisanje zgodovine!, ČZN, let. 1998, št. 1, str. 155.
Humar Marjeta (ur.), Razlagalni vojaški slovar, ZRC SAZU, Ljubljana 2009, str. 8.
Ilešič Svetozar, Pogledi na geografijo, Partizanska knjiga, Ljubljana, 1979.
Ingolič Anton, Na splavih, Modra ptica, Ljubljana, 1940, str. 302.
Ingolič Anton, Vinski vrh, Slovenski knjižni zavod, Ljubljana 1946;
Ingolič Anton, Žeja, prvi del romana Vinski vrh, Slovenski knjižni zavod, Ljubljana, 1946, str. 60.
Jelovšek Edo, Jože Maček, Vrh nad Laškim skozi stoletja, Celjska Mohorjeva založba, 2010.
Juhart Miha (ur.), Občni državljanski zakonik, Faksimile izdaje iz leta 1928, GV Založba, Ljubljana 2012.
Kač Maja, Takih zgodb je veliko, svet pač ni črno-bel, Intervju z umetnostno zgodovinarko dr. Marjeto Ciglenečki o spregledani umetnici Elsi Oeltjen Kasimir, MMC, 11.6.2020.
Karničar Ludwig, Vincenc Rajšp, Gradec in Slovenci, Dunaj, Gradec, Ljubljana 2011.
Keber Katarina, Španska gripa leta 1918 v osrednjeslovenskem prostoru, Zgodovinski inštitut Milka Kosa, ZRC SAZU, Ljubljana DOI: 10.4312/SSJLK.54.71-77.
Keršič Irena, Oris stanovanjske kulture slovenskega kmečkega prebivalstva v 19. stoletju, Slovenski etnograf, let. 33/34, št. 1, 1988/1990, str. 339.
Klasinc Anton, Haloze v boju za staro pravdo, Ptujski zbornik V, Založba Obzorja Maribor, 1975, str. 37.
Klemene J., Saria B., Archäologische Karte von Jugoslavien, Blatt Ptuj, 1936.
Kokalj Kočevar Monika, Mobiliziranci v nemško vojsko z Gorenjske v letih 1943–1945, Inštitut za novejšo zgodovino, Ljubljana, 2017, str. 314.
Kolar Nataša, Videm v 19. stoletju, Zbornik Videm, 2011, str. 94.

Kolar Nataša, Vojni begunci in vojni ujetniki v ptujskem okraju med prvo svetovno vojno, Ptuj v 20. stoletju, Pokrajinski muzej Ptuj-Ormož, 2020, str. 67.
Kolar Nataša, Železnica na Ptuju od 1860 do 1918, Kronika, št. 46, 1998, str. 47-50.
Komac Andrej, Haloze v srednjem veku, Žetale in Žetalčani nekoč in danes, Žetale 2004, str. 36.
Korošak Vinko, General Maister: 1874-1934 : legenda, resničnost in ponos, Educa, Melior, Nova Gorica, 2009.
Kos Milko, K postanku ogrske meje med Dravo in Rabo, ČZN, let. 28, 1933, str. 144.
Kos Milko, Srednjeveški urbarji za Slovenijo, Akademija znanosti in umetnosti, 1939, str. 14.
Kosi Anton, Domoljubne in vojaške pesmi za šolsko mladino, Cesarska kraljeva zaloga šolskih knjig, 1917, str. 5.
Košir Matevž, Čarovniški procesi na Borlu in v Halozah, Belani, Cirkulane, 2005, str. 93.
Krajevni leksikon Dravske banovine, srez Ptuj, Ljubljana 1937.
Kratka zgodovina gradu Borl, < https://www.borl.si/p/kratka-zgodovina-gradu-borl.html>.
Krivec Jože, Dom med goricami, Slovenčeva knjižnica, Ljubljana, 1942.
Kropej Telban Monika, Pripovedi o kugi in zdravilne prakse proti tej bolezni v ljudskem izročilu, Kronika, let. 70, 2022, str. 35.
Kuga na Štajerskem in Ptuju v letih 1678–1683, www.kamra.si
Kuhar Lovro – Prežihov Voranc, Zbrano delo, 11. knjiga, DZS Ljubljana, 1989, str. 130.
Lapajne Niko, Boj za severno mejo: Razorožitev zelene garde!, Tovariš, št. 15, 9.4.1968, str. 14.
Lapajne Niko, General Maister koraka na mejo, Tovariš, št. 17, 23.4.1968, str. 21.
Last months of the Terezín Ghetto, Gestapo Prison and of concentration camp Litoměřice, Pamatnik Terezin, 25. maj 2015.
Leber Vračko Barbara, Svobodni kmet in država med 1750 in 1940, Pravna fakulteta Univerze v Mariboru, str. 3.
Leksikon občin za Štajersko, Izdelan po rezultatih popisa ljudstva dne 31.grudna 1900, knjiga IV, Centralna statistična komisija, 1904.
Liebel-Weckowicz Helen, Frank Szabo, Modernization Forces in Maria Theresa's Peasant Policies, 1740-1780, Social History, let. 15, št. 30, 1982, str. 301.
Lubej Franjo, Za sokolskim praporom, Založba Borec, Ljubljana, str. 1985.
Lubšina Tušek Marija, Mapiranje in rekognosciranje izbranih področij v severovzhodni Sloveniji – področje Haloz in del Slovenskih goric, Letno poročilo 1995, Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine Maribor, junij 1996, str. 18-19.
Lužar, Klemen, Zgodovina celjskega c. in kr. pešpolka št. 87: (1883–1919), diplomsko delo, Ljubljana, 2010.
Makarovič Marija, Zdravstvena kultura agrarnega prebivalstva v 19. stoletju, Slovenski etnograf, let. 33/34, št. 1, 1988/90, str. 482.
Masten Emil Milan, Člani LD Leskovec nekoč in danes, Zbornik LD Leskovec, 1997, str. 43.
Mavrič Žižek Irena, Občina Videm pri Ptuju v času okupacije in narodnoosvobodilnega boja 1941–1945, Zbornik Občine Videm, 2011, str. 122.
Milošič Franc, Turiste prepričajo predvsem spokojnost, vino in hrana: turistična vas Halonga, Delo, let. 46, št. 198, 25.8.2004, str. 18.
Mohar Tereza, Sv. Rok, zaveznik zoper kužne bolezni, Družina, 16.8.2021, dostopno na: https://www.druzina.si/clanek/sveti-rok-zavetnik-zoper-kuzne-bolezni (dostopno 27.5.2024).
Moll Martin, Filip Čuček, Duhovniki za rešetkami: poročila škofu o poleti 1914 na Spodnjem Štajerskem aretiranih duhovnikih, Arhivsko društvo Slovenije 2006, str. 58.
Mrgole Mitja, Ob stoletnici bolnišnice dr. Jožeta Potrča v Ptuju, Ptujski zbornik IV, 1975; str. 17.
Muršec Jožef (1807–1895), Slovenska biografija, https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi382547/.
Naravni prirast pozitiven v četrtini občin, Statistični urad RS. https://www.stat.si/obcine/sl/Theme/Index/PrebivalstvoNaravni, dostopno 17.3.2024.
Od orožnika do policista, Zgodovina slovenske, primorske in pomorske policije, Pokrajinski muzej Koper, 2017.
Ogrizek Emica, Arhivsko gradivo s področja pravosodja na pristojnem območju Pokrajinskega arhiva Maribor, Hraniti in ohraniti, jubilejni zbornik, Maribor 2003.
Ojnik Stanko, Alojzij Šuštar, Zakonik cerkvenega prava, Codex iuris canonici: razglašen z oblastjo papeža Janeza Pavla II, Ljubljana, 1999.
Pajek Josip, Črtice iz duševnega žitka štajerskih Slovencev, Ljubljana: Matica Slovenska, 1884.
Perovšek Jurij, Politična podoba Ptuja v letih 1918-1941, Ptuj v 20. stoletju, Pokrajinski muzej Ptuj – Ormož, 2020, str. 133.
Pešak Mikec Barbara, Ljubljanski fijakarji, Kronika, let. 53, 2005, str. 1-14.
Petek Tone, Kratek etnološki oris železničarske kolonije Studenci v Mariboru, Časopis za slovensko krajevno zgodovino, let. 31, 1983, št. 2-3, str. 197-202.
Petrovič Mira idr., Grad Borl: gradbenozgodovinski oris in prispevek k zgodovini rodbine Sauer, Društvo za oživitev gradu Borl, 2010.
Pintar Luka (ur.), Zbornik znanstvenih in poučnih spisov, Slovenska matica, Ljubljana, 1905, str. 207.
Pintar Luka, Zbornik znanstvenih in poučnih spisov, Ljubljana, 1904, pismo št. XIV, str. 163-164.
Pivko Ljudevit (Pavel Poljanec), Kratka zgodovina slovenskega naroda, Ljubljana 1908, str. 89.
Planteu France, Šola Videm skozi čas, 1994, str. 31-32.
Plemiška dediščina, Borl, ZRC SAZU, https://plemiska-dediscina.zrc-sazu.si/gradovi/borl/.
Pleterski Janko, Politično preganjanje Slovencev v Avstriji 1914-17, Arhivsko društvo Slovenije, Ljubljana, 1980, str. 44.
Pleteršnik Maks, Slovensko-nemški slovar, Knezoškofijstvo, 1893-1895, dostopno na: <http://www.dlib.si/?URN=URN:NBN:SI:DOC-E0VZSRMG>.

Pölzer Hans, Trije dnevi pekla na Soči, Karantanija, Ljubljana 2011, str. 7.
Ponudič, Helena, Tovarna letalskih motorjev Maribor in podzemlje Cone Tezno, Raziskovalna naloga, II. gimnazija Maribor, Projekt Mladi za napredek Maribora, 2017, dostopno na: https://zpm-mb.si/wp-content/uploads/2017/07/S%C5%A0_Zgodovina_Tovarna_letalskih_motorjev_Maribor_2.pdf
Posch Fritz, Die Landeshauptleute am Abend der Monarchie, Sonderbände der Zeitschrift des Historischen Vereines für Steiermark, let. 6 (1962), str. 53-54.
Povoden Simon, Beitrag zu einer Steiermarkische Kirchengeschichte, 1823 (str. 96) in v knjigi Burgerliches Lesebuch (1. del, str. 373)
Povoden Simon, Hauptpfarrliches Geschichtenbuch, 1833, ZAP, R-42,ZAP 70, R-41, str. 223–224.
Prašnički Martin idr., Belanski narečni govor, Cirkulane 2016.
Prašnički Martin, Vojni luzerji, 1914-1918, Usoda slovenskih mož in fantov, Spominsko-dokumentarna zgodba o slovenskih vojakih 87. Pešpolka – IR 87, Maribor 2006.
Prašnički Martin, Žrtve svetovnih vojn z območja Cirkulan, Društvo za oživitev gradu Borl, 2013.
Prežihov Voranc, Dekle z mandolino, Študentska založba, Ljubljana, 2011, str. 137-147.
Priročnik Drava – od splavarjenja do kolesarjenja, Časnik Večer, 2020, str. 6.
Radovanovič Sašo, Senka Dreu, Maribor pod točo bomb, Taborišče smrti, Založba Roman, Maribor, 2015.
Rahten Andrej, Po razpadu skupne države, Celjska Mohorjeva družba, Celje, 2020.
Radovanovič Sašo, Senka Dreu, Maribor pod točo bomb, Taborišče smrti, Založba Roman, Maribor, 2015.
Ratej Mateja, Begunstvo profesorja Tofanta, Modrijan, Ljubljana, 2015.
Ratej Mateja, Markuzzijev madež, Modrijan, Ljubljana, 2017.
Ratej Mateja, Rožengrunt, Žensko nasilje v štajerskih kočarskih družinah med svetovnima vojnama, Beletrina, Ljubljana, 2023.
Ratej Mateja, Silhuete, mozaik medvojnih mentalitet, Založba Pivec, Maribor, 2021.
Ratej Mateja, Svastika na pokopališkem zidu, Beletrina, Ljubljana, 2021.
Ratej Mateja, Triumfator, Beletrina, Ljubljana, 2022.
Ratej Mateja, Vojna po vojni, Štajerske kmečke družine v dvajsetih letih 20. stoletja, Modrijan in ZRC SAZU, Ljubljana 2016.
Rihtarič Ivan, "Štajerc" in "Nemcem prijazni Slovenci" v prvi svetovni vojni, Murska Sobota, 2004.
Rojc Vida, Dokumenti o ljudski nacionalni in socialni revoluciji ptujskega okoliša v Mestnem muzeju v Ptuju, Ptujski zbornik II, 1962, str. 46.
Rozman Jože, Viničarju v boju za nov in pravičen viničarski red, Ptujski zbornik V, Založba Obzorja Maribor, 1975, str. 270.
Rožman Irena, Analiza verodostojnosti zapisov v matičnih knjigah: metodološki vidiki, Acta Histriae, let. 19, 2011, št. 4, str. 743.
Sickel Theodor (ur.), Die Urkunden Otto des II., Monumenta Germaniae Historica – Diplomanta regnum et imperatorum Germaniae, Hannover 1888, št. 275.
Silverstein Artur M., A History of Immunology, 2. izdaja, Academic Press, 2009.
Skalicky Jelka, Ljudsko stavbno izročilo na območju žetalske občine, Žetale in Žetalčani nekoč in danes, Žetale 2004, str. 138.
Skalicky Jelka, O stavbni dediščini vinorodnih Haloz, Belani, Cirkulane 2005, str. 345.
Spominski zbornik ob 60-letnici bojev za severno slovensko mejo 1918–1919, Klub koroških Slovencev in Sklad Prežihovega Voranca v Mariboru; Zveza prostovoljcev borcev za severno slovensko mejo 1918–1919 v Ljubljani, Maribor, 1979.
Sporočila škofijskega ordinariata duhovnikom lavantinske škofije, Janko Petan, l. 1972, X/108 – str. 64-65.
Stanonik Marija, Pesnjenje v vojaški suknji in proti njej 1515–1918, ZRC SAZU, Ljubljana 2020, str. 40.
Šamperl-Purg Kristina (ur.), Ptuj in okolica na razglednicah 1891-1945, Zgodovinsko društvo, 1997.
Šantl Sašo, Dravsko zlato – izvor in zgodovina izpiranja, Proteust, tematska številka Drava, št. 6-9, let. 85, 2023, str. 399-412.
Šimac Miha, Pod cesarskim orlom, Reitenburg, Ljubljana, 2018.
Štajnbaher Srečko, Kulturna dediščina v Halozah, Haloze, Proteus let. 84, št. 4-7, dec. 2021 do mar. 2022, str. 348.
Šuligoj Ljubica, Kmečko vprašanje in viničarski odnosi, Svet Belanov, Cirkulane, 2005, str. 107
Šuligoj Ljubica, Mestna občina Ptuj med obema vojnama, Kronika, let. 40, št. 3, 1992, str. 206-214.
Šuligoj Ljubica, Socialna gibanja na ptujskem območju med svetovnima vojnama, Kronika, let. 47, 1999, str. 55.
Šuligoj Ljubica, Zemljiškoposestniški odnosi med svetovnima vojnama, Zbornik Videm, 2011, str. 107.
Thorndike Lynn, The History of Medieval Europe: From the Decline of the Roman Empire to the Beginning of the 16th Century, Good Press, 2023, 1. poglavje.
Toplišek Janez, Rodoslovje: vodnik po poteh naših prednikov: kako izdelati družinski rodovnik, Lingula, Ljubljana, 2. izdaja, 2018.
Umek Ema, Cerkvene matične knjige, Vodnik po matičnih knjigah za območje SR Slovenije, Skupnost arhivov Slovenije, Ljubljana 1972, str. XVII–LXXIII.
Umek Ema, Matična knjiga, Enciklopedija Slovenije, Zv. 7, Ljubljana, Mladinska knjiga 1993, str. 23.
Valentinčič Vlado, Štetje prebivalstva leta 1754 v predjožefinski ljubljanski škofiji in njegovi rezultati, Zgodovinski časopis, let. XVI, 1962, str. 27.

Vilfan Sergej, Pravna zgodovina Slovencev: od naselitve do zloma stare Jugoslavije, Slovenska matica, Ljubljana, 1961, str. 384.
Vilfan Sergej, Uvod v pravno zgodovino, Uradni list RS, 2012, str. 108.
Vošnjak Josip, Spomini, Slovenska Matica, Ljubljana 1982, str. 373.
Vuga Saša, Maistrova najdaljša mariborska noč, 1918, Sodobnost, 1963, let. 36, št. 1.
Weigl Igor, Grad Borl in družina Sauer von und zu Ankenstein, ČZN 1997, št. 2, str. 271.
Wininger Schlomo, Gura Humorului (Romania), Geschichte der Juden in der Bukowina, Tel Aviv 1962, https://www.jewishgen.org/yizkor/bukowinabook/buk2_084.html.
Winstone Martin, The Holocaust Sites of Europe: An Historical Guide, Bloomsbury Publishing, 2010.
Zadravec Dejan, Gospostvo Borl od nastanka do leta 1801, Svet Belanov, Cirkulane, 2005, str. 69.
Zadravec Dejan, Urarji, puškarji in utrjevanje nemštva, Kratka zgodovina hiše na Prešernovi ulici 14, Ptujčan, let. 2018, št. 7-8, str. 23.
Zavec Mojca, Župnija Sv. Vid pri Ptuju in njeno prebivalstvo na podlagi matičnih knjig med leti 1918 in 1929, Univerza v Mariboru, Filozofska fakulteta, 2008.
Zgodovina v slikah 1, Prazgodovina, Državna založba Slovenije, Ljubljana, 1974.
Zorko Zinka, Haloško narečje in druge dialektološke študije, Slavistično društvo Maribor, 1998, str. 13.
Zorko Zinka, Pojoči dialekt vzhodnih Haloz, Svet Belanov, 2005, cit. zg., na str. 411.
Zupančič Ivo, Zgodovina vinogradništva na slovenskem Štajerskem, Gorice in vino, Pokrajinski muzej, Ptuj, 1976, str. 1.
Zupanič Katja, Upravnoteritorialni, gospodarski ter družbeni razvoj na videmskem območju po letu 1945 do nastanka samostojne občine, Zbornik Videm, 2011, str. 153.
Zupanič Slavec Zvonka, Zgodovina zdravstva in medicine na Slovenskem, Medicina skozi čas, javno zdravstvo in farmacija, Slovenska matica, Ljubljana, 2017.
Žgeč Fran, Beda haloške dece in nje sociološki vzroki, Obzorja, 1939.
Žgeč Franc, Haloze – sociološka študija, Sodobnost, let. 3, št. 1, 1935, str. 22.
Žnidarič Marjan, Cilj Maribor, Ob 60-letnici bombnih napadov na Maribor, Muzej narodne osvoboditve Maribor, 2004.
Žontar Majda, Vladimir Klinar, Andrej Hozjan, Razvoj poštnega prometa na Slovenskem od podržavljenja leta 1722 do 1918, Pošta na slovenskih tleh, Pošta Slovenije, 1997, str. 100.



Slika 1152: Stara zemljiška knjige gospoščine Borl.[1962]

[1962] Foto: JH, 2023.

Dravčani: Zgodovina Dravc in njenih prebivalcev

Janja Hojnik
Univerza v Mariboru, Pravna fakulteta, Maribor, Slovenija
janja.hojnik@um.si

Knjiga prikazuje zgodovino vasi Dravci v Halozah. Arheološke najdbe kažejo, da je bila vas poseljena že v kameni in bakreni dobi, pa tudi v času rimskega imperija. V srednjem veku je bilo območje Dravc del obmejnega območja, za katerega so se borili avstrijski in madžarski oblastniki. Grad Borl, na katerega gledajo Dravci, so zgradili Madžari najkasneje v 13. stoletju. Dravci so bili velik del svoje zgodovine del borlskega zemljiškega gospostva, z dvema vmesnima obdobjema, ko so bili del završkega gospostva. Prva znana pisna omemba vasi Dravci sega v leto 1542, ko so bili Dravci popisani v okviru borlskega imenjskega zapisnika. V knjigi so popisani vsi tisti, za katere je bilo v različnem arhivskem gradivu mogoče najti podatke o tem, da so prebivali v vasi. Na podlagi teh podatkov je prikazano življenje v vasi ter dravske družine skozi čas – vsaj za zadnjih tristo let. Prikazana je upravna umestitev vasi, demografska analiza, pravosodne zadeve, problematika infrastrukture, izobraževanje Dravčanov, njihovo vključevanje v versko življenje, skrb za socialna vprašanja in zdravje, gospodarjenje ter odnosi med moškimi in ženskami skozi čas. Posebna pozornost je namenjena Dravčanov v obeh svetovnih vojnah.

DOI
https://doi.org/10.18690/um.pf.5.2025

ISBN
978-961-286-966-3

Ključne besede:
Haloze,
Dravci,
Borl,
Zavrč,
zemljiški gospodje,
podložniki,
svobodni kmetje,
pravosodje,
versko življenje,
javno zdravje,
sociala,
šolstvo,
umrljivost,
vojne

Univerzitetna založba Univerze v Mariboru

DOI
https://doi.org/
10.18690/um.pf.5.2025

ISBN
978-961-286-966-3

Dravčani: The History of the Village Dravci and Its Inhabitants

Janja Hojnik
University of Maribor, Faculty of Law, Maribor, Slovenia
janja.hojnik@um.si

Keywords:
Haloze,
Dravci,
Borl (Ankenstein),
Sauritsch,
landowners,
serfs,
free farmers,
justice,
education,
mortality,
wars

The book portrays the history of the village of Dravci in the Haloze region. Archaeological findings indicate that the village was inhabited as early as the Stone and Copper Ages, as well as during the Roman Empire. In the Middle Ages, the Dravci area was part of a border region contested by Austrian and Hungarian rulers. Borl Castle, which overlooks Dravci, was built by the Hungarians no later than the 13th century. For much of its history, Dravci was part of the Borl estate (Ankenstein), with two periods when it belonged to the Zavrč (Sauritsch) estate. The first known written mention of Dravci dates back to 1542, when the village was recorded in the Borl estate register. The book documents all individuals for whom archival records could be found indicating residence in the village. Based on this data, the book presents life in the village and the history of Dravci families over time, covering at least the last three centuries. It examines the village's administrative placement, demographic analysis, judicial matters, infrastructure issues, the education of the inhabitants, their involvement in religious life, care for social and health issues, economic activities, and the dynamics between men and women over time. It is evident that the village was predominantly made up of medium-sized landowners and was highly self-sufficient. Special attention is paid to the two world wars and its affect upon this village.

University of Maribor Press



Univerza v Mariboru

Pravna fakulteta





